

گۆڤه‌ند زنار

فهره‌نگی

فارسی - کوردی

(آ - س)

چاپخانه

حه مه کهریم عارف

هه‌ولیر - ۲۰۰۶

ناوی کتیب: (گۆڤه‌ند و زنار)

فهره‌نگی فارسی - کوردی

- دانانی: حه مه کهریم عارف

- نه‌خشه‌سازی ناوه‌وه: طه حسین

- پیتچنین: رزگار حه‌ساری

- به‌رگ: هۆگر سدیق

- سه‌ریه‌رشتی چاپ: هیتمن نه‌جات

- چاپ: چاپی به‌که‌م ۲۰۰۶

- ژماره‌ی سپاردن: (۵۸)

- تیراژ: ۷۵۰ دانه

- نرخ: (۷۵۰۰) دینار

- چاپخانه: چاپخانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده

زنجیره‌ی کتیب - ۶۴ - (۱۶۷)

ناونیشان:

ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی موکریانی

هه‌ولیر - پشت روژنامه‌ی خه‌بات

پۆستی نه‌لکترۆنی: asokareem@maktoob.com

ژماره‌ی ته‌له‌فۆن: ۲۲۶۰۳۱۱

www.mukiryani.com

پیشکشہ بہ :

(سہرگون)

پیشه‌کی

بیگومان فەرهنه‌نگ قه‌لای پارێزه‌ری زمانه، نه‌مازه زمانی نه‌ته‌وه‌یه‌کی هێرش‌دیده‌و سته‌مدیده‌ی کوردئاسا؛ چونکه زمان به‌خوه قه‌لخانی پاراستنی ناسنامه‌ی نه‌ته‌وه‌ییه له شێواندن و فه‌وتاندا.

هه‌لبه‌ته فەرهنه‌نگ بۆ خۆپه‌روه، وه‌رگێر؛ یه‌کیکه له پێوستترین ئامرازین لێ‌کۆلینه‌وه‌و، هه‌میشه په‌ناده‌ریکی گرنگه.

فەرهنه‌نگسازێ هونه‌ریکی بێ سنوره؛ چونکه هه‌میشه له گۆرانکاری، گه‌شه‌سەندن و پێشکه‌فتن‌دایه، که‌چی هه‌رگیز لاپه‌وونی بۆ نییه میناک خودی زمان؛ که زینده‌وه‌ریکه له چێوه‌ی جغزی (رابردو، ئیره‌نگه‌و ئایینه‌) دا هه‌و پێشکه‌فتنی شارستانیه‌ت ده‌ژی و، به‌ درێژایی ته‌مه‌نی، سێ‌لئاسایانه په‌یقه‌گه‌لێک لێ‌ی ده‌مرن و، په‌یقانیکی نوێ دێنه ئاراوه؛ جا بۆیه ده‌رواه‌ی ئیجتیهادی زمانه‌وانی هه‌میشه و‌الایه‌و، هه‌روه‌ها فەرهنه‌نگسازیش.

گه‌رچی فەرهنه‌نگسازێ به‌ شێوه‌یه‌کی گه‌شتیانه ئه‌رکی کۆرپین زانیاری و داموده‌زگای رۆشن‌بیرییه، له کنی ئیمه‌ی کورد بۆته به‌ره‌مه‌ین کۆششی تاکه‌که‌سانیکێ د‌ل‌سۆزو سوارچاکێ ئه‌م مه‌یدانه، که له‌گه‌ل هه‌موو که‌موکورییه‌کدا هه‌ژی به‌ها‌به‌خشی و شانازین.

ئه‌وه‌تانی چیرۆکنووس، وتارخان و، وه‌رگێری به‌ناوبانگمان هه‌مه‌ که‌ریم عارف، که سی سالیکه بۆ رازه‌گوزاری ئه‌ده‌بیاتی کوردی خۆی به‌خت‌کردووه، سه‌رباری نووسینی چه‌نده‌ها په‌رتووکێ جو‌راوجۆر به‌ کوردی و، وه‌رگێرانی ده‌یانی تر له فارسی و عه‌ره‌بییه‌وه بۆ کوردی، له ته‌مه‌نیکێ رۆشن‌بیری پی‌گه‌یشتوو‌دا قۆلی له‌م بواره‌شدا هه‌لمالیوه؛ چونکه باش ده‌رکی کردووه، که فەرهنه‌نگسازێ ئه‌رکیکی نه‌ته‌وه‌یی هه‌ره‌ گرنگه.

وا به‌نده‌ش، که شه‌ره‌فی ئه‌رکی هه‌له‌بژیری و، زیده‌کردنی په‌یقین کوردی- به‌ هه‌ر شێوازیکی بێ- پیم به‌خشا، دل‌نیام که ئه‌م فەرهنه‌نگه‌ که‌لێنیکێ گه‌وره له په‌رتووک‌خانه‌ی کوردیدا پر ده‌کاته‌وه‌و، هه‌مه‌ر باندۆریکی ئه‌ریانه‌ی له بزاقی وه‌رگێراندا له فارسییه‌وه بۆ کوردی ده‌ییت، بگره ئاسانکاریش بۆ دانانی فەرهنه‌نگین دیکه‌ی زمانین (...؟- کوردی) به‌ ناوکۆبی فارسییه‌وه. که‌واته ریگا خۆش و کورت ده‌کاته‌وه بۆ دانانی فەرهنه‌نگین: (فه‌ره‌نسی- کوردی)، (ئه‌لمانی- کوردی)، (ئیتالی- کوردی) و (ئه‌رمه‌نی- کوردی)... هتد به‌ یارمه‌تی فەرهنه‌نگین: (فه‌ره‌نسی- فارسی)، (ئه‌لمانی- فارسی)، (ئیتالی- فارسی) و (ئه‌رمه‌نی- فارسی)... هتد نه‌خاسمه ئه‌م فەرهنه‌نگه:

۱- له ته‌ف فەرهنه‌نگین دیکه‌ی (فارسی- کوردی) ده‌وله‌مه‌ندتره؛ چونکه تێکرای په‌یقین هه‌ردوو فەرهنه‌نگین (عه‌مید) و (موعین) و، زۆرتین ژماره‌ی په‌یقین کوردی- به‌ گشت شێوه‌زارو ده‌فۆکه‌وه- گرتۆته ئامیزی خوه‌و، هه‌ر ئه‌مه‌ش ره‌سه‌نایه‌تی و ده‌وله‌مه‌ندی زمانی کوردی ده‌به‌لگینیت؛ که هیچی له زمانین به‌رجه‌سته‌ی جیهان که‌متر نییه؛ گه‌ر

هه‌موو وشه‌کانی سه‌رانسه‌ری کوردنشین کۆبکریته‌وه.

۲- کرکین په‌یقین فارسی به‌ پیتین عه‌ره‌بی و لاتینی تیدا تۆمارکراون؛ که برایانی کورد له باکوور و رۆژئاوای کوردستاندا سوودیکی باشی لێ‌وه‌رده‌گرن.

هیوادارم ئه‌م فەرهنه‌نگه‌ زۆرینه‌ی پێوستی و ئاره‌زوویین خۆپه‌ره‌ان و، وه‌رگێران دابین بکات، تکاداریشم له هێژایان: خۆپه‌ره‌ان، پسپۆران، زانایان، وێژه‌فانین و، وه‌رگێران، به‌ تیبینیین و هه‌له‌بژیریین خوه‌ ده‌وله‌مه‌ندی بکه‌ن؛ چونکه هه‌رگیز چاپی یه‌که‌م و دووه‌می فەرهنه‌نگیک بێ هه‌له‌و که‌موکوری نه‌بووه؛ بۆیه‌ش به‌لای د. ساموئیل جو‌سۆنی فەرهنه‌نگساز و وێژه‌فانی ناوداری ئینگلیزی: فەرهنه‌نگساز وه‌ک وێژه‌فان نییه که ئاره‌زووی ناوده‌رکه‌فتنی هه‌بیت؛ چونکه ئاواتی فەرهنه‌نگساز هه‌ر ئه‌وه‌نده‌یه، که تیروتوانجی لێنه‌گرن، که‌چی له‌م کامه‌رانییه‌شدا زۆرینه‌ی فەرهنه‌نگسازان ناکامن!

ج‌لال زه‌نگابادی

نیسانی ۲۰۰۵

« ۲ »

هەر میلله تیک، زمانی ستانداردی یه کگرتووی نه بیت، به تایبه تی که بندهست بیت و بی ده ولته تی سیاسی بیت، ئەوا یه کیک له فاکتیره هه ره گرنه کانی بهرگری کردن و بهرته قانی له خو، له دهست ده دات و ئەگه ری پارچه پارچه کردن و به چهند نه ته وه کردنی زۆر زیاد ده بیت، واتا ئەگه ری مه رگی نه ته وه ی دایک و له دایک بوونی چهند ورده نه ته وه یه کی بی شه خسییه ت و لاواز دیته ئاراهه. رهنگه هه ندیک له و ورده نه ته وانه ش به تیپه رپوونی رۆژگار، به یه کجاره کی زمانی زگماکی خو ی ته رک بکات و زمانی نه ته وه یه کی دی وه رگرت. به مه ش خو ی ده دزرتی و له نیو ئەو نه ته وه یه دا ده توتیه وه که پیشتر زمانه که ی وه رگرتوو... هه موو ده زانی که پرۆسه ی توواندنه وه ی نه ته وه ی کورد چ له باری فیزیایی و چ له باری مه عنه وییه وه، له مبه ژه له گه ردا به و لیتره و له ویش، که م و زۆر سه ری گرتوو، دیاره ئەم هه ول و پرۆسه ی دوژمنان و داگیرکه رانی کورد خو ی له خویدا ئەوه ده گه یه نیته که بایه خ و گرنگی زمانی نه ته وه یی «زمانی خویندن و نووسینی یه کگرتووی کوردی» به ئەندازه ی بایه خی قه واره ی سیاسی گرنگ و هه ندیک جار گرنگرتیه شه. رهنگه هه ندی جار نه بوونی قه واره ی سیاسی وه کو ئەم ری واقیع به تویری سه پیتریت و ئاسایی بنوینی، به لام نه بوونی قه واره ی زمانه وانی «لغوی» ئاسایی نییه و ئەگه ر خۆمان، خۆمان بین و خاوه مان هه بیت، وه کو ئەم ری واقیع نایه ته سه پانندن. هه ر بۆیه پابه ندبوون و خو یه ستنه وه به زمانی ستانداردی نه ته وه ییه وه خو ی له خویدا سه نگه ریکه بۆ به گژدا چوونی پرۆسه ی توواندنه وه ی نه ته وه ی کورد، بۆیه هه ر هه ولدانیکی نووسین بۆ ئەوه ی زمانی ناوچه یی له ناوچه یه کی ته سکدا بمینیت، کاریکی گه له ک نابه جییه و ئاوه له ناشی دوژمن ده کرت... پیوسته زاوا ه کانی زمانی نووسینمان یه ک بخه یین و گیرو گرتی زمانه وانی ناپیوست بۆ خۆمان دروست نه که یین و له مه نه ه جیه ت دوور نه که وینه وه و ئەنار شیزی حزبییه تی ته سک بۆ نیو زمانه که مان نه هینین، و هاوسه نگی زمان له دهست نه چیت.

« ۳ »

بیگومان، زمانی کوردی، له هه ر هه موو ئەو ولا تانه دا که به ناهه ق کوردیان پیوه لکیتراوه، سه رکوتکراوه و ده کرت و ده یان پرۆسه ی توواندنه وه و شیواندن و گه شه نه کردنی یه کجار خه ته ری بۆ وه گه رخواوه نه ک هه ر ناهیلریت رواج پهیدا بکات، به لکو زۆر به وردی هه ول ده دریت له بهر چاوی رۆله ی نه ته وه ی کورد بخرت و وا بیته بهرچاوه که زمانی کوردی، زمانیک نییه بتوانیت گزارشت له بابه ته ئینسانی و زانستییه کانی بکات و بسیت به زمانی به خشش!... بۆ وینه بهرنامه ی خویندنی کوردی، قوتابخانه کان له کوردستانی باشور، هینده سه قه ت و ناکوردیه مه گه ر هه ر بلین شا به تاقه تی قوتابی داماو، برۆ سه یی وه رگرتی کیمیا و فیزیا و بیرکاری و ته نانه ت وانه ئەده بییه کانیش

زمان له هاوکی شه ی نه ته وه ییدا

همه کهریم عارف

« ۱ »

زمان، فاکتیه کی هه ره گرنگی یه کخستن و پیکه وه گرتدانی ئەندامانی هه ر کۆمه لیکه چ له رووی کۆمه لایه تی و چ له رووی سایکۆلۆژییه وه، دیاره له ئەنجامی ئەمه وه یه که یه کی کۆمه لایه تی دیته ئاراهه. واته زمان بنه مایه کی سه ره کی پیکهاته ی بوونی نه ته وه یی وه کو قه واره یه کی کۆمه لایه تی پیک دیتی. (ساطع الحصری) له کتیبی «چهند وانه یه ک له مه ر سه ره له دانی بیی نه ته وه یی» یه وه ده لیت: «زمان روح و ژبانی نه ته وه یه، زمان له بری ته وه ری نه ته وه یی و بره ری پشتییه تی. ل ۲۶». دیاره که ئەمه بایه خی زمان بی له پیکهاته ی بونیادی کۆمه لایه تیدا، مانای وایه بایه خدان به زمان به تایبه تی بۆ نه ته وه ی بندهست، نه ک ئەرکیکی ئاساییه، به لکو ده چیته خانه ی خه باتی هه ره جدییه وه وه فه رامۆش کردنی یه کجار مه ترسیداره. چونکه هه ر نه ته وه یه ک زمانه که ی بریت به خویشی ده چیته خانه ی مردو وانه وه. هه ر له م پینودانگه وه، گه له ک له و گه ل و میلله تانه ی که چه پۆکی رۆژگار، یان هه ر هۆیه کی دی ده ره ده ر و ئاواره ی کردوون، ده سته رداری زمانی خۆیان نابن و له جارن پتر خۆیانی پیوه خه ریک ده کن. ده پیکه به سه نگه ری بهرته قانی و مانه وه ی نه ته وه یی. دیاره لیتره دا ده بی ئاماژه به وه بکری که نه ته وه ی بندهست، به حوکمی جه وه هر و کرۆکی پیشکه و تووانه ی دۆزه که ی ناتوانیت کۆنه په رست و بهرچاوه ته نگ بیت، راسته ئەم رۆ دنیا زۆر بچووک بووه ته وه و مرۆقی ئەم سه ر زه یینه، وه کو ئەوه وان له یه ک مالدای برین، به لام پیوه ندی کردن به جیهانه وه بوون به ئەندام له م جیهانه دا، له ریکه ی گه لیکه دیادیکراوه و خاکیکی نه ته وه یی دیاریکراوه وه دروست ده بیت، به مه ش جارێکی دی بایه خی زمان به دیار ده که ویته وه و بیگومان زمانی ستاندارد «زمانی خویندن و نووسین» ئەهلی ئەده ب و قه له م جله واری ده کن و ئەهلی ئەده ب و قه له میش، که بابه تی به رود وایان، مرۆق و ئازادی مرۆقه، و تیرای ئەوه ی که له سه ریانه خو له قه ره ی مالیجه ی گرفته جیهانی و گه ردوونی و ئینسانیه کان بدن، ده بیت ئەوه شیان له بیر نه چیت که جه ماوریکه تاییه تی و دیاریکراوه به زمانیکه تاییه تی دیاریکراوه ده وین و ئەم دوو تاییه تمه ندیه ده لاله تی کاره ئەده بی و رۆشنییه کان دیاری ده کات، بهر له وه ی نیوه رۆکی جیهانییه ی دیاری بکات، «پروانه الادب من الداخل، ل ۱۵۵».

«۵»

به نيسبتهت زمانی کوردییه وه مه خابن تا نهوژی زمانی ستانداردمان نییه: نووسینی کوردیکی باشووری کوردستان له زتی گهوره هیتورتر ناچی، دیاره نووسینی کوردیکی باکووری کوردستانیش له زتی گهور هیتورتر نایهت! کهواته کیانیکی زمانهوانی نه ته وه بی به کگرتوومان نییه، که کورد له ههر شویتیک بیت به کیان بخت.

هموو ده زانین، زمان دیاردهیه کی کۆمه لایه تی ئالۆزه و هموو گه شه کردنیکی کۆمه لایه تی هه ندیک سست و خاوه و ماوه یه کی تا راده یه ک زۆری گه ره که تا نه نجام به دهسته وه ده دات، ئیمه نالین زمانی نه ته وه بی به کگرتو به قرار دروست ده بیت... نه خیر، به لکو به جوړیکی خوړسک و له نه نجامی په ره سه ندنی ئاسایی خو یه وه و به پشتیوانی و ئاراسته کاری زۆر فاکته ری رامباری و ئابووری و روشنیری و په روه رده و فیترکردنه وه، نه وه قهواره یه به ره به ره چیده بیت، پیم وایه نه وه قهواره یه بو کورد نه گه ره له قهواره ی سیاسی گرنگتر نه بیت، نه وه هاوتای قهواره ی سیاسییه «پروانه ریگای کوردستان ژماره ۱۴۰/۱/۱۹۹۵ لاپه ره هه شت «حه مه که ریم عارف» چونکه نه گه ری دروستبوون و دروستکردنی چند ورده قهواره یه کی سیاسی بو کورد زۆر دوور نییه، جا نه ورد قهواره سیاسیانه. گه ره قهواره ی زمانی ستاندارد به یه که وه یان گری نه دات، نه وه نه گه ری نه وه په یدا ده بی که کورد بکریت به چند ورده نه ته وه یه کی وه ک: گه رمیانی، سوړانی، هه وامانی، بادینانی... هتد.

«۶»

زمان دهوړیکی گه له ک مه زن له یه که خستنی نه ته وه دا ده بی نی، یه کی تی زمانی نه ته وه بی «خویندن و نووسین» فاکته ریکی گه وره به بو هاریکاری نیوان رۆله کانی نه ته وه. هه لبه ت نه م دهوره له چوارچیه ی مه رجه میژووییه کاند ده بی نی، بو یه له سه رمانه مه ودای نه ته وه بی زمان که شف بکه یین و له ناو میژوودا وه گه ری بکه یین و له وه ی پتر فه رامو شی نه که یین، ده بی بایه خی روشنیری و سیاسی فاکته ری زمان له پال فاکته ره پیکه یینه ره کانی دیکه ی بوونی نه ته وه بییدا وه گه ری بکه یین.

نه وه ی لیږده مه به ستمه زمانی قسه کردن نییه، چونکه زمانی قسه کردن، له هه ل سوکوت و مامه له ی رۆژانه دا به کار دیت و هۆیه که له هۆیه کانی لیکدی گه یشتن، به لکو مه به ست زمانی خویندن و نووسینه که دهوړی هه ره سه ره کی و قورس له ری که خستنی فی کرو هۆشدا ده بی نی، ههر له بهر نه مه شه کاتی نه وه ها تووه سل له به کاره یانی زمانی کوردی نه که یینه وه ده بیت له هه مو بواره روشنیری و زانستی و نه ده بی و هونه رییه کاند زۆر جدیانه به کاری به یین و چالا کانه وه گه ری بکه یین و بکه وینه سه ر سکه ی ئاسایی خو ی و رۆلی میژووی خو ی له چوارچیه ی ههر قوئاغی کی میژوو بییدا بگپریت و ببیت به زمانی

بکه، نه و جا تیده گه یین له دیوه خانان چ باسه... له لایه کی دیکه وه، زمانی کوردی له و لاتانه دا، نه زمانی نان په یدا کردنه، نه زمانی ژبان، نه زمانی کار و کاسییه، نه زمانی روشنیرییه و نه له قوئاغی کاند ده خوینریت... له کاتی کدا نه م واقیعه به چاوی خو مان ده بی نی و زۆر چاک ده زانین که زمان کۆله که یه کی هه ره سه ره کی پیکه اته ی بوونی نه ته وه بییه، وه کو قهواره یی کۆمه لایه تی، ده بیت حکمه ت و فه لسه فه چی بی له وه ی که ده م ساله ده سه ته وه ستان دانیش تووین و هیچمان له م باره یه وه نه کردوه؟ بیگومان به شیک له مه ش ده که ویتنه ئوبالی شه ری برا کوژی، ئی بو بکریت؟ خزمه تی زمان و روشنیری نه ته وه بی له شه ره له پیشتر نییه؟! ههر مبلله تیک خاوه ن و دل سوژی هه بی، به ۱۰-۱۵ سال زۆر شت ده کات.

«۷»

۱۰-۱۵ ساله... گله یی له کی بکه یین، به گژ کیدا بچین، کی خه تاباره، خه تای کی بگرین، کی گو ی ده گریت، کی به ته نگه وه دیت؟! نه وه حالی زمانی نه ته وه بیمانه و له م باشووره حه یاته دا، ئورگانی حزبه کاتمان به زمانی عه ره بی ده رده چن!... له رۆژنامه کوردییه کان پتر بایه خیان پی ده دریت، بودجه یان بو ته رخان ده کریت! بو؟! ئاخ ئیمه چ پیوستیمان به وه یه رۆژنامه به زمانی عه ره بی ده ربه کین، یان کار گه یه ته راده یه که هه ندیک جار شانازی به وه وه بکریت، که یارۆ زمانی عه ره بی له زمانی کوردی باشتر ده زانیت!...

له کاتی کدا زۆر ئاساییه کوردیک له ههر پله و پایه کدا بیت عه ره بی باش نه زانیت وه کو چون عه ره بیت کوردی نه زانیت یان باش نه زانیت، نه گه ره له سه رده می خویدا ناچار کرابین و ده سه لاتی مه رکه زی عیراق بو وه لیمان حالی بی که چی ده لنین و چ ده که یین دا وایان لی کردین به زمانی عه ره بی بنووسین، نه وا بو نه و قوئاغه، نه و داوا نابه جیه ی حکومتی نیوه ندی ره نگه پاکانه ی خو ی هه بو بیت ره نگه که میکیش به درۆ دلی خو مان دابیتنه وه، چ قه ییدییه، دۆزی نه ته وه که مان به برابانی عه ره بیش ده ناسینین... نه وا بو ئیستا و قوئاغی نه مری ئیمه ئاشکرایه رۆژنامه ئاراسته ی خه لکی خوینده وار ده کریت، و خوینده واری عه ره بی نه مری گبرو گرفت و خه مه کانی خو ی هینده که م نین و هینده ده ست به تال نییه، بی له م رۆژگار تیر تیپه ره دا کاتی خو ی به خوینده وه ی رۆژنامه ی عه ره بی کوردی به فیرو بدات و له ویتنه ره وه دۆزی کورد بناسیت، چونکه ریگه ی دی هه یه... که واته ئیمه به م کاره مان ده مانه ویت کی بدوینین و چی بلین!؟

خو له ریگه ی به رنامه یه کی یه ک سه عاتی رۆژانه ی ئاراسته کراوی رادیوی یان ته له فزیونییه وه نه م کاره ئاسانتر دیتنه نه نجامدان. خو نه گه ره مه سه له ناساندنی دۆزی کورد به عه ره ب بیت و نه م کاره زۆر زه رووری بیت، نه وا به هه مان نه ندازه و بگره پتریش زه روورییه که دۆزی کورد، بو وینه به جه ماوه ری ئینگلیز و فه ره نسی و نه لمانی و رووس و نه مریکی... هتد بیته ناساندن با به زمانی نه وانیش بکه وینه رۆژنامه ده رکردن.

به خشش، دهی ههولئى ئهوه بدریت خو له بهکارهینانی وشه ی ناوچهیی دووریگرین و ئه و وشه و زاروانه بهکار بهینین که له تیگه یشتنی زۆریه ی هه ره زۆری خه لکی کورده وه نزیکن و پیتویسته زۆر جدیانه کار بو ئه وه بکری که ئه و دوو هیله هاوته ربه ی که ئیسته به هه ردوو شیه ی کرمانجی سه روو و خواروو به ره مه میان پێ دیته نووسین، ته و او له یه کدی نزیک بخه رینه وه و تا له ئه نجامدا ده بن به یه ک هیل و زمانى ستانداردی نه ته وه بیمان پیک ده هین.

«۷»

ببگومان، زمان رو لئیکى یه کجار مه زن له یه کخستنی نه ته وه بیدا ده بینیت و فه راموش کردنی ئه م فاکنه ره کارئیکى نابه جیه و دوژمنانی کورد رژدتر ده کات له سه ره به گژدا چوونمان و نابیت ئه م سه نگه ره به چۆلئى بینه یته وه. هه له به ته هه ره نه ته وه یه ک زمانى نه ته وه یی یه کگرتووی نه بیت که لچه ری یه کگرتووی نابیت و ئاسانتر دیته داگیرکردن و به ره به ره زمانه که ی دیته کوشتن و جۆگه له ی هزرو بیرو به هره ی زانا و دانا و نووسه رو هونه رمه ندانی، ده خریته سه ره باخی رو شنیه یی داگیرکه ره و به زمانى داگیرکه ره، مه رگی زمانى زگماکی خو ی راده گه یه نیت، دیاره مه رگی زمانیش هاوتای مه رگی نه ته وه یه.

«۸»

جا له به ره هه موو ئه و هۆبانه ی سه ری به نده شانم دایه به ره باری گرانی ئه م کاره و سوور ده زمانى که فه ره نگ له بنه ره تدا ده کاته کو که رده وه ی وشه بنه ره ته ییه کانی زمان، زمانیش وه کو هه ره بوونه وه ریکى زندوو، له زاوژى و گو پوانى به رده و امدا ده بیت، بو یه فه ره نگ وه کو بیستانه وه ده یی بژاری به رده و ام بکریت، ده نا ناتوانی ره نه قى خو ی بپاریزی و به گه ل ره وتی رو ژگار بکه وئى، هیه چ فه ره نه گیک به حوکمی سه روست و ته بیعه تی زمان و به رینه ی و ده و له مه ندى زمان و ریشه دا کوتانى له هه موو بواره ژبانى و ژباریه کان ناتوانی له که م و کو پى به ده ره یی. جا کارى من لیره دا ته نیا ئه وه نده بووه به گو پره ی توانای خو م بناغه یه کم بو ئه م جو ره کاره دانا وه و با خه لکی دیکه ش به چاوى ره خنه گریه وه ته ماشای بکه ن و له هه ره شو ئینى هه له به کیان بینى چا وپوشى لی نه که ن و راستى بکه نه وه و «مالی قه لپ سه ری ساحیه یی» و ره خنه ی بو نیاد نه رانه م له گیان خو شتره تا ستایشى خالی له را و بو چوونى جدی.

له کو تاییدا پیتویسته ئه وه بلیم ئه مه ئه و کاره یه که توانیومه ببکه م، نه ک ئه وه ی که ویستومه ببکه م.

بو زانیاری زیاتر بروانه کتیه یی: په لکه ره نگینه، وه زاره تی رو شنیه یی، چاپی یه که م ۲۰۰۴، حه مه که ریم عارف ل ۲۲۵-۲۳۰.

سه رچاوه کانی ئه م فه ره نگه:

- ۱- فه رنه گ عمید / چاپ سوم ۱۳۶۹ (بچووک)
- ۲- فه رنه گ عمید دوو به رگی چاپ ششم / ۱۳۶۴ امیر کبیر، ته ره ن
- ۳- فه رنه گ فارسى (متوسط) دکتر محمد معین، چاپ سیزدهم ۱۳۷۸
- ۴- هه نbane بو رینه- فه رنه گ کردی- فارسى
- هه ژار یه ک جلدی، سه روش / ته ره ن ۱۳۶۹ چاپ اول
- ۵- فه رنه گ عمید (بچووک) چاپ ۲۲/۱۳۶۲
- مؤسسه انتشارات امیر کبیر ته ره ن
- ۶- فه رنه گ عربی- فارسى معاصر
- تألیف: د. فریده رازی / ۱۳۶۶ ته ره ن، نشر مرکز
- ۷- ده ستوری فه ره نگی زمانى کوردی- عه ره یی- فارسى
- علاء الدین سجادی- به غدا ۱۹۶۲
- ۸- کورته یه ک له مه ر زمان و ده ستوری فارسى،
- حهمه که ریم عارف ۲۰۰۰،
- هه ولیتر- چاپخانه ی وه زاره تی رو شنیه یی

کورتہی نہ و نشانانہی لہ م فہرہ نگہ دا بہ کارہاتوون

- ا- اسم
- ا.آ- اسم آلت
- ا.جم- اسم جمع
- ا.خ- اسم خاص
- ا.ص- اسم یا صفت
- ا.فا- اسم فاعل
- ا.مف- اسم مفعول
- ا.مر- اسم مرکب
- ا.مص- اسم مصدر
- انگل- انگلیسی
- پھ- پهلوی
- ت- ترکی
- حر- حرف
- رو- روسی
- ص- صفت
- ص.ت- صفت تفضیلی
- ص.فا- صفت فاعلی
- ص.مف- صفت مفعولی
- ص.ن- صفت نسبی
- ض- ضمیر
- ع- عربی
- عا- عامیانہ
- فر- فرانسوی
- ق- قید
- ق.ص- قید وصف
- ق.مر- قید مرکب
- ک- کنایہ

- لا- لاتینی
- م- میلادی
- مص- مصدر
- مص.ج- مصدر جعلی
- مص.ل- مصدر لازم
- مص.م- مصدر متعدی
- ہند- ہندی
- یو- یونانی

تیبینی:

نیشانەى پیتى (غ، ق) لەم فەرھەنگەدا بە لاتینی بەمجۆرەیه (\hat{X})، بەلام لەبەر ھۆى ھونەرى ئەو نیشانەىمان بۆ فەرھەم نەکراو بەم شێوەیە (X) ماوەتەو، خۆینەرانی ئازیز دەتوانن لە رێگەى خودى وشەکەو یان لە رێگەى رینوسە کوردییە باوەکەى باشوور و رۆژھەلاتى کوردستانەو فۆنەتیکى ئەو وشانە بدۆزنەو کە پیتى (غ یا ق) یان تێداى.

$$\text{ـ} = U$$

$$\text{و} = \hat{U}$$

$$\text{ـ} = i$$

۱- حر (ئا- A):

ئەلفى درېژ، پىتتى ئەلف. (آ)، (ا) له ئەلفبای فارسیدا بەیەك پىت ھەساوكراون، بەلام له راستیدا دوو پىتتى جىوازن.

ائروپلان - ا (ئاىروپلان - ayruplan):
بالەفې، فېژكە، تەبارە.

ائىن - ا (ئايىن - aîn): دەستوور، رېباز، دابونەرىت، شەرىعەت، سوننەت.

ائىن جەمشىد - ا (ئايىنى جەمشىد - aîni cemşîd): نىيوى ئاھەنگىكى كۆنى مۆسىقاي ئىيرانىيە.

ائىن دادرس - ا (ئايىنى دادرس - aîni dadres): دەستوورو رېبازى دادوهرى، بىنەماكانى محاكەمە.

ائىن نامە - ا (ئايىن نامە - aînnamê): ئەو دەستوورانەى بۆ جىيەجى كەردنى ياسا يان ئەنجامدانى كارى ئىدارى دەنووسرىت، جاران «نىزامنامە» يان پىدەگوت.

ائىنە، ايىنە، اينە - ا (ئايىنە - aîne): ئاوتىنە، خۆدىك، جام.

ائىنە بخت - ا (ئايىنەى بەخت - aîney bext): ئاوتىنەى بەخت، ئەو ئاوتىنەى بەختى كە لە كۆرى ژن ماركەردندا رووبەرووى بووك دادەنرى.

ائىنە چىرخ - ا (ئايىنەى چەرخ - aîney cerx): ھەتاو، ھەرەتاو، خۆر.

ائىنە خاورى - ا (ئايىنەى خاھەرى - aîney xaverî): رۆژ، ھەتاو، رووجيار، خۆر.

ائىنە دار - ا ص (ئايىنەدار - aîne dar): دەلاک، بەرىەر، سەرتاش.

ائىنە سگندر - ا (ئايىنەى سگەندەر - aîney skender):

ائىنە اسگندرى - ا (ئايىنەى ئەسگەندەرى - aîney eskenderî):

ئاوتىنەى بەختى بوو كە ئەرستو بۆ ئەسگەندەرى دروست كەردووەو لە ئەسگەندەرىيە، لەسەر بورجىك داىان نابوو.

آب - ا (ئاب - ab): شلەيەكە لە دوو ھىدروجن و يەك ئوكسىژىن پىكھاتوو، لە

پلەى گەرمای سەد دىتە كۆل و لە پلەى سەرمای سفردا دەمەبىت، ئاو.

رژپوشراو، شوینیی عه مارکردنی ئاو،
عه ماراو، هه ساره، سارداو.

آبانگاه - (ئابانگاه - abangah):
نیوی فریشتهی بهرپرسی ئاوه.

آب انگور - (ئابیی ئهنگور -
abi engûr): شهراو، ئاوی تری، به
مانای عاره قیش دیت، هاوهو ههنگوری.

آب باز - (فاباباز - ab baz):
مهلهوان.

آب بها - (ئاب بهها - ab beha): ئاو
بایی، بههای ئاو، ئهوه پاردهیهی لهبری ئاوی
خواردنهوه ددری.

آب بینی - (ئابیی بینی - abi bînî):
ئاوی کهپو، چلم، ئاوهو لوتی.

آب پاش - (ئاب پاش - ab paş):
ئاوپرژین، ئامیتریکه له بابتهی مهسینه،
سهری لولهکهی کون کونه، بوئاودانی گول
یان ئاوپرژینی زهوی بهکار دیت.

آب پز - (ئاب پز - ab pez):
کولاو، هیلکهی مریشک یان هه رشتیکی
تردهخریته ئاوهو تا بکولن، گرینای.

آب پشت - (ئابیی پشت - abî puşt):
تۆماو، شههوهتی پیاو که له کاتی
جووتبوون یان دهستپهرا، له گونانهوه
دیتته دهر، شاوهت.

آب تاختن - (مص - لئاب تاختن -
ab taxten): میزتن، گمیزکه ردهی.

آب تابه - (ئاب تابه - ab tabe):
مهسینه، ئافتاوه،

آب تلخ - (ئابیی تلخ - abi telx):
ئاوی تال، مهبهست شهراو یان عه ردهقه.

آباء - (ئاباء - aba'): وشهیهکی
عه ره بییه، کۆنه، واتا باوکان، تاتا.

آب آتشگون - (ئابیی ئاته شگون -
abî ateşgûn):

آب آتش رنگ - (ئابیی ئاته ش رنگ -
abî ateş reng):

آب آتش زه - (ئابیی ئاته ش زه -
abî ateşza):

آب آتش نما - (ئابیی ئاته ش نما -
abî ateşnima): مهبهست: شهراوی
تال و سووره.

آباد - (ئاباد - abad): خوش، بهر دونهق،
شوینیی ئاوو گیای هه بی، ئاوه دان،
پیتچه وانهی ویران. وهکو پاشگر له گه ل نیوی
گونو شاران به کار دیت، وهش.

آباد بوم - (ئاباد بوم - abad bûm):
شوینیی ئاو، جیی ئاوه دان، یاگی ئاوه دانه.

آباد - (ع - ئاباد - abad): هه میشه،
هه تا هه تا، کۆی (ابد)ی عه ره بییه.

آبادان - (ص - ئابادان - abadan): دئ،
گونو، ئاوی، دهگا.

آبار - (ئابار - abar): بییری ئاو، کۆی
(بئر)ه.

آبازور - (ع - فربابازور - abajûr):
سابات، که پیر، چاتۆل.

آبان - (ئابان - aban): مانگی
هه شته می سالی هه تاوی ئیرانی، مانگی
دووه می پایز.

آب انبار - (ئاب ئه نبار -
ab enbar): ئه ستیلی گه وره ی

آب تنی - ا- مص (ئاب ته نی) -
 (ab tenî): مهله کرن له ئاوی ساردا.

آب جامه - ا (ئاب جامه - ab came):
 جامی ئاو خواردنه وه، جامی شه راو
 خواردنه وه، جاموّل و ئاو وارده یۆ.

آب خوری - ا (ئاب خوری - ab xûrî):
 کاسه، جام، پهرداخی ئاو خواردنه وه.

آب جو - ا (ئاب جو - ab cû): ئاوی جو،
 بیره.

آبخست - ا (ئابخوست - ab xust):
 دورگه ی ئاودار، ئاوه که ی بوگهن بووبی،

آبجی - ا (ئابجی - ab cî): کورتکراوه ی
 ئاغا باجییه، وشه یه کی تورکییه به مانای
 خوشک، والی.

آبخون - ا (ئابخون - ab xûn): دورگه ی
 فره ئاو، بوگه ناو.

آب چین - ا- فا (ئاب چین - ab çîn):
 وصف، خاوی، که پاش خوشتن له شی پیت
 هیشک ده که یه وه.

آبخیز - ا (ئابخیز - ab xîz): زهوی پر
 ئاو، زهوییه که که هه ر شوینیکی هه لکه نی
 ئاو دیتسه دهر، شه پۆل و هه ستانی ئاو،
 لافاو.

آب حیات - ا (ئابی هه یات -
 abi heyat): ئاوی ژبان، ده لپین
 سه رچاوه و ئاو پیکه له هادیسدا، هه ر
 که سیک لپی بخواته وه ئیدی نامری و گوایه
 خدر پیغه مبه ر ئه و ئاوه ی خواردنه وه،
 کینایه یه به مانای زاری ماشوقش دیت.

آبدار - ا- فا (ئابدار - abdar): ئاودار،
 ته روپر، گه ش و به رده نه ق.

آب خانه - ا (ئابخانه - ab xane):
 ئاوده ست، ته و الپیت.

آبدارخانه - ا (ئابدارخانه - abdar
 xane): دیوه خان، ئه و ژوره تایسه ته ی
 که له دایه ره کان یان له ماله گه وره کاند
 چا و قاوه و شه ربه ت و قلیانی تیدا ناماده
 ده کری.

آب خوسب - ا- فا (ئاب خوسب -
 ab xusb): ئه و چوارپییه ی که هه ر
 کاتئ روباری بیته ری، یان بگاته
 ته نکاو پیک، له نیو ئاوه که دا بخه وی.

آبدار، آبدار باشی - ا- فا (ئابدار، ئابد
 باشی - abdar, abdar başî):
 به رپرسی دیوه خان.

آب خست - ا (ئابخه ست - ab xest):
 میوه ی بی ئاو، میوه ی ترشای له که لک
 که وتوو.

آبدان - ا (ئابدان - abdan): ئه ستیل،
 چه وز، عه ماراو، هه ساره.

آبدان، آبدانک - ص (ئابدان، ئابدانه ک -
 abdan, abdanek): میزلدان،
 مگیره دانی.

آبدوزدک - ا (ئاب دوزده ک -
 ab düzdek): سرنج، سرنجی شیرینقه
 لپدان.

آب خو - ا (ئاب خو - ab xü): دورگه ی
 زۆر ئاودار.

آبخورد - ا (ئابخوو، ئابخورد -

آبخور، آبخورد - ا (ئابخوو، ئابخورد -

- آبدست** - (ئابدهست - abdest):
 ئاویک که دهست و دهموچاوی پی بشون،
 واتای دهستنوئیز، تهقواو خواناسی و داوین
 پاکیش دهگه یه نیت.
- آبدستان** - (ئابدهستان - abdestan):
 مهسینه، ئه و ئاوهی بو
 دهست شت له مهسینه ده کری.
- آبدوغ** - (آبدوغ - abdûx):
 دؤ، ماستاو، ئافاماست.
- آب دهان** - (ئابیی دهان - abi dehan):
 ئاوی دهم، لیکاو، تف.
- آب دیده** - (ئابیی دیده - abi dîde):
 ئاوی چاو، ئه شک، ئه سرین، روندک،
 فرمیسک، عه سرین، هه لس.
- آب دیده** - (ئاب دیده - ab dîde):
 هه لمژته، شتیکی که وتبیتته ئاوه و ئاوی
 هه لمژتی بی.
- آبراهه** - (آبراه - abrah):
 ریگهی ئاو، ره هه ند، کونج.
- آبرفت** - (آبروافت - abruft):
 ئاو له گه ل خویدا رای دای، ئاومالکه.
- آب رفتن** - مص (ئاب رهفتنه - ab reften):
 چوونه ئاو (بو قوماش و
 جلو به رگ).
- آبرو** - (ئاب رهو - ab rew):
 ریگهی ئاو، ره هه ند.
- آبرو** - (آبروو - abrû):
 سه ربه رزی، ئابروو، حه یا.
- آبرومند** - ص (آبرومندهند - abrûmend):
 به ئابروو، خواوهن
 شه ردهف، به حه یاو حورمهت.
- آبرون** - (آبروون - abrûn):
 گولی
 هه همیشه به هار.
- آبریز** - (آبریز - abriz):
 ئاوی، ئه و چاله ی که چلکاوی تیده ریژن،
 ئاوده ست.
- آبریزان** - (آبریزان - abrizan):
 جه ژنیکی کونی ئیرانییه، ده که ویتته رژی
 ۳۱ تیرماه.
- آب زندگی** - (ئابیی زندگی - abi zindegi):
 ئاوی ژیان، ئاوی
 حه یات.
- آبزه** - (آبزیه - abzi h):
 هه ر درزیکی
 ئاوبدات، ئه و درزو که لینه باریکانه ی که
 ئاو دزه یان لیتوه ده کات.
- آب زیرکاه** - ص (ئابیی زیرکاه - abi zirkah):
 ئاوی ژیرکا، کینایه یه بو
 بنیاده می شه یان و به تازارو موزیر و ریاکار
 که به روالهت ساده و ساکار بنویتن، به لام له
 ژیره وه موزیر پی، موخه نهت، له بنه وه پری،
 بوغز له زگ، دل ره ش.
- آبسال**، **آبسالان** - (آبسال - absal):
 باغ، بیستان، وه رزی به هار.
- آبست** - ص (آببست - abist):
 ئاوس،
 سوکراوه ی ئاببسته نه، ئاووره.
- آبستن** - ص (آببستن - abisten):
 ژن یان حه یوانی ئاوس،
 باردار، بو ئینسان حامیله، سک پری.
- آبستنی** - ص (آببستنی - abistenî):
 ئاوس، بارداری، سک پری،
 له یه که م رژی گرتنه وه تا رژی نه جات
 بوون، له مرؤفدا ماوه ی ئاسایی ۲۸۰ رژه.

- آبسته - ص - (ئابسته - abeste): زهوییهک که ئاوی کرابیته سهرو ئاوی له سهرو هستا بی و توویان دابی، ئاوه نیا.
- آب سوار، آب سواران - (ئاب سهقار، ئاب سهقاران - ab sevar, ab sevaran): سهر ئاو، به تاییه تی ئه و بلقانه ی له کاتی بارینی باراندا، له نیو ئاو دروستده بی.
- آب سیاه، آب سیه - (ئابیی سیاه، ئابی سییه ه - abi sîyeh, abi sîyah): یه کیکه له نه خووشییه کانی چاو که ده بیته هوی کویری و نابینایی، ئاوی رهش، به و شه رابهش ده گوتری که له تربی رهش ده گیری.
- آبشار - (ئابشار - ab şar): تافگه، ئاوی له بهرزییه وه برژیته نشیوی، سولاڤ، قه لیه ز.
- آبشتن - مص (ئابسته ن - abeşten): قه شیرتن، په نهان کردن، شاردنه وه.
- آبشت - ص - م (ئابه شت - abeşt): شاردراوه، په نهان، جاسوس.
- آبشتنگاه - (ئابه شته نگاه - abeştengah): شوینی ئاو خواردنه وه، خه لوه تخانه، ئاوده ست.
- آبشخور - (ئابیشخور - abişxûr): شوینی ئاو خواردنه وه، سه رچاوه و کانی، رزق و رۆزی.
- آب شدن - مص (ئاب شـوده ن - ab şuden): توانه وه، بوون به ئاو، به کینایه شه رمه زار بوون، ته ربیق بوونه وه، بوهرین.
- آبشنگ - (ئابشه نگ - abşeng): ته شتی خو شوردن.
- آبزَن - (ئاب زهن - ab zen): ته شتی خو شتن.
- آبشنگرفی - (ئابیی شه نه گه رفی - abi şengerfî): ئال، له فرمیسیکی خو تینین.
- آب شیب - (ئاب شیب - abşîb): ئاوه رۆی سه ره ولتیش.
- آبغوره - (ئاب غوره - abxûre): ئاوی بهر سیله، ئاوه و هالی.
- آبفت - ص - (ئاب هفت - abeft): جلک، جلکی نه ستور.
- آبک - (ئاب هک - abek): جیوه.
- آبکار - ا - ص (ئابکار - abkar): ئاو کیش، سه قا، مه یفرۆش، عه ره قه خۆر.
- آبکش - ا - ص (ئاب کهش - abkeş): سوزگی، پلاو پالتیو.
- آبکند - (ئاب کهند - abkend): ئاودر، عه ماراو، نه ستیل.
- آبکروه - (ئاب کووه ه - abkûhe): شه پۆلی ئاو، پیتل.
- آبکی - ص (ئاب هکی - abekî): شل، ئاودار، پر ئاو.
- آبگاه - (ئابگاه - abgah): که له که، قه برغه، خالیگه، نه ستیل، میز لدان.
- آبگرد - (ئاب گهرد - abgerd): گیتزاو، گیتزه نگ.
- آبگردان - (ئاب گـردان - abgeradan): که وچکیکی گه وره ی له مس دروستکراوه ئاوی پی له مه نجه لیکه وه بو مه نجه لیککی

دی دهگوزانه وه.

آبگرم - (ئابى گهرم - abi gerim):
 ناوى مه‌عه‌ده‌نى، گه‌راو، ناوئیکه له هه‌ندى شوئینان هه‌لده‌قولئ و گوگردو بابه‌تى مه‌عه‌ده‌نى تری تیدایه‌و بو چاره‌سه‌رى نه‌خوشی پیتست باشه.

آبگز - ص - (ئاب گه‌ز - abgez):
 میوه‌ی ترشاوو خراپ، میوه‌یه‌ک که له‌نبو ناودا خراپ بووبی.

آبگند - (ئاب گه‌ند - abgend): ناوى
 بۆگه‌ن، گه‌ناو، زۆنگاو.

آبگون، آبگونه - ص (ئابگون، ئابگونه - abgûn, abgûne):
 ناو ئاسا، ساف و روون وه‌کو ناو.

آبگیر - (ئابگیر - abgîr): گۆلاو،
 چه‌وز، ئه‌ستیل، چالاو.

آبگینه - (ئابگینه - abgîne):
 شووشه، بلور، ناوئینه، شه‌راب، مینا.

آب لمبو - ص (ئابله‌مبو - ab lembu):
 میوه‌ی گه‌یبوی پلیشاوه‌ی ناودار.

آب لوج، آب لوج - (ئاب لوج - abluç):
 شه‌کر، نه‌بات، قه‌ندی سپی.

آبله - (ئابله - able): تلۆق، نه‌خوشی
 ناو له.

آبله فرنگی - (ئابله فه‌ره‌نگی - able ferengî):
 نه‌خوشی سیفلیسه‌وه له‌سه‌ر پیتستی به‌ده‌ن په‌یدا ده‌بن.

آبله کوب - ا - ص (ئابله کووب - able kûb):
 نه‌و که‌سه‌ی خه‌لکی دژی

ناو له ده‌کوئتی.

آبله کوبی - ا - مص (ئابله کووبی - able kubî):
 کوتان دژی ناو له.

آبله‌گای - (ئابله گای - able gavî):
 ناو له‌ی چیل و گایان.

آب مروارید - (ئابى مورقارید - abi murvarîd):
 ناوى سسپی، نه‌خوشی چاوه‌ ده‌بیتته‌ مایه‌ی تاریکی و نابینایی چاو.

آب مقطر - (ئابى موغته‌ته‌ر - abi muxeter):
 ناوى کوئینراوى پالئوراو که له‌پزیشک‌گه‌رى و ده‌رمانسازیدا به‌کار دیت.

آب نه‌بات - (ئابى نه‌بات - abi nebat):
 جوړه شیرینییه‌که که به‌شیله‌ی شه‌کر دروستی ده‌که‌ن.

آب نما - (ئاب نیما - abnima):
 چه‌وز، جوگه‌ی ناو مالّ یان باغ که ناوه‌که‌ی دیاریی، سه‌راب، تراویله‌که.

آبنوس - (ئاب نوس - ab nûs):
 دره‌ختیکه له‌هندو چه‌به‌شه‌ ده‌روئ، وه‌کو دارگوتیز گه‌وره‌ ده‌بی و لق و پۆپ ده‌هاوی، داره‌که‌ی قورس و قایمه، په‌له‌ی ره‌شی پیتوه‌یه، دواى برینه‌وه‌ی ماوه‌یه‌ک له‌ ناوى ده‌خه‌ن تا ره‌ش بیی.

آبو - (ئابوو - abû): گۆلی نیلوفه‌ر،
 نیلوفه‌ری شین.

آب ورز - ص. فا (ئاب قه‌رز - ab verz):
 ناوباز، مه‌له‌وان.

آب وند - (ئاب شه‌ند - ab vend):
 کاسه‌ی ناو، گۆزه.

اتابای - (ئاتابای - atabay): پیاوی گه و رهو مالدار، ناوی تیره یه کی گه و ره ی تورکمانه.

اتاش - اداش - ت - (ئاتاش، ئاداش - atas, adaş): ها و نامه، هم نامه.

اتاشه - فر - (ئاتاشه - ataş): وابه سته، فه رمانبه رو پیاوی سه فاره تخانه. **اتاشه میلیتر** - (ئاتاشه میلیتر - ataş mîlîtr): وابه سته بی سوپایی.

اتاک - (ئاتاک - atak): هیترش، په لامار، حمله.

اتین - (ئاتن بین - atin bîn): نیوی بابی فه ره یدونه، چاکه کار، خاوه ن گوتارو ره فتاری چاک.

آتریاد - (ئاتیریاد - atiryad): ده سته یه ک سه ر یاز.

اتش - (ئاته ش - ates): ناگر.

اتیش - (ئاتیش - atîş): ناگر.

ادیش - (ئادیش - adîş): ناگر.

ازیش - (ئازیش - azîş): ناگر.

ازر - (ئازهر - azer): ناگر.

آتش افروز - اف (ئاتش ئه فروز - ateş efrüz): هر شتیک ناگری پیبکریته وه، به و که سه ش ده گوتری که ناگر هه لایسینی، فیتنه گیر، ده سته چيله.

آتش افروزنه - امر (ئاته ش ئه فروز نه - ateş efrüzene): فیتنه گیر، ناگر هه لگیرسین، ده سته چيله.

آتش افروزی - ا - مص (ئاته ش ئه فروزی - ateş efrüzî): فیتنه گپری، ئاوره ه لایسینی.

آبونمان - (ئابونیمان - abuniman): ئابونه، پاره ی به شداری له رۆژنامه یان گوڤار.

آبی - ص، ن (ئابی - abî): ئوی، روه ک و گیاندارانی ئوی، شین؛ وه کورهنگی ئاسمان، رهنگی ئوی ده ریا.

آبیار - ا - ص (ئابیار - abyar): میراو، که سیک که به رپرسی ئاودانی باغ و مه زراو مالان بی.

آبیاری - ا - مص (ئابیاری - abyarî): ئاودانی باغ یان کشتوکال، ئاودیری

آبیده انیز - (ئابیده ئانیز - abîde, anîz): شه راره، پزبسک.

آپارتمان - (ئاپارتمان - apartman): کۆشک و سه راز.

آپاندیس - ا - ف (ئاپاندیس - apandîs): ریخۆله کویره، ریخۆله یه کی بچوکی زیاده که ده که ویتته لای راستی به دهنی بنیاده مه وه.

آپاندیست - (ئاپاندیست - apandîsit): ئاوسانی ریخۆله کویره، که گه له ک به ئازاره و به نه شته رگه ری مالیجه ده کری.

آپاتئوز - (ئاپاتئوز - apatiyuz): په رستنی مرۆف به تاییه تی پاشایان له یۆنان و رۆم - ی کۆن، دیمه نی کۆتایی شانۆگه ری.

آپیس - (ئاپیس - apîs): گای پیروژ که میسر بیانی کۆن په رستوو یانه، ته ویلی سپی بووه و وینه ی هه لۆ یان بازی له سه ر پشت بووه.

- آتش انداز** - ا- فا (ئاتهش ئەنداز-
ateş endaz): كه سټك له كورهى
خشتسازى يان تونى گهرماودا، مامورى
هه‌لگيرساندنى ئاگره.
- آتشبار** - ا- فا (ئاتهشبار-
ateşbar): هه‌ر شتټيك كه ئاگرى لټوه ببارى، له
زاراوهى سوپادا برټييه له دهسته يهك
سه‌ربازى توپخانه، مه‌فره‌زى توپخانه،
تفه‌نگ، توپ.
- آتشبازى** - ا- ص (ئاتهشبازى-
ateş bazî): ئاوربازى، ياريكردن به
ئاگر، ئاگرپر.
- آتش بس** - ا (ئاتهش بهس-
ateş bes): ئاور بهست، له زاواوهى سوپا بيدا ده‌كاتنه
هودنه و راگرتنى شه‌ر،
آتشپا - ص (ئاتهشپا-
ateş pa): خټرا،
له‌ز، تټټرۆ، خوښه‌ز، بټى ئارام.
- آتش پارسى** - ا (ئاتهش پارسى-
ateş parsî): تامټسكه، عازبه، جوانه
زمه.
- آتشپاره** - ا (ئاتهش پاره-
ateş pare): پولو، په‌نگر، په‌رهنگ، سكل، مندالى
هاروهاج و نه‌سره‌وت.
- آتش پرست** - ا- فا (ئاتهش په‌رسته-
ateş perest): ئاگرپه‌رسته،
زه‌رده‌شتټييه‌كان، چونكه رټيزى ئاگر يان
ده‌گرت، پټيان ده‌گوترا ئاگر په‌رسته.
- آتشخانه** - ا (ئاتهش خانه-
ateş xane): كوره، چه‌كى ئاگر وه‌كو
توپ و تفه‌نگ.
- آتشخور، آتشخاره، آتشخاي** - ص-
فا (ئاتهشخور، ئات شخاره، ئاتەشخای-
ateş xay): ئاگر خۆره، مه‌لټكه كه ئاگر
ده‌خوات، ئايره‌مه‌لى، كټنايه‌يه، بۆ
بنياده‌مى زۆردارو سته‌مكار.
- آتشدان** - ا (ئاتهشدان-
ateşdan): كوره، كوانوو، مه‌قتى، وه‌جاغ، ئاگردان.
- آتشرنگ، آتش فام** - ص (ئاتهش رهنگ
ئاتهش فام-
ateşreng, ateşfam): قرمز، سورى توخ، به رهنكى ئاگر.
- آتشزا** - ا- فا (ئاتهش زا-
ateşza): ئەوهى كه ئاگرى لټ به‌ره‌م دټ.
- آتش زنه** - ا (ئاتهش زنه-
ateş zene): چه‌خماخ، به‌ردو ئەستټى.
- آتش سوزى** - ا- ص (ئاتهش سوزى-
ateş suzî): ئاگر كه و تنه‌وه.
- آتش فام** - ص (ئاتهش فام-
ateş fam): سورى توخ، به رهنكى
ئاگر.
- آتش فشان** - ا- فا (ئاتهش فه‌شان-
ateş feşan): گرگان، بوركان.
- آتشك** - ا (ئاتهشكه-
ateşek): گوله‌ستټيره، ئاوله.
- آتشكار** - ا- ص (ئاتهشكار-
ateşkar): ئاسنگه‌ر، مامورى ئاگر كرده‌وه.
- آتش گردان** - ا (ئاتهش گه‌ردان-
ateş gerdan):
- آتش سرخ‌كن** - ا (ئاتهش سورخ‌كون-
ateş surxkun):
- آتش چرخان** - ا (ئاتهش چه‌رخان-
ateş çerxan): سه‌به‌ته‌يه‌كى بچووكى له
ته‌ل دروستكراوه، چه‌ند كوئۆ خه‌لووزو ئاگرى
تټيده‌كهن و له هه‌وادا بايد ده‌دن تا ئاگر بگرټ.

- آتش گرفتن** - مص (ئاته ش گیریفتهن - ائتیشیزه - (ئاته شیزه - atesîze): گوله ئه ستیره .
- آتشین پنجه** - ص. مر (ئاته شین په نجه - ائتشین پنجه): سه نعه تکاری لیهاتوو، کارامه و چالاک و به ده سه لات.
- آتلاتیک** - ص (ئاتلاتیک - atlantîk): ئوقیانوسی ئه تله سی .
- اقسفر** - ا. مر (ئات موسفیر - atmusfir): فهزا، هاماج، هه وای ده وراو ده وری گۆی زه وی .
- اتون** - ا (ئاتون - atün): تونی حه مام، پزدان، پزلی، ژنی که دهرس به کیزان بلتی و کاری ده ستیبیان فیر بکات .
- آتی** - ا. فا. ع (ئاتی - atî): داهاتوو، ئاینده
- آثار** - ا. ع (ئاسار - asar): شوپینه وار، نیشانه، ئاسار، ئاسه وار، مه نهر .
- آثام** - ا. ع (ئاسام - asam): گوناهان، تاوانان .
- آجال** - ل. ع (ئاجال - acal): مؤلّهت، دهرفته، ئه جهل، مهرگ .
- آجده** - ا. مص (ئاجیده - acide): ته قه لّ لیدراو .
- آجر** - ا (ئاجور - acur): که ریوچ، خشتی سوره و هکراو
- اجل** - ا (ئاجه ل - acel): قرقینه .
- اجل** - ص. ع (ئاجیل - acil): چه رز، ئاجیل، شه و چه ره له بادهم و نوک و گوله به رۆژهو ناوکه کوله که .
- اجار** - ا (ئاجار - acar): ترشی، ههر خوارده مه نیبه ک که له ئاوی لیمو و سرکه کرابی و تامی ترش بووی .
- آتش گرفتن** - مص (ئاته ش گیریفتهن - ائتیشیزه - (ئاته شیزه - atesîze): گوله ئه ستیره .
- آتشیکن**، ههروه ها کینایه یه له توره بوون و هه لچوون .
- آتشگون** - ص (ئاته شگون - ates gûn): وه کو ئاگر .
- آزرگون** - ص (نازه رگون - azer gûn): وه کو ئاگر .
- آتش فام** - ص (ئاته ش فام - ates fam): وه کو ئاگر، به رهنگی ئاگر .
- آتش گیره** - ا (ئاته ش گیره - ates gîre): چیلکه و دارو سوتهمه نی، دهسته چيله .
- آشناک** - ص. مر (ئاته شناک - atesnak): سوتینه ر .
- آتش نشاندن** - مص. م (ئاته ش نیشاندن - ates nişanden): ئاگر کوژاندنه وه .
- آتش نشان** - ا. فا (ئاته ش نیشان - atesnişan): ئاگر کوژاندنه وه .
- آتش نیشانی** - ا. مص (ئاته ش نیشانی - atesnişanî): ئاگر کوژاندنه وه، دایه ری ئاگر کوژاندنه وه .
- آتش فرود** - ا. مر (ئاته شی نیمرود - atesinîmrud): ئه و ئاگره یه که به فه رمانی نه مرودی فه رمانه وای بابل هه لیانگیرساند تا چه زره تی ئیبراهیمی تیدا بسوتیتیت، ئاگره که به فه رمانی خودا چه زره تی نه سوتاند، بوو به ساردی و سه لامه تی .
- آتش، آتشین** - ص. ن (ئاته ش، ئاته شین - atesîn): به رهنگی ئاگر، ئاگرین .

- اچار** - (ئاچار - açaar): ئاچەر، هاچەر، كليل.
- اچمز** - ا - ب (ئاچ مهز - açmez): داخراو، نه كراوه، پيچه وانهي ئاچوخ.
- احساد** - ا.ع (ئاهاد - ahad): يه كان. له ۱-۹، عشرات / دهيان، له ۱۰-۹۰، مئات / مئئات: سه دان، له ۱۰۰-۹۰۰، الوف / تولوف: هه زاران له هه زار به بانه وه.
- اخال** - ا (ئاخال - axal): زرو زبل، خاشال، پروپوش.
- اختن** - مص (ئاختنه - axten): هه لكيشان، وهك هه لكيشاني خه نجه ره له كيتلان.
- اخته** - ا - مف (ئاخته - axte): هه لكيشراو.
- اخذ** - ع - ص - فا (ئاخيز - axiz): وه رگر.
- اخز** - ع - ص (ئاخهر - axer): يه كيتك له دوو شتان، يان يهك له دوو كهس.
- اخز** - ع - ص (ئاخير - axir): دوايين، نه نجام، پيچه وانهي يه كه م.
- اخز الامر** - ع (ئاخيرهل نه مر - axirelemr): ئاخرييه كه ي، نه نجام، ئاقيبهت، بنه تا.
- اخز الزمان** - ا - ع (ئاخيرو زه مان - axiruzzeman): كو تايي دنيا، روژي قيامهت، په سلان.
- اخزه، اخرت** - ا (ئاخيره، ئاخيرهت - axire, axiret): نهو دنيا، ئاخز زه مان، په سلان، قيامهت.
- اخريان** - ا (ئاخرييان - axriyan): ئالا، كو تال.
- اخسمه** - ا (ئاخ سومه - axsume):
- شه رايك كه له برنج يان هه رزن بگيري.
- اخشيح** - ا (ئاخ شيح - axşic): هه ر چوار ره گه زي ئاو، ئاگر، با، خاك، توخم.
- اخشيجان** - ا (ئاخ شيجان - axşican): چوار ره گه زي ئاو، ئاگر، با، خاك.
- اخور** - (ئاخور - axür): شويني ئاليكداني ولاخ.
- اخورچي** - ا - فا (ئاخورچي - axûrçi): مير ئاخور، ئاخور سالار، سه روژكي خزمه تچياني ته ويله و نه سته بل.
- اخورك** - ا (ئاخورك - axurek): ئيسقاني لاي چه پ و راستي سه رووي سينه و ژير گه رن، چه نيه ر، چه له مه، ته رقه.
- اخوند** - ا - ص (ئاخوند - axûnd): مه لاي شيعه يان.
- اخوندهك** - ا (ئاخوندهك - axûndek): ميترويه كه، سه وز رنك له كوله گه وره تره، قاچه كاني دريژو سه ري گه وره يه، له هه ندي شويني كوردستان ماييني حه سه ن و حوسه يني پي ده ليين، تانجيه پيغه مبه ره.
- اخيه** - ا - م (ئاخيه - axye): ميخ زنجير.
- اداب** - ا - ع (ئاداب - adab): دابونه ريت، ره وشتي باش.
- اداش** - ا (ئاداش - adaş): هاوناو، دوو شت يان دوو كهس هاوناو بن.
- اداك، ادك** - ا (ئاداك، ئادهك - adak, adek): دورگه، ئاوخوست، گراف.
- ادخ** - ص (ئادخ - adex): چاك، باش، خاس.
- ادير** - ا (ئادير - adir): نه شته ر، ئاگر.

اذر، ابادگان - (ئازەر ئابادگان - azer abadgan): ئاتەشکەدە، پەرستگەیی زەرەدەشتییان، ناوی کۆنی ئازەریايجانە.

اذرافروز - ا - فا (ئازەر ئەفروز - azer efruz): مایە فیتنە، ئاگر ھەلگیرسین.

اذرافزا - ا - فا (ئازەر ئەفزا - azer efza): ئاگر ھەلگیرسین.

اذپرست - ا - فا (ئازەر پەرست - azer perest): ئاگر پەرست.

اذپرا - ا (ئازەر پیرا - azer pira): خزمەتچی ئاتەشکەدە.

اذرخش - ا (ئازەر خش - azerxş): ھەورە تریشقە، بریسکە.

اذرسنج - ا (ئازەر سەنج - azer senc): گەرماپیتو، پیرومەتر.

اذرشسپ - ا (ئازەر شسپ - azer şesp): ناوی فریشتەیی ماموری ئاگرە، سەمەندەر.

اذرکەدە - ا (ئازەر کەدە - azerkede): ئاتەشکەدە، پەرستگەیی زەرەدەشتییان.

اذرکیش - ا - ص (ئازەر کیش - azerkîş): ئاگر پەرست.

اذرگشسب - ا (ئازەر گشسب - azerguşesb): ئاگر، بلیسە، بلاچە، ھەورە تریشقە.

اذرگون - ص (ئازەر گون - azergûn): بەرەنگی ئاگر، وەکو ئاگر، سوور، گۆلی لالە، گۆلە باخی سووری وەک ئاگر.

اذرنگ - ا (ئازەر نگ - azereng): خەم، رەنج، مەینەت، تیشک، رووناکی.

اذین - ا (ئازین - azîn): زێرۆ زیو،

ادرخش - ا (ئادەرەخش - adrexş): ھەورە تریشقە، بروسکە.

ادرس - ا (ئادریس - adris): ئەدەرس، ناوونیشان.

ادرنگ - ا (ئادەرەنگ - adereng): خەم، رەنج، ئافەت، مەینەت، خەفەت، کەسەر.

ادم - ا - ع (ئادەم - adem): مەرۆڤ، یەكەمین مەرۆڤ، مێردی ھەوا، بابی بەشەران.

ادمک - ا (ئادەمک - ademek): مەرۆڤی بچوک، پەیکەری بچوک کە لە شیتووی بنیادەم دروستکراوە.

ادمیخورا - فا (ئادەمی خار - ademî xar): پیاوخور، مەرۆڤی کیتی گۆشتی مەرۆڤان بخوات، بنیادەم خۆر.

ادمیرال - ا (ئادمیرال - admîral): دەریا سالار، فەرماندەیی کەشتی و ھێزی دەریایی.

ادمی زاد - ا.ص (ئادەمی زاد - ademîzad): نەووە تیرەیی ئادەم، بنیادەم، ئادەمیزاد.

ادیش - ا (ئادیش - adîş): ئاگر.

ادیندە - ا (ئادیەندە - adyende): پەلکە رەنگینە، کەسک و سۆر، کۆلکە زێرینە، رەنگین کەمان، زەرینە و سیمینە.

ادینە - ا (ئادینە - adîne): ھەینی، دوا رۆژی ھەفتە.

اذار - ا (ئازار - azar): مانگی یەكەمی بەھار، ئادار، ئازار.

اذان - ع - ا (ئازان - ajan): گۆی، گۆتیان

اذر - ا (ئازەر - azer): ئاگر، ئاگر.

- زینت و جوانی.
اذین بندی - ا- مص (نازین بهندی - azînbendî): چراخان، رازاندنه وهی ده رودیواری موغازهو کوچه و کۆلان و بازار له رۆژانی جهژن و ئاههنگ و شادی دا.
اراء - ا(ئاراء - ara^u): بۆچوون، را
اراتیدن - مص (ئاراتیدنه - araiden): رازانه وه، جوانکردن، ریکخستن.
اراستن - مص.م (ئاراسته - arasten): جوانکردن، رازانه وه.
ئارایش - ا- مص (ئارایش - arayiş): ئارایش، جوانی.
اراینده - ا- فا (ئاراینده - araynde): ئارایشکه ر.
اراسته - ا- مف (ئاراسته - araste): رازوه، رازیتراوه. رازیاوه.
ارام - ا(ئارام - aram): هیتدی، ئاسوده، ئارام.
ارامش - ا- مص (ئارامش - aramiş): ئاسوده بی، ئارامی.
ارامشگاه - ا- م (ئارامشگاه - aramişgah): جیتی ئیسراحت، جیتی خه وتن.
ارامگاه - ا(ئارامگاه - aramgah): شوپینی هه وانه وه، به مانای گۆرو گۆرستانیش دیت.
ارامیدن - مص. ل (ئارامیدنه - aramîden): پالکه وتن، خه وتن، ئیسراحت تکردن.
ارایشگاه - ا(ئارایشگاه - arayişgah): جیتی ئارایشکردن، دوکانی به ریه ری.
ارایشگر - ا. فا (ئارایشگر - arayişger): که سیتیک که خه لکی ئارایش ده کات، ئارایشگا، به ریه ر.
ارتیست - ا- ص (ئاراتیست - artist): هونه رمه ند، ئەکته ر، که سیتیک که له هونه ری نیگارکیشی یان مؤسیقا، یان شانۆگه ریدا وه ستا بئ.
ارتیشو - ا(ئارتیشو - artîşu): که نگری فهره نگی.
ارج - ا(ئاره ج - arec): ئانیسک، قوونانیسک.
ارخالق - ا(ئارخالوغ - arxalux): کوله نجهی درێژ که جارن ژنان و پیاوان له به ربیان ده کرد، کوله جهی لۆکه تیخنراو.
ارد - ا(ئارد - ard): ئارد، ئار، ده غلی هاردراو بۆ نان.
اردبیز - امر (ئاردبیز - ardbîz): هیلکه، ئاردبیز.
اردوله - ا(ئاردووله - arddûle): ئارده وا، په لۆله، پرتوله.
اردن - ا(ئاردهن - arden): که وگیر، سوزگی، پلاو پالتیو.
اردهاله - ا(ئاردهاله - ardhale): په لۆله، ئارده وا.
اردینه - ص-ن (ئاردینه - ardîne): ئاردینه، ناشی ئارد.
ارزو - ا(ئاریزوو - arizû): هه ز، هیوا، ئومید، خۆزی، هیقی، ئاوات.
ارزومند - ا(ئاریزومه ند - arizûmend): که سیتیک که ئاره زووی شتیک بکات، به تاسه، به ئاوات، ئاره زومه ند.
ارستن - مص (ئاره سته - aresten): رازاندنه وه، ریک و پیکردن، جوانکردن.
ارشیدوک - ا(ئارشیدۆک - arşîdok):

ارواره - (ئارقشاره - arvare): کاژیره، شه ویلاگه، شه ویلاگه، کاجیر.

ارویند - ا.ص - (ئارووبه‌ند - arûbend): شکسته‌به‌ند، جه‌راحی عه‌شایه‌ر که شوینی شکاوی به‌دهن ده‌گریته‌وه.

اروغ - (ئارووغ - arûx): قرقیینه، قرقیینه.

اروند - (ئارقشه‌ند - arvend): فه‌ر، شکو، عه‌زه‌مه‌ت، پایه‌و شه‌وکه‌ت، ئەقل و زانست، فیل و ده‌هو.

اروین - (ئارقین - arvîn): تاقیکردنه‌وه، ته‌جره‌به، ساوکه.

اریا، اریایی - (ئاریا، ئاریایی - arya, aryayî): ره‌گه‌زی ئاریایی.

اریستوکرات - فر(ئاریستوکرات - aristokrat): خه‌لکی سه‌ر به‌چینی ئەشرف، لایه‌نگری ده‌وله‌مه‌ندو ئەشرفان، لایه‌نگری ئارستوکراسی.

اریستوکراسی - (ئاریستوکراسی - aristukrasî): حکومه‌تی چینی ده‌وله‌مه‌ندو ئەشرف، سه‌رمایه‌داران و بوژرؤا.

اریغ - (ئاریغ - arîx): نه‌فهرت، ساردی، کهرب و کینه له دلگرتن به‌رانبه‌ر به‌که‌سیک، رک له زگ، رکونی، رغن، کینه‌کیش.

ارین، ئاریان، اریا - (ئارین، ئاریان، ئاریا - arîn, aryan, arya): گه‌وره‌ترین و گرینگترین لقی سپی نه‌ژادان، سپی پیستانی ئاسیا و ئه‌روپا که هندو ئەوروپاییان-ش پیته‌گوتری.

از - (ئاز - az): به‌ته‌ماح، چا‌وچنۆکی، ئیتره‌بی، هه‌سوودی.

ازاد - ص (ئازاد - azad): سه‌ره‌سه‌ت، پیچه‌وانه‌ی کۆیله، ئازاد.

نازناوی شازاده‌کانی بنه‌مائه‌کانی جارانی ئیمپراتۆری نه‌مسایه.

ارشین - (ئارشین - arşîn): یه‌که‌یه‌کی پیوانه‌ی رووسییه، به‌رامبه‌ر به ۱۷سم.

ارشیو - (ئارشیف - arşiv): ئه‌رشیف، شوینی پاراستن و هه‌لگرتنی قه‌واله‌و به‌لگه‌نامه‌و نووسراوی ئیداره‌ده‌وله‌تی، یان میلییه‌کان.

ئارشیویست - افر(ئارشیفیست - arşivist): ئه‌رشیفکار، مامورو به‌رعۆده‌ی ئه‌رشیف.

ارغده - ص (ئاره‌غده - arexde): ئاره‌زوومه‌ند، تاسه‌بار.

ارغده - ص (ئاروغده - aruxde): توپه، ئالۆز، هه‌سوود.

ارکیولوژی - (ئارکیۆلۆژی - arkiolojî): شوینه‌وارناسی، ئاسه‌وارناسی.

ارم - ا. فر(ئارم - arm): دروشمی تاییه‌تی ده‌وله‌تیک یان دایه‌ره‌ک یان گروپ و حیزب و تاخمیک.

ارمان - (ئارمان - arman): ئاوات، ئامانج، ئاره‌زووی مه‌زن.

ارمییدن - مص.ل(ئارمییدن - armîden): ئارامگرتن، ئارامبوون، خه‌وتن، ئاسوده‌بوون.

ارامش - ا-مص(ئارامش - aramiş): ئاسوده‌بی، ئارامی.

ارن - (ئارهن - aren): ئانیسک، یه‌ره‌ژنه، قونانسک، ئاره‌نج.

ارنج - (ئاره‌نج - arenc): ئانیسک، قونانسک، ئاره‌نج.

ارنگ - (ئاره‌نگ - areng): ئانیسک، ره‌نج، خه‌م، قونانسک، ئاره‌نج.

- ازادمرد** - ص (ئازاد مـهرد) - ازادمرد (azad merd): جوامیڤر، رهسهن، خانهدان، نهجیب، نهجیمزاده.
- ازادمیوه** - ا (ئازادمیوه - azad mîve): جۆره شیرینییه که که به ناوکه بادام و پسته و قهندیان شه کر دروستده کری.
- ازادوار** - ص (ئازادوار - azadvar): ئازادانه، سه ربه ستانه، ره هایانه.
- ازاده** - ص (ئازاده - azade): رهسهن، خانهدان، نهجیبزاده.
- ازادگی** - ا.مص (ئازادگی - azadegî): ئازادبوون، جوامیڤری، سه ربه ستی.
- ازار** - ا (ئازار - azar): ژان، ئیش، ئازار، نه خوشی.
- ازخ** - ا (ئازخ - azex): بالوکه.
- ازدن** - مص (ئازدهن - azden): ته قه ل لیدان.
- ازردن** - مص (ئازردهن - azerden): ئازاردان، ره نجانندن، ئه شکه نجه دان.
- ازرده** - ا.مص (ئازرده - azerde): ئازاردیده، ره نجاو، ئازاردراو.
- ازرم** - ا (ئازرم - azerm): شه رم، به مانای گه وره بی، ئابروو، عیززهت و حورمهت، نه رمی و به زه بییش دیت.
- ازرمجو** - افا (ئازرم جوو - azermcû): به شه رم، پاک، دادپه روه ر.
- ازرمگین** - ص (ئازهرمگین - azermgîn): شه رمن، به حه یا، سه لار.
- ازغ** - ا (ئازوغ - azux): لق، لقیق که له دار خورمای ده پرنه وه.
- ازفنداک** - ا (ئازفه نداک - azfendak): په لکه زپرنه، کۆلکه زپرنه، که سک سۆر، زه پرنه و سیمینه.
- ازمائیدن** - مص (ئازمایدن - azmayîden): جـه رپاندن، تاقیکردنه وه، ساوکه کردن.
- ازمایش** - ا.مص (ئه زمایش - azmayiş): جهرپاندن.
- ازمایشگاه** - ا (ئازمایشگاه - azmayişgah): شوتینی تاقیکردنه وه ی زانستی و هونه ری، تاقیگه، لابراتور، ئه زموونگه.
- ازمایشگر** - ص (ئازمایشگر - azmayişger): تاقیکردنه وه کار، ئه و که سه ی کاری تاقیکردنه وه ئه نجام دده ات، ئه زموونکار، ساوکه کار.
- ازمند** - ص فا (ئازمه ند - azmend): به تهماح، چاوچنۆک، حه سود، تهماحکار
- ازمودن** - مص م (ئازمووده ن - azmüden): جـه رپاندن، هه لسه نگانندی چاکه و خراپه ی شتیک، تاقیکردنه وه.
- ازموده** - ا.مص (ئازمووده - azmûde): جهرپیتراو، تاقیکراوه، ساوکه کراوه.
- ازمون** - ا (ئازموون - azmûn): ئه زموون، ته جره به، تاقیکردنه وه.
- ازمونه** - ا (ئازموونه - azmûne): لوله ی تاقیکردنه وه، بۆری تاقیکردنه وه.
- ازنگ** - ا (ئازه نگ - azeng): ئه و چرچ و لۆچه ی له ئه نجامی پیری یان توره بییدا، له دهم و چاوو ته ویل په ییدا دهن.
- ازور** - ص (ئازقه ر - azver): حه سوود، به غیل.
- ازوغه** - ا (ئازوغه - azûxe): ئازووقه، ئازووخه، بژتیوی پیتوبست له مالدا.

اسا - (ئاسا - asa): باویشک، باوشک
اسائیدن - مص (ئاسائیده - asaiden):
 حهسانهوه، ئیسراحه تکردن، ئارامگرتن.
اسان - ص (ئاسان - asan): سانا،
 هاسان، سوک، ئاسان.
اسانسور - افر (ئاسان سور -
 asan sür): بالارۆ، مهصعه د.
اسایشگاه - ا (ئاسایشگاه -
 asayîşgah): جیتی حهسانهوه،
 شویتیک که نهخۆشان به تاییه تی خه لکی
 سیلداری تیدا ئاگاداری و مالیجه ده کری.
أسپیرین - ا (ئاسپیرین - aspîrîn):
 جوړه حه بیته که بۆ دامرکاندنه وهی تاو ئازار
 به کار دیت.
استات - ا (ئاسیتات - asitat): خوی
 ئه سیدی ئه ستیک.
استان - ا (ئاستان - astan): ده رگا،
 به رده رگا، قه ده مه، ده ربارو باره گا.
استانه - ا (ئاستانه - astane): ده رگا،
 به رده رگا، ده ربارو باره گا.
آستر - ا (ئاسته - aster): ئه سته ر، به ر،
 به ری که وا.
استین - ا (ئاستین - astîn): قۆلی کراس
 یان هه ر جلیتی دی.
استیم - ا (ئاستیم - astîm):
 هه وکردن و ئاوسانی زام و برین، چلک و
 کیم.
استینه - ا (ئاستینه - astîne): هیلکه ی
 مریشک، هیلته و که رگی، خایه.
اسغده - ص. مف (ئاسوغده - asuxde):
 نیوه سووت، دارو چیلکه ی نیوه سوتاو.
اسفالت - ا (ئاسفالت - asphalt):
 ئه سفه لته، قیری قیرتاوی جاده و شه قامان.

ازیر - ا (ئازیر - azir): ئازار، رهنج.
ازیغ - ا (ئازیغ - azîx):
 پروانه: **اریغ** - (ئاریغ - arîx):
اژان - ا (ئاژان - ajan): نویتنه ر، پاسه وان
اژانس - ا (ئاژانس - ajans): وه کاله،
 هه والگری، هه والگوزاری.
اژدن - ا (ئاژده - ajden):
 پروانه: **اجیدن** - ا (ئاجیده - acîden):
اژند - ا (ئاژنده - ajend): ئه و قوره ی
 له سه ر چینه دیواریک رۆ ده کری تا
 چینیکی تری له سه ر رۆنری.
اژندیدن - مص (ئاژنده دیده -
 ajendîden): راکیشانی قوری سه ر به رد
 یان خشت له کاتی دیوار دروست کردنا.
اژنگ - ا (ئاژهنگ - ajeng):
 پروانه: **اژنگ** = ئازهنگ
اژی دهاک - ا (ئاژی دههاک -
 ajî dehak): ئه ژده هاک، نیوی
 پاشایه کی سته مکارو زۆردار بووه، به
 مانای ماریکی سهیری سی سهرو هه زار
 پیش هاتووه.
اژی ر - ص (ئاژی ر - ajîr): به هوش، ژیر،
 هۆشیار، زیرهک، به ئاوه ز، سل و زیتنه ل،
 گوماو، هه وز، ئه ستیل.
اژی ریدن - مص (ئاژی ریده - ajîrîden):
 ئاگادارکردنه وه
اژی ریده - ا مف (ئاژی ریده - ajîrîde):
 ئاگادارکراو.
اس - ا (ئاس - as): ده سار، ده ستار.
اس - ا (ئاس - as): ته ک خال، یه کیته
 له وه ره قه کانی قومار.
اسا - ا (ئاسا - asa): پاشگره، واتای
 وهک ده گه به نی: شیراسا،

- اسم** - ا ف س ا (ئاسم - asim) :
تهنگه نه فه سی.
- اسمان** - ا (ئاسمان - asman) :
عاسمان، ئاسمان.
- اسمانخراش** - ا فا (ئاسمان خهراش -
asman xeraş) : کۆشک و ته لاری
چهن دین نهۆمی و زۆر بهرز که سه ری
گه ییبیتته هه وران، کۆشک و ته لاری سه ر
به فه له ک.
- اسمان دره** - ا (ئاسمان دره -
asman dere) : کاکیشان، کاکه شان،
کاذ، چهرخ و فه له ک.
- اسمان گون** - ص (ئاسمان گون -
asman gûn) : شینباو، به ره نگه
ئاسمان.
- اسمانه** - ا (ئاسمانه - asmane) :
سه قف، بن میچ، ئاسمانه.
- اسمند** - ص (ئاسمهند - asmend) :
سه رسام، سه رگه ردان، فریوکار، درۆزن.
- اسموغ** - ص (ئاسموغ - asmûx) : درۆ
دو زمانی، فیتنه چییه تی.
- اسه** - ا (ئاسه - ase) : ته وه ر، به ردی ئاش،
زه وی ئاماده بو کشتوکال.
- اسیا** - ا (ئاسیا - asya) :
ئاش، ئاسیاو.
- اسیابان** - ا - ص (ئاسیابان -
asyaban) : ئاشه وان، لوبینه.
- اسیا زنه** - ا (ئاسیا زنه - asyazene) :
ئامپریکه به ردی ئاشی پی تیژ ده که نه وه.
- اسیا سنگ** - ا (ئاسیا سه نگ -
asya seng) : به رداش، تات و تاویر،
هه ر به ردیکی گه وره له به رداش بچی.
- اسیب** - ا (ئاسیب - asîb) : ئاسیو، زیان،
- زه ره ر، نه زیه ت، به لا.
- اسیه** - ا - ص (ئاسیه - asiye) : ژنی
خه مگین.
- اسیستان** - ا (ئاسی ستان - asîystan) :
یاریده ده ر، ده ستبار.
- اسیمه** - ص (ئاسیمه - asîme) :
په ریشان، سه رگه ردان.
- اش** - ا (ئاش - aş) : شو ربا، دو کولیو،
دۆخه وا، ئاش.
- اش دادن** - م ص (ئاش دادن -
aşdaden) : خو شه کردنی پیستی
حه یوانات.
- اشامیدن** - م ص (ئاشامیدنه -
aşamîden) : خو اردنه وه، خو اردنه وه ی
ئاوو هه موو شله مه نیبه ک.
- اشامنده** - ا - ف ا (ئاشامنده -
aşamende) : ئه و که سه ی ئاو یان
ساردی ده خواته وه.
- اشپزخانه** - ا - م (ئاشپه زخانه -
aşpezxane) : جیگه ی شیولیتان،
مویه ق، متبه خ.
- اشتی** - ا - م ص (ئاشتی - aşti) :
دۆستایه تی و ته بایی و نیوان خو شی.
- اشرمه** - ا (ئاشورمه - aşurme) : زین،
لبادی زینی ئه سپ.
- اشغال** - ا (ئاشغال - aşxal) : ئاخال،
زروزیل، خاشال، پروپوش.
- اشفتن** - م ص (ئاشوفته ن - aşuften) :
توره بوون، په ریشان بوون.
- اشکار** - ص (ئاشکار - aşkar) :
ئاشکرا، دیار، خویا، به رچاو.
- اشکوب** - ا (ئاشکوب - aşkûb) : میچ،

- سه قف، ئاسمانه.
- اشکوخیدن** - مص - ل (ئاشکوخیدهن - aşkûxîden): نوچدان، خزان، سه رسمدان، رەت بردن.
- اشکوخیده** - ا - مف (ئاشکوخیده - aşkûxîde): خزاو، رەت بردوو.
- اشگر** - ص (ئاشگەر - aşger): پیسته خوښکەر، دەباغچی.
- اشمال** - افا - ص (ئاشمال - aşmal): مه رایبێ کردن، پانکەرەوه.
- اشناب** - ص - فا (ئاشناب - aşinab): مه له وان، ئاویاز.
- اشناگر** - ص - فا (ئاشیناگر - aşinager): مه له وان.
- اشناور** - ص - مر (ئاشیناقر - aşinaver): مه له وان.
- اشناه** - ا (ئاشیناه - aşinah): مه له وان.
- اشوال** - ا (ئاشقال - aşval): پارە ی سەر میزی قوما.
- اشوب** - امص (ئاشووب - aşûb): فیتنه، ئاژاوه، پشیوی، ئاشووب.
- اشوبگر** - ص فا (ئاشووبگر - aşûbger): فیتنه چی، ئاژاوه چی، ئاژاوه گێر، سەرە سۆدره، مایه فیتنه، که تنگێر.
- اشوبناک** - ص - م (ئاشووبناک - aşûb nak): به ئاژاوه، پر ئاژاوه، ئاشووبناک.
- اشوردن** - مص - م (ئاشووردن - aşûrden): تیکدان، شیواندن.
- اشورنده** - ا - فا (ئاشوورنده - aşûrende): مایه فیتنه، تیکدر، گێره شپۆتن.
- اشوغ** - ص (ئاشوغ - aşûx): غهواره، بێگانه، گومناو، نه ناسراو.
- اشیان، اشیانه** - ا (ئاشیان، ئاشیانه - aşyan, aşyane): هیلین، لانه ی مه لان، مال و خانوو.
- اشیهه** - ا (ئاشیهه - aşîhe): حیلە ی ئەسپ.
- اصل** - ع - ا (ئاسال - asal): بوئیتله، زه رده پەر، خۆز له زه رده.
- اغار** - ا (ئاغار - axar): نم وشێ، رتووبه ت، تهر.
- اغاردن، اغاریدن** - مص - م (ئاغاردن، ئاغاریدن - axarden, axarîden): تهر کردن.
- اغاز** - ا (ئاغاز - axaz): هه وه ل، سه ره تا، ده ستپیک.
- اغازگر** - ص - فا (ئاغازگر - axazger): ده ستپیکەر، له بواری جریدبازی ئەسپدا به و که سه ده گوتری که فه رمانی حه ره که ت به ئەسپ سواران ده دات.
- اغازه، اغاره** - ا (ئاغازه، ئاغاره - axaze, axare): په رگه ما، بنه ما.
- اغازیان** - ا (ئاغازیان - axazyran): گیاندار ی یه ک خانه یی که ته نیا به میکروسکۆب ده بینرێ.
- اغازیدن** - مص - م (ئاغازیدن - axazîden): ده ست پیکردن.
- اغازنده** - ا - فا (ئاغازنده - axazende): ده ستپیکەر.
- اغازیده** - ا - مف (ئاغازیده - axazîde): ده ستپیکراو.

- اغالیدن** - مص - م (ئاغالیدنه - axalîden): دنه‌دان بۆ شه‌ر، اغر - (ئاغهر - axer): خری، شیوه‌له، رووباری وشک، وشکه چه‌م.
- اگره** - (ئاغیره - axire): نه‌خوشی پیست، نه‌گزیما.
- اغستن** - مص - م (ئاغسته‌نه - axesten): ئاخین، ماخه‌نای، پرکردن، پرکردنی شتیک به‌زۆر، ته‌پاندن.
- اغشتن** - مص - م (ئاغسته‌نه - axestên): ته‌پرکردن.
- اغل** - (ئاغهل - axel): ئاغهل، جیتی داگردنی مه‌رو بزن له‌ کاتی سه‌رمادا، گهور، پشتیر.
- اغندن** - مص - م (ئاغهنده‌نه - axenden): گولۆله په‌مووی ئاماده‌کراو بۆ رستن.
- اغوز، اغز** - (ئاغوز - axuz): ژه‌ک، فرچک، هه‌وه‌ل شیر.
- اغوش** - (ئاغوش - axuş): هه‌میز، ئامیز، باوه‌ش، باوش، کۆش.
- اغوشیدن** - مص - م (ئاغوشیده‌نه - axuşîden): یه‌کتر له‌باوه‌ش گرتن، په‌شتان.
- اف** - (ئاف - af): خۆر، هه‌تاو، رۆژ، رۆجیار.
- افات** - ع - (ئافات - afat): ئازار، زیان، به‌لا، مسیبه‌ت.
- افاق** - ع - (ئافاق - afaq): ئاسۆ.
- افت** - ع - (ئافه‌ت - afet): پروانه:
- افات، ئافات**، (afat)
- افتاب** - (ئافتاب - aftar): هه‌تاو، خۆره‌تاو.
- افتاب پرست** - ا - (ئافتاب په‌رسته - aftabperest): خۆرپه‌رست، خۆره‌تاو په‌رس.
- افتابرو** - ص - م (ئافتاب روو - aftabrû): روو وه‌ک هه‌تاو، جوان، شوخ.
- افتاب زرد، افتاب زردی** - ا - م (ئافتاب زه‌رد، ئافتاب زه‌ردی - aftabzerd, aftabzerdî): زه‌رده‌په‌ر، خۆر له‌ زه‌رده‌ی ئیوارئ، خۆر له‌ زه‌رده.
- افتاب گردان** - ا - م (ئافتاب گه‌ردان - aftab gerda): گولبه‌په‌رۆژه، شه‌به‌نگه به‌په‌رۆژ.
- افتابه** - (ئافتابه - aftabe): مه‌سینه.
- افرازه** - (ئافرازه - afraze): شوله‌ی ئاگر، بلتسه.
- افزینگان** - ا - م (ئافه‌رینگان - aferîngan): هه‌ندئ له‌ نوێژه‌کانی خورده‌ ئاویتایه که زه‌رده‌شتییه‌کان هه‌ندئ جار ده‌بخوین.
- افروزه** - (ئا فرووزه - afrûze): پلته‌ی چرا.
- افروشه** - (ئا فرووشه - afrûşe): جوړه هه‌لویه‌که به‌ ئاردو رۆن و هه‌نگوبین دروست ده‌کری.
- افره** - (ئا فره - afre): سزای خراپی.
- افزیدگار** - ص - فا (ئا فه‌ریدگار - aferîdgar): خوا، یه‌کیکه له‌ نیتوه‌کانی په‌زدان.
- افزیدن** - مص - م (ئا فه‌ریده‌نه - aferîden): خولتقاندن، دروستکردن، نه‌فراندن.

ئیبواره، ئەو شەپپورەى ئیواران لە سەربازخانەدا لێدەدرئ.

اکادیمی - (ئاکادیمی - akadîmî): نێوی سەوزەزارێک بوو لە ئەسینا کە ئەفلاتون دەرسى لەویدا گوتوووە، ئیستا بە کۆری سەرئامەدانى زانست و هونەر دەگوترئ کە بۆ لیکۆلینەوێ مەسەلە زانستى و ئەدەبیبەکان دابنرئ، کۆری زانبارى.

اکادیمیست - (ئاکادیمیست - akadimîst): بەرپۆشەبەرى زانستگە، شاگردى زانستگە.

اکادیمیسین - (ئاکادیمیسین - aka-dimîsin): ئەندامى ئەکادیمیا.

اکاژو - (ئاکاژو - akajü): درەختیکە لە درەختە جەنگەلییەکانى ئەمریکا بۆ دروستکردنى شتى دارینى بەنرخ و گران بەها بەکار دەهێنرئ.

اکالیفا - (ئاکالیفا - akalîfa): گۆلێکە لە ئاران و گەرمەسپران دەروى، پەڕەکەى درشت و هیلکەیی و نوک تێژە، تەختەکەى سورێکى ئاچوخە، خالى وردى تۆخى تێدایە.

اکام - (ئاکام - akam): گردۆلکە.
اکب - (ئاکوب - akub): گوپ، دەوراو دەورى ناو دەم.

اکتر - (ئاکتر - akter): ئەکتەر.
اکتریس - (ئاکتەریس - akterîs): ئەکتەرى ژن.

اکتیو - (ئاکتیف - aktîv): کارا، چالاک، کاریگەر، چەلەنگ، کارانگاز.

اکتیویته - (ئاکتیڤیته - aktîvîte): چالاکى، پرکاری، کارانگازى.

افرینش - (ئافەرینش - aferîns): دروستکردن.

افریننده - (ئاڤەریننده - aferînde): خوا، خالق، یەزدان.

افریده - (ئاڤەریده - aferîde): خولقیتراو.

افرین خانه - (ئاڤەرین خانه - aferîxane): شوێنى نوێژکردن، پەرستگە.

افغانه - (ئاڤغانه - afgane): مندالی نه بەکام، مندالیک کە بە مردویەتى لەباربجئ، مندالی لەبارچوو.

افل - (ئاڤیل - afile): ئاوابوو، کەوتنە نەدیوی، خۆرئاوابوون، پیتواریبوون، نەپەنى.

افند - (ئاڤەند - afend): جەنگ، دژمنایەتى.

افنداک - (ئاڤەنداک - afendak): بروانه: **ازفنداک** (ئاڤەنداک - azfendak):

افندیدن - (ئاڤەندن - afendîden): شەپکردن، دژمنایەتى کردن.

اق - (ئاڤ - ax): سەپى، چەرموو، چەرمە.

اقا - (ئاڤا - axa): سەردار، گەورە، وشەى رێزلیتانه بۆ پیاوی گەورە.

اق سقال - (ئاڤ سەڤال - axsexal): سەرگەورە، ردین سەپى، ریشچەرموو.

اق سنقر - (ئاڤ سونڤور - axsunxur): بازى سەپى.

اقشام - (ئاڤشام - axşam):

- اکروبات** - (ئاکروبات - akribat): پالنه وان، نهو وهرزشکاره ی کاری قورسی وهک په تباری، ژیمناستیک و قورس هه لگرتن نه نجام ده دات.
- اکروباسی** - (ئاکروباسی - akribasî): کاری قورسی وهرزشی وهک په تباری و ژیمناستیک.
- اکستن، اگستن** - مص - م (ئاکوسته - akusten): توند به ستن، شه ته کدان.
- اکسته** - ا - مف (ئاکوسته - akuste): به ستر او، شه ته کدراو.
- اگندن** - مص - م (ئاکسته - akenden): پیرکردن.
- اکنش** - ا - مص (ئاکهنیش - akeniş): کرده و هی پیرکردن، ناواخنی لیفته و دۆشهک.
- اکنده** - ا - مف (ئاکهنده - akende): پیرکراو.
- اکنش** - ا - مص (ئاکهنیش - akeniş): پروانه: **اگندن** (ئاکهنده - akenden): اکنه - ا (ئاکهنه - akene): پیرکریاک، ناواخن.
- اکو، اگو** - ا (ئاکو، ئاگو - akü, agü): کونده په پو، کونده بو، بایه قوش.
- اکوردئون** - ا (ئاکوردیون - akurdion): ئوکوردیون، نامیتریک موسیقاییه.
- اکومولاتر** - ا - فر (ئاکومولاتور - akümlatür): دهزگایه که که هیتری کاره با عه مبار ده کات بۆ کاتی پیویست.
- اگاه، اگه** - ص (ئاگاه، ئاگه - agah, ageh): خه بهردار، هوشیار، به ئاگا، ئاگادار.
- اگاهاندن، اگاهایدن** - مص - م (ئاگاهانده، ئاگاهانیده - agahanden, agahanîden): وریاکردنه وه، هوشیارکردنه وه.
- اگاهاننده** - ا - فا (ئاگاهاننده - agahanende): وریاکه ره وه.
- اگاهانیده** - ا - مف (ئاگاهانیده - agahanîde): وریاکراوه.
- اگاهی** - ا - مص (ئاگاهی - agahî): دایه ره ی ئیجرام.
- اگر** - ا (ئاگور - agur): خشتی سوره وه کراو، که ره بوچ، ئاجور.
- اگر** - ا (ئاگهر - ager): که فه ل، سمت و ران.
- اگرانسیمان** - ا (ئاگرانسیمان - agrandisman): گه وره کردن، به رینکردن.
- اگرمان** - ا (ئاگیرمان - agirman): ره زامه ندی.
- اگشتن** - مص - م (ئاگه ش تهن - agaşten): ته پیرکردن.
- اگفت، اگفت** - ا (ئاگفت، ئاکیفت - agift, akift): ئافه ت، ئازار، به لا، مه بنه ت.
- اگندن** - مص - م (ئاگهنده - agenden): پروانه: **اگندن** (ئاکهنده - akenden)
- اگنده** - ا (ئاگهنده، ئاگهنونده - agende, agunde): ئاخویر، ته ویله، نه سته بل، جیبی چاره وئی.
- اگنه** - ا (ئاگهنه - agene): خوری یان په مووی ناواخنی لیفته و دۆشهک.
- اگنیدن** - مص - م (ئاگهنیده - agenîden): ئاخنین، پیرکردن، تی په ستاو تن، ته پاندن.

الاس - ا (ئالاس - alas): ره ژوو، خه لوز، زوخال، ره ژي.
الاف - ع (ئالاف - alaf): هه زاران.
الاکلنگ - ا - م (ئالاکلنگ - alakuleng): گه مه يه کي مندالانه، جه نده رحوپ.
الاله - ا (ئالاله - alale): لاله، ره به نوک، ميتلاقه، هه لاله.
الام - ع - ا (ئالام - alam): دهر د و تازار.
الامد - ا (ئالامود - alamud): مودو باوي روژ.
الام دلي - ا (ئالام دلي - alamdilî): دره ختيکه که له دارستانه کاني مازنده ران ده روي.
الانک - ا (ئالانک - alanek): خانوچکه.
الانه - ا (ئالانه - alane): هيلانه، هيلين.
الاو - ا (ئالاف - alav): شوله ي تاگر، هالاي تاگر.
الايش - ا - م (ئالايش - alayiş): له وتان دن، ناپاکی، فسق و فجور.
البالو - ا (ئالبالو - albalû): هه لهه لوک، به لالوک، ئالوبالو، هه لوژه.
البوم - ا (ئالبوم - albüm): ئه لبومي وینه و پولی هه مه جوړی پوسته.
البومن - ا (ئالبومن - albûmin): سپينه ي هيلکه، سپوچک، چه رمينه ي هيلکه.
الت - ع - ا (ئالت - alet): تامير.
الترناتيو - ا (ئالتسه رناتيف - alternatîv): به ديل، بریکار.

اڱنيده - ا - م (ئاڱنيده - agenîde): ئاخينراو، پرکراو، ماخه نيا.
اڱوش - ا (ئاڱوش - agûş): پروانه:
اڱوس / ئاڱوش - م (اڱوس، axus):
اڱوشيدن - م - م (ئاڱوشيدن - agüşîden): پروانه: **اڱوشيدن** = (ئاڱوشيدن)
اڱون - ص (ئاڱون - agûn): سه رنگون، دهمه و خوار، دهمه و قليب، سه رنگون.
اڱه - ص (ئاڱه - ageh): پروانه: **اڱاه / ئاڱاه** - (agah)
اڱهي - ا (ئاڱهي - agehî): به يان نامه، خه بهر، هه وال، سالوخ.
اڱشيدن - م (ئاڱشيدن - agîşîden): هه لواسين.
ال - ص (ئال - al): ئال، سووري که م رهنگ، جنوکه ي زه يستان کوژ، ئال بوونه و ه ي ددان له ئه نجامي خوار دني شتي ترش، نه ههنگ و ماسي گه و ره، سووري رهنگ سووري سه ر کاغه زو نووسراو.
ال - ا (ئال - al): بنه ماله، خانه دان، مالبات.
ال رسول - ا (ئالی ره سول - aliresul): بنه ماله ي پينغه مبه ر (د.خ):
الا - ص (ئالا - ala): ئال، سوور، سووري کال.
ئالاء - ع - ا (ئالاء - ala): نيعمه ت.
الائيدن - م (ئالائيدن - ala'iden): ته رکردن، له وتان دن.
الات - ع - ا (ئالات - alat): تامير.
الاجق، الاچيق - ا (ئالاجق، ئالاجيق - alaçix, alaçix): که پر، سابات.

الوبالو - (ئالوبالو - alübalü):
ئالوبالو، به لالوک، برالو.

الودن - مص - م (ئالوودن - alûden):
له وتاندن، تهرکردن، پیسکردن.

الایش - ا - مص (ئالایش - alayış):
ناپاکی، له وتاوی.

الوده دامن - ص - مر (ئالوده دامهن -
alûdedamen): داوین پیس، به دناو،
گوناھکار.

الومین - (ئالومین - alümîn):
ئوکسیدی ئەله منیۆم، له سروشتدا
به شییوهی جوراو جوراو پهیدا دهیی و
دهرده کهوئ وهک: له عل و یاقووت و
مرواری.

الومینیوم - (ئالومینیۆم -
alüminyom): فافۆن، کانزایه کی
سپی و سووکه، له پلهی (۶۵۰)ی
گهرمیدا ده تویته وهو بو دروستکردنی
هه ندی ئامپرو تفاق و قاپ و دهقرو ئامان
به کار دیت.

الونک - (ئالونک - alûnek): خانوی
بچووک، هیلین، هیلانه.

الهه - ع - (ئالیهه - alîhe):
خواه ندان، په رستراو،

الیاژ - فر - (ئالییاژ - aliyaj):
هاوجۆش، پیکه وه جۆشدانی دوو یان چه ند
کانزایه ک پیکه وه له ریگه ی توانه وه وه، بو
وینه وه ختی مس له گه ل زبیر تیکه ل ده کری
تا قایمتر بیی، به مه ده گوتری ئالییاژ.

الیز - (ئالیز - alîz): جووته وه له قه
وه شاندن، هه لتیزگاندن.

اماتور - ا - ص (ئاماتور - amatûr):
که سیک که له پیناوی زه وقی خۆیدا

الته مغا - (ئالته مغا - altemxa):
ته مغه، مۆری سوور، مۆری سولتانی
مه غول که به مه ره که بی سوور له نامه و
فه رمانیان ده دا.

التون - (ئالتون - altûn): ئالتوون،
زبیر، ته لا.

الر - (ئاله ر - aler): ران، سمت و
که فه ل.

الست - (ئاله ست - alest): که فه ل،
ران، سمت.

الش، الیش - ات (ئالش، ئالیش -
alış, alîş): ئالویر، سه وداو مامه له،
ئالش و ویرش.

ال عبا - ا - م (ئالی ئەبا - alyeba):
خانه واده ی په یامبه ری ئیسلام محمد
(د.خ)، عه لی، فاتمه، حه سه ن، حوسین،
رۆژتیک ئەم پینجه له ژبیر یه ک عه بادا
ده نوون و ئیدی له و رۆژه وه به ئالی عه با
ناو نران.

ال عمران - ا - مر (ئالی ئومران -
ali umran): نه وه و تیره ی حه زره تی
موسا، ناوی سوره تیکی قورئانه.

الغونه - (ئال غونه - alxüne):
سووراوی ژنان.

الغده - ص (ئالوغده - aluxde): تووره.

الفتن - مص - ل (ئالوفتن - aluften):
ئالۆزبوون، په ریشانی بوون.

ال کساء - ع - ا - م (ئالی کیساء -
alíkisa): پروانه: ال عبا (ئالی ئەبا -
alieba):

ال گونه - (ئال گونه - algüne):
سووراوی خۆ جوانکردنی ژنان، سووراوی
گۆنه.

امبولانس - (امامبولانس) -
 ترومبیلی نه خو شبر،
 ترومبیلی فریاگوزاری.
امپیر - (تامپیر - ampir): یه که ی
 پیوانه ی وزه ی ته زووی کاره با.
امپرسنج - (تامپرسنج -
 ampirsenc): تامپیری پیوانه ی راده ی
 ته زووی کاره با.
امپول - (تامپول - ampûl): شپینقه،
 دهرزی دهرمان.
اموختن - مص - م (تاموختنه -
 amûxten): فی کردن، فی بوون،
 هینبوون، هوکاره بوون.
امدن - مص - ل (تامدهن - ameden):
 هاتن،
اینده - ا - فا (ئاینده - ayinde):
 هاتوو، که سپک له شو تینیکه وه بیت،
 داهاتوو.
امر - ع - ا - فا (تامر - amir):
 فرماندهر، فرمانده.
امرزش - ا - مص (تامورزش -
 amurzîş): به خشین، لیبووردن.
امرزگار - ص - فا (تامورزگار -
 amurzgar): عه فوکار، یه کی که له
 سیفه ته کانی خوا، به خشه ر.
امرزیدن - مص - م (تامورزیده ن -
 amurzîden): به خشین، عه فوکردن.
امرزیده - ا - ف (تامورزیده -
 amurz de): به خشاو.
امرغ - (تامه رغ - amerx): میقدار،
 بر، بایه خ، سوود، بیترس، ئه من و ئه مان.
امنه - (تامه نه - amene):
 کۆله چیکله و دار.

کارتیک نه نجام بدات، نه ک له پیناوی
 کاسبی و پاره وه گرتن، واته دوور له
 پیشگری، ناشی.
اماج - (تاماج - amac): نیشانه،
 هدهد، هه و چارو گاسن.
امادگا - (تامادگا - amadga): ئه و
 دایه ره یان شو تینه ی که پیداویستییه کانی
 سوپای تیدا تاماده و فه راهه م ده کری.
امادن - مص - م (تامادهن - amaden):
 سازدان، تاماده کردن، ته یار کردن.
امار - (تامار - amar): تامارو
 سه ر ژمیری، سه ر ژماری.
اماردن - مص - م (تاماردهن -
 amarden): ژماردن.
امارشناس - ا - فا (تامارشناس -
 amarşinas): سپیزی سه ر ژمیری.
امارگر - ا - ص (تامارگره ر - amarger):
 مامووری سه ر ژمیری.
اماریدن - مص - م (تاماریده ن -
 amarîden): پروانه: **اماردن**
 (تاماردهن - amarden):
اماس - (تاماس - amas): ئاوسان،
 په نه ماو، ئاوسیاگ، هه لئاساو.
اماسیدن - مص - ل (تاماسیده ن -
 amasîden): ئاوسان، په نه مان،
 ورماسای.
امال - ع - ا (تامال - amal): هیوا،
 ئاوات، ئاره زوو، خو زیا، ئومید.
اماه - (تاماه - amah):
 پروانه: **اماس** (تاماس - amas):
اماهیدن - مص - ل (تاماهیده ن -
 amahîden): پروانه: **اماسیدن**،
 تاماسیده ن.

هاتووچژکردن، جوت بوون.
امیزه - ص (ئامیزه - amîze): ئاویتته.
امیرال - ا (ئامیرال - amîral): دهریا سالار، میرالا، فه‌مانده‌ی کهشتی و هیزی دهریایی.
امیزگار - ص - فا (ئامیزگار - amîzgar): کهسیک که زۆر له‌گه‌ڵ خه‌لکیدا تیکه‌ڵ ده‌بیت.
امیزه - ص (ئامیزه - amîze): پروانه: **امیختن** - ئامیختنه، **امیزه‌مو** - ص - مر (ئامیزه‌مو - amîzemû): موی رهش و سپی، پیاوی ردین ماش و برنج.
امیغ - ا (ئامیغ - amîx): پروانه: **امیختن** (ئامیختنه - amîxten): **امین** - ع (ئامین - amîn): خواپه قبولی بکه‌ی.
ان - ضمیر (ئان - an): ئه‌وه.
ان - ع - ا (ئان - an): کات، وهخت، ئانو سات، گاڤ.
اناتومی - ا (ئاناتومی - anatûmî): شیکار، ته‌شریح.
انارشى - ا (ئانارشى - anarşî): ئازاوه، بیسه‌روه‌ری، پاشاگه‌ردانی، بشیوی.
انارشىست - ص (ئانارشىست - anarşîst): ئازاوه‌چی.
انارشىسم - ا (ئانارشىسم - anarşîzim): ئازاوه‌گه‌ری.
اناف - ع - ا (ئاناف - anaf): که‌پوو، لووت، دفن، بیتل.

اموت - ا (ئاموت - amût): هیلانه‌ی بالنده‌ی وه‌ک بازو شه‌هین و هه‌لۆ.
اموختن - مص - م (ئاموختنه - am xten): فیربوون، فیرکردن، هینبوون.
اموزنده - ا - فا (ئاموزنده - amûzende): فیرکار.
اموخته - ا - مف (ئاموخته - amûxte): فیربوو، فیربیه، فیرخواز.
امورز - ا (ئامورز - amûrûz): نه‌خۆشیه‌کی چاوه، ئاوی رهش.
آموزش - ا - مص (ئآموزش - amûziş): پروانه: **اموختن** (ئاموختنه - amûxten) **آموزشگاه** - ا - م (ئآموزشگاه - amuzîşgah): قوتابخانه، خوتندنه‌گه، مه‌کته‌ب، شوینی فیربوون و دهرزو خوتندن، فیرگه.
آموزگار - ص (ئآموزگار - amûzgar): فیرکار، ماموستا، به‌مانای قوتابی-ش دپت.
اموسنى - ا - مص (ئاموسنى - amûsinî): ئاوسان، هه‌وکوردن، په‌نه‌مان.
امه - ا (ئامه - ame): شوشه‌ی مه‌ره‌که‌ب، کۆله‌چیلکه.
امیب - ا (ئامیب - amîb): ئه‌مبیا.
امیختن - مص - م (ئامیختنه - amixten): ئاویتته‌کردن، تیکه‌ڵ کردنی دوو یان چه‌ند شتیک.
آمیزش - ا - مص (ئآمیزش - amîziş): کاری تیکه‌ڵ کردن، هاونشینی، دۆستتایه‌تی و تیکه‌ڵ بوون و

- اناناس** - (اناناس - ananas):
 درهختیکی بچووک له ئه مریکا و هندی و لاتانی نه وروپا دهروئ، میوه یه کی درشت و به له زهت ده گری که هم مره با و هم ترشیاتی لی دروست ده گری.
- انتراسیت** - (انتراسیت - antrasît):
 جوړه ره ژوو یه کی به ردی ره شه.
- انتراکت** - (فر (انتراکت - antrakt):
 ماوه ی نیوان دوو په رده ی شانۆ نامه یه ک بو پشووی بینه ران، ماوه ی نیوان دوو پارچه موسیقا به مه به سستی ئیسراحت کردن.
- انتروپولوژی** - (انتروپولوژی - antrüpolojî):
 مه ردم ناسی، میژووی سروشتی ئاده میزاد.
- انتن** - (فر (انتن - antîn):
 نه نتین، بوج و ریک.
- انتی توکسین** - (انانتی توکسین - antî tüksîn):
 دژی ژهر، ماده ده یه که، که خرۆکه ی سپی دژ به و میکرۆبانه ی ده چنه خوینه وه، به ره هم دینی.
- انتیک** - (ص (اننتیک - antîk):
 عه نتیکه، کون، دیرینه، هه ر شتتیک میژووی و کون و کهم وینه، نایاب.
- اندون** - (ق (اندون - andün):
 نه وینده ر، نه و سا، نه و زه مانه.
- ایدون** - (ق (ایدون - aydun):
 ئیستا، ئیره، نه م زه مانه.
- انژین** - (فر (انژین - anjîn):
 ئاوسانی گه روو، مله خره، له وزه تین.
- انسکلوپیدی** - (انانسکلوپیدی - ansklupîdî):
 کتیبیک که هه موو وشه و زاراهه زانستی و نه ده بییه کانی زمانیکی به پتی ریزی پیتی نه لف و با
- تیدا تو مار کرابی.
- انکارت** - (انانکارت - ankart):
 له یاری و هره قه دا به و مانایه دی که هه ردوو لایه نی یارییه که به رانه ر بن و کهس براوه نه بی، له فارسیدا به مانای بی پاره و لات دی.
- انگولوفوب** - (ص (انگولوفوب - anglüfub):
 دژمنی ئینگلیز.
- انگولوفیل** - (ص (انگولوفیل - ang 1 fil):
 ئینگلیز دوست، لایه نگری ئینگلیز.
- افی** - (انانه می - anemî):
 نه خو شی که م خو تینی.
- انوفل** - (انانوفل - anüfil):
 پیشکه ی مه لاریا، میشووله ی له رزوتا.
- انه** - (ص (انه - ane):
 دراوتیکی باوی هندوستانه، ده کاته رو پییه ک، عانه.
- انی** - (انانی - anî):
 ئیسته رهم، هه ر ئیستا، بیدرهنگ، کاتی، هه نوو که بی، ئیره نگه بی.
- او** - (ناف - av):
 ناو، ناث.
- اوا** - (نافا - ava):
 ناواز، بانگ، شاهه نگ.
- اواخ** - (نافاخ - avax):
 ناخ، ئوف.
- اوار** - (ص (نافار - avar):
 دارو، په ردوو، ئاواره.
- اوارچه**، **اورچه** - (نافارچه، ناثه رچه - avarçe, averçe):
 ده فته ری هه ساو، ده فته ری ده رامهت و مه سره ف.
- اواره** - (ص (نافاره - avare):
 بی مال، ده ربه دهر، دووره ولات، ته ره، هه لوه دا، مشه خت، بی یانه، ئاواره.

اوریدن - مص - م (ئاڤه ریده ن -
averîden): پروانه: **اوردن** = ئاڤه ریده ن.
اوریل - ا (ئاڤریل - avrîl): مانگی
 چواره می سالی فه رهنگی، نیسان.
اوکات - ا (ئاڤکات - avkat): نه وقت،
 پاریزه ر، وه کیل، محامی.
اوند، اونگ - ا (ئاڤه ند، ئاڤه نگ -
 avend, aveng): نهو په ته یه که
 هیشووه تری و میوه ی تری به بن میچانه وه
 پیته لده واسن، به ندۆل.
اونگان - ص - فا (ئاڤه نگان -
 avengan): هه لئو اسراو، ور واسیا.
اوه - ا (ئاڤه ه - aveh): ئاخ، ئاه و
 ئۆف.
اویاتور - ا (ئاڤیاتور - avyatûr):
 فرۆکه وان، ئاسمانگه ر.
اویختن - مص - م (ئاڤیختنه -
 avîxten): هه لئو اسین.
اویزان - ص - فا (ئاڤیزان - avîzan):
 ئاویزان، هه لئو اسراو.
اویژه - ص (ئاڤیژه - avîje): تایبته ت،
 خالیسه.
اه - ا (ئاه - ah): ئاه، ئاخ، ئۆف،
 هه ناسه ی خه مباری یان شادی،
اهار - ا (ئاهار - ahar): شله یه که
 له نشاسته یان که تیره دروستی ده کن و له
 پارچه ی ده دن تا سفت و بریقه داریی،
 به مانای شله ی خواردنیش دیت.
اهازیدن - مص - م (ئاهازیده ن -
 ahazîden): هه لکشان، هه لکشانی
 بالا، هه لزان.
اهازیده - ا - مف (ئاهازیده -
 ahazîde): هه لکیشراو، هه لکشاو.

اواریه - ا (ئاڤاریه - avarye): خراو،
 ون، گوم، خه ساره و مه ند، خه ساریوو.
اواز - ا (ئاڤاز - avaz): بانگ، ده نگ،
 نه غمه، نه وا.
اوانس - ا (ئاڤانس - avans): پیسه کی،
 کۆمه ک، بیعانه.
اوخ - ا (ئاڤه خ - avex): ئاخ و ئۆف.
اور - ق (ئاڤه ر - aver): باوه ر، راست و
 دروست، بیگومان.
اوری - ا - ص (ئاڤه ری - averî):
 به باوه ر، خاوه ن یه قین.
اورتا، اورت - ا (ئاڤورتا، ئاڤورت -
 avurta, avurt): شاده ماری خوینبه ر.
اورد - ا (ئاڤه رد - averd): جه نگ،
 شه ر، هیرش و په لامار، هه لمته ت.
اوردخواه، اوردجو - ا - ص (ئاڤه ردخواه -
 averdxah, averdcu):
 شه رکه ر، جه نگاوه ر.
اوردگاه، اوردگه - ا (ئوردگاه -
 ordgah, ordgeh): شه رگه، مه میدانی
 شه ر.
اوردن - مص - م (ئاڤه ریده ن -
 averden): هیتان.
اورنده - ا - فا (ئاڤه رهنده -
 averende): هیتنه ر.
اورده - ا - مف (ئاڤه رده -
 averde): هیتراو.
اورک - ا (ئاووره ک - awrek):
 گوریسیک که له لقی دره خته وه یان شتی
 تروه هه لئو اسن و له سه ری دابنیشن و پیچ
 بخۆن.
اورند - ا (ئاوره ند - awrend):
 روباری دجله.

ایفت - (ئایهفت - ayeft): داوا، تکا، پید اویستی.

اینه - (ئایینه - ayîne): ئاوینه، خوډیک، نهینۆک، قوډیک، گوزگی.

اییز - (ئاییز - ayîj): شه راره، پزیسک، ئاورینگ، پریشکه ی ئاگر، پزوسکه، پزوسک.

ایین - (ئایین - ayîn): دهستور، رتیباز، سوننه ت، شه ریه ت.

ایینک - (ئایینهک - ayinek): عهینهک، چاویلکه، بهرچاچک، ئاوینه.

ایینه - (ئایینه - ayîne): ئاوینه، قوډیک، گوزگی.

ا

- ا- حر (ا، u, e, i):
- همزه یان ئه لف، پیتی به که می
ئه لغبای فارسییه، له دهستوری زمانی
فارسیدا جیاوازی نیتوان همزه و ئه لف
ئه مه یه که همزه حه ره که قبول ده کات،
ئه لف بیده نگه و حه ره که قبول ناکات.
ا- ح- ع- م (ئیئتیللاف-
i'tilaf): پیکه وه بوون.
- ائمه - ع- ا (ئه ئیمه - eime): کۆی
ئیمام، پیشه وایان، پیش نویتژ.
- اب- ا- ع- ا (ئه ب- eb): باوک، باب.
- اباء- ع- م- ل (ئیباء- iba'): سه ریچی کردن، نه کردنی کاریک.
- ابابیل- ا- ع- ا (ئه بابیل- ebabîl):
وشه یه که کۆیه، تاکی نییه، گرووپ،
دهسته و تاقمی په راگه نده، ناوی ته پیریکه،
په ره سیلکه، پلوزگرد.
- اباحه، اباحت- ع- م- م (ئیباهاه-
ibahe, ibahet): مویاح
کردن، ره واکردن، هه لاکردن.
- اباریق- ع- ا (ئه باریق- ebarîx):
مه سینه، ئافتاوه.
- ابازیر- ا- ع- ا (ئه بازیر- abazîr):
ئالته و زه رده چه وه و به هارات.
- اباشه- ا (ئوباشه- ubaşe):
دهسته خه لکیک.
- اباض- ع- ا (ئیباز- ibaz): په تیکه که
دهستی حوشتری بیده به سن تا نه توانیت پروات.
- اباطیل- ا- ع- ا (ئه باتیل- ebatîl):
قسه ی بیهوده، بی بنه ما، نادرست.
- ابالیس- ا (ئه بالیس- ebalîs):
شه یتان، (کۆیه).
- ابام- ا (ئه بام- ebam): قهرز، قهرت،
وام، قهرد.
- ابان- ا (ئه بان- eban): مانگی
هه شته می سالی هه تاوی ئیرانی.
- ابانه- ع- م- م (ئیبانه- ibane):
ئاشکرکردن، روونکردنه وه، جیاکردنه وه،
- ابتث- ا- ع- ا (ئه بتهس- ebtes): ریزی
ئه لغبای ئیستای زمانی عه ره بی: ا، ب
ت، ث....

له: ا، ب، ج، د، ه، و، ز، ح، ط، ی، ک، ل، م، ن، س، ع، ف، ص، ق، ر، ش، ت، ث، خ، ذ، ض، ظ، غ، له کۆی ئەم پیتانه ههشت وشه‌ی ده‌ستگردیان دروستکردوو به‌م جووره ده‌خوێنرینه‌وه: ابجد/ئه‌بجهد، هوز/هه‌وهز، حطی/ حوتی، کلمن/ که‌له‌مه‌ن، سعفص/ سه‌عه‌فه‌س، قرشت/ قه‌ره‌شه‌ت، ثخذ، ضطغ، هه‌ر به‌کیک له‌م پیتانه ژماره‌یه‌کی بۆ دانراوه به‌ نیوی حیسابی ئەبجهد، که به‌م جووره‌یه:

۱=ا، ۲=ب، ۳=ج، ۴=د، ۵=ه، ۶=و، ۷=ز، ۸=ح، ۹=ط، ۱۰=ی، ۱۰=ک، ۲۰=ل، ۳۰=م، ۴۰=ن، ۵۰=س، ۶۰=ع، ۷۰=ف، ۸۰=ص، ۹۰=ق، ۱۰۰=ر، ۲۰۰=ش، ۳۰۰=ت، ۴۰۰=ث، ۵۰۰=خ، ۶۰۰=ذ، ۷۰۰=ض، ۸۰۰=ظ، ۹۰۰=غ، ۱۰۰۰=.

ابحاث - ا.ع = ا(ئه‌به‌اس - ebhas):
باس، گه‌ران، لیکنۆلینه‌وه، توێژینه‌وه، منه‌کردن.

ابه‌خر - ع - ص(ئه‌به‌خر - ebxer): ده‌م بۆگه‌ن، که‌سێک که ده‌می بۆنی ناخۆشی لێ بێ.

ابه‌خره - ع - ا(ئه‌به‌خیره - ebxire): بوخار، هه‌لم، بۆخ.

ابد - ع - ا(ئه‌به‌د - ebed): هه‌میشه، هه‌تاهه‌تایه، بێ برانه‌وه.

ابدا - ع - ا(ئه‌به‌ده‌ن - ebeden): هه‌رگیز، قه‌ت، به‌هیچ کلۆجی.

ابدا - ع - م(ئیبدا - ibda): ده‌ست پێکردن، ده‌رپین.

ابداع - ع - م(ئیبدا - ibda): ئەفراندن، داهێنان.

ابتداء - ع - مص - ل - ا(ئیبتیداء - ibtida'): سه‌ره‌تای کار، ده‌ست پێکردن، سه‌ره‌تا، ده‌ستپێک. قه‌ره‌ور.

ابتداع - ع - مص - م(ئیبتیداء - ibtida'): داهێنان، داهێنانی شتیکی تازه.

ابتدال - (ئیبتیزال - ibtizal): کۆنه‌کردنی شتیکی، بێقه‌دری، نزمی.

ابتر - ع - ص(ئه‌به‌تر - ebter): کلک براو، نا ته‌واو، وه‌چاخ کوێر.

ابتسام - ع - مص - ل(ئیبتیسام - ibtisam): زه‌رده‌خه‌نه، بزه.

ابتعاد - ع - مص - ل(ئیبتیئاد - ibtiad): دوورکه‌وته‌وه، دوورخستنه‌وه.

ابتغاء - ع - مص - م(ئیبتیغاء - ibtiga'): ویستن، داواکردن.

ابتکار - ع - مص - ل(ئیبتیکار - ibtikar): ده‌ست پێشکه‌ری، داهێنانی شتیکی تازه.

ابتلاء - مص - ل(ئیبتیلاء - ibtila'): گه‌ڕۆده‌بوون، دووچاربوون، توش بوون به‌ به‌لا.

ابتناء - ع - مص - م(ئیبتیناء - ibtina'): بیناکردن، دروستکردن، بناغه‌دانان.

ابتهاج - ع - مص - ل(ئیبتیهاج - ibti-hac): شادبوون، شادی، خۆشی.

ابتهاال - ا - ع - مص - ل(ئیبتیهاال - ibtihal): پارانه‌وه، دوعاکردن.

ابتیاع - ع - مص - ل(ئیبتیاء - ibtiya'): کرپن، سانای.

ابجد - ا.ع - ا(ئه‌بجهد - ebced): ته‌رتیب و ریزه‌ندیکردنی ئەلفبای عه‌ره‌بیه‌ که بریتیه‌

ابره - ع- (ئيببره - ibre): دهرزی، چزووی دوپشک، چزووی زهرگه ته.

ابرد - ع- ص (ئهبره - ebred): ساردتر، تهزی تر، سهردتهر.

ابرش - ع- ص (ئهبرهش - ebreş): ئهسپی سووری خال خالی سپی، بهرشه.

ابرص - ع- ص (ئهبرهس - ebres): بهلهک، کهسپیک که نهخوشی بهلهکی ههبتی.

ابرکاکیا - ا (ئهبرهکاکیا - eberkakîya): داوی جالجالۆکه، جولانه نه.

ابرکههن - ا- مر (ئهبرهکرهوههن - eberkuhen): ئیسفهنج.

ابرمرده - ا- مر (ئهبرهمری مورده - eberimurde): ئیسفهنج.

ابرنبجک - ا (ئهبرهنبجکهک - eberencek): ههوره تریشقه، ههوره بروسکه.

ابرو - ا (ئهبروو - ebrû): برۆ، قاش.

ابروفراخی - ا- مص (ئهبروفهراخی - ebrûferaxî): رووخوشی، دلاوایی.

ابرون - ا (ئهبروون - ebrûn): گولی ههمیشه بههار.

ابره - ا (ئهبره - ebre): رووی جلک، بهرامبهر ئهستهپر.

ابره - ا (ئوبره - ubre): کارمامز، بیچوه ئاسک، وهلهی.

ابرهام - ا (ئهبرهههم - eberham): سروشت، تهبیعت.

ابریز - ا (ئیبریز - îbrîz): زپیری بی غهش، زپیری پهتی.

ابریشم - ا (ئهبریشموم - ebrîşum): ئاوریشم، ههوریشم.

ابدال - ع- مص- م (ئیببدال - ibdal): گۆرینی شتیک بهشتیک، گۆرینهوه.

ابدال - ع- ص- ا (ئهبدال - ebdal): پیوانی خوا، خهلهکی سالخان و چاکهکارو خیرهومه ند، عهبدال.

ابد الابهاد - ع- ا (ئهبهدهل ئابهاد - ebdelabad): هههرگیزاو هههرگیز، قهتاوقهت.

ابدان - ع- ا (ئهبدان - ebdan): مالبات، بنه ماله، رهچهلهک، شایسته، خانه دان.

ابدان - ع- ا (ئهبدان - ebdan): بهدهن، لهش، جهسته.

ابدی - ع- ص- ن (ئهبهدی - abedî): سهرمه دی، نهمر، ههتا هتایی، بی برانهوه.

ابدیت - ع- مص (ئهبه دییتهت - ebedîyet): ههمیشهیی، قیامهت، ئاخیرهت.

ابر - ا (ئهبر - ebr): ههور، مژی، عهور.

ابراء - ع- مص- م (ئیبراء - abra): قهرزانهوه، پاک کردنهوهی ویزدان، چابونهوه له نهخوشی، تهبری کردن.

ابراج - ع- ا (ئهبراج - ebrac): بورجهکان.

ابرار - ع- ا (ئهبرار - ebrar): دلسووزان، چاکان، چاکهکاران.

ابراز - ع- مص- م (ئیبراز - ibraz): بهدیارخستن، ئاشکراکردن، بهرجهسته کردن.

ابرام - ع- مص- م (ئیبرام - ibram): سووربوون، مکوربوون له سهه شتیک، تهنگ پی ههلهچنین، قایم کردن، مکوم کردن.

- ابریق** - (اِئِبْرِیخ - ibrîx): مه‌سینه، ئەم وشەیه له ابریز/ ئاب ریزی فارسییه‌وه وەرگیراوه و عەرەبیتراوه.
- ابزار** - (ئەبزار - ebzar): ئامیـر، ئالەت، ئەسباب، ئامراز، ئەوزار.
- ابزار** - (ئەبزار - ebzar): بەهارات و دەرمانی بۆن خۆش که دەکرێتە چێشت و خواردنەوه وەک ببەر، زەرەچەوه، دارچین و بەهارات.
- ابسال** - مص - ع (ئیبسال - ibsal): حەرەم کردنی شتییک، گەرەکردن، بە کوشتدان.
- ابستروکسیون** - (ئوبستروکسیون - ubstruksîyun): مان گرتنی ژمارەیهک له ئەندامانی پەرله‌مان له کۆبوونەوه‌دا، بە مه‌به‌ستی کۆسپ خستنه‌ ریی کۆبوونەوه‌که.
- ابصار** - ع - مص - م (ئیبسار - ibsar): دیتنی به‌چاو و به‌دل.
- ابصر** - ع - ص (ئەبصر - ebser): بیناتر، چاو تیزتر، چه‌م تیزتر.
- ابطاء** - ع (ئیب‌تاء - ibta'): به‌تال‌کردنەوه، هه‌له‌شانندنەوه.
- ابطال** - ع - (ئەبتال - ebtal): قارەمانان، دلێران.
- ابطح** - ع - (ئەبتح - ebteh): خری، ئاوه‌رۆی سیناوه.
- ابعاد** - ع - مص - م (ئیب‌ئاد - ib'ad): دوورخستنه‌وه.
- ابعاد** - ع - (ئەبئاد - eb'ad): مه‌ودا، ره‌هه‌ند، دوور.
- ابعد** - ع - ص (ئەبعده - ebed): دوورتر.
- ابغاض** - ع - مص - م (ئیبغاض - ibxaz): بوغزاندن.
- ابقاء** - ع - مص - م (ئیبغاء - ibxa'): هیشتنه‌وه، ئاسته‌بو.
- ابکاء** - ع - مص - م (ئیبکاء - ibka'): گریاندن.
- ابکار** - ع - مص - ل (ئیبکار - ibkar): زوو هه‌ستان.
- ابکار، ابکاره** - (ئەبکار، ئەبکاره - ebkar, ebkare): کشتوکال، مه‌زرا.
- ابکم** - ع - ص (ئەبکه‌م - ebkem): لال، بێ زوان.
- ابل** - (ئیبیل - ibil): وشتر، حوشر، ده‌قه.
- ابلاس** - ع - مص (ئیبلاس - iblas): بێ ئومیدبوون، خه‌مبار بوون.
- ابلاغ** - ع - مص - م (ئیبلاغ - iblax): گه‌یانندن، گه‌یانندی نامه‌یان په‌پام به‌ که‌سیک.
- ابلغ** - ع - ص - ت (ئەبلغ - eblex): ره‌وانتر، به‌زوانتر، ره‌وانبێژتر.
- ابلق** - ع - ص (ئەبلق - eblex): به‌له‌ک، هه‌ر شتی دوو ره‌نگ بێ، به‌ تاییه‌تی ره‌ش و سپی، ئەبله‌قی عه‌ره‌بی له‌ به‌له‌که‌وه وەرگیراوه، بازگ.
- ابلك** - ص (ئەبلک - eblek): بازگ، به‌له‌ک.
- ابلوج** - (ئەبلوج - eblûc): نه‌بات، شه‌کر، قه‌ند.
- ابلوک** - ص (ئەبلوک - eblûk): دوو ره‌نگ، دوو روو.
- ابله** - ع - ص (ئەبله‌ه - ebleh): بێ ئەقل، که‌وده‌ن، گیل، حۆل، بێ ئاوه‌ز، ئەبله.

- ابلیس** - (ئیبلیس - iblîs): شهیتان، بی ئومید له رهحمی خوا.
- ابن** - ع- (ئیبین - ibin): کور، مندالی نیرینه.
- ابن اوی** - (ئیبین ئاڤا - ibin ava): چهقل، توڤی، توڤک.
- ابن السبیل** - ع- امر (ئیبینه سه بیل - ibnessebîl): ریبوار، موسافییری دهست به تال.
- ابن الوقت** - ع- (ئیبینول فهخت - ibnul vext): ئیبینی وهخت، کوری روژ، ههلهپرست، زه مانساز.
- ابنه** - ع- (ئوبنه - ubne): خهوش، کهرب، کینه، گرتی دار.
- ابن عرس** - ع- (ئیبین ئی عرس - ibin 'irs): مشکی خورما، خورما چوچان، خورما خۆره.
- ابنیه** - ع- (ئه بنیه - ebniye): بینا، ته لاران.
- ابو** - ع- (ئه بوو - ebû): باوک، وهک (ابو جاسم): (بابی جاسم).
- ابو البشر** - ع- (ئه بول به شهر - ebûl beşer): بریتییه له باوکه ئادهم.
- ابو الهول** - ع- (ئه بول ههول - ebûl hewl): کۆته لیککی گهلهک گه وره و سهیره که میسرییه کۆنه کان له بهرد دروستیان کردوو و سهری هی مرۆڤه و له شی هی شیره.
- ابوان، ابوین** - ع- (ئه به فان - ئه به فه بین - ebevan, ebeveyn): داک و باب.
- ابوت** - ع- ص (ئوبوڤهت - ubûvet): باوکایه تی، تاته به تی.
- ابو تراب** - ع- (ئه بو توراب - ebûturab): نازناوی میری موسلمانان (عهلی) یه.
- ابوی** - ع- ص (ئه به قی - ebevî): باوکانه.
- ابه** - ا- تر (ئوبه - ubbe): تایفه، عیقل، ئه و شوپنه ی تایفه بهک خپوه تی خویان لی ههله دابن، هۆبه، ئۆبه، زۆم.
- ابهی** - ع- ص (ئه به ها - ebeha): روشتنتر، دره خشانتر، جوانتر، رونا هیتتر.
- ابهام** - ع- (ئیبهام - ibham): که له موس، په نجه که له، قامکی گه وره.
- ابهام** - ع- مص- م (ئیبهام - ibham): پۆشراو، ئالۆزان.
- ابهت** - ع- ا- مص (ئوبه ههت - ubbehet): گه وره یی، شکۆ، هه بیهت، پایه به رزی.
- ابهل** - ع- (ئه ب هه ل - ebhel): سه روی کبوی، عه رعه ر، دره ختی که له تیره ی کاژ.
- ابیات** - ع- (ئه بیات - ebyat): بهیتی شیعر، مالان.
- ابیاری** - ص- ن (ئه بیاری - ebyarî): جوړه پارچه یه کی ناسکه، جوړه کۆتریکه.
- ابیشه** - (ئه بیسه - ebîşe): جاسوس، راپۆرتنووس، شوفار، خه وهر دز، سالوخرگر.
- ابیض** - ع- ص (ئه بیسه ز - ebyez): سپی، سپی پیست، رهنگی سپی، چه رمۆ، چه رمگ.
- ابین** - ع- ص (ئه بیهن - ebyen): ئاشکراتر، روونتر، دیارتر.
- اپرا** - (ئوپیرا - upîra): نمایشی به سازو ئاواز، شانۆیی که که ئه کته ره کان

- تبايدا ته نيا شيعرو ئاواز بخويتن، ئوپرا.
اپرت - (ئوپيريت - upirît): شيعرو
 ئاواز، ئوپراي بچووكى خه نده دار.
اپرخيده - ص (ئه پهرخيده - eperxîde):
 ئاشكراو بچ پهرده، قسه ي له پروو.
اپشك - (ئه پشهك - epşek): شه ونم،
 خوناف، ئاونگ، شه قنم.
اپگانه - (ئه پگانه - epgane):
 مندالتيك كه به مردوويه تي له بار بچي،
 مندالي نه به كام.
اپل - (ئه پل - epl): شان، پيل.
اپيدمي - (ئه پيدمي - epîdmî):
 نه خووشي گشتي.
اپيون - (ئه پيون - epyûn): تلياك،
 شيله ي خه شخاش، ئه فيون.
اتات - (ئه تات - etat): باب، باوك،
 تاته.
اتابك - ص - مر (ئه تابهك - etabek):
 باوه گهوره، پهروه رده كاري مندال،
 به تاييه تي پهروه رده كاري شازادان.
اتان - ع - (ئه تان - etan): ماکه ر،
 ديئه كهر، ماهه ر.
اتباع - ع - مص - م (ئيتبا - itba):
 هيتاني وشه يهك به دووي وشه يهكي ديدا
 كه هي دووهم هاوكيش و له وه ي پيش خوئي
 بچيت.
اتباع - ع - (ئه تبا - etba): موريدان،
 پيره وان.
اتباع - ع - مص - م (ئيتيبا - ittîba):
 په يره وي كردن.
اتحاد - ع - مص - ل (ئيتيهاد - ittîhad):
 په كيون، به كيتي.
اتحاف - ع - مص - م (ئيتيهاف - ithaf):
- دياري به خشين، دياري ناردن.
اتخاڏ - ع - مص - م (ئيتيخاڏ - ittîxaz):
 گرتن.
اتراق - او تراق - تر - (ئيتوراغ ئوتوراغ -
 iturax, uturax): لاداني موسافير له
 شويتنيك.
اترج - ع - (ئوتروج - utruc): ترنج.
اتساع - ع - مص - ل (ئيتساع - ittisa):
 به ريني.
اتصاف - ع - مص - ل (ئيتيساف - ittîsah):
 وه سف كراو، سيفه ت گرتن.
اتصال - ع - مص - ل (ئيتيسال - ittîsal):
 په يوه ندي كردن.
اتعاب - ع - مص (ئيتعاب - it'ab):
 ماندوو كردن، زه حمه ت دان.
اتعاظ - ع - مص (ئيتيئاز - ittî'az):
 په ند وه رگرتن.
اتعب - ع - ص (ئه تئهب - eteb):
 قورستر، ماندوو كه رتر.
اتفاق - ع - مص - ل (ئيتيفاغ - ittîfax):
 هاوكاري، هاوپه يمان.
اتقى - ع - ص (ئه تغا - etxa): به
 ته قواتر، خواناستر.
اتقاء - ع - مص - ل (ئيتتغاء - ittîxa):
 پاريزگاري، پاريزكرن، خو
 دوور خستنه وه.
اتقيا - ع - (ئه تقيا - etxîya):
 ته قواكاران.
اتكاء - ع - مص - ل (ئيتتيكا - ittîka):
 پشت پيوه دان، پشت به ستن.
اتلاف - ع - مص - م (ئيتلاف - itlaf):
 فه وتاندين، نابوت كردن، نه هيشتن.
اتلال - ع - (ئه تلال - etlal): گردۆلكان.

اتم- (ئهتوم- etum): زهړه، ئهتوم، گهرديله.
 اتمام- ع- مص- م (ئیتتمام- itmam): تهواوکردن، به ئه نجام گه یانندن، لاپکردن.
 اتنوگرافی- (ئیتنوگرافی- itnugrafi): نهژادناسی.
 اتو- (ئوتو- utû): ئوتوو.
 اتوبوس- (ئوتوبوس- utûbûs): پاس.
 اتوبیوگرافی- (ئوتوبیوگرافی- utûbiografi): ژیننامه یهک که ئه و کهسه خوئی بو خوئی بنووسیتته وه، ژیننامه.
 اتوکار- ا- مر (ئوتوکار- otokar): ئوتومبیلی گهره ی تایبته به موسافیرو گهشت و گهران.
 اوتوماتیک- ص (ئوتوماتیک- utümatîk): دهزگایهک که خو به خو کار بکات، ئوتوماتیک، خوگیتر.
 اتمبیل- ا (ئوتومبیل- utümbîl): ترومبیل، تهمه بیتل.
 اتهام- ع- مص- م (ئیتتیهام- ittîham): به دناو بوون، نیوزراندن، تاوانبارکردن.
 اثاث- ع- (ئهساس- esas): کالاو که لویه لی نیومال.
 اثبات- ع- مص- م (ئیسبات- isbat): سهلمانندن، چه سپاندن، جیگیرکردن.
 اثر- ع- (ئهسه- eser): شوینه وار، نیشانه، جی پی، ئاسه وار، مه نهر.
 ائخال- ع- (ئهسغال- esxal): بار، باری گران.
 اثم- ع- (ئیسیم- ism): گوناح، تاوان.
 اثماء- ع- ا- فا (ئوسه مء- icaze): مؤلته، ریدان، ئیجازه دان.

'usema): تاوانباران.
 ائمان- ع- ا- ص (ئهسمان- esman): نرخ، به ها.
 ائمه- ع- (ئهسه مه- eseme): تاوانباران.
 ائمد- ع- (ئوس مود- usmud): به ردی کل، ئه و به رده ی که سورمه ی لی دروست ده کری.
 ائناء- ع- (ئهسناء- esna'): له نیوان، له کات.
 ائنا عشر- ع- ا- م (ئیسنا ئه شه- isna eşer): دوانزه گری، دوانزه.
 ائنا عشری، ائنا عشریه- ص- ن (ئیسنا ئه شه ری، ئیسنا ئه شه ری- isna eşerî): شیعه ی دوانزه ئیمامی.
 ائنان- ع- (ئیسنان- isnan): دووان، دوو.
 اثواب- ع- (ئهسثاب- esvab): جلك و بهرگ.
 ائیر- ا (ئهسیر- esîr): چاک، بهرز، هه لېژارده، هه وا.
 ائیم- ع- ص (ئهسیم- esîm): گوناحکار، تاوانبار.
 اجابت- ع- مص- م (ئیبجابهت- icabet): وهلامدانه وه، به دهنگه وه هاتن، قبولکردن، به رسف.
 اجاره- ع- مص- م (ئیبجاره- icare): کری، به کردان.
 اجاردار- فا- ص- مر (ئیبجاره دار- icaredar): ئه و کهسه ی مولک و خانوو به کریمان ددهات.
 اجازه، اجازت- ع- مص- م (ئیبجازه- icaze): مؤلته، ریدان، ئیجازه دان.

- اجاص** - ع - (ئىججاس - iccas): هه لۆژه.
- اجاق** - تر - (ئوجاغ - ucax): ئاگردان، كوانوو، بنه ماله، پيرو شىخ و مورشىد، وه چاغ.
- اجامر** - ع - (ئىجامير - ecamir): دهسته يهك خهلكى ئاژاوه چى و بهرهللاو سه رسهرى لات و لوت، لوتى، گه جهر و گوجهر.
- اجانب** - ع - ص (ئىجانب - ecanib): بىگانه، غهواره.
- اجبار** - ع - مص - م (ئىبجار - icbar): ناچار كردن.
- اجتذاب** - ع - مص - م (ئىجتىزاب - ictîzab): راكيشان به لاي خودا.
- اجتماع** - ع - مص - ل (ئىجتىماء - ictîma): كۆبونوه، خرپونوه.
- اجتئا** - ع - مص - ل (ئىجتىنا - ictîna): ميوه چىن، كردنه وهى ميوه له درهخت.
- اجتهاد** - ع - مص - ل (ئىجتىهاد - ictîhad): كوشش، ههله پىنجانى مهسهله شه رعیه كان له قورئان و فهرموده كانه وه، ئىجتىهاد.
- اجتياز** - ع - مص - ل (ئىجتىياز - ictîyaz): ردت بوون، تىپه رپوون.
- اجحاف** - ع - مص - م (ئىجھاف - ichaf): نه ههقى كردن، زولم كردن، زىده گافى.
- اجداد** - ع - (ئىجداد - ecdad): ئهژداد، باو و باپيران، باث و كال.
- اجدع** - ع - ص (ئىجده - ecde): كه پوو برىباگ.
- اجر** - ع - (ئىجر - ecr): كرى، پاداشت، سه و اب.
- اجراء** - ع - مص - م (ئىجرا - icra): ره وان كردن، دهركردن، جىبه جى كردن، راپه راندن.
- اجرام** - ع - (ئىجرام - ecram): ستىران، هه ساره كان.
- اجره** - اجرت - ع - (ئىجره، ئىجرهت - ucret, ucre): كرى، حهق دهست.
- اجزاء** - ع - (ئىجزاء - ecza): پارچه كان، پاژ.
- اجسام** - ع - (ئىجسام - ecsam): تن، لهش، جهسته.
- اجفان** - ع - (ئىجفان - ecfan): پىتلو.
- اجل** - ع - (ئىجهل - ecel): گه وره تر، پايه بهر زتر.
- اجلاء** - ع - مص (ئىجلاء - icla): دوور ككه و تنه وه له ولات، ولات به جىبه تىشتن، دوور كه و تنه وه له كهس و كار.
- اجلاس** - ع - مص - م (ئىجلاس - icles): پىكفه رۆنىشتن به مه بهستى گفتوگو يان راو پىژو ته كبرىو كۆبونوه.
- اجلاف** - ع - (ئىجلاف - eclaf): ناكهس به چه، خوتىرى، بهرهللا، ناجسن، هه رچى و په رچى.
- اجلال** - ع - مص - ل (ئىجلال - iclal): رىزلىنان، گه وره كردن، و يقارو گه وره بى.
- اجماع** - ع - مص - ل (ئىجماع - icma): رىكه وتن، رىكه وتن و ها و ئاههنگى جه ماعه تىك له سه ر كار تىك.
- اجمال** - ع - مص - م (ئىجمال - icmal): كورته و پوختهى مه بهست،

خۆلاسهی که لام.

اجمه - ع- (ئهجهمه - eceme): بيشه، جهنگه، قامیشه لان، چره دارستان.

اجمل - ع- ص (ئهجمه ل - ecmel): قوزتر، جوانتر، باشتر.

اجنه - ع- ا (ئهجینه - ecinne): پز، پیزه، جهنن، تاوله مه.

اجواد - ع- ا (ئهجواد - ecvad): سه خاوه تمه ندان، دلا وایان، ده سیلاوان.

اجویه - ع- ص (ئهجویه - ecvibe): وه لامان، به رسقین.

اجروف - ع- ص (ئهجروف - ecvef): بوش، نیو به تال، هولول.

اجهار - ع- ص (ئیههار - ichar): ناشکر کردن.

اجیر - ع- ص (ئهجیر - ecîr): کریکار، کریگرته، که سیک که به کری کار بو که سیک دی بکات..

احاطه - ع- مص- م (ئیهاته - ihate): ده ورگرتن، شاره زایی له کاریکدا.

احاله - ع- مص- م (ئیهاله - ihale): هه واله کردن، سپاردنی کاریک به که سیک.

احباء، احباب - ع- مص- م (ئه هیباء، ئه هیباب - ehbab, ehbibba): دۆستان و خۆشه ویستان.

احبار - ع- ا (ئه هبار - ehbar): دانایان، زانایان، زاناو پيشه وایانی ئایینی جووله که کان.

احتباس - ع- مص (ئیهتیباس - ihtibas): چه پس بوون، گیر خواردن.

احتیجاب - ع- مص- ل (ئیهتیباب - ihticab): په نهان بوون، که وتنه ژیر په رده.

احتجاج - ع- مص- ل (ئیهتیباج - ihticac): ده رپرین. هه نجهت هیتانه وه، ناره زایی ده رپرین.

احتجام - ع (ئیهتیبام - ihticam): خوینگرتن، چه جامات، که له شاخ گرتن.

احتراز - ع- مص- ل (ئیهتیراز - ihtiraz): دووره په ریزی له که سیک یان شتیک، خۆلادان.

احتراس - ع- مص (ئیهتیراس - ihtiras): خۆپاراستن.

احتراف - ع- مص (ئیهتیراف - ihtiraf): بپوشه وه ری، پيشه فانی.

احتراق - ع- مص- ل (ئیهتیراغ - ihtîrax): سووتان.

احترام - ع- مص- ل (ئیهتیرام - ihtiram): ریزو حورمهت، قه درگرتن.

احتفال - ع- مص- م (ئیهتیفال - ihtifal): ئاههنگ گپران.

احتقار - ع- مص- م (ئیهتیفار - ihtixar): بچووک کردن.

احتقان - ع- مص- م (ئیهتیغان - ihtixan): میزگیران، به ندبوونی خوین یان هه ر مادده یه کی دی له له شدا.

احتکار - ع- مص- م (ئیهتیکار - ihtikar): مۆنۆپۆل، پاوان کردن، قۆرخ کردن.

احتکاک - ع- مص (ئیهتیکاک - ihtikak): لیک خسانی دوو شت، تیکه ل بوون.

احتلام - ع (ئیهتیلام - ihtilam): شه یسانی بوون، بلۆق بوون، خه و دیتن به گانه وه.

وهختی چه جکردنی له خووهی دههالین،
 ئیحرام بهستن.
احرام بستن - مص - ل (ئیهرام بهستنه -
 ihram besten): پۆشینی جلکی
 چهجی و چوونه نیو که عبه.
احزاب - ع - ا (ئههزاب - ehzab):
 کۆی حزب، پارت.
احساس - ع - مص - م (ئیهساس -
 ihsas): ههست کردن، حالی بوون.
احسان - ع - مص - ا (ئیهسان -
 ihsan): چاکه کردن، خیر، بهخشش.
احسنت - ع - ا (ئههسنت - ehsent):
 چاکت کرد، ئافهرین، دهست خوش.
احشاء - ع - ا (ئههشاء - ehsha'):
 ههناو، ههناف، ههر چی له نیوزگدایه، له
 دل و جگهرو سپیه لاک و گورچیله و زراو.
احشام - ع - ا (ئههشام - ehsham):
 چهشامات، دهست و پیوهندو خزم و کهس و
 کارو خزمه تکارو خولامی پیاو، مهرو
 مالآت.
احصاء - ع - مص - م (ئیهساء -
 ihsha'): ژماردن، سه رژمیری.
احصائیه - ع - ا (ئیهسائیه -
 ihsha'îye): ئامار.
احصان - ع - مص - م (ئیهحسان -
 ihsan): قایم کردن، زه ماوهن کردن.
احضار - ع - مص (ئیهزار - ihzar):
 بانگ کردن، ئاماده کردن، داواکردنی
 که سیک.
احضاریه - ع - ا (ئیهضاریه -
 ihzariye): جهلب نامه.
احفاد - ع - ا (ئههفاد - ehfad): نهوهو
 نه تیره، نهقی، نه قیچرک.

احتمال - ع - ا - مص (ئیهتیمال -
 ihtimal): ئه گهر، له گین، رهنگه،
 له وهیه.
احتواء - ع - مص - م (ئیهتیفاء -
 ihtiva'): گرد کردنه وه.
احتیاج - ع - مص (ئیهتیاج -
 ihtiyac): پتویستی، ئاتاجی.
احتیاط - ع - مص (ئیهتیات -
 ihtiyat): پارێز، دوورینی، یه دهک.
احتیال - ع - مص (ئیهتیال - ihtiyal):
 هیله کردن، فیتل کردن.
احجام - ع - مص (ئیهجام - ihcam):
 دل تۆران، کشانه وه له کارتیک، سینگرتن.
احداث - ع - مص - م (ئیههداس -
 ihdas): داهینانی شتیکی تازه.
احداث - ع - ا - ص (ئههداس -
 ehdas): رووداوی تازه، نهوجه وانان،
 نۆلوان.
احدب - ع - ص (ئههدهب - ehdeb):
 قه موور، کۆم، کوور، قه مبوور.
احدوئه - (ئههدووسه - ehduse):
 خه بهری تازه، کاری نوو، ئهفسانه.
احدیت - ع - مص (ئههه دییهت -
 ehediyet): یه کتایی، یه کبوونی خودا.
احرار - ع - ص (ئههرار - ehrar):
 ئازادان.
احراز - ع - مص - م (ئیهراز - ihraz):
 وه دهست هینان.
احراق - ع - مص - م (ئیهراغ - ihrax):
 سووتاندن.
احرام - ع - ا (ئیهرام - ihram):
 ئه و خاولی و پارچانهی که حاجیان له

- اختبار** - ع - مص (ئیختیبار - ixtibar) :
 تاقیکردنه‌وه.
- اختتام** - ع - مص - م (ئیختیتام - ixtitam) :
 خه‌تم کردن، کو‌تایی پی‌هینان.
- اختتان** - ع - مص (ئیختیتان - ixtitan) :
 سوننه‌تکردن، خه‌ته‌نه‌کردن.
- اختر** - ا (ئه‌خته‌ر - exter) :
 ئه‌ستیره، به‌خت و به‌غبال، تالچ و نه‌وچه‌وان، به‌یداخ و ئالا.
- اخترشناس** - افا (ئه‌خته‌رشیناس - exterşinas) :
 ئه‌ستیره‌ناس، به‌ختگره‌وه.
- اختراع** - ع - مص - م (ئیختیراء - ixtira) :
 داهینان و دروست‌تکردنی‌شتیکی نوی.
- اختراق** - ع - مص - م (ئیختراغ - ixtirax) :
 دیواوو دهرکردن، پیشیلکردن، سماندن.
- اخترام** - ع - مص - م (ئیختیرام - ixtiram) :
 برین، له‌بنه‌وه برین و هه‌لکه‌ندن.
- اختصار** - ع - مص - م (ئیختیسار - ixtisar) :
 کورت‌کردنه‌وه، له‌کورتی برینه‌وه‌ی قسان، پوخته‌کردنه‌وه.
- اختصاص** - ع - مص - م (ئیختیساس - ixtisas) :
 تاییه‌تی، پسپوری.
- اخطاف** - ع - مص - م (ئیختیتاف - ixtîtaf) :
 ره‌فاندن، رفاندن، ئه‌رفانای، قه‌پاندن.
- اختصام** - ع - مص - م (ئیختیسام - ixtisam) :
 به‌شه‌ره‌هاتن، دوژمنایه‌تی کردن.
- اختفاء** - ع - مص - ل (ئیختیفاء - ixtifa) :
 ون بوون، گسوم بوون، پیتوابوون، نه‌په‌نی بوون.
- اختلاج** - ع - مص - م (ئیختیلاج - ixtilac) :
 جولان، فرین، وه‌ک: فرینی‌پیلوی چاو.
- اختلاس** - ع - مص - ل (ئیختیلاس - ixtilas) :
 دزینی پاره.
- اخطلاط** - ع - مص - ل (ئیختیلات - ixtilat) :
 تیکه‌لا‌بوون.
- اختلف** - ع - مص - ل (ئیختیلاف - ixtilaf) :
 نه‌گونجان، ناته‌بایی، ناکوکی.
- اقتلال** - ع - مص - ل (ئیختیلال - ixtilal) :
 تیکچوون، شیرازه‌پچران.
- اقتناق** - ع - مص - ل (ئیختیناغ - ixtinax) :
 خنکان، گه‌روو گیران.
- اخته** - ت - ص - ا (ئه‌خته - exte) :
 خه‌ساو، خواجه، خه‌سیاگ، خه‌سینراو.
- اختیار** - ع - مص - م (ئیختیار - ixtîyar) :
 هه‌لیژاردن، په‌سه‌ند کردن.
- اخم** - ع - ص (ئه‌خسه‌م - exsem) :
 لووت پان، گوئی پان.
- اخصته** - ا (ئه‌خجه‌سته - exceste) :
 ناستانه، دهرگا.
- اخرجه** - ت - ا (ئه‌خرجه - exçe) :
 دراوی زیویان زتی، ورده‌ی زتی.
- اخذر** - ا - ع (ئه‌خده‌ر - exder) :
 تاریکه شه‌و.
- اخذری** - ا - ع (ئه‌خده‌ری - exderî) :
 که‌ره‌کیتی.
- اخذع** - ع - ص - ت (ئه‌خده‌ع - exde) :
 فریوده‌رتتر.
- اخدود** - ع - ا (ئوخدوود - uxdûd) :
 درز، شق، دۆل، خه‌رهند.

- اخذ** - ع - مص - م (ئه خـز - exz): وه رگرتن، سه نندن.
- اخراب** - ع - مص - م (ئـخراب - ixrab): ويران کردن، خه راپکردن.
- اخراج** - ع - مص - م (ئـخراج - ixrac): ده رکردن.
- اخرس** - ع - ص (ئه خـرس - exres): لال.
- اخرم** - ع - ص (ئه خـرم - exrem): دفن بريگ، که پوو براو، لووت قه تياو.
- اخروش** - ا (ئـخروش - uxrûş): ئاژاوه، هه راو هه نگامه.
- اخص** - ع - ص - ت (ئه خـس - exes): زه بوونتر، پيسکه تر.
- اخش** - ا (ئه خـش - exş): بايي، بايه خ، نرخ.
- اخشاب** - ع - ا (ئه خـشاب - exşab): دار، ته خته.
- اخشم** - ع - ص (ئه خـشم - exşem): لووت فش، که سيک که بۆن ناکات.
- اخشن** - ع - ص (ئه خـشن - exşen): زير تر.
- اخص** - ع - ص (ئه خـس - exes): تاييه تي تر، هه لېژارده تر.
- اخضر** - ع - ص (ئه خـزر - exzer): که سک، سه وز.
- اخطار** - ع - مص - م (ئـخطار - ixtar): ئاگادارکردنه وه.
- اخطار** - ع - ا (ئه خـتار - extar): خه تهران، مه ترسيان.
- اخطبوط** - ع - ا (ئـخطبوط - uxtubût): جانه وه رتيکی ده ريایی زه لام و ترسناکه، چنگی دريژی هه يه.
- اخف** - ع - ص (ئه خـف - exef): سوکتر.
- اخفي** - ع - ص (ئه خـفا - exfa): په نهان تر. ناديار تر.
- اخفاء** - ع - مص - م (ئـخفاء - ixfa'): وه شپيرتن، شار دنه وه، په نهان کردن.
- اخفش** - ع - ص (ئه خـفش - exfes): که سيک که چاوی لاوازو که م نووربي، که سيک که به رۆژه وه باش نه بينی، رۆژ کوپير.
- اخفض** - ع - ص (ئه خـفض - exfez): نزمتر.
- اخککندو** - ا (ئه خـککندو - exkekendv): مندالان.
- اخکوک** - ا (ئه خـکوک - exkük): زه رده لووی کال، چه قاله، ميوه ی کال و نه گه بيوو.
- اخگر** - ا (ئه خـگر - exger): مه شخه ل، په نگر، سکل، په رهنک، پشکو.
- اخگل** - ا (ئه خـگل - exgel): برژۆل، داسوکه ی گولی گه نم و جو. داسوکه.
- اخگورنه** - ا (ئه خـگورنه - exgujene): قوپچه، دوگمه، بشکوژ.
- اخلاء** - ع - مص - م (ئـخلاء - ixla'): چۆلکردن.
- اخلاء** - ع - ا (ئه خـلاء - exla'): پياوی بي ژن، ژناني بي شوو.
- اخلاص** - ع - مص - ا (ئـخلاص - ixlas): دلسوژی و پاکی، بي ريایی.
- اخلاط** - ع - ا (ئه خـلاط - exlat): شتی تیکه ل و پیکه ل.
- اخلاف** - ع (ئه خـلاف - exlaf): خه ليفه، جينشين.

- اخلاق** - ع- (ئه‌خلاغ - exlax): خو، ره‌وشت، ئاكار.
- اخلال** - ع- مص- م (ئىخلال - ixlal): تىكدان.
- اخم** - (ئه‌خم - exm): رووگرژی، چرچ و لۆچى نىچچه‌وان، مۆنى.
- اخماس** (ئه‌خماس - exmas): پىنج يه‌كان.
- اخمو** - ص (ئه‌خموو - exmû): مۆن، رووگرژ، عه‌بوس.
- اخوه** - ع- (ئوخوڤه - uxuve): برابان.
- اخوف** - ع- ص (ئه‌خوف - exvaf): ترسناك.
- اخوى** - ع- ص (ئه‌خه‌ڤى - exevî): برابانه.
- اخيار** - ع- (ئه‌خيار - exyar): خىره‌ومه‌ندان، چاكه‌كاران.
- اخياط** - ع- (ئه‌خيات - exyat): داوى دوورمان.
- اخييه، اخيه** - ع- (ئه‌خىيه، ئاخىيه - axye, exye): ميخ زنجير، قازووخ.
- اخير** - ع- ص (ئه‌خير - exîr): دو ايىن.
- اخير** - ع- ص (ئه‌خيره - exyer): چاكتىر، فه‌ردارتر.
- اخيف** - ع- ص (ئه‌خيه‌ف - exyef): كه‌سپىك كه‌ چاويكى ره‌ش و ئه‌وى تريان شين بى.
- ادا** - ع- (ئه‌دا - eda): ناز، غه‌مزه، لاسايى كردنه‌وه.
- اداروردن** - مص (ئه‌دا دهر ئاڤه‌رده‌ن - edader averden): لاسايى كردنه‌وه‌ى كه‌سپىك به‌مه‌به‌ستى گالته‌پى كردنى.
- اداء** - ع- مص- م (ئه‌داء - eda'): ئه‌دا كردن، جىبه‌جىكردن، دانه‌وه، قه‌رزكه‌ى ئه‌دا كرد، وانا قه‌رزكه‌ى دايه‌وه.
- ادات** - ع- (ئه‌دات - edat): ئامپىر، ئامراز، ئه‌سياب، ئاله‌ت.
- اداڪ** - (ئه‌داڪ - edak): دوورگه، گراف.
- ادام** - ع- (ئيدام - idam): پىخوڤ، ئه‌وه‌ى به‌ نانه‌وه بخورى، شوڤيا.
- ادامه** - ع- مص- م (ئيدامه - idame): ده‌وام پىدان، دريژه پىدان.
- ادانى** - ع- ص- (ئه‌دانى - edanî): نزيكان، خه‌لكانى لاتو لوت، هيچ وپوچ، توڤى.
- ادب** - ع- (ئه‌دهب - edeb): ره‌وشتى په‌سه‌ند، خووى باش، ئه‌ده‌بىيات.
- ادباء** - ع- ص- (ئوده‌با - udeba'): ئه‌دبيان.
- ادبار** - ع- مص- ل (ئيدبار - idbar): پشت تىكردن، روو وه‌رگىيران، به‌خت هه‌لگه‌رانه‌وه، بى يه‌غبالى، هه‌لاتن.
- ادخال** - ع- مص- م (ئيدخال - idxal): بردنه ژووره‌وه، تىخستن، تىناختن.
- ادخنه** - ع- (ئه‌دخينه - edxine): دوو كه‌ل.
- ادرار** - ع (ئيدرار - idrar): ميز، پيشاو، مانگانه، مووچه‌ى مانگانه و سالانه.
- ادراك** - ع- مص- ل (ئيدراك - idrak): دهر كردن، تىگه‌يشتن، په‌ى بى بردن.
- ادرك** - (ئه‌درك - edrek): هه‌لووژه، زه‌نجه‌فيل.

- ادرم، آدرم** - ا (ئه درهم، ئه درهم -
 (edrem, adrem): ئاره قگی،
 نه رمه زین، پارچه لبادی ژیر زین.
- ادعاء** - ع - مص - ل (ئیدیا - iddia):
 داواکردن، شکایهت کردن، سکالا کردن،
 داد بردنه بهر دادگا.
- ادعیه** - ع - ا (ئه دعیه - ed'ıye):
 دوعا، نزا، پارانهوه، نووشته.
- ادغام** - ع - مص - م (ئیدغام - idxam):
 تیکه ل کردنی دوو پیت.
- ادق** - ع - ص (ئه دهغ - edex): باریکتر،
 ناسکتر، وردتر.
- ادکن** - ع - ص (ئه دکهن - edken):
 رهنگی تاریک، رهنگی مهیلوه رهش،
 توختر.
- ادل** - ع - ص (ئه دهل - edel): نازکردن،
 که سیتک که زور منته بکات.
- ادلاء** - ع (ئه دیلا - edilla): کووی
 دهلیل، ری نوین، ری نیشاندر، رابه.
- ادله** - ع - ا (ئه دیلله - edille): کووی
 دهلیل، بهلگه.
- ادمان** - ع - مص - م (ئیدمان -
 idman): بهردهوام بوون له سه شتی،
 ئالوده بوون.
- ادمن** - ص (ئه دمنهن - edmen):
 میسکی خالیسه.
- ادنی** - ع - ص (ئه دنا - edna): نزیکتر،
 نرمتر، دهنی تر.
- ادناء** - ع - مص (ئیدناء - idna):
 نزیک کردنهوه.
- ادنیا** - ع (ئه دنیا - edniya): نهفس
 نزمان، ته بیات سووک، ترۆ.
- ادوات** - ع - ا (ئه دهقات - edevat):
- ئامبیر، ئامراز، ئالهت.
- ادوار** - ع - ا - مص (ئه دقار - edvar):
 دهورو زه مانه.
- ادویه** - ع - ا (ئه دقیه - edviye):
 دهرمان، دهوا.
- ادهان** - ع - ا (ئه دههان - edhan):
 رۆن، دون.
- ادهم** - ع - ا - ص (ئه دههم - edhem):
 رهش، ههسپی رهش، دههمان.
- ادیان** - ع - ا (ئه دیان - edyan):
 ئایینه کان.
- ادیب** - ع - ص (ئه دیب - edıb): ئه دیب،
 شاعیر، شاره زای زانستی ئه دهب.
- ادیم** - ع - ا (ئه دیم - edım): پیستی
 خوشه کراو، پیستی هه لالی کراو، چه رم،
 رووی شتیک.
- ادیم زمین** - ا - م (ئه دیمی زه مین -
 edımi zemın): رووی زهوی.
- ادابه** - ع - مص - م (ئیزابه - izabe):
 تواندنهوه، بوهرین کرن.
- اداعه** - ع - مص - م (ئیزائه - iza'e):
 ئاشکراکردن، بلاوکردنهوه، ئاشکراکردن و
 بلاوکردنهوهی رازو نهیینی، په خشکردن،
 وه شانندن.
- اداقه** - ع - مص - م (ئیزاغه - izaxe):
 چیژانندن.
- اذان** - ع - مص - م (ئه زان - ezan):
 راگه یانندن، بانگی نوژیژ.
- اذعان** - ع - مص - م (ئیزان - iz'an):
 مل دانهخت، ئیعتراف، گوپرایه لی،
 قه بولکردن، ئیقرار، ملکه چبوون.
- اذفر** - ع - ص (ئه زفر - ezfer):
 میسکی خالیسه، بوئی خوشتر، بوئی تیژ.

و خوشه‌ویستی بی ریاش دیت، مه‌حه‌به‌ت.
ارادی - ع-ص - ن (ئیرادی - iradî):
 مه‌به‌ست و ئاره‌زوو.
اراده - ا (ئه‌راده - erade): پی‌چکه،
 تایه، پی‌چکه‌ی گالیسکه، عاره‌بانه.
اراذل - ع-ص (ئه‌رازیل - erazil): لات
 و له‌ویر، سه‌سه‌ری، ترۆ، هیچ و پوچ.
اراضی - ع-ا (ئه‌رازی - erazî): زه‌وی،
 ئه‌رز، زه‌مین، خاک.
اراقه، **اراقه‌ت** - ع-مص - م (ئیراغه،
 ئیراغه‌ت - iraxe, iraxet): رشتن،
 رشتنی ئاو یان خوین.
اراک - ا (ئه‌راک - erak): داری سیواک.
ارانگوتان - فـ (ئورانگ ئوتان -
 urang utan): مه‌یونیک‌ی بی کلکه،
 زۆر له به‌شهران ده‌چیت همیشه له‌سه‌ر دارو
 دره‌ختان ده‌ژی، له گه‌نجیتیدا زۆر هۆشیارو
 زربنگه، له سوماتره‌و ئه‌و ناوچانه‌دا ده‌ژی.
اریاب - ع-ا (ئه‌ریاب - erbab):
 خاوه‌ن، ده‌وله‌مه‌ند، ئاغا.
اریاح - ع-ا (ئه‌ریاه - erbah): سودو
 قازانج.
اریعه - ع-ع (ئه‌ریه‌ئه - erbe'e):
 چوار.
اریعاء - ع-ا (ئه‌ریعاء - erbi'a):
 چوارشه‌مه.
اریو - ا (ئه‌ریو - erbû): هه‌رمی،
 گولاوی.
اریودار - ا (ئه‌ریودار - erbûdar):
 دره‌ختی هه‌رمی.
اریبان - ع-ا (ئه‌ریبه‌یان - erbeyan):
 کولوی ده‌ریایی، مه‌یگۆ، له عه‌رییدا، اریبان/
 ئوربه‌یان: جوړه قرژالیکه، پروانه: رووبیان.

اذکار - ع-ا (ئیزکار - izkar): زیکر،
 تالیله، دو‌عاو پارانه‌وه، وێردو سلاوات.
اذکیاء - ع-ص - ا (ئه‌زکیاء -
 ezkiya): زه‌یره‌کان.
اذل - ع-ص (ئه‌زه‌ل - ezel): زه‌لیل تر،
 زه‌بوونتر.
اذلال - ع-مص - م (ئیزلال - izlal):
 زه‌لیل کردن.
اذن - ع-ا (ئیزن - izin): مۆلته،
 روخسه‌ت، ئیزن.
اذن - ع-ا (ئوزون - uzun): گو‌چکه.
اذناب - ع-ا (ئه‌زناب - eznab):
 کلک، ده‌ست و پیتوه‌ندو خولامان.
اذهان - ع-ا (ئه‌زه‌هان - ezhan):
 زه‌ین و هزر.
اذیت - ع-ا - مص (ئه‌زییه‌ت -
 ezîyet): زه‌حه‌مه‌ت، ره‌نج و ئازار،
 ئه‌زیه‌ت.
ار - ق (ئه‌ر - er): سوکله‌ی ئاگر
 (ئه‌گه‌ر - eger):
ارائه - ع-مص - م (ئیرائه - ira'e):
 نیشان‌دان، ده‌رخستن.
ارائیک - ع-ا (ئه‌رائیک - eraîk):
 ته‌خت، ته‌ختی نووستن.
ارابه - ا (ئه‌رابه - erabe): عاره‌بانه،
 گالیسکه، فایتون.
اراجیف - ع-ا (ئه‌راجیف - eracîf):
 قسه‌ی بی‌هه‌وده، درۆو ده‌له‌سه، هه‌والی
 درۆو بی‌بناوان.
اراده - ارادت - ع-مص - م (ئیراده،
 ئیراده‌ت - irade, iradet): ویستن،
 داواکردن، مه‌به‌ست، ئاواز، ئیراده‌ت له
 فارسییدا به مانای دل‌سۆزی و دۆستایه‌تی

- ارتباط** - ع - ا - مص (ئیرتبات - irtibat): هه‌بوونی په‌یوه‌ندی، هه‌قبه‌ندی.
- ارتجاء** - ع - ا - مص - م (ئیرتیجاء - irtica'): ئومیده‌واری، هیواداری.
- ارتجاع** - ع - مص - ل (ئیرتجاء - irtica'): گه‌رانه‌وه، له‌دونیای‌سیاسه‌ت به‌واتای‌کۆنه‌په‌رسته‌یه‌ت‌دیت.
- ارتجال** - ع - ا - مص - م (ئیرتیجال - irtical): قسه‌کردنی یه‌کسه‌ری، شیعر گوتنی بی‌وه‌ستان.
- ارتجک** - ا (ئه‌رتیه‌جه‌ک - ertecek): هه‌وره‌بروسکه، هه‌وره‌تیشقه.
- ارتحال** - ع - مص - ل (ئیرتی‌هال - irtihal): کۆچ‌کردن، مردن، چوون‌له‌شوئینی‌که‌وه‌بو‌شوئینی‌کی‌دی.
- ارتداد** - ع - مص - ل (ئیرتیداد - irtidad): هه‌لگه‌رانه‌وه، هه‌لگه‌رانه‌وه‌له‌دین.
- ارتداع** - ع - مص - ل (ئیرتیداء - irtida'): گه‌رانه‌وه، زفرین.
- ارتودوکس** - ف - ر - ا (ئورتودوکس - urtuduks): مه‌زه‌بیکه‌له‌مه‌زه‌به‌کانی‌ئایینی‌مه‌سیح.
- ارتزاق** - ع - مص - ل (ئیرتیزاغ - irtizax): گه‌ران‌به‌دوای‌رزق‌و‌رۆزی‌دا، نان‌په‌یدا‌کردن.
- ارتسام** - ع - مص - ل (ئیرتیسام - irtisam): گوێ‌په‌یه‌لی، دوعا‌کردن.
- ارتش** - ا (ئه‌رتیش - ertiş): قۆشه‌ن، له‌شکر، کۆی‌سوپاییانی‌یه‌ک‌ولات.
- ارتشا** - ع - مص - م (ئیرتیشا - irtişa): به‌رتیل‌وه‌رگرتن، به‌رتیل‌خواردن، به‌رتیل‌خۆری.
- ارتشاف** - ع - مص - ل (ئیرتیشاف - irtişaf): خواردنه‌وه‌ی‌قوم‌قوم.
- ارتشتار** - ص - ا (ئه‌رتیشتار - ertiştar): له‌شکری، جه‌نگا‌وه‌ر.
- ارتشتاران** - ص - ا (ئه‌رتیشتاران - ertiştaran): فه‌رمانده‌ی‌له‌شکر.
- ارتضاء** - ع - مص - م (ئیرتیضاء - irtîza'): رازی‌بوون، شاد‌بوون.
- ارتضاع** - ع - مص - م (ئیرتضاع - irtiza'): شیرخواردن، مژینی‌شیر‌له‌مه‌مک.
- ارتعاش** - ع - مص - ل (ئیرتی‌عاش - irti'aş): له‌رزین، له‌رزه.
- ارتفاع** - ع - مص - ل (ئیرتی‌فاء - irtifa'): به‌رزى، به‌رزبوونه‌وه.
- ارتفاق** - ع - مص - ل (ئیرتی‌ف‌اغ - irtifax): شان‌دادان، بوون‌به‌ره‌فیع‌و‌هاورپ.
- ارتقاء** - ع - مص - ل (ئیرتغاء - irtixa'): به‌رزبوونه‌وه، گه‌یشاق‌به‌پله‌و‌پایه‌ی‌به‌رز.
- ارتقاب** - ع - مص - م (ئیرتغاب - irtixab): خسته‌نه‌ژیر‌چاودیری، چاوه‌رپ.
- ارتکاب** - ع - مص - م (ئیرتکاب - irtikab): ده‌ست‌کردن‌به‌کاریک، ئه‌نجامدانی‌کاریک، کردنی‌گونا‌هیک.
- ارتکاز** - ع - مص - ل (ئیرتیکاز - irtikaz): پشتدان‌به‌شتیکه‌وه، خۆگرتن‌به‌شتیکه‌وه، پایه‌داری‌و‌به‌رقه‌راری.
- ارقاس** - ع - مص - م (ئیرقاس - irtimas): خۆ‌نقوم‌کردن‌له‌ئاودا.

کورت، شیعری کورت، ھہروہا بہمانای
 رھجہز خوانی و بہخوہ لگوتن لہ
 مہیدانی جھنگدا دیت۔
ارچین - (اٺہرچین - erçîn): پایہ، پلہ،
 پلہی پھیڑو نہردہوان۔
ارحام - ع - (اٺہرہام - arham):
 کہس و کار، پزدان، مندالڈان۔
ارحم - ع - ص (اٺہرہم - erhem):
 بہرہحمت، میہرہبانتر، بہبہزہبی تر۔
ارخاء - ع - مص (اٺہرخا - irxa):
 خاوکردنہوہ، نہرمکردنہوہ۔
ارخالق - تر - (اٺہرخالوغ - erxalux):
 قاپوتی لوکھ تیتناخراو، کوٺہنجہ کہ جاران
 پیوان و ژنان لہ بہریان دہکرد۔
ارد - (اٺہرد، اٺہرد - ird, erd):
 ناوی فریشتہیہ کی ٹایینی زہردہشتیہ۔
ارد - (اٺہرد - erd): تواناداری، دروستی
 و راستی، تورہبی، غہزہب۔
ارد - (اٺہرد - urd): دہستور، ٺہمر،
 فہرمان، حوکم۔
ارداد - ص - (اٺہرداد - erdad): فیٺلباز،
 حیلہکار، حیلہباز۔
اردب - ا - ع (اٺہردب - irdeb): جوڑہ
 پیوانہیہ کہ۔
اردشیران - (اٺہردہشیران -
 erdesîran): گیایہ کی تال و بوٺن
 خوٺہ۔
اردک - تر - (اٺہردک - urdek):
 مراوی، ٺوٺدک، سوٺہ۔
اردہم - (اٺہردہم - erdem): ھہریہ کیٺک
 لہ سورہتہ گہورہکانی کتیبی زہند،
 پیشہ، ھونہر، کاری چاک، کہشتیوانی
 کارامہ۔

ارتھان - ع - مص - م (اٺہرتیہان -
 irtihan): گرتوکردن۔
ارتیاب - ع - مص - ل (اٺہرتیاب -
 irtiyab): گومان کردن۔
ارتیاح - ع - مص - ل (اٺہرتیہا -
 irtiyah): شادبوٺن، ٺارامبوٺن۔
ارتشدار - ص - (اٺہرتیشدار -
 ertişdar): لہشکری، سوپایی۔
ارٹ - ع - (اٺہرس - irts): میراتی، ٺہو
 سہروہت و سامانہی لہ پاش مردوو بوٺ
 کہس و کاری دہمینیتہوہ۔
ارج - (اٺہرج - erc): قہدرو پایہ، بایہخ،
 نرخ۔
ارجاع - ع - مص - م (اٺہرجا - irca):
 گہراندنہوہ۔
ارجاف - ع - مص - م (اٺہرجاف - ircaf):
 بلاوکردنہوہی دروٺو دہلہسہو وروژاندنی
 خہلکی۔
ارجح - ع - ص - ت (اٺہرجہہ - erceh):
 باشتر، چاکتر، خاستر، لہبارتر۔
ارجل - ع - ص (اٺہرجہل - ercel):
 پی گہورہ، ٺہسپیک کہ پاشوویہک یان
 دہستیکی سپی بی، پیای زہلام و گہورہو
 بہخوڑہ۔
ارجل - ع - (اٺہرجول - ercul): پییان۔
ارجمند - ص - م (اٺہرجومہند -
 ercumend): بہقہدرو حورمہت،
 بایہخدار۔
ارجوان - (اٺہرجوٺقان - urcuvan):
 ٺہرخہوان۔
ارجوزہ - ع - (اٺہرجوزہ - urcûze):
 قہسیدہیہک لہ بہحری رھجز بیٺ، بہیتی

- اردنانس** - ا(ئوردنانس - urdnans):
 حوكم، دهستوور، فهрман.
- اردنگ** - ا(ئوردنهنگ - urdeng):
 شاپ، شفق.
- اردو** - تر(ئوردو - urdû): لهشكر، سوپا، گروپ، كۆمهله سهريازتيك كه به ههموو كه لويه له كانيانه وه بو شويني بنيردين.
- اردوگاه** - تر- ا(ئوردوگاه - urdûgah):
 لهشكرگا، شويني لهشكر.
- اردی** - ا(ئوردی - urdî): سوكهلهی:
 ارديهشت/ ئوردی بههشت، كه دهكاته مانگی دووهمی سالی ههتاوی، واتا مانگی دووهمی بههار.
- اردی بهشتگان** - ا- مر(ئوردی بیهشتهگان - urdî bihiştegan):
 نیوی جهژنیكه كه فارسهكان له رۆژی سییهمی ئوردی دا بهریایان دهکرد.
- ارز** - (ئرز - erz): بهها، قه درو قییمهت.
- ارز-ع** - ا(ئوروز - uruz): برنج.
- ارزاق-ع** - ا(ئرزاق - erzax): ئازوغه، ئازوخه، ئازوخه.
- ارزان** - ص(ئرزان - erzan): ههزران.
- ارزانی** - ص- ن(ئرزانی - erzanî):
 ههزرانی، بهخشش، پیشکەش.
- ارزش** - ا- مص(ئەرزەش - erziş): نرخ، بایهخ، قه در، بهها.
- ارزه** - ا- مص(ئەرزە - erze): قوور، گهچ، زفت.
- ارزهگر** - ا- ص(ئەرزەگەر - erzeger):
 وهستای كه فمال، سواخی دیوار، وهستای سپیکاری.
- ارزیاب** - ا- فا(ئەرزەباب - erzyab):
 كهسپیک كه نرخ و بایهخی شتیك دیاری بکات، ههلسهنگینهر.
- ارزیابی** - ا- مص(ئەرزەبابی - erzyabî): ههلسهنگاندن.
- ارزیافت** - ا- مف- مر(ئەرزەبابت - erzyaft): ئهنجامی ههلسهنگاندن.
- ارزیدن** - مص(ئەرزەبدن - erzîden):
 ههلسهنگاندن.
- ارزنده** - ا- فا(ئەرزەنده - erzende):
 بههادر.
- ارژن** - ا(ئەرژەن - erjen): درهختی
 بادامی کتیی که بهرکهی تاله، چواله تال، داری چوالهی کتیی.
- ارژنگ** - ا(ئەرژەنگ - erjeng):
 نیوی کتییی مانیهی که وینه و رهسمی جۆراوجۆری تیدابووه، له چیرۆکهکانی شانامه شدا ههم ناوی پالنه وانیکه و ههم ناوی دتیۆکه.
- ارس** - ا(ئەرس - ers): ئەشک، فرمیتسک، روندک، ئەسرین، ههلس.
- ارس** - ص(ئورس - urs): خه لکی روسیه.
- ارس** - ا(ئورس - ors): سهروی کتیی، داریکه له کتوان و کهناری بیشاندا دهپووی و داره کهی گهلهک قایم و سهخته و بو سوتاندن به کار دههیتیریت.
- ارسال** - ع- مص- م(ئیرسال - irsal):
 ناردن.
- ارسلان** - تر- ا(ئەرسەلان - erselan):
 شیر، پیایوی ئازا، به مانای غولامیش هاتووه.
- ارسن** - ا(ئەرسەن - ersen):
 ئهنجومهن، کۆر.

- ارسنیک** - (ئەرسینیک - ersinîk) : زەرئیخی سپی، مەرگە مووش.
- ارسی** - ص - ن - امر (ئوروسی - urusî) : رووسی، پیتلاوی پاژنه داری پیاوانه یان ژنانه، دەرگای شوشه‌داری ژوور که روو له چهوشه بکرتتوه، عروسی.
- ارش** - (ئەرەش - ereş) : قۆل.
- ارش** - (ئەرش - erş) : سزا، بەرتیل.
- ارشاد** - ع - مص (ئیرشاد - irşad) : ریتوینی کردن، رتیبەری کردن.
- ارشەد** - ع - ص (ئەرشەد - erşed) : گەورەتر.
- ارشک** - (ئەرشەک - erşek) : بەغیلی، حەسودی.
- ارشکین** - ص - ن (ئەرەشکین - ereşkîn) : حەسود، بەغیل.
- ارصاد** - ع - مص - ل (ئیرساد - irsad) : روانگەگرتن، چاودیری، دانیشتن له کەمینا.
- ارضاع** - ع - مص - م (ئیرزا - irza) : مندال شیردان.
- ارضە** - ع - (ئەرەزە - ereze) : مۆربانە.
- ارعاء** - ع - مص - م (ئیرئا - ir'a) : لەوهراندن، دلئسوژی کردن، بەخشین.
- ارغ** - (ئورغ - urx) : کەرپوو، برش، نانی برش هەلتیناو.
- ارغا** - **ارغاب** - (ئەرغا، ئەرغاب - erxa, erxab) : جۆگە ی ئاو، رووبار.
- ارغاب** - ع - مص - م (ئیرغاب - irxab) : رەغبەت پێدان.
- ارغەدە** - ص - (ئوروغدە - uruxde) : توپە.
- ارغشتک** - (ئەرغوشتەک -
- erxustek** : چەقەنە.
- ارغن** - (ئەرغەن - erxen) : جۆزە سازتیکە، (ئۆرگ).
- ارغوان** - (ئەرغەشان - erxevan) : دار ئەرخەوان.
- ارغون** - (ئەرغون - erxûn) : سوکەلە ی ارغنون، (ئەرغوننە و اتا ئۆرگ) : بەمانای ئەسپی خۆش بەزیش بەکار دیت.
- ارغە** - ص (ئەرغە - erxe) : زبیرەک، وربا.
- ارغیدن** - مص - ل (ئەرغیدەن - erxîden) : فیتنە هەلایساندن، توپەبوون.
- ارفاق** - ع - مص - م (ئیرفاغ - irfax) : رەفتارکردن، بە میهرەبانی، سوودگەیانندن بە کەسێک.
- ارفاه** - ع - مص - م (ئیرفاه - irfah) : خۆشگوزەرانی، رەفاهییهت.
- ارفع** - ع - ص (ئەرْفَع - erfe) : باریکتر، بەرزتر، پایەبەرزتر، بلندتر.
- ارقام** - ع - (ئەرغام - erxam) : رەقەم، ژمارە.
- ارقش** - ع - ص (ئەرغەش - erxeş) : بەلەک، بازک، بازوو.
- ارقم** - ع - ص (ئەرغەم - erxem) : ماری رەش و سپی، بەلەک.
- ارکاک** - ع - (ئەرکاک - erkak) : نەرمەباران، نم نمە ی باران.
- ارکان** - ع - (ئەرکان - erkan) : پایە، کۆلەکە، گەورە و سەرۆکی قەوم.
- ارکان حرب** - ع - (ئەرکانی هەرب - erkani herb) : بارەگای سەرکردایەتی لەشکر و سوپا.

- ارکستر** - فر- (ئورکیستر - urkîster):
 کۆی ئهوسازانهیه که به هاوبهشی یهک پارچه موسیقایان پین لیدهدری.
- ارگ** - ا- فر (ئورگ - urg): ئورگ.
- ارگ** - ا (ئهرگ - erg): کۆشک، یان ئه و قهلا چکۆلهیهی که له ناو قهلائی گهوره دا دروست دهکری، پاشا یان حاکم تیبیدا داده نیشیت، قولله.
- ارگان** - فر- (ئورگان - urgan):
 فهرمانبهر، ئه ندام، ئامیر، یان لایهنگری حزبیکی سیاسی.
- ارگانیسم** - فر- (ئورگانیسم - urganîsim): ئه ندام، پهیکه، کۆی بهشهکان، هه موو ئه و ئه ندامانهی که له شی یهک بوونه وهر پیتکده هین.
- ارم** - ا (ئیرم - irem): هووم (ئه و بهردهی که له که ناری رینگادا وهکو نیشانه بو رینوتینی دهچه قینری)، باغ، شاریک بووه که شه داد دروستی کردوووه وهکو بهه شتی زه مینی بووه بهه شتی شه دادیان پیتگوتوووه.
- ارمان** - ا (ئهرمان - erman): ئامانج، ئاوات، ئاره زوو، به مانای چه سهرت و رهنج و زه حمه تیش به کارهاتوووه.
- ارمزد** - اورمزد- (ئورموزد - urmuzd): نیوی یه که م رۆژی هه موو مانگیکی هه تاوییه، ئه ستیره ی موشته ری.
- ارمغان** - ا (ئهرمه گان - ermexan): دهست و دیاری.
- ارمگان** - ص- ا (ئیرمه گان - irmegan): ماموستا، پهروه رده کار، شادی و به خته وه ری.
- ارمل** - ع- ص (ئهرمه ل - ermel):
 بیوه بیواو، بیباوی ژن مردوو- هه ژار.
- ارمله** - ع- ص (ئهرمه له - ermele):
 بیوه ژن، ژنی شوو مردوو.
- ارمند** - ص (ئهرمه ند - ermend):
 ئارام گرتوو.
- ارمنی** - ص- ن (ئهرمه نی - ermenî):
 خه لکی ئهرمه نستان، ئهرمه نستانی.
- ارمون** - ا (ئهرموون - ermûn): بیعانه، پیتشه کی دان، عه ره بوون.
- ارنب** - ع- ا (ئهرنه ب - erneb):
 که رویتشک، خه رگوش.
- ارندان** - ا (ئهره ندان - erendan):
 حاشا کردن، نکۆلی کردن.
- ارواره** - ا (ئهرقاره - ervare): کاژیره، شه ویلگه، شه ویلاگه.
- اروس** - ا (ئهروس - erûs): کاللا، که لوپه ل.
- اروند** - ا (ئهرقهنده - ervend): ته جره به، تاقیکردنه وه، دیجله، کیوی، ئه لوه ند، شکۆ، فه ری، چه سهرت.
- اروین** - ا (ئهرقین - ervîn):
 تاقیکردنه وه، ئه زمون، ساوکه.
- اره** - ا (ئهره - ere): هه ره، مشار.
- اره ماهی** - ا- مر (ئهره ماهی - eremahî): ماسی کۆسه، ماسییه کی گه وره یه که دم و قه پۆزی وهکو هه ره ی دوو دم وایه و درپۆزی دم و قه پۆزی مه تریک ده پیت.
- اریب** - ص (ئهریب - erîb): که چ، خوار، چه ماوه.
- اریب** - ص (ئهریب - erîb): هۆشیار، ئاقل، به ئاوه ز، کارامه، دانا.
- اریش** - ص (ئهریش - erîş): هۆشیار، ئاقل.

- اریکه** - ع- (ئەریکه - erîke): تەخت، جیتی نووستن.
- ازاء** - ع (ئیزا - iza): بەرانبەر، رووبەر ووو.
- ازار، ازاره** - (ئیزار - ئیزاره - izar, izare): پەشتەمال، بئەشەشی دیوار، هەزاره.
- ازاله، ازالت** - ع- مص- م (ئیزاله، ئیزالت - izale, izalet): لایردن، لەنێبردن، دوورخستنهوه.
- ازیرکردن** - مص- م (ئەزبەرکەردهن - ezberkerden): لەبەرکـردن، ئەزبەرکردنی وانە یان شیعر.
- ازت** - (ئازووت - azût): غازیکه ۴/ ۵ ههوا پێک دههینی، نایترۆژین.
- ازخ** - (ئەزخ - ezex): بالوکه.
- ازدحام** - ع- مص- م (ئیزدیهام - izdiham): قەرەبالغی، هەیشەتی، ئاپۆره، مۆنجه.
- ازدر** - ص (ئەزدر - ezder): شایسته، جوان، لایهق، ههژ.
- ازدف** - (ئەزدف - ezdef): گۆیژ، بلچی.
- ازدو** - (ئوزدو - uzdû): که تیره.
- ازدواج** - مص (ئیزدیواج - izdîvac): شوکردن یان ژن هینان. زهوجین.
- ازدیاد** - ع- مص- م (ئیزدیاد - izdîyad): زیادکردن.
- ازرق** - ع- ص (ئەزرهغ - ezrex): شین، کهوه.
- ازعاج** - ع- مص- م (ئیزعاج - iz'ac): ههڵکهندن، نارهحهتکردن، بێزارکردن.
- ازغ** - (ئەزغ - ezex): لقی ناسکی، براوهی درهخت، شول.
- ازغج** - (ئەزغج - ezxec): لاولاو، لاڤلاڤک.
- ازگی** - ع- ص- ت (ئەزکا - ezka): پاکتر، خواناستر.
- ازگات** - (ئەزگات - ezgat): بەدکار، بەدخوو.
- ازگیل** - (ئەزگیل - ezgîl): جوژه درهختیکه، له تیره ی سێو، بەرهکه ی له گۆیژ دهچیت، لی توژی گهوره تر و قاوه بیه.
- ازل** - ع- ل- مص- ل (ئەزل - ezel): ههربوو، ئەوهی که ههوهل و سهههتای نه بیت، ئەزل، زه مانیکی که سهههتای نه بیت، بهرانبەر به (ئەبهده):، هه میشه یی.
- ازلی** - ع- ص- ن (ئەزلی - ezelî): کۆن، هه میشه بوون، هه ربووگ، ئەزلی، ئەوهی سهههتای دهستپێکی نییه و هه میشه هه ره به بووه و هه ره ده بی.
- ازلال** - ع- مص- م (ئیزلال - izlal): خزاندن، له پرا ده رکردن.
- ازمابهتران** - (ئەزمابهتران - ezmabihteran): له مه چیتران، جنۆکه و پهربیان.
- ازمان** - ع- مص- ل (ئیزمان - izman): کۆن بوون، دیرین بوون.
- ازمان** - ع- (ئەزمان - ezman): زهمه ن و روژگار.
- ازمه** - (ئەزمه - ezimme): هه وسار، جله و، ره شمه.
- ازمنه** - ا- ع (ئەزمینه - ezmîne): روژگار.
- ازهار** - ع- (ئەزهار - ezhar): گولان.

- ازهاق** - ع - مص - م (ئیزهاغ - izhax):
سپینه‌وهو نه‌هیتشتن، به‌تال‌کردنه‌وه.
- ازهد** - ع - ص (ئه‌زه‌دهد - ezhed):
په‌عیباده‌ت تر.
- ازهر** - ع - ص (ئه‌زه‌هر - ezher):
زۆر رۆشن، رۆشنتر، مانگ، گیا کیتی.
- ازهران** - ا (ئه‌زه‌هران - ezheran):
خۆرو مانگ.
- ازیریس** - ا - خ (ئوزیریس - uzîrîs):
یه‌کیتکه له‌خواوه‌ندان میسراییانی کۆن،
خواوه‌ندی هه‌تاو و پارێزه‌ری مردوو‌ان بوو.
- ازیغ** - ص (ئه‌زیغ - ezîx): رکن، رغن،
کینه له‌زگ.
- اژدر** - ا (ئه‌ژده‌ر - ejder): ئه‌ژدیها، جۆره
چه‌کیتکه بو‌تیکشکاندن و غه‌رق کردنی
که‌شتیان به‌کار دیت.
- اژدر افکن** - افا - امر (ئه‌ژده‌ر ئه‌فکه‌ن -
ejderefken): که‌شتی جه‌نگی بچووک
که‌ ئه‌ژده‌ر بگریته‌ که‌شتی دوژمن، تریبلۆر،
ئه‌ژده‌ر ئه‌ناز.
- اژدرانداز** - افا - امر (ئه‌ژده‌ر ئه‌نداز -
ejderendaz): ئه‌ژده‌ر هاوێژ.
- اژدها** - ا (ئه‌ژده‌ها - ejdeha): ئه‌ژدیها،
له‌ئه‌فسانه‌ کۆنه‌کاندا به‌جۆره‌ ماریکی یه‌کجار
گه‌وره‌ گوتراوه‌ که‌ ناگر له‌ ده‌میوه‌ ده‌ر په‌ریوه‌.
- اژدها پیکر** - ص (ئه‌ژده‌ها په‌یکه‌ر -
ejdehapeyker): که‌ته‌وه‌ زه‌لام و
سامناک.
- اژدهافش** - ص (ئه‌ژده‌ها فشه‌ش -
ejdehafes): ئه‌ژدیها ئاسا.
- اژدهاک** - ا (ئه‌ژده‌هاک - ejdehak):
په‌روانه: (اژی دهاک / ئاژی ده‌هاک -
ajidehak):
- اژکان** - ص (ئه‌ژکه‌کان - ejkan):
په‌روانه: (اژکه‌هان / ئه‌ژکه‌هان -
ejkehan):
- اژکهان** - ص (ئه‌ژکه‌هان - ejkehan):
په‌ر، ته‌مه‌بل، بیکار، خه‌م سارد، تاوێر.
- اژنگ** - ا (ئه‌ژه‌نگ - ejeng): چرچ و
لۆچی نیتوچه‌وان، به‌هۆی پیری یان توپه‌بی.
- اژهان** - ص (ئه‌ژه‌هان - ejhan):
په‌روانه: (اژکه‌هان / ئه‌ژکه‌هان - ejkehan):
- اژیب لۆژی** - ا (ئه‌ژیب لۆژی - ejîblujî):
میسرناسی، زانستی شوپنه‌واری میسر.
- اژییر** - ص (ئه‌ژییر - ejîr): ژیر، زیره‌ک،
هۆشیار، عاقل، دانا.
- اس** - ع - ا (ئوس - us): پایه، بناغه،
هیم، بنچینه، بنه‌ره‌ت.
- اسائه** - ع - مص - م (ئیسائه - isa'e):
به‌دی، خراپه‌ کردن.
- اسار** - ع - مص - م (ئیسار - isar):
یه‌خسیر کردن، به‌دیلی بردنی که‌سیتک.
- اسارت** - ع - مص - م (ئه‌سارته‌ -
esaret): گرفتاریوون، که‌وتنه‌ ئه‌سیری.
- اسارون** - ا (ئه‌سارون - esarûn):
بنجه‌ گیا به‌کی زه‌ردی بۆن تیژه.
- اساس** - ع - ا (ئه‌ساس - esas):
پایه، بنه‌ما، بناغه، هیم.
- اساسنامه** - ع - ا (ئه‌ساسنامه -
esasname): په‌یره‌وی ناوخۆی
کۆمپانیا یان حزبتک.
- اساطیر** - ع - ا (ئه‌ساتیر - esatîr):
ئه‌فسانه، داستان و حیکایه‌تی خه‌یالی.
- اساطیر الاولین** - ع - ا (ئه‌ساتیرول
ئه‌فله‌لین - esatîrul evelîn):
ئه‌فسانه‌ی پیتشینان.

- اسافل** - ع - ص (ئه سافل - esafil):
 نزمتر، بن، نزم، نزمتران.
اساور - ا (ئه سافیر - esavir): بازننگ،
 دهستبه ند.
- اسب** - اسپ - ا (ئه سب - ئه سپ -
 esb, esp): ئه سپ، نیره ی ماین،
 هه سپ.
- اسباب** - ع - ا (ئه سباب - esbab):
 هو، سوئگه.
- اسب انگیز** - ا - فا (ئه سپ ئه نگیز -
 esb engîz): مامیز.
- اسبق** - ع - ص - ت (ئه سبه غ - esbex):
 پیشتر، له جاران له پیشتر.
- اسبوع** - ع - ا (ئوسبوع - 'usbû):
 ههفته، ههوتوو، ههوته.
- اسپانج** - ا (ئیسپانه ج - ispanec):
 سپیناخ.
- اسپانیول** - فر - ص (ئیسپانیول -
 ispanyul): ئه سپانیایی، خه لکی
 ئه سپانیا، زمانی ئه سپانی.
- اسپاه** - ا (ئیسپاه - ispah): له شکر،
 قوشه ن، سوپا.
- اسپخول** - ا (ئیسپخول - ispixul):
 ریقنه، جیقنه.
- اسپرانتو** - ا (ئه سپرانتو - esprantû):
 زمانی جیهانی، یه کییکه له زمانه
 دهستکرده کان دهستووره که ی زۆر ساده و
 ئاسانه له سالی ۱۸۸۷دا له لایه ن دکتور
 (زامنهوف) هوه داهینراوه.
- اسپرت**، **اسپر-انگل** - ا (ئیسپورت -
 ispart): جوړه کانی وهرزش که له هه وای
 نازادا ئه نجام ده دریت وهک: به له م هاژوتن،
 جریدبازی، پاسکیل سواری.
- اسپرتیسم** - ا (سپرتیزم - spirtîzim):
 زانستی ئاماده کردنی رۆح.
- اسپردن** - مص - م (ئیسپورده ن -
 ispurden): سپاردن، پیسپاردن.
- اسپرس** - ا (ئیسپورز - ispurz):
 جوړه گیایه که خوړاکی حه یواناتی
 گیاخوړه.
- اسپرغم** - ا (ئیسپه رغه م - isperxem):
 گولای سه وزه، گولای گیای بو ن خوش،
 ریحانه، عه ره قی ریحانه.
- اسپرک** - ا (ئیسپه ره ک - isperek):
 جوړه گیایه که.
- اسپرلوس** - ا (ئیسپه رلوس - isperlûs):
 کوژشک، قه سر، کوژشکی پاشایه تی،
 سه رای پاشایان.
- اسپرهم** - ا (ئیسپه ره م - isperem):
 گول و گیای بو ن خوش.
- اسپرهم اب** - (ئیسپه ره م ئاب -
 isperemab): ئاو پیک که گیای
 ده رمانی تیدا بکولیتیری، جو شانه.
- اسپرود** - ا (ئیسپه رود - isperûd):
 کوړکوړ، قه تا، قه تی.
- اسپری** - ص (ئیسپه ری - isperî):
 کو تایی هاتوو.
- اسپریرس** - ا (ئه سپریرس - esprîs):
 مه یدانانی ئه سپ سواری، مه یدانانی
 جریدبازی.
- اسپسیال** - ا (ئیسپیسال - ispîsal):
 تاییه تی، سپیشه ل.
- اسپند، اسفند** - ا (ئیسپه ند - ئیسفنه ند -
 ispend, isfend): گیایه کی
 خوړسکه.
- اسپندارمند** - ا (سپندارمه ز، سپندارموز -

دهسپیکهر، ستارتهر، ئەو کەسە ی لە جریدبازیدا فەرمانی حەرە کەت بە سوارەکانی دەدات.

استاره - (ئێستاره - istare): ئەستێره.

استاژ - (ئێستاژ - istaj): کارفێربوون، دەورە ی تاییه تی بۆ فێربوونی کاریک

استاژیر - ص (ئێستاژیر - istajîr): کار فێربوون، تەدریب لەسەر کاریک، مەشکردن لەسەر فێربوونی کاریک.

استاسیون - (ئێستاسیون - istasiyun): وێستگە.

استاغ - (ئێستاغ - istax): جوانوو، نەزۆک.

استاک - (ئێستاک - istak): لقی تازه، لقی درەخت.

استالاکتیت - (ئێستالاکتیت - istalaktît): ستالاکتیت.

استالاکمیت - (ئێستالاکمیت - istalagmît): ستالاکمیت.

استام - (ئوستام - ustam): لغاو، زین، جل و جنجۆری ئەسپ.

استامپ - (ئێستامپ - istamp): ستامپه.

استان - (ئێستان - ustan): شوێن، شوێنی وەستان.

استاندار - (ئێستاندار - istandar): نمونە، معیار، پێوهەر.

استانندن - (ئێستانندن - istanden): سەندنهوه، ئەستانندن، سەندنهوه ی شتییک له کەسێک.

استانیدن - (ئێستانیدن - istanîden): راوهستاندن.

ناوی (spindarmez, spindarmuz): فریشتە یه کی تایینی زەردهشتیه، ناوی مانگی دوانه یه می سالی هه تاوییه.

اسپندان - (ئێسپه ندان - ispendan): خەردەل، خەرته له، تراوکه.

اسپوختن - (ئێسپوختن - ispuختن): تێ په ستاو تن، تەپاندن، تێ ئاخین.

اسپه - (ئێسپه - ispeh): قۆشەن، لەشکر، سوپا.

اسپهبد - (ئێسپه هبه د - ispehbed): سوپا سالار، فەرمانده ی سوپا، سەرکرده ی سوپا، سەردار.

اسپید - (ئێسپید - ispîd): سپی، چەرمگ، سپات، چەرموگ، چەرمه.

اسپیدار - (ئێسپیدار - ispîdar): سپیدار، ئەسپیندار، سپی چنار.

اسپیرومتر - (ئێسپیرومیتەر - ispîrumîter): نامیتریکه بۆ پێوانه و ئەندازه گیری قوه تی هه ناسه دان.

است - (ئێست - ist): بناغه، پایه، کەفەل، پاشەل، قوون.

است - (ئوست - ust): ئاوێستا، کتیبی تایینی زەردهشتیه کان.

استا - (ئهستا، ئوستا - esta, usta): ئاوێستا.

استاخ - (ئوستاخ - ustax): دلیر، بویر، بیپهروا، بیبک، بی ئەدهب، گوساخ.

استادن - (ئێستادن - istaden): وەستان.

استار - (ئێستار - istar): چوار.

استارتر - (ئێستارتهر - istarter):

استئمان، استیمان - ع - مص - م (ئیسستیئمان، ئیستییمان -
isti'man, istîman): داواکردنی
 ئه‌مان، دالده‌و په‌ناخواستن.
استبانه، استبانته - ع - مص - ل (ئیسستیبانته - ئیستیبانته -
istibane, istibanet): ناشکراوون.
استبداد - ع - مص - ل (ئیسستیبداد -
istibdad): خوښه‌ری، دیکتاتوریه‌ت.
استبر - ص - م (ئیسسته‌بر -
istebr): ئه‌ستور، قه‌وی، کولوفت.
استبراء - ع - مص - م (ئیسستبراء -
istîbra'): به‌رائه‌ت خواستن، دانه‌وه‌و
 پاک‌کردنه‌وه‌ی قه‌رز، داوای پاک‌کردنه‌وه‌ی
 قه‌رز، یان تۆمه‌ت.
استبرق - ا (ئیسسته‌بره‌غ -
istebrex): قوماشی ئه‌ستوور، پارچه‌یه‌ک که به
 ئاوریشم و زبیر چنرابی.
استبشار - ع - مص - ل (ئیسستبشار -
istibşar): شادبوون، هه‌والی خوښ،
 مژده.
استبصار - ع - مص - م (ئیسستیبصار -
istibsar): بینین، وینا.
استبعاد - ع - مص (ئیسستبعاد -
istibad): دووری، دوورک‌ه‌وتنه‌وه،
 دوورخستنه‌وه.
استبغاء - ع - مص - م (ئیسستبغاء -
istîbxa'): مانه‌وه، هیشتنه‌وه.
استپ - ا (ئیسستیپ -
istîp): ده‌شتی
 به‌رین.
استتار - ع - مص - ل (ئیسستیتار -
istitar): شارده‌وه.
استثمار - ع - مص - م (ئیسستیسمار -

istismar): میوه‌کردنه‌وه،
 چه‌وساندنه‌وه، سه‌رمایه‌گوزاری.
استثنا - ع - مص - م (ئیسستیسنا -
istisna'): جیا‌کردنه‌وه، بواردن،
 ریزپه‌ر.
استجاب - ع - مص - م (ئیسستیجابه‌ت -
isticabet): جواودانه‌وه‌و قه‌بول‌کردن،
 به‌رسفدانه‌وه.
استجاره - ع - مص - م (ئیسستیجاره -
isticare): په‌نابردن.
استجازه - ع - مص - م (ئیسستیجازه -
istîcaze): مۆله‌ت داواکردن.
استجلاب - ع - مص - م (ئیسستیجلاب -
isticlab): راکیشان، راکیشانی که‌سیک
 به‌لای خودا.
استجهال - ع - مص - م (ئیسستیجهال -
istichal): خوښ‌گیل‌کردن، خوښ‌نه‌زان‌کردن.
استحاضه - ع - مص - ل (ئیسستحاضه -
istihaze): خوین هاتنی ژن له پاش
 ته‌واو‌بوونی بینوتیژی.
استحاله - ع - مص - ل (ئیسستیحاله -
istîhale): دۆ‌خ‌گۆرکی، گۆران له
 حاله‌تیکه‌وه‌و بۆ حاله‌تیکه‌ی دی،
 مه‌حالیبوون.
استحباب - ع - مص - م (ئیسستیحباب -
istihbab): دۆ‌ستایه‌تی، خوښ‌بوستن،
 په‌سند‌کردن.
استحداث - ع - مص - م (ئیسستهداس
istihdas): داهینان.
استحسان - ع - مص - م (ئیسستیحسان -
istihsan): په‌سه‌ند‌کردن، به‌گه‌ن‌کردن.
استحصال - ع - مص - م (ئیسستیحصال -
istihsal): به‌ده‌ست‌ه‌ینان.

- استحضار** - ع - مص - م (نیستتهزار -
(istihzar): ناگادار کردنهوه، داواکردنی
که سیک.
- استحفاظ** - ع - مص - م (نیستتهفاز -
(istihfaz): پاراستن، فیبروون،
نهزیهرکردن.
- استحقار** - ع - مص - م (نیستتهغار -
(istihxar): سوکایه تی پیکردن.
- استحقاق** - ع - مص - ل (نیستیهغاق -
(istihxax): هق بوون، شایسته بی.
- استحکام** - ع - مص - ل (نیستتهکام -
(istihkam): مهحکه می، قایمکردن،
قایمکاری.
- استحلال** - ع - مص - م (نیستتهلال -
(istihlal): حلال کردن، حلال خوازی.
- استحمام** - ع - مص - ل (نیستیهمام -
(istihmam): هممام کردن، چوونه
هممام.
- استحیاء** - ع - مص - ل (نیستیهیاء -
(istihya): شهرم کردن، شهرمه زاری،
شهرمنده بی.
- استخاره** - ع - مص - م (نیستیهخاره -
(istixare): خیرخوازی.
- استخبار** - ع - مص - م (نیستیهخبار -
(istixbar): ههوال پرسین له که سیک،
ههوال وهرگرتن.
- استخدام** - ع - مص - م (نیستیهخدام -
(istixdam): بهکارهیتان، خزمهت
خوازی.
- استخر** - ا (نیستتهخر - (istexr): هوز،
نهستیل، گولاو.
- استخراج** - ع - مص - م (نیستتهخراج -
(istixrac): دهرهیتان.
- استخفاء** - ع - مص - ل (نیستتهخفاء -
(istixfa): شارندنهوه، هشاردان.
- استخفاف** - ع - مص - م (نیستیهخفاف -
(istixfaf): سووککردن، سوکایه تیکردن.
- استخلاص** - ع - مص - ل (نیستیهخلاص -
(istixlas): رزگاری، رزگارکردن.
- استخوان** - ا (نوستهخشان - (ustexvan):
نیسقان، نیسک.
- استخوان بندی** - ا (نوستهخشان بهندی -
(ustexvan bendi): نیسکه پهیکه.
- استخوان دار** - افا - ص - مر (نوستهخشان
دار - (ustexvandar): بریتیه له
مروقی رهسن، نهسلزاده، خانه دان.
- استخوان رند** - ا (نوستهخشان رند -
(ustexvan rend): نیسقان خور.
- استداره** - ع - ا - مص - ل (نیستیهداره -
(istidare): شپوه بازنه بی، بازنه بی.
- استدامه** - ع - ا - مص (نیستیهدامه -
(istidame): دهوام خوازی.
- استدانه** - ع - مص - م (نیستیهدانه -
(istidane): قهرزکردن.
- استدبار** - ع - مص - ل (نیستیهدبار -
(istidbar): پشت تیکردن.
- استدراج** - ع - مص - م (نیستیهدراج -
(istidrac): نزیک خستنهوهی بهره بهره.
- استدراک** - ع - امص - مص - م (نیستیهدراک -
(istidrak): دهرککردن،
پهی بردن.
- استدعاء** - ع - امص - مص - م (نیستیهدئا -
(istid'a): داخوازی، داواکردن، تکاو دوعاکردن.
- استدلال** - ع - مص - م (نیستیهدلال -
(istidlal): بهلگه هیتانه وه.

استدن - مص - م (ئیسسته‌دهن - **istirlîng**): لیره‌ی ئه‌سته‌رلینی، جوړه پاره‌یه‌کی ئینگلستانه.

استرنگ - (ئیسته‌رنگ - **istereng**): جوړه گیایه‌که.

استرواح - ع - مص - م (ئیسسترشاه - **istirvah**): ئاسوده‌خوازی، ره‌حمت خوازی.

استرون - ص (ئه‌سته‌رهنه - **esterven**): هیسترئاسا - نه‌زۆک وه‌کو هیستر، نه‌زۆک، نازا، ئه‌ستپور.

استره - ا (ئوستوره - **usture**): موس، ئوسته‌ره، گوژیانی سه‌رو ردین تاشین.

استره‌لیسیدن - مص - م (ئوستوره‌لیسیده‌ن - **usturelîsîden**): گوژیان لیستنه‌وه، مل له‌چه‌قو سوین، بریتیه‌له‌بیتاکی و دلیری و نازایه‌تی، جهریه‌زه‌بی.

استزاده - ع - مص - م (ئیسستیزاده - **istizade**): زیاده‌خوازی.

استسعاد - ع - مص - م (ئیسستیسعاد - **istis'ad**): به‌خته‌وه‌ری خوازی.

استسقاء - ع - مص - م (ئیسستیسقاء - **istisxa'**): ئاو‌خواستن، داواکردنی باران.

استسلام - ع - مص - م (ئیسستیسلام - **istislam**): ئاشتی خوازی، ملکه‌چ کردن، سه‌لامه‌ت خوازی.

استیشاره - ع - ا - مص (ئیسستیشاره - **istişare**): راویژخوازی.

استشفاء - ع - مص - م (ئیسستیشفاء - **istişfa'**): شه‌فاخوازی، داوای چابوونه‌وه‌ی نه‌خۆش.

استشفاع - ع - مص - م (ئیسستشفاء - **istişfa'**): شه‌فاعه‌ت خواستن.

استدن - مص - م (ئیسسته‌دهن - **isteden**): ئه‌ستاندن، سه‌ندن.

استر - ا (ئه‌سته‌ر - **ester**): قاتر، هیستر.

استراتیژی - فر - ا (ئیسستراتیژی - **istiratîjî**): به‌ریوه‌بردنی ئویه‌راسیونی سوپا له‌جه‌نگدا.

استراق - ع - مص - م (ئیسستیراغ - **istirax**): کاری به‌دزی، به‌دزیه‌وه‌گوینگرتن، کۆلگرتن، گوی هه‌لخستن.

استرجاع - ع - مص - م (ئیسسترجا - **istirca'**): گه‌راندنه‌وه، وه‌رگرتنه‌وه‌ی شتی که‌سیک.

استرحام - ع - مص - م (ئیسسترهام - **istirham**): ره‌حمه‌ت خوازی، به‌خشین خواستن.

استرخاء - ع - مص - ل - امص (ئیسسترخاء - **istirxa'**): خاوبوونه‌وه.

استرداد - ع - مص - م (ئیسستیرداد - **istirdad**): وه‌رگرتنه‌وه.

استرزاق - ع - مص - م (ئیسستیرزاغ - **istirzax**): نان په‌یدا کردن، رۆزی په‌یدا کردن، کاسه‌لیتی.

استرشاد - ع - مص - م (ئیسستیرشاد - **istirşad**): رینوینیخوازی، ئامۆژگاری خواستن.

استرضاء - ع - مص - م - امص (ئیسسترضاء - **istirza'**): ره‌زامه‌ندیخوازی، خویشی خواستن.

استرعاء - ع - مص - م (ئیسستیرئاء - **istir'a'**): ئاگاداری کردن.

استرلینگ - ا (ئیسستیرلینگ -

- استشمام** - ع - مص - م (ئیسستیشمام - *istišmam*): بۆن کردن، پهی بردن.
- استشهاد** - ع - مص - م (ئیسستیشهاد - *istišhad*): به لگه هینانه وه، هینانه وهی قسه ی که سبیک بۆ به لگه و شایه تی.
- استصحاب** - ع - مص - م (ئیسستیسهاب - *istishab*): هاورپیه تی، هاوده م خوازی.
- استصواب** - ع - مص (ئیسستیسقاب - *istisvab*): راست و دروست خوازی.
- استضائه** - ع - مص - م (ئیسستیزائه - *istiza'e*): رووناک کردن، رووناکی خوازی.
- استضعاف** - ع - مص - م (ئیسستیزئاف - *istizaf*): زه عیف و لاوازی، لاواز کردن.
- استطابه** - ع - مص - م (ئیسستیتابه - *istitabe*): پاک خوازی.
- استطاعت** - ع - مص - م (ئیسستیتائه - *istitā'e*): دارابوون، توانا به سه رداشکان.
- استطاله** - ع - مص ل (ئیسستیتاله - *istitale*): درپژبوون، درپژی، درپژه.
- استطراد** - ع - مص ل (ئیسستیتراد - *istitrad*): درپژه پیدان، درپژداری، ره قین له به رده م دوزمن به مه به سستی فریودانی.
- استطراف** - ع - مص - م (ئیسستیتراف - *istitraf*): داهینانی شتی نوی.
- استطلاع** - ع - مص - م (ئیسستیتلاء - *istitla'*): ناگاداری له شتیک یان کاریک.
- استطلاع** - ع - مص - م (ئیسستیتلاغ - *istitlax*): رزگاربوون له به ند، ئیسسهال بوون.
- استظهار** - ع - مص - م (ئیسستیتظهار - *istizhar*): پشت و په نا خواستن.
- استعاده** - ع - مص - م (ئیسستییئاده - *istiade*): گه رانه وه، خووگرتن به شتیکه وه.
- استعاذه** - ع - مص ل (ئیسستییئازه - *isti'aze*): په نا خواستن.
- استعاره** - ع - مص - م (ئیسستییئاره - *istiare*): خواستن.
- استعانت** - ع - مص - م (ئیسستییئانه ت - *isti'ane*): کۆمه ک خواستن، یارمه تی خواستن.
- استعجاب** - ع - امص - مص - ل (ئیسستئجاب - *isti'cab*): عه جایه ب، سه یر پی هاتن.
- استعجال** - ع - مص - م (ئیسستییئجال - *isti'cal*): په له کردن، له ز کردن.
- استعداد** - ع - مص - ل (ئیسستییئداد - *isti'dad*): ئاماده بی، ئاماده بوون.
- استعراب** - ع - مص - ل (ئیسستییئراب - *isti'rab*): لاساییکردنه وه ی عه ره ب - قسه ی ناشیرین، جنیودان.
- استعصام** - ع - مص - ل (ئیسستییئسام - *isti'sam*): په نا، داواکردنی په نایه ک.
- استعطاف** - ع - مص - م (ئیسستییئتاف - *isti'taf*): داوای میهره بانی، میهر خوازی، سۆزخوازی.
- استعظام** - ع - مص - م (ئیسستییئزام - *isti'zam*): گه وره بی کردن.
- استعفاء** - ع - مص - م (ئیسستییئفاء - *isti'fa'*): داواکردنی عه فو، لیبوردن خوازی.

استفاده - ع - مص - م (ئیسستیفاده -
 istifade): سوود و درگرتن.
استفازه - ع - مص - م (ئیسستیفازه -
 istifaze): هه والّ بلا و بوونه وه، قسه
 بلا و بوونه وه.
استفتاح - ع - مص - م (ئیسستفتاه -
 istiftah): کردنه وه، دهست پیکردن.
استفراغ - ع - مص - م (ئیسستفراغ -
 istifrax): رشانه وه، هینانه وه.
استفسار - ع - مص - م (ئیسستیفسار -
 istifsar): پرسین و تهفسیر خوازی.
استفهام - ع - مص - م (ئیسستیفهام -
 istifham): پرسینی شتیک به
 مه به سستی تیگه بشتن.
استقاله - ع - مص - ل (ئیسستیقاله -
 istixale): وازهینان، دهسبه رداربوونی
 کاریک، دهستکیشانه وه.
استقامت - ع - مص - ل (ئیسستیقامت -
 istixamet): راست راهه ستان،
 پایه داری.
استقباچ - ع - مص - م (ئیسستیقباچ -
 istixbah): بلّح، دزیو، شتیک به
 ناشیرین بزانی.
استقبال - ع - مص - م (ئیسستیقبال -
 istixbal): پیشوازی کردن، خیرهاتن.
استقدام - ع - امص (ئیسستیقدام -
 istixdam): چوونه پیشه وه، نازایه تی
 و دلیری.
استقراء - ع - مص - م (ئیسستیقراء -
 istixra): سوّراخ و تا قیب کردنی
 کاریک.
استقرار - ع - مص - ل (ئیسستقرار -
 istixrar): نارامگرتن، داسه کنان.

استعلاء - ع - امص - مص - ل
 ل (ئیسستیلاء - isti'la): به رزی، به رزی
 خوازی.
استعلاج - ع - مص - ل -
 امص (ئیسستیئلاج - isti'lac):
 داواکردنی عیلاج، دهرمان خوازی،
 چاره خوازی.
استعلام - ع - مص - م (ئیسستیئلام -
 isti'lam): ناگاداری خواستن.
استعمار - ع - مص - م -
 امص (ئیسستیئمار - isti'mar):
 ناوهدانکردنه وه، داگیرکه رو ئیمپریالیزم،
 ولگه خوازی.
استعمال - ع - مص - م (ئیسستیئمال -
 isti'mal): به کارهینان.
استغاثه - ع - مص - م (ئیسستیغاسه -
 istixase): کۆمهک خوازی، فریاد پردهس
 خواستن، هانا بردن.
استغراب - ع - مص - م (ئیسستیغراب -
 istixrab): غه ریب و سه ریب،
 سه سورمان.
استغراق - ع - مص - م (ئیسستیغراق -
 istixrax): غه رق بوون، سه رقالی.
استغفار - ع - مص - م (ئیسستیغفار -
 istixfar): تۆبه کردن، مه غفه رت
 خوازی.
استغلال - ع - مص - م (ئیسستیغلال -
 istixlal): دانه ویله خواستن.
استغناء - ع - مص - ل (ئیسستیغناء -
 istixna): دهستبسه رداربوون،
 وازلیهینان.
استغنام - ع - مص - م (ئیسستیغنام -
 istixnam): غه نیمه خوازی.

- لهزهت. **استقراض** - ع-مص-م (ئىستىغراز-
istixraz): قهرزکردن.
- استقصاء** - ع-مص-ل (ئىستىغساء-
istixsa): چوونه بنج و بناوانى
كارىك.
- استقصاص** - ع-مص-م (ئىستىغساس-
istixsas): داواکردنى قهساس، تۆله.
- استقلال** - ع-مص-م (ئىستىغلال-
istixlal): خۆببون، سهريهخۆبى.
- استكان** - ا (ئىستىكان- istikan):
پيالەى چا خواردنهوه، ئىستىكان.
- استكانه** - ع-مص-ل (ئىستىكانه-
istikane): ملكهچى.
- استكبار** - ع-مص-م (ئىستىكبار-
istikbar): خۆنواندن، ملههورى و
زۆردارى، خۆههلكيشان، خۆبهزل زان،
فېناخى.
- استكتاب** - ع-مص-م (ئىستىكتاب-
istiktab): نووسين.
- استكثار** - ع-مص-م (ئىستىكسار-
istiksar): زۆر كردن، زياد كردن.
- استكراه** - ع-مص-م (ئىستىكراه-
istikrah): نا پهسهندى.
- استكشاف** - ع-مص-م (ئىستىكشاف-
istikşaf): ئاشكرا كردن، دۆزينهوه.
- استكمال** - ع-مص-م (ئىستىكمال-
istikmal): تهواو كردن.
- استلام** - ع-مص-م (ئىستىلام-
istilam): دهست هينان به شتىكدا
بهمه بهستى ته بهروك.
- استلذاز** - ع-مص-م (ئىستىلذاز-
istilaz): لهزهت و هرگرتن، به تام و
خواستن.
- استلغاء** - ع-مص-ل (ئىستىلغاء-
istilxa): پالكهوتن به پشتدا.
- استم** - ا (ئىسته- istem): زولم، زۆر،
سته، جهفا.
- استمگر** - ا-فا (ئىسته مگه-
istemger): زۆردار، زالم.
- استماع** - ع-مص-م (ئىستىماء-
istima): گوڤگرتن.
- استمالت** - ع-مص-م (ئىستىمالهت-
istimalet): كه سىك به قسهى خوش
به لاي خۆتدا رابكيشيت.
- استمتاع** - ع-مص-م (ئىستىمتاء-
istimta): لهزهت و هرگرتن،
به رخورداربوون.
- استمداد** - ع-مص-م (ئىستىمداد-
istimdad): كۆمهك خواستن، يارمهتى
خواستن.
- استمرار** - ع-مص-ل (ئىستىمرار-
istirrar): بهردهوام بوون.
- استمزاج** - ع-مص-م (ئىستىمزاج-
istimzac): پرسىنى ميزاجى كه سىك.
- استمساك** - ع-امص-م (ئىستىمساك-
istimsak): دهست خستنى شتىك.
- استملاك** - ع-مص-م (ئىستىملاك-
istimlak): به مولك كردنى شوڤنىك بو
خۆت، مولك خوازى.
- استمنا** - ع-مص-ل (ئىستىمنا-
istimna): دهستهپر، خۆرهحهت كردن
به دهست، دهستگان.
- استمهال** - ع-مص-م (ئىستىمهال-
istimhal): مۆلهت خواستن، دهرفهت
خواستن.

استوارنامه - امر (ئوستوفارنامه -
ustuvarname): نامه‌ی ره‌سمی
دانانی وه‌زیر یان سه‌فیریک له ولاتیتیکی
دیدا، تاپیشانی سه‌روکی ده‌وله‌ت بدری،
ئیحتویارنامه.

استوانه - ا (ئوستوفانه - ustuvane):
لووله‌ک.

استودان - ا (ئوستوفدان - ustuvdan):
ژیتر زه‌مین، گورستان، ده‌خمه‌ی
زه‌رده‌شتیان.

استودن - مص - م (ئوستودن -
ustüden): ستایش کردن.

استودیو - ا (ئیستودیو - istudyo):
ستودیو.

استور - ا (ئوستور - ustûr): چاره‌وی، بۆ
سواری یان بار وه‌کو ئه‌سپ، ئیسترو بارگین.
استون - ا (ئوستون - ustûn): ئه‌ستون،
کۆله‌که، ستون، هه‌ستون.

استوه - ص (ئوستوه، ئیستوه -
ustûh, istûh): ماندوو - بیتاقه‌ت.

استه - ص (ئیستوه - istuh): شه‌که‌ت،
ماندوو.

استه - امص (ئیسته - iste): شه‌ر،
نه‌ژنه‌و.

استه - ا (ئه‌سته - este): ئیسقان،
ناوک، ناوکی خورما یان میوه‌که‌ره‌ق بی.

استه‌جان - ع - مص (ئیستیه‌جان -
istihcan): کاریک به‌ناشیرین بزانی.

استه‌دا - ع - مص - م (ئیستیهدا -
istihda): گه‌ران به‌دووی ری‌دا.

استه‌زاء - ع - مص - م (ئیستیه‌زاء -
istihza): گالته‌پیکردن، قه‌شمه‌ری
پیکردن.

استن - ا (ئوستون - ustun): ستون،
ئه‌ستون، هه‌ستون.

استناد - ع - مص - ل (ئیستیناد -
istinad): پشت دان به‌شتیکه‌وه، پشت
گرتن.

استنباط - ع - مص - م -
امص (ئیستینبات - istinbat):
ده‌ره‌ینانی شتیک، هه‌له‌ینانی شتیک
به‌زه‌بری تیگه‌یشتن و بۆچون.

استنبه - ص - ا (ئیسته‌نبه - istenbe):
میرده‌زمه، ناشیرین، زل و ناقولا، دپو.

استنتاج - ع - مص - م (ئیستینتاج -
istintac): ئه‌نجامگیری.

استنجا - ع - مص - ل (ئیستینجا -
istinca): خۆپاک‌کردنه‌وه له پیسی.

استنساخ - ع - مص (ئیستینساخ -
istinsax): فۆتۆکردن، کۆپی کردنه‌وه،
شکل نووس.

استنشاغ - ع - مص - م (ئیستینشاغ -
istinşax): هه‌لمژینی هه‌وا.

استنصار - ع - مص - م (ئیستینصار -
istinsar): کۆمه‌ک خواستن.

استنطاق - ع - مص - م -
امص (ئیستینتاغ - istintax): تاقیق،
که‌سیک به‌یینیه‌قسان.

استنقاذ - ع - مص (ئیستینقاذ -
istinxaz): رزگارکردن.

استواء - ع - مص - ل (ئیستیثاء -
istiva): یه‌کسان خوازی.

استوار - ص (ئوستوفار - ustubar):
مه‌حکه‌م، مکوم، پایه‌دار، راست و
دروست، ئه‌مین، له‌زاراوه‌ی سوپایدا،
پله‌یه‌که له‌ئه‌فسه‌ری دووهم که‌متره.

- استهلاک** - ع-مص - م (ئیسستیهاک -
 istihlak): له نیویردن، قه‌رزدانه‌وه‌ی
 به‌ره به‌ره.
- استهواء** - ع-مص (ئیسستیه‌ق‌اء -
 istihva): سه‌رگه‌ردان بوون، له‌رئ
 ده‌رکردن، خاپاندن.
- استهیدن** - مص (ئیسستی‌هیدنه -
 istihîden): شه‌ر، عینادی کردن.
- استیجاب** - ع-مص - ل (ئیسستی‌جاب -
 istîcab): پیویست، شایسته بوون.
- استیجار** - ع-مص - م (ئیسستی‌جار -
 isticar): به‌کری گرتن.
- استیجار** - ع-مص - م (ئیسستی‌جار -
 isti'car): به‌کری گرتن.
- استی‌حاش** - ع-مص - ل (ئیسستی‌ه‌اش -
 istîhaş): ره‌وینه‌وه‌ی ترس، دل‌تسه‌نگ
 بوون.
- استیخ** - ص (ئیسستیخ - istîx): راست و
 به‌رز و ه‌کو ستوون و رم و نیزه، لوتکه‌ی
 شاخ.
- استی‌ذان** - ع-مص - م (ئیسستی‌زان -
 istîzan): ئیزن و ده‌رگرتن.
- استیر** - ص (ئیسستر - istîr): داوین پاک،
 پاک.
- استیزه** - امص (ئیسستی‌زه - istîze):
 شه‌ر و نا‌کوکی، نه‌گونجان.
- استیصال** - ع-مص - م (ئیسستی‌سال -
 istîsal): له‌بن و بی‌خه‌وه ده‌ره‌یتان،
 ریشه‌کیش کردن، دام‌اوی و بی
 چاره‌بوون.
- استیضاح** - ع-مص - م (ئیسستی‌زاه -
 istîzah): داوای روون‌کردنه‌وه.
- استیغ** - ع-مص - م (ئیسستیغ - istîx):
- راست و به‌رز.
استیفاء - ع-مص - م (ئیسستی‌فاء -
 istîfa): وه‌رگرتنه‌وه‌ی هه‌موو حه‌قیقی
 خۆت.
- استیقاظ** - ع-مص - ل (ئیسستی‌قاظ -
 istixaz): بیداری‌بوون، هۆشیار بوون،
 هۆشیار بوونه‌وه.
- استیل** - فر - ا (ستیل - stil): نه‌خشه،
 شیواز، شپوه.
- استیلاء** - ع-مص - م (ئیسستی‌لاء -
 istîla): به‌ده‌ست هینانی شتی‌ک،
 زال‌بوون.
- استیم** - ا (ئیسستیم - istîm): ده‌می
 مه‌شکه، یان هه‌مبانه، یان هه‌ر شتی‌کی
 چه‌رمی له‌و باب‌ه‌تانه، هیزه.
- استیمان** - ع-مص - م (ئیسستی‌مان -
 istîman): دالده‌و په‌نا خواستن.
- استناس** - ع-مص - ل (ئیسستی‌ناس -
 istinas): خووگرتن، ئولفه‌ت گرتن.
- استیناف** - ع-مص - م (ئیسستی‌ناف -
 istînaf): تازه‌کردنه‌وه، سه‌ر له‌نوی
 ده‌سپ‌یکردنه‌وه‌ی کار‌یک، داد‌گای
 ئیسستیناف.
- استیهیدن** - مص - ل (ئیسستی‌هیدنه -
 istîhîden): عینادی کردن، شه‌رکردن.
- اسخی** - ع-ص (ئه‌سخا - esxa):
 سه‌خیت‌ر، به‌خشنده‌تر، جوامی‌تر، دلا‌واتر.
- اسخیا** - ع-ص - ا (ئه‌سخیا -
 esxiya): سه‌خواه‌ت مه‌ندان.
- اسد** - ع-ا (ئه‌سه‌د - esed): شپ‌ر.
- اسدالله** - ع-ا (ئه‌سه‌دولا - esedulla):
 له‌قه‌بی هه‌مزه‌ی مامی پیغه‌مبه‌رو نازناوی
 عه‌لی کوری ئه‌بی تالیبه.

- اسر** - ع - مص - م (ئه سسر - esr):
ئه سسرکردن، به ئه سیری بردن، دیلبردن.
- اسراء** - ع - ص - ا (ئوسه راء - usera'):
یه خسیران، دیله کان.
- اسرائیل** - ا (ئیسسرائیل - israîl):
نازناوی یاقوب پیغه مبه ره.
- اسرائیلی** - ص - ن (ئیسسرائیلی - israîlî):
یه هودی، که لیمی.
- اسرار** - ع - ا (ئه سرار - esrar):
نه پنیان.
- اسراف** - ع - مص - ل (ئیسراف - israf):
زیده مه سره فی، ده ستیلاوی.
- اسرافیل** - اخ (ئیسرافیل - israfîl):
فریشته ی بهرپرسی با، ئه و فریشته یه ی که له رۆژی قیامه تدا فوو به شه پیوره که ی خۆیدا ده کات و مردوو ان زیندوو ده بنه وه.
- اسرب** - ا (ئوسروب - usrub):
قورقوشم.
- اسرشتن** - مص - م (ئیسسریشته ن - isrishten):
خولقاندن، خه لئق کردن، هه وین کردن.
- اسرع** - ع - ص - ت (ئه سره - esre'):
خیراتر، له زتر.
- اسروش** - ا (ئوسروش - usrûş):
فریشته.
- سرون** - ا (سه روون - serûn):
شاخی چیل.
- سروناز** - ا (سه روی ناز - serûynaz):
دره ختی سه رو، سه روی نه مام و جوانی.
- اسریشم** - ا (ئیسسریشمه م - isrîşem):
سریش، هیلیم، که تیره.
- اسطار** - ع - ا (ئه ستار - estar):
خه ت، ریز، دیر.
- اسطبل** - ا (ئیسسته بل - istebil):
ته و یله ی چوار پییان.
- اسطراب** - ا (ئوستورلاب - usturlab):
ئامیتریک بووه بۆ دیار بکردنی به رزی ئه ستیران.
- اسطوانه** - ا (ئوستوفانه - ustuvane):
لووله ک.
- اسطوره** - ا (ئوستتوره - ustûre):
ئه فسانه، چیرۆک، حیکایه ت، قسه ی بیته ده.
- اسطول** - ا (ئوستول - ustûl):
که شتی گه ل، گه له که شتی.
- اسعار** - ع - ا (ئه سئار - es'ar):
قیمه ت.
- اسعاف** - ع - مص - م (ئیسئاف - is'af):
یارمه تی دان، فریا که وتن، فریا گوزاری.
- اسعد** - ع - ص (ئه سئهد - esed):
به خته وه ترتر.
- اسغر**، **اسغرته** - ا (ئوسغور، ئوسغورته - usxur, usxurne):
سیخو، سوچه ر.
- اسف** - ع - ا (ئه سه هف - esef):
ئه فسوس، داخ و که سه ر، خه م و خه فه ت.
- اسفار** - ع - ا (ئه سفار - esfar):
تۆمار، کتیبی گه وره، هه ر کتیبیک له کتیبه کانی ته ورات، به شیک له به شه کانی ته ورات.
- اسفالت** - ا (ئه سفالت - esfalt):
قیرتاوی جاده و شه قامان.
- اسفرزه** - ا (ئیسفه رزه - isferze):
گیاهه کی بیابانییه.
- اسفرود** - ا (ئیسفه رود - isferûd):
کور کور، قه تنی.
- اسفل** - ا (ئه سفه ل - esfel):
خوارتر، پایین.

- اسفل السافلین-ع** - (ئەسفەلس سافلین-
 (esfelssafîlîn): حەوتەمەین چینی
 دۆزەخ.
- اسفناج-ا** (ئیسفیناج- isfinac):
 سپیناخ.
- اسفنج-ا** (ئیسفەنج- isfenac):
 ئیسفەنج.
- اسفیداج-ا** (ئیسفیداج- isfîdac):
 سپیاو.
- اسفید-ص** (ئیسفید- isfîd): سپی،
 چەرمە.
- اسفیدار-ا** (ئیسفیدار- isfîdar):
 سپیدار.
- اسفیوش-ا** (ئیسفیوش- isfyuş):
 گیایەکی کتویبە لە کۆندا لە کاروباری
 پزشکیدا بە کارهێنراوە.
- اسقاط-ع** - مص- م (ئیسغات-
 isxat): شتی بیکە لک.
- اسقام-ع** - (ئەسغام- esxam):
 نەخۆشییەکان.
- اسقنخور-ا** (ئیسغەنخور- isxenxur):
 جۆرە ماسییەکی تاییبە تییە پتر لە رووباری
 نیلدا دەژی.
- اسقوردیون-ا** (ئەسغوردیون-
 esxürdiyün): سیری کتوی.
- اسقیل-ا** (ئیسغیل- isxîl): پیازی
 دەشتی.
- اسکات-ع** - مص- م (ئیسکات-
 iskat): بێدەنگ کردن.
- اسکادر-ا** (ئیسکادر- iskadr):
 بە شتیک لە هیزی دەریایی کە چەند
 کەشتییەکی جەنگی لە گەڵە.
- اسکادران-ا** (ئیسکادران-
 iskadran): سواران، ژمارەییە لە
 سەربازی سوارە بەرانبەر بە بەتالیۆنیکی
 پیادە.
- اسکادریل-ا** (ئیسکادریل- iskadrîl):
 تیی دەریایی.
- اسکار-ع** - مص- م (ئیسسکار-
 iskar): مەست کردن.
- اسکارید، اسکاریس-ا** (ئیسکارید،
 ئیسکاریس- iskarîd, iskarîs):
 جۆرە کرمیکە لە ریخۆلە ی مرۆڤدا
 پەیدا دەبێت و ئازار بە ریخۆلە
 دەگە یەنی.
- اسکاف-ع** - ص (ئیسکاف- iskaf):
 پینەدۆز.
- اسکان-ع** - مص- م (ئیسسکان-
 iskan): ئارام کردن، نیشته جێکردن،
 ئاکنجی کرن.
- اسکدار-ف** - (ئەسکودار-
 eskudar): تەتەر، پەیک، نامەبەر،
 قاسید.
- اسکریبوت-فر** - (ئیسسکریبوت-
 iskurbût): نەخۆشییە کە لە ئەنجامی
 کەمی قیتامین بە تاییبە تی (C) دا پەیدا
 دەبێت.
- اسکره-ا** (ئوسکوره- uskure): قاپ،
 کاسە ی گلێن، جامی ئاوخواردنەو.
- اسکریم-ا** (ئیسسکریم- iskirîm):
 شمشیریازی.
- اسکلت-فر** - (ئیسکلیت- iskilit):
 ئیسکە پەیکەر.
- اسکله-ا** (ئیسسکیله- iskile):
 ئەسکەلە، شوپنی وەستانی کەشتی لە
 کەناری دەریا، لەنگەرگە.

- اسکناس** - (ئیسکیناس - iskinas):
 ئەسکەناس، پول و پارەیی کاغەزی
 پشتیوانەدار.
اسکندان - (ئیسکیندان، ئەسکەندان -
 iskidan): قفل و کلیل.
اسکندروس - (ئیسکەندەروس -
 iskenderus): سیر.
اسکنە - (ئیسکینە - iskine):
 ئەسکەنە، ئامرازیکە دارتاشان بۆ کۆلپن و
 کونکردنی دار بە کاری دینن.
اسکورت - فر - (ئیسکورت - iskurt):
 حیمایە، دەستەبەگ سەربازی چە کدار بۆ
 موخافەزە یان ریز بە گەل کەسێک بکەون.
اسکی - فر - (ئیسکی - iskî):
 ئیسکی، دوو تەختە دارە لە
 پێیان دەبەسترت بۆ خلیسکانی سەر
 بەفران.
اسکیز، اسکیزە - امص (ئیسکیز،
 ئیسکیزە - iskîz, iskîze): جووتەو
 لەقەیی چوار پێیان.
اسگزار - (ئەسگوزار - esguzar):
 نامەبەر، تەتەر، قاسید، پەیک.
اسلاب - (ئەسلاب - eslab): رفینراو،
 هەلکەنراو، بە تۆزی وەرگیراو.
اسلام - ع - (ئیسلام - islam): ناوی
 ئاینیکی گەورەو سەرەکییە کە لە
 دەوروبەری سالی ۶۱۱ز لە لایەن حەزرتی
 محەمەدی کوری عەبدوڵلاو رەواجی
 پیدرا، ئاینی ئیسلام.
اسلحە - ع - (ئەسلیهە - eslihe):
 ئەسلەحە، ئەسلەحە، چەک و تفاعی
 جەنگ.
اسلم - ع - (ئەسلەم - eslem):
- سەلامەت تر، ساغتر.
اسلنج - (ئەسلەنج - eslenc): ناوی
 جۆرە گیایە کە لە کۆندا بۆ دەرمان بە کار
 هاتووە.
اسلوب - ع - (ئوسلوب - uslûb):
 شیو، رییاز، شیواز.
اسلیمی - ص - ن (ئیسلیمی - islîmî):
 جۆریکە لە نەخش و نیگار.
اسم - ع (ئیسیم - ism): ناو، ناڤ، نام.
اسماء - ع (ئەسماء - esma'): ناوان.
اسمار - ع (ئەسمار - esmar):
 ئەفسانە، حیکایەت.
اسماع - ع (ئەسماء - esma'): گوئی،
 گوش.
اسماعیلیە - ع - ص - ن (ئیسمائیلییە -
 isma'îliye): تایفە یەکی ئاینییە
 باوەریان بە ئیمام موسای کازم نییە،
 کورە گەورەیی ئیمام جەعفەری سادق بە
 ئیمامی حەوتەم دەزانن چونکە زنجیرەیی
 ئیمام میانیان بە ئیسماعیل کۆتایی
 هاتووە، حەوت ئیمامانی شیان
 پێدەگوترا.
اسمر - ع - ص (ئەسمەر - esmer): گەنم
 رەنگ، ئەسمەر، سەوزە.
اسمن - ع - ص (ئەسمەن - esmen):
 قەلەوتر.
اسمندەر - (ئەسمەندەر - esmender):
 جانەوهریکە لە قومقۆمۆکە دەچیت،
 وشکاویبە هەر کاتیک بگاتە ئاگر
 مادەبەک فری دەدا کە ئاگرە کە دەکوژیتیتەو
 بۆیە دەلێن لە ئاگردا ناسوتی.
اسن - (ئەسنەن - esen): درەختیکە لە
 بابەتی سپیدار.

- اسناد** - ع - مص - م (ئیسناد - isnad): دانه پال.
- اسناد** - ع - ا (ئەسناد - esnad): سەنەد، قەوالە.
- اسنان** - ا (ئەسنان - esnan): ددان، دگان.
- اسو** - لا (ئەسو - esû): روشنایی.
- اسوار** - ص (ئەسقار - esvar): سواره، پیچەوانە ی پیادە.
- اسوار** - ع - ا (ئەسوار - esvar): ھەسار، شورە، دیواری قەلا، قەلا.
- اسوار** - ع - ا (ئەسقار - esvar): بازن، بازنک، مۆچەوانە، دەستەوانە.
- اسواط** - ا (ئەسوات - esvat): قامچی، شەلاخ.
- اسواق** - ا (ئەسقاغ - esvax): بازاران.
- اسو** - ع - ص (ئەسقە - esve): خرابتر، بدتر.
- اسود** - ع - ص (ئەسقەد - esved): رەش.
- اسهال** - ع - مص - ل (ئیسهال - ishal): زگەشۆرە، زگچوون، بەلەفیڕە، ئیسحال، رەوانی، تەقەفیڕە.
- اسهال خونی** - ا (ئیسهالی خونی - ishali xûnî): خوین دانیشتن، دیزانتری.
- اسهل** - ع - ص (ئەسھەل - eshel): ئاسانتر، نەرمتر.
- اسیاف** - ع - ا (ئەسیاف - esyaf): شمشیران.
- اسید** - فر - ا (ئەسید - esîd): ئەسید.
- اسید ازتیک** - ا (ئەسید ئەزتیک - esîd ezîk): تیزاب.
- اسید استیک** - ا (ئەسید ئەستیگ - esîdestîk): جەوھەری سرکە.
- اسید اوریک** - ا (ئەسید یوریک - esidyurîk): یوریا.
- اسیر** - ع - ص (ئەسیر - esîr): یەخسیر، دیل، ئەسیر، کەسپک لە جەنگدا بکەوێتە دەست دوژمن.
- اشاره**، **اشارت** - ع - مص - ا - ل (ئیشاره، ئیشارەت - işare, işaret): نیشانسانی شتتیک، ئاماژە، ئیشارەت.
- اشاعه**، **اشاعت** - ع - مص (ئیشائە، ئیشائەت - işa'e, işa'et): بلاوکردنەوی ھەوال، مقومقۆ، دەمگۆ، گوتگوتک، قومی قومی.
- اشاعره** - ع - ص - ن (ئەشائیرە - eşa'ire): تیرەبەکی ئایینی بە موریدو پەیرەوانی ابو الحسن علی بن اسماعیل ئەشعەری گوتراوە، سوننی مەزھەبن و باوەریان بە جەبریەت ھەبوو.
- اشام** - ا (ئەشام - eşam): خۆراکی زەوی، خۆراک لە قەد پیتویست.
- اشانیتون** - ا (ئەشانیتون - eşanîtûn): نمونە ی کالا لە شوپنیتکەوہ بو شوپنیککی تر بنێدری.
- اشباح** - ع - ا (ئەشباھ - eşbah): تاپۆ، تارمایی.
- اشباع** - ع - مص - م (ئیشباء - işba'): تیزکردن.
- اشبال** - ع - ا (ئەشبال - eşbal): بیچوہ شیران.
- اشبو** - ا (ئەشبو - eşbû): خەلۆز، خەلۆزدان، عەماری خەلۆز.

که سبک که به زگماک یان له نه نجامی
 نه خویشیدا پیلوی چاوی هه لگه رابیتته وه.
اشترآء - ع - مص - م (ئیشتیراء -
 'ištira): کرین و فروشتن.
اشترابه - ا - مر (ئوشتورابه -
 ušturabe): عه بای دروستکراو له
 کولکی و شتر.
اشترآط - ع - مص - ل (ئیشتیرات -
 'ištirat): مهرج کردن، په بیان کردن.
اشترآک - ع - مص - ل (ئیشتیراک -
 'ištirak): هاوبه شی کردن.
اشتریان - ع - ص (ئوشتوریان -
 ušturban): ساره وان، و شتره وان،
 شوانی و شتران.
اشترخار - ا - مر (ئوشتورخار -
 ušturxar): و شترخۆرکه. و شترالۆک.
اشتردل - ص (ئوشتور دیل - ušturdil):
 بهد دل، ترسنۆک، و شترقین، له بنه وه بر،
 قین له زگ.
اشترغار - ا (ئوشتورغار - ušturxar):
 و شترالۆک، عاگول.
اشترآک - ا (ئوشتورهک - uštureka):
 و شتری بچوک، شه پۆلی ده ریا، بیچوه
 حوشت.
اشتهال - ع - مص - م (ئیشتیئال -
 'ištial): هه لایسانی ئاگر، داگیرسان.
اشتهال - ع - مص - م (ئیشتیغال -
 'ištixal): مژول بوون. سه رقآل بوون به
 کاریک یان شتیکه وه.
اشتقاق - ع - مص - م (ئیشتیغاغ -
 'ištixax): شهق بوون. وهرگرتنی
 وشه پهک له وشه پهکی تره وه.

اشپس - ا (ئیشپس - išpis): نه سپتی
 ده غل و دان، سوون.
اشپسختن، اشپوختن - مص -
 م (ئیشپسختن، ئیشپوختن -
 išpîxten, ištuxten): بلا و کردنه وه
 شتیکی، تۆودان.
اشپیل، اشپل - ا (ئیشپیل، ئیشپل -
 ištîl): هیلکه ی ناو سکی ماسی که
 پاش راوکردنی له سکی ده ری دین و
 خۆراکی لی دروست ده کهن.
اشپیون - ا (ئیشپیون - ištîyun):
 خه فح، جاسوس، شوّفار، هه والّدز،
 خه وهردز.
اشتآب - ا - مص (ئیشتاب - ištâb):
 به هه شتاو، به په له، له ز، خیرا، خیرا
 رویشان.
اشتآد - ع (ئه شتآد - eštad): ناوی
 فریشته یه که، رۆژی بیست و شه شه می هه ر
 مانگیکی هه تاوی.
اشتآفتن - مص - ل (ئیشتآفتنه -
 ištâften): په له کردن، خیرا رویشان.
اشتآلنگ - ا (ئیشتآله ننگ - ištâleng):
 ئیسقانی پاژنه ی پی، قاپ.
اشتباک - ع - مص - م (ئیشتیباک -
 ištîbak): تیک رژان، پیکدادان.
اشتباہ - ا (ئیشتیباہ - ištîbah): هه له،
 سه هو، غه له ت.
اشتداد - ع - مص - ل (ئیشتیداد -
 ištîdad): توندبوون، قایم بوون.
اشتر - ا (ئوشتور - uštur): و شتر،
 حوشت.
اشتر - ع - ص (ئه شتهر - ešter):

اشراک - ع - مص - م (ئیشراک -
 (işrak): شهریک په پیدا کردن یو خوا.
اشریه - ع - ا (ئشریبه - eşribe):
 خواردنه وه.
اشرس - ع - ص (ئشرس - eşres):
 درې، به دخوو، تونده ته بیعت، دلاوه رو نازا
 له شه پدا.
اشرف - ع - ص - ت (ئشرف - eşref):
 سه نگیڼ تر. سه لارتر، شهریف تر.
اشعار - ع - ا (ئشعار - eşar): شیعران،
 هوژان.
اشعال - ع - مص (ئیشعال - işal):
 هه لایسانی ناگر.
اشعب - ع - ص (ئشعب - eşeb):
 ناوشان پان، حه یوانی شاخ بلاو، ناوی
 کابرایه کی عهره بی زور ته ماعکار بووه.
اشعه - ع - ا (ئشعه - eşi'e): تیشک،
 ئه شیعه.
اشعث - ع - ص (ئشعث - eşes):
 قژ لوول.
اشعر - ع - ص (ئشعر - eşer):
 شاعیرتر، داناتر، شاره زاتر، پیاوی
 تووکن.
اشغال - ع - مص - م (ئیشغال - işgal):
 کارو پیشه.
اشغال - ع - مص - م (ئیشغال - işgal):
 مژول کردن، گرتنی شوین، داگیرکردنی
 شوینان به هیزی سویایی.
اشفاق - ع - مص - ل (ئیشفاق - işfaq):
 به زه بی هاتنه وه، دلسوزیکردن.
اشقی - ع - ص - ت (ئشقا - eşqa):
 دلرہ قتر. شه قی تر، به دبه خت تر.

اشتک - ا (ئیشتهک - iştek): قومات.
اشتکاء - ع - مص - ل (ئیشتیکاء -
 'iştika): شکایه تکردن، گله بی کردن.
اشتلم - ع (ئوشتولوم - uştulum): دادو
 فریاد. هه راو زه نا.
اشتو - ا (ئشستوو - eştû): ره ژوودان،
 ره ژیدان، عه ماری خه لوزان.
اشتود - ا (ئوشته قد - uştevid):
 جه ژنیکې زه رده شتیانه.
اشتہاء - ع - مص - م (ئیشتیہاء -
 'iştiha): ئیشتیا، ئاره زوی خواردن.
اشتہار - ع - مص ل (ئیشتیہار -
 'iştihar): شورته په پیدا کردن. نیوبانگ
 په پیدا کردن.
اشتیاق - ع - مص ل (ئشتیاق -
 'iştiyax): تاسه کردن. ئاره زوو کردن.
اشجار - ع - ا (ئشجار - eşcar):
 دره ختان.
اشخاص - ع - ا (ئشخاص - eşxas):
 شه خس، که س.
اشد - ع - ص (ئشه د - eşed): توندتر.
 مکومتر. به هیتر.
اشر - ع - ص - ت (ئشه ر - eşer):
 به دتر، شهرانی تر.
اشراف - ا (ئشراف - eşraf): خانه دان.
 ده و له مه ند. ئه شراف.
اشراف - ع - مص - ل (ئیشراف -
 'işraf): شاره زایی له شتیک، زانینی
 کاریک، سه رپه رشتی، چوونه سه ری.
اشراق - ع - مص - ل (ئیشراغ - işrax):
 هه لاتنی هه تاو، رووناک بوونه وه،
 دهره وشانه وه.

اشکنج - (ئیشکونج - iškunc):
 نو قورچ، قورنجک، نو قورچک، قونجورکه.
اشکنج - (ئیشکهنج - iškenc): پیچ و
 تابى زولف.
اشکنجه - (ئیشکهنجه - iškence):
 نازاردان، ئەشکهنجه.
اشکنه - (ئیشکهنه - iškene):
 ئەشکهنه، گۆشتاو، کارواناشی،
 ئەشکهنهک.
اشکوب - (ئەشکوب - ešküb):
 بنمیچ، ساپیتە، هەر قاتیکی بینایەک،
 ئاسمانە، بان، نهۆم.
اشکوخیدن - مص - ل (ئیشکوخیدن -
 išküxîden): خزان، ساتمه، نوچدان.
اشکوفه - (ئوشکوفه - uškufe):
 شکوفه. هیلنج و رشانهوه.
اشکوه - (ئوشکوه - uškuh):
 گه وره یی، پایه به رزی، عه زه مه ت، شکۆ.
اشگرف - ص (ئیشگه رف - işgerf):
 ده گمه ن و بیهاوتا له چاکى و جوانیدا.
اشل - ع - ص (ئەشهل - ešel):
 که سیتک که دهستی عه بیدار بئ و له کار
 که وتیئ.
اشل - (ئیشیل - işil): نه رده وان،
 په یژه، پاچینه، قالدومه.
اشم - ع - ص - ت (ئەشهم - ešem):
 لوت زل، پیاوی گه وره و خۆیه سه ند.
اشمئزاز - ع - مص - ل (ئیشمئزاز -
 işmi'zaz): ره وینه وه، بیزارى له
 شتیئک، قیزهاتنه وه له کارو کرده وه یه ک.
اشن - (ئەشن - ešen): جلکی
 هه لگه راو، زرک، کاله کی نه گه بیبو.

اشقر - ع - ص (ئەشغەر - eşxer): سورو
 سپی، زهری.
اشقیاء - ع - (ئەشغیاء - eşxiya'): شەقی، به ده خت.
اشک - (ئەشک - eşk): فرمیسک،
 روندک، ئەسرین، هه لئس.
اشکار - (ئیشکار - işkar): راو و
 شکار.
اشکاف - (ئیشکاف - iškaf): درز،
 کون.
اشکال - ع - (ئەشکال - eşkal):
 شیوه و شکل.
اشکال - ع - مص ل (ئیشکال - işkal):
 زه حمه تی. دژواری. ئالۆزی کاریک.
اشکردن - مص - م (ئیشکردن -
 işkerden): شکاندنی دژمن. راوکردن.
اشکهره - (ئیشکهره - iškere):
 راوی وه ک بازو هه لۆ.
اشکستن - مص - م - ل (ئیشکسته ن -
 işkesten): شکان، شکاندن.
اشکیل - ص (ئیشکیل - işkil):
 ئەسپێک که دهستی راست و پاشوی چه پی
 سپی بن، حیلە، فیل، ده هۆ.
اشکلک - ا - م - (ئیشکلکه -
 iškilek): جوړه ئەشکهنجه یه که، دارتیک
 ده خریتته نیوان دوو قامکی که سیکه وه و
 هه ردوو قامکی ده گوشرین تا بیتاقه ت بئ
 و دان به تاوانی خۆیدا بنیئ.
اشکم - (ئیشکه م - iškem): سک،
 زگ، له م.
اشکمه - (ئیشکه مه - iškembe):
 گه ده ی حه یوانات.

- اشن** - (ئیشن - işn) : دره ختی که له بابه تی سپیدار.
- اشنا** - ا - ص (ئشنا - eşna) : گوهه ری گرانبه ها، به مانای مه له و مه له وانی - ش به کاردیت.
- اشناب** - ا (ئشناب - eşnab) : مه له وان.
- اشنان** - ا (ئوشنان، ئیشننان - uşnan, işnan) : جوړه گیایه که، ره گه که ی پاش وشک کرده وه ده کوتن و له جل شتندا به کاری دین، ئه سپون.
- اشنع** - ع - ص - ت (ئشنه - eşne) : ناشیرین تر، دزیتوتر.
- اشنودن** - مص (ئیشنوده - işnüden) : بیستان، ژنه وتن.
- اشنوسه** - ا - مص (ئوشنوسه - uşnuse) : پرمین، پژه، پشمین.
- اشو** - ص (ئشو - eşü) : پیای پاک و پیروز و به ویژدان، به هه شتی.
- اشواق** - ع - ا (ئشقاع - eşvax) : تاسه.
- اشواک** - ع - ا (ئشقاک - eşvak) : درک.
- اشه** - ا (ئوشه - uşe) : که تیره.
- اشهاد** - ع - ا - ص (ئشهاده - eşhad) : شایهت.
- اشهب** - ع - ا (ئشههب - eşheb) : بازگ، به لکه، ره شوسپی.
- اشهر** - ع - ص - ت (ئشههر - eşher) : ناشکراتر، ناودارتر.
- اشهر** - ع - ا (ئشههور - eşhur) : مانگان، هه یقان.
- اشهل** - ع - ص - ت (ئشههل - eşhel) : ره شینه ی چاو، پیای که چاوانی ره شی
- مه یله و که وه بی.
- اشیاء** - ع - ا (ئشیاء - eşya) : شتان.
- اشیاخ** - ع - ا (ئشیاخ - eşyax) : شیخان، پیران، به ساللاچوران.
- اشیاع** - ع - ا (ئشیاء - eşya) : یاران، دؤستان، په پیره وان، موریدان.
- اصابت** - ع - مص (ئیسابهت - isabet) : دروستگوتن، ئه نگاوتنی نیشانه، به رکه وتنی شتیک به شتیکی تر.
- اصابع** - ع - ا (ئساب - esabi) : په نجه کان. قامکان.
- اصاغر** - ع - ا (ئساغیر - esaxir) : بچووکان.
- اصالت** - ع - ا - مص (ئسالةت - esalet) : ئه سل، خانه دانی، نه جابهت، ره سه نایه تی.
- اصباح** - ع - ا (ئسابه - esbah) : سبه ینان.
- اصباح** - ع - مص (ئیسباه - isbah) : رۆژکردنه وه، له گه ل به یاندا وده رکه وتن.
- اصبح** - ع - ص (ئسبوح - esbeh) : جوان، قزی ئامال سوور.
- اصبع** - ع - ا (ئیسبه - isbe) : په نجه، تل، قامک، کلک، پت.
- اصح** - ع - ص - ت (ئسهه - eseh) : دروست تر. راست تر.
- اصحاب** - ع - ص (ئسهاب - eshab) : یاران، هاوده مان، هاورپیان، هه فالان.
- اصحاب كهف** - ع - ا (ئسهابی كهف - eshabi kehf) : هه وت کهس له مه سیحیان پیش ئیسلام که له زه مانی ده قیانوس دا له ترسی بت په رستان په نایان به ئه شکه وتیک بردو له وتیندر خه ویان لیکه وت

- و پاش سی سهد سالان بیداریونه وه.
- اصدار** - ع - مص - م (ئیسدار - isdar): ناردن، رهوانه کردن.
- اصداف** - ع - ا (ئهسداف - esdaf): شهپولی دهریا، سهدهف، ئهوقاوغه‌ی که مرواری تیدا دهرسکی.
- اصدق** - ع - ص - ت (ئهسدهغ - esdex): راستگوتر، راست تر.
- اصدقاء** - ع - ص (ئهسدیغاء - esdixa): برادران، دوستان.
- اصرار** - مص - ل (ئیسرار - israr): سوربوون، مکوربوون لهسه‌ر شتیک یان کاریک. رژد بوون.
- اصطبار** - ع - مص ل (ئیسستیبار - istibar): سهبر کردن.
- اصطبل** - ع - لا - ا (ئیسسته‌بل - istebil): تهویله، پشتیر.
- اصطفاء** - ع - مص (ئیسستیفاء - istifa): هه‌لئژاردن.
- اصطکاک** - ع - مص - ل (ئیسستیکاک - istikak): پیکدادانی دوو شت.
- اصطلاح** - ع - مص - ل (ئیسستیلاھ - istilah): سولج کردن، ناشتی کردن.
- اصعب** - ع - ص - ت (ئهسئه‌ب - es'eb): قورستر، دژوارتر، سهختتر.
- اصغاء** - ع - مص - م (ئیسغاء - isxa): گوئگرتن.
- اصغر** - ع - ص - ت (ئهسغهر - esxer): بچوکتتر.
- اصگران** - ع - ا (ئهسغهران - esxeran): دل و زمان.
- اصفر** - ع - ص (ئهسفر - esfer): زهره.
- اصفیا** - ع - ص - ا (ئهسفیا - esfiya): هه‌لئژارده‌کان. پاکان، پیاوچاکان، سوئی.
- اصقاع** - ع - ا (ئهسغاء - esxa): ناوچه، ده‌قهر.
- اصل** - ع - ا (ئهسل - esl): ره‌گوریشه، بناوان، نهژاد، بونیاد، بنه‌چه، هیم.
- اصلاب** - ع - ا (ئهسلاب - eslab): باوان، نهژداد، ئیسکی پشت، پشت.
- اصلاح** - ع - مص - م (ئیسلاھ - islah): رازاندنه‌وه، چاککردن.
- اصلان** - تر - ا (ئهسلان - eslan): شیتری درنده.
- اصله** - ع - ا (ئهسله - esle): یه‌ک ریشه، یه‌ک دره‌خت، یه‌ک نه‌مام.
- اصلح** - ع - ص - ت (ئهسله‌ه - esleh): سالتحر، باشتر، شایسته‌تر.
- اصلع** - ع - ص (ئهسله‌ء - esle): سه‌ر رووتاره.
- اصم** - ع - ص (ئهسه‌م - esem): که‌ر.
- اصناف** - ع - ا (ئهسناف - esnaf): گروپ، جوژ، هاوپیسه، پیشه‌وه‌ران.
- اصنام** - ع - ا (ئهسنام - esnam): بتان.
- اصوات** - ع - ا (ئهسقات - esvat): ده‌نگان.
- اصوب** - ع - ص (ئهسقه‌ب - esveb): راست تر، دروست تر.
- اصول** - ع - ا (ئوسول - usül): ره‌گ و ریشه، پایه، یاسا و ریتسا، بنه‌ما.
- اصیل** - ع - ص - ا (ئهسیل - esîl): خانه‌دان، مکوم و پایه‌دار، بولتیلی ئیواری، کاتی نیوان عه‌سرو روژاوا، زهرده‌په‌ری پیش ئیواره.

- اضائه** - ع - مص - م (ئيزائه - iza'e):
رووناك كردنه وه.
- اضاعه** - ع - مص - م (ئيزائه - iza'e):
زايه كردن، ونكردن، گومكردن، بزر كردن.
- اضافه** - ع - مص - م (ئيزافه - izafe):
زياد كردن.
- اضحي** - ع - ا (ئه زها - ezha):
جه ژني قوربان، جه ژني حاجييان كه له كاتي حج و له شاري مه كه دا قورياني ده كه ن.
- اضحوركه** - ع - ص (ئوزهو كه - uzhuke):
پي كه نيناوي. شتتيك كه خه لكي بهيتيته پي كه نين.
- اضداد** - ع - ا (ئه زداد - ezdad):
دژان.
- اضر** - ع - ص - ت (ئه زهر - ezer):
زياندارتر، موزيرتر.
- اضرار** - ع - ا (ئه زرار - ezrar):
زيان گه ياندن.
- اضراس** - ع - ا (ئه زراس - ezras):
ددان، خريكان.
- اضطراب** - ع - مص - ل (ئيزتيراب - iztirab):
شله ژان، ئالوزان، بي تا قه تي، بي نارامي، په شوكان.
- اضطرار** - ع - مص - ل (ئيزتيرار - iztirar):
ناچاري. ناچار بوون.
- اضطرام** - ع - مص - ل (ئيزتيرام - iztiram):
هه لايساني ناگر.
- اضعاف** - ع - مص - م (ئيزناف - iz'af):
زه عيف كردن، سست كردن.
- اضعاف** - ع - ا (ئه زناف - ez'af):
دوو چه ندانه. دوو به رانبهر.
- اضعف** - ع - ص - ت (ئه زئه ف - ez'ef):
سست تر، بيتوانا تر.
- اضغاث** - ع - ا (ئه زغاس - ezxas):
چه پي كه گي اي وشك و ته پري تتيك نالاو.
- اضغاث احلام** - ع - ا (ئه زغاس ئه حلام - ezxas ehlam):
خه ون، خه ونى پروپوچ، جري ناو فري نا.
- اضل** - ع - ص - ت (ئه زهل - ezel):
گومرا تر.
- اضلاع** - ع - ا (ئه زلاء - ezla'):
په راسوو.
- اضلال** - ع - مص - م (ئيزلال - izlal):
گومرا كردن، گومرايي.
- اضمار** - ع - مص - م (ئيزمار - izmar):
شاردنه وه ي شت له دلدا.
- اضمحلال** - ع - مص - ل (ئيزميه لال - izmihlal):
نه هيشتن، لاوازيوون، بني سان.
- اضيف** - ع - ا (ئه زيفاف - ezyaf):
ميو انان.
- اضيق** - ع - ص - ت (ئه زيه غ - ezyex):
ته ننگتر، دژوارتر.
- اطاعت** - ع - ا - مص (ئيتائه ت - ita'et):
گو تيرايه لي، ملكه چبوون.
- اطاق** - ا (ئوتاغ - utax):
هو ده، ژوور.
- اطاله** - ع - مص - م (ئيتاله - itale):
در يژه پيدان، در يژد ادري، تول پيدان.
- اطباء** - ع - ا (ئه تيباء - etiba'):
پزيشكان، دكتوران، دختوران.
- اطبال** - ع - ا (ئه تبال - etbal):
ته پل، ده هو ل.
- اطراء** - ع - مص - م (ئيتراء - itra'):
زي ده پو زي له ستايش كردندا، ستايش كردن.

- اطراب** - ع - مص - م (ئیتراپ - itrab):
سرود گوتن، وهجوش هینانی که سیتک.
- اطراح** - ع - مص - م (ئیتراہ - itrah):
توردان.
- اطراد** - ع - مص - م (ئیتراد - itrad):
دهر کردن.
- اطراف** - ع - ا (ئه ترف - etraf):
دهوروبه.
- اطرش** - ع - ص (ئه ترهش - etreş):
که ر.
- اطعام** - ع - مص - م (ئیتام - itam):
نان دان.
- اطعمه** - ع - ا (ئه تئیمه - et'ime):
خوراک، خوارده مهنی.
- اطفاء** - ع - مص - م (ئه تفاء - etfa'):
کوژاندنه وه، کوژاندنه وهی ناگر.
- اطفائیه** - ع - ا (ئیتفائییه - itfa'iyeh):
دایه وهی ناگر کوژتینه وه.
- اطفال** - ع - ا (ئه تفال - etfal):
مندالان. زاروکان، بچوکان.
- اطلاع** - ع - مص - ل (ئیتتیلایه - ittila'):
شاره زابوون، ناگادار بوون.
- اطلاق** - ع - مص - م (ئیتتلاغ - itlax):
ره هاگردن. نازادکردن - کرده وه.
- اطلال** - ع - ا (ئه تلال - etlal):
شوئینه واری خانوو گوندان، شوئینی بهرز، شوئینه واری خانوو، سهراو بینایان، مهنه ر.
- اطلس** - ا (ئه تلهس - etles):
که وهی، جوړه قوماشیکی ناوریشمییه، ئه تلهس.
- اطلس** - ا (ئه تلهس - etles):
نه خشه ی جوگرافیا. کتیبی نه خشان.
- اطلسی** - ص - ن - ا (ئه تلهسی - etlesî):
جوړه گولیکی شه پیورییه، رهنگی شین، وهنه وشه یی، سوورو سپی
- هه یه و تا زستان دهوام دهکات.
اطماع - ا (ئه تماع - etma'):
ته ماع، چاوچنوکی.
- اطماع** - ع - مص - م (ئیتماء - itma'):
ته ماع خستنه بهر که سیتک.
- اطمئنان** - ع - امص (ئیتمینان - itmînan):
ئاسوددی، ئه رخایه نی، دلنیا یی.
- اطناب** - ع - ا - مص ل (ئیتتناب - itnab):
دریژداری، دریژه پیدان.
- اطوار** - ع - ا (ئه تشار - etvar):
جوړه کان، ریبازان، دوخه کان.
- اطواق** - ع - ا (ئه تشاغ - etvax):
ته وق، کوټ.
- اطول** - ع - ص - ت (ئه تفل - etvel):
دریژتر.
- اطهار** - ع - ص (ئه تهار - ethar):
پاکان، پیاوچاکان.
- اطهر** - ع - ص - ت (ئه تهر - ether):
پاکتر، پاکیزه تر، پاکتر.
- اطیاب** - ع - ص - ا (ئه تیاب - etyab):
خوش بو، پاکان.
- اطیب** - ع - ص - ت (ئه تیاب - etyeb):
خوشبو تر، پاکیزه تر، خوشتر.
- اظافیر** - ع - ا (ئه زافیر - ezafîr):
نینوکان، ناخوونه کان.
- اظافیر** - ع - ا (ئه زافیر - ezafîr):
نینوکان، ناخونان.
- اظلال** - ع - ا (ئه زلال - ezlal):
سپیه ران، سایه، سایکه کان.
- اظلال** - ع - مص - م (ئیزلال - izlal):
سپیه رکردن، بلا بوونه وهی سپیه ری دارو درهخت یان شتی دی.

- اظلام** - ع - مص - ل (ئیزلام - izlam):
تاریک بوون.
- اظهار** - ع - مص - م (ئیزهار - izhar):
ناشکرکردن، دهرپین.
- اظهر** - ع - ص (ئهزههر - ezher):
دیارتتر. ناشکراتر.
- اعاجم** - ع - ا (ئهئاجیم - e'acim):
غهیره عه‌ره‌ب، زمان خوار، که‌سیک
نه‌توانی به‌زمانی عه‌ره‌بی قسه‌بکات.
که‌سیک نه‌توانی به‌دروستی و ره‌وانی
قسه‌بکات.
- اعاجیب** - ع - ا (ئهئاجیب - e'acîb):
عه‌جایه‌ب، سه‌یرو عه‌نتیکه.
- اعاده** - ع - مص - م (ئیهاده - iade):
گه‌پ‌اندنه‌وه. دو‌پاره‌کردنه‌وه.
- اعادی** - ع - ص (ئهئادی - e'adî):
دوژمنان.
- اعاشه** - ع - مص - م (ئیهاشه - iaşe):
ژیاننده‌وه، بوژاندنه‌وه، زنده‌گی کردن، نان
په‌یدا کردن، ئیوه‌تکرن.
- اعاظم** - ع - ص (ئهئازیم - eazim):
گه‌وره‌کان، مه‌زنه‌کان.
- اعالی** - ع - ص (ئهئالی - ealî):
خه‌لکانی پایه‌به‌رز، شوینانی به‌رزو بلند.
اعانه، اعانت - ع - مص - م (ئیهانه،
ئیهانه‌ت - i'ane, i' Janet):
کۆمه‌ک‌کردن، یارمه‌تی دان، باریو،
پیتاک.
- اعتاق** - ع - مص - م (ئیهتاغ - i'tax):
نازادکردنی کۆیله، ره‌هاکردن.
- اعتبار** - ع - مص - ل (ئیهتبار -
i'tibar):
عیبه‌ت‌گرتن، په‌ندگرتن،
قه‌درو پایه.
- اعتداء** - ع - مص - م (ئیهتیداء -
i'tida'):
ده‌ستدریژی کردن.
ته‌عه‌دا کردن،
- اعتداد** - ع - مص - ل (ئیهتیداد -
i'tidad):
بایه‌خ‌پیدان، حیساب‌بو
کردن.
- اعتدال** - ع - مص - ل (ئیهتیدال -
i'tidal):
یه‌کسانی.
- اعتدال خریفی** - ا (ئیهتیدالی خه‌ریفی -
i'tidali xerîfi):
هه‌وه‌لی پایز که
دریژی روژو شه‌و یه‌کسان و به‌رانبه‌ر
ده‌بیت.
- اعتدال ریعی** - ا (ئیهتیدالی ره‌بیعی -
i'tidali rebî'i):
هه‌وه‌لی به‌هار که
روژو شه‌و یه‌کسان ده‌بیت.
- اعتذار** - ع - مص - ل (ئیهتیزار -
i'tizar):
عوزرخوایی، ته‌وازو هینانه‌وه.
- اعتراض** - ع - مص - ل (ئیهتیراز -
i'tiraz):
عه‌بیگرتن، ره‌خنه‌گرتن،
ناپه‌زایی.
- اعتراف** - ع - مص - ل (ئیهتیراف -
i'tiraf):
دان‌پیدانان.
- اعتزاز** - ع - مص - م (ئیهتیزاز -
i'tizaz):
عه‌زیز بوون، شانازی.
- اعتزال** - امص - ل (ئیهتیزال - i'tizal):
گۆشه‌گیری، دووره‌په‌ریزی.
- اعتیساف** - ع - مص - م (ئیهتیساف -
i'tisaf):
زولم‌کردن. له‌پیتی راست
لادان، سته‌مکاری.
- اعتصاب** - ع - مص - ل (ئیهتیساب -
i'tisab):
مانگرتن، سینگرتن.
- اعتصام** - ع - مص - م (ئیهتیسام -
i'tisam):
خۆله‌گوناھ‌لادان، په‌ناگرتن.

- اعتضاد** - ع - مص - م (ئیئتیزاد - i'tizad): یارمه تی دان. پشتگیری له که سیک.
- اعتقاد** - ع - مص - ئیئتییغاد - i'tixad): باوه پرکردن.
- اعتکاف** - ع - مص ل (ئیئتیکاف - i'tikaf): چوونه خه لوهت بو عیبادهت. خه لوهتگیری.
- اعتلاء** - ع - مص - ل (ئیئتییلا - i'tila'): به رزبوونه وه. پایه وهرگرتن.
- اعتلال** - ع - مص - م (ئیئتییلال - i'tilal): بیانوو هینانه وه. نه خووش که ورتن.
- اعتماد** - ع - مص - ل (ئیئتیماد - i'timad): پشت پی به ستان، متمانه بوون به که سیک.
- اعتناء** - ع - مص - ل (ئیئتییناء - i'tina'): دهست له ملاتن، کار گرتنه ئه ستوو.
- اعتیاد** - ع - مص - م (ئیئتییاد - i'tiyad): خووگرتن، راهاتن له سه رشتی، ئیدمان، ئالوده بوون.
- اعجاب** - ع - مص - م (ئیئجباب - i'cab): سه رسام بوون.
- اعجاز** - ع - مص - م (ئیئجاز - i'caz): بیستوانا کردن، ئه نجامدانی کارتیک که به خه لکیتیکی دی نه کړی، په رجوو.
- اعجب** - ع - ص - ت (ئه ئجهب - e'ceb): عه جیبتر، سه یرتر.
- اعجم** - ع - ص - (ئه ئجه م - e'cem): غه یره عه رب، عه ربی نه زان، زمانخوار.
- اعجمی**، عجمی - ص - ن (ئه ئجه می، ئه جه می - e'cemî, ecemî):
- ئییرانی، فارسی، غه یره عه رب.
- اعجوبه** - ع - ص (ئوئجوبه - u'cube): سه رسامکهر، عه جایه ب، سه یروسه مه ره.
- اعداء** - ع - ا (ئه ئداء - e'da'): دژمن، نه یار.
- اعداد** - ع - ا (ئه ئداد - e'dad): ژماران.
- اعداد** - ع - مص - م (ئیئداد - i'dad): ناماده کردن.
- ئیدام** - ع - مص - م (ئیئدام - i'dam): خه نه قانندن، له سییداره دان، له قه نارهدان.
- اعدل** - ع - ص - ت (ئه ئدله - e'del): دادوهرتر.
- اعذار** - ع - ا (ئه عزار - e'zar): عوزر، ته وازی، به هانه، بیانوو، پاساو.
- اعراب** - ع - مص - م (ئیئراب - i'rab): ئاشکرا کردن، دهرپین، رهوانی و راشکاوی له قسه کردندا، دیاریکردنی حه ره که هی پیت و وشان.
- اعراب** - ع - ا (ئه ئراب - e'rab): عه ربی ساراگهر، عه ربی بیابان نشین.
- اعرابی** - ع - ا (ئه ئرابی - e'rabî): عه رب، خه لکی عه رب نه ژاد.
- اعراش** - ع - ا (ئه ئراش - e'raş): عه رش، باره گا، تهخت، جیگه، که پرو سابات، کوشک و قه لا.
- اعراض** - ع - ا (ئه ئراز - e'raz): نیشانه کان.
- اعراض** - ع - مص - ل (ئیئراز - i'raz): روو وهرگپران، خو پاراستن له شتیک.
- اعراف** - ع - ا (ئه ئراف - e'raf): عورف و عادهت، داب و نه ریت، به باوه ری موسلمانان شوئیتیکه له نیوان دوزهخ و

اعظم - ع - ص - ت (ئهئزم - e'zem):
 گه وره تر، مه زنتر.
 اعقاب - ع - ا (ئهئغاب - e'xab): نه وه و
 نه تيره. پاژنه ی پی.
 اعقل - ع - ص - ت (ئهئغل - e'xel):
 ئاقلتر، به ئاوه زتر، هشیارتر.
 اعلى - ع - ص (ئهئلا - e'la): به رزتر،
 بالا تر، بلندتر.
 اعلاء - ع - مص - م (ئیسلا - i'la):
 به رزکردنه وه.
 اعلال - ع - مص - م (ئیسلال - i'lal):
 نه خویشین.
 اعلام - ع - ا (ئهئعلام - e'lam):
 پیشه و او ریبه ری قه وم، ناوداری گه وره،
 ئالاو نیشانه.
 اعلام - ع - مص - م (ئیسلام - i'lam):
 ئاگادارکردن، راگه یانندن.
 اعلامیه - ص - ن (ئیسلامیه - i'lamîye):
 به یاننامه و راگه یانندن
 نامه.
 اعلان - ع - مص - م (ئیسلان - i'lan):
 راگه یانندن، ئاشکراکردن، به یاننامه.
 اعلم - ع - ص - ت (ئهئلم - e'lem):
 دانانتر.
 اعم - (ئهئم - eem): گشتیتیر. ئاپۆرای
 خه لکی.
 اعمی - ع - ص (ئهئما - e'ma): حافز،
 نابینا، کویر، زه لیل.
 اعماء - ع - مص (ئیسما - i'ma):
 کویرکردن.
 اعمار - ا (ئهئمار - e'mar): ته من.
 اعماق - ع - ا (ئهئماغ - e'max):
 قولایی، ناخ، ده روون، کودیله.

به هه شتدا، زینه خ.
 اعرج - ع - ص (ئهئرهج - e'rec): له نگ،
 شهل.
 اعرف - ع - ص (ئهئرهف - e'ref):
 ناسراوتر، زانانتر.
 اعز - ص - ت (ئهئز - e'ez): ئازیزتر،
 خوشه و بیستر، هه ژیتیر.
 اعزاء - ع - ص - ا (ئهئیزاء - e'iza):
 عه زیزان، ئازیزان.
 اعزاز - ع - مص - م (ئیسزاز - i'zaz):
 شانازی.
 اعزام - ع - مص - م (ئیسزام - i'zam):
 ناردن، ره وانه کردن.
 اعزه - ع - ص (ئهئیزه - e'ize): ئازیزان،
 ریزداران.
 اعزل - ع - ص (ئهئزل - e'zel): هه وری
 بیاران، پیای بیچه ک.
 اعسار - ع - مص - ل (ئیسار - i'sar):
 که و تنه ته نگانه. ده ستکورتی، لیتقه و مان.
 اعشی - ع - ص (ئهئشا - e'sa):
 شه و کویر.
 اعشار - ا (ئهئشار - e'sar): ده په کان.
 اعصاب - ع - ا (ئهئساب - e'sab):
 ده مار، ره گ.
 اعصار - ع - ا (ئهئسار - e'sar): ده ورو
 زه مان، روژگارن.
 اعضاء - ع - ا (ئهئزا - e'za): ته ندانمان.
 اعطاء - ع - مص - م (ئیسطاء - i'ta):
 به خشین، دان.
 اعطیه - ع - ا (ئهئتییه - e'tiye):
 به خشش.
 اعظام - ع - مص - م (ئیسزام - i'zam):
 گه وره کردن، ریزگرتن، گه وره یی، مه زنی.

- اعمال** - ع - (ئهئمال - e'mal): کاروکردهوه.
- اعمال** - ع - مص (ئئمال - i'mal): به کار بردن.
- اعمام** - ع - (ئهئمام - e'mam): مام، هاپۆ.
- اعمده** - ع - (ئهئمیده - e'mide): کۆله که، ستون، ئهستون، عامود.
- اعمش** - ع - ص - (ئهئمهش - e'mesh): چاو کو تو کوپیر، چاو پروش.
- اعناب** - ع - (ئهئناب - e'nab): تری، ههنگور، میو.
- اعناب** - ع - مص (ئئیناب - i'nab): ره نجانندن. خوئالکانه کاری سهخت و دژوارهوه.
- اعناق** - ع - (ئهئناغ - e'nax): گهردن، مل، ئهستۆ.
- اعتق** - ع - (ئهئنهغ - e'nex): گهردن درپژ، گهردن بهرز.
- اعنی** - ع - (ئهئنی - e'ni): مه به ستم ئه مه یه.
- اعوام** - ع - (ئهئوام - e'vam): عه یام و سالان.
- اعوان** - ع - (ئهئوان - e'van): هاوکارو دۆست و هاوپی و یاریدهدهر، دارودهسته.
- اعوج** - ع - ص (ئهئعشهج - e'vec): خوارو خپچ، ناراست، بنیادهمی به دخوو، خوار، چهفت.
- اعوجاج** - ع - ا - مص (ئئئقوجاج - i'vicac): خوارو خپچ، چهفتبوون، گپروونهوه.
- اعور** - ع - ص (ئهئقهر - e'ver):
- بنیادهمی به که له چاو، یهک چاو ببینی، ریخۆله کوپیره.
- اعیاء** - ع - مص - م (ئئییا - i'ya): ماندوو کردن، شه که تکریدن.
- اعیاد** - ع - (ئهئیاد - e'yad): جهژنان.
- اعیان** - ع - (ئهئیان - e'yan): خانه دان، گه وره پیاوان. دهوله مه ندان، پیاوماقوولان.
- اعین** - ع - (ئهئیون - e'yun): چاوان.
- اعین** - ع - ص (ئهئیهن - e'yen): که سیک که ره شینهی چاوی زیاتر بی.
- اغائه** - ع - مص (ئیفاسه - ixase): به فربیا که وتنی که سیک، فربیا که وتن.
- اغالیط** - ع - (ئهغالیط - exalît): قسه ی غه له ت، به هه له بردنی که سیک.
- اغانی** - ع - (ئهغانی - exanî): ئاواز، سرود، گۆرانی، ستران.
- اغبر** - ع - ص (ئهغبر - exber): تۆزای، بۆر، خاکی.
- اغتباط** - ع - مص - (ئیفغتیبات - ixtibat): شادبوون.
- اغتراب** - ع - مص - ل (ئیفغتیراب - ixtirab): که وتنه غه ربیی، دووره ولاتی، چوونه نیو بیگانان، نامۆبوون.
- اغترار** - ع - مص - ل (ئیفغتیرار - ixtirar): مه غرور بوون، که وتنه خه فله ته وه، فربوخواردن، فربناخبوون.
- اغتسال** - ع - ا - مص م (ئیفغتیسال - ixtisal): خوشستن، خوشوردن.
- اغتشاش** - ع - ا - مص م (ئیفغتیشاش - ixtișaş): ئاژاوه و هه راو هه نگامه، غه لوغه ش، تیکوپیک چون.
- اغتصاب** - ع - مص - م (ئیفغتیساب -

- اغرب** - ع - ص - ت (ئەغرب - exreb):
غەریب تر.
- اغره** - ع - ص - ا (ئەغیره - exire):
هەلخەلە تاو و لە خۆبایی و هەرزەکاری
بیتەزمون.
- اغره** - ع - ص - ا (ئوگره - uxre): زام و
وهرەم کەلە ملی مرووف بیت.
- اغشیه** - ع - ا (ئەغشییه - exşiye):
پەردە، رووپۆش.
- اغصان** - ع - ا (ئەغسان - exsan): لق
و پۆپ و نیهال، چل.
- اغفال** - ع - مص - م (ئییغفال - ixfal):
هەلخەلە تاو، ئییغفالکردن، گیلکردن.
- اغلاء** - ع - مص - م (ئییغلاء - ixla):
گران کردنی نرخ، گران کرین، کولاندنی
تاو.
- اغلاط** - ع - ا (ئەغلات - exlat): هەلە،
خەلەت، شاش.
- اغلاق** - ع - مص م (ئییغلاغ - ixlax):
داخستن، ئالۆزکردنی کاریک، ئالۆزاندنی
مەعناو مەبەستی وشەو دەستەواژان.
- اغلال** - ع - ا (ئەغلال - exlal):
تەوق و کۆت، کۆت و زنجیر، کەلەپچەو
پیتۆند.
- اغلال** - ع - مص - م (ئییغلال - ixlal):
خیانەت کردن، بوغزن، رقن، ناپاکیکردن.
- اغلب** - ع - ص ت (ئەغلب - exleb):
زۆرتر، زالت.
- اغلوطة** - ع - ا (ئوغلوتە - uxlude):
قەسە خەلەت، بە هەلەبردنی کەسێک.
- اغلیسون** - ا (ئییغلیسون - ixlîsun):
پەلکە رەنگینە، کۆلکە زێرینە،
کەسکەسۆر، زەرینەو سیمینە، پلورەواران.
- ixtisab**: زەوتکردن، غەسپ کردن،
داگیرکردن، ئەتکردن.
- اغتماس** - ع - مص - ل (ئییغتماس -
ixtimas): خۆنقومکردن لە تاودا، خۆ
بە تاواکردن.
- اغتمام** - ع - مص - ل (ئییغتمام -
ixtimam): غەمگین بوون. غەمباری،
کۆفانباری.
- اغتنام** - ع - مص - م (ئییغتنام -
ixtinam): دەست کەوت، بەدەست
خستن.
- اغتیاب** - ع - مص - ل (ئییغتیاب -
ixtiyab): لێ خۆتیندنی پاشملە،
غەبەت کردن.
- اغتیال** - ع - مص - ل (ئییغتیال -
ixtiyal): غافلکۆژی، رەشەکۆژی،
لیخەفتان.
- اغذیه** - ع - ا (ئەغزیه - exziye):
خواردەمەنی، خۆراک.
- اغر** - ع - ص (ئەغەر - exer): چاک،
جوان، پیاوی چاکەکار، گەرەو بەشەرەف و
دلسۆز.
- اغر، اوغور** - تر - ا (ئوگور - uxur):
سەفەر، سەلامەتی لە سەفەردا، خێردیتن
لە سەفەردا، بەرەکەت، شادی،
بەختەوهری.
- اغراء** - ع - مص (ئییغراء - ixra):
دەندان، تەماح خستنه‌بەر، هەلخەلە تاندن،
خاپاندن.
- اغراض** - ع - ا (ئەغراز - exraz):
مەبەستەکان.
- اغراق** - ع - ا - مص (ئییغراق - ixrax):
موبالغە، زێدەرۆیی.

- اغماء** - ع - مص - م (ئىغماء - ixma') : بيهوشى، بورانه وه، له خوچوون، له هوش چوون.
- اغماض** - ع - مص - م (ئىغماز - ixmaz) : چاوپوشى، چاونووقاندن.
- اغنى** - ع - ص - ت (ئىغنا - exna) : دهوله مه ندرت، زهنگينتر.
- اغناء** - م - مص (ئىغناء - ixna') : دهوله مه ندرت، زهنگين كردن.
- اغنام** - ع - ا (ئىغنام - exnam) : مه پرو بهزان.
- اغنياء** - ع - ا - ص (ئىغنياء - exniya') : دهوله مه ندرت، زهنگينان.
- اغنيه** - ع - ا (ئىغنييه - uxniye) : تاواز، سروود، گوراني، ستران.
- اغواء** - ع - مص - م (ئىغشاء - ixva') : گومر كردن، هله خه له تاندن، له رتده ر كردن.
- اغيار** - ع - ا (ئىغيار - exyar) : ئىغيار، بىگانان، غه واران.
- اف** - ع (ئوف - uf) : ئوف، ده رپرینی بيزاری.
- افاده**، **افادت** - ع - مص - م (ئىفاده، ئىفادهت - ifade, ifadet) : سود بىگه ياندن، فيزو ده عيه زلی، خو به زلزانين.
- افاضه** - ع - مص - م (ئىفازه - ifaze) : ئا و به خوډا كردن، پر كردنی كاسه تا لیسو ریتزبون. شاره زایی له قسه كردندا به راده ی سوودگه ياندن.
- افاضل** - ع - ا (ئىفازیل - efazil) : كوی افضل (ئىفزل) : بالاتر له پرووی زانست و بنه چه و ره چه له كه وه.
- افاعی** - ع - ا (ئىفائی - efa'i) : ماران، ئه ژديها.
- افاقه** - ع - مص - ل (ئىفاغه - ifaxe) : ئىفاقه، چاك بوونه وه، وه هوش هاتنه وه، شفا.
- افام** - ا (ئىفام - efam) : قه رز.
- افانين** - ع - ا (ئىفانين - efanîn) : لق و پوی دره ختان.
- افاويه** - ع - ا (ئىفاويه - efaviye) : به هارات.
- افنده** - ع - ا (ئىفئیده - efide) : دلان.
- افت** - ا - مص (ئوفت - uft) : كه موکوری، كه می، نو قستانى.
- افتاء** - ع - مص - ل (ئىفتاء - ifta') : فه توادان، ئاشكر اكر دنی حوكم.
- افتادن** - مص - ل (ئوفتادهن - uftaden) : به ريوونه وه. له پىكه وتن، روودانى كارىك، كه فتن.
- افتاده** - ا - مص (ئوفتاده - uftade) : پيرو په ككه وتوو، كه ساس و زه بوون، كه نه فت.
- افتالیدن** - مص (ئىفتالییدن - iftalîden) : په راگه نده كردن، توډان، بلا و كردنه وه.
- افتتاح** - ع - مص - ل (ئىفتیتاها - iftitah) : كردنه وه، ده ست بى كردن.
- افتتان** - ع - مص (ئىفتیتان - iftitan) : فیتنه هه لگير ساندن.
- افتخار** - ع - ا - مص - ل (ئىفتیخار - iftixar) : فه خر كردن، شانازی كردن، سه رفرازی، سه ربه رزی.
- افتد** - (ئىفتید - eftid) : عه جیب. سه یر.
- افتراء** - ع - مص - ل (ئىفتیراء - iftira') : بوختان بو كردن.

- افتراس** - ع - مص - م (ئیفتیراس - iftiraz): پارچه پارچه کردن و هلدیرینی نیچیر.
- افتراض** - ع - مص - م (ئیفتیراز - iftiraz): فهرز و واجب. فهرز کردن.
- افتراق** - ع - ا - مص - ل (ئیفتیراغ - iftirax): جودایی، له یه کدی جیابوونه وه.
- افتضاح** - ع - مص - ل (ئیفتیزاه - iftizah): ریسوایی، به دناوی، ریسوابوون.
- افتعال** - ع - مص - م (ئیفتیئال - iftial): بوختان و درۆ هه لبه ستن بو که سیک، داهینان.
- افتقاد** - ع - مص (ئیفتیغاد - iftixad): ونکردن، له ده ست دان.
- افتقار** - ع - مص - ل (ئیفتیغار - iftixar): هه ژار بوون، بینه وایی.
- افتکاک** - ع - مص - ل (ئیفتیکاک - iftikak): لیک جیابوونه وه.
- افت و خیز** - ا - مر (ئوفت و خیز - uftuxîz): که وتن و هه ستان.
- افتیمون** - ا (ئه فتیمون - eftûmun): زیره.
- افچه** - ا (ئوفچه، ئه فچه - ufçe, efçe): داهۆل.
- افحش** - ع - ص - ت (ئه فه هه ش - efheş): ئاشکراتر، حه یابه تر.
- افخم** - ع - ص - ت (ئه فخم - efxem): پایه به رزتر، به قه درتر.
- افد** - ص - (ئه فد، ئه فید - efd, efid): عه جیب، سه یر.
- افدر** - ا (ئه فدر - efder): برای باب، مام، ها پۆ.
- افدستا** - ا (ئه فدستا - efdista): باشتترین ستایش، ستایشی سه یر.
- افدم** - ا (ئه فدوم - efdum): ئه نجم، ثاقیبه ت، ئاکام.
- افدیدن** - مص - ل (ئه فدیدن - efdîden): سه رسورمان، ته عه جو بکردن، حه په سان.
- افر** - (ئوفر - ufr): پیشکده شکردن، به خشین، پیشنیاز.
- افرا** - ا (ئه فرا - efra): دره ختیکه له باه تی چنار.
- افراختن** - مص - م (ئه فراختن - efrachten): به رزکردنه وه. هه لکردن.
- افراخته** - ا - مف (ئه فراخته - efrachte): هه لکراو، به رزکراوه.
- افرازنده** - ا - فا (ئه فرازنده - efraczende): هه لکهر، به رزکهره وه.
- افراز** - ا (ئه فراز - efracz): هه وراز، به رز.
- سرافراز** - ا - فا (سه ر ئه فراز - serefracz): سه ربه رز، سه رفراز.
- افراد** - ع - ا (ئه فراد - efracd): تاککردنه وه ی شتیک، به تنی ده ست دانه کاریک.
- افراز** - ا (ئه فراز - efracz): جیاکردنه وه ی شتیک له شتیکی دی. هه لآ ویردان.
- افرازیدن** - مص - م (ئه فرازیدن - efraczîden): رازاندنه وه، هه لکردن، به رزکردنه وه، ئالا هه لکردن.
- افراز** - ع - ا (ئه فراز - efracz): که نال، سه رچاوه، کانی، خپوه ت، سه را په رده، دیوانی میر.
- افراس** - ع - ا (ئه فراس - efracas): ئه سپان.

- افراشتن** - ا - مص - م (ئه فراشتهن - efruzîden): پروانه: **ئه فروختن** / ئه فروختهن.
- افروشه** - ا (ئه فروشه - efruşe): جوړه
 هه لویه که له ناردو روڼ و هه نگوین
 دروست ده کړئ.
- افروغ** - ا (ئه فروغ - efrûx): تیشک،
 روناکي، پرته و.
- افریسموس** - ا (ئه فریسموس - efrîsmüs): نه خوشیبه که که له هه ندی
 پیواندا دهرده که وئ، کیږه رپه پی
 بهرده وام.
- افزار** - ا (ئه فزار - efzar): نامیر،
 ئه وزار، ئالت و بهاراتی نیو خواردن و
 چیشته.
- افزارمند** - ا (ئه فزارمند - efzarmend):
 که به نامیر کار بکات، نامیردار.
- افزودن** - مص - م (ئه فزودن - efzuden):
 زیاد کردن، زیاد بوون.
- افزولیدن** - مص - م (ئه فزولیدن - efrûlîden):
 په ریشان کردن، په راکه نده
 کردن.
- افساد** - ع - مص - م (ئيفساد - ifsad):
 فساد کردن، ئاژاوه و فیتنه هه لگیرساندن،
 گه نده لکردن.
- افسار** - ا (ئه فسار - efsar): هه وسار،
 ره شمه.
- افسان** - ا (ئه فسان - efsan): هه سان،
 هه ستان، بهردیکه چه قو کیردی پی تیر
 ده که نه وه، ئه فسانه و حیکایه ت.
- افسانه** - ا (ئه فسانه - efsane):
 سه ربورد، به سه رهات، حیکایه ت، نه قل،
 داستان.
- افراشته** - ا - مف (ئه فراشته - efraşte):
 هه لکراو.
- افراض** - ع - مص - م (ئيفراز - ifraz):
 به شه ئازوقه دان به که سیک، زوربوونی په ز
 به راده بیک که زه کاتی بکه وئ.
- افراط** - ع - مص - ا (ئيفرات - ifrat):
 توندپه وی، له هه دهرچوون، زیادپه وی.
- افراض** - ا (ئه فراز - efraz): خواردنی
 زیندانیان.
- افریبون** - ا (ئه فریبون - eferbiyun):
 جوړه گیایه که.
- افرنج** - ا (ئه فرنج - efrenc): فره نگی،
 بیگانه ی ئه وروپایی.
- افرنده** - ا (ئه فرنده - efrend): فره وشکو،
 ناسکی و جوانی.
- افرنیدن** - مص (ئه فـرنـیدن - efrêndîden):
 رازاندنه وه، جوانکردن.
- افرنگ** - ا (ئه فرننگ - efreng):
 فره وشکو، بیگانه، ته ختی پاشایه تی.
- افرنگی** - ص - ن (ئه فـرنـگی - efrêngî):
 فره نگی. ئه وروپایی.
- افروختن** - مص - م (ئه فروختن - efruxten):
 هه لکردنی ئاگر. چرا،
 روشنکردن.
- افروزانیدن**، **افروزانیدن** - مص - م
 (ئه فروزانیدن، ئه فروزانیدن - efruzanîden):
 هه لگیرساندن،
 هه لکردن، رووناک کردن.
- افروزه** - ا (ئه فروزه - efruze): پلیته ی
 چرا، دهسته چيله.
- افروزیدن** - مص (ئه فروزیدن -

- افساییدن** - مص - م (ئه فساییدن) - دهسته مؤکردن، که ویکردن.
- افسد** - ع - ص - ت (ئه فسهد - efsed): فاسیدتر، به دتر، گهنده لتر.
- افسر** - ا (ئه فسهر - efser): تاج، کلاوی پاشایی، خودان پلهی سوپایی (ئه فسهر).
- افسردن** - مص - ل (ئه فسوردن - efsurden): سیس بوون و ژاکان، ساردبوونه وه، دل ساردبوونه وه، به ستان له ئه نجامی سه رمادا، بنیسان.
- افسورده** - ا - مص (ئه فسورده - efsurde): دلته نگ، به ستوو، ژاکاو، سیس، غه مگین.
- افسوس** - ا (ئه فسووس - efsûs): حه یف، مه خابن، زولم، سته م، حه سره ت، خه م، په ژاره، گالته وگه پ، ته وس و توانج.
- افسون** - ا (ئه فسون - efsûn): فیل، حیل، سیحر، جادوو.
- افسونگر، فسونگر** - ص - شغ (ئه فسونگر، فسونگر - efsûnger, fisûnger): جادوگر، سیحر باز، جادوو باز.
- افشاء** - مص - م (ئی فشاء - ifşa): ئاشکراکردن، په رته وازه کردن، بلا و پیکردن.
- افشار** - ا (ئه فشار - efşar): ناوی یه کییکه له خانه کانی ته خته نهرد (تاوله)، ناوی ئاهه نگینکی مؤسیقی ئیرانییه، تایفه یه کی ئیرانییه.
- افشاندن** - مص - م (ئه فشانندن - efşanden): رشتن و بلا و کردنه وه، وه شانندن.
- افشانیدن** - مص - م (ئه فشانیدن) - مویه که له ئه نجامی گوشینی وهرگیرایی.
- افشرج** - ا (ئه فشورهج - efşurec): ناوی مویه که له ئه نجامی گوشینی وهرگیرایی.
- افشردن** - مص - م (ئه فشوردهن - efşurden): گوشاردان، گوشین.
- افشورده، فشرده** - ا - مف (ئه فشورده، فشورده - efşurde, fşurde): گوشراو.
- افشره** - ا (ئه فشوره - efşure): ناوی مویه که به گوشین گیرایی.
- افشک، افشنگ** - ا (ئه فشکه، ئه فشهنگ - efşek, efşeng): شه ونم، ئاونگ، خوناث.
- افشون** - ا (ئه فشون - efşun): شهن، شهنه.
- افشه** - ا (ئه فشه - efşe): ساوار، ساوهر، گهنه کوتراو.
- افصح** - ع - ص - ت (ئه فسهه - efseh): ره و انتر، به زمانتر.
- افضال** - ع - مص - م (ئی فزال - ifzal): زیاد کردن، بالاتر له رووی بنه چه وه، به خشش، چاکی کردن.
- افطار** - ع - مص - م (ئی فطار - iftar): فتار کردنه وه، رۆژو شکانندن، به ربانگ.
- افطع** - ع - ص (ئه فتهه - efteh): که پو پان، سه ربان.
- افطس** - ع - ص (ئه فتهس - eftes): لوت فس، فه نس.
- افعال** - ع - ا (ئه فئال - efa): کارو کرده وان.
- افعی** - ع - ا (ئه فئا - efa): ماری گه وره، نه ژدیها.

- افغان- (ټه فغان - efxan): هاوار، ټاهونالڼه.
- افغانی- ص- ن (ټه فغانی - efxanî): خه لکي ټه فغانستان.
- افق- ع- ا (ټوفوغ - uflux): ټاسو، داوټینی ټاسمان، په راوټیزی ټاسمان.
- افکار- ع- ا (ټه فکار - efkar): هزرو بیران.
- افکندن- مص- م (ټه فکه ندهن - efkenden): توردان، راخستنې فهرش.
- افگار- ص (ټه فگار - efgar): ره نجاو، زامدار، ماندوو.
- دل افگار، دلفگار- ص (دل ټه فگار، دلفیگار - dilefgar, dilfigar): دل ټه شاو، دل ټه بریندار، دلبرین.
- افگانه- ا (ټه فگانه - efgane): مندالی نه به کامی له بار چوو.
- افلاک- ع- ا (ټه فلاک - eflak): ټاسمانان.
- افلاس- ع- مص- ل (ټیفلاس - iflas): نابوت بوون، نادارا بوون، دهستکورتی و بینه وایی.
- افلنجه- ا (ټه فله نجه - eflence): جوړه گیایه که.
- افناء- ع- مص- م (ټیفناء - ifna): نه هیشتن، فه ناکردن، دالاوټیز برین، یافتبرین.
- افنان- ع- ا (ټه فنان - efnan): لق و پوټان، چل.
- افندی- تر- ا (ټه فه ندی - efendî): له قه بیټکه بوټیز لټینان، وهک: بهگ، ټاغا، ټه مه زیاتر بوټ خویټنه وارو زاناو نووسهران
- به کارها تووه.
- افندیدن- مص- ل (ټه فه ندی دهن - efendîden): شه ټکردن.
- افواج- ع- ا (ټه فواج - efvac): دهسته دهسته.
- افواه- ع- ا (ټه فشاها - efvah): دم و زاران.
- افواه- ا (ټه فشاها - efvah): ټالته و به هاراتی تام و بوټ خوټشی خوارده مه نی.
- افول- ع- مص (ټوفول - ufül): ټاوابوون، دیارنه مان، ټاوابوونی ستیران.
- افهام- ع- مص- ل (ټیفهام - ifham): ټیټکه یاندن.
- افیون- ا (ټه فیون - efyün): ټه فیون، ټیلیاک، شیلهی خه شخاش.
- افیونی- ص- ن (ټه فیونی - efyunî): که سټیک که خووی به کټیشان یان خواردنی ټیلیاکه وه گرتبی، ټه فیون کټیش.
- اقارب- ع- ص- ا (ټه غاریب - exarib): خزم و کهس و کاران.
- اقاقیا- ا (ټه غاغیا - exaxiya): جوړه دره خټیکه.
- اقاله، اقات- ع- مص- م (ټیغاله، ټیغاله ت - ixale, ixalet): هه لوه شانده وهی فـروشتن، هه لوه شانده وهی مامه لوه سه ودا.
- اقالیم- ع- ا (ټه غالیم - exalîm): ټیقلیم، کیشوهر، ولات، مه لبه ند، ناوچه، هه ټیم.
- اقامه، اقامت- ع- مص- ل (ټیغامه، ټیغامه ت - ixame, ixamet): وهستان، نیشته جی بوون، ټاکنجی بوون.

اقانیم - ا (ئه غانیم - exanîm): کۆی
 اقموم / قنوم - ه: شه خس، بناوان و هوئی
 شتیک.

اقانیم ثلاثه - ا (ئه غانیمی سه لاسه -
 exanîmi selase): له لای مه سیحیان
 ده کاته: باب، کور، روحی قودس.

اقباض - ع - مص - م (ئیغباز - ixbaz):
 گرتن، له مامه له و سه و داو ئالوو پیرش دا
 به کار دیت.

اقبال - ع - مص - م (ئیغبال - ixbal):
 هاتن، بهخت و نیوچه وان، به غبال،
 ئیقبال، تالغ، شانس، هیر.

اقبح - ع - ص - ت (ئه غبهه - exbeh):
 ناشرین تر، بلح تر.

اقتباس - ع - صم (ئیغباس - ixtibas):
 سوود و هرگرتن و زانست فیربوون له
 که سیکه وه، له ره وان بیژیدا بریتیه له
 به کارهینانی ئایه تی قورئان بیان
 دهسته و اهیه که له فرموده کان. له شیعو
 په خشاندا بی ئه وهی ئاماژه بکری که له چ
 شوینیکه وه نه قل کراوه، نه قل کردن و
 و هرگرتنی بابه تیک له کتیب بیان
 روژنامه وه.

اقتحام - ع - مص (ئیغبتهام -
 ixtiham): خو هه لقورتانندن له کاریک
 به بی بیرکردنه وه، خو خستنه نارحه تی و
 سه ریه شه وه، به سووک زانینی که سیک،
 هه لمه تبردن.

اقتداء - ع - مص - م (ئیغبتهاء -
 ixtida): په پیره و کردن، نوپژ کردن له
 پشت پیش نوپژه وه.

اقتراح - ا - مص - م (ئیغبتهراه -
 ixtirah): پیشنیاز.

اقتراع - ع - مص ل (ئیغبتهراء -
 'ixtira): تیرو پشک، قورعه کردن.

اقتران - ع - ا - مص ل (ئیغبتهیران -
 'ixtiran): نزیک بوونه وه، بوون به یار
 له گه ل که سیکدا، نزیک و په یوه ندی،
 به یه ک گه بیشتن.

اقتسام - ع - مص - م (ئیغبتهیسام -
 'ixtisam): دابه شکردن، سویتند خواردن.

اقتصاد - ع - مص - ل (ئیغبتهیساد -
 'ixtisad): پاشه کهوت، ده سترگرتنه وه له
 خه رجی دا، ده ست پیوه گرتن.

اقتصاص - ع - مص - ل (ئیغبتهیساس -
 'ixtisas): چیرۆک گوتن، تو له سه نندن.

اقتضاء - ع - مص - م (ئیغبتهیضاء -
 'ixtiza): داوا کردنه وهی قهرز، داوا کردن
 و و هرگرتنه وهی قهرز، تکا، داوا.

اقتضاب - ع - مص (ئیغبتهیضاب -
 'ixtizab): برین، برینی لق و نیهال له
 دره ختان.

اقتطاع - ع - مص - م (ئیغبتهیطاء -
 'ixtita): میوه چنن، برین.

اقتفاء - ع - مص - م (ئیغبتهیفاء -
 'ixtifa): په پیره وی کردن، شوین پی
 هه لگرتن.

اقتلاع - ع - مص (ئیغبتهیلاء - 'ixtila):
 هه لکه نندن، له بن و بیخه وه هه لکه نندن،
 ریشه کیشی.

اقتناء - ع - مص - م (ئیغبتهیناء -
 'ixtina): به ده سته هیتان و
 پاشه که و تکردنی سه ره وت و سامان.

اقحوان - ع - ا (ئوغهوفان - uxhuvan):
 جو ره گولیکه. جو ره گیایه کی بو ن خو شه،
 پونگه.

اقحوان - ع - ا (ئوغهوفان - uxhuvan):
 جو ره گولیکه. جو ره گیایه کی بو ن خو شه،
 پونگه.

- اقداح** - ع - (ئه غداه - exdah): لټوان، په رداخ، گلاس، قه دهح، باده.
- اقدام** - ع - (ئه غدام - exdam): پټیان، هه نگاو.
- اقدام** - ع - مص - م (ئیغدام - ixdam): چوونه پټش، نازایه تی، دلیری.
- اقدس** - ع - ص (ئه غدهس - exdes): پاکتر، پیرۆزتر.
- اقدام** - ع - ص - ت (ئه غدهم - exdem): دټرینه و کونتر.
- اقرار** - ع - مص - ل (ئیغرار - ixrar): دان پټیدانان، دهر پرنی ئاشکراو راسته و خوئی مه به ست.
- اقرع** - ع - مص (ئیغراء - ixra): قورعه راکیشان.
- اقران** - ع - (ئه غران - exran): نزیکان، هاوچه شنان، هاو پټیان، هاوگوف، ناوزه.
- اقرب** - ع - ص - ت (ئه غره ب - exreb): نزیکتر.
- اقربا** - ع - ص - (ئه غریبا - exriba): خزمان، نزیکان، کهس و کار، خویشان.
- اقرع** - ع - ص (ئه غره - exre): پیاوټیک که قژی سه ری روتا بیته وه، که چهل.
- اقساط** - ع - (ئه غسات - exsat): به شټیک، قهرزټیک که بۆ دانه وهی بکری به چهند به شټیکه وه. بهش، بری.
- اقساط** - ع - مص - م (ئیغسات - ixsat): دادوه ری، عه داله ت کردن.
- اقسام** - ع - (ئه غسام - exsam): چهند به شټیک.
- اقصی** - ع - ص - ت (ئه غسا - exsa): دوورتر.
- اقصاء** - ع - مص م (ئیغساء - ixsa): لابردن، دوورخستنه وه.
- اقصاء** - ع - (ئه غساء - exsa): دوور.
- اقتصر** - ع - ص - ت (ئه غسه ر - exser): کورتر.
- اقتط** - (ئه غته ت - exet): په نیر، که شک.
- اقتطاب** - ع - (ئه غتتاب - extab): قوتب، گه وره، پیری ته ریشه تی پایه به رز، جه مسهر.
- اقتطار** - ع - (ئه غتار - extar): ناوچه، ولات، ئیقلم.
- اقتطاع** - ع - مص (ئیغتاء - ixta): شټیک له خوت ببری و بیده ی به که سټیکی دی، به خشینی مولکټیک یان پارچه زه وییه ک به که سټیک تا به دهرامه ته که ی بژی، تیول.
- اقتطع** - ع - ص (ئه غته - exte): پیای ده ست بریاو، ده ستبراو.
- اقتطاد** - ع - مص - م (ئیغتاد - ix'ad): دانیشان دن، خزمه تکردنی که سټیک.
- اقتفال** - ع - (ئه غفال - exfal): قفل، کلبل.
- اقتل** - ع - ص (ئه غهل - exel): که متر.
- اقتلال** - ع - مص - م (ئیغلال - ixlal): که مکردن.
- اقتلام** - ع - مص - م (ئه غلام - exlam): قه له م، پټنوس.
- اقتلم** - (ئیغلم - ixlim): ولات، ناوچه، کیشور، هه رټیم.
- اقتلمیا** - ل - (ئیغلمیا - ixlimiya): ورده ی بنی زټرو زیو، خوئی زټر، به راده.

- (خسرو) دهوه.
- اکال** - ع - ص (ئه کال - ekkal): زۆرخۆر، فره خۆر، بخۆر.
- اکالیپتوس** - ل . ا (ئوکالیپتوس - ukalîptus): درهختی کالیپتوس.
- اکالیل** - ع - ا (ئه کالیل - ekalîl): تاج، ئهفسهر، تاجه گولینه، دواخ.
- اکباد** - ع - ا (ئه کباد - ekbad): جهرگ، جگهر.
- اکبر** - ع - ص - ت (ئه کبر - ekber): مهزنتر، گهورهتر.
- اکتاف** - ع - ا (ئه کتاف - ektaf): شان.
- اکتبر** - ا (ئوکتوبر - uktubr): مانگی دهیهمی سالی زایینی.
- اکتجال** - ع - مص - م (ئیکتیجال - iktihal): چاوپرشتن، سورمه له چاوکردن.
- اکتساب** - ع - مص - م (ئیکتیساب - iktisab): بهدهست هیئان.
- اکتشاف** - ع - مص - م (ئیکتیشاف - iktişaf): کهشفبوون، کهوتنهروو، ناشکرابوون.
- اکتفاء** - ع - مص - م (ئیکتیفاء - iktifa'): بهسکردن، کیفایهت کردن.
- اکتناه** - ع - مص - ل (ئیکتناه - ikti-nah): گهیشتنه بنج و بناوانی شتیک، پهیبردن به ماهیهت و نهینی شتیک.
- اکثار** - ع - مص - م (ئیکسار - iksar): زۆر کردن.
- اکثر** - ع - ص - ت (ئه کسه - ekser): زۆرتتر.
- اکشم** - ع - ص (ئه کسه - eksem): پیاوی ورگن، تیرخۆراک، زگن.
- اقمار** - ع - ا (ئه غمار - exmar): مانگ، ههیف.
- اقمشه** - ع - ا (ئه غمیشه - exmişe): کوتال، قوماش.
- اقناع** - ع - مص - م (ئیغناء - ixna'): رازی کردن، قهناعت پیکردن، هیئانه رهدا.
- اقوی** - ع - ص (ئه غشا - exva): به توانا تر، مکومتر. بههیتتر، قائمتر.
- اقواء** - ع - مص - ل (ئیغشاء - ixva'): تهواوبوونی تیشوو، بی تیشوو مانهوه.
- اقوات** - ع - ا (ئه غشات - exvat): خواردهمه نی، خۆراک، قووت.
- اقوام** - ع - ا (ئه غقام - exvam): تیره و تایفه، قهوم و قبیله.
- اقویاء** - ع - ص - ا (ئه غقیاء - exviya'): به توانایان، هیزداران.
- اقیانوس** - ا (ئوگیانوس - uxyanus): ئوقیانوس، دهریای زۆر گهوره، ئوقیانوسی مهزن، ئوقیانوسی ئه تله سی، ئوقیانوسی هندی، ئوقیانوسی بهسته له کی باکوور، ئوقیانوسی بهسته له کی باشوور، دهریالووش، زهریالووش.
- اکابر** - ع - ص - ا (ئه کابر - ekabir): کۆی اکبر - (ئه کبر): مهزنان.
- اکاذیب** - ع - ا (ئه کاذیب - ekazîb): درۆیان، دهلهسه.
- اکارس** - ا (ئه کاریس - ekaris): کارگ، قارچک، ههلیج.
- اکارع** - ع - ا (ئه کاری - ekari'): کۆی گراع: (کوراع): نه: کهله پاچه، سهروپیتی رهشه و لایخ یان حه یوان.
- اکاسره** - ع - ا (ئه کاسیره - ekasire): کۆی کیسرا / کیسرایه، به عه ره بیکراوی

- اکحل** - ع - ص (ئه کههل - ekhel):
چاو به کل. پیاوی برژانگ رهش.
- اکذوبه** - ع - ا (ئوکزوبه - ukzübe):
درۆ، قسهی درۆو بی بنج و بناوان، دهلهسه.
- اکرام** - ع - مص - م (ئیکرام - ikram):
رتیزگرتن، بهخشیش پیدان.
- اکراه** - ع - مص - م (ئیکراه - ikrah):
ناچارکردن، تویزی.
- اکرم** - ع - ص (ئه کرهم - ekrem):
سهخیتتر، گه وره تر.
- اکزما** - فر - ا (ئیکزما - ikzima):
جۆره نه خویشیه کی پیسته.
- اکسون** - ا (ئیکسون - iksûn):
جۆره جلیکی رهشی گران به هایه.
- اکسید** - (ئوکسید - uksîd):
ئوکسید.
- اکسیداسیون** - فر - ا (ئوکسیداسیون - uksîdasyun):
پروژهسهی نه کسه ده کردن.
- اکسید دوزنگ** - ا (ئوکسیددوزهنگ - uksîddûzeng):
ئوکسیدی دوو زهنگ.
- اکسید دو کرین** - ا (ئوکسیددو کاربون - uksîddûkarbun):
دووه م ئوکسیدی کاربون.
- اکسید کلسیوم** - ا (ئوکسید کالسیوم - uksîdkalîsyum):
قسل، ئاههک، قسر.
- اکسیر** - ل - ا (ئیکسیر - iksîr):
ئیکسیر، کیمیا، ههر شتیک زۆر به که لک و نایاب بی.
- اکسیژن** - فر - ا (ئوکسیژن - uksîjin):
ئوکسجین.
- اکسیژناسیون** - فر - ا (ئوکسیژناسیون - uksîjnasiyun):
پروژهسهی ئوکسجیناوی کردنی ته نیتک.
- اکفاء** - ع - مص - م (ئیکفاء - ikfa'):
چه مانده وه، خوارکردن.
- اکل** - ع - ا (ئه کل - ekl):
خواردن.
- اکلیل** - ع - ا (ئیکلیل - iklîl):
تاج، ئه فسه ر، دواخ.
- اکلیل الجبل** - ع - ا - فر (ئیکلیول - iklîlul icebel):
ئه لجه بل، ئه کلیلی کتییی. گیایه که.
- اکلیون، اگلیون** - ا (ئه کلیون، ئه گلیون - ekliyun):
ئینجیل، پارچهی حه و ترهنگ، جۆره قوماشیکی ئاوریشمی گولداره.
- اکمال** - ع - مص - م (ئیکمال - ikmal):
ته و او کردن.
- اکمه** - ا (ئه کهمه - ekeme):
ته په، کۆل.
- اکمه** - ع - ص - ت (ئه کهمه - ekme):
کویر، کویری زکماک.
- اکمل** - ع - ص - ت (ئه کهمل - ekmel):
ته و او تر.
- اکناف** - ع - ا (ئه کناف - eknaf):
که ناران، ده و روبهر.
- اکنون** - ه - ق (ئه کنون - eknûn):
ئیسستا، هه نووکه، فحی گافی، نها، ئیره ننگه.
- اکواب** - ا (ئه کشاب - ekvab):
کۆزه، شه ربه، کوپ.
- اکوان** - ا (ئه کفان - ekvan):
دنیاو بوون، گه ردوون.
- اکوان** - ع - ا (ئه کفان - ekvan):
به پیتی

درك داره، له درهختی ترنج دهچیت.
البا - (ئولبا - ulba): دل و جگه‌ری له
 رۆن و پیازدا سووره‌وه‌کراو، قه‌لی پیفاز.
الباب - ع - (ئه‌لباب - elbab): ئه‌قل
 و ئاوه‌زان.
الباد - (ئه‌لباد - elbad): هه‌لاج.
البته - ع - ق (ئه‌لبه‌تته - elbette):
 هه‌لبه‌ته. بئنگومان.
البسه - ع - (ئه‌لبیسه - elbise):
 جلکوبه‌رگ، پۆشاک.
التباس - ع - مص (ئیلتیباس - iltibas):
 لیج تیبک چوون، به‌هه‌له‌چوون.
التسام - ع - مص - ل (ئیلتیسام -
 iltisam): ده‌مامک کردن، ده‌مپۆشین.
التجاء - ع - مص - م (تلتیجاء -
 iltica): په‌نابردن. بوون به‌په‌نابه‌ر.
التجاج - ع - مص - ل (ئیلتیججاج -
 ilticac): هه‌راوزه‌نا، جۆش و خرۆشی
 ده‌ریا، تیبکه‌ل بوون و گه‌وره‌بوونی
 شه‌پۆلانی ده‌ریا.
الحاد - ع - مص - ل (ئیلهاد - ilhad):
 له‌دین وهرگه‌ران، له‌دین ده‌رچوون.
التحاق - ع - مص (ئیلتیهاغ - iltihax):
 په‌یوه‌ندی کردن.
التحام - مص - ل (ئیلتیهاام - iltiham):
 پتیکه‌وه‌لکان، جۆش خواردن و له‌حیم
 بوونی دووشت به‌یه‌که‌وه.
التذاذ - ع - مص - ل (ئیلتییزاز -
 iltizaz): له‌زه‌ت بردن، له‌زه‌ت بینین،
 له‌مگیز بردن.
التزام - ع - مص - ل (ئیلتییزام -
 iltizam): پابه‌ندی به‌کارێک یان
 شتیکه‌وه.

شانامه، ناوی ئه‌و دێوه‌یه‌که‌ له‌گه‌ل
 رۆسته‌مدا که‌وته‌ شه‌رو ئه‌نجام کوژرا،
 کوناحکار، گۆلی ئه‌رخه‌وان.
اکویا - (ئه‌کویا - ekûba): دره‌ختیکی
 بچکۆله‌ی جوانه.
اکول - ع - ص (ئه‌کول - ekul):
 زۆرخۆز، چلێس.
اکونومی - ف - (ئیکونومی -
 ikunûmî): ئیختیساد، ئابووری.
اکونومیست - فر - (ئیکونومیست -
 ikunûmîst): پسپۆری ئابووری.
 ئابووریزان.
اکیاس - ع - ا - ص (ئه‌کیاس - ekyas):
 کیسه، وریا، زیره‌ک. زرینگ.
اکیپ - (ئیکیپ - ikîp): ده‌سته‌یه‌ک
 کرێکاری هاو‌پیشه.
اکید - ع - ص - (ئه‌کید - ekîd): مکوم،
 قایم.
اکیدنه - ع - ص (ئیکیدنه - ikîdne):
 ژێژکی ئوسترایایی.
اکیس - ع - ص - ت (ئه‌کیه‌س - ekyes):
 به‌ئاوه‌زتر، هۆشیارتر، زیره‌کتر.
اگر - په - حرف - (ئه‌گه‌ر - eger):
 ئامرازی مه‌رج، ئه‌گه‌ر.
اگرا - (ئوگرا - ugra): په‌لۆه.
الاغ - تر - (ئولاغ - ulax): گوێدریژ،
 ولاخ، هه‌ر.
الامان - ع - (ئه‌له‌ئمان - eleman):
 داواکردنی په‌نا، په‌ناوه‌به‌بردنی
 که‌سێک.
الان - ع - ق (ئه‌لئان - elan): ئیستا،
 نه‌هۆ، هه‌نووکه، ئه‌لعان، نه‌ها، ئیبه‌نگه.
الب - (ئیلب - ilb): جووره‌دره‌ختیکی

- التصاق** - ع - مص - م (ئیلتیساق - iltisax): پیکه وه نووسان، لکاندنی شتیک به شتیکه وه.
- التفات** - ع - مص - م (ئیلتیفات - iltifat): روودان به کسه سیک، ئاورلیدانه وه. بایه خ پیدان، به لوتف بوون له گهل که سیکدا.
- التقاط** - ع - مص - م (ئیلتیغات - iltixat): هه لگرتنه وهی شتیک له زهوی، چینه کردنی مریشک.
- التماس** - ع - مص - م (ئیلتیماس - iltimas): داواکردن، داواکردنی شتیک به لالانه وه و پارانه وه.
- التواء** - ع - مص - ئیلتیفاء - (iltiva'): پیچ خواردن، پیکه وه پیچان، لوولخواردن.
- التون** - تر - ا (ئه لتون - eltûn): ئالتون، زبیری سوور، قهره واش.
- التهاب** - ع - مص - ل (ئیلتیهاب - iltihab): هه لایسانی ناگر، هه لایسان.
- التيام** - ع - مص - ل (ئیلتیام - iltiyam): ساریژیوونه وهی زام و برین. پیکه وه لکان.
- الجماء** - ع - مص - م (ئیلجماء - ilca'): ناچارکردن، په نادان.
- الجمخت** - الچمخت - ا (ئه لجمخت، ئه لچمخت - elcext, elçext): ئومید، ته ماح.
- الجه** - ا (ئولجه - ulce): تالانی، دیل و ئه سیر، ده سته و ته تالانی، غه نیمه.
- الحاح** - ع - مص - م (ئیلهاه - ilhah): سوویون و پی داگرتن. داواکردن.
- الحاد** - ع - ا (ئه لهاد - elhad): کوی لحد / له حد: گۆر.
- الحاد** - ع - مص - ل (ئیلحداد - ilhad): کوفرو بیدینی، ئینکاری کردنی خوا، له دین دهرچوون.
- الحاق** - ع - مص - ل (ئیلهاغ - ilhax): په یوه ندی کردن به که سیکه وه.
- الحان** - ع - ا (ئه لهان - elhan): ئاواز.
- الحذر** - ع - ا (ئه له زهر - elhezer): ئاگادارکردنه وه. ترس و پاریز.
- الحق** - ا (ئه ل هه غ - elhex): ئه له قی، راستییه که ی.
- الحمد** - ع - ا (ئه له مه مد - elhemd): سوپاس. ستایش.
- الدنگ** - ا (ئه له دنگ - eldeng): به ره لالا، بیکار، موفته خۆر، مشه خۆر.
- الذ** - ع - ص - ت (ئه له ز - elez): به له زه تتر، به تامتر، له مگیتتر.
- الرد** - ا (ئه له رد - elered): ره شکه، تۆزی کاکیشان.
- الزام** - ع - مص - م (ئیلزام - ilzam): لازم کردن، واجب کردنی کاربک له سه ره که سیک.
- الست** - ع - ا (ئه له ست - elest): که فه ل، ران، سمت.
- الست** - ع (ئه له ستو - elestu): ئایا نیم؟!
- الست** - ع - ا (ئه له ست - elest): روژی ئه زه ل، ئه و روژی که خودا روو له خه لقه نده کانی خوئی گوتی: (الست بریکم).
- السنه** - ع - ا (ئه له سینه - elsine): زمانان، زار.
- الصاق** - ع - مص - م (ئیلساغ - ilsax): چه سپاندن، لکاندن.

الطاف - ع - ا (ئه لئاف - eltaf): لوتف.
الطاف - ع - مص - م (ئیلئاف - iltaf):
 نهرمی و چاکه کردن، ناسکتر، سووکتز.
العاب - ع - مص - م (ئیلعاب - il'ab):
 یاریکردن، خستنه وازی.
العطش - ع - ا (ئه لئه تهش - eleteş):
 تینویتی، تهژنهیی.
الغاء - ع - مص - م (ئیلغاء - ilxa'):
 له غوگوردنه وه، هه لوه شانندنه وه،
 فتکردنه وه.
الغاز - ع - ا (ئه ل غاز - elxaz): مه ته ل،
 لوغز.
الف - ع - ا (ئه لف - elf): هه زار.
الفت - ع - مص - ل (ئولفهت - ulfet):
 هوگری، دوستایه تی، ئولفهت، هاوده می،
 خوو پیوه گرتن.
الفختن - ع - مص - م (ئه لفه ختهن -
 elfexten): کووم کردن، پاشه کهوت
 کردن.
الفیه - ع - ا - ص (ئه لفییه - elfiye):
 هه زار، نیوی کتیبیکه له مه ر دهستووری
 زمانی عه ره بی.
القاء - ع - ف - مص - م (ئیلغاء -
 ilxa'): فریدان.
القاب - ع - ا (ئه لغاب - elxab):
 له قه ب، نازناو.
القاح - ع - مص (ئیلغاه - ilxah):
 ئاوسکردن.
الک - ا (ئه له ک - elek): هیله گ، ئارد
 بیژ.
الک دولک - ا (ئه له ک دوله ک -
 elek dûlek): گه مه ی هه لوکین.
الکا، اولکا، اولکه - ا (ئه لکا، ئولکا،

ئولکه - ulka): زه مین، مه لیه ند، ولات،
 مه یدان.
الکتروامان - فر - ا (ئیلکتروئیمان -
 iliktrüiman): موگناتیسی کاره بایی.
الکتروتراپی - فر - ا (ئیلکتروتراپی -
 iliktru tirapî): مالیجه ی نه خووش به
 کاره با.
الکتروفور - فر - ا (ئیلکتروفور -
 iliktrufur): ئامپتیکه بو که له که کردنی
 کاره با.
الکتروولیت - فر - ا (ئیلکتروولیت -
 iliktrulit): هه ر ته نیچ که به هووی هیزی
 کساره باوه بهش بهش ببی، یان
 جیابکرتنه وه.
الکتروولیز - فر - ا (ئیلکتروولیز -
 iliktrulîz): جیاکردنه وه ی ته نیچ که به
 هووی ته زووی کاره باوه، وه کو جیاکردنه وه ی
 ئوکسیژین و هایدرژین له ئاو.
الکترومتر - فر - ا (ئیلکترومتر -
 iliktrumitr): کاره با پیو، ئامپتیکه بو
 دیاریکردنی ته زووی کاره با.
الکتروموتور - فر - ا (ئیلکتروموتور -
 iliktrumutur): ئامپیری گورینی
 ته زووی کاره با بو ته زووی میکانیکی.
الکترون - فر (ئیلکترون - iliktrun):
 ئه لکترون.
الکتروزه - فر - ص (ئیلکتروزه -
 iliktrîze): به شهوق هاتوو، هه ر شتی
 قوه تی کاره بایی تیدابی.
الکترسیته - فر - ا (ئیلکترسیته -
 iliktrîsîte): کاره با، ته زووی کاره با.
الکترسیین - ف - ا (ئیلکترسیین -
 iliktrîsîn): پسپوری کاره با.

پيشبرکټيه کاني يوناني کون که هر چوار سال جاريک نه نجاميان ددها.

المثنى - ع- (ئه لموسه ننا - elmusenna): نوسخه ي دووه مى هر نووسينيک.

النح - (ئه لنه ج - elnec): ره گي جوړه گيايه که له کونا بو دکتوري به کارهاتووه. گوله که ي له گه لا و گولي گتيزه ده چيت.

النک - فر- (ئه لهنک - uleng): ميترگوزار، له وهرگه، پاوهن.

النکو - (ئه له نگو - elengu): بازنگ، موچه وانه، دهسته وانه ي زيرو زيو.

الو - (ئه له و - elew): شوله ي تاگر، هالاڅ.

الوار - (ئه لثفار - elvar): ته خته ي گه وره، ته خته دار، له وچ.

الوان - ع- (ئه لثقان - elvan): رهنکه کان.

الوف - ع- (ئولوف - ulûf): هه زاران.

الوهيه - ع- مص- حغ (ئولوهييه - uluhîye): خوابي، خودايانه. پايه ي خوابي.

اله - ع- (ئه لاه - ilah): خوا، يه زدان.

الهام - ع- مص- (ئه لاهام - ilham): شتيک له پر بکه وپته دل، ئيلهام، سرووش، سهرو.

الهيات - ع (ئه لاهيات - ilahîyat): نهو زانستانه ي که باسي خوا ده که ن.

الياف - (ئه لياف - elyaf): ريشان.

اليه - ع- (ئه ليه - ilye): دوگ، دوگي مه پ.

اليجه - (ئه ليجه - elîce): جوړه پارچه يه کي ري ريبه که به دست له خوري يان تاو ريشم ده چنري.

الکتريک - فر- (ئه لکتريک - iliktrîk): کاره با، کاره بايي.

الکل - (ئه لکل - elkul): شه راب و عه ره ق، سپرتو.

الکلاتور - (ئه لکلواتور - elkulatur): مادده يه که له نه نجامي خوساندني ته نيک له نيو سپرتو وه ده ست ديت.

الکليسم - فر- (ئه لکلويزم - elkulîzm): راهاتن له سه ر خوار دنه وه به و راده يه ي نه تواني دهسته به رداري بي.

الکليک - فر- ص (ئه لکلويک - elkulîk): کحول دار، مودمن.

الکومتر، **الکلومتر** - فر- (ئه لکلوميتر، ئه لکلوميتر - elkulumîtr): تاميتر که بو ديار بکردني راده ي سپرتو له مه شروياتدا.

الگو - (ئولگو - ulgu): نمونه و شپوه ي شتيک که له کاغه زيان مقه واپرداين و هکو نمونه ي جل که خه يات قوماشي له سه ر ده پري.

الله - ع- (ئه للا - ellah): خوا، يه زدان.

اللهم - ع (ئه للاهومه - ellahumme): خودايه، نه ي خوا، يا نه لالا.

الم - ع- (ئه له م - elem): تازار، ژان، دهر د، ره نج.

الماس - ل- (ئه لماس - elmas): به رديکي گرانبه هايه، نه لماس.

المپياد - فر- (ئولمپياد - ulempiyad): به و چوار ساله ي نيوان يار ييه کاني ئولمپياد ده گوتري.

المپيک - فر- ص- (ئه لمپيک - ulempîk): جوړه کاني وهرزش و

- الیز** - (ئەلیز - elîz): جووتە و لەقە، جفته، هەلتیزگان.
- الیز زدن** - مص (ئەلیز زەدەن - elîzzeden): جووتە وەشاندن، هەلتیزگاندن.
- الیف** - ع - ص (ئەلیف - elîf): هۆگر، مالتی، یار و دۆست، لف، هاو دەم.
- الیم** - ع - ص (ئەلیم - elîm): بەسووی، ئازاردەر، پرسۆ، پرئیش.
- ام** - ع - (ئوم - um): دایک، بناوانی، هەر شتییک.
- ام الخبائث** - ع - (ئومولخه بائس - ummul xeba'is): مەهی، شەراب.
- ام القوری** - (ئومولغورا - ummulxura): شاری (مەککە).
- ام الكتاب** - (ئومولکیتاب - ummulkitab): سورەتی فاتیح، یان قورئان.
- ام النجوم** - (ئومولنجوم - ummulnucûm): کەشکەلان، کاکیشان.
- اماته، اماتت** - ع - مص (ئیماته، ئیماتهت - imatet, imate): کوشتن، مراندن.
- امائل** - ع - ص (ئەماسیل - emasil): شەریفتەر، باشتەر.
- اماج** - (ئوماج - umac): جۆره شیویکە لە ئاردی گەنم دروستدەکرێ.
- امار** - (ئەمار - emmar): ئەمرکەر، هاندان بۆ شەر.
- اماره** - ع - (ئەماره - emare): نیشانە، ئەلامەت.
- اماره، امارت** - ع - مص (ئیماره، ئیمارهت - imaret, imare): فەرمانڕه‌وایی، بوونه میر، میرنشین.
- اماره** - ع - ص (ئیماره - imare): ژماره، ئامار.
- اماکن** - ع - (ئەماکین - emakin): شویتان.
- امام** - ع - ق (ئەمام - emam): پیش، بەردەم.
- امام** - ع - ص - (ئیمام - imam): پیشه‌وا، پیشه‌رو، پیشنوێژ.
- امامت** - ع - مص - ل (ئیمامەت - imamet): پیشنوێژی، پیشه‌وایی کردن.
- امامیه** - ع - ص (ئیمامییە - imamîye): ئەو شیعیانە کە باوەربان بە دوازدە ئیمام هه‌یه.
- امان** - ع - ا - مص (ئەمان - eman): پەنا، بیترس بوون، ئەمین، ئاسایش و ئارامی.
- امانت** - ع - ا - مص (ئەمانەت - emanet): ئەمانەت، شتییک کە بە ئامانەت لای کەسێک دابنرێ، دەستپاکی، پیچەوانە خیانەت.
- امانی** - ع - ا - (ئەمانی - emanî): ئاوات و ئارەزوو.
- امانیک، امونیاک** - (ئەمانیاک - emunyak): ئەمونیاک، گازێکی بیتره‌نگ و بوونی کەسکونە.
- امپراتریس** - ل - (ئیمپراتریس - imperatrîs): شابانو، ژنی ئیمپراتۆر.
- امپراتور** - ل - (ئیمپراتۆر - imprator): لەقەبی سەردارانی رومی کۆنە، شاهنشاه، قەرال.

- امپریال** - فر - ص - ا (ئیمپریال - impiryal): شاهنشایی، ئیمپراتوری.
- امپریالیست** - فر - ص (ئیمپریالیست - impiryalist): لایه‌نگری ئیمپریالیسم.
- امپریالیسم** - فر - ا (ئیمپریالیسم - impiryalism): ئیستیعمار، لایه‌نگری له حوکمی ئیمپراتوری، سیاسه‌تیک که مه‌رام و مه‌به‌ستی فراوانخوازی و سه‌پاندنی ده‌سه‌لاتی خوئی به‌سه‌ر ولاتی تر دابن.
- امت** - ع - ا (ئوممهت - ummet): کۆمه‌له‌ خه‌لکیک، جه‌ماعه‌تیک، په‌یره‌وانی یه‌ک پیغه‌مبه‌ر، نه‌ته‌وه.
- امثال** - ع - مص - ل (ئیمتیسال - imtisal): گوت‌رایه‌لی، په‌یره‌وکردنی ریبازتیک یان کارتیک، گۆشداری، ملکه‌چی.
- امتحان** - ع - مص - م (ئیمتیحان - imtihan): تاقیکردنه‌وه.
- امتداد** - ع - مص - ل (ئیمتیداد - imtidad): درێژه. درێژی.
- امتزاج** - ع - مص - ل (ئیمتی‌زاج - imtizac): تیکه‌ل بوون، ئاو‌یتته‌ بوون.
- امتصاص** - ع - مص - ل (ئیمتیساس - imtisas): مژین، مژینی شیله‌ی شتیک، هه‌لمژین.
- امتعه** - ع - ا (ئه‌متیه‌ - emti,e): کالاکان. - شتومه‌ک.
- امتلاء** - ع - مص - ل (ئیمتیلاء - imtila'): پریبوون، پری به‌د هه‌رسی و ئینته‌لا.
- امتناع** - ع - مص - ل (ئیمتیناء - imtina'): قه‌بولنه‌کردن، قایلنه‌بوون.
- امتنان** - ع - مص - ل (ئیمتینان - imtinan): منه‌تباربوون، سوپاس.
- امتیاز** - ع - مص - ا (ئیمتیاز - imtiyaz): جیا‌بوونه‌وه، بالاتریوون، هه‌روه‌ها به‌مانای مۆله‌ت دیت، وه‌ک مۆله‌تی کردنه‌وه‌ی کارخانه‌یه‌ک یان ده‌رکردن و بلاوکردنه‌وه‌ی گۆقارو روژنامه، نایابی.
- امثل** - ع - ص (ئه‌مسه‌ل - emsel): شه‌ریفتر، باشتر، زیاتر.
- امجد** - ع - ص - ت (ئه‌مجه‌د - emced): گه‌وره‌تر، جوامیتر، شکۆدارتر.
- امحاء** - ع - ف - مص - م (ئیمه‌اء - imha'): س‌رینه‌وه. مه‌حوکردنه‌وه، له‌نیوبردن.
- امد** - ع - ا (ئه‌مه‌د - emed): کۆتایی شتیک، ئه‌جه‌ل، غه‌زه‌ب و توره‌یی.
- امداد** - ع - مص - م (ئیمداد - imdad): یاریده‌دان، کۆمه‌ک کردن، هیمدادی.
- امدوحه** - ع - ا (ئومدوه‌ه - umdûhe): ستایش.
- امر** - ع - ا (ئه‌مر - emr): فرمان، حوکم، ئه‌مر، روداو.
- امراء** - ع - ص - ا (ئومه‌راء - umerâ'): میران.
- امرار** - ع - مص - م (ئیمرار - imrar): ره‌تکردن، تیپه‌راندنی که‌سپیک له‌ شویتنیکه‌وه بو شویتنیککی دی. گوزه‌راندنی کات.
- امراض** - ع - ا (ئه‌مراز - emraz): نه‌خۆشیان.
- امرؤ** - ع - ا (ئیمره‌ء - imre'): مرۆف، پیاو.

امفیلان - (ئه موغیه یلان -
 emuxeylan): موغیه یلان، جوړه
 دره ختیکه.
امکان - ع - مص - م (ئی مگان -
 imkan): توانا بوون به سهر کار تیکدا،
 چه سپاندن.
امکنه - ع - (ئه مکینه - emkine):
 شوتیان.
امل - ع - (ئه مهل - emel): هیوا،
 ناوات، ئومید، هیثی.
امل - ع - ص (ئومول - ummul):
 که سیک که ناشنایی ئادابی تازه بوونه وه
 شارستانیته و مه ده نییته نه بی، زیاتر به
 ژنان ده گوتری.
املاء - ع - ف - مص - م (ئی ملاء -
 imla'): پرکردن، خویندنه وه ی شتیک بو
 که سیک تابینوسیته، چو نیه تی نووسینی
 وشه، دروست نووسین.
املاح - ع - (ئه ملاه - emlah): خوی،
 نهک.
املاق - ع - مص - (ئی ملاغ - imlax):
 برسیته و ده ستکورتی، هه ژاری،
 قه له ندری.
املاک - ع - (ئه ملاک - emlak):
 مولک.
املال - ع - مص - م (ئی ملال - imlal):
 مه لول کردن، ماندوو کردن، بیزار کردن.
املت - (ئوملیت - umlit): هیلکه و
 رۆن، هیک رۆن.
املح - ع - ص (ئه مله ح - emleh):
 به خویتتر، شورتر، سویتتر.
املس - ع - ص (ئه مله س - emles):
 لووس، نهرم، نیان، ناسک.

امراه - ع - (ئی مره ئه - imre'e): ژن،
 ئافره ت.
امرد - ع - ص (ئه مرده - emred):
 لایک که هیشتا مووی لی نه هاتی، ده م
 رووت، لوسکه، هیز.
امرود - (ئه مرود - emrüd): هه رمی.
امروز - ق (ئی مروز - imrüz): ئه مرۆکه.
امزجه - ع - (ئه مزجه - emzice):
 مجیز، سروشت، میزاج.
امساء - ع - مص - ل (ئی مساء -
 imsa'): ئیواره کردن.
امساک - ع - مص - ل (ئی مساک -
 imsak): نان نه خواردن، پیسکه بی.
امسال - ع - (ئی مسال - imsal):
 ئه مسال.
امسیه - ع - (ئه مسییه - emsiye):
 ئیواران.
امشاسپیند، امشاسفند - په -
 (ئه میشاسپه ند - ئه میشاسفند -
 emişaspend): فریشته، له قه بی
 هوت فریشته ی گوره بووه.
امشب - ق (ئی مشه ب - imşeb):
 ئه مشه و.
امصار - ع - مص - (ئه مسار -
 emsar): شاران.
امضاء - ع - مص - (ئی مزا - imza):
 ره وان کردن، گوزه راندن، نیشانه و ناویک که
 له پایینی نامه یان قه و الله ده درئ، واژوو.
امعاء - ع - ف - (ئه مئا - em'a):
 ریخۆله کان.
امعان - ع - مص - م (ئی معان - im'an):
 وردبوونه وه و بیرکردنه وه له کار تیک، دوور
 ئه ندیشی.

- سالار، میرالآ. : امم-ع- (اؤومهم- umem) : میلیله تان.
- امین-ع- ا- مص (ئهمن- emin) : ئاسایش، دلنیاپی.
- امنع-ع- ص- ت (ئهمنه- emne) : قایمتر، بهرقه رارتر، پایه بهرزتر.
- امنه- (ئهمنه- emne) : کۆله چیلکه و دار.
- امنیت-ع- مص- جم (ئهمنیه-ت- emnîyet) : ئه مینی.
- امنیه-ع- (اؤومنییه- umniye) : ئارمانج، هیوا، ئاوات، خۆزیا.
- اموات-ع- (ئهمشات- emvat) : مردووان.
- امواج-ع- (ئهمشاج- emvac) : شه پۆلان، پیتلین.
- اموال-ع- (ئهمقال- emval) : مال و سامان.
- امور-ع- (اؤومور- umür) : کاروباران، رووداوان.
- اموی-ع- ص- ن (ئومهقی- umevî) : بنه مالیه ئومه یه.
- امهات-ع- (اؤومهات- ummehat) : دایکان، دالگه ییل.
- امهال-ع- مص- م (ئیمهال- imhal) : مؤله تدان، ده لیقه پیدان.
- امی-ص- ن (ئوممی- ummî) : نه خوینده وار، بیتسه واد.
- امید- (اؤومید- umîd) : هیوا، ئومید، ئاوات، هیقی.
- امیر- (ئه میر- emîr) : فه رمانده، فه رمانرخوا، میر.
- امیرال- (ئه میرال- emîral) : ده ریا
- سالار، میرالآ. : امیرالمونین-ع- (ئه میرول مؤئمینین- emîrul mu'minîn) : ئیمانداران، له قه بی حه رزه تی عه لی کوری ئه بی تالیبه.
- امین-ع- ص (ئه مین- emîn) : جیی باوهر، دروستکار، ئه مین، مایه ی متمانه، ده سپاک.
- اناء-ع- (ئیناء- ina) : ده فرو ئامان.
- انابه، انابت-ع- مص- ل (ئینابه، ئینابه-ت- inabe, inabet) : گه رانه وه به ره و خوا، تۆبه کردن، تۆبه و په شیمانی، گه رانه وه له گوناح و خه تایان.
- انابیب-ع- (ئه نابیب- enabîb) : بوژی، لووله.
- اناث-ع- (ائیناس- inas) : ژنان، مییان.
- اناجیل-ع- (ئه ناجیل- enacîl) : ئینجیله کان، مزگیتی.
- انار- (ئه نار- enar) : هه نار.
- اناره-ع- مص- م (ئیناره- inare) : روناکردنه وه، شکۆفه کردنی درهخت، پرشنگذار.
- انارگیرا- (ئه نارگیرا- enargîra) : خه شخاش.
- اناشید-ع- (ئه ناشید- enaşîd) : سروودان.
- اناطه-ع- مص- م (ئیناته- inate) : راسپاردن، پی سپاردن.
- انام، انام-ع- (ئه نام، ئانام- anam enam) : خه لکی، مه ردم.
- انامل-ع- (ئه نامیل- enamil) : سه ری قامکان، نووکی په نجه کان.

- انانیت** - ع - مص - جمع (ئه نانیههت - enanîyet): خۆیه رستی، لوت به رزی و غرور، خۆیه سندنه.
- ناهید** - ا (ئه ناهید - enahîd): ناهید، ئه سستییه زوهره.
- انباء** - ع - ا (ئه نباء - enba'): هه والان، سالوختین، نووچه.
- انباء** - ع - مص - م (ئینبا - inba'): خه بهردان، ئاگادارکردن، سالوخدان.
- انبار** - په - ا (ئه نبار - enbar): عه مار، پوش و په لاش و سه رگینی له سه ریه ک که له که بوو.
- انباردن** - مص - (ئه نباردهن - enbarden): عه مارکردن.
- انباره** - فر - ا (ئه نباره - enbare): ئاکومولاتور، مه خزهنه هیزی کاره با، ده زگایه که که هیزی کاره با ی تیا خه ده کرتیه وه بۆ کاتی پیتویست.
- انباز** - په - ص - (ئه نباز - enbaz): هاوکار، هاوتا، شه ربیک، هاوئامیز.
- انبازی** - ا - مص (ئه نبازی - enbazî): هاوکاری، شه ربیکی، هاوئامیزی، ئامبازبوون.
- انباشتن** - مص - م (ئه نباشتهن - enbašten): عه مارکردن. پرکردن.
- انباشته** - امف (ئه نباشته - enbašte): پرکراو، که له که کراو.
- انباغ** - ص - ا (ئه نباغ - enbax): شه ربیک، هه وی.
- انبان** - په - ا (ئه نبان - enban): هه نبان، هه مبان.
- انبانچه**، **انبانک** - په - ا (ئه نبانچه - enbançe, enbanek): ئه نبانکه.
- هه نبانیه بچووک.
- انبر** - ا (ئه نبور - enbur): مقاش، گاز.
- انبره** - ا (ئه نبوره - enbure): ئه سپ و حوشتی ئاوکیش، حوشتی کۆلک رژاو، هه یوانیتیک که مووی وه ری بی.
- انبساط** - ع - مص - (ئینبیسات - inbisat): روو خووشی، شادی.
- انبعاث** - ع - مص - ل (ئینبیسات - inbi'as): بووژانه وه، ناردن، قه ژین.
- انبهله** - مر - ا (ئه نه له - enbele): خورما، ته مر هندی.
- انبوئیدن** - مص - (ئه نبوئیدهن - enbu'iden): بۆنکردن.
- انبوب** - ا (ئه نبوب - enbûb): فه رش، رایه خ.
- انبوب** - ع - ا (ئونبوب - unbûb): بۆزی، لوله، هه ر شتیکی نیو به تالی وه ک قامیش.
- انبویه** - ع - ا (ئونبویه - unbûbe): بۆزی، لوله.
- انبودن** - مص - م (ئه نبوودهن - enbûden): که له که کردن، هه لچنین له سه ریه ک.
- انبوه** - ص - ا (ئه نبوه - enbûh): چر، پر، زۆر، قه ره بالغ، هه یشه ت.
- انبوهی** - ا - مص (ئه نبوهی - enbuhî): چری، پری، قه ره بالغی.
- انبیاء** - ع - ا (ئه نبیاء - enbîya'): پیغه مبه ران.
- انبیس** - ا (ئه نبیس - enbîs): جیز، خه رمانی سورکراو، خه رمانی شه نکراو.
- انبیق** - یو - ا (ئه نبیق - enbîx): ئامپرتیکه بۆ پالاوتنی شله مهنی و عه ره ق و

- مه شرویات.
- انتاج** - ع - مص - ل (ئینتاج - intac): به ره مه پینان، گه یشتنی کاتی زایینی و شترو چیلان.
- انتباه** - ع - مص - ل (ئینتیباه - intibah): بیدار بوونه وه.
- انتحار** - ع - مص - ل (ئینتیهار - intihar): خوکۆژی.
- انتخاب** - ع - مص - ل (ئینتیبخاب - intixab): هه لبراردن.
- انتر** - ا (ئه نتهر - enter): مه میونی بچووکی کلکداری قون سوور، عه نتهر.
- انتراکت** - فر - ا (ئه نتراکت - entrakt): وچانی نیوان دوو په رده ی شانۆنامه، ماوه ی وچانی نیوان دوو پارچه موسیقا به مه بهستی ئیسراحت و پشوودان، وچان.
- انترسان** - فر - ص (ئینتیه رسان - intersan): به سوود. سه رگه رمکه ر، سه رقالکه ر، مایه ی سه رنج، سه رنج راکیشان.
- انترناسیونال** - فر - ا (ئینتیه رناسیونال - internasyunal): نیونه ته وه بی، جیهانی.
- انترناسیونالیسم** - فر - ا (ئینتیه رناسیونالیسم - internasyunalîsm): لایه نگری ریبازی یه کیتی کریکارانی جیهان.
- انتریگ** - فر - ا (ئینتریگ - intrîg): فیتنه، دووزمانی، دهسیسه، شوڤاری.
- انتزاع** - ع - مص - م (ئینتیه زاء - intiza): ده ره پینان، له شوینیک، هه لکیشان، هه لکه نندن، رووته لکردن.
- انتزاعی**: رووته لگه رایبی، ته جریدی.
- انتساب** - ع - مص - ل (ئینتیبساب - intisab): ها و په یوه ندی، که سایه تی، خزمایه تی، که سایه تی، ها و په یوه ندی.
- انتساخ** - ع - مص - م (ئینتیبساخ - intisax): نه سخبوون.
- انتشار** - ع - مص - ل (ئینتیشار - intişar): بلا بوونه وه ی شتتیک، بلا بوونه وه ی هه وال.
- انتصاب** - ع - مص - م (ئینتیبساب - intisab): هه ستان، ره پیوون.
- انتصاح** - ع - مص - م (ئینتیبساھ - intisah): نه سیحته وهرگرتن، قه بولکردنی ئامۆژگاری.
- انتصار** - ع - مص - م (ئینتیبسار - intisar): سه رکه وتن.
- انتصاف** - ع - مص - ل (ئینتیبساف - intisaf): هه ق وهرگرتن، وهرگرتنی نیوه ی شتتیک، گه یشتن به نیوه.
- انتظار** - ع - مص - م (ئینتیبزار - intizar): چاوه پروانی.
- انتظام** - ع - مص - م (ئینتیبزام - intizam): ریک و پیک کردن، رازاندنه وه و ریک و پیک کردن.
- انتعاش** - ع - مص - ل (ئینتیبئاش - inti'aş): بووژانه وه، قه ژین، ژیانه وه.
- انتفاء** - ع - مص - ل (ئینتیبفاء - intifa'): نه مان، دوور بوون.
- انتفاح** - ع - مص - ل (ئینتیبفاح - intifax): باکردن، ئاوسان، هه لایسان.
- انتفاع** - ع - مص (ئینتیبفاء - intifa'): سوود وهرگرتن.
- انتقاد** - ع - مص - م (ئینتیبغاد - intixad): ریزگرتن، وهرگرتنی پاره ی

انجال - ع - (ئه نجال - encal): نه وه و نه ژاد.

انجام - ا (ئه انجام - encam): کۆتایی، ثاقبیهت، ناکام.

انجامیدن - مص - (ئه انجامیدن - encamîden): نه انجامدان، کۆتایی هینان، به کاریک.

انجبار - ا (ئه نجبه بار - encebar): جوړه گیایه که له کاری پزیشکی دا وه کو دهرمان به کار ده بری، بو مالیه جیهی مایه سیری و ئیسهال و قورگ په شه و ناوسانی پوک.

انجخ - ا (ئه نجخ - encux): چرچ و لۆچی پیست له نه انجامی پیریدا.

انجخت - ا (ئه نه جهخت - encext): تکا، تهماح، ناره زوو، تاسه.

انجذاب - ع - مص - ل (ئینجیذاب - incizab): چوون به ره و که سیتیک یان شتیک.

انجرار - ع - مص - ل (ئینجرار - incirar): راکیشان.

انجره - ا (ئه نجره - encere): جوړه گیایه که.

انجلاء - ع - مص - ل (ئینجیلاء - incila): رون بوونه وه، دهرکه وتن، ناشکرابوون.

انجم - ع - ا (ئه نجموم - encum): نه ستیران، هه ساره کان.

انجماد - ع - مص - ل (ئینجمیاد - incimad): بهستان، بهسته لهک، جه مه دین.

انجمن - ا (ئه نجمومه - encumen): کۆر، نه نجومه، مه جلیس، جقات.

نه قد، جیا کردنه وهی پارهی قهلب و چاک له یه کدی، دهرخستنی خهوشی شیعر، هه لسه نگاندنی گوتار یان کتیبیک به مه بهستی دهرخستنی لایه نی چاک و خرابی، ره خنه گرتن.

انتقال - ع - مص - ل (ئینتیغال - intixal): گواستنه وه، دانانی شتیک له مائی خۆت لای که سیک کی دی، تی گه یشتن و دهرک کردنی بابهت و مه به سیتیک.

انتقام - ع - ا - مص - ل (ئینتیغام - intixam): تۆله، کینه کیشی.

انتکاس - ع - مص - ل (ئینتیکاس - intikas): به سه راکه وتن، نسکو، سه رنگون بوون، ساقه.

انتها - ع - ا - مص - ل (ئینتیهاء - intiha): کۆتایی، ته و او بوون، کۆتایی هاتن.

انتهاز - ع - مص - م (ئینیهاز - intihaz): دهرفتهت قووزتنه وه، هه لپه رستی، ده لپشه په رست.

انتیم - فر - ص - (ئینتیم - intim): په نهانی، باتینی، میهره بانی، دلسوژی، هوندوری.

انثی - ع - ا (ئونسا - unsa): می، ژن.

انجاء - ع - مص - م (ئینجاء - inca): نه جاتدان، رزگار کردن، ناشکر کردن.

انجاج - ع - مص - م (ئینجاء - incah): سه رکه وتن، جیهه جی کردنی پیوستی.

انجاز - ع - مص - م (ئینجاز - incaz): نه انجامدان.

انجاس - ع - مص - م (ئینجاس - incas): پیسکردن، له وتانندن، گلاو کردن.

انحصار - ع - مص - ل (ئینھیسار - inhisar): کسه وتنه تهنگانه، سنوورداریبون، تاییهت بوونی کاریک یان شتیک به کسه سیکه وه.

انحطاط - ع - مص - ل (ئینھیستات - inhitat): دابه زین، نزم بوون.

انحلال - ع - مص (ئینھیلال - inhilal): حهل بوون، کرانه وه، قه بوونی گری، توانه وه، (توانه وهی شه کر له ئاودا)، بوهرین.

انحناء - ع - مص - (ئینهنهیناء - inhîna): چه مینه وه، خوار بوون، نوشتانه وه.

انخساف - ع - مص ل (ئینخیساف - inxisaf): ئاوابوون، گیران، کویربوون، مانگگیران.

انخفاض - ع - مص - ل (ئینخیفاز - inxifaz): که وتنه نشیوی. نزم بوونه وه.

اند - په - عدد (ئند - end): هه ند. ژماره په کی نادیاره، له ۳ - ۹ ده گرتنه وه. کم، چند، قسه ی ئالۆز، ئومیئدو هیواداری.

اندائیدن، **انداییدن** - مص - ل (ئندائیدن، ئنداییدن - enda'iden, endayiden): سواغ دانسی سه ریان یان دیوار، له وتانندن، سه رسواغ.

اندایش - ا - مص (ئندایش - endayiş): گلکاری، کهف مائی گل، سواغی قور.

اندایشگر - ص - شغل (ئندایشگر - endayişger): سپیکار، کهفمال کار.

انداچه - ا (ئنداچه - endaçe): فیکر، ئندایشه، هزر.

انجمن ارا - افا (ئه نجومه ن ئارا - encumen ara): گولی مه جلیس، که سیک که مایه ی زینه تی مه جلیسه.

انجوخیدن - مص - ل (ئه نجوخیدن - encuxîden): چرچ و لۆچ بوونی پیستی ده مووچو یان به ده ن له ئه نجامی پیریبه وه.

انجیدن - مص - م (ئه نجیدن - encîden): ئه نجین، جنین، هه نجین.

انجیر - ا (ئه نجیر - encîr): هه نجیر، هه ژیر.

انجیر - ا (ئه نجیر - encîr): کون، کونی کۆم.

انجیره - ا (ئه نجیره - encîre): هه نجیر، هه ژیر، کون، کونی قون.

انجیل - (ئینجیل - incîl): مژده، مزگینی، نیوی چند کتیب و نامه په که که ده رباره ی شه رحی ژیانی هه زره تی عیسا و ئامۆزگار یه کانی، ئه و نووسراون که گرینگترینیان چوار ئینجیلی یاساییه (مه تی، مه رقوس، لوقا، یوحنا).

انجین - ا - فا (ئه نجین - encîn): جنه ر.

انچوچک - ا (ئه نچوچک - encuçek): ناوکی هه رمی کیتوبله، تووی گوله به رۆژه، به بنیاده می کۆله بالا و وردیله ش ده گوتری، کوله بن، گرکل.

انحاء - ع - ا (ئه نه اء - enha): ری و رییازان، لاوکه ناران، ده قه ران.

انحدار - ع - ا - مص - ل (ئینھیدار - inhidar): نشیوی، لیژی، نشیویبوونه وه.

انحراف - ع - مص - ل (ئینھیراف - inhiraf): لادان، خوار بوون، که چره وی.

- انداختن** - په - مص - م (ئه نداختن - endaxten): توردان، په رت کردن، راخستن، فریدان.
- اندازنده** - اف - م (ئه اندازنده - endazende): تورده، که سیک که شتیک له شوینیکه وه فری بدات، بهاوئ، توربدات، فریده. هاوپیژهر.
- اندا** - ع - ا (ئه ندا - endad): کوئ ند / نده: هاوتا، هاوتایان، هه فرک.
- اندار** - ا (ئه ندار - endar): سهرگوزشته، ئه فسانه، چیرۆک، داستان.
- اندازه** - په - ا (ئه اندازه - endaze): پیوهر، په پیمان، ئه اندازه.
- اندام** - په - ا (ئه اندام - endam): به دن، تن، قه دو قامه ت.
- اندام دادن** - مص - م (ئه اندام دادن - endam دادن): رازاندنه وه و ریکخستن.
- انداوه، اندایه** - ا (ئه نداغه، ئه ندایه - endave, endaye): ماله، ماله، به نایی، غه بیه ت، شکایه ت.
- اندخس** - ص - (ئه ندخس - endexs): پشتیوان، پشت و په نا.
- اندخسواره** - ا (ئه ندخسواره - endexsvare): قه لا، هه سار، په ناگا.
- اندر** - په - حرف (ئه ندر - ender): که، ناو، نیوان، ناخ، هوندور، کودیله.
- اندراج** - ع - مص - ل (ئه اندیراج - indirac): داخل بوون، هوندوربوون.
- اندراس** - ع - مص - ل (ئه اندیراس - indiras): له نیو چوون، کون بوون.
- اندرباری** - ص (ئه ندرباری - enderbari): پیو بیست، زه رووری، گه ره کبوو.
- اندرپایست** - ا - مف - ص (ئه ندرپایست - enderbayist): پیو بیست، زه رووری، گه ره کبوو.
- اندرخور** - ص (ئه ندرخور - enderxiur): لایه ق، شایسته، شایانی، هه ژ.
- اندرز** - ا (ئه ندرز - enderz): په ند، ئاموژگاری، نه سیحه ت.
- اندروا** - په - ص (ئه ندرورقا - enderva): سهر و خوار، هه لواسراو، سهر گه ردان، سهر سام، هه یران، مو له ق، ئاوه ژوو، دهمه و قه لپ.
- اندروب** - ا (ئه ندروب - enderub): گه ری، گولی.
- اندرون** - ا - ق (ئه ندررون - enderun): ناو، دهرن، هه ره م سهر ا، هوندور، ناخ.
- اندرونه** - ا (ئه ندرونه - enderune): ناوه وه، دهرونی، هه ناو، جل و به رگی ژپیره وه.
- انذفاع** - مص - ل (ئه نذیفا - indifa): که نار که وتن، دهر کردن، پی شقه چوون.
- اندک** - ق - ص (ئه ندک - endek): که م، کورت، ماوه یه کی کورت، کیم.
- اندک اندک** - ق - مر (ئه ندک ئه ندک - endek endek): که م که م.
- اندکس** - فر - ا (ئه ندیکس - endiks): پیو بیست، ئه ندیکاتور.
- اندماج** - ع - مص - ل (ئه ندمیاج - indimac): چونه ناویه ک، تیکه ل بوون.
- اندمال** - ع - مص - ل (ئه ندمیال - indimal): ساریژبوونه وه ی برینان.
- اندمه** - (ئه ندمه - endeme): گپړانه وه ی به سه ره اتی ناخوش و هه ماوی.

نووسراوی هاتوو نیپردراوی تییدا تۆمار ده کری.

انذار - ع - مص - م (ئینزار - inzar): ترساندن، ئاگادارکردنهوه، ئینزار.

انر - ص (ئهنر - ener): به دو ناشیرین، دزئو، سامناک، کریت.

انژی - فر - ا (ئینپیرژی - inirjî): نیرو، هیتز، توانا، وزه، تاسا.

انروب - ا (ئهنروب - enrub): گه‌ری و گولی.

انزال - ع - مص - ا (ئینزال - inzal): هیتانه خوارهوه، دابه‌زاندن، داگرتن.

انزجار - ع - مص - ا (ئینزبجار - inzicar): بی‌زاربوون، ره‌ینه‌وه، دوورکه‌وتنه‌وه.

انزروت - ا (ئهنزروت - enzerut): عه‌نزه‌روت.

انزعاج - ع - مص - ل (ئینزیئاج - inzi'ac): بی‌ئارامی بوون، له‌شوتین هه‌لکه‌ندران.

انزواء - ع - ا - مص - ل (ئینزیئاء - inziva'): گۆشه‌گیری، گۆشه‌نیشی، کونجگیری.

انژکسیون - فر - ا (ئهنیژکسیون - enjiksîyun): ده‌رزی لیدان، شربنقه لیدان.

انژه - ا (ئهنژه - enje): نپسک.

انس - ع - ا - مص (ئونس - uns): هاوده‌می، هۆگری، ئولفه‌تگرتن.

انس - ع - ا (ئینس - ins): ئینسان، خه‌لکی، به‌شهر، مه‌ردم.

انس - ع - ص (ئهنس - enes): خه‌لکی یه‌ک شوتین.

اندوب، اندوج - (ئهندوب، ئهندوج - endûb, endûc): گه‌ری و گولی.

اندوختن - په - مص - م (ئهندوخته‌ن - enduxten): پاشه‌که‌وت کردن.

اندوخته - ا - مف (ئهندوخته - enduxte): پاشه‌که‌وتکراو.

اندود - ا (ئهندود - endud): سواغ، وه‌کو سه‌ر سواغ.

اندودن - مص - م (ئهنندودن - enduden): سواغ دان.

اندوزیدن - مص - م (ئهندوزیده‌ن - enduzîden): پاشه‌که‌وت کردن.

اندوه - په - ا (ئهندوه - enduh): خه‌م، خه‌فت، دلته‌نگی، کۆفان، که‌سه‌ر.

اندوه‌ناک - ص (ئهنده‌ناک - enduhnak): خه‌مناک، خه‌مین.

انده - ا (ئهنده - endeh): سوکه‌له‌ی اندوه / ئهنده - ه: خه‌م، خه‌فت، دلته‌نگی.

انده‌گسار - ص - ف (ئهنده‌گوسار - enduhgusar): خه‌م‌خۆر، دل‌سۆز، که‌سیک که‌خه‌می که‌سیکی دی بخوات و دل‌سۆزی به‌رانبه‌ر بکات، خه‌مه‌ره‌وین.

اندی - ا (ئهندی - endî): سه‌ه‌یر، عه‌جایه‌ب، ئومید، هیوا.

اندیدن - مص (ئهندیده‌ن - endîden): ته‌عه‌جو‌بکردن، حه‌سودی بردن، ئیره‌یی بردن.

اندیشه - ا (ئهندیشه - endîşe): فیکر، گومان، ترس، خۆف، خه‌یال.

اندیشیدن - مص - ل (ئهندیشیده‌ن - endîşîden): بپیرکردنه‌وه، خه‌یال‌کردن.

اندیکاتور - فر - ا (ئهندی‌کاتور - endîkatur): ئهو ده‌فته‌ره‌ی که‌پوخته‌ی

- انسان** - ع - ا (ئینسان - insan): مرؤف.
- انسانیت** - ع - مص - جمع (ئینسانیهت - insanîyet): ته‌رییهت و ته‌دهب و ئاکاری چاک، مرؤفایه‌تی.
- انسب** - ع - ص - تفض (ئه‌نسهب - enseb): گونجاوتر، له بارتر.
- انسباک** - ع - مص - ل (ئینسیباک - insibak): له قالبدان، قالبه زترو زیو، سه‌بیکه.
- انستیتو** - فر - ا (ئینستیتو - instîtü): ته‌نجومه‌ن. بنکه‌ی ته‌دهبی یان زانستی، په‌یمانگه.
- انسجام** - ع - مص - ل (ئینسیجام - insicam): گونجان، پیکه‌وه هه‌لکردن، شیلگیری، ته‌بایی.
- انسداد** - ع - مص - ل (ئینسیداد - insidad): گیران، ره‌وان بوون، قسه‌ره‌وانی، له‌به‌ر رویشتن.
- انسلاخ** - ع - مص - ل (ئینسیلاخ - insilax): پیست فریدان، که‌ولکردن، رووت بوونه‌وه، پیست داملکان.
- انسلاک** - ع - مص - ل (ئینسیلاک - insilak): تیکه‌ل بوون، به‌دهسته‌یه‌ک یان کومه‌لنیک خه‌لکی.
- انسولین** - انگل - ا (ئینسولین - insulîn): ماده‌یه‌که له به‌دهندا په‌یدا ده‌بی و شه‌کری خوین ریک ده‌خات.
- انشاء** - ع - مص - م (ئینشا - inša): داهیتان، ده‌ستپیتکردن.
- انشاء‌الله** - ع - ئینشائه‌للا - (inša'ellah): گهر خوا بیه‌وئ، ئینشه‌للا.
- انشراح** - ع - مص - ل (ئینشیراه - inširah): کرانه‌وه.
- انشعاب** - ع - مص - ل (ئینشیئاب - inšiab): جیا‌بوونه‌وه. (په‌راگه‌نده‌بی).
- انشقاق** - ع - مص - ل (ئینشیغاق - inšixax): درزبردن، پارچه پارچه بوون، جیا‌بوونه‌وه.
- انشوده** - ع - ا (ئونشوده - unšude): سروود، نه‌شید.
- انصاب** - ع - ا (ئه‌نساب - ensab): بت، په‌یکه‌ر، کۆته‌ل، سه‌نه‌م.
- انصار** - ع - ا (ئه‌نسه‌ار - ensar): لایه‌نگر، دۆست، یاریده‌ده‌ر، ته‌و تاقمه‌ خه‌لکه‌ی مه‌دینه‌ که یاریده‌ی هه‌زرتی ره‌سو‌لیان دا.
- انصاف** - ع - مص - ا (ئینساف - insaf): عه‌دالته‌ت، راستیکردن، میانه‌په‌وی.
- انصراف** - ع - مص (ئینسیراف - insiraf): گه‌رانه‌وه. وازه‌یتان، به‌جیه‌ه‌شتن.
- انصرام** - ع - مص (ئینسیرام - insiram): برین، ته‌واو بوون.
- انضباط** - ع - مص (ئینزیبات - inzibat): زه‌بت و ره‌بت، دیسپلین.
- انضمام** - ع - مص - ل (ئینزیمام - inzimam): په‌په‌ندنه‌ی کردنی دوو شت یان زیاتر به‌یه‌که‌وه.
- انطباع** - ع - مص - ل (ئینتیبا‌ء - intiba'): چاپ بوون، نه‌قش‌بوونی شتیک له‌سه‌ر شتیک‌ی دی، باری سه‌رنج.
- انطباق** - ع - مص - ل (ئینتیباغ - intibax): به‌رانسه‌ر بوون، یه‌کسان بوون.

- انطفاء** - ع - مص - ل (ئینتتيفاء -
'intifa): کوژانه وه، خاموشبوونه وه.
انطلاق - ع - مص - ل (ئینتتيلاغ - inti-
lax): بهربوون، دهرچوون.
انطماس - ع - مص - ل (ئینتتيماس -
intimas): مهحو بوو، نه مان،
ديارنه مان.
انظار - ع - ا (ئه نزار - enzar):
نیگاگان.
انعام - ع - ا (ئه نعام - en'am):
چاره وایان.
انعام - ع - ا - مص م (ئینئام - in'am):
به خشش. چاکه کردن، نیعمه ت دان.
انعدام - ع - مص - ل (ئینئیدام -
in'dam): نه مان.
انعزال - ع - مص (ئینئیزال - in'izal):
گوشه گیربوون، گوشه گیری.
انعطاف - ع - مص (ئینعیئتاف -
in'itaf): چه مینه وه، گه پانه وه،
وه رچه رخان.
انعقاد - ع - مص (ئینئیعاد - in'ixad):
به ستن، به ستنی شله مه نی، به ستنی پهمان.
انعکاس - ع - مص - ل (ئینئیکاس -
in'ikas): ره نگدانه وه، ده نگدانه وه.
انف - ع - ا (ئه نف - enf): دفن، که پو،
لووت.
انفاد - ع - مص - م (ئینفاد - infad):
ته و او کردن، کوتایی هاتن، نه هیشتن.
انفاز - ع - مص - م (ئینفاز - infaz):
ناردن، جیبه جیکردنی حوکم و فه رمان،
راپه راندن.
انفاق - ع - مص - م (ئینفاغ - infax):
نه فه قه دان، خه رج کردن.
- انفال** - ع - ا (ئه نفال - enfal):
غه نیمه ت، ناوی سوره تیککی قورثانه،
ده سته کوه ت، سود، خه لات.
انفت - ع - مص - ل (ئه نه فه ت - enefet):
زیان، خه ساره ت، شهرم، نه نگ.
انفجار - ع - مص (ئینفیحار - inficar):
فه جری به یانی، درز بردن، ته قینه وه.
انفحه - ع - ا (ئینفه هه - infehe):
هه ویننی په نیر.
انفراد - ع - ا - مص (ئینفراد - infirad):
ته نیایی، به ته نیا کاریک بکه ی.
انفس - ع - ص (ئه نفه س - enfes):
به نرخ تر، گرانتتر، نایابتر.
انفساخ - ع - ص (ئینفیساخ - infisax):
جیابوونه وه. ته لاقدان، هه لوه شان وه ی
عه قدی کرین و فروشتن.
انفست - ا (ئه نفه ست - enfest): ته ونی
جالجالۆکه، ته فنی داپیرووشک.
انفصال - ع - مص - ل (ئینفیسال -
infisal): جیابوونه وه، جو دایی،
لیکترازان.
انفع - ع - ص (ئه نفه - enfe'):
به سوودتر.
انفعال - ع - ا - مص - ل (ئینفیئال -
infi'al): شهرمه زاری، هه لچوون.
انفکاک - ع - مص - ل (ئینفیکاک -
infikak): لیکجیابوونه وه، رزگاربوون.
انفلونزا - فر - ا (ئه نفلونزا - enflunza):
هه لامه ت، په سیو، ئه نفلونزا.
انفییه - ع - ص - ن (ئه نفییه - enfiye):
برنوتی.
انفیرمیری - ا (ئینفیرمه ری -
infirmeri): په رستارخانه.

- انفیرمر** - (اینفیرمه - infirmer) : پهرستار.
- انقاز** - ع - مص - م (ئینغاز - inxaz) : رزگارکردن، ره‌هاکردن، ده‌ریازکردن.
- انقاس** - ع - ا (ئه‌نغاس - enxas) : مه‌ره‌که‌ب.
- انقباض** - ع - ا (ئینغیباز - inxibaz) : قه‌بز بوون، دلگیران.
- انقد** - ع - ص (ئه‌نغهد - enxed) : ناقیدتر، ره‌خنه‌گرت.
- انقراض** - ع - مص - ل (ئینغیراز - inxiraz) : له‌نیوچوون.
- انقسام** - ع - مص - ل (ئینغیسام - inxisam) : دابه‌شبوون، پارچه‌پارچه بوون.
- انقص** - ع - مص - ل (ئه‌نغسه‌س - enxes) : که‌متر.
- انقضاء** - ع - مص - ل (ئینغیزاء - inxiza') : ته‌واو بوون.
- انقطاع** - ع - مص - ل (ئینغیتاء - inxita') : داپران، پسان.
- انقلاب** - ع - ا - مص - ل (ئینغیلاب - inxilab) : کوده‌تا، گۆرانیکاری، ناژاوه، شوپش.
- انقلاء** - ع - مص - ل (ئینغیلاء - inxila') : له‌ره‌گه‌وه‌هه‌لکه‌نران.
- انقیاد** - ع - مص - م (ئینغیاد - inxiyad) : رام بوون، گوتیرایه‌لی، گۆشدار، که‌ویبوون.
- انک** - (ئینک - ink) : مه‌ره‌که‌ب.
- انکار** - ع - مص - م (ئینکار - inkar) : نکۆلی کردن. حاشاکردن.
- انکسار** - ع - مص - ل (ئینکیسار - inkisar) : شکان، نوشووستی.
- انکساف** - ع - مص - ل (ئینکیساف - inkisaf) : خۆرگیران.
- انکشاف** - ع - مص - ل (ئینکیشاف - inkişaf) : ئاشکرا بوون.
- انگ** - ا (ئه‌نگ - eng) : مارکه.
- انگار** - په - مص (ئه‌نگار - engar) : خه‌یال‌کردن، چمان، وه‌ک بلتی.
- انگاره** - ا - مف (ئه‌نگارده - engarde) : ئه‌فسانه، داستان، سه‌ربورده، چیرۆک، چیفانۆک.
- انگارہ** - ا (ئه‌نگاره - engare) : خه‌یال، ته‌سه‌ور، ئه‌فسانه، سه‌ربور، پتیوه.
- انگاز** - ا (ئه‌نگاز - engaz) : ئالەت، ئامبیر، ئه‌وزار.
- انگاشتن** - په - مص - م (ئه‌نگاشته‌ن - engashten) : خه‌یال‌کردن، گومان کردن، ته‌سه‌ورکردن، چیرۆک و ئه‌فسانه.
- انگام** - ا (ئه‌نگام - engam) : کات، زه‌مه‌ن، گاڤ.
- انگامه** - ا (ئه‌نگامه - engame) : هه‌راوه‌ه‌نگامه، شه‌ر، ئاپۆره‌ی خه‌لک، کات و زه‌مان.
- انگبین** - ا (ئه‌نگوبین - engubîn) : هه‌نگوبین.
- انگبینه** - ص - ن (ئه‌نگوبینه - engubîne) : دروست بکری.
- انگدان** - ا (ئه‌نگودان - engudan) : جۆره‌گیایه‌که.
- انگرده** - ا (ئه‌نگورده - engurde) : بۆلی تری، بۆل، ده‌نکه تری.

- انگروا** - (ئه‌نگیرڤا - engirva):
ئاغه‌ل، جیی داگردنی په‌ز له ده‌می
سه‌رمادا.
- انگره مینو** - (ئه‌نگره مینو - en-
gremînu): ئه‌هریمه‌ن، رینوینی خراپه.
- انگریز** - (ئه‌نگریز - engrîz): گیایه‌کی
درکاوی گول زه‌رده، زه‌رده سیری.
- انگز، انگرژ** - (ئه‌نگه‌ز، ئه‌نگه‌ژ -
engez, engej): خاکه‌ناز، بی‌ل.
- انگرژد** - (ئه‌نگوژده - engujed):
سه‌مخ، که‌تیره.
- انگرژک** - (ئه‌نگه‌ژه‌ک - engejek):
بی‌لچه.
- انگروا** - (ئه‌نگیرڤا - engijva):
ئاغه‌ل.
- انگسبه، انگشبه** - (ئه‌نگه‌سبه،
ئه‌نگه‌شبه - engesbe, engeşbe):
وه‌رزترو جووتیاریک که سه‌رمایه‌و ئه‌سباب
و تفاقی خو‌ی هه‌ب، سه‌وداگر، پیایوی
خاوه‌ن سه‌روه‌ت.
- انگشت** - (ئه‌نگوشت - engušt):
په‌نجه، قامک، تل، کلک، ئه‌نگوس.
- انگشت** - (ئه‌نگیششت - engišt):
زوخال، خه‌لوز، ره‌ژوو.
- انگشتال** - ص (ئه‌نگیششتال -
engiştal): نه‌خو‌ش، بیمار، له‌پرو
لاوازو ده‌غه‌زار.
- انگستانه، انگستانه** - (ئه‌نگوشتانه،
ئه‌نگوشتتڤانه - enguštane):
ئیسکیف - ئه‌نگوستیله‌ی دوورمان،
کوشتوبان.
- انگشتانه** - (ئه‌نگوشتانه -
enguštane): جو‌ره گولیکه، په‌نجه‌خانم.
- انگستر، انگستری** - (ئه‌نگوشته‌ر،
ئه‌نگوشتتته‌ری - enguşter,
enguşteri): موستیه‌ل، کلکه‌وانه.
- انگشتریا** - (ئه‌نگوشتتته‌ریا -
enguşterpa): به‌شتیک ده‌گوتری که
پاره‌ی پی بدری و به‌کار نه‌یه‌ت.
- انگشت شهادت** - (ئه‌نگوشتی
شه‌هادت - enguşti şehadet):
قامکی شاده، دوشاو مژه.
- انگشتگر** - ص (ئه‌نگیششتگره -
engiştger): ره‌ژووکه‌ر، خه‌لوزفرۆش.
- انگشت نگاری** - ا - مص (ئه‌نگوشت
نیگاری - engušt nigarî): په‌نجه‌مو‌ر،
وه‌رگرتنی چاپی په‌نجه‌کان.
- انگشت نما** - ص (ئه‌نگوشت نما -
enguştnima): نیودار، مه‌نشور،
ناسراو، به‌ناویانگ.
- انگشتو** - (ئه‌نگیششتو - engiştü):
چنگال، نانی له‌ رو‌ن گوشراو.
- انگشته** - (ئه‌نگوشته - engušte):
شه‌نه، شه‌ن.
- انگل** - (ئه‌نگه‌ل - engel): پارازیت،
میمل، توفه‌یلی، مشه‌خو‌ر، که‌سپیک له‌سه‌ر
خه‌لکی تر بژی.
- انگل شناسی** - (ئه‌نگه‌ل شناسی -
engel şinasi): ناسینی مشه‌خو‌رانی
زه‌ره‌بینی.
- انگل** - (ئه‌نگول - engul): گولینک،
دوگمه.
- انگولیون** - (ئه‌نگیلیون - engilyun):
ئینجیل.
- انگویا** - (ئه‌نگویا - engupa): جو‌ره
گیایه‌کی خو‌رسکه.

- انگور** - (ئهنگور - engur): تری، ههنگور، میتو.
- انگور فرنگی** - (ئهنگور فرهنگی - engur ferengî): میوهیه که له چهشنی تری.
- انگورک** - (ئهنگورکه - engûrek): سووک کراوهی ئهنگوره، جوژه جالبالۆکهیه کی تری ئاسایه.
- انگورک چشم** - (ئهنگورهکی چهشم - engureki çeşm): بیلبیلهی چاو.
- انگول** - (ئهنگول - engul): دوگمه.
- انگیختن** - مص - م (ئهنگیختن - engîxten): جوژاندن، هاروژاندن، دندهدان.
- انگیزانیدن** - مص (ئهنگیزانیده - engîzanîden): جوژاندن، هاروژاندن، دندهدان، لئاندن، بزافدان.
- انگیزه** - (ئهنگیزه - engîze): هو، هاندر، ئهنگیزه، ورووژینه.
- انگیزیدن** - مص - م (ئهنگیزیده - engîzîden): پروانه، ئهنگیزانیدن.
- انگیل، انگیله** - (ئهنگیل، ئهنگیله - engîl, engîle): توفهیلی، مشهخۆر.
- انمله** - (ئهمله - enmele): سههری قامکان، نوکی پهنجه.
- انموزج، نموزج** - (ئهفموزهج، نموزهج - numuzec): نمونه.
- انواع** - ع - (ئهنقا - enva): جوژهکان، چهشنهکان.
- انور** - ع - ص (ئهنقهر - enver): نورانیتر، رووناکتر، درهخشانتتر، گهشتر.
- انوشه** - ا - مر (ئهنوشه - enuşe): نهمری، تازه زاوا، پاشای گهنج، جاویدان، نهمر.
- انوف** - (ئونوف - unuf): کهپووان.
- انها** - ع - مص - م (ئینهاء - inha): گهپاندنی پهپام، گهپاندنی ههوال، تهواوکردن.
- انهار** - ع - (ئهنههار - enhar): رووباران.
- انهاض** - ع - مص - م (ئینههاز - inhaz): ههستاندن، ههلساندن.
- انهدام** - مص - ل (ئینههیدام - inhidam): ویران بوون، دارووخان.
- انهزام** - ع - مص - ل (ئینههیزام - inhizam): بهزین، راکردن و ههلاتن، بهزین و بوژخواردنی لهشکر.
- انهماک** - ع - مص - ل (ئینههیماک - inhimak): سهرقالی بهکاریکهوه، پزگالتبوون، گژبوون.
- انیاب** - ع - (ئهنیاب - enyab): کهلپهکان.
- انیران** - (ئهنیران - enîran): به باوهیری زهردهشتیهکان فریشتهی نیکاحه.
- انیس** - ع - ص (ئهنیس - enîs): یارو هاوده.
- انیسان** - (ئهنیسان - enîsan): ئهفسانه، قسهی درۆ، وتهی بیهوده و نابهجی.
- انیسون** - یو - (ئهنیسون - enîsun): جوژه رازیانهیه که.
- انیشه** - ص (ئهنیشه - enîşe): جاسوس، سیخو، شوڤار، خهوهردز، ههوالدز.
- انین** - (ئهنین - enîn): ناله، نالین، نکاندن.
- او** - په - (ئو - u): ئهو.

- اوا- (ئاڧا- ava):** دهنګ، ئاواز.
اوائل- ع- ص (ئەڧائیل- eva'il): يه که مه کان.
اواخړ- ع- ص (ئەڧاخیر- evaxir): کۆتاییه کان، دوامینه کان، بڼه تایه کان.
اوار، اواره- (ئەڧار، ئەڧاره- evar, evare): دهفته ری نووسینی حیساباتی دیوان.
اوار- (ئوڧار- uvar): گهرما، گهرمای ناگریان هه تاو، تینویتی.
اوارجه- (ئەڧاریجه- evarice): پروانه: (اوار، اواره).
اوام- (ئەڧام- evam): قهرز، وام، رهنگ.
اوامر- ع- (ئەڧامر- evamir): فرمان، ئەمر.
اوان- ع- (ئەڧان- evan): کات، گاڤ، دهم.
اوانی- ع- (ئەڧانی- evanî): دهفرو ئامان.
اوبار- (ئەوبار- ewbar): کۆلکه.
اوباریدن- مص- م (ئەوباریدن- ewbarîden): قووتدان، هه لئووشین.
اوباش- ع- (ئەوباش- ewbaş): خوڤیری، ترۆ، بهرهللا، عامی و بی تهریبت، گه جه روگوجهر، هه رچی و په رچی.
اوباشتن- مص- م (ئەوباشتن- ewbaşten): پرکردن.
اوت- فر- (ئوت- ut): مانگی هه شته می سالی فه رهنگی، تاب.
اوتاد- ع- (ئەوتاد- ewtad): سنگ، پیشه و او رابه رانی ته ربقه ت، میخ.
اوتار- ع- (ئەوتار- ewtar): ژئی.
- اوتان- ع- (ئەوسان- ewsan):** بت.
اوئوق- ع- ص (ئەوسه غ- ewsex): مه حکه متر، توندوتۆلتتر.
اوج- (ئەوج- ewc): لوتکه، بالآتترین پله، به رزی، به عه ره بی کراوی وشه ی اوگ / ئەوگ- ه، که شکه لان.
اوجاع- ع- (ئەوجا- ewca): دهر دو نازاران، ژان.
اوجب- ع- ص (ئەوجه ب- ewceb): پیتوستر، واجبتر.
اوحده- ع- ص (ئەوهده- ewhed): ته نیا، بی وینه، تاقانه.
اوداء- ع- (ئەڧیدا- evida): دۆستان.
اوداج- ع- (ئەه وداج- ewdac): شاده ماران، ده ماری گهر دن.
اودوکلنی- (ئودوکلونی- uduku- lunî): قۆلۆنیا.
اودیه- ع- (ئەودییه- ewdîye): شیوو دۆلان.
اور- (ئور- ur): مست، ئەو مسته ی به ده وی که سیکدا ده درئی.
اورا- (ئورا، ئەورا- ura, ewra): قه لا، هه سار.
هفت اورای چرخ- (ههفت ئورای چهرخ- heft uray çerx): هه وت ته به قه ی ئاسمان.
اوراد- ع- (ئەوراد- ewrad): ویردو دو عا.
اورامن- (ئەورامه ن- ewramen): يه کیکه له ئاهه نکه کۆنه کانی مۆسیقا.
اوران- (ئوران- uran): ئوکسییدی ئۆرانیوم.

اوزان-ع - (ئهوزان - ewzan): کیش، کیشکان.

اوژندن-مص - م (ئهوژندهن-ewjenden): تورپدان، فرپدان، پهرت کردن، راخستنی فهرش و رایهخ.

اوژولیدن-مص - م (ئهوژولیدهن-ewjulîden): پهراگه نده کردن، په ریشان کردن، هاروژاندن.

اوساخ-ع - ا (ئهوساخ - ewsax): زپو زبل، پیسی، قریژی.

اوستاخ- (ئوستاخ - ustax): گوستاخ، گوساخ، دلیر، چاوقایم، بیباک.

اوستاد-ص - ا (ئوستاد - ustad): ئوستاد، شارهزا، ماموستا، وهستا، کارزان، کارامه.

اوستام- (ئوستام - ustam): لغاف، لغاو، زین و قهرپۆز.

اوسط-ع - ص (ئهوسهت - ewset): میانه، مام ناوهندی، ناڤین.

اوسع-ع - ص (ئهوسهه - ewse'): فراوانتر.

اوشال-ا - ا (ئهوشال - ewşal): ئاوی کهم که له تاویر یان له شاخان بتکی، فرمیسکی چاو، ئهشکی زۆر.

اوشاندن، اوشانیدن-مص (ئهوشاندهن، ewşanden, ewşanîden): وهشانندن، تۆ وهشانندن، بلاوکردنهوه.

اوشنگ- (ئهوشهنگ - ewşeng): تهناف.

اوشین- (ئهوشین - ewşîn): گیایهکی کیتی بۆن خوشه، بۆ تام و بۆن له ماست و دۆ دهکری.

اورانوس- (ئورانوس - uranus): خوی ئاسمان.

اورانیوم- فر - ا (ئورانایوم - uranyum): یورانایوم.

اورت- (ئوڤهرت - uvert): واز، کراوه.

اورده-ع - ا (ئهووریده - ewride): ئه و دهمارانهی خوی بۆ دل دههیننهوه، رهگان خویتهینهه.

اورس- (ئهفریس - evris): سهرووی کیتی، درهختی ئورز.

اورع-ع - ص (ئهورهه - ewre'): خواپهرست تر، تهقوادارتر.

اورک- (ئهورهک - ewrek): دیلانج، جۆلانه، ههرهزانی، لهیلووک.

اورمزد، اورمز- (ئورموزد، ئورموز- urmuzd, urmuz): کورتکراوهی - ئاهورا مهزدا-یه: خوی تاق و تهنیا.

اورنجن- (ئهورهنجهن - ewrencen): بازن، پاوانه، جنجیل.

اورند- (ئهورهند - ewrend): شان و شهوکهت، فهروشکو، ئهقل و ئاوهز، فیل و دهو، ههلهته تاندن، خاپاندن.

اورنگ- (ئهورهنگ - ewreng): تهختی پاشایهتی، فهروشکو، عهرش.

اورنیدن-مص (ئهورهنیدهن - ewrendîden): فریودان، خاپاندن.

اوره- فر - ا (ئوره - ure): جهوهههری میز.

اوزار- (ئهوزار - ewzar): ئامپر، ئهوزار،

اوزار-ع - ا (ئهوزار - ewzar): گوناهان، باری قورس.

- اوصاف** - ع- (ئهوساف - ewsaf): وهسف، سیما، ئه دگار.
- اوضاع** - ع- (ئهوزاء - ewza'): رهوش، بارودوخ.
- اوضح** - ع- ص (ئهوزهه - ewzeh): روونتر، ئاشکراتر.
- اوطان** - ع- (ئهوتان - ewtan): وهتن، ولات، نیشتمان، وار.
- اوعیه** - ع- (ئهوئییه - ew'iye): دهفروئامان.
- اوفتادن** - مص- ل (ئوفتادهن - uftaden): کهوتن، داتهپین، دارووخان، رمان.
- اوقاف** - ع- (ئهوغاف - ewxaf): ئه و مولک و مالانهی که بو کومه کی لیتقه و ماوو بینه وایان یان بو مهزارو مزگه ووتان یان شتی دی تهرخان ده کری.
- اوقیه** - ع- (ئهوغییه - ewxiye): پتوانه یه که، به رانبه ر به جهوت میسقاله.
- اوکندن** - مص- م (ئهوکهندهن - ewkenden): هه لکه نندن، توردان.
- اوکنیدن** - مص (ئهوکهنیدهن - ewkenîden): په رتکردن، راخستنی رایه خ، توردان، هه لکه نندن.
- اوگ** - (ئهوگ - ewg): لوتکه، به رزی، که شکه لان.
- اول** - ع- (ئهفقهل - evvel): یه که م.
- اولی** - ع- ل (ئولا - ula): یه که م (بو می).
- اولاد** - ع- (ئهوله ولاد - ewlad): مندالان، کوران.
- اولتیماتوم** - ا- فر (ئولتیماتوم - ultîmatum): بریاری یه کجاره کی، دوا
- پیشنیار که قه بول نه کری بیته مایه ی پچرانی په یوه ندییه کانی دوو ده ولت، یان روودانی جهنگ، ئینزار.
- اولکه** - (ئولکه - ulke): مه لهند، مه یدان، ولات.
- اولنج** - (ئولینج - ulinc): دارکی هیشووه تری.
- اولو** - ع- (ئولو - ulu): خاوه نان، خودانین.
- اولو الابصار** - ص- مر (ئولول ئه بسار - ulul ebsar): خه لکی روون بین، خودانین بینایی.
- اولو الالباب** - ص- مر (ئولول ئه لباب - ulul elbab): ئاقلان، خه لکانی به ئاوه ز، خودانین ئافز.
- اولو الامر** - ص- مر (ئولول ئه مر - ulul emr): فه رمانه وایان، پیشه وایان.
- اولو العزم** - ص- مر (ئولول ئه زم - ulul ezim): خاوه ن عه زمان، خودانین قیان.
- انبیاء اولو العزم** - (ئه نبیائی ئولول ئه زم - enbîya' iululezim): په یامبه رانی نیردراو، ئه و پیغه مبه رانه ی که خودان کتیب و شه ریه تی سه ریه خو بوونه.
- اولیاء** - ع- (ئه ولیاء - ewlyā'): خاوه نان، خودانین.
- اوماج** - (ئوماج - umac): په لوله ی نارده گهنم.
- اونس** - فر- ا (ئونس - uns): کیشیکه - نزیکه ی (۳۰) گرامه.
- اونیفرم** - فر- ص (ئونیفرم - unîfurm): جلک و به رگی چوون یه ک،

- یهک شیوه، وهکویهک، جلکی عهسکه ری. **اونیورسیتته** - فر- ا(ئونیقییرسیتته - unîvirsîte): زانستگه. زانکوؤ.
- اوهام** - ع- ا(ئه وهام - ewham): تهسه ور، گومان، خه یال، وههم.
- اویژه** - ص(ئه فیژه - evîje): خالیسه، تایبته.
- اویس** - (ئو فیهیس - uveys): گورگ.
- اهاپه، اهابه** - ع- مص- ل(ئیهاپه، ئیهاپهت - ihabe, ihabet): له نه عه رت دان، ترساندن.
- اهالی** - ع- ا(ئه هالی - ehali): خه لکی مه ده نی.
- اهانت** - ع- مص- م(ئیها نتهت - ihanet): سوکایه تی پیکردن، سووک کردن.
- اهتداء** - ع- مص- م(ئیه تیداء - ihtida'): هی دایه ت، دۆزینه وهی ری راست، ری دۆزینه وه.
- اهتزاز** - ع- مص- ل(ئیه تیزاز - ihtizaz): جولانه وه، شه کانه وه، جولته، شادی کردن، له رانه وه.
- اهتمام** - ع- مص- ل(ئیه تیمام - ihtimam): بایه خ پیدان، خه مخوری، مشور خواردن.
- اهداء** - ع- مص- م(ئیه داء - ihda'): دیاری ناردن، به خشین.
- اهداری** - ع- مص- م(ئیهدار - ihdar): به فیروندان. خوین رشتنی که سیک، به هه دهر دان.
- اهداف** - ع- ا(ئه هداف - ehdaf): هه ده ف، نیشانه، مه به ست، ئامانج.
- اهرام** - ع- ا(ئه هرام - ehram): قوجه ک.
- اهرام مصر** - ع- ا(ئه هرامی میسر - ehrami misr): ئه و قه برو گۆرانه یه که میسریانی کۆن له نزیکه قاهیره دا بو شا- یانی خو بان دروستیان کردوون.
- اهرامن** - ا(ئه هرامن - ئه هریمن)
- اهرم** - ا(ئه هرهم - ehrum): نوپل، باری، لوسه، مه لغه، هییم.
- اهرن** - ا(ئه هرهن - ehren): ته شوئی، ته شو.
- اهریمن** - په- ا(ئه هریمن - ehrîmen): شه یتان، ئه هریمن، ئیبلیس.
- اهریمه** - ا(ئه هریمه - ehrîme): شه یتان.
- اهزون** - ا(ئوهزون - uhzun): نه زوک، ئه سستیور.
- اهزون** - ق(ئه هزون - ehzun): ئیستا.
- اهل** - ع- ا(ئه هل - ehl): شایسته، خاو خیزان، خه لکی یهک شوین.
- اهلاک** - ع- مص- م(ئیه لاک - ihlak): له نیو بردن.
- اهلی** - ع- ص(ئه هلی - ehli): گیانله به رانی مائی.
- اهلیت** - ع- مص- ج(ئه هلییهت - ehliyet): شایسته بی.
- اهلیلج** - ا(ئیه لیلج - ihlîlec): هه لیله، به ری دره ختی که له هیندستان ده روی. رهنگی زهره یان ره شه، له پزیشکی دا به کار دیت.
- اهم** - ع- ص(ئه هم - ehem): گرینگتر. پیوست تر.
- اهمال** - ع- مص- م(ئیهمال - ihmal): خه مساردی و بی موالاتی، سستی و ته مه لی کردن، پشت گوئی خستن.

اهم - (ئههمه - ehmer): چهقهل، تۆری، تۆرک.
اهنوخوشی - (ئوهنوخوشی - uhnüxûşî): پیشه‌وهر، نه‌هلی پیشه.
اهواء - ع - (ئههفا - ehva'): هه‌واو هه‌وه‌س.
اهوار - ع - (ئههفار - ehvar): هۆراو، زه‌لکاو، زۆنگ.
اهوال - ع - (ئههفال - ehval): ترس و بیم.
اهورا مزدا - (ئاهورا میزدا - ahura mizda): خوی تاک و ته‌نیا.
اهون - ع - ص (ئهههه‌ن - ehven): ئاسانتر، سانانتر.
اهیب - ع - ص (ئههیهب - ehyeb): به‌هیهب‌تر، ترسانکتر، سامناکتر.
ای - (ئه‌ی - ey): ئامرازو پیستی بانگ کردن.
ایا - (ئه‌یا - eya): ئامرازو پیستی بانگ کردنه، هۆ... هه‌ی، ئه‌ی.
ایاب - ع - مص - ل (ئیاب - iyab): گه‌رانه‌وه، زفرین.
ایادی - ع - (ئه‌یادی - eyadî): ده‌ستان.
ایار - ع - (ئه‌یار - eyar): مانگی سییه‌می به‌هار، مایس.
ایارده - (ئه‌یارده - eyarde): ته‌فسیرو شروقه‌ی کتیبی زه‌ند.
ایاره - (ئه‌یاره - eyare): ده‌فته‌ری حیسابات.
ایاره‌گیر - ا - ص (ئه‌یاره‌گیر - eyaregîr): حیسابدار، ژمیریار.
ایاز، **ایاس** - (ئه‌یاز، ئه‌یاس - eyaz, eyas): شنه‌ی شه‌و، شنه‌ی سارد، بای فینک.
ایازی - تر - (ئه‌یازی - eyazî): سه‌ریپچ یان رووپوشی ره‌شی ژنان، پیچه.
ایاغ - تر - (ئه‌یاغ - eyax): جام، پیاله‌ی شه‌رابخوری.
ایاق، **ایاق** - تر - (ئه‌یاغ، ئایاغ - eyax, ayax): پی.
ایالت - ع - (ئیاله‌ت - iyalet): ناوچه، ناوچه‌یه‌کی فراوانی ولایتیک که چهند شاریک بگریته‌وه.
ایام - ع - (ئه‌یام - eyyam): رۆژان، عه‌یام، رۆژگار، سه‌رده‌م.
ایتام - ع - (ئه‌یتام - eytam): هه‌تیوان، سیتی. هه‌تی، بی‌باب.
ایت ئیل - تر - (ئیت ئیل - itil): سالی سه‌گ.
ایتکین، **ایتکین** - (ئیت کین، ئیتکین - itkîn, itgîn): خاوه‌ن مال، خودان مال، مالخۆ، خانه‌دار.
ایتوک - (ئیتوک - itük): مژده، مزگینی.
ایشار - ع - ص (ئیسار - isr): له‌خۆبردوویی، به‌شی خۆ به‌که‌سیکی دی بده‌ی، خۆبه‌خت کردن، قازانجی خه‌لکی پیش ه‌ی خۆت بخه‌ی.
ایجاب - ع - مص - م (ئیجاب - icab): واجب کردن، پیویست کردن.
ایجاد - ع - ص (ئیجاد - icad): ئیجاد کردن، داهیتان، ئه‌فراندن، هیتانه وجود، په‌یدا کردن، دروست کردن.
ایجاز - ع - ا - مص - م (ئیجاز - icaz): کورت بری.

اهم - (ئههمه - ehmer): چهقهل، تۆری، تۆرک.
اهنوخوشی - (ئوهنوخوشی - uhnüxûşî): پیشه‌وهر، نه‌هلی پیشه.
اهواء - ع - (ئههفا - ehva'): هه‌واو هه‌وه‌س.
اهوار - ع - (ئههفار - ehvar): هۆراو، زه‌لکاو، زۆنگ.
اهوال - ع - (ئههفال - ehval): ترس و بیم.
اهورا مزدا - (ئاهورا میزدا - ahura mizda): خوی تاک و ته‌نیا.
اهون - ع - ص (ئهههه‌ن - ehven): ئاسانتر، سانانتر.
اهیب - ع - ص (ئههیهب - ehyeb): به‌هیهب‌تر، ترسانکتر، سامناکتر.
ای - (ئه‌ی - ey): ئامرازو پیستی بانگ کردن.
ایا - (ئه‌یا - eya): ئامرازو پیستی بانگ کردنه، هۆ... هه‌ی، ئه‌ی.
ایاب - ع - مص - ل (ئیاب - iyab): گه‌رانه‌وه، زفرین.
ایادی - ع - (ئه‌یادی - eyadî): ده‌ستان.
ایار - ع - (ئه‌یار - eyar): مانگی سییه‌می به‌هار، مایس.
ایارده - (ئه‌یارده - eyarde): ته‌فسیرو شروقه‌ی کتیبی زه‌ند.
ایاره - (ئه‌یاره - eyare): ده‌فته‌ری حیسابات.
ایاره‌گیر - ا - ص (ئه‌یاره‌گیر - eyaregîr): حیسابدار، ژمیریار.
ایاز، **ایاس** - (ئه‌یاز، ئه‌یاس - eyaz, eyas): شنه‌ی شه‌و، شنه‌ی سارد، بای فینک.
ایازی - تر - (ئه‌یازی - eyazî): سه‌ریپچ یان رووپوشی ره‌شی ژنان، پیچه.
ایاغ - تر - (ئه‌یاغ - eyax): جام، پیاله‌ی شه‌رابخوری.
ایاق، **ایاق** - تر - (ئه‌یاغ، ئایاغ - eyax, ayax): پی.
ایالت - ع - (ئیاله‌ت - iyalet): ناوچه، ناوچه‌یه‌کی فراوانی ولایتیک که چهند شاریک بگریته‌وه.
ایام - ع - (ئه‌یام - eyyam): رۆژان، عه‌یام، رۆژگار، سه‌رده‌م.
ایتام - ع - (ئه‌یتام - eytam): هه‌تیوان، سیتی. هه‌تی، بی‌باب.
ایت ئیل - تر - (ئیت ئیل - itil): سالی سه‌گ.
ایتکین، **ایتکین** - (ئیت کین، ئیتکین - itkîn, itgîn): خاوه‌ن مال، خودان مال، مالخۆ، خانه‌دار.
ایتوک - (ئیتوک - itük): مژده، مزگینی.
ایشار - ع - ص (ئیسار - isr): له‌خۆبردوویی، به‌شی خۆ به‌که‌سیکی دی بده‌ی، خۆبه‌خت کردن، قازانجی خه‌لکی پیش ه‌ی خۆت بخه‌ی.
ایجاب - ع - مص - م (ئیجاب - icab): واجب کردن، پیویست کردن.
ایجاد - ع - ص (ئیجاد - icad): ئیجاد کردن، داهیتان، ئه‌فراندن، هیتانه وجود، په‌یدا کردن، دروست کردن.
ایجاز - ع - ا - مص - م (ئیجاز - icaz): کورت بری.

- ئیچ** - ف (ئیچ - iç): هیچ، حه‌شته‌با.
ایحاء - ع - ص (ئیها - iha): وه‌حی ناردن، ئیشاره‌ت کردن. خسته‌نه دل، ئیله‌هام پییه‌خشین، سرووش به‌خشین.
ایدر - په - ق (ئیده‌ر - ider): ئیره، لیره، ئیستا، هه‌نووکه، ئیره‌نگه.
ایدروژن - فر - ا (ئیدروژن - idrujin): هایدروژین.
ایدند - ا (ئیده‌ند - idend): هه‌ند. له ۳ - ۱۰، چه‌ند.
ایدون - ق (ئه‌یدون، ئییدون - eydün, idün): ئیستا، ئه‌م ده‌مه.
ایده - ا (ئیده - ide): فیکر، ئه‌نیشه، خه‌یال، ته‌سه‌ور، نیه‌ت، باوهر، هزر.
ایده‌ال - فر - ا (ئیده‌ئال - ideal): ئاره‌زووی به‌رز، که‌مال‌خوازی، نمونه‌یی.
ایده‌الیست - فر - ا (ئیده‌ئالیست - idealîst): که‌مال‌خوازی، ئایدالیست، په‌یره‌وی ریبازی ئایدالیزم.
ایده‌الیسم - فر - ا (ئیده‌ئالیسم - ide'alîsm): ئایدالیزم.
ایده‌ئولوژی - فر - ا (ئیده‌ئولوژی - ideulujî): ئایدولوژی. زانستی فیکرو مانا، ریبازی سیاسی بیان کومه‌لایه‌تی.
ایدی - ع - ا (ئیدی - eydî): ده‌ستان.
ایذاء - ع - م (ئیذاء - iza): ئه‌زیه‌تدان، ئازاردان، ئه‌شکه‌نجه‌دان.
ایر - ا (ئیر - ir): کتیر، دومه‌ل، زیپکه.
ایرا - جر (ئیرا - ira): چونکه.
ایراث - ع - م (ئیراس - iras): که‌سیک بکریت به‌میراتگر، میراتی دانان بو‌که‌سیک.
ایراد - ع - م (ئیراد - irad): بیانوگرتن، هه‌نجه‌ت، ره‌خنه‌گرتن، هه‌له‌گرتن.
ایرسا - لا - ا (ئیره‌سا - irsa): په‌لکه‌ره‌نگینه، سو‌سه‌نی کتوی.
ایرسون - یو - ا (ئیرسون - irsun): جق جقه، کاغه‌زیکه‌ی زه‌ردی ناسکه‌بو رازاندنه‌وه‌ی هه‌ندی شت به‌کار دیت.
ایرمان - په - ا (ئیرمان - irman): میوان، میوانی ناوه‌خت، هیواو ئاوات.
ایرمان سرای - ا (ئیرمان سرای - irman seray): میوانخانه، دنیا، خانوی به‌کری.
ایریدیوم - ا (ئیریدیوم - irîdyum): جو‌ره‌کانزایه‌کی سپی سه‌خته‌له‌پله‌ی ۲۳۶۰ گهرمیدا ده‌توتیته‌وه.
ایزد - په - ا (ئیزده - ized): خوا، یه‌زدان، خو‌لا.
ایزد پناه - ا - ف (ئیزده‌په‌ناه - izedpe-nah): که‌سپیک له‌په‌نای خودا بیت، په‌نا به‌خوا.
ایزد گشسب - ا (ئیزده‌گوشه‌سب - ized guşesb): خوا په‌رست، خودان ئه‌سپ.
ایزغنج - ا (ئیزغنج - izxinc): جه‌وال.
ایستادن - م - ل (ئیستاده‌ن - istaden): وه‌ستان.
ایستاده - ا - م (ئیستاده - istade): وه‌ستاو، له‌سه‌ر پی، وسیاگ.
ایستگاه - ا (ئیستگاه - istgah): ویستگه، جیی وه‌ستان.
ایسر - ع - ص (ئه‌یسهر - eyser): ئاسانتر. لای چه‌پ، چه‌پ.
ایشان - ضمیر - ا (ئیشان - işan): ئه‌وان.

- ایشیک اقاسی** - تر- (ایشیک
 ئاغاسی - işik axasî): دارۆغهی
 دیوه خان، پیای دیه باری شا.
- ایصاء** - ع- مص- م (ئیساء - isa')
 وه سیت کردن، نامۆزگاری کردن،
 راسپاردن.
- ایصال** - ع- مص- م (ئیسال - isal)
 گه یاندن، په یوه ندیکردن.
- ایضاً** - ع- ق (ئیهزن - eyzen)
 دیسان، هه مدیس.
- ایضاح** - ع- مص (ئیزاه - izah)
 روونکردنه وه.
- ایغده** - (ئهی غوده - eyxude)
 بیتهده، بیژ، ورینه کهر.
- ایغری** - ص (ئهیغری - eyxir)
 نییر، نه سپ، فه حل.
- ایغری** - تر- ا- مص (ئهیغری -
 eyxir): جووت بوونی چه یوانات.
- ایفاء** - ع- مص- م (ئیفاء - ifa)
 و به لئین بردنه سهر، هه قدانه وهی خه لک.
- ایفاد** - ع- مص- م (ئیفاد - ifad)
 ناردن.
- ایفاظ** - ع- مص- م (ئیفاز - ixaz)
 بیتدارکردنه وه، هوشیارکردنه وه.
- ایقاع** - ع- مص- ل (ئیفاء - ixa')
 خستن، رینتم، شه به یخون.
- ایقان** - ع- مص (ئیفان - ixan)
 دلنیا بوون، باوه رکردن، گه بشتنه یه قین، بی
 گومانی، یه قین.
- ایل** - تر- (ئیل - il)
 تیره و تایفه،
 عه شرت، عیئل، خیئل.
- ایل بیگی** - تر- ص- ن (ئیل به گی -
 ilbegî): چیگری سهره ک عیئل.
- ایلجار** - تر- (ئیلجار - ilcar)
 کۆبوونه وهی ژماره به کی زۆر له ره عیه ت بو
 ئه نجامدانی کاریک.
- ایلچی** - تر- ص- ن (ئیلچی - ilçî)
 سه فیر، نیردراوی تایبه تی، بالیۆز.
- ایلخان**، **ایلخانی** - تر- ا.فا (ئیلخان،
 ئیلخانی - ilxan, ilxanî): سه رخیتل،
 سه ره ک عیئل.
- ایلخی** - تر- (ئیلخی - ilxî)
 گه له نه سپ.
- ایلغار** - تر- (ئیلغار - ilxar)
 هیرش، شه به یخون.
- ایللول** - ع- (ئیللول - ilul)
 مانگی تۆیه می رۆمی.
- ایم** - ع- ص (ئهییم - eyyim)
 پیای، ژن مرده، ژنی بی میرد، بیتوه پیای،
 بیتوه ژن.
- ایماء** - ع- ص (ئیماء - ima')
 ئیشاره تکردن، کینایه و ره مز، ئاماژه.
- ایماق** - تر- (ئویماق - uymax)
 قه بیله، خیتل، تایفه.
- ایمان** - ع- (ئیمان - iman)
 باوه ر، ئیمان.
- ایمر** - (ئیمهر - imer)
 گاسن.
- ایمن** - ع- (ئهیمن - eymen)
 راست، یومن، موباره ک، پیروژ.
- ایمه** - ق (ئیمه - ime)
 بیتهده، ئیستا، نه م ده مه.
- این** - ضمیر (ئین - in)
 نه مه.
- اینج** - (ئینج - inc)
 یه ک گرتی قامک،
 نزیکه ی دوو سانتیمه تر.
- اینفت** - (ئینفته - infet)
 پیویستی، تکا، داوا.

اینک - ق (ئینهک - inek): ئه مه ،
ئېستا .

اینند - عدد - (ئینهند - inend):
هه ندیک ، ۳ - ۹ ، چه ند .

ایوار - ق - (ئیشار - ivar): زه رده پهر ،
ئېوارئ .

ایوارکردن - مص - (ئیشارکه ردهن -
ivarkerden): سه فه رکردنی دهمه و ئیواره .

ایواز - ص - (ئیشاز - ivaz): رازوه ،
خه ملتیراو .

ایوان - په - (ئه یشان - eyvan):
به رهه بیوان .

ایهام - ع - مص - م (ئیهام - iham):
که وتنه گومان و دوو دلئ ، خستنه گومان و
هه له وه .

ب

بائر، بایر - ص - ع (بائیر - bair):
ویران، که لاه، خراب و گندهل، به یار،
زهویبهک که نه کری به کشتوکال.

بائره - ص - ع (بائیره - baire): زهوی
به یار.

بائس - ص - ع (بائیس - bais): بینهوا،
ههژار، دهستکورت و نه دارا، کتول و
که ساس، به له نگاز.

بائن - ص - ع (بائین - bain): ناشکرا،
دیار.

بائوباب - (بائوباب - baubab):
دهرختیکی زور سهخت و توندوتول و
زه لاه، تیره که ی ده گاته بیست مهتر، له
ئه فریقبادا دهرویت و ده لین تا شش ههزار
سال دهژی.

باب - ص - ا (باب - bab): باب، باوک،
دهرباره، دهرهق، شایسته، ههژ، ههروهها
به مانای باوو مؤدیش دیت.

باب - ا - ع (باب، bab): ده رگا، قاپی،
دهرکی مال، دهروازه، له تهقسیمبهندی
کتیباندا به هه ر فسل و به شیک دهگوتری، پاژ.

(ب - B) = پیستی دووه می ئه ل فبای
فارسییه، به (با) دهخوینرته وه، به
حه ساوی ئه بجه د به رانبهر به دووه (۲) له
ههندی وشه دا دهگوزی و ده بی به (واو)
وهک: (باز - واز)، (برزیدن - ورزیدن)
ههندی جاریش ده بی به (فی) وهک:
(ابزار - افزار). ههندی جاریش ده بیت به
«م» وهک: (غژب - غژم).

(با - Ba) نامرزی په یوه ندییه. ههندی جار
مانای هاوریه تی یان ده گهل ده گه یه نییت،
وهک: «فریدون با بهرام آمد» = فهره یدون
ده گهل به هرامدا هات، ههندی جار مانای
مولکایه تی و خاوه نداری ده دات، وهک:
باهنر = به هونه ر، هونه رمه ند. ههروهها له
بواری به راوردکاریدا به کار دیت وهک: «این
کاغز با ان کاغز فرق دارد» واته: ئه م
کاغزه ده گهل ئه و کاغزه دا جیا یه.

باآفرین - ص (با ئا فرین - ba aferin):
شایانی ئا فرین، شایانی ستایش.

بائت - ا - ع (بائیت - bait): شهومه نه،
خواردنی شه و به ساره، به یات، شه و ساره.

- بابا** - (بابا - baba): باوک، باپیر، پیره‌میردی کامل، له عه‌ره‌بیدا به‌مانای «پاپا» ی دیانانیش به‌کار دیت.
- بابا آدم** - ا. م. (بابا ئادم - baba adem): ئاده‌می بابی تیره‌ی به‌شهر.
- بابا غوری** - ا - ص (بابا غوری - babaxurî): چاو‌یک که‌ته‌قی بی و بیلبله‌ی دهره‌اتبی. کویری.
- بابت** - (بابه‌ت - babet): دهره‌بار، جوړ، شایسته، شایان، هه‌ژ.
- بابزن** - (بابزه‌ن - babizen): شیشی که‌باب.
- بابک** - (بابه‌ک - babek): بابی بچووک، په‌روه‌ده‌کار، دروستکار، ئیوه‌تکه‌ر، به‌خیتوکه‌ر.
- بابو** - (بابو - babü): بابی بچووک، بچووک‌راوه‌ی باب، دهر‌ویش، قه‌له‌نده‌ر.
- بابوته** - (بابوته - babûte): گۆزه‌ی گلین، گۆزه‌ی پر ئاو.
- بابونه** - (بابوونه - babûne): گیاهه‌کی به‌هاری بۆن خو‌شه، پونگه.
- بابیزان** - (بابیزان - babîzan): که‌فیل، ناو‌بژیوان.
- بابیزن** - (بابیزن - babîzen): ناو‌بژیوان، که‌فیل، باوه‌شین.
- بات** - ا - ع (باتته - batte): برنده، په‌کجاره‌کی.
- باتالیون** - (باتالیون - batalyon): ده‌سته، گروپ، به‌تالیون، به‌شیتک له هه‌نگی پیاده‌یان تو‌بخانه.
- باتره** - (باته‌ره - batere): ده‌ف، دایه‌ره.
- باتری** - (باتری - batrî): پاتری، پیل.
- باتلاق** - ت (باتلاغ - batlax): باتلاخ، سیاناو.
- باتنگان** - (باته‌نگان - batengan): باینجان، باجان.
- باتون** - (باتون - batün): دار ده‌ست، عه‌سا.
- باتیست** - (باتیست - batîst): قوماشی ده‌زوو ناسک، تول.
- باج** - (باج - bac): باج، سه‌رانه، بارانه، خاوه.
- باج** - (باج - bac): سرووتیکی مه‌زه‌بی زهرتوشتیانه، خاموشی و بیده‌نگی له کاتی ئه‌نجامدانی هه‌ندئ سروتی ئایینی، ویردی هیتاش و ژیر لیوی.
- باجناق** - ا - ق (باجیناغ - bacinax): ئاوه‌لزاوا، هاولینگ، دووکه‌س که‌دوو خوشکیان خواستی، هاوزاوا.
- باجه** - (باجه - bace): روژنه، ده‌لاقه، شوینی تایبه‌تی بلیت برین، شوینی وهرگرتن و دانی پاره له سینه‌ماو بانقه‌کاندا.
- باجی** - ا - ت (باجی - bacî): خوشک، باجی، خوشکی گه‌وره.
- باحور** - ا - ع (باحور - bahûr): گه‌رمای چله‌ی هاوین.
- باختر** - (باختر - baxter): روژئاوا، خوژئاوا.
- باختن** - (باختن - baxten): گه‌مه‌کردن، له ده‌سدانی شتیک، دۆراندن له قوماردا.
- باخته** - ا - مف (باخته - baxte): دۆراو له قوماردا.

- باخسه** - ا (باخسه - baxse): په نارې.
- باخه** - ا (باخه - baxe): كيسه ل، كيسو.
- باد** - ا (باد - bad): با، ههوا، هه لمانسان، ناوسان.
- باد** - (باد - bad): له چاوگي بوون و هک: (زنده باد = بژي).
- باداباد** - (باداباد - badabad): هه رچي ده بي بابي.
- بادارنگ** - ا (بادا رنګ - badareng): ترنج، گيايه کي بون خوشه.
- بادافرا** - ا (بادئه فراه - bad efrac): سزا، جه زاي خرايي، توله ليسه ننده وه.
- بادام** - ا (بادام - badam): دره ختي بادهم، باقي، به هيث.
- بادام بن** - ا (بادام بون - badambun): بنه بادهم.
- بادامه** - ا (بادامه - badame): قوزاخه ي کرمي ناوړشم، پينه، هه ر شتي له ناوکه بادهم بچيت.
- بادآور** - ک (بادئاقره - badaver): شتي که با هينابي، کينايه به بو شتيک که به خورايي و بيزه حمهت به دست بيت، باوتوز.
- باداور** - ا.فا (بادئاقره - badaver): با هاوردوو، خواردنيک که مرؤف باي پيکات.
- بادبادک** - ا.م.م.م (بادبادک - badbadek): کولاره، قاقه زقوشي.
- بادبان** - ا.م.م (بادبان - badban): چارؤکه ي که شتي، يه خه، سهري قولي جلک.
- بادبدست** - ا.م.م (باد بدست - badbidest): مرؤفي بيکاره،
- ده سته تال، بي شانس، به دبه خت، کلؤل.
- بادبر** - ا.فا (بادبور - badbur): باهر، هه ر ده رمانيتک باکردني سک لا بيت.
- بادبر** - ص (بادبر - badber): فشه کهر، هيچ له ده ست نه هاتوو.
- بادبروت** - ک (بادبروت - badbrût): غرور، خوږه سندی، فرناخي.
- بادبرين** - ا.م.م.م (بادي به رين - badiberin): باي سه با، شه مال.
- بادبيزن** - ا.فر (بادبيزن - badbizen): پانکه.
- بادپا** - ص (بادپا - badpa): تيش، خيرا، له ز، خوشبزه، پتر بوئه سپي خيرا به کار ديت. خوشرهو.
- باد پروا** - ا (بادپه رقا - badperva): با درز، ده ريچه.
- بادپيچ** - ص (بادپيچ - badpîç): بادراو.
- بادپيما** - ص (بادپه يا - badpeyma): نه سپ يان هيستر، يا وشتری خوشرهو، مرؤفي بيکاره و درؤزن و فشه باز.
- بادتخم** - ا.م.م (بادتوخم - badtuxm): رازيانه.
- بادخن** - ا.م.م (بادخه ن - badxen): ده ريچه، باپه روا، بادرز.
- باددار** - ص (باددار - baddar): ناوساو، باکردوو، بادار، مرؤفي به ده عيه و ههوا، لووتبه رز، فرناخ.
- باددبور** - ا.م.م.م (بادي ده بور - badidebûr): بايه ک که له باشوري روژاوه و بيت.
- باددژنام** - ا.م.م.م (بادي دژنام - badidijnam): باي ناشيرين و خراب،

بادسر - ص (بادسه- badser):
 خۆپه سندا، خۆپه رست، لوتبه رز، فرناخ.
بادسرخ - ا. فر (بادی سورخ-
 badi surx): باسوور، جووره
 نه خۆشپیه کی گرانه.
بادسنج - ا. مر (بادسهنج- badsenc):
 لووت به رز، به ههواو ده عییه. خه یال
 پلاو.
بادسنج - ا. مر (بادسهنج- badsenc):
 ئامیتریکه بو نه ندازه گرتنی گوشارو خیرایی
 با، نه نیمۆمه تر، باپیو، بانما.
بادغر - ا. فر (بادغهر- badxer):
 بادرز، بابویر، با ده لئین.
بادفر - ا. مر (بادفره- badfer):
 فریفرۆکه.
بادفره - ا. فر (بادفره- badfere):
 فریفرۆکه.
بادفروردین - (بادی فروردین-
 badi furwerdîn): بای ده بور،
 بایهک، که له رۆژاوا یان له باشووری
 رۆژاواوه بی.
بادفره - ا. (بادفره- badefer): سزا،
 تاوان.
بادکش - (بادکش- badkeş): بادرز،
 باده لئین، که له شاخ که هه جامه تکیش
 خوینی پی بهر ده دات، خوین به رده ر.
بادگانه - ا. مر (بادگانه- badgane):
 جووره په نجه ریه ک یان په رده یه که که به
 داری ناسک دروستی ده کهن و له بهر ده رکی
 ژوور یان په نجه ره داده نری تا ههوا بچیته
 ژووری و ناو ژووره کهش له ده رپرا نه بی نری.
بادگند - ا. مر (بادی گوند-
 badi gund): ئاوسانی گون، قوری.

جووره نه خۆشپیه که که له نه نجامیا پیستی
 لهش به تایبه تی گونا سور هه لده گه ری.
 شه رایی ئال و سوور.
باددست - ص (باد ده ست- bad dest):
 ده ستبلاو.
باددم - ا. مر (باد ده م- bad dem):
 موشه ده مه.
بادرم - ص (بادرهم، بادروم-
 badrem, badrum): بی هوده،
 ره عییه ت.
بادرنگ - ا (باد رهنگ- badreng):
 ترنج، بیشکه، نه سپی خۆشبه ز، که بات،
 باده رنک.
بادرنگبویه - ا (باد رهنگبویه-
 badrengbûye): گیایه کی بو خۆشه،
 له تیره ی پونگه یه و ده خوری.
بادرو - ص (باد رهو- bad rew): که پر،
 بادرز.
بادروج - ا (باد روج- bad rûc):
 ریحانه ی کیتی.
بادروزه - ا (باد روزه- bad rûze):
 پی داویستی رۆژانه؛ وهک: خۆراک و
 پۆشاک و نهو بابه ته شتانه، کاری رۆژانه.
بادریس، **بادریسه** - ا (بادریس-
 badrîs): سه ره ته شی، نه ستونی خپوه ت.
بادزن - ا. مر (بادزن- badzen):
 پانکه، باوه شتین.
بادسار - ک (بادسار- badsar):
 بی تاوه ز، نه قل سووک، توندیرو، تیژرو،
 خۆشپرو، له خۆبایی، فرناخ.
بادساری - ا- مص (بادساری-
 badsarî): سه رکیش، غرور، له خۆبایی
 بوون، فرناخی.

- بادگیر** - ا.مر (بادگیر - badgîr):
بادگیره، بادرز، قه‌باغی کون کونی سه‌ری
سه‌ماوهر.
- بادنجان** - ا (بادینجان - badincan):
باینجان، بامجان، باجان.
- بادنما** - ا.مر (بادنه‌ما - badnema):
باپتو، بانما.
- باده** - ا (باده - bade): مه‌ی، شه‌راب،
مه‌سته‌مه‌نی.
- بادی** - ص - ن (بادی - badî): هه‌وایی،
هه‌ر شتیک بدریته پال با وهک: «اسیای
بادی»، تاشیبا.
- بادی** - ا - ع (بادی - badî): هه‌وه‌ل،
سه‌ره‌تا، ریث.
- بادیان، بادیان** - ا (بادیان، بادیان -
badiyan, badiyane): رازیانه.
- بادیه** - ا - ع (بادیه - badîye): سارا،
بیابان.
- بادیه** - ا (بادیه - badîye): بادی،
ده‌فری مسین، کاسه‌ی گه‌وره‌ی مسین.
- بازل** - ا.فا - ع (بازیل - bazil): سه‌خی،
دل‌اوا، به‌خشنده.
- بار** - ا (بار - bar): کول، په‌ین، مندالی
ناوسکی دایک، جار، میوه‌ی دره‌خت،
به‌ر، که‌نار، روخ.
- بار** - ا.فر (بار - bar): مه‌یخانه، نه‌و
شوینانه‌ی که به‌سه‌ر پیوه سارده‌مه‌نی و
خواردنی لی ده‌خوریت.
- باران** - ا (باران - baran): باران، واران.
- بارانداز** - ا.مر (بارانداز - barandaz):
شوینتی که باری لی بخریت، شوینی لادانی
کاروان، کاروانسه‌را، باره‌نناز.
- بارانی** - ا (بارانی - baranî): جلی
- نایلونی یان مشه‌ما که تاو نه‌دات، له
کاتی به‌فرو باران له‌به‌ر ده‌کریت، بارانی،
هه‌روه‌ها ناوی تیره‌یه‌کی تورکانه.
- بارآور** - ص - فا (بارئا‌فه‌ر - baraver):
ده‌رختی به‌ردار، له بواری بانک‌داریدا به
سه‌رمایه‌یه‌ک ده‌گوتری که سوود بدات،
productif.
- باراوردن** - مص (با ئا‌ف‌ه‌ر ده‌ن -
baraverden): به‌ردان، من‌دال
په‌روه‌رده‌کردن و هینانه‌بار، به‌ختی‌کردن.
- باربر** - ا. م (باربره‌ر - barber):
کول‌ه‌ل‌گر، هم‌مال، باربره‌ر.
- باربستن** - مص - م (باربه‌ستن -
barbesten): باربه‌ستن، کوک‌ردنه‌وه‌و
به‌ستنی بار تا له توتومبیل یان ولاخ بنری،
سه‌فه‌ر کردن، خو ئاماده‌کردن بو سه‌فه‌ر.
- بارپیچ** - ا - م (بارپیچ - barpîç):
بارپیچ، هه‌ر شتیک باری پی بی‌پچری،
وه‌کو په‌ت و گوریس و که‌ندرو نه‌و شتانه.
- بارجا** - ا - م (بارجا - barca): ته‌لارو
ده‌رباری پاشا.
- بارجامه** - ا - م (بارجامه - barcame):
شه‌لته، هه‌گبه، ته‌لیس.
- بارح** - ا - ع (باریح - barih): بای
گه‌رم، گره، بایه‌که که له هاویناندا دیت.
- بارح، بارحه** - ا - ع (باریه - barihe):
دوینتی، شه‌وی
رابردوو.
- بارخانه** - ا (بارخانه - barxane):
ختیوه‌ت و چادرو نه‌و پیتداو‌یستیانه‌ی که
ده‌گه‌ل خودا بو سه‌فه‌ری ده‌به‌ن. عه‌مار.
- بارخدا** - ا.مر (بارخودا - barxuda):
خوای مه‌زن، پاشای گه‌وره، خودان.

- بارد** - ص - ع (بارید - barid): سارد، فینک، تهزی، چیتی.
- باردار** - ا - فا (باردار - bardar): دره ختی بهردار، زگپر، ئاوس، دووگیان، ئافس.
- بارز** - ص - ع (باریز - bariz): دیار، بهرز، ئاشکرا، بهرجه سته.
- بارع** - ص - فا - ع (باری - bari): چاک، بالا، کارامه.
- بارق** - ص - فا - ع (باریغ - barix): بریقهدار، دره خشان، پرووسکه دار.
- بارقه** - ص - فا - ع (باریغه - barixe): ههوری تریشقه دار.
- بارک الله** - ع (باره که لا - barekella): ئافهرم، ئافهرین، باره که لا.
- بارکش** - ا - ص (بارکش - barkeş): بارکیش، باره بهر، ئیدی حه یوان بی یان عه ره بانه یان ئوتومبیل.
- بارگاه** - ا. مر (بارگاه - bargah): باره گا، کۆشک و ته لاری پاشایان، ده ربار.
- بارگی** - ا (باره گی - baregî): یابو، بارگیر، ئه سپی ناره سه ن، بارگین.
- بارگیر** - ا. فا (بارگیر - bargîr): باره بهر، ئیدی حه یوان بی یان عه ره بانه یان که شتی.
- بارگین** - ا (بارگین - bargîn): چالو.
- بارنامه** - ا (بارنامه - barname): پسوله ی لیستی بار.
- بارو** - ا (بارو - barû): شوره، دیواری قه لا، حه سار، قولله.
- باروت** - ا (باروت - barût): باروت.
- بارور** - ص (بارقه ر - barver): بهردار، دره ختی میوه دار.
- باروزه** - ا (باروزه - barûze): پروانه
- بادروزه** - ع (badrûze):
- بارومتر** - (بارومیتەر - barûmeter): باییتو، بانما.
- بارون** - (بارون - barun): یه کیکه له له قبه کۆنه کانی ئه رستوکراتانی ئه وروپا.
- باره** - ا (باره - bare): حه سار، شوره، دیواری قه لا.
- باره** - ا (باره - bare): که ره ت، ده رباره، رهوت و ریباز.
- باره** - ا (باره - bare): بارگین، یابو.
- باربند** - ا (باربه ند - barebend): ته ویله، پشتیر.
- باری** - ع (باری - barî): خوا، یه زدان.
- باری** - ص - ن (باری - barî): هه رشتیک بۆ بارد بردن به کار بیت وهک: ولاخ، عه ره بانه، ئوتومبیل، قیتار.
- باری** - ص (باری - barî): سووکه له ی باریک، ناسک.
- باری** - ق (باری - barî): به له ی، خۆلاسه. به هه ر حال.
- باریافتن** - مص - ل (باریافتن - baryaften): چونه ده ربار، گه یشتن به حوزوری پاشا.
- باریدن** - مص - ل (باریدن - barîden): بارین، هاتنه خواری به فرو باران، داگردنی به فرو باران و ته رزه، وارین.
- بارش** - ا. مص (باریش - bariş): داگردنی به فرو باران.
- بارنده** - ص - فا (بارینده - barinde): بارانی، هه وای هه ورو بی هه تاو.
- باریک** - ص (باریک - barîk): زراف، لاواز، باریک

موفه تیش، که سیچ که له قیتار، یان موزه‌خانه و شوینانی دیدا ته‌مه‌شای بلیت ده‌کات، کونترۆله‌ر.

بازپرس - ا- فا (بازپورس - bazpurs): پرسکار، موحه‌قق، پشکینه‌ر.

بازپرسی - ا- مص (بازپورسی - bazpursî): پرسکاری.

روزبازپرسی - روزی بازپورسی - رۆژی پساتی، رۆژا په‌سلانی. (rûzibazpursî): رۆژی قیامه‌ت،

بازپرسی - ص- ن (بازپه‌سین - bazpesîn): دوایین.

بازپیچ - ا (بازپیچ - bazpîç): بادراو، مورویه‌ک که به بی‌شکه‌وه بکری بۆ سه‌رگه‌رمی منداڵ.

بازجو - ا. فا (بازجو - bazcû): ماموری ته‌حقیق له شتیک یان کارتیک.

بازجویی - ا. مص (بازجویی - bazcûyî): ته‌حقیق، ته‌حقیقکاری.

بازخشین - ا (بازخه‌شین - bazixeşîn): بازی که‌وه رهنگ، جو‌ره بازیکتی پشت ره‌شی چاو سووره.

بازخواست - ا. مص (بازخواست - bazxast): پرسینه‌وه، تاقیب کردنی

هۆی که‌مه‌ترخه‌می و خه‌تای که‌سیچ، رۆژی قیامه‌ت، گله‌یی، لیپرسینه‌وه.

روز بازخواست - (روزی بازخواست - ruzî baz xast): رۆژی په‌سلانی، رۆژی قیامه‌ت.

بازدار - ا- ص (بازدار - bazdar): که‌سیچ که بازی راو به‌خیتو بکات، بازه‌وان.

بازداشت - ا. مص (بازداشت - bazdaşt): ته‌وقیف، چه‌پسی کاتی.

باریک بین - ص- فا (باریک بین - barîk bîn): ورد، زیره‌ک، به‌کنوکۆ، وردبین.

باریک بینی - ا. مص (باریک بینی - barîk bînî): دیق‌ه‌ت، وردی، هۆشیاری، زیره‌کی، وردبینی.

باریک میان - ص (باریک میان - barîk mîyan): که‌مه‌ر باریک، ناوقه‌د باریک.

باریوم - (باریوم - baryum): کانزایه‌که له پله‌ی گه‌رمی ۸۵۰ دا ده‌تویته‌وه.

باز - (باز - baz): پیتی ئیزافه‌یه، به‌مانای دووباره‌دیت، له نوئی، جاریکتی دی، دیسان، هه‌مدیس.

باز - ص (باز - baz): واز، کراوه، ئاواله، والا.

باز - ا (باز - baz): باز، جاران بۆ راوکردنی گیانه‌وه‌ران به‌خیتو ده‌کرا، له تیره‌وه توخمی هه‌لتویه.

باز - ا (باز - baz): قۆل، بازوو. **بازار** - ا (بازار - bazar): بازار، سوگ، شویتنی سه‌وداو مامه‌له.

بازارچه - ا (بازارچه - bazarçe): بازارۆکه، بازارچه.

بازاری - ص- ن (بازاری - bazarî): بازاری، دوک‌اندار، ئه‌هلی بازار، مامه‌له‌چی نیو بازار.

بازارگان - ا- ص (بازارگان - bazargan): سه‌وداگه‌ر، مالفروۆش، بازرگان، گه‌وره‌فروۆشیارو کپیار.

بازالت - (بازالت - bazalt): مه‌په‌ری ره‌ش، سه‌نگی مه‌حه‌ک.

بازبین - ا (بازبین - bazbîn): پشکینه‌ر،

- بازداشتگاه** - ا.مر (بازداشتگاه - bazdaştgah): زندان، نه و شوینده‌ی به موه‌قه‌ت خه‌لکی تیدا چه‌پس ده‌کرتیت، ته‌وقیف‌خانه.
- بازداشتن** - مص.م (بازداشتن - bazdašten): مهنه‌ک کردن، قه‌ده‌غه‌کردن، یاساخ کردن.
- بازدم** - ا.مر (بازدم - bazdem): نه و بایه‌ی که له سیبیه‌کانه‌وه ده‌رده‌دری. زه‌فیر.
- بازدید** - ا.مص (بازدید - bazdîd): دیداری دووباره، دیتن، نه‌نجام‌دانی کاریک.
- بازرس** - ا.فا (بازرس - bazres): موفه‌تیش، پشکیننه‌ر.
- بازرسی** - ا.مص (بازرسی - bazresî): ته‌فتیش، پشکینن.
- بازرگان** - ا.مر (بازرگان - bazergan): بازرگان، دوکانداری گه‌وره.
- بازرنگ** - ا (بازرنگ - bazreng): به‌روانکه، مه‌مک لغ، سینگپوش، مه‌مکبه‌ند.
- بازغ** - ص - ع (بازغ - bazix): روناک، پرشنگذار، بریسکه‌دار.
- بازگرد** - ا - مص (بازگرد - bazgerd): گه‌رانه‌وه، زفرین، هاتنه‌وه.
- بازگرداندن** - مص.م (بازگرداندن - bazgerdanden): گه‌راندنه‌وه، دیسان ناردنه‌وه.
- بازگردانیدن** - مص.م (بازگردانیدن - bazgerdanîden): گه‌راندنه‌وه.
- بازگشت** - ا.مص (بازگشت - bazgeşt): گه‌رانه‌وه، هاتنه‌وه، زفرین.
- بازگشتن** - مص - ل (بازگشتن - bazgešten): گه‌رانه‌وه، تویه‌کردن، وازه‌پنان، زفرین.
- بازگو** - ا.مص (بازگو - bazgû): گوتنه‌وه، دووباره‌کردنه‌وه‌ی قسه، گیرانه‌وه.
- بازماندن** - مص - ل (بازماندن - bazmanden): مانه‌وه، دوآکه‌وتن، ماندوو بوون، پاشکه‌فتن.
- بازمانده** - ا - مف (بازمانده - bazmande): پاشماوه، زیندووی که‌سو کار مردوو، پاشمه‌نده، ماندوو، دوآکه‌وتوو.
- بازنشستن** - مص - ل (بازنشسته‌ن - baznişesten): ده‌ست له کار هه‌لگرتن له زه‌مانی پیریدا، خانه‌نشین بوون.
- بازنشسته** - ا.مف (بازنشسته‌ن - baznişeste): خانه‌نشین.
- بازنمودن** - مص - م (بازنمودن - baznimuden): به‌یان کردن، پیشاندان، نواندن، ده‌رپین، شهرح کردن، شروفه‌کرن، راقه‌کردن.
- بازو** - ا (بازو - bazû): باهو، بازو
- بازوبند** - ا (بازوبند - bazûbend): بازوبه‌ن، نوشته، دو‌عا.
- بازه** - ا (بازه - baze): دۆل، گه‌لی، شیو، ده‌ره. مه‌ودای نیوان دووکیتو، دارده‌ست.
- بازی** - ا (بازی - bazî): وازی، بازی، گه‌مه، یاری، کایه، وهرزش، قومار، گه‌مان.
- بازیکردن** - (بازی‌ک‌رده‌ن - bazîkerden): وازی کردن،

باژن - (باژون - bajun): نییری، بزنه کیتی، تهگه، ساورین.
باستار - (باستار - bastar): فلان، یارۆ، هین، کابرا، ئاماژیه بۆ کهس یان شتی نادیارو نه ناسراو.
باستارو بیستار - (باستارو بیستار - bastarû bîstar): فلانو فیسار.
باستان - ا- ص (باستان - bastan): کهونارا، دیرین.
باستان شناس - ا. ص (باستان شناس - bastanşinas): ئارکولوگ، شاره زاو پسیپۆر له زانستی کهونارانا سیدا، کهونارازان، مه نهرناس.
باستان شناسی - ا. مص (باستان شناسی - bastanşinasî): ئارکولوژی، مه نهرناسی.
باستیان، باستیون - (باستیان، باستیون - bastiyan, bastiyon): بورج، قولله، دیواری قهلات، وهرده.
باستیل - ا. فر (باستیل - bastîl): قهلا، زیندان، ناوی زیندانیکی کۆنی پارسیسه که له شۆرشی مه زنی فه ره نسدا له ۱۷۸۹/۷/۱۴ دا له لایهن جه ما وهره وه روخینرا.
باسره - (باسره - basere): میترگ و بژوین، زه وییهک که بۆ کشتوکال ناماده کرابی.
باسق - ص - ع (باسیخ - basix): بهرز، درپژ، درهختی بهرز، بلند.
باسک - ا (باسوک - basuk): باویشک.
باسکول - ا (باسکول - baskûl): قه پان.
باسلیق - ع (باسلیق - baslîx): شاده ماری بازوو.

خۆخافلاندن، قومارکردن.
بازی دادن - (بازی دادن - bazîdaden): خافلاندن و فریودانی که سیک، ته فهدان، خاپاندن.
بازیار - (بازیار - bazyar): بازه وان، که سیک که باز به خپو بکات، جووتیار، وهرزیر، قوشچی.
بازیافتن - مص - م (بازیافتن - bazyafthen): پهیدا کردنه وه، دۆزینه وه، وهده ست هینانه وهی شتیکی له ده ستچوو.
بازیافت - ا. مر (بازیافت - bazyaft): شتیکی به بی زه حمه ت به ده ست بی.
بازیافتی - ص. ن (بازیافتی - bazyaftî): شتیکی به بی زه حمه ت به ده ست بی.
بازیچه - ا (بازیچه - bazîçe): گه مه ی مندالان، وازی زارۆکان، کایه ی بچووکان.
بازیدن - مص. م (بازیدن - bazîden): گه مه کردن، له ده ستانی شتیکی، دۆراندن له قوماردا.
بازیگر - ص. فا (بازیگر - bazîger): وازیگر، که سیک که له شانۆدا وازی بکات، ئارتیست، ئه کته ر.
بازیگوش - ص (بازیگوش - bazîguş): عاشقه گه مه، ههرزه، وازیدۆست، شۆخ و شه نگ.
باژ - (باژ - baj): باج.
باژیان - ص (باژیان - bajban): باجه وان، کۆکه ره وه ی باج و خه راج، باجگر، باجشان.
باژگونه، **باژگون** - ص (باژگون، باژگونه - bajgun, bajgune): ئاوه ژوو، به ره واژی، ژیروبان، واژی.

- باسیل** - (باسیل - basîl): گیانه وه ریکی ورده به زه پهبین ده پینری، گیانه وه ریکی یه کخانه ییه. میکروپ.
- باسیل کخ** - (باسیل کوخ - basîlkux): میکروبی سیل، که له لایه ن کوخ-ی زانای نه لمانی له سالی ۱۸۸۲ د دوزرایه وه.
- باشام** - (باشام - başam): په رده، په رده ی دهرگا، په رده ساز.
- باشامه** - (باشامه - başame): عه با، چارشیتو، له چک.
- باشق** - (باشق - başex): باشوکه، واشه، باشو.
- باشگاه** - (باشگاه - başgah): یانه، پارک و سهیرانگه.
- باشگون** - (باشگون - başgun): ئاوه ژوو، به ره واژی، سه ره ونخون.
- باشگونه** - (باشگونه - başgune): ئاوه ژوو، به ره واژی، سه ره ونخون.
- باشلق** - (باشلق - başlux): سه رکلاوی گه وره که له کاتی به فرو باران له سه رکلاوه وه له سه ر ده کری.
- باشنگ** - (باشنگ - başeng): هیتشوه تری، هیتشویه ک که به میتوه که وه هاتبیتته خواری، هیتشویه ک که به داره که وه هیشک بووبی.
- باشو** - (باشو - başû): مارمیلکه، ماربله.
- باشومه** - (باشومه - başûme): عه بای ژنان.
- باشه** - (باشه - başe): باشو، باشوکه.
- باشی** - (باشی - başı): له تورکییه وه وه رگیراوه. به مانای سه روه ر، سه رده سته، به پیرس، وه ک: وه سته باشی = سه رده سته.
- باصر** - (باصر - basir): بینا، بینهر.
- باصره** - (باصره - basire): چاو، ئامیری بینین، بینا (بومی).
- باطل** - (باطل - batil): به تال، ناهق، بیتهوده، ناراست، بی فایده، بی کاره.
- باطن** - (باطن - batin): په نهان، ناوه وه، حه قیقه ت، نه سل، دل، به کیکه له ناوه کانی خوا.
- باعث** - (باعث - ba'is): بایس، هو، سونگه، مایه، هه تاو، ناویکی خوایه.
- باغ** - (باغ - bax): دارستانی میوه، رۆژگار، گیتی، بیستان.
- باغ وحش** - (باغی قسه حش - baxi vehş): باخچه ی ئاژه لان.
- باغبان** - (باغبان - baxban): باخه وان.
- باغچ** - (باغچه - baxeç): ئه نگوری هیتشتا نه گه ییوو، به رسیله.
- باغچه** - (باغچه - baxçe): باخی چکوله، باخچه.
- باغره** - (باغره - baxre): لو، ئالو.
- باغ شیرین** - (باغی شیرین - baxişîrîn): یه کیکه له ئاهه نگه کونه کانی موسیقای ئیرانی، ناوی ئاوازیکه له سی ئاوازه که ی باربه د.
- باغنج** - (باغهنج - baxenc): تری باش نه گه ییوو.

- باغند، باغنده** - ا(باغهند، باغهنده) -
بaxend, baxende: په مـسوی شیکراوه، گټوله، کلافه.
- باغوش** - ا.مص(باغوش - baxuş):
 خو به تاوداکردن.
- باغی** - ا.فـا- ع(باغی - baxî):
 سه رکیش، خو سه ر، یاخی، چه ته.
- بافت** - ا(بافت - baft): تانوپو.
- بافت شناسی** - ا.مص(بافت شناسی -
 baftşinasî): هیستولوژی.
- بافتن** - مص.م(بافتن - baften):
 هوئینه وه، چنن.
- بافنده** - ص.فا(بافنده - bafende):
 هوئهر، ته ونکه ر، چنر، جو لا.
- بافدم** - ا(بافده م - bafdem): ثاقیبه ت.
- بافدم** - ا(بافدم - bafdem):
 ثاقیبه ت، ناکام، نه نجام.
- بافکار** - ص.فا(بافکار - bafkar):
 سوکراوه ی «بافتکار»، ه، جو لا، شالباف،
 ته ونکه ر.
- باقر** - ص- ع(باغیر - baxir): پیاوی
 داناو زور دهوله مند، شو ره تی ئیمامی
 پیئجه می شیعه مه زه بانه.
- باقلاء** - ا- ع(باغیلاء - baxila):
 پاقله.
- باقلوا** - (باغله فا - baxleva): پاقله وا.
- باقی** - ص- ع(باغی - baxî): ماوه،
 پایه دار، پاشماوه، نه مر.
- باک** - ا(باک - bak): ترس، په روا.
- باک داشتن** - مص- ل(باک داشتن -
 bak daşten): ترس هه بوون.
- بی باک** - ص(بیباک - bîbak):
 بیترس، دلیر، بی په روا.
- باک** - ا(باک - bak): ته نکى به نزینى
 ئوتومبیل.
- باکارا** - ا.فر(باکاره - bakare): جو ره
 یارییه کی کاغه زه، هه شتو نو، به قه ره.
- باکتیری** - ا(باکتیری - baktirî):
 میکرو ب، به کتیرا.
- باکتریولوژی** - ا(باکتریولوژی -
 baktiryolojî): میکرو ب ناسی.
- باکر** - ا- ع(باکیر - bakir): به یانی.
- باکیره** - ا- ع(باکیره - bakire): کچ،
 کیژی که هیشتا شووی نه کردبج، دویت،
 کناچه ی عازوه.
- باکوره** - ص- ع(باکوره - bakure):
 نویه ره، نوخسه.
- باکی** - ا.فا- ع(باکی - bakî): گریاو.
- بال** - ا(بال - bal): بازوو، بال، په روبا ل.
- بال** - ا.فر(بال - bal): بالییه، کو ری
 سه ما، شوینی ره قس.
- بالا** - ا(بالا - bala): به رزی، قه دو بالا،
 بلندی.
- بالابان** - ا.مر(بالابان - balaban):
 باله بان، ته پل، ده هو ل.
- بالابانچی** - ا.مر(بالابانچی -
 balabançî): ده هو ل کوت، ته پل لیده ر.
- بالابلند** - ص(بالابلند -
 balabulend): بالا به رز، به ژن زراف.
- بالاپوش** - ا.مر(بالاپوش - balapûş):
 لیفه، هه ر شتی له کاتی خه ودا به خو دا
 بدری، پالتو، شانیل، بالا پوش، عه با.
- بالاخانه** - ا.مر(بالاخانه - balaxane):
 باله خانه، بالا خانه.
- بالاد، بالاده** - ا(بالاد، بالاده - balad,
 balade): نه سپ، په ده ک.

- بالار** - (بالار - balar): کاربته.
- بالارو** - ا.فا (بالارهو - balarew): بالارۆ، مه سعه د.
- بالاگر** - (بالاگره - balager): کاربته.
- بالان** - (بالان - balan): دالان، رارهو، داوو ته له.
- بالانس** - (بالانس - balans): به لانس، تهرازوو، هاسه ننگ.
- بالت** - (بالت - balit): بالییه، سه مای بی قسه.
- بالش** - (بالیش - baliş): نه شووما، وه رار، گه وره بوون، گه شه کردن، به خو نازین، فه خر کردن، هۆ هه لکیشان.
- بالش** - (بالیش - baliş): بالیف، بالین، پشتی، سه رین، سه نیا، سه رینگه، بالینج، پالیشته.
- بالشتک** - (بالیشتهک - balişteek): سه رینی بچووک.
- بالشویسم** - ا.مر (بولشیشیسم - bulşivîzim): رتیبازی به لسه ویک.
- بالشویک** - ص.ا (بولشیشیک - bulşivîk): لایه نگران یان پهیره وانی به لسه ویزم.
- بالغ** - ا.فا (بالغ - balix): رهسا، بالتق، بالغ، جهوان، هه رزه کار.
- بالغ** - ا.فا (بالغ - balux): پیاله ی مه ی خواردنه وه که له شاخی گا، یان که رکه دهن یان ئیسقانی فیل دروستکرای، په یمانه ی شه راب.
- بالکانه** - (بالکانه - balkane): بالکانه، که تیبه ی ده رگا و په نجه ره.
- بالکن** - (بالکون - balkun): به له کونه، بانیشه.
- بانگ** - (باله ننگ - baleng): بارونه، بانگ، ترنج.
- بالنگو** - (باله نگو - balengû): بارونه، جوړه ریخانه به که.
- بالو** - (بالو - balû): بالوکه، سگل.
- بالوایه** - (بالفایه - balvaye): په ره سلیترکه.
- بالودن** - مص.ل (بالوده ن - balûden): فه خر کردن، گه وره بوون، نه شووما کردن، وه راره بوون.
- بالوده** - ا.مف (بالوده - balûde): گه شه کردوو، نه شووما کردوو، وه راره بوو.
- بالوس** - (بالوس - balûs): کافوری ناخالیسه، کافوری ته خلیت.
- بالوعه** - ا.ع (بالوئه - balu'e): کونج، مه نهۆل.
- بالون** - (بالون - balun): بالۆن.
- بالیدن** - مص.ل (بالیده ن - balîden): به خو نازین، گه شه کردن، گه وره بوون، وه راره بوون.
- بالنده** - ص.فا (بالنده - balinde): مرۆقتیک یان دره ختیک که نوشووما بکات.
- بالیده** - ا.مف (بالیده - balîde): گه وره بوو، نه شووما کردوو.
- بام** - (بام - bam): سه ریان.
- بام** - (بام - bam): سپیده، سپیده ی زوو، نزیکه ی خو ره لاتن، گه ردی به یان، کازبوه، به ره به یان.
- بامداد** - (بامداد - baldad): سپیده.
- بامدادان** - (بامدادان - bamdadan): سپیده، بوئیلی به یانی، کازبوه.
- بامبو** - (بامبو - bambû): چه یزه ران.

جوړه ودره قبازييه که، له م يارييه دا پارکه له ناوه راستدا داده نری.

بانکه - رو (بانکه - banke): ده فريکي شووشه ي دهم په له يو شيريني و نوقل يان ثاجيل و چهره سات.

بانکيه - (بانکيه - bankiye): سه راف، بانقدار، پول گوره وه، پاره فروش.

بانگ - ا (بانگ - bang): بانگ، گازی، هاوار، چرين.

بانگ نماز - ا (بانگي نماز - bangi nimaz): بانگي نويزان.

بانو - (بانو - banu): خانم، خاتون، يا، ژني به پريز.

بانوي بانوان - (بانوي بانو فان - banuy banuvan): شابانو، مه ليکه.

بانوج - ا (بانوج - banuc): جولانه يو خه وتن.

باني - ع (باني - bani): دامه زرينه ر، بنياتکه ر.

باور - ا (باهر - baver): باوهر.

باورکردن - مص. ل (باهرکه رده ن - baverkerden): باوهرکردن.

باه - ا - ع (باه - bah): جيماع، جووت بووني نيرومي، پيکفه رازان.

باهار - ا (باهار - bahar): قاپ، کاسه، ده فري که خوراکي تيدابي.

باهر - ص - ع (باهي - bahir): رووناک، ديار، ناشکرا، دره خشان، بالا.

باهک - ا (باهک - bahek): شهکه نجه، نازار، بيليله ي چاو، ليدان.

باهکيدن - مص. م (باهکيدن - bahekiden): شهکه نجه دان، نازاردان، ليدان.

بامره - ا (بامره - bamreh): ريگه ي سه ريان، پليکانه.

بامزه - ص (بامزه - bameze): به تام، به له زهت، تامخوش.

بامس - ص (بامهس - bames): گرفتار، گبروده.

بام غلتان - ا. مر (بام غه لتان - bam xeltan): باگردين، بانگوش، باگردان، شه وله بان.

بامگاه - ا. مر (بامگاه - bamgah): سپيده، بوليله ي به يان.

بامه - ا. ص (بامه - bame): رديني دريژو پر، پياوي ردین دريژو.

باميه - ا (باميه - bamiye): بامي.

بان - (بان - ban): پاشگره، که بچيته سه ر هندی وشه، ناوه لئاوي بکه ر دروست ده کات وهک: باغبان = باخه وان، پاسبان = پاسه وان.

بان - ا (بان - ban): سه ريان.

بان - ا (بان - ban): بانگ، هاوار، گازی، گازکردن، چرين.

بان - ع (بان - ban): جوړه دره ختيکه، گه لايه کی سه وزي ناسکی بون خوشي هه يه. به ريک ده گري وهکو پسته وايه و رو نيکي بون خوشي لیده گيري.

باند - (باند - band): نه وار، له فاف، تيلماسک، سارغي، زه وييه ک دريژي له پاني پتر بي، ده سته، تا قم، گرووپ، ره شه ک.

بانداز - (بانداز - bandaj): نه وار يان هر شتي که بريني پي بيه ستان، فتنق به ند، باندج.

بانک - (بانک - bank): بانق، ناوي

- باهل** - ص - ع (باهیل - bahil) : بیکار، دوو دل، پیاوی بی چهک.
- باهو** - ا (باهو - bahû) : باهو، قوّل، بازوو.
- بای** - ص - ق (بای - bay) : مالدار، زهنگین، دهوله‌مند، دارا، هه‌بووه.
- بایا** - ا - ص (بایا - baya) : زه‌روری، پیویست.
- بائع** - ا - ف - ع (بای - bayi) : فرۆشیار.
- بایقوش** - ا - ت (بای غوش - bayxuş) : بایه‌قوش، کونده‌بوو. کوننه‌به‌بو، چوغد.
- بایکوت** - (بایکوت - bayküt) : هه‌ره‌شهی مردن. مقاته‌عه، بایکۆت، نه‌هیشتنی په‌یوه‌ندی.
- بایگان** - ا (بای گان - baygan) : ئه‌رشیف‌کار، ئه‌رشیفیست.
- بایگانی** - ا - مص (بایگانی - bayganî) : ئه‌رشیف‌کاری.
- باییدن** - مص - ل (باییدن - bayîden) : پروانه بایستن.
- بیر** - ا - ع (بیر - bi'ir) : بیرى ئاو.
- بأس** - ا - ع (به‌ئس - be'is) : بویری، دلیری، توندی، تورده‌یی، سه‌ختی.
- بیر** - ا (به‌بر - bebr) : به‌ور.
- ببریان** - ا (به‌بری به‌یان - bebribeyan) : به‌گوتیره‌ی حیکایه‌ته‌کانی شانامه، ئه‌و جله‌به‌که روسته‌م له کاتی شه‌ردا له‌به‌ری کردوو، جله‌کەش له پیستی به‌ور یان پلنگ بووه.
- ببغاء** - ا - ع (به‌بغاء - bebexa) : توتی.
- بت** - ا (بوت - but) : کۆته‌ل.
- بتاییدن** - مص - م (بتاییدن - bitayîden) : دانان، ئازادکردن.
- بتانیک** - ا - فر (بتانیک - butanîk) : گیاناسی.
- بتاوار** - ا (به‌تاوار - betavar) : ئاقیبه‌ت، ئه‌نجام، کۆتایی کار، بنه‌تا، ئاکام.
- بتخانه** - ا - مر (بتخانه - butxane) : په‌رستگه‌ی بت په‌رستان، بتخانه.
- بتر** - ص - ت (به‌ته‌ر - beter) : خراتر، به‌دتر.
- بتستان** - ا (بوتیستان - butistan) : بتستان. بتخانه.
- بتوز** - ا (به‌تفوز - betfuz) : لمۆز، دهم و قه‌پۆز.
- بتکده** - ا - مر (بتکده - butkede) : بتخانه.
- بتکوب** - ا (به‌تکوب - betkub) : جوّره‌ خواردنیکه له کاکله‌ گوتیزو شیرو ماست دروست ده‌کری.
- بتو** - ا (به‌تو - betu) : فه‌ف، (به‌ته‌و) ده‌سکی هاوه‌ن، شوینی هه‌تاوگر.
- بتول** - ص - ع (به‌تول - betûl) : که‌سیک دنیای ته‌رک کردیی، خواناس، ته‌رکه‌ دنیا، پاکداوین، له‌قه‌بی حه‌زرتی فاتیمه‌ی کیژی پیغه‌مبه‌ره، له‌قه‌بی مریه‌می دایکی عیسیاه.
- بتون** - ا (بتون - bitun) : تیکه‌له‌ی چه‌و و لم و چیمه‌نتۆ.
- بتون ارمه** - (بتون ارمه - bitûn arme) : مسه‌له‌ح.
- بتیا** - ا (به‌تیا - betya) : سینه.
- بتیار** - ا (به‌تیار - betyar) : ره‌نج،

- مه شه قهت، زه حمهت، مه پنهت، چه رمه سه ری.
- بتیاره** - ص (به تیاره - betyare):
ئافهت، به لا، ئاژاوه، کریت، ترسناک، به دکار، ژنی به دکار و بی ره وشت، شیت و په ته ری.
- بث** - م.ص.م - ع (بهس - bes):
بلا و کورده وهی هه وال، ئاشکر کردنی رازو خه می خو، په خش.
- بشر** - ا - ع (بهسر - besr):
ئاوله، جوانه زمه. زیبکه.
- بج** - ا (بهج - بوج - bec, buc):
ناوه وهی دهم، گوپ.
- بجا** - ص (بیجا - bica):
په سند، ناسین.
- بجاء آمدن** - (بجاء آمده دن - bica ameden):
میان دو بیون، بیتزار بیون، سه غلهت بیون، بی تاقهت بیون، بیتزار بیون له ژیان و خوژی خواستن به مهرگ، له گیان بیتزار بیون.
- بجکم** - ا (بهجکم - beckem):
هه بیوان، هه وارگه، مائی هاوینه.
- بجول** - ا (بوجول - bucul):
میچ، قاپ، جگ.
- بچه** - ا (بهچه - beçe):
مندال، فه رزه ند، ساوا، زاروک، رۆله.
- بچه دان** - ا.مر (بهچه دان - beçedan):
مندال دان، پزدان.
- بچه سرکه** - ا (بهچه سرکه - beçesirke):
قه تماغه ی سه سرکه، هه رکاتی بوستری شه راب بکری به سرکه. توژی له و قه تماغه یه ی سه سرکه ی تپده کری و دوا ی ماوه یه ک شه رابه که ده بی به سرکه.
- بحاث** - ص - ع (به هاس - behhas):
کنوکوکار، تاقیبکار، باسکار، په یجوو، منه کهر، تویتزه ر.
- بحار** - ا - ع (بیحار - bihar):
ده ریایان.
- بحبوحه** - ا - ع (بو هبو هه - buhbuhe):
ناوه ندی شتیک، گه رمه ی کاریک، ناو جه رگه، ناوه ندی مال، جه رگه.
- بخت** - ص - ع (به هت - beht):
په تی، بی غه ل و غه ش، خالیسه.
- بخت** - م.ص.ل - ع (به هس - behs):
لیکولینه وه، باس، چوونه بنج و بناوان، تویتزینه وه.
- بهر** - ا - ع (به هر - behr):
ده ریایان، هه روه ها به کیشی شیعریش ده لئین، کیشی شیعری عه ره بی نوژده به حره.
- بهران** - ا - ع (بوهران - buhran):
قه بیران، ته نگزه.
- بهرانی** - ص - ن - ع (بوهرانی - buhranî):
به قه بیران، ته نگزه دار.
- بهرانی** - ص - ن - ع (بههرانی - behranî):
خه لکی به حرین، به حرینی.
- بهری** - ص.ن - ع (بههری - behrî):
ده ریایی.
- بھیره** - ا - ع (بو هه یره - buheyre):
ده ریایچه، بیترک، زریبار، به حرک.
- بخ** - ع (بهخ - bex):
وشه یه بو ستایش و ده رپینی خو شحالی یان ئافه رین، به هه.
- بخار** - ا - ع (بوخار - buxar):
هه لم، بوخار.
- بخاری** - ص.ن - ا (بوخاری - buxarî):
سوپا، ئیدی هی دار بی یان نهوت یان کاره با.

- بخاری** - ص. ن (بوخاری - buxarî):
خه لکی بوخارا، بوخارایی.
- بخال** - ص - ع (به خخال - bexxal):
به خیل، پیسکه، ره زیل، ده ستنوقاو، رژد، چروک، حه سوود، چا وچنۆک.
- بخت** - ا (به خت - bext): به خت، شانس، به غبال.
- بختک** - ا (به ختک - bextek):
میترده زمه، مۆته که، پیره هه قۆک، کابوس، شه وگ.
- بختو** - ا (بوختو - buxtü):
هه وره تریشقه، هه وره بروسکه.
- بختور** - ص (به ختقهر - bextver):
به ختیار، خو شیه خت، به به خت، به خته وهر.
- بخته** - ص (به خته - bexte): قه له و، به ران، په زنی نییری سی ساله یان چوار ساله.
- بختی** - ا - ع (بوختی - buxtî): و شتر، و شتری دوو کۆپاره، حوشتری دوو لوور.
- بختیار** - ص (به ختیار - bextyar):
به به خت، به خت یار، به خته وهر.
- بخجد** - ا (به خجد - bexced): چلک.
- بخرد** - ص (بیخرده - bixred): ناقل، دانا، هوشیار، به ئاوه ز، ئاقردار.
- بخرک** - ا (بوخره ک - buxrek): دره ختی باده می کیوی که دارعاسای لی دروست ده که ن.
- بخس** - ص - ع (به خس - bexs): که م، توژیک، هه ندیک، کشتوکالی دیمی.
- بخسانیدن** - مص - م (به خسانیدن - bexsanîden): ره نجاندن، ئازاردان، تواندنه وه، سیس کردنه وه، ژاکاندن.
- بخسیدن** - مص - ل (به خسیدن - bexsîden): سیس بوون، ژاکان، ئازاردان، توانه وه، ره نجان.
- بخسیده** - ا. مف (به خسیده - bexsîde): په ژمرده، سیس بوو، ره نجاو، توژیاو، تواوه.
- بخش** - ا (به خش - bexş): به ش، شارۆچکه.
- بخش کردن** - مص - م (به خش که رده ن - bexş kerden): به شکردن.
- بخشایش** - ا - مص (به خشایش - bexşayiş): عافو، بوردن له تاوان، به خشیش، به خشین.
- بخشش** - ا. مص (به خشیش - bexşiş): به خشیش، ئه نجام، دیاری.
- بخشودن** - مص. ل (به خشوده ن - bexşûden): عه فوکردن، چاوپووشی کردن، به خشین.
- بخل** - ا - ع (بوخل - buxl): رژد، ده ست نوقاو، چروک، پیسکه، ره زیل، چا وچنۆک.
- بخلاء** - ا - ع (بوخه لا - buxela'): کۆی به خیله، رژد، حه سوود، ده ست نوقاو، چروک.
- بخله** - ا (بوخله - buxle): پۆلکه، گاگۆز.
- بخنو** - ا (بوخنو، به خنو - buxnû, bexnû): هه وره تریشقه، هاره، گرمه.
- بخو** - ا (بوخو - bûxu): پیوه ن.
- بخور** - ص (بوخور - buxûr): که وه بی، ره نگی خو له می شتی.
- بخور** - ا - ع (به خور - bexûr): بخور، سوته نی بو نخۆش، هه لمی ئاوی گهرم.

بدانديش - ا. فا (به د ئه نديش -
 bedendîş): به دنياز، دلرەش، به دهزر.
بداوت - مص - ل - ع (به داقت -
 bedavet): بيابان نشيني، باديه گهري.
بداه - ا - ع (به دائه - beda'e):
 سه ره تا.
بدايع - ا - ع (به دايع - bedayi'): تازه،
 ناباو، نوياو، جوان، داهيتراو.
بديخت - ص (به ديه خت - bedbext):
 نه گبه ت، بي شانس، بي يه غبال، بي
 تالچ، كلؤل.
بديگ - ا (به ديه دهك - bedbedek):
 كه ره واله، په پوه سليتمانكه.
بديگ - ا (بود بودهك - budbudek):
 شان به سه ر، په پوسليتمانكه.
بديده - ص (به ديه ده - bedbide):
 قه رزكوپير.
بديو - ص (به ديو - bedbû): بوگه نيو،
 بو ن ناخوش.
بديبن - ا. فا - ص (به ديبين - bedbîn):
 نائومي د، ره شين.
بديچشم - ص (به ديه شم - bedçeşim):
 چاوپيس، چاوحيب.
بدخو - ص (به دخو - bedxû): نه گونجاو،
 بي تاكار، به دخوو، به دفعه ر.
بدخور - ص (به دخور - bedxûr):
 ده رمانى تال و ناخوش كه به ناچارى
 بخورى.
بديل - ص (به دديل - bedil): به دخوا،
 دلپيس، بوغز په ره ر، رغن، خانه گومان،
 ترسنوك.
بدر - ا - ع (به در - bedr): مانگى
 چوارده، «بدر» كويه، هه يشى ته او.

بخون - ا (به خون - bexûn): ئه ستيره ي
 مه ريخ، كو.
بخيدن - مص - ا (به خييدن -
 bexîden): هه لاجى كـردن،
 شيكردنه وه ي خورى، يان په موو.
بخيده - ا. مف (به خييده - bexîde):
 هه لاجى كراو، خورى يان لوكه ي شيكراوه.
بخيل - ص - ع (به خيل - bexîl): رزد،
 ره زيل، چروك، چاو برسى، چاو چنوك.
بخيه - ع (به خيه - bexye): ته قه ل،
 كو.
بد - ص (به د - bed): كریت، ناپه سه ند،
 لاسار، خراب، به د.
بد - (به د، بود - bed, bud): پاشگره،
 له دواى وشه وه ديت و ماناى خاوه ن،
 سه ره ره، دارا ده گه يه ني وهك: سپه بيد،
 مويد.
بد - ا - ع (بودد - bûdd): چاره،
 جودايى، لابيد، (لابودد - labudd):
 ناچار.
بداه - مص - ل - ع (به داه - beda'):
 دياركه وتن.
بداغاز - ص (به دئاغاز - bedaxaz):
 به دزات، به دنيهاد، به دسروشت، به د
 ره سه ن.
بداهو - ص (به د ئاهو - bedahü):
 زورخراب، گومرا، به دخواز، عه بيدار.
بداختر - ص (به د ئه ختر - bedexter):
 به ديه خت، بي تالچ.
بداخم - ص (به دئه خم - bedexm):
 به دخوو، رووگرژ، رووترش، مؤن.
بداغر - ص (به د ئوغر - bed uxur):
 شووم، عه بووس، به دخوو، مؤن.

- بدرام** - ص (به درام - bedram): سه رکیش، یاخی، حه یوانتی که به ناسانی رام نه بی، چه موش.
- بدران** - ا (به دران - bedran): گیایه کی بۆن ناخۆشی وه کو توور وایه.
- بدره** - ا - ع (به دره - bedre): هه نبانه، هه مانه، کیسه ی زتیر.
- بدرقه** - ا - ع (به درقه - bedrexe): به پتکردن، به درقه، رینوتین، پاسداری ریگه.
- بدرگ** - ص (به درگ - bedreg): به دره سن، نانه سل، نانه جیب، ناره سن.
- بدرود** - ا (بدرود - bedrûd): مالاوایی، خواهافیزی، مردن.
- بدروزگار** - ص (به دروزگار - bedrûzgar): به دبه خت، رۆژپه ش، چاره په ش.
- بدریان** - ص (به دزه بان - bedzeban): به دزوان، به دبیتز، به دگۆ، زمانپیس، جنیو فرۆش.
- بدرهه** - ص (به دزه هره - bedzehre): دلپیس، ترسنۆک، بی جورئه ت.
- بدهست** - ا (بیده ست - bidest): بست، وژه.
- بدهست باش** (بیده ست باش - bidestbaş): وریابه، ئاگاداربه، به ده ست به.
- بده سرشت** - ص (به د سریش ت - bedsirîşt): به دره سن، ناجسن، ناره سن.
- بده سیگال** - ا.فا (به دسیگال - bedsigal): به دنیا، دلپه ش، به دخوا، به دنیه اد.
- بده سیگان** - ا (به دسیگان - bedsigan): جۆره لاولاوتیکه، نیلوفه ر.
- بدع** - ص - ع (بدع - bid'e): نوئی، تازه، زاناترو به شه رفتر له هاووینه ی خۆ.
- بدع** - ا - ع (بده ع - bide'e): کۆی بیده عیه.
- بدهه** - ع (بیده ع - bid'e): شتی نوئیباو، رتیره سمی نوئی، باوه ری تازه ی دژی تاین، نه ومۆده.
- بدکار** - ص (به دکار - bedkar): به دکرده وه، پیاو خراب، شوّفار، گونا حکار، به دکردار.
- بدکام** - ص (به دکام - bedkam): به دخوا، ناره سن.
- بدکامه** - ص (به دکامه - bedkame): به دنیا، دلپه ش.
- بدکنش** - ص (به دکونیش - bedkuniş): به دکار، پیاو خراب، شوّفار، به دکار.
- بدگل** - ص (به دگیل - bedgil): ناشیرین، به دسه کوت، چاره به د، ره زاقورس، به دروو.
- بدگمان** - ص (به دگومان - bedguman): به دگومان، به گومان، که سه ی که گومانی خراب بکات، ئه وه ی گومانی خراب له که سه یکی دی بکات.
- بدگو** - ص (به دگو - bedgû): زمان پیس، به دگۆ، جنیو فرۆش.
- بدگوی** - ص (به دگوی - bedgûy): به دگۆبی، زمان پیسی.
- بدگونیا** - ص (به دگونیا - bedguniya): له زاراوه ی ته لارکاریدا به زه وی خوار ده گوتری.
- بدگوهر** - ص (به دگوهه ر - bedgewher): ناره سن، به دگوهه ر.

لهسه‌ر نامه‌کان دهنوسرا، (یا بودوح).
بدهکار - ص - فا (بی‌دهکار -
 bidihkar): قهرزدار، ده‌بندار.
بدهی - ا (بدیهی - bidihî): قهرز، کالا
 یان نهو پاره‌یهی که له که‌سیک وهرگیراوه و
 ده‌بی بدریته‌وه.
بدیع - ص - ع (به‌دیء - bedî'): تازه،
 نوئ، سه‌یر، داهپنراو، له زاراوه‌ی
 ره‌وانبیتیدا ده‌کاته جوانکاری.
بدیل - ا - ع (به‌دیل - bedîl): له‌بری،
 بریکار، له‌باتی، له‌جیاتی.
بدیهه - ا - ع (به‌دیهه - bedîhe):
 به‌دیهه، شیعر وتن، قسه‌کردن بی و‌هستان
 و بیرکردنه‌وه.
بدیهی - ص - ن - ع (به‌دیهی - bedîhî):
 روون و ئاشکراو به‌لگه‌نه‌ویست،
 زاره‌کانی.
بذال - ص - ع (به‌ززال - bezzal):
 دلاوا، به‌خشنده، ده‌ست و دل تیر، سه‌خی،
 چاوتیر.
بذر - ا - ع (به‌زر - bezir): توو، هه‌ر
 تووئیک، بو چاندن به‌کار ببری، ناوک.
بذل - م - ص - ع (به‌زل - bezl): عه‌تا،
 که‌رم، به‌خشش، دان، به‌خشین.
بذله - ا - ع (ببیزله - bizle): به‌دله، جلی
 کار.
بذله - ع (به‌زله - bezle): نوکته و قسه‌ی
 خوئ و به‌توئیکل.
بر - ا (به‌ر - ber): به‌ر، میوه، به‌ری دار.
بر - ا (به‌ر - ber): باخه‌ل، ئامپیز،
 باوه‌ش، سینه، مه‌مک.
بر - ا - ع (ببیر - bir): چاکی، خییر،
 به‌خشش، تاعه‌ت، راستگوئی، فه‌ر.

بدل - ا - ع (به‌دل - bedel): بریکار،
 جینشین، دلاوا، شه‌ریف، به‌خشنده.
بدلگام - ص (به‌دلگام - bedligam):
 به‌دلغاو، نه‌سپ و ماینی سه‌ر ره‌قی لغاو
 قه‌بولنه‌که‌ر.
بدلگامی - ا. مص (به‌دلگامی -
 bedligamî): سه‌رکیشی.
بدمست - ص (به‌دمه‌ست - bedmest):
 زورمه‌ست، شه‌رو هه‌رای مه‌ستانه،
 به‌دمه‌ست.
بدن - مص (بوده‌ن - buden): هه‌بوون.
بدن - ا - ع (به‌ده‌ن - beden): به‌ده‌ن،
 له‌ش، تن، جه‌سته.
بدنام - ص (به‌دنام - bednam): ریسوا،
 ئابروتکاو، ناوزراو، به‌دناو، ناوخراو،
بدنما - ص (به‌دئما - bednima):
 به‌دروالته‌ت، به‌دئموود، روالته‌ت ناشیرین.
بدنهاد - ص (به‌دنه‌هاد - bednehad):
 دلپیس، به‌دخوا، به‌دسروشت، نارپه‌سه‌ن،
 به‌دیره‌چه‌له‌ک.
بدو - ص (بی‌ده‌و - bidew): به‌ده‌و،
 خیرا، توندیره‌و، خوئشه‌و تیره‌هفتار.
بدو - ا - ع (به‌دث - bedv): سه‌ره‌تا،
 ده‌ستپیک، ریثگه.
بدوی - ص - ف - ع (به‌دقی - bedvî):
 سه‌ره‌تایی، ریثگه‌یی.
بدو - ا - ع (به‌دث - bedv): سارا، بیابان.
بدوی - ص - ن - ع (به‌دقی - bedvî):
 سارانشین، بیابانگه‌ر، ره‌فه‌ند.
بدوح - ا - ع (بودوه - budûh): ئاسمان
 یان سه‌ر زه‌مینی فراوان و به‌رین.
بدوح - ا - ع (بودوه - budûh): ناوی
 فریشته‌ی نامه‌و نامه‌گه‌یاننده، جارارن

برازنده - ص - فـا (به‌رازنده -
berazende): شایسته، لایه‌ق،
شایان، ههژ.
براعت - مص.ل - ع (به‌رائهت -
bera't): به‌رزی، گـه‌وره‌یی،
سه‌رکه‌وتوویی، بالاده‌ستی له زانست یان
له که مال و جه مالدا.
برافتادن - مص.ل (به‌رئوفتادهن -
beruftaden): نابودبون، له‌نیوچوون،
له‌باوکه‌وتن.
برافتاده - ا.مف (به‌رئوفتاده -
beruftade): له‌نیوچوو، نابوت بوو،
له‌باوکه‌وتوو.
براق - ا - ع (بوراخ - burax): بزراق،
ناوی ئه‌و ئه‌سپه‌یه که حه‌زرتی پیغه‌مبه‌ر
له‌شهووی مبعراج‌دا سواری بیوو.
براق - ص - ع (به‌رراخ - berax):
بریفه‌دار، دره‌خشان، پرشنگذار.
برامدن - مص - ل (به‌ر ئامده‌دن -
berameden): به‌دیارکه‌وتن، ئاوسان،
پهنه‌مان.
برامده - ا.مف (به‌رئامده‌ده -
beramede): به‌رجه‌سته، ئاوساو،
ماسیاگ.
برانداختن - مص.م (به‌رئه‌نداختنه‌ن -
berendaxten): لابرده‌ن، له‌نیوچوون،
له‌نیوچوون.
برانداخته - ا.مف (به‌رئه‌نداخته -
berendaxte): له‌نیوچوو، لبراو،
هه‌لوه‌شاه.
براندازنده - ص.فـا (به‌رئه‌ندازنده -
berendazende): له‌نیویه‌ر.
برانداز - ا.مص (به‌رئه‌نداز -

بر - ص - ع (بور - bur): پیساوچاک،
سالج، راستگو، به‌فه‌ر.
بر - ا - ع (به‌ر - ber): وشکایی، دهشت،
سارا، بیابان.
برائت - مص.ل - ع (به‌رائهت -
bera'et): پاکبونه‌وه له عه‌یب و
تۆمهت، پاکبونه‌وه له قه‌رز.
برابر - ص (به‌رابه‌ر - beraber):
به‌رانبه‌ر، هاوسه‌نگ، یه‌کسان، چونیه‌ک.
برابری - ا.مص (به‌رابه‌ری - beraberî):
یه‌کسانی، به‌رانبه‌ری.
برات - ا (به‌رات - berat): نوسراویکه
که وهرگرتن یان دانی پاره‌یه‌ک به‌یه‌کیکی
دی بسپین. حه‌واله‌ی پولی.
براتکش - ا.فـا (به‌راتکه‌ش -
beratkeş): ئه‌و که‌سه‌ی که به‌رات
ده‌نوسیت، هه‌واله‌نوس.
براتگیر - ا.فا (به‌راتگیر - beratgîr):
ئه‌و که‌سه‌ی که به‌راته‌که‌ی بۆ ده‌نیرن تا
پوله‌که‌ی وهرگیری، به‌رات وهرگر.
براده - ا.ع (بوراده - burade): ئه‌و ورده
ئاسنه‌ی که له ئه‌نجامی ساردبونه‌وه و
کوتانی ئاسندا ده‌وه‌ری.
برادر - ا (به‌راده‌ر - berader): برای
داک و بابی.
برادراندر - ا.مـ (براده‌ر ئه‌نده‌ر -
biraderender): زر برا.
براری - ا - ع (به‌راری - berarî):
سارایان، دهشت و بیابانان.
براز - ا - ع (بیراز - biraz): گوو،
سه‌رگین، پیسی.
برازیدن - مص.ل (به‌رازیده‌ن -
berazîden): شایسته‌بوون، هه‌ژبوون.

برباره - ا) (به باره - berbare):
باله خانه.

بربست - ا) (به ربه ست - berbest):
دهستور، ريساو ياسا، ريباز.

بربط - ا) - ع) (به ربه ت - berbet):
عود،
ثاميرپيكي موسيقي چيون تاره.

برپا - ص) (به رپا - berpa):
دامه زران،
به رپا، له سه رپي وه ستاو، به رقه رار.

برپا كردن - م.ص. م) (به رپا كه رده ن -
berpakerden): سازدان، به رپا كردن،
ئه نجامدان.

برپوز - ا) (به رپوز - berpûz):
لموز.

برتاشك - ا) (به رتاشك - bertaşek):
جوړه گيايه كه بو دهرمانيش به كارديت.

برتافتن - م.ص. ل) (به رتافتنه -
bertaften): روو وهرگيپران، بادان،
پيكيه وه پيچان، گه رانه وه، كوڼ كردن،
هه لكردن.

برتر - ص. ت) (به رته ر - berter):
بالا تر،
به رزتر.

برتنی - ا.م.ص) (به رته نی - bertenî):
لووت به رزی، غرور، فيززلی، خوڼوینی،
خوپه رست.

برثن - ا) - ع) (بورسون - bursun):
په نجه، چنگ، چنگالی بالنده ی راوی،
په نجه ی حه یوانی درنده، چرنوک.

برج - ا) - ع) (بورج - burc):
بورج،
قولله ی دیده وانی و پاسه وانی سه ر
قه لاتان.

برج - ا) - ع) (بورج - burc):
مزلگه ی روژ
له ناسمان، مانگی سال.

برجاس - ا) (بورجاس - burcas):
هدهد، نيشانه.

berendaz: هه لسه نگاندن، خه ملان،
قه رسان، به راورد.

برانداف - ا) (به رئه نداف - berendaf):
ريخوئه، پشتيني قايش، قايشی
ئاوزه نگی، قامچی چه رمی بادراو.

براندي - ا) (براندي - birandî):
بيره ندي، جوړه عاره قتيكي ټينگليزييه.

برانشی - ا) (برانشی - biranşî):
ده زگای
هه ناسه دانی ماسی.

برانكار - ا) (برانكار - birankar):
ته ختی ره وان، دهسته به ريه ك كه نه خوښ و
برينداری پي ده گوازه وه، ئه و كه ژاوه يه ی
كه نه خوښ و زامدارانی پي دهر و ژوور
ده كه ن.

براورد - ا. م.ص) (به رئا قه رده -
beraverd): هه لسه نگاندن، به راورد،
قه رساندن.

براورد كردن - م.ص. م) (به رئا قه رده ك رده ن -
beraverdkerden): خه ملانندن،
قه رساندن، هه لسه نگانندن، به راورد كردن.

براوو - فر) (براقو - bravo):
تافه رين،
ده ستخوش.

براه - ص) (براه - birah):
به جي،
گونجاو، له بار، باش، په سند.

براهين - ا) - ع) (به راهين - berahîn):
به لگه.

برایا - ا) - ع) (به رایا - beraya):
خه لقه نده، گورواوان.

برء - م.ص. ل) - ع) (بورء - bur'):
چابوونه وه له نه خوښی.

برء - م.ص. م) - ع) (به رء - ber'):
خولقاندن، ئه فراندن.

بربار - ا) (به ربار - berbar):
بالا خانه.

- برجستان- مص. ل (به رجه سته-
bercesten): بازدان.
- برجسته- ا. مف (به رجه سته-
berceste): به رزیه وه، دیار، زهق،
به رجه سته، گه وره ناودار.
- برچسب- ا. مر (به رچه سپ- berçesp):
ئه تیکیت، مارکه.
- برچییدن- مص. م (به رچییدن-
berçîden): چیننه وه، هه لئبژاردن،
چینه ی مریشک، گردکردنه وه، خړکردنه وه.
- برخ- ا (به رخ- berx): بهش، هه ندی،
نه سیب، بریک.
- برخ- ا (بورخ- burx): شه ونم، ئا ونگ،
خوناف.
- برخاستن- مص. ل (به رخاسته-
berxasten): هه ستان، راپه رین،
هه ستانه سه ر پی، هه لسان.
- برخاسته- ا. م (به رخاسته- berxaste):
هه ستاو، هه لساو.
- برخچ- ص (به ره خچ- berexç):
ناشیرین، دزیو، چه په ل، زه بوون، که ساس،
لاواز.
- برخفج- ا (به رخه فج- berxefic):
مۆته که، میترده زمه، پیره هه قۆک، کابوس،
شه وه، به رخه فج، شه وگ.
- برخوابه- ا. مر (به رخابه- berxabe):
دۆشه ک، هاو یاخه ل.
- برخور- ا. فا (به رخور- berxûr):
شه ریک، سوود بهر، به ره هم خۆر.
- برخورد- ا. مص (به رخورد- berxürd):
تامپون، دیدار، یه کتر دیتن له ریگه دا.
- برخوردکردن- مص. ل (به رخوردکه رده-
berxûrdkerden): یه کتر دیتن له
- ریگه دا به یه ک گه بیشتن، مامه له کردن.
- برخوردار- ص (به رخوردار-
berxûrdar): به مر از گه بیشتوو،
کام ره وا، سوودمه ند.
- برخه- ا (به رخه- berxe): بهش.
- برخی- ص (به رخی- berxî): فیدا،
قوربان، قوربانی.
- برخی- ق (به رخی- berxî): هه ندی،
به عزئی. که می.
- برد- ا (بورد- burd): قازانج، براوه ی
گه مه ی قومار، بوردی تفه نگ.
- برد- ا- ع (به رد- berd): سه رما.
- بردالعجوز- ا- ع (به ردل ئه جوز-
berdil'ecûz): سه رمای پیریژن، برجی
پیریژن، دوا هه فته ی زستان.
- برداشتن- مص- ا (به رداشته-
berdaşten): هه لگرتن، بوچوون و
لیکدانه وه، به رزکردنی شتیک له سه ر
زهوی، هه لئژادن.
- برداشت- ا. مص (به رداشت- berdaşt):
به رو بوومی زهوی، بوچوون، لیکدانه وه،
سه برو هه وسه له.
- برداغ- ا (به رداغ- berdax): جوړه
گیایه که.
- بردال- ا (به ردال- berdal): پرگا ل.
- بردبار- ص (بوردبار- burdbar):
به سه بر، بارکیش، بیند ریژ.
- بردباری- ا. مص (بوردباری- burbarî):
تهحه مول، سه بر، بیند ریژی.
- بردک- ا (بوردهک- burdek): مه ته ل،
له گه ز، لوغز.
- بردن- مص. م (بوردهن- burden):
بردن، قازانج کردن، برده وه.

- برنده** - ص. فا (به‌رنده - berende):
 براوه، که سبک که پیش‌برکتی یان قومار
 بیات‌هوه.
- بردنگ** - ا (به‌رنه‌نگ - berdeng):
 ته‌پۆلکه، گردۆلکه.
- بردون** - ا (بیرده‌ون - birdewn):
 ئه‌سپی خوش‌به‌ز، یابو، بارگیر، ئه‌سپی عه‌ره‌بی.
- برده** - ا (به‌رده - berde):
 که‌نیزه‌ک، غولام.
- بردی** - ا - ع (به‌ردی - berdî):
 زهل.
- بردی** - ا - ع (بوردی - burdî):
 جووره خورمایه‌کی زۆر چاک و په‌سنده.
- بردیدن** - م. ل (به‌ردیدنه - berdîden):
 لاکه‌وتن، دوور که‌وتنه‌وه له‌سه‌ر ریگه.
- برره** - ع (به‌ره‌ره - berere):
 دل‌سوژان، چاکه‌کاران، سالحان.
- بررسیدن** - م. م (به‌رره‌سییده‌ن - berresîden):
 لیکنه‌وه، به‌کاریک راگه‌یشتن، توژیینه‌وه.
- بررسی** - م. م (به‌رره‌سی - berresî):
 لیکنه‌وه، توژیینه‌وه.
- برروشان** - ا. ج (به‌رره‌قی‌شان - berevişnan):
 موریدان، په‌یره‌وان.
- برز** - ا (بورز - burz):
 قه‌د، بالا، به‌رزی و گه‌ورده‌یی و شکۆ.
- برز** - ا (به‌رز - berz):
 کار، زه‌راعت، کشتوکال، مال‌ه‌ی به‌نایی.
- برزخ** - ا - ع (به‌رزخ - berzex):
 له‌مپه‌ری نیوان دوو شت، جیهانی به‌ینی دنیاو قیامت، (له‌رۆژی مردنه‌وه تا رۆژی قیامت)، زینه‌خ.
- برزدن** - م. ص. م (به‌ورزه‌ده‌ن - burzeden):
 تینکدانی وهره‌قی قومار، به‌ر له‌ده‌ست پیکردنی وازی، ململاتی.
- برزکار** - ص - فا (به‌رزکار - berzkar):
 جوتیر، وهرزیر، وهرزیار.
- برزگر** - ص. فا (به‌رزگه‌ر - berzger):
 پروانه: «برزگار» جوتیر، وهرزیر، وهرزیار.
- برزن** - ا (به‌رزن - berzen):
 گه‌ره‌ک، کوچه، کۆلان.
- برزه** - ا (به‌رزه - berze):
 کشتوکال، زه‌راعت، لقی درخت.
- برزیدن** - م. ص. م (به‌رزیدنه - berzîden):
 به‌رده‌وامی له‌کاریکدا.
- برزیگر** - ص. فا (به‌رزیکه‌ر - berzîger):
 جوتیار، وهرزیار.
- برزین** - ا (به‌رزین - berzîn):
 ناوی ئاته‌شگه‌به‌ک بووه له‌خوراسان، ناگر، ئاور.
- برس** - ا (به‌رس - bers):
 هه‌وساری و شتر.
- برس** - ا (بروس - brus):
 سیواک، فیله‌چه.
- برسان** - ا - ج (به‌رسان - bersan):
 مورید، ده‌رویش، په‌یره‌و.
- برسان** - ا (بورسان - bursan):
 ئەژدیها، ماری گه‌وره.
- برسم** - ا (به‌رسم - bersem):
 لقه‌داری کورت و باریک، زه‌رده‌شتیه‌کان به‌داب و نه‌ریتیکی تایبه‌تی له‌داری گه‌زیان هه‌نار ده‌یانبری و له‌هه‌ندی بۆنه‌و ئاهه‌نگی دینی دا به‌ده‌ستیانه‌وه ده‌گرت.
- برسمدان** - ا (به‌رسم‌مدان - bersemndan):
 دوپایه‌یه‌کی کانه‌زاییه که

سه‌ره‌که‌ی دولقانه‌یه و له‌سه‌ر زه‌وی له‌نزیک‌ی
یه‌که‌وه دای دهنه‌ن و به‌رسه‌می له‌سه‌ر
داده‌نیتن. شوینی به‌رسه‌م، به‌رسه‌مدان.

برسیان - ا (به‌رسییان - bersiyan):
جوړه گیایه‌کی بی شکوفه و گوله له‌کوفه
هه‌یه، جوړه لا‌ولا‌ویکه.

برش - ا. مص (بوریش - buriş): برین،
جیا‌کردنه‌وه، جیا‌کردنه‌وه‌ی شتیک له
شتیک به‌کیرد یان قه‌یچی.

برش - ا (بوریش - buriş): قاژ، لووز،
کوپین، کووز.

برش - (بورش - burş): شله‌ی به‌گوشت
و که‌له‌رم. سووپی رووسی، قه‌زاتمه.

برشان - ا. ج (به‌رشان - berşan):
په‌یره‌وان، موریدان، ده‌رویشان.

برشتن - مص. م (بیریش‌تته‌ن -
birišten): برژاندن، کولاندن.

برش‌دن - مص. ل (به‌رش‌وده‌ن -
berşuden): به‌رزبوون، چوونه‌سه‌ر،
هه‌لکشان، هه‌لزان.

برص - ا- ع (به‌ره‌س - beres): به‌له‌کی.
برصاء - ص- ع (به‌رساء - bersa):
ژنی به‌له‌ک، واته ژنی دووچار به‌نه‌خوشتی
به‌له‌کی.

برطیل - ا- ع (بیرتیل - birtil):
به‌رتیل، خاوه، ریشوه‌ت.

برغ - ا (به‌رغ - berx): نه‌و شوینه‌ی که
له‌رووباره‌وه ناوی پیدا ده‌چیتته جوگه.

برغمان - ا (به‌رغمان - berxeman):
نه‌ژدیها، جه‌زیا، ماری گه‌وره.

برغندان - ا (به‌رغندان - berxendan):
جه‌ژنی ره‌مه‌زان.

برغو - ا (بورغو - burxû): بوچی،

شه‌پیوور.

برغوٹ - ا- ع (بورغوس - burxus):
کیچ.

برف - ا (به‌رف - berf): به‌فر، به‌رف،
وه‌فر.

برفاب - ا (به‌رفاب - berfab): به‌فراو،
ناوی به‌فر.

برف انبار - ا. مر (به‌رف ته‌نبار -
berfenbar): چاله‌ به‌فر.

برف پاک کن - ا. فا (به‌رف پاک کون -
berf pakkun): به‌فرمال، به‌فر
مالک، بانگوش.

برفر - ا (به‌رفه‌ر - berfer): شان و
شه‌وکته، به‌رزی و پله‌و پایه، شکواری.

برفک - ا (به‌رفکه - berfek):
تامی‌سکه‌ی ناو ده‌می منداآ، خرابوونی
دهم و زمان و شه‌ویله‌ی منداآ، نه‌م
نه‌خوشیبه زیاتر له‌و منداآنه‌دا ده‌رده‌که‌وی
که قه‌نداویان ویده‌دهن.

برفنج - ص (به‌رفه‌نج - berfenc): زبر،
دژوار، سه‌خت، تووله‌ ریی سه‌خت
وباریک، ریچکه‌ی ناسته‌نگ.

برفنجک - ا (به‌رفه‌نجکه -
berfencek): می‌رده‌زمه، موته‌که،
پیره‌ه‌قوک.

برفند - ا (به‌رفه‌ند - berfend): فیئل و
ده‌هۆ، درۆ، قسه‌ی به‌لاش.

برفوز - ا (به‌رفوز - berfûz): لموز،
قه‌پۆز.

برق - ا- ع (به‌رغ - berx): بریق‌ه،
دره‌وشانه‌وه، هه‌وره برووسکه، کاره‌با.

برقگیر - (به‌رغگیر - berxgîr):
بروسکه‌گیر، تامی‌رتیکه که له‌سه‌ر بانان

- داده‌نریت، تا بروسکه له ئاسمانی‌را بۆ زه‌وی وه‌گوازی و ئاگر نه‌که‌ویتته‌وه.
- برک** - ا (به‌ره‌ک - berek): پارچه‌ی ئه‌ستووری ده‌ست‌چن که زیاتر بۆ دروست‌کردنی پالتۆ به‌کار دیت.
- برکاپوز** - ا (به‌رکاپوز - berkapûz): ده‌مو‌قه‌پۆز.
- برکت** - ا- ع (به‌ره‌که‌ت - bereket): به‌ره‌که‌ت، خێرو‌فه‌ر، پیت.
- برکه** - ا- ع (بیرکه - birke): چالاو، گۆم.
- برکس** - (به‌رکه‌س - berkes): حاشا، هه‌رگیز، مه‌عازه‌للا، هاشا.
- برکشیدن** - مص. م (به‌رکه‌شیدن - berkesîden): به‌رزک‌س‌دنه‌وه، به‌رزک‌دنه‌وه‌ی پله‌ی که‌س‌یک، ته‌رفیع، په‌روه‌ده‌کردن، به‌خێو‌کردن، ئیوه‌ت‌کردن.
- برکندن** - مص (به‌رکه‌ندن - berkenden): هه‌لکه‌ندن، له‌ره‌گ ده‌ره‌یتان، ریشه‌کیش کردن.
- برکنده** - ا. مف (به‌رکه‌نده - berkende): هه‌لکه‌نراو، هه‌لکه‌ت‌شراو، له‌ره‌گ ده‌ره‌یتراو.
- برکی** - ا. مر (به‌ره‌کی - berekî): کلاوی ده‌رویتشی، کلاوی لباد.
- برگ** - ا (به‌رگ - berg): گه‌لا، په‌لک.
- برگاشتن** - مص. م (به‌رگ‌اشتن - bergaşten): هه‌لگه‌ت‌په‌رانه‌وه، روو وه‌رگه‌ت‌په‌رانه‌وه، چاندن.
- برگبالان** - ا (به‌رگ‌بالان - bergbalan): مېرووی بال ناسک، وه‌کو په‌ره‌ی گول.
- برگی بیید** - ا. مر (به‌رگی بیید - bergibîd): گه‌لا‌ی دره‌ختی بی، جو‌ره
- رمیکه وه‌کو گه‌لا‌ی بی.
- برگچه** - ا (به‌رگچه - bergçe): گه‌لا‌ی بچووک.
- برگزارکردن** - مص. م (به‌رگ‌زارکه‌ردن - berguzarkerden): ئه‌نجام‌دان، جی‌به‌جی کردن، کو‌تایی پیت‌ه‌یتان، راپه‌راندن.
- برگردان** - ا (به‌رگه‌ردان - bergerdan): کاغه‌زی کاربۆن، کاربۆن.
- برگرداندن** - مص (به‌رگه‌رداندن - bergerdan): وه‌رگه‌ت‌په‌رانه‌وه، ژێروبان کردن.
- برگردانییدن** - مص (به‌رگه‌ردانییدن - bergerdanîden): گه‌په‌راندنه‌وه، هه‌لگه‌ت‌په‌رانه‌وه، ژێروبان کردن، وه‌رگه‌ت‌په‌رانه‌وه، پاچقه‌کرن.
- برگراندن** - ص. فا (به‌رگه‌رداندن - bergerdaninde): ته‌رجه‌مه‌کراو، وه‌رگه‌ت‌په‌رانه‌وه.
- برگردانییده** - ا. مف (به‌رگه‌ردانییده - bergerdanîde): هه‌لگه‌ت‌په‌رانه‌وه.
- برگردیدن** - مص (به‌رگه‌ردیدن - bergerdîden): گه‌په‌رانه‌وه، هاتنه‌وه، زفرین.
- برگرفتن** - مص. م (به‌رگه‌ریفتن - bergiriften): وه‌رگرتن، هه‌لگرتنه‌وه‌ی شتیک له‌سه‌ر زه‌وی.
- برگریزان** - ا (به‌رگه‌ریزان - bergrîzan): گه‌لا‌په‌رانه‌وه، پایز، خه‌زان.
- برگزیدن** - مص. م (به‌رگه‌زیدن - bergurzîden): هه‌لپه‌ژاردن.
- برگزیده** - ا. مف (به‌رگه‌زیده - berguzîde): هه‌لپه‌ژارده، په‌سندکراو.

- برگ سبز** - ک (به‌رگی سه‌بز - bergi sebz): کینایه‌یه بۆ شتیکی که م یان که م‌بایی که به دیاری بدرئ به‌که‌سیک.
- برگستان** - ا (به‌رگوستشان - bergustvan): زرتیه‌کی تاییه‌ته که له کۆندا له شه‌ردا له به‌ریان ده‌کرد، یان ده‌باندا به‌سه‌ر نه‌سپدا.
- برگشتن** - مص. ل (به‌رگه‌شته‌ن - bergešten): گه‌رانه‌وه، هاتنه‌وه، ئاو‌ه‌ژوو بوونه‌وه، زفرین.
- برگند** - ا (به‌رگه‌ند - bergend): به‌رتیل، ره‌شوه.
- برگه** - ا (به‌رگه - berge): گه‌ل‌ناسا، کارت، به‌لگه، میوه‌ی وشک کراو.
- برلیان** - ا (بیریلیان - birilyan): پرشنگدار، به‌بریق و باق، بریق‌ه‌دار، ئه‌لماسی بی‌ره‌نگی روون، ئه‌لماسی درشتی گرانبایی جوان تا‌شراو.
- برم** - ا (به‌رم - berm): سه‌رچاوه، گۆلاو، چه‌وز، ئه‌ستیل.
- برم** - ا (بروم - brum): بروم.
- برماسیدن** - مص. م (به‌رماسیدن - bermasîden): ده‌ست پیداهیتان، شیلان.
- برمالیدن** - مص. ل (به‌رمالیدن - bermaliden): هه‌ل‌دانه‌وه‌ی قۆلی کراس، هه‌ل‌کردنی ده‌لنگی پانتۆل، هه‌ل‌هاتن.
- بردارویرمال** - (به‌ردارو به‌رمال - berdarü bermal): کینایه‌یه بۆ که‌سیک شتیکی له شوینتی هه‌ل‌گری و هه‌ل‌تی، رفاندن.
- برمایون** - ا. ص (به‌رمایون - bermayûn): پرمایه، ده‌وله‌مه‌ند، به‌شیر، شهریف، ئه‌زیز، به‌وه‌ج، ره‌سه‌ن.
- برمچیدن** - مص. م (به‌رمه‌چیدن - bermeçîden): ده‌ست پیداهیتان، ده‌ست پیداسوین.
- برمخیدن** - مص. م (به‌رمه‌خیدن - bermexîden): خۆسه‌ری، سه‌رکیشی، بی‌گۆتی، لاساری، به‌گۆی نه‌کردنی داک و باب.
- برمر** - ا (به‌رمه‌ر - bermer): ئومید‌ه‌واری، به‌ته‌مابوون، می‌شی هه‌نگ.
- برمغاز** - ا (به‌رمه‌غاز - bermexaz): به‌خشیش، شاگردانه.
- برمگان** - ا (به‌ره‌مگان - beremgan): تووکه‌به‌ر.
- برملا** - ص (به‌رمه‌لا - bermela): ئاشکراو دیار.
- برمنشی** - ا. مص (به‌رمه‌نی‌شی - bermenişî): خۆ په‌سه‌ندی، لووت به‌رزی، به‌فیزی، فرناخی.
- برنا** - ص (بورنا - burna): لاو، جه‌وان، گه‌نج، خورت.
- برنامه** - ا. مر (به‌رنامه - bername): ده‌ستوری کار، پرۆگرام.
- برنج** - ا (بیرنج - birinc): جه‌وت جۆش، تونج، کانتزایه‌که زه‌رده، مه‌فره‌غ، برنجه.
- برنج** - ا (بیرنج - birinc): دانه‌وتله‌یه‌کی سپییه، خواردنی سه‌ره‌کی مرۆقه له ده‌قه‌ری رۆژه‌ه‌لاتدا.
- برنجار** - ا (بیرنجار - birincar): برنجه‌جار، شوینتی چاندنی برنج، مه‌ره‌زه.

- برنجن** - ا (به رهن جهن - berencen): بازن، خرخال، حهجل، جنجیل.
- برنداف** - ا (به رهنداف - berendaf): پشتینی قامیش، ریخۆله، قامچی.
- برنز** - ا (برونز - bronz): برونز، جۆره کانزایه که، برنجه.
- برنس** - ا (بورنوس - burnûs): کلاوی کوچ، کلاوی دهرویشی، جلیک که کلاوی له گه‌ل بی وه کو بارانی یان قاپوتی شوانی جارن، عه‌با.
- برنش** - ا. فر (برونش - brunş): بۆری هه‌ناسه.
- برنشاندن** - مص. م (به رنیشاندن - bernişanden): دانان، سوارکردن، دانانی که سیک له شوتینی، له سه‌ر ته‌خت دانان، دانیشاندن.
- برنشتن** - مص. ل (به رنیشیسته‌ن - bernişisten): سواربوونی ئەسپ، دانیشتن له سه‌ر ته‌خت.
- برنشیت** - ا. فر (بورنشیت - burnşît): ئاوسانی سیپه‌لاک، هه‌وکردنی سیپه‌کان.
- برنیه** - ا. ع (به رنییه - berniye): به‌سوقه، قاپی سواله‌ت.
- برو** - ا (به‌رو - berû): سووک‌کراوه‌ی «ابرو» واته برۆیه.
- بروار** - ا (به‌رفار - bervar): بالاخانه، مالی هاونیه.
- برواره** - ا (به‌رفاره - bervare): بالاخانه، مالی هاونیه.
- برووم** - ا. مر (به‌روبووم - berûbûm): زه‌مین، سه‌ر زه‌مین، شوتین.
- بروت** - ا (بوروت - burût): سمیل، سمبیل.
- بروج** - ا. ع (بروج - burûc): بورجه‌کانی سال، بوج.
- برودت** - مص. ل. ع (بروده‌ت - burûdet): ساردی، فینکی، سه‌رما.
- برودرماندن** - مص. ل (بیروده‌رماندەن - birûdermanden): له‌روومان، له‌روودامان.
- برودری** - ا. فر (بروده‌ری - bruderî): قولاپدۆزی، گۆلدۆزی.
- برور** - ص (به‌رقره‌ر - berver): به‌به‌ر، به‌ردار، دره‌ختی میوه‌دار.
- بروفه** - ا (بوروفه - burûfe): میزه‌ر، ده‌رسۆک، پشتین، شاشک.
- بروق** - ا. ع (بوروغ - burûx): بلاچه، هه‌وره بروسکه، تریسکه.
- برومند** - ص (به‌رومه‌ند - berûmend): به‌به‌ر، به‌ردار، میوه‌دار، کامه‌ران، به‌رخوردار.
- برون** - ا (بیرون - birûn): سوکه‌له‌ی بیرون-ه، واته دهر، دهره‌وه.
- برون** - ا (بیروون - birûn): بو‌تۆ، به‌ره‌و لای تۆ.
- برون سوو** - ا. مر (بیرون سوو - birûn sî): رووی دهره‌وه‌ی شتییک، رواله‌ت، روکار.
- برون شوو** - ا. مر (بیرون شه‌وو - birûn şew): ریگه‌ی چوونه‌ دهره‌وه، شوتینی چوونه‌ دهر.
- بره** - ا (به‌ره - berre): به‌رخ، بیچوه‌ ئاسک، بوجی کاوړ.
- بره** - ا. فر (به‌ره - bere): جۆره کلاویکی ساده‌ی بی لیواره که له قوماشی ئەستور ده‌یدرون.

- برهات** - ا-ع (بورهات - burhat): سات، ساته و هخت.
- برهان** - ا.ع (بورهان - burhan): به لگه و ده لیلی بنجبر.
- برهبره** - ص (بوره بوره - burebure): ددانه دار.
- بریند** - ص. فا (به ربه ند - berebend): لیها توو، کارامه، ئه و که سه ی که مه ر یان به رانی جه نگی له سه ر ئاخو ران ببه ستیتته وه و به خیتو بکات.
- برهمائی** - ص. ن (به ره همائی - berehmayî): ناوی ئاینیکی کۆنی هیتندییه که باوه ر ی به سی خوا هیه.
- برهمن** - ص. ن (به ره هممن - berehmen): زاناو پیشه وای روحانی ئایینی به ره همائی، پهیره وی ئایینی به ره همایی.
- برهنه** - ص (به ره هنه - berehne): رووت، بی جل و بهرگ.
- برهوت** - ا (به ره هوت - berehût): ناوی چالیکی په کجار قووله له حه زره مهوت، هه ر شوینج گهرم و ناخوش و بی ئاو و بی گیا بی به ویی ده شو بهیتن.
- برهه** - ا.ع (بورهه - burhe): سات.
- بره یختن** - مص. م (به ره یخته ن - berhîxten): پهروه ده کردن، به ره هم هینان، ته ربیت دان، ئیوه تکردن.
- بری** - ص. ع (به ری - berî): به ری، پاک، بی تاوان.
- بریء** - ص. ع (به ری - berî): بیابانی، ده شتی، کیتی.
- بریان** - ص. فا (بریان - biryan): برژاو، بریان.
- بریه** - ع (به رییه - berîye): خه لک، بنیاده م، بیابان.
- بریجن** - ا (به ریجه ن - berîcen): ته نور، کوانو، وچاخ.
- برید** - ع. ا (به رید - berîd): پۆسته، پۆسته بهر، قاسید، ته تهر.
- بریدن** - مص. م (بوریده ن - burîden): دابران، برین.
- بران** - ص. فا (بوران - buran): تیژ.
- بریزن** - ا (به ریزه ن - berîzen): بیژنگ.
- بریشم** - ا (به ریشم - berîšem): ئاوریشم.
- بریشم زن** - (به ریشم زن - berîšem zen): سازژهن.
- بریشم نواز** - (به ریشم نواز - berîšem nevaz): سازژهن.
- بریغ** - ا (بیریغ - birîx): هیشوه تری.
- بریگاد** - ا (بریگاد - birîgad): تا قمی ک کریکار - که له بهر ده ست په ک سه رکاردا کار بکه ن، تیم، ده سته.
- برین** - ا (به رین - berîn): بالاتر، بای سه با.
- برین** - ا (بورین - burîn): قاز، قازی کاله ک، یان شوتی، لووز، کووز.
- بزن** - ا (بوز - buz): بزن.
- بزز** - ا.ع (به زز - bezz): جل، بهرگ، پارچه، قوماش.
- بزاز** - ص. ع (به ززاز - bezzaz): به زاز، کوتالفرۆش.
- بزاغ** - ع (بوزاغ - buzax): لیکاو ی ده م، تف.
- بزباش** - ا (بوزباش - buzbaş): بزباش

- گۆشتاوی به سهوزه. **بزداغ** - (بیزداغ - bizdax): ناله تیکه که ژهنگی چه قو و شمشیر و نهو شتانهی پی لادهبری.
- بزدل** - ص (بوزدیل - buzdil): ترسنوک، بیدل، بی زات.
- بزر** - (بهزر - bezr): تۆو، ههر تۆبهک که بۆ چاندن به کار بیت، ناوک.
- بزرک** - (بهزهرک - bezrek): تۆوی که تان.
- بزرکار** - ص. فا (بهزکار - bezrkar): جووتیار، فلاح.
- بزرگ** - ص (بوزورگ - buzurg): گهوره، پیاوی گهوره به توانا و شهریف، ریزدار.
- بزرگوار** - ص (بوزورگوار - buzurgvar): گهوره، به ناوبانگ، ریزدار.
- بزشم** - (بوزهشم - buzeşm): مووی بزن.
- بزغ** - (بهزغ - bezex): بوق، قورباکه.
- بزغاله** - (بوزغاله - buzxale): کار، کارژۆله، کاربیله.
- بزغسمه** - (بهزغسمه - bezex seme): قهوزه، کفزه.
- بزغنج** - (بوزغونج - buzxunc): بهرئیکه وهکو پسته وایه له درهختی پسته بهدهست دیت، ناوی نییبه بۆ خووشه کردنی پیستی حیوانات به کار دیت، جهوته تال، جهفت.
- بزغه** - (بهزغه - bezexe): بزن مژه، مارمیلکه، بزن مژهک.
- بزک** - (بهزهک - bezek): نارایش.
- بزک** - (بوزهک - buzek): بزئوکه، گیسک.
- بزکوهی** - (بوزی کوهی - buzi kûhî): بزئه کتوی.
- بزم** - (بهزم - bezm): ئاههنگ، شادی، کۆپو مه جلیس، عهیش و نوش و خواردنهوه.
- بزمگاه** - (بهزم گاه - bezmgah): شوتینی کۆری عهیش و نوش. مهی خانه.
- بزمورد** - (بهزماقهره - bezmaverd): بابۆلهی گوشت یان هیلکه، سهندهویچ.
- بزمجه** - (بوزمهجه - buzmece): بزن مژۆک.
- بزمورخ** - (بوزمورخ - buzmurx): جۆره مه لیکه وهکو وشترمل، له ئوسترالیا دا ههیه.
- بزمه** - (بهزمه - bezme): سوچی مهیخانه، به شتیک له کۆری عهیش و نوش.
- بزنگاه** - (بیزهنگاه - bizengah): شوتینی دزو ریگران، نهو شوتینهی که دزان، ریبوارانی تیادا رووت دهکهنهوه، ههروهها کینایهیه بۆ نهو به شهی پهخشان یان شیعر که مه بهستی نووسهری تیا دیته دهبرین و نیشان دان «بیت القصید».
- بزوشم** - (بوزقهشم - buzveşim): مووی بزن.
- بزه** - (بهزهه - bezeh): خهتا، تاوان، زولم.
- بزهکار** - ص. فا (بهزه کار - bezehkar): خهتابار، تاوانبار.
- بزیچه** - (بوزیچه - buzîçe): کارژۆله.

شوتینی که که سیک له ترسا په نای بۆ بیات و نه توانن بیگرن، وه کو شوتینه پیرۆزه کان و مالّه گه وره کان.

بست - (بوست - bust): باغ، گولزار.

بستاخ - ص (بوستاخ - bustax): بئ په روا، دلپیر، دلاور، ئازا، بئ ئه ده ب، رووقایم، بئ حه یا.

بستار - ص - (بیستار - bistar):

سست، ناپایه دار.

بستان - (بوستان - bustan): بیستان، باغ، باغی میوه.

بستان افروز - ا. مر (بوستان ئه فروز -

bustan efruz): ریحانه ی کتوی.

بستان پیرا - ا. فا (بوستان پیرا -

bustan pîra): باخه وان، بیستانچی، بیستانه وان.

بستان شیرین - (بوستانی شیرین -

bustani şîrîn): ئاهه نگ و نه وایه کی

کونی موسیقای ئیرانه.

بستانکار - ا. ص - فا (بیستانکار -

bistankar): خاوه ن قهرز، داواکار، قهرز سه نه وه.

بستاوند - (بوستاقه ند - bustavend):

زهوی گری گری، زهوی ناهه موار.

بستر - (بیستهر - bister): دۆشه ک،

جیگه، جیگه ی نووستن.

بستری - ص. ن (بیستهری - bisterî):

نه خوش، نه خوشی له جیگه دا که وتوو.

بستر اهنگ - (بیستهر ئاهه نگ -

bister aheng): چه رچه فی سه ر جیگه ی نووستن.

بستردن - مص - م (بیستهرده ن -

bisterden): پاک کردن، سربن.

بزیدن - مص. ل (به زیده ن - bezîden): هه لکردن، هه لکردنی با، یان شنه، رایه پرین.

بزیشه - (به زیشه - bezîşe): ئاردی.

بژ - (به ژ - bej): پرژه، به فری ورد که شه وانی زستانان ده یاری.

بژن - (به ژهن - bejen): قوره لیته ی بن حه وزو جۆباران، سییان، سیانکه.

بس - (به س - bes): زۆر، به س، ده ست هه لگرتن له کاریک.

بسارده - ا. مف (به سارده - besarde): زهوی ئاودارو ئاماده بۆ چاندن، کیتراو.

بساط - ا - ع (بیسات - bisat): رایه خ، هه ر شتی رایخری وه کو فه رش و سفره.

بساط - ا - ع (به سات - besat): زهوی به رین، ده شت.

بساطه - مص. ل - ع (به ساته - besate): ساده یی، زمان شیرینی، خوش زمان، شوخی.

بساک - (به ساک - besak): ئه فسه ر، تاجه گولینه، دواخ.

بسالت - ا. مص - ع (به سالت - besalet): دلپیری، دلاوری، ئازایی، بوپیری، شه جاعت، ره شیدی.

بسام - ص. ع (به سسام - bessam): روو به پیکه نین، دم به خه نده، روو خوش.

بسان - (بیسان - bisan): وک.

بساوی - (بیساقایی - bisavayî): لامیسه، ههستی له مس.

بساویدن - مص. م (بیساقیده ن - bisavîden): ده ست پیداهیتان، ده ست

پیدا سووین.

بست - (به ست - best): شوینی ئه مین،

- بستن** - مص - م (به‌سته‌ن - besten): به‌ستن، به‌ستنی‌ناو، پیچ‌ه‌وانه‌ی کرانه‌وه.
- بستنی** - ا. ص (به‌س‌ته‌نی - besteni): دۆندرمه، مۆتا.
- بستو** - ا (به‌ستوو - bestu): گۆزه، به‌سۆقه.
- بستوه** - ص (بیستوه - bistuh): دلته‌نگ، داماو، مه‌لول.
- بسته** - ا. مف (به‌سته - beste): داخراو، به‌ستراو، به‌ند.
- بسته** - (بیستوه - bistuh): مه‌لول، داماو، دلته‌نگ.
- بسک** - ا (به‌سک - besk): مه‌لۆی گه‌نم یان جو.
- بسکتبال** - ا. مر (باسکیت بال - basketbal): باسکه.
- بسکله** - ا (به‌سکله - beskele): کلیل و کلۆمی ده‌رگای جارار.
- بسله** - ا (به‌س‌له - besle): دانه‌و پله‌به‌که له نیتوان ماش و نيسک دا.
- بسم** - ا - ع (بیسسم - bism): کورت‌کراوه‌ی «باسم‌الله» یه، به‌ناوی خوا.
- بسمیل** - ا - ع (بیس‌میل - bismil): له بیسمیلا‌ی عه‌ره‌بییه‌وه هاتوو، هه‌یوانی سه‌رپرآو، چونکه که هه‌یوانی هه‌لال گۆشت سه‌رده‌بردۆی، بیسمیلا‌ی لی ده‌خویندۆی، ژیتکرن.
- نیم بسمیل** - ا. ص (نیم بیسمیل - nîm bismil): هه‌یوانی تازه سه‌رپرآو، که له حالی گیاندا‌ندا بی.
- بسملگاه** - ا. بیسمیل گاه - bismil gah): قه‌ساوخانه.
- بسمله** - ا. مر (بیسمیله - bismile):
- بیسمیلا، به‌ناوی خوا.
- بسنج** - ا (بیس‌هنج - bisenc): په‌له، په‌له‌ی ده‌موچاو.
- بسنده** - ص (به‌سه‌نده - besende): به‌س، ته‌واو، کافی، شایسته.
- بسوته** - ا (بوسوته - busute): بسک، زولف، گیسو.
- بسودن** = مص. م (به‌سودن - besuden): ده‌ست پیدایا ساوین، هیتی لامیسه.
- بسوده** - ا. مف (به‌سوده - besude): ده‌ست پیدایا هیتراو.
- بسوریدن** - مص. م (بوسوریدن - busuriden): تووک، نه‌فرین.
- بسه** - ا (به‌سه - bese): گیایه‌کی کیتوبیه، ریحانه‌ی کیتوی.
- بسیار** - ق. ص (بیس‌یار - bisyar): زۆر، فره.
- بسیج** - ا (به‌سیج - besic): سامان، ئه‌وزار، چه‌ک، ته‌داره‌کی جه‌نگ، عه‌زه‌مه‌ت، ئاماده‌یی.
- بسیجیدن** - مص. م (به‌سیجیدن - besiciden): ئاماده‌کردن، سازدان، ئاماده‌کردنی ته‌داره‌کی سه‌فه‌ر.
- بسیط** - ع. ص (به‌سیت - besit): پان، کراوه، خالیسه، نایاب، ساده، ئاسایی، خوړسک، بیتریا، خوښاوه‌ر، گه‌وج.
- بسيله** - ا (به‌سیله - besile): گیایه‌که له لوییا ده‌چیت.
- بسیم** - ص (به‌سیم - besim): رووخۆش، خوښحال، شادمان، روو به‌پیکه‌نین.
- بش** - ا (به‌ش - bes): قه‌ید، قفل،

قاپ، ئامان، دهفري نان خواردن.
بشک - ا (به شک - beşk): ئاونگ، شهونم، تهنکه بهفر، ورده تهرزه، خوناف.
 بشکريدن - مص. م (بیشککه ريدن - bişkerîden): راوکردن، شکارکردن.
بشکفه - ا (بیشکوفه - bişkufe): شکوفه، خونچه، هیلنج، رشانه وه.
بشکله - ا (بیشکله - bişkele): کليل و کلتومی ده رگا.
بشکليدن - مص (بیش که ليدن - bişkelîden): کون کردن، روشاندن، درز تیخستن، روشاندنی شتیک به نینوک یان ههر شتیکي نوک تیش.
بشکم - ا (بهش کم - beşkem): باله خانه، خانوی هاوینه، باره گا.
بشکن - ا (بیشکن - bişken): چه قه نه، چه قه وانه.
بشکن زدن - مص. م (بیشکن زده دن - bişken zeden): چه قه نه لیدان.
بشکن بشکن - ا. مر (بیشکن بیشکن - bişken bişken): سوپو چه قه نه، هه راوهه ننگامه، ره قسین.
بشکوفه - ا (بیشکوفه - bişkûfe): شکوفه.
بشکول - ص (بیشکول، بهشکول - bişkûl, beşkûl): چوست و چالاک، هوشیار، به داروبار، سوور له سه ر کاران.
بشکولیدن - مص. م (بیشکوليدن - bişkûlîden): چوست و چالاکي نواندن، سوور بوون له سه ر کاران.
بشکه - ا (بوشکه - buşke): بوشکه، جلیکانه.

کشتوکالی دیمی.
بشزن - ا. فا (بهش زن - beşzen): وهستای قه یید.
بش - ا (بوش - buş): کاکول، یالی ئه سپ.
بش - ا - ت (بیش - bêş): پینج
بشار - ص (بیشار - bişar): گیرۆده، گرفتار، پایه ند.
بشارت - ا. ع (بهشارت - beşaret): مژده، خه بهری خووش، جوانی، مزگینی، شادبوون.
بشاش - ا. ع (بهششاش - beşşaş): رووخوش، شادمان، روو به خنده.
بشاشت - ا. مص - ع (بهشاشهت - beşaset): رووخوشی.
بشاورد - ا (بوشاورد - buşaverd): زهوی ناهه موار، پر هه ورازو نشیو، وهرد.
بشتر - ا (بیشتهر - bişter): ناوی میکائیل - ی فریشته ی بارانه، ههور.
بشترم - ا (بوشتوره م - buştorem): نه خووشی پیسته، که ورده زیپکه ی سوور له سه ر پیست په ییدا ده بیت.
بشتره - ا (بوشتهره - buştere): چنگال، نان به روژ.
بشتک - ا (بوشتهک - buşteek): کوزه، سه بو، خه مپی، کویه له.
بشهر - ا. ع (بهشهر - beşer): بنیاده م، مرۆف، به شهر.
بشهره - ا. ع (بهشهره - beşere): پیستی به دن، پیستی به دهنی مرۆف.
بشقاب - ا. ت (بوشغاب - buşxab):

- بشلیدن** - مص. ل (به شله لیدن -
beşelîden): تیکالان، پیکه وه
 چه سپان.
- بشم** - ا (به شم - **beşm**): شه ونم،
 ئاونگ، ورده به فر، گلپیره، خوناف.
- بشم** - ص (به شه م - **beşem**): داماو،
 مات، مه لول، خه مین، تازیه بار.
- بشمه** - ا (به شمه - **beşme**): پیستی
 خاو، پیستی خوشه نه کرا، پیستی
 نه غاردراو.
- بشن** - ا (به شن - **beşn**): به ژن، قه دو
 بالا.
- بشنج** - ا (بیشه نج - **bişenc**): په له ی
 ده موچاو.
- بشنجیدن** - مص. م (بیشه نجیدن -
bişencîden): رژان، رژاندن، «بوئاو
 یان هه ر شله مه نییه کی دی».
- بشنژه** - ا (بوشه نژه - **buşenje**):
 چنگال، نانی گهرم و رۆن.
- بشنین** - ع (بوشنین - **buşnîn**): گولیکه
 وه کو نیلۆفه ر له میسر دا ده رویت.
- بشولیدن** - مص. م (بیشولیدن،
bişûlîden، به شولیدن -
beşûlîden): جولاندن، نه نجامدان،
 بزواندن.
- بشولیدن** - مص. م (بیشولیدن،
bişulîden، به شولیدن -
beşulîden): تیکدان، په ریشان کردن،
 سه رسام و داماو.
- بشیر** - ع. ص (به شیر - **beşîr**):
 مژده هینهر.
- بصارت** - ا. مص - ع (به ساروت -
- besaret**): زیره کی، دانایی، زانایی.
بصاق - ا - ع (بوساغ - **busax**): تف،
 ئاوی دهم.
- بصر** - ا - ع (به سهر - **beser**): چاو
بصراء - ا. ع (بوسه راء - **busera'**):
 بینایان، روشن بینان.
- بصری** - ص. ن. ع (به سری - **besrî**):
 خه لکی ده فهری به سرا.
- بصل** - ا - ع (به سهل - **besel**): پیاز.
بصیر - ص. ع (به سیر - **besîr**): دانا،
 زانا، بینا، له پرووی ریزو نه ده به وه به کویر -
 یش ده گوتری به سیر.
- بصیرت** - ا. ع (به سیره ت - **besîret**):
 زانایی، دانایی، زیره کی، هوشیاری،
 بینایی، به ته گبیر، ئاقلی، پر به لگه.
- بضاعت** - ا - ع (بیزائه ت - **biza'et**):
 دارایی، سه رمایه، کالای بازرگانی.
- بضع** - ا. ع (بیزع - **biz'**): هه ندیک،
 چه ندیک، له نیوان ۳ - ۹، پاژتیک شهو.
- بضعه** - ا. ع (بیزعه - **biz'e**): پارچه به ک
 گوشت، جگه رگوشه، فه رزن.
- بط** - ا. ع (به تت - **bett**): مراوی، سونه.
بطارقه - ا. ع (به تارقه - **betarixe**):
 به تریق، جار ان به سه ر کرده و پیشه و او
 فه رمانده ی سوپای رۆم ده گوترا.
- بطل** - ص. ع (به تتال - **bettal**):
 بیکاره، درۆزن، هه رزه ویتز، دلاوهر، دلپهر.
- بطالت** - مص. ل. ع (به تاله ت -
betalet): ئازابوون، دلپه بوون.
- بطالت** - مص. ل. ع (به تاله ت -
betalet): بیکاربوون، ده ست به تالی.
- بطانه** - ا. ع (به تانه - **betane**): نه سته ر،
 به ر، مه حرهم، نزیک، دۆستی نزیک، ناواخن.

ناردن، قیامت، حهشر، زیندووکردنه وهی
مردووان، روژی قیامت، قهژین، ژیانه وه،
پهسلان.
بعثت - مص. م. ع (بیئسهت - bi'set):
زیندووکردنه وهی مردووان، ناردنی په یامبه
له لایه ن خواوه بو خه لکی، ژیانده وه.
بعد - ق. ع (به عد - be'd): پاشان،
دوایی.
بعد - ا. ع (بوعد - bu'd): دووری،
جودایی.
بعر - ا. ع (به عر - be'r): پشقل،
سه رگین، پشقلی وشت، یان مه ر.
بعض - ا. ع (به عز - be'z): پاژتیک له
شتتیک، هه ندی، بری.
بعل - ا. ع (به عل - be'l): شوو، خاوه ن،
میورد.
بعید - ص. ع (به عید - be'id): دوور.
بعیر - ا. ع (به عیر - be'ir): وشت،
حوشتر.
بغ - ا (به غ - bex): خوا، یه زدان، خولا،
بت، فریشته.
بغا - ص (به غا - bexa): حیز، قه حبه،
روو سپی.
بغاة - ص. ج باغی (بوغات - buxat):
سرکییشان، یاخییان، به گوی نه که ران،
سته مکاران.
بغاز - ا (بیغاز - bixaz): پواز.
بغاز - ا. تر (بوغاز - buxaz): گه لی،
گه روو،
بغامه - ا (به غامه - bexame): دیو،
دیوی بیابانی.
بغپور - ص (به غپور - bexpûr): کوری
خوا، نازناوی پاشایانی چین.

بطحاء - ا. ع (به ت هاء - betha'): رووباری به رین، خپ.
بطر - مص. م. ع (به تهر - beter): بوغرایبی، پی نه زانی، ناشکوری، لووت به رزی.
بتری - ا (بوتری - butrî): بوتل، شوشه، قاب.
بتریک - ا (به تریک - betrîk): بابی روو حی عیسییان، سه روکی قه شان.
بطش - ا. مص. ع (به تش - betş): سه ختگیری، توندو تیژی، هیرشکردن، غه زه ب گرتن، راوانان.
بطل - ص. ع (به تهل - betel): پالنه وان، دلیر، دلاور، نازا، بویر، عه گید، ره شید، قاره مان.
بطلان - مص. ل. ع (بوتلان - butlan): پوچه ل بوونه وه، له کارکه وتن، نا دروستی.
بطم - ا. ع (ببوم، به تم - butum, betm): قه زوان، قه سقه وان.
بطن - ا. ع (به تن - betin): سک، ناوه وهی شتتیک، گروپیتیکی بچوکتتر له قه بیله، زگ.
بطوء - ا. مص. ع (بوتء - butu'): خاوی، هیواشی، کاوه خو.
بطون - ا. ع (بوتون - butûn): کوی به تن - ه، سک.
بطی - ص. ع (به تی - betî): هیواش، خاو، کاوه خو.
بطیخ - ا. ع (به تیخ - bettîx): کاله ک، شوتی، نارو.
بطين - ص. ع (به تین - betîn): ورگن، ورگ زل، زگن.
بعث - مص. م. ع (به ئس - be's):

- بغته** - ق. ع (بوغته تهن - buxteten): له پير، له ناکاو، نشکیتقا.
- بغچه** - ا. تر (بوخچه - buxçe): بوخچه.
- بغرا** - ا. تر (بوغرا - buxra): ناشی هه پرشته.
- بغرنج** - ا (بوغرهنج - buxrenc): ئاستهنگ، دژوار، ئالۆز، ناروون، تیکه ل و پیکه ل.
- بغستان** - ا. م (به غیستان - bexistan): بتخانه، مائی خوا.
- بغض** - ا. ع (بوغز - buxz): رق، کینه، بوغز، گریانی له پیر، کهرب، ناحه زی.
- بغضاء** - ا. ع (به غزا - bexza): کینه ی توند، دژمنایه تی.
- بغل** - ا (به غهل - bexel): باخه ل، باوهش، ئامیز، که نار، ته نیش، لا.
- بغل** - ا. ع (به غل - bexl): قاتر، هپستر.
- بغی** - م. م. ع (به غی - bexî): زیتده گاشی، سه رکیشی، زولمکردن، سنه مکاری، به دکاری.
- بغیاز** - ا (به غیاز - bexyaz): مزخانه، شاگردانه، به خشیش، مزگانی، مزگینی.
- بفتری** - ا (به فته ری - befterî): هه پکی جۆلایی، که لگیت.
- بفج** - ا (به فج - befç): که فی دهم، نه و ورده تفه ی که به دهم قسه کردنه وه له دهم دهرده چی، پرش.
- بفخم** - ق (به فخم، بیفخم - befçem, bifçem): زور، فره.
- بفنج** - ا (به فنهج - befneç): ماری بی ژهر.
- بق** - ا. ع (به غ - bex): پییشکه،
- میئشوله. په خشه.
- بقاء** - مص. ع (به غاء - bexa'): مانه وه، ژیان، به رده وامی.
- بقال** - ا. ص. ع (به غال - bexxal): به قال، میوه فروش.
- بقایا** - ا. ع (به غایا - bexaya): پاشماوه، پاشه رۆک.
- بقر** - ا. ع (به غهر - bexer): مانگا، چیل، گا.
- بقع** - ا. ع (بوغه - buxe'): کۆی بقعه - (بوغته) پارچه ی زهوی ناوازه، بینا، ته لار، سه را، پارچه زهویبیه که زیاره تگای تیدا بین، مه زار، دیر، خانه قا، ته کبه.
- بقل** - ا. ع (به غل - bexl): سه وزی، پاقله مه نی، پاقله، ته ره.
- بقم** - ا. ع (به غم - bexem): جوره دره ختیکه، له مه کسیک و هندوراس دا هه به.
- بقول** - ا. ع (بوغول - buxûl): کۆی (بقل ه)، پاقله، سه وزی، ته ره.
- بقیه** - ا. ع (به غییه - bexîye): باقی، پاشماوه، ماوه.
- بقیع** - ا. ع (به غیع - bexî): دارستان، باخی داری هه مه جۆر، گۆرستانیکه له مه دینه.
- بک** - ا (به ک - bek): بۆق، قورباقه.
- بک** - ا. انگل (به ک - bek): پشتیوان، دیفاع له یاری توپین دا.
- بکا** - ا. ع (به کا - beka): دره ختیکی گه لا ورده له مه ککه ده رویت.
- بکاء** - ا. مص. ل. ع (بوکاء - buka'): گریان، زاری.

بهیانی زوو، بهره به بیان.
بگلر - ا.ت (به گله ر - begler): به گله ر، به گان.
بگم - ا.ت (بیگوم - bigum): به گم، خانم، خاتون، بانو.
بگماز - ا.ت (بیگماز - begmaz, bigmaz): شهراب، باده، شهرابخوری، پیاله‌ی شهراب.
بگنی - ا.ت (به گنه‌ی - begenî): جوړه شهرابیکه، که له برنج و هه رزن و جوړه و جوړه دانه و تیلانه دروست ده کړی.
بگونیا - ا.ت (بیگونیا - biguniya): جوړه گیایه که.
بل - ص - ا.ت (به ل - bel): هاووازی، پاژنه‌ی پی.
بل - ع - ح (حرف عطف) (به ل - bel): به لکه، به لکو.
بلا - ا.ت (به لاء - bela): به لاء، نسیبته، گرفتاری، نه زمون، تاقیکردنه وه، ساوکه.
بلا به - ص (به لابه - belabe): به دکار، فاسق، رووسی، قه‌حپه، خراپه‌کار، فیتنه‌چی.
بلاج - ا.ت (به لاج - belac): حه‌سیر.
بلاچین - ا.ت (به لاجین - belacîn): به لاه‌گیتیر، سه‌ده‌قه، قوربانی.
بلاد - ا.ت (بیلااد - bilad): ولات، شاران.
بلادانه - ا.ت (به لادانه - beladane): جوړه گیایه که.
بلادت - مص. ل. ع (به لادته - beladet): که وده‌نی، گیلی، گه‌لخوی، زهین کویر، دره‌نگ حالی.

بکاء - ص. ع (به کاء - bekka): زور گریان، گرینوک، نووزن.
بکارت - مص. ل. ع (به کاره‌ت - bekaret): کچینی، په‌رده‌ی کچینی، دویتینی.
بکبه - ا.ت (به که - bekbeke): چیشتی که شک و روژن، جولاندن، گتیرانه‌وه‌ی کالا، قه‌ره‌بالغی، هاتن و چوون.
بکتاش - ا.ت (به کتاش - bektaş): غولامی میر، گه‌وره‌ی ده‌سته‌یه‌ک، سهردارو گه‌وره‌ی عیل، به‌گ.
بکتر - ا.ت (به کتر - bekter): زری، جلی جه‌نگ.
بکر - ص، ع (بیکر - bikr): کچی شوونه‌کردوو، نویره، تازه، ده‌ست لینه‌دراو، نوخشه، سهرمؤر.
بکران - ا.ت (بوکران - bukran): بنکر.
بکم - ا.ت (به کم - bekem): پروانه بقم؛ جوړه دره‌ختیکه.
بکم - ا.ت (بوکم - bukm): لالان.
بکمان - ا.ت (بوکمان - bukman): کوئی بکیم (به کیم) لال.
بکنک - ص (به ک نه‌ک - beknek): حه‌یوانی کلک پراو.
بکوک - ا.ت (به کوک - bekûk): باده‌ی شهرابخوری، ساغر.
بکی - ص. ع (به کی - bekyî): گرینوک، که‌سی که زور بگری.
بکیم - ص - ع (به کیم - bekîm): لال.
بگ - ص. ت (بیگ، به‌گ - big, beg): به‌گ، سهردار، گه‌وره.
بگاه - ق (بیگاه - bigah): له‌وه‌خت،

- بلادر** - (به لاده، به لادور - belader, beladur): دهوه نیکه له تیره ی سماق.
- بلادن** - (بیلادون - biladun): جوړه گیایه که.
- بلاده** - ص (به لاده - belade): به دکار، رووسی، فیتنه گتیر.
- بلارج** - (به لارهج - belarec): له قلهق.
- بلارک** - (به لارهک - belarek): جوړه پولا یه کی جه وهه رداره، جه وهه ری شمشیر.
- بلاغ** - مص. م. ع (به لاغ - belax): په یام، ته بلیخ، به لاغ، راگه یانندن، گه یانندن.
- بلاغت** - ا. مص. ل. ع (به لاغته - belaxet): زمانه وانی، زمان پاراوی، ره وانپه یقین.
- بلاغی** - ص. ن. ع (به لاغی - belaxî): که سیک بتوانی به ره وانی و جوانی مه بهستی خوی دهر پری.
- بلاگردان** - ا. ف. ک (به لاگه ردان - bela gerdan): به لاهه گتیر، قوربانی، سه ده قه و ختیر.
- بلال** - (به لال - belal): زورات، گه نه شامی.
- بلالک** - (به لالهک - belalek): پولا ی جه وهه ردار.
- بلاهدت** - ا. مص. ع (به لاهه ت - belahet): بتی نه قلی، ساویله که یی.
- بلایا** - ا. ع (به لایا - belaya): به لا، نسیبه ت.
- بلایه** - ص (به لایه - belaye): سوزانی، رووسی، قه چیه، به دکار.
- بلشو** - (بیلبه شوو، به لبه شوو - bilbeşu, beladu): دهوه نیکه له تیره ی سماق.
- بلبل** - ا. ع (بول بول - bul bul): بولبل، هوزار، عه نده لیب، شالوور.
- بلبله** - ا. ع (بولبوله - bulbule): جه زوه، گوزه ی شهراب، سوراخی.
- بلبن** - (به لبه ن - belben): گاگوز.
- بلخ** - ا (به لخ - belx): قه رابه، کوله که یه ک که شهرابی تی بکه ن.
- بلخج** - (به لخج - belxeç): زاخی ره ش، شهب.
- بلخم** - (به لخم - belxem): قوچه قانی، به رده قانی، قه لماسنگ.
- بلد** - ا. ع (به لده - beled): شار، ولات، به لده، شاره ز.
- بلدان** - ا. ع (بولادان - buldan): شاران، ولاتان.
- بلده** - ا. ع (به لده - belde): شار، شاروچکه.
- بلدرچین** - ا. ت (به لده رچین - belederçin): پور، هه ویره، که ره واله.
- بلدییه** - ا. ع (به لده دییه - beledîye): شاره وانی.
- بلسان** - ا. ع (به لسان - belesan): جوړه دهوه نیکه.
- بلسک** - (به لسه سک - belesk): په ره سپلکه، پلسری.
- بلشک** - (بولوشک - buluşk): شیش ته نور، شیش که باب، ته نور شتون.
- بلشویک** - (بولشویک - bulşivîk): بولشه وی، زورینه، په پره وانی (لینین)، که زورینه ی دهنگیان هینا.

- بلع** - مص. م.ع (به لاء - bel') : قووتدان.
بلعم - ص.ع (به لئام - belem) : زۆرخۆر.
- بلعوم** - ا.ص.ع (بولئوم - bul'um) : گهرو، ئهوک، قورگ، مرقی زۆر خۆر.
بلعیدن - مص. م.ع (به لعیدن - bel'iden) : قووتدان.
- بلغاء** - ص.ا.ع (بوله غا - bulexa') : به لیغان، زمان پاراوان، رهوانیژان.
بلغار - ا.ع (بولغار - bulxar) : پیستی خوشه کراوی رهنگینی بۆن خوش.
بلغاک - ا.ع (بولغاک - bulxak) : ئاژاوه، فیتنه.
- بلغده** - ص.ع (به لغده - belxede) : بوخچه، دۆران، هیلکه دۆراندنی مریشک، زایه کردن.
بلغس - ا.ع (به لغهس - belxes) : جووره گیایه که.
بلغم - ا.ع (به لغه م - belxem) : به لغه م، تفی خهست.
بلغندر - ص.ع (به لغه ندهر - belxender) : بی دین، بی سه رویه ر.
بلغنده - ا.ع (به لغه نده - belxunde) : جاننا، بوخچه.
بلغور - ا.ع (بولغور - belxûr) : ساوهر، قسه ی گهوره، قسه ی زل.
بلغرخ - ص.ع (بولغه رخه ج - bulferxec) : خراو، ناشیرین، ناپاک، کریت، دزیتو.
بلک - ا.ع (بیلکه - bilek) : دیاری، نۆیه ری میوه، توحفه، که م وینه.
بلغامه - ص.ع (بولکامه - bulkame) : پر ئاره زوو.
بلکس - ا.ع (به لکهس - belkes) :
- مه نجه نیق، تهوژمی گهرما.
بلکفد - ا.ع (بولکه فد - bulkefd) : به رتیل، خاوه، ریشوه ت.
بلکک - ا.ع (بیلکه ک - bilkek) : شیرتین، شله تین.
بلکن - ا.ع (به لکه ن - belken) : مه نجه نیق، تهوژمی گهرما.
بلکنجک - ص.ع (بولکه نجه ک - bulkencek) : عه جیب، غه ریب، هه ر شتی مایه ی پتکه نین بی، سه یروسه مه ره.
بلکه - ح.ع (به لکی - belki) : به لکه، به لکو، به هه رحال، ته قو، شایه تا.
بلم - ا.ع (به لمه - belem) : به لمه، قایه غ، لۆتکه.
بلماج - ا.ع (بولماج - bulmac) : په لوله.
بلمه - ا.ع (به لمه - belme) : ردینی دریتو چر.
بلمه - ص.ع (به لمه - belme) : پیایوی ردین دریتو.
بلنج - ا.ع (به لنج - belenc) : ئه ندازه، بر.
بلند - ص.ع (بوله ند - bulend) : به رز، بالا، هه لکشاو.
بلنداختر - ص.ع (بوله ندئه خته ر - bulendexter) : شادمان، به ختیار، خوشبه خت، به تالچ، به شانس و به غبال.
بلنداوازه - ص.ع (بوله ند ئاڤاژه - bulend abaze) : مه نشور، ناسراو، ناودار.
بلندپرواز - ص.ع (بوله ند په رڤاز - bulendpervaz) : به رزه فر، خۆپه سن، لاف لیده ر، خۆه لکیش، ته ره قی خواز.
بلندگرای - ا.ع (بوله ندگرای - bulend-geray) : به رزه فر، شکۆخواز،

- پله و پایه خواز.
بلندگو - ا (بوله ندگوو - bulendgû):
 بلندگو. سه ماعه.
- بلندین** - ا (به له نندین - belendîn):
 چوارچیوهی دهرگای مال، ئاستانه.
- بلوی** - ا. ع (به لثا - belva): به لا،
 نسیببته، دژواری، هه را، ئاژاوه،
 قهره بالغی، سه رکیشی، هه نگامه.
- بلوایه** - ا (به لثایه - belvaye):
 په ره سیلکه، پلسری.
- بلوچ** - ا (بولوچ - bulûç): پوینهی
 که له شیر، ناوی تیره یه کی بلوچستانه.
- بلور** - ا. ع (بولوور - bulûr): بلوور.
- بلوط** - ا. ع (به للووت - bellût):
 دره ختی به پروو.
- بلوط دریایی** - (به للووتی دهریایی -
 belûti deryayî): توتیا، دهرمانیکی
 چاوانه.
- بلوغ** - مص. ل. ع (بولووغ - bulûx):
 بولوق، بالق بوون، خو ناسین، شه یسانی
 بوون.
- بلوف** - (بولوف - bulûf): بلوف، فیل،
 درۆ.
- بلوک** - ا (بولووک - bulûk): بلوک،
 ده فهرتیک که چند گوندو دپیه ک
 بگریته وه.
- بلوک** - ا (بولووک - bulûk): جماعت،
 دهسته دهسته.
- بلوک** - ا (بولوک - bulûk): بلوک،
 کومه له ولاتتیک یه ک بگرن و یه ک مه رام و
 رتیازی سیاسیان هه بی.
- بلونک** - ا (به لونه ک - belûnek):
 شمشیری دارین.
- بله** - ق. ع (به لی، به علی -
 belî, be'î): به لی، ئه ری.
- بله** - ا. ع (بوله - bulh): که م ئه قلان،
 گیلان، ئه بله ه.
- بله‌اء** - ص. ع (به لها - belha): ئافره تی
 بئ ئه قل، ئافره تی گیل، ئافره تی ئه بله ه.
- بله‌وس** - ص. ع (بوله ه فه س -
 bulheves): هه وه سکار، پر هه وه س،
 به هه وه س.
- بلی** - ق. ع (به لی - belî): به لی.
- بلیاد** - ا (به لیاد - belyad): جلی
 ساده ی بئ نه خش و نیگار.
- بلیارد** - ا (بیلارد، بیلارد - bilyard):
 جوړه یارییه که، بلیارد.
- بلیت** - ا. ع (به لییه ت - belîyet): به لا،
 کوست، ئازار، تاقیکردنه وه.
- بلیه** - ا. ع (به لییه - belîye): به لا،
 نسیببته، رهنج، گرفتاری.
- بلید** - ع. ص (به لید - belîd): به لید،
 که وده ن، گیل، زهین کویر.
- بلیغ** - ص. ع (به لیغ - belîx): به زمان،
 قسه زان، به ده مو زمان، زمانپاراو،
 ره وان بیژ.
- بلیله** - ا (به لیله - belîle): به لالتوک.
- بم** - ا (به م - bem): دهنگی بهرز.
- بمب** - ا (بۆمب - bomb): بۆمبا.
- بمب افکن** - ا. فسا (بۆمب ئه فکه ن -
 bomb efken): فرۆکه ی جهنگی،
 فرۆکه ی بۆمباهاو بیژ.
- بمباران** - ا (بۆمب باران -
 bombarduman): بۆردومان.
- بمباردومان** - ا (بۆمب باردومان -
 bombardumn): بۆردومان،

بۆمباران.

بن - (بون - bun): بن، بنی بیر، رهگ، ژئیر.

بن - ا. ع (بون - bun): قاوه.

بنا - ا. ع (بینا - bina): ته لار، بینا، ساختمان، ئه پارتمان.

بنا - ص. ع (به نئا - benna): به نا، وهستای بینا.

بنات - ا. ع (به نات - benat): کیژان.

بنات النعش - ا. ع (به ناتوننه ئش - benatunniş): حه وته وانه.

بنادر - ا. ع (به نادیر - benadir): به نده ران، شارانی که نارین ده ریا.

بناغ - (به ناغ - benax): هه وئ.

بناگوش - (بوناگوش - bunagûş): نه رمه ی گوئ. په ناگوئ، لاجانگ.

بنام - ص (بینام - binam): هاوناو، به نامخ، ناودار، ناسراو، به نیویانگ.

بنام ایزد - (بینام ئیزده - binamized): په نا به خوا، بۆ سه رسامی و چاوی پیس و سوئند به کار دئیت.

بنان - ا. ع (به نان - benan): سه هری په نجه.

بنان - (به نان - benan): مۆز.

بنانج - (به نانج - benanc): هه نه، هه قئ، هه وئ.

بناور - ص (بونا هه ر - bunaver): ریشه دار، بندار، قوول.

بن بست - ا. ص (بون به ست - bunbest): کویره کۆلان، کاری دژواری

بئ چاره.

بنت - ا. ع (بینت - bint): کچ، کیژ، دویت، قز، کناچه، که نیشک.

بنج - ا. (به نج - benc): به نگ، به نج. **بنجاق، بنچاق** - ا. ت (بونچاغ، بونچاغ - buncax, bunçax): قۆچان، قه واله، کۆنه سه نه دان.

بنجشک - (بینجیشک - bincişk): پاساری، چۆله که، چیشکه. کیشکه.

بنجک - (بونجکه - buncek): گۆله په موو، په مووی شیکراوه ی ناماده بۆ رستن.

بنجل - ص (بونجول - buncul): عه ماره پۆ، بئ که لک، کالای خراب، کالای بئ بازار.

بند - (به ند - bend): به ند، په ت، به ربه ست، جومگه.

بند آمدن - مص. ل (به ند ئامه ده ن - bend ameden): وه ستانه وه، راوه ستان.

بند آوردن - مص. م (به ند ئا قوورده ن - bendavûerden): راگرتن.

بندبودن - مص. ل (به ند بووده ن - bendbûden): گیربوون، گرفتار بوون.

بندشدن - مص. ل (به ند شوده ن - bendşuden): ئارام بوون، مه حکه م بوون. گیربوون، داسه کران.

بندکردن - مص. م (به ند که ره ده ن - bend kerden): یه خسیرکردن، توندکردن، جوت بوون، دیلکردن.

بنداد - (بونداد - bundad): بونیاد، بناغه، بنچینه، هیم، پشتیوان، ره چه له کی

هه ر شتییک.

بندار - ا. ص (بوندار - bundar): ره گو ریشه دار، خاوه ن مولک، سه رمایه دار، گرانجان، گومرگچی، ره سه ن، به هوش، دانا.

- بندانداز** - ا (به ندئه نداز - benendaz): ده موچا و هه لگر.
- بندباز** - ا. ف (به ند باز - bendbaz): په تبار، ئا کرؤیات.
- بندر** - ا (به ندهر - bender): به ندهر.
- بندزدن** - مص. م (به نده زدهن - bendzeden): چا کردنه وهی قاپی شکا و به قه ید.
- بندزن** - ا. ف (به ندزن - bendzen): ئه و که سهی قاپی شکا و چاک ده کاته وه.
- بندش** - ا (به ندهش - bendeş): گلؤله په مووی شیکراوهی ئاماده بؤ رستن.
- بندق** - ا. ع (بوندغ - bundux): فندق (که ره زاته).
- بندک** - ا (به ندهک - bendek): لؤکهی بژا کر او بؤ رستن.
- بندکش** - ا. ف (به ندکesh - bendkeş): درزکار، ئه و کر تکار یان وه ستایه ی درزی نیوان خشت یان به ردی بینایان ده کات.
- بندکشی** - ا. مص (به ندکeshی - bendkeşî): پر کردنه وهی درزی نیوان خشت یان به ردی رووکاری بینایان به چیمه نتؤ.
- بندمه** - ا (به ندیمه - bendîme): قوچچه، دوگمه.
- بن دندان** - ا (بونوی دهنندان - bunidendan): بیخی دان، پووک، کینایه یه له گوئ رایه لی.
- بندوز** - ا (بوندوز - bundûz): به نی جه وال درون
- بنده** - پ. ا. ص (به نده - bende): خولام، نؤکه ر، کؤبله.
- بندی** - ص (به ندی - bendî): گیرؤده، دیل، زیندانی، یه خسیر.
- بندیخانه** - ا. م (به ندیخانه - bendîxane): به ندیخانه، زیندان، چه پسخانه.
- بندیه** - ا (به ندیمه - bendîme): قوچچه، دوگمه.
- بنزوات** - ا (به نزوات - benzuat): جوړه خوئیبه که.
- بنزین** - فر. ا (به نزمین - benzîn): به نزمین.
- بنساله** - ص (بونساله - bunsale): کؤن، به سالوچوو، پیر.
- بنشاختن** - مص. م (بینشاختنه - binşaxten): دانیشانندن
- بنشن** - ا (بونشهن - bunşen): دانه ویتله، نؤک و نیسک و ماش و لؤبیا و پاقله و...
- بنصر** - ا. ع (بینسیر - binsir): قامکی برا تووته.
- بنفسج** - ا (به نه فسج - benefsec): وه نه وشه.
- بنفش** - ا. ص (به نه فش - benefş): وه نه وشه یی.
- بنفشه** - ا. پ. ه (به نه فشه - benefşe): وه نه وشه.
- بنفوز** - ا (بونفوز - bunfûz): دهم و قه پؤز، لمؤز.
- بنکدار** - ا. ف (بونهک دار - bunekdar): جومله فروش، ئیدی بازگانی بی یان به قالی و عه تاری.
- بنکران** - ا (بون که ران - bunkeran): بنکر.
- بنکشیدن** - مص (بونکشیده ن - bunkuşîden): هه لوشین، قووتدان به نه جوراوی.

بنگ - (به‌نگ - beng): به‌نگ، شادانه.

بنگان - (به‌نگان - bengan): فینجان.

بنگاه - ا.مر (بون گاه - bungah): بنکه، ده‌زگا، عه‌مار، باره‌گا، شوینی کرین و فروشتن.

بنگره - (به‌ن گه‌ره - bengere): بالۆره، لایلیه، ئه‌و ئاوازه‌ی که ژنان مندالی پی ده‌که‌نه خه‌و.

بنگلک - (بونگوله‌ک - bungulek): بنجی گول.

بنگن - (به‌نگه‌ن - bengen): که‌ردو.

بنگو - (به‌نگوو - bengû): جو‌ره گیایه‌که.

بنلاد - (بونلاد - bunlad): بناغه‌ی دیوار، پشتیوان.

بنو - (بونوو - bunû): خه‌رمانی گه‌نم یان جو‌یان کا و ئه‌و شتانه.

بنوان - (بونوئان - bunvan): خه‌رمانه‌وان، پاسه‌وانی خه‌رمان یان زه‌رعات.

بنوسرخ - (بونوسورخ - bunûsurx): نیسک.

بنوسیاه - (بونوسیپاه - bunûsiyah): ماش.

بنون - ا.ع (به‌نوو - benûn): کوران.

بنه - (بونه - bune): بنه، ناو مال، مولک و دارایی، بنه‌وبارگه.

بنه - (به‌نه - bene): په‌تی باریک، دره‌ختیکه له جو‌ری دره‌ختی سماق.

بنی - ا.ع (بونه‌ی - buney): کوپک، کوپیزگه، رۆله.

بنی آدم - ا.ع (به‌نی ئادهم -

benîadem): بنیادهم، کوپین ئادهم، رۆله‌یین ئادهم.

بنی فاطمه - ا.ع (به‌نی فاتیمه - benîfatime): رۆله‌یین فاتیمه.

بنی اسرائیل - (به‌نی ئیسرائیل - benî isra'îl): رۆله‌یین ئیسرائیل.

بنیاد - ا.م (بونیاد - bunyad): بونیاد، بناغه، ته‌مه‌لی دیوار، هیم، بنه‌په‌ت.

بنیان - ا.ع (بونیان - bunyan): بینا، بونیاد، بناغه.

بنیه - ا.ع (بونیه - bunye): فیتره‌ت، بوون، سروشت.

بنيچه - (بونیکه - bunîçe): به‌ش، دیاریکردنی به‌ش و قه‌رزی هه‌ر ده‌سته‌و هاوپیشه‌گه‌لیک.

بنیز - ق (بینیز - binîz): هه‌رگیز، حاشا، خیرا، به‌له‌ز، دیسان، هه‌روه‌ها.

بو - (بوو - bû): بۆن.

بوکردن - مص. ل (بوو که‌رده‌ن - bûkerden): بۆنکردن.

بوگرفتن - مص. ل (بووگیریفتنه‌ن - bûgiriften): بۆن‌گرتن، بۆگه‌ن بوون. هه‌ستکردن به‌ شتیپک.

بوگردن - مص. کنایه (بوو‌بو‌رده‌ن - bûburden): هه‌ست کردن، په‌ی بردن، زانین.

بودادن - مص. بوداده‌ن (bûdaden): بۆندان.

بو - ا.ع (بو - bû): ئه‌بوو، وه‌کوئه‌بول قاسم، باوکی...

بوا - مر (بوئا - buva): ماریکی گه‌وره‌ی بی ژه‌هره له ئه‌م‌ریکای باشوور هه‌یه.

بنگ - (به‌نگ - beng): به‌نگ، شادانه.

بنگان - (به‌نگان - bengan): فینجان.

بنگاه - ا.مر (بون گاه - bungah): بنکه، ده‌زگا، عه‌مار، باره‌گا، شوینی کرین و فروشتن.

بنگره - (به‌ن گه‌ره - bengere): بالۆره، لایلیه، ئه‌و ئاوازه‌ی که ژنان مندالی پی ده‌که‌نه خه‌و.

بنگلک - (بونگوله‌ک - bungulek): بنجی گول.

بنگن - (به‌نگه‌ن - bengen): که‌ردو.

بنگو - (به‌نگوو - bengû): جو‌ره گیایه‌که.

بنلاد - (بونلاد - bunlad): بناغه‌ی دیوار، پشتیوان.

بنو - (بونوو - bunû): خه‌رمانی گه‌نم یان جو‌یان کا و ئه‌و شتانه.

بنوان - (بونوئان - bunvan): خه‌رمانه‌وان، پاسه‌وانی خه‌رمان یان زه‌رعات.

بنوسرخ - (بونوسورخ - bunûsurx): نیسک.

بنوسیاه - (بونوسیپاه - bunûsiyah): ماش.

بنون - ا.ع (به‌نوو - benûn): کوران.

بنه - (بونه - bune): بنه، ناو مال، مولک و دارایی، بنه‌وبارگه.

بنه - (به‌نه - bene): په‌تی باریک، دره‌ختیکه له جو‌ری دره‌ختی سماق.

بنی - ا.ع (بونه‌ی - buney): کوپک، کوپیزگه، رۆله.

بنی آدم - ا.ع (به‌نی ئادهم -

- بواب** - ص. ع (به قشاب - bevvab):
دهرگاوان، پاسه وان.
- بواد** - (بو قباد - buvad): وشه ی
دوعایه، له وشه ی (بودن = بوده ن) هوه
وهرگیراوه، بیی... .
- بوادی** - ا. ع (به قادی - bevadî): سارا،
دهشت، بیابان.
- بوار** - مص. ل. ع (به قار - bevar):
نه مان، له ناوچوون، به یار، زهوی ویران.
- دارالبوار** - (دارولبه قار - darulbevar):
دۆزه خ.
- بوارد** - ا. ع (به قارید - bevarid):
شمشیری پرنده، سارده مهنی، فیتکه وات.
- بواسیر** - ا. ع (به قاسیر - bevasîr):
مایه سیری.
- بواشه** - ا (به قاشه - bevaşe): شه نه.
- بواعث** - ا. ع (به قائیس - beva'is):
سۆنگه، هۆ.
- بوئیدن، بوئیدن** - مص. م (بوئیدهن -
bûiden): بۆن کردن.
- بوینده** - ص. فا (بویه نده - bûyende):
بۆنکهر، ههستی بۆن کردن.
- بویا** - ص (بویا - bûya): موعه تهر، بۆن
خۆش.
- بویان** - ص. فا (بویان - bûyan):
بۆنکهر.
- بوب** - ا (بووب - bûb): فهرش، رایه خ.
- بوورد** - ا (بووورد - bûburd): بلبیل،
هوزار، شالوور.
- بووبک** - ا (بووبه ک - bûbek):
په پوه سلیمانکه، شانسه ر.
- بوپه** - ا (بوپه - bûbe): شانسه ر.
- بوپین** - فر. ا (بوپین - bûbîn): داینه مۆ.
- بوته** - ا (بوته - bûte): بنچک، دهوه نی
چر.
- بوتیمار** - ا (بووتیمار - bûtîmar):
ماسیگره، جۆره بالنده یه کی کلک کورتی
ده نووک و مل دریتی سپی و کهسک و
شینه. شینه شاهۆ، خه مخۆره ک.
- بوجار** - ص. ا (بووجار - bûcar):
که سیک که دانه ویتله له بیتزنگ ده دا،
شه نه باچی.
- بوجاری** - ا. مص (بووجاری - bûcarî):
پاک کردنه وهی دانه ویتله له خۆل به بیتزنگ.
- بوجارلنجان** - ک (بوجارلینجان -
bûcarlincan): هه لپه رست، ده لیقه
په رست.
- بوخل، بوخله** - ا (بوخه ل، بوخه له -
bûxel): پۆلکه، گاگۆز، گیایه که.
- بودار، بویدار** - ص (بوودار - bûdar):
بۆندار، قسه ی به توتیکل.
- بودجه** - فر. ا (بودجه - bûdce): بودجه،
میزانییه.
- بودن** - مص (بووده ن - bûden): هه بوون،
بوون.
- بوش** - ا. مص (بوقیش - bûviş): بوون،
هه بوونی.
- باشنده** - ص. فا (باشنده - başinde):
هه بوو.
- بونده** - ص. فا (بوته نده - bûvende):
هه بوو.
- بودوباش** - ا (بودوباش - bûdûbaş):
وجود، بوون، مال و سوکنه.
- بودونبود** - ا. م (بودونه بود -
bûdû nebûd): بوون و نه بوون،
وجودو عه ده م.

بازاری کرین و فرۆشتن (به تاییه تی پاره‌ی به‌نرخ و به‌هادر).
بورق - ا.ع (بوورغ - būre`x): که‌رو، ژه‌نگ، پرگ، که‌ری.
بورک - ا (بووره‌ک - būrek): که‌رووی سه‌رنان.
بورنگ - ا (بوره‌نگ - būreng): ری‌حانه‌ی کیتی.
بوره - ا (بووره - būre): جوړه خوئییه‌که.
بوریا - ا.ع (بووریا - būrya): حه‌سیر.
بوز - ص (بووز - būz): نه‌سپی خوئشه‌ز، پیاوی به زه‌ین، زیره‌ک.
بوزگند - ا (بووزگه‌ند - būzgend): هه‌یوان، دالان.
بوزه - ا (بووزه - būze): شه‌راب، شه‌رابی که له ئاردی برنج و هه‌رزن و جو دروست بکریت.
بوزینه - ا (بووزینه - būzîne): مه‌یوون.
بوژ - ا (به‌وژ - bewj): گپیژاو، گپیژه‌نگه.
بوژنه - ا (بووژنه - būjne): شکوئه‌وه به‌هار، دره‌ختی هیشتا نه‌پشکوتو.
بوستان - ق - ا (بووستان - būstan): بیستان، گولزار، باخی میوه، گولستان.
بوسلیک - ا (بوسه‌لیک - būselik): ناوی ئاهه‌نگیتی موسیقی ئیرانییه.
بوسه - ا (بوسه - būse): ماچ، راموسان، بۆسه.
بوسیدن - مص. م (بووسیدن - būsiden): ماچکردن.
بوش - ا. مص (بویش - būviş): بوون، گه‌ردوون، که‌ون، چاره‌نووس، یازی.
بوش - ا (به‌وش - bewş): خوئوتینی،

بور - ا.ص (بوور - būr): زیرین، زه‌رد یان سووری کال. سووربوونه‌وه له شه‌رمه‌زاریدا، ته‌ریق بوونه‌وه.
بورابرش - ص (بووری ئه‌بره‌ش - būri ebreş): به‌رشه، نه‌سپی سوور که خالی سپی تیدابی.
بوربیجاده‌رنگ - ا.مر (بوری بیجاده‌رنگ - būri bîcade reng): هه‌تاو، خوړ، روژ.
بور - ا (بوور - būr): ئامی‌ریکی موسیقی کۆنه.
بورشدن - مص. ل (بوورشووده‌ن - būrşuden): ته‌ریق بوونه‌وه، خه‌جالت بوون، شه‌رمه‌زاری، بی ئومید بوون.
بورات - ا (بورات - būrat): نه‌سیدی بوریک.
بورات دو سود - فر. ا (بورات دو سود - būratdûsûd): جوړه خوئییه‌که.
بوراکس - فر. ا (بوراکس - būraks): جوړه خوئییه‌که.
بوران - ا (بووران - būran): بوړان، باران یان به‌فر به‌باوه، زیران، باروئه.
بورانی - ا (بورانی - būranî): جوړه خواردنی‌که، له سپیناخ یان کوله‌که یان باینجانی سووره‌وه‌کراو دروست ده‌کری.
بورت - ا (بورت - būrt): شه‌ربه‌ی بچوکی قولفدار.
بورژوا - فر. ا (بورژوا - būrjuwa): شاری، ده‌وله‌مه‌ند، سه‌رمایه‌دار، بوژوا.
بورژوازی - فر. ا (بورژوازی - būrjuwazî): چینی سه‌رمایه‌دار، خاوه‌ن که‌ره‌سته‌ی به‌ره‌مه‌یتان.
بورس - فر. ا (بوورس - būrs): بۆسه،

- که پروفه پ.
- بوش** - (بووش - bûş): دهم، زار.
- بوشاسب** - (بووشاسب - bûşasib): خهون، خهون دیتن.
- بوغ** - (بووغ - bûx): بۆقی، که رهنا.
- بوغنج** - (بووغنج - bûxenc): سیادانه.
- بووف** - (بووف - bûf): کوند، کونده په پو، بایه قوش، جوغد.
- بوفه، بوفت** - (بوفه، بوفت - bûfe, bûfet): جانتا، باول، شوپینی نان خواردن، له سههیرانگایان یان ویستگه ی قیتاران.
- بووق** - (بووق - bûq): بۆقی، شه پیپوور، که رهنا ی.
- بووقلمون** - (بووقلمون - bûxelemûn): قه له موون، عهلی شیش.
- بووک** - (بووک - bûk): بریا، خوژیا، کاشکی، خوژگه.
- بووکس** - فر. (بووکس - buks): بووکس، مشت.
- بووکسور** - ص. (بووکسور - bûksur): بووکسه ر، بووکس وه شپین، مشت باز.
- بووکند** - (بووکند - bûkend): لاولاو.
- بووگان** - (بووگان - bûgan): پزدان، مندالان.
- بووگلهک** - (بووگلهک - bûgulek): بنجی گول، قه زوان.
- بول** - ا.ع (بهول - bewl): میز، پیشاو.
- بولاغ اودی** - ا.ت (بولاغ اودی - bûlax udî): جوژه رووه کیته، وه کو کوزله.
- بولنجک** - ص (بولنجک - bûlencek): سهر، ههرشتیکی سهیرو پیکه نیناوی، کو میدی.
- بولوار** - فر. (بولوار - bûlvar): بولوار، شه قام و مهیدانی به دارو درخت بو سهیران و ته ماشا.
- بوم** - (بوم - bûm): شوپین و ماوا، زهوی به یار، شار، ده قهر، زید.
- بومی** - ص. ن (بومی - bûmî): هاوشوپینی، خه لکی یه ک شوپین.
- بومپر** - ا.م (بوم پر - bûmber): زه مین، شوپین، سه رزه مین.
- بوم، بومه** - ا.ع (بوم - bûm, bûme): کونده په پو، بایه قوش، جوغد.
- بوماداران** - (بوماداران - bûmaderan): هه زار په ر.
- بومه ن** - (بومه هه ن - bûmehen): بوممه له رزه.
- بون** - (بون - bûn): پزدان، مندالان.
- بوناک، بویناک** - ص (بوناک، بویناک - bûnak, bûynak): بووگهن، ههر شتیکی که بونی ناخوش بی.
- بووارد** - فر. (بووارد - bûvard): کاغه زی مه ره که ب یان ئاو وشک کردنه وه، کاغه ز
- بوهمان** - (بوهمان - bûhman): فلان و فیسار، مندالان، پزدان.
- بویا** - ص (بویا - bûya): بوئدار، بوئخوش، موعه تهر.
- بویائی** - (بویایی - bûyayî): ههستی بوئکردن، که پوو، لووت، دفناک.

- بوی افزار** - (بووی ئه فزار - (bûyefzar): به هارات و ئاله تی تیژی وهک بیبهرو زه رده چه وهو دارچین.
- بویدان** - ا. مر (بوویدان - bûydan): گولا و ودان، گولا و پزین.
- بوی سوز** - (بووی سوز - bûysûz): ناگردان، بخوردان.
- بوی کوهی** - (بوی کوهی - bûykûhî): جوړه رووه کیکه.
- بوی گلک** - (بوی گلک - bûygulek): بنجه گول.
- بویه** - (بوویه - bûye): ئومیده واری، خوژی خوژی، تاره زوو.
- به** - ص (بیه - bih): باش، چاک، په سه ند.
- بهتر** - ص (بیهتر - bihter): باشتر، چاکتر، په سه ندر.
- به شدن** - مص (بیه شوده - bihsuden): باش بوون.
- بهی** - ص (بیهی - bihî): باشی، چاکی.
- به** - ا (بیه - bih): به هی.
- به** - (بهه - beh): په ه!، په ح!
- بهه** - ا (بهه - beha): بهه، نرخ، قیمه ت.
- بهه** - ع. ا (بهه - beha'): ره ونه ق، جوانی، عه زه مه ت، فه ر، شکو.
- بهه ایم** - ا. ع (بهه ایم - beha'im): چه یوانات، ناژهلان.
- بهائی** - ص. ت (بههائی - behaî): بهه ایی، په پره وی ئاینی بهه ایی.
- بهادر** - ص، ت (بهه ادور - behdur): دلاوهر، ئازا، دلیر، بویر.
- بهار** - ا (بهه ار - behar): وه رزی بهه ار، بت، بتخانه، ئه ته شگه دن، ناوی په رستگه یهک بووه له به لخ.
- بهار بند** - ا (بهه ار به ند - beharbend): ته ویله ی بی ئاسمانه که بهه اران و هاوینان و لاختی لی ده به ستنه وه.
- بهارستان** - ا. مر (بهه ار بیستان - beharistan): باخی میوه و گولان، بتخانه.
- بهاره**، بهاری - ص. ن (بهه اره، بهه اری - behare, beharî): بهه اره، بهه اری.
- بهاز** - ا (بیه از - bihaz): ئه سپی ره سه ن.
- بهاگیر** - ا. فا (بهه اگیر - behagîr): گرانبایی، به نرخ.
- بهامین** - ا (بهه امین - behamîn): وه رزی بهه ار.
- بهانه** - ا (بهه انه - behane): بیانوو، په لپ.
- بهانه جو** - ا. فا (بهه انه جوو - behanecû): بیانوگر.
- بهبود**، بهبودی - ا. مص (بیه بود، بیه بودی - bihbûd, bihbûdî): باش، باشی، سه لامه ت، سه لامه تی، ته ندروستی.
- بهت** - ع. مص (بوته ت - bûht): چه یرمان، سه رسورمان.
- بهتتان** - مص. ل. ع (بوته تان - bûhtan): بوختان، درو، ئیفتیرا، درو هه لبه ستن.
- بهجت** - مص. ل. ع (بهه جه ت - behcet): شادی، شادمانی.
- بهداری** - ا (بیهداری - bihdarî): تیمارخانه، دایه ره یان وه زاره تی ته ندروستی.

- بهدار** - ا. فا (بیهدار - bihdar):
فهرمانبهری تهندروستی.
- بهداشت** - ا. مص (بیهداشت - bihdast):
مه‌رک‌زی تهندروستی، تهندروستی، پاراستنی ساغله‌می.
- بهدانه** - ا. م (بیهدانه - bihdane):
تۆوی به‌هی.
- به‌دین** - ا. ص (بیهدین - bihdîn):
ثاینی زرده‌شتی، به‌دین، ثاین‌دار.
- به‌دینان** - ا. ص (بیهدینان - bihdînan):
په‌یره‌وانی ثاینی زرده‌شت.
- بهر** - ا. (به‌هر - behr):
به‌ش، هه‌ند، نه‌سیب.
- بهرام** - ا. (به‌هرام - behram):
ئه‌ستیره‌ی مه‌ریخ، رۆژی بیسته‌می هه‌ر مانگیکی هه‌تاوی، ناوی فریشته‌یه‌که.
- بهرامج** - ا. (به‌هرامج - behramec):
ئاوریشم، جلی که‌سک، شۆره‌بی.
- بهرامن** - ا. (به‌هرامه‌ن - bahramen):
یاقووتی سوور، ئاوریشمی ره‌نگا‌وره‌نگ، سووراو.
- بهرامه** - ا. (به‌هرامه - behrame):
ئاوریشم.
- بهرک** - ا. (به‌هره‌ک - behrek):
چه‌رمی ناو له‌پ یان بنی پین که له ئه‌نجامی زۆر کارکردن غارا بی و ره‌ق بووی.
- بهرمان** - ا. (به‌هره‌مان - behreman):
جۆره گولیکه، یاقووتی سوور.
- بهرمه** - ا. (به‌هره‌مه - behreme):
دریل.
- به‌روج** - ا. (بیهروج - bihrûc):
جۆره بلوریکه شینباوی ته‌نکی هه‌رزان به‌هایه.
- به‌روز** - ا. ص (بیهروز - bihrûz):
رۆژی باش، به‌خته‌وه‌ر، به‌ختیار.
- به‌روز** - ا. (بیهروز - bihrûz):
جۆره بلوریکه شینباوه.
- به‌ره** - ا. (به‌هره - behre):
سوود، قازانج، میوه، حاسلات.
- به‌ره‌ور** - ص (به‌هره‌قه‌ر - behrever):
به‌هره‌دار، به‌سوود، کامه‌ران.
- به‌ره‌مند** - ص (به‌هره‌مه‌ند - behremend):
که‌سیک که سوودی له شتیکی یان کارتیک بردبیت، به‌هره‌وه‌ر، به‌هره‌مه‌ند.
- به‌زاد** - ص (بی‌ه‌زاد - bihzad):
ئه‌سلزاده، ره‌سه‌ن، نه‌جیب.
- به‌ش** - ا. ع (به‌هش - behş):
جۆره دارپیکه.
- به‌شت** - ا. (بی‌ه‌یشت - bihişt):
به‌هه‌شت، جه‌ننه‌ت، باخی بی‌هاوتا.
- به‌شت‌ایین** - ص (بی‌ه‌یشت‌ایین - bihişt ayîn):
به‌هه‌شت ئاسا.
- به‌هک** - ا. (به‌هه‌ک - behek):
به‌له‌ک، به‌له‌کی، نه‌خۆشییه‌کی پیسته.
- به‌گ‌زین** - ص. فا (بی‌ه‌گ‌وزین - bihguzîn):
هه‌لبژیری، هه‌لبژارده، ناوازه.
- به‌هل** - ص (بی‌ه‌یل - bihil):
به‌یله، له زاراوه‌ی بانک‌داریدا به‌وه‌که‌سه ده‌گوتری که حیسابی خۆی دابی و قه‌رزدارنه‌بیت.
- به‌هلول** - ص. ع (بو‌هلول - buhlûl):
پیاوی رووخۆش، چاکه‌کار، گه‌وره‌وه‌سه‌رداری قه‌وم، روو به‌پیکه‌نین، بالولی دانا.
- به‌هله** - ا. (به‌هله - behle):
ده‌ست‌کیشی چه‌رم، به‌زۆری راو‌چییان له ده‌ستی ده‌که‌ن

bihîn, bihîne: چاک، باش، هه‌لبژارده، باشتیرین، هه‌لبژارده‌ترین، هه‌فته.

بی - (بی - bî): نیشانه‌ی نه‌فی و پیشگره. زیاتر ده‌چیتته سه‌ر ناو مانای سیفه‌تی ده‌داتی وه‌کو «بی‌باک = بی‌باک».

بیابان - (بیابان - bîyaban): بیابان، سارا، ده‌شتی بی‌تاوو تاووه‌دانی.

بیات - (به‌یات - beyat): ناوی تاوازیکی مؤسیقی ئیرانییه، ناوی تایفه‌یه‌کی تورک نه‌ژادی ئیرانه.

بیات - مص. ل. ع (به‌یات - beyat): شه‌ومانه‌وه له جییه‌ک، هیتشی شه‌وانه، شه‌به‌یخون، له فارسیدا به‌نانی شه‌ومه‌نه‌ش ده‌گوتری به‌یات.

بیاج - (بییاج - biyac): برک.

بیاره - (به‌یاره - beyare): برکی کوله‌که و کاله‌ک و شوتی، برک.

بیاستو - (بیاستوو - biyastû): باویشک، بۆنی ده‌م.

بیاض - ا. ع (به‌یاز - beyaz): سپی، ده‌فته‌ری باخه‌ل، به‌یاز، ده‌فته‌ری بیره‌وه‌ری نووسین.

بیاع - ص. ن. ع (به‌یاء - beya'): فرۆشیار، معامه‌له‌چی، ده‌لالی کرین و فرۆشتن.

بیان - مص. ل. ع (به‌یان - beyan): ئاشکرابوون، ده‌رکه‌وتن، کفش بوون.

بیانک - (بیانک - bîyanek): جوژه رووه‌کێکه.

بیاوار - (بیافار - bîyavar): کار، ئیش.

و بازو سیخوړو ئه‌و شتانه‌ی پی ده‌گرن. **بهمان** - (به‌همان - behman): فیسار، یارۆ، فلان.

بهم برامدن - مص. ل (بیههم به‌رئامه‌ده‌ن - bihem ber ameden): تووره‌بوون، غه‌مگین بوون، دلته‌نگ بوون.

بهم آمدن - مص. ل (بیههم ئامه‌ده‌ن - bihem ameden): په‌یوه‌ست بوونی دوو شت، ریک که‌وتن.

بهمن - (به‌همه‌ن - behmen): مانگی یازده‌یه‌می سالی هه‌تاوی، مانگی دووه‌می زستانه، ره‌نو، هه‌ره‌سی به‌فر.

بهمنجنه - (به‌هه‌مه‌نجه‌نه - behmencene): جه‌ژنیکی کۆنی ئیرانییه ده‌که‌ویته روژی دووه‌می مانگی به‌همه‌نه‌وه.

به‌نام - ص (بیه‌نام - bihnam): ناوچاک، ناو خۆش، خۆشناو.

به‌نانه - (بیه‌نانه - bihnane): کولیچه‌ی سپی، نانی سپی.

به‌ه - (به‌هو - behû): هه‌یوان، کۆشک، باله‌خانه، به‌ره‌یوان.

به‌ی - (به‌ی - bihî): به‌هی.

به‌ی - ص. ع (به‌هی - behî): جوان، رووناک، پرشنگدار.

به‌یه - ص. ن. ع (به‌هییه - behîye): جوان، رووناک، پرشنگدار.

به‌یج - ص. ع (به‌هیج - behîc): شادمان، خۆشحال، باش، چاک.

به‌یمه - ا. ع (به‌هیمه - behîme): ولاخ و ره‌شه‌ولاخ، هه‌یوانات، چاره‌وی، چاره‌وا.

به‌ین، به‌ینه - ص. ن (به‌هین، به‌هینه -

- بیب** - (بیب - bîb): جۆره میروویه که.
- بیباک** - ص (بیباک - bîbak): دلاوهر، جوامیر، نازا، بی ترس، بی پهروا، بی باک.
- بی برگ** - ص (بیبرگ - bîberg): بی گه لا، دارتیک گه لای وهری بی، بیتهوا، هه ژار، دهست کورت، بیدهست.
- بی بی** - تر. (بی بی - bîbî): خاتون، که بیانۆ، داپیره، نه نک، دایه گه وره.
- بی پایاب** - ص (بی پایاب - bîpayab): قوول، بۆ دهریاو رووباران، بی بن.
- بی پروا** - ص (بی پرڤا - bîperva): بی باک، بی ترس، دلیر، رهشید، چاونه ترس.
- بییت** - ا.ع (بهیت - beyt): بهیتی شیعر، خانوو، مال.
- بییتاب** - ص (بییتاب - bîtab): بی تاقت، بی تۆقره، نه سره وتوو.
- بییت الحرام** - ا.ع (بهیتول ههرام - beytul heram): که عبه، بۆیه پیی گوتراوه بهیتول ههرام، چونکه چوونه ناوی له گاوران ههرام بووه.
- بییت الحزن** - ا.ع (بهیتول حوزن - beytul huzn): مالی به خه مو په ژاره.
- بییت العتیق** - ا.ع (بهیتول ته تیغ - beytuletîx): مالی کۆن، مالی نازاد، مالی که عبه که کۆنترین په رستگه یه.
- بییت العنکبوت** - ا.ع (بهیتول نه نکه بوت - beytul enkebût): داوی جالجالۆکه که هیمایه بۆ سستی و بی سه باتی، ته ونی داپیرۆشک.
- بییت الغزل** - ا.ع (بهیتول غه زهل - beytul xezel): شابهیتی غه زهل.
- بییت القصیده** - ا.ع (بهیتول غه سیده - beytul xesîde): شابهیتی چامه، نهو بهیته یه که مه بهستی شاعیر ده نوینتی.
- بییت الله** - ا.ع (بهیتول لاله - beytullah): خانه ی خوا، مالی خوا، کابه، که عبه.
- بییتوته** - مص. ل. ع (بهیتوته - beytûte): مانه وهی شهو، شه و نشینی، به سه بردنی شهو له شوینتی.
- بیجاده** - ا (بیجاده - bîcade): یاقوت، کاره با.
- بیجهک** - ا (بیجهک - bîcek): فاکتور، لیست، وه سل.
- بیچاره** - ص (بیچاره - bîçare): داماو، بی چاره، بی دهرمان، دهست کورت و موحتاج.
- بیچون** - ص (بیچون - bîçûn): بی هاوتا، بی نه زیر، به کتیکه له سیفه ته کانی یه زدان.
- بیچون و چرا** - ق. مر (بی چوون و چرا - bîçûnuçira): بی چه ندو چوون، بی گفتوگو، بی قسه.
- بیخ** - ا (بیخ - bîx): بن، رهگ، بیخ، ریشه.
- بیختن** - مص. م (بیختن - bîxten): بیژان.
- بیزنده** - ص. فا (بیزنده - bîzinde): بیژه کار.
- بیزیده** - ا. مف (بیزیده - bîzîde): بیژاو.
- بی خرد** - ص (بی خیره دد - bîxired): بی ناوهر، گیل، گه ودهن، بی نه قل.

بیدر - ا.ع (به بیدر - beyder): خه رمان؛
خه رمانی جو، گه نم.

بیدستر - ا.ع (بیده سته - bîdester):
سه گلاو، سه گی ناوی، سه گاشی.

بیدق - ا.ع (به بیده غ - beydex): پیاده،
ئه سته پیره، رینوین له سه فهدا، به کییکه له
به رده کانی شه تره نج.

بیدل - ل.ص. ک (بیدل - bîdil):
دلته نگ، غه مگین، ناشق، شه پید، دل له
ده ستداو.

بیدلا - ا.ص (بیدیللا - bîdila): ورینه،
قسه ی بی سه روبه ر.

بیدمشک - ا.ع (بید می شک -
bîdmışk): دره ختییکه له جو ری بی،
شابی، شو ره بی.

بیر - ا.ع (بیر - bîr): هه وره تریشقه،
توفان.

بیرانه - ا.ص (بیرانه - bîrane): ویرانه.

بیراه - ص.ک (بیراه - bîrah): که چره و،
گومرا، بی ویتدان، که سییک که رتی گوم
کرد بی، له ری دهرچوو، که سییک که کاری
ناپه سند بکات.

بیراهه - ا.ص (بیراهه - bîrahe):
کویره ری، رتییه ک که مروث نه گه به نیتته
مه نزل. رتی غه له ت.

بیرزه - ا.ع (بیرزه د - bîrzed): جو ره
گیایه که.

بیرق - ا.ع (به بیرغ - beyrex): ئالا،
به پیداخ.

بیرگ - ص.ک (بی ره گ - bîreg):
کینایه یه له بی غیره ت.

بیرم - ا.ع (به بیرم - beyrem): جو ره
قوماشتیکی که تانی ناسکه.

بیخ کوهی - ا.ع (بیخی کوهی -
bîxikûhî): جو ره رووه کییکه، رازبانه.

بیخو - ص (بی خو - bîxû): زهوی
بژارکراو له گیاکه له.

بیخود - ص (بی خوود - bîxûd):
بتهوش، بی حال، بی ده سته لات، بتهوده،
تییکچوو.

بیخویشتن - ص (بی خیشته ن -
bîxîšten): بتهوش، بی خو،
ئاگاله خویراو.

بید - ا.ع (بید - bîd): دره ختی بی.

بید مجنون - ا.ع (بیدی مه جنون -
bîdimecnûn): شو ره بی.

بیداء - ا.ع (بیداء - beyda): بیابان،
سارا.

بیداد - ا.ص (بیداد - bîdad): سته م،
زولم.

بیدادگر - ص.فا (بیدادگره -
bîdadger): سته مکار، زوردار.

بیدار - ا.ص (بیدار - bîdar): بیدار،
به خبه ر، ئاگادار، هوشیار.

بیدار دل - ص.ک (بیدار دل -
bîdar dil): دل ئاگا، هوشیار، به هوش.

بیدانجیر - ا.ع (بید نهنجیر - bîdencîr):
گه رجه ک.

بیدبرگ - ا.ع (بید به رگ - bîdberg):
گه لای بی، هه ندی تیری وه کو گه لای بی.

بیدبن - ا.ع (بیدبون - bîdbun): دره ختی
بی.

بیدخ - ا.ص (بیده خ - bîdex): نه سپی
خوشبه ز.

بیدخت - ا.ع (به ی دوخت - beyduxt):
ئه سته پیره ی زوهره، ناهید.

بیرن - (بیرون - bîrun): دهره وه.
بیرو - ص (بی رو - bîrû): بی شهرم، بی چاوو روو.
بیرون - (بیرون - bîrûn): دهره وه، رواله تی شتیک
بیزار - ص (بیزار - bîzar): بیزار، بی مهیل، که سیک که رقی له شتیک بی و خوی لی دوور بگری، وه پس.
بیزیدن - مص (بیزیدنه - bîzîden): بیژان.
بیژه - ص (بیژه - bîje): بی غهل و غهش، پاک، خالیسه، تایهت، په تی.
بیستاخ - ص (بیستاخ - bîstax): دلیر، دلاور، نازا.
بیستار - (بیستار - bîstar): فیسارهشت، فیساره کهس.
باستارو بیستار - (باستارو بیستار - bastarû bîstar): فلان و فیسار.
بیستگانی - (بیستگانی - bîstganî): نهرزاقی سوپاییان، نازوقه و موجهی سوپاییان.
بیسراک - (بیسراک - bîsurak): خویری، بهرله لالا، بی سه روبهر، دهنی، ههرچی و پهرچی.
بیسکویت - فر. (بیسکویت - bîskuwît): پسکیت.
بیسموت - فر. (بیسموت - bîsmût): جوړه کانزایه که.
بی سنگ - ص. ک (بی ســهــنــگ - bîseng): سووک، بی قه در، بی حورمهت، بی نرخ، بی پایه، بی ئیحتوبار، شوینی بهردی نه بی.
بیسیکل - فر. (بیسیکل - bîsiklît):

(bîsiklît): پاسکیل.
بی سیم - (بی سیم - bîsîm): بیتهل، نامیتریکه به بی تهل شه پولی دهنگ بو دوور دهنیتری، تهله گرافی بی تهل.
بیش - ق. ص (بیش - bîş): زیاد.
بیشتر - ص. تف (بیشتر - bîşter): زیاتر.
بیش - (بیش - bîş): جوړه گیایه کی ژه هراوییه له چین و هیندستان دهر ویت، گه لاکانی له گه لای کاهو ده چیت.
بیشمار - ص - بی شمار - (bîşumar): بی حساو، بی نه اندازه، یه جگار زور.
بیشه - (بیشه - bîşe): بی شه، جه ننگه لی بچووک، لیره وار.
بیص - ا. ع (به یس - beyis): ته ننگانه، گیر ددی، گرفتاری.
حیص و بیص - (حیص و به یس - heysû beys): گیرو دار، گرفتاری.
بیض - ا. ع (به یز - beyz): هیلکه، خایه.
بیضاء - ص. ع (به یزء - beyza): سپی، چهرموو، چهرمگ.
بیضه - ا. ع (به یزه - beyze): گون، هیلکه، کلاو خود، خایه.
بیضوی - ص. ن (به یزه فی - beyzevî): هیلکه بی.
بیطار - ا. ص. ع (به یطار - beytar): به ییتال، پزیشکی ولاغان، دکتوری نازهلان.
بیع - م. ص. م. ع (به یء - bey): فروشتن.
بیعانه - ع. ا. مر (به یئانه - bey'ane): بیعانه، پیتش به ها.

- بیعت** - مص. ل. ع (به بیعت - bey'et):
 په یمانی دؤستی و ئه مه کداری،
 تازه کردنه وهی په یمان، به لیتندان.
بیغار - ا (بیغار - bîxar): سه رزه نشت،
 تانه، لومه، گازنده.
بیغال - ا (بیغال - bîxal): نیتزه، رم.
بیغوش - ا (بی غوش - bîxuş):
 بایه قوش، کوند، کونده په پو، جوغد.
بیغوله - ا (به یغوله - beyxûle): کونج،
 گوشه، سووچی مال، ویرانه، که لاهوی
 دوور له ئاوه دانی.
بیفتک - فر. ا (بیفتهک - bîftek):
 توییه کی گوشتی گا که ببرژینرئ. جوړه
 خوار دنیکه.
بیکاره - ص (بیکاره - bîkare): که سی
 بیتکار، بی که لک، به رله لالا، بی فایده، بی
 سوود.
بیکران - ص (بیکه ران - bîkeran): بی
 پایان، بی سنوور.
بیکس - ص (بیکه س - bîkes):
 بیتکه س، بی نهوا، هه ژار، داماو.
بیکیار - ص (بی کیار - bîkiyar):
 گورج و گول، چاپوک، چالاک، چوست.
بیک - ا. تر (به یک - beyk): بهگ،
 میر، سه رکرده، سه ردار.
بیگار - ا (بیگار - bîger): بیتگار،
 کاری بی هه قده ست، کاری خوړایی،
 سوغره.
بیگانه - ص (بیگانه - bîgane):
 بیتگانه، غهواره، غه ریب، نه ناس،
 نه جنه بی، فه رنهگی.
بیگاه - ق (بیگاه - bîgah): ناوه خت،
 دره ننگ، شه وه کی.
- بیگلر** - ا. ص. تر (به یگلر - beygler):
 گه وره ی شار یان قهوم، گه وره، میر.
بیگم - ا. تر (بیگوم - bîgum): خانم،
 خاتون.
بیبل - ا. ا (بیبل - bîl): بیتل، خاکه ناز.
بیلان - فر. ا (بیلان - bîlan): ده فته ری
 ده رامهت و خه رجیات.
بیلهسته - ا (بیلهسته - bîleste): بست،
 وژه.
بیلهک - ا (بیلهک - bîlek): بیتلچه،
 بیتلی بچووک، تیری دوو لقه، تیری راو.
بیله - ا (بیله - bîle): رمی بیتل ئاسا،
 سه وئی که شتیوانان.
بیلیون - فر (بیلیون - bîlyûn): بیلیون،
 هه زار میلیون.
بیم - ا (بیم - bîm): ترس، سام، توقین.
بیمار - ص (بیمار - bîmar): نه خووش،
 بیمار، دهرده دار.
بیمارسان - ص (بیمارسان -
 bîmarisan): نه خووش ئاسا.
بیمارستان - ا. م (بیمارستان -
 bîmaristan): نه خووشخانه.
بیمارغنج - ص (بیمار غه نج -
 bîmar xenc): دهرده دار، نه خووش،
 ده غه زار.
بیمر - ص (بی مه ر - bîmer): بی
 شومار، بی سنوور، بی نه اندازه، بی پایان.
بیمناک - ص (بیمناک - bîmnak):
 ترسناک، مه ترسیدار، ترسینه ر، سامناک.
بیمه - ا (بیمه - bîme): بیمه،
 زه مانهت.
بین - ا. ع (به بین - beyn): نیوان،
 ناوه ند.

- بین** - ص. ع (به‌ی‌ین - beyyin):
 ئاشکرا، دیار، کفش.
- بینا** - ص - فا (بینا - bîna):
 کسه‌سپک که هه‌ردوو چاوی ساغ بی،
 پیچه‌وانه‌ی کوپتر.
- بینائی** - ا. مص (بینایی - bînayî):
 بینایی، دیتن، به‌سیره‌ت.
- بینات** - ا. ع (به‌بینات - beyyinat):
 ئاشکرایان، به‌لگه، ده‌لیل.
- بیناس** - ا (بیناس - bînas):
 ده‌ریچه، ده‌لاقه، په‌نجه‌ره‌ی مال.
- بینه** - ا. ع (به‌بینه - beyyine):
 به‌لگه‌ی ئاشکرا، بورهان.
- بینش** - ا. مص (بینش - bîniş):
 دیتن.
- بی‌نمازی** - ا. مص (بی‌نمازی - bînemazî):
 مانگانه‌ی ژنان.
- بینوا** - ص (بی‌نه‌ئا - bîneva):
 نه‌وا، هه‌ژار، ده‌ست‌کورت، بی‌توانا،
 به‌دبه‌خت، که‌ساس، داماو.
- بینونت** - ا. مص. ع (به‌ینوونه‌ت - beynûnet):
 جیا‌بوونه‌وه، جیایی.
- بینه** - ا. ع (به‌بینه - beyyine):
 ده‌لیل و به‌لگه، به‌لگه‌ی ئاشکرا.
- بینی** - ا (بینی - bînî):
 که‌پوو، لوت، دفن.
- بی‌نیاز** - ص (بی‌نیاز - bîniyaz):
 ده‌وله‌مه‌ند، خاوه‌ن‌شت، دارا.
- بیور** - ا (بی‌قهر - bîver):
 ژماره‌یه‌که به‌رامبه‌ر به‌ده‌ه‌زار.
- بیو** - ا (به‌یوو - beyû):
 بووک.
- بیواره** - ص (بیقاره - bîvare):
 بی‌شوتن، بی‌کس، بی‌قه‌در، بی‌ئحتویار.
- بیواز** - ا (بیقاز - bîvaz):
 شه‌مشه‌مه کوپره.
- بیوت** - ا. ع (بیوت - byût):
 مالان.
- بیوتات** - ا. ع (بیوتات - byûtat):
 مالان.
- بیور** - ا (بی‌قهر - bîver):
 ژماره‌یه‌که به‌رانبه‌ر به‌ده‌ه‌زار.
- بیوس** - ا. مص (به‌یووس - beyûs):
 چاوه‌روانی، ته‌ماداری، ته‌ماحکاری.
- بیوسیدن** - مص. م (به‌یوسیدنه - beyûsîden):
 چاوه‌روان کردن، به‌ته‌ما‌بوون.
- بیوسنده** - ص - فا (به‌یوسنده - beyûsende):
 چاوه‌روان، ته‌مادار، ته‌ماحکار.
- بیوک** - ص (بووک - buyûk):
 گه‌وره، سه‌ردار.
- بیوگانی** - ا. مص (به‌یوگانی - beyûganî):
 بوکانی، زه‌ماوه‌ند، زه‌وجین.
- بیوگراف** - فر. ا (بیوگراف - bîyûgraf):
 ژیننامه‌نووس.
- بیوگرافی** - فر. ا (بیوگرافی - bîyûgrafî):
 نووس‌سینه‌وه‌ی ژینانی که‌سپک.
- بیولوژی** - فر. ا (بیولوژی - bîyûlûjî):
 بایولوژی، زینده‌وه‌رزانی.
- بیولوژیک** - فر. ص (بیولوژیک - bîyûlûjîk):
 په‌یوه‌ست به‌بایولوژی.
- بیوند** - ا (بیقهنده - bîvend):
 غه‌در، خیانه‌ت، بی‌وه‌فایی، فیتل و حيله.
- بیوه** - ا. ص (بیقهنده - bîve):
 بی‌توه، بی‌توه‌پیاو، بی‌توه‌ژن.

بيهده - ص (بی هوده - bîhude):
بيهده، ناهق، بی سوود.

بيهمال - ص (بی هممال - bîhemal):
بی هاوتا، بی وینه، بی شهريک.

بی همتا - ص (بی هممتا - bîhemta):
بی هاوتا، بی نهزير، بی ههڅړک.

بيهن - ا (بيهن - bîhen): سيچهر،
سيخور.

بيهود - ا. ص (بيهود - bîhûd): نيوه
سووتاو.

بيهوده - ص (بيهوده - bîhûde):
بيهده، بی سهمر، بی فايده، ناهق.

بيهووش - ص (بی هووش - bîhûş):
بيهووش، گهوج، کهم حالی، زهين کؤل.

پ- حر (پ- p):

پیتی سیبیه می تهلقبای فارسیبیه که (با)ی فارسیبشی پی دهگوتری به حیسابی تهلجهد دهکاته (۲).

پا، پای- (پا، پای- pa, pay): پا، پی، لاق، لنگ.

پافزار- (پانهفزار- paefzar): پتلاو.

پا انداز- ا. مر (پا تهلنداز- pa endaz): رایهخی ژتیریتیان، فهرشی بهر دهرگای ژوور، دهلالی تاشقینتی.

پا اورنجن- (پا تهلورهن جهن- pa ewrencen): حهل، خرخال، پاوهن.

پائیدن- مص (پائیدن- pa'iden): جاویدان، ماتهل بوون.

پائیر، پاییز- (پاییز- paîz) "وهرزی پاییز، وهرزی خهزان.

پائین، پایین- ص.ن (پائین- paîn): پایین، خوارهوه.

پاپا- ق (پابهپا- pabepa): پیبهپی، بهرانبه.

پابهپاردن- مص (پابهپابوردهن- pabepaburden): پیبهپی بردن، دهستی کهسیک بگری و پیبهپی خوتی بیه.

پابهپاکردن- مص (پابهپاکهردهن- pabepakerden): ماتهل کردن، دواخستن، دوو دل بوون.

پابرجا- ص (پابهرجا- paberca): بهرقهرار، پایهدار، ههمیشه.

پابست- ا.ص (پابهست- pabest): پایهند، بونیادی تهلار، عاشق، بناخه، تهمهل.

پایهست- ا.ص (پای بهست- paybest): پایهند، دلبهند، بونیادی تهلار، بناخه.

پایماه- ص.ک (پابهماه- pabemah): تاوسیک که زایینی نزیک بی، مانگی خوی، پامانگ.

پابند- ا.ص (پابهند- pabend): پاوهند، قوماتی مندل، عاشق، گرفتار، خاوهن هاوسهر، پیوهند.

شوتینی خړپوونه وه، مه قهر، بنکه .
پاتیل - (پاتیل - patîl): مه نجه ل، پاتيله .
پاجامه - (پاجامه - pacame): بیجامه، بیژامه. جلی مال هوه.
پاجوش - (پاجوش - pacûş): پاجوش، نهو لقه باریکه ی له بنی دار دهرده چیت.
پاچال - (پاچال - paçal): پیچال، قولکه ی بن پتی جولا .
پاچایه - (پاچایه - paçaye): پیسی، گلاوی، میز، گوو.
پاچراغ - (پاچراغ - paçirax): شوتینی چرا، شوتینی که له ته کیه و مزگه وت و زورخانه دا چرای تیا دابنری و هه لیکری .
پاچک - (پاچک - paçek): ته پاله، سه رگین، لاس.
پاچنگ - (پاچنگ - paçeng): کلاورژنه، دهریچه، کونی دیوار.
پاچه - (پاچه - paçe): که لله پاچه، سه روپی .
پاچه ورمالیده - ص (پاچه ورمالیده - paçevermalîde): فیتلباز، زربنگ، زوردار.
پاچیدن - مص (پاچیدن - paçîden): پیداپرژان، پیدارشتن.
پاچیله - (پاچیله - paçîle): مصحف.
پاچین - (پاچین - paçîn): ئاوه لکراس، ته نوره ی چینداری ژتانه .
پاخره - (پاخره - paxere): به ره یوان، به رتاق.
پاد - (پاد - pad): پاسه وان، نیگابان،

پابوس - ا. مص (پابوس - pabûs): پین ماچکردن، چوونه دیدنه کی که سیک کی گه وره.
پاپ - فر. (پاپ - pap): سه روکی کلیسای کاسولیکی روما که له لایه ن کومه لیک کار دیناله وه هه لده بژتیردری، پاپا، قه شه .
پاپا - فر. (پاپا - papa): باه، باوک.
پاپاسی - (پاپاسی - papasî): پاره ی بچووک و کم به ها، پولیکم نییه .
پاپهژ - (پاپهژ - papej): زهوی به رزو نرم و ناهه موار، گلی کون و نرم. پاخوا قور.
پاپوش - (پاپوش - papûş): پیلاو، هه ر شتیک پی بیوشی، هه ر شتیک له پین بکری، پاپوج، نه عل.
پاپوش دوختن - مص. ک (پاپوش دوختن - papûş dûxten): پیلان گپران.
پاپیتال - (پاپیتال - papîtal): جوره گیایه که .
پاپیج - ا. ص (پاپیج - papîç): پیتاوه، پیپوش، کاله و زهنگال.
پاپیروس - (پاپیروس - papîrûs): جوره گیایه که .
پاپیون - (پاپیون - papîyûn): په روانه، په پوله، جوره بویتنباغیکه له شتیه ی په پوله دا.
پاتابه - (پاتابه - patabe): پیتاوه، پاتاوه.
پاتله - (پاتله - patile): پاتيله، مه نجه ل، مه نجه لی بچووک.
پاتوه - (پاتوه - patûwe): پاتاوه، پیتاوه.
پاتوغ - (پاتوغ - payûx): پاتوق،

دژ، تهخت، جیبی نوستن.

پادار - ص (پادار - padar): پایه دارو بهرقه رار، ثابرومه ند، وهفادار، دهوله مه ند، **پادار**: (پادار بگره، بی پا هی خوّمانه).

پاداش - ا (پاداش - padaş): پاداشت، قهره بوو، توّله ی چاکه.

پاداشن - ا.مص (پاداشن - padaşen): پاداشت، روژئی قیامت، پهسلان.

پادام - ا (پادام - padam): داو، پاداو، تهله، تهپکه.

پادراز - ا (پادراز - paderaz): پادریژ، مهلیکی ئامال سووری لاق درئی ده نووک خواره له گوئی ئاوو زه لکاوان ده ژئی و ماسی ده خوا.

پادریختی - ص (پادریختی - padirextî): میوه ی باوهرین، میوه ی کرموئی باوهرین، که ده که ویتنه بنی درهختان.

پادرهاوا - ص.ک (پادرهاهه قشلا - paderheva): بی بنج و بناوان، بی بناغه، قسه ی قوړو بی بناغه.

پادری - ا (پادری - paderî): ئه و فهرشه ی له بهر ده رگا راده خری، ئه و به رده ی که ده بده نه بهر ده رگا تا با نه بجوئیینی.

پادزهر - ا (پادزهره - padzehir): ئه نتی ژهر، دژه ژهر، تلیاک، بهنگ.

پادشاه - ا (پادشاه - padşah): پاشا، فه رمانپه وای ده سه لاتداری خودان تهخت و تاج، مهلیک، میر، حوکمران.

پادگان - ا (پادگان - padigan): ده سته پیاده ی سه رباری سه رده می ساسانین، ساخلو، قشله.

پادگانه - ا (پادگانه - padigane):

سه ریان، په نجه ره، ده لاقه.

پادنگ - ا (پادینگ - pading): دینگی برنج کوتان، سندوّل، چالک.

پادو - ا.ص (پادو - padew): شاگرد، که سیک به پییان به دووی کاراندا ده چیت، وه کو شاگردی موغازان و نانه و اخانه.

پاده - ا (پاده - pade): میگهل، په ز، گاکهل و، له وهرگه، دارعاسا.

پاده بان - ص.ا (پاده بان - padeban): شوان، پاسه وان، نیگابان.

پادیاب - ا (پادیاب - padyab): دوعا خویندن، به مه بهستی پاک بوونه وه ی شتان.

پادیاو - ا (پادیاو - padyaw): پادیاب. **پادیر** - ا.ص (پادیر - padîr): دیره ک، کولّه که، ئه و ئه ستوونه ی ده دریتته بهر دیواری خواری بوو تا نه روختیت، پشته وانه.

پاراتیروئید - فر.ا (پاراتیروئید - paratîrû'iyd): غوده ی سه رو دهره قی.

پارازیت - فر.ا (پارازیت - parazît): مفتخوړ، مشه خوړ.

پاراشوت - ا (پاراشوت - paraşût): په ره شتووت.

پاراف - فر.ا (پاراف - paraf): ئیمزا، واژوو.

پارافین - فر.ا (پارافین - parafîn): روژی گه نه گه رچه ک، دهرمانی عه مه ل.

پاراگراف - فر.ا (پاراگراف - paragraf): په ره گراف، به ند، برکه.

پارالل - (پاراله ل - paralel): هیلی هاو ته ریب، هاو ته ریب.

پارانسیم - فر.ا (پارانسیم - paransîm): به شی چالاکی ئه ندامی

پارسه - ا(پارسه - parse): دهرۆزه کردن، دهرۆزه، سوال.

پارسی - ص.ن(پارسی - parsî): خه لکی پارس، فارسی، ئییرانی، زهرده شتی دانیش تووی هیندوسان.

پارشومینه - فر.ا(پارشومینه - parsumîne): پیست ئاسا، وه کو پیست.

پارک - فر.ا(پارک - park): پارک، سهیرانگه، باخی گه وره ی پر درخت بو پیاسه و گه ران و سهیران، پارک.

پارکه - فر.ا(پارکه - parke): داد سهرا.

پارگین - فر.ا(پارگین - pargîn): زئیراب، زه لکاو.

پارلمان - فر.ا(پارلمان - parluman): په رله مان، نه نجوومه نی نیشتمانی.

پارلمانتر - ا.فر(پارلمانتر - parlûmantêr): نه ندامی په رله مان، په رله ماتتار.

پارنج - ا(پارنج - parenc): هه قی هاتن، نه و پاره به ی دهری به شایه رو گۆرانی بیژان تا له ئاههنگ و شاییان حازر بن.

پارنجن - ا(پاره نجهن - parencen): خرخال، پاوانه، جه جل.

پارو - ا.ا(پارو - parû): سه وول، به فرمال.

پاروب - ا.ا(پاروب - parûb): سه وول، به فرمال، بیلی دارین.

پاره - ا.ص(پاره - pare): پاژ، پارچه، بهش، پینه، پوول و پاره، بهرتیل، خاوه، ره شوه ت.

غوده بی.

پاراو - ص(پاراو - parav): پییر، پییره ژن، پییره میترد.

پاراوان - فر.ا(پاراوان - paravan): ناوبه ند، دیوارتیکی بزۆز که له ته خسته و قوماش دروس بکری، بو جیاکردنه وه ی به شیک له ژووریک یان دوکانیک، تیغه.

پارتی - فر.ا(پارتی - partî): بهش، دهسته، گروپ، کومه له، لایه نگر، پشتیوان.

پارتیزان - فر.ا(پارتیزان - partîzan): لایه نگر، پیشمه رگه، بارتیزان.

پارچ - ا(پارچ - parç): قاپی ئاو خواردنه وه ی گه وره ی دهم پهل.

پارچه - ا(پارچه - parçe): پارچه، قوماش، پارچه به رد، پاژ، له ت.

پاردسو - فر.ا(پاردسو - pardsû): جبه، جلیک که له سه ر جلی تره وه له بهر ده کریت، جلیک که وه کو پالتویه.

پاردم - ا(پاردوم - pardum): پالدو، پالدم، پالو، پارو، پاردن.

پارس - ا(پارس - pars): وه پینی سه گ، چه پین، چه پیسه سه گ، سه گوهر.

پارسا - ص(پارسا - parsa): دیندار، خواناس، دووره گوناح، به دین.

پارسای - ص(پارسای - parsay): پروانه: (پارسا).

پارسال - ا(پارسال - parsal): پار، سالی رابردوو.

پارس ئیل - ا.ت(پارس ئیل - pars'îl): سالی پلنگ.

پارسنگ - ا(پارسهنگ - parseng): پارسهنگ.

- پارہدوز** - ص. فـا (پارہ دووز - paredûz): پینہدۆز، پینہچی.
- پارہزرد** - ا (پارہزرد - parezêrd): پارچہبہکی زہردہ کہ جولہکہکان لہ کۆندا، بۆخۆ جیاکردنہوہ لہ موسلمانان، بہسەر شانی خویانہوہ دہدوری.
- پاریا** - فر. ا (پاریا - parya): چینیکی کۆمہلایہتیین لہ ہندوستان.
- پاریاب** - ا (پاریاب - paryab): کشتوکالی بہراو.
- پارین، پارینہ** - ص. ن (پارین، پارینہ - parîn, parîne): کۆن، دیرین، ہی پار.
- پازاج** - ا (پازاج - pazac): مامان.
- پازن** - ا (پازن - pazen): نیری، بزہ کیوی.
- پازند** - ا (پازند - pazend): چیلکہ بخریتنہ سہر ناگر تا گر بگری، دہسہچیلہ.
- پازہری** - ص (پازہری - pazehrî): سہوزی تۆخ.
- پازخ** - ا (پازخ - pazex): تازار.
- پاژنگ** - ا (پاژنگ - pajeng): ہیشووی تری، بۆلی تری.
- پاژہ** - ا (پاژہ - paje): شپرزہ، ہہراسان.
- پاس** - ا (پاس - pas): بہش، بہشیک لہ شہو یان لہ رۆژ، پاژ، پاسہوانی، حورمہت.
- پاس** - فر. ا (پاس - pas): پاس پاسین لہ یاری فوتبۆلدا، گوزہر، پہرینہوہ.
- پاسارکردن** - مص (پاسارکردن - pasarkerdne): پایہمال کردن، پیشیلکردن.
- پاساژ** - فر. ا (پاساژ - pasaj): قہبسہری، ریبازگہی سہخت و دژوار.
- پاسبان** - ا. ص (پاسبان - pasban): پاسہوان، نیگابان، حہرہس، حہسحہس، یاساول، قہرہول.
- پاسبانی** - ا. مص (پاسبانی - pasbanî): پاسہوانی، نیگابانی.
- پاسبخش** - ا. فـا (پاس بہخش - pasbexş): مامووری گۆپینی پاسہوانان.
- پاسپار** - ص. مف (پاسپار - paspar): پی خوست، پی شیلکراو.
- پاسپورت** - فر. ا (پاسپورت - paspûrt): پاسہپۆرت، گوزہرنامہ.
- پاستوریزہ** - فر. ا. مف (پاستوریزہ - pastûrîze): پاستوریندراو، ئەو شتہی کہ بہ گویہری ریبازی زانستی پاستور، میکروبی تیا نہہیلرایی.
- پاسخ** - ا (پاسخ - pasux): وہلام، بہرسف.
- پاسخانہ** - ا. م (پاسخانہ - pasxane): پاسہوانخانہ، یاساولخانہ.
- پاسدار** - ا. ص (پاسدار - pasdar): پاسہوان، نیگابان، حہرہس، چاودیر.
- پاسداری** - ا. مص (پاسداری - pasdarî): پاسہوانی، نیگابانی، ریز، حورمہت، ریزگرتن.
- پاسک** - ا (پاسک - pask): باویشک، باووشک.
- پاسگاہ** - ا. م (پاسگاہ - pasgah): جیی پاسہوانان، شوینی حہرہسیات گرتن.
- پاسنگ** - ا (پاسنگ - paseng): پارسہنگ.
- پاسور** - ا (پاسور - pasûr): جۆرہ گہمہبہکی وہرہقہ.

- پاسيار** - (پاسيار - pasyar): سه‌ره‌نگی ئاسایش.
- پاسیدن** - مص (پاسیدەن - pasîden): پاسکردن.
- پاشا** - (پاشا - paşa): نازناویکی له‌شکری و کارگی‌پیه که سولتانی عوسمانی ده‌یاندایا به‌مه‌سئولانی ژیر ده‌ستی خویان.
- پاشنگ** - (پاشه‌نگ - paşeng): هیشووه‌تری، بۆله‌تری.
- پاشنه** - (پاشنه - paşne): پاژنه‌ی پی، پاژنو، پاینه‌ی پا.
- پاشویه** - (پاشوویه - paşûye): ئاوی گهرمی خالیسه، یان ئاوی گهرمی خویاوی بۆ شورده‌نی پی نه‌خۆش، شوینی پی شت له‌قه‌راخی هوز.
- پاشیب** - (پاشیب - paşîb): پله، پییلکه‌ی ئاوی هوز.
- پاشیدن** - مص (پاشیده‌ن - paşîden): وه‌شاندن، رشتن، توودان.
- پاشنده** - ا. فا (پاشنده - paşinde): رشینه‌ر.
- پاشان** - ص. فا (پاشان - paşan): له‌حالی رشتندا.
- پاشیده** - ا. مف (پاشیده - paşîde): رژاو، بلاوکراو.
- پاشیر** - (پاشیر - paşîr): هوزی ژیر شیره‌ی ئاو.
- پاغر** - (پاغر - paxer): کۆله‌که، ئەستون.
- پاغره** - (پاغوره - paxure): نه‌خۆشیه‌که ده‌بیته‌هۆی ئاوسانی پی، داء الفیل.
- پاغند** - (پاغوند - paxund): گۆله.
- پاغوش** - (پاغوش - paxûş): خۆنقوم کردن له‌ئاو.
- پافشاری** - ا. مص (پافیشاری - pafişarî): پی داگرتن، سووربوون، عینادی.
- پافشردن** - مص (پافه‌شورده‌ن - pafesurden): پی داگرتن، سووربوون.
- پاک** - ص (پاک - pak): پاک، بی‌غه‌ل و غه‌ش، نوژی داوین پاک، دیندار.
- پاک** - (پاک - pak): جه‌ژنیکی سالانه‌ی جوله‌که‌یه، جه‌ژنیکی سالانه‌ی مه‌سیحیانه.
- پاکار** - ا. ص (پاکار - pakar): خزمه‌تکار، وه‌رزیر، سه‌پان، نوکەر، شاگرد وه‌ستا.
- پاکباز** - ص (پاکباز - pakbaz): قومارباژتیک که هه‌رچی هه‌یه دۆراندی، ناشقی پاک، خواناس، ته‌رکه‌دنیا.
- پاکت** - فر. ا (پاکه‌ت - paket): زهرفی نامه، پاکه‌تی جگه‌ره، زهرف.
- پاکتن** - ص (پاک تن - pak ten): خواناس، پاک، پاکژ.
- پاکدامن** - ص. ک (پاک دامنه‌ن - pakdamen): پاک، خواناس، نه‌جیب، داوین پاک.
- پاکدل** - ص (پاک دیل - pakdil): دلپاک، بی‌حیله‌و‌حه‌واله، بی‌غه‌ل و غه‌ش، بی‌بوغزو کینه.
- پاکرای** - ص (پاکه‌رای - pakeray): دانا، خاوه‌ن‌بیری پاک، پاکفیکر.

- پاکرو** - ص. فا (پاکرو - pakrû): خواناس، پاک.
- پاکروان** - ص (پاک ره‌قسان - pakrevan): ویژدان پاک، به‌ئینساف، ده‌روونپاک، داوین پاک.
- پاکزاد** - ص (پاکزاد - pakzad): نه‌جیب، ره‌سمن، جه‌لا‌لزاده، خانه‌دان.
- پاکسرشت** - ص (پاک سیریشته - paksirîst): پاک سروشت، ئه‌سیل، ئه‌سلزاده.
- پاک‌گهر** - ص (پاک گوههر - pakguher): پاک‌گه‌وهر، نه‌جیب، پاک‌گه‌وهر.
- پاکند** - ا (پاک‌ند - pakend): یاقوت.
- پاک‌نژاد** - ص (پاک‌نیزاد - paknijad): پاک‌گه‌وهر، نه‌سلزاده، نه‌جیب.
- پاک‌نویس** - ا (پاک‌نویس - paknivîs): پاک‌نووس، نووسینه‌وه‌ی دووهم له‌سه‌ر ره‌شنووس.
- پاکنه** - ا (پاک‌نه - pakene): پله، جیتی، پا له‌ناو کاریتز، یان بیردا، پاک‌نه، پاکوره.
- پاک‌نه‌هاد** - ص (پاک‌نه‌هاد - paknehad): خانه‌دان، نه‌سلزاده، پاک‌سروشت، جه‌وهر، پاک.
- پاک‌روب** - ص (پاک‌روب - pakûb): پیکوت، ههر شتی له‌بن پتیمان بکوتری، سه‌ما‌کهر.
- پاکوتاه** - ص (پاکوتاه - pakûtah): پتی‌کورت، پتی‌کول.
- پاکوفتن** - مص (پاکوفتن - pakûften): هه‌لپه‌رکی، شایی، سه‌ما، ره‌قسین، پتی‌به‌عاردا‌دان.
- پای‌کوبان** - ص. فا (پای‌کوبان - paykûban): هه‌لپه‌رین.
- پای‌کوبی** - ا. مص (پای‌کوبی - pakûbî): هه‌لپه‌رکی.
- پای‌کوبی** - ا. مص (پای‌کوبی - paykûbî): هه‌لپه‌رکی.
- پاکی** - ا. ا (پاکی - pakî): تیغی، سه‌رتاشین.
- پاکیزه** - ص (پاکیزه - pakîze): پاک، خاوین، ته‌میز، بی‌غهل و غه‌ش.
- پاکیزه تخم** - ص (پاکیزه تخم - pakîzetuxm): جه‌لا‌لزاده.
- پاگاه** - ا (پاگاه - pagah): جیتی‌پتی، ئاستانه، ده‌رگا، شوین، پله و پایه، قه‌درو حورمه‌ت.
- پاگرفتن** - مص (پاگرفتن - pagiriften): گه‌شه‌کردن، پتی‌گرتن، ده‌وام په‌یدا‌کردن، به‌هیزبوون.
- پاگوشا** - ا (پاگوشا - paguşa): پاک‌رانه‌وه، ده‌عوته‌تی بوک و زاوا له‌لایه‌ن که‌س و کاری بوک یان زاوا، پاش هه‌فته‌ی یه‌که‌می زه‌ماوه‌ند، باوه‌خون.
- پاگن** - ا (پاگن - pagun): که‌تافییه، سه‌رشان که‌به‌جلی سوپاییانه‌وه ده‌دوری.
- پالاییدن**، **پالاییدن** - مص (پالاییدن - palayîden): پالوتن، بیژتن.
- پالایش** - ا. مص (پالایش - palayîş): پالوتن.
- پالاینده** - ا. فا (پالاینده - palayende): پالیوهر، بیژهر.
- پالاییده** - ا. مف (پالاییده - palayîde): پالیوراو، پالوته.

- پالا، پالای** - (پالا، پالای - pala, palay): ههراو ههنگامه، دادو بیداد، نژاوه.
- پالاپال** - ا. مص (پالاپال - palapal): ههراو ههنگامه، نژاوه، گهړان، تاقیب، گهړان به ناو شتی په راگه نده و تیکه ل و پیکه لدا.
- پالاد** - (پالاد - palad): په لاس، بهر کون، پارچه ی ره شمال، کویتن.
- پالان** - (پالان - palan): پالان، کورتان، کوپان.
- پالانی** - (پالانی - palani): باریهر، بارگیر، بارگین، ولاختی که باری بووین.
- پالاندوز** - (پالاندوز - palanduz): کورتان دروو، وهستای کوپان.
- پالاون** - (پالاون - palaven): سوزگی، پلاوپالیتو، سوزمه.
- پالاهنگ** - (پالاهنگ - palaheng): ههوسار، رهشمه، جلوه.
- پالایش** - ا. مص (پالایش - palayış): پالاوتن.
- پالایشگاه** - ا. م (پالایشگاه - palayışgah): پالاوتنخانه، شوینتی پالاوتن، پالاوتنگه.
- پالایشگر** - ص. فا (پالایشگر - palayışger): پالاوتنکار.
- پالینوگرافی** - (پالینوگرافی - palyugrafî): زانستی خویندنه وهی خه تین کون.
- پالینتولوژی** - (پالینتولوژی - paliyuntuluji): دیرینه ناسی.
- پالتو** - فر. (پالتو - paltû): پالتو، ساقو، پالتاو.
- پالش** - ا. مص (پالش - palış): پالاوتن.
- پالشگاه** - ا. م (پالشگاه - palışgah): پالاوتنخانه.
- پالوخ** - (پالوخ - palux): په میانه ی شهراو خوار دنه وه.
- پالکانه** - (پالکانه - palkane): ده لاقه، باله کونه، بانیزه، په نجه ره، هه وره بان.
- پالکی** - (پالکی - paleki): که ژاوه ی بیچ ناسمانه.
- پالنگ** - (پالنگ - paleng): پیتلاو.
- پالو** - (پالو - palû): بالوکه.
- پالوازه** - (پالوازه - palvaze): جولا نه، ده بیدیک، دیله کانی، له یلووک، هه ره زانی.
- پالواسه** - (پالواسه - palvase): غم، په ژاره، تاسه.
- پالوانه** - (پالوانه - palvane): په ره سیلکه، پلسری.
- پالودن** - مص (پالودن - palûden): پالاوتن، له بیژنگدان.
- پالوده** - ا. مف (پالوده - palûde): پالیوراو، له بیژنگدراو.
- پالوده** - (پالوده - palüde): فالوده، جوړه به سته نییبه که.
- پالوش** - (پالوش - palûş): کافوری غه ش لیکراو.
- پالونه** - (پالونه - palûne): سوزمه، سوزگی.
- پالهنګ** - (پالهنګ - paleheng): که مند، ههوسار، پت، رهشمه.

- پالیدن** - مص (پالیدهن - palîden):
تاقیب کردن، سۆراخ کردن، پالاوتن،
رشتن.
- پالش** - ا. مص (پالیش - palîş)
پالاوتن، گهران، تاقیب، سۆراخ.
- پالنده** - ص. فا (پالینده - palinde):
تاقیبکار.
- پالیده** - ا. مف (پالیده - palîde):
پالیتور او، بیتراو، پاککراو.
- پالیز** - ا (پالیز - palîz): باغ، بیستان،
بیسان.
- پالییزبان** - ا. ص (پالییزبان - palîzban):
بیستانه وان.
- پالیک** - ا (پالیک - palîk): پیتاوه،
پیتلاو.
- پام** - ا (پام - pam): رهنګ، هاوشیتوه.
- پامال، پامال** - ص. مف (پامال، پامال -
pamal, paymal): پایه مال، پی
خوست، پی په ست، پی خوس.
- پامچال** - ا (پامچال - pamçal): جۆره
گولیکه.
- پامرد** - ص (پامهرد - pamerd):
پیداگرتن، کۆمه ککار، ناوبریوانی،
شه فاعه ت.
- پامزد** - ا (پاموزد - pamuzd): هه قی
هاتن، مزی هاتن.
- پامس** - ص (پامهس - pames): پایه ند،
گیرۆده، داماو.
- پاملخ** - ا (پاملهخ - pamelex):
هه رشتی له پی کولو بیجی، سه عات
سازی، جۆره سه عاتیکه.
- پانتیون** - ا. فر (پانتیون - pantiyûn):
په رستگه، بتخانه.
- پانتوگراف** - فر. ا (پانتوگراف -
pantûgraf): پانتوگراف، فۆتۆکۆپی.
- پاندول** - ا. فر (پاندول - pandûl):
پاندۆل.
- پانسمان** - فر. ا (پانسمان -
pansman): برین پیچی، شۆردن و
چه ورکردنی برینان.
- پانسیون** - فر. ا (پانسیون - pansiyûn):
پانسیون، ئوتیل، یان هه ر شوتینی تیای
وه مینی و مانگانه کری بدهی.
- پانسیونر** - ا. فر (پانسیونر -
pansiyûnir): شاگرد، گارسون، بۆی.
- پانکراس** - فر. ا (پانکیراس -
pankiras): په نکریاس.
- پانه** - ا (پانه - pane): پواز.
- پانیذ** - ا (پانیذ - panîz):
شه کری سوور، شه کر، شیلهی قامیشی
شه کر.
- پاوپر**، پای وپر - ا. ک (پاؤوپه ر -
pavuper): توانا، تاقه ت، پایه داری،
شینګ.
- پاورچین** - ا. مص (پاؤه رچین -
paverçîn): له نجه روئین.
- پاوند** - ا (پاوه ند - pavend): پیته وند،
کۆت و زنجیر، پیته وند.
- پاهک** - ا (پاهه ک - pahek): ئازار،
ئه شه که نجه، بیلبیلهی چاو.
- پاهنگ** - ا (پاهه نگ - paheng):
پیتاوه، پیتلاو، پاؤوش، پارسه نگ.
- پایا** - ص. فا (پایا - paya): هه همیشه،
راوه ستاو، نه مر، پایه دار.
- پایاب** - ا (پایاب - payab): بنی ئاو،
ئه و شوتینه ی پی بیگاتی، بوار.

- پایپای** - (پایپای - payapay): گۆرینهوه، شت به شت له جیاتی پاره.
- پایار** - (پایار - payar): پار، سالی رابردوو.
- پایان** - (پایان - payan): پایان، کوتایی، دواپی، سه‌ره‌نجام، بنه‌تا.
- پایان نامه** - (پایان نامه - payan name): نامه‌ی کوتایی قوژاغی خویندن (به‌کالۆریوس یان دکتۆرا)، تیز.
- پایبازی** - (پایبازی - pay bazî): مص (پایبازی - پایبازی): هه‌لپه‌رکێ، ره‌قسین.
- پایباف** - (پایباف - pay baf): ص (پایباف - پایباف): جۆلا.
- پایتخت** - (پایتخت - paytext): پیته‌خت، پایته‌خت، باره‌گای سیاسی ده‌وله‌ت.
- پایچه** - (پایچه - payçe): ده‌لنگی پانتۆل.
- پایخست** - (پایخست - payxest): ص. مف (پایخسته‌ست - پایخسته‌ست): پیخوست، پایه‌مال، وه‌ژتیر پیوه‌بووگ.
- پایدار** - (پایدار - paydar): پایه‌دار، نه‌مر، به‌رقه‌رار.
- پایداری** - (پایداری - paydarî): مص (پایداری - پایداری): پایه‌داری، به‌رقه‌راری، نه‌مری، پی داگرتن، به‌ره‌فانی.
- پایدام** - (پایدام - paydam): داو، ته‌له، ته‌پکه، حیلوه‌ه‌واله، فرۆفیل به‌مه‌به‌ستی فریودانی که‌سیک.
- پایدان** - (پایدان - paydan): پیتلاو.
- پایزار** - (پایزار - payzar): پیتاوه، پیتلاو.
- پایزه** - (پایزه - payîze): سنگی ره‌شمال، میخ‌نجیر.
- پایژه** - (پایژه - payje): میخ‌زنیر، سنگی ره‌شمال.
- پایستن** - (پایستن - payîsten): پایه‌داربوون.
- پایسته** - (پایسته - payîste): مف (پایسته - پایسته): هه‌میشه، گونجاو.
- پایشنه** - (پایشنه - payîşne): پانی‌یه، پاژنه.
- پایکار** - (پایکار - paykar): ص (پایکار - پایکار): شاگرد، نوکەر، به‌رده‌ست.
- پایکویی** - (پایکویی - paykûbî): مص (پایکویی - پایکویی): هه‌لپه‌رکێ، ره‌قسین.
- پایگاه** - (پایگاه - paygah): پیت، پله‌و پایه، ئاستانه، ده‌رگا.
- پایگیر** - (پایگیر - paygîr): پیگر، پی به‌ند، هه‌ر شتی‌ک مروفت گیرۆده‌و پایه‌ند بکات.
- پایماچان** - (پایماچان - pay maçan): مه‌جلیس.
- پایمال** - (پایمال - paymal): پایه‌مال، پیخوست، زه‌بوون، زه‌لیل، که‌ساس.
- پایمرد** - (پایمرد - paymerd): تکاکار، ناو‌بژیوان، شه‌فاعه‌تکار، یاریده‌ده‌ر، خزمه‌تکار.
- پایمزد** - (پایمزد - paymuzd): هه‌قی هاتن، ئەو هه‌قه‌ی به‌قاسیدان و پزیشکان و ئەو باب‌ه‌ته‌که‌سانه‌ده‌دری له بری هاتن.

پتفوز - (په تفووز - petfûz): قه پۆز، دهه و قه پۆز.

پتک - (په تهک - petek): باندج.

پوتک - (پوتک - putk): توخماخ، پوتک، چه کوشی ناسنگه ران.

پتو - (په توو - petû): په تانی.

پتواز - (په تهاز - petvaz): وه لام، قه بولکردن، رازی بوون، بهرسف.

پته - (په ته - pete): بلیت، پسوولهی دهر بازبوون.

پتیاره - (په تییاره - petyare): به لا، ئاژاوه، ناشییرین، دزیو، دیو، بهدکار، ژنی خه راب، خه لکی نه هریمه نی و موزتیر.

پچ - (پوچ - puç): پووک، پووج، هلۆل.

پچ پچ - (پوچ پوچ - puç puç): وشه یه که شوانان بو بانگکردنی بزنی به کاری دین.

پچ کردن - (پوچ پوچ - puç puç): پوچ کردن - مص (پوچ پوچ که ردهن - picpic kerden): چه دوو.

پچشک - (پوچوشک - puçuşk): پشقل، قشپل.

پچکم - (پوچکه م - piçkem): گورگ.

پچل - (په چهل - peçel): چه په ل، پیس و پۆخل.

پچواک - (په چشاک - peçvak): تهرجومان.

پخ - (په خ - pex): چه غه.

پخپخو - (په خپه خو - pexpexû): ختووک، ختختی.

پختگاب - (پوخته گاب - puxtegab): جوژانه، دهرمانی له ئاوا کولاو.

پایندان - (پایه ندان - payendan): زامن، که فیل، ناو بژیوان.

پاینده - (پایه نده - payende): همه میشه، قوت و قایم، پایه دار، باقی.

پایندگی - (پایه نده گی - payendegî): همه میشه یی، نه به دییسه ت، جاویدانی، نه مری، به رده و امی، هرمان.

پایور - (پایه ور - payver): پایه به رز، خاوه ن پایه.

پایون - (پایون - payün): خشل.

پایوند - (پایه نده - payvend): په یک.

پایه - (پایه - paye): نه رده وان، پلیکانه، بناغه، بیخ، بنجو بناوان، پایه و مه قام.

پاییدن، **پاییدن** - (پاییدن - payîden): دانه چاو، چاو له دوو بوون، تا قیب کردن، پشکنین، ماته ل بوون.

پاینده - (پاینده - payinde): پایه دار، که سیک که شتیک بداته چاوو تا قیبی بکات.

پپلس - (په پلوس - peplus): نانه ولای روون و دو شاو، نان تیگوشه ی روون و دو شاو.

پت - (په ت - pet): مه رز، موی نهرم و ناسکی بزنی، بو شال و شهل و شه پک.

پتاره - (په تاره - petare): فلچه ی درشت و گه وره.

پتاس - (پوتاس - putas): پوتاس.

پتاسیوم - (پوتاسیوم - putassyûm): پوتاسیوم.

- پختن** - مص (پوخته-ن - puxten):
لینان، لینانی خۆزاک، کولان.
- پزنده** - ا.فا (په زهنده - pezende):
تاشپه ز.
- پخته** - ا.مف (پوخته - puxte): کولاو.
- پخته جوش** - ا.ص (پوخته جوش - putecûş): شهراویکه که له گه ل برتیک گوشتی بهرخدا ده کولینری.
- پخته خوار** - ا.ص (پوخته خوار - puxtexar): گرانجان، موفته خۆز، گه دا، میتل، زاوا.
- پخچ** - ص (په خچ - pexç): پان.
- پخسانیدن** - مص (په خ سانیدن - pexsanîden): په ژمه رین، سیس بوون، په ژمورده، ژاکان.
- پخسیدن** - مص (په خسیدن - pexsîden): په ژمه رین، تازار، زهخم و زام، کول و کهسه ر.
- پخش** - ص (په خش - pexş): په راگه نده، بهش، په رت و بلاو.
- پخش کردن** - مص (په خش که رده ن - pexşkerden): په راگه نده کردن، دابه شکردن، په رت و بلاو کردن، وه شانندن.
- پخشیدن** - مص (په خشیدن - pexşîden): پانکردنه وه، پلیشانه وه.
- پخشیده** - ا.مف (په خشیده - pexşîde): پانه وه کراو، په راگه نده.
- پخلوچه** - ا (په خلوچه - pexlûçe): ختووکه، ختکه، ختیلکه، قدیلکه، قانه قدی، ختختی.
- پخمه** - ص (په خمه - pexme): که وده ن، ساده، نه بله، گیل.
- پد** - ا (په د - ped): درهختی بیبه ر، وه کو سپیدار.
- پداگوژی** - فر.ل (پیداگوژی - pidagûjî): په روه رده و فیتکردن، هه قووت.
- پدال** - ا.ا (پیدال - pidal): پایده ر، ئوستوب، سکلیته ر.
- پدر** - ا (پیدهر - pider): باب، باوک، باق.
- پدر بزرگ** - ا (پیدهر بوزورگ - pider buzurg): باو په گه وره.
- پدرام** - ص (پیدرام - pidram): دلخوش، شاد، رازاوه.
- پدراندر** - ا (پیدهرئه نده ر - piderender): زریاب، باو په پیاره، میردی دایک.
- پدرزن** - ا (پیدهرزن - piderzen): خه سور، خه سوره.
- پدرزه** - ا (په دهرزه - pederze): بهش.
- پدرود** - ا (پیدرود - pidrûd): خواحافیزی، دوعا خوازی.
- پدمه** - ا (په دمه - pedme): بهش، پریاسکه، پریازگ.
- پدواز** - ا (په دواز - pedvaz): قه پوز، دهنوکی مه لان، وه لام، قسه، گفتوگو، مه بهست، بچم.
- پده** - ص (پوده - pude): داری رزیو، په ژک، دهسته چیله ی ناگر، پوشو، قاو.
- پدید** - ص (په دید - pedîd): تاشکرا، دیار، روون، عه یان، بینراو، راشکاو.
- پدید آوردن** - مص (په دید ئاقه رده ن - pedîd averden): خولقاندن، به ره مههیتان، دروستکردن، چیتکرن.
- پدید آمدن** - مص (په دید ئامه دهن - pedîd ameden): ده رکه وه تن،

- تاشکراپوون. **پذرفتار** - ص. فا (پیزروفتار - pizruftar): زامن، کفیل، سهردار، ردین سپیی قهوم.
- پذرفتکار** - ص. فا (په زروفتکار - pezruftkar): گوپرایه ل، قه بولکار، قه بولکار، په زتیر.
- پذرفتن** - مص (پیزروفتن - pizruften): په ژیران، قه بولکردن.
- پذیرفتن** - مص (په زیروفتن - pezîruften): قه بولکردن، پیشوازی کردن، قایل بوون.
- پذیرنده** - ص. ا. فا (په زیره نده - pezîrende): قه بولکار، پیشوازیکار.
- پذیرفته** - ا. مف (په زیروفته - pezîrufte): پیشوازی کراو، قه بولکراو.
- پذیرفتار** - ص. فا (په زی روفتار - pezîruftar): زامن، کفیل.
- پذیره** - ا. مص (په زیره - pezîre): پیشوازی.
- پذیرایی** - ا. مص (په زیرایی - pezîrayî): پیشوازی، خزمه تی میوان.
- پذیر** - ا. فا (په زیر - pezîr): په زتیر، قه بولکار.
- پر** - (په - per): په ر، تیشک، پرتو، بهش.
- پراتیک** - ا. فر (پراتیک - pratîk): پراتیک، کار، تهجره به، مومارسه، راهیتان، عادهت.
- پرازده** - ا. (په رازده - perazde): گونک، گوندک.
- پراشیدن** - مص (په راشیدن - peraşîden): په ریشان کردن، بلاو کردنه وه، په راگه نده کردن.
- پراشیده** - ا. مف (په راشیده - peraşîde): په ریشان، به فیروچوو، په راگه نده بوو.
- پراکندن** - مص (په راکنه نده - perakenden): په راگه نده کردن، تاوه کی بوون، په رت بوون.
- پراکننده** - ا. فا (په راکنه نده - perakenende): په ریشان کار.
- پراکنده** - ا. مف (په راکنه نده - perakende): په راگه نده.
- پراکندگی** - ا. مص (په راگه نده گی - peragendegî): په راگه نده بی، تاوه کی بوون، په رت بوون.
- پراکنیدن** - مص (په راکه نیدن - perakenîden): په راگه نده بوون، په ریشان بوون، جیابوونه وه، لیک هه لبران.
- پراکوه** - ا. (په راکوه - perakûh): ته و به ری کیتو، ته و دیوی کیتو.
- پرالک** - ا. (په رالهک - peralek): ناسن، ناسنی جه وه هردار، تیغ، شمشیر.
- پرانتز** - فر. ا. (په ران تیز - perantiz): که وانه ().
- پراندن** - مص (په رانده ن - peranden): هه لفراندنی مه لان، توردان.
- پرانییدن** - مص (په رانییدن - peranîden): هه لفراندن، توردان.
- پرانینده** - مص (په رانه نده - peranende): هه لفریتنه ر.
- پران** - ص. فا (په ران - peran): په رنده.

پراور - ا. فا (پهراقهر - peraver):
 تیبژوه، پهړنده، بالنده، فرنده، پهلهوهر.
پراوند - ا (پهراقه‌ند - peravend):
 نه‌سیون، پشتکوللی ده‌رگا.
پربار - ا (په‌ربار - perbar):
 باله‌خانه، خوځوی هاونینه.
پربار - ص (پوربار - purbar):
 پریه‌ر، به‌ردار، به‌به‌ر.
پریر - ص (پوریه‌ر - purber):
 پان، پر به‌ر، به‌ردار.
پرپا - ص (په‌رپا - perpa):
 په‌رله‌پی، کوتری په‌رله‌پی.
پرپا - ا (پورپا - purpa):
 جـوړه‌میتروویه‌که.
پرپاش - ا (په‌رپاش - perpaş):
 بیژنگ، مؤخل، سه‌ره‌ن.
پرپایه - ا (پورپایه - purpaye):
 هه‌زاری.
پرپر - ص (پورپه‌ر - purper):
 گولیک، که‌په‌رہی زوړ بی.
پرپرکردن - مص (په‌رپه‌رکه‌ردن -
 perperkerden):
 په‌رپه‌رہی‌کردن، هه‌لبزرکاندنې په‌رہی‌گول.
پرپرزدن - مص (په‌رپه‌رزه‌ردن -
 perperzeden):
 باله‌فری، له‌قه‌فرتی، گیانه‌لا، ناو‌زینگ، گیاندان.
پرپره - ا (پیریپره - pirpire):
 فرپه.
پرپشت - ص (پورپوشت - purpuş):
 چر، مووی پر.
پرپهن - ا (په‌رپه‌هن - perpehen):
 گاگوز، پو‌لکه.
پرت - ا. ص (په‌رت - pert):
 دوور، که‌چرہو.

پرت کردن - مص (په‌رت که‌ردن -
 pert kerden):
 په‌رت‌کردن، تو‌ردان، دوورخستن‌ه‌و،
 خستنه‌خواره‌وہ.
پرت - (پورت - purt):
 به‌نده‌ر، مینا.
پرتاب - ا. مص (په‌رتاب - pertab):
 تو‌ردان، په‌رت‌کردن، تو‌ردانی شتی‌ک له
 شو‌تیبیکه‌وہ بو شو‌تینی.
پرتاب کردن - مص (پورتاب که‌ردن -
 purtab kerden):
 شادمان بوون له شتی‌ک.
پرتاب - ص (پورتاب - purtab):
 لول، پرپیچ و لول، پرچین، زولفی چین
 چین.
پرتغال - ا (پورتوغال - purtugal):
 پرت‌قال.
پرتفوی - (پورته‌فوی - portefûwî):
 کیفی ده‌ستی، جانتای ده‌ستی پیاو‌انه.
پرتگاه - ا. م (په‌رتگاه - pertgah):
 هه‌لدیر.
پرتو - ا (په‌رت‌ه‌و - pertew):
 پرت‌ه‌و، تیشک، روناکی، روناھی.
پرتویینی - ا. مص (په‌رت‌ه‌و بی‌ینی -
 pertewbînî):
 ته‌ماشاکردنی نه‌ندامین ناو‌ه‌وی
 مروث له ریگه‌ی نه‌شیع‌ه‌وہ.
پرت وپلا - ا. ص (په‌رت و په‌لا -
 pertûpela):
 په‌رت و بلاو، ته‌فروتونا، تارومار،
 وپینه، قسه‌ی بی‌ه‌وده‌و بی‌مانا.
پرت و پلاشدن - مص (په‌رت و په‌لا
 ش‌وده‌ن - pertûpelaşuden):
 ته‌رت‌ه‌و وده‌رت‌ه‌بوون، په‌رت و بلاو‌بوون،
 په‌راگه‌نده‌بوون.
پرتویلاسم - فـر. ا (پروتویلاسم -
 prutûplasm):
 پروتویلازم.

- پرتوزوئر** - فر. ا (protozoaires): گیانله بهری یهک خانه یی.
- پرتوشناس** - ا. فا (په رته ووشیناس - pertewşinas): رادیولوژیست.
- پرتوشناسی** - ا. فا (په رته ووشیناسی - pertewşinasî): به کارهینانی ئه شیعه بو دیار کردن و مالیجه ی نه خوئی، رادیولوژی.
- پرتونگاری** - ا. مص (په رته وونینگاری - pertewnigarî): ئه شیعه گرتن، رادیوگرافی.
- پرچ** - ا (په رچ - perç): په رچ، کوتاندنه وهی سه ری بزمار.
- پرچین کردن** - مص (په رچین که رده ن - perçîn kerden): په رچین کردن، ته یمان کردن.
- پرچ کردن** - مص (په رچ که رده ن - perçkerden): په رچ کردن، کوتاندنه وهی سه ری بزمار.
- پرچانه** - ک. ص (پورچانه - purçane): چه نه باز، زوربلی، چه قاه سو، لاله وهر.
- پرچانگی** - ا. مص (پورچانگی - purçanegî): چه نه بازی.
- پرچم** - ا (په رچم - perçem): موی سه ر هه نیه، په رچم، په رچوکه.
- پرچین** - ا (په رچین - perçîn): په رچین.
- پرچین** - ص (پورچین - purçîn): لول، به پیچ و چین چین.
- پرخاش** - ا. مص (په رخاش - perxaş): شه ر، توره یی، رازو گله یی، ده مبوله، ده مه قالی، قال، تانه و ته شه ر.
- پرخاش کردن** - مص (په رخاش که رده ن - perxaş kerden): شه ر کردن، تانه لیدان.
- پرخاشجو** - ا. فا (په رخاشجو - perxaşcû): شه رانی فیستنه باز، نازاوه چی.
- پرخاشخه ر** - ا. فا (په رخاشخه ر - perxaşxer): شه رخواز، چاوقایم، بیتعار، جه نگا وهر.
- پرخاشگاه** - ا (په رخاشگاه - perxaşgah): مه یدان، جه ننگ، شه رگه.
- پرخیج** - ا (په ره خج - perexç): پاشه ل، سمت و که فه لی ئه سپ و هیسترو..
- پرخش** - ا (په ره خش - perexş): که فه ل، شمشیر.
- پرخوا** - ا (په رخوا - perxew): که ندوو، هیزهر.
- پرخواز** - ا. فا (پورخار - purxar): زورخوئر، بخوئر، نه وسن، ورگ په رست.
- پرخیویدن** - مص (په رخواه قییده ن - perxeviden): په رچ کردنی لق و پوی دره خت.
- پرخییده** - ا. ص (په رخییده - perxîde): هیتماو ئاماژه، ره مز.
- پرداخت** - ا. مص (په رداخت - perdaxt): رازاندنه وه، مشتومال دان، دانی پاره.
- پرداخت کردن** - مص (په رداخت که رده ن - perdaxt kerden): رازاندنه وه، مشتومال دان، دانی پاره، روناک کردنه وه.
- پرداختن** - مص (په رداختنه ن - perdaxten): سازدان، دانی پاره، په رداخت کردن، جه لایی کردن، ژه ننگ لابردن.

- پردازنده** - ا. فـا (پهردازنده - perdezende): سازنده، پهرداخکار، رازینه‌روه، کارساز.
- پرداخته** - ا. مف (پهرداخته - perdxate): رازوهو دروستکراو، جه‌لایی کراو، به‌تال کراو.
- پرداز** - ا (په‌داز - perdez): ورده‌خه‌تی ره‌سم، واته سیبهر.
- پردال** - ا. ا (په‌ردال - perdal): پرگار.
- پردختن** - مص (په‌رده‌ختن - perdxten): پروانه: **پرداختن**.
- پردک** - ا (په‌ردهک - perdek): مه‌تدل، لوغز، له‌گه‌ز.
- پردگی** - ص. ن (په‌رده‌گی - perdegî): ههر شتی په‌رده‌ی پیتدا درابی، له پشت په‌روهو، په‌رده‌دار، ئافره‌تی حیجابدار.
- پردل** - ک (پوردیل - purdil): بویر، ئازا، ره‌شید، عه‌گید، نه‌ترس.
- پرده** - ا (په‌رده - perde): جبه، په‌رده، روبه‌ند، روپوش، له‌چک، په‌چه، کولله، ستر، په‌ردو، روپوشی ده‌رگاو په‌نجه‌ره، په‌رده‌ی کچینی.
- پرده‌نیلگون** - ل (په‌رده‌ی نیلگون - perdey nîlgûn): ئاسمان.
- پرده‌دریدن** - مص. ک (په‌رده‌ده‌ریدن - perde derîden): دراندنی په‌رده، ناموس بردن، کون کردنی کچ.
- پرده پوش** - ا. فـا - ک (په‌رده‌پوش - perdepuş): سپو، سرقایم، رازپوش.
- پرده‌شناس** - ا. ص (په‌رده‌ش‌شناس - perdeşinas): موترب، مؤسیقازان، مؤسیقاژن، زاناو سه‌رناس، عارف.
- پرده‌نشین** - ا. فـا (په‌رده‌نه‌شین - perdeneşin): نشین، فریشته‌ی ئاسمان، ئافره‌تی به‌رووبه‌ند.
- پردیس** - ا (په‌رده‌دیس - peredîs): فیرده‌وس، باخ، بیستان.
- پرو** - ص. ک (پور - purrû): روودار، بی شرم، هار، بیتعار، چاوقایم.
- پرز** - ا (پورز - purz): پرزؤل، تووک، به‌ور، نهرمه خؤلّه‌کوه، پرز.
- پرزه** - ا (پورزه - purze): پرز، پرزؤل.
- پرزیدنت** - فـر. ا (پریزیدنت - pirizîdent): ره‌یس، سه‌رؤک کؤمار.
- پرس** - ا. فر (پیریس - piris): مه‌نگه‌نه.
- پرس** - ا. فر (پورس - purs): ژم، ئه‌و خواردنه‌ی که له ئوتیلان بۆ به‌ک میوانی دین.
- پرس** - ا. مص (پورس - purs): پرسین.
- پرسا** - ص. فـا (پورسا - pursa): پرسا، به‌پرسیار، پرسیارکه‌ر.
- پرسان** - ص. فـا (پورسان - pursan): پرسا، زؤر پرسیار، پرسیارکه‌ر.
- پرسانتاژ** - ا. فر (پورسانتاژ - pursantaj): وه‌رگرتنی ریژه‌به‌کی سه‌دی.
- پرستار** - ص. فـا (په‌ره‌ستار - perestar): په‌ره‌ستار، سیسته‌ر، یاریده‌یه‌ری نه‌خوش، خزمه‌تکار، غولام، به‌نده، نوکهر.
- پرستارخانه** - ا. م (په‌ره‌ستارخانه - perestarxane): گه‌داخانه، فه‌قیرخانه، شوینی په‌ره‌ستاری نه‌خوشان.
- پرستارزاده** - ص. مف (په‌ره‌ستارزاده - perestar zade): په‌ره‌ستارزاده، غولام

- زاده، خزمه تکارزاده. **پرستش** - ا. مص (پهره‌ستیش - perestis): په‌رستن، تاعه‌ت، خزمه‌ت، خزمه‌تی نه‌خۆش، نوێژ. **پرستشگاه** - ا. م (پهره‌ستیشگاه - perestisgah): په‌رستگه، شویتنی تاعه‌ت و عیباده‌ت. **پرستشگر** - ص. فا (پهره‌ستیشگر - perestisger): عابید، په‌رستنکار، نوکهر، غولام، خزمه‌تکار. **پرستو** - ا (پهره‌ستو - perestû): په‌رستیلکه، پلسری. **پرسته** - ا. ص (پهره‌سته - pereste): په‌رستراو، به‌هه‌ق وه‌کو خوا، به‌ناهق وه‌کو بت، تاعه‌ت و عیباده‌ت. **پرستیدن** - مص (پهره‌ستیدن - perestîden): په‌رستن، عیباده‌ت کردن. **پرستنده** - ص. فا (پهره‌ستینده - perestinde): په‌رستنکار. **پرستیده** - ا. مف (پهره‌ستیده - perestîde): په‌رستراو، مه‌عبود. **پرستیز** - ص (پورستیز - purstîz): شه‌رانی، شه‌رفروژ. **پرستیژ** - ا. فر (پرستیژ - perstîj): ئه‌فسون، جادو، ئیحتویار، ده‌سه‌لات، پایه، خه‌یال پلاو. **پریش** - ا. مص (پوریش - pursiş): پرسین، سهردان، هه‌والپرسین. **پریشنامه** - ا (پوریشنامه - pursişname): پرسنامه، قاقه‌زی پرسیاران که ده‌بێ پر بکرتیه‌وه. **پرسنگ** - ا (پهرسه‌نگ - perseng): پارسه‌نگ، فه‌رسه‌خ، قۆناغ. **پرسنل** - ا. فر (پیرسونال - pirsunal): تایبه‌تی، شه‌خسی. **پرسو** - ص (پورسو - pursû): پر روناکی، پر روناھی، زۆر روژن. **پرسوز** - ص - پورسوز - pursûz): پرسۆز، سۆزدار، به‌سۆز، پر سۆز و گوداز. **پرسه** - ا. مص (پهرسه - perse): سوال، گه‌دایی، ده‌رۆزه‌کردن، گه‌ران به‌کوچه‌و بازاراندا. **پرسه** - ا. مص (پورسه - purse): پرسه، تازیه، سهردانی نه‌خۆش، ماته‌م. **پرسه‌زدن** - مص (پهرسه‌زده‌ن - persezeden): گه‌رانی بی‌هوده، به‌ره‌للابوون. **پرسیان** - ا (پهرسیان - persiyan): لاو‌لاو. **پرسیاوش** - ا (په‌ری سیاقوش - peri siyavuş): گیایه‌که. **پرسییدن** - مص (پورسییدن - pursîden): سهردان. **پرسنده** - ا. فا (پورسینده - pursinde): پرسا، پرسیارکه‌ر. **پرسیده** - ا. مف (پورسیده - pursîde): پرسیارلیتکارو. **پریش** - ا. مص (پوریش - pursîş): پرسیار. **پرس** - ص. فا (پورس - purs): پرس. **پریش** - ا. مص (په‌ریش - periş): بازدان، هه‌ل‌فرین، ته‌کاندان. **پریشیدن** - مص. ل (په‌رشیدن - persîden): په‌ریشان بوون،

پهراگه نده بوون.
پرغازه - (پهراغازه - perxaze): بنج و
 بیخی په ری بالنده.
پرغونه - ص (په رغوونه - perxûne):
 ناشیرین، دزیو، درشت، زبر، ناهه موار،
 کریت.
پرفسور - (پروفه سوور - professûr):
 پروفسیسور، ماموستای زانکو، زانا،
 که سیک که له سه روی پلهی دکتورا بی.
پرفیر - (- profîr): به رده پی.
پرکار - ص (پورکار - purkar): پرکار،
 سه رقان، چالاک، به کار، پزگال.
پرکاش - ا. مص (په رکاشه ش -
 perkaveş): هه لپاچین، په ریچ کردنی
 لق و پوی دارو درهخت، په ریچ.
پرکردن - مص (پورکردن -
 purkerden): پرکردن، تهژی کردن.
پرکم - ص (په رکه م - perkem): بینکارو
 هیچ، له کارکه وتوو، بی که لک.
پرکنده - ص م (په رکه نده - perkende):
 پهراگه نده، په رت و بلاو، بی توانا.
پرکوک - ا (په رکوک - perkûk):
 نه پارتمانی بهرز، بالاخانه ی بلند
پرگار - ا. ا (په رگار - pergar): پزگال.
پرگاله - ا (په رگاله - pergale): پاژ،
 بهش، روت، پاژیک له شتیک، پینه.
پرگداز - ص (پورگوداز - purgudaz):
 بهسوز، به جوش و خروش، پرسوزو گوداز،
 پرخه م.
پرگر - ا (په رگر - perger): تهوق،
 تهوقی جه و اهیترنیشان که جارن پاشایان
 له ملیان ده کرد.
پرگرام - ا. فر (پروگرام - program):

پروگرام، بهرنامه، نهخشه، پلان.
پرگزند - ص (پورگه زند - purgezend):
 پر زیان، پر زهره، پر نازار.
پرگس - ق (په رگسه - perges):
 خوانه کا، حاشا، هه رگیز.
پرگناه - ص (پورگوناه - purgûnah):
 تاوانبار، گونا حکار.
پرگنه - ا (په رگنه - pergene): ده قهر،
 بلوک، پاریزگا.
پرگو، پرگوی - ا. فا (پورگو - purgû):
 زوربلی، دریزدادر، چه قساوه سو، چه نه باز،
 له وچه.
پرماسیدن - مص (په رماسیدن -
 permasîden): دهست پیداهیتان.
پرما - ا. ا (په رما - perma): دریلی
 دارتاش.
پرماش - ا. مص (په رماسیش -
 permasîş): شیلان، دهست پیداهیتان.
پرماسنده - ا. فا (په رماسه نده -
 permasende): دهست پیداهیتنر.
پرماسیده - ا. مف (په رماسیده -
 permasîde): دهست پیداهیتنراو.
پرمان - ا (په رمان - perman): فه رمان،
 نه مر، دهستور، فه روار.
پرمایون - ا. ص (پورمایون -
 purmayûn): به هادار، زاناو مهزن.
پرمايه - ص (پورمايه - purmaye):
 به بهها، به قیمهت، زانا، هوشیارو زیرهک،
 دهوله مه ند، پایه دار، گه ورده به ناوبانگ،
 به هادار، نرخدار.
پرمخیدن - مص (په رمه خیدن -
 permexîden): عاسی بوون، یاخی
 بوون، سه رکیشی.

پرنسیپ، یاساو ریتسا، بنہما، سہرہتا، رتیچکھو رتیبار.

پرنگ - (پہرہنگ - pereng): پرشنگ و بریقہی شمشیر، جہوہہر.

پرنگار - ص (پورنیگار - purnigar): رہنگاورہنگ، بہنہخش و نیگار.

پرنون - (پہرنون - pernûn): ئاوریشم، حہریر، حہریری گولدار، ہہوریشم.

پرنیان - (پہرنیان - perniyan): ئاوریشم، حہریر، حہریری گولدار.

پرنیخ - (پہرنیخ - pernix): تہختہبہرد، تاویر.

پرو - (پہرف - perv): ئہستیرہی پہروین، پیرو، ئہستیرہی کو.

پروا - (پہرفا - perva): پہروا، ترس و دلہراوکی، ئارہزوو، سہبرو قہرار، ئارام.

بی پروا - (بی پہرفا - pîperva): بی پہروا، بی ترس، بی باک.

پروار - ص (پہرفار - pervar): قہلہو، داہہستہ.

پروار - (پہرفار - pervar): بالہخانہ، خانووی ہاویہ.

پرواز - ا. مص (پہرفاز - pervaz): فرین، ہہلفرین.

پرواز - ا. (پہرفاز - pervaz): ئہو شہپکہدارانہی دہخرینہ سہر دارہرای خانوو، پاشان ہہژکی لہسہر دادہنین و سواغی دہدہن.

پرواز - ا. مص (پہرفاز - pervaz): فرین.

پروازہ - (پہرفازہ - pervaze): توتیشووی سہفہر.

پرمر - (پہرمہر - permer): چاوپروانی و ئومید، ہیوا، زہردہوالہ، زہنگہسورہ، سیترہمووزہ.

پرمنش - ص (پورمہنش - purmeniş): بہ ئاوہز، گہورہ، ئازا، دلیر، بہہیز، خوہسہند، سہرکیش، لووت بہرز، غہرا.

پرمنگنات دوپتاس - ا. فر (permengenati dûputas): پہرمہنگہناتی خوئی.

پرمودن - مص (پہرمودن - permûden): فہرموون.

پرمیو - (پہرمیٹ - permiv): سوزہنہک

پرن - (پہرن - peren): حہریری نہخشداری ناسک، سنوور، پرد.

پرند - (پہرہند - perend): ئاوریشم، حہریر، ئاوریشمی سادہ، تیخ، شمشیر، شمشیری جہوہردار.

پرنداخ - (پہرہنداخ - perendax): سہختیان، کہمہرہندی چہرم، سفردی چہرمی نانکہر، پیستی دہباغکراو.

پرنداور - (پہرہنداقر - perendaver): شمشیری بریقہدار، شمشیری جہوہردار.

پرندک - (پہرہندہک - perendek): گرد، گردؤلکہ، تہپہ.

پرندوش - (پہرہندوش - perendûş): دوینئی شہو، دوئی شہو.

پرنس - فر. (پرنس - prins): شا، شازادہ، میر.

پرنسس - فر. (پرنسس - prinsis): کچی پاشا، ژنی پاشا، مہلیکہ.

پرنسیپ - (پرنسیپ - prinsîp):

- پرواس** - ا. مص (پهرفاس - pervas) : ترس، نهجات بوون، لامیسه.
- پرواسیدن** - مص (پهرفاسیدن - pervasîden) : دهست هیئنان به شتیئکدا.
- پرواسنده** - ا. فا (پهرفاسنده - pervasinde) : دهست پیداهینه.
- پرواسیده** - ا. مف (پهرفاسیده - pervasîde) : دهست پیداهینراو.
- پروانچه** - ا (پهرفانچه - pervançe) : فه‌رمان، بهرات، سه‌واله، به‌لگه‌نامه‌ی قوتابخانه، سه‌ره‌تایی و ناماده‌یی.
- پروانک** - ا (پهرفانک - pervanek) : گوئی رهش، درنده‌به‌که له چه‌قل ده‌چیت، ده‌لین دوا‌ی شیر ده‌که‌وی تا به‌رماوه‌ی نه‌و بخوات.
- پروانه** - ا (پهرفانه - pervane) : په‌پوله، نمونک، په‌روانه، پانکه، حوکم، فه‌رمان، ئیزن، گوزه‌نامه، بهرات.
- پروپاگانده** - ا. فر (پروپاگانده - purûpagend) : بانگه‌شه.
- پروتست** - انگل (پروتیست - prutist) : نار‌ه‌زایی.
- پروتستان** - ا. فر (پروتستان - prutistan) : ریبازی لوت‌ه‌ر.
- پروتکل** - ا. فر (پروتوکول - protokol) : په‌توکول، په‌یمان نامه، کونووسی کوبونه‌وه‌ی گفتوگو که پاشان بکری به په‌یمان.
- پروراندن** - مص (پهرفاندن - proveranden) : په‌روه‌ده‌کردن،
- پروانیدن** - مص (پهرفانیدن - perveranîden) : په‌روه‌ده‌کردن، په‌روه‌داندن.
- پروراندنه** - فا (پهرفراندنه - perveranende) : په‌روه‌ده‌کهر، گه‌وره‌کهر، به‌خیتو‌کهر، ئیوه‌تکهر.
- پرورانیده** - ا. مف (پهرفرانیده - perveranîde) : په‌روه‌ده‌کرا، ته‌ریبیت دراو، ئیوه‌تکراو.
- پروردگار** - ص. فا (پهرفروردگار - perverdgar) : په‌روه‌ده‌کهر، ته‌ریبیت دهر، ئیوه‌تکهر.
- پروردن** - مص (پهرفروردن - perverden) : په‌روه‌ده‌کردن.
- پرورش** - ا. مص (پهرفرورش - perveriş) : په‌رستاری و سه‌ره‌په‌رشتی.
- پرورنده** - ا. فا (پهرفرورنده - perverende) : په‌روه‌ده‌کهر.
- پرورده** - ا. مف (پهرفرورده - perverde) : په‌روه‌ده‌کراو.
- پرورشگاه** - ا. م (پهرفرورشگاه - perverşgah) : فه‌رتیوخانه، فه‌رمانگه‌ی په‌روه‌ده‌وو فیرکردن.
- پروریدن** - مص (پهرفروریدن - perverîden) : به‌خیتو‌کردن، ته‌ریبیت دان، ته‌علیم دان، هینکران.
- پروز** - ا (پهرفه‌ز - pervez) : فریز، پینه، په‌راوتیز.
- پروزن** - ا (پهرفه‌زن - pervezen) :

پرهوده - (په رهوده - perhüde):
نیوه سووت.

په رهون - (په رهون - perhûn):
چه موره، تهوق، بازنه، خه رمانه ی مانگ.

پرهیختن - مص (په رهییختنه -
perhîxten): په روه رده کـردن،
ته ربیتدان، پاریزکردن، خالی کردن.

پرهیخته - ا. مف (په رهییخته -
perhîxte): په روه رده کـراو، ته ربیت
دراو.

پرهیز - ا. مص (په رهیز - perhîz):
پاریز، خویاریزی له حه رام، رژیم،
نه خواردنی هندی خواردن و نه خواردنه وه
به ده ستووری دکتور.

پرهیزانه - (په رهیزانه - perhîzane):
پاریزانه، رۆژوو، نهو خواردنه ی که نه خوش
بوی هه یه بیخوات.

پرهیزانیدن - مص (په رهیزانیدن -
perhîzanîden): پاریزکاری.

پرهیزکار - ص. فا (په رهیزکار -
perhîzkar): پاریزگار، پارسا، پاک،
به تاعهت و ته قوا.

پرهیزگار - ص. فا (په رهیزگار -
perhîzgar): پاریزکار.

پرهیزیدن - مص (په رهییزیدن -
perhîzîden): پاریزکردن، تاعهت
کردن.

پرهیزنده - ص. فا (په رهیزنده -
perhîznde): پاریزکار.

پری - (په ری - perî): په ری، ژنی
جوان، له مه چیتران.

پری - ق (په ری - perî): پی ری، پی ری
شه و.

ئاردییش، هیلهک، بیژنگ، سه رهند، هه ر
شتیکی کون کون، سوزگی.

پروژکتور - ا. فر (projektûr):
پروژکتور.

پروژه - ا. فر (proje): پروژه، نه خشه،
پلان، بهرنامه.

پروستات - ا. فر (prostat):
پروستات.

پروفیل - ا. فر (profil):
پروفایل، نیوروو، نه خشه و وینه ی
عیما رت له لاهه، یانی یهک لای نیشان
بدات.

پرولیتاریا - فر. ا (پرولیتاریا -
prûlîtarya): پرولیتاریا، کریکاران،
زه حمه تکیشان.

پرونده - (په رقه نده - pervende):
فایل، نیزاره، تۆبه قوماش، توره که،
دۆسییه.

پروه - (په رقه - perve): پیرو،
نه ستیره ی کو.

پرویختن - مص (په رقیختنه -
pervixten): بیژان.

پرویزیدن - مص (په رقیزیدن -
pervizîden): بیژان، له هیلهک دان.

پرویزن - (په رقیزن - pervîzen):
هیلهک، بیژنگ، سه رهند، سوزگی.

پروین - (په رقین - pervîn): نه ستیره ی
کو، پیرو.

پره - (په ره - pere): بازنه، داوین،
نه لقه و بازنه ی وه ستانی له شکر، یان
خه لکی.

پرهیختن - مص (په رهییختنه -
perhixten): په روه رده کردن.

- پری** - ا. فسر (پری - pirî): پاداشت، خه لات.
- پری افسا** - ص. فا (په‌ری ئه‌فسا - perî efsa): ئه‌فسونگه‌ر، جادوگه‌ر، جنگر، که‌سیک بو گرتنی جن و په‌ری ئه‌فسون بخوینی.
- پری پیگر** - ص (په‌ری په‌یکه‌ر - perîpeyker): په‌یکه‌ر وه‌ک په‌ری، په‌ری ئاسا.
- پریچه‌ر** - ص (په‌ری چیه‌ر - perî çîhr): په‌ری چاره، جوان، چاره جوان وه‌کو په‌ری.
- پریچه‌ره** - ص (په‌ری چیه‌ره - perî çîhre): په‌ری شتیه.
- پریخان** - ا. فا (په‌ری خان - perîxan): په‌ری گر، ئه‌و که‌سه‌ی بانگی په‌ری ده‌کات.
- پریدار** - ص (په‌ری‌دار - perîdar): جندار.
- پریدن** - مص (په‌ری‌ده‌ن - perîden): فرین، بازدان.
- پرش** - ا. مص (په‌رش - perîş): فرین، بازدان، په‌رین.
- پرنده** - ا. فا (په‌رنده - perinde): هه‌ر شتی بفری، په‌رنده، فرنده.
- پریده** - ا. مف (په‌ریده - perîde): فریو.
- پران** - ص. فا (په‌ران - peran): له‌حالی فریندا.
- پریدوش** - ا (په‌ری دوش - perîdûş): پیتری شه‌و.
- پریرخ** - ص (په‌ری روخ - perîrux): په‌ری روو، جوان، په‌ری روخسار، په‌ری ئاسا.
- پریرو** - ص (په‌ری روو - perîrû): په‌ری روخسار، زۆرجوان، جوان وه‌ک په‌ری.
- پریروی** - ص (په‌ری روی - perîrûy): جوان.
- پریروز** - ق (په‌ری روز - perîrûz): پیتری، به‌رله دوو رۆژ.
- پریز** - ا (په‌ریز - perîz): فریاد، هاوار.
- پریز** - ا. فر (پریز - prîz): به‌لوعه، سویچ پلاک.
- پریزاد** - ص (په‌ری زاد - perîzad): په‌ریزاد، مندالی زۆر جوان، په‌ری نه‌ژاد.
- پریزن** - ا (په‌ری زهن - perîzen): پیژنگ.
- پری سای** - ص (په‌ری سای - perîsay): په‌ری گر.
- پریشا** - ص (په‌ریشا - perîşa): په‌ریشان، په‌خش و بلاو.
- پریشان** - ص. فا (په‌ریشان - perîşan): په‌ریشان، په‌خش و بلاو، په‌شیو، سه‌رگه‌ردان، دلته‌نگ، بی‌حه‌واس، به‌دبه‌خت، بی‌تالچ.
- پریشانی** - ا. مص (په‌ریشانی - perîşanî): په‌ریشانی، په‌شیوی، شله‌ژاوی، بی‌تاقه‌تی.
- پریشان روزگار** - ص (په‌ریشان روزگار - perîşan rûzgar): به‌دحال، رۆژ ره‌ش.
- پریشب** - ا (په‌ری شه‌ب - perîşeb): پیتری شه‌و.
- پریشن** - ص (په‌ری شه‌ن - perîşen): په‌ریشان، په‌شیو.
- پریشیدن** - مص (په‌ری شیدنه‌ن - perîşîden): په‌ریشان بوون، شله‌ژان، خه‌مبار بوون، په‌شیو بوون.

- پیشنده** - ا. فا (په‌ری‌شه‌نده -
(perîşende): په‌ریشان کار.
پیشیده - ا. مف (په‌ری‌شیده -
(perîşîde): به‌بادراو، په‌راگه‌نده بوو،
په‌ریشان بوو.
پیشیدگی - ا. مص (په‌ری‌شه‌نده‌گی -
(perîşendegî): په‌ریشانی.
پری فش - ص (په‌ری‌فشه‌ش -
(perî feş): په‌ری‌ئاسا.
پری نژاد - ص (په‌ری‌نه‌ژاد -
(perînejad): جوان، په‌ری‌ره‌چله‌ک،
په‌ری‌ره‌گه‌ز، په‌ری‌نه‌ژاد.
پری وار - ص (په‌ری‌قار -
(perîvar): په‌ری‌ئاسا، وه‌کو په‌ری.
پریوش - ص (په‌ری‌فه‌ش -
(perîveş): په‌ری‌ئاسا.
پریون - ا (په‌ریون -
(perîyûn): نه‌خوشی
گه‌ری.
پز - (پوز -
(poz): پوز، شیوه، جلک،
ره‌فتار.
پزا - ص (په‌زا -
(peza): کولوک، شتی
زوو بکولتی.
پزاختن - مص (په‌زاختن -
(pezaxten): توانده‌وه،
توانده‌وه.
پزاندن - مص (په‌زاندن -
(pezanden): کولاندن، گه‌یین.
پزانییدن - مص (په‌زانییدن -
(pezanîden): کولاندن، گه‌یینی
دومه‌ل.
پزاننده - ا. فا (په‌زانه‌نده -
(pezanende): کولبینه‌ر،
ئاشپه‌ز.
پزان - ص. فا (په‌زان -
(pezan): له‌حالی
کولبینه‌ر، له‌حالی‌گه‌بیندا.
- پزاوه** - (په‌زاقه -
(pezave): کووره.
پزداغ - ا (په‌زداغ -
(pezdax): بره‌نگ.
پزشک - ا (په‌زه‌شک -
(pezeşk): کونده‌په‌پوو،
جوغد، بایه‌قوش.
پزشک - ا (پزیشک -
(pizişk): پزیشک،
دکتور، هه‌کیم.
پزشکیار - (پزیشکیار -
(pizişk yar): یاریده‌ده‌ری
پزیشک.
پزغند - ا (پوزغوند -
(Puzxund): جهوت،
جهفت.
پزیدن - مص (په‌زیده‌ن -
(pezîden): پروانه:
(پختن)
پزیسیون - ا. فر (پوزیسیون -
(puzisyun): شوین،
جینگه، هه‌یکه‌ل و
ئه‌ندامی‌گه‌سیک، بیچم.
پژ - ا (په‌ژ -
(pej): چلک، پیسی،
کونه، دارزیو.
پژاگن - ص (په‌ژاگین -
(pejagin): چلکن،
نه‌شورواو، قریژاوی،
پیس، ناشیرین،
دزیو، کریت.
پژاوند - ا (په‌ژاونه‌ند -
(pejavend): پشتکول.
پژگاله - ا (په‌ژگاله -
(pejgale): پینه،
به‌ش، روت.
پژم - ا (په‌ژم -
(pejm): ته‌په، گرد،
هه‌وراز و نشیو.
پژمان - ص (په‌ژمان -
(pijman): په‌شیمان،
مه‌لول، دلته‌نگ،
غه‌مگین، لیتویه‌بار،
سیسه‌وه‌بوو.
پژمراندن - مص (په‌ژمراندن -
(pijmuranden): خه‌مباردن،
دلته‌نگ کردن، وشک
کردن، سیس‌کردنه‌وه.

پژوهییدن - مص (پیژوهییدن -
pijûhîden): تاقیب کردن، ته‌فیتیش،
لیکۆلینه‌وه.

پژوهش - ا. مص (پیژوهش -
pijûhiş): لیکۆلینه‌وه، توژینه‌وه، تاقیب کردن،
ته‌حقیق کردن، جاسوسی، سه‌ریه‌رشتی.

پژوهنده - ا. ف. مص (پیژوهنده -
pijûhende): تاقیب‌کراو، توپژراو.

پژوه - ا. مص (پیژوه -
pijuh): جاسوسی، تاقیب کردن، گه‌ران، پرسین.

پژوین - ص (په‌ژفین -
pejvîn): چلکن،
پیس.

پژهان - ا (پوژهان -
pujhan): ناره‌زوو،
حه‌زی دل، خۆزیا، غبطه.

پس - ق (په‌س -
pes): پاش، دوا،
ئه‌وسا، که‌واته، به‌وپیتیه.

پساچین - ا. ص (په‌ساچین -
pesaçîn): دوابهر، ئه‌و تاک و ته‌را میوانه‌ی که دوا
چنین لی‌ره‌وه له‌وئ به‌لق و پۆیی دره‌ختانه‌وه
ده‌میتنی.

پسادست - ا (په‌ساده‌ست -
pesadest): قهرز.

پس‌افت - ا (به‌س ئوفت -
pes'uft): دواکه‌وتوو، قه‌رزئ له‌وه‌ختی خۆی
نه‌دریتته‌وه، پاشه‌که‌وت، په‌سه‌ناز.

پساک - ا (په‌ساک -
pesak): تاجه‌گۆلینه.

پس‌انداز - ا (په‌س ئه‌نداز -
pesendaz): په‌سه‌ناز، پاشه‌که‌وت.

پساوند - ا (په‌ساقه‌ند -
pesabend): پاش به‌ند، قافییه، پاشگر.

پساویدن - مص (په‌ساقییدن -
pesavîden): ده‌ستپیدا‌هیتان، شیتلان.

پژمرانییدن - مص (پیژمرانییدن -
pijmûranîden): خه‌مبارکردن،
دلته‌نگ کردن، وشک کردن، سیس
کردنه‌وه.

پژمراننده - ا. ف. مص (پیژمراننده -
pijmuranende): دلته‌نگ، خه‌مبار.

پژمردن - مص (پیژمردن -
pijmurden): خه‌مبار بوون، سیس
بوون، له‌ره‌ونه‌ق که‌وتن.

پژمرده - ا. مف (پیژمرده -
pijmurde): په‌ژمورده، خه‌مبار،
وشکه‌وه بوو، بی‌ره‌ونه‌ق، غه‌مگین،
ژاکاو.

پژمریدن - مص (پیژمریدنه -
pijmurîden): پروانه: (پژمردن).

پژند - ا (په‌ژنه‌ند -
pejend): جوژه
گیایه‌کی خوژسکه که وه‌کو سپیناخه
به‌کالی و کولای ده‌خوئی. گوژالک.

پژول - ا (په‌ژول -
pejûl): قاپ، جگ.

پژولانییدن - مص (پیژولانییدن -
pijûlanîden): هه‌لوه‌رانندن، ره‌نجاندن،
عاجزکردن، پرواندن.

پژولییدن - مص (پیژولییدن -
pijûlîden): هه‌لوه‌رانندن، عاجزکردن،
پرواندن، ره‌نجاندن.

پژولش - ا. مص (پیژولیش -
pijûliš): په‌ریشانی، هه‌لوه‌رین، خه‌مباری،
ره‌نجاوی.

پژولیده - ا. مف (پیژولیده -
pijûlîde): سیس و وشکه‌له، په‌ژمرده.

پژوم - ص (په‌ژوم -
pejûm): ده‌رویش،
گه‌دا، هه‌ژار، بی‌نه‌وا، زه‌لیل، که‌ساس،
بی‌ئیحتویار.

- پست** - ص (پهست - pest): ناخن، نهوی، نرم، نشیو، زه‌بوونی، بی غیرهت، بیتزار، جارپس.
- پست** - ا (پیست - pist): سوس، که‌پهک، قاویت، ئارد.
- پست** - ف (پوست - post): پوخته‌خانه.
- پستائی** - ا (پهستایی - pestayî): پاشه‌کهوت، په‌سه‌ناز.
- پستادست** - ا (پهستادهست - pestadest): قهرز.
- پستان** - ا (پیستان - pistan): مه‌مک، گوان.
- پستاندار** - ص. ا (پیستاندار - pistan dar): شیرده‌ران.
- پستان‌بند** - ا (پیستان‌بند - pistan bend): مه‌مک، مه‌مکه‌به‌ند.
- پستانک** - ا (پیستانک - pistanek): مه‌مکه‌مره.
- پستک** - ا (پهستهک - pestek): په‌ستهک، چوڭک.
- پستو** - ا (پهستو - pestû): گه‌نجینه.
- پسته** - ا (پیسته - piste): پسته، فستق.
- پسته‌خندان** - ا (پیسته‌ی خندان - pistey xendan): پسته‌ی دهم‌کراوه، زاری ماشوقه.
- پس دوزی** - ا. مص (په‌س دوزی - pesdûzî): له‌پشته‌وه‌دوورین.
- پسر** - ا (پیسه‌ر - piser): کور، مندالی، نیرینه.
- پسراندر** - ا (پیسه‌رئه‌نده‌ر - piser ander): زرکوپ.
- پسک** - ا (په‌سکهک - peskek): ته‌رزه.
- پس‌گردنی** - ا (په‌س‌گه‌رده‌نی - pesgerdenî): شه‌قه‌زله، ته‌وقات.
- پسندر** - ا (پیسه‌نده‌ر - pisender): زرکوپ.
- پسندیدن** - مص (په‌سه‌ن‌دیده‌ن - pesendîden): په‌سندکردن، به‌گه‌ن‌کردن، قه‌بولکردن، رازی بوون، هه‌لبژاردن.
- پسندیده** - ا. مف (په‌سه‌ن‌دیده - pesendîde): په‌سندکراو، به‌گه‌نکراو، هه‌لبژارده.
- پسودن** - ا (په‌سوده‌ن - pesûden): ده‌ست‌پیدا‌هیتان.
- پسوند** - ا (په‌سه‌نده - pesvend): پاشگر.
- پسیکولوژی** - (psîkûlûjî -) سایکولوژی، ده‌رووناسی.
- پسی میست** - (پسی میست - pissîmist): ره‌شبین.
- پسی میسم** - (پسی میسم - pissîmîsm): ره‌شبینی.
- پسین** - ص. ن (په‌سین - pesîn): دو‌ایین.
- پش** - ا (په‌ش - peş): وهک، ئاسا، یالی، نه‌سپ، نه‌نجامه.
- پشت** - ا (پوشت - puşt): پشت، پاش، دوا.
- پشتکار** - ا (پوشتکار - puştkar): به‌کار، سوربوون، له‌سه‌ر‌کار، پشوودریژی له‌کاردا.
- پشت‌کوژ** - ص (پوشت‌کوژ - puşt kûj): پشت‌کور، قه‌مور، کوم.

- پشت گرمی** - ص (پوشت گهرمی - puştgermî): پشت قایمی، دلنمایی.
- پشت گلی** - ص (پوشت گولی - puştgulî): ئال، سووری کال.
- پشت لنگ** - ص (پوشت له‌نگ - puşt leng): بی‌هوده، بی‌مانا، هه‌رزه.
- پشت ماهی** - ا. ص (پوشت ماهی - puşt mahî): هه‌ر شتی له پشته ماسی بچی.
- پشت نویسی** - ا. مص (پوشت نیقیسی - puşt nivîsî): نووسینی پشته سه‌نه‌د یان قه‌واله.
- پشو** - ا (پوشتو - puştû): زمانی خه‌لکی نه‌فغانستان.
- پشتاو** - ا (پیشتاو - piştav): ده‌مانچه.
- پشتوار** - ا (پوشت فار - puştvar): پشتیوان، یاریده‌دهر.
- پشتواره** - ا (پوشت فاره - puştvare): کۆل، باری پشت.
- پشتوان** - ص (پوشتشان - puştvan): پشتیوان، پشت و په‌نا، پشتیوانه.
- پشتوانه** - ا (پوشتخانه - puştvane): پشتیوان، پشت و په‌نا، ره‌سید.
- پشت وپناه** - ص (پوشت و په‌ناه - puştûpenah): کۆمه‌ک، یاریده‌دهر.
- پشته** - ا (پوشته - puşte): ته‌په، گرد، گردۆلکه، کۆله‌بار، تیله‌که.
- پشتی** - ا (پوشتی - puştî): پشتی، بالیف.
- پشتیبان** - ص (پوشتیبان - puştîban): پشتیوان، پشت و په‌نا، پشتیوانه‌ی ده‌رگا، پشتکۆل.
- پشتیبانی** - ص (پوشتیبانی - puştîbanî): پشتیوانی، کۆمه‌ک، هاریکاری، لایه‌نگیری.
- پشتیوان** - ا (پوشتی فان - puştîvan): پشتیوان.
- پشک** - ا (پوشک - puşk): پشقل، قشپیل.
- پشک انداختن** - مص (پیشک نه‌نداختن - pişk endaxten): تیرو پشک، پشک راکیشان.
- پشکل** - ا (پیشکه‌ل - pişkel): پشقل، قشپیل.
- پشکلیدن** - مص (پیشکلییدن - pişkilîden): کون کردن به‌نینۆک و سه‌ری قامک.
- پشکم** - ا (پیشکه‌م - pişkem): هه‌یوان و باره‌گا.
- پشلنگ** - ص (په‌ش له‌نگ - peşleng): دوآکه‌وتوو.
- پشم** - ا (په‌شم - peşm): خوری، کۆلک، کۆلکه.
- پشماگند** - ا. ص (په‌شماگه‌ند - peşmagend): پالان، کورتان، جل.
- پشمالود** - ص (په‌شمالود - peşmalûd): تووکن، کۆلکن.
- پشمک** - ا (په‌شمه‌ک - peşmek): جۆره شیرینییه‌که، په‌شمه‌ک.
- پشمین** - ص. ن (په‌شمین - peşmîn): جلی له خوری دروستکراو، پۆپه‌شمین، خوربین.
- پشمینه** - ص. ن (په‌شمینه - peşmîne): پارچه‌یه‌کی جوانه له خوری

سازده کری.

پشنگ - (په شه ننگ - peşeng):
زه نبره، ده سته به ره.

پشولیدن - مص (پوشولیدنه -
puşûlîden): تیکدان، رژان.

پشه - (په شه - peşe): میشووله،
پیشکه، په خشه، پیشی.

پشه بند - (په شه به ند - peşebend):
پیشکه گیتیره وه، چه رچه فی زور ته نک،
کولله.

پشه غال - ص (په شه غال - peşexal):
پیشکه دار، دره ختیک که میشووله ی زوری
هه بی.

پشیز - (په شیز - peşîz): پوله که،
فلس، ورده ترین سکه ی سه رده می
ساساتیان.

پشیزه - ا (په شیزه - peşîze): پوله که،
پوله که ی ماسی، پولک، ئویه.

پشیمان - ص (په شیمان - peşîman):
په شیمان، په ژویان، ژتیوان.

پغاز - (په غاز - pexaz): پواز.

پغنه - (په غنه - pexne): پله و پایه،
نه رده وان، پاچینه.

پف - (پوف - puf): پف.

پفالود - ص (پوفالود - pufalûd):
پوفدراو، ئاوساو.

پفک - (پوفهک - pufek): وده می
بچوک، جوړه شیرینی که که به شه کرو
سپینه ی هیلکه دروست ده کری.

پف نم - (پوف نم - pufnem):
ئاو پرژینی شتی به دم.

پفیوز - ص (پوفیوز - pufyuz):
قورمساغ، گه واد، بی غیرهت، که ودهن،

گیل.

پک - ص (پوک - puk): پوچ، پووک،
بی کاکل، زه لام و درشت، نه فهس لیدان،
هلؤل.

پک - (پهک - pek): بوق، قورباقه،
درشت.

پکر - ص (په کر - peker): ئاومید،
خه مین، جاز، گیتز، سرگره دان، هه یران،
ناره حهت.

پگمال - (په گمال - pegmal):
ئاومیریکی کلاشکه رانه.

پک و پوز - (پهک و پوز - pekû pûz):
ده مو قه پوز.

پکوک - (په کوک - pekûk): چه کوشی
ئاسنگه ران، توخماخ، تارمه، موحه جهره،
ته یمان.

پگاه - (په گاه - pegah): سببانی
زوو، به ره به یان، سپیده، سه حه ری، گه ردی
به یان، سپیده، شه وه کی.

پل - (پول - pul): پرد، پر.

پل معلق - (پولی معلق -
pulimu'elix): پردی هه لئواسراو.

پل - (پیل - pil): پاژنه ی پی.

پل - (پهل - pel): مه رز، بارستایی
نیوان گولی شینایی.

پلاتین - (پلاتین - platîn): زتیری
سپی، پلاتین.

پلارک - (په لاروک - pelaruk):
جوړه پولا به که، جه وه هری خه نجه ر یان
شمشیر.

پلاژ - (پلاژ - plaj): پلاژ، که ناری
هه سواری ده ریا که خه لکی بؤ سه یران و
مه له وانی بؤی بچن.

پلغده - ص (پهله غده - pelexde):
پیسبوونی هیلکه، رزین و گه نینی میوه.
پلک - ا (پهله ک - pelek): پیللو،
پیتلوی چاو، پیلو.
پلکش - ا (پهله ک شهش - pelkes):
که ردوو، به راز.
پلگان - ا (پیله گان - pilegan):
پاپیلکه.
پلمب - فر. ا (پلومب - plumb):
ساجمه.
پلمس - ا (پهله مس - pelmes): شله ژان،
په شوکان، تاوانبارکردن، درو کردن.
پلمه سنگ - ا (پهله سه سنگ -
pelmeseng): تاویر، ته خسته بهرد،
تات.
پلنگ - ا (پهله نگ - peleng): پلینگ.
پلنگ مشک - ا (پهله نگ مشک -
peleng mişk): گیایه کی خوړسکی
بوخوښه له نه عنا ده چی.
پلنگینه - ص. ن (پهله نگینه -
pelengîne): ههر شتی له پیستی
پلینگ چی بکری، پیستی پلنگ، جوړه
جلیکه له نه قشا وه کو پیستی پلینگه.
پلو - ا (پولو - pulû): پلاو.
پلوان - ا (پول فان - pulvan): بارستایی
نیوان گۆلی زهرعات، مهرز.
پلوس - ا (پیلوس - pilûs): زمان لوسی
به مه بهستی فریودان، چاپلووسی.
پلوک - ا (په لوک - pelûk): ته یمان،
موجه جهره، چه کوشی ناسنگه ران، توخماخ،
تامان، چه پهر.
پله - ا (پیله - pile): په رده کی کرمی
تاویرشم، کالای که م، سه رمایه کی که م.

پلاس - ا (په لاس - pelas): په لاس،
به رده، به رده کون، کوین، پارچه کی ره شمال،
جلی خوری زبر و نه ستور که قهله نده ران و
دهرویشان له بهری ده که ن.
پلاستیک - ا (پلاستیک - plastîk):
پلاستیک.
پلازما - ا (پلازما - plasma): پلازما.
پلاسیدن - مص (په لاسیدن -
pelasîden): سیس بوون، کون بوونی
میوه.
پلاسیده - ا. مف (په لاسیده -
pelasîde): سیسه وه بوو، ژاکاو، خراب
بوو.
پلاک - ا. فر (پلاک - plak): پارچه
کانزایه کی که ناو یان ژماره یه کی له سه ر
بنووسری.
پلاگر - ا (پلاگر - plager): نه خوښییه.
پالاک - ا (په لاله ک - pelalek):
شمشیری جهوه ردار.
پلپل - ا (پیلپیل - pilpil): بیبه ر، دهلی
بیوهر.
پلتیک، پلیدیک - ا (پولیتیک - pulitîk):
رامیاری، سیاست، ولاتداری، هونه ری
به رپوه بردنی کاروباری ناوخو و دهره وهی
ولات، لیها تووی، پوله تیک.
پلخمان - ا (په له خه مان - pelexeman):
قوچه قانی، قه لمانسنگ، به رده قانی،
که هنیک، قالماسک.
پلشت - ص (په له شت - peleş): پیس،
چلکن، چلک کرده، هه وکردن.
پلشت بری - ا. مص (په له شت به ری -
peleş berî): پاقر کرده وهی چلکی
برین.

پناهیده - ا. مف (په ناهیده -
penahîde): په ناگرتوو، په نابردوو،
پنبه - ا (په نبه - penbe): لوكه، په موو،
په مبی.
پنبه زن - ا. ص (په نبه زن - penbezen):
هه لاجی لوكه.
پنجاهه - ا (په نجاهه - pencahe):
په نجاهه، خه لوه تی فه له كه په نجا
رؤزه.
پنجپا - ا (په نچپا - pencpa): قرژال.
پنجر - ا (په نجره - penjer): په نجره.
پنجره - ا (په نجره - pencere):
په نجره.
پنچك - ا (په نچك - punçek): گلوئه
په مووی هه لاجی کراو.
پنجه - ا (په نجه - pence): قامک،
په نجه، کلک، تیل.
پنجه ء دزدیده - ا (په نجه ی دوزدیده -
pencey duzdide): پینجه ی دزراو،
چاران مانگی ئیرانی ۳۰ رۆژ بوو، بهو
حه ساوه سال ده یکرده ۳۶۰ رۆژ بویه له
کو تایی سالدا بو ته و او کردنی ۳۶۵ رۆژ،
۵ رۆژیان زیاد ده کرد، په نژۆ.
پنچر - ا (په نچر - punçer): په نچر، کون.
پنچه - ا (په نچه - punçe): نیتوچه وان.
پنچه بند - ا (په نچه بند -
pençebend): بویه مه، شتی که
ناوچه وانی پی بیه ستن.
پند - ا (په ند - pend): په ند، عیبره ت،
ئاموزگاری.
پندار - ا (په پندار - pindar): گومان،
زن، به دگومانی، خو په سندی، خه یال، بیر،
ئه ندیشه، هزر.

پله - ا (پیلله - pille): په یژه، پله ی
نهرده وان، تاکی ته رازوو.
پلید - ص (په لید - pelîd): پیس، گلاو،
به دکردار، مردار.
پلیس - ا (پولیس - pulîs): پولیس،
شورته، داروغه، گزیری ده ولته ت.
پلیسه - ا (پلیسه - plîsse): ته نووره ی
پلیسیدار.
پلی کپی - (پولی کوی - pulîkupî):
فوتو کوی.
پماد - ا (په مپ - pemp): مه لحه م،
مه ره م، هه توان.
پمپ - ا (پومپ - pump): په مپ،
ترومپا.
پناباد - ا (په ناباد - penabad):
پولیتیکی زیوی باوی سه رده می قاجاریان
بوو، کیشه که ی نیومیسقال بوو، نیو
قهران.
پناغ - ا (په ناغ - penax): داوی
ئاوریشم، ده ستپتچکه.
پنام - ا (په نام - penam): نوشته ی
چاوه زار.
پناه - ا (په ناه - penah): په نا، پشت و
په نا، پشتیوان، نیگابان.
پناهگاه - ا. م (په ناهگاه -
penahgah): په ناگه، حه شارگه،
شوینی له ترسدا په نای بو ببردی.
پناهیدن - مص (په ناهیدن -
penahîden): په نابردن، په ناهیتان،
په ناگرتن، په ناخواستن.
پناهنده - ا. ف (په ناهنده -
penahende): په ناهنده، په ناگرتنه،
په نابرده.

- پنداره** - (پینداره - pindare): خه یال، فیکر، ئەندیشه، گومان، هزر.
- پنداشتن** - مص (پینداشستن - pindaşten): گومان کردن، خه یال کردن، ژماردن، خۆناندن، هزر کردن.
- پندارنده** - ا. فا (پیندارهنده - pindarende): گومانکەر، خه یالکەر، ئەندیشه کەر.
- پنداشسته** - ا. مف (پینداشسته - pindaşte): تهسه ورکراو، ئەندیشه کراو.
- پنداریده** - ا. مف (پینداریده - pindârîde): خه یالکراو، به خه یالدا هاتوو.
- پنس** - ا. فر (پینس - pins): گیره، پلایس، تهوقه ی زولف، مه قاش.
- پنس** - ا (په نس - pens): پارهبه کی وردیه، ئینگلیزییه.
- پنگ** - ا (په نگ - peng): هیششووی خورما.
- پنگان** - ا (پینگان - pingan): پیاله ی مسین، فینجان.
- پنگوئن** - ا. فر (pingo'uin): پینگوین، به تریق.
- پننگ** - ا (په نه نگ - peneng): په نجه ره، ده لاقه.
- پنومونی** - ا. فر (pnûmonî): پنومونی.
- پنهان** - ص (پینهان - pinhan): په نهان، شاروه، نادیار، پیتوار، وه شارتی.
- پنیر** - ا (په نیر - penîr): په نیر.
- پنیرتراش** - ا. ا (په نیر تراش - penîr teraş): په نیرتاش، رنه، رنهک.
- پنیرک** - ا (په نیرهک - penîrek): جوژه
- گیابیه که، په نیره، په نیرۆکه، توڵه که.
- پنیرمایه** - ا (په نیرمایه - penîrmaye): ئامیانی په نیر، هه وینی په نیر.
- پو** - ا. مص (پو - pû): غاردان، رهفتاری توند.
- پوئیدن** - مص (پوئیده - pûîden): رۆبیشتن.
- پویدن** - ا. فا (پویدهن - puyîden): رۆبیشتن.
- پوینده** - ا. فا (پوینهنده - pûyende): غاردهر، ره هوال، ره وان.
- پویا** - ص، فا (پویا - pûya): ره وان، غاردهر.
- پویان** - ص. فا (پویان - pûyan): ره هوال.
- پوپ** - ا (پوپ - pûp): پۆپ، پۆیه، پۆیه ی که له شپیر، دوندی کیو، په پوسلیمانیه.
- پوپل** - ا (پوپل - pûpel): په پوسلیمانیه، شاقه به سه ر.
- پوپو** - ا (پوپو - pûpû): په پوسلیمانیه، شان به سه ر.
- پوت** - ا (پوت - pût): پوت، پیتوانه یه کی روسییه ده کاته نزیکه ی ۱۶ کیلۆ.
- پوت** - ا (پوت - pût): جگه ری سووره وه کراوی مه ر، قه لی جگه ر.
- پوتین** - ا (پوتین - puttîn): پۆتین، پیتلوی لاسک درتیز.
- پوچ** - ص (پوچ - pûç): پوچ، پووک، بی کاکل، هلۆل.
- پوچال** - ا (پوچال - pûçal): پۆش و په لاش، هه ر شتییک سووک و که م ده وام

بی، تهراشه‌دار، پوچه‌ل، پوشپار.
پود - (پوود - pûd): پۆ، داویکه به پانی چنراودا.
پودر - (پودر - pudr): پاودهر، پۆدهر، سپیاو.
پودنه - (پودنه - pûdne): پونگه، پنگ، پنگه.
پودینه - (پودینه - pûdîne): پونگه.
پور - (پور - pûr): کور، مندالی نیرینه، فه‌رزنده.
پوردگان - (په‌قه‌رده‌گان - peverdegan): جه‌ژنیکی کۆنی ئیرانییه.
پوره - (پوره - pûre): کور، گهرای کولله، بیچوووه کولله.
پوره - (پوره - pûre): جووره خواردنیکه.
پوز - (پوز - pûz): دهم و قه‌پۆز، لمۆز، پۆزه.
پوزه - (پوزه - pûze): دهم و قه‌پۆز، لمۆز، دهم و له‌وس.
پوزبند - (پوزبند - pûzbend): دهم بین، دهمبه‌ست، دهمبه‌س، زاریین.
پوزخند - (پوزخند - pûzxiend): پیکه‌نینی پر ته‌وس، پۆزخه‌ن، خه‌نین به پۆزه‌وه.
پوزش - (پوزیش - pûziş): پۆز، عوزرخوایی، به‌خشین خوازی، به‌هانه‌خوازی.
پوزش پدیر - (پوزش په‌زیر - pûzişpezîr): عوزرپه‌زیر، که‌سیک که‌عوزری خه‌تاکار قبول بکات.
پوزمالی - (پوزمالی - pûzmalî): دهم‌کو‌تانه‌وه، ته‌می کردنی

که‌سیک به جوین یان به لیدان.
پوساندن - (پوساندن - pûsanden): زهره‌بوون، سیس بوون، رزین.
پوسانیدن - (پوسانیدن - pûsanîden): زهره‌بوون، سیس بوون، رزین.
پوساننده - (پوساننده - pûsanende): رزینهر.
پوسانه - (پوسانه - pûsane): چاپلوسی، زمانلوسی.
پوست - (پوست - pûst): پیست، که‌ول.
پوست پییرا - (پوست پییرا - pûst pîra): ده‌باغ، پیسته‌خۆشکه‌ر، ده‌باخچی.
پوست تخت - (پوست ته‌خت - pûst text): فه‌روه.
پوست فروش - (پوست فروش - pûst frûş): که‌ولفرۆش، پیسته‌فرۆش، ده‌باخچی.
پوستک - (پوسته‌ک - pûstek): پیستی بچووک، پیستی ناسک.
پوست کن - (پوست کن - pûstken): سه‌لاخ، که‌ولکه‌ر.
پوستگال - (پوستگال - pûstgal): پیستی ژیر دوگی مهر.
پوستگاله - (پوستگاله - pûstgale): پیستی بی توکی ژیر دوگی مهر.
پوسته - (پوسته - pûste): پیستی بچووک، پوله‌که.
پوستین - (پوستین - pûstîn): فه‌روه، پۆستین.

پوشنه - ا (پوشنه - pûşne): پۆشاک، سهرپۆش، په‌رده، ههر شتییک له‌به‌ر بکری، ههر شتییک شتیکی پی داپۆشری، پشوین.

پوشه - ا (پوشه - pûşe): فایل، په‌رده.

پوشیدن - مص (پوشیده‌ن - pûşîden): پۆشین، له‌به‌رکردن، شارده‌وه، چاوپۆشین، داپۆشین.

پوشنده - ا. فا (پوشه‌نده - pûşende): که‌سییک که جل له‌به‌ر بکات، که‌سی شتییک داپۆشیت.

پوشیده - ا. مف (پوشیده - pûşîde): پۆشرا، په‌نهان، شاراوه.

پوشینه - ا (پوشینه - pûşîne): جلک، په‌رده، به‌رگ، که‌پسول.

پوک - ص (پوک - pûk): پووک، پووج، بی کاکله، هلۆل.

پوکر - (پۆکه‌ر - pûker): پۆکه‌ر، جوړه قوماریکه به کاغذ، گه‌مانی په‌پاز.

پوکه - ا (پوکه - pûke): قه‌وانی فیشه‌ک.

پول - ا (پول - pûl): پول، پارهی زیریان زیو، یان مس، سکه، نه‌غد، ورده، قۆشه.

پول - ا (پول - pûl): پرد، کۆپری.

پولاد - ا (پولاد - pûlad): پۆلا، جوړه ئاسنیکه، ئاسنی ئاودراو.

پولادین - ص. ن (پولادین - pûladîn): پۆلایین، ئاسنین.

پولادبازو - ک (پولادبازو - pûladbazû): به‌هیز، بازوو پۆلا.

پولادرگ - ک (پولادرگ - pûladreg): به‌هیز، ئه‌سپ.

پولک - ا (پولک - pûlek): ورده،

پوستین دوز - (پوستین دوز - pûstîndûz): فه‌روه‌درو، فه‌روه‌ساز.

پوسیدن - مص (پوسیده‌ن - pûsîden): زه‌ردبوون، کۆن بوون، سیس بوون، رزین.

پوسیده - ا. مف (پوسیده - pûsîde): رزیو، بۆگه‌ن، سیس بوو.

پوسیون - ا. فر (پوسیون - pûsyûn): شروبی ده‌رمان.

پوش - ا (پوش - pûş): جلک، خیتوت، چادر، سه‌راپه‌رده.

پوشاک - ا (پوشاک - pûşak): پۆشاک، جلو به‌رگ.

پوشال - ا (پوشال - pûşal): پوش و په‌لاش، کۆزه‌ری دار، پوچهل.

پوشالی - ا (پوشالی - pûşalî): لاواز، بی توانا، پوچله‌بی.

پوشانندن - مص (پوشاننده‌ن - pûşanden): پۆشین، له‌به‌رکردن، داپۆشین، شارده‌وه، په‌رده‌پۆشکردن.

پوشانییدن - مص (پوشانییده‌ن - pûşanîden): پروانه: (پوشانندن).

پوشاننده - ا. فا (پوشاننده‌ن - pûşanende): پۆشینهر، که‌سییک که شتییک داپۆشیت.

پوشت - ا. مص (پوشت - pûşt): گیرفانی بچووک، ئه‌و ده‌سته‌سره‌ناسکه بچوکه‌یه که هه‌ندی که‌س له گیرفانی لای چه‌پی چاکه‌تدا دایده‌نه‌وه.

پوشش - ا. مص (پوشش - pûşîş): پۆشش، پۆشاک، په‌رده، سابیته، ئاسمانه، میج.

پوشک - ا (پوشک - pûşek): پشه، پشیله، گوریه، گوریه.

پاره‌ی ورده، نه‌غد، پوله‌ک‌هی ماسی.
پوند - انگل (پوند - pûnd): لیره‌ی زیری
 ئینگلیزی.

پونز - ا. فر (پونیز - pûniz): کلیپس.
پونه - ا (پونه - pûne): پونگه، پنگه،
 پنگ.

پویه - ا. مص (پویه - pûye):
 رویشتنی ناو‌ندی؛ نه‌خیراو نه‌هیتواش.
پویدن - مص (پویدن - pûyîden):
 رویشتن.

په - ا (په‌ه - peh): وشه‌یه‌که بو
 سه‌راسمی، بو‌نافه‌رین، فه‌ه!
په - ا (پیه - pih): قه‌له‌و بوون.

پهانه - ا (په‌هانه - pehane): پواز.
پهر - ا (په‌هر - pehr): به‌ش.

پهلو - ا (په‌لو - pehlû): په‌راسوو،
 ته‌نیش، قه‌به‌رغه.

پهلوزدن - مص - ل (په‌هلوزده‌دن -
 pehlûzeden): شان له شان دان،
 به‌رانبه‌رین کردن له‌گه‌ل که‌سیکدا.

پهلوتهی کردن - ل (په‌هلوتوهی که‌رده‌دن -
 pehlûtuhî kerdn): نه‌چوونه ژیر
 بار، خو‌دزینه‌وه له‌کاریک.

پهلوگرفتن - مص (په‌لوگیرفتنه‌دن -
 pehlûgiriften): که‌نارگرتن،
 له‌نگه‌رگرتنی که‌شتی.

پهلو - ا (په‌له‌و - pehlew): قه‌ومی
 پارت.

پهلو - ص (په‌له‌و - pehlew): ئازا،
 بو‌یر، دلیر، دلاوهر.

پهلوان - ص (په‌له‌فان - pehlevan):
 پال‌هوان، قاره‌مان، ئازا، دلیر، دلاوهر،
 ره‌شید، به‌جهرگ.

پهلوانی - ص (په‌له‌فانی -
 pehlevanî): پال‌هوانی، قاره‌مانی،
 ئازایی، دلیری، دلاوهری، ره‌شیدی، به
 جهرگی.

پهلوانی زبان - ص (په‌له‌فانی زبان -
 pehlevanî zeban): زم‌مانی
 په‌له‌وی، قسه‌کردن به‌زمانی په‌له‌وی.

پهلوی - ص. ن (په‌له‌فی - pehlevî):
 پارتی، له‌قه‌ومی پارت.

پهلوی - ا (په‌له‌فی - pehlevî): دراوی
 زیری باوی ئیرانی له‌سه‌رده‌می په‌له‌ویدا.
پهله - ا (په‌له - pehle): ناو‌یکه له
 کونا به‌شارانی ره‌ی و هم‌مه‌دان و
 نه‌سفه‌هان و نه‌هاو‌ند گوتراوه.

پهن - ص (په‌هن - pehn): پان، به‌رین.
پهن کردن - مص (په‌هن که‌رده‌دن -
 pehn kerdn): پان‌کردنه‌وه، ته‌خت
 کردن.

پهن - ا (پیه‌هن - pihen): په‌یین،
 ته‌رس.

پهنا - ا (په‌هنا - pehna): پانی، به‌رینی.
پهنانه - ا (په‌هنا - pehnane):
 مه‌میون، مه‌یمان، مه‌مین.

پهناور - ص (په‌هناقه‌ر - pehnaver):
 پان و به‌رین.

په‌ند - ا (په‌ه‌ند - pehend): ته‌له.

په‌نه - ا (په‌هنه - pehne):
 مه‌یدان، پانی، گور‌ه‌پان، کاشو،
 دارش‌ه‌قین، شه‌رگه.

په‌ی - ا (په‌هی - pehî): گوژ‌الک،
 کاله‌که مارانه، ته‌حله‌سیف.

پی - ا (په‌ی، پی - pey, pî): پی، پایه،
 بناغه، پیو، ده‌مار.

شوتنانه‌ی به پیاله‌و پهرداخ مه‌ی ده‌فرۆشن، مه‌ی فرۆشی.

پیام - (په‌یام - peyam): په‌یام، نامه.
پیام‌بەر - ا. ص (په‌یام‌بەر - peyamber): قاسید، په‌یک، نامه‌بەر.
پیمبر - ا. ص (په‌یه‌مبەر - peyember): پیئغه‌مبەر، نیردراوی خوا، راسپارده‌ی خودا.

پیانو - ا. فر (پیانو - piyanû): پیانو.

پیپ - (پیپ - pip): پایپ.

پیجامه - (په‌یجامه - peycame): بیجامه، جلی ناو مال، په‌جامه، بیژامه.

پیچ - (پیچ - pîç): پیچ، لاولاو، جوړه بزماریک‌کی پیچ پیچه به‌بادان داده‌کوئری، بورغی.

پیچازی - ص (پیچازی - pîçazî): قوماشی خانه‌خانه، پارچه‌یه‌ک که ته‌خته‌که‌ی خانه‌خانه‌ی چوارگۆشه بی.

پیچاندن - مص (پیچاندن - pîçanden): خوارکردن، بادان، چه‌ماندنه‌وه، لیک بادانی دوو شت، پیچدان، لیک هالاندن.

پیچانیدن - مص (پیچانیدن - pîçanîden): پروانه: (پیچاندن).

پیچاننده - ا. فا (پیچاننده - pîçanende): خوارک‌ه‌روه، پیچکه‌روه، باده‌روه، پیچده‌روه.

پیچش - ا. مص (پیچش - pîçîş): که‌چی، خواری، پیچ‌خواردنی کاریک، نالۆسکانی کاریک.

پیچک - (پیچک - pîçek): گلۆله پیچی بچوک، ده‌ست پیچکه‌ی خوری یان ناوریشم، لاولاو، روه‌کی خوّه‌لۆاس.

پی بردن - مص (په‌ی بردن - peyburden): په‌ی بردن، زانین، تاگاداریبون.

پی ریزی - ا. مص (په‌ی ریزی - peyrîzî): بناغه‌دانان.

پی گم کردن - مص (په‌ی گوم که‌رده‌ن - pey gum kerden): جی پی گوم کردن، فریودان، به‌سه‌ه‌بردن.

پی جویی - ا. مص (په‌ی جویی - peycuyî): هه‌لگرتنی شوین پی، تاقیب، سوڤاخ، لیکۆلینه‌وه.

پی - (په‌ی - pey): ده‌مار.

پی کردن - مص (په‌ی که‌رده‌ن - peykerden): تاقیب کردن، سوڤاخ کردن.

پی آب - (پیاب - pîyab): جی پی، جی پی پی قه‌دبیر، بۆچونه خواره‌وه و ناو ده‌ره‌یتان.

پیایی - ت. ق (په‌یایه‌ی - peyapey): "په‌یتا په‌یتا، لیکدا لیکدا، پیته‌پی.

پیاده - ص (پیاده - piyade): پیاده، به‌پیان.

پیاده‌روی - ا. مص (پیاده‌ره‌قی - piyade revî): پیاده‌رویی، رویشتن به‌پی.

پیاده‌رو - (پیاده‌روه - piyaderew): شوسته.

پیاز - (پیاز - piyaz): پیاز.

پیازچه - (پیازچه - piyazçe): تهره‌پیاز.

پیاله - (پیاله - pîyale): پیاله، باده.
پیاله فرۆشی - ا. مص (پیاله فرۆشی - piyale frûşî): پیاله فرۆشی، ئه‌و

پیچه - ا) (پیچه - pîçe): رووبه‌ند، پیچه، په‌چه.
پیچی ئیل - ا. ق) (پیچی ئیل - pîçî 'il): سالی مه‌میون، نۆبه‌م سالی، ده‌وره‌ی ۱۲ ساله‌ی تورکییه.
پیچیدن - مص) (پیچیده‌ن - pîçîden): بادن، پیچ خواردن، لولدان.
پیچش - ا) (پیچیش - pîçiş): خواربوون، پیچ‌خواردن، ئالۆسکان.
پیچان - ص. فا) (پیچان - pîçan): پیچانه‌وه، به‌پیچ و ده‌وره، ئالۆسکاو.
پیچیده - ا. مف) (پیچیده - pîçîde): ئالۆسکاو، پیچ خواردوو، ئالۆز، پیچراو.
پیخ - ا) (پیخ - pîx): ریپۆق، ریقنه، پیسی، ریتق، چلک، پۆخل.
پیخال - ا) (پیخال - pîxal): پیسایی، تهرس، ریخ، چلک، پۆخل.
پیختن - مص) (پیخته‌ن - pîxten): پیچانه‌وه، دابه‌شکردن، لولدان.
پیخست - ا. مف) (په‌ی خه‌ست - peyxeſt): پی‌خوست، پی‌په‌ست، پیشیل.
پیخسته - ا. مف) (په‌ی خه‌سته - peyxeſte): پی‌خوست، پی‌په‌ست، پیشیل، پایه‌مال، وه‌بن پی‌نراو.
پیدا - ص) (په‌یدا - peyda): دیار، ئاشکرا، روون، له‌به‌ر چاو، کفش.
پیداکردن - ص) (په‌یدا کهرده‌ن - peyda kerden): په‌یدا کردن، ئاشکرا کردن، دیار‌یکردن، دۆزینه‌وه، روون کردنه‌وه، کفش کرن.
پیداشدن - مص) (په‌یدا ش‌وده‌ن -

peyda şûden): په‌یدابوون، ئاشکرا بوون، ده‌رکه‌وتن، دیاربوون، ئاماده‌بوون، دروست بوون، کفش بوون.
پیدا‌زا - ص. فا) (په‌یدا‌زا - peyda za): بارز التناسل، هه‌ر گیایه‌ک ئامرازی زاوژی دیار بی، ئاشکرازی.
پیداوسی - ا) (په‌یداوسی - peydavesî): جۆره‌ درویتیکی زۆر کۆنه.
پیدایش - ا) (په‌یدایش - peydayiş): ده‌رکه‌وتن، په‌یدابوون، دروست بوون.
پیر - ص) (پیر - pîr): گه‌وره، به‌ته‌مه‌ن، به‌سالاجوو، رتیه‌ر، شیخ، پیری ته‌ریقه‌ت، عه‌مه‌ل مه‌نده، ئیختیار.
پیرار - ق) (پیرار - pîrar): پیتار.
پیراستن - مص) (پیراسته‌ن - pîrasten): رازانه‌وه، جوانکردن، مشتومال دان، په‌رچکردنی دارو دره‌خت.
پیرایش - ا. مص) (پیرایش - pîrayîş): رازانه‌وه، تاشین، جوانکاری، په‌رچ کردن، خۆشه‌کردنی پیست، مشتومال دان.
پیراینده - ا. فا) (پیرایه‌نده - pîrayende): ئارایش‌کهر، رازاندنه‌وه‌کار.
پیراسته - ا. مف) (پیراسته - pîraste): رازاوه، خۆشه‌کراو، لق و پۆکراو.
پیرامون - ا) (پیرامون - pîramun): ده‌ورو به‌ر.
پیرامون - ا) (پیرامون - pîramûn): ده‌ورو به‌ر.
پیرامید - ا. فر) (پیرامید - pîramîd): قوچه‌ک.
پیرانه‌سر - ا) (پیرانه‌سه‌ر - pîraneser): سه‌ری پیری، رۆژانی پیری، رۆژگاری

پیری، قوناغی پیری.
پیراهن - ا (پیراهن - pîrahen):
 کراس.
پیرایه - ا (پیرایه - pîraye): تارایش،
 سه‌رتاشین، لق و پۆپ کردنی دره‌خت،
 خشل، تۆمهت و ئیفتیرا.
پیرزال - ص (پیرزال - pîrzal): زۆرپیر،
 زیاتر بۆ پیریزنی سه‌رسی ده‌گوتری.
پیرو - ص (پیرو - pîrû): پیری نه‌ندام
 وردیله.
پیروی - ا.مص (په‌یره‌فی - peyrevî):
 په‌یره‌وی کردن، دوکه‌وتن، چاولیکردن،
 به‌دودا رو‌بیشتن، به‌گویی کردن.
پیروز - ص (پیروز - pîrûz):
 سه‌رکه‌وتوو، زال، بالاده‌ست، شاد، پیروز،
 مویاره‌ک، به‌خته‌وهر.
پیروزه - ا (پیروزه - pîrûze): پیروزه،
 تاسمان، شین.
پیرومتر - (پیرۆمتر - pîrûmetir): پیرومتر،
 گه‌رماپتو.
پیزر - ا (پیزور - pîzur): پوش،
 قامیشی باریک، زهل، شول، ته‌رکه.
پیزری - ص (پیزوری - pîzurî):
 سه‌به‌ته‌ی له‌پوش دروستکراو، به‌ره‌لایی،
 زه‌بوونی، بی‌ده‌سته‌لات، گه‌واد.
پیس - ص (پیس - pîs): نه‌خۆشییه‌کی
 پیسته، به‌له‌ک، دوو ره‌نگ، بازگ.
پیسی - ص (پیسی - pîsî): به‌له‌کی.
پیس - فر. ا (پیسه - pîyes): پیسه‌س،
 نمایشنامه، شانۆگه‌ری.
پی‌سپار - ص. فا (په‌ی سپار -
 pey sipar): ریبار، ریبار، ریبار.
پی‌سپهر - ص. فا (په‌ی سپهر -

peysiper): ریبار، ریبار، ریبار.
پیست - ا. فر (پیست - pîst): مه‌یدانی
 پیشبرکی، شوینی ناماده‌کراو بۆ وه‌رزش
 یان سه‌ما.
پیستوله - ا. فر (پیستوله - pîstûle):
 ده‌مانچه.
پیستون - ا (پیستون - pîstûn):
 پیستون.
پیسه - ا (پیسه - pîse): په‌له، خال،
 بازگ، نه‌به‌له‌ق، به‌له‌ک، پول، دراو، پاره‌ی
 نه‌غد.
پیش - ق (پیش - pîş): پیش، به‌رده‌م،
 نوا.
پیشاپیش - ق (پیشاپیش - pîşa pîş):
 پیشی پیشه‌وه، پیشتر له‌هه‌مووان،
 سه‌رجه‌له، پیشرو.
پیشتر - ا (پیشتر - pîşter): پیشتر،
 پیشوتر.
پیشاب - ا (پیشاب - pîşab): پیشاو،
 ده‌ست به‌ئاو گه‌یاندن، میزتن و ریتن.
پیشادست - ا (پیشادست - pîşadest):
 پیشه‌خته، بیع، پیشه‌کی سه‌ودا، پیش
 به‌ها.
پیش آگاهی - ا (پیش آگاهی -
 pîş agahî): آگاداری نامه،
 آگادارکردنه‌وه‌ی پیشه‌خته.
پیش آمد - ا (پیش آمد - pîş amed):
 رووداو، پیشهات.
پیش آمدگی - ا. مص (پیش نامه‌ده‌گی -
 pîş amedegî): ته‌جاوز، زمانه.

پیشخانه - (پیشخانه - pîşxane):
 هه‌یوان، پیشخانه، باروبنه‌ی سه‌فه‌ری
 گه‌وره پیاوان که له پیشه‌وه ببری.
پیشخدمت - ص (پیش خدمت -
 pîş xidmet): پیشخدمت، پیشکار،
 نۆکه‌ری به‌رده‌ستان، به‌رده‌ست.
پیش خرید - ا. مص (پیش خه‌رید -
 pîşxerîd): کرینی کالایه‌ک که هیشتا
 ناماده‌نییه، پیشکرین.
پیشخوان - ا. مص (پیش خان -
 pîşxan): می‌زی به‌ردوکانان که
 دوکانداران له پشتییه‌وه ده‌وه‌ستن، پیش
 خوان.
پیشخور - ا. مص (پیش خور -
 pîşxûr): پیشخور، له پیشدا خوراو،
 سلفه، زرعاتی به‌شینی فرۆشیواو،
 به‌سه‌له‌مدراو.
پیشخورد - ا. مص (پیش خورد -
 pîşxûrd): به‌رکول، هه‌ر سوکه
 خواردنیک که به‌ر له خواردنی ئه‌سلی
 بخوری.
پیش درآمد - ا (پیش ده‌رئامه‌د -
 pîş der amed): پیششه‌کی،
 ئاهه‌نگیکه‌ی موسیقی به‌ر له ده‌ست
 پیکردنی گۆرانی.
پیشدستی - ا. مص (پیش ده‌ستی -
 pîşdestî): ده‌ست پیشکه‌ری.
پیشدستی - ا (پیش ده‌ستی -
 pîşdestî): ده‌وری بچووک به‌رده‌ست،
 پیشده‌ستی.
پیش رس - ص. فا (پیش ره‌س -
 pîşres): میوه‌ی زوو ره‌س، که‌سپک
 زووتر له خه‌لکی بگاته مه‌نزل.

پیشانی - ا (پیشانی - pîşanî):
 نیوچه‌وان، ته‌ویل، ناوچه‌وان، به‌خت،
 یه‌غبال، تالچ.
پیشاهنگ - ص (پیش ئاهه‌نگ -
 pîş aheng): پیشه‌نگ، پیشره‌وی
 له‌شکر، سه‌ر قافله، سه‌رجه‌له‌کیش.
پیشاهنگی - ا. ص (پیش ئاهه‌نگی -
 pîş ahengi): پیشه‌نگی، پیشره‌وی،
 سه‌رجه‌له‌کیشی.
پیشباز - ا (پیش باز - pîşbaz):
 پیشواز، پیشکراوه، چوونه پیشوازی.
پیش بند - ص. فا (پیش به‌ند -
 pîşbend): به‌رکۆش، به‌ره‌له‌بینه،
 کۆسپی به‌رده‌م، پیشگیر.
پیش بها - ا (پیش به‌ها - pîşbeha):
 بی‌عانه، هه‌قه‌ده‌ستی پیشه‌خته، پیشه‌کی
 سه‌ودا.
پیش بین - ص. فا (پیش بین - pîşbîn):
 پیش بین، به‌ئاوه‌ز، دانا، که‌سپک که
 پیشبینی رووداوان بکات، لیزان.
پیش بینی - ا. مص (پیش بینی -
 pîşbînî): پیشبینی، لیزانی.
پیش پرداخت - ا (پیش په‌رداخت -
 pîş perdxat): پیشه‌کی، پاره‌یه‌ک که
 له بری هه‌قه‌ده‌ست یان مووچه یان به‌های
 کالا پیشه‌کی بدریت.
پیش پرده - ا (پیش په‌رده -
 pîş perde): گۆرانییه‌ک که له شانۆدا
 به‌ر له لابردنی په‌رده بگوتری، پیش
 په‌رده.
پیشتاز - ص. فا (پیشتاز - pîştaz):
 سه‌ر قافله، پیشه‌نگ، پیشره‌و.

- پیشرفت** - ا. مص (پیش رفت) - (pîşreft): تهرهقی، هه‌ل‌دان، چوونه پیش.
- پیشرو** - ص. فا (پیشرو - pîşrew): پیشروه، پیشه‌نگ، سه‌ر قافلّه، ره‌مکیش، پیش قهره‌ول.
- پیش فروش** - ا (پیش فروش - pîşfurûş): پیش فروش، فروشتنی به‌ر له پی‌گه بیشتن.
- پیش فنگ** - ا (پیش فنگ - pîşfeng): سه‌لام خوز.
- پیشکار** - ا. ص (پیشکار - pîşkar): کاربه‌دهستی خان و ئاغا، پیشکار، خزمه‌تکار، نوکەر، گزیر.
- پیشکش** - ا (پیشکش - pîşkeş): دیاری، پیشکش.
- پیشکی** - ا (پیشکی - pîşekî): پیشکی، کری له پیش کاردا.
- پیشگاه** - ا. م (پیشگاه - pîşgah): به‌ر ه‌یوان، ئاستانه، ده‌رگا، سه‌رووی مه‌جلیس، ته‌خت.
- پیشگو** - ص. فا (پیشگو - pîşgû): پیشگو، که‌سیک که پیشبینی ئاینده بکات، عه‌راف، عارفه.
- پیشگیری** - ا. مص (پیشگیری - pîşgîrî): پیشگیری له نه‌خزشی.
- پیشن** - ا (پیشن - pîşen): ئه‌و حه‌بله‌ی له ریشالی خورما دروستده‌کری.
- پیش نشین** - ص. فا (پیش نشین - pîşnişîn): مامان، دانیشن لای که‌سیک یان شتیک.
- پیش نماز** - ص. ا (پیش نماز - pîş nemaz): پیش نویتز، ئیمامی جه‌ماعه‌ت.
- پیش نویس** - ا (پیش نویس - pîşnivîs): پیشنووس.
- پیشنهاد** - ا (پیش نهاد - pîşnihad): پیشنیاز.
- پیشوا** - ص (پیشوا - pîşva): پیشه‌وا، ربه‌ر، سه‌رۆک، پیشه‌رو.
- پیشواز** - ا (پیشواز - pîşvaz): پیشواز، پیشوازی ربه‌وار یان میوان.
- پیشه** - ا (پیشه - pîşe): پیشه، سه‌نعه‌ت، عاده‌ت، خوو.
- پیشه‌ور** - ص (پیشه‌ور - pîşever): پیشه‌ور، پیشه‌کار، سه‌نعه‌تکار، پیشه‌گه‌ر.
- پیشیار** - ا. ص (پیشیار - pîşyar): پیشکار، خزمه‌تکار، نوکەر، به‌کری گیرا، شاگرد، یاریده‌ده‌ر.
- پیشیار** - ا (پیشیار - pîşyar): پیشاوا، میز، ئه‌و شوشه‌یه‌ی که میزی تی ده‌کری و ده‌برپته لای دکتور بو‌فه‌حس.
- پیشیاره** - ا (پیشیاره - pîşyare): خوانچه‌و سینی که خواردنی له‌سه‌ر دابنه‌ن و بو‌مه‌جلیسی میوانی ببه‌ن.
- پیشین** - ص. ن (پیشین - pîşîn): پیشین، کۆن، دیرین.
- پیشینیان** - ا (پیشینیان - pîşînan): پیشینان.
- پیشینگاه** - ا (پیشینگاه - pîşîngah): نویتزی نیوه‌رۆ، وه‌ختی نویتزی نیوه‌رۆ.
- پیشینه** - ص. ن (پیشینه - pîşîne): پیشینه، دیرینه، کۆنه.

- پیشینگان** - (پیشینگان - (pîşîngan): پیشینان، باب و باپیران.
- پیغاره** - (په‌ی غاره - peyxare): لۆمه، سه‌رزه‌نیش، گله‌یی و گازانده.
- پیغاله** - (په‌ی غاله - peyxale): پیاله، جام، باده‌ی شه‌رابخۆری.
- پیغام** - (په‌ی غام - peyxam): په‌یام، نامه، قسه‌یه‌ک له‌که‌سیتکه‌وه‌بو‌که‌سیتک بنیتردی.
- پیغامبر** - ا. ص (په‌ی غام‌به‌ر - peyxamber): په‌یام‌به‌ر، په‌یک، قاسید
- پیغمبر** - ا. ص (په‌ی غه‌م‌به‌ر - peyxember): راسپارده‌ی خوا، پیغهمبه‌ر.
- پیغان** - (په‌یغان - peyxan): په‌یمان.
- پیغن** - (په‌ی غه‌ن - peyxen): جوړه گیایه‌که.
- پیغوله** - (په‌ی غوله - peyxûle): کونج و گوښه‌ی مال، کویره‌وه‌ری، گوښه‌ی چاو.
- پیغون** - (په‌یغون - peyxun): په‌یمان و به‌لین.
- پیغه** - (پیفه - pîfe): په‌لۆشه، ده‌سه‌چیله.
- پیک** - (په‌یک - peyk): په‌یک، قاسید، په‌یام‌به‌ر، ته‌ته‌ر.
- پیکار** - (په‌یکار - peykar): په‌یکار، جه‌نگ، شه‌ر، نه‌به‌رد.
- پیکارگر** - ص. فا (په‌یکار‌گه‌ر - peykarger): جه‌نگاوه‌ر، شه‌رکه‌ر.
- پیکان** - (په‌یکان - peykan): ئاسنی سه‌ری تیر یان نیتزه، سه‌ره‌نیتزه، سه‌ره‌رم.
- پیکر** - (په‌یکه‌ر - peyker): په‌یکه‌ر، کوته‌ل، قالب، له‌ش، به‌ده‌ن، هه‌یکه‌ل.
- پیکرنگار** - ص. فا (په‌یکه‌ر نیگار - peyker nigar): نیگارکیش، وینه‌ساز، په‌یکه‌رتاش، په‌یکه‌ر ساز.
- پیک نیک** - ا. فر (pîk nîk): سه‌یرانی جه‌ماعی که‌هه‌ر که‌سه‌وه‌به‌شی خو‌ی پاره‌بدات.
- پیکرد** - ص (په‌ی گه‌رد - peygerd): په‌یکه‌رده‌ی، تاقیب، سو‌راخ، له‌دوو چوون.
- پیل** - (پیل - pîl): فیل.
- پیل** - ا. فر (pîl): پیل، پاتری.
- پیلپا** - (پیل‌پا - pîlpa): پا‌وه‌ک پای فیل، جوړه‌چه‌کیتی کوته‌له‌شپوه‌ی پیتی فیل له‌جیاتی گورز به‌کار ده‌هات.
- پیلتن** - ص. ک (پیل‌ته‌ن - pîlten): گه‌وره، زه‌لام، فیله‌ته‌ن.
- پیلسته** - (پی له‌سته - pîleste): ئیسقانی فیل، عاج.
- پیلسم** - ص (پیل‌سوم - pîlsum): سمی گه‌وره‌وه‌قایم، ئه‌سپیک که‌سمی گه‌وره‌وه‌سه‌خت بی.
- پیلغوش** - (پیل‌غوش - pîlxûş): گو‌ی پان‌وه‌کو‌گو‌ی فیل، گو‌لی سو‌سه‌ن، گو‌له‌زه‌مه‌قی.
- پیل مرغ** - (پیل‌مورغ - pîlmurx): قه‌له‌مون.
- پیلو** - (پیلوو - pîlû): داری سیواک.
- پیلوار** - ص (پیل‌وار - pîlvar): فیل ئاسا، باری یه‌ک فیل.
- پیله** - (پیله - pîle): قوزاخه، مالی کرمی ئاوریشم، بیانو، گه‌رو ته‌شقه‌له، چه‌نه‌بازی.

- پیلهور** - ا. ص (پیله‌قهر - pîlever):
چهرچی، دپوره، ورده‌واله‌فرۆش، گهریده، ره‌نان.
- پیمان** - ا (په‌یمان - peyman): په‌یمان، شهرت و وه‌عد، قه‌ول و قه‌رار، به‌لین شهرت و به‌قا.
- پیمان‌گسل** - ص. فا (په‌یمان‌گوسه‌ل - peyman gusel): په‌یمان شکین، بی‌به‌لین، بی‌شهرت و به‌قا.
- پیمان‌ه** - ا (په‌یمان‌ه - peymane): پیتوانه.
- پیم‌بر** - ص. فا (په‌یوم‌به‌ر - peyumber): په‌یام‌به‌ر، پیتغه‌مبه‌ر، راسپارده‌ی‌خوا، په‌یک، قاسید.
- پیم‌ودن** - مص (په‌ی‌مووده‌ن - peymûden): پیتوان، برینیی مه‌ودایه‌ک، نه‌ندازه‌گرتن.
- پیم‌ایش** - ا. مص (په‌ی‌ایش - peymayîş): پیتوان، نه‌ندازه‌گرتن، برینی مه‌سافه‌یه‌ک.
- پیم‌اینده** - ا. فا (په‌ی‌مایه‌نده - peymayende): پیتوانه‌کار، نه‌ندازه‌گر، شه‌رابخۆر.
- پیم‌وده** - ا. مف (په‌ی‌مووده - peymûde): پیتوراو، نه‌ندازه‌گیراو، بردراو.
- پینکی** - ا. مف (په‌ینه‌کی - peynekî): وه‌نه‌وز، چۆرت، خه‌و‌بردنه‌وه، خه‌و‌نوتکی.
- پینگ‌پونگ** - ا. فر (pîng- pûng): پینگ‌پونگ، تینس.
- پینو** - ا (پینو - pînû): که‌شک.
- پینووا** - ا (پینوفا - pînûva): چیشتی که‌شک، که‌شکه‌وا.
- پینوبا** - ا (پینوبا - pînuba): که‌شکه‌وا.
- پینه** - ا (پینه - pîne): قیرتماغه‌ی به‌ری ده‌ست.
- پینه‌دوز** - ص. فا (پینه‌دوز - pînedûz): پینه‌دوز، خالخالۆکه، پینه‌چی.
- پیو** - ا (پیو - pîyû): که‌سته‌ک.
- پیواز** - ا (په‌ی‌فاز - peyvaz): شه‌مشه‌مه‌کویره، شه‌مشه.
- پیواسته** - ا (پیفاسته - pîvaste): قه‌لا، بورج، حه‌سار.
- پیوره** - فر. ا (پی‌یوره - pîyûre): کیسکردنی بیتخی ددان.
- پیویست** - ا (په‌ی‌قسه‌ست - peyvest): په‌یوه‌ست، به‌رده‌وام، پاشکۆ.
- پیویستان** - مص (په‌ی‌قسه‌سته‌ن - peyvesten): لیتکدان، پیکه‌وه‌به‌ستان، په‌یوه‌ندکردن.
- پیویسته** - ا. مف (په‌ی‌قسه‌سته - peyveste): به‌ستراو، پاشکۆ، په‌یوه‌ند.
- پیوستگی** - ا. مص (په‌ی‌قسه‌سته‌گی - peyvestegî): په‌یوه‌ندی.
- پیوند** - ا (په‌ی‌قسه‌ند - peyvend): په‌یوه‌ند، خزمایه‌تی، که‌سایه‌تی، موتوره.
- پیوندی** - ص. ن (په‌ی‌قسه‌ندی - peyvendî): په‌یوه‌ندی، دره‌ختیک که له نه‌نجامی موتوره‌گردنه‌وه په‌یدا بووی.
- پیه** - ا (پیه - pîh): پیو، پیف، به‌زی ناو زگ.
- پیه‌سوز** - ا (پیه‌سوز - pîhsûz): قوتیله چرا که پیویان رۆن گهرچه‌کی تیده‌کرا فتیله‌یه‌کی لۆکه‌ی هه‌بوو، چرا‌ی رۆن گهرچه‌ک.

ت: حر(ت - T):

پیتی چواره می نه لغبای فارسبییه که به (تا) ده خوینریتته وه به حه ساوی نه بجه ده کاته (۴۰۰).

ت- ا.فر- (تی - tî): گونیا.

تا- حر(تا - ta): نامرازی په یوه ندی.

(له سلیمانیه وه تا که رکوک).

تا- ا(تا - ta): تابار، لبار، تاک، قه دونوشت.

تائب- ا. ف.ا. ع(تائب - ta'ib): تویه کار، که سیک له گوناح بگه ریتته وه.

تاب- ا(تاب - tab): توانا، ته حه مول، سه بر، پایه داری، ئوقره، نارام.

تاب- ا(تاب - tab): پیچ، لوول، گری، ئالوزکان، توره بی، شله ژان، خه م، خیل، بادن.

تاب- ا(تاب - tab): جولا نه، ده دیدیک، له یلووک، هه ره زانی.

تاب- ا(تاب - tab): حه راره ت، تا، گه رمی، روناکی.

تاباک- ا(تاباک - tabak): تا، تی، شله ژان، بی ئوقره بی.

تابان- ص. ف.ا(تابان - taban): پرشنگدار، دره خشان، بریقه دار، به بریق و باق، به دره وشین، تابان.

تاباندن- مص(تابان دهن - tabanden): بادن، گرتیدن، هه لکردن، هه لایساندن، گهرم کردن.

تابخانه- ا.مر(تابخانه - tabxane): هه یوان و جامخانه، گهرماو، ئاسمانی پر ئه ستیره، ژووری زستانه که ئاگری تیدا بکریتته وه، شه بسان.

تابدار- ص. ف.ا(تابدار - tabdar): تابان، رووناک، دره خشان، پرشنگدار، لوول خواردوو، بادراو.

تابستان- ا(تابیستان - tabistan): هاوین، تاوسان، هاقین.

تابش- ا. مص(تابیش - tabiş): رووناک، روشنایی، پرشنگ، روناھی.

تابع- ا. ف.ا- ع(تابع - tabi'): گوپرایه ل، پهیره و، مورید، ده ست و پیوه ند، خو لام، شوین که وتووی که سیک، که سی یا وهرانی پیغه مبه ری دی بی.

- تابعی** - ص. ن- ع (تابیئی - tabi'y): به که سیچ ده گوتری که نه سحابه دی بی و په پیره وی بکات، نه سحابه که سیچ که به خزمه تی پیغه مبه ر گه بیشتی.
- تابعیت** - مص- ع (تابیئیهت - tabi'yet): تابعین، نه وانه ی یا وهرانی پیغه مبه ریان دیتوه.
- تابل** - ا- ع (تابیل - tabil): به هارات، نالهت و زهرده چه وه، دهرمانی چیشستان.
- تابلو** - ا. فر (تابلو - tablû): تابلو، په رده، وینه، جانفاز، تابلوی ناوی کهس یان ناوی دوکان و موغازان، ته خته رهش.
- تابناک** - ص (تاب ناک - tabnak): تابان، پرشنگدار، دره خشان، دره وشاوه.
- تابنده** - ا. فا (تابه نده - tabende): ته شی رییس، ته نگه تاو، سه خلهت و نارحه ت.
- تابوت** - ا. ع (تابوت - tabût): داره مهیت، تابوت.
- تاب و توش** - ا. مر (تاب و توش - tabu tûş): جوّش و خرّوش، هیزو توانا، سه رچاوه تین برّیوی، نه سبابی ژیان.
- تابه** - ا (تابه - tabe): تاوه.
- تابیدن** - مص (تابیده ن - tabîden): بادن، دم دان، داگیرسان، هه لایسان، گهرم کردن، هه لیبون.
- تابیده** - ا. مف (تابیده - tabîde): بادراو، دره وشاوه.
- تابنده** - ا. فا (تابه نده - tabende): پرشنگدار، رووناک ی به خش.
- تابین** - ا. ص (تابین - tabîn): ژیرده ست، گوپرایه ل، سه ربازی بی دره چه.
- تاپال** - ا (تاپال - tapal): ته پاله،
- سه رگین، شیاکه ی وشک.
- تات** - (تات - tat): تاتو.
- تات** - ا. ت (تات - tat): تازیچک، تاجیک، فارسی زمان، غه پیره عه رهب و غه پیره تورک.
- تاتا** - ا (تاتا - tata): زمان گیران، تور، زمانگیر، لاله په ته، توره تور.
- تاتار** - ا (تاتار - tatar): ته ته ر، مه غول.
- تاتو** - ا. ث (تاتو - tatû): نه سپ، نه سپی وردیله ی کولی یال و تووک دریزو خوشبه ز.
- تاتو** - ا. فر (تاتو - tatû): جوّره حه یوانیکی گوانداره، له شی به پوله که داپوشراوه، له نه مریکای باشوردا هه یه.
- تاتور** - ا (تاتور - tatûre): په تی که پییی ولاخی به رزه ی پی دهبه ستن، جوّره گیایه که.
- تاج** - ا. ع (تاج - tac): کلاوی جه واهیر نیشان، کلاوی پاشایان، دواخ.
- تاج خروس** - ا. مر (تاجی خروس - tacixurûs): گولیکی سووره له پویه که له شیر ده چیت.
- تاجر** - ص- ع (تاجیر - tacir): سه وداگر، بازرگان، مامه له چی.
- تاجریزی** - ا (تاجریزی - tacrîzî): جوّره گیایه که، تری ریوی پی ده لئین.
- تاجور** - ص (تاجفه ر - tacver): تاجور، خاوه ن ته خت و تاج، پاشا، سولتان.
- تاجیک** - ا (تاجیک - tacîk): تازیچک، تاجیک، غه پیره تورک و هه ر که سیچ تورک و مه غول نه بی، فارسی زمان، خه لکی تاجیکستان.
- تاچه** - ا (تاچه - taçe): تای خورجین،

یهک تای هه گبه.

تاخت - (taxt - تاخت): رهوته، غاردان، جوړه روینیکي ئه سپه که له چوار ناله هیواشته، هیرش و په لامار به مه بهستی شه پرو تالان.

تاختگاه - ا. مر (taxtgah - تاختگاه): مهیدانی جریدبازی و تاودانی ئه سپان.

تاختن - مص (taxten - تاختن): تالانکردن، تاودان، غاردان، هیرش بردن، راوانان.

تار - (tar - تار): تال، داو، هه ودا، تهونی جالجالوکه، ژئی.

تار - (tar - تار): جوړه ئامییریکي موسیقایه، تار، ساز، سازی ئیرانی.

تار - (tar - تار): ته پله سهر، ناوهندی سهر، داهینانی قژ له ناوه راستی سهره وه.

تار - ص (tar - تار): تاریک، لیل، قوروی.

تارات - ا. ع (tarat - تارات): که رت، که رته تان، جاران، دفعه.

تاراج - (tarac - تاراج): تالان.

تاراجگر - ص. ف (taracger - تاراجگر): تالانکر، تالانچی.

تاران - ص (taran - تاران): تاریک، تاری.

تارانندن - مص (taranden - تارانندن): تارانندن، دهرکردن، دوورخستن هه، ره تانندن.

تاراننده - ا. ف (taranende - تاراننده): تاراننده، دهرکر، ترسینه، ره تینه.

تارانده - ا. مف (tarande - تارانده): تارانده، راونراو، دهرکراو، ره تینهراو.

تارت - ا. ع (taret - تارت): که رته تیک، جاریک.

تارتن - ا. مر (tarten - تارتن): کاکله موشان، په سپه سه که ره، جالجالوکه، جولاییکه ره، جو لاتنه نه، کرمی ئاوریشم.

تارک - ا. (tarek - تارک): ناوهندی سهر، ترۆپک، کلاو خود.

تارک - ا. ف (tarik - تارک): تهرک کهر، تهرک کرده، که سح که نویتز نه کات، بیج ئه دهب، روودار، تهرکه دنیا؛ خواناس، دیندار.

تارم - ا. (tarem - تارم): گومه ز، سه راپه رده، موچه جهره، چه پهر، ئاسمان، فه لک، تامان، ته یمان، تارمه.

تاروپود - ا. مر (tarûpûd - تاروپود): تان و پو، بناغه، پایه ی ههر شتیک.

تارومار - ص (tarûmar - تارومار): ته فـرو تونا، هه لالاداد، تیکوپیتک، له ناوچوو، ته رته وهرته.

تاریخ - مص (tarîx - تاریخ): دیرۆک، میژوو، دیریک، سه ربوری رووداوان.

تاریک - ص (tarîk - تاریک): تاری، تاریک.

تازانندن - مص (tazanden - تازانندن): غاردان، تاودان.

تازاننده - ا. ف (tazanende - تازاننده): وه غاره تینه.

تازانه - ا. (tazane - تازانه): شه لاق، قه مچی، جه لده.

تازیش - ا. مص (taziş - تازیش): غاردان، تاودان.

تازه - ص (taze - تازه): نو، تازه، تازه

گهش، تهرو تازه، باش، پهسند.
تازه بهار - ا. مر (تازه بهار -
 tazeh behar): نهوبههار، گولی تازه
 پشکوتوو، جوان، تهرو تازه.
تازی - ا. ص (تازی - tazî): عه‌ره‌ب،
 زمانی عه‌ره‌بی.
تازی - (تازی - tazî): تاژی، تانجی،
 سه‌گی راو.
تازیانه - (تازیانه - tazyane):
 شه‌لاق، قامچی، جه‌لده، شللاخ.
تازیدن - مص (تازیده‌ن - tazîden):
 غاردان، تاودان، هیرش بردن.
تازیک - ا. ص (تازیک - tazîk):
 عه‌ره‌ب.
تاژک - (تاژه‌ک - tajak): کلکی
 گیانله‌به‌رانی تاک خانیهی.
تاس - (تاس - tas): تاس، کاسه‌ی
 مسی.
تاس - (تاس - tas): زار، مـۆره‌ی
 ته‌خته‌نورد.
تاس - ص (تاس - tas): سه‌ری روو‌تاوه،
 تووکی سه‌ر وه‌ریو.
تاس - (تاس - tas): بیژو، تاسه، بی
 تاقه‌تی، خه‌م، نیگه‌رانی، مه‌گیرانی.
تاسانیدن - مص (تاسانیده‌ن -
 tasanîden): تاساندن، خنکاندن،
 گپژکردن، خه‌فه‌کردن.
تاسع - ا- ع (تاسیی - tasî): نۆبه‌م.
تاسوعا - ا. ع (تاسوئا - tasû'a): روژی
 نۆبه‌می مانگی محه‌ره‌م.
تاسه - (تاسه - tase): خه‌م، په‌ژاره،
 بیژاری، ئاره‌زوو، هه‌ز، عه‌زهدت.
تاسه - (تاسه - tase): بی‌زوو،

مه‌گیرانی، ئشتیا، ئاره‌زوو.
تاغ - (تاغ - tax): دار به‌روو، جـۆره
 داریکه بۆ ره‌ژوو به‌کار دیت.
تافتان - ا. ص (تافتان - taftan):
 کولیره.
تافتن - مص (تافتن - taften): بادان،
 هه‌لگیرسان، سووربوونه‌وه.
تافته - ا. مف (تافته - tafta): ئاسن له
 ئاگردا، ناره‌حه‌ت بوون، بادراو، چنراو،
 سووره‌وکراو.
تافته - (تافته - tafta): پارچه‌یه‌کی
 ئاوریشمییه‌و به‌ده‌ست ده‌چنری.
تافشک - (تافه‌شه‌ک - tafeşek):
 مۆریانه، مۆرانه، مۆره‌قه.
تاقدیس - (تاغ‌دیس - taxdîs): تاق،
 میچی به‌که‌وانه، گومه‌ز.
تاک - (تاک - tak): دره‌ختی میو،
 دره‌ختی تری.
تاکتیک - ا. فر (تاکتیک - taktîk):
 ئاماده‌سازی سوپا، ته‌گیری شه‌ر، فه‌ندو
 فیلی جولاندنی سه‌ریاز له‌جه‌نگدا.
تاکس - ا. فر (تاکس - taks): نرخ،
 نرخ‌ی براوه‌ی فه‌رمی.
تاکستان - ا. مر (تاکستان -
 takistan): ره‌ز، باغی ئه‌نگور، بئه‌تری.
تاکسی - ا. فر (تاکسی - taksî):
 ته‌کسی، ئوتومبیلی کری له‌ناو شاردان.
تاکسی متر - ا. مر - فر (تاکسی مه‌تر -
 taksî metr): ته‌کسی مه‌تر، ئامیتریکه
 بۆ پیوانه‌ی ئه‌و ریگه‌ی که تاکسی ده‌یبری
 تا به‌گویره‌ی ئه‌وه کری وه‌ریگری، عه‌ددا.
تالاب - (تالاب - talab): گـۆلاو،
 هه‌وز، ئه‌ستیل، تالای.

- تالار** - (تالار - talar): باله خانانه، ته لار، هۆل.
- تالان** - ا. فر (تالان - talan): جۆره كيشانه يهك بووه به رانبهر به نزيكه ي ۲۶ كيلو.
- تالانك** - (تالانك - talanek): جۆره دره ختيكه.
- تالسان** - (تالسان - talsan): ته بيله سان، جۆره شانيلتيكه به شاندا ده درئ، عابا.
- تالواسه** - (تالواسه - talvase): بيزاري، خهم، تاسه، بيزو، نارده زوو.
- تالي** - ص - ع (تالي - talî): په يره و، پاش، دووهم.
- تام** - ص. ع (تام - tam): ته واو، بي كه م و زياد.
- تامپون** - ا. فر (تامپون - tampûn): لوكه كه بخريته لووته وه تا خويئي بووه ستي.
- تانك** - ا. فر (تانك - tank): تانك، زري پوش.
- تانكر** - ا. انگل (تانكر - tanker): ته نكر، ئوتومبيلي نه وتكيش، كه شتي نه وتكيش.
- تاو** - (تاف - tav): تاقهت، توانا، رونكي، پرته و، مهينهت، مهشه قهت، تاف.
- تاواتاو** - (تافاتاف - tavatav): توانا، تاقهت.
- تاوان** - (تاوان - tavan): سزا، غه رامهت، جزيا، قه ره بوو.
- تاوول** - (تاقل - tavel): تلوقه، بلوق.
- تاويدن** - مص (تاويدن - tavîden): بريسكانه وه، بريقانه وه، تهحه مول كردن.
- تاير** - ا. انگل (تاير - tayer): تايره، تايره ي ترومبيلان، تايره.
- تئاتر** - ا. فر (تياتر - tiyatr): شانؤ.
- تئاترال** - ص. فر (تياترال - tiyatral): مه بيله و نمايش.
- تاويد** - مص. ع (ته ئويد - te'bîd): ئه به دي كردن، جاويدان كردن، نه مر كردن.
- تاير** - مص. ع (ته ئيسور - te'essur): خه مباربون، خه مباري، كه و تنه ژير كار بگه ري.
- تاثير** - مص. ع (ته ئيسير - te'sîr): كار تي كردن، كار بگه ري، بان دوور.
- تاجيل** - مص. ع (ته ئجيل - te'cîl): دو اخستن، مؤله تدان.
- تاخر** - مص. ع (ته ئخور - te'exur): دو اكه وتن، ماته ل بوون، درهنگ بوون.
- تاخير** - مص. ع (ته ئخير - te'xîr): دو اخستن، درهنگ هاتن، درهنگ كه وتن، پاش خستن.
- تادب** - مص. ع (ته ئدوب - teedub): ئه ده بيات فيربوون، به ئه ده ب بوون.
- تايدب** - مص. ع (ته ئديب - te'dîb): به ئه دي ب بوون، ته مبي كردن، گوي راکيشان، په روه رده كردن.
- تاديه** - مص. ع (ته ئدييه - te'dîye): دانه وه ي قهرز، دان، ئه دا كردن، گه يانندن.
- تاسف** - مص. ع (ته ئسوف - te'esuf): داخ خواردن، خه مگين بوون، ناخوشحالي.
- تاسي** - مص. ع (ته ئسي - te'essî): په يره وي كردن، لاسايي كردنه وه، چاولي كردن.

- تأسيس** - مص. ع (تهئسيس - te'sîs) : دامه‌زاندن، بناغه‌دانان، دامه‌رزاندن.
- تاكيد** - مص. ع (تهئكيد - te'kîd) : دوويات كردن، سه‌لماندن، تهئكيد كردن.
- تالم** - مص. ع (تهئه‌لوم - teelum) : تازار چه‌شتن، پيئ ناخوش بوون.
- تاله** - مص. ع (تهئه‌لوه - teelluh) : داواي خودايي كردن، خواپه‌رستن.
- تاليف** - مص. ع (تهئليف - te'lîf) : كوئكردنه‌وه، دوستايه‌تي كردن، نووسيني كتيب كه له سه‌رچاوه‌ي دي وه‌رگيرايئ، دانان.
- تامل** - مص. ع (تهئه‌مول - te'emul) : رامان، تيفكرين، دره‌نگ كردن، وردبيني، دووربيني، تيته‌زان.
- تامين** - مص. ع (تهئمين - te'mîn) : دلنيا كردن، مسوگه‌ر كردن، پاراستن.
- تامينات** - ع (تهئمينات - te'mînat) : لقيقه كه له دايه‌ره‌ي ئه‌من.
- تائق** - مص. ع (تهئه‌ننوخ - te'ennux) : ورده‌كاري، گوفتارو كرداري ئه‌نيق و مكوم.
- تاني** - مص. ع (تهئه‌نني - te'ennî) : هيمني، نارامي، هيواش كردن، دواخستن، خاوه‌خاو كردن.
- تانيث** - مص. ع (تهئنيث - te'nîs) : نيشانه‌ي ميئ خستنه‌ سه‌ر وشه، ميپياندن.
- تائيس** - مص. ع (تهئنيث - te'nîs) : هوگر بوون، راهاتن، ئولفه‌ت گرتن.
- تئودوليت** - ا. فر (تئودوليت - tiudûlît) : دووربيني زه‌مين پيوان.
- تئوري** - ا. فر (تي ئوري - ti'urî) : تيوري، گرمانه، كوئمه‌له زانيار بيه‌ك كه هه‌ندي كاروبارو رووداوان شروقه بكات.
- تئوريسين** - ا. فر (تي ئوريسين - tiurîsîn) : تيوري زان، تيوري وان.
- تاويل** - مص. ع (تهئثيل - te'vîl) : ته‌فسير كردن، شروقه‌كردن، ليكدا‌نه‌وه‌ي ئه‌و ديوي وشه.
- تاهل** - مص. ع (تهئه‌هول - te'ehul) : زه‌وجين، زه‌ماوه‌ند كردن (بو پياو و بوئ تافره‌ت).
- تئين** - ا. فر (تئين - tî'în) : روحي چا، كلوييدي ناو گه‌لا چا.
- تاييد** - مص. ع (تهئيد - te'id) : هاوكاري كردن، پشتيواني كردن، كوئمه‌ك كردن.
- تب** - ا (ته‌ب - teb) : تا.
- تبادر** - مص. ع (ته‌بادور - tebadur) : ده‌ست پيشكه‌ري كردن، په‌له‌كردن.
- تبادل** - مص. ع (ته‌بادول - tebadul) : گوڤينه‌وه، ئالشت، ئالگوڤر كردن.
- تبار** - ا (ته‌بار - tebar) : ره‌چه‌له‌ك، ئه‌سل، نه‌ژاد، وه‌چاخ.
- تبار** - ا. ع (ته‌بار - tebar) : ويران، ويرانی، له ناو چوون.
- تبارك** - مص. ع (ته‌باره‌ك - tebarek) : مسو‌باره‌ك بوون، پاك بوون، پاكی، ته‌به‌روك، پيروژ بوون، به‌به‌ره‌كه‌ت بوون.
- تباسيدن** - مص (ته‌باسي‌ده‌ن - tebasîden) : تاسان، له هوش چوون، بوورانه‌وه له گه‌رما.
- تباسي‌ده** - ا. مف (ته‌باسي‌ده - tebasîde) : تاساو.
- تباشير** - ا. ع (ته‌باشير - tebaşîr) : گه‌چي تايبه‌تي نووسين، ده‌باشير، ته‌باشير.

تباشير - ا(تهباشير - tebaşîr): جۆره ده‌رمانىكه له لوب يان ناوى حه‌يزه‌ران ده‌رده‌هينرى.

تباعد - مص. ع(تهباؤد - teba'ud): ليكدى دوور كه‌وتنه‌وه، توۆران.

تباغض - مص. ع(تهباغوز - tebaxuz): يه‌كدى بوغزان، به‌غزكردن، دژمنايه‌تى.

تباكى - مص. ع(تهباكى - tebakî): گريانى به‌درۆ، گريانندن.

تبانى - مص(تهبانى - tebanî): ته‌بايى، پيىكه‌وه سازان، پهميان به‌ستن.

تباه - ص(تهباه - tebah): بى‌كه‌لك، خراب، گه‌نده‌ل، زايه، نابوود، زه‌بوون.

تباهى - ا. مص(تهباهى - tebahî): گه‌نده‌لى خرابى، نابوودى.

تباهانيدن - مص(تهباهانيدن - tebahânîden): رزانندن، ژاكاندن، خراب كردن، زايه كردن، له نيتو بردن.

تباهاكار - ص. ف(تهباهاكار - tebahkar): خرابكار، گوناهاكار، تاوانبار، فاسق.

تباهيدين - مص(تهباهيدين - tebahîden): خراب بوون، رزين، له كه‌لك كه‌وتن، زايه بوون.

تباين - مص. ع(تهبايون - tebayun): جياوازى، جيايى، ناكۆكى، نا ته‌بايى.

تبعيل - مص. ع(تهبعيل - tebcîl): ريزگرتن، گه‌وره‌كردن.

تبحر - مص(تهبه‌هور - tebehur): زانا بوون، قولبوونه‌وه له زانستدا.

تبخال - ا. مر(تهبخال - tebxal): تامپسكه، تلووق، تامپزه‌ك.

تبختور - مص. ع(تهبه‌ختور - teberxûr): ته‌به‌رخون، دره‌ختى عه‌ناپ.

تبرزين - ا. مر(تهبه‌رزين - teberzîn): ته‌ورزين، چه‌ككيك بوو به ده‌س سواره‌وه.

تبرع - مص. ع(تهبه‌روء - teberu'): به‌خشيني مال له راي خوا.

تبرك - مص. ع(تهبه‌روك - teberuk): ته‌به‌روك، پاكي، موباره‌كى.

تبرك - ا(تهبه‌رك - tebrek): قه‌لا، حه‌سار، ئاسمان.

تبرم - مص. ع(تهبه‌روم - teberum): دلته‌نگ بوون، مه‌لول بوون، كه‌ساس بوون.

تبرى - مص. ع(تهبه‌رى - teberî): بيزارى، دووركه‌وتنه‌وه.

تبخير - مص. ع(تهبخير - tebxîr): بوونه‌هه‌لم، كردنه‌هه‌لم.

تبدل - مص. ع(تهبه‌دول - tebeddul): گوۆران، گوۆرين.

تبديل - مص. ع(تهبه‌ديل - tebdîl): گوۆرين، گوۆرانكارى.

تبيذير - مص. ع(تهبيزير - tebzîr): زياده مه‌سره‌فى، ده‌ست بلاوى، به‌فيروۆدانى مال و سامان.

تبر - ا(تهبه‌ر - teber): ته‌ور، بيور.

تبراجعه - ا. مر(تهبى راجيئه - tebi raci'e): له‌رزوتا، تيفوس.

تبرئه - مص. ع(تهبه‌ريئه - tebrîe): ته‌برى بوون، پاكبوونه‌وه، پابوونه‌وه له توۆمه‌ت.

تبرخون - ا(تهبه‌رخون - teberxûn): دره‌ختى عه‌ناپ.

تبرزين - ا. مر(تهبه‌رزين - teberzîn): ته‌ورزين، چه‌ككيك بوو به ده‌س سواره‌وه.

تبرع - مص. ع(تهبه‌روء - teberu'): به‌خشيني مال له راي خوا.

تبرك - مص. ع(تهبه‌روك - teberuk): ته‌به‌روك، پاكي، موباره‌كى.

تبرك - ا(تهبه‌رك - tebrek): قه‌لا، حه‌سار، ئاسمان.

تبرم - مص. ع(تهبه‌روم - teberum): دلته‌نگ بوون، مه‌لول بوون، كه‌ساس بوون.

تبرى - مص. ع(تهبه‌رى - teberî): بيزارى، دووركه‌وتنه‌وه.

- تبرید** - مص. ع (ته برید - tebrîd):
 فینک کردنه وه، سارد کردنه وه، سه رما بوون.
- تبریک** - مص. ع (ته تبریک - tebrîk):
 پیروزیایی.
- تب زرد** - ا. ف (ته بی زرد - tebîzêrd):
 جوړه تایه که، گرانه تا.
- تبست** - ص (ته بهست - tebest):
 زایه بوون، له کار که وتن، رزین، ژاکان، خرابوون.
- تبسم** - مص. ع (ته به سوم - tebessum):
 نهرمه پیکه نین، زهرده که نی.
- تبسیدن** - مص (ته بسیدن - tebsîden):
 تاسان، بی تاقهت بوون له گهرما.
- تبسیده** - ا. مف (ته بسیده - tebsîde):
 تاساو، ته نگه نه فس بوون له گهرما.
- تبشیر** - مص (ته بشیر - tebsîr):
 مزده دان، مزده هینان، مزگینی.
- تبصبص** - مص. ع (ته بهس بوس - tebes bus):
 کله که سوتی، کله که له قی، ماستاو سارد کردنه وه، ریا کردن، ریایی و زمان لوسی.
- تبصره** - مص. ع (ته بسیره - tebsire):
 عیبرهت و هرگرتن، پند و هرگرتن، رون کردنه وه له سه ر ماده یه کی قانونی، رون کردنه وه.
- تبع** - مص. ع (ته به ۰ - tebe'):
 په پیره وی، ریچکه گرتنی که سیک، چاولیت کردن.
- تبع** - ص. ع (ته به ۰ - tebe'):
 په پیره وان، خولامان، نوکهران.
- تبعه** - ا. ع (ته به ۰ - tebe'e):
 ته به عه، ره عیبت، په پیره و.
- تبعیت** - مص. ع (ته بییت - teb'iyet):
 په پیره وی، دوو که وتن.
- تبعید** - مص. ع (ته بیید - teb'id):
 دوورخستننه وه، شار به ده ر کردن، نه فی کردن.
- تبعیض** - مص. ع (ته بییز - teb'îz):
 فهرق و جیایی کردن.
- تب لازم** - ا. م (ته بی لازم - tebi lazim):
 نه خوشی سیل.
- تب لرزه** - ا. م (ته ب له رزه - teblerze):
 تاو له رزه، نو به تی، مه لاریا.
- تبلور** - مص. ع (ته به لثور - tebelvur):
 به رجه سته بوون.
- تبلیغ** - مص. ع (ته بیلغ - teblî'x):
 گه یاندن، گه یاندنی په یام و هه و الان، راگه یاندنی په یامیک یان مه به سستیک به خه لکی.
- تب مالته** - ا (ته بی مالته - tebi malte):
 تای مالته.
- تب نفاسی** - ا. م (ته بی نیفاسی - tebi nifasî):
 زه یستانی، هه و کردنی ده زگای زاوژی ژن له نه نجامی مندال بوون و خو خاوین رانه گرتنه وه.
- تبنک** - ا (ته به نه ک - tebenek):
 قالبی زه رن گهری.
- تب نوبه** - ا. م (ته ب نه وبه - tebnwbe):
 نو به تی، له رزوتا، مه لاریا.
- تبنی** - مص. ع (ته به نی - tebenî):
 هه لگرتنه وه ی مندال، به کور کردنی خو.
- تبوراک** - ا (ته بوراک - tebûrak):
 ده ف، دایه ره، ته پلی بچووک.

- تبویب** - مص. ع (ته بقیب - tebvîb):
دابه شکردنی کتیب و نووسین به سه ره بهش و فهسلاندا.
- تب یازه** - ا (ته ب یازه - tebyaze):
مه لاریا، نویه تا، له روزوتا.
- تبیان** - مص. ع (تبیان - tibyan):
به بیان کردن، روونکردنه وه، شهرح کردن، کفش کرن.
- تبییره** - ا (ته بییره - tebîre):
ته پل، ده هؤل.
- تبیین** - مص. ع (ته بیین - tebeyîn):
روونکردنه وه، رونبیزی، ناشکراکردن، روونکردنه وه و ته فسیر.
- تپاک** - ا (ته پاک - tepak):
بئ قهراری، بئ ئوقره بی، شله ژان.
- تپاله** - ا (ته پاله - tepale):
سه رگین، لاس، ریخ.
- تپانچه** - ا. مر (ته پانچه - tepançe):
شه په زلله، شه په زلله، زلله، ته وقات.
- تپانچه** - ا (ته پانچه - tepançe):
ده مانچه، وهرور.
- تپانندن** - مص (ته پانندن - tebanden):
تئ ناخن، تئ ته پانندن.
- تپاننده** - ا. ف (ته پاننده - tepanende):
بته پیئیتته ناو شتیکه وه.
- تپش** - ا. مص (ته پیش - tepiş):
ترپه، ترپه دل، نارحه تی، بیقه راری، بئ ئوقره بی.
- تپق** - ا. ت (توپوغ - tupux):
لاله په ته، تور، زمانگیرانی له پر.
- تپنکوز** - ص (ته په نکوز - tepenkûz):
ته پۆ، گه وچ، گیل، گه لحو، که ودهن،
- ئه بله ه.
- تپه** - ا (ته په - tepe):
ته په، گرد، ته پله کی ئاره خچن.
- تپه ماهور** - ا. مر (ته په ماهور - tepemahûr):
هه ورازو نشیو، هه رده و هه له ت، زه وی به رزو نرم.
- تپیدن** - مص (ته پیدن - tepîden):
له رزین، جولان، لیدانی دل، تئ ته پانندن، بئ قهراری.
- تتابع** - مص. ع (ته تابوء - tetabu):
به دوی یه کدا هاتن، به دوی یه کدا گه بیشتن.
- تتانس** - ا. فر (ته تانس - tetanus):
کوزاز.
- تتبع** - مص. ع (ته تبوء - tetebu):
په ی جویی، گهران، به دوداچوون، تاقیب و سوآخ کردن.
- تتق** - ا (توتوغ - tutux):
چادر، خیوه ت، سه راپه رده.
- تتمه** - ا. ع (ته تیمه - tetime):
باقی، پاشماوه، ته واوکه ر.
- تتمیم** - مص. ع (ته تمیم - tetmîm):
ته واوکردن، لاپکردن.
- تتاقل** - مص. ع (ته ساغول - tesaxul):
گران بوون، قورسی، گرانباری، دل تیک هه له اتن.
- تثبیت** - مص. ع (ته سبیت - tesbît):
چه سپانندن، مه حکم کردن، راگرتن.
- تثریب** - مص. ع (ته سرب - tesrîb):
سه رزنش کردن، لومه کردن، گازانده کردن.
- تشلیث** - مص. ع (ته سلیس - teslîs):
به سی کردن، سی قولی، سیبانه ی پیروژ له ئایینی مه سیحی دا: (باب، کوپ، روحی

- قودس)، سیانی.
- تثنيه** - مص. ع (تہسنیہ - tesnîye):
بہ دوو کردن، دووانی.
- تجادل** - مص. ع (تہجادول - tecadul):
شہر کردن، ململانئ، مشتومر، قہرقہشہ، گینگہشہ.
- تجار** - ا. ع (توججار - tucrar):
بازرگانان، مامہلہچییان.
- تجارب** - ا. ع (تہجاریب - tecarib):
نہزموونان، تہجرہبان، تاقیقکردنہوان، ساوکہیان.
- تجارت** - مص. ع (تیجارہت - ticaret):
مامہلہو سہودا کردن، بازرگانی کردن.
- تجاسر** - مص. ع (تہجاسور - tecasur):
زات کردن، جہسارہت کردن، بی پەر وایی، گہردنکیشی.
- تجانوس** - مص. ع (تہجانوس - tecanus):
هاورہگہزی، گونجان، تہبایی، چوونبہکی، شیلگیری.
- تجاوز** - مص. ع (تہجاؤز - tecavez):
لہ حد دەرچوون، عہفوکردن، زیدہگافی، رہت بوون، بہزاندنی سنووری خو، چاوپوشی.
- تجاويف** - ا. ع (تہجاؤیف - tecavîf):
کہلین، بوٹشایی، کون، موغارہ.
- تجاہر** - مص. ع (تہجاہور - tecahur):
ناشکراکردن، خوبایی، ناشکراییی، خوئواندن.
- تجاہل** - مص. ع (تہجاہول - tecahul):
خوئلہسالوژیدان، خوئلہگیلی دان.
- تجبر** - مص. ع (تہجہبور - tecebur):
لووت بہرزی، فیز لیدان، سہرکیٹشی، گہردنکیشی، تہکہبور.
- تجدد** - مص. ع (تہجہدود - tecedud):
نوئ بوونہوہ، تازہبوونہوہ، تازہبی.
- تجدید** - مص. ع (تہجدید - tecdîd):
تازہکردنہوہ، نوٹسازي، لہ نوئ دہست پیکردنہوہ.
- تجر** - ا (تہجر - tecer):
مالی زستانہ، مالی کہ موغہیری تیدابی.
- تجربہ** - مص. ع (تہجربہ - tecrîbe):
جہرباندن، تاقی کردنہوہ، نہزموون، ساوکہ.
- تجرود** - مص. ع (تہجرود - tecerud):
دوورکہوتنہوہ لہ کاروباری دنیایی، سہلتی، رہبہنی، بی ژن بوون، گوشہگیری.
- تجری** - مص. ع (تہجہری - tecerî):
جوڑہت کردن، زات کردن، سہرپیچی، بی پەر وایی.
- تجرید** - مص. ع (تہجرید - tecrîd):
رووت کردن، پاککردنی توٹکلی دار، شمشیر لہ کیتلان دہرہیتان، تہنیایی، رووتہلخوازی (ہونہر).
- تجزیہ** - مص. ع (تہجزیہ - teczîye):
دابہش کردن، پارچہ پارچہ کردن، جیاکردنہوہ، شیککردنہوہ.
- تجسس** - مص. ع (تہجسسوس - tecessus):
جاسوسی و ہہوال خوژی، خہوہردزی.
- تجسم** - مص. ع (تہجسسوم - tecesum):
بہرجہستہبوون.
- تجلد** - مص. ع (تہجلود - tecellud):
چالاکي کردن، چاپوکی، کوئلنہدان، خہبتین و تہمول، سہبرکردن.
- تجلی** - مص. ع (تہجلہلی - tecellî):

- دهرکه و تن، بهرجهسته بوون، ناشکرابوون.
- تجلید** - مص. ع (تهجلید - teclîd): کهول کردن، بهرگ تی گرتن (دهفته ریان کتیبان).
- تجلیل** - مص. ع (تهجلیل - teclîl): ریزگرتن، قه درگرتن، گه وره کردن، ریزلینان.
- تجمع** - مص. ع (تهجسه مـوـء - tecemmu'): خربوونه وه، کوپوونه وه، گردبوونه وه.
- تجمل** - مص. ع (تهجسه ممول - tecemmul): رازانه وه، خوئارایی، هه بوونی مال و ناو مائی گرانبه ها.
- تجنب** - مص. ع (تهجسه نـنـوب - tecennub): دوورکـه و تنه وه، که نارگرتن.
- تجنیس** - مص. ع (تهجنیس - tecnîs): ها وره گه زکردن، چوون یه ک بوون.
- تجويد** - مص. ع (تهجقید - tecvîd): چاکه کردن، چاک گوتن، هونه ری دروست خویندنی قورئان.
- تجويز** - مص. ع (تهجقیز - tecvîz): حه لال کردن، ره واکردن، ریگه دان.
- تجويف** - مص. ع (تهجقیف - tecvîf): خالی کردن، به تال کردن، ژیر، ناو.
- تجهيز** - مص. ع (تهجهیز - techîz): تاماده کردن، که لویه ل و پیداویستی سوپایی.
- تجیر** - ا (تهجیر - tecîr): چیغ، چه پهر، په رده.
- تجاشی** - مص. ع (تههاشی - tehaşî): پاریزکردن، دوورکـه و تنه وه، خو لادان له شتییک.
- تجایا** - ا. ع (تههایا - tehaya): درودو
- سلاوان.
- تحبیب** - مص. ع (تههیب - tehbîb): خوشه ویست کردن، شیرین کردن، دۆستایه تی کردن.
- تحت** - ق. ع (تههت - teht): بن، ژیر، پایین، خوار.
- تحت الحنک** - ا. ع (تههتهل هه نه ک - tehtel henek): ژیر چه ناگه، ژیرچه نه.
- تحت القهوه** - ا. ع (تههتهل غه هوه - tehtel xehwe): بهرکول کردن.
- تحتانی** - ص. ن. ع (تههتانی - tehtanî): ژیرین، خوارین، ژیری.
- تججر** - مص. ع (تههه جـجـور - teheccur): ره قبوون، به به ردبوون، ره قبوون وه کو به رد، به که قریوون.
- تجدب** - مص. ع (تههه ددوب - teheddub): کوربوون، کۆم بوون.
- تجدید** - مص. ع (تههدید - tehdîd): تیژکردن، دیاریکردنی سنوور، مؤره کردن.
- تخذیر** - مص. ع (تههزیر - tehzîr): ترساندن، ناگادارکردن.
- تحرک** - مص. ع (تههه روک - teheruk): جولان، هه ره که ت کردن.
- تحرری** - مص. ع (تههه ری - teherî): گه پان، پشکنین، حه قیقته خوازی، گه پان به دووی حه قیقته تدا.
- تحریر** - مص. ع (تهه ریر - tehrîr): نووسین، نازادکردنی کۆله، نازادکردن.
- تحریص** - مص. ع (تهه ریس - tehrîs): هاندان، ته ماح خستنه پهر، ناچارکردن.
- تحریض** - مص. ع (تهه ریز - tehrîz): هاندان، ته حریک کردن، دنده دان.

- تحریر** - مص. ع (ته‌هریرف - tehrîf): که‌چ کردن، خوارکردن، قسه‌گۆرین.
- تحریرک** - مص. ع (ته‌هریرک - tehrîk): جولاندن، هاوردنه‌جولله، دنده‌دان.
- تحریم** - مص. ع (ته‌هریم - tehrîm): حه‌رام کردن.
- تحرزب** - مص. ع (ته‌هه‌زرزوب - tehezzub): ده‌سته‌به‌ندی، تهره‌فداری کردن، لایه‌نگری، حزیجیاتی، حزینی.
- تحرسور** - مص. ع (ته‌هه‌سور - tehessur): داخ‌خواردن، حه‌سره‌ت‌خواردن، خه‌فه‌ت‌خواردن.
- تحرسین** - مص. ع (ته‌حسین - tehsîn): ئافه‌رین، ده‌ست‌خۆشی، ستایش کردن.
- تحرشیه** - مص. ع (ته‌هشیه - tehşîye): په‌راویزنووسی بو‌کتیبان، په‌راویزنان له‌جل و به‌رگ.
- تحرصن** - مص. ع (ته‌هه‌سون - tehessun): په‌ناگرتن، قه‌لانشین، خۆ‌قایم کردن له‌حه‌سارو قه‌لاتان.
- تحرصیل** - مص. ع (ته‌هسیل - tehsîl): به‌ده‌ست‌هینان، کو‌کردنه‌وه، خوتندن، زانست‌فیربوون.
- تحره‌ف** - ا. ع (توهه‌ف - tuhef): دیاری، پیشک‌ه‌ش، سه‌وقات، نایاب و گران‌به‌ها.
- تحره‌فه** - ا. ع (توهه‌فه - tuhfe): دیاری، سه‌وقاتی، نایاب و ده‌گه‌من، عه‌نتیکه.
- تحرغ** - مص. ع (ته‌هه‌غوغ - tehe`xu`x): راست‌ده‌رچوون، هاتنه‌دی، هاتنه‌بوون.
- تحرغیر** - مص. ع (ته‌هغیر - teh`xîr): بچووک‌کردن، حه‌قاره‌ت‌پیی‌کردن، ئیهانه‌کردن.
- تحرغیق** - مص. ع (ته‌هغیق - tehxîq): تا‌قیق، لی‌کو‌لینه‌وه، لی‌پرسینه‌وه، راست‌کردنه‌وه و دروست‌کردن، تو‌پژینه‌وه.
- تحرکم** - مص. ع (ته‌هه‌کوم - tehekum): داوه‌ری‌کردن، زۆرداری، حوکم‌کردن به‌تو‌یزی، فه‌رمان‌په‌وایی.
- تحرکیم** - مص. ع (ته‌هکیم - tehkîm): قایم‌کردن، پته‌و‌کردن، مکوم‌کردن، داوه‌ری‌کردن، ناو‌پژی‌کردن.
- تحرلیف** - مص. ع (ته‌هلیف - tehlîf): سو‌تنددان.
- تحرلیل** - مص. ع (ته‌هلیل - tehlîl): حه‌لال‌کردن، هه‌رس‌کردن، کردنه‌وه.
- تحرمل** - مص. ع (ته‌هه‌مول - themul): سه‌بر‌کردن، حه‌وسه‌له‌بوون، ته‌حه‌مول.
- تحرمید** - مص. ع (ته‌همید - tehmîd): سو‌پاس‌کردن، ستایش‌کردن، شوکرانه‌بژیری، حه‌مدو سه‌ناکردن.
- تحرمیق** - مص. ع (ته‌همیق - tehmîq): گه‌وجانندن، به‌گه‌وج‌زانینی که‌سیک.
- تحرمیل** - مص. ع (ته‌همیل - tehmîl): بارکردن، بارلینان، سه‌پاندنی‌کاریک‌به‌تو‌یزی.
- تحرول** - مص. ع (ته‌هه‌قول - tehevvul): گۆزان.
- تحرویل** - مص. ع (ته‌هویل - tehvîl): گواس‌تته‌وه، گۆرین، هه‌واله‌کردن، کو‌چکردن.
- تحریات** - ا. ع (ته‌هییات - tehiyat): درودو‌سلاوان، ئافه‌رین و شوکرانه‌ته‌حیات.
- تحریت** - مص. ع (ته‌هییه‌ت - tehiyet): سلاو و دروددان.

- تخیر** - مص. ع (تهه یور - teheyyur):
حهیرمان، سه رسام بوون، سه رگه ردانی، دامای.
- تخالف** - مص. ع (ته خالوف - texaluf):
رک بهرکی، رکابهری، هه فرکی، گۆران، رهقه بهری.
- تخت** - (تهخت - text):
تهخت، کورسی، تهختی پاشایی، مینه بهر، سه کو، عهرشی خوا.
- تخت خواب** - (تهختی خواب - texti xab):
تهختی نووستن، دارین یان ناسنین.
- تخته خه** - ا. ع (تهخته خه - textexe):
لاله پهته، تور.
- تخت روان** - ا. مر (تهختی رهقان - texti revan):
تهختی رهوان، تهخت رهوان، تهختی گهوره پیاوان له سهری داده نیشن و غولامان هه لیده گرن وه کو که ژاوه.
- تختگاه** - ا. مر (تهختگاه - textgah):
شوینی تهخت، شوینی دانیشتنی شا، پایتهخت، باره گای پاشا.
- تخته** - (تهخته - texte):
تهخته، هه شتیک تهخت بی وه کو پارچه فهرش، پارچه زهوی.
- تخته قاپو** - ا. مر (تهخته قاپو - textexapû):
ئاوایی نشین، نیشه جیکردنی عه شایه ری کوچه ری له شار یان له گوندو ئاوا بیان.
- تخته نرد** - ا. مر (تهخته نرد - textenerd):
تهخته نرد، تاوولی.
- تخدیر** - مص. ع (تهخدیر - texdîr):
بهنج کردن، سپ کردن.
- تخریب** - مص. ع (تهخریب - texrîb):
ویران کردن، خهراپ کردن، تیکدان، خاپوور کردن.
- تخس** - ص. عامیانه (توخس - tuxs):
مندالی شه پانی و موزیر، چه موش، رمۆک، بی که لک.
- تخش** - (تهخش - texş):
تیروکه وان.
- تخش** - (تهخش - texş):
مه جلیس، بالای مه جلیس.
- تخششا** - ص. فا (توخششا - tuxşa):
کووششکار، کووشا، تهقه لادهر، زه حمه تکیش.
- تخششایی** - (توخششایی - tuxşayî):
کارخانه ی چه کساز، کارخانه ی چه کساز، تایبه تی سویا.
- تخششیدن** - مص (توخششیدن - tuxşîden):
کووشش کردن، هه و لدان، ته قلا دان، کووشان.
- تخششا** - ص. فا (توخششا - tuxşa):
کووشا، کووششکار، تهقه لادهر.
- تخصص** - مص. ع (تهخه سوس - texessus):
پسپوری، مه علانی له کار تیکدا.
- تخصیص** - مص. ع (تهخسیس - texsîs):
تایبه تداندن، ته رخان کردن.
- تخطئه** - مص. ع (تهختیئه - texti'e):
هه له لی گرتن.
- تخطی** - مص. ع (تهخه تتی - texetti):
به زاندن، هه نگاوانان، له هه دهه چوون، په رینه وه.
- تخفیف** - مص. ع (تهخفیف - texfîf):
سووک کردن، داشکاندن، نرخی شتیک،

- بارسووک کردن.
تخلخل - مص. ع (ته خه لول -
 (texelxul): خرخال له پی کردن،
 لیکه لوه شان، تیکچوون.
تخلص - مص. ع (ته خه لوس -
 (texellus): رزگار یخوازی، رزگار بوون،
 نازناوی هه ندی شاعیر، ته خه لوس،
 له قه ب.
تخلف - مص. ع (ته خه لوف - (texeluf):
 پاشکه وتن، په میان شکاندن، به لین
 نه بردنه سهر.
تخلق - مص. ع (ته خه لوغ - (texellux):
 راهاتن، خووگرتن.
تخلی - مص. ع (ته خه لی - (texellî):
 دهست به ردار بوون، خالی بوون، خو به تال
 کردن، خه لوه تگرتن، ته نیایی.
تخلید - مص. ع (ته خلید - (texlîd):
 نه مرکردن، زنده و کردن، نه مری، جاویدانی.
تخلیس - مص. ع (ته خلیس - (texlîs):
 خالیسه کردن، پاک کردن، نازاد کردن،
 رزگار کردن، خولاسه کردن.
تخلیط - مص. ع (ته خلیت - (texlît):
 ناویته کردن، تیکه ل کردن، درو نامیزی، کار
 نالوزاندن.
تخلیه - مص. ع (ته خلییه - (texlîye):
 چول کردن، به تال کردن، جی هیشتن.
تخم - (توخم - (tuxm): توو، هیلکه،
 نه ژاد، رهگ و بنه چهک، ههوتین، نامیان،
 خای، خایه، هیک، هامیژهن.
تخماق - ا. ت (توخماغ - (tuxmax):
 توخماخ، میکوت.
تخمدان - ا. مر (توخمدان - (tuxmdan):
 توودان، هیلکه دان.
- تخمه** - ا. ع (توخمه - (tuxeme):
 ئینته لا.
تخمه - ا (توخمه - (tuxme): ئه سل،
 نه ژاد، ره چه لکه، بنه چهک.
تخمه - ا (توخمه - (tuxme): ناوکه
 کوله کهو کالهک و شوتی برژاو، بریشکه.
تخمیر - مص. ع (ته خمیر - (texmîr):
 خومراندن، خومره له ناو کردن به مه به سنتی
 گه باندن، هامیژهن کردن.
تخمیس - مص. ع (ته خمیس -
 (texmîs): کوردنه پینج بهش، پینج
 خشته کی.
تخمین - مص. ع (ته خمین - (texmîn):
 به راورد، لیکدانه وه، خه مل کردن،
 نه ندازه گرتن به مه زنده.
تخویف - مص. ع (ته خقیف - (texvîf):
 ترساندن، تو قاندن.
تخیل - مص. ع (ته خه یول - (texeyul):
 به کار هینانی خه یال، خه یال کردن، خه یال و
 گومان کردن، فیزلیدان، نه ندیشه لیدان.
تداخل - مص. ع (ته داخل - (tedaxul):
 تیکه لا و بوون، چوونه ناو بهک.
تدارک - مص. ع (ته داروک - (tedaruk):
 ناماده کردن، فه راهم کردن، چاک کردنه وه،
 پی زانینی هه له.
تداعی - مص. ع (ته داعی - (teda'î):
 شه ر کردن، بانگ کردنی به کدی، له
 مانایه که وه پهی بردن به مانایه کی دی.
 مانایه ک، مانایه کی دیت وه بیر بینیتته وه.
تدافع - مص. ع (ته دافوء - (tedafu'):
 پاله په ستو، پالنانی به کتری، به رگر بکردن،
 پاله پسکی.
تداول - مص. ع (ته داقول - (tedavûl):

- دان و سهندن، دهست به دهست گپران، باوپه پیداکردن، باوبوون.
- تداوی** - مص. ع (ته داغی - tedavî):
دهرمانکردن، خو ماليجه کردن.
- تدبر** - مص. ع (ته ده ببور - tedebbur):
بیرکردنه وه، ته گبیرکردن، بیرکردنه وه له ناکامی کارتیک، قولبینی.
- تدبیر** - مص. ع (ته دبیر - tedbîr):
ته گبیرکردن، راو پترکردن، وردبینی و وریایی.
- تدخین** - مص. ع (ته دخین - tedxîn):
دو کهل کردن، جگه ره کیشان.
- تدریج** - مص. ع (ته دریج - tedrîc):
به ره به ره، پله پله، هیدی هیدی.
- تدریس** - مص. ع (ته دریس - tedrîs):
وانه گوتنه وه، دهرس دادان، دهرس دان.
- تدقیق** - مص. ع (ته دغیغ - tedxîx):
دیقهت کردن، وردبینی.
- تدلیس** - مص. ع (ته دلیس - tedlîs):
فریودان، شارندنه وهی عهیبی شتتیک، هه لڅه له تاندن.
- تدمیر** - مص. ع (ته دمیر - tedmîr):
ویران کردن، له ناو بردن، نه هیشتن، خاپوورکردن.
- تدنی** - مص. ع (ته دننی - tedennî):
به ره به ره نزدیک بوونه وه، هاتنه خواره وه، نزم بوونه وه.
- تدویر** - مص. ع (ته دغیر - tedvîr):
دهوردان، سورانه وه.
- تدوین** - مص. ع (ته دقین - tedvîn):
دانان، تو مارکردن، کو کردنه وهی شیعر له دیواندا.
- تدهین** - مص. ع (ته دهین - tedhîn):
- چه ورکردن، روژن پیداسوین.
- تدین** - مص. ع (ته دهیی - tedeyyun):
دینداری، به دین بوون.
- تذاکر** - ا. ع (ته زاکیر - tezakir):
یاده وهی، بیرخه ره وه، پاسه پورت، تو ماری ژباننامه ی شاعیران و نووسه ران.
- تذبذب** - مص. ع (ته زه بزوب - tezezbub):
رارایی، دوود لسی، دوو رویی.
- تذرو** - ا (ته زهرث - tezerv):
که له شیری کپوی، قرقاول.
- تذکار** - مص. ع (ته زکار - tezkar):
زیکرکردن، وه یاد هیتانه وه، یاده وهی.
- تذکر** - مص. ع (ته زه ک - tezekkur):
په ندوه رگرتن، یادکردن، وه یاد هیتان.
- تذکره** - ا. ع (ته زکیره - tezkire):
بیرخه ره وه، تو ماری ژیننامه ی شاعیران و نووسه ران و عارقان، یاد هیتانه ره وه، نووسین، پاسه پورت.
- تذکیر** - مص. ع (ته زکیر - tezkir):
به نپیرکردنی وشه یهک (مذکر)، بیرخسته وه، دهرس دان، په ندادان، فپیرکردن.
- تذکیه** - مص. ع (ته زکیه - tezkîye):
هه لگیرسان و خو شکردنی ناگر، سه رپین، په سندکردن.
- تذلل** - مص. ع (ته زه لول - tezellul):
خواری کیشان، زه لیلی نواندن، که ساسی و زه بوونی.
- تذلیل** - مص. ع (ته زلیل - tezlîl):
زه لیل کردن، سه رکوتیرکردن، رامکردن.
- تذمیم** - مص. ع (ته زمیم - tezmîm):
سه رکونه کردن، سه رزه نشت کردن.

- تذنیب** - مص. ع (تهزنیب - teznîb):
پاشکودار کردن.
- تذهیب** - مص. ع (تهزهیب - tezhîb):
زیرکاری، له زیرگیریا.
- تذییل** - مص. ع (تهزییل - tezyîl):
دریژکردنی داوین، شورکردنی جل و بهرگ،
پایین کردن، نووسین له پهراویزی بهرپه‌ری
کتیبان، پهراویزنووسین.
- تر** - ص (ته‌ر - ter): ته‌ر، تازه، ئاودار،
شیتدار.
- ترا** - ا (ته‌را - tera): دیواری به‌رز،
دیواری سه‌رای پاشایان و قه‌لاو
کاروانسه‌رایان، به‌رهبست.
- ترائب** - ا. ع (ته‌رائیب - teraib):
په‌راسو به‌ند، ئیسکی ده‌فه‌ی سینگ.
- تراب** - ا. ع (توراب - turab): خاک،
خول، زهوی، ناخ.
- تراب** - ا. مص (ته‌راب - terab): تکه‌ی
ئاو، چکان، ته‌ره‌شوع - ئاو ده‌لانندن،
رتوبه‌ت، نمداری.
- تراب‌بیدن** - مص (ته‌راب‌بیدن -
terabîden): ده‌لانندن، تکان، چکان.
- تراپوتیک** - ص. ف (تراپوتیک -
trapûtîk): دهرمانناسی، هونه‌ری داو
دهرمانکردنی نه‌خوشی.
- تراجیم** - ع (ته‌راجیم - teracim):
بیژگرافی، نووسین و لیکدانه‌وه‌و شرؤفه‌ی
ژیانی که‌سیتک، ژیننامه، سه‌رگوزه‌شته.
- تراخوم** - ا. فر (ته‌راخوم - teraxum):
ته‌راخوما، جوړه نه‌خوشیبه‌کی چاوه.
- ترادف** - ع. مص (ته‌رادوف - teraduf):
هاو و آتایی، ریزبوون، ریزبه‌ستن،
ریزبه‌ندی.
- تراز** - ا (ته‌راز - teraz): نه‌خش و
نیگاری پارچه، گولده‌وزی، پارچه‌ی
ئاوریشیمن.
- تراز** - ا (ته‌راز - teraz): ته‌رازووی
دیاریکردنی به‌رزی و نزمی ئاستی شتیک،
ته‌رازوو.
- تراز** - ا (ته‌راز - teraz): بالانس
(زاراوه‌یه‌کی بانکیه).
- ترازنامه** - ا. مر (ته‌رازنامه -
terazname): بیلان، لیستیکه که
ده‌زگان له کوټایی سالدا دارایی و
قه‌رزی خوټانی تیدا ده‌نووسن.
- ترازو** - ا (ته‌رازوو - tetazû): داد،
دادوهری، شایه‌ن، ته‌رازوو، کوټمه‌له
ئه‌ستیره‌یه‌که، بورجی ته‌رازوو.
- تراژیدی** - ا. فر (تیراژیدی - tirajidî):
تراژیدی، نمایشی کاره‌سات نامیز.
- تراس** - ا. فر (تیراس - tîras): سه‌ریان،
هه‌یوانی به‌رین، بانپژه.
- تراش** - (ته‌راش - teraş): تاشین.
- تراشکار** - ص. ف (ته‌راشکار -
teraşkar): ته‌راشکار، به‌راد.
- تراشه** - ا (ته‌راشه - teraşe): قاز، قازی
کاله‌ک و شوتی، ئه‌وه‌ی له تاشینی داریان
شتی دی برژیتته سه‌ر زهوی.
- تراشیدن** - مص (ته‌راشیدن -
teraşîden): تاشین، له رهنده‌دان،
سافکردنی دارو ته‌خته.
- تراشنده** - ا. فا (ته‌راشه‌نده - teraşene):
که‌سیتک که شتیک پتاشیت.
- تراشیده** - ا. مف (ته‌راشیده -
teraşîde): تاشراو.
- تراضی** - مص. ع (ته‌رازی - terazî):

تراوش - ا. مص (تهراقیش - teravîş):
تهرهشوع، ئاو دهلان.

تراولرزچک - ا. انگل (تراقیله رس چهک -
travilers çek): چه کی سه فه ری،
چه کیتکه له بانک ده درئ به موسافیر و
موسافیر ده توانی له هه ر ولاتیکا بیهوی
پاره که ی له بانکی ئهوی و در بگریت.

تراویح - ا. ع (تهراویه - teravîh): ئه و
بیست رکاته نوپژهی که له شهوانی
رهمه زاندا، پاش نوپژی شیوان ده کری،
تهراویح، کورته دانیشستنی دوا ی چوار
رکات نوپژ له شهوی رهمه زاندا.

تراویدن - مص (تهراقیش - teravîden):
دهلانندی ئاو، ته رایبی.

تراوش - ا. مص (تهراقیش - teravîş):
تهرهشوع، رتوبهت، شیداری.

تراونده - ا. فسا (تهراقشه نده -
teravende): شه ریه یان گۆزه یه ک ئاو
بده لینی.

ترب - ا (تورب - turb): ترپ، تور، تفر.

ترب - ا (تهرب - terb): حیل، فیل،
فشه، زمان لووسی، رهفتار له رووی ناز
یان تۆرانه وه.

ترب - ا. ع (تورب - turb): خۆل، خاک،
ئاخ.

ترب - ص. ع (ترب - tirb): هاوزا،
هاوسال، بهزا.

تربار - ا. مر (تهربار - terbar): ته ربار،
باری میوه ی بیستان.

تریانتین - ا. فر (تیری بانیتن -
tiribantîn): شوک، شوپه، شوکه،
شیله یه که هه ندی درهخت ده ریده دا له

رازی بوون، لیکدی رازی بوون،
ره زامه ندی.

ترافیک - ا. انگل (ترافیک - trafik):
ها تووچۆ، مرور، ترافیک.

تراک - ا (تهراک - terak): دهنگی
شکانی شتییک، درز، قلیش.

تراکتور - ا. فر (تراکتور - traktur):
تراکتور، مه کینه ی جووت.

تراکم - مص. ع (تهراکوم - terakum):
کۆمه ل بوون، که له که بوون، به سه ریه کدا
که وتن.

ترام - ا. فر (تیرام - tiram): پۆ.

تراموای - ا. فر (ترامقای - tiramvay):
تراموای، قیتاری کاره بایی ناو شار.

ترانزیت - ا. فر (تیرانزیت - tiranzît):
ترانسیت، تیپه رینی که لویه لی بازرگانی له
ولاتیکه وه بو ولاتیکی دی به بی دانی
گومرگ.

ترانزیستور - ا. انگل (تیرانزیستور -
tranzistur): ترانسیستور.

ترانسپورت - ا. فر (ترانسپورت -
transport): نه قل و ئینتیقال،
راگۆیزان.

ترانسفورماتور - ص. فر (تیرانسفورماتور -
transformator): ئامیتریکه بو که م
کردنه وه و زۆرکردنی وزه ی کاره با به کار
دی.

ترانه - ا. ص (تهرانه - terane): ستران،
گۆرانی، ئاواز، تهرو تازه، ماشوقی
جوانکیله، قشت، چوارینه.

تراورس - ا. فر (تیراقرس - tiravers):
تراوهرس، ته خته وه له وحی ئه ستووری ژیر
ریلی سکه ی قیتار.

که تیره ده چیت.

تربت - ا. ع (توربت - turbet): خاک، خۆل، گۆر، مه زار، ئارامگه، قه ور، ئاخ.

تربچه - ا (توربچه - turbçe): توور، تفر.

تربص - مص. ع (تهربوس - terbus): چاوه پروانی، نیگه ران بوونی رووداو.

تربیته - مص. ع (تهربیته - terbiyet): په روه رده کردن، ته ریته دان، فیرکردنی نه ده ب و نه خلاق، هه قووت.

تربیع - مص. ع (تهربیئ - terbi): دابه شکردن به سه ر چوار به شدا، چوار قوئی.

ترپیل - ا. فر (تورپیل - turpîl): نه ژده ر، جو ره چه کیته بو غه رقکردنی که شتی دوژمن به کار دیت.

ترت و مرت - ص. مر (تهرت و مه رت - tertu mert): ته رته و وه رته، تارومار، په رت و بلاو، تالان و بوؤ.

ترتیب - مص. ع (تهرتیب - tertîb): ریکخستن، ریک و پیک کردن.

ترتیزک - ا. مر (تهرتیزهک - tertîzek): ته ره تیزه.

ترتیل - مص. ع (تهرتیل - tertîl): قسه کردنی سواری ره وان، خویندنی قورئان به دروستی و دهنگی خویش.

ترجمان - ص. ع (تهرجومان - tercuman): ته رجومان، وه رگیپر، پاچفه که ر، دیلمانج.

ترجمه - مص. ع (تهرجه مه - terceme): وه رگیپران، ته فسیره شروقه، بیوگرافی، پاچفه کرن.

ترجیع - مص. ع (تهرجیع - tercîh):

داشکان به لایه کدا، ته فزیل دان، ته فزیل کردن.

ترجیع - مص. ع (تهرجیئ - tercî): گه راندنه وه.

ترجیع بند - ا. مر (تهرجیئ به ند - tercî bend): ته رجیع به ند.

ترحم - مص. ع (ته ره هوم - terehhum): ره حم کردن، میهره بانی، به زهیی هاتنه وه.

ترحیب - مص. ع (ته ره یب - terhîb): خیره تیان، مه رحه باکردن، پیشوازی کردن، به رین کردنی شوین.

ترحیم - مص. ع (ته ره حیم - terhîm): ره حمه ت ناردن بو مردوو، میهره بانی کردن، لوتف کردن.

ترخون - ا (ته رخون - terxûn): ته رخون، جو ره سه وه زه یه که بو خواردن.

ترخیص - ع. مص (ته رخیس - terxîs): روخسه تدان، مؤله ت دان، هه رزان کردن.

ترخیم - مص. ع (ته رخیم - terxîm): نه رمه گورانی، کلک برین، قوله کردن، نه رم کردنی ئاواز.

ترد - ص (تورد - turd): ته رو تازه، ناسک، تور، هه ر شتیک زوو بشکی.

تردامن - ص. مر (ته ردامنه - terdamen): داوین ته ر، داوین پیس، به دناو، گوناحکار، تاوانبار.

تردد - مص. ع (ته ره ددود - terddud): هاتووچو، دوو دل بوون، راپایی، ئیسسهال و سکه چوون.

تردست - ص. مر (ته رده ست - terdest): ته رده س، چوست و چالاک، لیسهاتوو، زرینگ، فیلباز.

تردید - مص. ع (ته ردید - terdîd):

- ره تکرده وه، دانه وه، دوو دل کردن، دوو دلّی، راریبی.
- ترزیان** - ص. مر (تهرزه بان - terzeban):
تهر زمان، زمان تهر، دهم تهر، قسه زمان.
ترس - ا (تهرس - ters): ترس، خوف.
- ترس** - ا. ص (توروس - turus): زهوی سهخت و رهق، ئهرزیک که بیل کارى تی نهکات و به زحمهت هه لکه نری.
- ترس** - ا. ع (تورس - turs): سه نگره، مه تال، سپهر، قه لغان.
- ترسا** - ص. فا (تهرسا - tersa): ره بن، مه سیحی، عیسیایی مه زهب، خواناس.
- ترسان** - ص. فا (تهرسان - tersan): له خوا ترس، ترسکار، زاهید.
- ترساندن** - مص (تهرساننده - tersanden): ترساندن، تۆقاندن.
- ترساننده** - ا. فا (تهرساننده - tersanende): ترسینه ره، که سیکی یه کیکی دی بترسینه.
- ترسکار** - ص. فا (تهرسکار - terskar): تهر که دنیا، له خوا ترس، ترسکار، زاهید، عیسیایی مه زهب.
- ترسل** - مص. ع (تهرسلول - tersslul): نامه نووسین.
- ترسناک** - ص. م (تهرسناک - tersnak): ترسناک، به ترس، به خوف.
- ترسو** - ص (تهرسو - tersu): ترسنوک، بی دل، بی جورتهت، بیوره، نه ویر.
- ترسیدن** - مص (تهرسیدهن - tersiden): ترسان، خوف کردن.
- ترسنده** - ا. فا (تهرسنده - tersende): که سیکی که بترسیت.
- ترسیده** - ص. مف (تهرسیده - terside):
- terside**: ترساو.
- ترسیم** - مص. ع (تهرسیم - tersim): ره سم کردن، نیسه شانه دانان، نه خسه کیشان.
- ترش** - ص (تورش - turş): تورش، ههر شتی که تامی سرکه بدات، ترش، سماق.
- ترشا** - ا (تورشسا - turşsa): دلّه کزئی، ترشانی گه ده.
- ترشح** - مص (تهررشوه - tereşşuh): تهره شوع، ده لان.
- ترشرو** - ص. مر (تورش رو - turşrû): توره، رووگرژ، تونده خوو، مؤن.
- ترشک** - ا (تورشسهک - turşek): ترشوک، ترشوکه.
- ترشی** - ا (تورشی - turşî): ترشیات.
- ترصد** - مص. ع (تهرصد - teressud): چاودیری، نیگابانی، چاوه پروانی.
- ترصیع** - مص. ع (تهرسیء - tersi'ê): جه واهیرنیشان.
- ترضیه** - مص. ع (تهرزییه - terziye): رازی کردن، خوشحال کردن.
- ترعه** - ا. ع (توره - tur'e): که نالی ئاو، وه کو که نالی سوئیس، ده رگا، باخچه، زارکی جوگه یان ئه ستیل.
- ترعیب** - مص. ع (تهرعیب - ter'ib): ترساندن.
- ترغیب** - مص. ع (تهرغیب - terxib): هینانه که لکه له، هینانه ره غبته و ئاره زوو.
- ترف** - ا. مص. ع (تهرف - teref): خوشگوزهرانی.
- ترفند** - ا. ص (تهرفه ند - terfend): فیل، درو، قسه ی بیهوده، ههرزه ویرتی.

ترفه - مص (تهره فوهه - tereffuh):
 ئاسووده بی، خوشگوزهرانی.
ترفیعی - مص. ع (تهرفیء - terfi'):
 بهرزکردنه وه، بهرزبوونه وه، بهرزکردنه وهی
 پله.
ترفینه - ا (تهرفینه - terfine):
 کەشکین، کەشکاو، کەشکەوا.
ترفییه - ع - مص (تهرفییه - terfi):
 ره فاهیهت، ئیسراحت و خوشگوزهرانی.
ترقب - مص. ع (تهره غوب - terexxub):
 چاودیری، چاوه پروانی، پاسهوانی، نیگابانی.
ترقص - مص - ع (تهره غوس - terxxus):
 سه ما کردن، ره قسین، هه لپه رکئی.
ترقوه - ا ع (تهره غوقه - terxuve):
 چه له مه.
ترقه - ا (تهره غه - terexe):
 ته ره قه.
ترقی - مص. ع (تهره غی - terexi):
 ته ره قی، پیشکەوتن، بهرزبوونه وه.
ترقیعی - مص. ع (تهرقیء - terxi'):
 پینه کردن، پیکه وه دروونی پارچه ی چوار
 گوشه ی رهنگاو رهنگ.
ترقیم - مص. ع (تهرغیم - terxim):
 نووسین، خهت کیشان، ژماره لیدان.
ترک - ا (تهره ک - terek):
 خه نه کی دهوری هه سارو قه لآو باغ و نه و شتانه،
 درز، قلیش.
ترک - ا (تهرک - terk):
 کلا و خود.
ترک - ا (تهرک - terk):
 بهشی دو اوهی زین که هه گبهی له سه ره داده به ساتن.
ترک - مص. ع (تهرک - terk):
 ته رک کردن، وازلیهیتان، دهسته بهردار بوون.

ترکاندن - مص (تهرکاندن - terkanden):
 تورکاندن، ته قانندن، شکاندن،
 درز تیکه و تن.
ترکاننده - ا. فا (تهرکاننده - terkanende):
 تورکینه ره، نه وهی شتییک بتروکیین، نه وهی درز به خاته شتی.
ترکتاز - ا. مص (تورک تاز - turktaz):
 هیرشی خیراو له نکاو به مه بهستی تالان و
 برۆ (وه کو تورکانی کۆن).
ترک جوش - ا (تورک جوش - turk cûş):
 گوشتی نیوه کول، گوشتا و یان هه ره خواردنێ که گوشته که ی نیوه کول
 بئ.
ترکش - ا (تهرکهش - terkes):
 تیردان.
ترکیه - ا. ع (تهریکه - terike):
 پاشماوه، میرات، نه و مالیهی له پاش
 مردوو به جی ده مینئ.
ترکه - ا (تهرکه - terke):
 شول، شولک، تول، شولک.
ترکیب - مص. ع (تهرکیب - terkib):
 سوار کردن، لیکدان، تیکه ل کردن،
 ئاویتنه کردن.
ترکیب بند - ا (تهرکیب به بند - terkibband):
 ته رکیب به بند.
ترکیدن - مص (تهرکیدن - terkiden):
 ته ره کین، درز بردن، قلیشان، ته قین.
ترکیده - ا. مف (تهره کیده - terekide):
 درز بردوو، شق بردوو، قه له شاو، ته قیوه.
ترلان - ا (تهرلان - terlan):
 ته رلان، مه لیکه ی راوکه ره له تیره ی بازو
 شه هینئ.
ترلیون - ا. فر (ترلیون - tirliyun):
 هه زار میلیارد.

تریلیون - ا. فر (تریلیون - tirîlîyun):
هزار بلیون.

ترم - ا. فر (تیرم - tirm): کۆتایی،
دوایی، سه‌ره‌نجام، مؤلّه‌ت، ماوه، به‌ش،
بر، بنه‌تا.

ترمز - ا. (تورموز - turmuz): ئوستۆپ.

ترموس - ا. انگل (تیرمۆس - tirmos):
ترمۆز.

ترمومتر - ا. فر (تیرمومیتر -
tirmumitr): گهرماپیتو، تیرمۆمه‌تهر.

ترمه - ا. (تیرمه - tirme): تورمه،
سرکه‌یی، هه‌وری.

ترمه - ا. (تهرمه - terme): لبادی ژیر
زینی ئه‌سپ، نه‌رمه‌زین.

ترمیم - مص. ع. (تهرمیم - termîm):
چاک کردنه‌وه، نوێژه‌نکردنه‌وه‌ی بینا.

ترن - ا. فر (تیره‌ن - tiren): قیتار،
سکه‌ی قیتار، شه‌مه‌نده‌فه‌ر.

ترن - ا. مر (تیره‌ن - teren): نه‌سته‌ره‌ن،
جوړه‌گوله‌باختیکی بچووکه.

ترناس - ا. (تهرناس - ternas): ترینگه،
ئه‌و ده‌نگه‌یه‌که له کاتی تیره‌ه‌ویشتن‌دا له
که‌مانه‌وه‌دی.

ترنانه - ا. (تهرنانه - ternane): پیخۆر.

ترنج - ا. (توره‌نج - turenc): ترنج،
که‌بات.

ترنج - ا. (تورونج - turunc): تیک
ترنجاو، چیندار، وشکه‌وه‌بوو.

ترنجبین - ا. (تهره‌نجه‌بین - terencebîn):
جوړه‌گه‌زۆیه‌که، ترنجه‌مین، ده‌رمانیکه‌له
گیاو درکی وشترا‌لوک ساز ده‌بی.

ترنجیدن - مص (تورونجیدن -
turuncîden): ترنجان، ترنجاندن.

ترنجیده - ا. مف (تورونجیده -
turuncîde): تی ترنجراو، به‌زۆری تی
خراو، تی ناخراو.

ترنگ - ا. (تهره‌نگ - tereng): ترینگه‌ی
ژیبی تار، ده‌نگی ژیبی که‌وان له کاتی تیر
هاویشتن‌دا.

ترنگیدن - مص (تهره‌ن گیدن -
terengîden): ترنگانه‌وه.

ترنم - مص. ع. (تهره‌ننوم - terrenum):
گۆزانی گوتن، نه‌رمه‌گۆزانی به‌ده‌نگ و
ئاوازی خو‌ش.

ترنیان - ا. (تهره‌نیان - tereniyân):
تلیانه، قهرتاله، سه‌به‌ته، تریانه.

تروال - ا. (تهرثال - terval): لقی
ناسکی دره‌خت، شول، ته‌رکه، گه‌لای گیا،
لاسکی گیا.

تروپ - ا. فر (تروپ - trup): ده‌سته،
گروپ، تا‌قیمتیک که یه‌ک کاربان هه‌بی.

ترور - ا. فر (تیرور - tirur): تیرۆر،
ترساندن، کوشتن و له نیو‌بردنی ناحه‌زو
نه‌یار، ریپدان، لیخه‌فتان.

تروریست - ص. فر (تیرورریست -
tirurîst): تیرۆریست، پیاو‌کوژ، ئه‌وه‌ی
بۆ گه‌بیشتنه‌مه‌به‌ست که‌سپیک غافل کوژ
بکات، غافل کوژ، ریپده‌ر.

تروریسم - ا. فر (تیرورریزم - tirurîsim):
تیرۆریزم، کرده‌ی تیرۆر.

تروست - ا. انگل (تروست - trust):
هاوکاری چه‌ند ده‌زگایه‌کی پیشه‌سازی یان
بازرگانی بۆ به‌رقه‌رارکردنی نرخ.

تراست - ا. انگل (تراست - trast):

ترومبون - ا. فر (تیرومبون -
tirumbün): جوړه‌سازیکه‌ی هه‌واپیله‌له

ترامپیت دهچیت.

ترومپت - ا. فر (تیرومپیت - tirumpît): ترامپیت.

تروئج - مص. ع (تەرڤیج - tervîc): رهواج پی دان، رهواکردن، حهلال کردن، هه‌ره‌مین کردن.

تروئحه - ا. ع (تەرڤییهه - tervîhe): دانیشتن، سوکه پشوو، (بروانه تهرایج).

ترویه - مص. ع (تەرڤییه - tervîye): پاراوکردن، ئاو هه‌لگرتن بۆ سه‌فه‌ر، هزرکردن له کاریکدا، رۆژی هه‌شته‌می ذی حه‌جه که ده‌ستپێکی حه‌جه.

تره - ا (تەرپه - tere): جۆره سه‌وزه‌یه‌که.

ترهات - ا. ع (تورهات - turehat): تورهات، قسه‌ی قۆرو بی مانا، هه‌رزه‌ویژی.

تره‌هب - مص. ع (تهره‌ه‌وب - terehhub): ره‌به‌نایه‌تی، بوونه ره‌به‌ن، عیبادهت کردن.

تره‌بار - ا. مر (تهره‌بار - terebar): ته‌ره‌بار، باری میوه‌ی بیستان، سه‌وزه‌و میوه‌جات.

ترهه - ا. ع (تورههه - turehe): هه‌رزه‌ویژی، قسه‌ی قۆر، تورهات.

ترهیب - مص. ع (تهرهیب - terhîb): ترساندن، تۆقاندن، رپیدان.

تریاق - ا. ع (تریاق - tiryax): تلیاک، ئه‌فیون، به‌نج، به‌نگ.

تریاک - ا (تهریاق - teryak): تلیاک، تریاق، ئه‌فیون.

تریان - ا (تهریان - teryan): تلیانه، قه‌رتاله، سه‌به‌ته.

تریبون - ا. فر (تریبون - tirîbûn):

تریبون، سه‌کۆ، مینیه‌ر، مه‌نه‌سه.

تریبه - ا. ع (تهریبهه - terîbe): په‌راسووبه‌ند، ده‌فه‌ی سینگ.

تریت - ا (تیریت - tirît): تریت، نان تیگوشه، نانه‌ولا.

تریز - ا (تیریز - tirîz): تیریتژ، گرۆل، سی سوچیک له په‌راویزی کراسدا.

تریشه - ا (تهریشهه - terîshe): ته‌ریشه، کۆزه‌ری دار، ورده کاغه‌ز، ئاردی دار.

تریشین - ا. فر (تیریشین - tirîşîn): جۆره کریمیکی میمله.

تریکو - ا. فر (تریکو - trîko): جۆره قوماشیکه.

تیز - ا. فر (تیز - tîz): تیز، کۆتایی نامه، نامه‌ی دکتۆرا، نامه‌به‌ک که خوتندکار پاش ته‌واو کردنی زانکۆ دای ده‌نی و له کۆرپیک دا به‌رگری لی بکات.

تزامم - مص. ع (ته‌زاهوم - tezahum): قه‌ره‌بالغی کردن، خپروونه‌وه و تیک‌چرژانی خه‌لک له‌یه‌ک شوینا، هه‌یشه‌تی کردن.

تزیاد - مص. ع (ته‌زایود - tezayud): زیاد بوون، زۆربوون.

تزریق - مص. ع (ته‌زریغ - teZRîx): ده‌رزی لیدان، شریقه لیدان.

تزکیه - مص. ع (ته‌زکیهه - tezkîye): زه‌کاتدان، هه‌لبژاردن، په‌سندکردن، پاک کردن.

تزلزل - مص. ع (ته‌زه‌لزول - tezel zul): له‌رزین، جولان، سست بوون، بزوتن، شله‌ژان.

تزوج - مص. ع (ته‌زه‌ڤشوج - tezevuc): زه‌وجین، زه‌ماوه‌ند کردن.

تزوئج - مص. ع (ته‌زڤیج - tezvîc):

- زده‌ماوند کردن، هاوسه‌رگرتن.
تزویر - مص. ع (ته‌زقیر - tezvîr):
 درو کردن، درو ریک‌خستن، حیلله کردن،
 فریودان، ساخته، ساخته‌کاری.
تزیید - مص. ع (ته‌زیید - tezyîd):
 زیاد کردن.
تزیین - مص. ع (ته‌زیین - tezyîn):
 رازاندنه‌وه، جوان کردن، خه‌ملاندن.
تژ - (تیز - tij): چرو، چوزه‌ره، چه‌که‌ره،
 چه‌قه‌ره.
تسامح - مص. ع (ته‌ساموه -
 tesamuh): ئاسان‌گرتن، لیبورده‌یی.
تساوی - مص. ع (ته‌سافی - tesavî):
 یه‌کسانی، به‌راه‌ری.
تساهل - مص. ع (ته‌ساهول - tesahul):
 ئاسان‌کاری، نهرمی‌نواندن، گوی نه‌دان.
تسبیح - مص. ع (ته‌سبیح - tesbîh):
 سوبخانه‌للا‌گوتن، یادکردنی‌خوا به‌پاکی،
 ته‌زییح.
تست - ا. انگلا (تیسست - tist): تیسست،
 تاقتیکردنه‌وه، ساوکه‌کردنه‌وه.
تسجیع - مص. ع (ته‌سجی - tescî):
 سه‌جه‌ع‌بیژی، قسه‌کردنی‌سه‌روادار.
تسجیل - مص. ع (ته‌سجیل - tescîl):
 تو‌مارکردن، په‌یمان‌به‌ساتن، مؤزکردنی
 قه‌واله.
تسخر - مص. ع (ته‌سه‌خور -
 tesexxur): سوخره‌کاری، سوخره،
 بیگاری، رام‌بوون، زه‌لیل‌بوون.
تسخیر - مص. ع (ته‌سخیر - tesxîr):
 رام‌کردن، زه‌لیل‌کردن، که‌ساس‌کردن،
 بیگاری‌بی‌کردن.
تسدیس - مص. ع (ته‌سدیس - tedsîs):
- کردن به‌شه‌ش‌به‌شه‌وه، شه‌ش‌پالوو،
 شه‌ش‌قو‌لی.
تسریع - مص. ع (ته‌سری - tesrî):
 خیراکردن، بله‌زکردن.
تسطیح - مص. ع (ته‌ستیه - testîh):
 هه‌موارکردن، پان‌کردن، هه‌موارکردنی
 زه‌وی.
تسوع - ا. ع (توس - tus):
 نۆبه‌ک.
تسع - ا. ع (تیس - tis): نۆ، ژماره
 نۆ.
تسعون - ا. ع (تیسعون - tis'ûn):
 نه‌وده.
تسعیر - مص. ع (ته‌سئیر - tes'îr):
 نرخ‌دانان، دیاری‌کردنی‌نرخ و به‌های
 شتیک.
تسقیه - مص. ع (ته‌سغیه - tesxîye):
 ئاودان، پاراوکردن.
تسکین - مص. ع (ته‌سکین - teskîn):
 دل‌دانه‌وه، ئارام‌کردن، هیئوراندن، سوکنایی
 دان.
تسلسل - مص. ع (ته‌سه‌لسول -
 teselsul): ریز، زنجیره، یه‌ک‌له‌دوی
 یه‌ک.
تسلط - مص. ع (ته‌سه‌لوت -
 tesellut): زال‌بوون، بالادست‌بوون،
 بالا‌دهستی‌به‌سه‌ر‌که‌سیکا.
تسلی - مص. ع (ته‌سه‌لی - tesellî):
 خه‌له‌سین‌له‌خه‌م، سه‌بوری، ته‌سه‌لاهاتن،
 سوکنایی‌هاتن.
تسلیت - مص. ع (ته‌سلییه‌ت -
 teslîyet): دل‌دانه‌وه، سه‌ره‌خو‌شی، سه‌ر
 سه‌لامه‌تی، ره‌خسین‌له‌په‌ژاره.

- تسلیح** - مص. ع (تسلیح - teslîh):
چهک پیگردان، چهک هه لگرتن، چه کدار کردن.
- تسلیم** - مص. ع (تسلیم - teslîm):
خوودهسته وه دان، ته سمیل.
- تسمه** - (تسمه - tesme): قایشی
چهرم، قایش.
- تسمیط** - مص. ع (تسمیت - tsmît):
هه لئو اسینی شتیک، ره هاگردنی قهرزدار،
مسه مهت (له شیعدا)، خاموش بوون.
- تسمیه** - مص. ع (تسمیه - tesmîye):
ناوان.
- تسنن** - مص. ع (تسنن - tesennun):
قهر بول کردن سونهت و ته ریفهت، نه هلی سونهت، سونهت گهرایی.
- تسنیم** - مص. ع (تسنیم - tesnîm):
پرکردنی قاپ، ناوی سه رچا و دهیه که له به ههشت.
- تسو** - (تسو - tesû):
یهک ساعات له ۲۴ ساعاته ی شهوو روژ، حه بیه.
- تسوید** - مص. ع (تسوید - tesvîd):
رهشکردن، رهشنووس، رهشنووسی.
- تسویه** - مص. ع (تسویه - tesvîye):
راستکردنه وه، یه کسان کردن، تهخت کردن، بهرانبه ری.
- تسهیل** - مص. ع (تسهیل - teshîl):
ئاسانکردن، ئاسانکاری.
- تسهیم** - مص. ع (تسهیم - teshîm):
بهش بهش کردن، بهشدار کردن، بهشبهندی.
- تشانم** - مص. ع (تشانم - teşa'im):
رهشبینی، بی ئومیدی.
- تشابه** - مص. ع (تشابه - teşabuh):
لیکچوون، چونیه کی.
- تساجر** - مص. ع (تساجر - taşacur):
ململانی، قهرقه شه، وه شه ره هاتن، رق بهرقی.
- تشبث** - مص. ع (تشبث - teşebbus):
روولینان، چنگ لی گیر کردن.
- تشبه** - مص. ع (تشبه - teşebuh):
هاو شیوه بوون، لاسایی کردن وه ی که سیک.
- تشبیب** - مص. ع (تشبیب - teşbîb):
یادکردنی روژگاری گه نجی و دلداری و کامه رانی، هینانه وه ی چهنده بهیتیک له مه پر عه شق و جهوانی یان وه سفی سروشت له سه ره تای قه سیده دا.
- تشبیه** - مص. ع (تشبیه - teşbîh):
شوبه اندن.
- تشت** - (تشت - teş) : تهشت.
- تشتت** - مص. ع (تشتت - teştet):
پهریشان بوون، پهراگهنده بوون، په رته وازه بوون.
- تشتیر** - (تشتیر - tişter):
ناوی خواوه ندی که له ئایینی زهرده شتیدا، فریشته ی باران، به لاتینی سیروس-ی پی ده لین.
- تشجیع** - مص. ع (تشجیع - teşcî'):
جورته خستنه بهر، هاندان، گالدان.
- تشخص** - مص. ع (تشخص - teşexxus):
به شه خسیه تی، به که سایه تی بوون.
- تشخیص** - مص. ع (تشخیص - teşxîs):
جیاکردنه وه ی شتیک له شتیک، ناسینه وه، دیار بکردن.
- تشدد** - مص. ع (تشدد - teşded):

- دل. **تشک** - (توشهک - tuşek): دوشهک، دوشهگ.
- تشکر** - مص. ع (تیشهکور - teşekur): تیشهکور، سویاس، منته.
- تشکل** - مص. ع (تیشهکول - teşekul): شیشه پیداکردن، پیکهاتهبوون.
- تشکیک** - مص. ع (تیشهکیک - teşkîk): خستنه گومانهوه.
- تشکیل** - مص. ع (تیشهکیل - teşkîl): دروستکردن، بهریاکردن، دامهزاندن.
- تشمیم** - مص. ع (تیشهمیم - teşmîm): بژنکردن.
- تشنج** - مص. ع (تیشهنونج - teşennuc): تیکشکانی نازای بهدهن، رهق بوون، لهرزین، گرزبوون.
- تشنه** - ص (تیشهنه - tişne): تینوو.
- تشنیع** - مص. ع (تیشهینی - teşnî): جنیودان، ئاشکراکردنی عیب و عار، ریسواکردن.
- تشویر** - مص. ع (تیشهشیر - teşvîr): ئاماژهکردن، شهرمهزارکردن، شهرمهزاری، ئاژاوه.
- تشویش** - مص. ع (تیشهشیش - teşvîş): تیکدان، پیکدادان، ئالوزکان، شیواندن.
- تشویق** - مص. ع (تیشهشویق - teşvîx): هیئانه شهوق، به ئارهزوو هیئان، ستایش و ئافهرین، هاندان.
- تشهد** - مص. ع (تیشهشههد - teşehhud): شایهت خوازتن، ئاماژهو گهواهی، شادههیئان.
- تشدد** (teşeddud): رهقی نواندن، توندی کردن.
- تشدید** - مص. ع (تیشهشدید - teşdîd): سهختگیری، توندگیری، قایمکردن.
- تشر** - (تیشهشر - teşer): تیشهشر، تانه، قسهی توپکلدار.
- تشریف** - مص. ع (تیشهشرف - teşeruf): گهورهبوون، شهرهف پی بران، مشهرف بوون.
- تشریح** - مص. ع (تیشهشریه - teşrîh): شهرح و شروقهکردن، توپکاری.
- تشریح** - مص. ع (تیشهشریء - teşrî'): روونکردنهوهی ریگه یان شهریعهت. دهستووردانان.
- تشریف** - مص. ع (تیشهشریف - teşrîf): شهرهف پیدان، هاتن، پیشوازی کردنی ئابرومه ندانه.
- تشریق** - مص. ع (تیشهشریق - teşrîx): رووکردنه روزهلات، جوان بوون، وشکهوهکردنی گوشت له بهر هتاو.
- تشریک** - مص. ع (تیشهشریک - teşrîk): شهریک کردن، بهستنی قهیتانی پیتلاو.
- تشرین** - (تیشهشرین - tişrîn): ههردوو مانگی ۱۰ و ۱۱.
- تشیع** - مص. ع (تیشهشعیوب - teşe'ub): پهراگندهبوون، پهرتته وازهبوون، پهرت و بلاو بوونهوه، لق لی بوونهوه، تهرزلیبوونهوه.
- تشیع** - مص. ع (تیشهشعوء - teşe'su'): درهخشانهوه، درهوشانهوه.
- تشیفی** - مص. ع (تیشهشفی - teşefî): ئارام بوونهوه، چاکبوونهوه، ئاسوودهیی

تشی - (تهشی - tešî) : سیخور، سیخ چوله.

تشیخ - مص. ع (تہشہ ییوخ - tešeyyux) : پیرویون.

تشیع - مص. ع (تہشہ ییوع - tešeyyu) : پیرووی کردن، بوونه شیعه، شیعه گه رایبی.

تشیید - مص. ع (تہشیید - tešyîd) : بینا کردن، بهرزکردنی دیوار یان خانوو.

تشییع - مص. ع (تہشییع - tešyî) : بهریت کردن، به شداری کردن له ناشتنی مردودا.

تصاحب - مص. ع (تہسأهوب - tesahub) : داگیر کردن، زهوت کردن، به خاوهن بوون، دهست بهسه راگرتن، به دهست هیتان.

تصادف - مص. ع (تہسأدوف - tesaduf) : رووبه پرووبونه وهی به کتر، گه بیشتنه یه کدی بهریتکوت، پیتک گه بیشتن، تهسأدوف، حادیهسه.

تصادم - مص. ع (تہسأدوم - tesadum) : پیتکدادان، تامپون.

تصاریف - ا. ع (تہسأریف - tesarîf) : رووداوپن روژگار، دهورانی زهمانه، کاره ساتین روژگار.

تصاعد - مص. ع (تہسأئود - tesa'ud) : بهرزبوونه وه، چوونه سهر.

تصانيف - مص. ع (تہسأنیف - tesanîf) : پۆلین کردن، نووسین و ریتکخستننی کتیب، شیعر گوتن، جوړه شیعریتکه به گورانی دهگوتری.

تصاوير - ع (تہسأفیر - tesavîr) : وینه، نیگاران، پهردهی نیگارکیتشی.

تصحیح - مص. ع (تہس هیه - teshîh) : راستکردنه وه، ههله گیری، ههله چنی، ههله بژتری.

تصحیف - مص. ع (تہس هیف - teshîf) : ههله کردن له نووسیندا، گورینی وشه به کهم کردن یا زیاد کردنی خاله کانی، یان جیتگورکیتی پیسته کانی.

تصدق - مص. ع (تہسه ددوغ - tessedux) : سه دهقه کردن، خیرکردن، به لاگهردان، به لاوه گیتی.

تصدی - مص. ع (تہسه ددی - teseddî) : هاتنه پیش، له نه ستوگرتنی کارتیک، دهست پیشکهری.

تصدیر - مص. ع (تہس دیر - tesdîr) : دهست پیتک، دانیشتن له سهه رووی مه جلیس، دیباجه، پیشه کی کتیبان.

تصدیع - مص. ع (تہس دیء - tesdî) : گزیه ندنانه وه، سه ریه شه دروست کردن، نه زیه تدان.

تصدیق - مص. ع (تہس دیخ - tesdîx) : باوهر کردن، سه ماندن، شایه تی دان له سهه دروستی کارتیک.

تصرف - مص. ع (تہسه روف - tesaruf) : به دهست هیتان، دهستکاری کردن، زهوت کردن، داگیر کردن.

تصریح - مص. ع (تہس ریه - tesrîh) : سه راحت گویی، راشکاوی، ئاشکرا کردن، قسهی ئاشکراو له پروو.

تصرف - مص. ع (تہس ریف - tesrîf) : گهردانی وشه، دهستکاری کردن، گورین.

تصعید - مص. ع (تہس عید - tes'id) : بهرزبوونه وه، بهرزکردنه وه.

تصغیر - مص. ع (تہس غیر - tesxîr) :

تشی - (تهشی - tešî) : سیخور، سیخ چوله.

تشیخ - مص. ع (تہشہ ییوخ - tešeyyux) : پیرویون.

تشیع - مص. ع (تہشہ ییوع - tešeyyu) : پیرووی کردن، بوونه شیعه، شیعه گه رایبی.

تشیید - مص. ع (تہشیید - tešyîd) : بینا کردن، بهرزکردنی دیوار یان خانوو.

تشییع - مص. ع (تہشییع - tešyî) : بهریت کردن، به شداری کردن له ناشتنی مردودا.

تصاحب - مص. ع (تہسأهوب - tesahub) : داگیر کردن، زهوت کردن، به خاوهن بوون، دهست بهسه راگرتن، به دهست هیتان.

تصادف - مص. ع (تہسأدوف - tesaduf) : رووبه پرووبونه وهی به کتر، گه بیشتنه یه کدی بهریتکوت، پیتک گه بیشتن، تهسأدوف، حادیهسه.

تصادم - مص. ع (تہسأدوم - tesadum) : پیتکدادان، تامپون.

تصاریف - ا. ع (تہسأریف - tesarîf) : رووداوپن روژگار، دهورانی زهمانه، کاره ساتین روژگار.

تصاعد - مص. ع (تہسأئود - tesa'ud) : بهرزبوونه وه، چوونه سهر.

تصانيف - مص. ع (تہسأنیف - tesanîf) : پۆلین کردن، نووسین و ریتکخستننی کتیب، شیعر گوتن، جوړه شیعریتکه به گورانی دهگوتری.

تصاوير - ع (تہسأفیر - tesavîr) : وینه، نیگاران، پهردهی نیگارکیتشی.

بچووک کرده‌وه، شکاننده‌وه.

تصفح - مص. ع (تسهه ففوه -
teseffuh): سه‌رنجدانی ورد، قوول
روانین، موتالاکردنی کتیب به وردی و په‌ره
په‌ره.

تصفیه - مص. ع (تسهفیه - tesfiye):
سافکردن، پاک کرده‌وه، نه‌هیشتنی
ناکوکی، پاک له پاک کرده‌وهی قهرزو
حیساب.

تصلب - مص. ع (تسهه للوب -
tesellub): رهق بوون.

تصمیم - مص. ع (تسه‌سمیم -
tesmîm): لیبران، هی‌مهت کردن، عه‌زم کردن،
بریاردان.

تصنع - مص. ع (تسهه ننوء -
tesennu'): رواله‌تبازی، خو‌رازانه‌وه،
خوناندنی ده‌ستکرد.

تصنیف - مص. ع (تسه‌سنیف -
tesnîf): پۆلین کردن، شی‌ع‌رگوتن، کو‌کردنه‌وه،
نووسینی کتیب.

تصور - مص. ع (تسهه قور -
tesevvur): خیال کردن، وینا کردن، نه‌ندیشه کردن.

تصوف - مص. ع (تسهه شثف -
tesvvuf): بوونه سو‌فی، ده‌رویشی،
په‌لاس پو‌شی، ناوی ته‌ریقه‌تیکی ئاینیه.

تصویب - مص. ع (تسه‌سقیب -
tesvîb): مساده‌قه، را له‌س‌ردان، ره‌زامه‌ندی
نه‌نجوومه‌نی وه‌زیران له‌سه‌ر بریاران.

تصویر - مص. ع (تسه‌سقییر -
tesvîr): وینه‌گرتن، نیگارکیشان.

تصویره - ا. ع (تسه‌سقییره -
tesvîre): په‌یکه‌ر، په‌رده‌یه‌ک که وینه‌ی که‌سیتک یا
شتیکی له‌سه‌ر بکیشری.

تضاد - مص. ع (ته‌زاد - tezad):
دژایه‌تی کردن، ناکوکی، نات‌ه‌بایی،
دژایه‌تی.

تضاریس - ا. ع (ته‌زاریس -
tezarîs): ددانه، شتی ددانه‌دار.

تضامن - مص. ع (ته‌زامون -
tezamun): زه‌مانه‌ت‌کردنی یه‌کتر،
بوونه‌که‌فیل، هاوکاری.

تضحیه - مص. ع (ته‌زه‌یهه -
tezhîye): قوربانی، سه‌برپینی مه‌رو
وشترو... بو‌قوربانی.

تضرر - مص. ع (ته‌زه‌رور -
tezerur): زه‌ره‌رکردن، زیان کردن.

تضرع - مص. ع (ته‌زه‌روء -
tezeru'): لالانه‌وه و پارانه‌وه.

تضریب - مص. ع (ته‌زریب -
tezrîb): لیدانی توند، فیتنه‌گپران، تیکدانی میانی
دوو‌که‌س.

تضریس - ا. ع (ته‌زریس -
tezrîs): ددانه‌کردن، گرنگ‌نکردن.

تضعیف - مص. ع (ته‌زئیف -
tez'îf): لاواز کردن، دوو‌چه‌نانه کردن، دوو
به‌رانبه‌رکردن.

تضمون - مص. ع (ته‌زه‌مون -
tezemmun): قه‌بول کردن، گرته‌وه.

تضمین - مص. ع (ته‌زمین -
tezmîn): زه‌مانه‌ت کردن، تی‌ه‌ل‌کیش (له
شی‌ع‌ردا)، خسته‌نه‌په‌نای خو، گونجاندن.

تضییع - مص. ع (ته‌زیء -
tezyî): زیاه‌کردن، خه‌سار کردن، فه‌وتاندن، له
که‌لک خستن.

تضییق - مص. ع (ته‌زیغ -
tezyîx): ته‌نگا و‌کردن، ته‌نگ پی‌ه‌ل‌چنین،

- خستنه ته نگانه .
- تطابق** - مص. ع (ته تابوغ - tetabux):
چون یه کی، جووت بوون.
- تطاول** - مص. ع (ته تافول - tetavul):
گهردن کئی ششی، دهست دریتی
کردن، ته عه داکردن.
- تطبیق** - مص. ع (ته تبیغ - tetbîx):
به رانبه ری، به رانبه ر کردنی دوو شت له گه ل
یه کدا.
- تطمیع** - مص. ع (ته تمیء - tetmî'):
ته ماع خستنه بهر.
- تطور** - مص. ع (ته ته قور - tetevvur):
گوژان، په ره سه نندن. نه مه شتیکی زور
باشه
- تطوع** - مص. ع (ته ته قوء - tetevvu):
گوپراه لئی، گهردن که چی، خو به خشین،
نه نجامدانی کاریک به مه بهستی عیبادهت
و چاکه.
- تطویل** - مص. ع (ته ته قیل - tetvîl):
تول پی دان، درپژ کوردنه وه، درپژداری
بپه وده.
- تطهیر** - مص. ع (ته ته هیر - tethîr): پاک
کردن، شوشتن، ته هاروت، پاکژ کوردنه وه،
پاکسازی.
- تطیر** - مص. ع (ته ته یور - teteyyur):
ره شینی، به دیه غبالی.
- تظاهر** - مص. ع (ته زاهور - tezahur):
پشتگرتنی یه کدی، ناشکرابوون،
خونواندن، پشتیوانی و هاوکاری کردنی
یه کدی.
- تظلم** - مص. ع (ته زه للوم - tezellum):
زولم کیشان، دادخواستن، گله یی کردن،
سکالا کردن له زولم و زوری که سیک.
- تعاب** - مص. ع (ته تاتوب - teatub):
گله یی کردن، گازانده کردن له یه کدی.
- تعادل** - مص. ع (ته تادل - teadul):
به رانبه ر بوون، هاو تابوون، هاوسه نگی.
- تعارض** - مص. ع (ته تاروز - tearuz):
دژایه تی کردنی یه کتر، ناسازگاری،
نا ته بایی، ناکوکی، ناشیلگیری.
- تعارف** - مص. ع (ته تاروف - tearuf):
یه کتر ناسین، خیره اتنی یه کتر، پیشکده شی
دان.
- تعاضد** - مص. ع (ته تازود - teazud):
هاوکاری، کومه ک کردن، یارمه تی دانی
یه کتر.
- تعاطی** - مص. ع (ته تاتی - teatî):
ته گبیرو راویژ کردن، مامه له و سه ودا کردن،
پیدان.
- تعاقب** - مص. ع (ته تاغوب - teaxub):
دوا به دوا ی یه ک هاتن، پاشگیری.
- تعالی** - مص. ع (ته تالی - tealî):
به رزبوونه وه، بالا بوون، به رزبوون.
- تعالیق** - ع (ته تالیغ - tealîx): نه و
شه رحه ی له په راویزی نامه دا ده نووسری،
نه وه ی له په راویزی کتیبدا بنووسری.
- تعاند** - مص. ع (ته تاند - teanud):
عینادی کردن، رق به رقی، دژایه تی کردن.
- تعانق** - مص. ع (ته تانوغ - teanux):
دهست له مل کردنی یه کدی، یه کتر له
هامیزگرتن، په شتان، مله ما.
- تعاون** - مص. ع (ته تافون - teavun):
هاوکاری، دهستگیری.
- تعاویذ** - ا. ع (ته تافیز - teavîz):
نووشته و چاوه زار، په نادان، پاراستنی
که سیک، دالده دان.

- له... گله‌یی کردن. **تعاهد** - مص. ع (ته‌ئاهود - teahud):
 په‌یمان به‌ستن، وه‌ئه‌ستوگرتن.
تعاب - ا. ع (ته‌ئهب - teeb):
 ماندوو‌بوون، ماندوو‌په‌تی، شه‌که‌تی.
تعبد - مص. ع (ته‌ئه‌بود - teebud):
 عیب‌داده‌ت کردن، خو‌اپه‌رستی،
 کو‌یلا‌په‌تیکردن.
تعبیر - مص. ع (ته‌ئبیر - te' bîr):
 ته‌عبیرکردنی خه‌و، لیک‌دانه‌وه‌ی خه‌و،
 ده‌رپین، گوزارشت.
تعبیه - مص. ع (ته‌ئبییه - te' bîye):
 سازدانی سوپا، ئاماده‌کردن.
تعجب - مص. ع (ته‌ئه‌جوب - teeccub):
 سه‌رسام بوون، سه‌رسورمان.
تعجیل - مص. ع (ته‌ئجیل - te' cîl):
 خیراکردن، په‌له‌کردن، له‌زکردن.
تعداد - مص. ع (ته‌ئداد - te' dad):
 ژماردن، ژماره‌کردن، سه‌رژمیری.
تعدد - مص. ع (ته‌ئه‌دود - teeddud):
 زوربوون، زوربوونی ژماره، فره‌بوون.
تعدي - مص. ع (ته‌ئه‌دی - teeddî):
 ده‌ست درپژی، زولم کردن، زیده‌گاشی،
 ده‌رچوون له‌سنووری خو.
تعديد - مص. ع (ته‌ئدید - te' dîd):
 ژماردن، ژماره‌کردن.
تعديل - مص. ع (ته‌ئدیل - te' dîl):
 راستکردنه‌وه، هاوسه‌نگ کردن، هاوتایی.
تعذر - مص. ع (ته‌ئه‌زور - tezzur):
 عوزره‌پنانه‌وه، دژواربوون، به‌هانه‌خو‌ازی.
تعذيب - مص. ع (ته‌ئزب - te' zîb):
 عه‌زاب دان، ئازاردان، ئه‌شکه‌نجه‌دان.
تعرض - مص. ع (ته‌ئه‌روز - teeruz):
 ده‌ست درپژی، په‌لاماردان، روو وه‌رگپران
- له... گله‌یی کردن.
تعرفه - مص. ع (ته‌ئریفه - te' rîfe):
 ته‌عرفه، ناساندن، ناسنامه، لیستی نرخ‌ی
 کالا، لیستی باج.
تعرق - مص. ع (ته‌ئه‌روغ - teerux):
 ریشه‌داکوتان، ئاره‌قه‌کردن، ریشاژو بوون.
تعريب - مص. ع (ته‌ئرب - te' rîb):
 وه‌رگپران بو سه‌ر زمان‌ی عه‌ره‌بی،
 عه‌ره‌باندن.
تعريض - مص. ع (ته‌ئریز - te' rîz):
 پانکردن، قسه‌ی به‌تویکل.
تعريف - مص. ع (ته‌ئریف - te' rîf):
 ناساندن، ستایش کردن، باسکردن،
 روونکردنه‌وه‌ی حه‌قیقه‌تی کاریک.
تعریق - مص. ع (ته‌ئریغ - te' rîx):
 عه‌ره‌ق کردن، عه‌ره‌ق پی کردن،
 تیکه‌لکردنی شه‌راب له‌گه‌ل تۆزی ئاوا.
تعزیت - مص. ع (ته‌ئریه‌ت - te' zîyet):
 عه‌زیه‌تباری بو هه‌ر یه‌ک‌یک له‌ئیمامان.
تعزیر - مص. ع (ته‌ئزیر - te' zîr):
 دارکاری کردن، لومه‌کردن، سزادان، ته‌مب‌ی
 کردن، سه‌رزه‌نشت کردن.
تعسر - مص. ع (ته‌ئه‌سسور - teessur):
 ده‌گمه‌ن بوون، چوونه‌قاتی، دژواری،
 سه‌ختی، ئاسته‌نگی.
تعشق - مص. ع (ته‌ئه‌شوغ - teeshux):
 عاشق بوون، مه‌حه‌به‌ت نواندن، میه‌ره‌بان‌ی
 کردن، خو‌شه‌ویستی.
تعصب - مص. ع (ته‌ئه‌سب - teesub):
 په‌بهنده‌ی و دل‌بهنده‌ی
 به‌شتیک و به‌رگربکردن لینی، لایه‌نگری له
 که‌س‌یک یان ری‌بازتیک یان ئاینی، پاراستن

- و یارمه تیدان، ده مارگیری.
- تعطیل** - مص. ع (ته تیل - te'tîl): له کار خست، ده ست له کار کیشانه وه، بیکاری، روژانی کار نه کردن.
- تعظیم** - مص. ع (ته زیم - te'zîm): ریزگرتن، گه وره کردن، کړنوش بردن به مه به سستی ریز.
- تعفن** - مص. ع (ته فون - teeffun): بوگه ن بوون.
- تعفین** - مص. ع (ته فین - te'fîn): بوگه ناندن، گورینی تام و بوئی شتیک.
- تعقل** - مص. ع (ته غول - teexxul): ناقل بوون، بیرکردنه وه، هزرکردنه وه.
- تعقیب** - مص. ع (ته غیب - te'xîb): تاقیب کردن، سوراخ کردن، ویردو نزای پاش نویژ.
- تعقید** - مص. ع (ته غید - te'xîd): گریدان، نالوزاندنی قسه.
- تعقیم** - مص. ع (ته غیم - te'xîm): نه زوک کردن، شوشتن به دیتول، ته عقیم.
- تعلق** - مص. ع (ته لغ - teellux): دل به ندی به که سیک یان شتیکه وه، په یوه ندی، هه لواسین.
- تعلل** - مص. ع (ته لول - teellul): بیانوهیتانه وه، خوخالافاندن، بیانوگرتن، ماتدل بوون.
- تعلم** - مص. ع (ته لوم - teellum): فیرکردن.
- تعلیف** - مص. ع (ته لیف - te'lîf): نالقدانی چوارپایان، نالیکدانی ولاخان.
- تعلیق** - مص. ع (ته لیخ - te'lîx): هه لواسین، ناوی جووره خه تیکه، په راویزنوسی له سه ر کتیب.
- تعلیقه** - ا. ع (ته لیغه - te'lîxe): ته علیق، شروقه یه که له په راویزو پایینی کتیبدا دنووسری.
- تعلیل** - مص. ع (ته لیل - te'lîl): سه لماندن به به لگه وه، ده برینی هوئی کاریک، هویتانه وه.
- تعلیم** - مص. ع (ته لیم - te'lîm): فیربوون، فیرکردن، ته علیم دان، هه قووت.
- تعلمی** - ا. ع (ته لیمی - te'lîmî): کاروباری فیرکردن، دار ده ست، ده سته جلوه.
- تعمد** - مص. ع (ته مود - teemud): به نانقه ست، به مه به ست، به عه مدی.
- تعمق** - مص. ع (ته موغ - teemux): قول بوونه وه، وردبوونه وهی زور، دیقته تی زور له کاریکدا.
- تعمید** - مص. ع (ته مید - te'mîd): نه نجامدانی کاریک به نانقه ست، شوشتنی مندالان و نهو که سانه ی ده بنه مه سیحی به گویره ی ری و ره سمی تاییه تی.
- تعمیر** - مص. ع (ته میر - te'mîr): چاک کردنه وه، ناوه دانکردنه وه، ته مه ن دریزی.
- تعمیم** - مص. ع (ته میم - te'mîm): گشتاندن، عامه کردن.
- تعمیه** - مص. ع (ته میه - te'miye): موعه ماگویی، پوشین، نابینا کردن، پوشاندن.
- تعنت** - مص. ع (ته نوت - teennut): نازاردانی که سیک، گه ران به دووی عه بیدا، توندوتیژی.
- تعویذ** - مص. ع (ته فیز - te'vîz):

- نوشته، دوعای چاوه‌زار، دالده‌دان، په‌نادان.
- تعویض** - مص. ع (ته‌ثقیز - te'vîz): گۆپین، قه‌ره‌بوو کرده‌وه.
- تعویق** - مص. ع (ته‌ثقیغ - tevîx): دواخستن، ته‌گه‌ره تیخ‌خستن، تاخیرکردن.
- تعهد** - مص. ع (ته‌ئه‌هود - teehud): له‌ئه‌ستوگرتنی کارتیک، په‌یمان به‌ستن، به‌لین دان، خه‌مخواری.
- تعیش** - مص. ع (ته‌ئه‌ییوش - teeyyuş): گوزهران کوردن، خو‌شگوزهرانی، وه‌ده‌ست هیتانی ئه‌سپابی زیان.
- تعین** - مص. ع (ته‌ئه‌بیون - teeyyun): به‌چاو دیتن، گه‌وره‌یی و سامان په‌یدا کردن، پایه‌ وه‌ده‌ست هیتان.
- تعین** - مص. ع (ته‌ئیین - te'yîn): دامه‌زراندن، دیاری کردن.
- تغابن** - مص. ع (ته‌غابون - texabun): زهره‌رکردن، زهره‌رمه‌ند بوون، داخ‌خواردن، په‌شیمانی، یه‌کدی فریودان، له‌سه‌وادا.
- تغار** - (ته‌غار - texar): کاسه‌ی سواله‌تی، ته‌شت.
- تغافل** - مص. ع (ته‌غافل - texaful): غه‌فلت نواندن، چاوپوشی کردن، خو‌له‌گیلی دان.
- تغذی** - مص. ع (ته‌غه‌زی - texezzî): نان‌خواردن.
- تغذیه** - مص. ع (ته‌غزییه - texzîye): نان‌دان، خواردن، خواردن پیتدان.
- تغزل** - مص. ع (ته‌غه‌زول - texezzul): ناشقیینی، غه‌زهل گوتن، گوتنی شیعیری ناشقانه.
- تغسیل** - مص. ع (ته‌غسیل - textsîl): شو‌ردن.
- تغلیظ** - مص. ع (ته‌غلیز - texlîz): قسه‌ی ره‌ق به‌که‌سیک وتن، خه‌ستکردن.
- تغنج** - مص. ع (ته‌غه‌ننوج - texennuc): نازکردن، نازفرۆشی.
- تغنی** - مص. ع (ته‌غه‌ننی - texennî): گوزرانی گوتن، سترین، زه‌نگین بوون، گوزرانی چرین.
- تغنیه** - مص. ع (ته‌غنیه - texnîye): گوزرانی گوتن، ستران چرین.
- تغیوط** - مص. ع (ته‌غه‌قوت - texevvut): گوکردن، ریتن، ریان.
- تغیر** - مص. ع (ته‌غه‌یور - texeyur): گوزان، گهران، توره‌بوون.
- تغییر** - مص. ع (ته‌غییر - texyîr): گۆپین، گوزانکاری.
- تف** - (ته‌ف - tef): حه‌راره‌ت، گه‌رمی، روناکی، نور، تیشک.
- تف** - (توف - tuf): تف، به‌لغهم.
- تفاح** - ا. ع (توففاه - tuffah): سیو، سیف.
- تفاحش** - مص. ع (ته‌فاهوش - tefahuş): جنیودان، کاری له‌راده‌به‌ده‌ر خراپ و ناشییرین، جماندان، فاحیشه‌کاری.
- تفاخر** - مص. ع (ته‌فاخور - tefaxur): په‌سه‌ریه‌کدا نازین، نازین، نازفرۆشی، فه‌خرکردن.
- تفاریق** - ا. ع (ته‌فاریق - tefarîx): شتین په‌راگه‌نده.
- تفاسیر** - ا. ع (ته‌فاسیر - tefasîr): ته‌فسیران، لیکدانه‌وه، شه‌رح و شرۆشان،

رائه. **تفاسیل** - مص - ا. ع (تفاسیل - tefasîl): شهرح و شرفه‌ی زیاد، تول و ته‌فسیل پیدان. **تفاضل** - مص. ع (ته‌فازول - tefazul): بالاتر، زیاتر. **تفاله** - ا (توفاله - tufale): خلته، تلپه. **تفاوت** - مص. ع (ته‌فاوت - tefavut): جیاوازی، لیکدی دوورکه‌وتنه‌وه، فه‌رق و جیاوازی. **تفاهم** - مص. ع (ته‌فاهوم - tefahum): لیکدی حاللی بوون، ده‌رک‌کردنی مه‌به‌ستی به‌کدی. **تفاؤل** - مص. ع (ته‌فائول - tefa'ul): گه‌شبینی. **تفت** - ص (ته‌فت - teft): گه‌رم، توند، تیژ، به‌په‌له، به‌گه‌رمی. **تفتان** - ص (ته‌فتان - teftan): گه‌رم، داغ، برژاو، جوړه‌کولیره‌به‌که. **تفتن** - مص (ته‌ف تن - teften): سووره‌وه بوون، برژان. **تفته** - ا. مص (ته‌فته - tefte): سووره‌وه‌بوو، داغ‌بوو، کوتراو. **تفتیدن** - مص (ته‌ف تیدن - teftîden): برژاندن، سووره‌وه بوون. **تفتیده** - ا. مف (ته‌فتیده - teftîde): برژاو، سووره‌وه بوو. **تفتیش** - مص. ع (ته‌فتیش - teftîş): پشکنین، گه‌ران، فه‌حس‌کردن. **تفتین** - ع. مص (ته‌فتین - teftîn): ئازاوه‌نانه‌وه، فیتنه‌گیران. **تفحص** - مص. ع (ته‌فه‌هوس -

tefehhus): فه‌حس‌کردن، تا‌قیب‌کردن، گه‌ران، ته‌حقیق‌کردن ده‌رباره‌ی کاریک یان شتیک. **تفخیم** - مص. ع (ته‌فخیم - tefxîm): گه‌وره‌کردن، ریزگرتن. **تفدییه** - مص. ع (ته‌فدییه - tefdiye): فدیهدان، شتیک له‌بری رزگاری خو‌ت‌بده‌ی. **تفرج** - مص. ع (ته‌فه‌روج - teferuc): له‌ته‌نگانه‌ده‌رچوون، نه‌مانی‌خه‌م و په‌ژاره، گه‌شت و گه‌ران. **تفرد** - مص. ع (ته‌فه‌رود - teferud): ته‌نیابوون، تاکایه‌تی، سه‌ربه‌خو‌بی، تاک‌که‌وتنه‌وه. **تفرس** - مص. ع (ته‌فه‌روس - teferus): قول‌روانین له‌شتیک بو‌تی گه‌بیشتنی، سه‌رناسی. **تفرع** - مص. ع (ته‌فه‌روء - teferu'): لق و پوپ لی بوونه‌وه، ته‌رزلیبوونه‌وه. **تفرعن** - مص. ع (ته‌فه‌رئون - tefer'un): سته‌مکاری، زولم‌کردن، ته‌که‌بورو لووت‌به‌رزی، سه‌رکیشی‌کردن، لاسایی‌کردنه‌وه‌ی فی‌رعه‌ون له‌ته‌که‌بورو سته‌مدا. **تفرق** - مص. ع (ته‌فه‌روغ - teferux): په‌رته‌وازه‌بوون، په‌راگه‌نده‌بوون، بلا‌وبوونه‌وه. **تفرقه** - مص. ع (ته‌فریغه - tefrîxe): جودایی، ته‌فریقه‌نانه‌وه، جیا‌کردنه‌وه. **تفریح** - مص. ع (ته‌فریه - tefrîh): شادی‌کردن، شاد‌کردن، خو‌شی، گه‌ران و سه‌یران. **تفرید** - مص. ع (ته‌فرید - tefrîd):

رائه. **تفاسیل** - مص - ا. ع (تفاسیل - tefasîl): شهرح و شرفه‌ی زیاد، تول و ته‌فسیل پیدان. **تفاضل** - مص. ع (ته‌فازول - tefazul): بالاتر، زیاتر. **تفاله** - ا (توفاله - tufale): خلته، تلپه. **تفاوت** - مص. ع (ته‌فاوت - tefavut): جیاوازی، لیکدی دوورکه‌وتنه‌وه، فه‌رق و جیاوازی. **تفاهم** - مص. ع (ته‌فاهوم - tefahum): لیکدی حاللی بوون، ده‌رک‌کردنی مه‌به‌ستی به‌کدی. **تفاؤل** - مص. ع (ته‌فائول - tefa'ul): گه‌شبینی. **تفت** - ص (ته‌فت - teft): گه‌رم، توند، تیژ، به‌په‌له، به‌گه‌رمی. **تفتان** - ص (ته‌فتان - teftan): گه‌رم، داغ، برژاو، جوړه‌کولیره‌به‌که. **تفتن** - مص (ته‌ف تن - teften): سووره‌وه بوون، برژان. **تفته** - ا. مص (ته‌فته - tefte): سووره‌وه‌بوو، داغ‌بوو، کوتراو. **تفتیدن** - مص (ته‌ف تیدن - teftîden): برژاندن، سووره‌وه بوون. **تفتیده** - ا. مف (ته‌فتیده - teftîde): برژاو، سووره‌وه بوو. **تفتیش** - مص. ع (ته‌فتیش - teftîş): پشکنین، گه‌ران، فه‌حس‌کردن. **تفتین** - ع. مص (ته‌فتین - teftîn): ئازاوه‌نانه‌وه، فیتنه‌گیران. **تفحص** - مص. ع (ته‌فه‌هوس -

- تاکب و ونه وه له خه لکی، تاکرپه وی، تاکنشینی، که نارگرتن.
- تفریط** - مص. ع (تفریت - tefrît): به فیرودان، به بادان، له نیو بردن، زایه کردن، ته خسیرو دریغی.
- تفریغ** - مص. ع (تفریغ - tefrîx): به تال کردنه وه، ناماده کردن.
- تفریق** - مص. ع (تفریغ - tefrîx): جیا کردنه وه، په رته وازه کردن، لی ده ره پتان.
- تفس** - (تفس - tefs): حه رارهت، گهرمی.
- تفسان** - ص. فا (تفسان - tefsan): گهرم، داخ، شتیک به زهبری گهرمایی هه تاو بیان ناگر داغی داغ بووی.
- تفساندن** - مص (تفساندن - tefсандen): داغ کردن، گهرم کردن، سوور کردنه وه.
- تفسره** - ا. ع (تفسیره - tefsire): فه حسی پیشاوی نه خوش به مه بهستی دیاریکردنی نه خوشیبه که ی.
- تفسیدن** - مص (تفسیدن - tefsîden): داغ کردن، سوور کردنه وه.
- تفسیده** - ا. مف (تفسیده - tefsîde): داغ بوو، سووره وه بوو، برژاو.
- تفسیر** - مص. ع (تفسیر - tefsîr): ته فسیرو لیکدانه وه، شهرح و شرۆقه، رافه.
- تفسیق** - مص. ع (تفسیق - tefsîx): به فاسق ژماردن.
- تفصیل** - مص. ع (تفصیل - tefsîl): تول و تفصیل پیدان، شهرح و شرۆقه، دابه شکردنی کتیب به سه ره فه سلاندا.
- تفضل** - مص. ع (تفه زول - tefezzul): چاکه کردن، لوتف کردن، زیاد بوون.
- تفضیح** - مص. ع (تفه زیه - tefzîh): ریسوا کردن، ریسوایی.
- تفضیض** - مص. ع (تفه فزیز - tefzîz): زیوکفت، له ناوی زیو گرتن، به زیو سواغدان.
- تفضیل** - ص. ع (تفه فزیل - tefzîl): ته فزیل، ته فزیلدانی که سیک به سه ره که سیکدا.
- تفطن** - مص. ع (تفه فتون - tefettun): زانین، هوشمندی، زیره کی.
- تفقد** - مص. ع (تفه غغود - tefexxud): دلدانه وه، گهران، تاقیب کردن، گهران به دووی و نیوودا.
- تفقه** - مص. ع (تفه غغوه - tefexxuh): خویندنی زانسته نایینیبه کان، بوونه زانا.
- تفک** - ا (توفه ک - tufek): ساچمه زهن، تفهنگ، تاپر.
- تفکر** - مص. ع (تفه ککور - tefekkur): بیرکردنه وه، تیفکرین.
- تفکیر** - مص. ع (تفه کیر - tefkîr): بیرکردنه وه، تیفکرین، تیپهزان.
- تفکیک** - مص. ع (تفه فکیک - tefkîk): کوردنه وه، لیک کردنه وه، هه لوه شاننده وه.
- تفنگ** - ا (توفه نگ - tufeng): تفهنگ، تفهک.
- تفن** - مص. ع (تفه نون - tefenun): جوړاوجوړ بوون، سه رقالت بوون به گهمه ی جوړاوجوړه وه، فه نبازی.
- تفو** - ا (توفو - tufû): تفو، تف له چارهت.

- تفوق** - مص. ع (تفه فو-غ- tefevvux): سه‌رکه‌وتن.
- تفه** - مص. ع (تفه فو-ه- tefevvuh): زاره‌له‌هینان، دهم‌کردنه‌وه، قسه‌کردن، هینانه‌زمان.
- تفویض** - مص. ع (تفه فویض- tefvîs): سپاردن، سپاردنی‌کاریک‌به‌که‌سپیک.
- تفهم** - مص. ع (تفه فهم- tefehum): فه‌هم‌کردن، تیگه‌بشتن، حالی‌بوون.
- تفهیم** - مص. ع (تفه فهیم- tefhîm): تیگه‌یاندن، حالی‌کردن.
- تفیدن** - مص. ع (تفه فیده‌ن- tefîden): داغ‌بوون، سوور‌بوونه‌وه‌له‌ناو‌ئاگر‌یان‌له‌به‌ره‌تاو.
- تفیده** - ا. مف (تفه فیده- tefîde): برژاو، سووره‌وه‌بوو.
- تفء** - مص. ع (تفء- tixa'): خو‌پاراستن، پاریزکاری‌له‌خه‌راپه.
- تقابض** - مص. ع (تفه قابوز- texabuz): دان‌و‌وه‌رگرتن، دان‌و‌سه‌ندن، (له‌سه‌وداو‌معامه‌له‌دا).
- تقابل** - مص. ع (تفه قابول- texabul): رووبه‌پروو‌بوون، که‌وتنه‌به‌رانبه‌ر‌یه‌کدی.
- تقاتل** - مص. ع (تفه قاتول- texatul): یه‌کتر‌کوشتن، شه‌رکردن‌له‌گه‌ل‌یه‌کدیدا.
- تقادیر** - ع (تفه قادیر- texadîr): قه‌زاو‌قه‌ده‌ری‌خوایی.
- تقارب** - مص. ع (تفه عارب- texarub): خزمايه‌تی.
- تقارن** - مص. ع (تفه غارون- texarun): بوونه‌هاورپی‌و‌دوست، هاوتایی.
- تقاص** - مص. ع (تفه قاص- texas):
- تۆله‌سه‌ندنه‌وه‌له‌یه‌ک، حه‌یف، هه‌ق‌کردنه‌وه.
- تقاضا** - مص. ع (تفه قازا- texaza): داوا‌کردن، تکا‌کردن.
- تقاطر** - مص. ع (تفه قاتور- texatur): دلۆ‌یاندن، دلۆ‌یان، ده‌لان.
- تقاطع** - مص. ع (تفه قاتوء- 'texatu): دا‌بران‌له‌یه‌کدی، یه‌کتر‌پرینی‌دوو‌هیل، دوو‌پریمان.
- تقاعد** - مص. ع (تفه قاتود- texa'ud): خانه‌نشینی، که‌نارگیری.
- تقاوی** - مص. ع (تفه قاعی- texvî): کۆمه‌ک، پیشه‌کی، بنه‌تۆ‌که‌مالیک‌ده‌یدا‌به‌وه‌رزترو‌جووتیار‌پاشان‌له‌به‌ره‌که‌ی‌وه‌ری‌ده‌گریتنه‌وه.
- تقبل** - مص. ع (تفه قه‌بول- texebul): قه‌بول‌کردن، له‌ته‌ستۆ‌گرتن.
- تقبیح** - مص. ع (تفه قبیح- texbîh): ناشیرین‌کردن، جنیتودان، به‌دگۆ‌یی.
- تقبیل** - مص. ع (تفه قبیل- texbîl): راموسان، ماچ‌کردن، راموز.
- تقدس** - مص. ع (تفه قده‌دوس- texddus): پاک‌بوون، پیروژ‌بوون، پاک‌بوونه‌وه‌له‌عه‌یب.
- تقدم** - مص. ع (تفه قده‌دوم- texeddum): پی‌شکه‌وتن، پی‌شکه‌چوون.
- تقدمه** - مص. ع (تفه قده‌یه- texdime): که‌وتنه‌پیش، پی‌شکه‌شکردن، پی‌شکه‌کی، دیاری.
- تقدیر** - مص. ع (تفه ق‌دیر- texdîr): قه‌زاو‌فه‌رمانی‌خوایی، قه‌درگرتن، نه‌ندازه‌کرتن، خه‌مالاندن، چاره‌نوس، به‌ش

- و ناوچه‌وان.
تقدیس - مص. ع (ته‌غدیس - *texdîs*): پاک‌کردن.
تقدیم - مص. ع (ته‌غدیم - *texdîm*): پیش‌شک‌ش کردن، دیاری پی‌دان، پیش‌خستان، ناردنه پیش.
تقرب - مص. ع (ته‌غروب - *texerub*): نزدیک بوونه‌وه، بوونه خزم، نزیک، خزمایه‌تی.
تقریب - مص. ع (ته‌غریب - *texrîb*): نزدیک خستنه‌وه، زهمینه خوش‌کردن.
تقریر - مص. ع (ته‌غریر - *texrîr*): بیقرار کردن، دانپیدانان، به‌رقه‌رار کردن.
تقریظ - مص. ع (ته‌غریز - *texrîz*): مه‌دح کردن، ستایش کردن، ستایش کردنی کتیبیک بیان نووسینیک.
تقسیت - مص. ع (ته‌غسیت - *texsît*): ته‌خسید، دانه‌وی قهرز به‌قیست.
تقسیم - مص. ع (ته‌غسیم - *texsîm*): به‌ش کردن، له بی‌رکاریدا یاسای (دابه‌ش کردن) هه‌یه.
تقشیر - مص. ع (ته‌غشیر - *texşîr*): پاک‌کردن؛ توپکل لی‌کردنه‌وه.
تقصیر - مص. ع (ته‌غسیر - *texsîr*): ته‌خسیر کردن، دریغی کردن، که‌مته‌رخه‌می کردن.
تقطیر - مص. ع (ته‌غتیر - *textîr*): دل‌ویانندن.
تقطیع - مص. ع (ته‌غتی - *textî'*): پارچه پارچه کردن.
تقعر - مص. ع (ته‌غه‌ئور - *texe'ur*): چال بوون.
تقلا - مص (ته‌غه‌للا - *texella*): کوشش، هه‌ولدان، تل دان، ده‌ست و پی‌هاویشتن له جیگه‌دا، په‌له‌قازه.
تقلب - مص. ع (ته‌غه‌للوب - *texellub*): گۆران، ژیترو ژوور بوون، قلب بوونه‌وه، فیل و ده‌غه‌لکاری، نادرستی.
تقلد - مص. ع (ته‌غه‌للود - *texellud*): ملوانکه له‌مل کردن، کاریک له‌ئستو گرتن، له‌عۆبه‌گرتنی کاریک.
تقلی - ا (توغلی - *tuxlî*): کافر، کاور.
تقلیب - مص. ع (ته‌غلیب - *texlîb*): گۆرین، سه‌رنخون کردن، ژیترو بان کردن، هه‌لدانه‌وه.
تقلید - مص. ع (ته‌غلید - *texlîd*): لاسایی کردنه‌وه، گه‌ردانه‌کردنه‌مل، په‌یره‌وکردنی موجته‌هیدیک.
تقلیل - مص. ع (ته‌غلیل - *texlîl*): که‌م کردن، که‌م کردنه‌وه.
تقنین - مص. ع (ته‌غنین - *texnîn*): دانانی قانون، قانون دانان.
تقوا - ا. مص (ته‌غقا - *texva*): ته‌قوا، خواپه‌رستی، تاعه‌تکردنی خوا.
تقویت - مص. ع (ته‌غقیه‌ت - *texviyet*): به‌هیز کردن.
تقویم - مص. ع (ته‌غقیم - *texvîm*): راست‌کردنه‌وه، هه‌لسه‌نگانندن، نر‌خاندن.
تقویم - ا. ع (ته‌غقیم - *texvîm*): سالنامه، ته‌قویم.
تقه‌قر - مص. ع (ته‌غه‌ه‌غور - *texehxur*): پاشه‌کشه، گه‌رانه‌وه بو‌دواوه، پاشه‌وپاش رو‌یشتن.
تقی - مص. ع (ته‌غی - *texî*): به‌ته‌غوا، له‌خوا ترس، به‌تاعه‌ت.

- تقید** - مص. ع (ته غه ییود -
 texeyyud): پابه ندبوون، چوونه
 ژتیرباری کاریک.
- تقیه** - مص. ع (ته غییه - texîye):
 خو پاراستن، حه یا، شه رم، بیرو باوهر
 شاردنه وه.
- تک** - ص (تهک - tek): تاک و ته نییا،
 یهک، که م.
- تک** - ا (تهک - tek): بن.
- تک** - ا. مص (تهک - tek): غار،
 تیژرۆیی، راکردن.
- تک** - ا (توک - tuk): دهنوکی بالنده،
 نوکی خه نجه ر، نوکی سوژن و ده رزی.
- تکاب** - ا. مر (تهکاب - tekab): میزاف،
 میزاو، گۆلوی قوول که پی ناگاته بنی،
 چۆراو، تکاو.
- تکاپو** - ا. مص (تهکاپو - tekepû):
 ههول و ته قه لا، هاتوو چۆی به په له، گه رانی
 زۆر، په له پروزی، په له قازه.
- تکاسر** - مص. ع (تهکاسور - tekasur):
 زۆر بوون، فره بوون.
- تکائف** - مص. ع (تهکاسوف -
 tekasuf): چرپوونه وه، خه ست بوونه وه.
- تکاسل** - مص. ع (تهکاسول - tekasul):
 ته مه لی نواندن، خاوه خاو کردن.
- تکافو** - مص. ع (تهکافو - tekafu):
 کافی بوون و بهس بوون، چونیه کی،
 یه کسان بوون، به رانه ر بوون، هاوتایی.
- تکالیف** - ا. ع (تهکالیف - tekalîf):
 ئه رک و ناخۆشی، کاری قورس، مه شه قه ت
 و رهنج.
- تکامل** - مص. ع (تهکامل -
 tekamul): گه بیشتنه که مال، به ره به ره
- کامیل بوون.
- تکان** - ا (تهکان - tekan): جولان،
 تهکان، بزاغ.
- تکاندن** - مص (تهکاندهن - tekanden):
 جولانندن.
- تکاننده** - ا. فا (تهکانه نده -
 tekanende): جولینه ر، بزقده ر.
- تکانیده** - ا. مف (تهکانیده -
 tekanîde): جولاو، جولینه ر.
- تکاور** - ص (تهکافر - tekaver):
 خوشبه ز، تیژرۆ.
- تکبر** - مص. ع (تهکه بیور - tekebbur):
 لوت به رزی، به هه وا، ده عیه و فیز، فرناخ.
- تکبیر** - مص. ع (تهکبیر - tekbîr):
 گه وره کردن، گوتنی (الله اکبر).
- تکشر** - مص. ع (تهکه سسور -
 tekessur): زۆر بوون، زیاد بوون،
 فره بوون.
- تکشیر** - مص. ع (تهکسیر - teksîr):
 زۆر کردن، زیاد کردن.
- تکدر** - مص. ع (تهکه دور -
 tekeddur): دلته نگ بوون، سه رودل
 گیران، تاریک بوون.
- تکدی** - مص. ع (تهکه دی - tekedî):
 گه دایی کردن، ده رۆزه کردن، سوال کردن،
 پارسه کی.
- تکدیر** - مص. ع (تهکدیر - tekdîr):
 تاریک کردن، سه رو دل گرتن، دلته نگ
 کردن.
- تکذیب** - مص. ع (تهکزیب - tekszîb):
 به درۆ خستنه وه.
- تکرار** - مص. ع (تهکرار - tekrar):
 دووباره کردنه وه.

- تک رو** - ص. فا (تهک رهف - tek rev): تاکرهوی، به تهنیا رۆیی، که سیک به تهنیا به رینگه یه کدا بپروا.
- تکریم** - مص. ع (ته کریم - tekrîm): ریزگرتن، خهلات کردن.
- تکز** - ا (ته کهژ - tekej): ناوکی ترئ.
- تکسر** - مص. ع (ته که سسور - tekes sur): شکان.
- تکفل** - مص. ع (ته که ففول - tekefful): که فالت کردن، گرتنه خو، له ئه ستو گرتن.
- تکفیر** - مص. ع (ته کفیر - tekfîr): پوشین، پوشینی حه قیقهت، که فارهت دان، به کافر کردنی که سیک.
- تکفین** - مص. ع (ته کفین - tekfîn): کفن کردن.
- تکل** - ا (ته کهل - tekel): بهران، که ته و زهلام، نا قولاً.
- تکلان** - ا. ع (توکلان - tuklan): سپاردنی کاری خوژت به یه کیک دی، ته وه کول، پشت به ساتن.
- تک لپه** - ا. مر (تهک له پپه - tek leppe): گیایه که.
- تکلتو** - ا (ته که لتو - tekeltû): ژیرزین، نار ه فگیر.
- تکلس** - مص. ع (ته که لوس - tekellus): کلس گرتن، بوون به کلس، بوون به قسل.
- تکلف** - مص. ع (ته که لوف - tekelluf): خو ره نجان، زه حمهت، له عو ده گرتن، چوونه ژیرباری قورسی نااسایی.
- تکلفه** - ا. ع (ته کلیفه - teklife): رهنج و زه حمهت، ئه رک، کاری دژوار.
- تکلم** - مص. ع (ته که لوم - tekellum): قسه کردن، په یقین، هاتنه قسه، ئاخافتن.
- تکلیس** - مص. ع (ته کلیس - teklîs): قسلا و کردن، ته را و کردن، گهرم کردنی ته نیک تا وه کو قسلی لی بیت.
- تکلیف** - مص. ع (ته کلیف - teklîf): ئه رک خستنه سهر شان، گه بیشتنه ته مه نی بالغ بوون، کاری دژوار.
- تکمله** - ا. ع (ته کمیله - tekmile): پاشماوه، ته واو کهر، ته واو کردن.
- تکمه** - ا (توکمه - tukme): دوگمه، پشکوژ، قو پچه.
- تکمه** - ا (تیکمه - tikme): حه ریری زیر دوزی.
- تکمیل** - مص. ع (ته کمیل - tekmiil): ته واو کردن.
- تکنولوژی** - ا. ف (ته کنولوزی - teknolojî): ته کنولوزی، سه نه عت زانی.
- تکنیسین** - ا. فر (ته کنیسین - teknîsîn): ته کنیک کار.
- تکنیک** - ص. ف (ته کنیک - teknîk): ته کنیک، هونه رکاری.
- تکنی کالر** - ا. انگلا (ته کنی کاله ر - teknî kaler): ریچکه ی ته کنیکی.
- تک و پو** - ا. مص (تهک و پو - tekûpû): هه ول و ته قه للا، راکه پاک، هه لپه بو شتیک.
- تک و تاز** - ا. مص (تهک و تاز - tekûtaz): هه لپه، ته قه للا، راکه پاک.
- تکون** - مص. ع (ته که قشون - tekevun): دروست بوون، بوون، چیبوون.

- تکوین** - مص. ع (ته کفین - tekvîn): دروست کردن، خولقاندن، چیکردن.
- تکه** - (تیککه - tikke): تیکه، پارچه، پاروو.
- تکه** - (ته ککه - tekke): ته گه، سابرین، نیبری.
- تک یاخته** - ا. مر (ته ک یاخته - tek yaxte): ته ک خانه، گیسانه و هری یه ک خانه بی.
- تکیدن** - مص (ته کیده - tekîden): ته کاندان، غاردان.
- تکیده** - ص (ته کیده - tekîde): داته کیو، باریک و بنیس، له رولاواز، سیسه ل.
- تکیه** - (ته کیه - tekye): ته کی، جیی ده رویشان، پشتیوانه، پشت دان به شتیکه وه.
- تکیه گاه** - ا. مر (ته کیه گاه - tekyegah): ته کیه گا، پشت و په نا، شوینی پشت دانه وه.
- تگرگ** - (ته گهرگ - tegerg): ته رزه، ته بیروک، ته زره، گلیره، ته گر، ته بیر.
- تگین** - ص (ته گین - tegîn): میسر، دلاور، بویر، قوز.
- تل** - ا. ع (ته ل - tel): گگرد، ته په، ته پۆلکه.
- تلاتوف** - ا. ص (ته لاتوف - telatuf): هه راو هه نگامه، پیس و چه په ل، چلکن، قریژ.
- تلاحق** - مص. ع (ته لاهو غ - telahux): گه بیشتنه یه کدی، دوو به دووی یه ک هاتن.
- تلازم** - مص. ع (ته لازوم - telazum): پیکه وه به ستران، وابه سته بی.
- تلاش** - ا (ته لاش - telaş): ته لاش، هه ول، کوشش.
- تلاشی** - مص. ع (ته لاشی - telaşî): نه مان، له ناو چوون.
- تلاطف** - مص. ع (تلاتوف - telatuf): لوتف کردن، میهره بانسی کردن، چاکه کردن و خوش رفتاری له گه ل یه کدا.
- تلاطم** - مص. ع (ته لاتوم - telatum): پیکادادان، هاروژانی شه پۆلی ده ریا، لیکدی دان.
- تلافی** - مص. ع (ته لافی - telafî): قهره بوو کردنه وه، تۆله بو کردنه وه.
- تلاقی** - مص. ع (ته لاغی - telaxî): دیدار، یه کانگیری، پیک گه بیشتن، یه کتر دیتن.
- تلال** - ا. ع (تیلال - tilal): گردان، ته پۆلکان، زوورگ.
- تلالا** - ا (ته لالا - telala): ده نگ، گۆرانی، ستران.
- تلامزه** - ا. ع (ته لامیزه - telamize): قوتابیان، شاگردان.
- تلامیذ** - ا. ع (ته لامییز - telamîz): قوتابیان، شاگردان.
- تلان** - ص (ته لان - telan): قه له و، زور قه له و توندو تۆل، خه په.
- تلاوت** - مص. ع (تیلالقه ت - tilavet): خویندن، خویندنی قورحان.
- تلاؤ** - مص. ع (ته له لوء - tele'lu): بریقانه وه، دره خشانه وه، دره وشانه وه.
- تلبیس** - مص. ع (ته لبیس - telbîs): فیلبازی، پوژاندن، داپوژین، شاردنه وهی حه قیقه ت.

- تلبیه** - مص. ع (تلبییه - telbîye):
 وهدهنگه وههاتن، وهلامدانه وه، گوتنی:
 «لَبَّيْكَ...» له حه ج دا.
- تلخ** - ص (تهلخ - telx): تال،
 تونده ته بیعت، قسه ی ناخوش.
- تلخ کام** - ص. مر (تهلخ کام -
 telx kam): کام سوئی، که سهی که
 خوشی له خو نه بیینی و ژبانی زور دژوار و
 تال بی.
- تلخ کامی** - ا. مص (تهلخ کامی -
 telxkamî): نائومییدی، به دبه ختی،
 هیوا پروای.
- تلخ وش** - ص. مر (تهلخ وش -
 telxveş): تام تال، مهی، باده.
- تلخه** - ا (تهلخه - telxe): زراو، زهرداو،
 سه فرا، زراکک، زهرتال.
- تلخیص** - مص. ع (تهلخیص - telxîs):
 خولاسه کردن، کورتکردنه وه، کورت
 کردنه وه و روونکردنه وهی قسه،
 پوخته کردنه وه.
- تلذذ** - مص. ع (تهله زووز - telezzuz):
 له زهت بردن، له زهت لی کردن.
- تلسک** - ا (تیلیسک - tilisk):
 تهلسک، هیسشولکه تری، زهنگه ته،
 هیسشوی بچوک له هیسشوی زل.
- تلسکوپ** - ا. فر (تهلیسکوپ -
 teliskûp): تهلیسکوپ.
- تلطف** - مص. ع (تهله تتوف - telet-
 tuf): میهره بانی کردن، نهرمی نواندن،
 لوتف کردن، مه حه بهت نواندن.
- تلطیف** - مص. ع (تهلتیف - teltîf):
 جوان کردن، ناسک کردن، هیور کردن.
- تلف** - مص. ع (تهله ف - telef):
- به باچوون، فه وتان، نه مان، به فیروچوون،
 تهله ف بوون.
- تلفظ** - مص. ع (تهله ففوز - teleffuz):
 درک اندن، قسه کردن، وهله بز هاتن،
 کرک اندن، کرک کردن.
- تلفون** - ا. فر (تیلیفون - tilifûn):
 تهلی فون، تهله فون.
- تلفون گرام** - ا. فر (تهله فون گرام -
 telefogram): بروسکه ی نووسراو،
 په یامی تهله فونی که خرابیته سه ر
 کاغه ز.
- تلفیق** - مص. ع (تهلفیق - telfix):
 پیکه وه گریدانی قسه، دو پارچه ی کراس
 پیکه وه درون، ریکه خستن.
- تلقاء** - ا. ع (تیلغاء - tilxa'): دیدار،
 ژوان، دیدارگه.
- تلقی** - مص. ع (تهله غغی - telexxî):
 فیروون، دیدار، مولاتات کردن،
 وه درگرتن.
- تلخیص** - مص. ع (تهلغیه - telxîh):
 کوتان، په ییتانندن.
- تلقین** - مص. ع (تهلغین - telxîn):
 تهلقین دادن، فیرو کردن، که سیک به کردنی
 قسه یه ک ناچار بکری.
- تلکس** - ا. فر (تهلیکس - telîks):
 تهلیکس.
- تلکه** - ا (تهله که - teleke): تهله که،
 حیله، گهر، گزی، فیل، دهه.
- تلکه کردن** - مص (تهله که که کرده ن -
 teleke kerden): حیله کردن،
 تهله که کردن، بلوف، تهله که بازی.
- تلگراف** - ا. فر (تهله گراف - telegraf):
 تهله گراف.

- تلگرام** - ا. فر (تهلهگرام - telegram):
په پیامی تهلهگرافی که لهسه رکاغه ز نووسرابی.
- تلمبار** - ا (تهلهمبار - telembar):
شوینی تایبته بو به خییوکردنی کرمی ئاوریشم، زیاده شتی لهسه ریه که له که کراوی عه مارکراو.
- تلمبه** - ا (تولومبه - tulumbe):
ترومپا، دینه مو، شیر.
- تلمذ** - ع. مص (تهلهموز - telemmuz):
دهرس خویندن، بوونه قوتابی، قوتابیاتی.
- تلمع** - مص. ع (تهلهموء - telemmu):
دروهوشانه وه، بریقانه وه، بریسکانه وه.
- تلمیح** - مص. ع (تهلهیه - telmih):
تیل نیشان، سووکه ته مه شا، ته مه شاگردنی شتیکی و ئاماژه بو کردنی.
- تلمیز** - ا. ع (تیلیمیز - tilmiz):
خویندکار، شاگرد.
- تلنگ** - ا (تولهنگ - tuleng):
پان کردنه وه، سوال، گه دایی، پارسه کی.
- تلنگی** - ا (تولهنگی - tulengi):
سوالکهر، پارسه ک.
- تلنگ** - ا (تیلینگ - tiling):
سیرمه.
- تلنگ** - ا (تهلهنگ - teleng):
لیدان به سه ری په نجه، لیدانی ده ف و دایه ره.
- تلنگر** - ا (تهلهنگور - telengur):
دهنگی سه ری قامکان که له شتیکی بدن، په له پیتکه.
- تلو** - ا. ع (تیلغه - tilve):
پاش، بیچوه و شتر که دوا دایکی خوئی ده که ویت.
- تلوث** - مص. ع (تهله فثوس - televvus):
له وتان، پیس بوون،
- ئالوده بوون.
- تلون** - مص. ع (تهله فثون - televvun):
رهنگاو رنگ بوون، هه رده مه هی به رهنگی.
- تلویح** - مص. ع (تهله فیه - telvih):
ئاماژه کردن له دووره وه، نیشان دان، حالی کردنی مه به ستیکی به هیما و ئاماژه، دهست شه کانه وه.
- تلویزیون** - ا. فر (تیلی فزیون - tili vizyun):
ته له فزیون.
- تله** - ا (تهله - tele):
ته له.
- تله** - ا (تیلله - tille):
پله، پله هی نه رده وان، زه رکه ش.
- تله بست** - ا. مر (تهله به ست - telebest):
دار به ست، ئه سکه له.
- تله پاتی** - ا. فر (تیلی پاتی - tilipati):
تله پاتی، په یوه ندی فیکری نیوان دوو که س له مه ودای دووره وه، گوئزانه وه دی فیکر.
- تله ف** - مص. ع (تهله هه هوف - telehuf):
تله هوف، خه مخوری، مشورخواردن، تامه زرایی.
- تلین** - مص. ع (تهله بیون - teleyyun):
نهرم بوون، مه رایگی کردن.
- تلیین** - مص. ع (تهلیین - telyin):
نهرم کردن.
- تم** - ا (تهم - tem):
ئاوی سسپی یان ره شی چاو، تاریکی، ره شی، لیتایی که ده که ویتنه سه ر چاو، ته مومر.
- تم** - ا (تیم - tim):
بابه تی سه ره کی، بابته، باس، هه وین، هامیژن.
- تئاتر** - ا. فر (ته مائیم - tema'im):
چاوه زار.

- تمات** - ا. فر (تومات - temat): توماته، گوجه‌فهره‌نگی، باژاناسور.
- تمائل** - مص. ع (تماسول - temasul): هاوتایی، وهک یه‌کی، هامتایی.
- تمائیل** - ا. ع (تماسیل - temasîl): په‌یکه‌ران.
- تماخره** - ا (توماخره - temaxere): گالتسه و سوعبه‌ت، شوخی، حنه‌ک.
- تمادی** - مص. ع (تومادی - temadî): راکشان، به‌رده‌وام بوون، دریتیبوونی ماوه، دریتیبوونی.
- تمار** - ا. ع (تومار - temmar): خورما‌فروش، که‌سیک که سه‌وداو مامه‌له‌ی خورما ده‌کات.
- تمارض** - مص. ع (توماروز - temaruz): خو نه‌خوش خستن، نه‌خوشی نواندن.
- تماس** - مص. ع (توماس - temas): په‌یوه‌ندی کردن، نزیکی.
- تماسک** - مص. ع (توماسوک - temasuk): یه‌کگرتن، خو‌پراگرتن، خو‌پاراستن.
- تماشا** - ع. مص (توماشا - temaşa): سه‌یرکردن، توماشا‌کردن، گه‌ران و سه‌یران.
- تماشائی** - ص (توماشائی - temaşa'î): شایسته‌ی توماشا، مایه‌ی سه‌رنج، جوان و دیده‌نی، توماشا‌کهر.
- تماشاچی** - ص (توماشاچی - temaşaçî): توماشا‌فان، که‌سیک که سه‌یری نمایش یان گه‌مه یا پیش‌برکن بکات، بینهر، دیتهر.
- تماشی** - ع. مص (توماشی - temaşî): پیکه‌وه ری کردن، پیاسه کردن پیکه‌وه.
- تمالک** - مص. ع (تومالوک - temaluk): بوونه خاوه‌نی خو‌ت.
- تمام** - ص. ع (تومام - temam): ته‌واو، ته‌کمیل، دروست، بی‌ع‌یب، هه‌موو، لاپ.
- تمامت** - مص. ع (تومامه‌ت - temamet): ته‌واو کردن، کامیل کردن.
- تمامی** - ص. ع (تومامی - temamî): ههر هه‌موو، به‌ته‌واوی، به‌لاپی.
- تمایوز** - مص. ع (تومایوز - temayuz): جیابوونه‌وه، جیالی‌کدی، جیابوونی هه‌بوون له‌گه‌ل یه‌کدیدا.
- تمایل** - مص. ع (تومایل - temayul): داشکان به‌لایه‌کا، خواریوون به‌لایه‌کدا، ناره‌زوو کردن، مه‌یل‌کردن.
- تمبر** - ا. فر (تومبر - tember): پولی، پولی پوخته.
- تمتع** - مص. ع (تومته‌تو - temettu): به‌رخوردار بوون، سود‌بردن، له‌زهد بردن، چیتزه‌رگرتن.
- تمسال** - مص. ع (تومسال - temsal): نمونه‌هینانه‌وه، مه‌سه‌ل هینانه‌وه، شتیک و ده‌کو شتیک تری لی بکرت.
- تمسال** - ا. ع (تومسال - timsal): نیگار، وینه، په‌یکه‌ر، کوته‌ل، هه‌یکه‌ل.
- تمسل** - مص. ع (تومسه‌سول - temessul): هاوشی‌وه‌بوون، مه‌سه‌ل هینانه‌وه، نمونه‌هینانه‌وه.
- تمسیل** - مص. ع (تومسیل - temsîl): مه‌سه‌ل هینانه‌وه، نمونه‌هینانه‌وه، حیکایه‌ت هینانه‌وه.
- تجمع** - مص. ع (تومه‌ج‌موج - temecmuc): مینگ، جولان.

- تمجید - مص. ع (تهمجید - temcîd):** ستایش کردن، گه‌وره‌کردن، ریزگرتن.
تدد - مص. ع (تهه‌ددود - temeddud): کشان، راکشان، پالک‌وتن، هه‌لاژان، رازان.
تدون - مص. ع (تهه‌ددون - temeddun): به‌مه‌ده‌نی بوون، شارنشین، شارستانی‌ت.
تدید - مص. ع (تهمدید - temdîd): کشاندن، دریت‌کردنه‌وه.
تمرد - مص. ع (تهمه‌رود - temerud): سه‌ریچی کردن، یاخی بوون، سه‌رکیشی.
تمرم - مص. ع (تهمه‌رمور - temermur): جولان، له‌رزین.
تمرین - مص. ع (تهمرین - temrîn): ته‌مرین، راهینان، نه‌رم کردن، فیت‌کردن.
تمساح - ا. ع (تیمساح - timsah): تیمساح.
تمسخر - مص. ع (تهمه‌سخور - temesxur): ریش خه‌ن، گالت‌ه‌پی کردن، مه‌سخره پی کردن.
تمسک - مص. ع (تهمه‌سسوک - temessuk): گرتن، چنگ لی گیرکردن، ده‌ساویز، په‌لپ و بیانوو.
تمسکن - مص. ع (تهمه‌سکون - temeskun): هه‌ژاریبون.
تمشاء - مص. ع (تیمشاء - timşa'): رویشتن، روین، پیاسه‌کردن.
تمشک - ا (تهمی‌شک - temişk): توت‌رک، توت‌رک.
تمشی - مص. ع (تهمه‌ششی - temeşşî): روین، پیاسه‌کردن.
تمشیت - مص. ع (ته‌مشیی‌ت - temşîyet): به‌ری کردن، ره‌وان کردن، رایب کردنی کاریک.
- تمضمض - مص. ع (تهمه‌زمموز - temezmuz):** ئاو له‌دهم وهردان، غه‌رغهره.
تمغا - ا. ت (تهمغا - temxa): ته‌مغه، مؤر، داغمه.
تمکن - مص. ع (تهمه‌ککون - temekkun): ده‌وله‌مه‌ند بوون، وه‌ده‌ست هینانی پله‌و پایه، جیت‌گیربوون.
تمکین - مص. ع (تهمکین - temkîn): جیت‌گیرکردن، قه‌بول کردن، ده‌وله‌مه‌ند کردن.
تملق - مص. ع (تهمه‌للوغ - temellux): مه‌رایب، ریابازی، زمان لوسی، ریایی، دووریی.
تملک - مص. ع (تهمه‌للوک - temelluk): مولکداربوون.
تمنه - ا (تهمه‌نه - temene): دهرزی لیغه‌درن، دیلوان، دلیوان، ته‌به‌نه.
تمنی - مص. ع (تهمه‌ننی - temennî): خوزیا خواستن، ئاره‌زووکردن، ته‌مه‌ناکردن، ئاواتخوازی.
تموج - مص. ع (تهمه‌ثوج - temevvuc): شه‌پؤل دان، پیلدان.
تموز - ا (ته‌موز - temmûz): مانگی ته‌موز (۷)، گه‌رمای سه‌خت.
تمول - مص. ع (تهمه‌فقول - temevvul): بۆنه‌خاوه‌ن مال، زه‌نگین بوون.
تمهید - مص. ع (ته‌مه‌ید - temhîd): هه‌موارکردن، ئاماده‌کردن، ریگه‌خۆش کردن.

- تمهیل** - مص. ع (ته مهیل - temhîl):
مۆلّهت دان، دهرفته پیح دان، موراعات،
نهرمی کردن.
- تمیز** - ا. ص (ته میز - temîz): پاک،
پاکیزه، زیره کی و هوشیاری، فهرق و
جیایی.
- تمیز** - مص. ع (ته مه یوز - temeyyuz):
ناسینه وه، جیابوونه وه.
- قیمه** - ا. ع (ته میمه - temîme):
چاوه زار.
- تمیز** - مص. ع (ته مییز - temyîz):
ناسینه وه، جیاکردنه وه، جیاکردنه وه و
ناسینی شتان لیکدی.
- تن** - (تهن - ten): تهن، لهش، به دهن،
به ژن و بالا.
- تن** - ا. فر (تون - ton): تون، به رزی و
نزمی دهنگ و گوزانی.
- تن** - ا. فر (تهن - ten): تهن، هه زار
کیلۆ.
- تناد** - مص. ع (ته ناددود - tenaddud):
لیکدی ره وینه وه، په راگه نده بوون.
- تنازع** - مص. ع (ته نازو - tenazu):
به شه رهاتن، کیشمانه کیش، گینگه شه،
قه رقه شه.
- تن اسا** - ص. فا (تهن ئاسا - tenasa):
ئیسراحه تخواز، خوشگوزهران، یه کیتیک
دایمه دهر به سستی ئیسراحه تی خۆی بی.
- تن اسان** - ص (تهن ئاسان - tenasan):
ته ندروست، ساغ، ته مه ل، تهن په روه ری،
خوشگوزهرانی، ته وه زه لی.
- تناسب** - مص. ع (ته ناسوب - tenasub):
هاوئا هه نگی، گونجان، په یوه ندی،
خزمایه تی، هاو پیتزه.
- تناسخ** - مص. ع (ته ناسوخ - tenasux):
دۆنای دۆن، گۆران، به تال کردنه وه.
- تناسل** - مص. ع (ته ناسول - tenasul):
زاوژی، نه وه خستنه وه، زورپیهت خستنه وه.
- تنافر** - مص. ع (ته نافور - tenafur):
نه سازان، لیکدی دوورکه و تنه وه، بیتزاربوون
لیکدی، نه گونجان.
- تنافی** - مص. ع (ته نافی - tenafî):
دژایه تی یه کدی، ناحه زی، نه یاری.
- تناقض** - مص. ع (ته ناغوز - tanaxuz):
دژ بوون له گه ل یه کدیدا، ناکۆکی.
- تنانی** - ص. ن (ته نانی - tenanî):
به دهنی، جه سته یی.
- تناوب** - مص. ع (ته نا قوب - tenavub):
به نۆره، ئه نجامدانی کاریک نۆره به نۆره.
- تناور** - ص (ته نا قهر - tenaver):
تۆکمه، قه له و، به هیتز.
- تناول** - مص. ع (ته نا قول - tenavul):
نان خواردن، ده ست گه یاندن، گرتن.
- تناهی** - مص. ع (ته نا هی - tenahî):
گه بیشتنه کۆتایی، بنه تایی.
- تنباکو** - ا (ته نباکو - tenbaku): تووتن،
ته ماکۆ.
- تنبان** - ا (تو نبان - tunban): بیجامه،
ده ریچ.
- تنبسه** - ا (ته نبه سه - tenbese): مافور،
فهرش، قالی، رایه خ.
- تنبک** - ا (تو نبه ک - tunbek): دومبگ،
ته پل.
- تنیل** - ص (ته نبه ل - tenbel): ته مه ل،
ته وه زه ل، ئیش نه که ر.
- تنبل** - ص (تو نبول - tunbul): فیل،
حیله، ته له که، جادو، ئه فسوون.

تنبور - (تهنبور - tenbûr): ته‌موره، ته‌نبور، ته‌مبوره، ته‌میره.
تنبوشه - (تهنبوشه - tenbûşe): تاوه‌رۆ، مه‌نهۆڵ.
تنبه - مص. ع (ته‌نه‌ببوه - tenebbuh): وه‌ئاگاهاتن، وه‌خۆهاتن، بیداریوون، ئاگاداریوون.
تن‌بها - (ته‌ن‌به‌ها - tenbeha): پارهی که‌فاله‌ت، ئه‌و پارهی‌ه‌ی که‌یه‌کیک بۆ ئازادبوونی یه‌کیک له‌ زندان، له‌ قاسه‌ی مه‌حکه‌مه‌ دای بیتی.
تنبیدن - مص (ته‌نبیده‌ن - ten bîden): رووخان، هه‌ره‌س هینان، دارووخان، داته‌پین.
تنبنده - ا. فا (ته‌نبه‌نده - tenbende): دارووخاو، هه‌ره‌س بردوو.
تنبیده - ص. مف (ته‌نبیده - ten bîde): رووخاو.
تنبیه - مص. ع (ته‌نبیه - tenbîh): بیدارکردنه‌وه، ئاگادارکردن.
تن پرور - ص. فا (ته‌ن په‌رڤه‌ر - tenperver): ته‌مه‌ل، له‌ش به‌ دۆشاو، خۆشگوزهران، ده‌ست و پێ سپی.
تن‌پوش - ا. مر (ته‌ن پوش - tenpûş): پۆشاک، جل، به‌رگ.
تنجیدن - مص. (ته‌نجیده‌ن - tencîden): تیک ترنجان.
تنجیده - ص. مف (ته‌نجیده - tencîde): تیک ترنجاو.
تنجیز - مص. ع (ته‌نجیز - tencîz): نه‌نجامدان، ره‌واکردن.
تنجیم - مص. ع (ته‌نجیم - tencîm): ئه‌ستیره‌ناسی، ئه‌ستیره‌وانی، به‌ختگره‌وه.
تنحنج - مص. ع (ته‌نه‌هنوه - tenehnuh): سافکردنی ده‌نگ.
تنخواه - (ته‌نخا - tenxah): سه‌رمایه، پولی نه‌غد، زێرو زیو، سه‌روه‌ت و سامان.
تنخواه‌گردان - ا. مر (ته‌نخاهی گه‌ردان - tenxahîgerdan): ئیحتویاری بزاو، پارهی‌ه‌ک که‌ له‌ قاسه‌ی دایه‌ره‌ دابنری تا له‌ کاتی پیتویستدا خه‌رج بکری.
تند - ص (توند - tund): چالاک، چایوک، توپه، خیرا، تون و تفت، تیژ، برنده.
تنداب - ا. ص (تونداب - tundab): تیزاب، که‌لبه‌زه، تاقگه، سولاف، تیزه‌نگ، ریتزای به‌ خور.
تندباد - ا. ص (توندباد - tundbad): تۆفان، باوبۆران، بارۆقه.
تندبار - ا. ص (توندبار - tundbar): گیانه‌وه‌رانی درنده.
تندخو - ص (توندخو - tundxû): توره، سه‌رچل، تونده‌میزاج.
تندر - (تونده‌ر - tunder): هه‌وره، تریشقه، هه‌وره‌ بروسکه.
تندر دادن - مص (ته‌نده‌ر داده‌ن - tenderdaden): رازی بوون، قایل بوون، هاتنه‌ ره‌دا، ئاماده‌بوون بۆ کاری.
تندروست - ص. مر (ته‌ندوروست - tendurust): له‌ش ساغ، سه‌لامه‌ت.
تندرو - ص. فا (توندروه - tundrew): توندروه، بی په‌روا، خۆشبه‌ز، تیزرۆ.
تندرو - ص. مر (توندرو - tundrû): رووگرژ، مۆن، رژد، به‌غیل، چاوچنۆک.
تندم - مص. ع (ته‌نه‌ددوم - tenehnuh): سافکردنی ده‌نگ.

tensîs: ئاشکرا کردن و روونکردنه‌وهی
مانای قسه.

تنصیف - مص. ع (ته‌نسیف - tensîf):
نیوه‌کردن.

تنطق - مص. ع (ته‌نه‌تتوغ - tenettux):
قسه‌کردن، پشتتین به‌ساتن.

تنظیف - مص. ع (ته‌نزیف - tenzîf):
پاک‌کردنه‌وه.

تنظیم - مص. ع (ته‌نزیم - tenzîm):
ریک‌خستن، هۆندنه‌وهی جه‌واهییر، نه‌زم
(شیعر).

تنعم - مص. ع (ته‌نه‌ئوم -
tene'um): خوشگوزهرانی، گه‌بیشتنه
نازو نیعمه‌ت، ژیان به‌نازو نیعمه‌ت.

تنفر - مص. ع (ته‌نه‌ففور - teneffur):
ره‌وینه‌وه، دورکه‌وتنه‌وه، بیزاربوون، بیزاری
و نه‌فرت.

تنفس - مص. ع (ته‌نه‌ففوس -
teneffus): هه‌ناسه‌دان، نه‌ف‌ه‌س
کیشان.

تنفیذ - مص. ع (ته‌نفیز - tenfîz):
جی‌به‌جی‌کردن، ره‌وانه‌کردن، ناردن،
دی‌واوده‌رکونکردن.

تنقاد - مص. ع (ته‌نقاد - tenxad):
سه‌رافی‌کردن، کپین و فرۆشتنی پاره،
جیاکردنه‌وهی پاره‌ی قه‌لپ له‌پاره‌ی ئه‌سل،
ره‌خنه‌ی نه‌ده‌بی.

تنقل - مص. ع (ته‌نه‌غول -
tenexxul): جی‌گۆپین، مه‌زه‌خواردن،
نوقل و ئاجیل‌خواردن.

تنقیح - مص. ع (ته‌نقیح - tenxîh):
بژارکردن، پاک‌کردن، چاک‌کردنه‌وهی
نووسین له‌عه‌یب و نوقستانی، پاک‌نووسی.

teneddum: په‌شیمان بوون، ژتیوان
بوون.

تنده - (تونده - tunde): نشیوی هه‌زار
به‌هه‌زار، لیژگه، قه‌دیالی زۆر رک.

تندیاز - ص. فا (توندیاز - tundyaz):
توندوتیژ، تیژپه‌ر.

تندیس - ا. مر (ته‌ندیس - tendîs): ته‌ن
ئاسا، په‌یکه‌ر، کۆته‌ل، هه‌یکه‌ل، تیمسال.

تن زدن - مص (ته‌ن زده‌دن - tenzeden):
خۆ له‌سالوزی دان، نه‌چوونه‌ژیربار،
بی‌ده‌نگی‌کردن، به‌سه‌رخۆ نه‌هینان.

تنزل - مص. ع (ته‌نه‌ززول - tenezzul):
له‌به‌رده‌هینان، هاتنه‌رده‌ا، خواری کیشان.

تنزه - مص. ع (ته‌نه‌ززوه - tenezzuh):
گه‌شت و سه‌یران، پاک‌بوونه‌وه، چوونه
گه‌ران، سه‌یران.

تنزیب - (ته‌نزیب - tenzîb): سارغی،
شاش، کراس، فانیه‌ی شاش چنراوی
ژیره‌وه.

تنزیل - مص. ع (ته‌نزیل - tenzîl):
داشکان، هینانه‌خوار، ریک‌خستن.

تنزیه - مص. ع (ته‌نزیه - tenzîh):
پاک‌کردنه‌وه، دووری له‌خراپه، دوور
خستنه‌وهی که‌سپیک له‌خراپه‌کاری.

تنسک - مص. ع (ته‌نه‌سسوک -
tenessuk): خو‌اپه‌رستی،
عیباده‌تکاری.

تنسیق - مص. ع (ته‌نسیق - tensîx):
ریک‌خستن، ته‌رتیب‌کردن، هاوئا‌هه‌نگی
کردن.

تنشیط - مص. ع (ته‌نشیت - tenşît):
شادمان‌کردن.

تنصیص - مص. ع (ته‌نسیس -

- تنقید** - مص. (ته نغید - tenxîd): ره‌خنه‌گرتن، هه‌لسه‌نگاندن.
- تنقیه** - مص. ع (ته نغیییه - tenxiye): پاک‌کردنه‌وه، جۆمالّ کردن.
- تنک** - ص (تونوک - tunuk): ته‌نک، ناسک، راخستنی فەرش له‌سه‌ر زه‌وی.
- تنک اب** - ا. مـ (تونوک ئاب - tunukab): ته‌نکاو.
- تنکر** - مص. ع (ته‌نه‌ک‌کور - tenek kur): خو‌گۆرین، گۆران.
- تنکه** - ا (تونوکه - tunuke): ده‌رپین کورته.
- تنکه** - ا (تونوکه - tunuke): بنی ده‌رگاو په‌نجه‌ره که له دار دروست ده‌کری.
- تنکیر** - مص. ع (ته‌نکیر - tenkîr): نه‌کیره کردن، نه‌ناس کردن، گومناو کردن.
- تنکیل** - مص. ع (ته‌نکیل - tenkîl): سزادان، سه‌رکوت کردن، به‌عیبه‌ت کردن، شیواندن.
- تنگ** - ص (ته‌نگ - teng): ته‌نگ، ته‌سک.
- تنگ** - ا (ته‌نگ - teng): دۆل، گه‌لی، ته‌نگه، شیو، ده‌ره.
- تنگ** - ا (ته‌نگ - teng): بن زگ، ته‌نگه، که‌مه‌ریه‌ندی و لاخی یه‌کسم.
- تنگ** - ا (ته‌نگ - teng): جه‌والّ، ته‌لیس، بار، تابار، لیوی دل‌به‌ر.
- تنگ** - ا (تونگ - tung): تونگه، شه‌ریه.
- تنگاب** - ص (ته‌نگاب - tengab): ته‌نکاو، ئاوی ته‌نک، شه‌رعا، گۆشتاوی که‌م ئاو.
- تنگاتنگ** - ص. مـ (ته‌نگا ته‌نگ - tengateng): زۆر ته‌نگ، پی‌که‌وه چه‌سپیوو.
- تنگبار** - ص (ته‌نگبار - tengbar): یه‌کیتکه له ناوه‌کانی خوا.
- تنگبیز** - ا. مـ (ته‌نگبیز - tengbîz): ته‌نگ بی، هیلّه‌ک.
- تنگ چشم** - ص (ته‌نگ چه‌شم - tengçeşm): به‌رچاو ته‌نگ، چاو‌بچووک، رزډ، ده‌ست نوقاو، پی‌سکه، به‌خیل.
- تنگ‌دست** - ص (ته‌نگ‌ده‌ست - tengdest): فه‌قییر، هه‌ژار، نه‌دار، بی‌پاره، بی‌مالّ، ته‌نگ‌ده‌س.
- تنگ‌دل** - ص (ته‌نگ دیل - tengdil): دل‌ته‌نگ، غه‌مگینی، په‌شیتو، خه‌مبار.
- تنگ‌سال** - ص (ته‌نگ‌سال - tengsal): وشکه‌سالی، سالی قات و قری، بی‌بارانی، گرانی.
- تنگنا** - ا. مـ (ته‌نگه‌نا - tengena): ته‌نگی، ته‌نگانه، سه‌ختی و گوشار، ته‌نگه‌به‌ر، شوتینی ته‌نگ.
- تنگ‌وزئیل** - ا. ت (ته‌نگ‌وزئیل - tengûz'îl): سالی به‌راز، ناوی سالی دوانزه‌یه‌می دوانزه‌ساله‌ی تورکییه.
- تنگه** - ا (ته‌نگه - tenge): که‌نالّ، ته‌نگه، ته‌نگه‌لان، (ته‌نگه‌ی هورمز)، گه‌لی.
- تنگه** - ا (تینگه - tinge): پارچه‌یه‌کی بچووکی زێر یان زیو، برتیک پاره، بر.
- تنگی نفس** - ا. مـ (ته‌نگی نه‌فه‌س - tengî nefes): ته‌نگه‌نه‌فه‌س، ته‌نگه نه‌فه‌سی، نه‌خۆشی هه‌ناسه‌سواری.

- تندر** - مص. ع (تهنه مور-tenemmur):
 توره بوون، توندو تیژی نواندن، وه کو پلنگ لیپهاتن.
- تنمیه** - مص. ع (تهنمیه-tenmîye):
 نه شو نما کردن، پهره پیدان، وه رار کردن، ناگرهه لگیرساندن، دوو زمانی و قسه هه لبه ستن.
- تنندو** - ا (تهنه ندو-tenendû):
 جو لایه نه، جو لایی کهره، جالجالۆکه داپیرو شک.
- تن و توش** - ا. م (تهن و توفش-tenutuvş):
 لهش و لار، شنگ و تاقهت.
- تنور** - ا (تهنور-tenûr):
 ته نور، ته ندور.
- تنور** - مص. ع (تهنه فقور-tenevvur):
 روشن بوونه وه، کهوتنه بهر روشنایی، داروهه لسهون له به دهن تا مووه که ی به ری.
- تنوره** - ا (تهنوره-tenûre):
 دۆلاش، دوکه لکیش، دهوره دانی که سیتیک یان شتیک.
- تنوع** - مص. ع (تهنه فقوء-tenevvu):
 جو راجو جو بوون، هه مه جو ری.
- تنومند** - ص (تهنومه ند-tenûmend):
 زه لام، قه لهو، توکمه، بالابه رز، به هیتر.
- تنویر** - مص. ع (تهنقییر-tenvîr):
 منه وه کردن، روشنبیر کردن، رووناک کردن.
- تنویم** - مص. ع (تهنقیم-tenvîm):
 نواندن، نواندن موگناتیزی، هیپنوتیزم.
- تنوین** - مص. ع (تهنقین-tenvîn):
 دوو سهر، دوو ژیر، دوو بو ر.
- تنه** - ا (تهنه-tene):
 به دهن، لهش، قه دی درهخت.
- تنه** - ا (تهنه-tene):
 داوی جالجالۆکه، تو ری داپیرو شک.
- تنهها** - ص (تهنهها-tenha):
 تنه نیا، تاک، که سیتیک بی هاوده م و تنه نیا بی.
- تنیا** - ا. فر (تهنیا-tenya):
 جو ره کرمیکه له ریخو له ی مرو فدا دروست ده بی.
- تنیدن** - مص (تهنیدن-tenîden):
 فریودان، ته نین، چنن، داو چنینی جالجالۆکه یان کرمی ناوریشم.
- تننده** - ا. فا (تهنه نده-tenende):
 جالجالۆکه، داپیرو شک.
- تنیده** - ا. مف (تهنیده-tenîde):
 چنراو، ته نراو، داوی جالجالۆکه.
- تنیزه** - ا (تهنیزه-tenîze):
 بنار.
- تینیس** - ا. انگل (تینیس-tinîs):
 یاری تینیس.
- تو** - ض (تو-tü):
 راناوی دوو هم که سی تاک.
- تو** - ا (تو-tû):
 ناوه وه، تو ی.
- تو** - ا (تو-tew):
 تاو، تین، گهرما، حه رارهت.
- تواب** - ص (ته فشاب-tevvab):
 تو به قه بولکه ر، گوناح به خش، خوا، تو به کار، گه راوه له گوناح.
- توابع** - ع (ته قابیئ-tevabi):
 پاشگرو پاشکو، خولامان، په یروان.
- توابل** - ا. ع (ته فابل-tevabil):
 نالهت و زهرده چه وه، به هارات.
- تواتر** - مص. ع (ته فاتور-tevatür):
 دوا به دوا، په یتا په یتا.

- توارث** - مص. ع (ته فاروس - tevarus): میراتگری.
- توارد** - مص. ع (ته فارود - tevarud): پیکه وه هاتن، له یهک شوین دابه زین، له ئه ده بیاتدا بریتییه له وهی دوو شاعیر بیوهی ناگایان لیک بی، شیعریکی وه کو یهک بلین به راده یهک وا بزانی که یه کیکیان له وی تری دزیوه.
- تواری** - مص. ع (ته قاری - tevarî): په نهان بوون، دهره ده ربوون، ئاواره بوون، ون بوون، دیار نه مان، پیتواربوون.
- تواریخ** - ا. ع (ته قاریخ - tevarîx): میژوو، دیرۆکان، تاریخ، سه ربور و رووداوان.
- توازن** - مص. ع (ته قازون - te vazun): هاوسه نگی، هاوسه نگ بوون.
- تواضع** - مص. ع (ته قازوء - tevazu): ههستان له بهر که سیک، بی فیزی، خاکه رایبی.
- توافر** - مص. ع (ته قافور - te vafur): زۆربوون، فراوان بوون، فره بوون.
- توافق** - مص. ع (ته قافوغ - te vafux): ریکه وتن، یه کگرتن.
- توالت** - ا. فر (توالت - twalit): ته والت، میزی ته والت، ئارایشگه، ئابده سخانه.
- توالد** - مص. ع (ته فالود - te valud): زاوژی کردن.
- توالی** - مص. ع (ته قالی - te valî): یهک له دوی یهک هاتن، پهی دهر پهی.
- توان** - ا (تو فان - tuvan): توان.
- توانا** - ص (ته فانا - te vana): توانا، به تاقهت، به هیتز.
- توانستن** - مص - ته فانیسته ن - (tevanisten): توانین.
- توانگر** - ص. فا (ته فانگه ر - te vanger): توانا، به هیتز، هیتزار، ده وله مه ند.
- توام** - ا. ص (ته وئه م - tewem): لفانه، دووانه، جمکانه، هاو زاد، جمک، جووی.
- توآمان** - ا. ص (ته وئه مان - teweman): دوو هاو ری، دوو هاوتا، دوو لفانه، دوو جمک.
- توبال** - ا (توبال - tûbal): ئه وه به راده ی که له مس یان ئاسنی سووره وه کراو ده که وی له کاتی چه کوش کاریدا، خاکه.
- توبرکول** - ا. فر (توبره کول - tûberkûl): غودده.
- توبرکولز** - ا. فر (توبره کولوز - tûberkûluz): سیل، دیق.
- توبره** - ا (توبره - tûbre): توره که، کیسه، چاخ.
- توبه** - مص. ع (ته وبه - tewbe): تۆبه، په شیمان بوونه وه له گوناح، گه پانه وه له ناره وایی.
- توبیخ** - مص. ع (ته ویبخی - tewbîx): سه رزه نشت کردن، سه رکۆنه کردن.
- توپ** - ا (توپ - tûp): فوتبول، تۆپی جهنگ، تۆپی کوتال، قسه ی رهق و تانه و ته شه ر ئامیز.
- توپچی** - ا. ص (توپچی - tûpçî): تۆپچی، سه ربازی سه ر تۆپ.
- توت** - ا (توت - tût): دره ختی تو، تو، توی.
- توتالیتر** - ص. فر (توتالیته ر - tûtalîter): تۆتالیته ری، دکتاتۆری،

سته مکاری به کۆمه ل.

توتزار - ا. مر (توتزار - tûtzar): باخی تووان، تووستان.

توتفرنگی - ا (توت فرهنگی - tûtferengi): توی فرهنگی، میوه یه که له توو ده چیت لی تۆزی درشت تره، رهنگی سوورو تامی ترشیتیکی خو شه، قیتامینی (B و C) تیدایه.

توتقیزم - ا. فر (توته میوزم - tûttemizim): ته و ته م په روه ری.

توتو - ا (توتو - tûtû): خاکشیر، گیایه که ده لئین ده رمانه.

توتون - ا (توتون - tûtûn): تووتن، ته ماکۆ.

توته - ا (توته - tûte): زیاده گوشتی پیلوی چاو، سیچکه سلاوه، ته راخوما، سیپکه سلاوه.

توتیا - ا (توتیا - tûtîya): سورمه، کل، ده رمانیکی چاوانه.

توتیا - ا (توتیا - tûtîya): جو ره ژیشکیکی ده ریاییه، به ردی توتیا.

توثیق - مص. ع (ته وسیخ - tewsix): مکوم کردن، متمانه پی کردن.

توجع - مص. ع (ته فه جوء - teveccu): هاوده ردی، خه م خواردن، نالین له بهر تازار.

توجه - مص. ع (ته فه جوه - teveccuh): شتیکیدا، روو تی کردن.

توجیه - مص. ع (ته وجیه - tewcih): ئاراسته کردن، ناردن، روونکردنه وهی بابته و مه به ست.

توچال - ا (ته وچال - tewçal):

چاله به فر، یه خچال، سه هۆلدان.

توحد - مص. ع (ته فه هه هود - tevehhud): ته نییا بوون، به ته نییا مانه وه، ته نیایی.

توحش - مص. ع (ته فه هه هوش - tevehhus): وه حشی بوون، چۆل بوونی شوینی، ترسان، ره وانه وه له خه لکی، تو ره بوون، هۆقبوون.

توحید - مص. ع (ته وهید - tewhid): باوه ره یئان به یه کتایی خوا، سورته تی «قل هو الله احد»، یه کخستن.

توختن - مص (توخ ته ن - tûxten): دورین، تی هه لکیشان، گه ران، ویستن، دانه وهی قه رز یا نه مانه ت.

توزنده - ا. فا (توزه نده - tûzende): پاشه که وتکه ر، به ده ست هینه ر.

توخته - ا. مف (توخته - tûxte): دراوه، به ده ست ها توو، پاشه که وتکراو.

تودار - ص (تودار - tûdar): سړ قایم، رازدار، سړه لگر، رازیوش.

تودد - مص. ع (ته فه دود - teveddud): دۆستایه تی، نزیکیبونه وه.

توده - ا (توده - tûde): که له که، جه ماوه ری خه لک، گه ل.

توده شناسی - ا. مص (توده شناسی - tûde şinasî): له فولکلۆر و داب و نه ریتی خه لکی. شاره زایی

تودیع - مص. ع (ته ودیء - tewdi): به ری کردن و خوا حافیزی، سپاردن و دانان.

تور - ا (تور - tûr): په رده ی ناسکی کون کون، توپ، ره شکه.

تور - ا (ته فه ر - tever): ته ور، بیور.

- تور** - ا. فر (تور - tûr): عه‌ره‌پانه، گه‌ران، سه‌یران، سیاحت، گالیسکه.
- تورات** - ا. ع (تورات - tewrat): ته‌ورات، کتیبی نائینی جول‌ه‌کان، کتیبه‌که‌ی موسا.
- توربین** - ا. فر (توربین - tûrbîn): توربین، به‌رهمه‌پینه‌ری کاربا.
- تورق** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌روغ - teverux): گه‌لا‌خواردنی وشتر، وه‌ره‌قه وه‌ره‌قه بوون.
- تورک** - ا (توره‌ک - tûrek): چه‌قه‌ل، تورپی، تورپک.
- تورم** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌روم - teverum): ئاوسان، په‌نهمان.
- توریت** - مص. ع (ته‌وریس - tewrîs): میراتی دان به‌که‌سپیک، که‌سپیک بکری به‌میراتگر.
- توریست** - ا. مر. توریست - tûrîst): گه‌رپیده، گه‌رؤک، سه‌یاح.
- توریه** - مص. ع (ته‌ورییه - tewrîye): پو‌شین، و شارندنه‌وه‌ی حه‌قیقه‌ت.
- توز** - ا (توز - tûz): توتیکلی قایم و ناسکی جو‌ره دره‌ختیکه.
- توزیع** - مص. ع (ته‌وزیع - tewzî): دابه‌شکردن.
- توزین** - مص. ع (ته‌وزین - tewzîn): هه‌لسه‌نگان‌دن، خو‌ئاماده‌کردن بؤ قبول کردنی کاریک یان رووداویک.
- توسرخ** - ا. مر (توسورخ - tûsurx): جو‌ره میویه‌که.
- توسط** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌سوت - tevessut): ناوبری کردن، ناوه‌ند، ناوکویی.
- توسع** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌سوء - tevessu): به‌رین بوون.
- توسعه** - ا. مص (ته‌وسیه - tewsi'e): به‌رینی، به‌رینخوازی، فراوانخوازی.
- توسکا** - ا (توسکا - tûska): داری حور.
- توسل** - مص. ع (ته‌ق‌ه‌سسول - tevessul): ته‌شه‌بوز، ده‌ستوداوین که‌وتن، پارانه‌وه.
- توسن** - ص (ته‌وسنه - tewsen): توسن، سه‌رکیش، نارام.
- توسیع** - مص. ع (ته‌وسیع - tewsi'): به‌رین کردن، زور کردن، کرانه‌وه.
- توش** - ا. (توش - tûş): توانا، تاقه‌ت، توتیشو، خو‌راکی به‌ئندازه‌ی پیویست، به‌دهن، جه‌سته، لاشه.
- توش** - ا (توش - tûş): توتیشو.
- توشقان نیل** - ا (توشقان نیل - tûşxan 'îl): چواره‌م سالی دوانزه سالی تورکییه.
- توشک** - ا (توشه‌ک - tûşek): دوشه‌ک، دوشه‌گ.
- توشه** - ا (توشه - tûşe): توتیشو، خو‌راکی که‌م، خواردنی‌ک که‌له سه‌فه‌ردا له‌گه‌ل خو‌ده‌بریت.
- توشیح** - مص. ع (ته‌وشیح - tewşîh): رازانه‌وه، حه‌ماییل کردنه ملی که‌سپیک، جو‌ره هونه‌ریکی شیعرییه.
- توصیف** - مص. ع (ته‌وصیف - tewsi'f): وه‌سف کردن، ستایش کردن، په‌سندانی شتیک.
- توصیه** - مص. ع (ته‌وصییه - tewsi'ye): راسپاردن، ده‌رس دادان، وه‌سپت کردن.

- توضوء** - مص. ع (تهقه زوء - tevezzu') : دهست نوپژشتن، دهست نوپژ هه لگرتن، دهست نوپژ گرتن.
- توضیح** - مص. ع (تهوزیح - tewzîh) : روونکردنه وه، ئاشکراکردن، شهرح و شروقه کردن.
- توطئه** - مص. ع (تهوتیئه - tewtî'e) : زهمینه خووش کردن، هه موارکردن، دهستپیک و سه ره تا.
- توطن** - مص. ع (تهقه تون - tevetun) : وه تن هه لباردن، جیگیربوون، جیواربوون.
- توعد** - مص. ع (تهقه ئوعد - tev'ud) : هه پروگیف، هه ره شه کردن، ترساندن.
- توغ** - (توغ - tûx) : عه له م، به یداخ، ئالا، ئالایه کی گه وره به له هه ندی ناوچه دا له روژانی تازیه دا هه لده کری.
- توغل** - مص. ع (تهقه غغول - tevexxul) : موباله غه کردن، چوونه قوولایی شاریک، قوولبونه وهی زور له زانستدا.
- توفال** - (توفال - tûfal) : ته خته ی سه ره داره را.
- توفان** - (توفان - tûfan) : توفان، بابوژان، گپژهنگ و شه پۆلی خیرای ده ریا.
- توفان** - ص. فا (توفان - tûfan) : هات و هاوارکهر.
- توفر** - مص. ع (تهقه فور - tevefur) : زوربوون، راگرتنی حورمه تی که سیک، حورمه تگرتن.
- توفیدن** - مص. (توفیده ن - tûfiden) : هاوارکردن، خرۆشان، هه لچوون.
- توفنده** - ا. فا (توفه نده - tûfende) : هاوارکهر، هه راو هه نگامه نهره وه.
- توفیر** - مص. ع (تهوفیر - tewfîr) : کوکردنه وه، جیاوازی زورکردن، دانه وهی هه قی که سه سیک به ته واو ته تی، پاشه که وتکردن.
- توفیق** - مص. ع (تهوفیق - tewfîx) : پشتیوانی خوایی، رازی بوون، یارمه تی دان.
- توقع** - مص. ع (تهقه غغوء - tevexxu') : به ته ما بوون، چاوه روانی، پیشبینی کردن.
- توقیت** - مص. ع (تهوغیت - tewxît) : وهخت دانان، کات دانان.
- توقیر** - مص. ع (تهوغیر - tewxîr) : ته عزیز و ریز، ریزگرتن.
- توقیع** - مص. ع (تهوغی - tewxî') : ئیمزاکردن، مؤرکردن، واژووکردن.
- توقیف** - مص. ع (تهوغیف - tewxîf) : ته وقیف، گرتن.
- توکان** - ا. فر (توکان - tûkan) : بالنده به که له ناوچه گهرمه کانی ئه مریکادا هه به.
- توکسین** - ا. فر (توکسین - tûksîn) : ئاوی ژه هردار، ژه هریکه که له هه ندی میکرووب دروست ده بی.
- توکل** - مص. ع (تهقه ککول - tevekkul) : سپاردنی کار به وه کیل، پشت به ستن به خوا، که سی دی.
- توکید** - مص. ع (تهوکید - tewkîd) : دووپات کردنه وه.
- توکیل** - مص. ع (تهوکیل - tewkîl) : به وه کیل کردن، بریکاری.

توللا - مص. ع (تهقه للا - tevella): کارگرتنه نه ستۆ، دۆستایه تی کردن.

تولد - مص. ع (تهقه للود - tevellud): پهیدا بوون، له دایک بوون، هاتنه ئارا.

تولک - ص (تولهک - tûlek): زیرهک، چاپوک، بالندهی پهروه ریو.

توله - ا (توله - tûle): تۆته له سهگ، گوجیله سهگ.

توله - مص. ع (تهقه للوه - tevelluh): ناشق بوون، شهیدا بوون، حهیران بوون، ئاگا له خو پیران له خه مباری یان له خوشیدا.

تولی - مص. ع (تهقه للی - tevellî): کارگرتنه نه ستۆ، دۆستایه تی کردن.

تولیت - مص. ع (تهولییته - tewlîyet): خواداری، کردنه والی، سپاردنی کارتیک به که سیک.

تولید - مص. ع (تهولید - tewlîd): زایاندن، بهرهبه مهیتان.

تومان - ا (تومان - tûman): ئه م وشه یه له سهرده می مه غۆله کاندایه ئییران پهیدا بووه، بهرانبه ر به ده هه زار سه رباز بووه، له سهرده می قاجارییه کان ناوی پاره یه کی ئییرانی بوو بهرانبه ر به ده قران بوو.

تومر - ا. فر (تومر - tûmer): وهره م، ئاوسان، په نه م، په نام، ماسان.

تون - ا (تون - tûn): تان، رایه ل، راهی ل.

تون - ا (تون - tûn): ئاگردانی گه رماو، تون.

تونتاب - ا. ص (تونتاب - tûntab): تونچی، سه رپه رشتیاری ئاگردانی گه رماو.

تونل - ا. فر (تونیل - tûnil): تونیل، نه فه ق.

توهم - مص. ع (تهقه هه هوم - tevehhum): ترسان، خو ف کردن، گومان کردن، خه یال کردن، وه هم کردن.

توهین - مص. ع (تهوهین - tewhîn): لاواز کردن، سووک کردن، سست کردن، ئیبهانه کردن.

ته - ا (تهه - teh): ژیر، بن، پایین، کو تایی.

ته - ا (تهه - teh): تو ی، ناو.

تهاتور - مص. ع (تههاتور - tehatûr): گۆرینه وهی کالا، به درۆ خستنه وهی یه کتر، شه پرکردنی به ناهه ق له نیتوان دوو که سدا.

تهاجم - مص. ع (تههاجم - tehacum): هیرش کردنه سه ر یه ک، په لاماردانی یه کتری، هه لمه تدان.

تهانی - مص. ع (تههانی - tehanî): پیرۆزیایی کردن.

تهاون - مص. ع (تههافون - tehavun): له بهر داهیتان، سووک کردن، پشت گو ی خستن، فه رامۆشکاری.

تهایل - مص. ع (تههافل - tehavîl): ترساندن، گۆلی رهنگا و په رنگی به هار، رهنگی جیاوازی وهک سوورو زهردو که سک.

تهبندی - ا. مص (تههبندی - tehbendî): جزویه ند کردنی کتیب، سووکه خواردنی بهر له خواردنه وهی شه راب، بهرکول.

تهجد - مص. ع (تههه جود - teheccud): شه ونخونی، شه و بیداری، شه ونشینی.

تهجی - مص. ع (تههه جی - teheccî): حو نجه، حو نجی، حو نجه کردن.

- تهجیه** - مص. ع (تهجیه - tehçîye):
حونجه، فیربون، ژماردنی پیتی وشه و لیک جیاکردنه و بیان.
- تهچین** - ا. مر (تهچین - tehçîn):
په رده پلاو.
- تهدانسان** - ا. فر (تهدانسان - tehdansan):
چاخواردنه وه و سه ما.
- تهدوزی** - ا. مص (تهدوزی - tehdûzî):
جزوبه ندی دهفته روکاغه زو کتیبان.
- تهدید** - مص. ع (تهدید - tehdîd):
هه پروگه ف کردن، هه ره شه کردن.
- تههذب** - مص. ع (تههذب - tehezzub):
نوقسانی، به رزه ره وشتی.
- تههذب** - مص. ع (تههذب - tehzîb):
پاک کردن، خالیسه کردن، چاک کردنی شیعو په خشان له که مو کوری.
- تههک** - ص (تههک - tehek):
خالئ، رووت، هلؤل.
- تههکه** - مص. ع (تههکه - tehluke):
تالوکه، هیلاک، جیتی مه ترسی.
- تههکه** - ا. ع (تههکه - tehluke):
تالوکه، هه کارئ ئاکامی نابودی بی.
- تههلیل** - مص. ع (تههلیل - tehlîl):
تالیله، گوتنی «لا اله الا الله»، زیکری خوا.
- تههم** - ص (تههم - them):
نازا، دلیر، دلاوهر.
- تههم** - ا. ع (تههم - tuhem):
تؤمهت، ئیفترا.
- تههمت** - ا. ع (تههمت - tuhmet):
تؤمهت، ئیفترا، بوختان بو کردن.
- تههمن** - ص. مر (تههمن - tehmten):
به هیز، نازا، دلیر، نازناوی رۆسته می کوری زاله.
- تههیت** - مص. ع (تههیت - tehnîyet):
موباره کبایی، پیروزیایی کردن.
- تههور** - مص. ع (تههور - tehevur):
هه رهس هینانی بینا، بیج نه ده بی، بیباکی، زاتکردن، مله پوری.
- تههوع** - مص. ع (تههوع - tehevû):
دل تیک هه لاتن، رشانه وه، هینانه وه وده رشان.
- تههویل** - مص. ع (تههویل - tehvîl):
خستنه ترس، سامناک نواندن، رازاندنه وه به هوی جل و خشله وه.
- تههویه** - مص. ع (تههویه - tehvîye):
گۆزینی هه وا، ئیرکوندن.
- تههی** - ص (تههی - tuhî):
تههک، هلؤل، پوچ.
- تههیج** - مص. ع (تههیج - teheyyuc):
خرۆش، ورووژان.
- تههیگاه** - ا. مر (تههیگاه - tuhîgah):
که له که، خالیگه، قه برغه، برک.
- تههییه** - مص. ع (تههییه - tehiye):
ئاماده کردن.
- تههیج** - مص. ع (تههیج - tehyîc):
ورووژاندن، هینانه جووش، هینانه جوئه.
- تهیار** - ا. ص (تهیار - teyar):
تهیار، حازرو ساز.
- تیاسر** - مص. ع (تیاسر - teyasur):
به لای چه پیدا رویشتن.

- تيامن- مص. ع (تەيامون-teyamun): به لای راست دا رویشتن.
- تیب- ص (تیب- tîb): سه‌رگه‌ردان، مه‌دهوش، چه‌یران، شه‌یدا.
- تیپ- ا (تیپ- tîp): تیپ، ده‌سته، به‌شیکي سوپا.
- تیپ- ا. فـ (تیپ- tîp): نمونه، سه‌رمه‌شق.
- تیپا- ا. (تیپا- tîpa): لیدان به‌نوکی قامک.
- تیج- ا (تیج- tîc): چرۆ، خونچه‌ی تازه‌ی گه‌لادار.
- تیج- ا (تیج- tîc): ناوریشمی خاو، په‌مووی شیکراوه.
- تیجان- ا. ع (تیجان- tîcan): کۆی تاج، تاجان.
- تیر- ا (تیر- tîr): تیر، ئەوی به‌که‌وان ده‌بهاون، ده‌سته‌ک، کاربته.
- تیر- ا (تیر- tîr): به‌ش، پاژ.
- تیر- ا (تیر- tîr): ئەستیره‌ی عه‌تارد.
- تیر- ا (تیر- tîr): مانگی چواره‌می سالی هه‌تاوی.
- تیراژ- ا. فر (تیراژ- tîraj): تیراژ، ژماره‌ی نوسخه‌کانی روژنامه، گۆقار و کتیب که به‌یه‌ک که‌رته‌ت چاپ بکری.
- تیراژه- ا (تیراژه- tîraje): په‌لکه‌ ره‌نگینه، کۆلکه‌زیرینه، که‌سک و سوژ، زه‌ربنه‌و سیمینه.
- تیرباران- ا (تیرباران- tîrbaran): تیرباران، کوشتنی که‌سیک له‌ لایه‌ن ده‌وله‌ته‌وه.
- تیرتخش- ا. مر (تیرته‌خش- tîrtexş): فیشه‌که‌ شیتته، فیشه‌کی ئاته‌شبازی بۆ ته‌قه‌ی خوشی.
- تیررس- ا. مر (تیرره‌س- tîrres): تیراویتژ.
- تیرست- ا (تیره‌ست- tîrest): سی سه‌د.
- تیرک- ا (تیره‌ک- tîrek): تیری بچووک، فیچقه‌ی خوین له‌ ده‌ماره‌وه.
- تیرک- ا (تیره‌ک- tîrek): ئەستونی خیتوت، دیره‌ک.
- تیرکش- ا (تیرکه‌ش- tîrkeş): تیردان، هه‌گبه‌ی تیران، جیگه‌ی تیری که‌وان.
- تیرکمان- ا (تیرکه‌مان- tîrkeman): تیروکه‌وان.
- تیرگان- ا. مر (تیرگان- tîrgan): جه‌ژنیکه‌ ریکه‌وتی روژی سیازده‌ی مانگی چواره‌می سالی هه‌تاوییه.
- تیرم- ا. ص (تیره‌م- tîrem): خانمی گه‌وره‌ی هه‌ره‌می پاشا، خاتون.
- تیروئید- ا. ص. فر (تیروئید- tîrû'îd): غوده‌ی ده‌ره‌قی.
- تیره- ا (تیره- tîre): بنه‌ماله، تیره، تاییفه، به‌شیک له‌ هۆز.
- تیره- ص (تیره- tîre): تاریک، ره‌ش، که‌وه‌یی.
- تیره‌پشت- ا. مر (تیره‌ی پشت- tîrey puşt): مۆره‌غه‌ی پشت، برپه‌ی پشت.
- تیره‌روان- ص (تیره‌ره‌شان- tîrerevan): دل ره‌ش، ناو سک ره‌ش.
- تیره‌روز- ص (تیره‌روز- tîrerûz): به‌دبه‌خت، نه‌گبه‌ت، روژ ره‌ش، کلۆل.
- تیریز- ا (تیریز- tîrîz): گرۆل، تیریتژ، بال و په‌ری په‌له‌وه‌ران.

تیم - (تیم - tîm): کاروان سه‌رای گه‌وره.

تیم - (تیم - tîm): خه‌م، دلته‌نگی.

تیم - ا. انگل (تیم - tîm): تیپ، ده‌سته، تیپی فوتبول.

تیماج - (تیماج - tîmac): پیستی ناژه‌لی خوشه‌کراوی ده‌باغ دراو.

تیمار - (تیمار - tîmar): خزمه‌ت و سه‌ریه‌رشتی نه‌خوش، خه‌مخوری، دل‌سۆزی.

تیماردار - ص. فا (تیماردار - tîmardar): په‌رستار، خزمه‌تکهری نه‌خوش، خه‌مخور، تیمارقان.

تیمارستان - ا. مر (تیمارستان - tîmarstan): شیتخانه، جیگه‌ی شیتان.

تیمچه - (تیمچه - tîmçe): قه‌یسه‌ری، بازارؤکه له نیو بازاری گه‌وره‌دا.

تیمسار - (تیمسار - tîmsar): له‌قه‌بیکی سوپاییه بوئه‌فسه‌رانی له سه‌رتیپ بالاتر، له جیی جه‌ناب، فه‌رمانده‌ی هه‌موو سوپا.

تیمم - مص. ع (ته‌یه‌موم - teyemmum): کاری به‌ئانقه‌ست، ده‌ست نویژ شتن به‌خوئل له کاتی ناچاریدا وه‌کو نه‌خوشی، یان نه‌بوونی ناو.

تیمن - مص. ع (ته‌یه‌مون - teyemmun): موباره‌ک بوون.

تیو - (تیف - tîv): توانا، شینگ.

تیوا - (تیفا - tîva): بی باکی، بی نه‌ده‌بی، پرکیشی، مله‌وری.

تیز - ص (تیز - tîz): تیژ، برنده، تامی تون و تیژ، خیراو چاپوک، چالاک.

تیز - (تیز - tîz): تر، گووز، بای ده‌نگداری قون.

تیزاب - (تیزاب - tîzab): تیزاب.

تیزبال - ص (تیزبال - tîzbal): تیژبال، مه‌لی خیرا له فریندا.

تیزبین - ص. فا (تیزبین - tîzbîn): تیژبین، زور هوشیارو ورد.

تیزویر - ص (تیزویر - tîzvîr): بیرتیژ، هوشیار، به‌هوش، هویردار.

تیزهوش - ص (تیزهوش - tîzhûş): هوشمه‌ند، هوشیار، زیره‌ک، زرینگ.

تیسر - مص. ع (ته‌یه‌سسور - teyessur): ئاماده‌بوون، ئاسان بوون.

تیسیر - مص. ع (ته‌یسیر - teysîr): ئاسان کردن، حازر کردن.

تیشه - (تیشه - tîşe): ته‌شوی.

تیغ - (تیغ - tîx): تیغ، تیغی ده‌لاکی، شمشیر، هه‌ر ئامیرتیکی تیژو برنده.

تیغه - (تیغه - tîxe): تیغه، باریکه دیواری نیوان.

تیفوئید - ص. فر (تیفوئید - tîfû'id): تیفوئید.

تیفوس - ا. فر (تیفوس - tîfûs): تیفوس.

تیقظ - مص. ع (ته‌یه‌غغوز - teyexxuz): رابوون له‌خه‌و، هوشیاربوون، بیدار بوون.

تیقن - مص. ع (ته‌یه‌غغون - teyexxun): دل‌نیابوون، باوه‌رکردن.

تیله - (تیله - tîle): هه‌لمات، که‌لا، گوله، مه‌رمه‌ر، تیله، که‌لان.

تیول - ت - ا (تویول - tuyûl): موټک و
 ئاو و زهوییهک که له زهمانی زوودا
 پاشایان دهیاندا به ههندی کسه تا به
 دهرامه ته که ی بژین.

تیه - ع. ا (تهیه - teyh): گومپراییی،
 سه رگه ردانی، خوڤه سندی.

تیهاء - ص. ع (تهیهاء - teyha'):
 بیابانیک که مروټ تیایدا ون بیی و ری
 ده رنه کات.

تیهو - ا (تیهو - tîhû): سوټسکه،
 سوټسک.

ث- حر(ث- s):

پیتی پینجه می ئەلفبای فارسییه و به (سا) دهخوینریتته وه به حساوی ئەبجه دهکاته (۵۰۰).

ثابت - ا. فا. ع(سابیت - sabit): پایه دار، بهرقه رار، قایم.

ثابتیه - ا. فا. ع(سابیتیه - sabite): ههساره ی جیگیر، پایه دار، (بومی).

ثافل - ا. فا. ع(سافیل - safil): تلپه، پاشه روک، هه رشتتیک بن بنیتته وه.

ثاقب - ا. فا. ع(ساغیب - saxib): کونکەر، روشن، داگیرساو، پرشنگذار.

ثاقل - ص. ع(ساغیل - saxil): سهنگین، قورس، زۆر نه خوش.

ثالث - ص. ع(سالیس - salis): سی، سییه م، سییه م کهس.

ثالثه - ص. ع(سالیسه - salise): سییه م، (بو: می) ۱۰ لهسه ر ۶۰ سانیه.

ثالوث - ا. ع(سالوس - salûs): سییانه، سییانه ی پیروز: باب، کور،

روحي قودس (له ئایینی مهسیحیان).

ثامن - ص. ع(سامین - samin): هه شته م، ئیمامی هه شته م ناسراو به (رهزا).

ثامن الاثمه - (سامینل ئەئیمه - saminl e'ime): ئیمامی هه شته م (عهلی بن موسای کازم) ناسراو به (رهزا).

ثانوی - ص. ن. ع(سانه فی - sanevî): دووه مین، ناسه ره کی.

ثانی - ا. ع(سانی - sanî): دووهم، جووت.

ثانیه - ا. ص. ع(سانیه - sanîye): شه ست یه کی ده قیقیه یه ک.

ثانیه شمار - ص. فا(سانیه شمار - saniye şumar): سانیه ژمیر، میلی بچوکی سه عات که سانیه دیاری دهکات.

ثا - مص. ع(سه تر - se'r): تۆله، تۆل، حه یف، هه فکرده وه، کوشتنه وه ی بکوژ.

- تۆلۈل** - ا. ع (سوءلۈل - su'lûl): زىپىكە، كۈانى زۆر بچووك، بالووك، بالويك.
- ثبات** - مص. ع (سەبات - sebat): پايدەدارى، بەرقەرارى، بەرقەرارىبوون، بەردەوام بوون.
- ثبات** - ص. ع (سەببات - sebbat): ئەندىكاترتووس، دەفتەرى هاتوو و دەرچوو.
- ثبت** - مص. ع (سەبت - sebt): پايدەدارى، نووسىن.
- ثبوت** - مص. ع (سووت - subût): جىگىرىبوون، بەرقەرارىبوون، پايدەدارىبوون، سەلماندىن.
- ثبور** - مص. ع (سوبور - subûr): زىيان كىشان، گرتن، شىن و شەپۆرو واودىلا، كوژران.
- ثخانت** - مص. ع (سەخانت - sexanet): رەق بوون، قايم بوون، ئەستور بوون.
- ثخونت** - مص. ع (سوخنونت - suxûnet): سەخت بوون، خەست، غەلبىز.
- ثخين** - ص. ع (سەخين - sexîn): سەخت، بەسەبر، سەلارو سەنگىن، قايم، ئەستور.
- ثدى** - ا. ع (سەدى - sedî): مەمك.
- ثراء** - مص. ع (سەراء - sera'): دەولەمەند بوون، زەنگىنى، بە توانا بوون.
- ثروت** - ا. ع (سەرقەت - servet): سەررەت، سامان، مالى زۆر، دەولەت، دارايى، كوللوور.
- ثرى** - ا. ع (سەرا - sera): خاك، ئاخ، زەوى، زەوى شىدار، زەوى تەر، زناو.
- ثريا** - ا. ع (سورەيا - sureya): چلچرا، بورجىكە لە بورجەكانى مانگ، پەروين.
- ثعبان** - ا. ع (سوئبان - su'ban): مارى گەورە، ئەژدىها، حەزىيا، زەها، هەژدىها، ئەژدەها.
- ثعلب** - ا. ع (سەئلب - se'leb): رىئوى، رۆقى، رىقى.
- ثعلب** - ا. ع (سەئلب - se'leb): جۆرە گۈلچىكە، لە بەستەنى و شىرنىمەنىدا بەكار دىت.
- ثغر** - ا. ع (سەغر - sexr): ددان، ددانى پىشەو، دەم، سنوور، زار، دەف.
- ثغور** - ا. ع (سوغور - suxûr): ددانان، زاران، سنوران.
- ثفل** - ا. ع (سوفل - sufl): تلىپە، خلتە، خلت و خاشە، تلتە.
- ثفل دان** - ا. ع. فا (سوفل دان - sufildan): خلتەدان، شتى كە بەلغەم و لىكاوى تى بىكرىت.
- ثقات** - ا. ص. غ (سوغات - suxat): باوهرىپىكراوان.
- ثقافت** - مص. ع (سەغافەت - sexafet): زىرەكى، چالاكى، ماموستايى، بەهرەوهرى لە زانست و ئەدەبدا.
- ثقال** - ع (سىغال - sixal): قورس، سەنگىن، گران.
- ثقب** - ا. ع (سوغب - suxeb): كۈنان.
- ثقبه** - ا. ع (سوغبە - suxbe): كۈنى بچووك، كۈن.
- ثقل** - مص. ع (سىغل - sixel): گران بوون، گرانى، سەنگىنى.
- ثقل** - ص. ع (سىغل - sixl): گران

بوون، دهرکه و تنی بارداری ژن.
ثقل - مص. ع (سه غل - sexl): گران
 بوون، قورس بوون، هه لسه نگاندن.
ثقل - ا. ع (سه غل - sexel): باروبنه،
 سه رووت و سامان، هه شتیکی به نرخ و
 ده گمهن.
ثقلاء - ا. ع (سوغه لاء - suxela):
 گرانان، گرانجانان، رهزا قورسان.
ثقلت - ا. مص. ع (سه غله ت - sexlet):
 گرانی، سه نگینی، قورسی، وه نه وز،
 قورسی خواردن له سه ره گه ده دا.
ثقلین - ا. ع (سه غه له یین - sexeleyn):
 ئاده می و پهری، ئاده می و جنی.
ثقوب - ا. ع (سوغوب - suxûb):
 کونان، هه لیبوون.
ثقه - ص. ع (سیغه - sixe): باوهر،
 متمانه، که سی که جیتی باوهر بی، پروا.
ثقیف - ص. ع (سه غیف - sexîf):
 چالاک، زیرهک، وه ستای لیها توو، ناوی
 تیره یه کی عه ره به.
ثقیل - ص. ع (سه غیل - sexîl):
 قورس، گران، سه نگین، گرانجان،
 قسه ره ق.
ثکالی - ص. ع (سه کال - sekala):
 جهرگ سووتاووان، رۆله مردوان (دایکان
 ده گریته وه).
ثکل - مص. ع (سه کل - sekil): جهرگ
 سووتان، مندال مردن، فه رزه ند مردن.
ثکلی - ص. ع (سه کلا - sekla): ژنی
 فه رزه ند مرده، ژنی عه زیز مرده، ژنی
 دۆست گوم کرده.
ثلاث - ا. ع (سه لاس - selas): سی،
 ژماره (۳).

ثلاثون - ا. ع (سه لاسون - selasûn):
 سی.
ثلاثی - ص. ن. ع (سولاسی - sulasî):
 سیانی، سی قۆلی، هه ر وشه یهک له سی
 بیت پیکهاتیبی.
ثلت - ا. ع (سولس - suls): سییهک،
 ناوی جوژه خه تیکه.
ثلشان - ا. ع (سولوسان - sulusan):
 دوو سی یهک، دوو بهش له سی بهش.
ثلج - ا. ع (سه لچ - selc): بهرف، بهفر،
 وه ور، وه فر.
ثلمه - ا. ع (سوله - sulme): کون، درز،
 شه ق.
ثمار - ا. ع (سیمار - simar): میوه،
 بهر، به ره هم.
ثمانون - ا. ع (سه مانون - semanûn):
 هه شتا.
ثمانی - ا. ع (سه مانی - semanî):
 هه شت.
ثمر - ا. ع (سه مهر - semer): میوه،
 بهر، بهری درهخت، به ره هم.
ثمرات - ا. ع (سه مه رات - semerat):
 میوان، بهران، به ره همان، قازانج و
 ده سته وتان.
ثمره - ا. ع (سه مه ره - semere):
 سه مه ره، میوه یهک، ئه نجام، به ره هم،
 فه رزه ند.
ثمن - ا. ع (سه مین - sumn): هه شت
 یهک.
ثمن - ا. ع (سه مه ن - semen): بهها،
 نرخ، بایی، قیمهت.
ثمین - ص. ع (سه مین - semîn): گران
 بهها، به قیمهت، قاس.

- ثناء** - ا. ع (سه ناء - sena'): سوپاس، درود، ئافه رین، ستایش، چاکه بیتری.
- ثنائی** - ص. ع (سونائی - suna'î): دووانی، جووت، وشه‌ی جووت پیتی، دووقۆلی.
- ثنایا** - ا. ع (سه نایا - senaya): ددانی پیشه‌وه، بره‌ر.
- ثنوی** - ص. ن. ع (سه نه‌فی - senevî): جووت په‌رست، دو الیزم، دووفاقی.
- ثنویه** - ا. ع (سه نه‌قییه - senevîye): دو الیزمی، مانه‌وی (له‌ ئایینی مانه‌ی به‌وه)، باوه‌رپوون به‌ دوو پره‌نسیپ.
- ثواب** - ا. ع (سه‌ثاب - sevab): پاداشت، پاداشتی کاری چاکه، فه‌ر، خیر، چاکه.
- ثوابت** - ا. ع (سه‌ثابیت - sevabit): نه‌ستیره‌ی وه‌ستاو، که‌ روناکییان له‌ خو‌یانه.
- ثواقب** - ا. ع (سه‌ثاغیب - sevaxîb): نه‌ستیره‌ین پرشنگدار..
- ثوانی** - ا. ع (سه‌ثانی - sevanî): سانیه، ۱ له‌سه‌ر ۶۰ ی ده‌قیقه‌یه‌ک.
- ثوب** - ا. ع (سه‌وب - sewb): جل، پۆشاک، به‌رگ، کراس.
- ثور** - ا. ع (سه‌ور - sewr): گا، گاجووت، یه‌کیکه‌ له‌ دوانزه‌ بورجه‌کان.
- ثوران** - مص. ع (سه‌فه‌ران - severan): هاروژان، هه‌لچوون، به‌ریابوونی ئاژاوه‌و فیتنه.
- ثورت** - ا. مص (سه‌وره‌ت - sewret): کوده‌تا، قه‌ره‌بالغی، ئاپۆرا، رق، کینه.
- ثوم** - ا. ع (سوم - sûm): سیر.
- ثیاب** - ا. ع (سییاب - siyab):

جلویه‌رگان، پۆشاکان.

ثیب - ص. ع (سه‌ییب - seyyîb): بیوه‌ژن، بیوه‌پیوا، ئافه‌ته‌ی بی‌بنکراو (به‌حه‌لالی یان هه‌رامی).

ثیران - ا. ع (سیران - sîran): گایان، گاجووتان.

ج

ج - حر(ج- C):

پیتی شه‌شهمی ئه‌لفبای فارسییه که به (جیم) ده‌خوینریتته‌وه‌و به‌ه‌ساوی ئه‌بجه‌ده‌کاته (۳). هه‌ندی جار ده‌گۆری به: ز، ژ، گ.

جا- (جا- ca): جی، شوین، مال، دالده، نوین.

جائر- ا. فا. ع (جائیر- cair): زالم، زۆردار، سته‌مکار.

جائز- ا. فا. ع (جائیز- caiz): شیاو، ره‌وا، هه‌لال.

جائزه- ا. ع (جائیزه- caize): خه‌لات، پاداشت، به‌خشش.

جائع- ص. ع (جائیع- cai): برسی.

جافتادن- مص (جائوفتاده‌ن- cauftaden): هاتنه‌وه‌جی، گیرسانه‌وه، ده‌م‌کیشانی خواردن، له‌جی ده‌رچوون، خه‌ملین و کامل بوون.

جافتاده- ص. مص (جائوفتاده- cauftade): هاتنه‌وه‌جی، گیرسانه‌وه، کارامه، به‌ئه‌زموون، خه‌ملیو، پوخته،

پینگه‌بیو.

جانداختن- مص (جائه‌نداختنه‌ن- caendaxten): راخستنی جینگه‌ی خه‌وتن، خستنه‌وه‌جی، گرتنه‌وه‌ی ئیسیکی له‌جی چوو.

جابجا- ق (جابه‌جا- cabeza): ده‌ستبه‌جی، یه‌کسه‌ر، خال به‌خال، جیبه‌جی.

جابجاشدن- مص (جابه‌جاشوده‌ن- cabeza şuden): له‌جی چوون، گواستنه‌وه، له‌شوینیکه‌وه‌چوونه‌شوینیککی دی، شوینگۆرکی.

جابجاکردن- مص (جابه‌جاکه‌رده‌ن- cabecakerden): شارده‌وه، شوین گۆرکی، گواستنه‌وه.

جاپر- ا. فا. ع (جابیر- cabir): شکسته‌به‌ن، سته‌مکار، زالم، دل‌ره‌ق.

جابران- ق. ص (جابیرانه- cabirane): سته‌مکارانه، زالمانه.

جابلس- ا (جابولس- cabuls): پروانه جابولسا.

- جاپلسا** - ا(جاپولسا - cabulsa):
کینایه یه له رۆژاوا، یان شارێکی خه یالی له رۆژاوا.
- جاپلخا** - ا(جاپولغا - cabulxa):
کینایه یه له رۆژهه لات، یان شارێکی خه یالی له رۆژهه لات.
- جاییه** - ا.ع(جاییه - cabîye):
ههوز، ئهستیل، شوینی کۆبوونه وهی ئاو.
- جاپا** - ا(جاپا - capa):
جی پی، شوین پی، شوون پا.
- جاتاغ** - ا(جاتاغ - catax):
کۆماج.
- جائلیق** - ا(جاسیلیق - casilîx):
پیشه وای عیسیایان، پله و پایه یه کی روحانییه له ئایینی مهسیحیاندا.
- جائیم** - ا.ع(جاسیم - casim):
بهسهه سینگدا نوستوو، به چۆکا که وتوو، چۆک دادان، خهفتگ.
- جائوم** - ا.ع(جاسوم - casûm):
پیرهه ئۆک، مۆته که، کابوس، خهوی په ریشان، میرده زمه، کاوس، شهوگ.
- جائی** - ا.فا(جاسی - casî):
لهسهه چۆک دانیشستوو، که سیک لهسهه ئهژنۆ دانیشی.
- جاییه** - ا.فا.ع(جاسییه - casîye):
لهسهه زرانی دانیشستوو (بۆمی)، ناوی سوره تیکی قورحانه.
- جاجیم** - ا(جاجیم - cacîm):
جاجم، مهوج.
- جاچراغی** - ا(جاچراغی - caçraxî):
جی چرا، چرادان، ئه و شته یان شوینه ی چرا ی لهسهه داده نری.
- جاهد** - ا.فا.ع(جاهید - cahid):
سپله، پی نهزان، نکۆلی کار، بی ئه مهک.
- جاحظ** - ص.ع(جاهیز - cahiz):
چاوزهق، پیای چاوه ریۆقیوی درشت.
- جاحظیه** - ا.ع(جاحیزییه - cahizîye):
گوروی پیکی موعته زیله ی پهیره ی عه مری کوری به حری ناسراو به جاهیز که له سه ده ی دووه می هیجریدا ژیاوه.
- جاسوک** - ا(جاسوک - caxsûk):
داس، داسولکه، داسخاله.
- جاخوردن** - مص(جاخوردن - caxûrden):
راچله کین، داچله کین.
- جاخوش کردن** - مص(جاخوش کردن - caxûş kerdn):
جی خۆشکردن، زۆرمانه وه له جی یهک.
- جاداد** - ا.مر(جاداد - cadad):
گرتن، جی بوونه وه.
- جادادن** - مص.م(جادادن - cadaden):
دانانی شتیک له شوینی، جی پیدانی که سیک.
- جاداشتن** - مص.ل(جاداشتن - cadaşten):
گرتن، شایسته بوون، به جی بوون.
- جادنگو** - ا.ص(جادنگو - cadengû):
زه یه وانی ئاته شگه ده، ئاته شگه فان.
- جادو** - ا(جادو - cadû):
سیحریاز، جادو، جادوکار، ئه فسوون.
- جادوافرین** - ص.فا(جادو ئافه رین - cadû aferîn):
جادوکار، جادوگر، جادوباز، ئه فسوونباز.
- جادوان** - ا(جادو فان - cadûvan):
جادوبازان، سیحریازان، ئه فسوونگران.
- جادوانه** - ق.ص(جادو فانه - caduvane):
جادووانه، سیحرنامیز، جادو و گه ئاسا..

- جادوبند** - ص. فا (جادوبه‌ند - cadû bend): جادوبه‌ن، نوشته‌ی دژه جادو، نوشته‌ی جادو به تالکهر.
- جادوپرست** - ص. فا (جادوپه‌رست - cadû perest): جادوپه‌رست، که‌سیتک باوه‌ری به جادو هه‌بی.
- جادوپیشه** - ص. مر (جادو پیشه - cadû pîşe): جادوکار، سیحرباز.
- جادوجنبیل** - ا. مر (جادوجه‌نبیل - cadû cenbel): سیحرو ته‌فسون.
- جادوخیال** - ص. مر (جادو خه‌یال - cadû xeyal): خه‌یال‌په‌روه، خه‌یالی ته‌فسوناوی، شاعیری خوش خه‌یال.
- جادوخیز** - ص. مر (جادو خیز - cadû xîz): جادوگر، که‌سیتک که جادوی لی‌بوه‌شیتته‌وه.
- جادوزبان** - ص. مر (جادو زه‌بان - cadû zeban): شیرین‌گوتار، زمان شیرین، دهم‌ته‌ری، زمان لوس.
- جادوزن** - ص. مر (جادوزهن - cadû zen): ژنی جادوگر، ژنی سیحرباز.
- جادوزن** - ص. فا (جادو زهن - cadû zen): جادوگر، به‌تال‌که‌ره‌وه‌ی جادو.
- جادوستان** - ا. مر (جادوستان - caduvistan): جادوستان، شوینی جادوکاران، جی‌کۆبوونه‌وه‌ی جادوگران، هندستان.
- جادوسخن** - ص. مر (جادوسوخه‌ن - cadû suxen): خوش‌گوفتار، زمان ره‌وان، زمان شیرین، شاعیری ره‌وان زمان.
- جادوفریب** - ص. فا (جادوفریب - cadû firîb): سیحرباز خه‌له‌تین، فریوده‌ری جادوگر.
- جادوفش** - ص. مر (جادوفه‌ش - cadû feş): جادوئاسا، سیحرنامیتز.
- جادوک** - ا (جادوکه‌ک - csdûvek): جادوگره‌ۆکه، جادوگره‌ۆک، جادوگری بچووک.
- جادوکار** - ص. فا (جادوکار - cadûkar): جادوپیشه، ساحیر، سیحرباز، که‌سی کارو پیشه‌ی وه‌کو جادو وایی.
- جادوکوش** - ص. فا (جادوکوش - cadûkuş): جادوگره‌کوش، بکوژی سیحرباز.
- جادوگر** - ص. فا (جادوگر - cadûger): جادوگر، سیحرباز.
- جادومنش** - ص. مر (جادومه‌نیش - cadûmeniş): جادوگر ته‌بیعت، سیحرباز سیفته‌ت.
- جادونژاد** - ص. مر (جادونه‌ژاد - cadû nejad): که‌سیتک که ره‌چه‌له‌کی بچیتته‌وه سه‌ر جادوگر.
- جادونسب** - ص. مر (جادو نه‌سه‌ب - cadû neseb): جادوکار نه‌ژاد.
- جادوروش** - ص. مر (جادووه‌ش - cadûveş): جادوئاسا، سیحرنامیتز.
- جادوی** - ا. مص (جادوئی - cadûvî): جادوگری، سیحربازی، عه‌جایه‌ب.
- جادویی ساز** - ص. فا (جادویی ساز - cadûyî saz): جادوگر، سیحرباز، ته‌فسونگر.
- جاده** - ا. ع (جاده - cade): جاده، کاروانه‌ری، شاری، ریگه‌ی پان و کوتراوه.

- جاده‌سازی** - ا. مص (جاده‌سازی - cadesazî): ریگه‌سازی، دروستکردنی ریگه له ده‌تیی شار.
- جاده‌کوب** - ا. مر (جاده‌کوب - cadekûb): جاده‌کوتنه‌وه‌وه، روژله، مه‌کینه‌ی کوتانه‌وه‌ی ریگه.
- جادی** - ا (جادی - cadî): زه‌عفه‌ران، زافران، زه‌فچه‌ران.
- جادی** - ص. ع (جادی - cadî): سوالکهر، گه‌دا، ده‌روژه‌کهر.
- جاذب** - ا. فا. ع (جاذب - cazib): راکیشهر، مایه‌ی سه‌رنج، سه‌رنج راکیش.
- جاذبه** - ا. فا. ع (جاذبه - cazibe): هیژی راکیشهر، قوه‌ی جاذبه.
- جاذبیت** - مص. ع (جاذبیت - cazibîyet): دل‌بهری، دل‌داری، ناشقیینی، هیژی راکیشان، وه‌کو موگناتیس.
- جار** - ا (جار - car): چلچرا.
- جار** - ا. ت (جار - car): جار، جار‌دان، جار راهیتستن.
- جار** - ا. ع (جار - car): جیران، دراوسی، هاوسا.
- جار** - ا. فا (جار - car): راکیشهر.
- جارچی** - ا. مر. ت (جارچی - carçî): جارچی.
- جارح** - ا. فا. ع (جارح - carih): بریندارکهر، پرنده، که‌سیک که شایه‌تی شایه‌ت رت بکاته‌وه‌و پوچه‌لی بکاته‌وه.
- جارحه** - ا. فا. ع (جارحه - carihe): جان‌وه‌ری راوکه‌ر، له‌درنده‌وه له‌فرنده.
- جارختی** - ا. مر (جارختی - carextî): عه‌لاگه‌ی جلان، چاکلا.
- جارف** - ا. ص. ع (جاریف - carif): تاعون، به‌لا، ههر شتی که مه‌ردم له نیو به‌ری، رامالهر.
- جاریفتن** - مص. ل (جاریفتن - careften): دۆراندن، گه‌رانه‌وه جیتی خۆت، ژتیرکه‌وتن.
- جارگون** - ا (جارگون - cargûn): توپکلی دووه‌می گوئیز.
- جارو** - ا (جارو - carû): گسک، گزی.
- جاروجنجال** - ا. مر (جاروجنجال - carû cencal): هه‌راوه‌ه‌نگامه، هه‌راوه‌نا، ناژاوه، قورو قه‌ره‌بالغی، فه‌رتنه، هه‌یشه‌تی.
- جارود** - ا. ص. ع (جارود - carûd): پیایو شوم، نه‌حس، به‌دبه‌خت، سالی قات و قری.
- جارور** - ا. ع (جارور - carûr): ناوه‌رو، ئاودر، رووباریک که لافاو دروستی کردبیت.
- جاروف** - ا. ص. ع (جاروف - carûf): به‌دوم، شووم، به‌دودم، چاوچنۆک، زۆر خۆر، نه‌حس.
- جاروکش** - ص. فا (جاروکش - carûkeş): که‌ناس، کوچه‌مال.
- جاری** - ا. ص (جاری - carî): ژنی برای میبدر، هیپهر.
- جاری** - ا. فا. ع (جاری - carî): ئاوی که پروات، باو.
- جاریات** - ا. ع (جاریات - carîyat): که‌نیزه‌ک، کچۆله، ئەژدیها، هه‌تاو، که‌شتی.
- جاری مجری** - ا. مر. ع (جاری مه‌جرا - carî mecra): جیتشین، جیوار.

- جاریه** - ا.ص.ع (جارییه - carîye):
که نیزیهک، قهره واش، که شتی، هه تاو،
کچۆله، ئاوی رهوان.
- جاز** - ا. انگ (جاز - caz): ئامپیریکی
مۆسیقاییه.
- جازدن** - مص. م (جازدهن - cazeden):
فرۆشتنی کالای قهلب به نرخه ئه سل،
دهست برین، هه لئه تاندن، خاپاندن.
- جازه** - ا.ص.ع (جازه - cazi): زارو
گریان، بی ئۆقره، بی سه بر.
- جازمه** - ا.ص.ع (جازمه - cazie): ژنی
به گریه و بی ئۆقره، که پری میتو.
- جازم** - ا.ف.ا.ع (جازیم - cazîm): بی
چه ندو چون، که سیک که له مه به سستی خۆی
دوو دل نه بی، بنج بر، ئامرازی جه زم: (لا،
لما، لم، لام الامر، ان الشرطیه).
- جاست** - ا (جاست - cast): جیی
هه لقیلا قاندنی ترئ، ئه و شوپنه ی تری تی
ده کری و به پی ده شیلری تا ئاو بداته وه.
- جاسر** - ص.ع (جاسیر - casir):
جه سور، بی باک، دلیر، بویر، به زات،
نازا.
- جاسم** - ا.ع (جاسیم - casim): ناوه بو
پیاوان، ناوی گوندیکه له شام.
- جاسنگین** - ص.ع (جاسه نگی -
casengîn): کارامه، سه نگی، نه جیب.
- جاسوس** - ص.ع (جاسوس - casûs):
هه والدر، جاسوس، شوقرار.
- جاش** - ا (جاش - caş): جیز، دانه ویله ی
پاک کراو، خه رمانی سوور، عه ماری
دانه ویله ی پاک کراو.
- جاشدان** - ا. مر (جاشدان - caşdan):
عه ماری دانه ویله، جیی نان.
- جاشدن** - مص. ل (جاشودهن -
caşuden): جاگرته، جیگیربون،
جیواری.
- جاشریه** - ا.ع (جاشیرییه - caşirîye):
شه رابی به یانان، تیشت، ناوی تیره یه کی
عه ره به.
- جاشو** - ا (جاشو - caşû): که سیک که له
پاپۆردا کار بکات، کریکاری که شتی.
- جاعل** - ا.ف.ا.ع (جائیل - caîl):
سازهنده، دروستکهر، ته زویرچی،
قه لپکار.
- جاغیر** - ا. (جاغیر - caxîr): سیه توره،
چیکلدان، چیکلدانه، گژا، گژار.
- جاف** - ا. ص (جاف - caf): قه چیه، ژنی
به دکار، قه جیک.
- جاف** - ص.ع (جاف - caf): وشک،
وشکه وه بوو، وشک کراوه.
- جاف** - ا (جاف - caf): ناوی
عه شیره تیکی گه وره ی کورده، له هۆزی
گاوانی کۆن که وتوونه ته وه.
- جافی** - ا. فا (جافی - cafi): جه فاکار،
سته مکار، به دخوو، تونده ته بیعه ت.
- جاکار** - ا. ص (جاکار - cakar):
زه وییه که هه موو سالتی توو بدرئ.
- جاگردن** - مص. م (جاگردهن -
cakerden): جی کردنه وه، تی کردن.
- جاکسو، جاکشو** - ا (جاکسو، جاکشو -
caksû, cakşû): دانه ویله یه که بو
دهرمان به کاردی.
- جاکی** - ا (جاکی - cakî): تایه فه یه کی
گه وره ی ئیرانییه که چه ندین تیره ی هه یه.
- جاگذاشتن** - مص. م (جاگوزاشتهن -
caguzaşten): له جی دانان.

جام - (جام - cam): پیالە، گۆزە، قاپ، تاس، شووشە، ئاۆینە، دەم و لیتیوی دلّبەر.

جام - (جام - cam): جۆرتیکی گولانە.

جام - (جام - cam): شووشە، ئاۆینە..

جام جم - ا. مر (جامی جم - cami cem): به گوێرەدی سەرپورده ئێرانییەکان جەمشیدی پاشای پێشدادییەکان هەدی بوو و هەموو جیهانی لە ناودا دەبینی، جامی جیهان بین، جامی دنیانۆین، ئاۆینەیی گیتی نۆین.

جامخ - ص. ع (جامیخ - camix): به فییز، لووت بەرز، به هەوا، خۆپەسند، فرناخ.

جامخانه - ا. مر (جامخانه - camxane): ژووری ئاۆینە کاری، جامخانه، شووشەبەند.

جامد - ص. ع (جامید - camid): وشک، بەستەلەک، سفت و قایم، مەبو.

جامدار - ا. ص (جامدار - camdar): ساقی، مەبگێر.

جامس - ا. فا (جامیس - camis): وشک، سیسەوہبوو، پەژمورده، پەژمرده، ژاکاو.

جامع - ا. فا. ع (جامی - cami'): کۆکەرەو، مزگەوتییک که نوێژی هەینی تیندا بکریت.

جامع الاشتات - ص. مر. ع (جامیئول ئەشتات - cami'ul eştat): کۆکەرەو دی زانست و بابەتین پەراگەندەو هەمەجۆر.

جامع الاطراف - ص. مر. ع (جامیئول ئەتراف - cami'ul etraf): تەواو، بی

جاگرفتن - مص. ل (جاگیرفەتن - cagiriften): جێ گرتن.

جاگرم کردن - مص. ل (جاگرم کیردەن - cagerim kirden): جێ گەرم کردن، مانەو لە شوینێ، جێ خۆشکردن.

جاگه - ا. مر (جاگه - cage): جیگه.

جال - ا (جال - cal): داو، تەلە، فاق.

جال - ا. ع (جال - cal): عەزم، ئاھەنگ، رەئی، دیواری گۆر، بازەنی ناوہوہی بیر.

جالب - ا. فا. ع (جالیب - calib): دلّفین، جوان، مایەیی سەرنج، راکیشەر.

جالس - ا. فا. ع (جالیس - calis): دانیشتوو.

جالوت - ا (جالوت - calût): جولەکەیی ئاوارە، جولەکەیی دوورە ولات.

جاله - ا (جاله - cale): جاله.

جاله - ا. ع (جاله - cale): خەلکانییک که لە ولاتی خۆ کۆچیان کردبێ، دوورە ولاتان.

جالی - ا. فا. ع (جالی - calî): روون، ئاشکرا، کەسیک لە ولاتی خۆی کۆچی کردبێ، دیتۆل.

جالیز - ا (جالیز - calîz): بیستان.

جالیزبان - ا. ص (جالیزبان - calîzban): بیستانەوان، بۆسانچی.

جالیزکاری - ا. مص (جالیزکاری - calîzkarî): بیستانکاری، چاندنی گوندۆرەو شفتی و ئاروو.

جالیه - ا. فا. ع (جالیه - calîye): ئەو غەریبانەیی که لە ولاتی خۆیان هێجرەتیان کردوو، ئەهلی زیمه، ئەوانەیی که عومەری کوری خەتاب فەرمانی دا لە دورگەیی عەرەب وەدەرکەون.

مووچه، ئەو پارەییە مانگانە یان سالانە
بۆ خۆراک و پۆشاک بە فەرمانبەر و
خزمەتگوزار دەدری.

جامگی خوار - ا. ص (جامه‌گی خار -
camegî xar): مووچه خۆر، مه‌عاش
خۆر، شه‌رابخۆر، په‌رستار، نوکەر،
خزمەتکار.

جاموس - ا. ع (جاموس - camûs):
گامیش.

جامه - ا (جامه - came): پۆشاک، جل،
قوماشی دوراو یان نه‌دوراو.

جامه - ا (جامه - came): باده،
سوراحی، گۆزه‌ی شه‌راو، جام.

جامه‌باف - ا. ص (جامه‌باف -
camebaf): جۆلا، شالباف،
پارچه‌چن.

جامه‌خانه - ا. مر (جامه‌خانه -
camexane): عه‌ماری پۆشاک و
قوماش، به‌رگ خانه.

جامه خورشید - ا. مر (جامه‌ی خورشید -
came xûrşîd): ته‌پ و توژ یان هه‌ور
که به‌ری هه‌تاو بگری، گه‌لای دره‌ختان.

جامه‌دار - ا. ص (جامه‌دار - camedar):
مامورو پاسه‌وانی جامه‌خانه، عه‌مارداری
پۆشاک و کوتال، ئەو کڕێکاره‌ی له
گه‌رماودا ئاگاداری جل و به‌رگی خه‌لکی
ده‌کات.

جامه‌دان - ا. مر (جامه‌دان -
camedan): جانتا، باول، ساک،
سه‌ندووقی جل و به‌رگان.

جامه‌دران - ص. ق (جامه‌ده‌ران -
camederan): جل دران، دادپرسی جل
له‌ کاتی تازیه‌دا یان هه‌لچوون و تووره‌ بوونا.

که‌م و کوری، لاپ.

جامع الحروف - ا. فر. ع (جامیئول هروف -
cami'ul hurûf): له‌ زانسه‌ستی
جوانکاریدا ئەوه‌یه که هه‌موو پسته‌کانی
هیجا له‌ یه‌ک رسته‌دا یان له‌ یه‌ک به‌یتدا
بێن که نه‌ پسته‌کی که‌م بێ و نه‌ پسته‌کی
دوو باره‌ بێ.

جامع الشرائط - ص. مر. ع (جامیئوش
شه‌رایت - cami'uş şerayît):
که‌سێک که هه‌لومه‌رجی ته‌واوی بۆ کارێک
تێدا بێ.

جامعه - ا. ف. ع (جامیئه - cami'e):
کۆمه‌لگه، زانسته‌گه، گروپیکی هاو‌پیشه،
کۆت و زنجیری زیندانیان، په‌یوه‌ندی.

جامعه‌شناسی - ا. مص. ع (جامیئه
شه‌یناسی - cami'e şinasî):
سوسیولوژی، کۆمه‌لناسی، زانسته‌ی
لێکۆلینه‌وه‌ی داب و نه‌ریت و خوو خه‌وه
ره‌شت و ره‌فتاری کۆمه‌لێن خه‌لکی.

جام فرعونی - ا. مر (جامی فیره‌ئونی -
cami firewnî): باده‌ی گه‌وره‌ی پر
شه‌راب.

جامکاری - ا. مص (جامکاری -
camkarî): جامچیستی، شووشه‌بری،
شووشه‌کاری، جامکاری، ئاوینه‌کاری،
نویشینی په‌یتا په‌یتای باده‌و شه‌راب.

جام کشدن - مص. م (جام که‌شیده‌ن -
cam keşîden): مه‌ی خواردن،
خواردنه‌وه، شه‌راب خواردنه‌وه.

جامکیه - ا. ع (جامه‌کیه -
camekiye): مووچه‌و مانگانه‌ی
فه‌رمانبهرانی سوپایی و ده‌وله‌تی.

جامگی - ا (جامه‌گی - camegî):

- عزیز، خوشه‌ویست.
- جان-ا** (جان- can): کوی جنه، په‌ریان، له‌مه‌چیتران، جندوکان.
- جانا-ا**. مر (جانا- cana): گیانه.
- جان ازار-ص**. فا (جان ازار- canazar): تازه‌دهری گیان، زالم، زوردار، جه‌فاکار.
- جان اسا-ص** (جان ئاسا- can asa): گیان ئاسا، وه‌کو گیان.
- جان افرین-ص**. فا (جان ئافه‌رین- can aferîn): دروستکهری گیان، سیف‌هت و ناوی یه‌زدان.
- جان اهنج-ص**. فا (جان ئاهه‌نج- can ahenc): روح‌کیش، گیان‌کیش، گیان‌دان، گیانه‌للا، ئاوزینگ.
- جان افروز-ص**. فا (جان ئه‌فروز- can efrûz): روشنکهره‌وه‌ی گیان، گیان تازه‌کهره‌وه.
- جان افزا-ص**. فا (جان ئه‌فزا- canefza): باعیسی شادی و خوشی، تازه‌کهره‌وه‌ی روح.
- جان افشاندن-مص**. ل (جان ئه‌فشان‌ندن- can efşanden): مردن، گیان‌دان، ئاوزینگ.
- جان افشان-ص**. فا (جان ئه‌فشان- canefşan): گیان‌فیدا.
- جانان-ا**. مر (جانان- canan): گراوی، ماشوقه، دل‌بهر، جانانه، یاری می‌وینه.
- جانانه-ا**. ص (جانانه- canane): گراوی، جانانه، ماشوقه‌یه‌ک که ئاشق به قه‌د گیانی خوی خوشی بویت.
- جان اوبار-ص**. فا (جان ئه‌وبار- canewbar): گیان گیر، گیان ئه‌ستین.
- جامه‌دران-ص**. ق (جامه‌ده‌ران- camederan): ئاهه‌نگی‌کی کونی موسیقای ئیترانییه‌ گوایه له دانانی نکیسا بووه هینده به سۆز لیتی داوه، ئاماده‌بووان به جوړی هاتوونه‌ته جوش جلی به‌ری خو‌بان دپوه.
- جامه‌دریدن-مص**. م (جامه‌ده‌ریدن- camederîden): جل درین، بی‌تاقه‌ت بوون، بی‌توقره‌بی.
- جامه‌زیب-ص**. مر (جامه‌زیب- camezîb): که‌سیتک که جلی جوانی له‌به‌ری، که‌سیتک که جلی جوانی لی بی.
- جامه‌شو-ا**. ص (جامه‌شو- cameşû): جل شور، گازر، قه‌سار.
- جامه‌غوک-ا**. مر (جامه‌ی غوک- cameyxûk): قوزه، قه‌وزه، کفز، جله شینه‌ی سهر ئاو، جه‌لاوی.
- جامه‌کاغزی-ا**. مر (جامه‌ی کاغزی- camey ka`zezî): جلی کاغزی؛ گوایا له زهمانی کونا دادخوازن بو ئه‌وه‌ی سه‌رنجی پاشا یان میر راکیشن، جلی کاغزی‌بیان له‌بهر کردووه و سکالای خو‌بان له‌سهر نووسیه.
- جامه‌کعبه-ا**. مر (جامه‌ی که‌ئبه- camey ke`be): کراسی کابه، په‌رده‌یه‌کی گران به‌های ئاوریشمه به‌سهر مالی کابه‌دا ده‌دری و سالانه به ری و ره‌سمیکی تایبه‌ت ده‌گوژدری.
- جامه‌کن-ا**. مر (جامه‌که‌ن- cameken): جلخانه‌ی گه‌رماو، سهر بینه، ساردی هم‌مام که جلی لی داده‌که‌ندری، جه‌رده، ریگر.
- جان-ا** (جان- can): گیان، روح،

- جاناور** - ا. ص (جاناڤهر - canaver):
جاناور، گیانه وهر.
- جانب** - ا. ع (جانیب - canib):
ته نیشته، لا، که نار.
- جانباز** - ص. فا (جانباز - canbaz):
بیباک، که سیک که گه مه به گیانی خوئی
بکات، گیان باز، گیان فیدا، دلیر،
نه ترس.
- جان بخش** - ص. فا (جان به خش -
canbexş): خوا، گیان به خش،
زیندوو که ره وه.
- جانبدار** - ص. فا (جانیبدار -
canibdar): ته رفدار، لایه نگر،
هاوکار، پارتیزهر.
- جان برد** - ا. مص (جان بورد -
canburd): رزگار بوون، رزگاری له
مردن.
- جان بردن** - مص. ل (جان بوردهن -
canburden): رزگار بوون له مهرگ،
نه جات بوون.
- جان بسر** - ص. مر (جان بیسه ر -
canbiser): گیانه سهر، جازبوون له
کاتی گیانه لادا.
- جان بسرشدن** - مص. ل (جان بیسه ر
شودهن - can biser şuden): گیانه
سهر بوون.
- جان بوز** - ا. مر (جان بوز - can bûz):
په ناگه.
- جان بول** - انگل (جان بول - canbûl):
که سیک کی داستانییه که له رووی
تاییه تمندی ته خلاقیییه وه نمونه ی پیای
ئینگلیزی یان میلله تی ئینگلیزه.
- جان پرور** - ص. فا (جان په رقه ر -
candrazi): ته من دریتی.
- canperver**: گیان په روه ر، روح
په روه ر، ههر شتیک روح بینیتته جوش و
خروش.
- جان پناه** - ا. مر (جان په ناه -
can penah): په نای گیان، سه نگر،
په ناگا، شوینی خو شارده وه و گیان
رزگار کردن.
- جانح** - ا. مر (جانیه - canih): لا،
ته نیشته.
- جانحه** - ا. ع (جانیهه - canihe):
په راسوو، په راسی، ته نیشته.
- جانخانی** - ا (جانخانی - canxanî):
جه والی گه وره، تیپر، ته لیس، هوپر.
- جانخراش** - ص. فا (جانخه راش -
canxeraş): گیان روشین، نه وه ی گیان
نازار بدات.
- جان دادن** - مص. ل (جان دادهن -
candaden): گیاندان، گیان سپاردن،
مردن.
- جان دادن** - مص. م (جان دادهن -
candaden): گیان پی به خشین،
زیندوو کرده وه.
- جاندار** - ا. ص (جاندار - candar):
پاسه وان، پاسه وان، پاسه وان و پارتیزه ری گیان.
چه کدار،
- جاندار** - ا. ص (جاندار - candar):
گیاندار، گیانه وه ر، زیروح.
- جاندارو** - ا. مر (جاندارو - candarû):
تلیاک، نه فیون، دهرمانی گیان.
- جاندانه** - ا. مر (جاندانه - candane):
مه لاشو.
- جان درازی** - ا. مص (جان درازی -
candrazi): ته من دریتی.

- جان دربردن** - مص. ل (جان دهریوردهن - تالوکه. (can derburden): رزگار یوون له
- جان سپار** - ص. فا (جان سه پار - can separ): گیانفیدا، فیدایی، که سئی که گیانی خوی بهخت بکات.
- جان سپردن** - مص. ل (جان سه پوردهن - can sepur den): گیان سپاردن، مردن.
- جان سپوز** - ص. فا (جان سیپوز - can sipuz): نه وهی توژی گیان بپوژینیتته وه.
- جان ستان** - ص. فا (جان سیتان - cansitan): عزرائیل، گیان نه ستین، بکوژ.
- جان ستن** - مص. م (جان سیتته دهن - cansiteden): گیان سه نندن، کوشتن، روح کیشان.
- جان سخت** - ص. مر (جان سهخت - cansext): گیان سهخت، که لله رهق، سه ر سهخت، که سئی که درهنگ روحی دهریچی.
- جانسوز** - ص. فا (جان سوز - cansûz): سوتینهر، گیان سوتین.
- جان شیکار** - ص. فا (جان شیکار - canşikar): راوکه ری گیان، عزرائیل، دلبر، ماشوقه.
- جان شکر** - ص. فا (جان شیکهر - can şiker): عزرائیل، دلبر.
- جانشین** - ا. ص (جانشین - canişîn): خه لیفه، جینشین، وهلی عه هه، که سیک له جیپی که سیکدی دانیشتی و کارو نه رکئی نه وه نه نجام بدات.
- جان فرسا** - ص. فا (جان فه رسا - canfersa): عه زابده ری گیان، به نازار، گیان پروکین.
- جان فروز** - ص. فا (جان فه روز - canferûz): تازه که ره وهی گیان، بوژینه ره وهی گیان و روح، روژشکه ره وهی گیان.
- جانفزا** - ص. فا (جان فهزا - canfeza): ناوی ه هیات، ناوی ژیان، بوژینه ره وهی گیان.
- جان فشاندن** - مص. ل (جان فه شاندهن - can feşanden): گیان فیداکردن.
- جانقی** - ا. ت (جانقی - canxî): راویژ و ته گبیر.
- جانکاه** - ص. فا (جانکاه - cankah): که م که ره وهی گیان، کورتکه ره وهی ته مهن.
- جان کندن** - مص. ل (جان که ندهن - can kenden): گیان دان، که وتنه حالی مه رگ، ناوزینگ.
- جان گداز** - ص. فا (جان گوداز - cangudaz): گیان پروکین، به سوئی و نازار، تاقهت بهر.
- جانگرفتن** - مص. ل (جان گیریفتهن - cangiriften): گیان گرتنه وه، چاکبونه وه له نه خووشی، روح سه نندن، کوشتن.
- جانگزا** - ص. فا (جانگزهزا - cangeza): هه ر شتی که عه زابی روح بدات.
- جان گسل** - ص. فا (جان گوسیل - can gusil): بکوژ، هه ر شتی داوی ژیان بپچری.
- جانماز** - ا. مر (جانهماز - canemaz): بهر مال، دووگرد، جارماز، نه مازلغ.

- جان نثار** - ص. مر (جان نیسار - cannisar): گیان فیدا.
- جان نواز** - ص. فا (جان نه قاز - cannevaz): گیان نه واز، هر شتی نارامی به گیان ببه خشیت، نارامبه خشی گیان.
- جانور** - ا. ص (جانقهر - canver): زنده وهر، جانوهر، گیاندار.
- جانورشناس** - ا. ص (جانقهرشناس - canver şenas): گیانه وهرناس، زینده وهرناس.
- جانورشناسی** - ا. مص (جانقهرشناسی - canever şinasî): زینده وهرزانی، پایه لوژی.
- جانورک** - ا (جان قهرک - canverek): زینده وهری بیچوک.
- جانورگویا** - ص. مر (جانقهری گویا - canveri gûya): گیانه وهری زماندار، مرؤث، بنیادهم.
- جانوسپار** - ا. ص (جانوسپار - canûspar): دلیر، نازا، گیانفیدا، ناوی گروپیتیکی هه لبرژاردهی سوارهی سهردهمی ساسانییه کان بوو.
- جاننه** - ا (جاننه - cane): زری، جهوان، لاو، نو جوان، خورت.
- جانی** - ص. ن (جانی - canî): عه زیزو خوشه ویست وه کو گیان.
- جانی** - ا. فا. ع (جانی - canî): گوناهاکار، تاوانکار، تاوانبار، جینایه تکار.
- جانیه** - ا. فا. ع (جانییه - canîye): ژنی تاوانبار.
- جاود** - ص (جاقید - cavid): جاوید، نه مر، هرمان.
- جاودان** - ص (جاقیدان - cavidan): جاویدان، نه مر، هرمان.
- جاودانه** - ص (جاقیدانه - cavidane): جاویدانه، نه مر، همیشه، دایم.
- جاودانگی** - ا. مص (جاقیدانگی - cavidangi): نه مری، نه به دی، هه میشه یی، دایمی.
- جاور** - ا. ص (جاقهر - caver): چۆنیه تی، خاوه ن، جی و پایه.
- جاورد** - ا (جاقهرد - caverd): جوړه درکیکی سپیبه.
- جاورس** - ا. ع (جاقهرس - cavers): جوړه رووه کیکه.
- جاوشیر** - ا (جاقشیر - cavşîr): جوړه رووه کیکه.
- جاوید** - ص (جاقید - cavîd): پایه دار، نه مر، هرمان، هه میشه، نه به دی.
- جاویدن** - مص. م (جاقیدن - cavîden): جووین، جاکاندن.
- جاه** - ا. ع (جاه - cah): پله و پایه، شان و شه وکعت، فهرو شکو.
- جاهد** - ا. فا. ع (جاهید - cahid): کوششکر، هه ولدهر.
- جاهک** - ا (جاههک - cahek): ته له مه، نیسکی چۆله مه.
- جاهل** - ص. ع (جاهیل - cahil): نه زان، تی نه گه ییو، بی سهواد، بی نه قل.
- جاهلانه** - ق. ص (جاهیلانه - cahilane): نه زانانه.
- جاهلی** - ص. ن. ع (جاهیلی - cahilî): نه وهی له سهردهمی جاهیلیه تدا بووه.
- جاهلیت** - مص. ج. ع (جاهیلیت - cahilîyat): جاهیلیت.

کۆلی ئاو بۆ ئاودانی و شتران، ئه‌ستیلی ئاو.
جباء - مص. ع (جباء - ciba): ترسان، سست بوون، خاوبوونه‌وه.
جباء - ص. ع (جوباء - cuba): ترسنۆک، بی زات.
جبائر - ع (جه بائیر - ceba'ir): جه‌بیره.
جباب - ا. ع (جیباب - cibab): بیری قوول، بیری پر ئاو، چال.
جباب - مص. ع (جیباب - cibab): زالبوون، سه‌رکه‌وتن.
جباب - ا. ع (جوباب - cubab): قاتی، خۆرای، که‌فی شیر.
جباب - ع. ص. ع (جه‌بباب - cebbab): جه‌درو، جه‌فرۆش.
جبابره - ع (جه‌بابیره - cebabire): سه‌رکه‌یشان، یاخیان، دلیران، سولتانیان به جه‌به‌روت، پاشایانی سته‌مکار.
جبابج - ا. ع (جه‌بابج - cebacib): زه‌میله‌ی چه‌رمی.
جبابج - ا. ع (جه‌بابج - cebabib): ته‌پل.
جباخانه - ا. مر (جه‌بباخانه - cebbaxane): کارخانه‌ی که‌ره‌سته‌سازی شه‌ر، جه‌خانه، چه‌کخانه، عه‌ماری جل و به‌رگ و چه‌کی جه‌نگی.
جباداریاشی - ا. مر (جه‌بباداریاشی - cebbadar başî): سه‌رۆکی جه‌خانه، به‌رپرسی جه‌خانه (له‌ زه‌مانی سه‌فه‌ویاندا).
جبار - ص. ع (جه‌ببار - cebbar): سیفه‌تیک‌ی خواجه، زال، سه‌رکه‌یش، لووت به‌رز، پاشای سته‌مکار.

cahiliyet): ده‌ورانی پیتش ئیسلامی عه‌ره‌ب.
جای - (جای - cay): جی، شوین.
جای باش - ا. مر (جای باش - cay baş): شوینی نیشته‌جی، مال، سه‌را.
جایز - ا. فا. ع (جایز - cayîz): شیاو، هه‌لال، جایز، ره‌وا.
جایزه - ا. ع (جایزه - cayîze): به‌خشش، هه‌لات، پاداشت.
جایگاه - ا. مر (جایگاه - caygah): پایه‌و پله، مال، سه‌را، شوین.
جایگزین - ص. فا (جای گوزین - cayguzîn): جیگیر، که‌سی که شوینی بۆ خۆی هه‌ل‌بژیری.
جایگه - ا. مر (جای گه‌ه - caygeh): جیگه، شوین، مال، سه‌را، پله‌و پایه.
جایگیر - ص. فا (جای گیر - caygîr): جیگیر، جی گرتوو، که‌سیتک یان شتیتک له شوینی جیگیر بووی.
جای مند - ص (جای مند - cay mend): ته‌مه‌ل، ته‌وه‌زهل، بیتکاره.
جایی - (جایی - cayî): ئاوده‌سته‌خانه، ئه‌ده‌ب.
جاییدن - مص. م (جایییدن - cayîden): جووین، جاوین، جاکاندن.
جب - ا. ع (جوب - cub): بیری قوول، بیری پر ئاو، چال.
جب - مص. ع (جه‌ب - cebb): برین، په‌رچه‌کردنی دار خورما، زال بوون، سه‌رکه‌وتن.
جبا - ا. ع (جه‌با - ceba): باج و خه‌راج،

- جبارت** - مص. ع (جیبارهت - cibaret): شکستبه ندی، گرتنه وهی ئیسکی شکاو.
- جبال** - ا. ع (جیبال - cibal): کیوان، شاخان، چیایان، جه وه لان.
- جبان** - ص. ع (جه بان - ceban): ترسنوک، بی زاخ، بی جورته ت.
- جبان** - ص. ع (جه بیان - cebban): دهشتی کاکي به کاکي، سارا، گورستان، بیابان.
- جبان** - ص. ع (جه بیان - cebban): په نیر فروش.
- جبان** - ا. ع (جه بیان - cebban): دهشتی تهختی رووته ن، سارا، بیابان، گورستان.
- جبانته** - مص. ع (جه بانته - cebanet): ترسان، ترسنوکی، بی جورته تی، بی وره بی.
- جبانه** - ا. ع (جه بانه - cebane): دهشت، سارا، گورستان، دهشتی تهختی بی درخت.
- جباوت** - مص. ع (جه باقته ت - cebavet): کوکردنه وهی باج و خه راج.
- جباه** - ا. ع (جیبا ه - cibah): ته ویتل، نیوچه وان، نه نی، هه نیه، جه مین، تویتل.
- جبایت** - مص. ع (جیبایه ت - cibayet): باج و درگرتن، خه راج سه نندن.
- جبت** - ا. ع (جیبت - cibt): بت، سه نهم، سیحر، جادو باز، بی خیر، بی که لک.
- جیجاب** - ا. ع (جه بجاب - cebcab): ناوی زور.
- جیجه** - ا. ع (جو بجه - cub cube): زه میله ی چه رمی.
- جبر** - مص. ع (جه بر - cebr): گرتنه وهی
- ئیسکی شکاو، چاک کردنی حالی که سیک.
- جبر** - ا. ع (جه بر - cebr): جه بر، یه کیکه له زانسته کانی بیبرکاری.
- جبرائیل** - ا. خ. ع (جیبرائیل - cibra'îl): جبرائیل، په یکی خوا، نه و فریشته یه یه که سروشی بو پیغه مبه ر دینا.
- جبراهنگ** - ا (جه براهه نگ - cebraheng): زه رده سیری، زه رده درک، درکه زی.
- جبرئیل** - ا. خ. غ (جیبرئیل - cibre'îl): جبرائیل.
- جبروت** - ا. ع (جه به روت - ceberût): دنیای توانا و عه زه مه تی خوایی، گه وره بی و شکوداری، توانا و ده سه لات.
- جبری** - ص. ن (جه بری - cebrî): په بیره وی رتیبازی جه بری.
- جبریل** - ا. خ. ع (جیبریل - cibrîl): جیبرائیل.
- جبریه** - ا. ع (جه بریه - cebrîye): یه کیکه له فیرقه کانی ئیسلام که باوهریان به جه بره و به نده به موختار نازانن.
- جبس** - ص. ع (جیبس - cibs): ترسنوک، له گام، گه چ، بیچوه ورج، فاسیق.
- جبسین** - ا (جه بسین - cebsîn): گه چ، گه چین.
- جبغوت** - ا. ع (جه بغوت - cebxût): ناوه خن، ناوه خنی دوشه ک و لیغه و سه رین.
- جبلانگ** - ا (جه بلاهه نگ - ceblaheng): درکه زی، زه رده سیری، زه رده درک.

بیتچوه ورچ، خوئری و ناکهس بهچه، له گام.
جبیل - ص. ع (جه بیل - cebîl):
 به دخوو، ناشیرین، دزئو، کریت.
جبیل - ا. ع (جوه بیل - cebeyîl):
 کئوی بچوک.
جبین - ا. ع (جه بین - cebîn):
 ناوچه وان، هه نیه، نه نی.
جبین - ص. ع (جه بین - cebîn):
 ترسنۆک، بی زات.
جت - ا. انگل (جهت - cet):
 فرۆکه یه که، فواره.
جئالقه - ا. ع (جه سالیغه - cesalîxe):
 قه شه.
جئام - ا. ع (جوسام - cusam):
 پیره هه قۆک، شه وگ، مۆته که.
جئش - ا. ع (جوسهس - cuses):
 لهش، لاک، تهرم، جه نازه.
جئلیق - ا. ع (جه سلیغ - ceslîx):
 قه شه.
جئمان - ا. ع (جوسمان - cusman):
 به دهن، جهسته، لهش، تهرم.
جئه - ا. ع (جوسسه - cusse):
 به دهن، تن، لهش، تهرم.
جها - ا. خ (جوها - cuha):
 ناوی کاربایه کی عه ره به که له سه رده می
 خیلافه تی مه هدی دا له کوفه ژیاوه، نوکته و
 حیکایه تی پیکه نینئاوه ری لی
 ده گتیرد ریتته وه وه کو نمونه ی گیلینی یا خو
 له گیلی دان ده هینریتته وه.
جهاش - ا. ع (جیه اش - cihaş):
 جاشه که ران.
جحف - ا. ع (جوه اف - cuhaf):
 سکچوون و به له فیئرئ، مهرگی گشتی،

جبلت - ا. ع (جیبیللهت - cibillet):
 ته بیعهت، سروشت، ئه سل، فیترهت،
 خیلقهت.
جبلهنگ - ا (جه بله ههنگ -
 cebleheng):
 درکه زی، زرده سیری،
 زرده درک.
جبلی - ص. ن. ع (جه به لی - cebelî):
 جه وه لی، کئوی، کویتسانی، چیاپی،
 شاخاوی.
جبللی - ص. ن. ع (جیبیللی - cibillî):
 ته بیعی، سروشتی، فیتری، ئه سلئ،
 خودی.
جبن - ا. ع (جوبن - cubn):
 په نیر.
جبن - مص. ع (جوبون - cubun):
 ترسان.
جبناء - ص. ع (جوبه ناء - cubena):
 ترسنۆکان، بی جورئه تان.
جبه - ا. ع (جوبه - cubbe):
 جبه، جوره
 که وایه که زیاتر مه لایان له به ری ده که ن.
جبهات - ا. ع (جه به هات - cebehât):
 نیوچه وان، توئیل، هه نیه.
جبه خانه - ا. مر (جوبه خانه -
 cubexane):
 قورخانه، جبه خانه،
 کارخانه ی که رهسته سازی شه ر.
جبهه - ا. ع (جه بهه - cebhe):
 ته وئیل، سه رداری قه وم، به ری شه ر،
 کۆمه لی خه لک.
جبیره - ا. ع (جه بیره - cebîre):
 ته خته ی باریک که شوئینی شکاوی پی
 ده به ستن.
جبیز - ا. ع (جه بیز - cebîz):
 نانی وشک.
جبیس - ا. ص (جه بیس - cebîs):

لافاوئیک هه‌رچی هه‌یه رایبالی.
جحف - مص. ع (جیهاف - cihaf):
 کوشتار، شه‌پرکردن، جه‌نگ کردن.
جحفیل - مص. ع (جه‌هافیل - cehafil):
 سوپا، له‌شکری زۆر.
جهد - مص. ع (جه‌هد - cehd):
 ئینکارکردن، به‌درۆ‌خستن‌ه‌وه، نکۆلی کردن
 له‌ کارئیک یان هه‌قی که‌سیک به
 ئانقه‌ست.
جهر - ا. ع (جوهر - cuhr): لانه‌ی
 گیانله‌به‌رانی درنده‌و کونی خشۆکان و
 میرووان.
جهر - ا. ع (جوهر - cuhr): ئه‌شکه‌وتی
 قوول.
جھش - ا. ع (جه‌هش - ceş): جاش،
 جاشه‌که‌ر، جوانوو.
جھش - مص. ع (جه‌هش - ceş):
 رووشاندنی پیست.
جھف - مص. ع (جه‌هف - cehf):
 که‌ولکردن، گرون، وه‌ده‌سته‌تینانی شتیک.
جھفل - ا. ع (جه‌هفل - cehfel):
 له‌شکری زۆر، سوپا، جوامبیر، گه‌وره‌پیاو،
 پیاوی قه‌درگران.
جهل - ا. ع (جه‌هل - cehl): مارمیلۆک،
 گوخلکه‌ر، شای می‌ش هه‌نگ، گوخلینه،
 قالدۆنچه‌ی ریخ گلین.
جهم - مص. ع (جه‌ههم - cehem):
 هه‌لگیرساندنی ئاگر، ئاگر کردنه‌وه.
جھود - مص. ع (جوهدود - cuhûd):
 نکۆلی کردن، نکۆلی کردن له‌ هه‌قی
 که‌سیک، به‌درۆ‌خستن‌ه‌وه، سپله‌یی.
جھیم - ا. ع (جه‌هیم - cehîm): دۆزه‌خ،
 دۆزه‌ق، جه‌حه‌نده‌م.

جخاف - ص. ع (جه‌خخاف -
 cexxaf): فه‌خرکه‌ر، که‌سیک که‌ له
 ئه‌ندازه‌ی خۆی زیاتر فه‌خر بکات.
جخج - ا (جه‌خج - cexc): لو، لوی بی
 ئازار، گرتیی ژئیر قورگ و گه‌ردنی
 مرۆڤ.
جخش - ا (جه‌خش - cexş): گواتر
 (فه‌ره‌نسی)، لو، گری.
جخیف - ا. ص (جه‌خیف - cexîf):
 ده‌نگی پرخه‌ پرخی خه‌وتوو، زۆر، له‌شکری
 زۆر، به‌فیزو ده‌عیه.
جد - مص. ع (جید - cid): هه‌ولدان،
 کۆشش، په‌له، راستی، هه‌قیقه‌ت.
جد - ا. ع (جه‌د - ced): باپیر، باوه‌گه‌وره،
 بابی دایک، بابی باوک.
جد - ا. ع (جه‌د - ced): به‌ش، به‌خت،
 که‌نار، قه‌راخ، ره‌خی رووبار.
جدا - ص (جودا - cуда): جودا، دوور
 لیکدی، ته‌نیا، دیار.
جدا - ا. ع (جه‌دا - ceda'): به‌خشش،
 سود، قازانج.
جدات - ا. ع (جه‌ددات - ceddat):
 داپیران.
جدا جدا - ق (جودا جودا - cуда cуда):
 جیا جیا، یه‌ک یه‌ک، به‌جیا.
جدار - ا. ع (جیدار - cidar): دیوار.
جداشدن - مص. ل (جوداشودن -
 cуда şудen): جیابوونه‌وه،
 دوورکه‌وتنه‌وه.
جدا کاسبرگ - ا. مر (جودا کاسبه‌رگ -
 cуда kasberg): ئه‌و گولانه‌ی که‌
 په‌ره‌کانیان جیا یه، وه‌کو هه‌لاله.
جداکردن - مص. م (جوداکه‌ردن -

- رہسمکردنی خشته لہ سہر کاغہ ز، جوگہ سازی لہ کہ ناری شہ قامان.
- جده** - ا. ع (جہ ددہ - cedde): داپیرہ، دایہ گہ ورہ.
- جدی** - ا. ع (جہ دی - cedî): کارژوئلہ، گیسکہ نیر، ناوی بورجی دہیہ می فہ لہ کیبہ.
- جدی** - ا. ع (جیددی - ciddî): جدی، ہہ قیقہ ت، کو ششکار.
- جدیت** - مص. جع (جیددیہ ت - ciddîyet): جدیت، کو شش، ہہ ولدان.
- جدید** - ص. ع (جہ دید - cedîd): نوی، تازہ.
- جدید الاحداث** - ص. مر (جہ دیدول ئیح داس - cedîdul ihdas): نو بونیاد، تازہ سازکراو.
- جدید الاختراع** - ص. مر. ع (جہ دیدول ئیخترآء - cedîdul ixtira'): تازہ داہینراو.
- جدید الاسلام** - ص. مر. ع (جہ دیدول ئیسلام - cedîdul islam): تازہ موسولمان، نوی موسولمان.
- جدید البناء** - ص. مر. ع (جہ دیدول بینا - cedîdul bâna'): نوئیساز، نہوبونیاد.
- جدید التأسيس** - ص. مر. ع (جہ دیدوت تہئسس - cedîdet te'sîs): تازہ ساز، تازہ دامہ زراو.
- جدید الورد** - ص. مر. ع (جہ دیدول قرد - cedîdul vrûd): تازہ ہاتوو، تازہ گہ بیشتوو.
- جدید الولادہ** - ص. مر. ع (جہ دیدول قبیلاہ - cedidul vilade): نہوزا، تازہ لہ دایکبوو.
- جدیدان** - ا. ع (جہ دیدان - cedîdan): شہو و روژ (بہو حہ ساوہی کون نابن).
- جدیر** - ص. ع (جہ دیر - cedîr): شایستہ، شایان، ہہژ.
- جدیر** - ا. ع (جہ دیر - cedîr): چوار دیوار، ہہر جیہک دیواری بہدہورا کیشرای.
- جدیرہ** - ص. ع (جہ دیرہ - cedîre): شایستہ (بومی)، ہہژ، شایان.
- جذ** - مص. ع (جہ زز - cezz): ہہ لکیٹشان لہ بن و بیخہوہ، برین و برینہوہ، شکاندن.
- جذاب** - ص. ع (جہ ززاب - cezzab): دلکیش، دلرفین، سہرنج راکیش.
- جذاع** - ا. ع (جہ زاء - ceza'): حہیوانی وردہ (مہرو بز و... ہتد).
- جذال** - ا. ع (جہ زال - cezal): قہدی درہخت.
- جذام** - ا. ع (جوزام - cuzam): گولی.
- جذب** - مص. ع (جہ زب - cezb): راکیشان، راکیشانی بہرہووخو.
- جذبہ** - ا. ع (جہ زبہ - cezbe): راکیشان، ماوہی نیوان دوو قونآغ: (لہسہفہردا) جہزبہی سوئی و دہرویشان بہرہو خوا، حال لیہاتن.
- جذر** - ا. ع (جہ زر - cezr): رگ، ریشہ، بیخ، نسل.
- جذر** - ا. ع (جہ زر - cezr): زیری قہلب، میچکہ وشتری چوار سالہ.
- جذع** - ا. ع (جہ زء - ciz'): قہد.
- جذع** - ا. ع (جہ زہء - ceze'): حہیوانی

ورده، مهرو بزین و...
جذل - ا. ع (جیزل - cizil): رهگ و ریشه، قه‌دی دره‌خت.
جذل - مص. ع (جه‌زل - cezel): شادبوون، شادی کردن، شادمانی.
جذم - مص. ع (جه‌زم - cezm): برین.
جذم - ا. ع (جیزم - cizm): بن و بیخی شتیک، شوینی رووان، قه‌وم و قیله.
جذوب - ص. ع (جه‌زوب - cezûb): کوشنده، وشتی که‌م شیر.
جذور - ا. ع (جوزور - cuzûr): رهگ و ریشان، بنج و بناوان.
جذوع - ا. ع (جوزوء - cuzû') : قه‌دی دره‌خت.
جذول - ا. ع (جوزول - cuzûl): ئه‌سل، رهگ و ریشه بیان قه‌دی دره‌خت.
جذوه - ا. ع (جه‌زفه - cezve): پشکو، پنگر، سکل.
جر - ا (جه‌ر - cer): درز، کون، جوگه، قه‌لشتی زه‌وی، روباروکه.
جر - ا (جیر - cir): دهنگی دراندنی کاغه‌ز یان کوتال (جیر).
جرخوردن - مص. ل (جیرخوردن - cirxûrden): دران، درزیردن.
جردادن - مص. م (جیردادن - cirdaden): دراندن، دادپین.
جرزدن - مص (جیرزده‌دن - cirzeden): سه‌رپیچی کردن له بنه‌ماکانی قومار.
جر - ا (جور - cur): زینی ئه‌سپ.
جر - مص. ع (جه‌د - cer): راکیشان، ژتیری وشه (کسره)، رانینی وشتربه هیتواشی.

جرا - ا (جه‌را - cera): نه‌فه‌قه، موچه.
جرا - ا. ع (جیراء - cira'): هه‌رزه‌کاری، لایینی، جه‌وانی، به‌هاری ته‌مه‌ن، مندالی کچان.
جرائد - ا. ع (جه‌رائید - cera'id): لقی دار خورما، روژنامه.
جرائر - ا. ع (جه‌رائیر - cera'ir): گوناح، خه‌تا.
جرائم - ا. ع (جه‌رائیم - cera'im): تاوان، تاوانان.
جراب - ا. ع (جیراب - cirab): هه‌نبانه، تویشودان، کیفی شمشیر، هه‌مانه.
جراب - ا. ع (جوراب - curab): که‌شتی بی‌بار، که‌شتی به‌تال.
جرائیم - ا. ع (جه‌راسیم - cerasim): میکروبان، میروستان، شاره‌میروله.
جراجر - ا. ع (جه‌راجیر - ceracir): جه‌نجه‌ر، خه‌رمان کوت.
جراجر - ا. ع (جیراجیر - ciracir): جیره‌جیر، دهنگی دراندنی کاغه‌ز یان کوتال (جیر).
جراح - ا. ع (جیراه - cirah): برینان، زه‌مان، ریشان.
جراح - ص. ع (جه‌راه - cerah): جه‌راح، برینگه‌ر، نه‌شته‌رگه‌ر.
جراحی - ا. مص. ع (جه‌راهی - cerahî): جه‌راحی، نه‌شته‌رگه‌ری.
جراحات - ا. ع (جیراهات - cirahat): برینان، زامان.
جراحت - ا. ع (جیراهت - cirahet): برین، زام، کوان، چلک و کیم.
جراد - ا. ع (جه‌راد - cerad): کولو، کوله حاجی، کوله.

- جراد البحر** - ا. مر (جه رادول به هر - ceradul behr): مه یگو، کوله ی ده ریایی.
- جرار** - ا. ع (جیرار - cirar): جه ره، گۆزه ی گهوره ی ده سکدار.
- جرار** - ص. ع (جه رار - cerar): زۆر، له شکر ی بیشومار.
- جراره** - ا. ص. ع (جه راره - cerare): جۆره دوپشکیتکی زهرده، کلکی به دووی خۆیدا راده کیشیت، زولفی یارو دولبه ر.
- جراز** - ا. ع (جوراز - curaz): تیغ، شمشیری تیژو برنده.
- جراسک** - ا (جه راسه ک - cerasek): زیکزیکه.
- جراسیا** - ا (جه راسییا - cerasiâya): تالوالتو، هه لۆژه.
- جراف** - ص. ع (جوراف - curaf): سیلاویتی که هه موو شتیک رامالتی، پیاوی زۆر خۆر، پر خۆر.
- جراف** - ا. ع (جیراف - ciraf): جۆره پیوانه یه که.
- جرامیز** - ا. ع (جه رامیز - ceramîz): چه وزی بچووک، مالتی بچووک، بیتچوووه گورگی نیتر.
- جرات** - مص. ع (جورته ت - curet): جورته ت، زات کردن، دلیری، بیباکی.
- جرب** - ا (جوره ب - cureb): پۆر.
- جرب** - ا. ع (جه ره ب - cereb): گه ری.
- جریا** - ا. ص. ع (جه ریا - cerba'): ئاسمان و ستیران، زهوی وشک و قات و قپی.
- جریز** - ص (جوربوز - curbuz): فریوده ر، ته له که، فیلتبازی.
- جریزه** - ا (جوربوزه - curbuze): فیلت و ته له که، زیره کی، شایسته یی، لیها تووی له کاردا، جه ریه زه.
- جرثقیل** - ا. ع (جه ری سه غیل - ceri sexîl): سلینگ.
- جرثومه** - ا. ع (جورسومه - cursûme): میکرۆب، میروستان، رهگ و ریشه، گلی دهوری رهگی درهخت.
- جرجر** - ا (جیرجیر - circir): دهنگی درینی کاغه زیان قوماش.
- جرجر** - ا. ع (جه رجه ر - cercer): جه نجه ر.
- جرجر** - ا. ع (جه رجه ر - cercer): پاقله.
- جرجیر** - ا. ع (جه رجیر - cercir): تهره تیزه.
- جرح** - مص. ع (جه ره - cerh): بریندار کردن، به دگوتن، عهیب گرتن، ره تکرده وهی شایه تی شایه دان.
- جرح** - ا. ع (جوره - curh): زام، برین.
- جرده** - ص (جه رده - cered): بریندار، زامدار.
- جرده** - ا (جه رد - curd): تهختی پاشایی.
- جرده** - ص. ع (جه رد - cerd): جلی کۆنه، دهشتی رووته ن.
- جرده** - ا. ع (جورده - curde): رووتی.
- جرده** - ا. ص (جورده - curde): نهسپی یهخته، نهسپی خهسیو، نهسپیتک که بابی نهسپی عه ره بی و دایکی غهیره عه ره بی بی.
- جرده** - ا. ص (جه رده - cerde): زهرده، نهسپی نامال زهرده.
- جرذ** - ا. ع (جورده ز - curez): جرح، مشکه کویره، مشکی دهشتی، رسک.

- جرذان** - ا. ع (جیرزان - cirzan): جرجان، مشکه کویران.
- جرز** - ا (جیرز - cirz): دیوار، پایه تهلار.
- جرز** - ا (جهرز - cerz): بالندهیه که، هۆره، میشه سی، چرگ، چیرک.
- جرز** - ا. ع (جهرز، جهرهز، جوروز - cerz, cerez, curz): زهوی به یار، زهوی رووتنه.
- جرز** - ا. ع (جهرهز - cerez): سالی تووش، سالی قات و قپری، کوپه وانهی و شتر.
- جرس** - مص. ع (جهرس - cers): قسه کردن، نهرمه گۆرانی.
- جرس** - ا. ع (جیرس - cirs): دهنگ، نهرمه تاواز.
- جرس** - ا. ع (جهرس - cers): پاژتیک له شتتیک.
- جرس** - ا. ع (جیرس - cirs): ئه سل، بیخ.
- جرس** - ا. ع (جهرهس - ceres): زهنگ، زهنگوله.
- جرس** - ا (جهرهس - ceres): به ندو زیندان، ئه شکه نجه و تازار.
- جرشفت** - ا (جهرشفت - cerşeft): هه جو، زهم، شیعی داشۆرین.
- جرعه** - ا. ع (جورئه - cur'e): قوم، یهک فی.
- جرعه نوش** - ص. فا (جورئه نوش - cur'e nûş): شهراوخۆر، بادهنۆش، مهی خۆر، مهست.
- جرغند** - ا (جهرغند - cerxend): پارچه ریخۆلهی پاکراوی مه ر که به پله
- گۆشت یان جگه رو چهوری ناخرابی و لیتراپی، پاستورمه.
- جرغول** - ا (جهرغول - cerxûl): جۆره روه کیکه، به عهره بی (لسان الحمل) ی پی ده لیتن.
- جرغون** - ا (جهرغون - cerxûn): پروانه (جهرغول).
- جرف** - ا. ع (جورف - curf): که ناری رۆخانه، که ناری ئاودر، که ناریک که ئاودری بی، که نددر.
- جرف** - ا. ع (جهرف - cerf): سه روهت و سامانی زۆر له مالاته وه تا زتیرو زیو، هاته سال، گیای تیک ئالو.
- جرفادقانی** - ص. ن (جورفاده غانی - curfadexanî): گولپایگانی، خه لکی گولپایگانی.
- جرقه** - ا (جیره غغه - cirexxe): پزیسکی ئاگر.
- جرگ** - ا (جورگ - curg): سارا، دهشت، بیابان.
- جرگ** - ا (جهرگ - cerg): ئه نجوومه ن، کۆر، گروپ.
- جرگه** - ا (جهرگه - cerge): ریزو ئه لقه، کۆر، ئه نجوومه ن، گروپ، دهسته.
- جرل** - ا. ع (جهرل - cerel): شوینی سهخت و بهرده لان.
- جرم** - ا. ع (جورم - curm): گوناح، تاوان، خه تا.
- جرم** - ا. ع (جیرم - cirm): رهنگ، تهن، ههر ئه ستیره یه کی ئاسمان.
- جرم** - ص. ع (جهرم - cerm): گهرم، گهرمه سیتر، جۆره به له میتکه.
- جرم پوش** - ص. فا (جورم پوش -

زۆرخۆر، نهوسن، خیرا له خواردن.
جروم - ا. ع (جرووم - curûm):
 گهرمه سیران.
جروند - ا (جهرقند - cervend): چرا.
جره - ا. ع (جهره - cere): جهره، گۆزه
 گهره ی دهسکدار، گۆزه ی مل باریک.
جره - ا. ص (جوره - cure): باز، هه لۆ،
 نیره ی بالندان و گیانداران به گشتی،
 پیاوی نازاو دلیر.
جرى - ص. ع (جهرى - cerî): دلیر،
 جوامیر، رهشید، نازا، بویر، عگید.
جرى - ا (جبرى - cirî): مووچه، راتب.
جریان - مص. ع (جهره یان - cereyan):
 له بهررۆین، رۆبینى ئاو، روودانى
 کارێک، دهستاو دهستکردنى پاره.
جریب - ا (جهریب - cerîb): پانتایی ۱۰
 هه زار مه تر دووجا - (بۆ زهوی).
جریح - ص (جهریه - cerîh): زامدار،
 بریندار.
جریحه - ا (جهریهه - cerîhe): برین،
 نه خۆشی و بئى تاچه تی.
جرید - ا. ع (جهرید - cerîd): ته نییا،
 سه لت، لقی دار خورما، لقی رووت.
جریده - ا. ع (جهریده - cerîde):
 دهفته ر، رۆژنامه، لقی دارخورما، لقی بئى
 گه لا، دهسته یه ک سواره ی بئى پیاده.
جریر - ا. ع (جهریر - cerîr): هه وساری
 وشتر، دم گهرم، زمان تیژ.
جریره - ا. ع (جهریره - cerîre): گوناح،
 خه تا، تاوان.
جریش - ا. ص (جهریش - cerîş):
 ساوهر، برۆش.
جریم - ص. ع (جهریم - cerîm): که ته،

(curm pûş): خه تا پۆش، که سه ی که چاو
 پۆشی له خه تاو تاوان بکات و
 بیبه خشیته.
جرمه - مص. ع (جهرمه زه - cermeze):
 هه لاتن، گردبوونه وه، هه لاتن، دلته نگ
 بوون، سه فه رو سیاحت.
جرم شناسی - ا. مص (جورم شناسی -
 curm şinasî): لقیکی زانستی
 کۆمه لناسییه که له خه تاو تاوانان
 ده کۆلیته وه.
جرموز - ا. ع (جورموز - curmuz):
 هه زوی بچووک، مائی بچووک، جوړنه.
جرموق - ا. ع (جورموق - curmûx):
 پیلاوی لاستیک.
جرنده - ا (جهرنده - cerende):
 کړکړاگه، کړکړۆکه، خرته، قرتینک.
جرنگ - ا (جهرنگ - cereng):
 زرینگه، دهنگی پینکادانی شمشیر و نهو
 شتانه.
جرنگی - ص. عا (جیرنگی - cirengî):
 نه غد، پاره یه ک که به نه غدو له یه ک شوین
 به که سیک بدرئ، کاش.
جرنگیدن - مص. ل (جهره نگیدهن -
 cerengîden): زرینگانه وه.
جرو - ا. ع (جهره - cerû): گوجیله،
 توتله سه گ، تویته ک.
جرواسک - ا (جهرقاسه ک - cervaseg):
 زیکزیکه، سیسرکه ی شهو.
جروح - ا. ع (جوروه - curûh): زامان،
 برینان.
جرور - ص. ع (جهرور - cerûr): تۆسن،
 سه رکیش، بیری قوول.
جروز - ص. ع (جهرروز - cerûz):

- زه لام، توکمه، قه‌سپ، خورمای و شک، تاوانبار، گونا‌حکار.
- جریمه** - ص. ع (جه‌ریمه - cerîme): تاوان، خه‌تا، سزا، سزای نه‌غدی (پاره‌یهک له تاوانبار بسه‌نری).
- جرین** - ا. ع (جه‌رین - cerîn): خه‌رمان، خه‌رمانجاری، شوپینی و شک کردنه‌وهی خورما، خه‌رمانگا.
- جز** - حرف (جوز - cuz): جگه له، مه‌گه‌ر، خین ژ...
- جز** - ا (جیز - ciz): چزه، چزه‌چی رۆنی قرجاو، چزه‌ی ئاو که ده‌کری به ناگردا.
- جززدهن** - مص. ل (جییززدهن - cizzeden): سوتان و چزه‌چی شتی سه‌ر ناگر، نالین و زاری کردن.
- جز** - ا (جه‌ز - cez): سوکه‌له‌ی (جیزیره) یه، به واتا دورگه، پارچه زه‌وییه‌کی ناوه‌ندی ده‌ریا که له هه‌ر چوار لاهه ئاو ده‌وری دابی.
- جز** - مص. ع (جه‌زز - cezz): برین، برینه‌وه، په‌رچکردنی دارو دره‌خت.
- جزاء** - مص. ع (جه‌زاء - ceza): پاداشت دانه‌وه، پاداشتی چاکه یان خراپه، سزا، هه‌ق.
- جزاء** - ا. ع (جیزاء - ciza): سه‌رانه.
- جزائر** - ا. ع (جه‌زائیر - ceza'ir): دورگان، کۆی دورگه، گراف.
- جزار** - مص. ع (جیزار - cizar): سه‌ربرین، کوشتنه‌وهی هه‌یوانات، ژیکرن.
- جزار** - ا. ص. ع (جه‌ززار - cezzar): قه‌ساو.
- جزاز** - ا. ع (جه‌زاز - cezaz): دره‌و، وه‌ختی دره‌و، دروینه.
- جزاف** - ص (جه‌زاف - cezaf): گه‌زاف، بی‌هوده، به‌تال، ناهه‌ق.
- جزاف** - ص. ع (جی‌زاف - cizaf): گۆتره، کرپن و فرۆشتنی به گۆتره، گۆتره‌کاری.
- جزاف** - ص. ع (جه‌ززاف - cezzaf): راوچی، ماسیگر.
- جزال** - ا. ع (جی‌زال - cizal): گه‌وره، مه‌زن، زۆر، فراوان، قسه‌ی پاراوو ره‌وان و سوار.
- جزالت** - مص. ع (جه‌زالت - cezalet): گه‌وره‌بوون، مکوم بوون، پاراوی و پته‌وی و ره‌وانی قسه.
- جزاندن** - مص. م (جی‌اندن - cizan den): یه‌شانندی که‌سیک، ره‌نجاندن.
- جزء** - ا. ع (جوزء - cuz): پاژ، به‌ش، پارچه.
- جزء لایته‌جزا** - ا. مر. ع (جوزئی لایه‌ته‌جه‌ززه - ciz'i layetecezze): گه‌ردیله که نایه‌ته دابه‌ش بوون، گه‌وه‌ه‌ری تاک.
- جزئی** - ص. ن. ع (جوزئی - cuz'î): که‌م، هه‌نده‌ک، هه‌ندیک.
- جزئییه** - ص. ن. ع (جوزئییه - cuz'îye): لاهه‌کی.
- جزد** - ا (جه‌زد - cezd): زی‌کزیکه، سیسرکی شه‌و.
- جزدر** - ا (جی‌زدر - cizder): چزلیک، چزلیکه، جزیلک.
- جزر** - مص. ع (جه‌زر - cezr): سه‌ربرینی هه‌یوان، میوه‌کردنه‌وه له دار.
- جزر** - مص. ع (جه‌زر - cezr): نیشته‌وه‌ی ئاوی ده‌ریا، داکشانی ئاوی

دهریا.

جزر - ا. ع (جه زهر - cezr): گیزهر.

جزع - مص. ع (جه زهء - ceze):
نالہ وزاری، بی تا قہ تی، پھڑارہ و
دلتنگی، شین و گرین.

جزع - ا. ع (جه زء - cez):
موروی یه مہ نی، عہ قیق.

جزع - ا. ع (جیزء - ciz):
گوزہ رگہ ی دؤل.

جزغال - ا (جیزغال - ziz`xal):
جزلیک، جزلیک، جزلیه.

جزل - ص. ع (جه زل - cezl):
گہ ورہ، خہ ست، زؤر، فراوان، قسہ ی سوارو
رہوان.

جزم - مص. ع (جه زم - cezm):
برین، پنج بر، بی دوو دلی، نیشانہ یه کہ
ده خریته سہر پیتی بیدہ نگ.

جزمازج - ا (جه زمازج - cezmazec):
جوڑہ روہ کپکہ.

جزمہ - ا. ع (جیزمہ - cizme):
یہک میگہ لی مہر، پاژیک له شتیک.

جزو - ا (جوژٹ - cuzv):
ده فته ری ہل سہ نگانندی باجی ناوچہ یه کی
دیاریکراو.

جزور - ا. ع (جه زور - cezûr):
دابہ ستہ، وشتر یان مہر بؤ سہر برین و
کوشتنہ وہ.

جوزوع - مص. ع (جوزوء - cuzû):
بیتاقہ تی، دلتنگی، خہ مباری، نالین و
زاری و شین.

جوزوع - ص. ع (جه زوء - cezû):
بی تا قہ ت، خہ مبار.

جزوہ - ا (جوژقہ - cuzve):
نامیلکہ.

جزوہ دان - ا. م (جوژقہ دان -

cuzvedan):
کار تون.

جزیرہ - ا. ع (جه زیرہ - cezîre):
دورگہ، گراف، پارچہ زہوی ناو
دهریا کہ ہہر چوار دہوری ناو بی.

جزیل - ص. ع (جه زیل - cezîl):
گہ ورہ، مکوم، زؤر، فراوان، قسہ ی
سوارو رہوان.

جزیہ - ا. ع (جیزیہ - cizye):
سہرانہ، ٹہو پارہ یه ی کہ جارن
دہولہ تانی ٹیسلامی سالانہ
له ہاوولاتیانی نا موسولمانی
ٹہہلی کیتابیان دہسہ ند.

جس - مص. ع (جہس - ces):
دہست پیداہینانی شتیک.

جساد - ا. ع (جہساد - cesad):
زہ عفران.

جساد - ا. ع (جوساد - cusad):
ژانہ سک، پیچ پیداہاتنی زگ.

جسار - ص. ع (جوسسار - cussar):
دلیران، بویران.

جسارت - مص. ع (جہسارہت - cesaret):
دلیری، نازاہ تی، جہسارہت،
زاتکردن.

جساس - ص. ع (جہس ساس - cessas):
جاسوس، جاسوسی کار، شو فار،
خہ و ہر دز، ہہ والڈز.

جسامت - مص. ع (جہسامت - cesamet):
ٹہستور بوون، توکمہ بوون،
قہ بہ بوون.

جست - ا. مص (جہست - cest):
جولہ، جولان، بہ رزی، رزگار
بوون، راکردن، راپہ رین.

جست - ا. مص (جوست - cust):
گہران، پشکنین، پرسین،
دؤزینہ وہ، توپژینہ وہ.

- جستار** - ا.مص (جوستار - *custar*): باس، لیکنۆلینه وه، کۆششکار.
- جستان** - ص. فا (جهستان - *cestan*): به جولّه، به رزی، رزگار بوو.
- جستجو** - ا. مص (جوست جو - *custcû*): به شوپندا گهران، تاقیب، هه ولدان، گهران، داواکردن، پرسین، پشکنین، جوست و جو.
- جستن** - مص. م (جوسته ن - *custen*): تاقیب کردن، پشکنین، دۆزینه وه، په بید کردن، داوا کردن.
- جستن** - مص. ل (جهسته ن - *cesten*): رزگار بوون، راکردن، هه لاتن، راپه رین، بازدان.
- جسد** - ا. ع (جهسه د - *cesed*): به دهن، جهسته، لهش، جه نازه.
- جسد** - ا. ع (جهسه د - *cesed*): خوین، خوینی وشک، زه عفهران.
- جسر** - ا. ع (جیسر - *cisr*): پرد، کۆپری، پر، ریبازی سه رئاو.
- جسک** - ا (جهسک - *cesk*): مهینه ت، رهنج، به لا، نافه ت، بازار، ناخۆشی.
- جسم** - ا. ع (جیسم - *cism*): هه رشتتیک بو شاییه ک پر بکاته وه و کیشی هه بی، ته ن.
- جسمان** - ا. ع (جوسمان - *cusman*): جهسته، به دهن، لهش.
- جسمانی** - ص. ن. ع (جیسمانی - *cismanî*): به دهنی، مه تریالی، به رانبه ر به روحانی.
- جسمی** - ص. ن. ع (جیسمی - *cismî*): جهسته بی، به دهنی.
- جسمی** - ا (جهسمی - *cesmî*): پیکۆل، پیکۆله، جوړه درکیکه.
- جسور** - ص. ع (جهسور - *cesûr*): جهسور، ئازا، دلیر، دلاوهر، بیباک.
- جسور** - ا. ع (جوسور - *cusûr*): پردان، پران.
- جسورانه** - ق. ص. ع (جهسورانه - *cesûrane*): جهسورانه، ئازایانه، دلیرانه، بویرانه، بیباکانه.
- جسوم** - ا. ع (جوسوم - *cusûm*): کۆی جسمه، ته ن، ته نان.
- جسید** - ا. ص. ع (جهسید - *cesîd*): خوینی وشک.
- جسیم** - ص. ع (جهسیم - *cesîm*): گه وره، به هه یکهل، که ته وه زه لام، به داروبار.
- جش** - ا (جهش - *ceş*): کۆژه که، جوړه مورووویه کی موړه بو چا و هزار به کار دیت.
- جش** - ا. ع (جهشش - *ceşş*): چه قهن، ره قهن، زه وی تمتم، زه وی به رده لان.
- جشاء** - ا. ع (جوشاء - *cuşa*): قرب، قرقینه، شه پۆل، شه پۆلی ده ریا.
- جشان** - ا (جهشان - *ceşan*): گه ز.
- جشمیزج** - ا (جهشمیزه ج - *ceşmîzec*): جوړه رووه کیکه لو چاویه شه به کار دی.
- جشن** - ا (جهشن - *ceşn*): شادی، خویشی، جهژن، سور، ئاهه ننگ.
- جشن** - ا (جهشهن - *ceşen*): تا، به رزیوونه وهی حه راره تی به دهن و خیرابوونی لیدانی دل.
- جشنواره** - ا. مر (جهشنواره - *ceşnvare*): فستیفال، میهره جان.
- جشه** - ا. ع (جوششه - *cuşşe*): کۆمه له خه لکیک که پیکه وه بین.

جعاله - ا. ع (جیئاله - ciale): هه قدهست، موزد، کریتی کریتکار.

جعبوب - ص. ع (جوئبوب - cu'bûb): کوله بنه‌ی خویری و ناشیرین.

جعبه - ا. ع (جهئه - ce'be): تیردان، جاننسا، باول، سه‌ندوقی بچووک، نامیرتیکی مؤسیقایه.

جعد - ص. ع (جهئد - ce'd): لوول، قژی لوول، پیچه‌وانه‌ی خاو، گرژ.

جعد - ص. ع (جهئد - ce'd): رژد، چروک، دهست قوچاو، به‌غیل و ره‌زیل.

جعده - ا. ع (جهئه - ce'de): به‌رخه‌مت، گیایه‌کی بۆن خوشه له که‌ناری روباران ده‌روئی.

جعمشوش - ص. ع (جوئشوش - cu'sûş): گه‌دا، خویری، پیاوی دریتی دهم و چاو ناشیرین.

جعفر - ا. ع (جهئفه‌ر - ce'fer): رووبار، روخانه، وشتی به‌شیر.

جعفری - ص. ن. ع (جهئفه‌ری - ce'ferî): جافه‌ری، په‌یره‌وانی ئیمام جافه‌ری سادق که ئیمامی شه‌شه‌می شیعه‌یه و ئەم مه‌زه‌به له سه‌رده‌می سه‌فه‌وییه‌کانه‌وه بره‌وی سه‌ندو تا ئیستا مه‌زه‌بی ره‌سمی ئیترانه.

جعفری - ا. ع (جهئفه‌ری - ce'ferî): جوژه رووه‌کیکه، زه‌عفه‌ران.

جعل - مص. ع (جهئل - ce'l): دروست‌کردن، خولقانندن، داهینان، ته‌زویرکردن.

جعل - ا. ع (جوئهل - cu'el): قالونچه، گوخلینه.

جشه - ا. ع (جوششه - cuşşe): قۆلی کراس، قۆلی عه‌با.

جشه - ا. ع (جه‌ششه - ceşşe): په‌پانه‌ی روژن.

جشیر - ا. ع (جه‌شیر - ceşîr): په‌لوله، ئارده‌وا.

جشیر - ا. ص. ع (جه‌شیر - ceşîr): جوّلا، جال‌جالۆکه، داپیرۆشک.

جشیر - ا. ع (جه‌شیر - ceşîr): تیردان، هه‌نبانه، جه‌والی ئەستور.

جشیش - ا. ع (جه‌شیش - ceşîş): ساوه‌ر، ساوار.

جشیم - ص. ع (جه‌شیم - ceşîm): درشت، غه‌لین، مکوم، قایم، سه‌نگین.

جص - ا. ع (جه‌س - cess): گه‌ج.

جصاص - ا. ص. ع (جه‌سس‌ساس - cessas): گه‌چ‌چکار، گه‌چ‌فروش.

جعب - ا. ع (جیئاب - ci'ab): جاننسا، باول، ساک، پاکه‌ت، تیردان، سه‌ندوقی بچووک.

جعابیب - ا. ع (جه‌ئابیب - ce'abîb): پیاوی کوله‌بالای خویری و ناشیرین.

جعاد - ا. ع (جیئاد - ci'ad): به‌خیل، له‌گام، رژد، چروک، دهست قوچاو، ره‌زیل.

جعاشیش - ا. ع (جه‌ئاشیش - ce'aşîş): گه‌دا، خویری، پیاوی باریکه‌له‌ی دهموچاو ناشیرین.

جعال - ا. ع (جیئال - cial): کرئ، کریتی کریتکار، ئەو کریتی‌ه‌ی له‌کاتی جه‌نگدا به‌سه‌ربازو له‌شکریان دده‌ری.

جعال - ا. ع (جیئال - ce''al): دهست بر، درۆساز، درۆپه‌روه‌ر، ته‌زویرچی، درۆزن، ساخته‌چی.

جعل - ا. ع (جوئل - cu'l): کریبی کریکار، هه قدهست.

جعیله - ا. ع (جه نیله - ce'ile): کری.

جغ - ا (جوغ - cu'x): ئه به نوس، ته خته ی ره شی ئه به نوس ئاسا که تهخت و کورسی لی دروست بکری.

جغ - ا (جوغ - cux): نیر.

جغجغه - ا (جیغجیغه - cixcixe): شه قشه قه، جوړه روه کیکه، خرخاشه.

جغد - ا (جوغد - cuxd): کونه په پو، کوند، کونده بو.

جغرات - ا (جوغرات - cuxrat): توړاخ، ماستی ئاولیگیرو.

جغرافی - ا. فر (جوغرافی - cuxrafi): جوگرافیا، زانستیکه له بارودوخی سروشتی و سیاسی ولاتان و چونیته تی ژبانی میلله تان و بوونه وهرانی سهر زهوی ده کولیتته وه و چند به شیکه هییه: جوگرافیای سروشتی، سیاسی، ئابووری، مرؤفانی.

جغزواره - ا. مر (جه غزواره - cexzware): قهوزه، کقز، جله شینهی سهر ئاو.

جغش - ا (جه غهش - cexes): جوړه رووه کیکه.

جغله - ا. ص (جغله - cxle): کوسه، پیایوی کوله بنه ی وردیله.

جغنه - ا (جغنه - cixne): بالنده یه کی کیتییه.

جغور - ا (جه غور - cexur): جگه ری سووره وهر او به پیازه وه، قه لی پیفاز.

جغه - ا (جیغغه - cixxe): تاج، ههر شتیکی تاج ئاسا که له کلاوی بنهن.

جف - ا. ع (جه فف - ceff): کومه له خه لکیک، ژماره یه کی زور، جماعت.

جف - ا. ص. ع (جوفف - cuff): پیری که نه فت، شتی ناو به تال (وه کونه ی)، قاوغ، قاوغی شکوفه ی خورما.

جفاء - ا. ع (جوفاء - cufa'): ئاومالکه، شتی بی که لک، غهش، بیته ده.

جفاء - مص. ع (جه فاء - cefa'): زولم کردن، سته م کردن، ئازاردان، بی ئه مه کی کردن، دوور که وتنه وه له که سیک.

جفاپیشه - ص. مر. ع (جه فاپیشه - cefapise): سته مکار، زوردار، دوست و ماشوقی نا میهره بان، زالم.

جفات - ص. ع (جوفات - cufat): نه گونجاو، به دخوو، به دره فتار، سته مکار.

جفاجف - ا. ع (جه فاجیف - cefacif): شپوه و جل و بهرگ، قه دو قه لافهت، قه دو بالا.

جفاخ - ص. ع (جه ففاخ - ceffax): لووت بهرز، به ده عییه، لاف لیدهر، لافوکه زاف لیدهر، خو هه لکیش، فرناخ.

جفار - ا. ع (جیفار - cifar): جفره زان.

جفاف - مص. ع (جه فاف - cefaf): وشک بوون.

جفاف - ا. ع (جوفاف - cufaf): وشکه وه بوگ، وشکه وه بووی ناو ئه و شتانه ی بو وشک بوونه وه هه لخرابی.

جفال - ا. ع (جوفال - cufal): که فی شیر، خوری زوروپر، ئاومالک، ئاومالکه.

جفاله - ا. ع (جوفاله - cufale): که فی شیر، ئه و که فه ی به که وگیر له سهری

- مه نجهل ده گیریت، جماعه تیک، دهسته یه ک.
- جفان** - ا. ع (جیفان - cifan): رهگ یان لقی میو، کاسه ی گه وره، بیر یان چالی بچووک.
- جفت** - ا (جوفت - cuft): جوت، پیچه وانه ی تاک، ژن و میرد، نیره و مییه ی چه یوان.
- جفت** - ا (جوفت - cuft): هاوهل مندال، (پلاستا)، ویلداش مندال.
- جفت افرید** - ا. مر (جوفت ئافه رید - cuft aferîd): جوژه رووه کیکه، به عه ره بی (خصیه الشعب - گونی ریوی) ی پی ده گو ترئ.
- جفتک** - ا (جوفته ک - cuftek): لهقه، جووته ی چه یوانی به رزه، لوشکه.
- جفتک** - ا (جوفته ک - cuftek): بازدانی جووته پایبی، جوژه بازدانی که هه ردوو پی جوت ده کری و ئه و جا باز ده درئ.
- جفتک چهارکش** - ا. مر (جوفته ک چه هارکوش - ceftek çeharkuş): جوژه وه رزشیکه، به کیک داده نوئ و ده ست ده خاته سه ر ئه ژنوئ و به کیک به سه ریا باز ده دات.
- جفت گیری** - ا. مص (جوفت گیری - cuft gîrî): جوت بوون، جووتبوونی نیرومی چه یوان.
- جفته** - ا (جوفته - cufte): لوشکه، که فه ل، گرتی پت.
- جفته** - ص (جفته - cefte): که چ، خوار، چهوت، چه ماوه، چه فت.
- جفجاف** - ص (جفجاف - cefcaf): قه حبه، فاحیشه، داوین ته ر، سوزانی.
- جفجف** - ا. ع (جه فجه ف - cefcef): دهشت، تهختانی، بای توند.
- جفجفه** - ا. ع (جه فجه فه - cefcefe): دهنگی هتواشی جلی نوئ.
- جفر** - ا. ع (جه فر - cefr): زانستی چه رفان، جفزه زانی، ئاینده زانی.
- جفرسته** - ا (جه فرهسته - cefereste): ماسولکه ی جو لایی، ماسوله، گلئوله فریت، ماسور.
- جفن** - ا. ع (جه فن - cefn): پیلوی چاو، کیتانی شم شیر.
- جففات** - ا. ع (جه فنه نات - cefenat): رهگ یان لقی میو، کاسه ی گه وره، بیر بچووک.
- جفنگ** - ص (جه فنه نگ - cefeng): جه فنه نگ، قسه ی قوژ، گالتو و سوعبه ت، هه رزه ویتزی، هه نه ک.
- جفنه** - ا. ع (جه فنه - cefne): رهگ یان لقی میو، کاسه ی گه وره، کوپه ی گه وره، گوژه ی گه وره.
- جفون** - ا. ع (جوفون - cufûn): پیتوان.
- جفیر** - ا. ع (جه فیر - cefîr): تیردان.
- جک** - ا (جه ک - cek): داریکه که دؤ یان ماستی پیده شله قین.
- جک** - ا (جه ک - cek): شهوی به رات، شهوی پازده ی شه عبان.
- جک** - ا. انگل (جه ک - cek): جه ک، ئامپیریکه بو به رزکردنه وه و راگرتنی شتی قورسی وه کو ترومبیل به کار ده هینری.
- جکاشه** - ا (جه کاشه - cekaşe): سیخور، سیخچوله، جوژه ژیشکیکی گه وره یه، سوچه ر.

- جگاره** - (جه گاره - cegare): میتودی جیاواز، راویچوونی جوړاوجوړ.
- جگر** - (جیگه ر - ciger): جه رگ، جگه ر.
- جگر اکند** - ا. مر (جیگه ر ناگه ند - ciger agend): باسترمه، باستورمه، جگه ری له ریخوله ناخترای لیتراو.
- جگراور** - ص. فا (جیگه ر ناڅه ر - ciger aver): به جه رگ، دلاوهر، چاونه ترس، بیباک، نازا.
- جگر بند** - ا. مر (جیگه ر به ند - ciger bend): جه رگ و ناو، مندال، فه رزن، جگه رگوشه.
- جگر خای** - ص. فا (جیگه ر خای - cigerxay): خه مخوړ، که سیک که خه زوړ بخوات.
- جگر خراش** - ص. فا (جیگه ر خه راش - ciger xeras): خه مهین، دلته زین، جه رگپر.
- جگر خسته** - ص مر (جیگه ر خه سته - ciger xeste): دلبرین، خه مگین.
- جگر خوار** - ص. فا (جیگه ر خوار - ciger xar): سه پرو ته هممول، غه مخوړ، یاری دل سوژو غه مخوړ، ره نچکیش، مهینه تپه رست.
- جگر داشتن** - مص. ع (جیگه ر داشتن - ciger dašten): به جه رگ بوون، نازایه تی.
- جگردار** - ص (جیگه ر دار - cigerdar): دلیر، دلاوهر، نازا، بیباک.
- جگر سوز** - ص. فا (جیگه ر سوز - cigersûz): جگه ر سووتین، نه وهی مایه ی خه م و خه فه تی زوړی.
- جگرک** - (جیگه ر هک - cigerek): جه رگ وک، جگه ری له روڼ و پیازا سووره وه کراو، قه لی پیفاز.
- جگرکی** - ص (جیگه ر هکی - cigerekî): جگه رچی.
- جگر گاه** - ا. مر (جیگه ر گاه - cigergah): شویتنی جگه ر له ناو سکدا، جگه رگه.
- جگر گوشه** - ا. مر (جیگه ر گوشه - cigergûşe): پارچه یه ک له جگه ر، گوشه یه ک له جگه ر، فه رزن، نه ولادی نازیز.
- جگرگون** - ص (جیگه ر گون - cigergûn): جه رگی، سوری توخ.
- جگر نه** - (جیگه ر نه - cigerne): کاروانه، بالنده یه که به قه د مامری دهنوکی درپژه.
- جگن** - (جه گن - cegen): پوش و په لاش، هه ژگ، جه گن، گیایه که لاسکی سی سوچه له زه لکاودا دهری.
- جل** - (جه ل - cel): که ره واله، کلاوکوره.
- جل** - ا. ع (جول - cul): پالان، کورتان، کوپان، جل، پوښاک.
- جل** - ا. ع (جولله - culle): زوړیه.
- جل** - ع (جه لله - celle): گه وره یه، هه میشه له گه ل ناوی خودادا دی وهک (جل الخالق) گه وره یه خالیق، گه وره یه خوا.
- جلاء** - مص. ع (جه لاء - cela): دوور که وتنه وه له مال و ولات، کوچکردن له ولات، روونکردنه وه، جه لایی کردن، مشت و مال کردن، لابرندی ژهنگی شمشیرو...

جلالت - مص. ع (جه لالهت - celalet):
گوره بوون، مه زنايه تي.

جلاله - ص. ع (جه لاله - celale):
حه يواني حه لال گؤشت كه سه رگين بخوا،
مانگاي سه رگين خؤر.

جلالی - ص. ن (جه لالی - celalî):
تاریخی جه لالی كه ده دریتته پال
جه لاله دینی مه له كشای سه لجوقی، جا
میژوی جه لالی به ئه مری ئه و پاشایه
له لایه ن ژمه ساره یه كه له زانیانی
ئه ستیره ناسییه وه كه یه كیتکیان عومه ری
خه یام بووه، ئاماده كراوه.

جلامید - ا. ع (جه لامید - celamîd):
به رد، تاویر، گاكه قر.

جلاوزه - ا. ع (جه لاوزه - celawize):
پاسه وان، خزمه تكار، نوكر، خولام،
ره شهك.

جلاهیق - ا. ع (جه لاهیق - celahîx):
گلاهیك، جوژه كه وانیکه كه گزموله ی
به ردین یان گلینی پی هاویراوه بو راوه
بالنده.

جلب - (جه لهب - celeb):
هه راوهه نگامه، فیتنه و ناژاوه، هات و
هاوار.

جلب - ص (جه لهب - celeb): ژنی
به دكار، فیلباز، به دخوو، خویری.

جلب - (جه لهب - celeb): ژالاب، جوژه
رووه كینكه له تیره ی نیلؤفه ر.

جلب - مص. ع (جه لب - celb):
راكیشان، بردن، رفاندن، رفاندنی دلان.

جلب - ا. ع (جه لهب - celeb): جه لهب،
ئه وه ی له شوینیکه وه بو شوینیکه دی بو
فرؤشتن بیری وه كو ئه سب و حه یوان و....

جلاء - ا. ع (جیلاء - cila'): كل،
سورمه.

جلال - ا. ع (جه لائل - cela'îl): ژنی
گران قه در، وشتری كه له یهك سك پتر
نه زابن.

جلاب - ص. ع (جه للاب - cellab):
سه رنجراکیش، جه له بچی كوژلان، كه سیک
كه كوژله له شاریکه وه بو شاریک بو
فرؤشتن به ری.

جلاب - ا. ع (جوللاب - cullab): گولاو،
ئاوی گول.

جلابیب - ا. ع (جه لابیب - celabîb):
عه بای ژنان، جبه، جلی ده لب و فره یح.

جلجل - ا. ع (جه لاجیل - celacil):
ده ف و دایه ره ی زهنگوله دار، زهنگوله،
به روکی ئه سب یان وشتتر كه زهنگوله ی
پیته دورابن.

جلاد - ا. ع (جیلاد - cilad): یه خ،
سه هؤل، جه مه د.

جلاد - ص. ع (جه لاد - cellad):
بكوژی مه حكومان، پیاو كوژ، میرغه زه ب،
ئه شكه نجه چی به ندیبیان.

جلادت - مص. ع (جه لادت - celadet):
به هیزبوون، چاپوك بوون، ره شیدی،
چاپوكی، به هیزی، جوامیری، قاره مانن.

جلاس - ا. ع (جوللاس - cullas):
دانیشتووان.

جلافت - مص. ع (جه لافهت - celafet):
بی میشك، سوکی، كه وده نی، درشت
ره فتاربوون، ناو به تال بوون.

جلال - ا. مص. ع (جه لال - celal):
گوره یی، عیزهت و شكو، پیربوون،
به قه دربوون.

- جلبء** - ا.ع (جولبء - culba') :
جه له ب، جه له بان.
- جلباب** - ا.ع (جیلباب - cilbab) :
عه بای ژنان، گه له بی، جلی ده لیبی سه ر
جلان، جبه.
- جلبان** - ا.ع (جولبان - culban) :
جوره
رووه کیکه، خلیره، پۆلکه، گاگۆز.
- جلبک** - ا.ع (جولبک - culbek) :
جه لای، قه وه ی سه راوان، کفز.
- جلبوب** - ا.ع (جه لبوب - celûb) :
جوره
لا ولایکی خوه له لئاسه.
- جلبهنگ** - ا.ع (جه لبه ههنگ - celbeheng) :
زه رده درک، دروی زهره،
دروه زهرده.
- جلبیز** - ا.ع (جه لبیز - celbîz) :
که مه ند، هه لپژارده، گه نده لکاری.
- جلجل** - ا.ع (جولجول - culcul) :
زهنگوله، ده ف و دایه ره، زهنگ، مه لیکه
خوش ئاوازه.
- جلجلان** - ا.ع (جول جولان - culculan) :
گژنیز، گژنیز.
- جلد** - ص.ع (جه لد - celd) :
چاپوک، زرنک، پالنه وان.
- جلد** - ا.ع (جیلد - cild) :
پیست،
به رگی کتیبان، پووسه.
- جلد** - مص.ع (جه لد - celd) :
جه لده لیدان، شه لاق لیدان، قامچی لیدان.
- جلدء** - ا.ع (جوله داء - culeda') :
یه خ،
سه هۆل، جه مه د.
- جلز** - ا.ع (جیلز - ciliz) :
چزه جز، دهنگی
سه ور بوونه وه وی گوشت یان شتی دی له
رۆندا.
- جلساء** - ا.ع (جوله ساء - culesa') :
- هاونشینان.
- جلسه** - ا.ع (جه لسه - celse) :
کۆبوونه وه، یه ک دانیشن.
- جلعاء** - ص.ع (جه لئاء - cel'a') :
ژنی
ددان زهق، ژتیک که هه می شه ددانی به
ده ره وه بی و لیبی نه یه ته وه یه ک.
- جلغوزه** - ا.ع (جه لغوزه - celxûze) :
داری
سنۆیه ر، به ری داری سنۆیه ر.
- جلف** - ص.ع (جیلف - cilf) :
سوک و
سه لیم، خوتیری، که وده ن، گه وج، خو سه ر،
سته مکار.
- جلق** - مص.ع (جه لغ - celx) :
سه رتاشین، قژیرین.
- جلق** - ا.ع (جه لغ - celx) :
ده سپه ر، خو ره حه تکردن به ده ست،
ده ستگان.
- جلک** - ا.ع (جه لک - celek) :
که ره واله.
- جلگه** - ا.ع (جولگه - culge) :
ده شتی
هه موارو ته ختانی، چۆلگه، بان (هضبه).
- جلل** - ا.ع (جه له ل - celel) :
کاری
گه و ره.
- جلم** - ا.ع (جه له م - celem) :
جوره
دره ختیکی کتوییه، بۆ قورگ یه شه
گه لاکه ی ده کولینن و به ئاوه که ی غه رغه ره
ده کریت.
- جلمد** - ا.ع (جه لمه د - celmed) :
تاویر،
به ردی گه و ره، به ردی سه خت، پیماوی
تۆکمه و به هیتز، گاکه فر.
- جلمود** - ا.ع (جولمود - culmûd) :
تاویر،
به ردی گه و ره، به ردی سه خت، پیماوی
تۆکمه و به هیتز، گاکه فر، به رت.
- جلنار** - ا.ع (جولله نار - cullenar) :
گۆلی هه نار، گۆلنار.

جل و زغ - ا. مر (جول فزه زغ -
cul vezex): جه لای، قه وزه ی
سه راوان، کفز.

جلوزه - ا (جه لوزه - celuze): بهری دار
سنۆبه ر.

جلوس - مص. ع (جولوس - culûs):
دانیشتن، رو نیشتن.

جلوف - ص. ع (جولوف - culûf): سوک
و سه لیم، خو پیری و به ره لالا، که و دهن و
گه و ج، خو سه ر، سته مکار.

جلوگیر - ص. فا (جیلوه و گیر -
cilewgîr): کو سپی سه ر ریگه،
پیشگیر.

جلوند - ا (جه لفته ند - celvend): چرا.

جلونک - ا (جه لونه ک - celûnek):
برکی کاله ک و شوتی و نه و شتانه، بنجی
بیستان.

جلوه - مص. ع (جه لقه، جیلقه -
celve, cilve): جیلوه، خو نیشاندان،
ناشکرا کردن، دیاری زاوا بو بوک له
شوی زه ماوه ندا، پرشنگی نوری خوابی له
دلی عارفدا.

جلوه - ا. ع (جه لقه، جیلقه -
celve, cilve): دیاری زاوا بو بوک
له کاتی زه ماوه ندا.

جلوه کنان - ص. ق (جه لقه کونان -
celvekunan): ناشکراو دیارو
دره خشان.

جلوه گر - ص. فا (جه لقه گر -
celveger): ناشکراو دیارو دره خشان.

جلویر - ا (جه لقیز - celvîz): که مه ند،
که مه ن، په تی در پیز، هه لبرژارده،
گه نده لکاری.

جلنبر - ص (جوله نبر - culenber):
شرپوش، شروه پرتو، که سیک که بهرگی
جل ناسای له بهر بی، سیپالپوش.

جلنبه - ا (جوله نبونه - culenbûne):
گه لا و کوتک.

جلنجبین - ا. ع (جوله نجبه بین -
culencebîn): گول هه نگوین، په ری
گول و هه نگوین تیکه ل ده کری و
ده کولینترین و ماجومیکی لی دروست
ده که ن پیتی ده لین گوله نگوین.

جلنگ - ا (جیلینگ - ciling): جوړه
قوماشیکی ناو ریشمی نه ستووره، جاران
عه باو پانتول و کلاویان لی دروست ده کرد.

جلنگ - ا (جیلینگ - ciling): برک،
برکی کالک و شوتی و کوله که و نه و
شتانه، بنجی بیستان.

جلو - ا (جیلوه - cilew): پیش،
پیشرو، ره شمه و هه وساری ته سپ، جلوه و.
جلواد - ا (جه لقاد - celvad): خوی بهد،
ته بیعه تی بهد.

جلواز - ا. ع (جیلقاز - cilvaz):
پاسه وان، خولام، خزمه تکار، نوکه ر.

جلوه - مص. ع (جه لقه - celve):
ناشکرا کردن، دیارخستن.

جلوخان - ا. مر (جیلوه و خان -
cilewxan): پیشی مال، مهیدانی
به رده م مال و ساختمان.

جلود - ا. ع (جولود - culûd): پیست،
که ول، پوسه.

جلودار - ا. ص (جیلوه دار - cilewdar):
جه لوه دار، هه وسار کیش، پیشرو، نوکه ری
که پیاده یان سواره جلوه وی ته سپی ناغای
خوی راکیشی.

- جله -** (جولله - culle): سه به ته، زه میله‌ی گه ووه‌ی له سه سیر، پشقل، کوله‌ک‌ه‌ی ناو به تال.
- جله -** (جولله - culle): گلا هه‌ک، گلۆله، جوړه رو ه‌کیکه.
- جلی -** ص. ع (جه‌لی - celî): روون، ناشکرا، مشتو مال‌دراو، په‌رداخت کراو.
- جلیب -** ص. ع (جه‌لیب - celîb): جه‌له‌ب.
- جلیتغه -** (جلیتغه - cilîtxe): ئیله‌ک.
- جلید -** ص. ع (جه‌لید - celîd): به‌هیتز، چالاک، زیره‌ک و به‌هۆش، توندو تول.
- جلید -** ا. ع (جه‌لید - celîd): سه‌هۆل، جه‌مه‌د، شه‌ونم، ئاونگ، خونا‌ف.
- جلیدییه -** ا. ع (جه‌لیدییه - celîdiye): عه‌ده‌سه‌ی چاو، گلینه‌ی چاو.
- جلیز -** (جه‌لیز - celîz): که‌مه‌ن، گه‌نده‌لکار.
- جلیس -** ص. ع (جه‌لیس - celîs): هاونشین، هاوده‌م.
- جلیف -** ص. ع (جه‌لیف - celîf): درشتخو، زالم، خو‌پیری، گه‌وج، که‌ودهن.
- جلیفه -** ا. ع (جه‌لیفه - celîfe): سالی نه‌هات و قات و قری.
- جلیل -** ص. ع (جه‌لیل - celîl): ریزدار، گرانقه‌در، به‌ته‌مه‌ن، گه‌وره، مه‌زن.
- جلیل -** ا. ع (جوله‌یل - culeyl): جلی و لاخان، په‌رده‌ی سه‌ر که‌ژاوه.
- جليله -** ص. ع (جه‌لیله - celîle): ژنی ریزدار، ژنی گرانقه‌در، ژنی هیژا، وشتریک که له یه‌ک سک پتر نه‌زایی.
- جلیه -** ص. ع (جه‌لییه - celîye): هه‌والی دروست، حه‌قیقه‌ت، ناشکرا، دیار.
- جم -** (جه‌م - cem): سوکه‌له‌ی ناوی جه‌مشیده که به‌گویره‌ی شانامه‌ چواره‌م پاشای پیشدادییه‌کان بووه، پاشای گه‌وره‌و پایه‌به‌رز.
- جم -** ا. ع (جه‌مم - cemm): زور، فراوان، جه‌ماوهریکی زور.
- جماء -** ا. ص. ع (جه‌مء - cemma): ژنی قه‌له‌وی گۆشتن، زه‌وی ته‌خت و هه‌موار، ده‌شت.
- جمائع -** ا. ع (جه‌مايع - cemaî): هه‌ر هه‌مووان، خرگشتیان.
- جماجم -** ا. ع (جه‌ماجيم - cemacim): کاسه‌سه‌ران، که‌پۆلان، کلۆخین.
- جماح -** مص. ع (جیماه - cimah): خو‌سه‌ری کردن، سه‌رکیشی کردنی ئه‌سپ.
- جماد -** ا. ع (جه‌ماد - cemad): بی‌گیان وه‌کو به‌رد.
- جمادی -** ا. ع (جومادا - cumda): مانگی پینجه‌م وشه‌شه‌می سالی کوچی مانگی.
- جمار -** ا. ع (جیمار - cimar): ورده‌به‌رد، چه‌و، پشکو، سکل، زیخ.
- جمار -** ا. ع (جه‌مار - cemar): جماعت، کۆمه‌له‌ خه‌لک‌یک له شوینیکدا خر بینه‌وه.
- جمار -** ا. ع (جومار - cummar): شتیکی سپییه له‌ناوی سکی نه‌مامی دار خورما په‌یدا ده‌بی و تامی شیر ده‌دات.
- جماز -** ص. ع (جه‌ماز - cemmaz): تیزره‌و، خو‌شبه‌ز، وشتری خو‌شبه‌ز، بله‌ز.
- جمازه -** ص. ع (جه‌مازه - cemmaze): تیزره‌و، بله‌ز، خو‌شبه‌ز، وشتری به‌ده‌و.

- جماش** - ص (جه ماش - cemmaş): دلپښت، مهست، غه زه لخوان.
- جماع** - مص. ع (جيما - cima'): جووت بوونی ژن و پياو، گان، رازان.
- جماعت** - ا. ع (جه مائهت - cema'et): جقات، کومه له خه لکيتک.
- جمال** - مص. ع (جه مال - cemal): جوان بوون، جوانی، شوخوشه نگی، خوشيکی، قه شه نگی.
- جمال** - ا. ع (جيمال - cimāl): وشران.
- جمال** - ص. ع (جه مال - cemmal): وشره وان، وشردار.
- جمام** - ا. ع (جيمام - cimam): زور، ئاپوره، هه يشهت.
- جمام** - ا. ع (جه مام - cemam): ئيسراحه تي نه سپ پاش ماندوو بوون، نه سپي ئيسراحت که سوارى نه بن.
- جمان** - ا (جومان - cuman): جوړه رووه کيکه.
- جمان** - ا. ع (جومان - cuman): مرواری، مراری، لولو.
- جماهير** - ا. ع (جه ماهير - cemahîr): جه ماوهر، کومه لانی خه لک، ئاپوره.
- جمايع** - ا. ع (جه مايي - cemayi'): جه ماوهری خه لک.
- جمبوری** - ا. انگل (جه ميبوری - cembûrî): کۆبوونه وهی سهرانی يهک ولات له شوينیکدا، کۆنگره، کۆنگره ی پيشه وایان و سهرانی چهند ولاتيک له يهک شويندا.
- جمجم** - ا (جومجوم - cumcum): گيوه، کلاش، کلاشی بن چهرم.
- جمجمه** - ا. ع (جوم جومه - cuml): گشت.
- جمجمه** - ا. ع (جه مهل - cemel): وشر.
- جممل** - ا. ع (جومل - cuml): کنډر، کازوله، قابيلکه سهر، که پوژل، کلوخ.
- جمد** - ا. ع (جه مه د - cemed): به فر، سه هوژل، به رف، جه مه د، وه فر، به خ.
- جمرات** - ا. ع (جه مه رات - cemerat): پشکویان، سکلان، په نگران.
- جمره** - ا. ع (جه مره - cemre): سکل، پولو، په رهنګ، په نگر، پشکو.
- جمری** - ص (جه مری - cemrî): چه وره، سپله، خوږی، گه داو ناکه س به چه.
- جمزبور** - ا. ص (جه مزبوره - cemzîver): چوار په ل و بن سک سپی.
- جمست** - ا (جه مه ست - cemest): جوړه ياقوتیکی هه رزان به هایه، رهنگی شینی مه یله و سوور یان زهر د یان سپیبه.
- جمشاک** - ا (جه مشاک - cemşak): که وش، پیتلاو.
- جمع** - مص. ع (جه م - cem'): کۆکردنه وه، جه ماعت، کومه ل، دهسته.
- جمعه** - ا. ع (جومئه - cum'e): هه یینی، حه و ته م روژی هه فته.
- جمعه الصلوت** - ا. مر (جومئه توس سه لبوت - cum'etusselbûst): روژی له خاچدانی حه زره تی عيسایه که به ریکه وتی روژی هه یینیان زانیوه.
- جمعیت** - مص. ع (جه مه ئی یهت - cem'îyet): خه لکی شاریک یان ولاتيک، خرپوونه وه و کۆبوونه وه.
- جمل** - ا. ع (جومه ل - cumel): هه موو، گشت.
- جمل** - ا. ع (جه مه ل - cemel): وشر.
- جمل** - ا. ع (جومل - cuml): کنډر،

به بل. **جمل** - ا. ع (جوم مهل - cummel):
 کندری ئه ستور، هه بلی که شتی، هه ساوی
 پیتین ئه بجه د.
جمله - ا. ع (جومله - cumle): هه موو،
 هه مووان سه رانسه ر، رسته.
جمند - ص (جه مه نند - cemend):
 ته مه ل، بیتکاره، ئه سپی ته مه ل.
جمنده - ا. فا (جومه نده - cumende):
 بزواو، جماو، چوارپتی.
جموح - مص. ع (جوموه - cumûh):
 سه رکیشی کردن، خو سه ری کردن،
 سه رکیشی کردنی ئه سپ.
جموح - ص. ع (جه موه - cemûh):
 پیاوی سه رکیش، پیاوی نه توانی
 ده ستبه رداری هه واو هه وه سی خو ی بی،
 ئه سپی سل و ره وه ک.
جمود - مص. ع (جومود - cumûd):
 به ستان، سه هو ل به ستان، ژاکان.
جموس - مص. ع (جوموس - cumûs):
 به ستان و مه بیینی رو ن و پیوو چه وری.
جموش - ا. ع (جه موش - cemûş):
 دارو، نوره، ده رمان هه مام.
جموع - ا. ع (جوموء - cumû):
 جماعه تان، ده سته و گروپان.
جموم - مص. ع (جوموم - cumûm):
 زوربوونی شتیک، کو بوونه وه ی ئاو له
 شویتنی، قه له و بوون.
جموم - ا. ص (جه موم - cemûm): پیر
 ئاو، بیری ئاودار.
جموم - ا. ع (جوموم - cumûm): زور،
 فراوان، جه ماوه ری هه لک.
جمه - ا. ع (جه مه - cemme): زوربه،

بیری پرتاو، جمه (شار له هه لکدا جمه ی
 دی).
جمهره - مص. ع (جه مه ره -
 cemhere): خر کردنه وه و که له که کردنی
 شتیک، جه ماوه ر.
جمهره - ا. ع (جه مه ره - cemhere):
 زیخ و چه و.
جمهور - ا. ع (جومهور - cumhûr):
 جه ماوه ر، کو مه له چه و.
جمهوری - ا. ع (جومهوری -
 cumhûrî): شه رابی کو نه، شه رابی
 تریتی چهنده ساله که هه ست بوو بیته وه.
جمهوری، جمهوریت - ا. ع (جومهوری،
 cumhûrîyet): جو ره سیسته میکی
 حوکمرانیبه که سه رو که که ی بو ما وه یه کی
 دیار بکراو هه لده بیژدری، کو ماری.
جمیز - ا. ع (جومه یز - cummeyz):
 جو ره هه نجیریکه، نو به ری هه نجیر.
جمیش - ا. ص. ع (جه میش - cemîş):
 دارو، نوره، زهوی روتنه.
جمیع - ا. ع (جه میء - cemî): هه موو،
 هه مووان، جماعه ت.
جمعیه - ا. ع (جه مییه - cem'iye):
 کو مه ل، کو مه لگه.
جمیل - ص. ع (جه میل - cemîl):
 جوان، باش، چاک، خشکو ک، خوش
 ره فتار.
جمیله - ص. ع (جه میله - cemîle): ژنی
 جوان، ژنی چاک، قه شه نگ.
جمیم - ا. ص. ع (جه میم - cemîm):
 چیمه ن، فریز.
جن - ا. (جه ن - cen): لا، ته نیشت،

- قہراخ، کہ نار. **جن** - ا. ع (جنن - cinn): گول و شکوفه، هه رته تی جه وانی، تافی لای. **جن** - ا. ع (جینه - cinne): جنوکه، له مه چیتتر. **جنائب** - ا. ع (جه نائیب - cena'ib): باشوور. **جناز** - ا. ع (جه نائیز - cena'iz): جه نازان. **جناب** - ا. ع (جه ناب - cenab): ته له مه شکینه، چه له مه شکینه، گره وی نیوان دوو کهس، که له مه شکینه. **جناب** - ا. ع (جه ناب - cenab): ئاستانه، ده رگا، وشه ی ریزه بو گه وره پیوان. **جنابت** - مص. ع (جه نابهت - cenabet): پیس بوون، له ش پیس بوون له نه نجامی شه ی تانی بوون یان گانکردن. **جنابه** - ا. ص (جونابه - cunabe): دووانه، لفانه، جمکانه، جوی. **جنات** - ص. ع (جونات - cunat): تاوانکاران، تاوانباران. **جنات** - ع (جه نونات - cennat): به هه شتی به رین، فیرده وس، باخان. **جناح** - ا. ع (جه ناه - cenah): بال، ده ست و بازوو، هه ر یه کییک له بالی راست و چه پی له شکر. **جناح** - ا. ع (جوناه - cunah): گونا، تاوان. **جنادره** - ا. ع (جه نادیره - cenadire): پاسه وانان، حیمایه، گارد. **جنادل** - ا. ع (جه نادیل - cenadil): به رد، به ردی گه وره، گاکه فر، به رت.
- جنازه** - ا. ع (جه نازه - cenaze): مردوو، جه نازه، تهرم، تابوتی مردوو له ناو. **جناس** - مص. ع (جیناس - cinas): ها وره گه ز بوون، ره گه ز دوزی. **جناغ** - ا. ع (جه ناغ - cenax): چوله مه. **جناغ سینه** - ا. مر (جه ناغی سینه - cenaxi sine): په راسوویه ند. **جنان** - ا. ع (جینان - cinan): به هه شت، باخ، بیستان، فیرده وس. **جنان** - ا. ع (جه نان - cenan): دل، شهو، تاریکی شهو، کاری په نهان و شاراه. **جنان** - ا. ع (جونان - cunan): مه تال، سوپهر، سپیتر. **جنایات** - ا. ع (جینایات - cinayat): گوناحان، خه تایان، تاوانان. **جنایت** - مص. ع (جینایهت - cinayet): خه تا، گونا، تاوان. **جنب** - ا. ع (جه نب - cenb): ته نیشته، که نار، سه مت، ته ک، کن. **جنب** - ص. ع (جونوب - cunub): غه رب، غه وار، بیگانه، دوور، شه ی تانی بوون، له ش پیس بوون. **جنبان** - ص. فا (جونبان - cunban): جولان، جولاو، جماو، بز او. **جنبانندن** - مص. م (جونبانندهن - cunbanden): جولانندن، بزواتن، بزواندن، جماندن. **جنباننده** - ا. فا (جونباننده - cunbanende): ته کانه ر، جولینه ر، جمینه ر، بزوتینه ر. **جنبا نیده** - ا. مف (جونبا نیده - cunbanîde): جولاو، بز او، جماو.

- شهو، پهنا، که ناری ری. **جنب جنبان** - ص. فا (جونوب جونبان -
 (cunub cunban): له حالی جولاندا.
جنبش - ا. مص (جونبیش - cunbiş):
 بزوتنه وه، بزاف، جولانه وه، ته فگهر.
جنبه - ا. ع (جه نیه - cenbe): قه راخ،
 لا، لایهن، گوشه گیری، که نارگیری.
جنبیدن - مص. ل (جونبیدن -
 (cunbîden): جولان، بزوان، جمین.
جنبنده - ا. فا (جونبه نده - cunbende):
 جولینراو، جولاو.
جنبیده - ا. مف (جونبیده - cunbîde):
 جولاو.
جنت - ا. ع (جه ننه ت - cennet): باخ،
 به هشت، بیستان.
جنتر - ا. (جه نته ر - center): جوړه
 سازتکی هیندییه.
جنتلمن - ص. انگلی (جینتیلیمان -
 (cintilman): جه نتلمان، جوامپیر،
 نه جیب، نه جیب زاده، خانه دان.
جنتیانان - ا. فر (جه نیتیانان -
 (centîyana): جوړه رووه کیکه بو
 دهرمان به کار دیت.
جنٹی - ا. ع (جونسییه - cunsîye):
 باشترین جوړی ئاسن، ئاسنی باش،
 شمشیر.
جنح - ا. (جه نه - cenh): هات و هاوار،
 هه راو هه نگامه، هاوارو فریاد.
جنجال - ا. (جه نجال - cencal):
 قهره بالغی، هات و هاوار، ئاژاوه نانه وه،
 ژاوه ژاو، گاره گار.
جنجر - ا. (جه نجر - cencer): جه نجر،
 خهرمان کوت.
جنح - ا. ع (جینح - cinh): به تلکی
- شهو، پهنا، که ناری ری.
جنحه - ا. (جونهه - cunhe): ورده خه تا.
جند - ا. ع (جوند - cund): سویا،
 له شکر، شار.
جند - ا. ع (جه نهد - cened): زهوی
 ناهه موار، بهرده لان.
جندار - ا. ع (جیندار - cindar):
 پاسه وان، گاردی تایبه تی فه رمانده ی
 سویا.
جندب - ا. ع (جوندوب، جیننده ب -
 (cundub, cindeb): جوړه کوله یه که.
جندبیدستر - ا. مر (جوندی بیده سته ر -
 (cundi bîdester): جوړه دهرمانیکه،
 گونی سه گی ئاوی.
جندر - ا. (جه نده ر - cender): پوښاک،
 جندوړ، بهرگ.
جندره - ا. ص (جه نده ر -
 (cendere): گلاوکوتک، بهرگی شپو
 دراو، ههر شتیکی چرچ و لوچ، ناساف.
جندک - ا. (جیننده ک - cindek):
 دراویکی مسینی سه رده می قاجارییه کان
 بوو.
جندل - ا. ع (جه نده ل - cendel): بهرد،
 گابهرد، گاکه فر، بهرته، تاویر.
جنده - ص (جینده - cinde): قه حبه،
 رووسی، ژنی به ذکرده وه، سوژانی.
جندی - ا. ص. ع (جوندی - cundî):
 سه رپاز، عه سکه ر.
جنرال - ا. فر (جینیرال - ciniral):
 جه نهرال، ژه نهرال.
جنس - ا. ع (جینس - cins): کالا،
 که لویهل، ره گه ز، ره گه زی نییر، ره گه زی
 می.

- جنس- مص.** ع (جه نهس - cenes): به ستنی تاو، سه هۆل.
- جنسیت- ا.** ع (جینسییهت - cinsîyyet): ماهیهت و جه وهه ری ره گه ز.
- جنف- ا.** ع (جه نهف - cenef): زولم، سته م، لادان له هه ق و دادپه روه ری.
- جنفج- ا.** (جه نفه ج - cenfec): جوړه رووه کپکه بۆ ده رمان به کار دی.
- جنگ- ا.** مص (جه نگ - ceng): شه ر، کوشت و کوشتار، جه نگ.
- جنگ- ا.** (جونگ - cung): ئه لبومی شیعیر، ئه لبومی وینه، که شتی، به له م، ده فته ری گه وره که شیعرو بابه تی دی تیا بنووسنه وه.
- جنگ ازما- ص.** فا (جه نگ ئه زما - ceng ezma): قالبووی شه ر، لپه اتوو له شه را.
- جنگ ازموده- ص.** مر (جه نگ ئازموده - ceng azmûde): جه نگاهور، دلیر، به ته جره به له جه نگدا، جه نگدیده.
- جنگاور- ص.** فا (جه نگاهور - cengaver): جه نگاهور، دلیر، بویر، شه رکه ر.
- جنگجو- ص.** فا (جه نگجو - cengcû): جه نگاهور، شه رکه ر، ئازا، دلیر.
- جنگل- ا.** (جه نگه ل - cengel): لپره وار، بیشه، چره دارستان، لیر، جه نگه ل.
- جنگلاهی- ا.** (جه نگلاهی - cenglahî): کۆلاره، بالنده یه که.
- جنگلبان- ا.** ص (جه نگه لبان - cengelban): جه نگه له وان، پاسه وان، دارستان.
- جنگلبانی- ا.** مص (جه نگه ل بانی - cengelbanî): جه نگه له وان، دارستانه وان.
- جنگلکاری- ا.** مص (جه نگه ل کاری - cengelkarî): دروستکردنی جه نگه ل و دارستان، رواندنی دارو دره ختی زۆر.
- جنگولک بازی- ا.** مص (جه نگوله ک بازی - cengûlek bazî): شه پرو شوړی مندالانه.
- جنگیدن- مص.** ل (جه نگیدهن - cengîden): جه نگین، شه رکردن.
- جنگیر- ص.** فا (جینگیر - cingîr): جنگر، که سیپک که نوشته بۆ خه لکانیپک ده که ن که گوایه جن ده ستیان لی وه شان دووه.
- جنم- ا.** (جه نه م - cenem): بیچم و شیوه، هه یکه ل، قه دو قه لافات، سروشت و ته بیعهت.
- جنوب- ا.** ع (جه نوب - cenûb): باشوور، خواریو.
- جنوب- ا.** ع (جونوب - cunûb): ته نیشت، که نار، لا.
- جنود- ا.** ع (جونود - cunûd): له شکران، سوپاییان، سه ربازان.
- جنون- مص.** ع (جونون - cunûn): شپیتی، ئه قل له ده ست دان، دین بوون.
- جنه- ا.** ع (جینه - cinne): جنیان.
- جنه- ا.** ع (جوننه - cunne): سپهر، مه تال، سپیر.
- جنی- ا.** ع (جینی - cinnî): یه ک جن، جنۆکه.
- جنیب- ا.** ع (جه نیب - cenîb): یه ده ک، گوپرایه ل، ئاراسته کراو.

- جنيبت** - ا. ع (جه نيبت - cenîbet): يه دهك، ئه سپی تاييه تي پاشا.
- جنيس** - ص. ع (جه نيس - cenîs): ره سەن، جسەن.
- جنيں** - ا. ع (جه نين - cenîn): هەر شتيكي پوشارو ناديار، پز، بيچوله ناو زگدا، ئاوله مه.
- جنيه** - ا. ع (جونه يه - cuneyh): جونه يه، ليره ي ميسرى.
- جو** - ا (جه و - cew): جو.
- جو** - ا (جو - cû): جوگه، جوتيار، روخانه، روبارى بچووك.
- جو** - ا. ع (جه ث - cev): ئوئوسفير، فهزا، مابينى زهوى و ئاسمان، ههواى چوار دهورى زهوى، هاماچ، بياف.
- جواء** - ا. ع (جيئا - civa): جوړكى شوانان، تويشه بهرەى شوان، دۆلى بهرين.
- جوايز** - ا. ع (جه فائيز - ceca'iz): خه لاتان، جايزه.
- جواب** - ا. ع (جه قاب - cevab): وهلام، جواو.
- جواحر** - ا. ع (جه قاهير - cevahîr): ئه و گيانه وه رانه ي ده چنه كونه وه.
- جواد** - ص. ع (جه قاد - cevad): به خشنده، دلاوا، جوامير، سه خى.
- جواد** - ص. ع (جه قاد - cevad): تيبزو، ئه سپی خو شبه ز.
- جواد** - ص. ع (جه قاد - cevad): زور به خشنده، دلاوا، زور سه خى.
- جواذب** - ا. ص. ع (جه قازيب - cevazib): راکيشه ران.
- جوار** - ا. ع (جيثار - civar): هاوسيتى، نزىكى، پهنا، زنهار، ده خيل.
- جوارح** - ا. ع (جه قاريه - cevarih): ئه ندا مان، په له وه رانى گوشت خوړ.
- جوارح النهار** - ا. مر. ع (جه قاريهون نه هار - cevarihun nehar): مسيبه ت و به لائين روژ.
- جوارش** - ا. ع (جه قاريس - cevarîs): گه نمه شامى، زورات، هه رزنه گه و ره.
- جوارى** - ا. ع (جه قارى - cevarî): كه نيزه كان، كچولان، كه شتى، هه تاو، مار.
- جواز** - ا (جو قاز - cuvaz): دۆل، عه ساره.
- جواز** - مص. ع (جه قاز - cevaz): موله ت دان، ريگه دان، په ساپورت، حه لال كردن، گوزه رنامه.
- جوازم** - ا. ع (جه قازيم - cevazim): بى چه ندو چون، بنج بر، بى دو ودلى.
- جواسق** - ا. ع (جه قاسيخ - cevasix): كو شكان، قه سران، ته لاران.
- جواسيس** - ا. ع (جه قاسيس - cevasîs): هه و ال دزان، جاسوسان، سيخوران، شو قاران.
- جواشن** - ا. ع (جه قاشين - cevaşin): زرى، گولله به ند.
- جوال** - ا (جو قال - cuval): جه و ال، جوال، ته ليس.
- جوال** - ص. ع (جه ققال - cevval): گه روک، گه روک.
- جوال دوز** - ا. مر. ع (جه قالدوز - cevaldûz): سوژنى جه و ال درون.
- جوالق** - ا. ع (جو قاليغ - cevalix): خوړج، خوړجين، هه گبه.
- جوالقى** - ص. ن. ع (جو قاليغى - cuvalixî): جه و ال فروش، جه و ال چن.

- جوامد** - ا. ع (جه قاميد - cevamid):
بئى گيانان.
- جوامع** - ا. ص. ع (جه قامىي - cevami):
كۆمه لگه.
- جوامك** - ا. ع (جه قامىك - cevamik):
مووچه.
- جواميس** - ا. ع (جه قاميس - cevamis):
گاميشان.
- جوان** - ا. ص (جه قان، جو قان - cevan, cuvan):
هه ره تى ته مهن، به هارى عومر، ته مهنى ۱۸ - ۳۵ سالى بؤ مرؤف، گهنج، لاو، خورت.
- جوانب** - ا. ع (جه قانيب - cevanib):
لا، كه نار، ته نيشت، تهك، كن، نك.
- جوان بخت** - ا. ص. مر (جه قان بهخت - cevan bext):
به بهخت، به شانس، به ختيار.
- جوانك** - ا. ع (جه قانهك - cevanek):
كوپزگه.
- جوانمرد** - ا. ص. مر (جه قانمرد - cevanmerd):
دلاوا، سه خى، لاو.
- جوانمرك** - ا. ص. مر (جه قان مهرگ - cevan merg):
كه سىك به گهنجى مردبئى.
- جوانه** - ا. ص (جه قانه - cevane):
چرؤ، لاوى، لكى تازهى درهخت.
- جوانى** - ا. مص (جه قانى - cevanî):
جه وانى، لاوى.
- جوانى** - ا. ع (جه قانى - civanî):
ره شكه، كوئجى.
- جواهر** - ا. ع (جه قاهير - cevahir):
جه واهير، گه وههر، به ردئين گرانبه ها كه پتر
- بؤ جوانى به كار دپت وهك نه لماس و مروارى و ياقووت و پيرؤزه.
- جواهر نشان** - ا. ص. مر (جه قاهير نيشان - cevahir nişan):
جه واهير نيشان.
- جواهرنگار** - ا. ص. مر. ع (جه قاهير نيكار - cevahir nigar):
ههر شتيك به جه واهيرات رازابيتته وه.
- جوبال** - ا. ع (جوبال - cubal):
جه وال.
- جوبه** - ا. ع (جه وبه - cewbe):
چال، قؤرت.
- جوبه** - ا. ع (جوبه - cube):
مه يدان، عه لوه.
- جوج** - ا. ع (جوج - cûc):
جوره درهختيكة، درهختى سيواك.
- جوجر** - ا. ع (جوجير - cûcir):
كيشانه به كه به رانه به ۴۸ دنكه جؤ.
- جوجگك** - ا. ع (جوجگهك - cûcegek):
جوجگ، جوجله.
- جوجه** - ا. ع (جوجه - cûce):
جوجله، جوجگ، فخره.
- جوجه تيغى** - ا. مر (جوجه تيغى - cûcetî xî):
ژيشك، ژيژو، ژژو.
- جوخ** - ا. ع (جوخ - cûx):
قوماشى، سوفى نه ستور، جؤغ، فاسونيا.
- جوخه** - ا. ع (جوخه - cûxe):
جؤقه، كؤمه ل، دهسته.
- جوخه** - ا. ع (جوخه - cûxe):
چؤغه.
- جوخه** - ا. ع (جوخه - cûxe):
قؤرت، چال.
- جود** - ا. ع (جود - cûd):
كه رهم، به خشش، عه تا.
- جودانه** - ا. ع (جه ودانه - cewdane):
جوره درهختيكة له بئى ده چيٲت.
- جودت** - ا. مص. ع (جه ودهت - cewdet):

- چاک بوون، باشی.
جودر - ا(جهوده- cewder): چهوده
جودر - ا(جهوده- cewder): مانگا، چیل، گویره که.
جودرو - ا.مر(جهودیره- cewdirew):
 جودرو، وهرزی دروینه ی جو.
جودو - ا.فر(جودو- codo): جودو.
جودر - ا.ع(جهوزه- cewzer):
 که له کیوی، گاکوخی.
جور - ا(جور- cûr): جور، چشن،
 تهرز، ترح، هاوئاهاهنگ.
جور - ا(جور- cûr): قرقاول، که له شیره
 کیوی.
جور - ا(جوقه- cuver): بالا، بهرزی،
 بلندی.
جور - مص.ع(جهور- cewr): زولم
 کردن، لادان له رتی راست.
جور - ا(جهور- cewr): خه تی لیوی
 پیاله، پیاله ی پر له مه ی.
جوراب - ا(جوراب- curab): گوره وی.
جوربور - ا(جوربور- cûrbûr): قرقاول.
جوره - ا.ع(جهوره- cevere):
 زورداران، سته مکاران.
جوز - ا.ع(جهوز- cewz): گویتز،
 گرده کان.
جوزاء - ا.ع(جهوزاء- cewza'): ناوی
 بورجی سیبیه می دوانزه بورجه ی فه له کی یه.
جوزاغند - ا.مر(جهوزاغند-
 cewzaxend): ناو به گویتز، هولو.
جوزاک - ا.ص(جهوزاک- cewzak):
 خه م، خه فه ت، په ژاره، خه مناک، خه مین.
جوزالسر - ا.مر(جهوزوس سهرو-
 cewzusserû): بهری دره ختی سهرو.
- جوزالطیب** - ا.مر.ع(جهوزوت تهیب-
 cewzutteyîb): جوژه دره ختی که.
جوزیوا - ا.مر(جهوزی به قسا-
 cewzi beva): جوژه دره ختی که، گویتز.
جوزیویا - ا.مر(جهوزی بویا-
 cewzibuya): بهری دره ختی که له بهرو
 ده چیت.
جوزغند - ا.مر(جهوزغند-
 cewzxend): هولو.
جوزغه - ا(جهوزغه- cewzexe):
 قوزاخه ی په مو.
جوزق - ا(جهوزغ- cewzex): قوزاخه.
جوزگره - ا.مر(جهوزگره-
 cewzgireh): گرتیه کی دوگمه ئاسایه.
جوزل - ا.ع(جهوزهل- cewzel): بیچوه
 کوتر، زهرنه قوته ی کوتر.
جوزن - ا.مر(جهوزن- cewzen):
 ئافه تیکه له گهنم و جو دده داو وشکی
 ده کات.
جوزن - ا.ص(جهوزن- cewzen):
 جادوگر، ئه فسوونباز.
جوزه - ا.ع(جهوزه- cewze): بهک
 گویتز، گرده کانیک.
جوزهندی - ا.مر(جهوزی هیندی-
 cewzi hindî): گویتزی هیندی.
جوزینه - ا(جهوزینه- cewzîne): جوژه
 پاقلاده یه که که به کاکله گویتز یان بادهم
 دروست ده کریت.
جوژک - ا(جوژهک- cûjek): جوچک،
 جوجه له، جوچگ.
جوژگ - ا(جوژگهک- cûjgek):
 جوجه له، جوچگ.
جوژه - ا(جوژه- cûje): جوجه له،

- جويجگ.
- جوڙه ربا** - ا. مر (جوڙه روبا -
cûjeruba): ڪولاره.
- جوسان** - مص.ع (جهڙه سان - cevesan):
گهراڻ و تاقيب ڪرڻ لھ نيو مالانا به
مه بهستي تالان و دزي.
- جوسق** - ا.ع (جه وسه غ - cewsex):
ڪوشڪ، ته لار، باله خانه.
- جوسڪ** - ا (جه وسه هڪ - cewsek):
دوگمه، قوچيه.
- جوسنگ** - ا. مر (جه وسه ننگ -
cewseng): هائوسه ننگي دهنڪه
جويهڪ.
- جوسه** - ا (جه وسه - cewse): ڪوشڪ،
قه سر، بالا خانه، ته لار.
- جوش** - ا (جوش - cûş): زيبڪه،
جوانه زمه، عازوه، عازبه.
- جوش** - ا. مص (جوش - cûş): هاتنه
ڪول، ڪولان، هاروڙان، نازاوه و خروشان،
ههراو ههنگامه.
- جوشاڪ** - ا. مص (جوشاڪ - cûşak):
ڪولان، هاتنه جوش.
- جوشان** - ص.فا (جوشان - cûşan): له
حالي هاتنه جوشدا، هاتنه ڪول.
- جوشانندن** - مص.م (جوشانندن -
cûşanden): ڪولانندن، وه ڪول هاتن.
- جوش بهره** - ا. مر (جوش بهره -
cûşbere): جوڙه تاشيڪه، جوڙه خواردن
و چيشتيڪه.
- جوش ترش** - ا. مر (جوش ترش -
cûşi turş): نه سیدی ته رتریک.
- جوش خوردن** - مص.ل (جوش خوردن -
cûşxûrden): جوش خواردن، پيڪه وه
- نوسان به هوئي له حيمه وه.
- جوش دادن** - مص.م (جوش دادن -
cûşdaden): گهرم ڪرڻ، له حيم ڪرڻ.
- جوش زدن** - مص.ل (جوش زدهن -
cûşzedden): هاتنه ڪول، هاتنه جوشو
خروش.
- جوش سنگ** - ا. مر (جوش سه ننگ -
cûş seng): تاو پيره به ردي له خرڪه
به ردي بچوڪ پيڪهاتوو.
- جوشش** - ا. مص (جوشيش - cûşiş):
هاتنه جوش، وه ڪول هاتن.
- جوش شيرين** - ا. مر (جوش شيرين -
cûşşîrîn): سوڊه.
- جوشڪ** - ا (جوشهڪ - cûşek): گوزي
بچوڪي لوله دار.
- جوشڪاري** - ا. مص (جوشڪاري -
cûşkarî): له حيمڪاري.
- جوشڪوره** - ا. مر (جوش ڪوره -
cûşkûre): ڪليميا.
- جوشن** - ا. ع (جه وشه ن - cewşen):
زري.
- جوشن پوش** - ا. ص (جه وشه ن پوش -
cewşen pûş): زري پوش.
- جوشن خاي** - ص.فا (جه وشه ن خاي -
cewşen xay): زري بي.
- جوشن ور** - ص.فا (جه وشه ن قهر -
cew şen ver): زري پوش، جه وشه ن
پوش، جهنگاوه ر، سوپايي.
- جوشيدن** - مص.ل (جوشيدن -
cûşîden): وه ڪول هاتن، هاتنه جوش.
- جوشنده** - ا. فا (جوشنده - cûşende):
به جوش.

- جوشیده** - ا.مف (جوشیده - cûşîde):
وه کول هاتوو، وه جوش هاتوو.
- جوشیره** - ا (جوشیره - cûşîre): ناشی
په لوله.
- جوع** - ا.ع (جوع - cû): برسیه تی.
- جوع البقر** - ا.مر.ع (جوئول به غهر -
cû'ul bexer): برسیتی مانگا،
نه خویشی برسیتی، حاله تیکه مروژ چهند
بخوا ههر ههست به برسیتی بکات.
- جوع الکلب** - ا.مر.ع (جوئول که لب -
cû'ul kelb): نه خویشی برسیتی،
نه خویشی تیبر نه خواردن.
- جوعان** - ص.ع (جوئان - cû'an):
برسی.
- جوغ** - ا (جوغ - cûx): نیله.
- جوغن** - ا.ع (جه وغن - cewxen):
دنگ.
- جوف** - ا.ع (جه وف - cewf): سک،
ناوه وی شتیک.
- جووق** - ا.ع (جه وغ - cewx): جووقه،
گروپ، دهسته، زور.
- جوگک** - ا (جوگه ک - cûgek): جوگک،
جوجه له.
- جوگندمی** - ص (جه وگه ندومی -
cewgendumî): ماش و برنج، موی
رەش و سپی.
- جوگی** - ا. هند (جوگی - cûgî):
تەریقه تی جوکیانی هندی، دهرویشی
هندی.
- جول** - ا (جول - cûl): جووره په له وهر تیکه.
- جول** - مص.ع (جه قل - cewel):
گه ران، ته واف کردن، سورانه وه،
میگه له مهر، گه له نه سپ.
- جولا** - ا. ص (جولا - cûla): جولا،
جالجالوکه، داپیرۆشک.
- جولان** - مص.ع (جه قلان - cevelan):
گه ران، سورانه وه، ته واف کردن،
جه وله کردن.
- جولاه** - ا. ص (جولاه - cûlah): جولا،
جالجالوکه، داپیرۆشک.
- جولاهک** - ا. ص (جولاهک -
cûlahék): جالجالوکه، جولا.
- جولخ** - ا (جولخ - cûlex): تهون،
تهخته دهوار، په لاس، کوپن، بهر په کون.
- جولقی** - ص (جه وله غی - cewlexî):
قه له ندهری په لاس له بهر.
- جوله** - ا (جوله - cûle): تیردان، ژیشکی
گه وره، سیخور.
- جوله** - ا (جوله - cûle): میترگ، چه مهن،
فریز، مهل.
- جولهه** - ا. ص (جه وله هه - cewlehe):
جولا.
- جولیدن** - مص. ل (جولیدن -
cûlîden): پروانه «ژولیدن».
- جومک** - ا. ع (جه ومه ک - cewmek):
مووچه، مووچه ی فه رمانبه رانی ده ولته.
- جون** - ا. (جه قهن - ceven): جه نجهر،
تامرازی خه رمان کوتان..
- جون** - ا. ص (جه ون - cewn): رهش یان
سپی، یا سوری توخ، گیای سه وزی مه یله و
رهش، روژ.
- جوندگان** - ا (جه قهنه نده گان -
cevendegan): جووینه ران.
- جونه** - ا. ع (جه ونه - cewne):
زه رده پهر، زوخال، ره ژوو، سه له ی عه تاران
که چه رمی تی گیرایی.

جونی - ا. ع (جونی - cûnnî): جۆره مه‌لیتکه.

جوهر - ا. ع (جه‌وههر - cewher): زومرود، مرواری، کرۆکی ههر شتییک، به‌ردین گرانبه‌های وه‌ک: ئەلماس، یاقوت.

جوهردار - ص. مر (جه‌وههردار - cewherdar): ئەسیل، ههر شتییک که جلوه‌ی بریقه‌ی هه‌بج، خه‌نجه‌رو شیریی ئاودار.

جوهرسرکه - ا. مر (جه‌وههرسرکه - cewhersirke): ئەسیدی ئەستییک.

جوهرشوره - ا. مر (جه‌وههرشوره - cewher şûre): جۆره ئەسیدیته‌که.

جوهرفرد - ا. مر (جه‌وههری‌فهرد - cewheri ferd): گهردیله.

جوهرگوگرد - ا. مر (جه‌وههر گوگرد - cewher gûgrd): ئەسیدی سولفوریک.

جوهرلیمو - ا. مر (جه‌وههرلیمو - cewher lîmû): ئەسیدی سیتریک.

جوهری - ص. ن. ع (جه‌وههری - cewherî): گه‌وهه‌رفرووش، جه‌واهیترفرۆش.

جوی - ا. (جوی - cûy): جۆگه، چه‌م، رووباری بچووک.

جویا - ص. فا (جویا - cûya): جوسوجۆکار، منه‌که‌ر.

جویبار - ا. مر (جوی بار - cûy bar): که‌ناری جۆگه، شوینتی که جۆگه‌ی ئاوی زۆری لی بچ، جۆگه‌ی گه‌وره که له کۆمه‌لیتیک جۆگه‌لان دروست بووبی.

جویچه - ا. (جویچه - cûyçe): جۆگه‌له، جۆگه‌ی بچووک.

جویدن - مص. م (جه‌قییدن - cevîden): جووین.

جونده - ا. فا (جه‌قهنده - cevend): که‌ستییک که شتی ده‌جوی، گیانله‌به‌ری جوینه‌ر وه‌ک: مشک.

جویده - ا. مف (جه‌قییده - cevîde): جووراو.

جویک - ا. (جویه‌ک - cûyek): جۆگه‌له، جۆگه‌ی بچووک.

جوین - ص. ن (جه‌قین - cevîn): جۆین، شتی که له جۆ دروست کرابی وه‌ک: نانی جۆ.

جوینده - ا. فا (جویهنده - cûyende): لیتکۆلّه‌روه، جوسوجۆکار، تاقیبکار، پرسا، توپۆره‌وه.

جوییدن - مص. م (جویییدن - cûyyîden): گه‌پان، جوستوجۆکردن، پرسین، تاقیبکردن.

جه - ص (جیه - cih): قه‌به، سوزانی، فاحیشه، ژنی به‌دکرده‌وه.

جهابزه - ا. ع (جه‌هابیزه - cehabize): که‌له‌زانایان.

جهات - ا. ع (جیهات - cihat): لایه‌کان.

جهاد - مص. ع (جیهاد - cihad): کۆشش کردن، هه‌ولدان به ئەندازی توانا، شه‌رکردن، شه‌رکردن له پیناوی ئایینی هه‌ق‌دا.

جهاد - ا. ص. ع (جه‌هاد - cehad): ده‌شتی سه‌ختی روتهن.

چار - مص. ع (جه‌هار - cehar): ناشکرکردن، شه‌ری رووبه‌روو، جنیودان، گۆرانی به‌دهنگی به‌رز.

جونی - ا. ع (جونی - cûnnî): جۆره مه‌لیتکه.

جوهر - ا. ع (جه‌وههر - cewher): زومرود، مرواری، کرۆکی ههر شتییک، به‌ردین گرانبه‌های وه‌ک: ئەلماس، یاقوت.

جوهردار - ص. مر (جه‌وههردار - cewherdar): ئەسیل، ههر شتییک که جلوه‌ی بریقه‌ی هه‌بج، خه‌نجه‌رو شیریی ئاودار.

جوهرسرکه - ا. مر (جه‌وههرسرکه - cewhersirke): ئەسیدی ئەستییک.

جوهرشوره - ا. مر (جه‌وههرشوره - cewher şûre): جۆره ئەسیدیته‌که.

جوهرفرد - ا. مر (جه‌وههری‌فهرد - cewheri ferd): گهردیله.

جوهرگوگرد - ا. مر (جه‌وههر گوگرد - cewher gûgrd): ئەسیدی سولفوریک.

جوهرلیمو - ا. مر (جه‌وههرلیمو - cewher lîmû): ئەسیدی سیتریک.

جوهری - ص. ن. ع (جه‌وههری - cewherî): گه‌وهه‌رفرووش، جه‌واهیترفرۆش.

جوی - ا. (جوی - cûy): جۆگه، چه‌م، رووباری بچووک.

جویا - ص. فا (جویا - cûya): جوسوجۆکار، منه‌که‌ر.

جویبار - ا. مر (جوی بار - cûy bar): که‌ناری جۆگه، شوینتی که جۆگه‌ی ئاوی زۆری لی بچ، جۆگه‌ی گه‌وره که له کۆمه‌لیتیک جۆگه‌لان دروست بووبی.

جویچه - ا. (جویچه - cûyçe): جۆگه‌له، جۆگه‌ی بچووک.

- جهارت** - مص. ع (جهه هارت -
 ceharet): بهرزبوونه وهی ئاواز، ههستان
 و لوتکهی ئاواز، جوانی قه دو روالهت.
جهاز - ا. ع (جهه هاز، جیهاز -
 cehaz, cihaz): جیازی، که لویهل و
 پیداویستی ناو مال، دهزگا، کوئه ندام.
جهال - ع (جوههال - cuhhal):
 جاهیلان، نه زانان.
جهالت - مص. ع (جهه هالت - cehalet):
 نه زانین، بی ئاوهزی، جهه هالت.
جهان - ص. فا (جهه هان - cehan):
 تهکان، جولان، بزاف.
جهان - ا (جیهان - cihan): گیتی،
 دنیا، عالم، گۆی زهوی، جیهان.
جهان ارا - ص. فا (جهه هان ئارا -
 cehan ara): رازینه ره وهی دنیا.
جهان افرین - ص. فا (جهه هان ئافه رین -
 cehan aferîn): خوا، پهروه رگار،
 په زدان، ئافزینه ری دنیا.
جهان افروز - ص. فا (جهه هان ئه فروز -
 cehan efrûz): روشنکه ره وهی
 جیهان، سیفه تی هه تاو.
جهانبان - ص. مر (جهه هانبان -
 cehanban): نیگابانی جیهان،
 جیهانه وان، سیفه تی پاشای گه ورده یه.
جهانبانی - ا. مص (جهه هانبانی -
 cehanbanî): پاشایی، حوکمرانی،
 سه لته نه ت.
جهان بین - ص. فا (جهه هان بین -
 cehanbîn): چاو، چاوی باتین،
 فه رزه ن، جیهانگه ر، سه یاح.
جهان پناه - ص. مر (جهه هان په ناه -
 cehan penah): په ناگه ی خه لکی،
- پاشای دادپه روه ر.
جهان په لوان - ص. مر (جهه هان په هله قان -
 cehan pehlevan): پالته وانی دونیا،
 قاره مانگی گیتی.
جهانتاب - ص. فا (جهه هان تاب -
 cehan tab): روشنکه ره وهی جیهان،
 سیفه تی هه تاوه.
جهاننجو - ص. فا (جهه هاننجو - cehancû):
 خوازباری جیهان، پاشای گه وره و
 جیهانگیر.
جهاندار - ص. فا (جهه هاندار -
 cehandar): نیگابانی جیهان،
 پاسه وانی جیهان، پاشا، سولتان،
 پاشایه ک که به باشی ولاتی خوئی
 به ریوه به ری.
جهاندن - مص. م (جهه هاندن -
 cehanden): جولاندن، تهکاندن،
 بازدان.
جهاننده - ا. فا (جهه هاننده -
 cehannde): جولتینه ر، تهکانده ر،
 بزوتینه ر.
جهانندیده - ص. مر (جهه هانندیده -
 cehan dîde): دنیا دیده، گه رۆک،
 گه ریده، جیهانندیده.
جهانسوز - ص. فا (جهه هانسوز -
 cehansûz): دنیا سوتین، پاشای
 زۆردارو سته مکار.
جهان سوم - ا. مر (جهه هانی سیوم -
 cehani siyûm): دنیا ی سییه م،
 ولاتانی سییه م.
جهانگرد - ص. فا (جهه هان گه رد -
 cehan gerd): گه ریده، سه یاح.
جهانگشا - ص. فا (جهه هان گوشا -

- جهل** - مص. ع (جههل - cehl): نه زانین، نه زانی.
- جهل مرکب** - مص. ع (جههلی مره که ب - cehli mrekeb): نه و به که سیک نازانی، به لام پیتی وایه ده زانی.
- جهل بسیط** - ا. ع (جههلی به سیت - cehli besît): نه و به که سیک نازانی و با وهری به نه زانی خویشی هه یه.
- جهلاء** - ا. ع (جهه لاء - 'cuhela): نادانان، نه زانان.
- جهله** - ا. ع (جهه له - cehele): نه زانان.
- جهم** - ص. ع (جههم، جههیم - cehm, cehim): پیماوی مۆن، رووگرژ.
- جهمرز** - ص (جههمه رز - cihmerz): میتیاز، زیناکار.
- جهن** - ا (جههن - cehen): بازدان.
- جهنده** - ا. فا (جهه نده - cehende): هه لبه زو دابه زکه ر، ته کانه ر، هه لقون.
- جهنم** - ا. ع (جهه ننه م - cehennem): دۆزه خ، جه حه نده م.
- جهود** - ص. ع (جهه هود - cehûd): کۆشا، زه حمه تکیش، ره نجه ر.
- جهود** - ا (جهوه د - cuhûd): جو، جوله که، یاودی.
- جهودانه** - ق. ص (جهوه دانه - cehûdane): جوله کانه، وه کو جوله که له خوینیدا.
- جهوری** - ص. ع (جهه قهری - cehverî): به رز، بلتند، به رز تاواز.
- جهول** - ص. ع (جهه هول - cehûl): نه زان، بی نه قل، خو به سند.
- جهانگیر** (cehan guşâ): جیهانگیر، ولاتانگیر، فه تح که ری ولاتان.
- جهانگیر** - ص. فا (جهه انگیر - cehan gîr): جیهانگیر، داگیر که ری جیهان، زۆر به ناویانگ.
- جهان نما** - ص. فا (جهه ان نه ما - cehan nema): جیهان نوین، نه خشه ی جوگرافیا که گۆی زه وی له شپوه ی دوو نیوگۆدا نیشانده دا.
- جهان نورد** - ص. فا (جهه ان نه قهره د - cehan neverd): جیهان گهر، گهریده، سه یاح.
- جهانی** - ص. ن (جهه انی - cehanî): دنیایی، کاروباری دنیایی، نه هلی دنیا، خه لکی گیتی.
- جهانیان** - ا (جهه انیان - cehanîyan): جیهانیان، هه موو خه لکی نه دنیا یه.
- جهبذ** - ا. ص (جهبه ز - cihbez): که له زانا، کۆکه ره وه ی باج و سه رانه.
- جهت** - ا. ع (جهه هت - cihet): لا، هۆ.
- جهد** - مص. ع (جهه د - cehd): کۆشش کوردن، هه ولدان، ته قسه لادان، زه حمه تکیشان.
- جهد** - ا. ع (جهه د - cuhe): کۆشش، توانایی، شینگ.
- جهر** - مص. ع (جهه هر - cehr): ئاشکر اکردن، ده نگ به رز کوردنه وه له گۆرانیدا، دیتنی راسته و خو ی که سیک.
- جهر** - ا. ع (جهه ر - cuhr): جوانی پیاو.
- جهش** - ا. مص (جهه هیش - cehiş): هه لبه زو دابه ز، ته کان.
- جهش** - مص. ع (جهه ش - cehş): گریان، هه نسکدان، وه ره نیسکه.

- جهوم** - ص. ع (جهه هوم - cehûm): لاواز، بی دهسه لات، بی توانا.
- جهیدن** - مص. ل (جهه هیدن - cehîden): بازدان، ته کاندان.
- جهنده** - ا. فا (جهه هنده - cehende): بازدر.
- جهیر** - ص. ع (جهه هیر - cehîr): جوان، خوش خو، بهرز.
- جهیز** - ص. ع (جهه هیز - cehîz): ته سپی خوشبهز، تیژۆ، جیازی بووک.
- جهیز** - ا. ع (جهه هیز - cehîz): که لوپهل، جیازی بووک.
- جیاب** - ع (جیاب - cîyab): بهرک.
- جیاد** - ا. ع (جیاد - cîyad): چاکان.
- جیار** - ا. ع (جیار - cîyar): قسل.
- جیاش** - ص. ع (جهه یاش - ceyyaş): به جولته، نیگه ران، هه لچوو، نه سپتیک که به که مترین ته کان دهر په ری.
- جیاع** - ا. ع (جیاء - cîya): برسییان.
- جیب** - ا. ع (جهه یب - ceyb): یه خه ی کراس، سینگ، دل، گیرفان، بهرک.
- جیب** - ا. ع (جیب - cîb): گیرفان.
- جیبا** - ا. ع (جیبا - cîba): چیلکه، هیزم.
- جیب بر** - ص. فا (جیب بور - cîbbur): گیرفان بر.
- جیپ** - ا. انگل (جیپ - cîp): ئوتومبیلی جیب.
- جید** - ا. ع (جید - cîd): گهردن، مل، نه ستۆ.
- جید** - ص. ع (جهه یید - ceyyîd): باش، چاک.
- جیدار** - ا. ع (جیدار - cîdar): جوۆره دره ختیکی بچووکی دهو دن ئاسایه.
- جیر** - ا. ع (جیر - cîr): چه رمی ده بیغ کراو.
- جیر** - ا. ع (جیر - cîr): دهنگی نزم و ناسک، جیره، په شم و غه زه ب.
- جیر** - ا. ع (جیر - cîr): گه چ.
- جیران** - ا. ع (جیران - cîran): دراوسییان، هاوسییان، جیرانان، هامسایان.
- جیران** - ا. ت (جهه یران - ceýran): ناسک، ئاهو، مامز.
- جیرجیرک** - ا. ع (جیرجیره ک - cîrcîrek): مه شکه بره، زیک زیکه، مه شکه دره، جیرجیره ک، سیسرک.
- جیرو** - ا. ع (جیرو - cîrû): نیمزا، واژوو.
- جیره** - ا. ع (جیره - cîre): ئازووقه ی روژانه، جیره، به شه نان و بژیو، موچه و بهرات، توتیشه.
- جیره خوار** - ص. فا (جیره خار - cîrexar): جیره خۆر، موچه خۆر.
- جیزجنگ** - ا. ع (جیز جهنگ - cîz ceng): چه رمینه ی ژنان.
- جیزگر** - ا. ص (جیزگره - cîzger): ریباخۆر، سوخۆر، سوتخۆر.
- جیزه** - ا. ع (جیزه - cîze): لا، قه راخ، که ناری شیو.
- جیستن** - مص. ل (جیسته ن - cîsten): گه ران، سو راخ و تا قیب کردن، منه کردن.
- جیش** - ا. ع (جهه یش - ceýş): سوپا، له شکر.
- جیش** - مص. ع (جهه یش - ceýş): وه کول هاتن، جو ش و خروشی دریا، رژانی فرمیسکی چاو، ده ست پتکردنی شه ر.
- جیغ** - ا. ع (جیغ - cîx): هاوار، فریاد، دهنگی ناسک و بهرز، چریکه.

جيغہ - ا) (جيغہ - cîxe): تاج.
جيف - ا. ع) (جيهف - cîyef): لاشه،
 كه لاک، مردار، جهسته ی مردوو كه بؤگه نی
 کردبی.
جيفه - ا. ع) (جيفه - cîfe): كه لاک.
جيك - ا) (جيك - cîk): جگ.
جيك - ا) (جيك - cîk): جيکه جيك-ی
 مه لان.
جيل - ا. ع) (جيل - cîl): دهسته يهک له
 خه لکی، گروپ، دهسته، ئه هلی يهک
 زه مان، قهرن، نه سل، نه وه.
جیلان - ا. ع) (جیلان - cîlan): کۆی
 (جيل).
جيم - ا. ع) (جيم - cîm): ناوی يه کيتک
 له پسته کانی هيجايه، حه رير.
جين - ا. انگل (جين - cîn): جن، جۆره
 مه يه که.
جين - ا. انگل (جين - cîn): ئامپیری
 جياکردنه وه ی ناوکه په موو له په موو.
جيوب - ا. ع) (جيوب - cuyûb): يه خه،
 به ریک.
جيوود - ا. ع) (جيوود - cuyûd):
 گه ردنان، ئه ستيۆيان، ملان.
جيوش - ا. ع) (جيوش - cuyûş): سوپا،
 له شکر.
جيوه - ا) (جيهه - cîve): جيوه، زيبه ق،
 جه وی.

چ - ح (چ - Ç):

یه کییکه له پیسته بیده ننگه کان و پیستی
حه و ته می نه ل فبای فارسییه، به (چه)
ده خوینریتته وه. ئەم پیسته تایبته به زمانی
فارسی و له زمانی عه ره بی دا نییه، له
حه ساوی ئە بجه دا به سی ده ژمیردری.

چابک - ص (چابوک - çabuk):
چابوک، چالاک، زرنگ، کارامه، به ده دست
و برد، قامچی، شلاق.

چابک دست - ص. مر (چابوک ده دست -
çabuk dest): ته رده دست، مه زبوت،
چالاک.

چابک سوار - ص. مر (چابوک سه قار -
çabuk sevar): سوارچاک، سواری
کارامه.

چاپ - ا (چاپ - çap): چاپ، چاپکردنی
کتیب به مه کینه.

چاپار - ا. ت (چاپار - çapar): قاسید،
په یک، ته تهر، نامه بهر، پوخته بهر.

چاپارخانه - ا. مر (چاپارخانه -
çaparxane): پوخته خانه، پوخته خانه.

چاپچی - ا. مر (چاپچی - çapçi):
چاپچی، کرتیکاری چاپخانه.

چاپخانه - ا. مر (چاپخانه - çapxane):
چاپخانه، کارگه ی چاپکردن، شوینی
چاپکردنی بلا قوکان.

چاپلوس - ص (چاپلوس - çaplûs):
زمان لوس، دهم تهر، ماستاوچی، که سیک
به زمانی لوس که سیک فریو بدات،
چاپلووس.

چاپیدن - مص. م (چاپیدن -
çapîden): تالان کردن.

چاپنده - ا. فا (چاپنده - çapende):
تالانچی، تالانکهر.

چاپیده - ا. مف (چاپیده - çapîde):
تالانکراو.

چاتلانغوش - ا. ت (چاتلانغوش -
çatlanxûş): قه زوان، بهری داره بهن.

چاتمه - ا. ت (چاتمه - çatme): پییکه وه
به ستنی دوو شت، دانانی چهند تفه نگییک
به شیوه ی قوچه کی، چاتی (بنمیچ).

- چاتمه زدن** - مص (چاتمه زده دن) - تفه نگان له کاتی وچاندا، چاتمه، وهستانی کومه له کیشکچییه ک له یه ک شویندا.
- چاچله** - (چاچله - çaçele): پیلاو، پیتاو.
- چاچول** - (چاچول - çaçûl): حیلله، فیتل، خاپاندن، فریو.
- چاچول باز** - (چاچول باز - çaçûlbaz): فیتل باز، حیلله باز، خاپاندهر.
- چاچی** - ص. ن (چاچی - çaçî): که وانی دهستکردی چاچ، که وانی زور چاک.
- چاخان** - ص (چاخان - çaxan): دروزن، شه لاتی، فشه کهر، لاف لیدهر، به هاشوهوش.
- چاخچور** - (چاخچور - çaxçûr): پانتولی ده لئی ژنانه.
- چاخو** - ص (چاخو - çaxû): بیره لکه ن، که سیک که بییری ئاو دهستان ده ریدات، پوخیچی.
- چادر** - (چادور - çadur): چاتول، عه با، چارشیتو، خیتوه ت.
- چادر احرام** - ا. مر (چادوری ئیه رام - çaduri 'ihram): بریتییه له: به فری سه زه وی.
- چادر پیه** - ا. مر (چادور پیه - çadur pîh): ته نکه به زیکه که گه دهو ریخوله ده گری، کراس به ز.
- چادرترسا** - ا. مر (چادور تهرسا - çadur tersa): زه رده پهر، شه فه ق، گزنگی به بیان.
- چادر شب** - ا. مر (چادور شه ب - çadur şeb): چادری نوین پیچانه وه.
- چادر کافوری** - ا. مر (چادوری کافوری - çaduri kafûri): سپیده به بیان، بهری به بیان، کازیوه.
- چادر کبود** - ا. مر (چادوری که بود - çaduri kebûd): شه و، تاریکی شه و، ئاسمان له کاتی شه ودا.
- چادر کحلی** - ا. مر (چادوری کوهلی - çaduri kuhlî): ئاسمان و شه وی تاریک.
- چادر لاجورد** - ا. مر (چادوری لاجشهرد - çaduri lacverd): میرغوزار، سامال.
- چادر نشین** - ص. مر (چادور نیشین - çadur nişîn): کوچه ر، خیلله کی، گهرمیتن و کوتستان گهر، ره فه ند.
- چادر نماز** - ا. مر (چادور نه نماز - çadur nemaz): له چک، له چکی ناسک که ژنان له ماله وه یان له کاتی نویتزا له سه ری ده که ن.
- چادر نیلی** - ا. مر (چادوری نیلی - çaduri nîlî): ئاسمان و شه وی تاریک.
- چار** - (چار - çar): سوکراوه ی چوار، چار.
- چار** - (چار - çar): چاره، ده رمان، ته گبیر، فیتل.
- چار** - (چار - çar): کوره ی خشت سوور کرده وه.
- چارابرو** - ص. مر (چار ئه برو - çarebrû): کوپیک که تازه خه تی دایی.
- چاربالش** - ا. مر (چار بالیش - çar balış): چوار بالیف، ته خت،

چارگامه - ا. ص (چارگامه -
 çargame): ئهسپی خوشرۆ، ئهسپی
 رههوان.
چارگاه - ا. مر (چارگاه - çargah):
 چوارگا، ئاههنگیکی موسیقای ئیرانییه.
چارگاه - ا. مر (چارگاه - çargah):
 لهوهرگه، پاوهن.
چارو - ا (چارو - çarû): برپوانه:
 (ساروج).
چاروا - ا (چاروا - çarva): چواربی،
 چارهوی، ولاخ.
چاروادار - ا. ص (چاروادار -
 çarvadar): ولاخدار.
چاروناچار - ق (چاروناچار -
 çarûnaçar): ناچار.
چاره - ا (چاره - çare): عیلاج، دهرمان،
 چاره، فیل، حيله.
چاره اندیش - ص. فا (چاره‌اندیش -
 çare endîş): كهسپیک كه بیر له
 چارهو عیلاج بکاتهوه.
چاره‌بردار - ص. فا (چاره‌بردار -
 çare ber dar): چاره په‌زیر، قابیلی
 چاره‌سه‌رو چابوونه‌وه.
چاره‌پزیر - ص. فا (چاره‌پزیر -
 çare pezîr): چاره په‌زیر، قابیلی
 عیلاج و چاک بوون.
چاره‌پرداز - ص. فا (چاره‌پرداز -
 çare perdz): چاره‌گه‌ر.
چاره‌پژوه - ص. فا (چاره‌پژوه -
 çare pejuh): چاره‌جو، كهسپیک له
 خه‌می چاره‌سه‌ری كهسپیکدا بئ.
چاره‌جو - ص. فا (چاره‌جو - çare cû):
 كهسپیک له خه‌می چاره‌سه‌ری كهسپیکدا،

کورسی.
چارپا - ا. مر (چارپا - çarpa): چواربی،
 چاره‌وی.
چارپایه - ا. مر (چارپایه - çarpaye):
 چوارپایه، کورسی بچووک بۆ دانیشتن.
چارپهلر - ا. مر (چارپهلر - çar pehlû):
 چوارپالو، تۆکمه، قه‌له‌و،
 زگ زل، ورگن، چوارته‌نگه.
چارپهلوشدن - مص (چارپهلوشوده‌ن -
 çar pehlû şuden): زۆر خواردن،
 به‌پشتا خه‌وتن.
چارچار - ا (چارچار - çarçar): گفتوگو
 و شه‌رکردن، ده‌حکه.
چارچارکردن - مص (چارچار‌کرده‌ن -
 çarçar kerden): گفتوگو و
 شه‌رکردن.
چارچار - ا (چارچار - çarçar): چوار
 چوار، چوار رۆژی ئاخیری چله‌ی گه‌وره‌و
 چوار رۆژی هه‌وه‌لی چله‌ی زستان كه
 ساردترین رۆژانی زستانن.
چارچنگول - ا. مر (چارچنگول -
 çar çengûl): چوارچنگۆله.
چارغ - ا. ت (چاروغ - çarux): پیتاو.
چارغب - ا. مر (چارغب - çarxeb):
 جۆره‌جلیکه له کۆندا پاشایانی ئیرانی و
 تۆرانی له به‌ریان ده‌کرد.
چارغد - ا. مر (چارغه‌د - çarxed):
 له‌چک.
چارک - ا (چاره‌ک - çarek): چاره‌ک،
 چواربه‌ک.
چارک - ا. ص (چاره‌ک - çarek):
 چاوش، جاسوس، رۆیشتن، غاردان،
 شو‌فار.

- یان چاک کردنی کاریکدا بی، چاره‌گهر.
چاره‌دان - ص. فا (چاره‌دان -
 çaredan): چاره‌زان، چاره‌ناس.
چاره‌ساز - ص. فا (چاره‌ساز -
 çaresaz): سیفه‌تیککی خوای گه‌وره‌یه،
 چاره‌گهر، چاره‌زان.
چاره‌سگال - ص. فا (چاره‌سیگال -
 çare sigal): چاره‌گهر، که‌سیک له
 خه‌می چاره‌سه‌ری که‌سیکدا بی.
چاره‌سنج - ص. فا (چاره‌سه‌نج -
 çare senc): چاره‌ئه‌ندیش، که‌سیک
 بیر له کاریک بکاته‌وه‌و چاره‌ی بو
 بدۆزیتته‌وه.
چاره‌شناس - ص. فا (چاره‌شوناس -
 çare şunas): چاره‌گهر، چاره‌زان،
 چاره‌ناس.
چاره‌گر - ص. فا (چاره‌گهر - çareger):
 چاره‌ساز.
چاش - ا (چاش - çaş): جیز، خه‌رمانی
 سوور.
چاشت - ا (چاشت - çaş): چیشته‌نگاو،
 تیشت، خواردنی به‌یانی، چیشتان.
چاشت خوار - ص. فا (چاشت خار -
 çaş xar): چه‌شه‌خۆر، تیشت خۆر.
چاشتدان - ا. مر (چاشتدان -
 çaştdan): قاپی تیشت، تیشتدان.
چاشتگاه - ق (چاشتگاه - çaştgah):
 چیشته‌نگاو، چیشتان، کاتی تیشت
 خواردن.
چاشته‌بند - ا. مر (چاشته‌بند -
 çaşte bend): پریاسکه‌ی تیشت تی
 نان، تویشه‌به‌ره.
چاشدان - ا. مر (چاشدان - çaşdan):
- تیشتدان، عه‌ماری دانه‌ویله.
چاشکدان - ا. مر (چاشکدان -
 çaşk dan): تیشتدان، قاپی خواردنی
 به‌یانی، عه‌ماری دانه‌ویله.
چاشنی - ا (چاشنی - çaşnî): ته‌ره‌قه،
 که‌بسول، چیشره، خواردنیککی که‌م بو تام و
 چیش.
چاشنی چش - ص. فا (چاشنی چه‌ش -
 çaşnî çeş): که‌سیک که تامی خواردن
 بجیشی.
چاشنی خور - ص. فا (چاشنی خور -
 çaşnî xûr): چه‌ژه‌خۆر.
چاشنی گیر - ص. فا (چاشنی گیر -
 çaşnî gîr): تام و چیش، سفره‌چی.
چاق - ص (چاق - çax): قه‌له‌و،
 ته‌ندروست، توکمه.
چاقچور - ا (چاقچور - çaxçûr):
 شه‌روالی کارکردن، که ژنان له‌سه‌ر جله‌وه
 له‌به‌ری ده‌که‌ن.
چاقو - ا (چاقو - çaxû): چه‌قۆ.
چاقوکش - ص. فا (چاقوکش -
 çaxûkeş): چه‌قۆکیش، کتیرد.
چاک - ا (چاک - çak): درز، کون،
 پارچه، سپیده‌ی به‌یانی، ده‌رکه.
چاک پیراهن - ا. مر (چاک پیراهن -
 çaki pîrahen): به‌خه‌ی کراس.
چاکاچاک - ا (چاکاچاک - çakaçak):
 ده‌نگی پیکادانی ئه‌سله‌حه‌ی وه‌ک: گورزو
 شیرو ته‌ورزین.
چاکاچاک - ص (چاکاچاک -
 çakaçak): شه‌قار شه‌قار، پارچه
 پارچه، پردرز.
چاک چاک - (çakçak): شه‌قه‌شه‌ق.

- چاک چاک** - ص (چاک چاک) - چاک - (çakçak): پارچه پارچه، شہ قار شہ قار. **چاکر** - ا. ص (چاکر - çaker): نۆکەر، بہ نندہ، کۆیلہ، خزمہ تکار. **چاکروار** - ص. ق (چاکہ رڤار - çakervar): نۆکەرئاسا. **چاکسو** - ا (چاکسو - çaksû): جۆرہ گیایہ کہ دهلین دەرمانہ. **چاکنای** - ا. مر (چاکنای - çaknay): زورنا. **چاکوچ** - ا (چاکوچ - çakûç): چہ کوش. **چال** - ا (چال - çal): چال، قورت، پی چالی جۆلا، لانهی مه لان. **چال** - ا (چال - çal): ئەسپ، ئەسپی رەنگ سورو سپی. **چال** - ا (چال - çal): مراوی. **چالاک** - ص (چالاک - çalak): چالاک، چاپوک، زرنگ. **چالش** - ا. مص (چالیش - çalış): نازو عیشوہ، خۆنواندن وغرور، شہر. **چالشگر** - ص. فا (چالیشگر - çalışger): لہنجہ ولار، نازو عیشوہ، جہنگاوہرو خہ باتکاری دلیر. **چالشگری** - ا. مص (چالیش گہری - çalış gerî): خۆنواندن لہ بہرانبہر ہہ ڤرکدا، جہنگاوہری. **چالو** - ا (چالو - çalû): چالۆکہ، قورت، چال. **چالہ** - ا (چالہ - çale): چال، قورت. **چالہ حوض** - ا. مر (چالہ ہوز - çalehewz): چالہ حوز، حہوزی گہورہی ئاوی سارد لہ ناو گہرماودا کہ جارن مہلہ بیان تیدا دہ کرد.
- چالہ سیلابی** - ا. مر (چالہ سہ سیلابی - çale seylabî): چالہ سیلاو، خہ نہک، چالین کہ سیلاوی پیدا پروات. **چالیک** - ا (چالیک - çalîk): ہہ لوکین، ہہ لوکان. **چام** - ا (چام - çam): نازو عیشوہ، پیچاوی پیچ. **چامہ** - ا (چامہ - çame): شیعر، غہ زہل، قہ سیدہ، ئاواز، چامہ، چہ کامہ. **چامہ زن** - ص. فا (چامہ زن - çamezen): دہنگبیژ، نہ واژہن. **چامہ سرا** - ص. فا (چامہ سہرا - çame sera): کہ سییک کہ شیعر بہ ئاواز بلتی، گۆرانی بیژ، سترانی بیژ. **چامہ گو** - ص. فا (چامہ گو - çamegû): شاعیر، گۆیندہ، غہ زہ لخوان، ہوزانغان. **چامیدن** - مص. ل (چامیدن - çamîden): لہنجہ ولارکردن، خہ رامان. **چامیدن** - مص. ل (چامیدن - çamîden): میزتن. **چامین** - ا (چامین - çamîn): میز. **چانچو** - ا. مر (چانچو - çançû): داریکی دریتہ کہ دہخریتہ سہر شان و دوو سہ تل ئاو بہم سہرو بہو سہریبہوہ دہکری و دہبری. **چانہ** - ا (چانہ - çane): چہ نہ، چہ ناگہ. **چانہ** - ا (چانہ - çane): گونگ، ئەنگوتک. **چانہ کردن** - مص (چانہ کہردن - çane kerden): گونک برین، گونک کردن. **چاو** - ا (چاٹ - çav): جۆرہ پارہیہک

ئەفراسیباو لەوێ حەپس کراوە و پاشان
 رۆستەم دەری هیناوەتەو.
چاهجوو - ا. ص (چاهجوو - çahcû):
 بێرکەن، کاریزکەن، کاریزمال.
چاهچە - ا (چاهچە - çahçe): چالۆکە،
 چالی بچوک، قۆرت، بیری بچوک.
چاهخانە - ا. مر (چاهخانە -
 çahxane): بنی بیری.
چاهخوو - ا. ص (چاهخوو - çahxû):
 بێرکەن، زیاتر بە کەسیک دەگوترێ کە
 بیری ئاو دەست دەردا، پۆخچی.
چاه رستم - ا. مر (چاهی روستەم -
 çahi rustem): چالی رۆستەم، ئەو
 بێرەیه کە شوغادی برای رۆستەم لەسەر
 رێی رۆستەمی پالەوانی حیکایەتی
 ئێرانی، هەلکەندو بنەکە ی بە شیرونیزە
 تەنی و رۆستەم بە رەخشەکە یەو کەوتە ناو
 ئەو بێرەو گیانی سپارد.
چاه زنج - ا. مر (چاهی زەنەخ -
 çahi zenex): چالی چەناگە.
چاهسار - ا. مر (چاهسار - çahsar):
 بێرسار، شوینی بیری زۆر بێ، بیری.
چاهسر - ا. مر (چاهسەر - çahser):
 سەری بیری، لیواری بیری، دەمی بیری.
چاهک - ا (چاهەک - çahək): بیری
 بچوک، چالی بیری ئاسا.
چاه کش - ا. مر (چاهی کەش -
 çahikeş):
چاه کن - ا. ص (چاهکەن - çahken):
 بێرەهەلکەن.
چاه کنعان - ا. مر (چاهی کەنەان -
 çahi kenan): بیری یوسف، ئەو
 بێرە ی لە خاکی کەنعاندا بوو، براکانی

بوو لە سەردەمی گیخاتو خانی پاشای
 مەغۆلی ئێرانیدا، باو بوو و زوو لە باو
 کەوتوو.
چاو - ا (چاڤ - çav): نالەو زاری،
 زینەزین، هات و هاوار.
چاوان - ص. فا (چاڤان - çavan):
 هاوار، نالین، دادو بێداد.
چاوچاوان - ص. فا (چاڤ چاڤان -
 çav çavan): نالین و زاری.
چاودار - ا (چاڤدار - çavdar): چەودەر.
چاوک - ا (چاڤەک - çavek): کلاوکوپە.
چاولە - ا (چاڤەلە - çavele): گۆلی پیر
 پەرە ی رەنگین، گۆلی سەدپەر.
چاولە - ص (چاڤەلە - çavele): خوار،
 کەچ.
چاولی - ا (چاڤولی - çavulî): بێژنگ،
 سەبەتە، تەیکە، تەبجە.
چاوش - ا. ص (چاڤوش - çavûş):
 چاوش، پێشپەرە ی کاروان.
چاویدن - مص. ل (چاڤییدن -
 çavîden): نالین، بانگ و خروۆشی
 مەلان.
چاه - ا (چاه - çah): بیری.
چاه بابیل - ا. مر (چاهی بابیل -
 çahi babil): چالێکە لە بابیل گوایه
 هەردوو (هاروت و ماروت) ی فریشتە
 لەوێ حەپس بوون.
چاه بن - ا. مر (چاه بون - çahbun):
 بنی بیری.
چاه بیژن - ا. مر (چاهی بیژن -
 çahi bîjen): بیری بیژن، لە
 حیکایەتانی ئێرانیدا بیری کە بوو لە توران
 و بێژەنی پالەوانی ئێرانی بە فەرمانی

یوسف، یوسفیان تی فریډا.
چاهه - ا(چاهه - çahē): بیبری که م قول.
چاهی - ص. ن(چاهی - çahî): زیندان.
چاهیوز - ا. مر(چاهیوز - çahyûz):
 قولای پی که دهولک یان شتی تری پی له بیبر
 ده ربه پینری.
چای - ا(چای - çay): چا، چایه، چای،
 چایی.
چایدان - ا. مر(چایدان - çaydan):
 چادان، قوتوی چا، قوری.
چای سبز - ا. مر(چای سبز - çay sebz):
 جوره چایه که که گه لاکه ی
 سه وزه.
چایش - ا. مص(چایش - çayîş):
 چایین، سه رما بوون.
چایکار - ص. فا(چایکار - çaykar):
 که سیک که پیشه ی چاندنی چایه.
چایمان - ا. مص(چایمان - çayman):
 چایین، رچین، سه رما بوون.
چاییدن - مص. ل(چاییدن - çayîden):
 چایین، رچین، سه رما بوون،
 نه خوش که وتن به هوی سه رما بوونه وه.
چپ - ا. ص(چپ - çep): چپ پله ر،
 نادرست، چپ و خیل، ناو ده ژوو.
چپات - ا(چپات - çepat): ده مانچه،
 شه قازله، ده وانچه، ته وقات.
چپاتی - ا(چپاتی - çepatî): نان
 ساجی.
چپار - ا. ص(چپار - çepar): دوو
 ره نگ، به رشه.
چپ افتادن - مص. ل(چپ افتادن - çep uftaden):
 رق هه لگرتن، بوونه
 دوژمن، ناحه زی و دژمنایه تی.
چپان - ا. ص(چپان - çepan): جلی
 کونه، جلی شرو له و دراو، سیپال.
چپان - ص. فا(چپان - çepan): تی
 ته پانندن.
چپ انداز - ص. فا(چپ ته انداز - çependaz):
 که سیک به ره و پشت
 سواری نه سپ بیی و ته قه بکات، که سی به
 دهستی چپ ته قه بکا.
چپانندن - مص. م(چپانندن - çepanden):
 تی ته پانندن، سیخناخ
 کردن.
چپاننده - ا. فا(چپاننده - çepanende):
 تی ته پیننه ر،
 سیخناخ که ر.
چپاول - ا(چپاول - çepavul): تالان،
 چپا و.
چپاولچی - ا. ص(چپاولچی - çepavulçî):
 تالانچی، تالان که ر.
چپاولگر - ص. فا(چپاولگر - çepavul ger):
 تالانچی.
چپ بودن - مص. ل(چپ بودن - çepbûden):
 خیل بوون، کار کردن به
 دهستی چپ، چپ بوون.
چپچاپ - ا(چپ چاپ - çep çap):
 دهنگی ماچ و موج، ملچه ملچ.
چپچیل - ا(چپ چیل - çep çil):
 پیتا و، پیتا و.
چپچله - ا(چپچله - çepçele):
 سه ره و لیژکه ی خز.
چپ دادن - مص. م(چپ دادن - çepdaden):
 فریودان، ته فره دان،
 هه ل خه له تانندن، ته رک کردن.
چپدار - ا(چپدار - çepdar): چپ که م.

- چپ دست** - ص. مـ (چپ دست) - دست -
 (çepdest): چپ پله، که سی که زیاتر به
 دهستی چپ کار بکات.
- چپر** - ا (چپه پر - çeper): په رزین،
 چپه پر، که پر، ته یمان.
- چپر** - ا (چپه پر - çeper): په یک،
 ته تهر، نامه بهر، قاسید.
- چپ راس** - ا. مـ (چپ راس)
 (çepras): حه مایلی چپ و راست.
- چپر راف** - ا. مـ (چپه راف)
 (çeper baf): چپه رچن، جیغ ساز.
- چپ رفتن** - مص. ل (چپ ره فتنه)
 (çep reften): سه ریچی کردن، فیل
 به کار هینان، به چپدا رویشان.
- چپ رو** - ص. فا (چپ رهو - çeprew):
 چپ رهو، که چپه، توند رهو، گومرا.
- چپ سیدن** - مص. ل (چپ سیده)
 (çepsîden): پیکه وه لکان، پیکه وه
 چه سب کردن.
- چپش** - ا (چپیش - çepiş): گیسکه
 نیر، کاری نیری یه کساله.
- چپ شدن** - مص. ل (چپ شوده)
 (çep şuden): لادان، ئاوه ژوو بوون،
 ژیروبان بوون، چه پی بوون.
- چپق** - ا (چپوغ - çepux): سه بیل،
 سبیل، دار جغاره.
- چپ کردن** - مص. م (چپ که رده)
 (çepkerden): به چپدا داکیشان،
 قه لپ کردنه وه.
- چپکن** - ا (چپکه ن - çepken): جبه.
- چپ گرا** - ص. فا (چپ گهرا)
 (çepgera): چه پرهو.
- چپل** - ص. ا (چپه ل - çepel): پیس،
 گه مار، گنخاو، چه پهل.
- چپلک** - ص (چپه لهک - çepelek):
 چه پهل، پیس، گنخاو، مردار.
- چپلوس** - ص (چپلوس - çeplûs): زمان
 لوس، دم تهر، ماستا وچی، مه راییکه ر.
- چپله** - ا (چپله - çepile): شه پازله،
 ده مانچه، شه پاله.
- چپو** - ا. ن (چپه وه - çepew): تالان،
 چه پاو.
- چپه** - ا (چپه - çepe): سه ول، سه ولی
 به له مرانی.
- چپه** - ص (چپه - çeppe): چه په،
 چه پله ر.
- چپیدن** - مص. ل (چپیده)
 (çepîden): تی ته پان، تی خزاندن،
 ته په سکاندن.
- چپیده** - ص. مف (چپیده - çepîde):
 تی ته پینراو.
- چپیره** - ا (چپیره - çepîre): ئاپوره،
 گرد بوونه وهی خه لکانیک بو کاریک له بهک
 شویندا، قهره بالغی، هه یشته.
- چپین** - ا (چپین - çepîn): سه به ته،
 ته یکه، ته یجه.
- چتر** - ا (چتر - çetr): چه تر، سه یوان.
- چتر ابگون** - ا. مـ (چتر ابگون)
 (çetri abgûn): ئاسمان.
- چترابنوس** - ا. مـ (چتر ابنوس)
 (çetri abnûs): بریتی له شهو.
- چتر باز** - ا. ص (چتر باز - çetrbaz):
 چه تر باز، که سیک که به پره شووت له
 ئاسمانه وه بیته خواری، پهره شتوت باز.
- چتردار** - ا. ص (چتر دار - çetrdar):
 چه تر دار، که سی که چه تری سه ری پاشا

- بگری، پاشایی و دهسه لات. **چترزر** - ا. مر (چه تری زهر - çetri zer): روژ، هه تاو.
- چترساز** - ا. ص (چه تر ساز - çetrsaz): وه ستای چه تر، چه ترساز.
- چترسیمایی** - ا. مر (چه تری سیمایی - çetri sîmbî): مانگی شهوی چوارده.
- چترسیمین** - ا. مر (چه تری سیمین - çetri sîmîn): چه تری زیوین، هه یقه شهو و مانگی چوارده.
- چترشام** - ا. مر (چه تری شام - çetri şam): شهو و تاریکی شهو.
- چترعنبرین** - ا. مر (چه تری ئه نبرین - çetri enberîn): بریتی له شهو و تاریکی شهو، تاریکه شهو.
- چترک** - ا. مر (چه ترهک - çetrek): چه ترۆکه، جوړه رووه کیکه.
- چترکحلی** - ا. مر (چه تری کوهلی - çetri kulî): هه وری رهش و تاریک، شهو زهنگ.
- چترکش** - ص. فا (چه ترکهش - çetrikeş): که سیک که چه تر به سه ر سه ری پاشاوه بگری و له پشتیییه وه پروا، چه تر دار.
- چترمار** - ا. مر (چه تری مار - çetri mar): قارچک، کوارگ.
- چترمینا** - ا. مر (چه تری مینا - çetri mîna): بریتی له ناسمان.
- چترنجات** - ا. مر (چه تری نیجات - çetri nicat): په ره شوت.
- چترنگ** - ا. مر (چه ترهنگ - çetrenğ): شه ترهنج.
- چترنور** - ا. مر (چه تری نور - çetri nûr): هه تاو.
- چتری** - ص. ن (چه تری - çetrî): چه تر ناسا، دره ختیک یان ده وه نیک که لق و پویی وه کو چه تر باز نه بی بی.
- چتریان** - ا. مر (چه ترییان - çetrîyan): جوړه رووه کیکن که گوله کانیا و ه کو چه تره، وهک: گیزه ر.
- چتکه** - ا. مر (چه تکه - çutke): حاسوب.
- چتلاقوج** - ا. مر (چه تلاقوج - çetlaxûç): جوړه رووه کیکه.
- چتو** - ا. مر (چه تو - çetû): په رده، چه رچه ف.
- چتوار** - ا. مر (چه توار - çetvar): کیشانه په که به ران بهر به نزیکه ی ۱۲۵ گرام.
- چتوک** - ا. مر (چه توک - çutûk): پاساری، چوله که، چیشکه، مه لویچک.
- چته** - ا. مر (چه ته - çete): چریک، سه ریازی خو به خش، پارتیزان.
- چچه** - ا. مر (چه چ - çeç): شه نه، سه رنده.
- چچک** - ا. ت (چه چک - çeçek): خال، گول، روخسار.
- چچلاس** - ا. مر (چه چلاس - çičlas): پوشکه به قونه، زه ل به قونه.
- چچله** - ا. مر (چه چوله - çuçule): میتکه، کیبری مندالی ساوا.
- چچله** - ا. مر (چه چله - çeçele): سه ره و لیژی خز.
- چچین** - ا. مر (چه چین - çičin): جوړه رووه کیکه.
- چچو** - ا. مر (چه چو - çuçû): مه مک، مه مکی ئافرهت، گوانی هه یوان.
- چچول** - ا. مر (چه چول - çuçûl): میتکه ی قوز، قیتکه، به لوکه، کورکه.

- چخ** - (چهخ - çex): کیلانی خه نجه رو شمشیرو نهو جوړه شتانه.
- چخ** - ا. مص (چهخ - çex): کوشش، ناحهزی، نه باری، زیده گافی.
- چخ** - (چهخ - çex): چلک، کیم.
- چخ** - (چهخ - çex): چغه، بو دوورخستنه وهی سهگ.
- چخ** - (چبخ - çix): جوړه رووه کیکه.
- چخاچخ** - (چهخاچهخ - çexaçex): دهنگی لیکدا لیکدای شمشیر لیکدان.
- چخان** - ص. فا (چهخان - çexan): جهنگاوهر، تیکوشهر.
- چخت** - (چوخت - çuxt): میچ، ناسمانه.
- چخش** - (چهخش - çexş): نه خوشی قورگ.
- چخماخ** - (چهخماخ - çexmax): قاولغ، چهخماخ، چهرخ، تهورزین، کیسه یه کی بچوکه که دهرزی و دهزوو نه نگوستیلهی دورمانی تیا داده نین.
- چخماق** - ا. ت (چهخماق - çexmax): بهردو نهستی، دهرزی تفهنگ.
- چخیدن** - مص. ل (چهخیدن - çexîden): کوشش کردن، شهپر کردن.
- چخنده** - ا. فا (چهخنده - çexende): جهنگاوهر، شهپرکه، تیکوشهر.
- چخیده** - ا. مف (چهخیده - çexîde): شهپرکدوو.
- چخین** - ص (چهخین - çexîn): کیم، چلک.
- چدار** - (چیدار - çidar): پتوهند، پهتتی که دست و لاقی و لاقی پی بیهستن.
- چدر** - (چهدهر - çeder): چاره، عیلاج.
- چدروا** - (چودورفا - çudurva): جوړه رووه کیکه زور تاله.
- چدن** - (چودهن - çuden): جوړه کانه یه که، برنجه.
- چدن** - مص. م (چییدن - çiden): چینه کردنی مریشک، چینینی میوه، هلبژاردن و جیاکردنه وه.
- چده** - ا. مف (چیده - çide): جیاکراوه، چنراو، هلبژارده و جیاکراوه.
- چر** - (چور - çur): کیر، زه کهر.
- چر** - (چهر - çer): مه کینه یه که به ناو کار بکات، گیتاو.
- چر** - (چهر - çer): لهوهرین، لهوهری.
- چرا** - مص. ا (چهرا - çera): لهوهرین.
- چرا** - (چیرا - çira): بوچی، بو، به لئی، نهرا، لو، چما.
- چراهه** - (چهراهه - çerabe): سهرتویژ، قه یماغ.
- چراخور** - ا. مر (چهراخور - çeraxûr): لهوهریگه، میترغوزار، پاوهن.
- چرازار** - ا. مر (چهرازار - çerazar): لهوهریگه، میترغوزار.
- چرازن** - ص. مر (چهرازهن - çerazen): چه یوانی گیاخوژ له حالی لهوهریندا.
- چراسک** - (چهراسکه - çerasek): زیکزیکه، سیسره که ی شهو.
- چراغ** - (چیراغ - çirax): چرا، فانوس، گلۆپ، لامپا.
- چراغ اخور** - ا. مر (چیراغ ناخور - çirax axur): خوشگوزهرانی و نیعمه تداری.
- چراغ آسمان** - ا. مر (چیراغی آسمان - çiraxi asman): مانگ، روژ.

- چراغ الله** - ا. مر(چیراغ ئه لاله - çirax ellah): ئه و پاره یه ی که به هه ژار یان حیکایه تیبیژی دده ن.
- چراغان** - ا. مر(چیراغان - çiraxan): چراغان، چرای زۆر که له کۆری شادی و خوشیدا هه لده کری.
- چراغ بره** - ا. مر(چیراغ بره - çirax bere): فانوس، جی چرا.
- چراغیا** - ا. مر(چیراغیا - çiraxpa): پایه ی چرا، هه ر شوینی چرای له سه ر دابنه ن، حاله تی وه ستانی ئه سپ له سه ر هه ردوو پاشو.
- چراغ پره** - ا. مر(چیراغ پره - çirax pere): په پوله، که به ده وری مۆم و چرادا دی.
- چراغ پره یز** - ا. مر(چراغ پره یز - çirax perhîz): په نایه ک که چرای لی دانه ن تا با نه یکوژی تیبته وه، فانوس.
- چراغ جادو** - ا. مر(چیراغی جادو - çiraxi cadû): چرای عه لادین، ئه و چرا ئه فسانه ییه ی که عه لادینی قاره مانی حیکایه ته کانی هه زارو یه ک شه وه کاری سه یرو سه مه ری بی ئه نجام دده ا.
- چراغدان** - ا. مر(چیراغ دان - çiraxdan): جی چرا، چرادان، فانوس.
- چراغ روز** - ا. مر(چیراغی روز - çiraxi rûz): رۆژ، چرای کزی بی شه وق وه کو چرایه ک که به رۆژ هه لیکری.
- چراغ سپهر** - ا. مر(چیراغی سیپیهر - çiraxi sipihr): هه تاو، مانگ.
- چراغ سحر** - ا. مر(چیراغی سه هه ر - çiraxi seher): چرای سه هه ری، هه تاو، ئه ستیره ی به یانی.
- چراغ علاءالدین** - ا. مر(چیراغی ئه لائه دین - çiraxi elaedîn): چراکه ی عه لادینی قاره مانی حیکایه تی هه زارو یه ک شه وه.
- چراغک** - ا(چیراغه ک - çiraxek): چرای بچووک، گوئه ستیره، گوی هه ساره.
- چراغ کش** - ص. فا(چیراغ کوش - çirax kûş): چراکوژی تبه وه.
- چراغله** - ا. مر(چیراغله - çiraxle): گوئه ستیره، کرمیکه به شه وان ده برسکیته وه.
- چراغوار** - ا. مر(چیراغوار - çiraxvar): چرا ئاسا، چوون چرا.
- چراغواره** - ا. مر(چیراغواره - çiraxvare): چرا، فانوس، چرادانی شوشه.
- چراغوره** - ا. مر(چیراغ شه ره - çirax vere): چرا، فانوس، جی چرا.
- چراغینه** - ا. مر(چیراغینه - çiraxîne): گوئه ستیره، گوی هه ساره.
- چراگاه** - ا. مر(چه راگاه - çeragah): له وه رگه، میرغوزار.
- چراگر** - ص. فا(چه راگر - çerager): حه یوانی که گیا بخوات.
- چرام** - ا(چه رام - çeram): له وه رگه.
- چرامین** - ا(چه رامین - çeramîn): له وه رگه.
- چرانندن** - م. ص(چه رانندن - çeranden): له وه رانندن.
- چرانی** - ا(چه رانی - çeranî): پارهی خواردن که رۆژانه یان مانگانه به که سیپک بدری.
- چرایی** - ص. ن(چه رایی - çerayî): حه یوانی گیاخۆر، حه یوانی به له وه ر.

- چرایبی** - ا(چیرایی - çirayî): هۆ، سۆنگه.
- چرب** - ص(چهرب - çerb): چهور، رۆندار.
- چرب اخر** - ص. مر(چهرب ئاخور - çerb axur): ئاخووپ چهور، خوښگوزهرانی، کەسی که له نازو نیعمه تدا بی.
- چربانندن** - مص. م(چهربانندهن - çerbanden): زیادکردن.
- چرببالا** - ص. م(چهرب بالا - çerb bala): خوښ ئەندام، به قه دو بالا.
- چرب پهلو** - ص. م(چهرب په هلو - çerb pehlû): قه لهو، که لکگر، به سوود، به که لک.
- چراب، ترازو** - ص. م(چهرب ترازو - çerb trazû): تهرازوو قورس، کەسی که چاکه ی له خراپه ی زیاتر بی، کەسی که شت قورس بکیشی.
- چرب خونی** - ا. م(چهرب خونی - çerb xûnî): زیادبوونی چهوری خوین.
- چرب دست** - ص. م(چهرب دست - çerb dest): تهر دست، دهست رهنگین، چالاک.
- چرب روده** - ا. م(چهرب روده - çerb rûde): باستمه، باستورمه.
- چرب زبان** - ص. م(چهرب زهبان - çerb zeban): زمان شیرین، دم تهر، زمان لوس، چاپلووس.
- چرب سخن** - ص. م(چهرب سوخن - çerb suxen): زمان لوس، قسه
- شیرین، چاپلووس.
- چربش** - ا. مص(چهربیش - çerbiş): چهوری.
- چربش** - ا(چهربیش - çerbiş): پیو، دوگ، چهوری، پیم، بهز.
- چربک** - ا(چهربهک - çerbek): ناوساجی، زروبی.
- چربک** - ا(چهربهک - çerbek): قه یماغ، سه رتویژ، چهوری، گیمه ر.
- چربک** - ا(چهربهک - çerbek): جوړه کاغه زیتکی چهورکراوه جار ان نیگارکیشان بو دهره پینانی وینه و نه خشه به کاریان ده هینا.
- چربک** - ا(چهربهک - çerbek): درۆ، بوختان، مه ته ل.
- چربکار** - ا. ص(چهربکار - çerbkar): سه روپچ چی، کەسی که خواردنی چهوری وه کو گوشتاو و سه روپی و که باب و نه و شتانه لی بنی.
- چرب گفتار** - ص. م(چهرب گوفتار - çerb guftar): زمان شیرین، زمان لوس، قسه خوښ، چاپلووس.
- چربگو** - ص. فا(چهربگو - çerbgû): قسه خوښ، زمان تهر.
- چربو** - ا(چربو - çerbû): چهوری.
- چربوز** - ا(چهربوز - çerbûz): مشکه کویره، جهریغ، رسک.
- چربه** - ا(چربه - çerbe): کاغه زی چهورو تنک که جار ان نیگارکیشان بو دهره پینانی وینه و نه خشه به کاریان دینا.
- چربه** - ا(چربه - çerbe): چهوری.
- چربی** - ا(چربی - çerbî): چهوری، بهز، پیو، سه رتویژ، قه یماغ، پیم.

- چربی** - ا. مص (چهری - çerbî):
 چهوریون، نهرمی، مالایی، چالاک،
 قسهی خوش و دلگیر.
- چربییدن** - مص. ل (چهرییدن - çerbîden):
 زیادبون، قورستریونی
 شتیکی له شتیکی له کیشاندا.
- چربنده** - ا. فا (چهرینده - çerbende):
 قورستر.
- چرت** - ا (چورت - çurt):
 وهنهوز، خه و بردنه وه، خه و نوتکی.
- چرت** - ص. عا (چرت - çert):
 قسهی قور، هه رزه ویتی.
- چرتکه** - ا (چورتکه - çurtke):
 حاسوب.
- چرچر** - ا. عا (چهرچر - çerçer):
 خوش له وهری، خوشگوزهران.
- چرچی** - ا. ص (چهرچی - çerçî):
 چهرچی، دیوهره، ره نان، دهسفروش.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 شتیکی بازنهیی که به دهوری تهوهری
 خویدا بخولیتتهوه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 ئاسمان، فهلهک، گهر دوون، روژگار، دهورو
 زهمانه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 که وان، جوهره مه نجه نیقیکه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 یه خهیی کراس که بازنهیی برایی، دهوری تهنوره.
- چرخ** - ا. مص (چهرخ - çerx):
 سوورانوه، خولانهوه به دهوری خوتا یان
 شتیکیدا، جوهره وهرزشتیکی کونه.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 دهف، دابه ره.
- چرخ** - ا (چهرخ - çerx):
 باز، جوهره
- بازیکه.
- چرخاب** - ا. مر (چهرخاب - çerxab):
 گیتژهنگ، گیتژاو، چهرخی که به ئاو
 بگه ری.
- چرخ ابگون** - ا. مر (چهرخی ئابگون - çerxi abgûn):
 ئاسمان، فهلهک.
- چرخ ابنوس** - ا. مر (چهرخی ئابنوس - çerxi abnûs):
 ئاسمان، فهلهک.
- چرخ ائیر** - ا. مر (چهرخی ئه سیر - çerxi esîr):
 فهلهکی نوبه م.
- چرخ اخضر** - ا. مر (چهرخی ئه خزر - çerxi exzer):
 ئاسمان، گوی مانگ.
- چرخ اطلس** - ا. مر (چهرخی ئه تلهس - çerxi etles):
 ئاسمانی نوبه م.
- چرخ اکبر** - ا. مر (چهرخی ئه کبر - çerxi ekber):
 عهرشی عهزیم، تهختی مهزن.
- چرخان** - ص. فا (چهرخان - çerxan):
 سوپان، له حالی سوپانا، خولان.
- چرخ انداز** - ص. فا (چهرخ ئه انداز - çerx endaz):
 تیر هاویتی، که واندار.
- چرخانندن** - مص. م (چهرخان دهن - çerxan den):
 هه لسوراندنی کاری.
- چرخاننده** - ا. فا (چهرخاننده - çerxanende):
 هه لسوریتنه ر.
- چرخباد** - ا. مر (چهرخ باد - çerxbad):
 هه ر چهرخی به با بسووری، گهرده لوول،
 گیتژه لوک، بابهلپسک.
- چرخ برین** - ا. مر (چهرخی به برین - çerxi berîn):
 عهرشی مهزن، فهلهکی نوبه م. ئاسمانی نوبه م.

- چرخ بلند** - ا. مر (چهرخی بوله‌ند - çerxi bulend): ناسمانی به‌رز.
- چرخ چاه** - ا. مر (چهرخی چاه - çerxi çah): چهرخی ئاو هه‌لکیشان له بیر، دولاب، جه‌نجهر.
- چرخ چنبری** - ا. مر (چهرخی چنبری - çerxi çenberî): ناسمان، فه‌له‌ک.
- چرخچی** - ا. مر (چهرخیچی - çerxçi): تیره‌نداز، توپچی.
- چرخ خضراء** - ا. مر (چهرخی خه‌زرا - çerxi xezra): ناسمان، فه‌له‌ک.
- چرخ خوردن** - مص. ل (چهرخی خوردن - çerx xûrden): خولانه‌وه، سورانه‌وه، خولانه‌وه به‌دهوری خۆتا بیان که‌سیتکدا.
- چرخ دادن** - مص. م (چهرخی دادن - çerxdaden): سوراندن.
- چرخ دوار** - ا. مر (چهرخی ده‌قار - çerxi devar): فه‌له‌ک، ناسمان.
- چرخ دولاب** - ا. مر (چهرخی دولاب - çerxi dûlab): ناعور.
- چرخ دولابی** - ا. مر (چهرخی دولابی - çerxi dûlabî): ناسمان.
- چرخ روان** - ا. مر (چهرخی ره‌قان - çerxi revan): چهرخی ره‌وان، ناسمان، فه‌له‌ک.
- چرخ ریسک** - ا. مر (چهرخی ریسکه - çerx rîsek): جوړه بالنده‌به‌کی میرو خوړه، ده‌نگی له ده‌نگی خه‌ره‌ک ده‌چی.
- چرخ ریسسی** - ا. مص (چهرخی ریسسی - çerx rîsî): خه‌ره‌ک، رساتن به‌هوئی خه‌ره‌ک.
- چرخ زدن** - مص. ل (چهرخی زه‌ده‌ن - çerx zeden): خول خواردن، گرخواردن، سوورخواردن.
- چرخشت** - ا (چهرخیشت - çerxušt): نامیتری ئاوگرتنی تری، عه‌ساره‌ی تری.
- چرخ فلک** - ا. مر (چهرخی فه‌له‌ک - çerxi felek): ناسمان.
- چرخ فلک** - ا. مر (چهرخی فه‌له‌ک - çerxfelek): چهرخی و فه‌له‌ک.
- چرخکار** - ا. ص (چهرخیکار - çerxkar): چه‌قوتیژکه‌ره‌وه، به‌پراد.
- چرخ کبود** - ا. مر (چهرخی که‌بود - çerxi kebûd): ناسمانی که‌هوه، ناسمانی شین.
- چرخ گردان** - ا. ص (چهرخی گه‌ردان - çerxi گردان): چهرخی گه‌ردوون، چهرخی سوپراو.
- چرخله** - ا (چهرخیله - çerxele): خه‌ره‌ک، ته‌شی، کلافه، گلۆله، به‌کره.
- چرخ مقوس** - ا. مر (چهرخی مغه‌قه‌س - çerxi mxeves): ناسمان.
- چرخ مینا** - ا. مر (چهرخی مینا - çerxi mîna): ناسمانی ساف.
- چرخ ناری** - ا. مر (چهرخی ناری - çerxi narî): چهرخی نیلوفه‌ری - çerxi nîlûferî): ناسمان.
- چرخ وش** - ص (چهرخی شه‌ش - çerxveş): چهرخی ئاسا.
- چرخوک** - ا (چهرخیوک - çerxûk): مزراح، مزراق.
- چرخه** - ا (چهرخیه - çerxe): خه‌ره‌ک، ته‌شی، گلۆله، کلافه.
- چرخه** - ا (چهرخیه - çerxe): جوړه رووه‌کپکه.

- چرخى** - ص. ن (چەرخى - çerxî): بازىيى.
- چرخىدن** - مص. ل (چەرخىدەن - çerxîden): سوپان، چەرخان، خولان، گېخواردن.
- چرد** - ا (چەرد - çerd): ئاستانە، جىيى چوارچىتوھى دەرگا..
- چرد** - ا (چەردە - çerde): رەشتالە، ئەسمەر.
- چرز** - ا (چەرز - çerz): كالاو كۆرە، مەلىكە.
- چرس** - ا (چەرس - çers): شىيلەي شادانە، شوکەي شادانە.
- چرس** - ا (چەرس - çeres): ئەشكەنجەو نازار، بەندو زىندان.
- چرس** - ا (چەرس - çeres): ئەوھى كە گەدايان بە سوال كۆي دەكەنەوھ.
- چرسدان** - ا. مر (چەرسەسدان - çeresdan): تورەكەي سىوالى، كەشكۆل.
- چرش** - ا. مص (چەرىش - çeriş): لەوھرىن.
- چرخ** - ا (چەرخ - çerx): باز، جۆرە بازىكە بۆراو بە كاردى.
- چرخند** - ا (چەرخەند - çerxend): باسترمە، باستورمە.
- چرخول** - ا (چەرخول - çerxûl): جۆرە رووھكىكە.
- چرك** - ا (چىرك - çirk): چلك، كىم.
- چركاب** - ا. مر (چىركاب - çirkab): چلكا، سىانكە.
- چرك الود** - ا. مر (چىرك ئالود - çirk alûd): چلكن، پىس.
- چركتاب** - ص. مر (چىركتاب - çirk tab): چلك ھەلگەر، جلى كە چلكى پىتوھ ديار نەبى.
- چركن** - ص. ن (چىركىن - çirkin): چلكن.
- چركناك** - ص (چىركناك - çirknak): چلكن.
- چركىن** - ص. ن (چىركىن - çirkîn): چلكن، چلك و كىم.
- چرم** - ا (چەرم - çerm): چەرم، پىست، پووسە.
- چرمك** - ا (چەرمەك - çermek): گۆلە بەنى رىسراوى لەسەر تەشى ھەلگراو.
- چرمگر** - ص. ف. فا (چەرمگەر - çerm ger): چەرمچى، دەباغچى، چەرم خۆشكەر.
- چرم گور** - ا. مر (چەرمى گور - çermi gûr): تىروكەوان.
- چرم گوزن** - ا. مر (چەرمى گەشەزەن - çermi gevzen): تىروكەوان.
- چرم گىلە** - ا. مر (چەرم گىلە - çerm gîle): جۆرە رووھكىكە.
- چرم لىوھ** - ا. مر (چەرمى لىشە - çermi lîve): جۆرە رووھكىكە.
- چرمە** - ا (چەرمە - çerme): ئەسپ، بەتايبەتى ئەسپى سىيى.
- چرمىن** - ص. ن (چەرمىن - çermîn): چەرمىنە، ھەر شتى لە چەرم دروست كرابى.
- چرند** - ا. ص (چەرنەند - çerend): بىتھودە، قسەي بى تام و بى مانا، قسەي قۆر.

- چرندو** - (چهره‌ندو - çerendû):
 کرکراگه، ئیسکی ناسکی کرۆشته‌نی،
 کرۆچه‌نه، قرتینک.
- چرنده** - ا. فا (چهره‌نده - çerende):
 گیاخۆر.
- چرنه** - (چورنه - çurne): لوله‌ی
 مه‌سینه، لوله‌ی قۆری.
- چروک** - (چروک - çrûk): چرچ و لۆچ.
- چروکیدن** - مص. ل (چروکیدن -
 çrûkîden): چرچ بوون، لۆچ بوون.
- چرونده** - ا. فا (چهرقسه‌نده -
 çervende): چاره‌ساز، مشورخۆر،
 چاره‌گهر.
- چرونس** - ا. رو (چیرقونس - çirvuns):
 پاره‌یه‌کی روسییه به‌رانبه‌ر به ده رۆبل.
- چرویدن** - مص. ل (چهرقسه‌یدن -
 çervîden): چاره‌سه‌رکردن، غاردان،
 رۆیشتن.
- چرونده** - ا. فا (چهرقسه‌نده -
 çervende): چاره‌ساز، خه‌مخۆر،
 چاره‌گهر.
- چرویده** - ا. مف (چهرقیده - çervîde):
 چاره‌کراو.
- چریدن** - مص. ل (چهریده‌ن - çerîden):
 له‌وه‌پین.
- چرنده** - ا. فا (چهره‌نده - çerende):
 له‌وه‌پخۆر.
- چریده** - ا. مف (چهریده - çerîde):
 خوراو، له‌وه‌پوو.
- چریش** - (چیریش - çirîş): جۆره
 دره‌ختیکه له‌تیره‌ی زه‌یتونی تال.
- چریک** - ا. ص (چهریک - çerîk):
 چریک، پارتیزان، چه‌کدار.
- چرینه** - (چهرینه - çerîne): گه‌ده‌ی
 ناژه‌لانی گیاخۆر، ورگ، عور، کرش.
- چزد** - (چه‌زد - çezd): زیکزیکه.
- چزک** - (چیزک - çizk): ژیشک،
 ژیرگ، ژۆزوو.
- چسان** - (چيسان - çisan): چۆن.
- چسب** - (چه‌سپ - çasp): چه‌سپ،
 که‌تیره، غه‌ره، هیلم، سیکۆتین.
- چسبان** - ص. فا (چه‌سبان - çesban):
 پیکه‌وه نووسان.
- چسبانیدن** - مص. م (چه‌سبانیده‌ن -
 çesbanîden): پیکه‌وه لکاندنی دوو
 شت، پیکه‌وه چه‌سپاندنی دوو شت.
- چسباننده** - ا. فا (چه‌سباننده -
 çesbanende): که‌سه‌ی که دوو شت
 پیکه‌وه بچه‌سپینتی.
- چسبانیده** - ا. مف (چه‌سبانیده -
 çesbanîde): پیکه‌وه لکیتراو.
- چسبیدن** - مص. ل (چه‌سبیده‌ن -
 çesbîden): پیکه‌وه نووسان.
- چسبنده** - ا. فا (چه‌سبنده -
 çesbende): شتیک به شتیکه‌وه
 بچه‌سپی.
- چسبیده** - ا. مف (چه‌سبیده -
 çesbîde): لکیتراو.
- چست** - ص (چوست - çust): چالاک،
 چاپوک، مکوم، پایه‌دار، جوان و خۆش
 نه‌ندام.
- چستک** - (چوسته‌ک - çustek): جۆره
 پیناڵۆتیکه چه‌رمی سوکه.
- چسنگ** - ا. ص (چه‌سه‌نگ - çeseng):
 که‌چه‌ل، که‌چه‌لی.
- چش** - (چه‌ش - çes): چاو.

چش - (چیش - çiş): هه‌رچی ئەو.

چش - ا. فا (چەش - çêş): چيژەر، کەسێ تاملی خواردن بچيژيژي.

چشام - ا (چيشام - çişam): جۆره رووه کيکە بۆ دەرمانی چاو به کار دێ.

چشان - ص. فا (چەشان - çêşan): چيژەر، چەشتن.

چشانندن - مص. م (چەشانندهن - çêşanden): چيژانندن.

چشاننده - ا. فا (چەشاننده - çêşanende): کەسێ کە تاملی شتی به کەسيک بچيژيژي.

چشایی - ا (چەشایی - çêşayî): هەستی چەشتن.

چشته - ا (چەشته - çêşte): تيشت، چەشه.

چشته خوار - ص. فا (چەشته خوار - çêşte xar): چەشه خۆر، به‌رتيل خۆر.

چشخام - ا (چەشخام - çêşxam): جۆره رووه کيکە.

چشش - ا. مص (چەششيش - çêşiş): چەشتن.

چشک - ا. ص (چيششک - çişşk): زيادی، فراوانی، زالی، براوه.

چشم - ا (چەشم - çêşm): چاو.

چشم ارو - ا. مص (چەشم ئارو - çêşm arû): نوشته، چاو ه‌زار.

چشم اغیل - ا. مص (چەشم ئاغیل - çêşm axîl): مۆره کردن.

چشم الوس - ا. مص (چەشم ئالوس - çêşm alûs): روانين به‌گۆشه‌ی چاو، مۆره کردن، نيگای به‌غه‌زه‌ب.

چشم انداز - ا. مص (چەشم ئەنداز - çêşm endaz): به‌رين و جوان، چاو ه‌نداز، به‌رچاو، روانگه، پانۆراما.

چشم اویز - ا. مص (چەشم ئاڤييز - çêşm avîz): پيچە، چاو به‌ست، نوشته، دوعا، چاو ه‌زار.

چشم بازکردن - مص. ل (چەشم باز کەردن - çêşm bazkerden): چاو کەردنه‌وه، بيدار بوونه‌وه له‌خه‌و، روانين به‌وردی.

چشم بد - ص. مص (چەشمی به‌د - çêşmi bed): چاوی به‌د، چاوی پيس.

چشم براه - ص. مص (چەشم به‌راه - çêşm berah): چاو ه‌پروان، چاو له‌رێی هاتنی ميوانی يان گه‌بيشتنی هه‌والتيک.

چشم برداشتن - مص. ل (چەشم به‌رداشتن - çêşm berdaşten): چاو پۆشی کردن، سه‌يرنه‌کردنی کەسيک يان شتيک، روو وه‌رگيژان له‌کەسيک يان شتی.

چشم بستن - مص. ل (چەشم به‌ستنه‌ن - çêşm besten): چاوليک نان، چاو نوقانندن.

چشم بلبل - ا. مص (چەشم بول بول - çêşm bulbul): چاوی بولبول، جۆره قوماشيکي به‌خالی ورده وه‌کو چاوی بولبول.

چشم بلبلی - ا. مص (چەشم بول بولي - çêşm bulbulî): جۆره لۆبيا به‌که.

چشم بند - ا. ص (چەشم به‌ند - çêşm bend): چاوبه‌ن، چاوبه‌ند، چاوبه‌ست.

- چشم بندک** - ا. مر (چشم به ندهک - چشم بندک) (çeşm bendek): چاوشارکی.
- چشم بندی** - ا. مص (چشم به ندی - چشم بندی) (çeşm bendî): جادوگری، چاووړاوو.
- چشم بی اب** - ص. مر (چشمی بی تاب - چشمی بیاب) (çeşmi bâb): بی چاوو روو، بی حه یا، بی شهرم.
- چشم بیمار** - ص. مر (چشمی بیمار - چشمی بیمار) (çeşmi bîmar): چاوی خومار.
- چشم پزشکی** - ا. ص (چشم پزشکی - چشم پزشکی) (çeşm pizîşk): دکتوری چاو، پزشکی چاو.
- چشم پنام** - ا. مر (چشم پنام - چشم پنام) (çeşm penam): نوشته، چاوه زار.
- چشم پوشیدن** - مص. ل (چشم پوشیدن - چشم پوشیدن) (çeşm pûşiden): چاوپوشین.
- چشم پیش** - ص. مر (چشم پیش - چشم پیش) (çeşm pîş): شهرمن، شهرمین.
- چشم تنگ** - ص. مر (چشم تنگ - چشم تنگ) (çeşm teng): چاوتهنگ، رژد، رهزبل، هسود، چاوچنوک.
- چشم چران** - ص. فا (چشم چران - چشم چران) (çeşm çeran): چاوه لوه پرتین، چاوباز، چاوچلیس، نه زه ریا ز.
- چشم خانه** - ا. مر (چشم خانه - چشم خانه) (çeşmxane): چالی چاو.
- چشم خروس** - ا. مر (چشم خروس - چشم خروس) (çeşm xurûs): جوره رووه کیکه، چاوکه له شییره.
- چشم خروس** - ا. مر (چشمی خروس - چشمی خروس) (çeşmi xurûs): شهرابی سوورو نال.
- چشم خاباندن** - مص. ل (چشم خاباندن - چشم خاباندن) (çeşm xabanden): چاوخه وانندن، چاوپوشی کردن.
- چشم خوردن** - مص. ل (چشم خوردن - چشم خوردن) (çeşm xûrden): به چاوه وه بوون.
- چشم داشت** - ا. مص (چشم داشت - چشم داشت) (çeşm daşt): به ته ما بوون، چاو له کومه کی که سیتک، چاوه روانی گه بیشتنی شتیک.
- چشم داشتن** - مص. ل (چشم داشتن - چشم داشتن) (çeşm daştên): چاوه روان بوون، به ته ما بوون.
- چشم داندان** - ا. مر (چشم داندان - چشم داندان) (çeşmdan): کاسه ی چاو، چالی چاو.
- چشم دریده** - ص. مر (چشم دریده - چشم دریده) (çeşm derîde): بی شهرم، بی حه یا، روودار، بی نه دهب.
- چشم دل** - ا. مر (چشمی دل - چشمی دل) (çeşmi dil): چاوی دل، چاوی باتین، چاوی نه قل، چاوی ناووز.
- چشم دوختن** - مص. م (چشم دوختن - چشم دوختن) (çeşm dûxten): چاوتی برین.
- چشم رسیدن** - مص. ل (چشم رسیدن - چشم رسیدن) (çeşm resîden): به چاوه وه بوون.
- چشم روشنی** - ا. مر (چشم روشنی - چشم روشنی) (çeşm rewşenî): چاووړوونی، مژده ی خوش، دیاری بردن بۆ بوک و زاوا، پیروزیایی.
- چشم زاغ** - ص. م (چشم زاغ - چشم زاغ) (çeşmezax): چاوکه وه، بی شهرم، بی حه یا.
- چشم زخ** - ا. مر (چشم زخ - چشم زخ) (çeşm zex): به چاوه وه بوون.

به د به تال بکاته وه .
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 چاوی چکۆله ، ئاماژه کردن به گوشه‌ی
 چاو، چاو لی داگرتن.
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 چاو داگرتن، ئاماژه به گوشه‌ی چاو.
چشمک زدن - مص (چه شمهک زده‌ن -
 çeşmek zeden): چاوداگرتن.
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 چاویلکه، عه‌بنهک.
چشمک - ا (چه شمهک - çeşmek):
 جوړه رووه‌کیکه بۆ ده‌رمانی چاو به‌کار
 دیت.
چشم کردن - مص. م (چه شم که‌رده‌ن -
 çeşm kerden): به چاوه‌وه کردن،
 چاویلیدن.
چشم گاو - ا. مر (چه شمی گاف -
 çeşmi gav): جوړه گولیکه.
چشم گرداندن - مص. ل (چه شم
 گه‌رداندن - çeşm gerdanden):
 چاوگیتیان، مۆره‌کردن، نیگاکردنی پر رق و
 غه‌زه‌ب.
چشم گرم کردن - مص. ل (چه شم گه‌رم
 که‌رده‌ن - çeşm germ kerden):
 چاو گه‌رم کردن، نووستن، نووستنی که‌م.
چشم گشته - ص. مر (چه شم گه‌شته -
 çeşm geşte): چاو چه‌پ و خیل،
 خیل و قیج.
چشم‌لان - ا (چه شمه‌لان - çeşmelan):
 بیلیبیلی‌ی چاو، گلینه‌ی چاو.
چشم نهادن - مص. م (چه شم نه‌هادن -
 çeşm nehaden): چاو تی برین،
 به‌ته‌ما بوونی که‌سیک یان شتیک.

چشم زخم - (çeşm zexm): به چاوه‌وه
 بوون.
چشم زد - ا. م (چه شم زده -
 çeşm zed): می‌روویه‌کی ره‌ش و
 سپی‌یه بۆ چاوه‌زار له‌ملی مندال ده‌کری،
 چاوتروکانیک.
چشم زد - ا. م (چه شم زده -
 çeşm zed): چاوتروکانیک، ماوه‌یه‌کی
 زۆر کورت.
چشم زد - ا. م (چه شم زده -
 çeşm zed): چاویلیدراو.
چشم زدن - مص. م (چه شم زده‌ن -
 çeşm zeden): چاویلیدن،
 ئاماژه‌کردن، ترسان.
چشم زده - ا. م (چه شم زده‌ه -
 çeşm zede): چاویلیدراو.
چشم زدن - مص. ل (چه شم زده‌ن -
 çeşm zeden): چاوتروکاندن،
 چاویلیدن.
چشم سفید - ص. مر (چه شم سه‌فید -
 çeşm sefid): روودار، بی‌حه‌یا، بی
 ئه‌ده‌ب، بی‌شهرم، بی‌چاو و روو.
چشم شور - ص. مر (چه شم شور -
 çeşm şûr): چاوی به‌د، چاوی پیس..
چشم غره - ا. مر (چه شم غوره -
 çeşm xure): مۆره، چاو لی
 سوورکردنه‌وه، هه‌ره‌شه، ترساندن.
چشم فروبستان - مص. ل (چه شم
 فروبه‌سته‌ن - çeşm furûbesten):
 چاویک نان، چاوپۆشی کردن، ته‌ماشای
 نه‌کردن.
چشم فسا - ص. فا (چه شم فه‌سا -
 çeşm fesa): که‌سی که‌کاری چاوی

- چشم نهان- ا. مر(چشمی نیهان- دل، چاوی په نهان، چاچی هندور. (çeşmi nihan): چاوی باتین، چاوی چشم و چار- ا. مر(چشم و چار- هیزی بینایی، سۆمای چاچ. (çeşm u çar): چورو چاو، چاو و چشم و چراغ- ا. مر(چشم و چراغ- ناوداری مایه‌ی فه‌خری مالباتی خوئی، دل‌بهری جوان و تازیز. (çeşm u çerax): که‌سی هه‌لبژاردهو چشم ودل پاک- ص. مر(چشم و دیل پاک- (çeşm u dil pak): چاو و دل پاک، داوین پاک، ئەمین، که‌سی که خیانت له مال و ناموسی خه‌لکی نه‌کات. چشم و دل سیر- مص. مر(چشم و دل سیر- (çeşm u dil sîr): چاو و دل تیر، بی ته‌ماح، که‌سی که چاوی له مالی خه‌لکی نه‌بئ. چشم و گوش باز- ص. مر(چشم و گوش باز- (çeşmu gûş baz): چاوو گوئی کراوه، زاناو داناو وریاو به ئەزموون، فامیده. چشم وهام- ا. مر(چشم هه‌هام- چشم و همچشمی- ا. مص(چشم و ههم چشمی- (çeşm u hemeçeşmî): رکابه‌ری، رقه‌به‌ری، مملانی، کیشمانه‌کیش. چشمه- ا(چشمه- çeşme): کانیاو، سه‌رچاوه. چشمه- ا(چشمه- çeşme): کون، کونی بچووک وده‌کو کونی سوژن. چشمه- ا(چشمه- çeşme): هه‌تاو، خۆر، روژ. چشمه افتاب- ا. مر(چشمه‌ی ئافتاب- چشمه‌ی الیاس- ا. مر(چشمه‌ی ئیلیاس- چشمه‌ی 'ilyas): سه‌رچاوه‌ی خدر پیغهمبه‌ر، ئاوی زنه‌گی، ئاوی هه‌یات. چشمه‌ی هیات- ا. مر(چشمه‌ی هه‌یات- چشمه‌ی حیوان- ا. مر(چشمه‌ی هه‌یقان- چشمه‌ی heyvan): کانی ژین. چشمه‌ی خضر- ا. مر(چشمه‌ی خزر- چشمه‌ی خیز- ص. مر(چشمه‌ی خیز- çeşme xîz): شوینی پرکانی، کانیاو زار. چشمه‌ی زار- ا. مر(چشمه‌ی زار- چشمه‌ی سار- ا. مر(چشمه‌ی سار- çeşme sar): شوینی که کانی و ئاوی زۆر بئ، کانیاو زار. چشمه‌ی سیماب- ا. مر(چشمه‌ی سیماب- çeşmey sîmab): سه‌رچاوه‌ی هه‌تاو. چشمه‌ی قیر- ا. مر(چشمه‌ی غیر- چشمه‌ی xîr): شه‌وی تاریک و نوته‌ک، شه‌وه‌زنگ. چشمه‌ی گاه- ا. مر(چشمه‌ی گاه- çeşmegah): شوینی هه‌لقولینی کانی. چشمه‌ی نوش- ا. مر(چشمه‌ی نوش- çeşmey nûş): کانی ژین، کانی خدر پیغهمبه‌ر. چشمیزک- ا(چشمیزک-

چشم‌میکه (çeşmîzek): جوره رووه کیکه.

چشم - ا (چه شوم - çeşüm): جوره رووه کیکه.

چشیدن - مص. ل (چه شیدنه - çeşiden): چه شتن، چه ژتن، تام و چیت کردن.

چشنده - ا. فا (چه شه نده - çeşende): چیت ره.

چشیده - ا. مف (چه شیده - çeşide): چیتراو، تام کراو.

چغ - ا (چوغ - çux): نیر، نیله.

چغ - ا (چیغ - çix): چیغ.

چغ - ا (چه خ - çex): خه ره ک، داریکه ماستی پی ده شله قیتن تا که ره که ی جیا بکه نه وه.

چغاز - ص (چه غاز - çexaz): ژنی جنیو فرۆش، سه لیته، بی حیا، قرمیچه.

چغاله - ا. ص (چه غاله - çexale): میوه ی نه گه ییوی وه ک باده م و زه رده لو و نه و شتانه.

چغامه - ا (چه غامه - çexame): چامه، شیعر، قه سیده، چه کامه.

چغان - ا (چه غان - çexan): نامیتریکی مؤسیقایه.

چغانه - ا (چه غانه - çexane): نامیتریکی مؤسیقایه، چه قه وانه.

چغانی - ص. ن (چه غانی - çexanî): خه لکی چه غانیان.

چغبوت - ا (چه غبوت - çexbût): ناواخنی لیفه یان دۆشه ک.

چغبه - ا (چه غبه - çexbe): جوره سازیکه.

چغته - ا (چوغته - çuxte): پیتاو، جوره پینلاویکه له به فرا له پی ده کری تا پی له به فر رونه چی.

چغر - ص (چه غه ر - çexer): چه رمی ده ست و پی له نه نجامی کار کردن و رویشتنی زور.

چغرات - ا (چوغرات - çuxrat): توراع.

چغز - ا (چه غز - çexz): بوق، قورباقه.

چغز - ا (چه غز - çexz): دوومه ل، قونیر.

چغز - ا (چه غه ز - çexez): جوره رووه کیکه.

چغزواره - ا. مر (چوغزواره - çuxz vare): قه وزه.

چغزیدن - مص. ل (چه غزیدنه - çexziden): ترسان، ناله کردن، سکا لاکردن.

چغزننده - ا. فا (چه غزننده - çexzende): ترسینه ر، ناله و زاری که ر.

چغزیده - ا. مف (چه غزیده - çexzîde): ترساو.

چغک - ا (چوغه ک - çuxek): پاساری، چوله که، کیشکه.

چغل - ص (چه غه ل - çexel): چه ق، نه کوله ک.

چغل - ا (چه غه ل - çexel): چرچ و لۆچ.

چغل - ا (چوغه ل - çuxel): زری، به رگی شه ر، جه وشه ن.

چغل - ص (چوغول - çuxul): دوو زمان.

چغند - ص (چوغوند - çuxund): گه وره، قایم، گرتی گه وره.

چغندر - ا (چوغونده ر - çuxunder): چه وه نهر.

- چغندرکار** - ص. فا (چوغونده رکار - چوخندر کار): جوتیاری چه و نه ری شه کر.
- چغنه** - (چه غنه - çexne): جوره سازیکه، چه قه نه.
- چغو** - (چوغو - çuxû): چۆله که و کونده په پوو، بایه قوش.
- چغییدن** - مص. ل (چه غییدن - çexîden): ناره زوو کردن، تاقیب کردن، گه ران.
- چفت** - (چه فت - çeft): داربه س، قایمه میتو.
- چفت** - (چه فت - çeft): میچ، میچی گومه زی.
- چفت** - (چیف - çift): نه لقه و زنجیری دهرگا، سورگی.
- چفتک** - (چه فته ک - çeftek): کاروانه.
- چفته** - ص (چه فته - çefte): پیچ، چه ماوه، کهج، تاق و میچی که وانه بی.
- چفته** - (چه فته - çefte): درۆ، بوختان، گومانی خراو.
- چفته پشت** - ص. مر (چه فته پشت - çefte puşt): قه مبور، کوور، کۆم.
- چفتییدن** - مص. ل (چه فتییدن - çeftîden): چه مینه وه.
- چفده** - مص. ل (چه فده - çefde): چه ماوه.
- چفساندن** - مص. م (چه فساندن - çefsanden): چه سپاندن، لکاندن.
- چفسییدن** - مص. ل (چه فسییدن - çefsîden): لکان، چه سپان.
- چقشور** - (چه غشور - çexşûr): جوره شه روا لیکه ژنان له پیی ده که ن.
- چک** - ا. فر (چیک - çik): سه واله، چه ک.
- چک** - (چه ک - çek): شه نه.
- چک** - (چیک - çik): چکه، تکه.
- چک** - (چه ک - çek): چه ناگه.
- چک** - (چه ک - çek): زله، شه قازله، ده مانچه.
- چک** - (چوک - çuk): چۆک، دانیشتنی ده سته و نه ژنۆ.
- چک** - (چوک - çuk): تاق تاق که ره، مه لیکه تا به یانی ده لی: «توت، توت»، قزاو که، توت که.
- چکاچاک** - (چه کاچاک - çekaçak): دهنگی پیچ که وتنی چه ک وه کو شمشیرو گورزو نه و شتانه.
- چکاچک** - (چه کاچه ک - çekaçek): دهنگی پیچ دادانی چه کی وه کو شمشیرو گورزو نه و شتانه.
- چکاچوک** - (چوکاچوک - çukaçuk): مقۆ مقۆ، ده مگۆ، گوتگوتک.
- چکاد** - (چه کاد - çekad): ترۆپیک، قولله، لوتکه، ته پلئی سهر.
- چکاسه** - (چه کاسه - çekase): سیخور، سوچه ر.
- چکامه** - (چه کامه - çekame): قه سیده، شیعر، چامه.
- چکامه سرا** - ص. فا (چه کامه سه را - çekame sera): شاعیر، هه لبه سته وان، هوزانغان، قه سیده بیژ، چامه سرا.
- چکامه گو** - ص. فا (چه کامه گو - çekamegû): شاعیر، قه سیده بیژ،

- هۆزانقان. **چکان** - ص. فا (چه کان - çekan): چکان، تکان، له حالی چکان یان تکان دا.
- چکاندن** - مص. م (چه کاندن - çekanden): تکاندن، چکاندن.
- چکاننده** - ا. فا (چه کاندنده - çekanende): تکتینەر.
- چکانه** - ا (چه کانه - çekane): نامیتریکی موسیقاییه.
- چکانه** - ا (چه کانه - çekane): تکه، دلۆیه، تنۆک.
- چکاو** - ا (چه کاف - çekav): نه وایه کی موسیقاییه، کلاو کوره، کلاونه.
- چکاوک** - ا (چه کافهک - çekavek): کلاو کوره، کلاونه.
- چکاوک** - ا (چه کافهک - çekavek): نه وایه کی موسیقاییه.
- چکاوگاه** - ا. مر (چه کاوگاه - çekawgah): گۆشه ی که وان.
- چکاو** - ا (چه کافه - çekave): کلاو کوره.
- چکچاک** - ا (چه کچاک - çekçak): دهنگی لیکدانی چه کی وه کو شمشیر و گورزو نه و شتانه.
- چکچک** - ا (چه کچهک - çekçek): دهنگی لیکدانی شمشیر.
- چک** - ا (چیک چیک - çikçik): دهنگی چکه چکی ناو.
- چک** - ا (چه کچهک - çekçek): چۆقه چۆقی ددان له سه رمادا.
- چک** - ا (چوک چوک - çuk çuk): مقۆ مقۆ، چه دوو.
- چکرنه** - ا (چیکه رنه - çikerne): کاروانه.
- چکره** - ا (چه کره - çekre): دلۆیه ی ناو، تکه ی ناو، بلقی سه ر ناو، تنۆک.
- چکری** - ا (چوکری - çukrî): ریواس، نیترکی ریواس، چه قهره، چه کهره.
- چکس** - ا (چه کسه - çekes): هیتلانه ی تایبسه تی بالدارانی راوی: بازو هه لۆ و چیرگ.
- چکسه** - ا. ص (چه کسه - çekse): کاغه زئی که داوده رمانی تیه وه پیتچن، جقجه.
- چکسه** - ا (چه کسه - çekse): هیتلانه ی بازو هه لۆو...
- چکش** - ا. ا (چه کوش - çekuş): چاکوش.
- چکش پرانی** - ا. مص (چه کوش په رانی - çekuş peranî): جۆره وهرز شیکه.
- چکش خور** - ص. مر (چه کوش خور - çekuş xûr): کانزایه که بکو تکریتته وه و بو چه کوش خو ش بی وه کو مس.
- چکش کاری** - ا. مص (چه کوش کاری - çekuş karî): چه کوش کاری.
- چکک** - ا (چوکوک - çukuk): چۆله که، پاساری، مه لویچک، چیشکه.
- چکک** - ا (چه کسهک - çekkek): ئاهه نگیکی موسیقییه.
- چکله** - ا (چه کله - çekle): تکه ی ناو، چکه ی ناو، تنۆک، دلۆپ.
- چکمه** - ا. ت (چه کمه - çekme): چه کمه، جزمه، پووت، پۆستال.
- چکمه پوش** - ص. فا (چه کمه پوش - çekme puş): چه کمه له پین.

- چکمه دوز- ا. ص (چه کمه دوز- çekme dûz): چه کمه ساز، وهستای چه کمه.
- چکمیژک- ا. مر (چهک میزهک- çekmîzek): میزه چۆرتکی.
- چکن- ا (چه کین- çekin): پارچهی زهردۆزی.
- چکن دوز- ا. ص (چه کین دوز- çekin dûz): کهسێ که پارچه زهردۆزی بکات.
- چکنه- ا. ص (چیکه نه- çikene): ورده مولکدار، ئاو یان زهوی یان په ز که چهند خاوه نیتکی هه بئ.
- چکوک- ا (چوکوک- çukûk): چۆله که، پاساری، چیشکه، مه لویچک.
- چکه- ص (چه که- çeke): زۆر بچووک، ورد، قۆشمه.
- چکه- ا (چه ککه- çekke): تکه، چکه، دلۆپ، تنۆک.
- چکی- ص. ق (چه کی- çekî): گۆترمه، گۆتره، کرین و فروشتن به گۆتره.
- چکیدن- مص. ل (چه کییده- çekîden): تکان، چکان.
- چکیده- ا. مف (چه کییده- çekîde): تکاو، چکاو، گوشراو، دلۆپیندراو.
- چکین- ا (چه کین- çekîn): پارچهی زهردۆزی.
- چگال- ا. ص (چه گال- çegal): سفت و قورس، چر.
- چگالی سنج- ا. مر (چه گالی سهنج- çegali senc): چری پیسو، ئامپیری پیتوانه و دیاریکردنی چری، هیدرۆمه تر.
- چگر- ا (چوگور- çugur): جۆره سازتیکه.
- چگل- ص. ن (چيگل- çigil): خه لکی چيگل، جوان.
- چگور- ا (چوگور- çugûr): دووتار، سازتیکه پتر له ناو گونديياندا باوه.
- چگونه- (چيگونه- çigûne): چۆنی، چتۆ.
- چل- ا (چیل- çil): چل، دوو جارن بیست.
- چل- ا (چهل- çel): بهر به سست، بهر به سستیک که به دارو بهردو خاک له بهر ئاو دروست کرابی.
- چل- ا. ص (چیل- çil): ئه سپتیک که دهستی راست و لاقی چه پی سپی بی.
- چل- ص (چیل- çil): کهم ئاوه ز، گیل، که ودهن، شیت.
- چلاس- ص (چیللاس- çilas): چلپس، نهوسن، چهوره.
- چلاغ- ص (چولاغ- çulax): له ننگ، شهل.
- چلاتندن- مص. م (چه لاندن- çelanden): گوشین.
- چلاتنده- ا. ف (چه لاندن- çelanende): کهسێ که ئاوی شتی بگری، شتی بگوشیت، گوشینهر.
- چلاو- ا (چیلاو- çilaw): پلاو.
- چلب- ا (چه لهب- çeleb): سنج.
- چلب- ا (چه لهب- çeleb): ئاژاوه، ههراوه ننگامه، فیتنه و ئاشوب.
- چل بسم الله- ا. مر (چیل بیسمیل لاه- çil bismil lah): چل بیسمیلا، چل پارچه بوله که ی مس بیان زیو یان ئالتون که وشه ی نایه تی قورئان و بیسمیلا ی له سه ر

چلغوز - (چهلغوز - çelxûz): ريقنه، جيقنه.

چلغوزه - ا. مر (چيللغوزه - çilxûze): بهری درهختی سنۆیه، بوندق، فستق.

چلفتی - ص. عا (چولوفتی - çuluftî): گیتل، بیتکاره، هیج له بارانه بوو، دهست و پی سپی.

چلک - (چولهک - çulek): کلافه ناوریشم، گلۆله بهن، پهت.

چلک - (چیلک - çilk): که وگیر.

چل کلید - ا. مر (چیل کلید - çil kilîd): جامیکی کانزاییه که به دهوراو دهوریدا دوعا هه لکه نراوه، چل پارچه کانزای کلیل ئاسای به قهراخه وه کراوه و پری له ئاو دهکهن و دهیدهن به نه خووش که بیخواته وه یان دهیریژن به سه ریا تا چاک بیسته وه. هه ندی جار بو کردنه وهی بهختی کچان دهیبهن بو گهرماوو به و جامه ئاوی به سه ردا دهکهن.

چلم - (چه له م - çelem): توی فه ره نگی.

چلم - (چیلیم - çilim): جـۆره نیرگه له به که.

چلمله - ا. ص (چهل مه له - çelmele): خوړایی، مفت.

چلنگر - ا. ص (چیلینگهر - çilinger): قفل و کللساز.

چلو - (چيله و - çilew): پلاوی برنج.

چلوار - (چیلشار - çilvar): که تان، جۆره قوماشیکی سپی ته که کراس و بیجامه ی لی دروست دهکهن.

چلونک - (چه لونه ک - çelûnek): برک، برکی کاله ک و شوتی و نهو شتانه،

نه خش کرابی و بکری به رسته وه و له ملی مندال بکری بو سه لامه تی و چاوه زار.

چلبه - ا. ص (چولبوله - çulbule): په له پهل و نیگه رانی، به خشیشی شاعیر.

چل بند - ا. مر (چیل به ند - çil bend): جۆره جلیکی تاییه تی سه ماچیا نه.

چلبی - ا. ق (چه له بی - çelebî): سه روه ر، نازناویکه له کۆناو له زمانی تورکی عوسمانی دا به زانایان و نه دیبان و سازادان گوتراوه.

چلپاسه - (چه لپاسه - çelpase): مارمیله که.

چلپ چلپ - (چیلپ چیلپ - çilp çilp): شلپه شلپ، شلپه شلپی ئاو.

چلپک - (چه لپه ک - çelpek): چنگال.

چل تاج - ص. مر (چیل تاج - çiltac): که له شیری پۆنه پان و گه وره.

چل تکه - ا. مـ (چیل تیکه که - çil tikke): پارچه یان پۆشاکیک که له سه ره پارچه ی ره نگا وره نگ دروست کرابی.

چلتوک - (چه لتوک - çeltûk): چه لتوک، برنجی نه کوتراو.

چلچیراغ - (چیلچیراغ - çilçirax): چلچرا، ثوره یا، په روین.

چلچله - (چیل چيله - çilçile): په ره سیله که، پرسیله ک.

چلچلی - ا. مص (چیلچیلی - çilçilî): هه وه سه بازی و خووشگوزه رانی و راباردن، به تاییه تی له چل سالیدا.

چلر - (چيله ر - çiler): جـۆره درهختیکه.

چلش - (چولوش - çulus): ترشوکه.

پنجی بیستان.

چله - ا(چیلله - çille): ده زوی بادراو، ژتی که وان.

چله - ا(چیلله - çille): چله، چله ی له دایک بوون، چله ی مردن، چله ی زستان و

چله بری - ا.مص(چیلله بوری - çille bûrî): چله بری.

چله تابستان - ا. مر(چیلله ی تابستان - çilley tabistan): چله ی هاوین، چله ی هاوین و وه زوی هه ره تی گهرما.

چله زمستان - ا. مر(چیلله ی زه میستان - çilley zemistan): چله ی زستان.

چله گرفت - مص. ل(چیلله گیریفته ن - çille giriften): چله گرتن، ری و ره سمی چله ی مهرگی که سیک.

چله نشستان - مص. ل(چیلله نیشه سته ن - çille nişesten): چله نشینی به مه به سته ی عیبادت و تاعه تی خوا.

چله نشین - ص. فا(چیلله نشین - çille nişîn): چله نشین، که سنج له چله خانه دانیشیت و خواپه رستی بکات، چله کیش.

چلیپا - ا(چلیپا - çelîpa): سه لیب، خاچ، چلیپا.

چلیپائیان - ا(چلیپائیان - çelîpa'îyan): سه لیبیان، جو ره رووه کیکه که گوله کانی چوار په ره و به شیوه خاچه وه کو گولی شه و بو.

چلیپاوش - ص. مر(چلیپا قه ش - çelîpaveş): خاچ ئاسا، وه کو خاچ.

چلیک - ا(چلیک - çilîk): به رمیل،

چلیکانه.

چلیم - ا(چیلیم - çilîm): جو ره نیرگه له به که، قلیانی ئاوی.

چلینگر - ا. ص(چیلینگه ر - çilînger): قفل و کللساز، وه ستای قفل و کلیلان.

چم - ا(چه م - çem): رو بینی به لارو له نجه، نازو خو ئواندن.

چم - ا(چه م - çem): ئاماده، ساز، ته یار. **چم** - ا(چه م - çem): مانا، شهرح و شرؤقه، جه وه هری قسه.

چماق - ا. ت(چوماغ - çumax): گورز، چوماغ، گوپال، دارده سته ی گه وره و ئه ستور. **چمان** - ص. فا(چه مان - çeman):

خه رامان، رو بینی به لارو له نجه. **چمان** - ا(چه مان - çeman): پیاله، جام، کوله که ی شه راب، هه ر شتی شه رابی تیا بخوریتته وه.

چمان - ا(چه مان - çeman): چیمه ن، سه وه زار، میرگ.

چماندن - مص. م(چه مانده ن - çemanden): به لارو له نجه رو بیشان.

چمانه - ا(چه مانه - çemane): گیانله بهر، زینده وه ر.

چمانه - ا(چه مانه - çemane): سوراحی، پیاله ی شه راب، کودی شه راب تی کردن.

چمانی - ص. ن(چه مانی - çemanî): ساقی، به له نجه ولار، مه یگیتیر.

چمانیدن - مص. م(چه مانیده ن - çemanîden): به لارو له نجه رو بیشان.

چمباتمه - ا(چومباتمه - çumbatme): دانیشان به چیچکانه وه، توته کان،

سهرتوتک، سهرچنچک.
چمپا - (چمپا - cempa): جۆره برنجیکه، برنجی گرده.
چمچاچ - ص (چم چاچ - çemçaç): چه ماوه، خوار، قه مور، پشت کۆم، کوور، قه مبور.
چمچاره - (چیم چاره - çimçare): جوینه.
چمچم - (چومچوم - çumçum): کلاشی په روئین، کلاشی هورامی.
چمچم - (چوم چوم - çumçum): سم، سمی و لاخ.
چمچم - (چم چم - çemçem): لاروله نجه.
چمچمه - (چوم چومه - çumçume): دهنگی پیی سرۆف یان چوارپی له روئیشتنا.
چمچه - (چمچه - çemçe): که وگیر، مراک، که وچکی گه وره، نه سکوی.
چمخال - (چم خال - çemxal): جۆره تفه نگیکی کۆنه، تفه نگی یان ده مانجهی سهرتۆپ.
چمدان - (چمه دان - çemedan): جانتا.
چمش - (چممش - çemş): چاو.
چمش - ا. مص (چمیش - çemiş): چه مانه وه، ری کردن به نازو عیشو وه.
چمکانی - (چیمکانی - çimkanî): جۆره دره ختیکیه.
چمن - (چمه من - çemen): چیمه ن، میترگ، سه وزه زار.
چمن ارا - ص. فا (چمه من ارا - çemen ara): چیمه ن ارا، که سی که

خزمه تی چیمه ن بکات، باخه وان.
چمن افروز - ص. فا (چمه من نه فروز - çemen efrûz): گولیک که ره ونه ق به چیمه ن و میترگان بدا.
چمن پیرا - ص. فا (چمه من پیرا - çemen pîra): باخه وان.
چمنزار - ا. م (چمه من زار - çemenzar): میترگوزار.
چمنی - ص. ن (چمه منی - çemenî): به ره نگی چیمه ن، ههر شتی سه وز بی وه کو چیمه ن.
چموش - ص (چمه موش - çemûş): چه مووش، تۆسن.
چمیدن - مص. ل (چمه میدن - çemîden): به لاروله نجه روئین.
چمنده - ا. فا (چمه منده - çemende): که سی به لاروله نجه بروات.
چمیده - ا. مف (چمه میده - çemîde): چه ماوه، به لارو له نجه.
چمین - (چمه مین - çemîn): میز، پیسی، سه رگین.
چناچن - (چنه ناچن - çenacen): دهنگی هاویشتنی تیری یهک له دوی یهک به که وان.
چنار - (چینار - çinar): دره ختی چنار.
چنان - ق (چونان - çunan): به و جۆره، وه کو نه وه، تاوها.
چنانچون - ق (چونان چون - çunançûn): به و شتیه یه، هه مانجۆر.
چنانچه - ق (چونان چیه - çunan çih): وه کو نه وه، ههر کاتی.
چنانکه - ق (چونان کی - çunan ki): به جۆری که، به و جۆره ی که.

سهرتوتک، سهرچنچک.
چمپا - (چمپا - cempa): جۆره برنجیکه، برنجی گرده.
چمچاچ - ص (چم چاچ - çemçaç): چه ماوه، خوار، قه مور، پشت کۆم، کوور، قه مبور.
چمچاره - (چیم چاره - çimçare): جوینه.
چمچم - (چومچوم - çumçum): کلاشی په روئین، کلاشی هورامی.
چمچم - (چوم چوم - çumçum): سم، سمی و لاخ.
چمچم - (چم چم - çemçem): لاروله نجه.
چمچمه - (چوم چومه - çumçume): دهنگی پیی سرۆف یان چوارپی له روئیشتنا.
چمچه - (چمچه - çemçe): که وگیر، مراک، که وچکی گه وره، نه سکوی.
چمخال - (چم خال - çemxal): جۆره تفه نگیکی کۆنه، تفه نگی یان ده مانجهی سهرتۆپ.
چمدان - (چمه دان - çemedan): جانتا.
چمش - (چممش - çemş): چاو.
چمش - ا. مص (چمیش - çemiş): چه مانه وه، ری کردن به نازو عیشو وه.
چمکانی - (چیمکانی - çimkanî): جۆره دره ختیکیه.
چمن - (چمه من - çemen): چیمه ن، میترگ، سه وزه زار.
چمن ارا - ص. فا (چمه من ارا - çemen ara): چیمه ن ارا، که سی که

- چنبر** - (چه نبر - çenber): بازنه، ئه لقه، که مەهی دەف، چه مەرە.
- چنبر زدن** - مص. ل (چه نبر زه دەن - çenber zeden): په پکه خواردن.
- چنبر مینا** - ا. مر (چه نبری مینا - çenberî mîna): ئاسمان.
- چنبره** - ص (چه نبره - çenbere): بازنه یی، بازنه ئاسا، چه مەرە.
- چنبرین** - ص. ن (چه نبرین - çenberîn): بازنه یی.
- چنیک** - (چونبیک - çunbek): چیچکان.
- چنبه** - ص (چونبه - çunbe): گۆپال، زه لام و قه له و.
- چنته** - (چه نته - çente): هه گبه، توره که، توتیشه به ره.
- چند** - ق (چه ند - çend): چهن، چهن د.
- چندال** - ا. ص (چه ندال - çendal): که ناس، کوچمه مال.
- چنداوول** - (چه نداوول - çendavul): چریک، خه لکانیک که له له شکر کیشیدا له دواى له شکریان هه ره که ت بکه ن.
- چندبر** - (چه ندبر - çendber): چهن د لا.
- چندر** - (چون دهر - çunder): چه وه نهر.
- چندش** - ا. مص (چه ندیش - çendiş): قیتره اتنه وه، دل تیک هه له اتن.
- چندضلعی** - ا. مر (چه ند زبلی - çend zil'î): چهن د لایی.
- چندل** - (چه ندل - çendel): جۆره دره ختیکه، سه ندل، قاپ قاپ.
- چندن** - (چه ندن - çenden): جۆره دره ختیکه، سه ندل، قاپ قاپ.
- چنگ** - (چه نگ - çeng): چنگ.
- چنگ** - ا. ص (چه نگ - çeng): چه ماوه، قولاپ.
- چنگ** - (چه نگ - çeng): چه نگ، جۆره ئامپرتیکی موسیقایه.
- چنگ** - (چینگ - çing): دهنووک، دهنوکی بالداران.
- چنگار** - (چه نگار - çengar): شیربه نجه، قرژال.
- چنگال** - (چه نگال - çengal): چنگال، چنگ.
- چنگال خوست** - ا. مر (چه نگال خوست - çengal xûst): چنگال، نانه ولای رۆن، نان تیشوی رۆن.
- چنگالی** - (چه نگالی - çengalî): چنگال، نان تیشوی رۆن و شه کر.
- چنگ پشت** - ص. مر (چه نگ پشت - çeng puşt): قه مهور، کۆم، قه مهور.
- چنگک** - (چه نگه ک - çengek): قولاپ.
- چنگل** - (چه نگه ل - çengel): چنگ، چنگک.
- چنگلاهی** - (چه نگ لاهی - çenglahî): کۆلاره، بالنده یه کی جوجگ خۆره.
- چنگلرک** - ص (چه نگ لرک - çenglûk): چوارچنگۆله، که سی که په نچه ی دهست و پیی خوارو خراپ بی.
- چنگله** - (چه نگوله - çengule): چنگۆله.
- چنگ مریم** - ا. مر (چه نگ مریم - çengi meryem): چنگ مریم، جۆره گیایه کی بۆن خۆشه.
- چنگوک** - ص (چه نگوک - çengûk):

- چنگۆله. چنگولک- ص (چهنگولهک-
 çengûlek): چنگۆله.
 چنگی- ا. ص (چهنگی- çengî):
 چهنگ زهن.
 چنو- مر (چونو- çunû): وهکو ئهو، چون
 ئهو.
 چنودپل- ا. مر (چین قسه د پول-
 çin ved pul): پردی سیرات.
 چنه- ا (چینه- çine): چینه، ئهو
 دانه ویله یه ی که مریشک له زهوی
 هه لیده گرتته وه.
 چنه- ا (چه نه- çene): چه ناگه.
 چنیدن- مص. م (چینیده ن- çinîden):
 چنین، گۆل چنین، میوه چنینه وه.
 چنیده- ا. مف (چنیده- çinîde):
 چنراو.
 چنین- ق (چونین- çunîn): به مجۆره،
 وهکو ئه مه.
 چو- ق (چو- çû): وهک، کات.
 چوب- ا (چوب- çûb): دار.
 چوب بست- ا. مر (چوب به ست-
 çûb best): ئه سکه له، که پری میو،
 دار به ست، قایمه میتو.
 چوب پا- ا. مر (چوب پا- çûb pa):
 دار شه ق.
 چوب پنبه- ا. مر (چوب په نبه-
 çûb penbe): ته په دۆر.
 چوبخوارک- ا. مر (چوب خارهک-
 çûb xarek): خۆره، مۆریکه.
 چوبدار- ا. ص (چوبدار- çûbdar):
 چیتوار، چیتودار.
 چوبدانه- ا. مر (چوب دانه-
- çûbdane): دره ختیکی درکاوییه،
 سونجو.
 چوبدست- ا. مر (چوب ده ست-
 çûbdest): دار ده ست، دارعه سا.
 چوبدنگ- ا. مر (چوب ده نگ-
 çûbdeng): دنگ.
 چوب رخت- ا. مر (چوب ره خت-
 çûb rext): چاکلا، عه لاگه ی جل.
 چوب زدن- مص. م (چوب زه ده ن-
 çûbzeden): دارکاری کردن، هه راج
 کردنی شت.
 چوبزن- ص. فا (چوب زه ن- çûbzen):
 داروه شتین.
 چوبک- ا (چوبهک- çûbek): چۆغان،
 داری ده هۆل کوتین.
 چوبک- ا (چوبهک- çûbek): داری
 بچوک، داری ده هۆل کوتان.
 چوبکاری- ا. مص (چوبکاری-
 çûbkarî): دارکاری، سه رزه نشت کردن.
 چوبک اشنان- ا. مر (چوبهک ئوشنان-
 çûbek ‘uşnan): چۆغان، ئه سپوون.
 چوبک زن- ص. فا (چوبهک زه ن-
 çûbek zen): ده هۆل ژهن.
 چوبکش- ا. مر (چوبکه ش- çûbkeş):
 ئامپیری که بۆ بژارکردنی ده نکى په مو له
 په مو.
 چوبکی- ا. ص (چوبهکی- çûbekî):
 ده هۆل ژهن.
 چوبکین- ا (چوبه کین- çûbekîn):
 ئامپیری په مووشیکردنه وه و بژارکردنی
 ده نکه که ی، جیکنه، چیکه نه.
 چوب گز- ا. مر (چوب گه ز- çûbgez):
 داریکی باریکی نیوگه زییه بۆ پیتوانی

- کوتال. **چوبینه** - ص. ن (چوبینه - çûbine): کاروانه، جوړه مه‌لیکه. **چوبه** - ا (چوبه - çûbe): تیرۆک، تیر، قامچی. **چوبین** - ص. ن (چوبین - çûbîn): دارین. **چوبینه** - ا (چوبینه - çûbine): جوړه مه‌لیکه به قه‌د مریشکی و ده‌نووکی دریتزه، کاروانه. **چویان** - ا. ص (چویان - çûpan): شوان، شقان. **چوچونجه** - ا (چوچونجه - çûçûnce): بلوری، قوماشیکی ناسکی سپییه جلی هاوینه‌ی لی دروست ده‌کریت. **چوخا** - ا (چوخا - çûxa): چۆغه. **چوخییدن** - مص. ل (چوخییدن - çûxîden): خزین، نوچدان، شه‌رکردن. **چور** - ا (چور - çûr): قرقاول، جوړه ته‌یریکه. **چوزه** - ا (چوزه - çûze): جوجک، جووجه‌له. **چوشک** - ا (چوشک - çûşek): کۆزه‌ی لوله‌دار، لوله‌ینه، مه‌سینه‌ی سوآله‌ت. **چوشییدن** - مص. م (چوشییدن - çûşîdn): مژین. **چوک** - ا (چوک - çûk): تاق تاقکه‌ره. **چوک** - ا (چوک - çûk): کیر. **چوکده** - ا (چوکده - çûkde): پیتاؤ. **چوگان** - ا (چه‌وگان - çewgan): شق، قاشۆ، گۆچان، گالۆک، گۆپال. **چوگان باز** - ا. ص (چه‌وگان باز - çewgan baz): قاشۆوان. **چوگان بازی** - ا. مص (چه‌وگان بازی - çewgan bazî): ته‌راتینی قاشۆبازی. **چوگک** - ا (چوگک - çûgek): جوجک، کونده‌په‌پو، بایه‌قوش. **چول** - ص (چول - çûl): چه‌ماوه، خوار. **چول** - ا. ت (چول - çûl): چۆل، بیابان. **چولگان** - ا (چوله‌گان - çûlegan): داری پاشایی، سه‌وله‌جان، دارده‌ستی پاشایی. **چوله** - ص (چه‌وله - çewle): که‌چ، خوار، چه‌ماوه. **چون** - ق (چون - çûn): وه‌ک، کاتی، چونکه، چۆن؟ **چون** - ا (چون - çûn): جه‌نجه‌ر. **چونتور** - ا (چونتور - çûntûr): جوړه رووه‌کیکه. **چونه** - ا (چونه - çûne): گونک، شونگه. **چه** - ص (چی - çî): پیتی په‌یوه‌ندییه. **چه** - ح (چه - çe): ئامرازی بچوک کردنه‌وه‌یه وه‌ک: باغ = باخچه. **چه** - ا (چه‌ه - çeh): سوکه‌له‌ی (چاه) ه، بیر. **چه‌ار** - ا (چه‌هار - çehar): چوار، چار. **چه‌ار اخر** - ا. مر (چه‌هار ئاخور - çehar axur): ئاو، ئاگر، با، خاک. **چه‌ار اخشیج** - ا. مر (چه‌هار ئاخشیج - çehar axşîc): چوار ره‌گه‌زی: ئاو، ئاگر، با، خاک. **چه‌اراس** - ا. مر (چه‌هارئاس - çehar as): چوار ئاس. **چه‌ارایین** - ا. مر (چه‌هار ئایین - çehar ayîn): چوار مه‌زه‌ب، چوار

مه زهبي سونيان: حه نه في، مالكي، شافعي، حه نه لي. **چهاراين** - ا. مر (چه هار ئايين - çehar ayîn): خيوه تي گه وري چوار گۆشه. **چهارايننه** - ا. مر (چه هار ئايينه - çehar ayîne): جۆره جل و بهرگيكي كۆني جهنگييه. **چهارابرو** - ا. مر (چه هار ئه برو - çehar ebrû): كورتيك كه تازه خه تي دابي. **چهاراركان** - ا. مر (چه هار ئه ركان - çehar erkan): چوارنكال، چوارلا، رۆژه لآت، رۆژئاوا، باكور، باشور. **چهاربالش** - ا. مر (چه هار باليش - çehar baliş): چوار باليف، تهخت، كورسي، چوارنكال. **چهاربر** - ا. مر (چه هار بهر - çehar ber): چوار بهر، چوار گۆشه. **چهاربند** - ا. مر (چه هار بهند - çehar bend): چوار جومگه، ههردوو ئانيشك و ههردوو ئه ژئو. **چهاربندی** - ا. مر (چه هار بهندي - çehar bendî): توره كه، كۆله پشتي. **چهاربيخ** - ا. مر (چه هار بيخ - çehar bîx): چوار ره گه زي: ئاو، ئاگر، با، خاك، چوار سروشت. **چهارپا** - ا. مر (چه هار پا - çeharpa): چوار پي، ولاخ. **چهارپاره** - ا. مر (چه هار پاره - çehar pare): چهقه وانه، جۆره سه مايه كي كۆنه، جۆره گولله يه كي تفهنگه. **چهارپايه** - ا. مر (چه هار پايه - çehar paye): كورسي بچووك، ته پلهك، چوار پايه. **چهارپهلو** - ا. مر (چه هار په هلو - çehar pehlû): چوار پالوو، تۆكمه، قه له و، زگ زل، ورگن، ته پالدان. **چهارتخم** - ا. مر (چه هار توخم - çehar tuxm): جۆره ده رمانيكه بو كۆكه و نازاري سينگ. **چهارتكبير** - ا. مر (چه هار ته كبير - çehar tekbîr): تهرك كردني دنيا، نويسي مردوو. **چهارجوي** - ا. مر (چه هار جوي - çehar cûy): چوار رووباري به هه شته گوايه ئاوي سازگارو ههنگوين و شيرومه ي پيدا ده روات. **چهارجهت** - ا. مر (چه هار جي ههت - çehar cihet): چوارنكال: رۆژه لآت، رۆژئاوا، باكور، باشور. **چهارچرخه** - ا. مر (چه هار چه رخه - çehar çerxe): گاليسكه ي چوار تايه. **چهارچوب** - ا. مر (چه هار چوب - çehar çûb): چوار چيوه. **چهارده** - ا. مر (چه هار دهه - çehardeh): چوارده. **چهارده معصوم** - ا. مر (چه هار ده مه ئسوم - çehardeh me'sûm): پيغه مبه رو فاتيمه ي كچي و دوازه ئيمامي شيعه يان. **چهارديواري** - ا. مر (چه هار ديئاري - çehar dîvarî): چوار ديواري، مال. **چهارراه** - ا. مر (چه هار راه - çehar rah): چوار رتيان. **چهارزانو** - ا. مر (چه هار زانو - çehar zanû): چوار مششقي،

مه زهبي سونيان: حه نه في، مالكي، شافعي، حه نه لي. **چهاراين** - ا. مر (چه هار ئايين - çehar ayîn): خيوه تي گه وري چوار گۆشه. **چهارايننه** - ا. مر (چه هار ئايينه - çehar ayîne): جۆره جل و بهرگيكي كۆني جهنگييه. **چهارابرو** - ا. مر (چه هار ئه برو - çehar ebrû): كورتيك كه تازه خه تي دابي. **چهاراركان** - ا. مر (چه هار ئه ركان - çehar erkan): چوارنكال، چوارلا، رۆژه لآت، رۆژئاوا، باكور، باشور. **چهاربالش** - ا. مر (چه هار باليش - çehar baliş): چوار باليف، تهخت، كورسي، چوارنكال. **چهاربر** - ا. مر (چه هار بهر - çehar ber): چوار بهر، چوار گۆشه. **چهاربند** - ا. مر (چه هار بهند - çehar bend): چوار جومگه، ههردوو ئانيشك و ههردوو ئه ژئو. **چهاربندی** - ا. مر (چه هار بهندي - çehar bendî): توره كه، كۆله پشتي. **چهاربيخ** - ا. مر (چه هار بيخ - çehar bîx): چوار ره گه زي: ئاو، ئاگر، با، خاك، چوار سروشت. **چهارپا** - ا. مر (چه هار پا - çeharpa): چوار پي، ولاخ. **چهارپاره** - ا. مر (چه هار پاره - çehar pare): چهقه وانه، جۆره سه مايه كي كۆنه، جۆره گولله يه كي تفهنگه. **چهارپايه** - ا. مر (چه هار پايه - çehar paye): كورسي بچووك، ته پلهك، چوار پايه.

چوارمه شقی. **چهارسمت** - ا. مر (چه هار سه مت - çehar semt): چوارلا، چوارنکال، سهر، خوار، چه پ، راست. **چهارسو** - ا. مر (چه هار سو - çehar sù): چوار ری، چوار ری میان بازار. **چهارسوق** - ا. مر (چه هار سوغ - çehar sùx): دنیا، چوار ریانی نیوان بازار. **چهارشاخ** - ا. مر (چه هار شاخ - çehar şax): شنه. **چهارشانه** - ص. مر (چه هار شانه - çehar şane): چوار شانه، کته و قه له و، توکمه. **چهارشنبه** - ا. مر (چه هار شنبه - çehar şenbe): چوارشهمه. **چهارشنبه سوری** - ا. مر (چه هار شنبه سوری - çehar şenbe sùrî): چوارشهمه سوری، جوره جه ژنیکه. **چهارصد** - ا. مر (چه هار سه د - çehar sed): چوار سه د. **چهارضرب** - ا. مر (چه هار زه رب - çehar zerb): جوره ساز ژه نینیکه. **چهارضلعی** - ا. مر (چه هار زیلعی - çehar zil'î): چوارلا. **چهارطاق** - ا. مر (چه هار تاغ - çehar tax): جوره خیوه تیکی چوارگوشه یه. گومه ز یان میچی له سهر چوار پایه روناو. **چهارطبع** - ا. مر (چه هار تبع - çehar teb'): چوار سروشت، گرمی و ساردی و وشکی و ته ری. **چهارعمل اصلی** - ا. مر (چه هار نه مه لی - çehar emelî eslî): نه سلی - کؤکردنه وه، لی دهره ینان، لیتکدان، دابه شکردن. **چهارعنصر** - ا. مر (چه هار ئونسور - çehar 'unsûr): چوار سروشت، چوار ره گه زی: ناو، ناگر، با، خاک. **چهارفصل** - ا. مر (چه هار فه سل - çehar fesl): چوار وه رزی سال: به هار، هاوین، پایز، زستان. **چهارقب** - ا. مر (چه هار غه ب - çehar xeb): جوره جلیک بووه که له کؤنا پاشایانی ئیرانی و توران له به ریان ده کرد. **چهارقل** - ا. مر (چه هار غول - çehar xul): چوار سوره تی قورثانی پیروزن که ههر یه کتیکیان به وشه ی (قل) ده ست پیده کات: (قل هو الله، قل اعوذ برب الفلق، قل اعوذ برب الناس، قل یا ایها الکافرون). **چهارگامه** - ا. مر (چه هار گامه - çehar game): نه سپی خوشبهنه ز، نه سپی ره هوان، ره هوال، خوشرؤ. **چهارگاه** - ا. مر (چه هار گاه - çehar gah): چوارگا، ناهه نگیکی مؤسیقییه. **چهارگل** - ا. مر (چه هار گول - çehar gul): جوشانه ی گولی و نه وشه و په نیره ک و کوله که و نیلوفه ر بو دهرمان. **چهارگل** - ا. مر (چه هار گول - çehar gul): چوارگول، چوارگوشه. **چهارگوش** - ا. مر (چه هار گوش - çehar gûş): چوارگوشه.

چوارمه شقی. **چهارسمت** - ا. مر (چه هار سه مت - çehar semt): چوارلا، چوارنکال، سهر، خوار، چه پ، راست. **چهارسو** - ا. مر (چه هار سو - çehar sù): چوار ری، چوار ری میان بازار. **چهارسوق** - ا. مر (چه هار سوغ - çehar sùx): دنیا، چوار ریانی نیوان بازار. **چهارشاخ** - ا. مر (چه هار شاخ - çehar şax): شنه. **چهارشانه** - ص. مر (چه هار شانه - çehar şane): چوار شانه، کته و قه له و، توکمه. **چهارشنبه** - ا. مر (چه هار شنبه - çehar şenbe): چوارشهمه. **چهارشنبه سوری** - ا. مر (چه هار شنبه سوری - çehar şenbe sùrî): چوارشهمه سوری، جوره جه ژنیکه. **چهارصد** - ا. مر (چه هار سه د - çehar sed): چوار سه د. **چهارضرب** - ا. مر (چه هار زه رب - çehar zerb): جوره ساز ژه نینیکه. **چهارضلعی** - ا. مر (چه هار زیلعی - çehar zil'î): چوارلا. **چهارطاق** - ا. مر (چه هار تاغ - çehar tax): جوره خیوه تیکی چوارگوشه یه. گومه ز یان میچی له سهر چوار پایه روناو. **چهارطبع** - ا. مر (چه هار تبع - çehar teb'): چوار سروشت، گرمی و ساردی و وشکی و ته ری.

- چهارگوشه** - ا. مر(چههارگوشه - çehar u heft): ناماژدهیه بو چوار سروشت و ههوت ههساره.
- چهارگوشی** - ا. مر(چههارگوشی - çehar gûşe): چوارگوشه، چوارقورنه.
- چهارگوشی** - ا. مر(چههارگوشی - çehar gûşî): گۆزهی چوار قولفه، سوراحی چوار قولفه.
- چهارگهر** - ا. مر(چههار گهوههر - çehar gewher): چوارسروشت، چوار جهوههری ئاو، ئاگر، با، خاک.
- چهارمادر** - ا. مر(چههار مادهر - çehar mader): چوار سروشت.
- چهارمذهب** - ا. مر(چههار مهزههپ - çehar mezheb): چوار مهزههپیی سونییان: هه نه فی، مالکی، شافیعی، هه نه لی.
- چهارمضراب** - ا. مر(چههار میزراب - çehar mizrab): جوژه ئاههنگیکی مؤسیقایه.
- چهارمغز** - ا. مر(چههار مهغز - çehar mexz): کاکله گویتز و فندق و بادهم و پسته.
- چهارمرج** - ا. مر(چههار مهوج - çehar mewc): توّفان، گیژاو، گیژهنگ.
- چهارمیخ** - ا. مر(چههار میخ - çehar mîx): چوار میخه، جوژه ئهشکه نجهیه که.
- چهارنعل** - ا. مر(چههار نهئل - çehar ne'l): چوار ناله.
- چهارنفس** - ا. مر(چههار نهفس - çehar nefş): چوارنهفس، نهفسی ئهماره، نهفسی لهوامه، نهفسی ملهمه، نهفسی مطمئنه.
- چهاروهفت** - ا. مر(چههاروهفت - çehar u heft): ناماژدهیه بو چوار سروشت و ههوت ههساره.
- چهارهنگام** - ا. مر(چههار ههنگام - çehar hengam): چوار وهزهی سال.
- چهاریار** - ا. مر(چههار یار - çehar yar): چواریار، چوار خهلیفه ی راشدین.
- چهاریک** - ا. مر(چههار یهک - çehar yek): چواریهک، چارهک.
- چهچه** - ا(چهه چههه - çehçehe): چههچههه، ئاوازی بولبول و ههموو مهلیکی دهنگخۆش.
- چهر** - ا(چیهر - çihr): چاره، روخسار، روو.
- چهرهپرداز** - ص. فا(چیهره پهرداز - çihre perdaz): نیگارکیش، سورهتگهر.
- چهل** - ا(چیهل - çihl): چل، ژماره ی چل.
- چهل بند** - ا. مر(چیهل بهند - çihl bend): چل بهند، جوژه جلیکی تاییه تی سهماچیانه.
- چهل تاج** - ص. مر(چیهل تاج - çihl tac): چل تاج، کهلهشیری پۆینه پان و گهوره.
- چهل تکه** - ا. مر(چیهل تیککه - çihl tikke): چل پارچه، پۆشاکیک که له سهره پارچه ی رهنگاو رهنگ دروست کرابی.
- چهل چراغ** - ا. مر(چیهل چیراغ - çihil çirax): چلچرا، سورهیا، پهروین.
- چهل صبح** - ا. مر(چیهل سووح - çehar u heft): ناماژدهیه بو چوار سروشت و ههوت ههساره.

چیز- ا(چیز- çîz): شت، هه‌ر شتیکی بی گیان.

چیزک- ا(چیزهک- çîzek): ژیزک، شتۆکه.

چیزو- ا(چیزو- çîzû): سیخو، سوچه‌ر.

چیست- (چیست- çîst): چییه؟ ئامرازی پرسیار.

چیستان- ا. مر(چیستان- çîstan): مه‌ته‌ل، تشتان، نه‌مه چییه و چی بی ده‌لین، چه‌وجه.

چیغ- ا(چیغ- çîx): چیغ، مالمان مالاوسی چیغمان جودایی.

چیلان- ا(چیلان- çîlan): شیلان، عه‌ناب.

چیلان- ا(چیلان- çîlan): ئاسنجاوی وه‌ک قفل و کلیل و نه‌لقه‌ریزی ده‌رگاو کیردو چه‌قۆ.

چیلانگر- ا. ص(چیلانگر- çîlanger): کلیل و قفل‌ساز.

چیمکانی- ا(چیمکانی- çîmkanî): جوړه رووه‌کیکه.

چین- ا(چین- çîn): قه‌د، نوشت.

چینچیلان- ا(چینچیلان- çîn çîla): جوړه سمۆره‌یه‌که، گیانله‌به‌ریکه له سمۆره ده‌چیت و پیسته‌که‌ی زۆر به‌قیمه‌ته.

چین خوردن- مص. ل(چین خوردن- çîn xûrden): لۆچ بوون، چرچ بوون.

چین خورده- ا. مف(چین خورده- çîn xûrde): لۆچ بوو، چرچ بوو.

چین دادن- مص. م(چین دادن- çîn دادن): قه‌دکردن، قه‌دو نوشت کرن.

çihl subh: چل رۆژه‌ی تایبته‌ت به عیباده‌ت.

چهل کلید- ا. مر(چهل کلید- çihl kilîd): چل کلیل، پروانه (چل کلید).

چله- ا(چله- çihle): چله.

چی- ا(چی- çî): سوکه‌له‌ی (چیز)ه‌که ده‌کاته شت.

چی- (چی- çî): چی؟ ئامرازی پرسیار.

چی-ت (چی- çî): پاشگره، ئاوه‌لناوه‌ی بکه‌ری بی دروست ده‌کسرتیت وه‌ک: پینه‌چی.

چیاک- ا(چیاک- çîyalek): تووی فه‌رهنگی.

چیت- ا(چیت- çît): جوړه کوتالیکه، چیت.

چیتا- ا. هن(چیتا- çîta): توله پلنگ، یوز پلنگ.

چیچک- ا(چیچک- çîçek): خال.

چیدن- مص. م(چیدن- çîden): چین، چینیه‌وه‌ی میوه‌و گول و... که‌سه‌ی که میوه‌ بچنی.

چیننده- ا. فا(چیننده- çînende): میوه‌چنه‌وه.

چیده- ا. مف(چیده- çîde): گول یان میوه‌ی چنراو، هه‌لپژارده.

چیر- ص(چیر- çîr): زال، سه‌رکه‌وتوو.

چیره- ص(چیره- çîre): زال، دلاوه‌ر، بالاده‌ست.

چیره- ا(چیره- çîre): میزه‌ر، ده‌رسۆک، شاشک.

چیره‌دست- ص. مر(چیره‌دست- çîre dest): کارامه، لپه‌اتوو، هونه‌رمه‌ند، ده‌ست ره‌نگین، بالا ده‌ست.

- چیندار** - ص. مر (چین دار - çîndar):
چیندار.
- چینود** - ا (چین قهه د - çînvêd): پردی
سیرات.
- چینه** - ا (چینه - çîne): چینه،
چینه کردنی مریشک.
- چینه** - ا (چینه - çîne): موره، چینه
دیواری قور.
- چینه** - ا (چینه - çîne): چین، توئز.
- چینه دان** - ا. مر (چینه دان - çîne dan):
چیکلدانه ی مریشک.
- چینه شناسی** - ا. مص (چینه شناسی -
çîne şinasî): جیولوجی.
- چینی** - ص. ن (چینی - çîmî): خه لکی
چین، ده ستکردی چین.
- چینی** - ا (چینی - çîmî): قاپی چینی،
فه خووری، جوړه سواله تیکی زور باشه.

ح

ح - حر (ح- H):

پیتی هه شته می ئه لیفبای فارسییه به (ها) ده خوینرتته وه، به حه ساوی ئه بجه ده کاته (۸). ئه م پیتته له وشه بین ره سه نی فارسییدا به دی ناکریت، تاییه ته به و وشانه ی که له عه ره بییه وه وه رگیراون.

حائر - ا. فا. ع (هائیر - hair): سه رسام، سه رگه ردان، حه یرماو، واق و یرماو، داماو، سه رگه شته.

حائر - ا. ع (هائیر - ha'ir): شوینی کوپوونه وه ی ئاو، گۆلوی باران.

حائره - ا. فا. ع (هائیره - ha'ire): ژنی سه رگه ردان، حه یرماو، سه رسام، سه رگه شته، داماو.

حائری - ص. ن. ع (هائیری - ha'iri): شوینی مه زاری حه زه ته ی حوسپین.

حائز - ا. فا. ع (هائیز - ha'iz): دارا، وه ده ست هینهر، خودان.

حائض - ا. فا. ع (هائیز - ha'iz): ژنی حه یزدار، بی نویت.

حائط - ا. ع (هائیت - ha'it): دیوار.

حائک - ا. فا. ع (هائیک - ha'ik): جۆلا، شالباف.

حائیل - ص. ع (هائیل - ha'il): به ره له لست، نه زۆک، ره نگ گۆراو.

حایس - ا. فا. ع (هاییس - habis): چه پسکه ر.

حابط - ا. فا. ع (هابیت - habit): به تال، فاسید.

حابیل - ص. ع (هابیل - habil): جادوگه ر، سیحریاز، تان، رایهل، راوچی، داونه ره وه.

حاتم - ص. ع (هاتیم - hatim): داوهر، قازی، حاکم، قه له ره ش، ناوی کابرایه کی سه ر به تیره ی ته ی بووه که له دلایوی و جوامیری و پیاو ته ی دا به ناوبانگ بووه له ده وریره ی سه ده ی شه شه می زاینی دا ژیاوه ..

حاج - ا. فا (هاج - hac): که سه ی که حه جی کردبی، حاجی، که سه یک زیاره ته ی مائی خوی له مه که کردبی.

حاجات - ا. ع (هاجات - hacat): پیداو بیستیان.

تا دواى ئاههنگین نه ورۆز به ئه داو ئه توارو
گۆرانى خه لکی شاد بکاو بینیتته پیکه نین.
حاجی لک لک - ا. مر (هاجی لک لک -
lacî lek lek): حاجی له ق له ق،
بالتدهیه کی دهنوک و لاق دریتته.
حاجیه - ص (هاجیه - hacîye):
ئافره تی حه جکردوو.
حاد - ص. ع (هاد - had): تون و تفت،
تیژ، برنده.
حادث - ا. فا. ع (هادیس - hadis):
تازه داهاتوو، نۆیاو.
حادثات - ا. ع (هادیسات - hadisat):
پیشهاتان، رووداوان، قه وماوان.
حادثه - ا. فا. ع (هادیسه - hadise):
نۆیه ره، نۆیاو، تازه داهاتوو، رووداو، به لا،
پیشهات.
حادثه جو - ص. فا. ع (هادیسه جو -
hadise cû): سه رکیش، چاو نه ترس،
سه ره به گۆیه نگ، که سه کی که عه ودالی
رووداوی تازه یه، جه ره به زه.
حادثه زای - ص. فا. ع (حادیسه زای -
hadise zay): رووداو خولقیین.
حاده - ص. ع (هادده - hadde): تون،
توند، تیژ.
حادی - ص. فا. ع (هادی - hadî):
وشتره وان، که سه یک که به دهم گۆرانى و
ئاوازه وه وشتان پرانى.
حاذق - ا. فا. ع (هازیغ - hazix):
کارامه، لیپهاتوو، زیره ک، شاره زا.
حار - ص. ع (هار - har): گهرم.
حارث - ا. فا. ع (هاریس - haris):
جووتیار، وه رزیر، جووتیر، جووتکار،
جوت به ند.

حاجب - ا. ص. ع (هاجیب - hacib):
برۆ، ده رگاوان، په رده داری باره گای پاشا،
به ره له ست، له زانستی جوانکاریدا به و
شه یه ده لیتن که به ره له قافییه ی نه سلی
دوو باره ده بیته وه.
حاجب ماوراء - (هاجیبی مائه را -
hacibi mavera): هه ر شتییک له و
دیوبیه وه هیچ نه بینری.
حاجت - ا. ع (هاجهت - hacet):
زه روره ت، پیوستی، ئومید، ئاره زوو.
حاجت روا - ص. مر. ع (هاجهت ره قا -
hacet reva): نه وه ی پیوستی
جیه جی کرابی.
حاجتمند - ص. مر. ع (هاجهت مه ند -
hacet mend): حه وجه مه ند، ئحتیاج.
حاجتومند - ص. مر (هاجهتومه ند -
hacetû mend): حه وجه مه ند،
ئحتیاج، چاو له ده ست.
حاجر - ا. فا. ع (هاجیر - hacir):
به ره له ست، زه وییه ک ناوه ندی چال و
ده روه ریه ری به رزیی.
حاجز - ا. فا. ع (هاجیز - haciz):
له مپه ر، ته گه ره، کۆسپ.
حاجم - ا. فا. ع (هاجیم - hacim):
خوین به رده ر، حه جامات کیش.
حاجه - ا. فا. ع (هاجه - hace): ژنی که
زیاره تی کابه ی کردبی.
حاجی - ص. فا (هاجی - hacî): که سه یک
چوو بیته حه ج، حاجی.
حاجی فیروز - ا. مر. ع. فا (هاجی
firuz - hacî firûz): لیپک، که سه یک
که ده موچاوی خۆی ره ش و جلی سور له به ر
بکات و به چه ند رۆژیک به ره له نه ورۆزو

حاشیه - ا.ع (هاشیییه - haşîye):
 پهراوټیز، پهراوټیزی جل، کتیب، دست و
 پیوه ندو که سوکار.
حاشیه بندی - ا.مص - ع.فا (هاشیییه
 بهندی - haşîye bendî): پهراوټیز
 دروست کردن، گوټکاری چوار دهوری
 باخچه.
حاشیه دار - ص.مر - ع.فا (هاشیییه دار -
 haşîye dar): پهراوټیز دار.
حاشیه دوزی - ا.مص - ع.فا (هاشیییه
 دوزی - haşîye dûzî): پهراوټیز پیوه
 درونی جل و شتی له و بابه ته.
حاشیه نشین - ص.فا (هاشیییه نشین -
 haşîye nişîn): که نارهنشین، که سیتک
 که له قهراخی مه جلسه وه دانیشیت.
حاشیه نویس - ص.فا (هاشیییه نویس -
 haşîye nuvîs): حاشیییه نووس،
 پهراوټیز نووس، که سیتک که پهراوټیز بو
 کتیبیک بنووسیت و ماناو دهسته واژه کانی
 روون بکاته وه.
حاصد - ا.فا - ع (هاسید - hasid):
 دروټنه وان، دره وکهر.
حاصر - ا.فا - ع (هاسیر - hasir): ههر
 شتی بیتته کوټپ، ژمټر بار.
حاصل - ا.فا - ع (هاسیل - hasil):
 بهروبووم، سوود، نه نجام، به دست هاتوو،
 ده رامه ت.
حاصل جمع - ا.مر (هاسیلی جمعی -
 hasili cem'): نه نجامی کوټکردنه وه دی
 دوو ژماره یان زیاتر.
حاصلخیز - ص.مر (هاسیل خیز -
 hasil xîz): زهوی به پیت، به
 بهروبووم.

حارس - ا.فا - ع (هاریس - haris):
 پاسه وان، ههره س، نیگابان.
حاره - ص.ع (هاره - hare): گهرم.
حازم - ا.فا - ع (هازیم - hazim):
 هوشیار، به حهزم، دورته ندیش، دوورین.
حازی - ص.ع (هازی - hazî): فالگره وه،
 ده ستگره وه، که سی زور شاره زاله
 کاریکدا.
حاس - ا.فا - ع (حاس - had):
 هه ستیار، هه ستکهر.
حاسب - ا.فا - ع (حاسیب - hasib):
 ژمټر بار، حیسابزان.
حاسد - ا.فا - ع (هاسید - hasid):
 هه سود، ئیره بی بهر.
حاسر - ا.فا - ع (هاسیر - hasir):
 سه رکوت، سه رروت، ژنی سفور،
 دوټلکاری بی خوده و زری.
حاسه - ا.فا - ع (هاسه - hase): هه ست،
 ههر به کیک له پینج هه سته ی دیتن،
 بیستن، بوټکردن، چه شتن، لیسوین.
حاشا - ق.ع (هاشا - haşa): حاشا،
 ههرگیز، نه خیر، نا.
حاشاک - ق.ع (هاشاک - haşak):
 دوور له تو، حاشا له تو.
حاشالک - ق.ع (هاشالهک -
 haşalek): دوور له تو.
حاشالله - ع (هاشالیلا -
 haşa lillah): په نا به خوا.
حاشاوکلا - ع (هاشاقه که للا -
 haşa vekella): به هیچ جوټی نه،
 ههرگیز.
حاش لله - ع (هاش لیلا -
 haşe lillah): په نا به خوا.

- حاصل ضرب** - ا.مر(هاسیلی زهره) -
 (hasili zerb): ته نجامی لیکدانی دوو
 ژماره یان زیاتر.
- حاصل کلام** - ا.مر(هاسیلی که لام) -
 (hasili kelam): خولاسه ی که لام،
 پوخته ی قسه.
- حاصل مصدر** - ا.مر(هاسیلی مه سدهر) -
 (hasili mesder): وشه یه که که مانای
 چاووگ بدات وهک: به دی، چاکی.
- حاصله** - ا.فا - ع(هاسیله - hasile):
 ته نجام، دستکوت، قازانج، بهروبوم.
- حاصن** - ا.فا - ع(هاسین - hasin): ژنی
 داوین پاک، ژنی خواناس و میتدار.
- حاضر** - ا.فا - ع(هازیر - hazir):
 تاماده، حازر، ئیستا، شارنشین.
- حاضرالذهن** - ص.مر(هازیروز زیهن -
 haziruzzihn): زهین روون.
- حاضر جواب** - ص.مر(هازیر جه قباب -
 hazir cevab): حازر وه لام، شوخ،
 سوعبه تچی، قوشمه، دلیر.
- حاضر غایب** - (هازیر غایب -
 hazir xayîb): به جه سته حازرو
 به هوش و هست غایب، جیاکردنه وهی
 حازرو غایب.
- حاضره** - ا.فا - ع(هازیره - hazire):
 شار، شاری گوره.
- حاضری** - ا.ص - ع(هازیری - hazirî):
 حازری، ته وهی هه یه، خو راکي ساده که
 کولانی نه وی وه کونان و په نیر.
- حاضر یراق** - ص.مر - ع.ت(هازیر یه راغ -
 hazir yerax): حازرو تاماده، ته یار،
 له سه ری.
- حاضنه** - ا.فا - ع(هازینه - hazine):
- دایه ن، په رستار، ئافره تی که
 په روه رده کردنی مندالی له ته ستویه.
- حاطب** - ا.فا - ع(هاتیپ - hatib):
 دارکه ر، چیلکه و دارکه ر.
- حاطب اللیل** - ا.فا - مر(هاتیبول له یل -
 hatibul leyîl): دارکه ری شه و،
 هه له وه ری هه رزه ویتز.
- حافد** - ا.ص - ع(هافید - hafid):
 نه وه، خزمه تکار، نه فی.
- حافر** - ا.فا - ع(هافیر - hafir): چال
 هه لکه ن، سمی و لآخ، قایقاپ.
- حافر البغل** - ا.مر - ع(هافیرول به غل -
 hafirul bexl): سمی هیستر، جوړه
 رووه کیکه.
- حافر المهر** - ا.مر - ع(هافیرول موهر -
 hafirul muhr): سمی جوانو، جوړه
 رووه کیکه.
- حافظ** - ا.فا - ع(هافیز - hafiz):
 پاسه وان، حافیز، ته وهی قورثانی له بهر
 بی.
- حافظه** - ا.فا - ع(هافیزه - hafize):
 زهین، هوش، زاکیره، یاد.
- حافل** - ا.فا - ع(هافیل - hafil): پیر،
 زور، شوتنی قهره بالغ، مه مکی پر شیر.
- حافی** - ص - ع(هافی - hafî): پی په تی،
 پی خاوس.
- حاق** - ا.فا - ع(هاغ - hax): حه قیقه ت،
 هه قیقه تی کار، ناوه پراست، ناوه ند.
- حاقد** - ا.فا - ع(هاغید - haxid): کینه
 له دل، رغن، به دخوا، به دنیا ز.
- حاقه** - ا.فا - ع(هاغه - haxe):
 قیامه ت، ناوه ند، به لای بی چه ندوچوون.
- حاکم** - ا.فا - ع(هاکیم - hakim):

- فهرمانده، فهرمانرهوا، داوهر، قازی، حاکم.
- حاکمیت** - مص. جمع - ع (هاکمییهت - hakimîyet): حوکمیرانی، فهرمانرهوایی.
- حاکمین** - ا.ع (هاکمین - hakimîn): داوهران.
- حاکمی** - ا.فا - ع (هاکی - hakî): حیکاته تخوان.
- حال** - ا.فا - ع (هال - hal): ئیستا، چۆنیه تی شتیک، حال و نه حوال.
- حال** - ا.فا - ع (هال - hal): ئاویتته بوو.
- حالا** - ق - ع (هالا - hala): نهو، ئیستا، هه نوکه، فی گاقی، نها، ئیرهنگه.
- حالات** - ا.ع (هالات - halat): وه زع و حالان، رووداوان، حال و نه حوالان.
- حالب** - ا.فا - ع (هالیب - halib): مه ردوش، بیریقان، میزه رۆ.
- حال بحال شدن** - مص.ل (هال بیهال شودهن - hal bihal şuden): گۆران، گۆران له حالیکه وه بو حالیکه دی، دۆخگۆرکی.
- حالی** - ا.ع (هالیبی - halibî): جۆره رووه کیکه.
- حالت** - ا.ع (هالهت - halet): حالهت، چۆنیسه تی، وه زع و حال، خووشی، سه رمهستی، مه رگ.
- حالق** - ا.فا - ع (هالیغ - halix): نوره، دارو.
- حالق الشعر** - ا.مر - ع (هالیغولششه تر - halixuş şe'r): سه رتاش، میتوی کتوی.
- حالیک** - ص.ع (هالیک - halik): تاریک، زۆر تاریک، زۆر رهش، سامناک، ترسناک.
- حال کردن** - مص.ل (هال که ردهن - hal kerden): هاتنه جۆش و خرۆش.
- حال گردان** - ص.فا - ع (هال گهردان - hal gerdan): بگۆری حال، خوا، گۆرینی حالی که سیک.
- حالی** - ا.فا - ع (هالی - halî): ژنی که خوی به زیرو زبوی رازانیتته وه، ژنی خشل پۆش.
- حالی** - ق (هالی - halî): ئیستا، هه نوکه.
- حالییا** - ق - ع (هالییا - halîya): هه ر ئیستا، ئایستا، نهوو، به په له.
- حالی شدن** - مص.ل (هالی شودهن - halî şuden): تیگه بیشتن، حالی بوون، ده رک کردن، فامکرن.
- حالی کردن** - مص.م (هالی که ردهن - halî kerden): تنی گه یاندن، حالی کردن.
- حامد** - ا.فا - ع (هامید - hamid): شوکرانه بیژ، سه ناگۆ، سوپاسگوزار.
- حامض** - ا.فا - ع (هامیز - hamiz): ترش، تامی ترش.
- حامل** - ا.فا - ع (هامیل - hamil): کۆل هه لگر، ژنی دوو گیان.
- حامله** - ا.فا - ع (هامیله - hamile): ژنی سکپر، ژنی دوو گیان، ئاوس، ئاقس.
- حامی** - ا.فا - ع (هامی - hamî): پشتیوان، پارێزه ر، یاوهر، لایه نگر، پاسه وان.
- حامی** - ص.ن - ع (هامی - hamî): نه وه پین حامی کوری نوح.

- حانات** - ا.ع (هانات - hanat): مه‌یخانان.
- حانوت** - ا.ع (هانوت - hanût): دوکان، موغازه.
- حانه** - ا.ع (هانہ - hane): مه‌یخانه، دوکانی مه‌یفرۆشی.
- حاوی** - ا.ف.ع (هافی - havî): جیبی شتان.
- حب** - ا.ع (هوب - hub): مه‌حه‌به‌ت، ئەشقی، خوۆشه‌ویستی، دل‌داری، ئەقین.
- حب** - ا.ع (هوب - hub): کوپه‌ی ئاو.
- حب** - ا.ع (هه‌ب - heb): دانه‌وێڵه، حه‌بی سه‌ریه‌شه.
- حبائک** - ا.ع (هه‌بائیک - heba'ik): مه‌داری نیوان ئەستیران، ریگه‌ی نیوان له‌لان.
- حبائل** - ا.ع (هه‌بائیل - heba'il): داو، به‌ند، قه‌ید.
- حباب** - ا.ع (هوباب - hubab): بلقی، بلقی ئاو.
- حباب** - ا.ع (هوباب - hubab): دوستانه‌تی، خوۆشه‌ویستی، دیو، شه‌یتان، مار.
- حبات** - ا.ع (هه‌ببات - hebbat): دانه‌وێڵه.
- حباحب** - ا.ع (هوباهیب - hubahib): گوڵه‌ ئەستیره، میرویه‌که به‌ شه‌وان ده‌بریسکیته‌وه.
- حباری** - ا.ع (هوبارا - hubara): چیرگ، جوۆره‌ بالنده‌یه‌که.
- حبال** - ا.ع (هیبال - hibal): کنډر، حه‌بل، رست، گوریس، په‌ت.
- حبال** - ص.ع (هه‌ببال - hebbal):
- حه‌بل‌فرۆش، حه‌بلساز. په‌تساز.
- حب الاس** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئاس - hebbul as): دهنکی مؤرد.
- حب الاثل** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئەسل - hebbul esl): جوۆره‌ دره‌ختیکه‌ له‌ دارگه‌ز ده‌چی.
- حب البان** - ا.مر.ع (هه‌ببول بان - hebbul ban): دهنکی دره‌ختی بان.
- حب البطم** - ا.مر.ع (هه‌ببول به‌تم - hebbul betm): قه‌زوان.
- حب البلسان** - ا.مر.ع (هه‌ببول به‌لسان - hebbul belsan): جوۆره‌ دره‌ختیکه‌.
- حب الخروع** - ا.مر.ع (هه‌ببول خروء - hebbul xurû'): گه‌ه‌رچه‌ک، گه‌نه‌گه‌رچه‌ک.
- حب الرشاد** - ا.مر.ع (هه‌ببول ره‌شاد - hebbul reşad): تووی خه‌رده‌ل، به‌ری خه‌رده‌ل، تووی خه‌رته‌له‌.
- حب الشوم** - ا.مر.ع (هه‌ببول شوم - hebbul şûm): جوۆره‌ دره‌ختیکه‌.
- حب الصنوبر** - ا.مر.ع (هه‌ببول سه‌نه‌ویه‌ر - hebbul senewber): به‌ری داری سنویه‌ر.
- حب العرعر** - ا.مر.ع (هه‌ببول عه‌رعه‌ر - hebbul erer): میوه‌ی دره‌ختی عه‌رعه‌ر.
- حب العصفر** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئوسفور - hebbul 'usfur): تووی کاجیره‌.
- حب العلق** - ا.مر.ع (هه‌ببول ئەله‌غ - hebbul ele'x): توتیک.
- حب الغار** - ا.مر.ع (هه‌ببول غار - hebbul xar): میوه‌ی دره‌ختی غار.
- حب الفقد** - ا.مر.ع (هه‌ببول فه‌غد -

حبس تادیبی - ا. مر (هه بسی ته ئدی بی -
 (hebsi te'dîbî): حبسی جینایات که
 ماوه که ی له چند مانگی که وه تا سی
 ساله.
حبس تکدیری - ا. مر (هه بسی ته کدی ری -
 (hebsi tekdirî): حبسه له سه ر شتی
 بچوک ماوه که ی ۲ تا ۱۰ رۆژه..
حبس البول - ا. مر (هه بسول به ول -
 (hebsul bewl): میزگیران.
حبس الطمث - ا. مر - ع (هه بسول ته مس -
 (hebsul tems): حه یزنه بوونی ژن،
 عاده نه بوونی ژنان، حه یزگیران.
حبسخانه - ا. مر (هه بسخانه -
 (hebsxane): حه پسخانه، به ندیخانه،
 زیندان، گرتوخانه.
حبسگاه - ا. مر (هه بسگاه - (hebsgah):
 چه پسخانه، زندان، به ندیخانه.
حبسه - ا. مص - ع (هه بسه - (hubse):
 زمانگیران.
حبسی - ا. ص (هه بسی - (hebsî):
 زیندانی، به ندی.
حبسیه - ا. ع (هه بسییه - (hebsîye):
 قه سیده یه که شاعیر له زیندانا بو
 حالی خو ی گۆتبی.
حبش - ا. ع (هه به ش - (hebeş):
 تایفه یه کی ره ش پیستی ئه فریقان.
حبیق - ا. ع (هه به غ - (hebex): بچک،
 ده ون، شخه ل، دقی.
حبیق البقر - ا. مر - ع (هه بغول به غه ر -
 (hebxul bexer): پونگه گاویلکه.
حبک - ا. ع (هوبک - (hubk):
حبیل - ا. ع (هه بل - (hebl): ده مار،
 په یمان، په ت، به ند، حه بل، لقی میو.

(hebbul fexd): جوړه ده وه نی که،
 بیبه ری کتوی.
حب المحلب - ا. مر - ع (هه ببول مه هلب -
 (hebbul mehleb): جوړه دره ختی که.
حب الملوک - ا. مر - ع (هه ببول مولوک -
 (hebbul mulûk):
حباله - ا. ع (هه باله - (hibale): داو،
 قه ید، به ند.
حبحاب - ص. ع (هه به اب - (hebhab):
 پیوا ی کوله بالای ناشیرین، به دخوو،
 گرگن.
حبذا - ع (هه به ذا - (hebbeza): خو زیا،
 بریا، کاشکی.
حبر - ا. ع (هه بر - (hibr): مه ره که ب،
 جه وه ره.
حبر - ا. ص - ع (هه بر - (hebr): زانا،
 چاکه کار، پی شه وای ئاینی، سه رۆکی
 ره به نان له لای جوله که.
حبر - ا. ع (هه بر - (hibr): شادمانی،
 نیعمه ت.
حبر - ا. ص - ع (هه بیر - (hebir): جوړه
 قوماشتی که.
حبرج - ا. ع (هه بره ج - (hebrej): جوړه
 مراوییه که له میسر زوره.
حبس - مص. ع (هه بس - (hebs): گرتن،
 زندانی کردن.
حبس ابد - ا. مر - ع (هه بسی ئه به د -
 (hebsi ebed): حه بسی هه تا هه تایبی.
حبس با اعمالی شاقه - ا. مر
 (هه بس با ئه مالی شاقه -
 (hebs ba e'malî şaxe): جوړه
 حه بسی که زندانی ده بی له ماوه ی
 مه حکومیه که یدا کاری دژوار ئه نجام بدا.

حبوه - ا- ع (حه بقه - hebve): جل و بهرگ، په شته مال، عه مامه، شاشک.

حبوه - ا- ع (هه بقه - hebve): چهک و جل و بهرگ و موستپله و قورئان که له پاش مهرگی باب جگه له میرات به کوری گه وره ده دری.

حبه - ا- ع (هه ببه - hebbe): بهک دانه، حبه، میسقال، تو زقال.

حبه الخضراء - ا- مر- ع (هه ببه تول خه زرا - hebetul xezra): قه زوان، قه سقه وان.

حبه السوداء - ا- مر- ع (هه ببه توس سه ودا - hebetus sewda):

حبه القلب - ا- مر- ع (هه ببه تول غه لب - hebetul xelb): ناخی دل.

حبه دل - ا- مر- ع (هه ببه دیل - hebbey dil): ناخی دل، کانگای دل.

حبیب - ا- ص- ع (هه بیب - hebîb): یار، دوست، خوشه ویست.

حبیبه - ا- ص- ع (هه بیبه - hebîbe): مه حبویه، خوشه ویست.

حبیس - ا- ص- ع (هه بیس - hebîs): چه پس، زندانی، به ندی.

حبیسه - ا- ع (هه بیسه - hebîse): وه قف، شتی که بو خیر وه قف کرابی.

حبیکه - ا- ع (هه بیکه - hebîke): مه داری نیوان نه ستیران، چین چینی قز.

حتف - مص- ع (هه تف - hetf): مهرگ، مهرگی ناسایی.

حتم - مص- ع (هه تم - hetm): لازم، پیویست.

حتم - ا- ص- ع (هه تم - hetm): ساده، په تی، پیویست.

جبل - ا- ع (هه بل - hebl): پهت، حه بل، گوریس، تاوسی.

جبل - ا- ص- ع (هه بل - hibl): زانا، زیرهک، زرینگ، به هوش.

جبل الذراع - ا- مر- ع (هه بلوز زیراء - hebluz zira'): ده ماری بازوو.

جبل العاتق - ا- مر- ع (هه بلول ئاتیغ - heblul atix): ده ماری نیوان شان و مل.

جبل الله - ا- مر- ع (هه بلول للاه - heblul lah): کتیبی خوا، باوه ریوون به خوا.

جبل المتین - ا- مر- ع (هه بلول مه تین - heblul metîn): په تی قایم، شه ریعه تی ئیسلام، قورعان.

جبل المساکین - ا- مر- ع (هه بلول مه ساکین - heblul mesakîn): لا و لاو، به ندی ده رویشان.

جبل الورد - ا- مر- ع (هه بلول قه رید - heblul verîd): ده ماری مل، شاده مار.

حبلی - ا- ص- ع (هوبلا - hubla): ژنی سک پر، تاوس، دوو گیان، باردار.

حبن - ا- ع (هه بن - hebn): که رخنکینه، جوژه گیایه که.

حبن - ا- ع (هه بن - hebn): دو مه ل، قونیر.

حبن - مص- ع (هه بهن - heben): گه وره بوونی ورگ، نه خوشی تینویه تی.

حبوب - ا- ع (هوبوب - hubûb): دانه و پله.

حبوه - مص- ع (هه بقه - hebve): به خشش، به خشین.

حجابت - ا.مص - ع(هیجابهت - hicabet): پهرده‌داری، دهرگاوانی.
حجاج - مص - ع(هیجاج - hicac): هه‌نجه‌ت هینانه‌وه، به‌لگه‌هینانه‌وه، بیانوو گرتن، دژمنایه‌تی کردن.
حجاج - ا.ع(هیجاج - hicac): هه‌نجه‌تان، بیانوان.
حجاج - ع(هوججاج - huccac): حاجیان، نه‌وانه‌ی ده‌چنه زیاره‌تی کابه.
حجاج - ص - ع(هه‌ججاج - heccac): که‌سیک که زور حه‌ج بکات.
حجار - ا - ع(هیجار - hicar): به‌ردان.
حجار - ص - ع(هه‌ججار - heccar): نه‌قار، به‌ردتاش.
حجاره - ا. ع(هیجاره - hicare): به‌رد، کوچک، که‌فر.
حجاز - ا. ع(هیجاز - hicaz): ده‌قه‌ری حیجاز، مه‌قامتیکی مؤسیقای رۆژه‌ه‌لاتیبیه.
حجاز - ا. ع(هیجاز - hicaz): ناوی یه‌کیکه له دوانزه مه‌قاماتی مؤسیقای ئیترانی.
حجازی - ص. ن - ع(هیجازی - hicazi): خه‌لکی ده‌قه‌ری حیجاز.
حجال - ا. ع(هیجال - hical): ژووری رازاوه بو‌بوک و زاوا.
حجام - ص. ع(هه‌ججام - heccam): خونگیر، حه‌جامات کیش، وه‌ستای خوین به‌ردان، خوین به‌رده‌ر.
حجامت - مص - ع(هیجامه‌ت - hicamet): خوین گرتن، خوین به‌ردان، حه‌جامه‌ت.

حتمی - ص - ع(هه‌تمی - hetmî): زه‌روری، بی‌چهنده‌و چوون.
حتمی الوقوع - ا.مر(هه‌تمی‌ول و‌غوء - hetmîyul wuxu'): یه‌قینی، بی‌شک، هه‌ر روو ده‌دات.
حتوف - ا - ع(هوتوف - hutûf): مه‌رگان.
حتوم - ع(هوتوم - hutûm): پیوست.
حتی - حر - ع(هه‌تتا - hetta): تا، تا‌کو.
حتی الامکان - ا.ع(هه‌تتال ئیمکان - hettal 'imkan): به‌گویره‌ی توانا، تا توانا بر بکات.
حتی الباب - ق. ع(هه‌تتال باب - hettal bab): تا به‌ر دهرگا.
حتی القوه - ق. ع(هه‌تتال غوه - hettal xuwe): به‌نه‌ندازه‌ی توانا.
حتی المقدور - ق. ع(هه‌تتال مه‌غدور - hettal mexdûr): به‌گویره‌ی هیز و توانا.
حث - مص - ع(هه‌سس - hess): هاندان، دنه‌دان.
حث - ا - ع(هوسس - huss): ورده‌کا، نانی وشک، چه‌وو لمی وشک.
حشر - ا.ع(هه‌سه‌ر - heser): به‌رسیله‌ی تری، خورمای نه‌گه‌ییو، خرال.
حج - مص. ع(هه‌ج - hecc): چوونه هه‌ج، چوونه زیاره‌تی کابه.
حجاب - ا. ع(هیجاب - hicab): په‌رده، عه‌با، روبه‌ند، سه‌رپوش، روپوش.
حجاب - ا.ع(هوججاب - huccab): په‌رده‌دارانی باره‌گای میرو پاشایان، دهرگاوانان.

- حجب** - مص - ع (ههجب - hecb): پوشین، قه شیرتن، په نهان کردن.
- حجب** - ا (هوجب - hucb): شهرم، حه یا.
- حجب** - ا. ع (هوجوب - hucub): بهردان، ره حمه تیان.
- حجت** - ا. ع (هوججهت - hucet): به لگه، ده لیل، قه واله.
- حجه** - ا. ع (هیججه - hicce): یهک حه ج، یهک جار حه ج کردن.
- حجه الحق** - ا. مر - ع (هوججه تول هه غ - hucetul hex): نازناوی زانایانی گه ورده، نین سینا و عومه ری خه یام هه یه که یان له سه رده می خو یاندا نه و نازناوه بیان هه بووه.
- حجه القائم** - ا. مر - ع (هوججه تول غائم - hucetul 'xa'im): له قه بی تایبه تی نیمامی دوازدهی شیعه یانه، له قه بی مه هدییبه.
- حجج** - ا. ع (هوجج - hucec): به لگه، به هانه.
- حجر** - مص - ع (ههجر - hecr): به ره له سستی کردن، قه دهغه کردن، گرتن.
- حجر** - ا. ع (هیجر - hier): که نار، په نا، باو ههش، حه رام.
- حجر** - ا. ع (هیجر - hier): نه قل بؤ نه وهی مروث له کاری ناشیرین بگیتپته وه.
- حجر** - ا. خ - ع (هیجر - hier): دیواری کابه له لای باکوره وه.
- حجر** - ا. ع (هوجهر - hucer): حوجره، ژوور، هوّده.
- حجر** - ا - ع (ههجر - hecer): بهرد، که ثر، کوچک.
- حجر الاسود** - ا. مر - ع (ههجرول نه سقه د - hecerul esved): بهردی رهش، بهردیکه له دیواری کابه دا حاجییان له کاتی ته و افدا دهستی پیتدا دین.
- حجر البقر** - ا. مر - ع (ههجرول به غه ر - hecerul bexer): زراوی گا.
- حجر التیس** - ا. مر - ع (ههجرول تیس - hecerut tis): دژی ژههر، ژاربه ر.
- حجر الحدید** - ا. مر - ع (ههجرول هه دید - hecerul hedid): موگناتیس.
- حجر السم** - ا. مر - ع (ههجرول سه م - hecerus sem): ژاربه ر.
- حجر الطور** - ا. مر - ع (ههجرول تور - hecerut tur): توتیا.
- حجر الفلاسفه** - ا. مر - ع (ههجرول فه لاسیفه - hecerul felasife): کیمیا.
- حجر القمر** - ا. مر - ع (ههجرول غه مه ر - hecerul xemer): جوّره بهردیکه له جه و اهیر سازیدا به کاردی.
- حجر الکحل** - ا. مر - ع (ههجرول کوهل - hecerul kuhl): سهنگی سورمه، بهردی کل، توتیا.
- حجر النور** - ا. مر - ع (ههجرول نور - hecerun nur): سهنگی روشنایی، که ثری روناھی.
- حجران** - مص - ع (ههجران - hecran): گرتن، قه دهغه کردنی که سیک که مالی خوئی سهرف و سون بکات.
- حجران** - ا. ع (هوجران - hucran): به ره له سست، چال.
- حجر باباغوری** - ا. مر - ع (ههجره ی باباغوری - heceri babxur): بهردی سلیمانی.

- له مپه‌ری نیوان دوو شت، تیژ.
هداء - مص. ع (هیداء - hida') :
 رانینی وشران به گۆرانی و ئاوازه‌وه.
هداء - ا. ع (هوداء - huda') : گۆرانی
 و ئاوازی وشره‌وانان له کاتی وشر
 رانیندا.
حدائج - ا. ع (هه‌دائیح - heda'ic) :
 که‌ژاوه، که‌ژوان.
حدائد - ا. ع (هه‌دائید - heda'id) :
 پارچه ئاسن.
حدائق - ا. ع (هه‌دائیح - heda'ix) :
 باخان، باغچه‌کان.
حدادة - ا. ع (هودات - hudat) :
 وشره‌وانان.
حدائت - مص. ع (هه‌داسه‌ت -
 hedaset) : نوێ بوونه‌وه، تازیبونه‌وه،
 هه‌وه‌لی هه‌ر شتی، نوێ خوازی.
حداجه - ا. ع (هیداجه - hidace) :
 که‌ژاوه.
حداد - مص. ع (هیداد - hidad) : ره‌ش
 پۆشین، ره‌شپۆشین به‌ بو‌نه‌ی پرسه‌وه.
حداد - ا. ع (هیداد - hidad) : جلی
 تازیه‌باری.
حداد - ص. ع (هه‌دداد - heddad) :
 ئاسنگه‌ر، ده‌رگاوان، زندانه‌وان، وه‌ردیان.
حداق - ا. ع (هیداغ - hidax) : ره‌شینه‌ی
 چاو، کاسه‌ی چاو، بیلبیله‌ی چاو.
حدب - مص. ع (هه‌دهب - hedeb) : کۆم
 بوون، کوربوون، قه‌مور بوون.
حدب - ا. ع (هه‌دهب - hedeb) : گرد،
 ته‌په، شه‌پۆلی ئاو، قه‌موری.
حدباء - ص. ع (هه‌دبا - hedba) : ژنی
 قه‌مور، کاری دژوارو عاسن، سالی سه‌خت
- حجر حدیدی** - ا. مر. ع (هه‌جه‌ری
 هه‌دیدي - heceri hedîdî) : جو‌زه
 به‌ردیکی ئاسنینه.
حجر موسی - ا. مر. ع (هه‌جه‌ری موسا -
 heceri mûsa) : خه‌لوزی به‌رد.
حجره - ا. ع (هوجره - hucre) : هۆده،
 حوجره، ژوور، مال.
حجز - مص. ع (هه‌جز - hecz) : گرتن.
حجل - ا. ع (هه‌جهل - hecel) : که‌و.
حجل - ا. ع (هه‌جهل - hecel) : ژووران.
حجله - ا. ع (هه‌جه‌له - hecele) :
 په‌ردوو، ژووری بووک و زاوا له شه‌وی
 بوک گوێزانه‌وه.
حجم - ا. ع (هه‌جم - hecm) : قه‌باره.
حجی - ا. ع (هیجا - hica) : ئاوه‌ز،
 زیره‌کی.
حجی - ص. ع (هه‌جی - hecî) :
 شایسته، لایق، هه‌ژ، شایان.
حجیب - ا. ع (هه‌جیب - hecîb) : په‌رده.
حجیح - ا. ع (هه‌جیح - hecîc) :
 حاجیان.
حجیح - ص. ع (هه‌جیح - hecîc) :
 پیاوی خاوه‌ن به‌لگه.
حجیح - ا. خ (هه‌جیح - hecîc) : زۆردار،
 سته‌مکار.
حجیر - ص. ع (هه‌جیر - hecîr) :
 به‌رده‌لان.
حجیز - ا. خ (هه‌جیز - hecîz) :
حجیم - ص. ع (هه‌جیم - hecîm) :
 به‌قه‌باره، قه‌باره‌دار، گه‌وره.
حد - مص. ع (هه‌دد - hedd) : سنور،
 مه‌رز، دیاریکردنی شتیک له شتیک.
حد - ا. ع (هه‌دد - hedd) : سنور،

و نه هاتی.

حدبه - ا.ع (هدهبه - hedebe): کوور، کوم، قه مور، ته په، گرد، کاری دژوار.

حدت - ا. مص - ع (هیددهت - hiddet): توندی، تیژی، توره بی، حیدهت.

حدث - ا.ص - ع (هدهس - hedes): نوی، نه وجه وان، میزو گو، کاری که تازه روویدای، کاری که له سوننهت و شهریه تدا نه بی.

حدشان - ا - ع (هیدسان - hidsan): سه ره تا، به لای زه مانه.

حدشان - ا. ع (هدهسان - hedesan): رووداوان، به لای روژگارار.

حدج - ا. ع (هدهج - hedec): گوژالک، کاله که مارانه، ته حله سیف.

حدج - ا. ع (هیدج - hidc): که ژاوه.

حدس - مص. ع (هدهس - heds): زانین به مه زنده، مه زنده کردن، خورپان.

حدق - ا.ع (هدهغ - hedex): بیلبیلله ی چاو، ره شینه ی چاو.

حدقات - ا.ع (هدهغات - hedexat): بیلبیلله بین چاڅ.

حدقه - ا.ع (هدهغه - hedexe): بیلبیلله ی چاو، ره شینه ی چاڅ.

حدو - مص. ع (هدهث - hedv): رانینی و شتر به گورانی و ئاوازه وه.

حدوث - مص. ع (هودوس - hudûs): روودان، دهرکه وتنی شتی تازه.

حدوئت - ا. مص - ع (هودوسهت - hudûset): تازه بی.

حدود - ا.ع (هودود - hudûd): سنوران، مه رزان.

حدور - مص. ع (هودور - hudûr): گورج و گول.

ئاوسان، لیژی وونه وه، هاتنه خواره وه، نشیوی وونه وه، دابه زین.

حدور - ا.ع (هدهور - hedûr): نشیو، شیو.

حدی - ا (هودی - hudî): گورانی و شتره وانان له کاتی و شتر راندنا.

حدیث - ا. ص. ع (هدهیس - hedîs): تازه، نوی، قسه، هه وال، فه رمووده ی پیغهمبه ر (د.خ).

حدیج - ا.ع (هوده یج - hudeyc): له ق له ق.

حدید - ا.ع (هدهید - hedîd): ئاسن، توندو تیژی و پریده.

حدیده - ا.ع (هدهیده - hedîde): پارچه ئاسن، نه و زارو ئامیری ئاسنین.

حدیقه - ا. ع (هدهیغه - hedîxe): باخ، حه دیقه، باخچه.

حذ - مص. ع (هه زز - hezz): برین، له بنا برین.

حذاء - ا.ع (هیزاء - hiza'): به رانیه ر، روو به پروو.

حذاء - ا.ع (هیزاء - hiza'): قونده ره، نال، نه عل، سمی چوارپا.

حذافیر - ع (هه زافیر - hezafîr): هه موو، خه لکی زور، خه لکی ئاماده بو جه نگ، هه موو سه رانسه ر.

حذاق - ا.ع (هه ززاغ - hezzax): زیره ک، لیها توو، وه ستایی، بالاده ست.

حذاقت - مص. ع (هه ززاغهت - hezzaxet): مه هارته، وه ستایی، زیره کی، دانایی، شاره زایی، کارامه بی.

حذذ - ا. ع (هه زه ز - hezez): ته رده ست، گورج و گول.

- حذر** - مص. ع (هه زهر - hezer): سلک کرده وه، پرینگانه وه، ترس و پارٲیز.
- حذر** - ص. ع (هه زبیر - hezir): وریا، به پارٲیز، هوشیار، سرک، سل.
- حذف** - مص. ع (هه زف - hezf): لابرډن، برین.
- حذفار** - ا. ع (هیزفار - hizfar): هه موو، لا، که نار.
- حذفور** - ا. ع (هوزفور - huzfûr): لا، که نار، ئاپوره.
- حذق** - مص. ع (هیزغ - hizx): زوو فبیربون، زیرهک و زهین روونی، وهستایی و زانایی.
- حذو** - مص. ع (هه زٲ - hezv): به رانبه رکړډن، په پیره وکړډن.
- حذور** - ص. ع (هه زور - hezûr): وریایی، به حه زهر، به پارٲیز.
- حذیر** - ص. ع (هه زبیر - hezîr): به پارٲیز.
- حر** - ا. ع (هه ر - her): گهرما، گهرمی.
- حر** - ص. ع (هور - hur): ئازاد، جوامبیر.
- حر** - ا. ع (هیر - hir): عه ورهت، قوز.
- حرا** - ا. ع (هه را - hera): گوره پان، مه یدان.
- حرائب** - ا. ع (هه راییب - hera'ib): مالی دزراو.
- حرائر** - ا. ع (هه راییر - hera'ir): ژنی ئازاد.
- حراب** - مص. ع (هیراب - hirab): جهنگ کردن، جهنگ، مه یدانی شهر.
- حراب** - ا. ع (هیراب - hirab): قه مه، سونگی، سه ره نٲیزه.
- حرات** - ع (هورات - hurat): ژنانی ئازاد، ئافره تٲین ئاپروودار.
- حراث** - ص. ع (هه راس - heras): جوتیار، وه رزبیر.
- حراث** - ا. ع (هوراس - huras): جوتیاران، فه لایان.
- حراثت** - مص. ع (هیراسهت - hiraset): کٲیلان، تۆودان، جوتیاری.
- حراج** - ا. ع (هه راج - herac): هه راج، فروشتنی مولک یان کالا به مزایه ده.
- حراج** - ا. ع (هیراج - hirac): ته ل، جلی سه ر ته ناف، گوناح.
- حرار** - ا. ع (هیرار - hirar): ئازادان.
- حرار** - ص. ع (هیرار - hirar): پیایوی زۆر تینو.
- حرار** - مص. ع (هه رار - herar): ئازادی، ئازادبوونی کۆبله.
- حرارت** - مص. ع (هه رارهت - heraret): گهرم بوون، گهرما، گهرمی.
- حراره** - ا. ع (هه راره - herare): گۆرانی، حال لٲهاتنی سو فیان، گۆرانی به کۆمه ل.
- حراس** - ا. ع (هوراس - huras): پاسه وانان، نیگابانان.
- حراست** - مص. ع (هیراسهت - hiraset): پاسه وانی کردن، پاسداری.
- حراص** - ص. ع (هیراس - hiras): حه سودان، چاوچنۆکان.
- حراص** - ا. ع (هیراس - hiras): حه سود، چاوچنۆکان.
- حرافت** - مص. ع (هه رافهت - herafet): توونی.
- حراق** - ا. ع (هوراغ - hurax): ئاوی زۆر سوٲیر، سوٲینه ر.
- حراق** - ا. ع (هوراغ - hurax): ئه سپی ره هوان، خو شبه ز.

- حراق** - ا.ص - ع (هوراغ - hurax): گه‌نده‌لکاری.
- حراق** - ا.ع (هوراغ - hurax): پوشو.
- حراق** - ص.ع (هه‌راغ - herax): سوتینه‌ر.
- حراقات** - ا.ع (هه‌راغات - heraxat): جوړه که‌شتیبه‌کی جه‌نگی کۆنه.
- حراقه** - ا.ع (هه‌راغه - heraxe): جوړه که‌شتیبه‌کی جه‌نگی زه‌مانی کۆنه.
- حراقه** - ا.ع (هوراغه - huraxe): پوشو، شوعله، پاشماوه‌ی جلکی سوتاو.
- حراک** - ا.ع (هه‌راک - herak): بزاښ، جوړه، بزووتنه‌وه.
- حرام** - ا.ص (هه‌رام - heram): نارې‌وا، هه‌رام، هه‌ر شت‌پیک که‌ خواردن و خواردنه‌وه‌ی به‌ پیتی شه‌رع هه‌رام بی، هه‌ر کار‌پیک شه‌رع نه‌ی لی بکات.
- حرام خوار** - ص.فا (هه‌رام خار - heram xar): هه‌رام‌خوړ، به‌رتیل خوړ.
- حرام روزی** - ص.مر (هه‌رام روزی - heram rûzî): که‌سپیک که‌ رزق و روزی خو‌ی له‌ ریگه‌ی هه‌رام‌وه‌ به‌ده‌ست بینتی.
- حرامزاده** - ص.مر (هه‌رامزاده - heram zade): زۆل، بی‌بژی، هه‌رامزاده، ناژاوه‌گیتپ.
- حرامکار** - ص.مر (هه‌رامکار - heramkar): هه‌رام‌خوړ، به‌رتیل خوړ، دز، ریگر.
- حرام گوشت** - ص.مر (هه‌رام گوشت - heram gûşt): هه‌رام گوشت، هه‌ر چه‌یوانی به‌پیتی شه‌رع گوشتی نه‌خوری.
- حرام مغز** - ا.مر (هه‌رام مه‌غز - heram mexz): مؤخ، نوخاع.
- حرام نمک** - ص.مر (هه‌رام نیمه‌ک - heram nimek): نمک هه‌رام، سپله، پیچ نه‌زان، هه‌ق نه‌ناس.
- حرامی** - ا.ص - ع (هه‌رامی - heramî): دز، ریگر، هه‌رامکار.
- حهران** - ا.ص - ع (هه‌ران - heran): پیاوی زۆر تینوو، تیفه‌رو.
- حرب** - ا.ع (هه‌رب - herb): جه‌نگ، شه‌ر.
- حرب** - ا.ع (هه‌ره‌ب - hereb): به‌دبه‌ختی.
- حربا** - ا.ع (هی‌ربا - hirba): قمقمۆک.
- حربا** - ا.ع (هوربا - hureba): که‌سپیک که‌ مالی تالانکرا‌بی.
- حربگاه** - ا.مر (هه‌ریگاه - herbgah): شه‌رگه، مه‌یدانی جه‌نگ.
- حربه** - ا.ع (هه‌ربه - herbe): سونگی، چه‌ک، ئاله‌تی شه‌ر: حه‌ربه، قه‌مه، نپزه، شمشیر، خه‌نجهر.
- حربی** - ص.ن - ع (هه‌ربی - herbî): جه‌نگی، جه‌نگاوه‌ر.
- حرث** - مص.ع (هه‌رس - hers): کیتلانی زه‌وی.
- حرج** - ا.ع (هه‌ره‌ج - herec): حه‌ره‌ج، ته‌نگی، گوشار، ته‌نگانه، شوینی ته‌نگ و چه‌ره‌درخت، گوناح.
- حرج** - ا.ع (هی‌رج - hirc): ته‌له، جلی به‌ته‌نافه‌وه‌ هه‌لواسراو.
- حردون** - ا.ع (هی‌رزه‌ون - hirzewn): قمقمۆک.
- حرز** - مص.ع (هه‌رز - herz): پاراستن،

گرد کرده وه. **حرز** - ا. ع (هیرز - hirz): په ناگه، نسیب، بهش، نوشته، بازویه ن. **حرز** - ا. ع (ههزهز - herez): دهسکه لا، دهسکه وت. **حرس** - ا. ع (ههرس - hers): پاراستن، پاریزگاری کردن، پاسه وانی کردن. **حرس** - ا. ع (ههرس - hers): رۆژگار. **حرس** - ا. ع (ههرس - heres): پاسه وانی، نیگابانان. **حرف** - ا. ع (ههرفه - herşef): پوله کهی ماسی، پی کوره، کنگر، بی توانا، پیر. **حرس** - مص. ع (هیرس - hirs): ته ماعکار، چه سود، ته ماکار. **حرساء** - ا. ع (هوره ساء - huresa'): ته ماعکاران. **حرض** - مص. ع (ههزهز - herez): تیکچوون، سوتان له عه شقدا. **حرف** - ا. ع (ههرف - herf): پییت، چهرف. **حرف** - ا. ع (هیرهف - hiref): پیشه، سنعت. **حرفاء** - ع (هوره فاء - hurefa'): هه فرکان، هاوکاران، ره قیبان، خه نیمان. **حرف راندن** - مص. ل (ههرف راندن - herf randen): قسه کردن، خوتبه دان. **حرف گیر** - ص. فا (ههرف گیر - herfgîr): به قسه، عه بیگر. **حرفه** - ا. ع (هیرفه - hirfe): پیشه، سه نعت، کاروکاسبی. **حرق** - مص. ع (ههرف - herx): سوتان.

حرقه - ا. مص (هورغهت، ههرفهت - hurxet, herxet): سوتانه وه. **حرقه البول** - ا. مر - ع (هورغه تول بهول - hurxetul bewl): سوتانه وهی بۆری مییز. **حرقفه** - ا. ع (ههرفهفه - herxefe): ئیسقانی چهوز. **حرکات** - ا. ع (ههره کات - herekat): بزاقان، ته فگه ران. **حرکت** - ا. ع (ههره کت - hereket): بزاق، جولّه، ته فگه ر. **حرم** - ا. ع (ههردم - herem): چه ره مسهرا، ده وراو ده وری سهرا یان مال، ئه ندهرو مال، ناوکابه، شوینی مال و مندال. **حرمان** - ا. ع (ههردمان - hereman): مه که وه مه دینه. **حرم** - مص. ع (هورم - hurm): ئی حرام به ستان بۆ چه ج، چه رام بوون. **حرم** - ا. ع (هورم - hurem): حورمهت و ریز، ئابرو. **حرم** - ا. ع (هوروم - hurum): چه رام، ده ورو بهری مال. **حرمت** - ا. ع (هورومات - hurumat): حورمهت و ریز. **حرمان** - مص. ع (هیرمان - hirman): بی بهش بوون، نان برین، نائومییدی، ناکامی. **حرمت** - ا. ع (هورمهت - hurmet): ئابرو، عیزهت، حورمهت و ریز. **حرمخانه** - ا. مر - ع (ههردمهخانه - heremxane): چه ره مسهرا، جیگه ی ژنانی مال، ئه ندهروون.

گرد کرده وه. **حرز** - ا. ع (هیرز - hirz): په ناگه، نسیب، بهش، نوشته، بازویه ن. **حرز** - ا. ع (ههزهز - herez): دهسکه لا، دهسکه وت. **حرس** - ا. ع (ههرس - hers): پاراستن، پاریزگاری کردن، پاسه وانی کردن. **حرس** - ا. ع (ههرس - hers): رۆژگار. **حرس** - ا. ع (ههرس - heres): پاسه وانی، نیگابانان. **حرف** - ا. ع (ههرفه - herşef): پوله کهی ماسی، پی کوره، کنگر، بی توانا، پیر. **حرس** - مص. ع (هیرس - hirs): ته ماعکار، چه سود، ته ماکار. **حرساء** - ا. ع (هوره ساء - huresa'): ته ماعکاران. **حرض** - مص. ع (ههزهز - herez): تیکچوون، سوتان له عه شقدا. **حرف** - ا. ع (ههرف - herf): پییت، چهرف. **حرف** - ا. ع (هیرهف - hiref): پیشه، سنعت. **حرفاء** - ع (هوره فاء - hurefa'): هه فرکان، هاوکاران، ره قیبان، خه نیمان. **حرف راندن** - مص. ل (ههرف راندن - herf randen): قسه کردن، خوتبه دان. **حرف گیر** - ص. فا (ههرف گیر - herfgîr): به قسه، عه بیگر. **حرفه** - ا. ع (هیرفه - hirfe): پیشه، سه نعت، کاروکاسبی. **حرق** - مص. ع (ههرف - herx): سوتان.

- حرمسرا** - ا. مر (هه‌ره‌م سه‌را - herem sera): جیگه‌ی ژنانی مال، نه‌نده‌روون.
- حرم‌ل** - ا. ع (هه‌رم‌له - hermel): نه‌سپه‌ند، جوړه گیایه‌که، جوړه رووه‌کیتکه، نه‌سپه‌نهر.
- حرم‌له** - ا. ع (هه‌رم‌له - hermele): جوړه رووه‌کیتکه، نه‌سپه‌نهر.
- حروب** - ا. ع (هوروب - hurûb): جه‌نگان، شه‌ران.
- حورور** - ا. ع (هه‌رور - herûr): گه‌رما، گره، گه‌رمی هه‌تاو، ناگر.
- حورور** - مص. ع (هورور - hurûr): گهرم بوون.
- حورور** - ا. ع (هورور - hurûr): گه‌رما.
- حوروریه** - ا. ع (هوروریه - hurûriye): نازادی، سه‌ریه‌ستی.
- حوروف** - ع (هوروف - hurûf): پیتان، حه‌رفان.
- حوروف‌چین** - ا. ص (هوروف چین - hurûfçîn): پیتچن.
- حورون** - ص. ع (هه‌رون - herûn): نه‌سپه‌ی سه‌رکیش، تو‌سن، چه‌موش.
- حوره** - ص. ع (هوره - hure): ژنی نازاد، سه‌ریه‌ست، نافرته‌تی به شه‌ره‌ف.
- حوری** - ص. ع (هه‌ری - herî): شایسته، لایه‌ق، هه‌ژ، شایان.
- حوریب** - ص. ع (هه‌ریب - herîb): که‌سیتک که تالان کرابی، تالان‌کراو.
- حوریه** - ا. ع (هه‌ریه - herîbe): مال‌تیک که دزرابی، مال‌تیک که پی‌ی بژی.
- حوریت** - ا. مص (هوریه‌ت - hurîyet): نازادی، سه‌ریه‌ستی.
- حریر** - ا. ع (هه‌ریر - herîr): حه‌ریر، ناوریشم.
- حریره** - ا. ع (هه‌ریره - herîre): پارچه ناوریشم، محله‌بی.
- حریری** - ص. ع (هه‌ریری - herîrî): ناوریشم فروش.
- حریسه** - ا. ع (هه‌ریسه - herîse): شه‌ودزی، حه‌ساری په‌چه‌مه‌ر، مه‌ری به‌شه‌و دزراو.
- حریش** - ا. ع (هه‌ریش - herîş): جوړه مار‌تیک به‌له‌که، هه‌زار پی، که‌رکه‌ده‌ن.
- حریص** - ص. ع (هه‌ریص - herîs): ته‌ماعکار، حه‌سود.
- حریصه** - ص. ع (هه‌ریسه - herîse): بارانی به خوژ، نافرته‌تی ته‌ماعکار.
- حریف** - ص. ع (هه‌ریف - herîf): هاوکار، هاو‌پیشه، هاو‌نشین، حه‌ریف، هه‌فرک، خه‌نیم.
- حریق** - ا. ع (هه‌ریخ - herîx): ناگرکه‌وتنه‌وه، بل‌تسه‌ی ناگر.
- حریم** - ا. ع (هه‌ریم - herîm): ده‌وروبه‌ری مال، شو‌تینی پی‌روژ، حه‌رام بوگ.
- حزار** - ص. ع (هه‌زار - hezzar): خه‌ملچی.
- حزام** - ا. ع (هیزام - hizam): ناو‌ده‌ند، پشتین، ته‌نگه‌ی نه‌سپ.
- حزان** - ص. ع (هیزان - hizan): غه‌مین.
- حزب** - ا. ع (هیزب - hizb): پارت، گروپ، ده‌سته.
- حزر** - مص. ع (هه‌زر - hezr): خه‌ملاندن، نه‌ندازه‌گرتن، مه‌زنده‌لیدان.
- حزقل** - ص. ع (هیزغیل - hiz'xil):

حسابگر - ص. فا (هیسابگره - hisabger): حیسابگر، که سیک که همو لایه نی کاروباران لیک بداته وه وه لسه نگینتی.

حسابی - ص. ع (هیسابی - hisabî): راست و دروست، بی کهم و کوری، پیای ماقول و راست و دروست.

حساد - ص. ع (هوسساد - hussad): حه سودان، به غیلان، ئیره بیبه ران.

حساد - ص. ع (ههس ساد - hessad): زۆر حه سود، ئیره بیبه ر.

حسادت - مص. ع (ههسادهت - hesadet): حه سودی بردن.

حساس - ص. ع (ههس ساس - hessas): ههستیار، ههستکه ر، دلناسک.

حسام - ا. ع (هوسام - husam): شمشیری تیژ.

حسان - ص. ع (هیسان - hisan): جوانان، شوخ و شهنگان.

حسان - ص. ع (ههس سان - hessan): زۆر جوان، شوخ و شهنگان.

حسب - مص. ع (ههسب - hesb): ژماردن، بهسه، کافی بوون، بهس بوون.

حسب - ا. ع (ههسهب - heseb): شه رهف و گه ورهیی، ئەندازه، رهگ و رهچه لهک، ئەندازه، به گویره.

حسب - ا. ع (هیسهب - hiseb): ئەجر، سهواب، کرئ، ئومیدی ئەجرو سهواب له خوا.

حسباء - ا. ع (هوسهبا - huseba): نه جیبیان، ئەسلزادان.

حسبان - مص. ع (هوسبان - husban): ژماردن، حیسابکردن.

به دخوو، حزقیل: به کیکه له پیغه مبه رانی جوله که له سالانی ۵۹۵ - ۵۷۳ پیش زابین له ئورشه لیم پیغه مبه رایه تی کردوه و له ناو جوله کاندایه به رزبووه.

حزم - مص. ع (ههزم - hezm): مه حکه مکاری، هوشیاری و وربایی و دوورینی له کاریکدا، مه حکه م کردنی کاریک.

حزما - ص. ع (هوزه ما - huzema): دوورینان، دانا و هوشیاران له کاردا، مه حکه مکاران.

حزمه - ا. ع (هوزمه - huzme): گورزه، دهسک، چه پیک.

حزن - ا. ع (هوزن - huzn): خه م، دلته نگی، کۆقان.

حزنا - ص. ع (هوزه نا - huzena): خه مگینان، دلته نگان.

حزیران - ا. ع (ههزیران - hezîran): حوزه یران، مانگی شه شه می فهره نگی.

حزیم - ص. ع (ههزیم - hezîm): دانا، دوورین.

حزین - ص. ع (ههزین - hezîn): غه مگین، دلته نگ، کۆقانبار.

حس - ا. ع (هیس - his): ههست، سرته.

حساب - مص. ع (هیساب - hisab): ژماردن، ژماره، ئەندازه.

حسابدار - ا. ص (هیسابدار - hisabdardar): ژمیریار.

حسابداری - هیسابداری (hisabdardarî): ژمیریاری.

حسابدان - ا. ص (هیسابدان - hisabdandand): حیسابزان، که سیک که یاسایین زانستی حساب بزانی.

- حسبان** - مص.ع (هیسبان - hisban): زه نکردن، گومان کردن.
- حسبانیه** - ا.خ (هیسبانییه - hisbanîye): دهسته بهک فه یله سوف بوون که له سه دهی سییه می کوچیدا له ولاته ئیسلامییه کاندایه پیدایه بوون، شتانیان به زادهی خه یال و گومان ده زانی و نکولیان له بوونی هه قیقی و راسته قینهی شتان ده کرد.
- حسب حال** - ا.مر.ع (هه سه ب و حال - hesebu hal): به گویره ی حال و رووداوی روژ.
- حسبه** - ا.ع (هیسبه - hisbe): کری، پاداشت، نه جرو سه وایی خوا.
- حسبه** - ا.ع (هه سه به - hesebe): ژمیر یاران.
- حسد** - مص.ع (هه سه د - hesed): هه سودی بردن، هه سودی، به دخوایی، ئیره بی بردن.
- حسد** - ص.ع (هوسه د - hussed): هه سودان.
- حسده** - ا.ع (هه سه ده - hesede): هه سودان.
- حسر** - مص.ع (هه سر - hesr): خو رووت کردن.
- حسر** - مص.ع (هه سه ر - heser): هه سره ت خواردن، خه فه ت خواردن.
- حسران** - ص.ع (هه سران - hesran): هه سره ت بهر، که سیک که هه سره ت و خه می زور بی.
- حسرت** - مص.ع (هه سه رت - hesret): خه فه ت خواردن، خه م خواردن، عه زه ت خواردن.
- حسره الملوک** - ا.مر.ع (هه سه ره تمولو لوک - hesretul mulûk): جگه ری له روژ و پیازا سوره وه کراو، قه لی، چل فرای.
- حسک** - مص.ع (هه سه ک - hesek): قین هه لگرتن له که سیک.
- حسک** - ا.ع (هه سه ک - hesek): پیکوله.
- حسل** - ا.ع (هیسل - hisl): بیچوه مارمیلکه، بیچوه قومتموک.
- حسل** - ا.ع (هیسیل - hisil): جوژه رووه کیکه.
- حسم** - مص.ع (هه سم - hesm): برین، برینه وه، یه ک لاکردنه وه.
- حسن** - مص.ع (هوسن - husn): چاکی، جوانی.
- حسن** - ص.ع (هه سه ن - hesen): چاک، باش، جوان.
- حسنا** - ص.ع (هه سه نا - hesna): ژنی جوان، خشکوک، قشت، شه نگ.
- حسن ابتداء** - ا.مر (هوسنی ئیبتیدا - 'husni 'ibtida): ره وانی و له بهر دلانی به یتتی یه که می قه سیده یان غه زهل.
- حسناات** - ا.ع (هه سه ناات - hesenat): کاری چاکه، خیره هه سه ناات.
- حسن تخلص** - ا.مر (هوسنی ته خه لولوس - husni texelus): جوانی کو تایی پیه پینان.
- حسن تعلیل** - ا.مر (هوسنی ته لیل - husni te'li): جوانی بایس.
- حسن طلب** - ا.مر (هوسنی ته له ب - husni teleb): جوانی داوا کردن.
- حسن لیه** - ا.مر (هوسنی له به - husni lebe): شیله ی جوژه دره ختیکه

هوسنی (huseynîye): ته‌کییه، شوینی ماتهم
 گپران به بۆنه‌ی شه‌هاده‌تی ئیمام
 حوسه‌ینه‌وه.
حشا - ا.ع (هه‌شا - heşa): هه‌ناو،
 هه‌ناف.
حشائش - ا.ع (هه‌شائیش - heşa'îş):
 گیا، گژوگیا.
حشاش - ا.ع (هوششاش - huşşaş):
 پاشماوه‌ی روح له‌شی نه‌خۆش یان
 بریندارا.
حشاش - ا.ع (هه‌ششاش - heşşaş):
 پوش فروش، هه‌شیشه‌کیش.
حشاشه - ا.ع (هوشاشه - huşaşê): دوا
 ساتی روح.
حشاشین - ا.ع (هه‌ششاشین -
 heşşaşîn): به‌نگ کیشان، فیداییان،
 تیروریستان.
حشر - مص.ع (هه‌ششر - heşr):
 کۆکردنه‌وه‌ی خه‌لکی، هه‌ستانه‌وه، هه‌ششر،
 په‌سلان.
حشر - ا.ع (هه‌شهر - heşer): ده‌سته،
 گروپ، له‌شکری به‌کریگیرو، چریک.
حشرات - ا.ع (هه‌شهرات - heşerat):
 میرووان.
حشره - ا.ع (هه‌شه‌ره - heşere):
 میروو.
حشره‌خوار - ص.فا (هه‌شه‌ره‌خار -
 heşere xar): میروو خۆران.
حشره‌شناس - ا.ص (هه‌شه‌ره‌شیناس -
 heşere şinas): میرووناس.
حشره‌کش - ص.فا (هه‌شه‌ره‌کوش -
 heşerekuş): دهرمانی میرووان،

زۆر بۆنی خۆشه‌له‌ بنیشته تال ده‌چی.
حسن مطلع - ا.مر (هوسنی مه‌تله‌ء -
 husni metle'): جوانی ده‌ستپیک.
حسن مقطع - ا.مر (هوسنی مه‌غته‌ء -
 husni mexte'): جوانی کوتایی.
حسنه - ا.ع (هه‌سه‌نه - hesene): چاکه.
حسنى - ص.ع (هوسنا - husna):
 چاکتر، ئاقیبه‌تی خێر.
حسنیات - ص.ع (هوسنه‌یات -
 husneyat): چاکتران.
حسنیان - ا.ع (هوسنه‌یان -
 husneyan): سه‌رکه‌وتن، شه‌هاده‌ت.
حسود - ص.ع (هه‌سود - hesûd):
 هه‌سود، ئیره‌یی به‌ر، به‌دخوا.
حسی - ص.ن (هیسسی - hissî):
 هه‌ستی، ئه‌و شته‌ی به‌هه‌ست ده‌رک
 بکرت، به‌رانبه‌ر به‌ئه‌قلی.
حسیب - ص.ع (هه‌سیب - hesîb):
 ئه‌سلزاده، نه‌جیب، خانه‌دان، هه‌ساوکار.
حسیب - ا.ع (هیسب - hisîb): ژماره،
 کپین و فروشتن، سه‌وداو مامه‌له.
حسیر - ص.ع (هه‌سیر - hesîr):
 هه‌سره‌ت به‌ر، شه‌که‌ت و ماندوو بی‌توانا،
 خه‌فه‌تخۆر، خه‌مۆک.
حسیکه - ا.ع (هه‌سیکه - hesîke):
 دژمنایه‌تی، رق و کینه.
حسین - ص.ع (هوسه‌ین - huseyn):
 چاک، باش، ناوی ئیمامی سییه‌می
 شیعه‌یان، سوکه‌ناوی هه‌سه‌نه.
حسینی - ص.ن (هوسه‌ینی - huseynî):
 ناوی یه‌کێک له‌دوازده‌مه‌قامی مۆسیقای
 ئیرانییه.
حسینییه - ا.ع (هوسه‌ینییه -

ئېمىشى.

حشف - ا. ع (هه شەف - heşef): خورماي خراپ، قسه‌ي نابه‌جى.

حشفه - ا. ع (هه شەفه - heşefe): په‌رئىز، سه‌رى كئير.

حشم - ا. ع (هه شه‌م - heşem): كه‌سوكارو ده‌ست و پيئوه‌ند، مه‌رو مالات.

حشمت - ا. ع (هيشمه‌ت - hişmet): شه‌رم، حه‌يا، غه‌زه‌ب و توره‌بى، گه‌وره‌بى، شكۆو شه‌وكه‌ت.

حشو - ا. ع (هه شەف - heşv): پياوى هيچ و پوچ، ناواخن، زياده‌ي ناو قسه‌و نووسين.

حشوه - ا. ع (هيشه‌فه - hişve): هه‌ناو، گه‌نده‌ي هه‌ر شتتېك.

حشوى - ص. ع (هه شەئى - heşvî): بازارى و بئى هونه‌ر، دونى، كم، بوده‌له.

حشويه - ا. ع (هه شەئيه - heşvîye): ئه‌وانه‌ي كه‌ گوئى به‌ واجباتى شه‌رعى نادن.

حشيش - ا. ع (هه شيش - heşîş): پوش، حه‌شيشه، به‌نگ، چه‌رس.

حشيشه السعال - ا. مر - ع (هه شيشه‌توس سوئال - heşîşetus su'al): جوړه رووه‌كېكه بو‌ده‌رمان ده‌شيت.

حشيشه الكلب - ا. مر - ع (هه شيشه‌تول كه‌لب - heşîşetul kelb):

حشيشه الملاعق - ا. مر - ع (هه شيشه‌تول مه‌لائىخ - heşîşetul mala'ix):

جوړه رووه‌كېكه له‌بابه‌تى پونگه‌و كوزه‌له‌يه.

حشيه - ا. ع (هه شى‌يه - heşîye):

دۆشه‌ك، باليف، سه‌رين.

حصاه - ا. ع (هه سات - hesat): به‌رد، كه‌قش، كوچك، ته‌ت، چه‌و، زيخ.

حصاد - مص. ع (هه ساد - hesad): دره‌وكردن، وه‌رزى دره‌و.

حصاد - ص. ع (هه سساد - hessad): دروئنه‌وان.

حصاد - ص. ع (هوسساد - hussad): دروئنه‌وانان.

حصار - ا. ع (هيسار - hisar): حه‌سار، ديوار، شوره، قه‌لا، قولله.

حصافت - مص. ع (هه سافه‌ت - hesafet): ئه‌قلمه‌ندى، زيره‌كى.

حصان - ص. ع (هيسان - hisan): ئه‌سپى ره‌سه‌ن، ئه‌سپى به‌ته‌كان، ئه‌سپى ره‌هوان.

حصان - ص. ع (هه سان - hesan): ژنى خواناس و داوئىن پاك، ژنى به‌ميترد.

حصانت - مص. ع (هه سانه‌ت - hesanet): داوئىن پاك بوون.

حصباء - ا. ع (هه سبا - hesba): به‌رد، زيخ، چه‌و، ورده‌كوچك.

حصبه - ا. ع (هه سبه - hesbe): تيفوئيد.

حصد - مص. ع (هه سد - hesd): دره‌وكردن، دروونه.

حصر - مص. ع (هه سر - hesr): ده‌ورگرتن، ئابلوقه‌دان، گه‌مارو‌دان.

حصر - مص. ع (هه سه‌ر - heser): دلته‌نگ بوون، زمان گيران.

حصرم - ا. ع (هيسريم - hisrim): به‌رسيله، ميوه‌ي نه‌گه‌بيوو، خيال، پياوى به‌غيل.

- حصص** - ا.ع (هيسسهس - hises): به شان، پشکان.
- حصن** - ا.ع (هيسن - hisn): قه لا، شويتنی مکوم و بهرز و قايم.
- حصناء** - ص.ع (ههسنا - hesna): ژنی به ميترد، ژنی خواناس و داوین پاک.
- حصور** - ص.ع (ههسور - hesûr): پياوی دلتهنگ، پياوی که هه ز له ژن و تپکه لاوی ژن نه کات، پياوی پيسکه.
- حصون** - مص.ع (هوسون - husûn): قه لايان.
- حصه** - ا.ع (هيسسه - hisse): به ش.
- حصی** - ا.ع (ههسا - hesa): به رد، که قر، کوچک.
- حصيات** - ا.ع (ههسهيات - heseyat): به ردان.
- حصيد** - ص.ع (ههسید - hesîd): دره وکراو.
- حصير** - ا.ع (ههسير - hesîr): حه سير، خالیکه، شويتنی تهنگ، زندان، زندانی.
- حصيف** - ص.ع (ههسیف - hesîf): پياوی ژيرو ناقل، نه قلمه ند.
- حصی لبان** - ا.مر - ع (ههسی لوبان - hesî luban): جوړه شوکه يه کی دره خته له بنیشه تال دهچی و بونی خوشه.
- حصين** - ص.ع (ههسين - hesîn): شويتنی قايم، قه لای مکوم.
- حصز** - مص.ع (ههزز - hezz): هاندان، دنه دان.
- حصائر** - ا.ع (ههزائير - heza'îr): گروپتیکی بچووکي سوپایی، دهسته.
- حصار** - ا.ع (هوززار - huzzar): تاماده بووان.
- حضارت** - ا.مص - ع (ههزارهت - hezaret): شارنشین، مهده نيهت، ژياری.
- حضانت** - مص.ع (ههزانهت - hezaret): گرتنه ژير بال، دايه نی و سه رپه رشتی مندال، له باوهشی خو به خیتوکردن.
- حضر** - ا.ع (ههزهر - hezer): نزيك، ده رگا، شارو مال.
- حضر** - ص.ع (ههزور - hezur): مشه خوړ، مفته خوړ، چه وړه.
- حضر** - ص.ع (ههزور - hezur): پياوی خوش قسه و حازر وه لام.
- حضرت** - ا.ع (ههزهت - hezret): جه ناب، نزيك، ده رگا، هه زهت.
- حضرمی** - ص.ن - ع (ههزه می - hezremî): خه لکی هه زره مهوت که شارپکه له باشوری نیمچه دورگه ی عه رده بستان.
- حضری** - ص.ن - ع (ههزه ری - hezerî): شاری، شارنشین.
- حرض** - ا.ع (هوزهز - huzez): نشیتو، داوین، پایین.
- حزن** - ا.ع (هیزن - hizn): نامیز، باوهش، کوش.
- حزور** - مص.ع (هوزور - huzûr): تاماده بوون.
- حزیره** - ا.ع (ههزیره - hezîre): دهسته يه کی سوپایی، هه زیره.
- حضيض** - ا.ع (ههزیز - hezîz): نشیتو، نرم، داویني کیتو، پایین.
- حط** - مص.مع (ههتت - hett): هاتنه خواره وه، دابه زاندن، دابه زینی به های

شتیک.

حطاب - ص. ع (هه تتاب - hettab):
دارکر، دارفرۆش.

حطام - ا. ع (هوتام - hutam): پارچه تین
شتی شکاو.

حطام - ا. ع (هه تتام - hettam): شیری
درنده.

حطب - ا. ع (هه تهب - heteb):
داروچیلکه، هیزم.

حطم - مص. ع (هه تم - hetm): شکان،
وردکردن.

حطوم - ص. ع (هه توم - hetûm):
شکینهر، بای توند که ههر شتیکی بیته
بهر بیشکینتی.

حطی - ا. ع (هوتتی - huttî): سییه م
پیکهاتهی ئەلفبای ئەبجهدی.

حطیم - ا. ع (هه تیم - hetîm): دیواری
کابه.

حظ - ا. ع (هه زز - hezz): بهش،
بهخت، بهر خورداری، شانس، تالع و
نیوچه وان.

حظائر - ا. ع (هه زائیر - heza'ir):
حه زیره، ده سته.

حظار - ا. ع (هیزار - hizar): دیوار،
گه وری په زان، پشتیر.

حظاظ - ا. ع (هیزاز - hizaz): بهخت،
شانس، تالع، نیوچه وان.

حظر - مص. ع (هه زر - hezr): مهنع
کردن، حه رام کردن، قه ده غه کردن،
یاساغ کردن.

حظوظ - ا. ع (هوزوز - huzûz):
بهختان، ئیقبال.

حظیره - ا. ع (هه زیره - hezîre):

تهویل، گه وری، چه پهر، ته میان، پشتیر.

حظیره القدس - ا. مر - ع (هه زیره تول
غودس - hezîretul xuds): به ههشت،
مه لبه ندی کۆبوونه وهی به هاییان که له
هه ندی شاراندا هه یه.

حظیظ - ص. ع (هه زیز - hezîz):
بهخته وهر، بهختیار، خو شبهخت و یه غبال.

حظیه - ا. ص. ع (هه زییه - hezîye):
ژنی خو شه ویست له لای میرد، ژنی
هه لبرژارده و عه زیز، سوگلی.

حف - مص. ع (هه فف - heff):
ده ورگرتن.

حفائر - ا. ع (هه فائیر - hefa'ir):
چالان، گۆزان.

حفاظ - ا. ع (هه فائیز - hefa'iz):
غه زه ب، تورهبی، گپرانه وه له ناره وا.

حفاة - ص. ع (هوفات - hufat): پی
خاوسان، پی په تیان.

حفار - ا. ص. ع (هه ففار - heffar):
بیره له کهن، گۆرکهن، کۆلینکار.

حفاظ - مص. ع (هیفاز - hifaz):
گپرانه وه له کاری خراب، پاراستن.

حفاظ - ع (هوففاز - huffaz):
پاسه وانان، حافظانی قورئان.

حفاظت - مص. ج (هیفازهت -
hifazet): نیگابانی، پاسه وانانی،
پاراستن.

حفاوت - مص. ع (هه فاثهت -
hefavet): میهره باننی کردن،
هه والپرسین و نه وازش کردن، ریزگرتنی
زیاد، دل سوژی.

حقد - ا. ع (هه فهد - hefed): یاران،
دۆستان، مندالی مندال، کوره زاو کچه زا،

دهستويپتوهند، نشيچرک.

حفده - ا. ع (ههفهده - hefede): ياران، دۆستان، زاروی فهزهن، خزمه تکاران، نشيچرکان.

حفر - مص. ع (ههفر - hefr): هه لکه ندنی زهوی، بیره لکه ندن.

حفره - ا. ع (هوفره - hufre): چال، گۆر.

حفش - ا. ع (هيفش - hifş): کوخ، رهشمال، چاتۆل، سه لله، شتی کۆنه و رزیو، نامانی شکاو.

حفص - ا. ع (ههفس - hefs): بیچوه شیتر، زه میلی ی بچووکى چه رمی.

حفصه - ا. ع (ههفسه - hefse): دپله که متیار، ناوی کچی ئیمامی عومه ر بوو که ژنی چه زه تی پیغه مبه ر بوو.

حفظ - مص. ع (هيفز - hifz): نه زبه رکردن، فیتروون، پاراستن، پاسه وانی کردن.

حفظ الصحه - ا. مر. ع (هيفزوس سیهه - hifzus sihe): پاراستنی ته ندروستی، تیمارخانه.

حفظ الغیب - مص. مر. ع (هيفزول غهیب - hifzul xeyb): یادکردنی غایب به چاکه.

حفظه - ا. ع (ههفهزه - hefeze): پاسه وانا.

حفل - مص. ع (ههفل - hefl): خرپوونه وه، قهره بالعی، ئاپورای خه لک.

حفله - ا. ع (ههفله - hefle): نه نجوومه ن، ئاپورا، قهره بالعی، ناهه نگ.

حفی - ص. ع (ههفی - hefi): پیایوی زۆر زاناو دانا، گهرم و گوور له نه حوالپرسین دا، میهره بان، دلسۆز.

حفید - ا. ع (ههفید - hefid): کوری کور، مندالی فهزهن، نه وه، نه قی.

حفیره - ا. ع (ههفیره - hefîre): چال، قه بر، گۆر.

حفیظ - ص. ع (ههفیز - hefiz): نیگابان، چاودیر، ناویکه له ناوه کانی خوا.

حفیظه - ا. ع (ههفیزه - hefîze): غه زه ب، تورهبی، گپرانه وه له نه هه قی.

حق - ا. ع (ههغ - hex): واجب کردنی کارتیک، هه ق، ره وا، واجب، راست، ماف.

حق - ا. ع (ههغ - hex): راست و دروست، هه ق، داد، ملک و مال، به کیکه له ناوه کانی خوا، ماف.

حقا - ق. ع (ههغا - hexa): به راستی و دروستی، به دلنیایی.

حقائد - ا. ع (ههغائید - hexa'id): رق و کینه.

حقائق - ا. ع (ههغائیح - hexa'ix): چه قبیقه تان، راستیان.

حقابه - ا. مر (ههغابه - hexabe): هه قی ئاو، ئاوبایی به تاییبه تی بو زه رعاع.

حقارت - مص. ع (ههغارته - hexaret): بچووک بوون، زه بوون بوون، نزم بوون، که م بوون.

حقاق - مص. ع (هيفاغ - hixax): مشتومر له سه ر شتیک، کیشمه کیش.

حقاق - ا. ع (هيفاغ - hixax): قوتوی زپرو زیو، سه ری وا فوری تلیاک کیشان.

حق الامتياز - ا. مر. ع (ههغول ئیمتياز - hexul 'imtîyaz): پاره یه ک که له

حق الوکاله - ا.مر-ع (هه غول څیکاله - hexul vikale): پارویهک که ددری به پاریزه، پاریزه رانه.

حق الیغین - ا.مر-ع (هه غول یه غین - hexul yexîn): بی گومان و دوو دلی.

حقانی - ص.ن-ع (هه غغانی - hexxanî): هه قانی، راست و دروست.

حق پرست - ص.فا (هه غپه رسته - hexperest): خوا پرست، راستی پرست.

حق پسند - ص.مر (هه غپه سند - hex pesend): راستی په سهن، کاری که خوا پیتی خوش بی.

حق جو - ص.فا (هه غ جو - hex cû): عه ودالی هه ق و هه قیقته، هه قخواز، مافخواز.

حقد - مص-ع (هیغد - hixd): رق له دلگرتن.

حقد - ا.ع (هیغد - hixd): کینه، رق، کهرب.

حقدار - ص.فا (هه غدار - hexdar): حه قدار، خاوهن حه ق، خودان ماف.

حق شناس - ص.فا (هه غشیناس - hex şinas): خواناس، به نمهک، نمهک ناس، نمه کدار، قه درزان.

حق نا شناس - ص.فا (هه غ نا شیناس - hex na şinas): بی وهفا، بی نمهک، سپله، بی نه زان.

حقف - ا.ع (هیغف - hixf): کومه له زیخ و چهو.

حقق - ع (هوغه غ - huxex): قوتوی زبیر و زیوان.

بری موله تی دهرهینانی کانزا یان سود وهرگرتن له سه رچاوهین دی، به ده ولته بدری.

حق التألیف - ا.مر-ع (هه غوت ته لیلیف - hexut te'lif): پارویهک که له لایه ن بلاوکه ره وهوه به دانه ری کتیب بدری.

حق التولیه - ا.مر-ع (هه غوت ته ولییه - hexut tewlîye): هه قسی سه رپه رشتیاری.

حق الزحمه - ا.مر-ع (هه غوززه حمه - hexuz zehme): هه قده ست، کرپی کارو زه حمه ت.

حق السکوت - ا.مر-ع (هه غوس سوکوت - hexus sukût): بیده ننگانه، پارویهک که که سیک له بری نه درکانی رازیک له که سیک وهریگری.

حق الشرب - ا.مر-ع (هه غوش شورب - hexuş şurb): ناوبایی، پارهی ناو.

حق العبور - ا.مر-ع (هه غول ئوبور - hexul ubûr): ترانزیت.

حق العمل - ا.مر-ع (هه غول نه مه ل - hexul emel): کرپی کار، کرپی.

حق القدم - ا.مر-ع (هه غول غه دهم - hexul xedem): پارهی هاتن، پارویهک که ددری به دکتور له بری هاتنه سه ر نه خوش.

حق الله - ا.مر-ع (هه غول لاه - hexul lah): هه قی خوا: نوپرو روژو هه موو فه رزه نایینییه کان.

حق الناس - ا.مر-ع (هه غول ناس - hexul nas): هه قی خه لکی.

حق المرتع - ا.مر-ع (هه غول مه رته - hexul merte'): پاوه نانه.

- حق گزار** - ص. فا (هه غ گوزار - hex guzar): دادگهر، دادپهروهه، قه درزان، شوکرانه بژیر.
- حق گو** - ص. فا (هه غ گو - hexgû): راستگو، هه ق بیژ.
- حقن** - مص. ع (هه غن - hexn): گرتن، چه پس کردن.
- حقن** - ا. ع (هوغهن - huxen): هوقنه.
- حقنه** - ا. ع (هوغنه - huxne): هوقنه.
- حقود** - ص. ع (هه غود - hexûd): پر کینه، رغن، دلریش.
- حقود** - ا. ع (هوغود - huxûd): رق و کینان.
- حقوق** - ا. ع (هوغوغ - huxûx): مافان، راستییهکان.
- حقوق دان** - ص. فا (هوغوغدان - huxûx dan): ماف خوتین، که سیک که زانستی مافی خوتیندی، پسپوری ماف، نه وقات، مافزان.
- حقه** - ا. ع (هه غه - hexxe): هه ق، ماف.
- حقه** - ا. ع (هوغه - huxxe): قوتوی خشل، حیل، فیل.
- حقه باز** - ص. فا (هوغه باز - huxxebaz): فیلباز، فریوکار، سیحرباز.
- حقیده** - ا. ع (هه غیده - hexîde): رق و کینه ی له دلا هه لگیراو.
- حقیر** - ص. ع (هه غیر - hexîr): بچووک، زه لیل، لاواز، بی توانا، زه بوون.
- حقیق** - ص. ع (هه غیغ - hexîx): شایسته، لایه ق، هه ژ، شایان.
- حقیقت** - ا. ع (هه غیغه - hexîxet): حه قیقه ت، راستی و دروستی.
- حقیقه** - ق. ع (هه غیغه تهن - hexîxeten): به راستی و دروستی.
- حقیقت بین** - ص. فا (هه غیغه ت بین - hexîxet bîn): واقع بین، هه قیقه ت بین، راستی بین، که توار بین.
- حقیقت جو** - ص. فا (هه غیغه ت جو - hexîxet cû): که سیک که عه ودالی هه قیقه ت بی.
- حقیقت شناس** - ص. فا (هه غیغه ت شیناس - hexîxet şinas): زانا، هه قیقه تناس، راستی ناس.
- حقیقت گو** - ص. فا (هه غیغه ت گو - hexîxet gû): هه ق بیژ، راستگو، هه قیقه ت بیژ.
- حقیقی** - ص. ن. ع (هه غیغی - hexîxî): واقعی، حه قیقی، که تواری.
- حک** - مص. ع (هه کک - hekk): خوراندن، تاشین، ساپین، سوین، هه لکه ندن.
- حکاه** - ا. ع (هوکات - hukat): حیکایه تخوان.
- حکاک** - ا. ع (هوکاک - hukak): نه خوشی خارشت.
- حکاک** - ص. ع (هه کاک - hekkak): مؤرساز، نگینساز.
- حکاکات** - ا. ع (هه ککاکات - hekkakat): وه سوهسه، دله راوکی.
- حکاکه** - ا. ع (هوککاکه - hukcake): نه وه ی له سوین یان تاشینی شتیک ده وه ری.
- حکام** - ا. ع (هوککام - hukkam): فه رمانره وایان، حاکمان.

- حکایت** - مص. ع (هیکایهت - hikayet): گپرانه وهی ههوال یان قسه، هیکایهت کردن، نهقل گپرانه وه، مه تهل.
- حکره** - ا. ع (هوکره - hukre): قورخر کردن، مؤنویژ، شاردنه وهی نازووقه و شت به مه بهستی گرانفرۆشی.
- حکک** - ا. ع (ههکهک - hekek): بهردیکی سپی وهکو مه پمه ر وایه.
- حکک** - ا. ع (ههکهک - hekek): جۆره رویشتنیکه.
- حکم** - ا. ع (هوکم - hukm): فهرمان، ئه مر، حوکم.
- حکم** - ص. ع (ههکهم - hekem): ههکهم، داوهر، ناوپیژیکه ر.
- حکم** - ا. ع (هیکه م - hikem): هیکه مت، زانست، په ندو دهرس.
- حکماء** - ا. ع (هوکه مء - hukema'): ههکیمان، زانا یان، په ندیاران.
- حکم انداز** - ص. مر (هوکم ئه نداز - hukm endaz): ئه نگپوه، نیشان شکین.
- حکمت** - ا. ع (هیکه مه ت - hikmet): عه داله ت، زانست، فه لسه فه، هیکه مه ت، راستی و دروستی، په ندیاری، پیتۆلی.
- حکمت امیز** - ص. مر (هیکه مه ت ئامیز - hikmet amîz): ئاویتته به هیکه مه ت و په ندو عیبه رت.
- حکمت ایین** - ص. مر (هیکه مه ت ئایین - hikmet ayîn): شتیک له سه ر بناغه ی هیکه مه ت و په ندو ئاو هزو زانست روئرابج.
- حکمران** - ص. فا (هوکرمان - hukmran): فه رمانپه وا، حوکمران.
- حکم روا** - ص. مر (هوکر ره وا - hukm rewa): که سه ی که فه رمان ده دات، فه رمانی جیبه جی ده کریت، فه رمانپه وا.
- حکم فرما** - ص. فا (هوکر فه رما - hukm ferma): حوکمران، فه رمانپه وا.
- حکمنامه** - ا. مر (هوکر نامه - hukm name): حوکمی دادگا، دادنامه.
- حکمیت** - مص. ج (هه که مییه ت - hekemîyet): داوهری کردن له نیوان دوو یان چه ن که سیکدا، ناوپیژیکردن.
- حکومت** - مص. ع (هوکهومه ت - hukûmet): فه رمانپه وانیبی کردن، به رپه بردنی کاروباری کو مه لایه تی و سیاسی مه ردم.
- حکه** - ا. ع (هیکه کهه - hikke): خارشت، خورشت، خرو، خورین.
- حکیم** - ص. ع (هه کهیم - hekîm): دانا، زانا، فه یله سوف، پزیشک، په ندیار.
- حکیمانه** - ق. ص (هه کهیمانه - hekîmane): هه کیمانه، ئاقلانه، ژیرانه، زانا یانه.
- حکیم باشی** - ا. ص (هه کهیم باشی - hekîm başî): سه ر گه وره ی دکتۆران، سه ر دهسته ی پزیشکان.
- حکیمه** - ص. ع (هه کهیمه - hekîme): دکتۆره، ئافره تی پزیشک.
- حل** - مص. ع (ههل - hel): کردنه وهی گری، کردنه وه، توانه وهی شتیک له ئاودا، چاره.
- حل** - مص. ع (هیل - hil): حه لال بوون، ره وا بوون.

- حلائل** - ص. ع (هه لائیل - hela'il):
 حه لال، ژنی شهرعی پیاو، ژنی شودار.
- حلاج** - ا. ص. ع (هه للاج - hellac):
 هه لاج.
- حلاجت** - ا. مص. ع (هه للاجت - helacet):
 هه لاجی کردن.
- حلاجی** - ا (هه للاجی - hellacî):
 هه لاجی، کاری هه لاجی.
- حلاهل** - ا. ص. ع (هولا هیل - hulahlil):
 گهوره و سه رۆکی قهوم، دلاور، جوامیر، که ته و قه لهو.
- حلاف** - ص. ع (هه للاف - hellaf):
 سویتند خۆر، که سی که زۆر سویتند بخوا.
- حلاق** - ا. ص. ع (هه للاغ - hellax):
 ده لاک، به ربه ر، سه رتاش.
- حلاقت** - ا. مص. ع (هیلا غهت - hilaxet):
 سه رتاشی، ده لاک.
- حلاقیم** - ا. ع (هه لاغیم - helaxîm):
 گه روو، قورگ، نهوک.
- حلال** - ص. ع (هه لال - helal):
 رهوا، هه ر شتیک به حوکمی شه ر رهوا بی.
- حلال** - ا. ع (هیلال - hilal):
 گه رهک، شوین و مه جیلسی خړ بوونه و دی خه لکی.
- حلال** - ص. ع (هه للال - hellal):
 که سی که کیشسه ی دژوار چاره سه ر بکات، خوا، چاره که ر.
- حلال خور** - ص. فا (هه لال خور - helal xûr):
 له هه رام بپاریزی.
- حلال زاده** - ص. مر (هه لال زاده - helal zade):
 مندالتیک که له دایک و باوکی شهرعی بووین، حه لال زاده.
- حلاوت** - مص. ع (هه لاقهت - helavet):
 شیرین بوون، شیرینی.
- حلاوی** - ا. ع (هه لاقا - helava):
 حه لوا، شیرینی.
- حلب** - مص. ع (هه لب - helb):
 دۆشین.
- حلب** - (هه له ب - heleb):
 ته نه که.
- حلبلاب** - ا. ع (هه له بلاب - heleblab):
 لاولاو.
- حلبوب** - ا. ع (هه لبوب - hulbûb):
 رهنگی رهش، زۆر رهش.
- حلبوب** - ا. ع (هه لبوب - helbûb):
 جو ره رووه کیتکه له تیره ی لاولاو.
- حلبه** - ا. ع (هه لبه - helbe):
 جرید بازی، پیشبر کیتی ته سپان.
- حلبه** - ا. ع (هولبه - hulbe):
 جو ره رووه کیتکه.
- حلبی** - ص. ن. ع (هه له بی - helebî):
 خه لکی حه له ب، سه نعه تی حه له ب، ته نه که، حه له بی، ته نه که سازی.
- حلبی ساز** - ا. ص (هه له بی ساز - helebî saz):
 ته نه که چی.
- حلهزون** - ا. ع (هه له زون - helezûn):
 هیلکه شه ی تانۆکه، شه ی تانۆکه.
- حلف** - مص. ع (هه لف - helf):
 سویتند خواردن.
- حلف** - ا. ع (هیلف - hilf):
 سویتند، سوژو په یمان.
- حلفاء** - ع (هوله فاء - hulefa'):
 هاوپه یمانان.
- حلفاء** - ص. ع (هه لفا - helfa'):
 جو ره رووه کیتکه.
- حلفاء** - ص. ع (هه لفا - helfa'):
 که نیه کی بی حه یوا شه رم.

- حلق** - ا. ع (هه‌لخ - helx): گه‌روو، ئەووک، قورگ.
- حلق** - مص. ع (هه‌لخ - helx): تاشینی موو.
- حلق** - ا. ع (هیلخ - hilx): ئەنگوستیلە ی پاشا، مائی زۆر، وشتر و پەزین زۆر.
- حلق** - ا. ع (هه‌له‌غ - helex): ئەلقه.
- حلقات** - ا. ع (هه‌له‌غات - helexat): ئەلقه، بازنه، چه‌مه‌ره، گه‌و، قوئف.
- حلقوم** - ا. ع (هولغوم - hulxûm): گه‌روو، قورگ، ئەووک.
- حلقه** - ا. ع (هه‌له‌غ - helxe): ئەلقه، بازنه، ئەلقه‌ی موستیلە، کۆر، گه‌و، قوئف.
- حلقه‌بگوش** - ا. مر (هه‌له‌غ‌ببگوش - helxe bigûş): ئەلقه‌ له‌ گۆی، نوکەر، گۆپ‌ابه‌ل، غولامی ئەلقه‌ له‌ گۆی، کۆتله.
- حلل** - ا. ع (هوله‌ل - hulel): جل و به‌رگی نوئ، خشل و زێرو زیو.
- حلل** - ا. ع (هیلل - hilel): گه‌ره‌ک، شوئینی کۆبوونه‌وه‌ی خه‌لکی.
- حلم** - مص. ع (هیللم - hilm): هئیمن، هئووش، به‌ حیللم و سه‌بر.
- حلم** - ا. ع (هولم - hulm): خه‌ون.
- حلو** - ص. ع (هولف - hulv): شیرین، پتچه‌وانه‌ی تال.
- حلواء** - ا. ع (هه‌لقاء - helva'): هه‌لوا، شیرینی، کولپچه.
- حلوان** - ا. ع (هولفان - hulvan): مژدانه، پاداشت، به‌خشش، مزگانی.
- حلوانی** - ا. ص. ع (هه‌لقانانی - helvani): هه‌لواچی، هه‌لوافرۆش، شیرینی فرۆش.
- حلق** - ا. ع (هولوخ - hulûx): گه‌روو، قورگ.
- حلول** - مص. ع (هولول - hulûl): چونه‌ ناو یه‌ک، شتیک بچیتته‌ ناو شتیکێ تر، روحیانه‌تی که‌سێک بچیتته‌ ناو که‌سێکی دی، دۆنای دۆن.
- حلولی** - ص. ن. ع (هولولی - hulûlî): ئەوه‌ی باوه‌ری به‌ حلول بێ، ئەوه‌ی باوه‌ری به‌ حلولی زاتی خوا له‌ روحی هه‌ندی په‌یامبه‌راندایه‌.
- حلوی** - ا. ع (هه‌لقا - helva): میوه‌ی شیرین، هه‌له‌ویات، پاقلاره‌.
- حله** - ا. ع (هولله - hulle): جل، جلی نوئ، جلی هاودامان، چه‌ک و سیلاح.
- حله** - ا. ع (هیلله - hille): گه‌ره‌ک، شوئینی گردبوونه‌وه‌ی خه‌لکی.
- حلی** - ا. ع (هه‌لی - helî): زێرو زیو، خشل.
- حلی** - ا. ع (هولی - hulî): زێرو زیوان، خشلان.
- حلیب** - ا. ع (هه‌لیب - helîb): شیر، شه‌رابی خورما.
- حلیت** - مص. ع (هیللیه‌ت - hillîyet): هه‌لال بوون، ره‌وا بوون.
- حلیف** - ص. ع (هه‌لیف - helîf): هاو‌په‌یمان، هاوسوتند.
- حلیل** - ص. ع (هه‌لیل - helîl): شوو، هه‌لال، ره‌وا.
- حلیله** - ص. ع (هه‌لیله - helîle): ژن، ژنی شه‌رعی پیاو، هاوسه‌ر.
- حلیم** - ص. ع (هه‌لیم - helîm): به‌سه‌بر، حه‌لیم، هه‌ریسه، حه‌لیم‌او، پیو، وشتری قه‌له‌و.

- حلیمه** - مص. ع (هه لیمه - helîme):
ژنی به سه برو سه لار.
- حلیه** - ا. ع (هیلیه - hilye): زیترو زیو،
خشل.
- حمام** - مص. ع (هیما - hima):
پشتیوانی کردن، بهرگریکردن له...
- حمام** - ا. ع (هه مائید - hema'id):
خه سه لته تین په سند، چاکه.
- حمام** - ا. ع (هه مائیل - hema'il):
خه مایل، خه مایه ل، خه مایه لئی شیر،
خه مایه لئی دوعا، هه رچی راست و چه پ
له مل بکری و شو ریته وه.
- حمام** - ا. ع (هه مائیم - hema'im):
کووتران.
- حمام** - ا. ع (هومات - humat):
پارینه ران، پشتیوانان، نیگابانان،
پاسه وانان.
- حمام** - ا. ع (هه ماهیم - hemahim):
ریحانه ی تهر.
- حمام** - ص. ع (هه ماد - hemmad):
ستایش کار، سوپاس گزار، شوکرانه بژیر.
- حمام** - ا. ع (هیما - himar):
کهر، گوئی دریژ، ولاخ.
- حمام** - ا. ع (هه ماسه - hemase):
دلاوه ری، دلیری، داستان، که له
ئه ده بیاتدا جوړه شیعریکی تایه ته به
په سندی پالنه وانان، کومه له داستانیکه
ده رباره ی دلاوه ر و قاره مانانی نه ته وه بی و
نه ژادی که به نه زم ده هونریته وه، وه کو
شانامه ی فبرده وه سی.
- حمام** - ا. ع (هوماز - hummaz):
ترشوکه.
- حمام** - مص. ع (هه ماغه ت -
hemaxet): بی ئاوه زی، حوّل بوون،
که وده نی.
- حمام** - ا. ع (هیما - himal):
بار، کوّل.
- حمام** - ص. ع (هه ممال - hemmal):
خه ممال، کوّل کیش، باره لگر.
- حمام** - ا. ع (هه ماله - himale):
خه مایه لئی شمشیر.
- حمام** - ا. ع (هه ماله - hemale):
سزا، جهزا، غه رامه ت.
- حمام** - ص. ع (هه ماله - hemmale):
ژنی خه ممال، خه مالتی ژن.
- حمام** - ا. ع (هه مام - hemam):
کووتر، قومری.
- حمام** - ا. ع (هیما - himam):
قه زاو، قه دهر، مردن، مهرگ.
- حمام** - ا. ع (هه مام - hemam):
خه مام، گه رماو.
- حمام** - ا. ع (هه مامه - hemame):
یه ک کووتر.
- حمام** - ص. ع (هه مامی - hemami):
خه مامچی، خه مامدار، خودان گه رماو.
- حمام** - مص. ع (هیما یه ت -
himayet): پشتیوانی کردن له...،
بهرگریکردن له که سیک.
- حمام** - ص. فا (هیما یه تگر -
himayetger): نیگابان، پشتیوان.
- حمام** - ا. مر (هومای راجیه -
hummay raci'e): له رزوتای،
تیفوس.
- حمام** - ا. مر (هومای نیفاسی -
hummay nifasi): له رزوتای ژنی
زه یستان.

- حمم** - ا.ع (هوم هوم، هیم هیم - hum hum, him him): جوزه رووه کیکه.
- حممه** - مص.ع (همه همه - hemheme): کور ژن.
- حمد** - مص.ع (همد - hemd): شوکر کردن، ستایش کردن، سه ناگویی، سوپاسگویی.
- حمدان** - ا (همدان - hemdan): کیری پیاو.
- حمدونه** - ا (همدونه - hemdûne): مه میون.
- حمر** - ص.ع (هومر - humr): سووران، سواریستان.
- حمر** - ا.ع (هومور - humur): کهران، چوار پیتیان، ولاخان، گویدریتزان.
- حمرآء** - ص.ع (همراء - hemra'): سور (بو می)، ژنی سورفل، سالی قات و قری، هه پرتی گهرما.
- حمرت** - ا.ع (هومرته - humret): سوری، رهنگی سوور، نه خوشی.
- حمزه** - ا.ع (همزه - hemze): شیرینی دپنده، ته پرتیزه، ناوی مامی حه زرتی پیغه مبهره (د.خ).
- حمص** - ا.ع (همص - himmes): نوک.
- حمض** - ا.ع (همز - hemz): هه رشتی تامی تال و سویری.
- حمق** - مص.ع (هومغ - humx): بی نه قل بوون، تیکچوونی نه قل، بی نه قلی، گه و ج.
- حمق** - ص.ع (هوموغ - humux): گه و جان.
- حمقاء** - ص.ع (همغاء - hemxa'): که ره ژن، که و دهن.
- حمل** - مص.ع (هممل - heml): باره له گرتن، گواستنه وهی بار له شونینیکه وه بو شونینیک.
- حمل** - ا.ع (هممل - heml): حمل، بار، بهری درخت، ژنی تاوس.
- حمل** - ا.ع (هیمل - himl): هه له گرتنی شتیک له شونینیکه وه بو شونینی.
- حمل** - ا.ع (همهل - hemel): بهرخ، کاور، یه کیکه له بورجه کانی سال.
- حملة** - ا.ع (همله - hemle): هیرش و په لامار، حمله، نه خوشی فی.
- حملة** - ص.ع (همله - hemele): باره له گران.
- حمود** - ص.ع (همود - hemûd): په سندکراو.
- حموضت** - مص.ع (هوموزته - humûzet): ترشان.
- حمول** - ص.ع (هممول - hemûl): حه لیم، به سه بر، هیدی و هیمن، بارکیش.
- حمول** - ا.ع (هممول - humûl): باری زور.
- حموله** - ا.ع (هموله - hemûle): حه یوانی بارکیش، که ریک که بار بکریت، بارگیر.
- حموله** - ع (هوموله - humûle): بار.
- حمی** - ا.ع (هیما - hima): شتیک که بهرگری لی بکریت، شونینی که بهرگری لی بکریت.
- حمی** - ا.ع (هومما - humma): تی، تا.
- حمیات** - ا.ع (هومه یات - hummeyat): تی، تا.

- حمیات** - ا. ع (هه‌میات - hemîyat) : غیرهت، مروهت، پیاوه‌تی، جوامیتری.
- حمیت** - ا. ع (هه‌می‌یه‌ت - hemîyet) : غیرهت، مروهت، پیاوه‌تی.
- حمیت** - مص. ع (هیمیه‌ت - himyet) : پارێز.
- حمید** - ص. ع (هه‌مید - hemîd) : ستایش‌کراو، موباره‌ک، پیروژ، سیفه‌تیکی یه‌زدانی مه‌زنه.
- حمیده** - ص. ع (هه‌میده - hemîde) : په‌سند، پیروژ، جوان، (بو‌می).
- حمیر** - ا. ع (هه‌میر - hemîr) : که‌ران، گویدریتزان.
- حمیر** - ا. خ. ع (هیمیه‌ر - himyer) : تیره‌یه‌کی عه‌ره‌بی قه‌حتانین که له یه‌مه‌ندا ده‌وله‌تیکیان به‌ناوی سه‌به‌ء دامه‌زراند، له سه‌ده‌ی شه‌شه‌می زاینیدا نه‌مان.
- همیراء** - ص. ع (هومه‌یراء - humeyra') : ژنی سورفل.
- حمیم** - ا. ع (هه‌میم - hemîm) : دۆست، برادر، خزم.
- حمیم** - ا. ع (هه‌میم - hemîm) : ئاوی گهرم، عه‌ره‌ق، بارانی که له گهرمای به‌تین‌دا بباری.
- حناء** - ا. ع (هینناء - hinna') : دره‌ختی خه‌نه.
- حنابله** - ا (هه‌نابله - henabile) : هه‌نبه‌لی‌یه‌کان، په‌یره‌وانی ئاینزای هه‌نبه‌لی.
- حناجر** - ا. ع (هه‌ناجیر - henacir) : قورگ، گه‌روو.
- حنادس** - ا. ع (هه‌نادیس - henadis) : شه‌وی زۆر تاریک، سی شه‌وی کۆتایی.
- مانگ که زۆر تاریکه.
- حناط** - ا. ع (هینات - hinat) : مؤمیا.
- حناط** - ص. ع (هه‌نات - hennat) : گه‌نم فرۆش، ته‌راح، که‌سی که مردوو مؤمیا بکات.
- حناطی** - ص. ع (هه‌ناتی - hennatî) : گه‌نم فرۆش، ته‌راح.
- حنان** - ا. ع (هه‌نان - henan) : میهره‌بانی، به‌ره‌کەت، دل به به‌زه‌یی.
- حنان** - ص. ع (هه‌نان - hennan) : زۆر میهره‌بان، یه‌کیکه له ناوه‌کانی یه‌زدانی مه‌زن.
- حنان** - ا. ع (هیننان - hinnan) : خه‌نه.
- حنانه** - ص. ع (هه‌نانه - hennane) : ناله‌ی میهره‌ خوشه‌ویستی.
- حنایا** - ا. ع (هه‌نایا - henaya) : که‌وان، چه‌ماوه، که‌مه، گومه‌ت.
- حنبل** - ا. ع (هونبول - hunbul) : لۆبیا.
- حنبل** - ص. ع (هه‌نبه‌ل - henbel) : پیاوی کۆله‌ بالایی ورگن، قه‌له‌و.
- حنبل** - ا. ع (هه‌نبه‌ل - henbel) : فه‌روه.
- حنبلی** - ص. ن. ع (هه‌نبه‌لی - henbelîy) : یه‌کیکه له چوار ئاینزای خه‌لکانی سوننی، دامه‌زرینه‌ری ئەم مه‌زه‌به (ابو عبدالله احمد) بن محمد بن حنبله، که له سالی ۲۴۱ی کۆچیدا مردوو، یه‌کیکه له چوار ئیمامانی ئەهلی سوننه‌ت.
- حنث** - ا. ع (هینس - hins) : گوناح، خه‌تا، تاوان، سوتیندشکاندن.
- حنجره** - ا. ع (هه‌نجه‌ره - hencere) : قورگ، ئەوک.
- حندس** - ا. ع (هیندیس - hindis) : شه‌وی زۆر تاریک، شه‌وه‌زنگ.

- حندقوق** - ا.ع (هه‌نده‌غوغ) - hendexûx): جوړه رووه‌کټکه، پیاوی دریشی نا قولاى گه‌وج، هه‌نه‌قوج.
- حنش** - ا.ع (هه‌نه‌ش - heneş): مار.
- حنطه** - ا.ع (هینته - hinte): گه‌نم.
- حنطل** - ا.ع (هه‌نزل - henzel): گوژالک، کاله‌که مارانه، ته‌حله‌سیف.
- حنظله** - ا.ع (هه‌نزه‌له - henzele): یه‌ک گوژالک.
- حنفاء** - ا.ع (هه‌نفاء - henfa'): که‌وان، که‌وانه، مارمیلکه، شه‌وگه‌رد.
- حنفاء** - ص.ع (هه‌نفاء - henfa'): ژنی پی‌خوار، پی‌گوج.
- حنفاء** - ا.ع (هونه‌فاء - hunefa'): راست دینان، پابه‌ند به‌تایینی ئیسلام، میلله‌ت و دینی ئیبراهیم.
- حنفش** - ا.ع (هینفیش - hinfiş): ماری گه‌وره‌ی سه‌ر زلی مل باریک که‌ زور خه‌ته‌ره.
- حنفی** - ا.ع (هه‌نه‌فیسی - henefî): یه‌کټکه له‌چوار مه‌زه‌بی ته‌هلی سونه‌ت، نه‌بو هه‌نیفه نه‌عمان بن‌سابت که‌ یه‌کټک بوو له‌چوار ئیمامانی سونه‌ت دایمه‌زاندووه که‌ له‌سالی ۱۵۰ی کوجیدا مردووه.
- حنق** - ا.ع (هه‌نه‌غ - henex): کینه‌و دژمنایه‌تی، نه‌وپه‌ری تورپیی، هه‌ره‌تی رق.
- حنک** - ا.ع (هه‌نه‌ک - henek): چه‌نه، چه‌ناگه.
- حنک** - ا.ع (هونک، هینک - hunk, hink): نه‌زمون، ته‌جره‌به، ساوکه.
- حنکه** - ا.ع (هونکه - hunke): نه‌زمون، ته‌جره‌به، شاره‌زا، ساوکه.
- حنو** - ا.ع (هینف - hinv): په‌راسوو.
- حنوط** - ا.ع (هه‌نوت - henût): مؤمیا.
- حنوط** - مص.ع (هه‌نوت - hunût): وه‌رزی دره‌و، گه‌ییی میوه.
- حنون** - ص.ع (هه‌نون - henûn): میهره‌بان، به‌به‌زه‌یی.
- حنیف** - ص.ع (هه‌نیف - henîf): راست، که‌سه‌ی که‌ پابه‌ندبی به‌تایینی ئیسلام.
- حنیفیت** - ا.ع (هه‌نی‌فی‌یه‌ت - henîfiyet): پابه‌ندی به‌تایینی ئیسلامه‌وه.
- حنین** - مص.ع (هه‌نین - henîn): تاسه، ناله‌و زاری، هوار له‌خوشیا یان ناخوشیا، کولی‌گریان.
- حنیه** - ا.ع (هه‌نییه - henîye): که‌مه، که‌مان، که‌وان، چه‌ماوه.
- حواء** - ا.ص.ع (هه‌فقاء - hevva'): ژنی گه‌نم‌رنگ، ژنه‌که‌ی هه‌زه‌تی ئاده‌م.
- حواء** - ا.ع (هه‌فقاء - hevva'): مارگیر.
- حوائج** - ا.ع (هه‌فائیح - heva'ic): پیتداو‌یستیان.
- حوائل** - ا.ع (هه‌فائیل - heva'il): له‌مپه‌ران، به‌ره‌له‌ستان، ژنی نه‌زوک، ته‌گه‌ره، کوسپ.
- حواحب** - ا.ع (هه‌فاجیب - hevacib): برۆیان.
- حوادث** - ا.ع (هه‌فادیس - hevadis): واریقات، رووداوان، پیتشهان.
- حواری** - ا.ص.ع (هه‌قاری - hevarî): دۆستی دلسۆز، هه‌ر یه‌کټک له‌یاوهرانی عیسا که‌ بانگه‌شه‌یان بو‌تایینه‌که‌ی ده‌کرد.

- حواریات** - ا. ص - ع (هه‌فارییات - hevarîyat): ژنی شاری سپی پیست، حۆری.
- حواریون** - ا. ع (هه‌فارییون - hevarîyûn): یاوه‌رانی هه‌زرتی عیسا که به‌و په‌ری دلسۆزی په‌یامه‌که‌یان بلاوده‌کرده‌وه.
- حواریه** - ا. ص - ع (هه‌فارییه - hevarîye): ژنی شاری سپی پیست.
- حواس** - ا. ع (هه‌فاس - hevas): هیزی هه‌سته‌وه‌ری، هه‌ستۆک.
- حواشی** - ا. ع (هه‌فاشی - hevaşî): په‌راویز، مال و مندال، ده‌ست و پیوه‌ند.
- حواسیل** - ا. ع (هه‌فاسیل - hevasîl): سبیقه‌تۆره.
- حواصیل** - ا. ع (هه‌فاسیل - hevasîl): شینه‌شاوه، شینه‌شاهۆ.
- حواضن** - ا. ع (هه‌فازین - hevazin): دایهن، په‌رستار.
- حوافیر** - ا. ع (هه‌فافر - hevafir): هه‌فرکاران، جی سمی چوار پییان.
- حواله** - ا. ع (هه‌فاله - hevale): هه‌واله.
- حواله‌دادن** - م. ص (هه‌فاله‌دادن - hevale daden): هه‌واله‌پی دان، سپاردن.
- حواله‌کرد** - ا. م (هه‌فاله‌که‌رد - hevale kerd): پاره‌یان شتتیک که دانی به‌که‌سیکی دی بسپیتردیت.
- حوالی** - ا. ع (هه‌فالی - hevalî): ده‌وربه‌ر.
- حوامل** - ا. ع (هه‌فامیل - hevamil): حامیله.
- حوانیت** - ا. ع (هه‌فانیت - hevanît): موغازه‌و دوکانان.
- حوت** - ا. ع (هوت - hût): نه‌هه‌نگ، ناوی یه‌کیک له‌بورجه‌کانه.
- حوج** - م. ص. ع (هه‌وج - hewc): هه‌ویجه‌بوون، ئاتاج‌بوون، پیوست‌بوون.
- حوج** - ا. ع (هیقه‌ج - hivec): پیوستیان.
- حوجاء** - ا. ع (هه‌وجاء - hewca'): پیوستی.
- حوجن** - ا. ع (هه‌وجهن - hewcen): گوله‌باخ.
- حودان** - ا. ع (هه‌ودان - hewdan): گولاله.
- حور** - م. ص. ع (هه‌قهر - hever): چاوی که سپینه و ره‌شینه‌ی تۆخ‌بی.
- حور** - ا. ع (هور - hûr): ژنی جوانی ناو به‌هه‌شت، چاو ره‌شان.
- حوراء** - ا. ص - ع (هه‌وراء - hewra'): ژنی جوانی چاوپه‌ش.
- حور العین** - ص. م (هورول‌ئه‌ین - hûrul eyîn): ژنانی جوان و چاف ره‌ش.
- حوردیس** - ص. م (هوردیس - hûrdîs): حۆری ئاسا، په‌ری ئاسا.
- حوروش** - ص. م (هورقه‌ش - hûrveş): حۆری ئاسا، وه‌کو حۆری، په‌ری ئاسا.
- حوزه** - ا. ع (هه‌وزه - hewze): مه‌لبه‌ندی خوتیندنی دینی، ناوه‌ندی ولات، ته‌بیعه‌ت.
- حوش** - ا. ع (هه‌وش - hewş): هه‌وشه، ده‌وربه‌ر، هه‌سار.

- حوصل** - ا. ع (ههوسهل - hewsel): چيکلدانه‌ی مريشک، سيقه‌توره.
- حوصله** - ا. ع (ههوسهله - hewsele): سه‌پرو ته‌حه‌مول، به‌حه‌وسه‌له، چيکلدانه مريشک، سيقه‌توره.
- حوض** - ا. ع (ههوز - hewz): ئه‌ستيل، حه‌وز.
- حوضچه** - ا. مر (هه‌وزچه - hewzçe): حه‌وزی بچووک، ئه‌ستيلۆکه.
- حوضخانه** - ا. مر (هه‌وزخانه - hewzxane): شوینی حه‌وز، ژير زه‌مینی مال که حه‌وزی تپدايی.
- حوضه** - ا (هه‌وزه - hewze): به‌راو.
- حوقل** - ص. ع (هه‌وغه‌ل - hewxel): پیری به‌سالآچوو، که‌نه‌فت.
- حوقله** - مص. ع (هه‌وغه‌له - hewxele): گوتنی (لاحه‌وله‌وله‌لا قوه‌ته ئیللا بیللا).
- حوک** - ا. ع (هه‌وک - hewk): ریحانه‌ی کیتی.
- حول** - ا. ع (هه‌ول - hewl): توانا، هیتز، سال، ده‌ورویه‌ر.
- حول** - مص. ع (هه‌فهل - hevel): خیل بوون.
- حول** - ا. ع (هه‌شه‌ل - hivel): زیره‌ک، به‌توانا.
- حولا** - ص. ع (هه‌ولا - hewla): ژنی خیل و قیچ.
- حولقه** - مص. ع (هه‌وله‌غه - hewlexe): گوتنی (لاحه‌وله‌وله‌لا قوه‌ته ئیللا بیللا).
- حولی** - ا. ع (هه‌ولییی - hewlîy): هه‌ر حه‌یوانیتیکی یه‌ک ساله، گوتلک، گوره‌که.
- حوم** - ا. ع (هوم - hûm): ناوی شه‌رابه.
- حومه** - ا. ع (هومه - hûme): ده‌ورویه‌ر، مه‌یدانی به‌رینی شه‌ر، ره‌زمگا.
- حویح** - ا (هه‌قیح - hevîc): پیداویستی مال و که‌ره‌سته‌ی چیشت لینان، گیزه‌ر.
- حی** - ا. ص. ع (هه‌یی - heyî): زندوو، گه‌په‌ک، قه‌وم و قه‌بیله، گیانله‌به‌ر.
- حیا** - ا. ع (هه‌یا - heya): شه‌رم، حه‌یا، ئا‌پروو.
- حیا** - ا. ع (هه‌یا - heya): سالی به‌باران و به‌ره‌که‌ت.
- حیاه** - مص. ع (هه‌یات - heyat): ژیان، ژین.
- حیات** - ا. ع (هه‌ییات - heyyat): ماران.
- حیات بخش** - ص. فا (هه‌یات به‌خش - heyat bexş): ژیانبه‌خش، ژینبه‌خش، گیانبه‌خش.
- حیازت** - مص. ع (هیازت - hiyazet): به‌ده‌ست هینان، کۆکردنه‌وه، خودانیتی.
- حیازیم** - ا. ع (هه‌یازیم - heyazîm): به‌رزایی، ته‌نگه‌ی ئه‌سپ.
- حیاض** - ا. ع (هیاز - hiyaz): حه‌وزان، ئه‌ستیلان.
- حیاض** - ا. ع (هیاز - hiyaz): حه‌یز، خوینی بی‌نوئیری، عوزر.
- حیاط** - ا. ع (هیات - hiyat): دیواران.
- حیاطت** - مص. ع (هه‌یاته‌ت - heyatet): پاراستن.
- حیاکت** - مص. ع (هیاکه‌ت - hiyaket): چنن، جو‌لایی.
- حیال** - ا. ع (هیال - hiyal): به‌ره‌له‌ست.
- حيث** - ا. ع (هه‌یس - heys): ناوه‌لفرمانی شوین، هه‌ندی جار بو کاتیش به‌کار دیت.

- حیثیت** - مص. ج (هه‌سییه‌ت - heysîyet): ئابروو، ئیحتوبار.
- حیدر** - ا. ع (هه‌یده‌ر - heyder): کورته بالا، شیرینی بيشه، نازناوی عه‌لی کوری ئەبی تالیبه.
- حیدره** - ا. ع (هه‌یده‌ره - heydere): فهوتان و نه‌مان، شیرینی بيشه.
- حیدری** - ص. ن (هه‌یده‌ری - heyderî): په‌یره‌وانی سولتتان هه‌یده‌ری کوری سولتتان جوئه‌یدو بابی شا ئیسماعیلی سه‌فه‌وی، له به‌رانبه‌ر ئەمانه‌دا گروپیتیکی دی به‌ناوی نیعمه‌تی سه‌ر به‌ شا نیعمه‌توللا وه‌لی هه‌بوو که سالانیتیکی زۆر له‌گه‌ڵ یه‌کدا جه‌نگین.
- حیران** - ص. ع (هه‌یران - heyran): سه‌رسام، سه‌رگه‌ردان، هه‌یران، داماو.
- حیرت** - مص. ع (هه‌یره‌ت - heyret): حیره‌ت، سه‌رگه‌ردان بوون، له زاراوه‌ی ئەه‌لی عیرفاندا یه‌کیتکه له قو‌ناغه‌کانی سلوک که عارف خو‌ی سه‌رگه‌ردان و سه‌رسام ده‌بینی.
- حیرت انگیز** - ص. فا (هه‌یره‌ت ئەنگیز - heyret engîz): مایه‌ی حیره‌ت و سه‌رسامی، حیره‌تاوهر، حیره‌ت وروژین.
- هیز** - ا. ع (هه‌ییز - heyiz): شوین، جی، کایه، بیاف.
- حیزوم** - ا. ع (هه‌یزوم - heyzûm): ناوه‌پراستی سینگ، ئاسۆگه، زورگ.
- حیص** - مص. ع (هه‌یس - heys): سه‌خله‌ت بوون، که‌وتنه‌ ته‌نگانه، که‌نارکه‌وتن.
- حیض** - مص. ع (هه‌یز - heyz): بی‌نوێژ بوونی ژن.
- حیضه** - ا. ع (هه‌یزه - hîze): داییی یان په‌رۆ که ژنان له کاتی بی‌نوێژیدا هه‌لیده‌گرن.
- حیطان** - ا. ع (هیتان - hîtan): دیواران.
- حیطه** - مص. ع (هیته - hîte): ئاگاداری کردن، په‌نادان، زه‌وی به‌رینی ده‌ورگیراو.
- حیف** - مص. ع (هه‌یف - heyf): زو‌لم کردن، زو‌لم، ستم، هه‌یف، مه‌خابن، به‌داخه‌وه.
- حیفاء** - ص. ع (هه‌یفا - heyfa): زه‌وییه‌ک که باران نه‌یگاتتی.
- حیل** - ا. ع (هه‌ییل - hîyel): فیتلان.
- حیله** - ا. ع (هه‌یله - hîle): حه‌یله، به‌ توانا، به‌ته‌گه‌یرو زۆزان.
- حیله‌گر** - ص. مر (هه‌یله‌گر - hîleger): حه‌یله‌باز، فیتلباز.
- حین** - ا. ع (هه‌ین - hîn): وه‌خت، ماوه، روژگار، کات.
- حین** - ا. ع (هه‌ین - heyn): مه‌رگ، به‌لا، مه‌ینه‌ت.
- حیوات** - ا. ع (هه‌یه‌قات - heyevat): مارو ئەژدیها‌یان.
- حیوان** - ا. ع (هه‌یه‌قان - heyevan): گیاندار، زیروح، جانه‌وهر، ئاژه‌ل.
- حیوانی** - ص. ن (هه‌یه‌قانی - heyevanî): هه‌یوان ئاسا، وه‌کو هه‌یوان، ئاژه‌ل ئاسا.
- حیره** - ا. ع (هه‌یات - heyat): ژیان، ژین.
- حیری** - ص. ن. ع (هه‌یه‌قیی - heyevî): زیندوو، زیندوو ئامیتر.
- حیه** - ص. ع (هه‌یه‌یه - heyye): زندوو.
- حیه** - ا. ع (هه‌یه‌یه - heyye): مار، ئەژدیها.
- حیی** - ص. ع (هه‌ییی - heyî): به‌حه‌یا، به‌شه‌رم، سه‌لار، ئابروومه‌ند.

خ

- خ - حر (خ - X):** پیتی نۆیه می ئه لیبفای فارسبییه که به (خا) ده خوینتریتته وهو، به حه ساوی ئه بجه د به رامبه ر (۶۰۰) ه.
- خا - ا (خا - xa):** پیتی نۆیه می ئه لیبفای فارسبییه.
- خائب - ص.ع (خائب - xa'ib):** نائومیید.
- خائبه - ص.ع (خائبه - xa'ibe):** ژنی نائومیید.
- خائض - ص.فا.ع (خائض - xaiz):** چوونه ناو ئاو، چوونه ناو کاریک.
- خائف - ص.ع (خائف - xaif):** ترساو، به ترس.
- خائن - ص.فا.ع (خائن - xa'in):** خیانه تکار، ناپاک، ته پره ش.
- خائنانه - ص.ق.ع (خائنانه - xa'inane):** خایه نانه، ناپاکانه.
- خائنه - ص.فا.ع (خائنه - xa'ine):** ژنی خیانه تکار، ناپاک.
- خاب - ا.ص (خاب - xab):** پاشه کهوت.
- خابئه - ا.ع (خابئه - xabi'e):** خه مره، گۆزه، کویه له.
- خابر - ص.ع (خابر - xabir):** هوشیار، به خه بهر، خه وه دار.
- خابز - ص.ع (خابز - xabiz):** خاوه ن نان، ناندار، نانکه ر.
- خابس - ا.ع (خابس - xabis):** شیری درنده.
- خابط - ص.فا.ع (خابط - xabit):** مل پیوه نان به نابه له دی.
- خابل - ص.ع (خابل - xabil):** گهنده لکاری، شه یتان، جن، ئه هریمه ن، به ره له لست.
- خات - ا (خات - xat):** جوّره مه لیکه له بابه تی قه له ره ش، لی بچو وکتره و مشک و ئه و جوّره گیاندارانه راو ده کات.
- خاتام - ا.ع (خاتام - xatam):** ئه نگوستیه له، کلکه وانه.
- خاتل - ص.فا.ع (خاتل - xatil):** گزیکار، به فیل، فیلباز، خاپینوک، زه غه لباز.

- خاتم** - ا.فا-ع (خاتیم - xatim):
ختمکەر، ته‌واوکه‌ر.
- خاتم** - ا.ع (خاتهم - xatem):
ئه‌نگوستیله، کلکه‌وانه، نگین، دوایین.
- خاتم الانبیاء** - ا.مر (خاتهمول ئه‌نبیاء - xatemul enbiya):
دوا پیغه‌مبهر، پیغه‌مبهری موسولمانان (د.خ).
- خاتم** - ا.ع (خاتهم - xatem): قوتی، یان سه‌ندووق یان چوار چیوه‌ی وینه که به نه‌خش و نیگار رازابیتته‌وه.
- خاتم بند** - ا.ص (خاتهم به‌ند - xatem bend):
خاتهمکار، خاتهمساز.
- خاتم جم** - ا.مر (خاتهمی جه‌م - xatemi cem):
ئه‌نگوستیله‌که‌ی چه‌زرتی سلیمان.
- خاتم ساز** - ا.ص (خاتهم ساز - xatem saz):
خاتهم‌کار، خاتهمساز.
- خاتم سلیمان** - ا.مر (خاتهمی سوله‌یمان - xatemi suleyman):
ئه‌نگوستیله‌که‌ی چه‌زرتی سلیمان.
- خاتم کار** - ا.ص (خاتهم کار - xatem kar):
خاتهمکار، خاتهمبهند، خاتهمساز.
- خاتمکاری** - ا.مص (خاتهم کاری - xatem kari):
خاتهمکاری.
- خاتم** - ا.ع (خاتیمه - xatime):
پایان، ئه‌نجام، کوتایی، بنه‌تا.
- خاتمی** - ا.ص (خاتهمی - xatemî):
مؤرساز، ئه‌نگوستیله‌ساز.
- خاتمی** - ا.ع (خاتهمی - xatemî):
جه‌وره گولده‌وزبیه‌که که ورده پارچه‌ی رهنگاو رهنگ لیک بدن و ناوه‌ندیان به ئاوریشم
- بنه‌خشپنرتیت.
- خاتوله** - ا.ع (خاتوله - xatûle):
دوو دلئی، فیئل، حیله، ده‌غه‌ئی.
- خاتون** - ا.ص (خاتون - xatûn):
وشه‌ی ریزه بوژنان، ژنی ئه‌سل زاده.
- خاتون جهان** - ا.مر (خاتونی جه‌هان - xatûni cehan):
هه‌تاو، رۆژ، خۆز.
- خاج** - ا.ع (خاج - xac):
چهلپا، ئه‌و داره‌ی که چه‌زرتی عیسا-یان پی‌هه‌لواسی.
- خاج** - ا.ع (خاج - xac):
نهرمه‌ی گوئی که ئه‌لقه یان گواره‌ی تی بکه‌ن.
- خاچه** - ا.ع (خاچه - xaçe):
داری دوو لقه بدریتته به‌ر داری خوار تا راست بوه‌ستی.
- خاخام** - ا.ع (خاخام - xaxam):
پیشه‌وای تأینی جوله‌که، خاخام.
- خاد** - ا.ع (خاد - xad):
جه‌وره ته‌پریکه به زۆری مشک راو ده‌کات.
- خادر** - ص.ع (خادیر - xadir):
سه‌رگه‌ردان، سه‌رسام، سست، ته‌مه‌ل، ته‌وه‌زل.
- خادع** - ص.فا-ع (خادیع - xadi):
زیری قه‌لب، خاپینوک، ده‌سبرو به‌فریو.
- خادعه** - ا.ص.ع (خادیه - xadi'e):
خانوو له ناو خانوودا، ده‌رگای بچووکه له میانی ده‌رگای گه‌وره‌دا.
- خادم** - ا.ص-ع (خادیم - xadim):
خزمه‌تکار، نوکه‌ر، خولام، خزمه‌تگوزار، خزمه‌تچی.
- خادم باشی** - ا.مر-ع.ت (خادیم باشی - xadim başi):
سه‌روکی خزمه‌تچیان.
- خادم پیر** - ا.مر (خادیمی پیر - xadimi pir):
ئه‌ستیره‌ی زوحه‌ل.

- خادمه** - ا.ص - ع (خادیمه - xadime): کاره‌که‌ر، کولفه‌ت.
- خادمیت** - مص.ج - ع (خادیمییه‌ت - xadimîyet): خزمه‌تکاری.
- خاده** - ا (خاده - xade): سپی دار، سه‌ول، داری راست و به‌رز، داری قه‌ناره.
- خازل** - ص.ع (خازیل - xazil): به‌زیو، که‌سپیک که‌ هاوکاری و پشتیوانی خه‌لکی نه‌کات.
- خار** - ا (خار - xar): درک.
- خارا** - ا (خارا - xara): جوړه به‌ردیکی سه‌خته، به‌ردی گرانیته.
- خارا** - ا (خارا - xara): جوړی پارچه‌ی به‌نرخه.
- خاراشتر** - ا.مر (خار ئوشتور - xar uştur): وشترا لوک، حوشترخوړه، عاگول.
- خاراباف** - ص.فا (خاراباف - xarabaf): جوړلای خارا.
- خاراتراش** - ص.فا (خاراته‌راش - xara teraş): به‌ردتاش، نه‌قاری به‌ردی خارا.
- خاراستیز** - ص.مر (خاراسیتیز - xara sitîz): سه‌خت تر له گرانیته، سه‌خت، قایم.
- خاراسفتن** - مص.م (خارا سوفته‌ن - xara suften): خارا کون کردن، خارا سوون.
- خارا شکاف** - ص.فا (خارا شیکاف - xara şikaf): شکینه‌ری به‌ردی خارا.
- خاراشکن** - ص.فا (خارا شیکه‌ن - xara şiken): خارا شکین.
- خارا گزار** - ص.فا (خارا گوزار - xara guzar):
- خاراگوش** - ا (خاراگوش - xara gûş): جوړه رووه‌کپکی خوړسکه.
- خارانداز** - ا.مر (خارته‌نداز - xarendaz): سیخوړ، سوچه‌ر.
- خارانندن** - مص.م (خاران‌دهن - xaranden): خورانندن، له‌شی خوراند.
- خارانگبین** - ا.مر (خارته‌نگه‌بین - xar engebîn): ترنجه‌مین، جوړه گه‌زویه‌که، دهرمانیکه له‌گیاو درکی وشترا لوک ساز ده‌کریت.
- خارانما** - ا.مر (خاران‌ما - xaranema): وه‌کو خارا، خارا‌ناسا.
- خارانو** - ا (خارانو - xaranû): ژپوک، ژپو.
- خارایی** - ا.ص (خارایی - xarayî): گرانیته.
- خاریار** - ا.مر (خاریار - xarbar): نازووقه، خوارده‌مه‌نی، خوړاک، خاروخه‌س.
- خاریست** - ا.مر (خاریه‌ست - xarbest): په‌رژینی له‌درک و دالّ دروست کراو، خاریه‌ند.
- خاربن** - ا.مر (خاریون - xarbutun): رووه‌کی درکدار، پنجه‌درک.
- خارپر** - ا.مر (خارپر - xarper): په‌ری که‌ له‌جوجکی مه‌لان دی.
- خاریشت** - ا.مر (خاریوشت - xarpuşt): ژپوک.
- خارپوستان** - ا.مر (خارپوستان - xarpûstan): تیره‌یه‌که له‌گیانه‌وه‌رانی ده‌ریایی.

- خارج** - ا.فا-ع(خاریج - xaric):
دهرهوه، یاخی، دهرچوو، روالهت.
- خارج اهنگ** - ص.مر-ع.فا(خاریج
ناهنگ - xaric aheng): ناساز،
نه ساز.
- خارجیه** - ا.ع(خاریجه - xarice):
هه ندهران، پهراویزی کتیب، بیگانه.
- خارجی** - ص.ف-ع(خاریجیی -
xaricî): بیگانه، بیانی، فه پهنگی،
یاخی.
- خارجیه** - ص.ف-ع(خاریجیییه -
xariciyye): ژنی بیگانه.
- خارجین** - ا.مر(خارجین - xarçîn):
په ژینی درک، درک به ند، درکه زی.
- خارجینه** - ا.مر(خارجینه - xarçîne):
موکیش، موچینک، نوقورچ، قورونجگ.
- خارخار** - ا(خارخار - xar xar):
خارشت، ختوره، خورپه و داخوریانی دل.
- خارخسک** - ا.مر(خارخسهک -
xarxesek): پینکوله.
- خاردار** - ا.ص(خاردار - xardar):
درکدار، درکاوی.
- خاردار** - ا.مر(خاردار - xardar):
کرمیکی بچووکه به لای په مووه.
- خارداران** - ا.مر(خارداران -
xardaran): تیره یه که له گیاندارانی
دهریایی.
- خارراه** - ا.مر(خاری راه - xari rah):
درکی سهر ریگه، ریگر، به رهه لست.
- خارزار** - ا.مر(خارزار - xarzar):
درکستان، شوینتی که درکی زور بی،
درکین، درکه زار.
- خارسان** - ا.مر(خارسان - xarsan):
- درکستان، درکه جار، درکه زار.
خارستان - ا.مر(خاریستان -
xaristan): درکه جار، درکین.
- خارش** - ا.مص(خاریش - xariş):
خارشت، خورو، ئالوش.
- خارشتر** - ا.مر(خارشوتور -
xar şutur): حوشرخوژ، وشرالوک،
عاگول.
- خارشک** - ا(خاریشهک - xarişek):
خورو، خارشت.
- خارشکر** - ا.مر(خارشیکه -
xar şiker): جوژه رووه کیکی درکاوییه
بو دهرمان به کاردیت.
- خارصینی** - ا.مر(خارصینی -
xar sînî): زاراوه یه کی کیمیاگه ریبه.
- خارطه** - ا.ع(خاریته - xarite):
نه خشه، خهریته، نه خشه ی جوگرافیا.
- خارق** - ص.فا-ع(خاریغ - xarix):
درین، موجیزه، تیکدانی سیسته می
گشتی.
- خارک** - ا(خارهک - xarek): درکوکه،
درکی بچووک.
- خارک** - ا(خارهک - xarek): قه سپی.
- خارکش** - ص.فا(خارکش - xarkeş):
که سپی ک چیلکه و درو کوبکاته وه بو
فرۆشتن.
- خارکش** - ا.مر(خارکش - xarkeş):
جوژه پیتلاویکه.
- خارکن** - ص.فا(خارکن - xarken):
دارکه ر.
- خارکن** - ا.مر(خارکن - xarken):
ناوی ناهه نگیکی کوئی موسیقای
ئیرانییه.

- خارماهی** - ا. مر(خارماهی - xar mahî): جوړه ماسیبه کی بچووکه.
- خارمغیلان** - ا. مر(خاری موغیلان - xari muxîlan): دره خستی کی درکاویبه.
- خارمند** - ص(خارمه ند - xarmend): خوټیری، سوک، کم.
- خارمهک** - ا. مر(خارمه ههک - xarmehek): رووه کی که له شوټینی بهرده لان دهرویت.
- خارناک** - ص(خارناک - xarnak): پر درک، درکین، درکه جار، درکه زار.
- خاروخسک** - ا. مر(خاروخه سهک - xarû xesek): پوش و په لاش، درک و دال.
- خاروخو** - ا. مر(خاروخو - xarû xû): گیاه که له.
- خارور** - ص(خارقه ر - xarver): درک دار.
- خاره** - ا(خاره - xare): جوړه پارچه یه کی تاوریشمی به نرخه.
- خاره** - ا(خاره - xare): گرانیټ، بهردی کی سهخت وقایمه.
- خاره** - ا(خاره - xare): چه کوشی دهستی ناسنگه ران.
- خاره** - ا(خاره - xare): گسکی درټز بو پاک کرده وهی دیوارو میچی مال.
- خاره سنب** - ص. فا(خاره سونب - xare sunb): شتی که بهردی خارا بسمی.
- خاریدن** - مص. ل(خاریده ن - xarîden): خوراندن، خوران.
- خاز** - ا(خاز - xaz): چلک، چلکی له ش، چلکی جل و بهرگ، بهرده پیټ.
- خاز** - ا(خاز - xaz): جوړه پارچه یه کی که تانه.
- خازن** - ا. فا. ع(خازین - xazin): خه زنه دار، نیگابانی خه زنه.
- خازنه** - ا. مر(خازنه - xazene): ژن خوشک.
- خازه** - ا(خازه - xaze): سواغ، که فمال.
- خاس** - ا(خاس - xas): جوړه دهوه نیټکی درکاویبه له بیسه کانی باکووری ئیراندا دهروئی.
- خاست** - ا. مص(خاست - xast): ههستان، هه لسان.
- خاستگاه** - ا. مر(خاستگاه - xastgah): شوټینی ههستان و حه ره که تکردن، هه لاتنگه.
- خاستن** - مص. ل(خاسته ن - xasten): ههستان، ده رکه وتن، له بهین چوون.
- خاسته** - ا. فا(خاسته - xaste): هه ستاو، ده رکه وتوو، هه لساو، هه لسیاگ.
- خاسر** - ص. ع(خاسیر - xasir): زه ره رمه ند، خه ساره تمه ند، زیانمه ند.
- خاسف** - ص. ع(خاسیف - xasif): له پرو لاوازو نه خوټش، بنیس، کانیه ک که تاوه که ی وشکی کرد پیټ.
- خاسی** - ص. ع(خاسیی - xasî): دورخراوه ی ده رکه راو، سهگ و به رازی راونراو.
- خاش** - ا(خاش - xaş): نارده دار، یان ورده پوش و کاغه زو په روټ.
- خاش** - ا(خاش - xaş): خه سوو.
- خاش** - ا. ص(خاش - xaş): ناشقی شیت و شه یدا، عه قدال.

خاشاک - ا(خاشاک - xaşak):
 ورده‌داری دهم مشارو ورده پوش و په‌لاش.
خاشع - ص.فا(خاشیع - xaşî): بی
 فیزی، گوپرایه‌ل.
خاشک - ا(خاشهک - xaşek): پوش و
 په‌لاش، کاوکۆته‌ل.
خاشکدان - ا.مر(خاشه‌کدان -
 xaşekdan): ده‌خپله‌ی دوکانداران،
 باولتی وردتکه‌و پرتکه‌ی ژنان.
خاشوش - ا(خاشوش - xaşûş): داس،
 داسخاله، داسولکه.
خاشه - ا(خاشه - xaşe): زرو زبل.
خاشه‌روب - ص.ا(خاشه‌روب -
 xaşe rûb): که‌ناس، کوچمه‌مال.
خاص - ص.ع(خاص - xas): تاییه‌ت.
خاصره - ا.ع(خاصیره - xasire):
 نیوقه‌د، قه‌به‌رغه.
خاصه - ا.ع(خاصسه - xasse):
 تاییه‌ت، تاییه‌تی.
خاصه تراش - ا.ص.ع(خاصسه تراش -
 xasse teraş): ده‌لاکی تاییه‌تی پاشا
 یان فه‌رمانپه‌وا.
خاصه‌ململ - ا.مر.ع.فا(خاصسه‌ململ -
 xasse melmel): مه‌لمه‌لیتیکی سپی
 ناسکه ژنان له‌سه‌ری ده‌که‌ن.
خاصیت - ا.ع(خاصسییه‌ت -
 xassîyyet): ته‌بیعه‌ت، فایده،
 خه‌سله‌ت، تاییه‌تمندی.
خاضع - ص.فا(خازی - xazi):
 ملکه‌چ، گوپرایه‌ل.
خاطنه - ص.فا.ع(خاتیئه - xati'e):
 خه‌تاکار، گونا‌ه‌کار، هه‌له‌کار.

خاطب - ص.فا.ع(خاتیب - xatib):
 خوتبه‌خوین، وتاریپتر، خه‌تیب،
 خوازینیکیه‌ر.
خاطر - ا.ع(خاتیر - xatir): نه‌ندپیشه،
 بیر، دل، زهین، نه‌وه‌ی به‌دلدا بی.
خاطر افروز - ص.فا(خاتیر نه‌فروز -
 xatir efrûz): شادی به‌خش،
 دل‌خوشکه‌ر.
خاطرپزیر - ص.فا(خاتیر په‌زیر -
 xatir pezîr): دل‌په‌سند، دل‌گیر،
 دل‌گر.
خاطرپزیریش - ص.فا(خاتیر په‌ریش -
 xatir perîş): دل‌په‌ریشان، قسه‌ی
 ناخوش.
خاطر پسند - ص.مر(خاتیر په‌سه‌ند -
 xatir pesend): دل‌گر.
خاطر جمع - ص.مر(خاتیر جه‌مه -
 xatir cem'): دل‌نیا، نه‌رخایه‌ن،
 ئاسوده، خاترجه‌م.
خاطر خواه - ص.فا(خاتیر خواه -
 xatir xah): ئاشق، لایه‌نگر، خاترگر،
 خوشه‌ویستی.
خاطر داشت - مص(خاتیر داشت -
 xatir daşt): لایه‌نگری، موراعات،
 مه‌دارا.
خاطر فریب - ص.فا(خاتیر فریب -
 xatir frîb): دل‌رفین، دل‌کیش، دل‌به‌ر.
خاطر نشان - ا.مر(خاتیرنیشان -
 xatir nişan): دل‌نیا، ئاسوده،
 دل‌پیک.
خاطرنواز - ص.فا(خاتیر نه‌فاز -
 xatir nevaz): دل‌نه‌واز، دل‌کیش،
 دل‌گر، دل‌نه‌وا.

خاک انداز - ا. مر (خاک ئەنداز - خاک انداز): شوتینی خۆل رشتن.
خاکباز - ص. فا (خاکباز - xak baz): مندال که یاری به خۆل دهکات.
خاک برسر - ص. مر (خاک بهرسەر - خاک berser): خۆلی بسەر، خاک بهسەر، داماو، مسیبهت دیده.
خاک برگ - ا. مر (خاک بهرگ - xak berg): گل و گه‌لای رزیو، که ده‌کریتته ناو باخچه، زمیچ.
خاکبوس - ص. فا (خاکبوس - xak bûs): ماچ کردنی خاک له رووی ئەدهب و ریزه‌وه.
خاکبیز - ص. فا (خاکبیز - xak bîz): خاکبیتژ، سهرن، غه‌ربیل، کوچمه‌مال، وردبین.
خاکپاش - ص. فا (خاکپاش - xakpaş): که‌سێ که ته‌پوتۆز به‌ریا بکات.
خاک پرویز - ص. فا (خاک په‌رڤیز - xak pervîz): که‌سێ که گل غه‌ربیل بکات.
خاک توده - ا. مر (خاک توده - xak tûde): کۆمه‌له‌ خۆل.
خاک چینی - ا. مر (خاکی چینی - xaki çînî): گلی تایبهت به دروستکردنی چینی.
خاک خسپه - ا. مر (خاک خوسپه - xak xûspe): کلاوکوره (مه‌لیکه)، کلاونه.
خاکدان - ا. مر (خاکدان - xakdan): شوتینی خۆل رشتن، دنیا.
خاک رس - ا. مر (خاکی روس - xaki rus): گلی سور.

خاطره - ا. ع (خاتیره - xatire): زه‌میر، ئەندیشه‌و خه‌یال، بیره‌وه‌ری، یادگار.
خاطف - ص. فا - ع (خاتیف - xatif): رفینه‌ر، تیشکی که چاو بخاته ریشکه‌و پیشکه.
خاطل - ص. فا - ع (خاتیل - xatil): قسه‌ی بچ سه‌روبه‌ر، بیه‌وده، تیکه‌لکردن.
خاطی - ص. فا - ع (خاتی - xatî): خه‌تاکار، گوناکار، هه‌له‌کار.
خافض - ص. فا - ع (خافیز - xafiz): نزم که‌روه، نزم که‌ر، داگر.
خافق - ص. فا - ع (خافیغ - xafix): لیدر، شله‌ژاو، غایب، په‌نهان، خالی.
خافقان - ا. ع (خافیغان - xafixan): خۆره‌لات و خۆرنشین، رۆژه‌لات و رۆژاوا.
خافی - ص. فا - ع (خافی - xafî): په‌نهان، شاره‌وه، جن، فریسته.
خاقان - ا. ت (خاغان - xaxan): له‌قه‌بی پاشاو سولتانانی چین و تورکان بووه.
خاقانی - ص. ن. فا. ت (خاغانی - xaxanî): سولتانی، پاشایی.
خاک - ا (خاک - xak): گل، خۆل، ناخ، خاک، زه‌وی، ولات، گۆر، بی که‌لک.
خاک اب - ا. مر (خاک ئاب - xak ab): یه‌که‌م ئاوی پاش توودان که ده‌کریتته سه‌ری.
خاک الود - ص. مف (خاک ئالود - xak alûd): خۆلاوی، تۆزاوی.
خاک اره - ا. مر (خاک ئه‌ره - xakere): ئارده‌ مشار.
خاک انداز - ا. مر (خاک ئەنداز - خاک انداز): بیتچه‌ی خۆل رشتن، مه‌دونه.

- خاک رند** - ا. مر (خاک رند) - خاک رند (xak rend): گهرد، تۆز.
- خاکروب** - ص. فا (خاک روب) - خاکروب (xak rûb): که ناس، کوچمه مال.
- خاکروبه** - ا. مر (خاک روبه) - خاکروبه (xak rûbe): خاک و خۆل، زروزیل.
- خاکروبه دان** - ا. مر (خاک روبه دان) - خاکروبه دان (xak rûbedan): زیل-دان، سه رهنویلک، گوفه ک.
- خاک روبه کش** - ص. فا (خاک روبه کش) - خاک روبه کش (xak rûbekeş): کریکاری خۆل، که سی که خۆلی گهره ک کو بکاته وه وه بییات.
- خاکریز** - ص. فا (خاک ریز) - خاکریز (xakrîz): شوینی که گلیان لی رۆکردبی تا که س لیوهی نه روات، خاک ریژ.
- خاکزاد** - ص. مف (خاک زاد) - خاکزاد (xak zad): زادهی خاک، مرؤف که گوایه له گل دروست بووه.
- خاکژی** - ا (خاکژی) - خاکژی (xakjî): گیایه که ده لئین دهرمانه، خاکشیر.
- خاکسار** - ص. مر (خاکسار) - خاکسار (xaksar): خاک ناسا، خۆلاوی، خه لکی خاکی.
- خاکسان** - ص. مر (خاکسان) - خاکسان (xak san): که ساس، زه لیل، خاکی، خاک ناسا، خۆلاوی.
- خاکستر** - ا (خاکسته ر) - خاکستر (xakister): خۆله که وه، مشک، خۆله میس، ژیله مۆ.
- خاکسترگون** - ص. مر (خاکسته رگون) - خاکسترگون (xakistergûn): که وه وه یی، خۆله که وه یی، خۆله میسین.
- خاکستر نشین** - ص. فا (خاکسته ر نشین) - خاکستر نشین (xakister nişîn): هه ژارو بینه واو بی
- ماوا، که سیک له سه ر زه وی دانیشیت.
- خاکستری** - ص. ن (خاکسته ری) - خاکستری (xakisterî): خۆله میسی.
- خاک سرخ** - ا. مر (خاکی سورخ) - خاک سرخ (xaki surx): گلی سور، گله سور.
- خاک سره** - ا. مر (خاک سوپه) - خاک سره (xak sure): خل بوونه وه ی گل و به رد له قه د پالی شاخه وه.
- خاک سنبه** - ا. مر (خاک سونبه) - خاک سنبه (xak sunbe): جوژه میروویه که که ژیر زه وی کون ده کات.
- خاکش** - ا. مر (خاکه ش) - خاکش (xakeş): کریکاری خۆل، که ناس.
- خاک شناس** - ص. فا (خاک شیناس) - خاک شناس (xak şinas): خاکناس، ئاخناس، شاره زا له ناسینی خاکدا.
- خاکشو** - ا (خاک شو) - خاکشو (xakşû): جوژه میروویه که.
- خاکشو** - ا (خاک شو) - خاکشو (xakşû): گیایه که ده لئین دهرمانه.
- خاکشور** - ص. فا (خاک شور) - خاکشور (xakşûr): وهرزیر، جوتیر.
- خاکشی** - ا (خاکشی) - خاکشی (xakşî): خاکشیر، جوژه گیایه که که ده لئین دهرمانه.
- خاکشیر** - ا (خاکشیر) - خاکشیر (xakşîr): جوژه گیایه که.
- خاک کش** - ا. مر (خاک که ش) - خاک کش (xak keş): ته خته یه که جووتیاران زه وی کیتلراوی پی هه موار ده که ن، مه رازه.
- خاکمال** - ص. مف (خاکمال) - خاکمال (xakmal): داماو، که ساس، گل پیدامالراو، سواخدراو.
- خاک نشین** - ص. فا (خاک نشین) - خاک نشین

خالص - ص. فا - ع (خالیس - xalis):
 نایاب، بی غل و غهش، خالیسه، پستی.
خالع - ا. ع (خالیع - xali): ژنی که
 بهدانی پاره ته لاقی و درگرتیی، تالوقکراو.
خالق - ص. فا - ع (خالیع - xalix):
 خوا، ثافه ریدگار، خه لفقکر.
خالکوب - ص. فا (خالکوب - xalkûb):
 خالکوت.
خالکویی - ا. مص (خال کویی -
 xalkûbî): خال کوتان.
خالگر - ص. فا (خالگر - xalger):
 تاشپه ز، خوانسالار.
خالم - ا (خالم - xalum): مار، ماری
 به و زهن.
خالناک - ص (خالناک - xalnak): خال
 خال، خالدار.
خالنجان - ا (خالنجان - xalencan):
 جوړه دره ختییکی بون خوژشه ده لپن ده رمانه.
خالو - ا (خالو - xalû): خالو، لاله،
 برای دایک.
خالو - ا (خالو - xalû): زورنا.
خالواش - ا (خالقاش - xalvaş): جوړه
 گیایه کی و هکو نه عنایه.
خالودار - ا (خالودار - xalûdar):
 هه لوژه.
خالولنجان - ا (خالولینجان -
 xalûlincan): خوان باشی، تاشچی.
خالوما - ا (خالوما - xalûma): جوړه
 در کیکه.
خاله - ا. ع (خاله - xale): خوشکی
 دایک، میمک، پور، پلک.
خاله بی بی - ا. مر (خاله بی بی -
 xale bîbî): نارده وا.

xak nişîn: مرؤقی داماو، که سستی
 له سهر خاک دانیشیت، هه ژارو بی ماوا.
خاک نهاد - ص. مر (خاک نیهاد -
 xak nihad): مرؤقی خاکی، بی هه وا،
 بی فیز.
خاکه - ا (خاکه - xake): خاکه، ورده و
 توژی قه ندو خه لوز.
خاکی - ص. ن (خاکی - xakî):
 خاکی، قاوه بی، بی فیزو بی هه وا،
 موته و ازیع.
خاکین - ص. ن (خاکین - xakîn):
 خو لای، خاکی.
خاگینه - ا (خاگینه - xagîne): هیلکه و
 روژن.
خال - ا (خال - xal): خال.
خال - ا. ع (خال - xal): خال، خالو،
 لاله.
خالاون - ا (خالاون - xalavun): جوړه
 رووه کیکه.
خالب - ص. فا - ع (خالیب - xalib):
 زمانباز، پیایوی خه له تینهر، خاپینوک،
 ده سپرو به فریو.
خالبه - ص. فا - ع (خالیه - xalibe):
 ژنی خه له تینهر، خاپینوک.
خالد - ص. فا - ع (خالید - xalid):
 پایه دار، جاویدان، نه مر، هه میسه،
 هه رمان.
خالدار - ص. فا (خالدار - xaldar):
 خالدار، به خال.
خالده - ص. فا - ع (خالیده - xalide):
 نه مر (بو می)، ناوه بوژنان.
خال زدن - مص. م (خال زده دن -
 xal zeden): خال کوتان.

- خاله سوسکه** - ا.مر(خاله سوسکه - xale sûske): قالۆنچه، گوخلکه ره، گوخلینه.
- خالی** - ص.ع(خالی - xalî): زگورتی، خالی، به تال، ره بن، پیاوی بی ژن، تاق و ته نیا، نازادو به ره لالا.
- خالی الذهن** - ص.مر(خالیزو زیهن - xalîyuz zihn): بی ناگا.
- خالی السیر** - ص.مر(خالیسسه بیر - xalîys seyr): ته نیاره و، که سیتیک به ته نی بۆ شوینج پروات.
- خالیدونیون** - ا(خالیدونیون - xalîdunîyun): جۆره رووه کیتکه.
- خالیه** - ص.ع(خالیه - xalîye): ژنی بیتکار، رابردوو، سالانی رابردوو، سه ده کانی رابردوو.
- خام** - ص(خام - xam): خاو، نه گه بیو، بی نه زمون، پیستی خوشه نه کراو.
- خاما اقطی** - ا(خامائه غتا - xama extî): جۆره رووه کیتکه.
- خاما دریوس** - ا(خاماده ریوس - xama deryus): جۆره رووه کیتکی زۆر تاله.
- خامالا** - ا(خامالا - xamala): هه تاو په رست، هه ربا، جۆره رووه کیتکه ده لئین ده رمانه.
- خام اندیش** - ص.فا(خام نه ندیش - xam endîş): بیر خاو، که سیتیک که بیرکردنه وهی دروست نه بی.
- خام جوش** - ص.مر(خام جوش - xamcûş): بی نه زمون، ناپوخته، نه کولبو.
- خامد** - ص.ع(خامید - xamid): بی جۆله، خامۆش.
- خام درایی** - ا.مص(خام درایی - xam derayî): هه رزه و پیژنی، هه له وه ری، بیته و ده گۆبی، ده مه وه ری.
- خام دست** - ص.مر(خام دست - xamdest): تازه کار، ده ستخاو، ناشی.
- خام رای** - ص.مر(خام رای - xamray): بی نه قل.
- خام ریش** - ص.مر(خام ریش - xamrîş): که و ده ن، نه زان، گیل، گه لحو، قه شمه ر، گه پچار.
- خامس** - ص.ع(خامیس - xamis): پینجه م.
- خام سر** - ص.م(خام سه ر - xamser): خه یال پلاو.
- خامسوز** - ص.مر(خام سوز - xamsûz): خاوهرژ.
- خامش** - ص(خاموش - xamuş): خامۆش، بیته نگ، بی زمان، لال.
- خام شدن** - مص.ل(خام شوده ن - xam şuden): فریو خواردن.
- خام شو** - ص.مر(خام شو - xamsû): نیمچه شور، پشیله شور.
- خامشه** - ا.ع(خامیشه - xamişe): شاته ره.
- خامشه** - ا(خامیشه - xamişe): ورده جۆگه لان.
- خام طبع** - ص.مر(خام تبع - xam teb): که رته بیعت، گیل، گه و ج، که و ده ن.
- خام طمع** - ص.مر(خام تمه - xam teme): ته ماعکار، که سیتیک بی هوده ته ماح بکاته شتیک.

- خامکار** - ص. مر (خام کار - xamkar):
بیٚ ته زموون، تازه کوره، تازه کار.
- خامل** - ص. فا - ع (خامیل - xamil):
گومناو، بیٚ ناوو ناویانگ، بیٚ قه در.
- خامن** - ص. فا - ع (خامین - xamin):
بیٚ قه در، گومناو، نادیار.
- خام نوش** - ص. فا (خام نوش - xamnûş):
که سیتیک که شه رابی تازه و نه گه ییو بخواته وه.
- خاموت** - ا (خاموت - xamût): نیله، نیر.
- خاموش** - ص (خاموش - xamûş):
بیٚ ده نگ، نارام، خاموش، کوژاوه.
- خاموشی** - ا. مص (خاموشی - xamûşî):
بیٚ ده نگ، کوژاوه یی، خاموشی.
- خاموش سار** - ص. مر (خاموش سار - xamûş sar):
بیٚ قیل و قال.
- خاموش شدن** - مص. ل (خاموش شوده ن - xamûş şuden):
بیٚ ده نگ بوون، کوژانه وه.
- خاموشکاری** - ا. مص (خاموشکاری - xamûşkarî):
بیٚ ده نگ، کوژاوه یی، خاموشی.
- خاموش کردن** - مص. م (خاموش که رده ن - xamûş kerden):
بیٚ ده نگ کردن، کوژاندنه وه.
- خامه** - ا (خامه - xame):
ئاوریشمی، خاو، قه یماع، قه له م، پینوس.
- خامه** - ا (خامه - xame):
کومه له شتتیک.
- خامیاز** - ا (خامیاز - xamyaz):
- باویشک**
- خان** - ا (خان - xan):
سه را، لانه ی میٚش هه نگ، خانی ناو لوله ی تفه نگ، شانیه ی میٚش هه نگ.
- خان** - ا. ع (خان - xan):
دوکان، مه بیخانه، کاروانسه را، میوانخانه.
- خان** - ا. ت (خان - xan):
سه روک، میر، سه ر خیل، خان.
- خان بالغ** - ا. ت (خان بالغ - xan balix):
ناوی کوژی شاریتیکی په کینه.
- خانج** - ا (خانج - xanc):
چالٚتیکه مندالان له یاری گوٚتیزا زیدا له عاردی هه لیٚده که نن و گوٚتیزه که غل ده که نه وه تا تیی بکه وی.
- خانجاه** - ا. مر (خانه جاه - xancah):
خانه قا.
- خان خانان** - ا. مر (خانی خانان - xanixanan):
گه وره ی هه موو خانان، خانی خانان.
- خانخانی** - ا. مر (خانخانی - xanxanî):
وه زع و حاله تی ولاتتیک که هه ر به شتیکی خانی به ریٚده ی بیات، خان خانه کی، حوکم کردنی سه ر هوژان.
- خاندان** - ا. مر (خاندان - xandan):
مالٚبات، خانه ندان.
- خانسالار** - ا. مر (خانسالار - xan salar):
سه ر ده سته و گه وره ی جووتیارانی یه ک گوند، خان سالار.
- خان غرد** - ا. مر (خان غرد - xanxerd):
مالٚی هاوینه.
- خائق** - ا. فا - ع (خانیغ - xanix):
خنکینه ر، ریٚگه ی باریک، کوژانی ته نگ.

- خاتق الذئب** - ا. مر (خانینغ وززئیب - xanixuzzi'b): گورگ خنکینه، جوړه گیایه که گه لاکه‌ی ده‌کوتن و به گوشته‌وه‌ی ده‌که‌ن که گورگ بیخوات ده‌خنکئ.
- خانقاه** - ا. مر (خانه‌غا - xanexa): خانه‌قا.
- خانگاه** - ا. مر (خانه‌گا - xanega): خانه‌قا، جیگه‌ی شیخ و دهر ویش و سوڤیان.
- خانگی** - ص. ف (خانه‌گی - xanegî): ژنی مائه‌وه، مائی.
- خانم** - ا (خانوم - xanum): خانم، خاتوون، ژنی نه‌جیم زاده.
- خانمان** - ا. مر (خانمان - xanman): مائ و مندال.
- خانمانسوز** - ص. فا (خانمان سوز - xanman sûz): سه‌رو مائ سوتین، ههر شتی بیته هژی له ناوچوونی مائ و مندال.
- خانواده** - ا. مر (خانه‌فاده - xanevade): خیزان، خانه‌واده.
- خانوار** - ا. مر (خانه‌قار - xanevar): خیزان، دایک و باب و مندالنه‌کانیان.
- خانه** - ا (خانه - xane): مائ، ژوور.
- خانه‌باد** - ا. مر (خانه‌باد - xanebad): مائی هاوینه‌ی باگیر.
- خانه‌خدا** - ا. مر (خانه‌خودا - xanexuda): خاوه‌ن مائ، کویتخا، مائ‌خو.
- خانه‌خدا** - ا. مر (خانه‌ی خودا - xaney xuda): مائی خوا، کابه.
- خانه‌دار** - ص. فا (خانه‌دار - xanedar): که‌سئیک که خه‌ریکی کاری مائه‌وه بی، ژنی که کاروباری مائ به ریکی و قنیات بیا به‌ریته.
- خانه‌داماد** - ا. ص (خانه‌داماد - xanedamad): زاوای سه‌ر مائ، زاواری، ژاقابه‌ندی، زاوابه‌ندی.
- خانه‌روپ** - ص. فا (خانه‌روپ - xanerûb): مائ، تالانکرنی ته‌واوته‌ی مائ.
- خانه‌زاد** - ص. مص (خانه‌زاد - xanezad): خانه‌زا، مندالی نوکهر یان کاره‌که‌ر که له مائی تاغا له دایک بووبئ.
- خانه‌سوز** - ص. فا (خانه‌سوز - xanesûz): مائ سوتینه‌ر، که‌سئیک که بیته باعیسی به‌دناوی یان نابودی خیزان.
- خانه‌شاگرد** - ا. ص (خانه‌شاگرد - xane şagird): شاگردی مائه‌وه، مندالییک که کاری مائه‌وه نه‌نجام بدا.
- خانه‌عطارد** - ا. مر (خانه‌ی توتارد - xaney utard): بورجی جه‌وزا.
- خانه‌عنکبوت** - ا. مر (خانه‌ی نه‌نکه‌بوت - xaney enkebût): داوی جال‌جالوکه، جوالاته‌نه.
- خانه‌فروش** - ص. فا (خانه‌فروش - xanefrûş): ته‌رکه‌ دنیای ئاخیره‌ت خواز، که‌سئیک که مائی خوئی بفروشئ.
- خانه‌کمان** - ا. مر (خانه‌ی که‌مان - xaney keman): خانه‌ی که‌وان، جیتی ده‌ستی که‌وان.
- خانه‌کن** - ص. فا (خانه‌که‌ن - xaneken): نار‌سه‌ن، فیلباز، به‌ته‌گیبیر.
- خانه‌گیر** - ص. فا (خانه‌گیر - xanegîr): جیگیر، ده‌ولنه‌مند، چواره‌مین یاری نه‌رد.

- خانه نشین** - ص. فا (خانه نشین - xanenişin): گۆشه گیر، بیکار، کەسیک هەر له ماله وه بی و دووی کاریک نه که ویت.
- خانه وار** - ا. مر (خانه وار - xanevar): خیزان، دایک و باب و منداله کانیان، پر به ژووریک.
- خانۍ** - ا (خانۍ - xanî): کانی، سهراچوه، نهستیل، ههوزی ئاو.
- خانچه** - ا (خانچه - xanîçe): کانی بچووک، ههوزی بچووک.
- خاو** - ا (خاو - xaw): خه و.
- خاور** - ا (خاقر - xaver): میرووله.
- خاور** - ا (خاقر - xaver): درک، بنجه درک.
- خاور** - ا (خاقر - xavûr): میرووله.
- خاوران** - ا (خاقران - xaveran): رۆژه لات، خۆره لات.
- خاورخدا** - ا. ص (خاقرخودا - xaver xuda): خاوه نی رۆژه لات، پاشای رۆژه لات.
- خاورخدیو** - ا. ص (خاقر خه دیو - xaver xedîyu): پاشای رۆژه لات.
- خاوردور** - ا. مر (خاقره ری دور - xaveri dûr): رۆژه لات تی دور؛ ولاتانی چین، ژاپون، کوریا، هندی چینی، نه نده نووسیا، فیلیپین.
- خاورزمین** - ا. مر (خاقره زه مین - xaver zemîn): ولاتانی کیشوهری ئاسیا، ولاتانی رۆژه لات تی.
- خاورشناس** - ا. ص (خاقره شیناس - xaver şinas): رۆژه لات تناس.
- خاورمیانه** - ا. مر (خاقره میانه - xaveri mîyane): رۆژه لات تی ناغین، ولاتانی ئیران، عه ره بیستان، عیراق، فه له ستین، نه فغانستان، پاکستان، هندوستان.
- خاورنزدیک** - ا. مر (خاقره ری نزدیک - xaveri nîzîk): رۆژه لات تی نزیک، ولاتانی: تورکیا، سوریا، لوینان، ئیسرائیل، نه رده ن، هه ندی جار میسریشی ده ده نه پال.
- خاوش** - ا (خاقرش - xavuş): خه یاریک که بز توو هه لیگرن.
- خاؤل** - ا (خاقرول - xavul): میرووله.
- خاؤلنجان** - ا (خاؤلینجان - xawlincan): ره گی جو ره دره ختی که ده لئین ده رمانه.
- خاوند** - ا (خاقره ند - xavend): خواوه ند، خاوه ن، خودان.
- خاوندگار** - ا. مر (خاقره ندگار - xavendgar): یه زدان، په روه ردگار، خوا.
- خاویار** - ا. مر (خاقریار - xavyar): خاویار، هیلکه ی جو ره ماسیبه که که خۆراکی فاخیرو گران به های لی دروست ده کری.
- خاویه** - ص. ع (خاقریه - xavîye): زه مینی چۆل له دانیشتون، چۆله وانی.
- خایان** - ص. فا (خایان - xayan): جووینه ر.
- خایستن** - مص. م (خایستنه - xayîsten): جووین.
- خایسک** - ا (خایسک - xayîsk): چاکوشی ئاسنگه ران.
- خایش** - ا. مص (خایش - xayîş): جووین.

- خایکینه** - (خایگینه - xaygîne): هیلکه و روژن.
- خایه** - (خایه - xaye): هیلکه‌ی مریشک، گون.
- خایه‌دیس** - ا.مر (خایه‌دیس - xayedîs): هیلکه ئاسا، کارگ، قارچک.
- خایه‌ریز** - ا.مر (خایه‌ریز - xayerîz): هیلکه و روژن.
- خایه‌زر** - ا.مر (خایه‌ی زهر - xayey zer): هه‌تاو، خۆر، روژ.
- خایه‌زربن** - ا.مر (خایه‌ی زهرین - xayey zerîn): روژ، هه‌تاو.
- خایه‌سگ‌ابی** - ا.مر (خایه‌ی سه‌گی ئابی - xayey segi abî): سه‌گافی.
- خایه‌غلامان** - ا.مر (خایه‌ی غولامان - xayey xulaman): ره‌شی درشته، هه‌لوژه ره‌شه.
- خاییدن** - مص. م (خاییدن - xayîden): جووین.
- خوون** - ص. ع (خه‌ئوون - xe'ûn): زۆر خایه‌ن، خیانه‌تکار، ناپاک، فره‌ته‌پره‌ش.
- خبب** - مص. ع (خه‌بب - xebb): فریودان.
- خبب** - ا.ع (خه‌بب - xebb): حیلکه‌هر، گزبکه‌هر، فریوکار.
- خباء** - ا.ع (خباء - xiba'): چادر، ره‌شمال.
- خباب** - مص. ع (خباب - xibab): ده‌ستانی ده‌ریا، وه‌جووش و خرۆش هاتنی ده‌ریا.
- خباب** - ص. ع (خه‌بباب - xebbab):
- به‌فیل، فیل‌باز، حیله‌باز.
- خبائت** - مص. ع (خه‌بائت - xebaset): ناپاکی، پیس بوون، دل‌پره‌شی.
- خبار** - ا.ع (خه‌بار - xebar): زه‌وی فشه‌ل و نه‌رم که پیتی تی رو‌بچی.
- خباره** - ص (خه‌باره - xebare): چوست و چالاک، وریاو زبته‌ل.
- خباز** - ص. ع (خه‌بباز - xebbaz): نانه‌وا.
- خبازخانه** - ا.مر - ع (خه‌ببازخانه - xebbaz xane): نانه‌واخانه.
- خبازی** - ا (خه‌ببازی - xebbazî): نانه‌وایی.
- خبازی** - ا. ع (خوببازی - xubbazî): تۆله‌که، تۆرک، نانه حاجی له‌قله‌ق.
- خباشات العیش** - ا. مر (خوباشاتول ئه‌یش - xubaşatul eyş): بژتوی.
- خباشات الناس** - ا. مر (خوباشاتونناس - xubaşatun nas): ره‌شه خه‌لکی به تیره جیاواز.
- خباط** - ا.ع (خوبات - xubat): شیتی، ده‌ست لیبه‌شاو.
- خباط** - ا. ع (خه‌بات - xebbat): گهرد، تۆز، غوبار.
- خباک** - ا (خه‌باک - xebak): ته‌ویله.
- خبال** - ا. ع (خه‌بال - xebal): ژه‌هری کوشنده، نو‌قستان، رهنج.
- خبایا** - ا.ع (خه‌بایا - xebaya): په‌ناو په‌سیران، هه‌شارگان، نه‌پینییه‌کان، شاراوه‌کان.
- خبب** - مص. ع (خه‌بهب - xebbeb): ره‌وته، غاردان، خیرا رو‌یین، غارغارانی.

- خبث** - مص. ع (خوس - xubs): ناپاکی، ناپاک بوون.
- خبث** - ا. ع (خه بهس - xebes): ناپاکی، گلاوی، بی که لک.
- خبث الحدید** - ا. مر. ع (خه به سول هه دید - xebesul hedîd): وردهی ئاسن، به راده.
- خبث الذهب** - ا. مر. ع (خه به سو ززه هه ب - xebesuzzeheb): خاکه ی زتی، خۆل.
- خبجه** - ا (خه بجه - xebce): ته مرهنده ی.
- خبر** - ا. ع (خه بهر - xeber): هه وال، خه وهر، سالوخ.
- خبراء** - ا. ع (خوبه راء - xubera): پسپوران، شاره زایان، خودان نه زمونان، ساوکه داران.
- خبراور** - ا. ع (خه به رئا قهر - xeber aver): قاسید، سالوخ هینه ر.
- خبرت** - مص. ل. ع (خبیره ت، خوبه ت - xibret, xubret): کارامه یی، شاره زایی.
- خبرچین** - ص. فا (خه بهر چین - xeber çin): جاسوس، شو قار، خه وهر دز، هه وال دز.
- خبردادن** - مص. م (خه به ر داده ن - xeberdaden): ناگادار کردن، خه وهر دان.
- خبردار** - ص. فا (خه به ر دار - xeber dar): خه وهر دار، ناگادار.
- خبردار** - ع. فا (خه به ر دار - xeber dar): ناگادار به، ورابه، خه به ر دار.
- خبرداشتن** - مص. ل (خه به ر داشته ن - xeber daşten): ناگادار بوون.
- خبرشدن** - مص. ل (خه به ر شوده ن - xeber şuden): ناگادار بوون.
- خبرکردن** - مص. م (خه به ر که رده ن - xeber kerden): ناگادار کردن.
- خبرکش** - ص. فا (خه به ر که ش - xeber keş): جاسوس، شو قار، هه وال دز، خه وهر دز.
- خبرگزار** - ص. فا (خه به ر گوزار - xeber guzar): هه وال نیتر، په یامنیتر.
- خبرگزاری** - ا. مص (خه به ر گوزاری - xeber guzarî): ئاژانس، هه وال گوزار.
- خبرنگار** - ص. فا (خه به ر نیگار - xeber nigar): په یامنیتر، هه وال نیتر، هه وال نویس.
- خبره** - ص. ع (خوبه - xubre): شاره زان، کارامه، خوبه و به لده.
- خبز** - ا. ع (خوبز - xubz): نان.
- خبز** - مص. م. ع (خه بز - xebz): نان کردن، نان دان.
- خبز الطابق** - ا. مر. ع (خوبزوت تابه غ - xubzut tabex): نان ساجی.
- خبزدو** - ا (خه به زدو - xebezdû): گوخلکه ره، گوخلینه.
- خبط** - مص. ل. ع (خه بت - xebt): تیکه ل کردن، هه لده کردن، خوار رو بیشتن، سه هو کردن.
- خبک** - ا (خه به ک - xebek): هه ناسه ته نگی، خه پله، کولیره ی نه ستور، خه پکه.
- خبک** - ا (خه بک - xebk): ته ویله ی ره شه و لاخ و چاره وییان.
- خبل** - مص. م. ع (خه بل - xebel): شیت بوون، تیکچوون، دین بوون.

خبڼ - مص.م - ع (خه بن - xebn): قارس
 كړدنی جل.
خبڼیدن - مص.م (خه به نیدنه -
 xebenîden): خه وانندن، كړدنه خه و،
 نووانندن.
خبوگ - ص (خه بوگ - xebûk):
 مه حكه م، قايم، پایه دار.
خبه - ص (خه به - xebe): خه فه.
خبه - ا.ع (خوبه - xubbe): گولاوی كه
 گیای له دهور روابی.
خبه - ا (خوبه - xubbe): خاكشیر،
 رووه كیكه.
خبی - ص.ع (خه بی - xebî): په نهانی،
 په نهان كراو، فه شارتی.
خبیئه - ص.ع (خه بیئه - xebî'e):
 په نهان كرده، شاره وه.
خبیث - ص.ع (خه بیس - xebîs):
 پیس، گلاو، دلر هس.
خبیثه - ص.ع (خه بیسه - xebîse):
 پیس، گلاو، (بومی).
خبیدن - مص.ل.خه بیدنه - xebîden):
 مات بوون، بیدنه نگ بوون، خاموش بوون.
خبیر - ص.ع (خه بیر - xebîr): پسپوزر،
 شاره زاو كارامه، نه زموندار.
خبیز - ا.ع (خه بیز - xebîz): نانی
 برژاو، نانه ولا، نان تیتوشه.
خبیص - ا.ع (خه بیس - xebîs): حه لوی
 خورما.
خپاك - ا (خه پاك - xepak): ته ویله.
خپچه - ا (خه پچه - xepçe): ته ركه،
 شول، شولك.
خپك - ا (خه پهك - xepək): خه پله نان،
 كولیږه ی نه ستور، خه پكه.

خپله - ص (خه په له - xepele):
 خه په توله، كوله بڼه ی قه له و.
خپه - ص (خه په - xepe): خه فه،
 بیدنه نگ.
خپیدن - مص.ل (خه پیدنه -
 xepîden): خه فه بوون، بیدنه نگ بوون..
ختار - ا (خه تار، خوتار -
 xetar, xutar): بژار، بژار كړدنی باخ و
 كشتوكال له گیاهه له.
ختار - ص.ع (خه تار - xettar):
 غه ددار، فریوډه ر، خاپینوك.
ختال - ص.ع (خه تال - xettal):
 غه ددار، فیلتباز، ده سپر و فریوډه ر.
ختام - ا.ع (خیتام - xitam): کوتایی،
 نه نجام، دو ماهی، بڼه تا.
ختان - ا.ع (خیتان - xitan): خه ته نه،
 سونه تکریدن.
ختفرج - ا (خه تفرج - xetfrec): جوړه
 رووه کیكه وه كو سه وزه ده خوری.
ختل - مص.م - ع (خه تل - xetl):
 فریوډان، خاپانندن.
ختلان - مص.م - ع (خه تلان - xetlan):
 فریوډان، هه له خه له تانندن، ته فرده دان.
ختم - مص.م - ع (خه تم - xetm): خه تم
 كړدن، ته واو كړدن، خوتیندنه وه ی هه موو
 قورئان.
ختن - ا.خ (خوته ن - xuten): ناوی
 كوئی به شپك له توركستانی چینه كه
 مسکی به ناوبانگه.
ختن - ا.ع (خه تن - xeten): زاوا،
 میږدی كچ، میږدی خوشك، خه زور، ژن
 برا.
ختن - مص.م - ع (خه تن - xetn): برین،

- خه تهنه کردن. **ختنبر** - ص (خه تهن بهر - xeten ber):
 لاتنی که لافی دهولمه نندی لی بدا، لات و له ویر.
ختو - ا (ختو - xutû): عاج.
ختور - ص. ع (خه تور - xetûr): فریودهر.
خشم - ا (خه سئم - xes'em): شیر.
خشم - ص. ع (خه سیم - xesim): لوت پان، گوی پان و نه ستور.
خسیم - ا. ع (خه سیم - xuseym): ناوه بو پیاوانی عه ره ب.
خسیم - ا. ع (خه سیم - xesîm): قوزی گوره و درشت.
خج - ا (خوج - xuc): جوړه دره ختیکه.
خجاره - ص (خوجاره - xucare): کهم، کیماسی.
خجالت - ا (خه جالت - xecalet): خه جالت، شهرم، حیا، شهرمه زاری.
خجالت کشیدن - مص. ل (خه جالت که شیدن - xecalet keşîden): شهرمه زار بوون، خه جالت بوون.
خجسته - ص (خوجه سته - xuceste): موباره ک، پیروز، باش.
خجسته - ا (خوجه سته - xuceste): گولی هه همیشه به هار.
خجسته پی - ص. مر (خوجوسته پی - xucuste pey): قه دهم وه خیر، پی به خیر.
خجسته دم - ص. مر (خوجوسته دم - xucuste dem): موباره ک نه فهس، دهم و نفوس به خیر.
خجسته رو - ص. مر (خوجوسته رو - xuceste ru): رو و خوش.
خجسته روز - ص (خوجوسته روز - xucuste ruze): به خته وهر.
خجسته سرای - ص (خوجوسته سرای - xucuste seray): مالی به خیر و رزق و روزی.
خجسته طالع - ص (خوجوسته تالی - xucuste tali): به تالغ، به شانس، به به خت.
خجسته فرجام - ص (خوجوسته فه رجام - xucuste fercam): ئاقیبهت خیر، ئاخر خیر.
خجک - ا (خه جهک - xecek): له که، نیشانه، خال.
خجکول - ا (خه جکول - xeckul): که شکول.
خجل - مص. ل. ع (خه جهل - xecel): تهریق بوونه وه.
خجل - ص. ع (خه جیل - xecil): شهرمه زار، شهرمه نده، تهریق.
خجلت - ا (خیجلت - xiclet): شهرمه زاری.
خجلت اور - ص. فا (خیجلت ئاقر - xiclet aver): شهرم هین، مایه ی شهرمه زاری.
خجلت زده - ص (جیجلت زده - xiclet zede): شهرمه زار.
خجل رو - ص (خه جیل رو - xecil ru): شهرمن، شهرمنوک.
خجل سار - ص (خه جیل سار - xecil sar): شهرمه زار.
خجو - ا (خجو - xucû): کلاوکوره، کلاونه.

- خجیدن** - مص. ل (خه جیده‌ن - xecîden): کۆبوونه‌وه، تیکه‌ل بوون.
- خجیر** - ص (خوجیر - xucîr): باش، چاک، په‌سند، جوان، قشت.
- خد** - ا.ع (خه‌دد - xedd): گۆنا، روومه‌ت، روخسار.
- خدا** - ا (خودا - xuda): خوا، خولا، یه‌زدان، خودان، خاوه‌ن.
- خداب** - ص.ع (خه‌دداب - xeddab): که‌زاب، درۆزن.
- خدا بیامرز** - ص.مر (خودا بیامورز - xuda bîyamurz): خوا لئی خۆشبوو، مهرحوم، ره‌حمه‌تی، شادره‌وان.
- خداپرست** - ص.فا (خودا په‌ره‌ست - xuda perest): خواپه‌ره‌ست، دیندار.
- خدا پسند** - ص.مف (خودا په‌سه‌ند - xuda pesend): کـاری باش، قسه‌یه‌ک یان کارتیک که خوا پیتی خۆش بی.
- خدا ترس** - ص.فا (خودا ته‌رس - xuda ters): دیندار، له خوا ترس.
- خداجو** - ص.فا (خودا جو - xuda cû): عه‌ودالی خواناسی.
- خدا حافظ** - ا.مر (خودا هافیز - xuda hafiz): به‌دوعا، خوا حافیز، مالتاوا، هه‌لوه‌دا.
- خداداد** - ص.مف (خودا داد - xuda dad): شتیک که خوا دابیستی، خوادای.
- خداش** - ا.ع (خیداش - xidaş): روشن.
- خدا شناس** - ص.فا (خودا شیناس - xuda şinas): خواناس، یه‌کتاپه‌ره‌ست.
- خداع** - مص. م - ع (خیدا - xida'): خه‌له‌تانندن، خاپاندن.
- خداع** - ص.ع (خه‌ددا - xedda'): فریوکار، فیلباز، زۆر فیلباز.
- خداگیر** - ص.مف (خودا گیر - xuda gîr): خواگرتوو، که‌سیتیک که خوا غه‌زه‌وی لیگرتیی.
- خدام** - ا.ع (خوددام - xuddam): خزمه‌تکاران، نوکه‌ران، خولامان.
- خدانخواستنه** - (خودانه‌خاسته - xuda nexaste): خوانه‌خواستنه، خوانه‌کرده.
- خدانگهدار** - (خودانیگه‌هدار - xuda nighdar): خودا ناگادارت بی، خوا حافیز.
- خداوند** - ا.مر (خودا‌قسه‌ند - xuda vend): یه‌زدان، خودان، خاوه‌ن، ساحیب، خوا.
- خداوندگار** - ا.مر (خودا‌قسه‌ندگار - xuda vendgar): یه‌زه‌زدان، په‌روه‌ردگار، خاوه‌ن، پاشا.
- خدایا** - (خودایا - xudaya): ئه‌ی خوایه.
- خدایگان** - ا.ص (خودایگان - xuday gan): یه‌زدان، خوا، پاشای گه‌وره، خاوه‌ن.
- خدر** - ا.ع (خیدر - xidr): په‌رده، حه‌ره‌م سه‌را، عه‌با.
- خدر** - مص. ل - ع (خه‌ده‌ر - xeder): سړیوون.
- خدر** - ص.ع (خه‌دیر - xedir): سړی، سست.
- خدر** - ا.ع (خه‌ده‌ر - xeder): تاریکی، تاریکی شه‌و، شوینی تاریک.

خدمه - ا.ع (خهدهمه - xedeme):
 خرخال، سهجل، پاوانه، خرپونه وهی
 خه لکی، خزمه تکاران.
خدن - ا.ع (خیدن - xidn): دؤست، یارو
 هاوده م.
خدنگ - ا.ع (خهدهنگ - xedeng):
 درهختی گهز، نینه، تیری راست و درپیش،
 تیری خهدهنگ؛ نهو تیرهیه که له درهختی
 خهدهنگ دروست کرابی.
خدو - ا.ع (خودو - xudû): تف، به لغم م.
خدود - ا.ع (خودود - xudûd): گونا،
 روومهت، گووپ.
خدور - ا.ع (خودور - xudûr): پهرده،
 ههره م سهرا، عهبا.
خدوش - ا.ع (خودوش - xudûş): جی
 برین، روشن.
خدوع - ص.ع (خهدهو - xedû):
 خاپینۆک، دهستبر، خهله تینه، فربودر.
خدوک - ا.ص (خهدهوک - xedûk):
 په ریشان، ره نجاو، تۆران و توره بوون،
 هه سودی و به غیلی.
خدیح - ا.ص (خهدهیح - xedîc): بیچوه
 وشتری یان ههر چوار پایه کی دی که بهر له
 تهواو بوونی ماوهی حمل له دایک بیی.
خدیش - ا.ص (خهدهیش، خودیش -
 xedîş, xudîş): کویتخا، گه وره ی مال،
 که بیانۆ، خاتوونی مالتی، پاشا.
خدیهه - ا.ع (خهدهیهه - xedî'e): فیتل،
 تهله که، حيله.
خدیو - ا.ص (خهدهیث - xedîv): خوا،
 پاشا، میر، والی، گه وره ی قهوم.
خذلان - مص.م - ع (خهزلان، خیزلان -
 xezlan, xizlan): پشت تی کردن،

خدرت - ا.ع (خودرهت - xudret): چپه
 تاریکی، تاریکی نه نگوسته چاو.
خدرک - ا.ع (خهدهرک - xedrek):
 سه ره بزووت، کلۆ خه لۆزی سوتاو.
خدره - ا.ع (خودره - xudre): پزیسکی
 تاگر، ورده.
خدش - مص.م - ع (خهدهش - xedş):
 روشاندن.
خدش - ا.ع (خهدهش - xedş): شوینی
 برین و زام.
خدشه - ا.ع (خهدهشه - xedşe): گومان،
 روشن.
خدعه - ا.ع (خودئه - xud'e): حيله،
 فیتل، گزی.
خدک - ا.ع (خهدهک - xedek): پرد.
خدم - ا.ع (خهدهم - xedem):
 خزمه تکاران، دهست و پیوه ندان.
خدمت - مص.ل - ع (خیدمهت -
 xidmet): خزمه تکردن، نوکهری،
 غولامی.
خدمتانه - ا.مر (خیدمه تانه -
 xidmetane): خزمه تانه، ههقی
 خزمهت، دیاری.
خدمتکار - ا.مر (خیدمه تکار -
 xidmetkar): خزمه تکار، نوکهر،
 خولام.
خدمتگر - ا.ص (خیدمه تگر -
 xidmetger): خزمه تکار.
خدمتگزار - ا.ص (خیدمهت گوزار -
 xidmet guzar): خزمه تگوزار،
 که سیک که له دهزگایه ک یان له
 دایه ریه کدا کار بکات، میهره بان، دلسۆز،
 بهرهم.

- دهست هه‌لگرتن له هاوکاری که‌سیک، داماوی، نائومییدی، نوشووستی. **خذول** - ص. ع (خه‌زول - xezûl):
 ئه‌وپه‌پری نائومییدی.
- خر** - ا (خه‌ر - xer): که‌ر، گویدریتژ، چوار پی.
- خر** - ا (خه‌ر - xer): هه‌ر شتیکی زه‌لام و گه‌وره‌و ناهه‌موار.
- خر** - ا (خه‌ر - xer): قوره‌لیته.
- خر** - ا. ع (خیر - xir): گه‌رو، قورگ، ئه‌وک.
- خرائب** - ص. ع (خه‌رائیب - xera'ib): ویرانه، خه‌رابه.
- خرائد** - ا. ع (خه‌رائید - xera'id): مرواری نه‌سمراو.
- خراب** - ص. ع (خه‌راب - xerab): ویران، مه‌ستی مه‌ست.
- خراب اباد** - ا. مر (خه‌راب اباد - xerab abad): دنیا، ئه‌م دنیا‌یه.
- خرابات** - ا (خه‌رابات - xerabat): خه‌رابات، مه‌یخانه، له زاراوه‌ی سو‌فیاندا بریتیه له پله‌وپایه‌ی خه‌راپیوون و نابودی خووی نه‌فسانی و حه‌یوانی، ئه‌و شوپینه‌ی که سو‌فیان تیاپیدا ده‌گه‌نه‌خواو به‌باده‌ی وه‌حده‌ت سه‌رمه‌ست ده‌بن.
- خراب شدن** - مص. ل (خه‌راب شوده‌ن - xerab şuden): ویران بوون، نابود بوون، مه‌ست بوون.
- خرابکار** - ص. فا (خه‌رابکار - xerab kar): خه‌راوکار، ویرانکار.
- خراب کردن** - مص. م (خه‌راب که‌رده‌ن - xerab kerden): ویران کـردن، تیکدان.
- خرابه** - ا. ع (خورابه - xurabe): کون، کونی دهرزی، هه‌ر کونیتیکی خری.
- خرابه** - ا. ص (خه‌رابه - xerabe): ویرانه، خه‌رابه.
- خراتین** - ا (خه‌راتین - xeratîn): جو‌ره کرمیکه.
- خراج** - ا. ع (خه‌راج - xerac): باج، باجی که له‌سه‌ر زه‌وی و به‌روبوومی کشتوکالی وه‌رده‌گیریته.
- خراج** - ا. ع (خوراج - xurac): دو‌مه‌ل، زیپکه.
- خراج** - ص. ع (خه‌راج - xerac): ده‌ست بلاو و خه‌رجکار، پیماوی زور زیره‌ک و به‌فیل.
- خراجگزار** - ص. فا (خه‌راج گوزار - xerac guzar): خه‌راج دهر، باجده‌ر.
- خراخه‌ر** - ا (خه‌راخه‌ر - xeraxer): پرخه‌پرخ.
- خه‌راه** - ا (خه‌راهه - xerare): هه‌نسکدان.
- خه‌راز** - ص. ع (خه‌راز - xeraz): ورده‌فروش، خه‌راز، زه‌نگیانه فروش.
- خه‌رازی** - ا. ص (خه‌رازی - xerazî): مت و مورو فروش، ورده‌واله‌فروش.
- خه‌راس** - ا. مر (خه‌راس - xeras): که‌ری ئاشی، که‌ری که به‌رداش ده‌گیترئ.
- خه‌راس** - ا. ص. ع (خه‌راس - xeras): کوپه‌و کوپه‌له‌فروش، کوپه‌ساز.
- خه‌راسانی** - ص. ن (خه‌راسانی - xurasanî): خه‌راسانی، خه‌لکی خه‌راسان.
- خه‌راش** - ا (خه‌راش - xeraş): روشن.
- خه‌راشانندن** - مص. م (خه‌راشانندن - xeraşannden): روشن.

xeraşanden): روشناندن.

خراشه - ا.ع (خوراشه - xuraşe): ههقی کهم، ئەوهی له ئەنجامی تاشینی شتییک بوهری، تەراشه.

خراشیدن - مص.م (خهراشیدنه - xeraşîden): روشناندن، زامدارکردن.

خراشنده - ا.فا (خهراشه‌نده - xeraşende): روشینه‌ر.

خراشیده - ا.مف (خهراشیده - xeraşîde): روشاو.

خراص - ص.ع (خه‌راس - xeras): زۆر درۆزن، فشه‌که‌ر.

خراط - ص.ع (خه‌رات - xerat): خه‌رات، دارتاش، که‌سیک شتی دارین دروست بکات.

خراطت - ا.مص.ع (خه‌راته‌ت - xeratet): پیشه‌ی خه‌راتی.

خراطیم - ا.ع (خه‌راتیم - xeratîm): لمۆزی فیل، سه‌رانی قه‌وم.

خراطین - ا.ع (خه‌راتین - xeratîn): جوړه کرمیکی سوری درپژه.

خرافات - ا.ع (خورافات - xurafat): ئەفسانه، قسه‌بین بیهوده‌و بی‌بنج و بناوان.

خراک - ا (خه‌راک - xerak): پرخه‌پرخ، خنکه‌خنک.

خرام - ا (خیرام، خه‌رام، خورام - xiram, xeram, xuram): له‌نجه‌ولار، له‌نجه‌له‌رووی نازو و یقارو جوانیه‌وه، مژده.

خرامان - ص.فا (خیرامان - xiraman): ریتکردن به‌لارو له‌نجه‌وه‌ه‌ه‌واو فیه‌زه‌وه، خه‌رامان، له‌نجه‌ولار.

خرامش - ا.مص (خورامیش - xuramîş): رویشتنی به‌له‌نجه‌ولار.

خرامیدن - مص.ل (خورامیدنه - xuramîden): روینی به‌له‌نجه‌ولار.

خرامین - ا (خه‌رامین - xeramîn): له‌ورگه.

خراڤار - ا (خه‌رئه‌نبار - xerenbar): ناژاوه، ئەو تاوانبارە‌ی به‌ره‌و پشت سواری که‌ری ده‌که‌ن و بۆ په‌ندو عیبه‌رت به‌شاریا ده‌گپن.

خراهین - ا (خه‌راهین - xerahîn): جوړه کرمیکه.

خرایط - ا.ع (خه‌رایت - xerayît): نه‌خشه.

خرب - مص.ل - ع (خه‌رب - xerb): سمینی گوئ، ویتراکردنی مال.

خرب - ص.ع (خه‌رب - xerib): ویران، کاول، خه‌رابه.

خربا - ص.ع (خه‌ربا - xerba): ژنی گوئ کونکراو.

خربات - ا.ع (خه‌رببات - xeribat): ویرانه، کاوله.

خربار - ا.مر (خه‌ربار - xerbar): خه‌ربار، باری که‌ریتک، خه‌روار.

خربان - ا.ص (خه‌ربان - xerban): که‌ره‌وان، ولا‌خدار.

خربز - ا (خه‌ربوز - xerbuz): خه‌ربوزه، کاله‌ک، شوتی.

خربزه - ا (خه‌ربوزه - xerbuze): کاله‌ک، گوندۆر.

خربزه روباه - ا.مر (خه‌ربوزه‌ی روباه - xerbuzey rûbah): گـوژالک، ته‌حله‌سیتف، کاله‌که‌مارانه.

- خریزه‌زار** - ا.مر (خه‌ریوزه‌زار - xerbuze zar): بیستانی کاله‌ک.
- خریبت** - ا.مر (خه‌ریه‌ت - xerbet): مراوی گه‌وره، که‌ره پیاوی قه‌شمه‌ر.
- خریق** - ا.ع (خه‌ریه‌غ - xerbex): جوّره رووه‌کیکه.
- خربله** - ا (خه‌ریه‌له - xerbele): چه‌رخ، چه‌رخ‌ی بیر.
- خربنده** - ا.ص (خه‌ریه‌نده - xerbende): چاره‌وی داری، ولاغدار، که‌ره‌وان، مه‌یته‌ری ولاخان.
- خربواز** - ا (خه‌ریبشاز - xerbivaz): شه‌مشه‌مه‌کویره.
- خربوز** - ا (خه‌ریوز - xerbûz): شه‌مشه‌مه‌کویره، شه‌مشه.
- خربه** - ا.ع (خوریه - xurbe): کون، کونی ده‌رزی، هه‌ر کونیکی خری.
- خربه** - ا.ع (خه‌ریبه - xeribe): ویرانه، شوینی کاول، خه‌رايه.
- خربیواز** - ا (خه‌ریبشاز - xerbivaz): شه‌مشه، شه‌مشه‌مه‌کویره.
- خریا** - ا.مر (خه‌ریا - xerpa): دنگه، پایه، کۆله‌که‌ی داریان ناسن.
- خریشته** - ا.مر (خه‌ریپوشته - xerpuste): ته‌په، تاق و هه‌یوان، خییوت، جوّره زری‌یه‌که.
- خرت** - ا.ع (خورت، خه‌رت - xurt, xert): کون، کونی سوژن، کونی ده‌رزی.
- خرتال** - ا (خه‌رتال - xertal): گاوسی پری زیرو، قینتار.
- خرت و پرت** - ا.مر - عا (خیرتو پیرت - xirtû pirt): شیره‌و پیره‌ی که‌م به‌ها، سیپال.
- خرج** - ا (خه‌رج - xerc): باج، هه‌قی کار و زه‌حمه‌ت.
- خرج** - ا.ع (خورج - xurc): خورج، خورجین، هه‌گبه‌ی به‌ن.
- خرجسته** - ا (خه‌رجه‌سته - xerceste): قه‌رقه‌شه، که‌سیک له‌تایفه‌یه‌ک نه‌بی و خو‌ی به‌یه‌کیک له‌وان بزانی یان دابنی.
- خرجی** - ا.ع (خه‌رجی - xercî): خه‌رجی، مه‌سره‌فی رۆژانه.
- خرجین** - ا (خورجین - xurcîn): خورج، هه‌گبه‌ی به‌ن.
- خرچال** - ا.مر (خه‌رچال - xerçal): قاز.
- خرچنگ** - ا.مر (خه‌رچه‌نگ - xerçeng): قرژال، قرژانگ، یه‌کیکه له‌بورجه‌کانی سال.
- خرخاکی** - ا.مر (خه‌رخاکی - xerxakî): جوّره میروویه‌که.
- خرخجیون** - ا (خورخوجی‌شه‌ن - xurxucîven): کابوس، میترده‌زمه، موته‌که، شه‌وگ.
- خرخر** - ا (خورخور - xurxur): پرچه‌پرخ.
- خرخر** - ا (خیرخیر - xirxir): خره‌خری.
- خرخر** - ا.ع (خه‌رخه‌ر - xerxer): خو‌ری تاو، گقه‌ی با.
- خرخره** - ا (خیرخیره - xirxire): قورقوراگه، گه‌رو، نه‌وک.
- خرخسه** - ا (خه‌رخه‌سه - xerxese): گیانله‌به‌ری که‌راوچییان به‌دیاری داوه‌وه دای بنه‌ن تا گیانله‌به‌رانی دی بکه‌ونه داوه‌وه.
- خرخشه** - ا (خه‌رخه‌شه - xerxese): قه‌رقه‌شه، ئازاوه، هه‌راوه‌ه‌نگامه، گینگه‌شه، کیشمانه‌کیش.

خرد- (خیره- xired): ئه قَل، ئاوَهز، هۆش، ئاقس.

خرد- ص (خورد- xurd): ورد، بچووک، که م.

خرد- (خهرد- xerd): قوره لیته، سیانکه.

خرداد- (خورداد- xurdad): مانگی سیتییه می سالی هه تاوی، مانگی دوایی به هار.

خردادگان- ا. مر (خوردادگان- xurdadgan): جه ژنیکی کۆنی فارسه کانه.

خردانگارش- ص. مر (خوردننگارش- xurd ingariş): وردبین، چاوته ننگ، کورت بین.

خردپیشه- ص. مر (خیره دپیشه- xired pişe): ئاقل، به ئاوَهز، به هۆش، زیره ک.

خردسال- ص. مر (خوردسال- xurd sal): مندال، کورپان کچی که متر له پینج سالان.

خردک- ص (خوردک- xurdek): که م.

خردک نگرش- ص (خوردک نیگه ریش- xurdek nigeriş): کورتبین، چاو ته ننگ.

خردل- (خهردل- xerdel): خه رته له، جوژه روه کیکه گه لاکانی له گه لای تور ده چیت و تامی تفته.

خردل- ص. مر (خهردیل- xerdil): ترسنۆک، قه له زراو.

خردله- ا. ع (خهردله- xerdele): خه رته له.

خردمند- ص (خیره دممه ند- xiredmend): هوشیار، به ئاوَهز، به هۆش، خودان ئه قَل، ئاقسدار.

خردمندانه- ق (خیره دممه ندانه- xired mendane): ئاقلانه.

خردنگاری- ا. مص (خوردنیگاری- xurd nigari): میکروگرافی.

خردنگرش- س (خوردنیگه ریش- xurd nigariş): وردبین، به سه رنج.

خردور- ص (خیره ده قهر- xiredver): ئاقل، به ئاوَهز، به هۆش.

خرده- ا. ص (خورده- xurde): ره خنه، ورد، که م، ئیراد، په لکه زتیرینه، پزبسکی ئاگر.

خرده اوستا- ا. مر (خورده ئاقیستا- xurde avista): یه کیکه له کتیبه ئاینییه کانی زهرده شتیان و بریتییه له دو عاو کورته نویتز که ههر زهرده شتییه ک له کاتی نویتزی روژانه دا ده یخوتینی.

خرده بین- ص. فا (خورده بین- xurdebîn): وردبین، زیره ک، تیشسه رنج، عه بیگر، به ئیعتراز.

خرده پا- ص (خورده پا- xurdepa): کاسی ده ستگیترو که م مایه، جووتیاریک که زهوی و زاری که می هه بی.

خرده حساب- ا. مر (خورده حساب- xurde hisab): ورده حه ساو، قهرزی که م.

خرده دان- ص. فا (خورده دان- xurdedan): زیره ک، زانا.

خرده ریز- ا. مر (خورده ریز- xurde riz): پاشماوهی ههر شتیک، ورده شت، شتی وردو که م به هاو په راگه ندهو بیتهوده.

خرد- (خیره- xired): ئه قَل، ئاوَهز، هۆش، ئاقس.

خرد- ص (خورد- xurd): ورد، بچووک، که م.

خرد- (خهرد- xerd): قوره لیته، سیانکه.

خرداد- (خورداد- xurdad): مانگی سیتییه می سالی هه تاوی، مانگی دوایی به هار.

خردادگان- ا. مر (خوردادگان- xurdadgan): جه ژنیکی کۆنی فارسه کانه.

خردانگارش- ص. مر (خوردننگارش- xurd ingariş): وردبین، چاوته ننگ، کورت بین.

خردپیشه- ص. مر (خیره دپیشه- xired pişe): ئاقل، به ئاوَهز، به هۆش، زیره ک.

خردسال- ص. مر (خوردسال- xurd sal): مندال، کورپان کچی که متر له پینج سالان.

خردک- ص (خوردک- xurdek): که م.

خردک نگرش- ص (خوردک نیگه ریش- xurdek nigeriş): کورتبین، چاو ته ننگ.

خردل- (خهردل- xerdel): خه رته له، جوژه روه کیکه گه لاکانی له گه لای تور ده چیت و تامی تفته.

خردل- ص. مر (خهردیل- xerdil): ترسنۆک، قه له زراو.

خردله- ا. ع (خهردله- xerdele): خه رته له.

- خرده‌شناس** - ص.فا (خورده شیناس - xurde şinas): وردبین، زیره‌ک، به سه‌رنج.
- خرده‌فروش** - ص.فا (خورده فروش - xurde frûş): ورده فروش، تاک فروش، ورده‌واله فروش.
- خرده‌کار** - ص.مر (خورده‌کار - xurdekar): که‌سیتک که کاری بچووک نه‌نجام بدات. هونه‌رکار، ورده‌کار.
- خرده‌گاه** - ا.مر (خورده‌گاه - xurdegah):
- خرده‌گرفتن** - مص.م (خورده‌گیرفته‌ن - xurde giriften): عه‌یب گرتن، ره‌خنه‌گرتن.
- خرده‌گیر** - ص.فا (خورده‌گیر - xurdegîr): ره‌خنه‌گر، عه‌یب‌گر.
- خرده‌مالک** - ا.مر (خورده‌مالیک - xurde malik): ورده‌مولکدار.
- خرز** - مص.ع (خه‌رز - xerz): پیتلاو درو، پینه‌دۆز.
- خرز** - ا.ع (خه‌ره‌ز - xerez): مورو، ملوانکه.
- خرزه** - ا.ع (خه‌ره‌زه - xereze): یه‌ک مورو، زه‌نگیانه.
- خرزه** - ا (خه‌رزیه - xerzih): کپیری درپژو نه‌ستور، نپیره‌که‌رکپیر.
- خرزه‌ره** - ا.مر (خه‌رزهره - xerzehre): جوړه گولتیکه.
- خرزین** - ا.مر (خه‌رزین - xerzîn): جوړه پالانیکه، دارتیکه درپژه له ته‌ویل‌دا ده‌چه‌قینری و زینی نه‌سپی پیتدا هه‌لده‌واسن.
- خرس** - ا (خیرس - xirs): ورچ، هرچ.
- خرس** - مص.ل-ع (خه‌ره‌س - xeres): لال بوون.
- خرس** - ص.ع (خورس - xurs): لال، بی‌زمان.
- خرس** - ا.ع (خه‌رس - xers): کویه‌له‌ی گه‌وره.
- خرساء** - ص.ع (خه‌رسا - xersa): ژنی لال.
- خرسان** - ع (خورسان - xursan): لال، بی‌زمان.
- خرست** - ص (خه‌ره‌ست - xerest): زۆرمه‌ست، سیامه‌ست، لیوان لیو، لیورپژ.
- خرسته** - ا (خیرسته - xiriste): زه‌رو، زالو.
- خرسک** - ا (خیرسه‌ک - xirsek): ورچۆکه، ورچی بچووک، جوړه فه‌رشیتکی توک درپژه، مافوری به‌کولکه.
- خرسک بازی** - ا.مر (خیرسه‌ک بازی - xirsek bazi): ورچ بازی، جوړه گه‌مه‌یه‌که.
- خرسند** - ص (خورسه‌ند - xursend): شادمان، قانیع، رازی.
- خرسنگ** - ا.مر (خه‌رسه‌نگ - xerseng): تل، به‌ردی گه‌وره‌و ناهه‌موار، گابه‌رد، گاشه‌به‌رد، تاویر.
- خرش** - خوروش - xuruş): فریادو هاوار.
- خرش** - مص.ل-ع (خه‌رش - xerş): روشن.
- خرش** - ا.ع (خه‌ره‌ش - xereş): میتش.
- خرش** - ا.ع (خه‌ره‌ش - xereş): کالای بی‌بایه‌خی مال‌ه‌وه.
- خرشاد** - ا (خورشاد - xurşad): خور،

هه تاو.

خرشوف - ا.ع (خورشوف - xurşûf):
جوړه رووه کيکه، کنگری فله نگی.

خرشوم - ا.ع (خورشوم - xurşûm):
لوتی کیتو، کیتوی گه ووره.

خرشه - ا (خه رشه - xerşe): قه رقه شه،
هه راوه ننگامه، گینگه شه.

خرشید - ا (خورشید - xurşîd): خوژ،
هه تاو، روژ.

خرص - مص.م - ع (خه رص - xers):
درؤ کردن، مه زنده بیژی، کردنه وهی میوه له
دره خت.

خرط - مص.م - ع (خه رت - xert):
تاشینی دار، خه راتی.

خرطال - ا (خه رتال - xertal): جوړه
رووه کيکه.

خرطبع - ص.مر (خه رته بع - xerteb):
خوسهر، نه حمه ق، گه وچ، که رته بیعه ت.

خرطوم - ا.ع (خورطوم - xurtûm):
که پو، لمؤزی فیل.

خرغول - ا (خه رغول - xerxûl): جوړه
رووه کيکه.

خرف - مص.م - ع (خه رف - xerf): میوه
چنین.

خرف - مص.ل - ع (خه رف - xeref):
خرف بوون، خه له فان، تیچکچونی نه قل له
پیریدا.

خرف - ص.ع (خه ریف - xerif):
خه ره فاو، خه له فاو.

خرفستر - ا (خه ره فستر - xerefster):
گیانه وهری موزیری وهک: مار، کولاًژدم،
زه ننگه زوره، سیره مووزه.

خرفه - ا (خورفه - xurfe):

جوړه رووه کيکه.

خرق - مص.م - ع (خه رغ - xerx):
دراندن، دادرین، که راماتی نه ولیا.

خرق - ا.ع (خه رغ - xerx):
کون، درز.

خرق - ا.ع (خیره رغ - xirex): خه رقه،
جبهی ده رویتشان.

خرق - ا.ع (خورغ، خه رغ - xurx, xerx):
نه زانی، درشتی،
گه وجیتی.

خرقا - ص.ع (خه رغا - xerxa): ژنی
گیل و نه زان، بای توند.

خرقطان - ا (خه رغه تان - xerxetan):
جوړه رووه کيکه.

خرقه - ا.ع (خیره غه - xirxe): خه رقه،
بالا پویشی ده رویتش و سو فیان.

خرقه انداختن - مص.ل (خیره غه نه نداخته ن -
xirxe endaxten): خه رقه فریدان،
جل به خشین، ئی عتراف کردن به تاوان و
گوناح، ده ست له خو به ردان.

خرقه بازی - ا.مص (خیره غه بازی -
xirxe bazi): جل دادرینی سو فی و
ده رویتشان له کاتی وه جدو حال لیها تندا.

خرقه پوش - ص.فا (خیره غه پوش -
xirxepûş): شری پوش، سو فی، ده رویتش،
خه رقه پوش، سیپال پوش.

خرقه تھی کردن - مص.ل (خیره غه توهی
که رده ن - xirxe tuhi kerden):
مردن، گیان سپاردن.

خرقه سوز - ص.فا (خیره غه سوز -
xirxe sûz): ده رویتشیک که له کاتی
جه زبه و حال لیها تندا خه رقه له بهر خو ی
داکه نی و بیسوتینی.

- خرک** - (خه رهک - xerek):
 چوارپایه یه که له شیوهی کهردا دروست ده کری و وهرزشوانان به سه ریذا باز ده دن.
- خرک** - (خه رهک - xerek): جوړه خورمایه که، خپال.
- خرکار** - ا.ص (خه رکار - xerkar): که سپیک زور کار بکات.
- خرکچی** - ا.ص (خه ره کچی - xerekçi): ولاخدار، که سس که که به کری بدات، خه ربه نده، کهردار.
- خرکهر** - ا.مر (خه کوره - xer kure): جاشک، بیچوه کهر، جاشه کهر.
- خرکمان** - ا.مر (خه رکه مان - xerkeman): که وانی گه وره، جوړه ته له یه که که له که وان ده چیت، بو گرتنی جه قه ل و ریوی و گورگ له سه ری بیان و له ژیر خاکدا ده نریتته وه.
- خرکوف** - ا.مر (خه رکوف - xerkûf): کونده په پوی گه وره، بایه قوش.
- خرگاه** - ا.مر (خه رگاه - xergah): خه رگا، سه راپه رده، ره شمالی گه وره ییایوی گه وره، ناسمان.
- خرگواز** - ا.مر (خه رگواز - xer guvaz): دار گاران.
- خرگور** - ا.مر (خه رگور - xergûr): که ره کپوی.
- خرگوش** - ا.مر (خه رگوش - xergûş): که رویشک.
- خرگوشک** - (خه رگوشه ک - xergûşek): که رویشکی بچووک، جوړه رووه کیکه.
- خرگه** - ا.مر (خه رگه ه - xergeh): خه رگا، خیتوه تی گه وره، سه راپه رده،
- ناسمان.
- خرم** - مص.م (خه رم - xerm): کونکردن، برین.
- خرم** - ص (خوړم - xurem): شادومان، خوښ، ته پرتازه.
- خرما** - (خورما - xurma): خورما.
- خرمابن** - ا.مر (خورمابون - xurmabun): بڼه خورما.
- خرماخرک** - ا.مر (خورما خه رهک - xurma xerek): درک.
- خرماستان** - ا.مر (خورماسیتان - xurma sitan): باخی دارخورما، نه خلستان.
- خرمالو** - (خورمالو - xurmalû): خورمالو، به ری داریکه له ته ماته ده کا.
- خرم باش** - ا.مر (خوړم باش - xurem baş): په رده دار، ده رگاوان.
- خرمدان** - ا.مر (خوړم دان - xuremdan): جانتا، هه مانه.
- خرم دل** - ص.مر (خوړم دیل - xurem dil): دل خوښ، شادومان، خوښحال، به که یف، که یفساز.
- خرم دینان** - ا.مر (خوړم دینان - xurem dînan): په پیره وانی بابه کی خوړه می یان خوړم دین که له سه رده می مأمون و موعته سه مدا له تازه ریایجان هه ستان و ده یانویست ئیران له ده سستی خه لیفانی عه باسی ده ریبتن، نه مانه خوړه مییه و بابه کییه و سورپوشانیانیش پی ده گوترا.
- خرمک** - (خه رمه ک، خورمه ک - xermek, xurmek): مورویه کی رهش و سپیبه بو چاوه زار له گه ردنی مندال

- ده‌کرتیت، چاوه‌زار. **خرمگاه** - ا.مر (خوپره‌م‌گ‌گ‌ا‌ه - xuremgah): خه‌رگا، خیتوتی‌گه‌وره، میت‌رگوزار.
- خرمگس** - ا.مر (خه‌رمه‌گه‌س - xermeges): خه‌ره‌نگیتز، میتسه‌که‌رانه، که‌رمؤز.
- خرمن** - ا (خه‌رمه‌ن - xermen): خه‌رمان.
- خرمن** - ا (خه‌رمه‌ن - xermen): خه‌رمانه‌ی مانگ.
- خرمن پا** - ص.فا (خه‌رمه‌ن پا - xermenpa): نیگابانی‌خه‌رمان، پاسه‌وانی‌خه‌رمان.
- خرمنج** - ا.مر (خه‌رمونج - xermunc): خه‌ره‌نگیتز، میتسه‌که‌رانه.
- خرمن کوب** - ا.مر (خه‌رمه‌ن کوب - xermen kûb): جه‌نج‌ه‌ر، خه‌رمانکوت.
- خرمنگاه** - ا.مر (خه‌رمانگاه - xermangah): خه‌رمانجار، شویتن خه‌رمان.
- خرمن گدا** - ص.مر (خه‌رمه‌نگه‌دا - xermen gedaa): گه‌دای‌سه‌ر خه‌رمانان.
- خرموش** - ا.مر (خه‌رموش - xermûş): جرج، رسک.
- خرمه‌ره** - ا.مر (خه‌رموه‌ره - xermuhre): تانه‌ی سه‌رچاو، جؤزه مورویه‌کی‌گه‌وره‌ی سپی‌یان‌شینه‌له‌ملی‌که‌رو‌هیتسترو‌ئه‌سپان‌ده‌کرتیت.
- خرناس** - ا (خورناس - xurnas): پرخه‌پرخ.
- خرنای** - ا.مر (خه‌رنای - xernay): که‌ره‌نای.
- خرنبار** - ا.مر (خه‌ره‌نبار - xerenbar): فیتنه‌و‌ئاژاوه، به‌و‌تاوانباره‌ش‌ده‌گوترتیت‌که‌بو‌عیبره‌ت‌سواری‌که‌ر‌بکری‌و‌به‌شاردا‌بگیت‌درتیت.
- خرند** - ا (خه‌ره‌ند - xerend): ریز، خشتکاری‌چوار‌ده‌وری‌باخچه.
- خرنیش** - ا (خورنیش - xurnîş): پرخه‌پرخ.
- خرنق** - ا.ع (خیرنیغ - xirnix): بیتچوه‌که‌رویتشک.
- خرنوب** - ا (خه‌رنوب - xernûb): خه‌رنوب، خه‌رنوک، جؤزه‌دره‌ختیکه.
- خرو** - ا (خورو - xurû): که‌له‌شیر، که‌له‌باب، دیکل.
- خروار** - ا (خه‌رفار - xervar): خه‌روار، باری‌که‌رتیک.
- خروار** - ا (خه‌رفار - xervar): که‌رئاسا، وه‌کو‌که‌ر.
- خروپف** - ا.مر (خورو پوف - xurûpuf): پرخه‌پرخ.
- خروج** - مص.ل - ع (خوروج - xurûc): ده‌رچوون، یاخی‌بوون.
- خروج** - ا (خوروج - xurûc): که‌له‌شیر، دیکل، که‌له‌باب.
- خرور** - ا.مر (خه‌ره‌ره‌ر - xerver): چاره‌ویدار، ولا‌خدار، که‌ردار.
- خروس** - ا (خوروس - xurûs): که‌له‌باب، دیکل.
- خروس خوان** - ا.مر (خوروس‌خان - xurûs xan): گه‌ردی‌به‌یانی، کاتی‌که‌له‌شیر‌خوتندن.

- خروسک** - (خوروسهک - xurûsek): که له شپیری بچووک، جوژه نه خویشییه که، کوکه ره شه، میتکه، سیسرک.
- خروسک** - (خوروسهک - xurûsek): سیسرک.
- خروس کولی** - ا. مر (خوروس کولی - xurûs kuwlî): جوژه بالنده یه کی کتوبیه له که له شپیر ده چیت.
- خروسه** - (خوروسه - xurûse): میتکه ی قوز، کورکه، قیتکه.
- خروش** - (خوروش - xurûş): هه راوه ننگامه، هات و هاوار و توره بوون.
- خروشیدن** - مص. ل (خوروشیدن - xurûşîden): هاوار کردن، خرۆشان.
- خروشنده** - ا. فا (خورشه نده - xurûşende): خروشاو، هات و هاوار کهر.
- خروع** - ا. ع (خیرقهء - xirve'): گه رچه ک، گه نه گه رچه ک.
- خروع** - ص. ع (خه روءء - xerû'): ژنی به دن نهرم و شل.
- خروف** - ا. ع (خه روف - xerûf): به رخی نپیر.
- خروق** - ا. ع (خه روع - xerûx): کون، درز، شفق.
- خروه** - (خوروه - xurûh): دیکل، پۆپنه ی که له شپیر.
- خروهک** - (خوروهک - xurûhek): مه رجان.
- خروهه** - (خوروهه - xurûhe): پا داو، بالنده یه که راوچی له نزیکی داو دایده نئی تا بالنده ی دی به هۆی ئه وه وه بیتن و بکه ونه داوه وه.
- خروپله** - (خه رقیله - xervîle): دهنگی گریانی بهرز، هاواری بهرز.
- خره** - (خه ره - xere): قوره لیتنه ی لینج.
- خره** - (خه ره - xere): ریز، چین.
- خره** - (خوره - xure): نور، تیشک، روناک، بهش.
- خره** - (خوره - xure): پرخه پرخ.
- خره** - (خوروه - xuruh): دیکل، که له باب، که له شپیر.
- خرید** - ا. مص (خه رید - xerîd): کرین، سه نندن.
- خریدار** - ص. فا (خه ریدار - xerîdar): کپیار، مشتته ری، سه نیار.
- خیریدن** - مص - م (خه ریده ن - xerîden): کرین، سه نین، سه نندن.
- خرنده** - ا. مف (خه ره نده - xerende): کپیار، سه نیار.
- خریده** - ا. مف (خه ریده - xerîde): کپراو، سه نپردراو.
- خریده** - ص. ع (خه ریده - xerîde): مرواری نه سمر او، کچۆله ی نه بالتق، کچۆله ی به شهرم و حه یا.
- خریر** - ا. ع (خه ریر - xerîr): خوره ی ئاو، گقه ی با، پرخه پرخ.
- خریش** - (خه ریش - xerîş): روشن.
- خریش** - ا. ص (خه ریش - xerîş): گه پچار، قه شمه ر، ریشخه ن.
- خریشیدن** - مص. م (خه ریشیدن - xerîşîden): روشنندن.
- خریشده** - ا. مف (خه ریشیده - xerîşîde): روشاو.
- خریطه** - ا. ع (خه ریته - xerîte): جانتا،

نه خشه‌ی جوگرافیا، فیشه‌کدان.

خریج - ص.ع (خه‌ریء - xerî') : لاواز، سست، بنییس.

خریف - ا.ع (خه‌ریف - xerîf) : پایز، خه‌زان.

خریق - ا.ع (خه‌ریخ - xerîx) : ناوهرۆ، بای توندو سارد، زهوی نزم، زاری دۆل.

خز - ا.ع (خه‌ز - xez) : خه‌ز، کورپه‌ش، جۆره گیانه‌وه‌ریکه له‌تیره‌ی سمۆران.

خز - ا.ع (خه‌زز - xezz) : هه‌ریب، ناوریشم.

خزائن - ا.ع (خه‌زائن - xezaîn) : خه‌زینه.

خزاز - ص.ع (خه‌ززاز - xezzaz) : ناوریشم فرۆش، قه‌زاز.

خزاع - ا.ع (خوزاء - xuza') : مردن، مه‌رگ.

خزاعه - ا.ع (خوزائه - xuza'e) : ناوی تیره‌یه‌کی عه‌ره‌به که له سالی هه‌شته‌می کۆچیدا به‌یعه‌تیان به‌پیغه‌مبه‌ری ئیسلام‌دا.

خزاف - ص.ع (خه‌ززاف - xezzaf) : سوآله‌ت ساز، سوآله‌ت فرۆش.

خزامه - ا.ع (خیزامه - xizame) : خه‌زیمه، لووته‌وانه.

خزان - ا.ع (خه‌زان - xezam) : پایز، وه‌زی گه‌لاریزان.

خزان - ص.فا (خه‌زان - xezan) : خزیبو.

خوزان - ص.ع (خوززان - xuzzan) : خه‌زنه‌داران.

خزانه - ا.ع (خیزانه - xizane) : گه‌نجخانه، گه‌نجینه.

خزانه‌دار - ا.ص (خیزانه‌دار -

xizanedar) : خه‌زنه‌دار، سه‌روکی گه‌نجینه.

خزدوک - ا.ع (خه‌زدوک - xezdûk) : گوخلینه، گوخلده‌ره.

خزر - ا.ع (خه‌زر - xezr) : گۆشه‌نیگا، تیله‌ی چاو، ناوی تیره‌یه‌کی ئاریاییه که له کۆندا له تورکستان و که‌نارین رۆژاوا‌ی ده‌ریای خه‌زهر ده‌ژیان.

خزرج - ا.ع (خه‌زرج - xezrec) : بای سارد، بای باشوور، شییری بییشه، ناوی قه‌بیله‌یه‌کی عه‌ره‌به که له یه‌مه‌نه‌وه بۆ مه‌دینه کۆچیان کردووه له یاوه‌رانی پیغه‌مبه‌ری ئیسلام بوونه.

خزرک - ا.ع (خه‌زهرک - xezrek) : ترس، تۆقین.

خزعبل - ا.ع (خه‌زه‌ئبل، خوزه‌ئبل - xeze'bel, xuze'bel) : قسه‌ی قۆرو بئ تام و پیکه‌نیی، سوعبه‌ت.

خزعبله - ا.ع (خوزه‌ئبله - xuze'bele) : گآلته، سوعبه‌ت، شوخی، قسه‌ی پیکه‌نئین هئین.

خزعل - ا.ع (خه‌زئهل - xez'el) : که‌متیار.

خزف - ا.ع (خه‌زه‌ف - xezef) : سوآله‌ت.

خزفی - ص.ع (خه‌زفی - xezfî) : سوآله‌ت‌ساز، سوآله‌ت فرۆش، گۆزه‌که‌ر.

خزل - مص.ع (خه‌زل - xezl) : برین، برینی شتیک.

خزم - مص.م.ع (خه‌زم - xezm) : به‌په‌ته‌وه‌کردنی مرواری، هۆنینه‌وه‌ی مرواری، کون‌کردنی لوتی و شترو نه‌لقه‌تی کردنی.

خزن - مص.م.ع (خه‌زن - xezn) : له گه‌نجینه‌نان، هه‌لکردن، عه‌مارکردن،

خساست - مص. ل-ع (خه‌ساست-
xesaset): ره‌زیلی، ده‌ست قوچاوی،
 پیسکه‌یی.
خسسه - ا.ع (خوسسه - **xusase**):
 مالی که م و که م به‌ها.
خساله - ا.ع (خیساله - خوساله -
xisale, xusale): هه‌ر شتیکی بی
 نرخ و ناپه‌سند، که‌په‌کی جو.
خسان - ا.ع (خوسسان - **xussan**): نه
 نه‌ستیرانه‌ی که تاوا نابن.
خسانیدن - مص. م (خه‌سانیدن -
xesanîden): جوین، گاز لی گرتن.
خسبانیدن - مص. م (خوسبانی‌یدن -
xusbanîden): خه‌واندن، نواندن.
خسبیدن - مص. ل (خوسبیدی‌دن -
xusbîden): خه‌وتن، نووستن.
خس پرور - ص. فا (خه‌س په‌رقره -
xes perver): ناکه‌س په‌روهر،
 که‌سیک که خه‌لکی هیچ و پوچ و ناکه‌س
 به‌چه په‌روهرده ده‌کاو ده‌یگه‌یه‌نیتته پله‌و
 پایه‌ی گه‌وره‌یی.
خست - مص. ل-ع (خیسسه‌ت -
xisset): له‌گامی، پیسکه‌یی،
 به‌رچاو‌ته‌نگی.
خستر - ا (خه‌سته‌ر - **xester**):
 گیانله‌به‌ری موزیری وه‌ک: مار، دوپشک،
 کولازدم، زه‌رده‌واله، سی‌ره‌مووزه.
خستن - مص. م (خه‌سته‌ن - **xesten**):
 نازاردان، بریندارکردن.
خسته - ص. مف (خه‌سته - **xeste**):
 بریندار، نه‌خوش، ماندوو.
خستو - ص (خه‌ستو، خوستو -
xestû, xustû): دان پیدانه‌ر، که‌سیک

نه‌یتی پاراستن.
خزندگان - ا (خه‌زنده‌گان -
xezendegan): خشوگان.
خزنه - ص. ع (خه‌زنده - **xezene**):
 خه‌زنده‌داران.
خزوک - ا (خه‌زوک - **xezûk**): قالونچه،
 گوخلکه‌ره، گوخلینه.
خزه - ا (خه‌زه - **xeze**): قه‌وزه.
خزی - مص. ل-ع (خیزی - **xizî**):
 ریسوایی، دوری، ریسوا بوون.
خزیدن - مص. ل (خه‌زیده‌ن - **xezîden**):
 خزین، خشین.
خزیر - ا (خه‌زیر - **xezîr**): ژیله‌مو،
 خو‌له‌میش، خو‌له‌که‌وه.
خزینه - ا.ع (خه‌زینه - **xezîne**): مالی
 پاشه‌که‌وتکراو، گه‌نجینه، خه‌زینه.
خزیه - ا.ع (خیزیه - **xizye**): عاده‌تی
 حه‌یابه‌ره.
خس - ا (خه‌س - **xes**): پوش و په‌لاش،
 درک و دال، خاشاک.
خس - ص (خه‌س - **xes**): خه‌لکی ناکه‌س
 به‌چه و زه‌بون، پیسکه، چروک، رژد.
خس - ا.ع (خه‌س - **xes**): خاس، کاهو.
خسائس - ا.ع (خه‌سائیس - **xesaîs**):
 زه‌بونی، ناکه‌س به‌چه‌یی، پیسکه‌یی،
 ده‌ست قوچاو، ره‌زیل، رژد، چاوچنوک.
خسار - مص. ل-ع (خه‌سار - **xesar**):
 زیان کردن، نه‌مان، گومر‌ابوون.
خسارت - مص. ل-ع (خه‌ساره‌ت -
xesaret): زه‌ره‌کردن، زیان.
خساس - ا.ع (خیساس - **xisas**):
 پیسکه، ره‌زیلان، ده‌ست قوچاوان،
 چاوچنوکان.

خسرو - (خوسرهو - xusrew): پاشا، پاشای مه‌زن، نازناوی چهند پاشایه‌کی ساسانی بووه، به عاره‌بی «کیسرا» ئیژن. **خسرواختران** - ا.مر (خوسره‌قی نه‌خته‌ران - xusrevi exteran): هه‌تاو، خور، روژ. **خسروانجم** - ا.مر (خوسره‌قی نه‌نجوم - xusrevi encum): هه‌تاو، خور، روژ. **خسروانه** - ص.ق (خوسره‌قانه - xusrevane): پاشایانه. **خسروانی** - ص.ن (خوسره‌قانی - xusrevani): شاهانه، پاشایانه، جوړه شه‌رابی‌کی نه‌سفه‌هانیه. **خسروخاور** - ا.مر (خوسره‌قی خاخر - xusrevi xaver): هه‌تاو، خور، روژ. **خسرودارو** - ا.مر (خوسره‌ودارو - xusrew daru): جوړه رووه‌کی‌که. **خسروی** - ص.ن (خوسره‌قی - xusrevi): پاشایانه. **خسف** - مص. م. ل - ع (خه‌سف - xesf): که‌وتنه نه‌دیوی، نقوم کردن، گیران. **خسف** - ا.ع (خه‌سف، خوسف - xesf, xusf): گوژ. **خسک** - ا (خه‌سه‌ک - xesek): پی‌کوله. **خسکدانه** - ا.مر (خه‌سه‌ک دانه - xesekdane): جوړه رووه‌کی‌که. **خسودن** - مص. م (خوسوده‌ن - xusuden): دروینه‌کردن. **خسور** - ا (خوسور - xusur): خه‌زور. **خسوف** - مص. ل - ع (خوسوف - xusuf): دیارنه‌مانی مانگ، مانگ گیران.

که دان به کاریکدا بنج. **خستو** - ا (خه‌ستو - xestu): ناوک، ناوکی زهرده‌لو، ناوکی خورما. **خستوان** - ا (خه‌ستوفان - xestuvan): دان پیدانه‌ران. **خستروانه** - ا (خوسته‌قانه - xustevane): خه‌رقه‌ی ده‌رویش و سو‌فیان. **خسته** - ص (خه‌سته - xeste): بیمار، نه‌خوش، ماندوو. **خسته** - ا (خه‌سته - xeste): ناوک، ناوکی خورما، هه‌لوژه، قه‌یسی. **خسته‌بند** - ا.ص (خه‌سته‌به‌ند - xestebend): برین پیچ. **خسته‌جگر** - ص (خه‌سته‌جیگه‌ر - xesteciger): جگه‌ر ریش، خه‌مگین. **خسته‌دل** - ص.مر (خه‌سته‌دیل - xestedil): دل ریش، دل‌شکاو، غه‌مبار. **خستیدن** - مص. ل (خه‌ستیدنه‌ن - xestiden): برینداربوون، ره‌نجان. **خسخانه** - ا.مر (خه‌س‌خانه - xesxane): که‌پرو ساباتی هاوینه، چه‌رداغ. **خس‌خس** - ا (خیس‌خیس - xisxis): خیزه‌خیزی هه‌ناسه. **خسر** - ا (خوسور - xusur): خه‌سو، خه‌زور. **خسر** - ا (خه‌سه‌ر - xeser): شه‌خته، زوقم، خوسار. **خسر** - مص. ل - ع (خوسر - xusr): زیان کردن، زهره‌رکردن. **خسران** - مص. ل - ع (خوسران - xusran): زهره‌رکردن، زیان‌کردن.

خسوف - ا.ع (خهسوف - xesûf): بیری پر ئاو.
خسیر - ص.ع (خهسیر - xesîr): خهساره و مه‌ند، زهره‌رمه‌ند، زیانمه‌ند.
خسیس - ص.ع (خهسیس - xesîs): به‌غیل، رژد، ره‌زبل، چروک.
خسیسه - ص.ع (خهسیسه - xesîse): پیسکه (بوژن).
خسیف - ا.ص (خهسیف - xesîf): بیری پر ئاو له شوینی به‌رده‌لان، هه‌وری به‌باران.
خش - ا (خوش - xuş): خه‌سوو، خه‌زوور.
خش - ا (خه‌ش - xeş): جی چرنوک، روشن.
خش - ا.ع (خه‌ش - xeş): درز، بارانی که‌م.
خشاب - ا (خه‌شاب - xeşab): شاجور، مه‌خزن.
خشاب - ص.ع (خه‌ششاب - xeşşab): دارفروش.
خشار - ا.ع (خوشار - xuşar): به‌رماوه، جوئی پوک، هه‌ر شتیکی گه‌نده و ناپه‌سند.
خشار - ا (خیشار - xişar): پوش و په‌لاش، درک و دال، خاشال.
خشارم - ا (خوشاریم - xuşarim): ده‌نگ، که‌پوی زل.
خشارمه - ا.ع (خه‌شاریمه - xeşarime): پوره‌هه‌نگ، به‌ردی گه‌چ دروستکردن، هه‌نگدان، هه‌نگه‌مال.
خشان - ا.ع (خیشان - xişan): زیر، درشت.
خشانیدن - م.ص (خه‌شانیدن -

xeşanîden): بریندارکردن به‌ددان.
خشب - ا.ع (خه‌شهب - xeşeb): دار، داری و شک.
خشت - ا (خیشت - xişt): خشت، خشتی کال، که‌ریوچ.
خشتامن - ا (خه‌شتامه‌ن - xeştamen): دایکی ژن، خه‌سو.
خشتچه - ا (خیشتچه - xiştçe): نافه‌ک، گرۆل.
خشت خشت - ا (خیشت خیشت - xişt xişt): جوژه ده‌نگیکه، فرته‌فرت، خشه‌خش.
خشته - ا (خیشته‌ره - xiştere): نافه‌کی شه‌روال، گرۆل.
خشت زن - ص.فا (خیشت زه‌ن - xişt zen): خشت هاویژ له شه‌پدا، خشت بر.
خشتک - ا (خیشته‌ک - xişteşek): نافه‌ک، خشتوکه، خشتی بچوک، گرۆل.
خشت کار - ا.ص (خیشت کار - xiştkar): وه‌ستای دیواری خشت، خشتکار.
خشتگر - ا.ص (خیشت‌گر - xiştger): خشت بر، که‌سیک که‌خشت ده‌بری.
خشتمال - ا.ص (خیشتمال - xiştmal): که‌سیک که‌خشت ده‌پریت.
خشتوک - ص (خه‌شتوک - xeştûk): زۆل، بیژی، هه‌رامزاده.
خشته - ص (خه‌شته - xeşte): بیته‌وا، هه‌ژار، ده‌ستکورت.
خشتی - ص.ن (خیشتی - xiştî): وه‌کو خشت، خشت ئاسا، مالیک که‌به‌خشت

دروستکراپی، چوار گوشه .
خه‌شخاش - ا(خه‌شخاش - xeşxaş):
 جوړه گولیکه یان جوړه رووه‌کیتکه که
 شپله‌ی تلیاکي لی ده‌گیریت، خه‌شخاش.
خشخشه - مص. ل-ع(خه‌ش خه‌شه -
 xeşxeşe): دهنگی پیکادانی چهک،
 چوونه ناو قهره‌بالغی و له چاو ون بوون،
 زرنکه‌ی خشل.
خشرم - ا.ع(خه‌شهرم - xeşrem):
 پوره‌ی هه‌نگ، هه‌نگه مال، مه‌لیکه‌ی
 هه‌نگ، به‌ردی گه‌چ، شه‌لغه.
خشک - ص(خوشک - xuşk): وشک،
 گیای وشکه‌وه‌بوو، خه‌لکی رژدو چروک،
 بی غه‌ل و غه‌ش.
خشک اخور - ا.مر(خوشک ناخور -
 xuşk axûr): ناخوری وشک؛ بی کاوو
 جو، که‌سپک که هیچی نه‌بی بو خواردن،
 وشکه‌ سالی و قات و قری.
خشکار - ا.ص(خوشکار - xuşkar):
 ناردی که که‌په‌که‌ه‌ی نه‌گیرایی، نانیک که
 لهو جوړه نارده کرابی.
خشک افزار - ا.مر(خوشک نه‌افزار -
 xuşk efzar): دانه‌ویله‌ی وشکی
 وهک: نوک و لوییاو ماش و نیسک و ...
 نازووقه‌ی وشکه.
خشکامار - ا.مر(خوشکامار -
 xuşkamar): نامارکردن، سه‌رژمیری.
خشکانج - ص(خوشکانج - xuşkanc):
 له‌رولاواز، باریک و بنیس، ماشوقه.
خشک اندام - ص.مر(خوشک نه‌ندام -
 xuşk endam): باریک و بنیس،
 له‌رولاواز.
خشکاندن - مص.م(خوشکاندهن -

xuşkanden): وشک کردنه‌وه.
خشکاننده - ا.فا(خوشکاننده -
 xuşkanende): وشک که‌ره‌وه.
خشک انگین - ا.مر(خوشک نه‌نگه‌بین -
 xuşk engebîn): شوکه، هه‌نگوینی
 که له شانه‌دا وشک بووبیته‌وه.
خشکبار - ا.مر(خوشکبار - xuşkbar):
 میوه‌ی وشک کراوه، وشکه‌به‌ر.
خشک بازه - ا.مر(خوشک بازه -
 xuşk baze): لق و پوپی براوی
 دره‌خت، توپکلی دره‌خت.
خشک په‌لو - ص(خوشک په‌هلو -
 xuşk pehlû): له‌رولاواز، که‌سپک که
 خیری بو که‌س نه‌بی، بی خیر، بی که‌لک.
خشک پی - ص.مر(خوشک پی -
 xuşk pey): پی وشک، به‌د قه‌دهم، پی
 به‌شهر، شووم.
خشک جان - ص(خوشک جان -
 xuşk can): بی زه‌وق، بی فه‌زل و
 هونه‌ر، که‌سپک که ناشقیته‌ی نه‌کردبی و
 تام و له‌زه‌تی نه‌شوق و نه‌قیته‌ی
 نه‌چه‌شتبی.
خشک خار - ا.مر(خوشک خار -
 xuşk xar): پی‌کوله، ته‌لی درکاوی.
خشک دامن - ص(خوشک دامنه -
 xuşk damen): چاکه‌کار، داوین
 پاک.
خشک دست - ص.مر(خوشک دست -
 xuşk dest): ده‌ست قوچاو، رژد،
 چروک، ره‌زبل، پیسکه.
خشک دماغ - ص.مر(خوشک دماغ -
 xuşk dimax): غه‌مبار، بی ده‌ماخ.

- خشک رود** - ا. مر (خوشک رود) - (xuşk rûd): روخانه‌ی بی‌تاو، وشکه‌چهم، وشکه روپار.
- خشک ریش** - ا. مر (خوشک ریش) - (xuşk rîş): نه‌خوشی گرۆلی، زام و برینی وشک، وشکه‌زام، ریاو قه‌لبکاری و بیانو، پیاوی که‌وده‌ن و هیچ و پوچ.
- خشکسار** - ص. مر (خوشکسار) - (xuşksar): زه‌وی بی‌تاوو گیا، زه‌وی وشک و برینگ، بیابان.
- خشکسار** - ص. فر (خوشکسار) - (xuşksar): سه‌رسام، سه‌رگه‌ردان.
- خشکسال** - ا. مر (خوشکسال) - (xuşksal): وشکه‌سال، سالی بی‌بارانی و قات و قری.
- خشکستان** - ا. مر (خوشکیستان) - (xuşkistan): شوینی وشک و بی‌تاو، قه‌فرا.
- خشک سر** - ص. مر (خوشک سر) - (xuşkser): می‌شک وشک، تونده ته‌بیعت، بی‌ته‌قل، که‌لله‌ره‌ق.
- خشک‌کن** - ا. مر (خوشک‌کون) - (xuşk kun): وشک کوه‌ره‌وه، کلینیکس.
- خشک مغز** - ص. مر (خوشک مه‌غز) - (xuşk mexz): که‌وده‌ن، بی‌تاوه‌ز، میتشک وشک.
- خشک‌نانج** - ا. مر (خوشک نانه‌ج) - (xuşk nanec): نانی وشک، نانی که به‌تاردو روژن و شه‌کر بکری و وشکه‌وه بکری.
- خشک‌نای** - ا. مر (خوشک‌نای) - (xuşknay): گه‌رو، نه‌وک، قورگ.
- خشکوا** - ا. مر (خوشکوا) - (xuşkva): نانی فه‌تیر، نانی هه‌لنه‌هاته.
- خشکه** - ا. ص (خوشکه) - (xuške): نانی وشک، پلاوی بی‌روژن، تاردی نه‌بیژراو.
- خشکه‌پز** - ص. فا (خوشکه‌په‌ز) - (xuške pez): نانه‌وا.
- خشکه‌کار** - ا. ص (خوشکه‌کار) - (xuške kar): که‌نال.
- خشکی** - مص (خوشکی) - (xuškî): وشکی، وشکایی، زه‌وی.
- خشکیدن** - مص. ل (خوشکیدن) - (xuškîden): وشک بوون، سیس بوونی گیاو روه‌کان.
- خشکیده** - ص. مف (خوشکیده) - (xuškîde): وشک بوو، ژاکاو، سیس بوو.
- خشل** - ا. ص (خه‌شه‌ل) - (xeşel): خراپ و ناپه‌سند، شه‌خه‌ل، بی‌که‌لک.
- خشل** - ا (خه‌شه‌ل) - (xeşel): شوکه.
- خشم** - ا (خه‌شم) - (xeşm): توره‌بی، توران، هه‌لچوون، غه‌زه‌ب، قار.
- خشما** - ص. ع (خه‌شما) - (xeşma): ژنی لوت پان، ژنی که‌ بوژن نه‌کات، ژنی که‌پوزل.
- خشماغیل** - ا. مر (خه‌شماغیل) - (xeşmaxîl): مؤزه.
- خشم الود** - ص (خه‌شم‌الود) - (xeşmalûd): توره‌بی.
- خشمگر** - ص (خه‌شمگه‌ر) - (xeşmger): توره.
- خشمگین** - ص (خه‌شمگین) - (xeşmgîn): توره.

- خشمین** - ص (خه شمین - xeşmin):
توره.
- خشمناک** - ص (خه شمناک - xeşmnak):
توره.
- خشن** - ص (خه شین - xeşin):
زیر، درشت، تونده ته بیعت.
- خشنسار** - ا. مر (خه شه نسار - xeşensar):
مراوی، مراوی گه وره ی بۆری سه رسپی.
- خشنگ** - ا. ص (خه شه نگ - xeşeng):
سه ره که چهل.
- خشنو** - ص (خوشنو - xuşnû):
شاد، خوشحال، شادمان.
- خشنود** - ص (خوشنود - xuşnûd):
رازی، شادمان، خوشحال.
- خشنوک** - ص (خه شنوک - xeşnûk):
هه رامزاده، زۆل، بیژی.
- خشنی** - ص (خوشنی - xuşnî):
ژنی خراب، قه چیه، سۆزانی.
- خشو** - ا (خوشو - xuşû):
خه سو: دایکی ژن یان میرد.
- خشودن** - مص. م (خه شوده ن - xeşûden):
په رچ کردنی لق و پۆیی دره خت.
- خشوع** - مص. ل (خوشوء - xuşû'):
ملکه چی، گوپرایه لی، سه ردانه واندن به مه به ستی تا عه ت.
- خشوک** - ص (خه شوک - xeşûk):
هه رامزاده، زۆل، بیژی.
- خشونت** - مص. ل (خوشونته ت - xuşûnet):
زیری، توندی، ناهه مواری.
- خشی** - ص (خه شی - xeşî):
شین باو، که وه، بۆر.
- خشی** - مص. ل (خه شی - xeşî):
ترسان.
- خشی** - ص (خه شییه - xeşîye):
ترساو.
- خشیت** - مص. ل (خه شیه ت - xeşyet):
ترسان.
- خشیح** - ا (خه شیج - xeşîc):
دژ.
- خشیشار** - ا (خه شیشار - xeşîşar):
مراوی.
- خشین** - ص (خه شین - xeşîn):
شین، بۆر.
- خشین** - ص (خه شین - xeşîn):
ته بیعت درشت، دژ سروشت، تونده ته بیعت.
- خشین سار** - ا. مر (خه شین سار - xeşînsar):
مراوی.
- خصاء** - مص. م (خیساء - xisa'):
خه ساندن.
- خصائص** - ا. ع (خه سائیس - xesa'is):
خه سلّه تان.
- خصائل** - ا. ع (خه سائیل - xesa'il):
خه سلّه تان.
- خصاف** - ص. ع (خه سساف - xessaf):
پینه دۆز، زۆر درۆزن.
- خصال** - ا. ع (خیسال - xisal):
خه سلّه تان، داب و نه ریت و عاده تان.
- خصام** - مص. ل (خیسام - xisam):
دژمنایه تی کردن، شه ر کردن.
- خصام** - ا. ع (خیسام - xisam):
دژمنان.
- خصان** - ا. ع (خوسسان، خیس سان - xussan, xissan):
خاسان، گه وره تین

قهوم.

خصب - ا.ع (خيسب - xisb): هاته سال، خوشگوزهرانی.

خصل - مص.م - ع (خهسل - xesl): برين، برين و جياکردنه وهی شتيتک ليکدی.

خصل - ا.ع (خهسل - xesl): نيشان شکينی، گرهو.

خصلت - ا.ع (خهسلت - xeslet): خهسیت، خو، سروشت، عادت.

خصله - ا.ع (خوسله - xusle): چه پکه قژ، هيتشوه تری.

خصم - ا.ع (خهسم - xesm): دژمن، نه بار.

خصماء - ا.ع (خوسه ماء - xusema'): دژمنان، شه رخوازان.

خصمان - ا.ع (خوسمان - xusman): دژمنان.

خصمانه - ق (خهسمانه - xesmane): دژمنانه.

خصوص - مص.م - ع (خوسوس - xusûs): تاييه تکردين، تاييه تاندين.

خصوصیت - مص.ع (خوسوسيهت - xusûsiyet): تاييه تاييه تیتي، تاييه تمه نديتی.

خصوم - ص.ع (خهسوم - xesûm): دژمن.

خصوم - ا.ع (خوسوم - xusûm): دژمنان.

خصومت - ا.مص.ع (خوسومهت - xusûmet): دژمنايه تی.

خصی - ص.ع (خهسی - xesi): خهسیو، خهسیاو، خهسیاگ.

خصیب - ص.ع (خهسیب - xesi): زهوی به پیت و به ره کت.

خصیله - ا.ع (خهسیله - xesi): قژی تیک نالو، چه پکه قژ، گوشتی ده ماراوی.

خسیم - ص.ع (خهسیم - xesi): دژمن.

خصیه - ا.ع (خوسیه - xusy): گون، باتو.

خصیه الثعلب - ا.مر (خوسیه توسسه ئله ب - xusyetus se'leb): جوړه رووه کیکه.

خضاب - ا.ع (خیزاب - xizab): رهنګ، خه نه، وه سمه.

خضارم - ا.ع (خه زاریم - xezarim): به خشنندان.

خضارم - ص.ع (خوزاریم - xuzarim): گه وره پیاوی به سه برو چه وسه له.

خضارمه - ا.ع (خه زاریمه - xezarime): به خشنندان.

خضر - مص.ل - ع (خه زهر - xezer): کهسک، سهوزبون، کهسک بوون.

خضر - ص.ع (خه زیر - xezir): شویتنی سهوز، سهوزه، لقی درخت، سهوزه زار.

خضر - ا.ع (خوزر - xuzr): ناوی تیره به کی عه ره به.

خضر - ا.ع (خیزر - xizr): ناوی به کیکه له و پیغه مبه رانه ی له کتیب و داستاناندا

ناوی هاتووه، هه ندی به هاوچه رخی برایم و هه ندی به هاوچه رخی موساو هه ندی به هاوچه سری نه سککه نده ری مه قدونی ده زانن.

خضراء - ص.ع (خه زراء - xezra): سهوزه گیا.

خضراء الدمن - ا.مر - ع (خه زرائو ددیمن - xezra'at dâman): سهوزه گیا.

- خطاط** - ص.ع (خه تتات - xettat): خوښنووس، خه تخوښ.
- خطاطیف** - ص.ع (خه تاتیف - xetatîf): رفینه‌ران، دزان، شه‌یتان، په‌ره‌سیلکه.
- خطاف** - ص.ع (خه تتاف - xettaf): رفینه‌ر، دز، شه‌یتان، په‌ره‌سیلکه.
- خطاف** - ا.ع (خه تتاف - xettaf): په‌ره‌سیلکه، چنگال، چنگی درندان.
- خطاکار** - ص.ع (خه تاکار - xetakar): خه تاکار.
- خطام** - ا.ع (خیتام - xitam): ره‌شمه‌ی وشر.
- خطایا** - ا.ع (خه تایا - xetaye): گوناهان، خه تایان، که‌چره‌وی.
- خطب** - ا.ع (خه تب - xetb): کاری گه‌وره، کاری سه‌خت، کار.
- خطباء** - ص.ع (خوته‌باء - xuteba'): خه تیبیان، گوتاریپیزان.
- خطبه** - ا.ع (خوتبه - xutbe): خوتبه، ناموژگاری، وه‌عز.
- خطبه** - ا.ع (خیتبه - xitbe): خوازیبینی ژن.
- خطر** - ا.ع (خه ته‌ر - xeter): خه‌ته‌ر، شه‌ره‌ف و شکوؤ پایه‌به‌رزی، مه‌ترسی.
- خطرناک** - ص (خه ته‌رناک - xeternak): ترسناک، مه‌ترسیدار.
- خطره** - ا.ع (خه تره - xetre): که‌رهدت، ختوره، به‌دلداهاتن، خورپان.
- خط سبز** - ا.ع (خه تی سه‌بز - xeti sebz): خه تدانی نه‌وجه‌وان.
- خطط** - ا.ع (خیتته‌ت - xitet): نه‌خشه، پلانان.
- xezra'uddimen**: سه‌ه‌وزه بیان گیایه‌ک له‌سه‌ر زیل‌دان و زړو زیل و سه‌رگین‌دا پرویت، کینایه‌یه بوژنانی جوانی به‌دئه‌سل. هه‌ر شتی‌ک رواله‌تی جوان و جه‌وه‌ری گه‌ن و خراب بی.
- خضراوات** - ا.ع (خه زرافات - xezravat): سه‌ه‌زجات.
- خضرم** - ا.ص.ع (خیزرم - xizrim): پیماوی زور به‌خشنده، بی‌ری‌ناو، ده‌ری‌ای گه‌وره.
- خضرمی** - ا.ع (خیزرمی - xizrimî): به‌خشنده.
- خضوع** - مص.ل.ع (خوزوء - xuzû'): بی‌فیزی، گوت‌رایه‌لی، ملکه‌چی له‌به‌رده‌م جه‌به‌روتی خواپی.
- خضوع** - ص.ع (خه زوء - xezû'): گوت‌رایه‌ل، بی‌ه‌وا، خاکی، ملکه‌ج.
- خضیب** - ص.ع (خه زیب - xezîb): خه‌نه تی‌گیراو، له‌خه‌نه‌گراو.
- خضیر** - ا.ع (خه زیر - xezîr): که‌سک، سه‌ه‌وزه.
- خط** - ا.ع (خه‌ت - xet): نووسین، خه‌ت، هیتل.
- خطا** - ا.ع (خه ته‌ء - xete'): نادروست، هه‌له، سه‌هو، گوناھی که به‌ثانقه‌ست نه‌کرای.
- خطاب** - ا.ع (خیتاب - xitab): قسه‌ی رووبه‌پروو، خوتبه.
- خطاب** - ص.ع (خه تتاب - xettab): خوتبه‌خوتین.
- خطابت** - مص.ع (خه‌تابه‌ت - xetabet): خوتبه‌خوتیندن، وه‌عز‌دادان، قسه‌کردن بو‌جه‌ماعه‌تی‌ک.

- خطف** - مص.م- ع (خه تف - xetf) :
رفاندن، قه پاندن.
- خطفه** - ا.ع (خه تفه - xetfe) : دزی،
رفاندنی شتیک.
- خط کش** - ا.مر (خه تکه ش - xetkeş) :
راسته.
- خطل** - ا.ع (خه تل - xetel) : گه وجیتی،
چه نه بازی بیتهوده، په له کردن، شله ژان.
- خطماء** - ص.ع (خه تما - xetma) : ژنی
که پو دریز.
- خطمی** - ا.ع (خه می - xetmî) : جوړه
رووه کیکه.
- خطو** - مص.ل. ع (خه تو - xetû) :
هه نگانوان، ریکردن، پینگاف.
- خطوات** - ا.ع (خوتو قات - xutuvat) :
هه نگانوان، پینگافین.
- خطوب** - ا.ع (خوتوب - xutûb) : کارین
گه وره، شان و شکو، کارین سه خت،
کاره ساتی گه وره.
- خطور** - مص.ل- ع (خوتور - xutûr) :
وه یاد هاتن، به بیهره اتنه وه، خوتوره،
به دلده اتن.
- خطوط** - ا.ع (خوتوت - xutût) :
نووسین، خه تان، ریگیان.
- خطوه** - ا.ع (خوتقه - xutve) : هه نگاوا،
شه قاو، پینگاف.
- خطه** - ا.ع (خیتته - xitte) : پارچه
زه وییهک، ناوچه، ده قهر، شار، ولات،
زه وی سنوردار.
- خطه** - ا.ع (خوتته - xutte) : کاری
گه وره، نه زانی.
- خطی** - ص.ن (خه تتی - xettî) : خه تی،
نووسینی که به دهست نووسرابی، دهست
- خه ت**.
- خطیئات** - ا.ع (خه تیئات - xetî'at) :
گوناحان، خه تایان، کارین نا دروست.
- خطیئه** - ا.ع (خه تیئه - xetî'e) : گوناح،
خه تا، کاری نادروست.
- خطیب** - ص.ع (خه تییب - xetîb) :
خه تییب، وه عزخوین، خوتبه خوین.
- خطیر** - ص.ع (خه تیر - xetîr) : گه وره،
پایه به رز.
- خف** - ا (خه ف - xef) : دهسته چبله.
- خف** - ص.ع (خیفف - xiff) : سوک،
جماعه تیکی که م.
- خف** - ا.ع (خوفف - xuff) : پیتلاو.
- خفاء** - ا.ع (خه فاء - xefa) : په نهان،
پوشراو، نادیار.
- خفاش** - ا.ع (خوفف اش - xuffaş) :
شه مشه مه کویره.
- خفاف** - ا.ع (خیفاف - xifaf) : پیتلاوان.
- خفاف** - ص.ع (خه ففاف - xeffaf) :
پیتلاو فرۆش.
- خفافیش** - ا.ع (خه فافیش - xefafîş) :
شه مشه مه کویران.
- خفایا** - ص.ع (خه فایا - xefaya) :
په نهانان، په ناوپه سیران، شاراو هکان.
- خفت** - ا (خیففت - xift) : گری، نه لقه،
نه لقه ی پت.
- خفت** - ا.مص (خوفت - xuft) : خه وتن،
جیماع.
- خفت** - مص.ع (خیففت - xiffet) :
سووک بوون، سوکی له به دهن یا نه قل یان
کار.
- خفتان** - ا (خه فتان، خیففتان -
xeftan, xiftan) : جلی جهنگ،

- به‌رگی شه‌ر.
خفتانیدن - مص. م (خوفتانییده‌ن -
 xuftanîden): خه‌واندن، غلدان.
خفتک - ا (خوفته‌ک - xuftek):
 کابوس، میترده‌زمه، مۆته‌که، پیره‌ه‌فۆک،
 شه‌وگ.
خفتن - مص. ل (خوفته‌ن - xeften):
 خه‌وتن، نووستن.
خفتو - ا. (خوفتو - xuftû): مۆته‌که،
 پیره‌ه‌فۆک، شه‌وگ.
خفته راسته - ا. مر (خوفته‌راسته -
 xufte raste): دانانی خشت به‌شپوهی
 راست و چه‌پ، ئاسۆبی و ستونی.
خفتی - ا (خیفی - xiftî): جۆره
 گه‌ردانه‌یه‌کی زیت‌ر یان جه‌واهییری گه‌ردن
 چه‌سپه، گه‌ردنیه‌ند، گه‌ردنلغ.
خفتییدن - مص. ل (خوفتیییده‌ن -
 xuftîden): خه‌وتن، نووستن.
خفج - ا (خه‌فج - xefc): پیره‌ه‌فۆک،
 مۆته‌که، شه‌وگ.
خفجه - ا (خه‌فجه - xefce): دره‌ختیکی
 درکا‌وییه.
خفچه - ا (خه‌فچه - xefçe): کاکۆل،
 گیسو، زیت‌روزیوی قالب، قالبه‌زیت‌ر.
خفدان - ا (خه‌فدان - xefdan): جلی
 جه‌نگ، به‌رگی شه‌ر.
خفده - ص (خه‌فده - xefde): خوار،
 که‌چ، چه‌ماوه.
خفج - ا (خه‌فج - xefrec): جۆره
 رووه‌کیتکه.
خفرق - ص (خه‌فره‌غ - xefrex): بئ
 غیره‌ت، بئ ده‌مار، بئ زاخ.
خفرگ - ص (خه‌فره‌گ - xefreg):
- ناشیرین، دزیتو، کریت، که‌وده‌ن، ئه‌حمه‌ق،
 بئ غیره‌ت.
خفرنج - ا (خه‌فره‌نج - xefrenc):
 کابوس، میترده‌زمه، پیره‌ه‌فۆک، شه‌وگ.
خفش - مص. ع (خه‌فه‌ش - xefesh):
 لا‌وا‌بوونی بینایی، چا‌وکزی.
خفش - ص. ع (خه‌فیش - xefiş):
 که‌سی که به‌شه‌و باشتر بیینی له‌ روژ،
 چا‌وکز.
خفض - مص. م. ع (خه‌ف‌ز - xefz):
 داگرتن، نزمکردنی ده‌نگ، خۆشگوزه‌رانی،
 ویقارو نارامی.
خفقان - مص. ل. ع (خه‌فه‌غان -
 xefexan): ترپه‌ی دل، لی‌دانی دل،
 دل‌ه‌خوربئ.
خفگی - ا (خه‌فه‌گی - xefegî):
 ته‌نگه‌نه‌فه‌سی، هه‌ناسه‌ته‌نگ بوون.
خفنج - ا (خه‌فه‌نج - xefenc): نازونوز،
 سو‌دو‌فایده، عه‌بش و نو‌ش.
خفه - ص (خه‌فه - xefe): که‌سی که
 دو‌و‌چاری خه‌فه‌بوون بئ.
خفی - ص. ع (خفی - xefî): په‌نه‌ان،
 گۆشه‌گیر، که‌ناره‌گیری، دا‌بران له‌ خه‌لکی.
خفیدن - مص. ل (خه‌فیده‌ن - xefîden):
 هه‌ناسه‌دان، هانکه‌هانک، پڑمین.
خفیر - ص. ع (خه‌فیر - xefîr): پاسه‌وان،
 خه‌فه‌ر، نیگابان، دالده‌ده‌ر، رابه‌ر.
خفیف - ص. ع (خه‌فیف - xefîf):
 سووک، سوکه‌له، روح سوک، گورج و گۆل
 له‌ کارو هه‌لس و که‌وتدا، یه‌کیتکه له
 به‌حره‌کانی شیعر.
خفییه - مص. ل. ع (خوفیه - xufye):
 په‌نه‌انی.

- خفیه** - ص.ع (خه فیییه - xefiye):
 قهشارتی، پنهان.
- خکشک** - ا (خه کوشک - xekuşk):
 گۆزه‌ی سواله‌ت، گۆزه‌ی ره‌نگا وره‌نگی
 نه‌خشین.
- خل** - ص (خول - xul):
 نه‌بله‌ه، بی‌ئه‌قل،
 که‌م‌ئاو‌ه‌ز.
- خل** - ا (خول - xul):
 خۆله‌که‌وه، ژیله‌مو،
 خۆله‌می‌ش.
- خل** - ا (خیل - xil):
 چلم.
- خل** - ا.ع (خهل - xel):
 سرکه.
- خل** - ا.ص (خیل - xil):
 دوست.
- خلاء** - ا.ع (خه‌لاء - xela'et):
 شوئینی
 چۆل، شوئینی خه‌لوه‌ت، نه‌ده‌بخانه.
- خلائف** - ا.ع (خه‌لائیف - xela'if):
 خه‌لیفه‌کان.
- خلائق** - ا.ع (خه‌لائیق - xela'ix):
 خه‌لکی، مه‌ردم.
- خلاب** - ا (خه‌لاب - xelab):
 زۆنگاو،
 قورده‌لیته.
- خلاب** - م.ص (خیلاب - xilab):
 دل‌رفین، خه‌له‌تان‌دن، فریودانی که‌سیک
 به‌زمانی شیرین و قسه‌ی دلگیر.
- خلاب** - ص.ع (خه‌للاب - xellab):
 پیایوی زمان لوس و خه‌له‌تینه‌ر.
- خلاش** - ا (خه‌لاش - xelaş):
 قورده‌لیته.
- خلاشمه** - ا (خیلاشمه - xilaşme):
 قورگ‌یه‌شه.
- خلاشه** - ا (خه‌لاشه - xelaşe):
 پوش و
 په‌لاش، خاشال.
- خلاص** - م.ص.ل.ع (خه‌لاس - xelas):
 رزگار بوون، نه‌جات بوون، ده‌رباز بوون.
- خلاص** - ص.ع (خیلاس - xilas):
 خالیسه، بی‌غهل و غه‌ش، زتی‌ریا زیویا
 رۆنی خالیسه.
- خلاصه** - ا.ص.ع (خولاسه - xulase):
 پوخته، کورته، هه‌لبژارده.
- خلاعت** - م.ص.ل.ع (خه‌لاعت - xela'et):
 بی‌په‌روایی، بی‌سه‌روبه‌ری،
 عه‌ودال بوونی هه‌واو هه‌وه‌س.
- خلاف** - م.ص.ل.ع (خیلاف - xilaf):
 ناهه‌ق، درۆ، ناساز، نه‌سازان، نه‌گونج‌ان،
 نارازی بوون، جیا‌وا‌ز بوون، جیا‌وا‌زی، دژ،
 پیچ‌ه‌وانه.
- خلاف** - ا.ع (خیلاف - xilaf):
 جوړه
 داریکی بی‌یه، قولی کراس.
- خلافه‌ت** - م.ص.ل.ع (خیلافه‌ت - xilafet):
 بوونه‌خه‌لیفه، بوون به
 جینشین، جینشینی پیغه‌مبه‌ر، نیمامه‌ت..
- خلافکار** - ص.م.ر (خیلافکار - xilafkar):
 که‌سه‌ی که‌کاری نابه‌جی
 بکات.
- خلاق** - ا.ع (خه‌لاغ - xela'x):
 به‌ش،
 نه‌سیب.
- خلاق** - ص.ع (خه‌للاغ - xellax):
 په‌روه‌ردگار، زۆر داهینه‌ر، یه‌کیکه‌له
 ناوه‌کانی خوا.
- خلال** - ا.ع (خیلال - xilal):
 له‌میان‌ه‌ی...
- خلال** - ع (خیلال - xilal):
 گه‌نده‌لی،
 کون.
- خلال** - ص.ع (خه‌لال - xellal):
 سرکه‌فرۆش، سرکه‌ساز.
- خالوش** - ا (خه‌لالوش - xelalûş):
 فیتنه‌و تاژاوه، هه‌راوه‌نگامه.

- خلان** - ا(خه لان - xelan): قورو چلپاو.
خلان - ا.ع(خوللان - xullan): دۆستان.
خلاندن - مص. م(خه لاندن - xelanden): پيدا كردن، دهرزى پيدا كردن.
خلاره - ص(خه لاقه - xelave): چه يران، سه رسام، سه رگه ردان.
خلايا - ا.ع(خه لايا - xelaya): شانەى هه ننگ، خانه، سېل.
خلبان - ا.ص(خه له بان - xeleban): فرۆكه وان.
خلپله - ا(خه لپه له - xelpele): ناراستى، كارى تېكه ل و پېكه ل، فيل.
خلت - ا.ع(خيلله ت - xillet): دۆستى، براهه تى.
خلجان - مص. ل-ع(خه له جان - xelean): فرېنى پيتلوى چاو، له رزبن، ته كان خواردن.
خلجان - ا.ع(خولجان - xulcan): كه نداوان.
خلخال - ا.ع(خه لخال - xelxal): خرخال، چه جل، پاوانه.
خلخان - ا(خه لخان - xelxan): جوړه رووه كېتکه.
خلد - ا.ع(خولد - xuld): مان، نه مری، هه ميشه بى.
خلد - ا.ع(خولد - xuld): مشكه كویره، رسك، جرج.
خلدستان - ا.مر(خولديستان - xuldistan): شوپنى خووش و دلگير، به هه شت.
خلر - ا(خوللهر - xuller): جوړه رووه كېتکه، گاگوز، پۆلكه.
خلس - مص. م-ع(خه لس - xels): رفاندن، دزبن.
خلسه - ا.ع(خولسه - xulse): هه لى گونجاو، حاله تى نيوان خه و بيدارى عارف و سؤفى.
خلش - ا.مص(خه ليش - xeliş): پيدا كردن، دهرزى پيدا كردن، نه قيزه پيدا كردن.
خلشك - ا(خه لوشك - xeluşk): گۆزهى سواله تى نه خشين.
خلص - ا.ع(خيلس - xils): دۆستى هه لېژارده، دۆستى گيانى به گيانى.
خلصاء - ا.ع(خوله ساء - xulesa'): دۆستى گيانى به گيانى، دۆستى دلسۆز.
خلصان - ع.ع(خولسان - xulsan): دۆستانى دلسۆز.
خلط - مص. م-ع(خه لت - xelt): تېكه لاو كردنى دوو شت يان زياتر، تېكه ل بوون.
خلط - ا.ع(خيلت - xilt): خلت و خاشه، تېكه له.
خلطاء - ا.ع(خوله تاء - xuleta'): تېكه لاوان.
خلطه - ا.ع(خولته - xulte): تېكه ل بوون، معاشه رت.
خلع - مص. م-ع(خه لى - xel'): هه لكه نندن، به ركه نار كردن، كه نارخستن، لادان.
خلع - مص. م-ع(خولئ - xul'): ته لاقدانى ژن به پاره، تالوق كردن، ته لاقدانى ژن به وهى پاره لى وهربرى يان له ماره بى خۆى خووش بى.

دوو شت، بی سهر و بهری له کاردا، خه تا، تیک چوون.
خلل پزیر - ص. فا (خه له ل په زیر - xelet pezîr): هه شتی قابیلی خراب بوون و تیک چوون بی.
خلم - ا. ع (خیلم - xilm): چلم، قارو غه زه ب، قوری خهستی لینج.
خلم - ا. ع (خیلم - xilm): یارو دوست، لانه ی ناسک.
خلن - ص (خولین - xulin): چلمن.
خلنج - (خه له نج - xelenc): جوړه دره ختیکه.
خلنج - ص (خه له نج - xelenc): دوره نگ، نه بله ق، به له ک.
خلنج - ا. ع (خیلینج - xilinc): نو قورچ، قورنجک.
خلنگ - ا. ع (خه له نگ - xeleng): جوړه رووه کیکه له ناران و گهرمه سیران ده رویت.
خلنگ - ص (خه له نگ - xeleng): به له ک، نه بله ق، رهش و سپی.
خلو - ا. ع (خولو - xulû): هه لوژه، قوخ.
خلو - مص. ل. ع (خولوٹ - xuluv): خالی بوون، ته نیایی.
خلوات - ا. ع (خه له فات - xelevat): شوتنایی خالی.
خلواج - ا. ع (خه لفاج - xelvac): کولاره.
خلوت - ا. ع (خه لثه ت - xelvet): ته نیایی، جیتی خالی.
خلوت سرا - ا. مر (خه لثه ت سه را - xelvet sera): خه لوه تخانه، مالی خالی له نه یارو بیگانه، ژووری تایبه تی که سیک.
خلوتگاه - ا. مر (خه لثه تگاه -

خلعاء - ص. ع (خوله ئا - xule'a'): مندالی که بابی ده ری کرد بی و حاشای لی کرد بی، که سیک که له کار خرابی، خه لکی ریسواو بی قه در.
خلعت - ا. ع (خیلثه ت - xil'et): جلی دوراو که له لایه ن که سیک کی گه وره وه به دیاری بدری به که سیک.
خلف - ا. ع (خولف - xulf): درو، وه عده به خیلاف.
خلف - ا. ع (خه لف - xelf): پشته وه، پاشه وه.
خلف - ا. ع (خه لف - xelef): فه رزه ن، فه رزه نی باش و سالح، جینشین.
خلفاء - ا. ع (خوله فاء - xulefa'): خه لیفه، چوار خه لیفه ی موسولمانان؛ نه بویه کر که له سالی ۱۱ ی کوچی بوو به خه لیفه، عومه ر له سالی ۱۳ ی کوچی بوو به خه لیفه، عوسمان که له سالی ۲۳ ی کوچی بوو به خه لیفه و علی که له سالی ۳۵ ی کوچی دا بوو به خه لیفه..
خلق - مص. م. ع (خه لغ - xelx): خولقاندن، دروست کردن، داهیتان.
خلق - ا. ع (خه لغ - xelx): خه لکی، جه ماوه ری خه لک.
خلق - ا. ع (خولغ - xulx): خوو، تبع، عاده ت.
خلق - ص. ع (خه له غ - xelex): کونه، دپاو، رزیو.
خلقان - ص. ع (خولغان - xulxan): کونه، جل و بهرگی کونه.
خلقت - ا. ع (خیلغته ت - xilxet): سروشت، هه یثه ت، شیوه، په یکهر.
خلل - ا. ع (خه له ل - xelet): کون، بهینی

خلیدن - مص.ل (خه لیدهن - xelîden):
 پیچداچوون، وهک پیچداچوونی: درک،
 دهرزی، نه قیزه.
خلیس - ص.ع (خه لیس - xelîs): قرئی
 ماش و برنج، دلپرو به هوش، گیای وشک
 و تهری تیک تالاو.
خلیش - ا (خه لیش - xelîş):
 قوروجلیپاو، نازاوه و فهرته نه.
خلیط - ص.ع (خه لیت - xelît):
 شهریک، شتی تیکه لآو، میرد.
خلیج - ص.ع (خه لی - xelî):
 فهرزه نی که باب حاشای لی کردبی، که سیک له کار
 خرابی.
خلیعه - ص.ع (خه لیئه - xelî'e):
 سه ره ست و خوسه ربی و به ناره زووی دلی
 خوئی بکات.
خلیعه - ا.ع (خه لیئه - xelî'e):
 هه وه سبازی، ریسوایی.
خلیفه - ا.ع (خه لیفه - xelîfe):
 جینشین، خه لیفه، خه لیفه ی پیغه مبه ر.
خلیق - ص.ع (خه لیغ - xelî'x):
 لایه ق، شایسته، شایان، هه ژ.
خلیقه - ا.ع (خه لیغه - xelî'xe):
 ته بیعت، سروشت، ده ست کردی خوا:
 خه لکی و به شهر.
خلیل - ص.ع (خه لیل - xelîl):
 دوستی، دلسوز، دوستی گیانی به گیانی.
خلیله - ص.ع (خه لیله - xelîle):
 دوستی دلسوز (بومی).
خلیواج - ا (خه لیثاج - xelîvac):
 کولاره.
خلیه - ا.ع (خه لییه - xelîye):
 شانهی هه نگ، سیل.

xelvetgah: خه لوه تخانه، شوینی
 گوشه نشینی.
خلوت گزین - ص.فا (خه لقه ت گوزین -
 xelvet guzîn): خه لوه ت نشین.
خلوت نشین - ص.فا (خه لقه ت نیشین -
 xelvet nişîn): گوشه نشین، گوشه گیر.
خلوتی - ص.ن (خه لقه تی - xelvetî):
 گوشه نشین، ته نیا، سه لت، ره به ن.
خلود - مص.ل.ع (خولود - xulûd):
 هه رمان، هه همیشه بوون، هه همیشه یی،
 به رده وام، جاویدانی.
خلوص - مص.ل.ع (خولوس - xulûs):
 پاکی و ساده یی، پاکبوونه وه، یه کدلی،
 په تی.
خلوق - ا.ع (خه لوغ - xelûx):
 بوئی خویش.
خلولیا - ا (خولولیا - xulûliya):
 نه خویشی ماخولان، بی شهرمی، بی شهرم و
 بی چه یا.
خله - ا (خه له - xe):
 سه ولئی به له م لیخورین، سوکانی که شتی.
خله - ا (خه له - xe):
 نه قیزه.
خله - ا (خه له - xe):
 هه راوهه نگامه، نازاوه.
خله - ا (خوله - xule):
 کارگ، قارچک.
خله - ا (خولله - xulle):
 چلم.
خله - ا.ع (خه لله - xelle):
 کون، سرکه، شهرابی ترش، خوو خه سیئت.
خله - ا.ع (خیلله - xille):
 کیفی شمشیر، دوستایه تی، برایه تی.
خله - ا.ع (خولله - xulle):
 دوستایه تی، برادرایی.
خلیج - ا.ع (خه لیج - xelîc):
 که نداو.

روشانی سووک، برینی سووک.
خمان - ا.ع (خمان - xeman): کهوان، تیره‌ندازی.
خمان - ا.ع (خومان - xuman): جوړه رووه‌کیکه.
خمان - ص.ع (خومان، خیمان - xumman, ximman): خه‌لکی نزم و خویری، هر شتیکی بی که‌لک و تور دراو.
خماندن - مص.م (خه‌ماننده - xemanden): چه‌ماننده‌وه.
خماننده - ا.فا (خه‌ماننده - xemanende): چه‌مینهر، که‌سیتک یان شتیکی، شتیکی بچه‌مینیتته‌وه.
خمانیده - ا.مف (خه‌مانیده - xemanîde): چه‌ماوه.
خمانیدن - مص.م (خه‌مانیده - xemanîden): چه‌ماننده‌وه، لاسایی کردنه‌وه‌ی گوتار، یان کرداری که‌سیتک به ته‌وسه‌وه.
خماهان - ا.ع (خوماهان، خه‌ماهان - xumahan, xemahan): جوړه به‌ردیکی ئاسنینه.
خمب - ا.ع (خومب - xumb): کوپه‌له.
خمیره - ا.ع (خومیره - xumbere): کوپه‌له.
خمپاره - ا.ع (خومپاره - xumpare): گولله‌تۆپ، گولله‌هاوه‌ن.
خمپاره انداز - ا.ع (خومپاره‌ئه‌نداز - xumpare endaz): هاوه‌ن، تۆپ.
خمچه - ا.ع (خومچه - xumçe): کوپه‌له.
خمخانه - ا.ع (خومخانه - xumxane): شوین یان ژیر خانیک که کوپه‌شهرابی تیا

خلیه - ص.ع (خه‌لییه - xelîye): ژنی بی‌میردو بی‌مندال.
خم - ص.ع (خه‌م - xem): که‌چ، خوار، پیچی زولف و گیسو.
خم - ا.ص (خوم - xum): ته‌پل و ده‌هۆل، کوپه‌ی گه‌وره بو‌ئاو یان شهراب، خه‌مړه.
خم - ا.ع (خیم - xim): خو، ته‌بیعت.
خم - ا.ع (خومم - xumm): کولانه‌ی مریشک، کوز، ناوی بی‌ریکه له مه‌که.
خماخسرو - ا.ع (خوماخوسره‌و - xuma xusrew): ناوی ئاهه‌نگیکی کوئی موسیقای ئیرانییه.
خمار - ا.ع (خیمار - ximar): رووبه‌ند، عه‌با، له‌چک، په‌چه..
خمار - ا.ع (خومار - xumar): خومار، سه‌ریه‌شانی پاش مه‌ستی.
خمار - ص.ع (خه‌مار - xemmar): مه‌ی فروش.
خمار الود - ص.ع (خومار ئالود - xumar alûdd): چاوی خوماراوی، مه‌خمور.
خمارزده - ص.ع (خومار زده - xumar zede): که‌سی که شهراب لیبی دابی.
خمارکش - ص.ع (خومار که‌ش - xumar keş): خومار کیش.
خماسی - ص.ع (خوماسی - xumasî): پینجی، هر شتی که له پینج به‌ش پیتک هاتیبی.
خماش - ا.ص (خه‌ماش - xemaş): هر شتیکی بی که‌لک و تور دراو.
خماشه - ا.ع (خوماشه - xumaşe):

داینه، مه‌یخانه.

خم خوردن - مص. ل (خه-خوردهن-
(xem xûrden): پیچ خواردن،
چه‌مینه‌وه.

خم دادن - مص. م (خه-م‌دادن-
(xemdaden): خوارکردن، چه‌ماندنه‌وه.

خم‌دار - ص. مر (خه‌مدار-
(xemdar): پیچ‌دار، لول.

خمده - ص. مف (خه‌مده-
(xemde): چه‌میو، چه‌ماوه.

خم‌ر - ا. ع (خه‌مر-
(xemr): شه‌راب،
مه‌ی.

خم‌ره - ا (خوم‌ره-
(xumre): کوبه‌له،
خه‌مره.

خم‌س - ا. ع (خوم‌س-
(xums): پیچ
یه‌ک، به‌پیتی شهرع ده‌کاته پیچ
ده‌رامه‌ت یا ده‌ستکه‌وتانه‌ی ده‌بی
موسولمانان به‌پیتی ده‌ستووری شهرع به
ئیمام یان جیگری ئیمامی بدن که
به‌شیک‌ی سهرفی خیرات ده‌کریت و
به‌شه‌که‌ی تری به‌سادات ده‌دری.

خمستان - ا. مر (خومیستان-
(xumistan): مه‌یخانه، کوره‌ی سواله‌ت
وختت سورکردنه‌وه.

خمسه - ا. ع (خه‌مسه-
(xemse): ژماره
پیچ.

خم‌سین - ا. ع (خه‌م‌سین-
(xemsîn): ژماره‌په‌نج.

خم‌ش - ص (خه‌موش-
(xemuş): خاموش، بیده‌نگ، کوزاوه.

خم‌ش - مص. م-ع (خه‌مش-
(xemş): روشن‌دن، روشن.

خم‌ش - ا. ع (خه‌مش-
(xemş): روشاو.

خمک - ا (خم‌مه‌ک-
(xmmek): کوبه‌له، دایه‌ره، ده‌ف، دومبک.

خمکده - ا. مر (خوم‌که‌ده-
(xumkede): مه‌یخانه، شه‌راو‌خانه.

خمگر - ا. ص (خوم‌گر-
(xumger): کوبه‌ساز، کوبه‌فرۆش.

خمل - ا. ع (خه‌مل-
(xeml): ریشوو
پرزۆل.

خم و چم - ا. مر (خه‌م و چه‌م-
(xem û çen): نازو عیشوه، فه‌ندو
فیل.

خمود - مص. ل-ع (خومود-
(xumûd): کوژانه‌وه‌ی ناگر، بیته‌وشی، له‌هۆش
چوون، خامۆش.

خموش - ص (خه‌موش-
(xemûş): خامۆش، کوژاوه، بیده‌نگ.

خموش - ا. ع (خوموش-
(xumûş): روشن.

خموشانه - ق. ص (خه‌موشانه-
(xemûşane): خامۆشانه.

خمول - مص. ل-ع (خومول-
(xumûl): کپ بوون، گومناو بوون، بی
ناوونیشان بوون.

خمیاز - ا (خه‌میاز-
(xemyaz): باویشک.

خمیازه - ا (خه‌میازه-
(xemyaze): باویشک.

خمیدن - مص. ل (خه‌میدنه-
(xemîden): چه‌مینه‌وه، له‌نگین.

خمیده - ا. مف (خه‌میده-
(xemîde): چه‌ماوه، لار، خوار، چه‌فت.

- خمیر** - ا.ع (خه میر - xemîr): هه ویر، هه فیر.
- خمیر ترش** - ا.م (خه میر ترش - xemîr trş): هه ویر ترش.
- خمیر گیر** - ص.فا (خه میر گیر - xemîr gîr): هه ویر شیل، نانه وا.
- خمیر مایه** - ا.م (خه میر مایه - xemîr maye): هه ویر ترش، خومره.
- خمیره** - ا.ع (خه میره - xemîre): خومره، هه ویر ترش.
- خمیس** - ا.ع (خه میس - xemîs): پینج شه مه.
- خمیس** - ص.ع (خه میس - xemîs): پیای نو قه د باریک، ناوقه د باریک.
- خن** - ا.خ (خن - xen): عه ماری که شتی، کون، کلاورژنه.
- خناجر** - ا.ع (خه ناجیر - xenacir): خه نجه ران.
- خنادق** - ا.ع (خه نادیک - xenadix): خه نده کان، سه نگران.
- خنازیر** - ا.ع (خه نازیر - xenazîr): به رازان.
- خناس** - ص.ع (خه نناس - xennas): شه یتان، مرؤقی به دکارو شه یتان خه سلته، نه هریمه ن.
- خنافس** - ا.ع (خه نافیس - xenafis): قالونچان.
- خناق** - ا.ع (خوناق - xunax): مله خری، دیفتری.
- خناک** - ا.ع (خوناک - xunak): مله خری.
- خنب** - ا.ع (خونب - xunb): کویله.
- خنبانیدن** - مص.م (خونبانیدن - xunbanîden): لاسایی کردنه وهی
- هه لسوکه تی که سیک بو قه شمهری و رابواردن.
- خنبه** - ا.ع (خونبه ره - xunbere): کویله، خه مره.
- خنبک** - ا.ع (خونبه ک - xunbek): ته پل، دومبک.
- خنبه** - ا.ع (خونبه - xunbe): گومه ز، هیزره، که ندووی دانه ویتله.
- خنبیدن** - مص.ل (خونبیدن - xunbîden): ره قس و هه لپه رین، چه پله لیدان، ته پل لیدان.
- خنشی** - ص.ع (خونسا - xunsa): نیره موک.
- خنج** - ا.ع (خه نج - xenc): نازو عیشو، شادی، سود، فایده.
- خنجر** - ا.ع (خه نجه ر - xencer): خه نجه ر.
- خنجر گزار** - ص.فا (خه نجه رگوزار - xencer guzar): خه نجه رکیش، خه نجه ر وه شین.
- خنجک** - ا.ع (خه نجه ک - xencek): پیکوله.
- خنجه** - ا.ع (خه نجه - xence): خوشی و شادی، مشه مش.
- خنجیر** - ا.ع (خینجیر - xincîr): بو کوروز.
- خند** - ا.مص (خه ند - xend): خه نده، پیکه نین، پیخه نین.
- خنداخند** - ق.ص (خه نداخه ند - xendaxend): تریقانه وه، پیکه نین، قاقا.
- خندان** - ص.فا (خه ندان - xendan): ده م به پیکه نین.
- خنداندن** - مص.م (خه نداندن - xendanîden): ده م به پیکه نین.

- xendanden): هیئانه پیکنه نین، پیکنه ناندن.
- خنداننده- ا.فا (خه ندانه نده- xendanende): پیکنه نین هیئنه ر.
- خندخند- ا.ص (خه ندخه ند- xendxend): حیلکه حیلک.
- خندروس- ا (خه ندروس- xendrûs): زورات، گه نمه شامی.
- خندریس- ا.ع (خه ندیره ریس- xenderîs): شه رابی کوزه، گه نمی کوزه.
- خندستان- ا.مر (خه ندیستان- xendistan): کورو مه جلیسی سوعبه ت و پیکنه نین، دهم و لیوی ماشوقه.
- خندق- ا.ع (خه ندغه- xendex): خه نک، سه نگه ر، خه نده ک.
- خندمین- ص.ن (خه ندمه مین- xendemîn): پیکنه نین هیئنه ر، مایه ی پیکنه نین.
- خندناک- ص.مر (خه ندنه ناک- xendenak): روو خوش و دهم به پیکنه نین.
- خندوتند- ص (خه ندوته ند- xendutend): ژیرو ژوور، په راگه ندوه و په ریشان، تارومار، ته رته و وه رته.
- خنده- ا.مص (خه نده- xende): خه نده، پیکنه نین.
- خنداور- ص.فا (خه ندنه ئاقه ر- xende aver): پیکنه نین هیئنه ر، مایه ی پیکنه نین.
- خنده خریش- ص (خه ندغه خه ریش- xende xerîş): گه پچار، مه سخه ره.
- خنده دار- ص (خه ندغه دار- xendedar): مایه ی پیکنه نین.
- خندرو- ص (خه ندرو- xende rû): روو خوش، روو به پیکنه نین.
- خنده ریش- ص (خه ندغه ریش- xende rîş): قه شمه ر، مایه ی پیکنه نین، گه پچار.
- خنده ناک- ص (خه ندغه ناک- xendenak): شاد، روو خوش، دهم به پیکنه نین.
- خندیدن- مص.ل (خه ندیده ن- xendîden): پیکنه نین.
- خندنده- ا.فا (خه ندغه نده- xendende): که سپک که پی بکه نی.
- خنزیر- ا.ع (خه نذیر- xenzîr): به راز.
- خنساء- ص.ع (خه نساء- xensa'): ژنی که ناوه ندی که پوی چال و سه ری که پوی به رزبی.
- خنشان- ص (خونشان- xunşan): مویاره ک.
- خنصر- ا.ع (خینسیر- xinsir): په نجه توته.
- خنفساء- ا.ع (خونفهاء- xunfesa'): قالدونچه ی ره ش.
- خنگ- ص (خونوک- xunuk): فینک، سه رد، خوش، ته ر، تازه.
- خنگ- ص (خینگ- xing): سپی، ئه سپی سپی.
- خنگ- ص.عا (خینگ- xing): گپژ، هیپ، که و دهن، گه لحو، بیئ تاوه ز.
- خنگال- ا (خه نگال- xengal): کون، کلاور ژونه، کونی که بکری به نیشانه ی گولله.
- خنگ بت- ا.مر (خینگ بوت- xing but): بتی سپی.

- خنگ بید** - ا.مر(خینگ بید - xing bîd): درکی سپی، ژیتک، ژوژوو.
- خنگ زیور** - ا.مر(خینگ زیقه‌ر - xing zîver): نه‌سپی به‌له‌ک.
- خنگسار** - ص(خینگسار - xingsar): سه‌رسپی.
- خنگ شب اهنگ** - ا.مر(خینگ شهب شاه‌نگ - xingi şeb aheng): نه‌سپی به‌له‌کی رهش و سپی، نه‌و بۆراقه‌ی که چه‌زرتی پیغه‌مبهر له شه‌وی میعراجدا سواری بوو، بۆراق.
- خنگ گردون** - ا.مر(خینگ گیردون - xing girdûn): رۆژ، هه‌تاو، خۆر.
- خنگل** - ا(خه‌نگه‌ل - xengel): زری.
- خنور** - ا(خه‌نور - xenûr): قاپ و قاچاخ‌ی سوآله‌ت وه‌کو کوژه‌و کاسه‌و کوپه‌له‌و...
- خنوس** - مص.ع(خنوس - xunûs): په‌نهان کردن، غایب بوون.
- خنیا** - ا(خنیا - xunya): گۆرانی و ئاواز.
- خنیاگر** - ا.ص(خنیاگر - xunyager): ئاشق، ده‌نگ‌بیژ، گۆرانی بیژ، شایه‌ر.
- خنیاگر فلک** - ا.مر(خنیاگره‌ی فه‌له‌ک - xunyageri felek): نه‌ستیره‌ی زوهره.
- خنیدن** - مص.ل(خه‌نیده‌ن - xenîden): ده‌نگدانه‌وه‌ی ده‌نگ له‌هه‌مام و کیو و نه‌شکه‌وتاندا، شوژه‌ت په‌یداکردن، ناویانگ ده‌رکردن.
- خنیده** - ا.مف(خه‌نیده - xenîde): ناسراو، مه‌نشور.
- خو** - ا(خو - xû): سروشت، خوو، ته‌بیعت، داب.
- خو** - ا(خه‌و - xew): گیاکه‌له.
- خو** - ا(خه‌و - xew): نه‌سکه‌له.
- خواب** - ا(خاب - xab): خه‌و.
- خواب الود** - ص(خاب ئالود - xab alûd): خه‌والئو.
- خوابانندن** - مص.م(خاباننده‌ن - xabanden): خه‌واندن، نواندن، خه‌فاندن.
- خواب اور** - ص.فا(خاب ئاقه‌ر - xabaver): ههر شتیک بیته‌ مایه‌ی خه‌و هاتن، ده‌رمانی خه‌و.
- خواب بند** - ا.مص(خاب به‌ند - xab bend): که‌سیتیک به‌ جادوو بکریته‌ خه‌و، به‌ زه‌بری جادو که‌سیتیک له‌ خه‌و بکریته‌.
- خواب دیدن** - مص.ل(خاب دیدنه‌ن - xab dîden): خه‌ون دیتن.
- خواب رفتن** - مص.ل(خاب ره‌فته‌ن - xab reften): خه‌وتن، سرپوونی ده‌ست یان پی.
- خوابستان** - ا.مر(خابیستان - xabistan): خه‌وتنگه، شوینی خه‌وتن.
- خوابگاه** - ا.مر(خابگاه - xabgah): خه‌وتنگه، شوینی نوستن، ژووری نوستن، سیسه‌م.
- خوابگردی** - ا.مص(خابگرده‌ی - xabgerdî): رۆبیشتن به‌ده‌م خه‌وه‌وه.
- خواب گزار** - ص.فا(خاب گوزار - xab guzar): لیتکده‌ره‌وه‌ی خه‌ون.
- خوابناک** - ص(خابناک - xabnak): خه‌والئو.

- خوابنامه** - ا. مر (خاب نامه) - (xabname): خه و نامه.
- خواب‌نما** - ص (خاب نه‌ما - xabnema): که سبک له خه و دا ئیلهامی بۆ بی.
- خواب‌نیدن** - مص. م (خابه‌نیده‌ن - xabenîden): خه و اندن، نواندن، خه فاندن.
- خواب‌نیده** - ا. مف (خابه‌نیده - xabenîde): خه و پتراو.
- خوابی** - ا. ع (خه قابی - xavabî): گۆزه، کوبه له.
- خوابیدن** - مص. ل (خابیده‌ن - xabîden): خه و تن، نووستن، خه فتن.
- خوابیده** - ا. مف (خابیده - xabîde): خه و توو.
- خواتم** - ا. ع (خه قاتیم - xevatim): ئه‌نگوستیلان، نگینان.
- خواتیم** - ا. ع (خه قاتیم - xevatîm): خاتیمه، کوتایی.
- خواتین** - ا. ع (خه قاتین - xevatîn): خاتونان.
- خواجه** - ا. ص (خاجه - xace): سه‌روه، گه‌وره، زه‌نگین، شیخ، خه‌سیتراو، خه‌سیوو، خاوه‌ن، خودان.
- خواجه‌باشی** - ا. ص (خاجه‌باشی - xace başî): گه‌وره‌ی خواجه‌کان.
- خواجه‌تاش** - ا. ص (خاجه‌تاش - xacetaş): خواجه‌تاش.
- خواجه‌سرا** - ا. ص (خاجه‌سرا - xace sere): پیاویک که له باره‌گای گه‌وره پیاواندا خزمهت بکات، غولامی خه‌سیتراو که له حه‌ره‌مه‌سراو ناو مائی گه‌وره پیاواندا خزمهت بکات.
- خواجه‌وش** - ص (خاجه‌وش - xaceves): خواجه‌ئاسا.
- خوار** - ص (خار - xar): زه‌بوون، زه‌لیل، بچووک.
- خوار** - ا (خار - xar): خۆر.
- خوار** - ا. ع (خوشار - xuvar): بۆره‌ی گا و گۆلک.
- خوار** - ص. ع (خه قشار - xevvar): لاوازو سست و خاو.
- خواربار** - ا. مر (خاربار - xarbar): ئه‌رزاق، نازوقه، خۆزاکي که م.
- خوارتن** - ص (خارته‌ن - xarten): زه‌لیل، زه‌بوون.
- خوارچ** - ا. ع (خه قاریج - xevaric): گروپتیکی یاران و له‌شکریانی عه‌لی کوری ئه‌بی تالیب بوون که له جه‌نگی (صفین‌ی) نیتوان عه‌لی و معاویه‌دا، فریوی ئه‌بو موسا ئه‌شعه‌ری حه‌که‌می خه‌لکی کوفه و عه‌مری کوری عاس حه‌که‌می شامیان - یان خواردو ده‌نگیان به‌میری موسولمانان نه‌داو له‌و زاته هه‌لگه‌رانه‌وه.
- خوارسار** - ص (خارسار - xarsar): خوار، زه‌لیل، زه‌بوون.
- خوارق** - ا. ع (خه قاریغ - xevarix): که‌راماتی وه‌لیان، شتی که پیچه‌وانه‌ی خو خده‌ی خه‌لکی بی.
- خوارکار** - ص (خارکار - xarkar): سته‌مکار، جنیوفروۆش، ده‌م پیس.
- خوازه** - ا (خازه - xaze): تاق.
- خوازه** - ا. مص (خازه - xaze): ویست، خوازتن.
- خوازه‌گر** - ص. فا (خازه‌گر - xazeger): خوازه‌لۆک.

- خواست** - ا.مص (خاست - xast): خواستن، ویستن.
- خواستار** - ص.فا (خاستار - xastar): داواکار، خوازینی کهر.
- خواست برگ** - ا.مر (خاست بهرگ - xastberg): جه لبنامه.
- خواستگار** - ص.فا (خاستگار - xastgar): خوازینی کهر، داواکار.
- خواستن** - مص.م (خاسته - xasten): داواکردن، ویستن.
- خواهنده** - ا.فا (خاهنده - xahende): داواکهر.
- خواستته** - ا.مف (خاسته - xaste): داواکراو، ویستراو، خوازراو.
- خواستته** - ا.خاسته (xaste): زیرو مال، سهروعت و سامان.
- خواص** - ا.ع (خه فاس - xevas): که سوکار، که وره و هه لبرارده تین قهوم، مه حره مان.
- خواصر** - ا.ع (خه فاسیر - xevasir): که له که، خالیگه، برک.
- خواتر** - ا.ع (خه فاتی - xevatir): بیرو نه ندیشان، خاتیره، بیره و هری.
- خواتف** - ا.ع (خه فاتیف - xevatif): گولله یهک به عاردی بکه وی و پاشن بهره و نیشانه بچی.
- خواتی** - ا.ع (خه فاتی - xevati): خه تاکاری.
- خوافی** - ص.ن (خافی - xafi): خه لکی خواف (شاریکی خوراسانه).
- خوافی** - ا.ع (خه فافی - xevafi): شاره، په نهان.
- خواقین** - ا.ع (خه فاقین - xevaxin):
- خاقانان، پاشایان.
- خوالستان** - ا.مر (خالستان - xalistan): شووشه ی مه ره که ب، مه ره کیدان.
- خوالیگر** - ا.ص (خالیگر - xalîger): ناشپه ز.
- خوامش** - ا.ع (خه فامیش - xevamiş): جوگه له.
- خوان** - ا.خان (xan): خوان، سفره، درک و دال، خاشال، گیاه که له.
- خوان** - ص.ع (خه فشان - xevvan): خیانه تکار.
- خوانا** - ص (خانا - xana): نووسینی که به ناسانی بخوینریتته وه، قورئان خوین.
- خوان پایه** - ا.مر (خان پایه - xanpaye): میتزی نان خواردن، سفره، خوان.
- خوانچه** - ا.خانچه (xançe): خوانی بچووک، خوانچه.
- خواندن** - مص.م (خوانده - xanden): خویندن، ده عوه تکردن، میواندار بکردن.
- خواننده** - ا.فا (خانه نده - xanende): خوینده ر.
- خوانده** - ا.مف (خوانده - xande): خویندراو، ده عوه تکارو، بانگکراو.
- خوان سالار** - ا.ص (خان سالار - xansalar): سه رپه رشتیاری خوان، سه روکی ناشخانه، سفره چی.
- خوان یه غما** - ا.مر (خانی یه غما - xani yexma): سفره یهک که به مالی تالانی به ریا بکری، سفره یهک هه رچی له سه ره بخوری و ببری، ده عوه تی گستی.

- خوانین** - ا.ع (خه فانین - xevanîn):
خانان، پاشایان، میران.
خواو - ا (خاو - xaw): خه و.
خواهان - ص.فا (خاهان - xahan):
خوازبار.
خواهر - ا (خاههر - xaher): خوشکی
دایک و باوکی، خوشک.
خواهراندر - ا.ص (خاههر ئه ندهر -
xaher ender): زر خوشک.
خواهرخوانده - ا.مر (خاههر خاندہ -
xaher xande): ئافره تی که وه کو
خوشک ته ماشا بکری.
خواهش - ا.مص (خاهیش - xahiş):
ویستن، خواستن.
خواهشگر - ص.فا (خاهیش گهر -
xahişger): شه فیع، شه فاعه تکار،
ناو بژیوان.
خواهشگری - ا.مص (خاهیش گه ری -
xahişgerî): ناو بژیوانی، شه فاعه ت.
خواهشمند - ص.مر (خاهیش مه ند -
xahişmend): تکاکار، داواکار.
خواه ناخواه - ق.مر (خاه ناخاه -
xah naxah): بیه وی و نه یه وی.
خواهه - ا.مص (خاهه - xahe): ویستن،
داواکردن، داواکاری.
خواهیدن - مص.م (خاهیدن -
xahîden): ویستن، داواکردن.
خوب - ص (خوب - xûb): باش، په سند،
جوان، خشکوک.
خوبرو - ص (خوب رو - xûbrû): جوان،
زیبا، خشکوک.
خوپخین - ا (خوپخین - xûpxîn): مؤمیا.
خوپزیر - ص.فا (خوپه زیر - xûpezîr):
- خووگیر، که سیک که خوو ئه خلاقی
که سیک دی بگری.
خوپله - ص (خه پله، خوپله -
xep̄le, xup̄le): گیل، گه لو،
که وده ن.
خوچ - ا (خوچ - xûç): پزینه ی که له شپیر،
کلا و خود.
خوخ - ا.ع (خه وخ - xewx): قوخ.
خود - ا (خود - xûd): کلا و خود.
خود - ض (خود - xûd): راناوی خوئی؛
ئه و به خوئی، خود، زات.
خودارا - ص.فا (خودئارا - xûdara):
که سیک که به خویدا بگات، ده ست به
خویدا بیئی.
خودبخود - ق.مر (خود بیخود -
xûd bixûd): خو به خو، به بی هو،
به حه زو ره زای خو.
خودبین - ص.فا (خودبین - xûdbîn):
خو بین، خو په رست، لوتبه رز، مه غرور،
خو بیست.
خودپرست - ص.فا (خودپه رست -
xûdperest): خو په رست، ئه نانی،
خو بیست.
خودپسند - ص.فا (خودپه سه ند -
xûd pesend): خو په سن، له خو رازی،
مه غرور.
خودتراش - ا.ص (خودته راش -
xûd teraş): ردین ته راش، مه کینه ی
ریش تاشین.
خودخروه - (خودی خروه -
xûdixurûh): پزینه ی که له شپیر.
خودخواه - ص.فا (خودخاه - xûdxah):
خو بیست، خو په رست، ده عیه زل.

- خودخور** - ص. فا (خودخور - xûdxûr):
خۆخۆر، خەم خواردن، بە خەم.
- خوددار** - ص. فا (خوددار - xûddar):
بە سەبەر، خۆپارێز لە کاری ناپەسند،
سەرپێچی کار، سەرکیشیکەر.
- خودرای** - ص. مر (خودرای - xûdray):
کەسیک ھەر بە بیروپرای خۆی بکات،
خۆسەر.
- خودرسته** - ص (خود روسته - xûdrûste):
خۆرسک.
- خودرنگ** - ص (خودرنگ - xûdrenng):
شتی کە رەنگی ئاسایی خۆی ھەبێ.
- خودرو** - ص. فا (خودرو - xûdrû):
خۆرسک.
- خودرو** - ص. فا (خودرو - xûdrew):
میکانیکی، خۆرۆ، ئۆتومبیل.
- خودساز** - ص. فا (خودساز - xûdsaz):
خۆسازدەر، کەسیک خۆی خۆی
پێگە باندبێ.
- خودستا** - ص. فا (خودسیتا - xûdsita):
خۆھەلکیش، خۆپەسند.
- خودسر** - ص (خودسەر - xûdser):
سەرسەخت، یاخی، سەرپێچی کار،
کەسیک قسە ھەر قسە ی خۆی بێ،
خۆسەر.
- خودسرانه** - ق (خودسەرانه - xûd serane):
خۆسەرانه.
- خودسوز** - ص. فا (خودسوز - xûdsûz):
خۆسوتین.
- خودفروش** - ص. فا (خود فروش - xûdfurûş):
خۆھەلکیش، روسپی، قەچپە، فشه کەر.
- خودکار** - ص (خودکار - xûd kar):
ئۆتوماتیکی، قەلەم پاندان.
- خودکام** - ص (خودکام - xûd kam):
خۆسەر، کەللەرەق، کەسیک بە کام و
مرازی خۆی گەبی بێ، بە ئاوات گەبیو،
ھەوەسباز.
- خودکردە** - ص (خود کردە - xûd kerde):
خۆکردوو.
- خودکوشی** - ا. مص (خودکوشی - xûd kuşî):
کارکرنی لە
رادەبەدەر.
- خودگزين** - ص. فا (خود گوزين - xûd guzîn):
خۆپەرست، خۆبینی،
خۆویستی.
- خودمانی** - ق. ص (خودمانی - xûd manî):
خۆمانی، خۆبی.
- خودمختار** - ص (خودمختار - xûd muxtar):
جۆزیکە لە خۆ
بەرپەرستی سەياسی، ئۆتۆنۆمی،
خودموختاری.
- خودنمایي** - ص. فا (خودنمایی - xûd nemayî):
خۆھەلکیشان، خۆپەسندی.
- خودنویس** - ا (خودنویس - xûd nivîs):
قەلەم جاف.
- خودی** - ص. ن (خودی - xûdî):
خۆبی،
دۆست و ئاشنا.
- خور** - ا (خور - xûr):
خۆر، ھەتاو، ھور،
رۆژ.
- خور** - ا. مص (خور - xûr):
خۆراک.
- خور** - ا. ع (خەقەر - xever):
بیتاقەتی،
سسستی، خاوی.
- خور** - ا. ع (خەور - xewr):
رێژگە،
لقیکی دەریا.

خورا - (خورا - xûra): شایسته، شایان، لایه‌ق، هه‌ژ.

خورا - (خورا - xûra): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.

خورابه - (خورابه - xûrabe): جوگه‌ی وشک که ئاوه‌که‌ی بمژی، جوگه‌له‌ی بچووک که له رووبار بۆ زهرعات جیابکریتته‌وه.

خوراک - (خوراک - xûrak): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.

خوراندن - مص.م (خوراندن - xûranden): دهرخواردان.

خوراوه - (خوراوه - xûrahe): پۆینه‌ی که‌له‌شیر، کلاو خود.

خورپا - (خورپا - xûrpa): حه‌ربا، تیرتیره، خۆریه‌رست، جوهره مارمیلوکیکه.

خورخجیون - (خورخجیون - xûrxucîven): مۆته‌که، میترده‌زمه، پیره‌ه‌قۆک، شه‌وگ.

خورد - (خورد - xûrd): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.

خوردپز - (خوردپز - xûrdpez): ئاشچی، ئاشپه‌ز.

خوردن - مص.م (خوردن - xûrden): خواردن.

خوردده‌پز - (خوردده‌پز - xûrdepez): ئاشچی.

خوردی - (خوردی - xûrdî): خۆراک.

خوردی پز - (خوردی پز - xûrdî pez): ئاشچی.

خوردسند - (خوردسند - xûrsend): شاد، شادمان.

خورش - (خورش - xûrş):

خۆراک، خوارده‌مه‌نی، پیخۆر، شله.

خورشگر - (خورشگر - xûrşger): ئاشپه‌ز، ئاشچی.

خورشید - (خورشید - xûrşîd): هه‌تاو، خۆر، رۆژ.

خورشیدپرست - (خورشیدپرست - xûrşîd perest): پهره‌ست، رۆژپه‌رست، خۆریه‌رست، تاڤه‌رست.

خورشیدوش - (خورشیدوش - xûrşîd veş): خۆر ئاسا.

خورمک - (خورمک - xûrmek): چاوه‌زار.

خورد - (خورد - xûrend): شایسته، لایه‌ق، هه‌ژ، شایان.

خورنق - (خورنق - xevernex): کۆشکی تاییه‌تی نان خواردنی پاشاو که سوکارانی، کۆشکی به‌شکو.

خورنگاه - (خورنگاه - xûrengah): ژوووری نانخواردن، خواردنگه.

خورنگه - (خورنگه - xûrengah): خوارنگه.

خورنه - (خورنه - xeverne): خوارنگه.

خوره - (خوره - xûre): نه‌خۆشی گولی.

خوره - (خوره - xûre): تیشک، روناکی، روناھی، به‌ش، ده‌قه‌رو ناوچه.

خوز - (خوز - xewz): دژمنایه‌تی کردن.

خوزی - (خوزی - xûzî): خه‌لکی خۆزستان، خۆزستانی.

خوزی - (خوزی - xûzî): گفته، گوشتی کوتراو.

خورا - (خورا - xûra): شایسته، شایان، لایه‌ق، هه‌ژ.

خورا - (خورا - xûra): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.

خورابه - (خورابه - xûrabe): جوگه‌ی وشک که ئاوه‌که‌ی بمژی، جوگه‌له‌ی بچووک که له رووبار بۆ زهرعات جیابکریتته‌وه.

خوراک - (خوراک - xûrak): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.

خوراندن - مص.م (خوراندن - xûranden): دهرخواردان.

خوراوه - (خوراوه - xûrahe): پۆینه‌ی که‌له‌شیر، کلاو خود.

خورپا - (خورپا - xûrpa): حه‌ربا، تیرتیره، خۆریه‌رست، جوهره مارمیلوکیکه.

خورخجیون - (خورخجیون - xûrxucîven): مۆته‌که، میترده‌زمه، پیره‌ه‌قۆک، شه‌وگ.

خورد - (خورد - xûrd): خۆراک، خوارده‌مه‌نی.

خوردپز - (خوردپز - xûrdpez): ئاشچی، ئاشپه‌ز.

خوردن - مص.م (خوردن - xûrden): خواردن.

خوردده‌پز - (خوردده‌پز - xûrdepez): ئاشچی.

خوردی - (خوردی - xûrdî): خۆراک.

خوردی پز - (خوردی پز - xûrdî pez): ئاشچی.

خوردسند - (خوردسند - xûrsend): شاد، شادمان.

خورش - (خورش - xûrş):

- خوسانییدن** - مص.م (خوسانییدهن - **xûsanîden**): تهرکردن، خوساندن.
- خوست** - ا.ص (خوست - **xûst**): دورگه، گراف، پیخ خوست، پیخ شیتل بوگ.
- خوستن** - مص.م (خوسته - **xûsten**): پیخ خوستکردن، پیخ شیتل کردن.
- خوسته** - ا.مف (خوسته - **xûste**): پیخ خوستکراو.
- خوش** - ص (خوش - **xûş**): شاد، باش.
- خوشاب** - ص (خوشاب - **xûşab**): تیراو، ئاودار، تهروتازه.
- خوش اخلاق** - ص (خوش ئه خلاغ - **xûş exlax**): ئه خلاق جوان، خوو شیرین، رهوشت جوان.
- خوش اقبال** - ص (خوش ئیغبال - **xûş ixbal**): خوش بهخت، به شانس، به تالع، به یه غبال.
- خوش الحان** - ص (خوش ئه لهان - **xûş elhan**): خوش ئاواز، دهنگخوش.
- خوشامد** - ا.ص (خوش ئامه - **xûş amed**): خیرهاتن.
- خوش اندام** - ص (خوش ئه ندام - **xûş endam**): قه دو بالا جوان.
- خوشانییدن** - مص.م (خوشانییدهن - **xûşanîden**): وشک کردن.
- خوش اواز** - ص (خوش ئاهاز - **xûş avaz**): دهنگخوش، بالندهی خوشخوان.
- خوش اهنک** - ص (خوش ئاههنگ - **xûş aheng**): خوش ئاواز، دهنگو ئاواز خوش.
- خوشایند** - ص (خوش ئایه - **xûş ayend**): پهسند، بهجی، مایه ی خوشی.
- خوش باور** - ص (خوش باقهر - **xûş baver**): خوش باوهر، ساده.
- خوش بهخت** - ص (خوش بهخت - **xûş bext**): به تالع، به شانس، به بهخت.
- خوش برخوردار** - ص (خوش بهر خورد - **xûş berxûrd**): رووخوش و دلسوز له گه ل خه لکیدا، میهره بان.
- خوش برش** - ص (خوش بوریش - **xûş burîş**): جلی جوان پراوی ریک دوراو.
- خوشبو** - ص (خوش بو - **xûşbû**): موعه تهر، بوخوش.
- خوش بودن** - مص.ل (خوش بوده - **xûşbûden**): خوشحال بوون، ئاسووده بوون.
- خوشبین** - ص.فا (خوش بین - **xûşbîn**): گه شبین، ئومیده واری.
- خوش پوش** - ص.فا (خوش پوش - **xûşpûş**): شیک پوش، خوش پوشاک، پوشته و پهرداخ.
- خوش تراش** - ص (خوش ته راش - **xûş teraş**): بهژن و بالا ریک، جوان.
- خوشترک** - ص (خوش تهرهک - **xûş terek**): که می باستر.
- خوش ترکیب** - ص (خوش ته رکیب - **xûş terkîb**): جوان، بهژن و بالا ریک.
- خوشحال** - ص (خوشحال - **xûşhal**): خوشحال، شادمان.

- خوش حساب** - ص (خوش هيساب) - **xûş hisab**: كه سيپك كه قه رزی خوئی بی دواخستق بداته وه، سه ر راست.
- خوش خبر** - ص (خوش خه بهر) - **xûş xeber**: كه سيپك كه خه بهری خویش بیینی، خویش خه بهر، مژده هین، خویش خه وهر، مژده ده ر.
- خوش خدمت** - ص (خوش خیدمهت) - **xûş xidmet**: خویش خزمهت، به خزمهت، خویش نه توار.
- خوش خرام** - ص. فا (خوش خه رام) - **xûş xeram**: رویشتنی به نازو عیشوه، خه رامان.
- خوش خط** - ص (خوش خهت) - **xûş xet**: خویش نووس، خهت خویشی.
- خوش خلق** - ص (خوش خولغ) - **xûş xulx**: خویش خوو، خویش ته بیعهت.
- خوشخو** - ص (خوشخو - **xûşxû**): میهره بان، خاوهن خوی باش.
- خوشخوار** - ص. فا (خوش خار) - **xûş xar**: زور خور، خوشخور، كه سيپك كه خوراکي خویش بخوات.
- خوش خوان** - ص. فا (خوش خان) - **xûş xan**: خویش خوان، دهنگ خویش، گورانی بیژ.
- خوشخوراک** - ص (خوش خوراک) - **xûş xurak**: خوراکي به له زهت، كه سی که خوراکي باش بخوات، زور خور، بخور.
- خوش خوشک** - ق. مر (خوش خوشهک) - **xûş xûşek**: هییدی هییدی، به ره به ره، که م که م.
- خوش خیم** - ص (خوش خیم) - **xûş xîm**: بی خه تهر، خویش ته بیعهت، خویش خوو.
- خوشدامن** - ا (خوش دامنه) - **xûş damen**: خه سوو.
- خوشدل** - ص (خوش دیل) - **xûş dil**: خوشحال، شادمان، دلخویش.
- خوش ذوق** - ص (خوش زهوغ) - **xûş zewx**: خویش سه لیقه، به سه لیقه، جوان زهوق.
- خوش راه** - ص (خوش راه) - **xûş rah**: خوشرو، ولاخی به رزه ی رهوان.
- خوشرفتار** - ص (خوش رهفتار) - **xûş reftar**: خوشرو، كه سيپك كه میهره بان و خویش رهفتار بی له گه له خه لکیدا.
- خوش رکاب** - ص (خوش ریکاب) - **xûş rikab**: نه سپی رام.
- خوشرنگ** - ص (خوش رهنگ) - **xûş reng**: خویش رهنگ، خویش روا لهت.
- خوشرو** - ص (خوشرو) - **xûş rû**: روو خویش، روو به پیکه نین، خشکوک.
- خوش ریخت** - ص (خوش ریخت) - **xûş rîxt**: خشکوک، به ژن و بالا ریک، پوشته و په رداخ.
- خوش زیان** - ص (خوش زهبان) - **xûş zeban**: خویش، زمان شیرین.
- خوش سخن** - ص (خوش سوخه ن) - **xûş sûxen**: قسه خویش، زمان تهر.
- خوش سرای** - ص (خوش سه رای) - **xûş seray**: دهنگ خویش، گورانی

بیژ، دهنگبیژ. **خوش سلوک** - ص (خوش سلوک - $xûş slûk$): خوش رهفتار، هه‌لسوکه‌وت په‌سند.

خوش سلیقه - ص (خوش سه‌لیقه - $xûş selîxe$): به‌زه‌وق، به سه‌لیقه، زه‌وقدار.

خوش سودا - ص (خوش سه‌ودا - $xûş sewda$): خوش مامه‌له، دروستکار له سه‌وداو مامه‌له‌دا.

خوش سیما - ص (خوش سیما - $xûş sîma$): سیما جوان، خشکوک.

خوش شکل - ص (خوش شه‌کل - $xûş şekl$): جوان، شیوه‌جوان.

خوش صحت - ص (خوش سوهبه‌ت - $xûş suhbet$): خوش گوفتار، شیرین قسه، قسه خوش.

خوش صورت - ص (خوش سوره‌ت - $xûş sûret$): جوان، قشتیله.

خوش طالع - ص (خوش تالی - $xûş tali'$): به به‌خت، به تالع، به یه‌غبال، به‌ختیار.

خوش طبع - ص (خوش ته‌ب - $xûş teb'$): به‌زه‌وق، سوعبه‌تچی، زمان شیرین.

خوش طعم - ص (خوش ته‌ئم - $xûş te'm$): به‌تام، تام خوش.

خوش طینت - ص (خوش تینه‌ت - $xûş tînet$): خوش سروشت.

خوش ظاهر - ص (خوش زاهیی - $xûş zahir$): رواله‌ت جوان.

خوش عاقبت - ص (خوش ئاغیبه‌ت - $xûş axibet$): ئاقیبه‌ت خیتر، ئاخیرخیتر، ئاکام فه‌ر.

خوش علف - ص (خوش ئه‌له‌ف - $xûş elef$): گیانله‌به‌ری خوش له‌وه‌ر.

خوش قامت - ص (خوش غامه‌ت - $xûş xamet$): بالا‌به‌رزو ریتک، به‌ژن و بالا به‌رز.

خوش قدم - ص (خوش غه‌ده‌م - $xûş xedem$): پی به‌خیتر، پی به‌ووم.

خوش قلب - ص (خوش غه‌لب - $xûş xelb$): دلپاک، خیرخواز.

خوش قول - ص (خوش غه‌ول - $xûş xewl$): به‌وه‌عدو قه‌ول، خاوه‌ن به‌لین.

خوش قیافه - ص (خوش غیافه - $xûş xîyafe$): جوان، به‌ده‌ن ریتک و پیتک.

خوش کلام - ص (خوش که‌لام - $xûş kelam$): قسه‌خوش، به‌زمان، به‌گفتولفت.

خوش گام - ص (خوش گام - $xûş gam$): ئه‌سپی ره‌هوان، خوش‌رۆ.

خوش گزران - ص. فا (خوش گوزهران - $xûş guzeran$): خوش گوزهران.

خوش‌گیل - ص (خوش گیل - $xûş gil$): جوان، دل‌رفین، قه‌شه‌نگ، خشکوک.

خوش‌گو - ص. فا (خوش گو - $xûş gû$): به‌زمان، قسه‌خوش، زوانشیرین.

خوش‌گوار - ص (خوش‌گو‌فار - $xûş guvar$): خوراک‌ی خوش و به‌له‌زه‌ت و زوو هه‌رس، به‌تام.

خوش لباس - ص (خوش لی‌باس -

خوش سلوک - ص (خوش سلوک - $xûş slûk$): خوش رهفتار، هه‌لسوکه‌وت په‌سند.

خوش سلیقه - ص (خوش سه‌لیقه - $xûş selîxe$): به‌زه‌وق، به سه‌لیقه، زه‌وقدار.

خوش سودا - ص (خوش سه‌ودا - $xûş sewda$): خوش مامه‌له، دروستکار له سه‌وداو مامه‌له‌دا.

خوش سیما - ص (خوش سیما - $xûş sîma$): سیما جوان، خشکوک.

خوش شکل - ص (خوش شه‌کل - $xûş şekl$): جوان، شیوه‌جوان.

خوش صحت - ص (خوش سوهبه‌ت - $xûş suhbet$): خوش گوفتار، شیرین قسه، قسه خوش.

خوش صورت - ص (خوش سوره‌ت - $xûş sûret$): جوان، قشتیله.

خوش طالع - ص (خوش تالی - $xûş tali'$): به به‌خت، به تالع، به یه‌غبال، به‌ختیار.

خوش طبع - ص (خوش ته‌ب - $xûş teb'$): به‌زه‌وق، سوعبه‌تچی، زمان شیرین.

خوش طعم - ص (خوش ته‌ئم - $xûş te'm$): به‌تام، تام خوش.

خوش طینت - ص (خوش تینه‌ت - $xûş tînet$): خوش سروشت.

خوش ظاهر - ص (خوش زاهیی - $xûş zahir$): رواله‌ت جوان.

خوش عاقبت - ص (خوش ئاغیبه‌ت -

دهنگ خوښ، گورانی بیژ. **خوشنواز**- ص (خوش نه‌فاز-
 (xûşnevaz): سازژنه‌نی چاک.
خوش نود- ص (خوش نود- (xûş nûd):
 شادمان.
خوش نویس- ص. فا (خوش نیقیس-
 (xûş nivîs): خوشنوس، خهت خوښ.
خوش نهاد- ص (خوش نیهاد-
 (xûş nihad): خوش سروشت، خوښ
 ته‌بیعت.
خوشوقت- ص (خوش‌قه‌غت-
 (xûşvexet): خوشحال، دلخوښ، شاد.
خوشه- ا (خوشه- (xûşe): هیشوو.
خوشه‌چین- ص. فا (خوشه‌چین-
 (xûşeçîn): خوشه‌چین، هیشوکه‌ر،
 گولچین.
خوش هیکل- ص (خوش هه‌یکه‌ل-
 (xûş heykel): به‌قه‌دوقامه‌ت، به‌ژن و
 بالا ریک.
خوشیدن- مص. ل (خوش‌شیدنه-
 (xûşîden): وشک بوون.
خوش ین- ص (خوش یومن-
 (xûş yumn): موباره‌ک، به‌ووم، پیروژ.
خوص- ا.ع (خوص- (xûs): گه‌لای
 دارخورما.
خوصاء- ص.ع (خه‌وساء- (xewsa):
 ژنی که چاوانی به قولاً چووبن.
خوض- مص.م-ع (خه‌وز- (xewz):
 له‌فکران راجوون، چوونه ناو‌ئاوئ،
 تیفکرینی قوول، له‌ئاودان.
خوف- مص.ل-ع (خه‌وف- (xewf):
 ترسان، توقین.

(xûş libas): پوښته‌و په‌رداخ.
خوش لحن- ص (خوش له‌هن-
 (xûşlehn): دهنگ‌خوښ، گورانی بیژ،
 سترانییژ، گورانی چر.
خوش له‌جه- ص (خوش له‌هجه-
 (xûş lehce): که‌سیک که‌شیوه‌ی
 قسه‌کردنی باش بی.
خوشمه‌زه- ص (خوشمه‌زه- (xûşmeze):
 به‌له‌زه‌ت، به‌تام، خوښ، تام خوښ.
خوش معامله- ص. خوش مئامه‌له-
 (xûş m'amele): خوښ معامله‌له.
خوش منش- ص (خوش مه‌نیش-
 (xûş meniş): خوش‌خوو، خوښ
 ته‌بیعت، سازگار، شادمان.
خوش منظر- ص (خوش مه‌نزره-
 (xûş menzer): خوښ دیمه‌ن، خوښ
 سیما، جوان.
خوشنام- ص (خوشنام- (xûşnam):
 که‌سیک که‌ناوی به‌چاکه‌ده‌رچووبی،
 به‌نامی.
خوش نشین- ص. فا (خوش نیشین-
 (xûş nişîn): خوش نشین، ئه‌و
 ره‌عیه‌ته‌ی ده‌توانی له‌گوندی بار بکات.
خوش نقش- ص (خوش نه‌غش-
 (xûş nexş): مافوری به‌نه‌خش و نیگار،
 به‌شانس.
خوش نگرش- ص (خوش نیگه‌ریش-
 (xûş nigeriş): گه‌شبین، ئومیده‌وار.
خوش نما- ص (خوش نومما-
 (xûş numa): به‌رچاوی، خوش
 رواله‌ت.
خوشنوا- ص (خوش نه‌فا- (xûşneva):

- خوک** - (خوک - xûk): به راز، و هراز.
خوکچه - (خوکچه - xûkçe): به رازی هیندی.
خوکدانی - ا. مر (خوکدانی - xûkdanî): گه وری به رازان.
خوک دریایی - ا. مر (خوکی ده دریایی - xûki deryayî): دلفین.
خوک وحشی - ا. مر (خوکی شه وحشی - xûki vehşî): به رازی کیتیوی.
خوک هیندی - ا. مر (خوکی هیندی - xûki hindî): جوړه به رازیکه.
خوگر - ص. فا (خوگره - xûger): خووگیر، راهاتن، خوگرتن به شتیک یان که سیتکه وه.
خول - مص. م. ع (خه ول - xewl): سه رپه رشتی کردن.
خول - ا. ع (خه هل - xevel): ده ست و پیته ند.
خولنجان - (خوله نجان - xûlencan): زه نجه فیل.
خوله - (خه وله - xewle): تیردان.
خوله - ص (خوله - xûle): خالی، به تال، بوش، هلۆل، پووک، پووچ.
خون - مص. ل. ع (خه ون - xewn): خیانه ت کردن.
خون - (خون - xûn): خوین.
خونابه - ا. مر (خونابه - xûnabe): خوینا و، پلازما، نه شکی خوینین.
خون اشام - ص. فا (خون اشام - xûn aşam): خوین مژ، خوین ریژو سته مکارو مرفق کوژ.
خون اکند - ص. مف (خون تاکه ند - xûn akend): پر له خوین.
- خون الود** - ص. مف (خون ئالود - xûn alûd): خویناوی.
خونبار - ص. فا (خونبار - xûnbar): هر شتیک ئاویته ی خوین بی و خوینی لی بتکی.
خونبها - ا. مر (خون به ها - xûnbeha): خوین باپی، خوین بژاردن.
خون چکان - ص. فا (خون چه کان - xûnçekan): نه وه ی خوینی لی بچکی.
خونخوار - ص. فا (خونخار - xûnxar): خوینریژ، سته مکار، پیاوکوژ، خوین خور، خوین مژ.
خونخواه - ص. فا (خونخواه - xûnxah): داواکاری خوین، توئه سین.
خون خوردن - مص. ل (خون خوردن - xûnxûrden): خوین خواردن، غه م خواردن زور، تورهبوون.
خوندگار - ص (خوندگار - xûndgar): خودان، خاوه ن، سه روه ر، خوا، به زدان.
خون دل - ا. مر (خونی دیل - xûni dil): خوینی جگر، خه م و خه فه ت و رنج، مهینه تی زور.
خون رز - ا. مر (خونی ره ز - xûni rez): خوینی ره ز، شه راب، شه رابی تری.
خون ریختن - مص. م (خون ریختن - xûn rîxten): کوشتنی خه لکی، خوین رشتن، کوشتن.
خونریز - ص. فا (خونریز - xûnrîz): خوین ریژ، پیاوکوژ.
خونسرد - ص (خون سه رد - xûn serd): نارام و هیمن و له سه رخو.
خونفشان - ص. فا (خون فه شان - xûn feşan): هه رشتی خوینی لی

بتکی. **خونکار** - ص (خونکار - xûnkar):
 خویتن ریژ، پیباو کوژ.
خونکار - ا. ص (خونکار - xûnkar):
 خودان، خوا، یه زدان.
خون گردن - مص. م (خون که ردهن - xûn kerden):
 کوشتن، قوربانی کردن.
خون گرفتن - مص. م (خون گیریفتهن - xûn giriften):
 خویتن گرفتن.
خونگرم - ص (خونگه رم - xûngerm):
 خویتن گه رم، میهره بان و خوش ته بیعه ت.
خونگیر - ص. فا (خونگیر - xûngîr):
 چه جامه تکار، خویتن گر، که له شاخ گر.
خونی - ص. ن (خونی - xûnî):
 خویتاوی، پیباو کوژ، خویتاوی، خویتنین.
خونین - ص. ن (خونین - xûnîn):
 خویتاوی.
خوהל - ص (خوהל - xûhl):
 که چ، خوار.
خوی - ا (خوی - xûy):
 ناره قه ی له ش، جواناو.
خوی زده - ص (خوی زده - xûy zede):
 ناره قه کردو، ناره قاوی.
خوید - ا. ص (خه قید - xevîd):
 قه رسیل.
خویدک - ا (خه قیده ک - xevîdek):
 جوړه کاله کیکه.
خویش - ا (خیش - xîş):
 خزم و که سوکار.
خویشاوند - ا. ص (خیشاونه ند - xişavend):
 خزم و خویش، قه وم و قیله.
خویش بین - ص. فا (خیش بین - xîşbîn):
 له خو رازی، مه غرور، له خو یایی، فرناخ.
خویشتن - ص (خیشتهن - xîšten):
 راناوی خو یی.
خویشتن بین - ص. فا (خیشتهن بین - xîšten bîn):
 له خو رازی، فرناخ.
خویشتندار - ص. فا (خیشته ندار - xîştendar):
 به سه بر، به چه وسه له، خو یارتیزی له کاری خراب و ناپه سند، دووره په رتیزی له هه واو هه وه سی نه فس.
خویشکار - ص (خیشکار - xîşkar):
 وه رزیزو جوتیار، به کوشش له کاردا.
خویشکام - ص (خیشکام - xîşkam):
 خو یه سند، خو سه ر.
خه - (خه ه - xeh):
 به هبه ه، ناهه رین، ده ست خوش.
خهل - ص (خوهل، خه هل - xuhl, xehl):
 خوار، که چ.
خی - ا (خی - xî):
 جه وه نده، مه شکه، قه رابه ی شه راب.
خیابان - ا (خیابان - xîyaban):
 شه قام، جاده.
خیابان بندی - ا. مص (خیابان به ندی - xîyaban bendî):
 شه قام ریژی.
خیابان گرد - ص. فا (خیابان گه رد - xîyaban gerd):
 شه قامان گه ر، ویل، به ره لالا، بیکار.
خیار - ا. ع (خییار - xîyar):
 سه رپشکی.
خیار - ص. ع (خییار - xîyar):
 هه لیزارده ی هه ر شتیک، سه رپشک.

بتکی. **خونکار** - ص (خونکار - xûnkar):
 خویتن ریژ، پیباو کوژ.
خونکار - ا. ص (خونکار - xûnkar):
 خودان، خوا، یه زدان.
خون گردن - مص. م (خون که ردهن - xûn kerden):
 کوشتن، قوربانی کردن.
خون گرفتن - مص. م (خون گیریفتهن - xûn giriften):
 خویتن گرفتن.
خونگرم - ص (خونگه رم - xûngerm):
 خویتن گه رم، میهره بان و خوش ته بیعه ت.
خونگیر - ص. فا (خونگیر - xûngîr):
 چه جامه تکار، خویتن گر، که له شاخ گر.
خونی - ص. ن (خونی - xûnî):
 خویتاوی، پیباو کوژ، خویتاوی، خویتنین.
خونین - ص. ن (خونین - xûnîn):
 خویتاوی.
خوהל - ص (خوהל - xûhl):
 که چ، خوار.
خوی - ا (خوی - xûy):
 ناره قه ی له ش، جواناو.
خوی زده - ص (خوی زده - xûy zede):
 ناره قه کردو، ناره قاوی.
خوید - ا. ص (خه قید - xevîd):
 قه رسیل.
خویدک - ا (خه قیده ک - xevîdek):
 جوړه کاله کیکه.
خویش - ا (خیش - xîş):
 خزم و که سوکار.
خویشاوند - ا. ص (خیشاونه ند - xişavend):
 خزم و خویش، قه وم و قیله.
خویش بین - ص. فا (خیش بین - xîşbîn):
 له خو رازی، مه غرور، له خو یایی، فرناخ.
خویشتن - ص (خیشتهن - xîšten):
 راناوی خو یی.
خویشتن بین - ص. فا (خیشتهن بین - xîšten bîn):
 له خو رازی، فرناخ.
خویشتندار - ص. فا (خیشته ندار - xîştendar):
 به سه بر، به چه وسه له، خو یارتیزی له کاری خراب و ناپه سند، دووره په رتیزی له هه واو هه وه سی نه فس.
خویشکار - ص (خیشکار - xîşkar):
 وه رزیزو جوتیار، به کوشش له کاردا.
خویشکام - ص (خیشکام - xîşkam):
 خو یه سند، خو سه ر.
خه - (خه ه - xeh):
 به هبه ه، ناهه رین، ده ست خوش.
خهل - ص (خوهل، خه هل - xuhl, xehl):
 خوار، که چ.
خی - ا (خی - xî):
 جه وه نده، مه شکه، قه رابه ی شه راب.
خیابان - ا (خیابان - xîyaban):
 شه قام، جاده.
خیابان بندی - ا. مص (خیابان به ندی - xîyaban bendî):
 شه قام ریژی.
خیابان گرد - ص. فا (خیابان گه رد - xîyaban gerd):
 شه قامان گه ر، ویل، به ره لالا، بیکار.
خیار - ا. ع (خییار - xîyar):
 سه رپشکی.
خیار - ص. ع (خییار - xîyar):
 هه لیزارده ی هه ر شتیک، سه رپشک.

- خیار** - ص.ع (خییار - xîyar): چاکه کار.
- خیار** - ا (خییار - xîyar): ئاروو، خه یار.
- خیارچنبر** - ا.مر (خییار چه نبر - xîyar çenber): خه یار چه مهر.
- خیارشنبر** - ا.مر (خییار شه نبر - xîyar şenber): خه یار چه مهر.
- خیارشور** - ا.مر (خییار شور - xîyar şûr): خه یاری سوئراو.
- خیارک** - ا (خییارهک - xîyarek): خه یارۆک، قونبیر، جوړه دومه لیکه له لاران و دهوری قوون دیت.
- خیاره** - ا.ع (خیاره - xîyare): خه یاریک، ناسک و جوان و هه لئبارده.
- خیاره** - ا (خییاره - xîyare): ددانه دار، گرن گرن.
- خیازر** - ا.ع (خه یازیر - xeyazir): حه یزه ران.
- خیاشیم** - ا.ع (خه یاشیم - xeyaşîm): بنی که پو، لوتی چیا.
- خیاط** - ا.ع (خییات - xîyat): دهرزی، سوژن، بواری، دلبوان، گۆچه وهن.
- خیاط** - ا.ص (خه بیات - xeyyat): خه بیات، بهرگدروو.
- خیاطت** - ا.مص - ع (خییاتت - xîyatet): خه بیاتت.
- خیال** - ا.ع (خه یال - xeyal): خه یال.
- خیال** - ا.ص (خه بیال - xeyyal): سواری.
- خیال اندیش** - ص.فا (خه یال نه ندیش - xeyal endîş): خه یال پلاو، خه یال تاز، بهرکه ت، فه پ.
- خه یال پهره ر، خه یال ریس.
- خیالباف** - ص.فا (خه یال باف - xeyal baf): خه یال باف، خه یال پلاو.
- خیام** - ا.ع (خییام - xîyam): خیتوه تان.
- خیام** - ص.ع (خه بیام - xeyyam): خیتوه نشین، خیتوه تساز، خیتوه تفرۆش.
- خیانته** - مص.ع (خییانته - xîyanet): خه یانته، ناپاکی، دهغه لی، غه درو په بیان شکاندن.
- خیانت پیشه** - ص (خییانته پیشه - xîyanet pîşe): خه یانته تکار، دهغه لکار.
- خیانتکار** - ص (خیانته تکار - xîyanet kar): خایهن.
- خیاواری** - ا (خیافار - xîyavar): کار، پیشه.
- خیبت** - مص.ع (خه بیبت - xeybet): نائومیته بوون، زیانمه ندبوون.
- خیتال** - ا (خیتال - xîtal): درۆ، سوعبته، شوخی.
- خیح** - ا (خیح - xîç): گاسن.
- خید** - ا.ص (خید - xîd): قهرسیل.
- خیدع** - ا.ص - ع (خه یدهء - xeyde): سه راب، تراویلکه، گورگی فیل تاز، که سیک که پشتی پی نه به سترئ.
- خیدن** - مص.ل (خیده ن - xîden): چه مین، خواربوون، خوری و لوکهی شیکراوه.
- خیر** - ا (خییر - xîyr): دالان، هه یوان.
- خیر** - ص (خییر - xîr): سه رگه ردان، حه یران، بیته ده.
- خیر** - ا.ع (خه یر - xeyr): چاکی، بهرکه ت، فه پ.

- خیر** - ص.ع (خه ییر - xeyyîr) : چاکه کار، زۆر چاک، خیرخواز.
- خیرات** - ص.ع (خه یرات - xeyrat) : خیرات، کارین چاک، ئه و کارو شتانه ی که سوودی بۆ جه ماوه ری خه لک هه بی..
- خیراندیش** - ص.فا (خه یرئه ندیش - xeyr endîş) : که سیک که بیر له خیرو چاکه ی خه لکی بکاته وه، چاکه خواز.
- خیربوا** - ا.مر (خیربوا - xîrbuwa) : جوړه دره ختیکه.
- خیرخواه** - ص.فا (خیرخاه - xîrxah) : خیرخواز، فه رخواز.
- خیرو** - ا (خیرو - xîrû) : گولی شه و بو، گولی هه همیشه به هار.
- خیره** - ص.ع (خه یره - xeyre) : چاکتر، چاکه کارتر.
- خیره** - ص.ع (خه ییره - xeyîre) : ژنی چاکه کار.
- خیره** - ص (خیره - xîre) : سه رکیش، دلیر، بی په روا، بی شهرم.
- خیره چشم** - ص (خیره چه شم - xîre çêşm) : بی شهرم، بی په روا، چاو قایم، بیعار.
- خیره درای** - ص.فا (خیره درای - xîre deray) : هه له وه ر، هه رزه و یژ.
- خیره رای** - ص (خیره رای - xîreray) : بی ئا وه ز، ئه بله ه.
- خیره رو** - ص.فا (خیره رو - xîrerew) : خویری ره فتار، ئه ده بسز.
- خیره سر** - ص (خیره سه ر - xîre ser) : سه رگه ردان، ئه بله، که و ده ن، بیعار، په ریشان.
- خیره گوش** - ص.فا (خیره گوش - xîrekûş) : سته مکار، زالم، خوینر یژ، مرۆڅکوژ.
- خیری** - ا.ع (خیری - xîryî) : شه و بو، هه همیشه به هار.
- خیری** - ا (خیری - xîrî) : هه یوان، دالان.
- خیریت** - ا.ع (خه یرییه ت - xeyrîyet) : چاکی، رزگاری.
- خیز** - ا.مص (خیز - xîz) : بازدان، باز، ته کان، به رزی، نیوه هه ستان، هه ستان.
- خیزاب** - ا.مر (خیزاب - xîzab) : شه پۆل، پیل، مۆنج.
- خیزاندن** - مص.م (خیزاندن - xîzanden) : هه ستاندن، خزاندن.
- خیزاننده** - ا.فا (خیزاننده - xîzanende) : هه ستینه ر، خزینه ر.
- خیز برداشتن** - مص.ل (خیز برداشتن - xîzber daşten) : راپه رین، هه ستان.
- خیزران** - ا.ع (خه یزوران - xeyzuran) : حه یزه ران.
- خیز کردن** - مص.ل (خیز که رده ن - xîzkerden) : ته کاندان، جمین، بازدان.
- خیزیدن** - مص.ل (خیزیده ن - xîzîden) : خزین، هه ستان، راپه رین.
- خیزنده** - ا.فا (خیزنده - xîzende) : هه ستاو، راپه ریوو.
- خیس** - ص (خیس - xîs) : ته ر، له ئاوا خوسییو.
- خیساندن** - مص.م (خیساندن - xîsanden) : ته ر کردن، خوساندن.
- خیسه** - ا.ع (خیسه - xîse) : لانه ی شیر.
- خیسیدن** - مص.ل (خیسیده ن - xîsîden) : ته ربوون، خوسین، خوسان.

- خيسیده** - ا.مف (خيسیده - xîsîde):
ته رېووک، خوسياگ.
- خيش** - ا (خيش - xîş): گاسن، قوره مه.
- خيش** - ا (خيش - xîş): جوره چنراویکی
زبری که تانه که رایه خ و په رده ی لی
دروست ده کړیت.
- خيشخانه** - ا.مر (خيشخانه - xîşxane):
که پری له قامیش و هه ژگ
دروست کراو.
- خيشوم** - ا.ع (خيشوم - xeyşûm):
بیخی که پوو.
- خیط** - ا.ع (خیت - xeyt): پت، داو،
ده زوو، پوله و شترمل.
- خیطل** - ا.ع (خیتل - xeytel): سهگ،
گوریه، زیرهک.
- خیف** - ا.ع (خیف - xeyf): هه ورازو
نشیتی بناری کیتوان، شوینی به رزتر له
ئاوه رژی ئاو.
- خيفاء** - ص.ع (خيفاء - xyfa'): ژنی
که چاویکی شین و ئه وی تری رهش بی.
- خیک** - ا (خیک - xîk): مه شکه،
جه ونده، قه رابه.
- خیکچه** - ا (خیکچه - xîkçe):
مه شکه ی بچووک.
- خیکنای** - ا.مر (خیکنای - xîknay):
جوره دوزه له یه که.
- خیل** - ا.ع (خیل - xeyl): ئه سپان،
سواران، سوپا، له شکر.
- خیلاء** - ص (خیلآء - xeyla'): ژنی
خالدار.
- خیلاء** - ا.مص (خویلاء - xuyla'):
غرور، رویشتنی به نازو فیز، فرناخی.
- خیلباش** - ا.مر (خیل باش - xeylbaş):
- فرمانده ی سواران.
- خیلتاش** - ا.مر (خیل تاش - xeyltaş):
هاو سوپا، هاو خیل.
- خیلخانه** - ا.مر (خیلخانه - xeylxane):
خانه دان، وه چاخ،
مالیات.
- خیلی** - ق (خیلی - xeylî): زور،
فراوان، ژماره یهک.
- خیم** - ا (خیم - xîm): ته بیعت، خو،
به دخو، دیوانه.
- خیم** - ا.ع (خیمه - xîyem): خیتوتان،
سه راپه ردان.
- خیمه** - ا.ع (خیمه - xeyme): خیتوت،
چادر، ده وار، ره شمال، کون.
- خیمه شب بازی** - ا.مر (خیمه شب بازی - xeyme şeb bazı):
بوکه له وازی،
ئه و به که بوکه لان له پشت په رده وه یا له
خیتوتیکی بچووکدا به هوی داویکی
باریکه وه بچولین و یه کیک له ناو
خیتوته که وه به زمانی ئه وان قسان بکات.
- خیو** - ا (خیو - xîyû): تف.
- خیور** - ا.ع (خیور - xuyûr): خیرات،
چاکه، فه ر.
- خیوط** - ا.ع (خیوت - xuyût): داو،
پت، ده زوو، گه له و شترمل.
- خیول** - ا.ع (خیول - xuyûl): ئه سپان،
سواران، له شکران، سوپا یان.

د - حر (d - d):

پیتى دهيه مى ئه لىفباى فارسىييه كه به (دال) ده خوئيرتته وهو، به حه ساوى نه بجه د ده كاته (۴).

داء- ا.ع (داء- da'ul esed):

نه خوئشى، نه ساغى.

داء الاسد- ا.مر (دائولئه سه د- da'ul esed):

گولى، نه خوئشى خوړه.

داء البطن- ا.مر (دائولبه تن- da'ul betn):

ژانه زگ، سك يه شه.

داء البقر- ا.مر (دائولبه غه ر- da'ul bexer):

پيچ، زگچوون.

داء الشعلب- ا.مر (دائوس سه ثله ب- da'us se'leb):

موخوړكه، وه ربنى

موى سه رو برؤ، خركانه.

دائر- ص.فا- ع (دائير- xeir):

ئاوا، به رقه رار.

دائره- ا.ع (دائيره- daire):

بازنه، دايه ره، دهف، جغز.

دائيم- ص.ق- ع (دائيم- daim):

هه ميه شه، به رده وام، هه رده م، دائيمى، پايه دار، قمى.

دائين- ص.فا- ع (دائين- da'in):

كه سيك كه قه رز بدات، قه رز خواز.

دائى- ا (دائى- da'î):

خال، خالو، لالو، براى دايك.

داير- ص.فا- ع (داير- dabir):

پاشكو، په پره و، گوزه شته.

دابه- ا.ع (دابه- dabbe):

چاره وى، چوار پي، ولاخ.

داپرزه- ا (داپره رزه- daperze):

په رسييلكه، پريسيلك.

داتوره- ا.فر (داتوره- datûre):

جوره، گيايه كه.

داتورين- ا.فر (داتورين- datûrin):

ماده يه كى ژه هراوييه.

داثر- ص.ع (داسير- dasîr):

كوته، درياگ.

داج- ا.ص- ع (داجج- dacc):

دادوهر، به خشنده، په روهردگار، به کیکه له ناوو سیفه ته کانی خوا.

داداش - ا.تر (داداش - dadaş): برا.

داد افرید - ا.مر (داد افرید - dad aferîd): ناوی ناهه نگیکی کونی مؤسیقییه.

داداور - ص.فا (داد افرید - dad aver): عه دالت هیتن، دادوهر.

دادباخته - ص.مف (دادباخته - dad baxte): که سیک که له مه حکمه دا بدوړی؛ حوکمه که دژی تهو بی.

دادبخش - ص.ف (دادبخش - dad bexş): دادپه روهر، عا دیل، دادوهر.

دادبرده - ص (دادبرده - dad burde): براوه له دادگا.

دادبگ - ا.مر (دادبگ - dad beg): سه روکی دادخانه (له سه رده می سه لجوقییه کاند)، سه روکی قازیان، قازی باشی.

دادپاک - ص (دادپاک - dad pak): دادپه روهر.

دادپرس - ص.ف (دادپرس - dad pers): دادپرس، عه دالت تخواز، حاکم.

دادپرور - ص.ف (دادپرور - dad perver): دادپه روهر.

دادجو - ص.فا (دادجو - dadcû): عه دالت تخواز.

دادخواست - مص (دادخواست - dad xast): عه رزوحال، سکالانامه.

دادخواستن - مص.ل (دادخواستن - dad xastan):

شه و زهنگ، باریه، نوکه.

داچک - ا (داچک - dacek): گواره، گوشواره.

داحس - ا.ع (داحس - dahis): زام و ئاوسانی سه ری په نجه، به تایبه تی دهوری نینوک.

داحض - ص.فا - ع (داحض - dahiz): باتل، خزبو.

داحول - ا.ع (داحول - dahûl): داهول، داو، تهله، فاق.

داخل - ا (داخل - daxul): داو، تهله.

داخل - ا.فا - ع (داخل - daxil): ناو، هه ناث.

داخم - ا (داخم - daxim): رزق، روزی، خواردن.

داخیدن - مص.م (داخیدن - daxiden): جیاکردنه وه، دیقته دان و ته ماشاگردنی شتیک.

داد - ا (داد - dad): یاسا، داد، ئینساف، عه دالت، به خشش، هاوار.

دادا - ا (دادا - dada): خزمه تکاری پیر، بابه گوره.

دادائیسیم - ا.فر (دادائیسیم - dada'ism): قوتابخانه یه کی ته ده بی بوو له سالی ۱۹۱۷ دا له نه وروپا په پیدا بوو، په پیره وانی ته م رتیبازه له نووسین و شیعره کانی خویندا وشه یان به پیچه وانه ی مانای واقعی وشه که به کار دیناوه هندی جار له خوینده وه رسته یان دروست ده کرد که ئالوزو نامه فهم بوو پتر له ورینه ده چوو، لی ته م قوتابخانه یه زوری نه خایاندو له ناوچوو.

دادار - ص (دادار - dadar):

- دادخستن (dad xasten): شکات بردن به دادگا.
داد دادن - مص.م (داد دادهن) -
 دادادن (dad daden): ههق دان، به دادی
 که سیکدا گه بیشتن.
داد دبییره - ا.مر (داد ده بییره) -
 داددبیره (dad debîre): دادنامه.
دادر - ا (دادهر) (dader): برا، دۆستی
 برا ئاسا، دۆستی گیانی به گیانی.
دادر - ص (دادهر) (dader):
 دادوهر، دادپهروهه، یه زدان.
دادراد - ص (دادراد) (dad rad): خوا،
 یه زدان، خولا.
داد راست - ص (داد راست) (dad rast):
 دادوهر، قازی عادیل.
دادران - ص.فا (داد ران) (dadran):
 حاکم، دادران.
دادرس - ص.فا (دادرس) (dad res):
 قازی، حاکم، که سستی به دادی که سیکدا
 بگات.
دادرک - ا (داد رک) (dad rek): برای
 بچووک.
دادرند - ا.مر (دادرند) (dad rend):
 برای گه ووره.
دادستان - ا.ص (دادسیستان) -
 دادسیتان (dadsitan): دادوهر، دادسیتن، دادبگیر،
 نوینه ری ده ولت له دادگادا (مدعی
 العموم).
دادستان - ا.مر (دادیستان) (dadistan):
 دادستان، شوینی داد، دادگا، دادخانه.
دادسرا - ا.مر (دادسهر) (dadsera):
 به شیک له دایه ری دادگا.
دادفرما - ص.فا (دادفرما) -
 دادفرما (dad ferma): حاکم، یه کیکه له
- ناوه کانی خوا.
دادک - ا (دادهک) (dadek): سه روکی
 عه داله تخانه، سه روکی دادگا، خزمه تکاری
 پیر.
دادکار - ص (دادکار) (dadkar):
 عه داله ت پیشه، دادکار.
دادکردن - مص.م (دادکهردهن) -
 دادکردن (dad kerden): ههق دان، عه داله ت
 نه نجامدان، مافدانه وه.
دادکردن - مص.ل (دادکهردهن) -
 دادکردن (dad kerden): هاوارکردن، فریاد
 کردن، بانگ کردن.
دادکیش - ص (دادکیش) (dad kîş):
 عه داله ت مه زهب.
دادگاه - ا.مر (دادگاه) (dadgah):
 دادگه، عه داله تخانه، دادخانه.
دادگر - ص.فا (دادگر) (dadger):
 دادپهروهه، یه کیکه له سیفه ته کانی خوا.
دادگستر - ص.فا (دادگوسته) -
 دادگستر (dad guster): دادپهروهه، عادیل،
 که سیک که دادو عه داله ت له ناو خه لکیدا
 بلاویکاته وه.
دادگستری - ا.مر (دادگوسته ری) -
 دادگستری (dadgusterî): دایه ری عه دل.
دادگه - ا.مر (دادگه) (dadgeh):
 دادگا.
دادگیر - ص.فا (دادگیر) (dadgîr):
 تۆله نه ستین، هه قکه ره وه، که سیک هه قی
 مه زلوم له زالم وه ریگری، دادگیر.
دادن - مص.م (دادهن) (daden): دان،
 به خشین.
دادنامه - ا.مر (دادنامه) (dadname):
 نووسراوی حوکمی دادگا.

- دادو** - (دادو - dadû): له له، خزمه تکاری پیر، غولام.
- دادو بییداد** - ا. مر (دادو بییداد - dad û bîdad): دادو بییداد، هات و هاوار، ههراو ههنگامه.
- دادو دهش** - ا. مص (دادو دیهشیش - dadû dihiş): عهتاو بهخشش.
- دادور** - ص (دادوهر - dadver): دادپهروه، به ئینساف، عادیل.
- دادورز** - ص. فا (دادقهرز - dadverz): دادپهروه.
- دادوستان** - ا. مص (دادوسیستان - dadû sitan): دان و وهگرتن، دان وستان.
- دادوستد** - ا. مص (دادوسیتهد - dadû sited): دانوسهندن.
- دادوفریاد** - ا. مر (دادوفهریاد - dadû feryad): دادو بییداد، هات و هاوار، ههراو زهنا.
- دادوقال** - ا. مر (دادوغال - dadû xal): قیل و قال، دادوفهریاد، ههراوزهنا.
- دادوند** - ص (دادقهنده - dad vend): یهکسان، بهرانبه، میانرهو.
- دادیار** - ا. مر (دادیار - dad yar): یاریدهدهری حاکم.
- دار** - ا (دار - dar): درهخت.
- دار** - ا (دار - dar): کاریتسه، دیرهگ، سیتداره.
- دار** - ا. ع (دار - dar): سهرا، مال، شار، قه بیله.
- دارا** - ص (دارا - dara): ههبوو، زهنگین، دهولته مهئند، بووه.
- دارائی** - ا (دارائی - dara'î): دارایی، سهروهت و سامان.
- دارائی** - ا (دارائی - dara'î): جوره قوماشیکی ئاوریشمه.
- دارائی** - ا (دارائی - dara'î): دایه ره ی مالییه.
- دارابی** - ا (دارابی - darabî): جوره میوه به که، سندی.
- دارابی** - ص. ن (دارابی - darabî): خه لکی داراب (که شاریکی فارسه).
- دارات** - ا (دارات - darat): شان و شهوکت، پهلامارو ههلاتن، گیرودار.
- دارات** - ا. ع (دارات - darat): شوین، ههوار، قه بیله، وار.
- دارادار** - ا. مر (دارادار - daradar): گیروگاز، پایه داری.
- دار اشکنه** - ا (دار ئیشکنه - dar işkene): جوره ژههرتیکه.
- داراشکوه** - ص (داراشکوه - daraşukûh): شکودار، خاوهن شکو.
- دار افزین** - ا (دارئه فزین - dar efzîn): تارمه، پهناگه، موچه جهره، به ره هیوان.
- داربام** - ا. مر (داربام - darbam): کاریتسه، دیرهگ.
- دار بر** - ا. مر (داربور - darbur): دار کونکهره.
- دار بزین** - ا (دار بزین - darbzîn): تارمه، موچه جهره.
- دار بست** - ا. مر (دار بهست - dar best): دار بهست، که پر، قایمه میتو.
- دار بند** - ا. مر (دار بهند - darbend): دار بهست، که پری میتو، قایمه میتو.
- داربوی** - ا. مر (داربوی - dar bûy): داری عود، بخورد.

- دار پرنیان** - ا. مر (دار پهرنیشان -
(dar pernîyan): جوړه دارپکه رهنګی
سوری لیده گرن.
دارتو - ا (دارتو - dartû): خلتی
شهراب.
دارتوک - ا. مر (دار توک - dar tûk):
دارکونکهره.
دارچین - ا. مر (دارچین - darçîn):
دارچین، دارچینی.
دارخال - ا. ص (دارخال - dar xal):
قهله می درخت، نه مامی تازه چیتراو.
دارخور - ا. ص (دارخور - dar xûr):
قهله می درخت، نه مامی تازه لیدراو.
داردار - ا (داردار - dardar):
هاوارکردن، هراو ههنگامه نانهوه، هات و
هاوار.
داردان - ا. مر (داردان - dardan):
شه تلدان، نه مامگه، شه تلچار.
داردوست - ا. مر (داردوست -
dardûst): لاو لاو، رووه کی خو
هه لواس.
دارزرد - ا. مر (دارزرد - dar zerd):
زهرده چهوه.
دارس - ص. ع (داریس - daris): کونه،
رزبو، له عه مه لکه وتوو.
دارسج - ا (دارسج - dar sec): لاو لاو،
رووه کی خو هه لواس.
دارسنب - ا. مر (دار سونب - dar sunb):
دارکونکهره.
دارشک - ا (داریشک - darişk): جوړه
رووه کیکه.
دارشکنک - ا. مر (دارشیکه نهک -
dar şikenek): دار کونکهره.
- دار شیشعان** - ا. مر (دارشیشه ئان -
dar şîşe'an): دره ختیکی کورتی
در کاوییه، توپکله که ی سوریتیکی بون
خوشه، گوله کانی زهرده، توپکله که ی له
کاری پزیشکی کوندا بو شکاندنی ژانی
دانه به شه به کار ده برا.
دارصینی - ا. مر (دارصینی - dar sînî):
دارچینی.
دار عقبی - ا. مر (داری ئوغبا -
dari uxba): ئه و دنیا، قیامهت، روژی
په سلانی.
دار غرور - ا. مر (داری غرور -
dari xrûr): دنیا.
دار فانی - ا. مر (داری فانی -
dari fanî): دنیا.
دارفزین - ا (داره فزین - darefzîn):
به ربیلابی، تارمه، تارمه ی موچه جه ره دار،
محه جه ره ی به ره هیوان.
دار فلفل - ا. مر (دار فیلفیل -
dar filfil): جوړه دهوه نیکی خو
هه لواسه، به ره که ی له بیبه ری رهش ده چی
زیاتر له هندستان ده پروی.
دار فنا - ا. مر (داری فهنا - dari fena):
دنیا.
دار قرار - ا. مر (داری غه رار -
dari xerar): به هشت.
دار کوب - ا. مر (دارکوب - darkûb):
دارکونکهره.
دار گوروه - ا. ص (دار گوروه -
dar gurûh): لیره واری چروپر، دره ختی
زه لام، بیته، چه دارستان.
دار مازو - ا. مر (دار مازو -

- دارمازو (dar mazû): دارمازو، دارى به‌روو.
- دار مک** - (دارمهک - dar mek):
جۆره رووه‌کیتکه.
- دار مکافات** - ا.مر (دارى موکافات - dari mukafat): دنيا.
- دار موش** - ا.مر (دارموش - darmûş):
مه‌رگه موش، ئه‌رسه‌نیک.
- دار نهال** - ا.مر (دارنیهال - dar nihal):
جۆره داریکه.
- دارو** - (دارو - darû): دهرمان،
به‌هارات و زهرده‌چه‌وه.
- دار واش** - (دارقاش - darvaş): جۆره
گیایه که له قه‌دی دره‌ختدا ده‌روئ.
- دارو برد** - ا.مر (داروبه‌رد - darûberd):
شهر، هه‌راو تاژاوه، گیرودار، که‌روفه‌ر.
- داروخانه** - ا.مر (داروخانه - darûxane):
دهرمانخانه، ئه‌جزاخانه،
ده‌واخانه، دهرمانگه.
- دارو درمان** - ا.مر (دارو دهرمان - darû derman):
داوده‌رمان، داروده‌وا.
- داروده‌سته** - ا.مر (دارو ده‌سته - darû deste):
ده‌سته‌ویتیه‌وند، که‌س و کار، تاقم و
لایه‌نگری که‌سیتک، ره‌شه‌ک.
- دارو ساز** - ا.ص (داروساز - darû saz):
دهرمان ساز، ده‌واساز.
- داروسازی** - ا.مص (داروسازی - darûsazî):
کاری دهرمان سازکردن،
کارگه‌ی دهرمان دروستکردن،
دهرمانسازی.
- داروسمای** - ا.ص (داروسمای - darûsay):
هاوه‌ن یان هه‌ر قاپیتک که
- دهرمانی تیدا بکوتن یان بسوونه‌وه.
- داروش** - (داروش - darûş): جۆره
گیایه‌که.
- داروشناس** - ا.ص (داروشناس - dardû şinas):
عه‌تار، دهرمان ساز،
شاره‌زاو پسپۆری دهرمان.
- داروغه** - ا.ص (داروغه - darûxe):
دارو‌غه، دارغه، سهر ده‌سته‌ی پاسه‌وانان،
کو‌تخای دئ.
- داروفروش** - ص.فا (داروفروش - darû frûş):
دهرمان فرۆش.
- داروکده** - ا.مر (داروکده - darû kede):
دهرمانخانه، ئه‌جزاخانه.
- داروگر** - ا.ص (داروگر - darû ger):
دهرمان ساز، دهرمان فرۆش.
- داروگیا** - ا.مر (داروگییا - darû gîya):
دهرمانی گیایی.
- داروگیر** - (داروگیر - darûgîr):
ده‌سه‌لا‌تدار، شهر، فه‌رتنه‌ه.
- دارون** - (دارقنه‌ن - darven): جۆره
دره‌ختیکه‌ی زه‌لامه، ناروه‌ند، داره ره‌ش.
- داروندار** - ا.مر (دارونه‌دار - darû nedar):
هه‌موو سه‌روه‌ت و
سامانی که‌سیتک، دارایی.
- داروینیسیت** - ص - انگل (دارقینیسیت - dar vînîst):
لایه‌نگرانی تیپوری
داروین.
- داروینیسیم** - ا. انگل (دارقینیسیم - darvînîsm):
تیپوری چارلرزروبرت
داروینی ته‌بیعه‌تناس و فه‌یله‌سوفی
ئینگلیزی دهرباره‌ی دروستبوون و
گه‌شه‌کردن و په‌ره‌سه‌ننی گیانله‌به‌ران و
رووه‌کان. ئه‌م زانایه بو‌چوونه‌کانی خۆی له

داسگاله - (داس گاله - das gale): داسولکه.

داسه - (داسه - dase): داس، داسوو.

داس - (داس - daş): کوره، کورده، کورده گۆزه گه ری، کورده سورکردنه وهی خشت و کهرپوچ.

داس - ا.ع (داس - daş): سوکه لهی داداشه، برا، پیای هه قانی و لیبورده.

داساد - (داساد - daşad): عه تا، به خشش، داسن.

داسبورد - ا. انگل (داسبورد - daşburd): داسبولی ئوتومبیل.

داس - مص (داس - daşt): چاندن و پهروه ده کردن، کورده سووالهت سورکردنه وه.

داستن - مص. ل.م (داستن - daşten): هه بوون، پهروه ده کردن.

داسخار - (داسخار - daşxar): ژهنگ، ژهنگی ئاسن.

داسگر - ا.ص (داسگر - daşger): کوره چی، کهسپک که خودانی کوره بی.

داسن - (داسن - daşen): عه تا، به خشش، داسن، پاداشت.

داسن - (داسن - daşin): جلکی نویی له بهر نه کراو، خانووی نویی هیشتا کهس تیبی نه چوو بی.

داعی - ا.فا.ع (دائی - da'î): خوازیار، دوعاکار، داواکار، کهسپک که خه لکی بو سهر دین و ئاینی خوئی بانگ بکات.

داعیه - ا.فا (دائیه - da'îye): تکا و داوا، هو.

داغ - ص (داغ - dax): داغ، زور گهرم.

کتیبه کانیا به تاییه تی له کتیبی ئه سلی ئه نواع دا شهرج و شرؤفه کردوو ه.

داره - ا.ع (داره - dare): شوین، خیل، مال، سه را، خه رمانه ی مانگ.

داری - ا.ص - ع (داریسی - darîy): که شتیوان، که شتیوانی بهرپرسی بایه وان، عه تار، خودان میگهل.

داریک - (داریک - darîk): جۆره سکه یه کی زیره که له زه مانی داریوشی گه ورده دا ره واج و باوی بووه.

دارین - ا.ع (دارهین - dareyn): دنیاو قیامت.

داز - (داز - daz): داس.

داز - (داز - daz): خورمای کیتی، جۆره دره ختیکه.

داز - ا.خ (داز - daz): ناوی تیره یه کی تورکمانانه.

دازی - (دازی - dazî): جۆره رووه کیکه، له پزیشک گه ری کۆندا بو مالیه ی مایه سیری و ئیسسهال به کار براوه.

داس - (داس - das): داس، داسوو.

داسار - ا.ص (داسار - dasar): ده لال.

داستار - ا.ص (داستار - dastar): ده لال.

داستان - (داستان - dastan): چیرۆک، ئه فسانه، سه ربورده، مه نشور، ویردی سه رزاران.

داستانسرا - ص.فا (داستانسرا - dastan sera): حیکایه تخوان، چیرۆکیژ، چیرۆکنووس.

داسخاله - (داس خاله - das xale): داسولکه، داسی بچووک.

- روتا بیته وه، که چهل.
- داغ-ا** (داغ-dax): داغمه، له که، نیشانه، خه م و خه فهت، داخی له ده ست دانی نازیز.
- داغ-ا** (داغ-dax): چیا، کیو، له گهل ناوی هندی شاخانی شدا دیت: (قه ره داغ).
- داغان-ص** (داغان-daxan): داغان، داروخان و هله شهانه وه، تهر و تونا، ههره س بردوو.
- داغانه-ا** (داغانه-daxane): هه قی داگر دن، نه مه جو ره باج و خه راجیکی چوار پییان بوو له سه رده می سه فه و بیه کانداه رده گیرا.
- داغدار-ص** (داغدار-daxdar): شتی که داغمه ی لیدرابی، داخدار، که سی که مسیبه تی به سه ردا هاتی.
- داغداغان-ا** (داغداغان-daxdaxan): جو ره دره ختی که.
- داغ درفش-ا** (داغی دیره فش-daxi direfş): داغی دره وشه، جو ره نه شه که نجه به که که له کوندا باو بووه.
- داغدل-ص** (داغدیل-dax dil): داخی دل، خه م و خه فه تی نازیز مرده، دلشکاو.
- داغ دیدن-مص** (داغ دیدن-dax dîden): مسیبه تی نازیز مردن.
- داغستان-ا** (داغستان-daxîstan): دلی داخدارو خه مین.
- داغستان-ا** (داغستان-daxistan): کوجار، ناوی یه کی که له کوماره کانی سو فیه تی جارانه.
- داغسر-ا** (داغ سر-dax ser): ده غسر، که سی که پیشی سه ری
- روتا بیته وه، که چهل.
- داغ شیدن-مص** (داغ شیدن-dax şuden): گهرم کردن، گهرم بوون، کون بوون، شو رت په یداکردن، داخ کردنی مرؤف یان حه یوان، داغمه پیوه نان.
- داغگاه-ا** (داغگاه-daxgah): شوینی داغ کردن.
- داغمه-ا** (داغمه-daxme): تامیسک.
- داغول-ص** (داغول-daxûl): حیلله باز، ده غه لکار.
- داغینه-ص** (داغینه-daxîne): ناسنی سو وره وه کراو که حه یوان یان مرؤفی پی داغ بکری، کون و له که لک که وتگ.
- دافع-ا** (دافع-dafi): ده ست پیوه نهر، دو ورخه ره وه، پاریزه ر.
- دافق-ا** (دافق-dafix): ناویک به توندی هه لقولتی و پروات.
- داکتیلوسکوپ-ا** (داکتیلوسکوپ-daktîloskopî): په نجه موز (طبع الاصابع).
- دال-ا** (دال-dal): دال، دالاش.
- دال-ا** (دال-dal): ری نیشانده ر، نیشانه، هووم.
- دالاتی لاما-ا** (دالاتی لاما-dala'î lama): سه روکی ئایینی بودایی له تبت.
- دالار-ا** (دالار-dalar): جو ره ترشیا تیکه.
- دالانچه-ا** (دالانچه-dalançe): دالانی بچووک.
- دالاندار-ا** (دالاندار-dalandar): نیگابانی کاروانسه را، دالاندار.

- دالانداری** - ص (دالانداری - **dalandarî**): پیشه و کاری دالاندار، نه و پارهییهی که دالاندار وه کو به خشیش وه ریده گری.
- دالانه** - ا (دالانه - **dalane**): دالان، رارهوی سه ریوشراو.
- دالبر** - ا. مر (دال بور - **dal bur**): دالبر، برشتی که وانهی له جلک.
- دالبوز** - ا (دالبوز - **dal bûz**): په ره سیلکه، پر سیلک.
- دالت** - ا. ع (داله - **dale**): دوستایه تی و نزیکی، جورته ت و بویری.
- دالتونیزم** - ا. فر (دالتونیزم - **daltonîzm**): رهنگ کویری، له ناوی (دالتون) ی زانای ئینگلیزییه وه هاتووه، که تووشی هه مان نه خووشی بوو بوو.
- دالمن** - ا (دالمن - **dal men**): دال.
- دالیز** - ا (دالیز - **dalîz**): دالیز.
- دام** - ا (دام - **dam**): داو، ته له.
- دام** - ا (دام - **dam**): گیانه وه رانی کتوی بی وهی، پیچه وانهی درنده، گیانه وه رانی مائی.
- دام** - ا. فر (دام - **dam**): یاری دامه، خانم.
- داماد** - ا (داماد - **damad**): زاوا.
- دامادشدن** - مص (دامادشودن - **damad şuden**): به زاوا بوون، زه ماوه ند کردن، ژن هیتان.
- دامان** - ا (دامان - **daman**): داوین، پایین، پهراوین.
- دامپرور** - ص. فا (دامپرور - **dampver**): به خیتوکه ری حه یوانان.
- دامپزشک** - ا. مر (دامپزشک - **dam pzişk**): دکتوری حه یوانان، به یتال.
- دامدار** - ص. فا (دامدار - **damdar**): مالاندار، جامباز.
- دامدار** - ص. فا (دامدار - **damdar**): خاوه ن داو، راوچی.
- دامساز** - ص. فا (دامساز - **dam saz**): حیله باز، داو دروستکه ر، داوساز.
- دامع** - ص. ع (دامعی - **dami**): زهوی ناودار، که ناوی لی بتکی، فرمیسک ریژ.
- دامغاچی** - ا. ص. ت (دام غاچی - **dam xaçî**): ته مغه چی.
- دامغول** - ا (دام غول - **dam xûl**): لو، دیو، دیوی بیابان.
- دامغه** - ا. ع (دامیغه - **damixe**): شکانی سه ر که بگاته سه ر میسک.
- دامک** - ا (دامک - **damek**): سه ریوشی ژنان.
- دامگاه** - ا. م (دامگاه - **damgah**): شوتنی داوانانه وه.
- دامن** - ا (دامن - **damen**): داوین، پایین، بنار، ته نورهی ژنان.
- دامن الوده** - ص. مف (دامن الوده - **damen alûde**): داوین پیس، داوین ته ر.
- دامن افشان** - ص. فا (دامن افشان - **damen efşan**): سه فه ر کردن، ولات به جی هیشتن، روو وه رگتیران.
- دامن افشانندن** - مص. ل (دامن افشانندن - **damen efşanden**): نه فشاندن، روو وه رگتیران له که سیک یان شتیک، ته کاندانی داوین.

- رویشتن.
دامنگیر - ص.فا (دامه‌نگیر -
 damen gîr): له‌مپهر، کۆسپ، داوین گیر.
دامنه - ا (دامه‌نه - damene): په‌راوین،
 که‌نار، بناری کیتو، داوین.
دامنه - (دامه‌نه - damene): تیفوئید.
دامنه‌دار - ص.م (دامه‌نه‌دار -
 damene dar): به‌رین، پان، زۆر پان
 و درتیز، فراوان، دوورو درتیز.
داموز - ا (دام‌هز - dam vez):
 به‌فرمال، زهمیله، سه‌به‌ته.
دامی - ا.ص (دامی - damî): راوچی،
 نیچیرقان، نیچیروان.
دامی - ص.فا - ع (دامی - damî):
 خوتیناوی، خوتین.
دامیار - ا.ص (دام‌یار - damyar):
 خودان داو، که‌سپیک که‌به‌داو راو بکات.
دامیدن - مص.ل، مص.م (دامیدنه -
 damî den): شه‌نه‌با، دانه‌به‌ریا،
 به‌باکردن.
دامیه - ا.ص - ع (دامییه - damîye):
 خوتیناوی، سه‌ری شکاو که‌خوتینی لی بی.
دامیه - ا.فر (دامییه - damîye): دامه،
 خانه‌خانه.
دان - (دان - dan): پاشگره‌وه له‌کۆتایی
 وشه‌وه دیت و مانای شوین ده‌گه‌یه‌نی
 وه‌کو: ئاگردان، مندال‌دان.
دان - ا (دان - dan): دانه، توو، تووم،
 ناوک، دانه‌ویله.
دان کردن انار - (دان‌که‌رده‌نی ئه‌نار -
 dan kerdeni enar): هه‌لوه‌راندنی
 هه‌نار.
دانا - ص.فا (دانا - dana): زانا، دانا،
- دامن افشردن** - مص.ل (دامه‌ن
 ئه‌فشورده‌ن - damen efşurden):
 داوین کۆکردنه‌وه و هه‌لکردن.
دامن برچیدن - مص.ل (دامه‌ن به‌رچیده‌ن -
 damen berçîden):
دامن درکشیدن - مص.ل (دامه‌ن
 ده‌رکه‌شیده‌ن - damen derkeşîdem):
 دوورکه‌وتنه‌وه، قسه‌دابیرین.
دامن زدن - مص.م (دامه‌ن زه‌ده‌ن -
 damen zeden): باوه‌شین کردنی ئاگر
 به‌داوین، هه‌لگیرسانی ئاگری فیتنه‌وه
 ئاژاوه.
دامن سوار - ص.م (دامه‌ن سه‌وار -
 damen sewar): داوین سوار، منالی
 که‌داوینی خۆی بخاته‌نیوان هه‌ردوو لاقی
 و وابزانی سواری ئه‌سپ بووه.
دامن فشان - ص.فا (دامه‌ن فشان -
 damen fşan): داوین هه‌لته‌کین، روو
 وه‌رگێران له‌که‌سپیک.
دامن فشاندن - مص.ل (دامه‌ن فشانده‌ن -
 damen fşanden): رویشتن،
 کۆچکردن، روو وه‌رگێران له‌که‌سپیک یان
 شتی، قسه‌دابیرین.
دامن فشردن - مص.ل (دامه‌ن فشه‌رده‌ن -
 damen fşerden): داوین خرکردنه‌وه‌وه
 هه‌لکردن.
دامن کشان - ص.ق (دامه‌ن که‌شان -
 damen keşan): روینی به‌لاروله‌نجه‌وه
 به‌نازو فیز.
دامن کشیدن - مص.ل (دامه‌ن که‌شیده‌ن -
 damen keşîden): روین به‌نازه‌وه،
 خسانی داوین له‌عاردی له‌کاتی

یہ کیچکہ لہ ناوہ کانی یہ زدان.
داناچ - ص.ع (داناچ - danac): زانا.
دانا دل - ص.مر (دانا دل - dana dil): دل وریا، ہوشیارو بہ ٹاگا.
دانا سر - ص.مر (دانا سر - dana ser): بہ ٹاوہز، ٹاقل.
داناچہ - ا (داناچہ - dançe): نیسک.
داناژہ - ا (داناژہ - danje): نیسک.
دانس - ا.فر (دانس - dans): رہقس، سہما، ہہ لپہ رکچی، دانس.
دانیستن - مص.ل (دانیستن - danisten): زانایی و بہ ٹاگابوون، زانین.
دانا ندہ - ا.فا (دانا ندہ - danende): دانا، بہ ٹاگا، کہ سپیک کہ شتیک بزانی.
دانیستہ - ا.مف (دانیستہ - daniste): زانراو.
دانسینگ - ا.فر (دانسینگ - dansîng): شوینی رہقسینی بہ کومہ لی ژنان و پیاوان.
دانش - ا.مص (دانش - danîş): زانایی، زانست، مہ عریفہ ت.
دانش اباد - ا.م (دانش اباد - danîş abad): کوری زانست و زانیاری، زانستخانہ.
دانش ارا - ص.فا (دانش ارا - danîş ara): زینہ تہہ خشی زانست.
دانش ازما - ص.فا (دانش ازما - danîş azma): تاقیکہ رہوہی زانست.
دانش اموز - ص.فا (دانش اموز - danîş amûz): قوتابی، فیخرخواز، قوتابی نامادہ بی، ماموستا و ناموژگار.
دانش اور - ص.فا (دانش اور - danîş penah): پہ ناگہی زانست،

دانش افر (daniş aver): زانا، دانا، ہزرخان.
دانش الفنج - ص.فا (دانش الفنج - danîş elfenc): زانست پەرور، فیخرخواز، زانست کۆکەرہوہ، خوینہ وارو روژنبیر.
دانش اندوز - ص.فا (دانش اندوز - danîş endûz): فیخرخواز، خوینہ ری چاک، زانست پەرور، عاشقہ زانست.
دانش اندیش - ص.فا (دانش اندیش - danîş endîş): کہ سپیک کہ خو بداتہ زانست، زانست پەرور.
دانش بسیج - ص.فا (دانش بسیج - danîş besîc): زانست خوواز، کۆکەرہوہی زانست.
دانش بہر - ص.مر (دانش بہر - danîş behr): بہ زانست، سوودمہ ند لہ زانست.
دانش پزیر - ا.فا (دانش پزیر - danîş pezir): زانست پہ زیر، ٹارہ زوومہ ندی زانست، قابیلی فیروون.
دانش پرست - ص.فا (دانش پرست - danîş perest): زانست پەرور، ٹاشقہ زانست.
دانش پرور - ص.فا (دانش پرور - danîş perver): زانست پەرور، رہو اجدہ ری زانست.
دانش پژوہ - ص.فا (دانش پژوہ - danîş pijûh): زانست خوواز، خویندکاری زانکۆ و خویندنی بالا.
دانش پسند - ص.فا (دانش پسند - danîş pesend): زانست پەسن.
دانش پناہ - ص.مر (دانش پناہ - danîş penah): پہ ناگہی زانست،

- پارێزه‌ری زانست.
- دانشجو** - ص.فا (دانیش جو) -
- (daniş cû)**: قوتابی زانکۆ، خوێندکار، عه‌ودالی زانست.
- دانش دوست** - ص.مر (دانیش دوست) -
- (daniş dût)**: عاشقه زانست.
- دانش سار** - ا.مر (دانیش سار) -
- (daniş sar)**: شـوینی زانست، زانستگه، زانکۆ.
- دانشسرا** - ا.مر (دانیش سه‌را) -
- (daniş sera)**: خانه‌ی مامۆستایان، قوتابخانه‌ی پیگه‌باندنی مامۆستایان.
- دانش سگال** - ص.فا (دانیش سیگال) -
- (daniş sigal)**: هزرخان.
- دانش سنج** - ص.فا (دانیش سه‌نج) -
- (daniş senc)**: هه‌لسه‌نگینه‌ری زانست.
- دانش فرورز** - ص.فا (دانیش فوروز) -
- (daniş furûz)**: هه‌لگیرسینه‌ری زانست، روناکی به‌خشی زانست.
- دانش فروش** - ص.فا (دانیش فروش) -
- (daniş frûş)**: زانا، دانا، که‌سیک که زانایی خۆی به‌رووی خه‌لکیدا بدات.
- دانشکده** - ا.مر (دانیش که‌ده) -
- (daniş kede)**: کۆلیج.
- دانشگاه** - ا.مر (دانیش‌شگاه) -
- (danişgah)**: زانستگه.
- دانشگر** - ص.فا (دانیش‌شگر) -
- (danişger)**: هزرمه‌ند، ئه‌هلی زانست، هزرخان.
- دانش گزین** - ص.فا (دانیش گوزین) -
- (daniş guzîn)**: زانست هه‌لبژێر.
- دانش گستر** - ص.فا (دانیش گوسته‌ر) -
- (daniş guster)**: ره‌واجده‌ری زانست.
- دانشمند** - ص (دانیش مه‌ند) -
- (daniş mend)**: هزرخان، زانا.
- دانشمندانه** - ص.ق (دانیش مه‌ندانه) -
- (daniş mendane)**: زانایانه.
- دانشنامه** - ا.مر (دانیش‌نامه) -
- (daniş name)**: کارنامه‌ی به‌کالۆریوس.
- دانش نیوش** - ص.فا (دانیش نیوش) -
- (daniş nîyûş)**: زانست په‌زیر، ئاشقه زانست.
- دانشور** - ص (دانیش شه‌ر) -
- (danişver)**: خودان زانست، زانا، دانا، هزرخان.
- دانشومند** - ص (دانیش‌ومه‌ند) -
- (danişûmend)**: چه‌کیم، زانا، دانا.
- دانشی** - ص.ن (دانیشی) -
- (danişî)**: زانا.
- دانشیار** - ا.ص (دانیش‌یار) -
- (danişyar)**: یاریده‌ده‌ری مامۆستای زانکۆ.
- دانشی مرد** - ص.مر (دانیشی مه‌رد) -
- (danişî merd)**: پیاوی زانا، پیاوی ئه‌هلی زانست.
- دائق** - ا.ع (دانه‌غ) -
- (danex)**: ۱ له‌سه‌ر ۶ ده‌هم.
- دانک** - ا (دانه‌ک) -
- (danek)**: دانه‌ویله‌ی وه‌کو: ماش، نیسک و گه‌نم و جوو ئه‌و شتانه.
- دانک** - ا (دانوک) -
- (danuk)**: جووره ئاشپکه.
- دانگ** - ا (دانگ) -
- (dang)**: به‌ش، شه‌ش یه‌کی مولک.

- دانگانه** - (dangane - دانگانه): شتیکی کهم و نزیک له یهک دانگ. شتیکی کهم و نزیک له یهک دانگ.
- دانگک** - (dangek - دانگهک): ورده دان.
- دانه** - (dane - دانه): دانه ویله، ناوک.
- دانه خوار** - ص. فسا (دانه خوار - dane xar): دانه ویله خور.
- دانه دار** - ص. فسا (دانه دار - dane dar): هه مبهه که ناوک یان تووی هه بی.
- دانه دان** - ا. مر (دانه دان - danedan): شوینی که تووی رووه کان یان ناوکی دره ختانی لی پروین که پاش سهوز بوون بیگوازه وه بو شوینیکی دی. دانه دان، شه تلدان، نه مامدان، شه تلجار.
- دانه زن** - ص. فسا (دانه زن - danezen): جوړه جادوگره بیه که، جادوگر.
- دانه کش** - ص. فسا (دانه کهش - danekeş): سیفه تی میروله یه که دانه ویله به زه ویدا به ره و شماره که ی راده کیشیت.
- دانه نشان** - ص. مف (دانه نشان - dane nişan): جه واهیرنیشان.
- دانی** - ص. ع (دانی - danî): نزیک، نزم و خویری.
- داو** - (dav - داو): نوره، نوره ی گه مان، نوره ی قومار، داو اکاری.
- داو برگرد** - ا. مر (داو بهرگهرد - dav bergerd): حاله تیکه له نهر دین.
- داو دادن** - ص. م (داو دادن - davdaden): نوره پیدان.
- داودی** - ص. ن (داودی - dawudî): گولی داودی.
- داور** - ا. ص (داور - daver): داوهر، حاکم، قازی.
- داورستان** - ا. مر (داورستان - daveristan): عه داله تخانه.
- داور یخانه** - ا. مر (داور یخانه - davirixane): عه داله تخانه، دادگ.
- داور یگاه** - ا. مر (داور یگاه - daverigah): عه داله تخانه.
- داو طلب** - ص. فسا (داو طلب - dav teleb): داو خواز.
- داو یافتن** - مص. ل (داو یافتن - dav yaften): گه بیشتنه تاوات.
- داویدن** - مص. ل (داویدن - davîden): ویستن، ئیدیعاکردن، شه پرکردن.
- داه** - (dah - داه): ژماره «۱۰».
- داه** - ا. ص (داه - dah): که نیرزهک، په رستار، دایه ن، ژنی سکپر.
- داه** - (daha - داه): ئه شکوت، دۆل.
- داهل** - (dahul - داهول): داهول، نیشانه یه که راوچی یان له ده ورو بهری داوه کانیان دای ده نین تا گیانداران بترسن و به ره و داوه که بین.
- داهم** - (dahim - داهیم): تاج، کلای پاشایی، خه رمانه ی دهوری مانگ.
- داهی** - ص. ع (داهی - dahî): زیرهک، هوشیار، به هوش، به ئاوهز، دانا.
- داهییه** - ص. ع (داهییه - dahîye): زور زیرهک، هوشیارو دانا، بوژن و پیانو به کاردی، بیتول.
- دای** - (day - دای): چینه دیواری گلی، مؤره.
- دایگان** - (dayegan - دایه گان): دایه ن.

پیتسته پاک کردن و خوشه کردن.
دباغ خانه - ا.مر-ع (دهبباغ خانه - debbax xane): دباغخانه، شوینی پیتسته خوشه کردن.
دباغی - ا.مص (دهبباغی - debbaxî): خوشه کردنی پیتستی حه یوانان.
دبداب - ا.ع (دهبداب - debdab): تهل، دههول، شان و شهوکت، ناوو ناوبانگ.
دبدبه - ا.ع (دهبدهبه - debdebe): دهنگی سمی چارهوی که بهر زهوی دهکهوی. دهنگی دههول. سهروسه دای قافللهی سولتان و گهوره پیاوان.
دبران - ا.ع (دهبهران - deberan): بورجی گا.
دبس - ا.ع (دبس - dibs): دوشااو، شیللهی ههنگور یان توو یان خورما که لهسهر تاگر بکولینری و خهست بیتتهوه.
دبستان - ا (دهبستان - debistan): قوتابخانهی سهره تایی.
دبغ - ا.ع (دبغ - dibx): جوره گیایه که.
دهبنگ - ص (دهبنگ - debeng): دهبنگ، کهودهن، گیل، گهلخو، گیتز، بیئاوهز.
دبور - ا.ع (دهبور - debûr): دهبور، بای روظاوا، بای خوړنشین.
دبوس - ا (دهبوس - debûs): گورز، گورزی ئاسنین، داردهستی ئهستوری سهر توپز.
دبوسک - ا.دهبوسهک - (debûsek): توئه که، نانه حاجی لهک لهک.
دبوکی - ا (دهبوکی - debûkî): توئه که، نانه حاجی لهک لهک.

دایگانی - ا.مص (دایه گانی - dayeganî): دایکایه تی، دایه نایه تی، شیردان به مندال.
دایگی - ا.مص (دایه گی - dayegî): سه رپه رشتی و شیردانی مندال، دایکایه تی، دایه ن.
دایه - ا.ص (دایه - daye): دایه ن.
داب - ا.ع (دهئب - de'b): عادهت، داب و نه ریت، خوو خده.
داداء - ا.ع (دهئداء - de'da'): شهوی زور تاریک، نهنگوسته چاو، شهوه زهنگ.
داماء - ا.ع (دهئماء - de'ma'): ده ریا.
دب - ا.ع (دوب - dub): هرچ، هرچ.
دب - مص.ع (دهببه - debbe): خزین به سهر زهویدا وهکو مار، ته شه نه کردنی نه خووشی له له شدا، روین به چوار چنگوله، نه رمه رهوت.
دباء - ا.ع (دهبباء - debba'): کوله که.
دبابه - ا.ع (دهببابه - debbabe): تانک، ده بابه.
دبابیج - ا.ع (دهبابیج - dababîc): ههریر، ئاوریشم، دیباجه.
دبابیس - ا (دهبابیس - debabîs): ده رزی ده بنووس.
دب اصغر - ا.خ-ع (دوبیی ئه سفهر - dubbi esxer): حه و ته وانه، حه فته وانا، حه وت براله، حه و ته وانه ی بچووک.
دب اکبر - ا.خ-ع (دوبیی ئه کبه ر - dubbi ekber): حه و ته وانه ی گهوره.
دباغ - ا.ص-ع (دهبباغ - debbax): دهباخچی.
دباغت - مص.ع (دهباغت - debaxet):

دبه - ا.ع (دبهبه - debbe): سوراخی بچووک، دبهه، دهبوو، دهفري رزق، هیزه و کویه و تهنه که ی رۆن، بادانه و هو ژیتوان بوونه وه.

دبه خایه - ص.مر (دبه خایه - debbe xayê): گون ئاوسیاگ، قۆری.

دبیب - مص.ع (دهبیب - debîb): خزین، نهرمه رۆیینه.

دبیت - ا.ع (دهبیت - debît): جـۆره خامه کیتی سادیه که زیاتر بۆ ئه سته پری جل به کار دئ.

دبیر - ا.ص (دهبیر - debîr): مامۆستای ئامادهیی، سکر تیز.

دبیرخانه - ا.مر (دهبیرخانه - debîrxane): نووسینگه، به شی خۆیه تی له دایه ره.

دبیرستان - ا.مر (دهبیرستان - debîrstan): قوتابخانه ی ناوه ندی.

دبیقی - ص.ن.ع (دهبیقی - debîxî): جۆره پارچه یه کی ئاوریشمه له سه ده کانی ناڤین له شاری ده بیقی میسر دا ده چنراو دروست ده کراو زۆر گرانبه ها بووه و به زۆری عه مامه بیان لی دروست ده کرد.

دپارتمان - ا.فر (دپارتمان - dipartiman): ده قسه ر، ویلایه ت، ستان، پارێزگه.

دثار - ا.ع (دیسار - disar): جبه، عه با، بالا پۆش.

دثور - مص.ع (دوسور - dusûr): چلکن بوونی جل، کۆن بوون و چوونه وه ی ره سم، ژهنگاوی بوونی شیر، سرانه وه ی نیشانه.

دثور - ص.ع (دهسور - desûr): پیاوی گران جان و ته مه ل و گومناو. خه والو.

دجاج - ا.ع (دهجاج - decac): مامر، مریشک.

دجاجه - ا.ع (دهجاجه - decace): یه ک مامر، یه ک مریشک.

دجال - ا.ع (دهجال - decal): ریخ، شیاکه، سه رگین.

دجال - ا.ص - ع (دهججال - deccal): ئاوی زتی، زه رکه فت، درۆزن، به که سیکی درۆزن ده لێن له ئاخو زه ماندا به ره له مه هدی مونتسه زه ره ده ره ده که وه ی و خه لکانیکی زۆر ته فره ی ده خوون و له ده وری خرده بنه وه.

دجاله - ا.ع (دوجاله - ducale): قه تران، ده رمانیکی ره شه، داری سنه و به ره ده کولین و ئاوه که ی ده گرن.

دجی - ص.ع (دوجا - duca): تاریکی.

دچار - ا.ص (دوچار - duçar): تووشبوون، گرفتار، موخته لا.

دخ - ا.ص (دهخ - dex): خالیسه، چاک و نایاب، تاقم و ده سته. ریز.

دخ - ا.ع (دوخ - dux): کچ، کیژ، دویت، کناچه، که نشک.

دخ - ا.ع (دوخه - duxxe): دووکه ل.

دخال - ص.ع (دهخال - dexxal): که سیکی خو ی له هه موو کاریک هه لقورتینی.

دخاله - ا.مص (دهخاله ت - dexalet): مداخه له، تیکه لا و بوون.

دخان - ا.ع (دوخان - duxan): دووکه ل، هه موو جۆره تووتنیکی که بۆ کیشان به کاری.

دخت - ا.ع (دوخت - duxt): کچ، قز، دویت، کناچه.

- دخت اندر** - ا. مر (دوخت ئه ندهر - duxter ender): زړکچ.
- دختر** - ا (دوختهر - duxter): کچ، کيژ، منالې مېينه.
- دختر افتاب** - ا. مر (دوختهري ئافتاب - duxteri aftab): شه راب.
- دختر اندر** - ا. مر (دوختهر ئه ندهر - duxter ender): زړکچ.
- دختر تاک** - ا. مر (دوختهري تاک - duxteri tak): شه رابی هه ننگور.
- دختر خم** - ا. مر (دوختهري خم - duxteri xem): شه راب، شه راوی ترئ.
- دختر رز** - ا. مر (دوختهري رهز - duxteri rez): شه رابی ترئ، هيشووی ترئ.
- دختر باره** - ص. مر (دوختهر باره - duxter bare): کچ باز، ميباز.
- دختر خوانده** - ص. مر (دوختهر خوانده - duxter xande): زړکچ.
- دخترک** - ا (دوخته رهک - duxterek): کچو له، کيژو له.
- دختر و** - ا (دوخته رو - duxterû): کچو له.
- دخترينه** - ص. ن (دوخته رهينه - duxterîne): کچانه، کيژي لاو.
- دختندر** - ا. مر (دوخته ندهر - duxtender): زړکيژ.
- دختينه** - ص. ن (دوختينه - duxtîne): کچانه، کيژي جه وان.
- دخش** - ا (ده خش - dexş): سه ره تا، ده ستيپيک، هه وه لي کار يان معامله له.
- دخش** - ص (ده خش - dexş): تاريخ و
- نوته ک.
- دخيل** - مص. ع (ده خيل - dexl): ده رامه ت، سوود، مداخه له، ئيرادگرتن.
- دخيله** - ا. ع (ديخله - dixle): باتين، تيکه ل کردني چهنده رهنگيک تا رهنگيکي دي لي بگيريت.
- دخم** - ا (ده خم - dexm): بوډر، قولکه ي ژيتره ميني، گوړ، قه بر، قه ور.
- دخمه** - ا (ده خمه - dexme): گوړ، سه ردا ب، گوړي زه رده شتيان.
- دخن** - ا. ع (دوخن - duxn): هه رزن، دوکه لکيش.
- دخنه** - ا. ع (دوخنه - duxne): يه ک دانه هه رزن.
- دخو** - ا. ص (ديخو - dixû): کوپخا، پياوي که وده ن و گيل، ناوي پياويکي خه لکي قه زوينه که چيروک و حياکايه تي کو ميدي به ناووه ده گيړنه وه.
- دخول** - مص. ل. ع (دوخل - duxûl): وه ژوور که وتن، چوونه ژووره وه.
- دخيل** - ص. ع (ده خيل - dexîl): بيگانه، غه واره، په ناهه نده، که سيک خو له کاري خه لکي هه لقورتيني.
- دخيل بستن** - مص. ل (ده خيل به سته ن - dexîl besten): ده خيل که وتن، به سته ني به نديک به مه رقه دي يه کيک له ئي مامانه وه له کاتي زياره ت و مرا زخواستندا.
- دخيل شدن** - مص. ل (ده خيل شوده ن - dexîl şuden): په نابردن، ده خيل که وتن، په نا بردنه بهر که سيک.
- دد** - ا (ده د - ded): گيان له بهري درنده، وه ک شيرو پلنگ و گورگ.

د. د. ت - ا. فر (D. D. T) : دهرمانی
 می‌شو می‌شووله و می‌روکوژ، ناوه
 کیمیا بیه‌کمی دیکوفان-ه.
ددر - ا. عا (ده‌دهر - deder) : کوچه و
 بازار، دهر پی مال.
دهه - ا. (ده‌دهه - dede) : بابه گه‌وره، له‌له،
 که‌نیزه‌کیتک که مندال به‌خیتو بکا.
در - ا. (دهر - der) : ناوه‌وه.
در - ا. (دهر - der) : دهرکه، دهرگا.
در - ا. (دهر - der) : دۆل.
در - ا. ع (دور - dur) : مرواری درشت.
در - ا. ع (دهر - der) : شیر، چاکی، خیترو
 به‌ره‌که‌تی زۆر، ده‌ستکه‌وت.
درا - ا. (دهرا - dera) : زه‌نگۆله‌ی گه‌وره.
درا بـ زون - ا. ع (دهرا بـ زون -
 dera bezûn) : هه‌یوان، به‌ری‌تلا‌یی،
 محه‌جه‌ره.
دراج - ا. ع (دوراج - durac) : پۆز.
دراجه - ا. ع (دهراجه - derace) :
 پاسکیل.
درا دوزا - ص. فـ (دهرا دوزا -
 dera dûza) : بیرو بدوری چاک، که‌سی
 به‌ئه‌زموون و لیتزان.
دراری - ا. ع (دهراری - derarî) :
 ئه‌ستیره‌ی پرشن‌گدار، دره‌وشه‌نی.
دراز - ص (دهراز - deraz) : دریتز.
دراز اهنگ - ص. مر (دهراز ئاهه‌نگ -
 deraz aheng) : که‌سیتک که‌ریتی
 دووری له‌به‌ر بی، ئه‌وه‌ی تول به‌کارتیک
 بداو دوا‌ی بخت.
دراز بالا - ص. مر (دهراز بالا -
 deraz bala) : بالا به‌رز، دریتز.
دراز خون - ا. مر (دهراز خان -

deraz xan) : سفره‌ی دریتز.
دراز دست - ص. مر (دهراز ده‌ست -
 deraz dest) : ده‌ستدریتز، ده‌سه‌لاتدار،
 ده‌ستدریتزی، ته‌عه‌دا.
دراز قد - ص. مر (دهراز غه‌د -
 deraz xed) : بالا به‌رز، که‌له‌گه‌ت، به‌ژن
 بلتند.
دراز کش - ا. مر (دهراز که‌شه‌ش -
 deraz keş) : راکشان له‌سه‌ر سینگ.
دراز کشیدن - مص. ل (دهراز که‌شیده‌ن -
 deraz keşîden) : راکشان، دریتز
 بوون.
دراز گوش - ا. مر (دهراز گوش -
 deraz gûş) : گوئی دریتز، که‌ر.
درازنا - ا. مر (دهرازنا - derazna) :
 دریتزی.
دراژه - ا. فر (دراژه - draje) : نوقلی
 باده‌م، حه‌بی دهرمان.
دراست - مص. ع (دیراسه‌ت - diraset) :
 خویتندن، زانست، فیتروون.
دراعه - ا. ع (دورائه - dura'e) :
 جبه.
درافتادن - مص. م (دهرئو‌فتاده‌ن -
 der'uftaden) : به‌شه‌ر هاتن،
 پیکادان، کیشمانه‌کیش کردن.
درا فشان - ص. فا (دورئه‌فشان -
 dur efşan) : قسه‌ شیرین، به‌زمان.
دراک - ص. ع (دهراک - derak) : زرینگ،
 زووحالی، دهرککار، زووفام.
درا م - ا. مر (دیرام - diram) : دراما،
 شانۆنامه‌ی خه‌مین و پیکه‌نیندار.
دراماتیک - ص. فر (دیراماتیک -
 diramatîk) : درامی.

- درآمد** - ا.مر (دهرامهد - deramed) :
دهرامهت، قازانج و دهستکوت،
پیشه کی.
- درآمدن** - مص.ل (دهرامهدهن -
derameden) : پهبیدابوون، وهژوور
کهوتن، وهدهرکهوتن، رووان، سهوز بوون.
- درامیختن** - مص.م - ل (دهرئامیختهن -
der amîxten) : ئاویتتهبوون، تیکه ل
بوون، تیکه لآوی پهبداکردن، رهزابوون.
- درانداختن** - مص.م (دهرئنداختهن -
der endaxten) : توپردان، دهست
پیکردن، دهحکهکردن و مشت ومپ.
- دراندن** - مص.م (دهراندن -
deranden) : دراندن.
- در آوردن** - مص.م (دهرئاآهردن -
der averden) : دهرهینان، داخل
کردن، درؤکردن.
- در اویختن** - مص.ل.م (دهرئاآیختهن -
der avîxten) : هه لواسین، تورهکردن.
- دراهم** - ا.ع (دهراهیم - derahim) : کوئ
دراهه م.
- درایت** - مص.ع (دیرایهت - dirayet) :
زانین، حالی بوون، سروشت.
- دراییدن** - مص.ل (دهراییدن -
derayîden) : قسهکردن، گوتن، قسهی
نادرست گوتن.
- درب** - ا.ع (دهرب - derb) : دهرگای
گهوره، دهروازه.
- دربا** - ا (دهربا - derba) : دهربايست،
پیتوبست.
- درباختن** - مص.م (دهرباختهن -
der baxten) : دؤراندن، له دهستدان،
بهخشین، قهزردان.
- دربار** - ا.مر (دهربار - derbar) : بارهگا،
کوشکی پادشایی، دهربار.
- درباس** - ا.ع (دیرباس - dirbas) : شیري
درنده، سهگی در.
- دربان** - ا.ص (دهربان - derban) :
دهرگاوان، پهردهدار.
- دربايست** - ا.مص (دهربايست -
der bayîst) : پیتوبستی، شایسته یی.
- دربايستن** - مص.ل (دهربايستنهن -
der bayîsten) : پیتوبست بوون،
شایسته بوون.
- دربچه** - ا (دهربچه - derbçe) : دهرکهی
بچووک.
- دریدر** - ص (دهربیدر - derbider) :
دهربهدر، ئاواره، خانه بهکؤل، سهرگهردان.
- دربر** - ا.مر (دهربر - derber) : له پال،
له کهنار، له باوهش.
- دربردن** - مص.م (دهربوردهن -
derburden) : رفاندن، بردن.
- دریزین** - ا.ع (دهربهزین - der bezîn) :
هه یوان، محهجه ره، بهریتلایی.
- دریست** - ص (دهریست - der best) :
خانویی سهربهخؤ، قاپی باغله مه، گشت
له گشت.
- دریستن** - مص.م (دهربهستنهن -
der besten) : بهستن، داخستن،
بهندکردن.
- دریند** - ا.مر (دهربند - der bend) :
کؤلانی بنهست که دهرگای هه بی، باریکه
رئی ناو کیوان، رچه ری، دؤل، قهلا،
گه لی.
- دریند** - ص (دهربند - derbend) :
یه خسیر، گیرؤده، گرفتار، بهندی.

- دریندان** - ا.م. (دوره‌بندان) -
derbendan: ده‌رگابه‌ندان، حالتی
 داخستنی ده‌رگای مالان یان موغازه و
 دوکانان.
- دریه** - مص. ع (دوربه - durbe): کارامه
 له کارو س‌نعه‌تان، مه‌علان، جه‌ریه‌زه و نازا
 له شه‌رو هه‌ر کاریکی دی.
- درپرده** - ص (دوره‌رده - derperde):
 له پشت په‌رده‌وه، شاراو‌وه په‌نهان، په‌نهانی
 گوتن.
- درپی** - ا (دوره‌پی - derpey): پینه.
- درپی** - ق (دوره‌پی - derpey): له‌دوا،
 تاقیب کردن.
- درپیچیدن** - مص. م (دوره‌پیچیدن -
 derpiçiden): قه‌دکردن، پیچانه‌وه،
 لوولکردن، تیک‌گیران له‌گه‌ل که‌سیک‌دا.
- درپیش کردن** - مص. م (دوره‌پیش‌که‌رده‌ن -
 derpiş kerdn): وه‌پیش‌خستن،
 دانه‌پیش.
- درپیوستن** - مص. ل (دوره‌پیوه‌ستن -
 der peywesten): په‌یوه‌ندی کردن.
- دره التاج** - ا.م. ع (دوره‌توتتاج -
 duretuttac): مرواری درشتی سه‌ر
 تاجی پاشایان.
- درج** - مص. ع (درج - derc): نووسین،
 تو‌مارکردن.
- درج** - ا.ع (دوره‌ج - derec): پتیلیکانه،
 پلیکانه، پاچینه، نه‌رده‌وان، په‌یژه،
 قالد‌رمه.
- درجا** - ق (دوره‌جا - derca): له‌جی
 وه‌ستان، مانه‌وه له‌یه‌ک پله‌و
 پیش‌نه‌چوون.
- درجات** - ا.ع (دوره‌جات - derecat):
 پایه، پله، نمره.
- درجه** - ا.ع (دوره‌جه - derece): پله،
 پایه، روتبه، نمره.
- درجه‌بندی** - ا.مص (دوره‌جه‌بندی -
 derece bendî): دابه‌شکردنی شتیک
 به‌سه‌ر چند ده‌رجه یان چینه‌وه.
- درجه‌دار** - ا.ص (دوره‌جه‌دار -
 derecedar): خودان پله، نه‌وشته‌ی
 کرابی به‌نمره، پله‌یه‌کی سوپاییه له‌سه‌ر
 ده‌سته‌وه تا پیش‌نه‌فسه‌ری. راسته.
- درچه** - ا (درچه - derçe): ده‌رکه‌ی
 بچووک.
- درحال** - ق (دوره‌حال - derhal):
 ده‌موده‌ست، هه‌ر ئیستا.
- درخت** - ا (دیره‌خت - dirext): دره‌خت،
 دار، هه‌ر رووه‌کیکی گه‌وره‌وه نه‌ستور که
 ره‌گ و قه‌دو لقی و پوی هه‌بی.
- درختستان** - ا.م.ر (دوره‌ختستان -
 dirextistan): دارستان.
- درخت سنبه** - ا.م.ر (دوره‌خت سونبه -
 dirext sunbe): دارکونکه‌ره.
- درختکاری** - ا.مص (دوره‌ختکاری -
 dirext karî): نه‌مام ناشتن، دارناشتن.
- درخت لاله** - ا.م.ر (دوره‌ختی لاله -
 direxti lale): جو‌زه دره‌ختیکی جوانه
 گولی لاله‌یی زه‌ردو نارنجی ده‌گریت،
 داره‌که‌ی بو‌دروستکردنی مو‌یله‌و شتی
 دارین به‌کار دی.
- درخت مریم** - ا.م.ر (دوره‌ختی مه‌ریه‌م -
 direxti meryem): دار خورما، نه‌و
 دار خورمایه‌به که‌وشک بوو بوو و له‌به‌ر
 خاتری هه‌زرتی مریم سه‌ر له‌نوی
 ژبایه‌وه و به‌ری گرت.

درداشام - ص. فا (دورد ئاشام - تلپه‌نوش، که‌سیک که تا دوا چۆر هه‌لدا.
درداشنا - ص. مـ (دهردئاشنا - که‌سیک که خووی به نه‌خۆشینه‌وه گرتیبی و په‌ی به‌نه‌خۆشینیی خه‌لکانی دیکه بیات.
درداگین - ص (دهرد ئاگین - که‌سیک که خووی، به‌ نازارو ژان.
درد الود - ص. مف (دهرد ئالود - که‌سیک که خووی، ده‌رده‌دار.
درد الود - ص. مف (دورد الود - لیل، خلتاوی.
دردانه - ا. مـ (دوردانه - مروارییه‌کانه.
درد اور - ص. فا (دهرد ئاقره - نازار هین، مایه‌ی نازار.
درد برچین - ص. فا (دهردبه‌رچین - ده‌ردلابهر، دل‌سوژو خه‌مخۆر، به‌لاگه‌ردان.
درد بیس - ا. ص - ع (دهرده‌بیس - ناره‌حه‌تی و به‌لا، کاری قورس، بیر، عه‌مه‌له‌نده.
دردچین - ص. فا (دهردچین - دهرمانی دهر.
دردخوار - ص. فا (دهردخار - هه‌ژارو بیینه‌وا، ده‌رده‌دار.
دردخوار - ص. فا (دوردخار - تلپه‌خۆر، که‌سیک که تلپه‌ی شه‌راب بخوات.
دردزده - ص. مـ (دهردزده - نه‌خۆش، ده‌غه‌زار،

درخش - ا (دوره‌خش - durexş) : رووناک، هه‌وره‌ تریشقه، بریسکه.
درخشان - ص. فا (دوره‌خشان - روژن، دره‌خشان.
درخشیدن - مص. ل (دوره‌خشیده‌ن - شه‌وق دانه‌وه، دره‌خشانه‌وه.
درخف - ا (دورخوف - dur xuf) : ره‌شه زه‌رده‌واله، زه‌نگه‌سوژه.
درخواست - ا. مص (ده‌رخواست - ویستن، پارانه‌وه.
درخواستن - مص. م (ده‌رخواستنه‌ن - خواستن، پارانه‌وه، داواکردن.
درخواه - ا. مص (ده‌رخواه - derxah) : داوا، پارانه‌وه.
درخور - ص. فا (ده‌رخور - derxûr) : شایسته، له‌بار، لایه‌ق.
درد - ا (ده‌رد - derd) : نازار، نه‌خۆشی.
درد - ا (دورد - durd) : تلپه، تلتته، تلتف، خلتته.
دردا - (ده‌ردا - derda) : حه‌یف، ئاه، ئه‌فسوس.
درداء - ص. ع (ده‌رداء - derda') : ژنی بی‌دوان، ژنییک که ددانه‌کانی که‌وتبن.
درداب - ا (ده‌رداب - derdab) : شه‌مامه.
دردار - ص. مـ (ده‌ردار - derdar) : ده‌رکه‌دار، ئه‌و شته‌ی ده‌رگا یان قه‌باغی هه‌بج، ده‌رگاوان.
دردار - ا (ده‌ردار - derdar) : سپیدار.
دردار - ا. ع (ده‌ردار - derdar) : دهنگی ده‌هۆل.

- دهرده‌دار. درستان- ص. فا (دهردسیستان- derdsitan): دهردسین، نه‌خویشی لایه‌ر. دردر- ا. مر (دهردی سه‌ر- derdi ser): سه‌ریه‌شه، ئاریشه‌و گرفت. دردکش- ص. فا (دوردک‌ه‌ش- durd keş): شه‌رابخوَر، شه‌رابساز. دردم- ق (دهرده‌م- derdem): یه‌کسه‌ر، هه‌ر ئیستا. دردمند- ص (دهرده‌مند- derd mend): بیمار، نه‌خویش. دردمیدن- مص. ل (دهرده‌میدهن- derde mîden): هه‌ل‌کردن، هاتن، ئاوسان. دردناک- ص (دهردناک- derdnak): نه‌خویش، به‌ئازار، دهرده‌دار. دردنوش- ص. فا (دوردنوش- durd nûş): خلتنه‌نویش، شه‌رابخوَر. دردور- ا (دوردور- durdûr): گیتراو، گیتزه‌نگ. درده- ا (دورده- durde): خلتنه، تلتنه. درر- ا. ع (دورهر- durer): مرواریان. درریار- ص. فا (دورهریار- durerbar): گه‌وه‌ه‌ربار. درریودن- مص. م (دهرر بووده‌ن- derr bûden): رفاندن. در رسیدن- مص. ل (دهر ره‌سیدهن- der resîden): گه‌ییشتن، له‌ناکاودا هاتن. در رفت- ا. مص (دهر ره‌فت- der reft): وه‌ده‌رکه‌وتن، ده‌رفرتاندن، هه‌لاتن. در رفتن- مص. ل (دهر ره‌فتنه‌ن- der reften): هه‌لاتن، پچیران، وه‌ژوور که‌وتن.
- که‌وتن. درز- ا (دهرز- derz): درز، شه‌قی باریک. درزمان- ا (دهرزمان- derz man): داوی ده‌رزی بو درومان، له‌ده‌رگه‌دان. درزن- ا (دهرزن- derzen): ده‌رزی درومان. درزه- ا (دهرزه- derze): درز، شه‌ق. درزه- ا (دهرزه- derze): خه‌رمانه‌ دِرک و دال، کۆله‌دِرک و دال. درزی- ا. ص (ده‌رزی- derzî): جل دروو، به‌رگدروو، خه‌یات. درزیگر- ا. ص (ده‌رزیگر- derzî ger): خه‌یات. درس- ا. ع (ده‌رس- ders): وانه. درساختن- مص. م (ده‌رساختنه‌ن- dersaxten): پیتکه‌وه‌ه‌ل‌کردن، سازان، گونجان. درسار- ا. مر (ده‌رسار- dersar): په‌رده‌ی ده‌رگا. درسپردن- مص. م (ده‌رسپورده‌ن- der sipurden): سپاردن. درسپوختن- مص. م (ده‌رسیپوخته‌ن- der sipuxten): تی‌ئاخنین. دروست- ص (دروست- drûst): دروست، باش، به‌جی، بی‌عه‌یب. درستاران- ا (ده‌ره‌ستاران- derestaran): شاگردانه، ک‌رتی پیتسه‌خته. درستک- ا (دوروسته‌ک- durustek): زیری داوی خالیسه. درستکار- ص. فا (دروستکار- drustkar): دروست‌کردار، ئه‌مین،

راست و دروست، بیخ فروفتیل.
درست کردار - ص. مر (دروست کردار -
 drust krdar): دروستکار.
درش - ا (دهرش - ders): ته ویله‌ی
 نه سپان.
درشت - ص (دوروشت - durušt): زیر،
 گه وره، ناهه موار، تونده ته بیعهت.
درشتخو - ص. مر (دوروشت خو -
 durušt xû): به دخوو، تونده
 ته بیعه تی.
درشت گو - ص. فا (دوروشت گو -
 durušt gû): قسه ناخوش، زمان
 پیس.
درشندن - مص. ل (دهرشنوده‌ن -
 derşuden): مژول بوون به کاریکه وه.
درشکه - ا (دوروشکه - duruşke):
 عه ره بانه‌ی تریشفه، گالیسکه.
درشکه چی - (دوروشکه چی -
 duruşke çî): عه ره بانه چی،
 گالیسکه وان.
درع - ا. ع (دیرء - dir): زری، به رگی
 شه‌ر، قه لخان.
درغاله - ا (دهرغاله - derxale): دۆل،
 نیوان دوو کیتو.
درغم - ا (دهرغهم - derxem): ناوی
 ئاهه نگیکی کونی موسیقای ئیرانییه.
درغمی - ص. ن (دهرغمی - derxemî):
 ناوی جوړه شه‌رابیکه، که گوايه له گوندی
 ده‌رغمی سهر به سه‌مه‌رقه‌ند دروست
 کراوه.
درفش - ا (دیره‌فش - direfş): دره‌وشه‌ی
 پینه‌دۆزان.
درفش - ا (دوره‌فش - durefş): عه‌له‌م،

به‌یдах.
درفشان - ص. فا (دوره‌فشان -
 durefşan): دره‌وشاوه، روناک،
 شه‌کاوه.
درفشی - ص. ن (دوره‌فشی - durefşî):
 درکه‌یه بۆ که‌سی ناسراوو ناودار، که‌سی‌یک
 به چاکه یان خراپه ناوی دهرکردی.
درفشیدن - مص. ل (دوره‌فشیدن -
 durefşîden): دره‌وشانه‌وه، شه‌کانه‌وه.
درفجک - ا (دهرفه‌نجکه - derfencek):
 دیوه‌زمه، کابوس، مۆته‌که، پیره‌ه‌قۆک.
درق - ص. ع (ده‌رغ - derx): ره‌ق.
درق - ا. ع (ده‌رغ - derex): سوپهر.
درقاء - ا. ع (ده‌رغاء - derxa): ههور،
 عهور.
درقه - ا. ع (ده‌رغه - derexe): سوپهر.
درک - مص. ع (ده‌رک - derk): گه‌بیشتن
 به مه‌به‌ستییک، په‌ی بردن، حالی بوون.
درک - ا. ع (ده‌رک - derek): سه‌نده،
 بنکی شتیکی وه‌کو بییر یان ده‌ریا، بنی
 دۆزه‌خ.
درکار - ص (ده‌رکار - derkar):
 پیویست، به‌کاربراو.
درکردن - مص. م (ده‌رکه‌رده‌ن -
 derkerden): دهرکردن.
درکشیدن - مص. م (ده‌رکه‌شیدن -
 derkeşîden): نۆشین، بی‌ده‌نگ
 بوون، کشانه‌وه، که‌نارکه‌وتن.
درکوهی - ا. مر (دوری کوهی -
 duri kûhî): جوړه به‌ردییکه له بلور
 ده‌چیت.
درگاله - ا (ده‌رگاله - dergale): چلوره
 که به گوتسه‌بانانه‌وه دیتته خواری.

درما - ا. (دهرما - derma): کهرویتشک، خه‌رگوش.
درمان - ا. (دهرمان - derman): دهرمان، دهوا، چاره، عیلاج.
درماندن - مص. ل. (دهرماندندن - dermanden): مــــانددوووون، داماووون، بیچاره‌بوون، هه‌ژاریوون.
درمانگاه - ا. مر. (دهرمانگاه - dermangah): نه‌خوشخانه‌ی بچووک، تیمارستان.
درم خرید - ص. مف. (دیره‌م خه‌رید - direm xerîd): به‌نده، که‌نیزه، غولام یان که‌نیزه‌کیتک که به‌پاره و پوول کپ‌درا بی.
درم ســــرا - ا. مر. (دیره‌م سه‌را - direm sera): کارگه یان شویتنی که سکه‌ی تیا لی بدری.
درم سنج - ص. ف. (دیره‌م سه‌نج - direm senc): سه‌راف، که‌سیتک که پاره‌ی چاک و خراو لیکدی جیا بکاته‌وه، پولناس.
درم ســــنگ - ا. مر. (دیره‌م سه‌نگ - direm seng): شتیک له سه‌نگی یه‌ک دره‌مدابی.
درمق - ا. ع. (دهرمه‌غ - dermex): ناردی سپی.
درم گزین - ص. ف. (دیره‌م گوزین - direm guzîn): سه‌راف، پاره‌گۆره‌وه.
درمل - ا. ص. (دورمول - durmul): دانه‌ویله‌ی نه‌گه‌ییوو، فه‌ریک.
درمنده - ص. (دهرمنده - dermende): داماو، بیچاره، بی‌توانا، هه‌ژار.

درگاه - ا. مر. (دهرگاه - dergah): دهرکه، دهرگا، ئاستانه، باره‌گا.
درگاهی - ص. ن. (دهرگاهی - dergahî): دهرمائی، دهرگایی، نه‌و نه‌سپه‌ی که له کۆندا له‌بهر باره‌گای پاشادا به‌ئاماده‌یی راده‌گیرا.
درگزراندن - مص. م. (دهرگوزهراندن - der guzeranden): تیتپه‌راندن، له‌رادهبه‌ده‌ر کردن.
درگذشت - ا. مص. (دهرگوزه‌شت - der guzeşt): مردن، وه‌فات.
درگذشتن - مص. ل. (دهرگوزه‌شته‌ن - der guzeştên): تیتپه‌رین، چاوپوشین له خه‌تای که‌سیتک، لیبوردن.
درگر - ا. ص. (دورگره‌ر - durger): رهنده، دارتاش.
درگرفتن - مص. ل. (دهرگیریفته‌ن - dergiriften): ناگرگرتن، هه‌لگیرسان، سووتان، کارتیتکردن.
درگسلانیدن - مص. م. (دهرگه‌سه‌لانیده‌ن - der geselanîden): پچــــراندن، پارچه‌پارچه‌کردن.
درگه - ا. مر. (دهرگه‌ه - dergeh): دهرگا، دهرکه.
درگیر - ا. ص. (دهرگیر - dergîr): گرفتار، گیرۆده، هه‌لگیرسانی شه‌رو شور، تووش بوون، پیتکادان.
درگیرانیدن - مص. م. (دهرگیرانیده‌ن - der gîranîden): هه‌لگیرساندنی ناگر، ناگره‌لکردن.
درلک - ا. (دیرلیک - dirlik): کراسی بین قۆل. کراسی قۆل کورت.
درم - ا. (دیره‌م - direm): دره‌م.

درواخ - ص (دورثـاخ - durvax): مه‌حکمه، قایم، تهن‌دروست، ساغله‌م، بی‌ع‌یب، چابونه‌وه له نه‌خو‌شی، هه‌ستانه‌وه له نه‌خو‌شی.

دروازه - ا (دورثـازه - dervaze): دروازه، ده‌روازه‌ی شار، ده‌روازه‌ی قه‌لا، ده‌رگای گه‌وره.

دروازه‌بان - ا.ص (دورثـازه‌بان - dervazeban): ده‌روازه‌وان.

درواژ - ص (دورثـاژ - dervaj): سه‌رگه‌ردان، به‌ره‌واژ، سه‌رنگون، ده‌مه‌ونخون، مشه‌خت.

دروان - ا.ص (دورثـان - dervan): ده‌رکه‌وان، قاپیچی.

دروانه - ا (دورثـانه - dervane): کونی‌که له سه‌ریان ده‌کری و به‌نه‌رده‌وان هاتوو‌چۆی پیدا ده‌کری.

درواه - ص (دورثـاه - dervah): سه‌رگه‌ردان، ویتل.

دروایست - ا.مص (دورثـایست - dervayîst): پیویستی.

دروب - ا.ع (دوروب - durûb): ریگه، ده‌روازه.

دروبطارس - ا (دوروبیـتارس - derû bitars): جو‌ره گیایه‌که.

دروپ - ا.فسر (دروپ - drûp): میوه، میوه‌یه‌ک که له یه‌ک ناوک پتری نه‌بی.

دروود - ا (دورود - durûd): دوعا، سلاو، پارانه‌وه، درود.

دروودگر - ا.ص (دورودگـر - durûdger): دارتاش.

دروودن - مص.م (دورودن - durûden): دره‌وکردن.

درمنه - ا (ده‌رمه‌نه - dermene): جو‌ره گیایه‌کی خو‌رسکه.

درن - ا.ع (ده‌رن - deren): چلک، کیم، زوخاو.

درنا - ا (دورنا - durna): قـازی قولینگ، قورینگ.

درنده - ا.فا (ده‌رنده - derende): درنده.

درنشاختن - مص.م (ده‌رنیشاخته‌ن - dornişaxten): دانیش‌شانندن، جیکردنه‌وه.

درنشانندن - مص.م (ده‌رنیشاننده‌ن - der nişanden): دانیش‌اندن.

دره‌نگ - ا (دیره‌نگ - direng): زربینگ (ده‌نگی پیکادانی دووشتی کانزایی)، ده‌نگی زه‌نگ، زربینگه.

درنگ - ا (دیره‌نگ - direng): دره‌نگ.

درنگریستن - مص.م (ده‌رنگریسته‌ن - dernigrîsten): نیگا‌کردن، ته‌مه‌شاکردن، دیقه‌ت دان.

درنگیدن - مص.فا (دیره‌نگیده‌ن - direngidîden): دره‌نگ کردن، دواکه‌وتن.

درنوردیدن - مص.م (ده‌رنه‌ریدیده‌ن - der neverdîden): برینی ریگه، لیک‌پیتچان.

درنوشتن - مص.م (ده‌رنه‌شسته‌ن - der neveşten): ریگه‌برین.

درو - ا.مص (دیره‌وه - direw): دره‌وه.

دروا - ا.ص (ده‌فا - derwa): زه‌روره‌ت، پیویستی، نیحتیاج.

دروا - ص (ده‌رفا - derwa): هه‌لواسراو، سه‌رگه‌ردان، سه‌رنگون، به‌ره‌واژ، ئاو‌ه‌ژوو.

- درونده - ا.فا (دیرشه‌نده - dirvende):
 دره‌وکه‌ر، دروینه‌وان.
 دروده - ا.مفف (دروده - drûde):
 دره‌وکه‌راو.
 دروز - ا.ع (دوروز - durûz): درزان.
 دروز - ا.ع (دوروز - durûz): تایفه‌یه‌کی
 مه‌زه‌بیه‌یه که زیاتر له چیاکانی لوینان و
 سوریا ده‌ژین.
 دروز را - ا.ف (دوروز را - drûz ra):
 جوړه گیایه‌که.
 دروس - ا.ع (دوروس - durûs): وانه‌کان.
 دروش - ا.دیی (دوره‌وش - direwş):
 دره‌وشه.
 دروع - ا.ع (دروء - drû'): زری، جلکی
 شه‌ر.
 دروغ - ا.ع (دوروغ - durûx): درۆ، ناراست.
 دروغ باف - ص.ف (دوروغ باف - durûx baf):
 درۆزن، فیشالباز.
 دروغ پرداز - ص.ف (دوروغ پرداز - durûx perdaz):
 درۆزن.
 دروغ‌زن - ص.ف (دوروغ زهن - durûx zen):
 درۆزن.
 دروغ‌سار - ص.م (دوروغ‌سار - durûxsar):
 درۆزن.
 دروغ‌گو - ص.ف (دوروغ‌گو - durûxgû):
 درۆزن، درۆکه‌ر.
 دروق‌یینون - ا.ع (دوروغ‌یینون - derûxînûn):
 جوړه گیایه‌که.
 دروک - ا.ع (دوروک - durûk): ته‌راشه‌دار،
 ورده‌چیلکه.
 دروگر - ص.فا (دیره‌وکه‌ر - direw ger):
 دروینه‌وان، دره‌وکه‌ر.
 درون - ا.ع (درون - derûn): ناخ، دل
- و درون و ناخ.
 درون - ا.ع (درون - derûn): جوړه
 کولتیره‌یه‌که که زهرده‌شتیه‌یه‌کان بو هندی
 بوژنه و ناهه‌نگی تاینی ده‌بیرژین.
 درون پرور - ص.فا (درون په‌رشر - derûn perver):
 درون په‌روه‌ر،
 که‌سی که ناخی خوئی پاک بکاته‌وه،
 جوامبیر، مرۆڅپه‌روه‌ر.
 درونج - ا.ع (درونه‌ج - derûnec): جوړه
 گیایه‌که.
 دروند - ا.ع (دورڅه‌ند - dervend):
 قولاب، چنگال.
 دروند - ص.ع (دورڅه‌ند - durvend):
 کافر، بیدین، یاخی، به‌دکار.
 درون سو - ا.م (دورون سو - derûn sù):
 دیوی ناوه‌وه.
 درون گرای - ا.مص (دورون گه‌رای - derûn gerayî):
 ناخپه‌روه‌ری.
 درون نگری - ا.مص (دورون نیگه‌ری - derûn nigerî):
 دهر ونپروانی.
 درونه - ا.ع (دورونه - derûne): ناوه‌وه،
 سک.
 درویدن - مص.م (دیره‌څی‌یدن - direvîden):
 دروینه‌کردن.
 درویزه - ا.مص (دورڅی‌زه - dervîze):
 دهرۆزه، دهرۆزه‌کردن، سوال کردن.
 درویش - ا.ص (دورڅیش - dervîş):
 قه‌له‌نده‌ر، بینه‌وا، گوښه‌نشین، خه‌لوه‌تگیر،
 سوئی، گه‌دا.
 درویشانه - ق.ص (دورڅیشانه - dervîşane):
 فه‌قیرانه، دهر ویشانه.
 دره - ا.ع (دوره - dere): دهره، دۆل.
 دره - ا.ع (دوره - dure): مرواری.

دریادل - ص. ممر (دهریادیل -
 derya dil): درکه‌یه، به پیایوی زۆر
 به‌خشنده و لیبورده و دلیر ده‌گوتری.
دریا سالار - ا. ص (دهریا سالار -
 derya salar): ده‌ریادار.
دریا شکوه - ص. ممر (دهریا شوکوه -
 derya şukûh): به‌شکو و ه‌کو ده‌ریا.
دریافت - ا. مف (ده‌ریافت - deryaft):
 وه‌رگرتن، وه‌رگرتنی پاره یا شتیکی دی له
 که‌سیک، تی‌گه‌بیشتن و په‌ی بردن به
 بابه‌تییک یان کاریک.
دریافتن - مص. ل. م (ده‌ریافتن -
 deryaften): په‌ی بردن به کاریک،
 تیگه‌بیشتن، فریاکه‌وتن.
دریابنده - ا. ف (ده‌ریابنده -
 deryabende): زیره‌ک، هۆشمه‌ند،
 هوشیار.
دریاق - ا. ع (دیریاق - diryax): تلیاک.
دریاکش - ص. ف (ده‌ریاکه‌ش -
 deryakeş): درکه‌یه، به که‌سیک
 ده‌گوتری که شه‌رابی زۆر بخواته‌وه و مه‌ست
 نه‌بی.
دریاکنار - ص. ممر (ده‌ریاکه‌نار -
 derya kenar): که‌ناری ده‌ریا.
دریانوال - ص. ممر (ده‌ریانه‌ئوال -
 derya neval): جوامیتر، به‌خشنده،
 دلاو، لیبورده.
دریانورد - ص. ف (ده‌ریانه‌ئورد -
 derya neverd): ده‌ریاگه‌ر، ده‌یاوان.
دریانوش - ص. ف (ده‌ریانوش -
 derya nûş): شه‌راپخۆر، که‌سیک که
 شه‌رابی زۆر بخواته‌وه و مه‌ست نه‌بی.
دریای نور - ا. ممر (ده‌ریای نور -

دره - ا. ع (دیره - dire): قامچی،
 شه‌لاق، خوین، شیر.
درهام - ا. ع (دیرهام - dirham): دره‌م،
 جوړه دراویکه، په‌نجا فلس.
درهشته - ا (ده‌ره‌یشته - derhişte):
 که‌ره‌م، به‌خشش، عه‌تا.
درهم - ا. ع (دیرهم - dirhem): دره‌م،
 جوړه دراویکی کانزاییه.
درهم - ص (ده‌ره‌م - derhem):
 تیکه‌ل، تاویته.
دری - ص. ن (ده‌ری - derî): ده‌ری، دۆلی
 به‌ینی کیتوان، که‌وده‌ری، که‌ویکه که له چیا
 یان له دۆلی نیوان چیدا بژی.
دری - ص. ن (ده‌ری - derî): ده‌ریاری،
 زمانی فارسی دوا‌ی په‌هله‌وی. زمانی
 ده‌ری پاش ئیسلام بوو به زمانی ره‌سمی و
 ئه‌ده‌بی خه‌لکی ئیران.
دری - ص. ع (دوری - durî): روناک و
 پرشنگدارو دره‌وشاوه و ه‌کو دور.
دریا - ا (ده‌ریا - derya): ده‌ریا.
دریابار - ا. ممر (ده‌ریابار - deryabar):
 ده‌ریا، که‌ناری ده‌ریا، شاریک له که‌ناری
 ده‌ریا بی، بارانی به‌خورزم.
دریابان - ا. ص (ده‌ریابان - deryaban):
 ئه‌میرال، ده‌ریا سالار.
دریابیگ - ا. ص (ده‌ریابه‌یگ -
 derya beyg): گه‌وره‌ی ده‌ریا،
 سه‌رۆکی ده‌ریا، ده‌ریادار.
دریاچه - ا (ده‌ریاچه - deryaçe):
 ده‌ریاچه، ده‌ریای بچوک که هه‌ر چوار
 ده‌وری خاک بی.
دریادار - ا. ص (ده‌ریادار - deryadar):
 خاوه‌ن پله‌و پایه له هیزی ده‌ریاییدا.

دزدافشار - ص. مر (دوزد نه فشار -
duzd eſſar): شهریکه دز.
دزدانه - ص. ق (دوزدانه - **duzdane**):
 دزانه، به دزبیه وه، دژئاسا.
دزدبازار - ا. م. (دوزد بازار -
duzd bazar): دز بازار، شویئیی که پر
 بی له دزی و گیرفانبری و فیئل و
 دهستبری.
دزدکی - ق (دوزده کی - **duzdekî**):
 به دزبیه وه.
دزدگاه - ص. فا (دوزدگاه - **duzdgah**):
 شویئیی دزان.
دزدگیر - ص. فا (دوزدگیر - **duzdgîr**):
 دزگر.
دزدیدن - م. ص. م (دوزدیده -
duzdîden): دزین.
دزغاله - ا. م. (دیزغاله - **dizxale**):
 سه نگر، قهلا، حسار، په نا.
دزک - ا (دیزهک - **dizek**): قه لای
 چکوله.
دزک - ا (دزهک - **dezek**): دهسته سږ.
دزندیس - ق (دیزه ندیس - **dizendîs**):
 بهرانبه رویه کسان، ناشکرا، دیار،
 یه کسه ر.
دزهرج - ا (دیزهوج - **dizhurc**): بیت
 المقدس.
دژ - ا (دیژ - **dij**): قهلا، حسار.
دژ - (دوژ - **duj**): دژ، بهد، ناشیرین.
دژآباد - ص. مر (دوژآباد - **duj abad**):
 به دخوو، توږه و توږو.
دژ اگاه - ص. م. (دوژ ناگاه -
duj agah): تونده ته بیعت، توږه،
 نه زان و بی ته ریئت.

deryay nûr): پارچه ته لماسیئیکی
 به ناوبانگه، لاکیشه بییه.
دریجان - ا (دهریجان - **derîcan**):
 پروانه: دریگان.
دهریچه - ا (دهریچه - **derîçe**): ده رکه ی
 بچووک، ده لاقه، کلاروږوژنه.
دریدن - م. ص. م. ل (دهریدنه -
derîden): دراندن، پارچه پارچه کردن.
دریغ - ا (دهریغ - **derîx**):
 نه فسوس، مه خابن، داخ، په شیمانی،
 قسور، دریغ.
دریغا - (دریغا - **dirîxa**): نه ی
 به داخه وه، حه یفی، مه خابن، نه فسوس.
دریک - ا (دهریک - **derîk**): جوږه
 سکه یه کی زتیری ۸۴۰ گرامی سه رده می
 هه خامه نشییه کانه.
دریگان - ا (دهریگان - **derîgan**): سی
 بهش، سیییه کی که لوه کانه له جه م
 هندبیه کان.
دریواس - ا (دهریواس - **derîvas**):
 چوارچیتوهی ده رگا.
دری وری - ا. م. (دهری قه هری -
derî verî): قسه ی هه له ق و مه له ق،
 هه رزه ویتزی.
دریوزه - ا. م. ص (دهریوزه - **deryuze**):
 ده روژه، سوال، گه دایی، پارسه کی.
دریوش - ا. ص (دهریوش - **deryûş**):
 ده رویتش، قه له ندهر، هه ژار، سوئی،
 سوالکهر.
دز - ا (دیز - **diz**): قهلا، حسار.
دز - ا. فر (دوز - **duz**): بریک، بریک
 ده رمان که به یه ک جار بخورئ.
دزد - ا. ص (دوزد - **duzd**): دز.

- دژ الود** - ص.مر(دوژ ئالود- duj alûd):
توره، به دخوو.
- دژالون** - ص(دوژ ئالون- duj alûn):
دلرهش، به دنياز، به دکردهوه، به دخوو.
- دژاهنگ** - ص.فـا(ديژ ئاههنگ- dij aheng):
تيره‌هاويشتن به رهو قه‌لا.
- دژبان** - ا.ص(ديژبان- dijban):
قه‌لادار، نيگاباني قه‌لا و حه‌سار.
- دژباني** - ا.مر(ديژباني- dijbanî):
به شپيکه له ده‌زگای سويا بۆ چاوديري کردار و رهفتاری سه‌ريازان، ئينزيياتخانه.
- دژبراز** - ص.مر(دوژ به‌راز- duj beraz):
ناشيرين، توره، ته‌ماعکار.
- دژبرو** - ص.مر(دوژ به‌رو- dujberû):
رووگرژ، مؤن، به دخوو، توره.
- دژپسند** - ص.فـا(دوژ په‌سه‌ند- duj pesend):
درژپه‌سن، خواناس، عابيد.
- دژپيه** - ا.مر(ده‌ژپيه- dej pîh):
لوو، غوده.
- دژخيم** - ا.ص(دوژ خيم- dujxîm):
به دخوو، ناشيرين، دلرهش، ميرغه‌زه‌ب.
- دژدار** - ا.ص(ديژدار- dijdar):
پاسه‌واني قه‌لا.
- دژغاله** - ا.مر(ديژغاله- dijxale):
سه‌نگه‌ر، مه‌ته‌ريژ، قه‌لا، حه‌سار، په‌نا.
- دژک** - ا(دوژ هک- dujek):
تلۆق، گري، لوی بچووک.
- دژک** - ا(ديژ هک- dijek):
قه‌لاه‌ای بچووک.
- دژکاک** - ا(ديژکاک- dijkak):
داله‌که‌رخوره، سه‌رگه‌ر، سيسارکه که‌چه‌له.
- دژکام** - ص.مر(دوژ کام- dujkam):
- خه‌مناک، توره، زاهيد، خواناس.
دژگوار - ص.مر(دوژ گوار- dujguvar):
به دنياز، به ده‌ه‌رس، خوارديک که به ئاسانی هه‌رس نه‌بي.
- دژم** - ص(دوژ م- dujem):
دلته‌نگ، بيزار، خه‌مبار، په‌شيتاو.
- دژمان** - ص(دوژ مان- dujman):
خه‌مبار، دلته‌نگ.
- دژمناک** - ص(دوژ مـناک- dujemnak):
بيزار، خه‌مناک، بيتاقه‌ت.
- دژمنش** - ص.مر(دوژ مه‌نیش- dujmeniş):
به دنياهاد، دلرهش، بيزار.
- دژن** - ص(دوژ ن- dujen):
تفت و تيش، توره و تيره.
- دژنام** - ا.مر(دوژ نام- dujnam):
جوین، دژوین، جنيو، سخيف.
- دژند** - ص(دوژ نـند- dujend):
تفت و تيش، توره و تيره، تونده ته‌بييعه‌ت.
- دژواخ** - ا(دوژ فـاخ- dujvax):
حه‌يف، مه‌خابن، خه‌مبار، دلته‌نگ.
- دژوار** - ص(دوژ وار- dujvar):
دژوار، زه‌حمه‌ت، سه‌خت، ئاسته‌نگ.
- دژوان** - ا(دوژ وان- dujvan):
حه‌يف، مه‌خابن، به داخه‌وه، ئه‌فسوس.
- دژه** - ا(دوژه- duje):
توره.
- دس** - ا(ديس- dis):
وهک، هاوتسا، هاوشيتوه.
- دس** - مص.ع(ده‌س- des):
قه‌شپيرتن، شتيک له بن عاردي شارده‌وه، ده‌سيسه‌کردن له که‌سيک.
- دساتير** - ا.ع(ده‌ساتير- desatîr):
ده‌ستور، ده‌ستوران.

بگوشری، میوه‌بیک به دهست بوشری و ناوه‌کهی بگرن.

دست افشان - ص. مف (دهست ئەفشان - dest efsan): توویک که به دهست توو بدری.

دست افشان - ص. فا (دهست ئەفشان - dest efsan): سوپوسه‌ماو دهست بادان.

دست افشانندن - مص. ل (دهست ئەفشانندن - dest efsanden): دهستبهرداربوونی شتیک، سه‌ماکردن، ته‌کاندانی دهست به‌دهم سه‌ماو هه‌لپه‌رکپوه.

دستاق - ا (دوستاغ - dustax): زیندانی به کۆت و زنجیر، چه‌پس و به‌ند.

دست آموز - ص. مف (دهست ئاموز - dest amûz): دهسته‌مۆ.

دستان - ا (دهستان - destan): دهست، دهستان.

دستان - ا (دهستان - destan): فیل، حیل، سرود، ئاواز، حیکایه‌ت و ئەفسانه.

دستان - ا. ع (دهستان - destan): ژبی عودو که مان و ئامیره مؤسیقیه‌کانی دی.

دست انداختن - مص. م (دهست ئەنداختن - dest endaxten): دهستدریژکردن، دهسته‌رۆکردن، گالته‌پیکردن، پی‌رابواردن.

دست انداز - ا. م (دهست ئەنداز - dest endaz): جیی دهست دانان، وه‌کو دهسکی کورسی و قه‌نه‌فه، کو‌سپی سه‌ر جاده.

دساتین - ا. ع (دهساتین - desatîn): ژبی عودو که مان و ئامیره مؤسیقیه‌کانی دیکه.

دسایس - ا. ع (دهسایس - desayîs): دهسیسه، پیلان.

دست - ا (دهست - dest): دهس.

دست اب - ا. مر (دهست ئاب - dest ab): ئاوی که دهست و رووی پی بشۆردری.

دستادست - ق. ص (دهستادهست - desta dest): سه‌وداو معامله‌هی نه‌قد.

دستار - ا (دهستار - destar): میزه‌ر، عه‌مامه، شاشک، سه‌روپیچ.

دستاران - ا (دهستاران - destaran): کربی پیشه‌خته، شاگردانه و به‌خشیشیک که به شاگرد خه‌یات دهدری.

دستاریند - ا. ص (دهستارینه‌ند - destarbend): عه‌مامه به‌سه‌ر، میزه‌ر به‌سه‌ر، مه‌لا، شاشک به‌سه‌ر.

دستارچه - ا (دهستارچه - destarçe): ده‌سروکه‌ی دهست، ده‌سووک، دهسته‌سپی چووک.

دستارخوان - ا. مر (دهستارخان - destarxan): سفره، سفره‌ی گه‌وره.

دستاس - ا. مر (دهستاس - destas): دهستار.

دستاسنگ - ا. مر (دهستاسه‌نگ - destaseng): قوچه‌قانی، قه‌لماسنگ، به‌رده‌قانی.

دست افزار - ا. مر (دهست ئەفزار - dest efzar): ئاله‌تی دهست، ئاله‌تیک که به‌دهست بیگرن و کاری پی بکن.

دست افشار - ص. مف (دهست ئەفشار - dest efşar): هه‌ر شتی به‌دهست

- دست اندرکار** - ص. مر (دهست نه ندهرکار -
 (dest ender kar): دهست به کار،
 که سیک که دهستی له کاریک هه بی.
- دستان سرا** - ص. فا (دهستان سهرا -
 (destan sera): نه غمه خوان.
- دستاویز** - ا. مر (دهستاویز -
 (destavîz): ئهوزار، بیانوو، بیانگ، ئهوزارو ئاله تی دهست.
- دست باز** - ص. مر (دهستباز -
 (destbaz): دهستکراوه، بهرچاوتیر، به خشنده، دلاوا.
- دست باف** - ا. ص (دهست باف -
 (dest baf): دهست چن، شتیک به دهست چنرابی، به دهست ته نراو.
- دستبانه** - ا. مر (دهستبانه -
 (dest bane): دهستکیش، دهسته وانه.
- دست براروردن** - م. ص. ل (دهست
 بهرئاثه ردهن - (dest ber averden):
 دهستبه رزکردن، دهست به رز کردنه وه بو
 دوعاو پارانه وه یان گرتنی شتیک.
- دستبرد** - ا. مص (دهست برد -
 (dest burd): دزی، دهست پیشکهری،
 ته پردهستی.
- دست برداشتن** - م. ص. ل (دهست
 بهرداشتهن - (dest ber daşten):
 دهست به رزکردن، دهست هه لگرتن،
 چاوپوشی کردن، وازهینان.
- دست بردار** - ص. فا (دهست بهردار -
 (dest berdar): وازهینهر، دهست
 هه لگر.
- دست بردن** - م. ص. م (دهست بوردهن -
 (dest burden): گوپین.
- دست برنجن** - ا. مر (دهست بهرهنجن -
 (dest berencen): بازن، موچه وانه.
- دست بسرکردن** - م. ص. م (دهست بهسه ر
 کهردهن - (dest beser kerden):
 دهست پیوه نان.
- دستبند** - ا. مر (دهست بهند -
 (dest bend): بازن، که له پچه، جوژه
 شاییه که که دهست دهنیو دهستی به کتر
 دهنین و دهره قسن.
- دست بوس** - ص. فا (دهست بوس -
 (dest bûs): دهستو موچ.
- دست پاچه** - ص. مر (دهست پاچه -
 (dest paçe): شپرزوه په له پهل،
 په له پروزی.
- دست پاک** - ص. مر (دهست پاک -
 (dest pak): دروستکارو ئه مین، هه ژارو
 دهستکورت.
- دست پخت** - ص. مف (دهست پوخت -
 (dest puxt): دهستاو.
- دست پرور** - ص. مف (دهست په رقه ر -
 (dest perver): په وردهی دهستی
 که سیک، ئه وهی په وردهی دهستی
 که سیک بی.
- دست پیچ** - ص. مف (دهست پیچ -
 (dest pîç): ئه و شته ی به دهست پیچرابی
 و بهسترا بی، ئهوزاری دهست.
- دست پیمان** - ا. مر (دهست په یمان -
 (dest peyman): ئه و پاروه کالایه ی
 که بهر له زه ماوند له لایهن زاواوه بو مالی
 بوکی بنیبرد ری.
- دست تنگ** - ص. مر (دهست تنگ -
 (dest teng): دهستکورت، هه ژاری، نه بوونی.
- دستجرد** - ا. (دهست جیرد - (dest cird):

- گوند، زهوی و مولکی کشتوکالی.
دست چپی - ص. ن (دهستی چه پی -
 desti çepî): چه پره و.
دست چرب - ا. مر (دهست چه رب -
 dest çerb): دهست به خیر.
دست چمک - ا. مر (دهست چه مهک -
 dest çemek): تهر دهستی، چاپوکی،
 به دهسه لات، سه رکه وتن.
دست چوب - ا. مر (دهست چوب -
 çûb dest): دار دهست، دارعاسا.
دست چین - ص. مف (دهست چین -
 dest çîn): دهستچن، میوه یهک یان
 شتیک که به دهست کرابیته وه و چنرابی.
دست خط - ا. مر (دهست خهت -
 dest xet): دهست خهت.
دستخوان - ا. مر (دهست خان -
 dest xan): سفره، خوانچه.
دستخوش - ص. مر (دهست خوش -
 dest xûş): ژیردهسته، زه بوون.
دست خوش - ا (دهست خوش -
 dest xûş): ئافه رین، دهستخوشانه، ئه و
 به خشیشهی براوهی قومار دهیدات به
 که سیک.
دست خون - ا. مر (دهستی خون -
 desti xûn): دوا دهستی قومار بو
 که سیک هه موو شتیکی دؤراند بی.
دست دادن - مص. ل (دهست دادن -
 dest daden): ته و قه کردن، چه قک،
 په پمان به ستن، دهوله مه ند بوون.
دست داشتن - مص. ل (دهست داشته ن -
 dest daşten): دهست رو بیی شتن،
 دهست هه بوون.
دست دراز - ص. مر (دهست دراز -
- dest draz): به دهست و دهسه لات،
 دهستدریژ.
دستر - ا (دهسته ر - dester): هه رهی
 دهستی، هه رهی بچووک، داسولکه.
دسترس - ص. مر (دهست رهس -
 dest res): شتی که دهست بیگاتی.
دسترسی - ا. مص (دهست رهسی -
 dest resî): قودرته، ئیراده، توانا،
 توانای به دهست هینانی شتیک.
دسترنج - ا. مر (دهست رهنج -
 dest renc): کری، هه ق کریی کارو
 رهنج، به رهنجیامی رهنجندان و
 زه حمه تکیشان.
دستره - ا. مر (دهسته ره - destere):
 هه رهی دهستی، داسولکه.
دست ریس - ص. مف (دهست ریس -
 dest rîs): ریسراو به دهست، دهستریس.
دست زدن - مص. ل (دهست زه دن -
 dest zeden): چه پله لیدان.
دست ساز - ص. مف (دهست ساز -
 dest saz): دهستتکرد، به دهست
 دروستکراو.
دست شستن - مص. ل (دهست شوسته ن -
 dest şusten): دهست شوژدن، دهست
 شوژدن له شتی.
دستشویی - ا. مر (دهست شویی -
 dest şuyî): دهستشوژ.
دستغاله - ا (دهست غاله - dest xale):
 داسولکه.
دستفال - ا. مر (دهست فال - dest fal):
 سفتاح، هه وه آل فروش، دهشت.
دستفروش - ص. فا (دهست فروش -
 dest frûş): دهسفروش، دهسگیپر،

دست گردان - ا.مص (دهست گهردان -
dest gerdan): دهستاو دهستگردن.
دست گزین - ص.مف (دهست گوزین -
dest guzîn): هه‌لبژاردن، دهست بژیر،
هه‌لبژارده.
دست گشادن - مص.م (دهست گوشادهن -
dest guşaden): دهست کردنه‌وه،
ئاماده‌بوون بۆئه‌نجامدانی کاری، دهست
بلاو.
دست گیر - ص.فا (دهستگیر -
dest gîr): دهستگر، که‌سیک یارمه‌تی
که‌سیکی دی بداو دهستگرویی بکات،
که‌سیک دهستگیر بکری، یه‌خسیر،
گیرۆده، دهسک.
دستگیره - ا.مر (دهست گیره -
dest gîre): دهستگر، دهسک.
دستلاف - ا (دهستلاف - dest laf):
هه‌وه‌ل فروش، سفتاح، بیعانه، دهشت.
دستمال - ا.مر (دهست مال -
dest mal): دهرسوک، دهسته‌سر،
دهسمال.
دستمالی - ا.مص (دهست مالی -
dest malî): دهست پیداهیتان.
دست مایه - ا.مر (دهست مایه -
dest maye): دهسمایه، سه‌رمایه.
دستمرد - ا.مر (دهست مه‌رد -
dest merd): هاوکار، یاریده‌دهر.
دستمزد - ا.مر (دهست موزد -
dest muzd): دهسمز، کری،
هه‌قده‌ست.
دستنبو - ا.مر (دهسته‌نبو -
destenebû): شه‌مامه.
دست نشانده - ص.مف (دهست نیشانده -

چه‌رچی.
دستک - ا (دهسته‌ک - destek): دهست
ئاسا، دهفته‌رچه‌ی حه‌ساو.
دستکار - ا.ص (دهست کار - destkar):
کاری دهست، دهستکرد، هاوکارو
هاوده‌ست.
دستکاری - ا.مص (دهستکاری -
destkarî): گوژین، دهستکاری، دهست
لیدان.
دستک زدن - مص.ل (دهسته‌ک زه‌دهن -
destek zeden): چه‌پله‌لیدان.
دستک زن - ص.فا (دهسته‌ک زن -
destek zen): موترب، سه‌ماکار.
دستکش - ا.مر (دهست که‌ش -
dest keş): دهستکیش، په‌نجه‌وانه.
دستکش - ص.م (دهست که‌ش -
destkeş): دهست هینان به شتیکدا،
گه‌داو سوآلکه‌ر، هه‌قده‌ست، کارامه.
دست کشیدن - مص.ل.م (دهست
که‌شیده‌ن - dest keşîden): دهست
هه‌لگرتن، دهست پیداهیتان.
دست کله - ا (دهست که‌له - dest kele):
هاو وینه، هاوتا، په‌تیک که‌دهستی
ئه‌سپ یان هیستری پی ده‌به‌ستن.
دستگاله - ا (دهست گاله - dest gale):
داسولکه.
دستگاه - ا.مر (دهستگاه - dest gah):
سه‌روهت و سامان و سه‌رمایه‌ی زۆر،
کارگه‌و کارخانه، تواناو دهسه‌لات، شان و
شه‌وکعت و سه‌روهت، تازای به‌دهن.
دستگرد - ا (دهستگیرد - dest gird):
شاره‌دی، مه‌زرا، کوّشک و سه‌رای چهند
نهۆمی.

هاتوو، به دهست هینراو، دهستکهفت.
دستیار - ا.ص (دهستیار - destyar):
 یاریدهدهر، هاوکار.
دستیاره - ا.مر (دهست یاره -
 dest yare): که له پچه، بازن.
دست یازیدن - مص.ل (دهست یازیده-
 dest yazîden): دهست درپژکردن.
دست یافتن - مص.م (دهست یافتن-
 dest yaften): سه رکهوتن، دهسهلات
 پهیداکردن.
دستینه - ا (دهستینه - destîne):
 که له پچه، بازن، دهستکیش، نیمزا.
دسر - ا.فر (دیسیر - disir): میوه یان
 شیرینی دواى نان خواردن.
دسگره - ا (دهسگره - deskere): دى،
 شاروچکه، دیر، یانه.
دسم - ا.ع (دهسم - desem): چهوری،
 پیو، چهوری گوشت.
دسم - ص.ع (دهسیم - desim): چهور،
 پر رۆن.
دسوک - ا (دهسوک - desûk): ئارده
 مشار، چیلکه ی باریک، تهراشه دارو
 تهخته.
دسومت - مص.ع (دوسومت-
 dusûmet): چهوری، چهوربوون.
دسیس - ص.ع (دهسیس - desîs):
 ریاکار، که سیک که به نهینی نیردرابیتته
 شوینی بۆ وهدهست هینانی خه بهر، شتیک
 که له ژیر گلدا شاردرابیتته وه.
دسیسه - ا.ع (دهسیسه - desîse):
 دهسیسه، بیلان و فیل.
دسی گرم - ا.فر (دهسی گرم-
 desî gram): ۱ له سهر ۱۰ یی گرام.

dest nişande: دهست نیتژ، که سیک
 که به ویستی که سیکى دی له سهر کاریک
 دانرابی و گوپرایه لى نهو بی.
دست نماز - ا.مر (دهست نماز -
 dest nmaz): دهست نوپژ.
دست نوشت - ا.ص (دهست نوشت-
 dest nûşt): دهستنووس، دهست خهت،
 نامه.
دستوار - ا.ص (دهستوار - destvar):
 دهست ئاسا، دار دهست، دارعه سا،
 که له پچه.
دستوار - ا.ص (دهستوار - destvar):
 هاوکار، یاریدهدهر.
دستوان - ا.مر (دهست فان - dest van):
 که له پچه، بازن، بازوبه ند، دهسته وانه،
 په نجه وانه، دهستکیش.
دستور - ا (دهستور - destûr): یاساو
 رتسا، رتچکه و رتباز، فرمان، دهستور.
دستور - ا.ص (دهستور - destûr):
 خاوهن کورسی، وهزیره، راوپیژکار، کاری
 دهستی.
دسته - ا (دهسته - deste): دهست ئاسا،
 دهسته، تاقم، گروپ، دهسک، دهسکی
 خه نجهر، دهسکی تهور، چهپک، تیپ.
دسته بندی - ا.مص (دهسته بندی-
 deste bendî): تاقم به ندی، تاقم
 تاقمینه، دهسته بندی، دهسته سازکردن دژی
 که سیک یان کومه لیک، کومه لسانی.
دسته دار - ص.مر (دهسته دار-
 deste dar): دهسکدار، سهردهسته و
 فرماندهی دهسته یهک له سوپا.
دستیاب - ص.فا (دهست یاب-
 dest yab): دهستکهوت، به دهست

- دسی لیتر** - ا. فر (دهسی لیتر - desî lîtir): دهیه کی لیتر.
- دسیم** - ا. فر (دیسیم - disîm): دهیه کی فرانک.
- دسی متر** - ا. فر (دیسسی میتر - disî mitr): دهیه کی متر.
- دش** - (دوش - duş): پی شگره و له بهرابی وشه وه دئ و مانای دژو خراب ددها وهک: دشمن = دژمن.
- دش** - ا (دهش - deş): خو نواندن، هاوتا، هاوشیوه.
- دشارژ** - ا. فر (دیشارژ - dişarj): هاتنه خواره وهی بارگه.
- دشپیل** - ا (دوشپیل - duşpil): لو، غوده.
- دشت** - ا (دهشت - deşt): دهشت، سارا، بیابان، زهوی پان و هه موار.
- دشت** - ا (دهشت - deşt): سفتاح، داشت، هه وه لفرۆش.
- دشتان** - ص (دهشتان - deştan): بینوئیز، ژنی چه یزدار.
- دشتبان** - ا. ص (دهشت بان - deşt ban): نیگابانی دهشت، پاسه وانی مه زرایان پاوهن، دهشته وان.
- دشتهک** - ا (دهشتهک - deştekek): پز، پیزه، تۆل، جه نین.
- دشتی** - ص. ن (دهشتی - deştî): سه حرابی، دهشته کی، دهشتی، ناوی ئاهه نگیکی موسیقی ئیرانییه.
- دشتی** - ا (دوشتی - duştî): زالو، زهروو.
- دشتیاد** - ا (دوشتیاد - duştyad): غه بیهت، پاشمله و پیژی.
- دشخوار** - ص (دوش خار - duşxar): دژوار، سهخت، زهحمهت، ئاسته نگ.
- دشک** - ا (دهشک - deşk): داوی درومان.
- دشمن** - ا. ص (دوشمن - duşmen): دژمن، نه یار، دژمن.
- دشمنایگی** - ا. ص (دوشمه نایه گی - duşmenayegî): دژمنایه تی.
- دشمن پرور** - ص. فا (دوشمه ن پهرقه ر - duşmen perver): دژمن پهرودر.
- دشمن رو** - ص. مر (دوشمه ن رو - duşmen rû): دژمن ئاسا، که سیک که خه لکی چه ز له چاره ی نه که ن.
- دشمن شکر** - ص. فا (دوشمه ن شیکه ر - duşmen şiker): دژمن شکین.
- دشمن کام** - ص. مر (دوشمه ن کام - duşmen kam): به دبهخت، که سیک که وه زع و حالی به که یفی دژمن بی.
- دشمن کش** - ص. فا (دوشمه ن کوش - duşmen kuş): دژمن کوژ.
- دشنام** - ا. مر (دوشنام - duşnam): جوین، جنیو، دژوین، سخیف.
- دشنگ** - ا (دهشه نگ - deşeng): هه لواسراو، هیشوی خورما.
- دشنگی** - ا (دهشه نگی - deşengî): رۆژگار، دنیا.
- دشنه** - ا (دیشنه - dişne): خه نجه ر، کیردی تیژو نوک باریک.
- دش نهاد** - ص. مر (دوش نیهاد - duş nihad): به دخوو، به د سروشت.
- دشوار** - ص (دوشقار - duşvar): دژوار،

- سهخت، زهحمهت. **دشوارپسند** - ص. فا (دوشقار پهسه ند - که سیک به زهحمهت شتی پهسند بکات. **دشوار رو** - ص. مر (دوشقار رهو - **دشوار ریب** - ص. مر (دوشقاریاب - **دشوار بار** (duşvar bar): دژوار رهس، دووره دهس.
- دعاء** - ا. ع (دوئا - dua'): پارانه وه له خوا. **دعائیم** - ا. ع (دهئائیم - deaîm): کۆله که، پایه. **دعاب** - ص. ع (دهئاب - de'ab): گالته چی، سوعبه تچی، حنه کچی. **دعابه** - مص. ع (دهئابه - de'abe): سوعبه ت کردن، گالته کردن. **دعوات** - ا. ع (دوئات - du'at): بانگه وازکاران، دو عاکاران، که سی که خه لکی بو سهر نایینی خوی بانگ بکا. **دعامه** - ا. ع (دیئامه - diame): کۆله که، پایه، سهروه رو پیشه وای قهوم. **دعاوی** - ع (دهعافی - deavî): مرافعه، هۆ. **دعب** - مص. ع (دهئب - de'b): گالته کردن، شوخی کردن. **دعبیل** - ا. ع (دیئبیل - di'bil): هیلکه ی قورباقه. **دعت** - ا. ع (دهت - de'et): ته نایی و ناسایش و خویشگوزهرانی. **دعوات** - ع (دهئقات - de'evat): بانگه پشتن.
- دعوت** - مص. ع (دهئقت - de'vet): دوعا، پارانه وه، بانگه پشتن. **دعوی** - مص. ع (دهئقا - de'va): شهر، ناخوشی. **دعی** - ص. ع (دهئی - de'î): زیر کور. **دغ** - ص. (دهغ - dex): زهوی ره قهن که هیچی لی نه پروی، سهری که چهل و بی قش، ده غسه ر. **دغا** - ص (دهغا - dexa): دهغه ل، زیرو زبوی قه لب، فرو فیل. **دغال** - ع (دیغال - dixal): حیله گه ران، دهغه ل بازان، قه لب. **دغدغان** - ا (دهغ دهغان - dexdexan): جوړه دره ختی که. **دغدغک** - ا (دهغ دهغه ک - dex dexek): جوړه دهوه نی که. **دغدغه** - مص. ع (دهغه دهغه - dexdexe): ختوکه دان، ختیلکه دان، ترس و نیگه رانی و مشه وه شی. **دغدو** - ا (دوغدو - duxdû): کچ، ناوی دایکی زهرده شته. **دغسر** - ص. مر (دهغ سه ر - dex ser): سه ر رووتا وه، که چهل. **دغل** - ص. (دهغه ل - dexel): نادرست، قه لب، حیله باز، شوینی چره دارستان. **دغلکار** - ص. مر (دهغه لکار - dexelkar): فیل باز، حیله کار، دهغه ل باز. **دغول** - ص (دهغول - dexûl): فیل باز، حیله کار. **دغ** - ا (دهغ - def): ده ف. **دفائن** - ا. ع (دهفائین - defa'in): گه نجینه، قه شیر تیان.

- دفاتر** - ا.ع (دهفاتیر - defatir): دهفته‌ران.
- دفاع** - مص.ع (دیفاء - difa'): به‌ره‌قانی، به‌رگری.
- دفاف** - ص.ع (دهففاف - deffaf): وه‌ستای دهف، دهفساز، ده‌فرهن.
- دفتر** - ا (دهفته‌ر - defter): دهفته‌ر.
- دفترچه** - ا (دهفته‌رچه - defterçe): دهفته‌ری بچووک.
- دفترخانه** - ا.مر (دهفته‌رخانه - defter xane): ئیداره‌ی کارگتیری میری.
- دفتردار** - ا.ص (دهفته‌ردار - defter dar): نووسه‌ری گه‌وره‌ی ئیداره.
- دفتر روزنامه** - ا.مر (دهفته‌ری روزنامه - defteri rûzname): دهفته‌ری حیساب، دهفته‌ریکه که بازرگان و معامله‌له‌چی کرین و فروتنی روژانه‌ی خوئی تیدا تو‌مار ده‌کات.
- دفتر کل** - ا.مر (دهفته‌ری کول - defteri kul): دهفته‌ریکه که قه‌رزو داوای تیجاره‌تخانه‌یه‌کی تیدا تو‌مار ده‌کری.
- دفتر نماینده** - ا.مر (دهفته‌ری نماینده - defteri nmayînde): نه‌ندیکاتور.
- دفتریار** - ا (دهفته‌ریار - defter yar): یاریده‌ده‌ری به‌رپتوه‌به‌ری گشتی.
- دفته** - ا (دهفته - defte): که‌لکیت، که‌رکیت، شانیه‌ی ته‌ون.
- دفعه** - ص (دهفزهک - defzek): گه‌وره، زل، زه‌لام، نه‌ستور، قه‌له‌و.
- دفع** - مص.ع (دهفح - def): دوورخستنه‌وه.
- دفعه** - ا.ع (دهفئه - def'e): یه‌ک که‌رته، یه‌ک جار.
- دفع** - مص.ع (دهفح - defx): هه‌لقولینی ئاو، رژانی ئاو.
- دفع** - ا (دهفک - defek): نیشانه‌ی تیر، هه‌دهف.
- دفعی** - ا.ع (دیفلا - difla): جوژه گیایه‌که.
- دفع** - مص.ع (دهفن - defn): ناشتن، به‌خاک سپاردنی مردوو.
- دفع** - ص.ع (دیفناس - difnas): که‌ودهن، گه‌وج، به‌خیل، هیج و پوچ.
- دفع** - ا (دهفنوک - defnûk): ژیرزین، نه‌رمین.
- دفع** - ا.ع (دوفوف - dufûf): دهف، کوئی دهف، دایه‌ره.
- دفع** - ا (دهففه - deffe): که‌رکیت، که‌لکیت.
- دفع** - ا.ع (دهففه - deffe): سوکانی که‌شتی.
- دفع** - ا.فر (دیفیله - difîle): نمایشی سه‌ربازی له‌به‌رده‌م پاشا یان یه‌کیک له فه‌رمانده‌و میره‌گه‌وره‌کانی سوپا.
- دفع** - ص.ع (دهفین - defîn): نیژراو، له‌گورنراو، نه‌سپه‌رده‌ی خاک.
- دفع** - ا.ع (دهفینه - defîne): په‌نهان، گه‌نج، پاره یان شتیکی دیکه که له بن خاکدا وه‌شپیردرا‌ب.
- دق** - ص.ع (دیخ - dix): ورد، باریک، که‌م، دیق، سیل.
- دق** - مص.ع (دهغ - dex): شکان، وردکردن، کوتان، لیدان.

- دق** - ا.ع (دهغ- dex): جـــــوره قوماشیکي ناسک و گرانبه‌ها بووه.
- دقاق** - ا.ص-ع (دوغاغ- duxax): ورد، باریک، وردهی شتیک.
- دقاق** - ص.ع (دهغاغ- dexax): نارد فرۆش.
- دقت** - مص.ع (دیغته- dixxet): وردبینی، به‌دقیقت، دیقیقتدان.
- دقل** - ا.ع (دهغهل- dexel): خراترین جۆری خورما، ستونی نیوان که‌شتی که چارۆکه‌کانی پیوه ده‌به‌ستن. کۆله‌که.
- دقیق** - ا.ص (دهغیغ- dexîx): ورد، باریک، که‌م، نه‌رم، نارد، کاری نه‌ینی و دژوار.
- دقیقه** - ا.ص (دهغیغه- dexîxe): ۱ له‌سه‌ر ۶۰ سه‌عات.
- دک** - ا.ص (دهک- dek): زه‌وی وشک و سه‌خت، ره‌قهن، که‌چهل، سه‌رتاش.
- دک** - ا.ص (دهک- dek): ده‌رۆزه، گه‌دا، بناغه‌ی دیوار، به‌ش.
- دک** - مص.ع (دهکک- dekk): رووخاندنی دیوار یان بینا و ته‌ختکردنی له‌گه‌ل ئه‌رزا، ریک‌خستنی به‌رزی و نرمی زه‌وی.
- دک** - ا.ص.ع (دهکک- dekk): زه‌وی هه‌موار.
- دکاک** - ا.ع (دیکاک- dikak): سه‌کۆ، دوکانچه.
- دکاکین** - ا.ع (دهکاکین- dekakîn): دوکان و موغازان.
- دکاگرم** - ا.فر (دیکاگرم- dikagrm): ده‌گرام، دیکاگرام.
- دکالیتر** - ا.فر (دیکالیتر- dikalîtr): ده‌لیتر، دیکالیتر.
- دکامیتر** - ا.فر (دیکامیتر- dikamitr): ده‌مه‌تر، دیکامه‌تر.
- دکان** - ا.ع (دوککان- dukkan): دوکان.
- دکاندار** - ا.ص (دوککاندار- dukandar): دوکاندار.
- دکاوه** - ص.فر (دیکاقه- dikave): دۆراوی قوما.
- دکتور** - ا.فر (دوکتور- duktur): دکتور، ته‌بیب، پزیشک، که‌کیم، لوقمان.
- دکتورا** - ا.فر (دوکتورا- duktora): پله‌ی دکتوری، دکتورانامه.
- دکتورس** - ا.فر (دوکتوریس- duktûris): نافرته‌تی که له پزیشکیدا دکتورای هه‌بی.
- دکتورین** - ا.فر (دوکتورین- dukturîn): ریباز، باوهر، بۆچون، بیر، تیوری.
- دکستروز** - ا.فر (دیکستروز- dikstroz): گلوکۆز.
- دک شدن** - مص.ل (دهک شده- dek şuden): رو‌بیشتنی به خشک‌یی و ون بوون.
- دک کردن** - مص.م (دهک کرده- dek kerden): وه‌دهرنانی که‌سیتک به بیانویه‌ک.
- دکل** - ا (دهکه‌ل- dekel): کۆله‌که، دیره‌گ، ستوون، ئه‌ستوون.
- دکلان** - ا (دوکلان- duklan): ته‌شی، نه‌ته‌ره.
- دکلمه** - ا.فر (دیکلمه- dikleme): بابه‌تیک به‌دهنگی به‌رزو به‌ئاو وتاو له‌به‌ر بخوینریتته‌وه.
- دکمه** - ا (دوکمه- dukme): دوگمه،

قۆپچە.
دکوپاژ - ا. فر (دیکوپاژ - dikopaj):
 مۆنتاژی فیلم.
دک و پوز - ا. م. فر (دهک و پوز - dek û pûz):
 دهم و قه پوز.
دک و دیم - ا. م. فر (دهک و دیم - dek û dîm):
 سه روسه کورت.
دکور - ا. فر (دیکور - dikor):
 دیکور.
دکوراتور - ا. فر (دیکوراتور - dikoratûr):
 دیکورساز، دیکورست.
دکورازه - ص. فر (دیکورازه - dikoraje):
 نا ئومید.
دکوراسیون - ا. فر (دیکوراسیون - dikorasyûn):
 رازاندنه وهی دیکورات، کاری دیکورسازی.
دکومانتر - ص. فر (دیکومینتتهر - dikûmënter):
 دیکومینتته، به لگه نامه بی، فیلمی به لگه نامه بی.
دکه - ا. ع. (دهککه - dekke):
 سه کو، دوکانچه.
دگدگ - ا. دهگ دهگ - deg deg):
 پیتکادانی ددان له سه رما، دانه پرچی، دانه چۆقه.
دگر - ق. ص. (دهیگهر - diger):
 ئه وی تر.
دگر دیس - ص. م. فر (دیگر دیس - digrdîs):
 میتامورفوز، مه سخ.
دگرسان - ص. م. فر (دیگهرسان - digersan):
 جۆرتیکی دی.
دگرگون - ص. م. فر (دیگهرگون - digergûn):
 جۆراوجۆر.
دگماتیسم - ا. فر (دۆگماتیسم - dogmatîsm):
 باوه ری بنچ بـ، فه لسه فه و تیورییه کی ئایینه که په پیره وانی باوه ریان وایه مه سه له میتافیزیکییه کان ده کری به میتۆدی زانستی روون بکرتیه وه و بچییه بنج و بنا وانی هه قیقه ته کانی.
دگماتیک - ص. فر (دوگماتیک - dogmatik):
 ئایینی.
دگنک - ا. دهگه نهک - degenek):
 دارده ستیتیکی زیرینه که له کۆندا (به تایبه تی له سه رده می سه فه وی و قاجارییه کاندایا) مامورانی ته شریفاتی ده ربار به ده ستیانه وه ده گرت.
دل - ا. دیل - dil):
 دل - مص. ع. (دهلل - dell):
 نازکردن، نازکردنی ژن به سه رمیتردا، سه لاری و سه نگینی، چاک ره وشت.
دلار - ا. انگل (دۆلار - dolar):
 دۆلار.
دلارا - ص. فا. (دیلازا - dilara):
 دل به ری جوان، ماشوقه، شتیک که مایه ی خووشی دل بی.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، ئارامبه خشی دل.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، ئارامبه خشی دل.
دلazar - ص. فا. (دیلازار - dilazar):
 شتی که مایه ی شکانی دل بی، نازار ده ری دل، ماشوقه ی دلشکین.
دل ازردن - ص. م. (دیلا ازردن - dil azerden):
 دل یه شانندن، دل نازاردان، ره نجاندنی که سیتک.
دل اسا - ص. فا. (دیل ئاسا - dil asa):
 ئاسوده دل.

قۆپچە.
دکوپاژ - ا. فر (دیکوپاژ - dikopaj):
 مۆنتاژی فیلم.
دک و پوز - ا. م. فر (دهک و پوز - dek û pûz):
 دهم و قه پوز.
دک و دیم - ا. م. فر (دهک و دیم - dek û dîm):
 سه روسه کورت.
دکور - ا. فر (دیکور - dikor):
 دیکور.
دکوراتور - ا. فر (دیکوراتور - dikoratûr):
 دیکورساز، دیکورست.
دکورازه - ص. فر (دیکورازه - dikoraje):
 نا ئومید.
دکوراسیون - ا. فر (دیکوراسیون - dikorasyûn):
 رازاندنه وهی دیکورات، کاری دیکورسازی.
دکومانتر - ص. فر (دیکومینتتهر - dikûmënter):
 دیکومینتته، به لگه نامه بی، فیلمی به لگه نامه بی.
دکه - ا. ع. (دهککه - dekke):
 سه کو، دوکانچه.
دگدگ - ا. دهگ دهگ - deg deg):
 پیتکادانی ددان له سه رما، دانه پرچی، دانه چۆقه.
دگر - ق. ص. (دهیگهر - diger):
 ئه وی تر.
دگر دیس - ص. م. فر (دیگر دیس - digrdîs):
 میتامورفوز، مه سخ.
دگرسان - ص. م. فر (دیگهرسان - digersan):
 جۆرتیکی دی.
دگرگون - ص. م. فر (دیگهرگون - digergûn):
 جۆراوجۆر.
دگماتیسم - ا. فر (دۆگماتیسم - dogmatîsm):
 باوه ری بنچ بـ، فه لسه فه و تیورییه کی ئایینه که په پیره وانی باوه ریان وایه مه سه له میتافیزیکییه کان ده کری به میتۆدی زانستی روون بکرتیه وه و بچییه بنج و بنا وانی هه قیقه ته کانی.
دگماتیک - ص. فر (دوگماتیک - dogmatik):
 ئایینی.
دگنک - ا. دهگه نهک - degenek):
 دارده ستیتیکی زیرینه که له کۆندا (به تایبه تی له سه رده می سه فه وی و قاجارییه کاندایا) مامورانی ته شریفاتی ده ربار به ده ستیانه وه ده گرت.
دل - ا. دیل - dil):
 دل - مص. ع. (دهلل - dell):
 نازکردن، نازکردنی ژن به سه رمیتردا، سه لاری و سه نگینی، چاک ره وشت.
دلار - ا. انگل (دۆلار - dolar):
 دۆلار.
دلارا - ص. فا. (دیلازا - dilara):
 دل به ری جوان، ماشوقه، شتیک که مایه ی خووشی دل بی.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، ئارامبه خشی دل.
دلارام - ص. فا. (دیلارام - dilaram):
 دل به ر، ئارامبه خشی دل.
دلazar - ص. فا. (دیلازار - dilazar):
 شتی که مایه ی شکانی دل بی، نازار ده ری دل، ماشوقه ی دلشکین.
دل ازردن - ص. م. (دیلا ازردن - dil azerden):
 دل یه شانندن، دل نازاردان، ره نجاندنی که سیتک.
دل اسا - ص. فا. (دیل ئاسا - dil asa):
 ئاسوده دل.

- دل اشوب** - ص.فا (دیل ئاشوب - dil aşûb): بیتاقهت، نیگه‌ران، دلّ به‌خه‌م و په‌ژاره.
- دل افروز** - ص.فا (دیل ته‌فروز - dil efrûz): روژشکه‌ره‌وه‌ی دلّ، شتی‌یان که‌سیک که دلّ خویش بکات.
- دل افسرده** - ص.مر (دل ته‌فسورده - dil efsurde): دلّ به‌خه‌م، خه‌مین، دلته‌نگ، غه‌مگین.
- دل افگار** - ص.مر (دیل ته‌فگار - dil efgar): دلّیرین، دلّ به‌خه‌م.
- دلای** - ص.ع (ده‌للاک - dellak): ناتر، ده‌لاکی گه‌رماو، سه‌رتاش، به‌ریه‌ر.
- دل آگاه** - ص.مر (دیل ئاگاه - dil agah): زانا، هوشیار، ئاقل و دوورین.
- دلّال** - مص.ع (دلّال - delal): نازکردن، نازکردنی ژن به‌سه‌ر می‌ردا، وبقار، سه‌لاری و سه‌نگینی.
- دلّال** - ا.ص.ع (ده‌للال - dellal): ده‌لال، نیواچی به‌ینی کریارو فرۆشیار.
- دلالت** - مص.ع (ده‌لالت - delalet): به‌لگه‌و ده‌لیل، سه‌لماندن، ریتوینی کردن، ریتوینی کرن به‌ریگه‌ی راستیدا.
- دلّاله** - ص.ع (ده‌للاله - dellale): قه‌ویده، ژنتی که ژن بۆ پیاوان په‌یدا بکا، ژنتی که قه‌چپه بۆ پیاوان په‌یدا بکا.
- دلّام** - ا (دیلام - dilam): نیتزه‌ی کورت، فروفیل، حیله.
- دلّام** - ا.ص.ع (ده‌لام - delam): ره‌ش.
- دل اندروا** - ص.مر (دیل ئاندرقا - dil andrva): دلته‌نگ، نیگه‌ران، په‌ریشان، په‌ریشان، شپرزه.
- دل انگیز** - ص.فا (دیل نه‌نگیز - dil engîz): دلّخویشکه‌ر، دلّکه‌ره‌وه.
- دلّاوهر** - ص (دیلاقه‌ر - dilaver): به‌دلّ، دلّاوهر، بویر، ئازا، جه‌نگاوهر.
- دلّاویز** - ص (دیلاقی‌یز - dilavîz): دلّگیر، دلّرفیتن، په‌سند.
- دلایل** - ا.ع (ده‌لایل - delayîl): به‌لگه.
- دلّب** - ا.ع (دولب - dulb): داری چنار.
- دل باختن** - مص.ل (دیل باختن - dil baxten): ئاشقبوون، شه‌یدا بوون.
- دل باخته** - ص.فا (دیل باخته - dil baxte): شه‌یدا، عاشق.
- دلّباز** - ص.مر (دیلباز - dilbaz): دلّواز، دلّکراوه، شویتنیکی خویش و به‌سه‌فواو دلّگیر، به‌زمان.
- دلبر** - ص.فا (دیل به‌ر - dilber): گراوی، مه‌حبویه، دلبر، خویشه‌ویست، که‌سیک به‌ جوانی خوئی خه‌لکانی شه‌یدای خوئی بکات.
- دل برداشتن** - مص.ل (دیل به‌رداشتن - dil berdaşten): چاوپویشی کردن، دلّ توران له که‌سیک یان شتییک، وازه‌یتان.
- دل بردن** - مص.م (دیل بورده‌ن - dil burden): دلّ بردن.
- دل برکندن** - مص.ل (دیل به‌رکه‌نده‌ن - dil berkenden): دلّ هه‌لکه‌ندن، زویریوون له که‌سیک یان شتییک.
- دل بستن** - مص.ل (دیل به‌ستن - dil besten): عاشق بوون، دۆستایه‌تی په‌یدا کردن.
- دلبند** - ص.مر (دیل به‌ند - dil bend): خویشه‌ویستی دلّ، که‌سیک که له ناخی دلّه‌وه خویش بو‌یستری، گراوی، ماشقه،

به ندى دل.

دلپوټ - ا.ع (دهل بوس - del bûs):
جوړه گيايه كه.

دلپه زير - ص.مف (ديل په زير - dil pezîr):
په سندی دل، دلپه زير،
دلپه ند، له بهر دلان.

دلپه سندن - ص.مف (ديل په سندن - dil pesend):
دلپه سندن، دلخواز،
په سندن.

دل پيچه - ا.مر (ديل پيچه - dil pîçe):
پيچ به سکا هاتن، سکاچوون.

دلتا - ا.فر (ديلتا - dilta):
دهلتا، وهكو
دهلتای نیل، پارچه خاكيكي سې گوشه ی
دورگه ناسايه له ريژگه ی رووباران به هو ی
بن نانوهو ی قوره ليته و ئاو مالکه دوست
دهبی و رووباره که دهکا به دوو لقه وه.

دلتنگ - ص.مر (ديلتنهنگ - dilteng):
خه مين، خه مگين، دلتهنگ.

دلجو - ص.مر (ديل جو - dilcû):
په سندی دل، دلخواز، ميه ره بان،
نه وازشکه ر، دلده ره وه، ميه ره بان.

دلچسب - ص.مر (ديلچسه سپ - dilçesp):
دلپه زير، شتی بنووسيته
دلوه، دلپه سندن.

دلخراش - ص.فا (ديل خه راش - dil xeraş):
شتی که دل تازار بدات،
شتی که مروټ بره نجینتی و خه مباری
بکات.

دلخسته - ص.مر (ديل خه سته - dil xeste):
دل برين، دلشکاو،
خه مبار، دل به ژان.

دل خواسته - ص.مف (ديل خاسته - dil xaste):
دلخواز، به گوپره ی هه زو

تاره زووی دل.

دلخواه - ص.مف (ديل خاه - dil xah):
دلخواز، خواست و هه زی دل، به دل.

دلخور - ص.مر (دل خور - dil xûr):
ره نجاو، مه لول، دلشکاو، خه مبار.

دلخوش - ص.مر (ديل خوش - dil xûş):
شاد، دلخوش، خوشحال، رازی.

دلخون - ص.مر (ديل خون - dil xûn):
خه مبار، دلبرين، دلشکاو.

دل دادن - م.ص.ل (ديل داده ن - dil daden):
دلدان به شتيک، عاشق
بوون.

دل داده - ص.فا (ديل داده - dildade):
شهيدا، دلدار، نه قيندار.

دلدار - ا.ص (ديل دار - dildar):
دلبر، ماشقه، دلده ره وه.

دلدار - ص.مر (ديلدار - dildar):
دلبر، دلاور، نازا، به دل، به جهرگ.

دل درد - ا.مر (دل درد - dilderd):
سک يه شه، ژانه زگ.

دل دل - ا.ع (دولدول - duldul):
شيشک، سپهر، ناوی هيتستره که ی نيمامی
عه لييه.

دل دل کردن - م.ص.ل (ديل دل که رده ن - dil dil kerden):
دوو دلی کردن،
راړايکردن.

دل دل کنان - ق.ص (ديل دل کونان - dil dil kunan):
به نيگه رانی و دوو
دلييه وه.

دلدوز - ص.فا (ديل دوز - dil dûz):
شتی که کار له دل بکا، وهکو تيري مرثی
دلبر له دلی دلدار.

دلريا - ص.فا (ديل روبا - dil ruba):

دلشده - ص. مر (دیل شوده - dil şude):
 تاشق، تاشقینی، گهوج، نهزان، شیتی.
دل شکستن - مص. م (دیل شیکه ستهن - dil şikesten):
 دل شکاندن، ره نجان، بیزار کردن.
دل شکن - ص. فا (دیل شیکه - dil şiken):
 دلشکین.
دلشکسته - ص. مف (دیل شیکه سته - dil şikeste):
 دلشکاو، ره نجاو، لیبویه بار.
دلفروز - ص. فا (دیل فوروز - dil furûz):
 دلخوشگر، مایه‌ی خوشی دل.
دل فگار - ص. م (دیل فه‌گار - dil feğar):
 خه مبار، ناراحت، په‌شیتو.
دلفین - ا. یو (دولفین - dulfîn):
 ماسیبه‌کی گه‌وره‌یه، دؤلفین.
دلغ - ا. ع (ده‌لغ - delex):
 پشیلله‌ی کیتی، ده‌لک.
دلغ - ا (ده‌لیغ - delix):
 خه‌رقه، په‌لاس، جلی‌ده‌رویشی، په‌سته‌ک.
دلغک - ا (ده‌لغک - delxek):
 لیبوک، قه‌شمه‌ر.
دلک - مص. ع (ده‌لک - delk):
 شیلان.
دلکش - ص. فا (دیل که‌ش - dil keş):
 دل‌رفین.
دلکو - ا. انگل (دیل‌کو - dilko):
 دیل‌کو.
دلکور - ص. مر (دیل‌کور - dilkûr):
 که‌وده‌ن، گه‌لخو، بی‌زه‌وق، دل‌ره‌ش.
دلگزار - ص. فا (دیل‌گزار - dil guzar):
 تاقه‌تبه‌ر، بیزار‌کر، خه‌مه‌پین.

دل‌رفین، زور جوان.
دل ريسه - ا. مر (دیل ريسه - dil rîse):
 زه‌حفکردنی دل، بیتاقه‌تیبون له برسا،
 زافکردنی دل له برسا.
دلریش - ص. مر (دیل ریش - dil rîş):
 دل‌برین، دل‌به‌ژان، دل‌ره‌نجاو، دل‌ته‌نگ و لیبو
 به‌بار.
دل زنده - ص. مر (دیل زنده - dil zinde):
 دل وریا، شادمان، دلخوش، چالاک.
دل ستان - ص. فا (دیل سیتان - dil sitan):
 دل‌ته‌ستین، دل‌رفین، دل‌به‌ر، ماشوقه.
دل‌سرد - ص. مر (دیل سه‌رد - dil serd):
 نائومید، بیتاقه‌ت، خه‌مبار.
دل‌سوخته - ص. مر (دیل سوخته - dil sûxte):
 دل‌به‌تازار، دل‌به‌سوتاو، دل‌به‌تازار،
 دل‌برین، سته‌مدیده، مسیبه‌ت بار،
 خه‌مناک.
دل‌سوز - ص. فا (دیل سوز - dil sûz):
 دل‌سوز، خه‌مخور، به‌زه‌بی و میه‌ره‌بانی.
دل‌سوزه - ا. مص (دیل سوزه - dil sûze):
 دل‌سوزی، میه‌ره‌بانی، خه‌مخوری، دل
 سوتان له سوزو به‌زه‌بیبه‌وه یان له حه‌سودی
 و به‌غیلیدا.
دل سیاه - ص. مر (دیل سیاه - dil sîyah):
 دل‌ره‌ش، به‌دخواز، به‌دخوو،
 دل‌ره‌ق.
دلشاد - ص. مر (دیل شاد - dil şad):
 دلشاد، شادمان، خوشحال، به‌که‌یف،
 به‌ده‌ماخ.
دل شب - ا. مر (دیلی شهب - dili şeb):
 ناوه‌ندی شه‌و، جه‌رگه‌ی شه‌و.

- دلگران** - ص. مـ (دیلگه ران - dil geran): دلته ننگ، ره نجاو، بیتزار، داماو، مه لول.
- دلگرم** - ص. مر (دیل گهرم - dil germ): ئاسوده، شاد، ئومیده وار.
- دل گسل** - ص. فا (دیل گوسهل - dil gusel): دل پچرتین.
- دلگشا** - ص. فا (دیلگوشا - dil guşa): دلکهره وه، دلخوشکهر، جوان، خوش.
- دلگیر** - ص. فا (دیل گیر - dil gîr): غه مناک، مه لول، دلته ننگ، دلگیراو.
- دلوم** - ا (دولوم - dulum): ئاوله، زیپکه.
- دلوم** - مص. ع (دهلوم - delem): ره شبونه وه.
- دلما** - ص. ع (دهلما - delma'): تاریکه شهو، شه وه زه ننگ، رهش و نه رم و خز.
- دلرده** - ص. مـ (دیل مـورده - dil murde): دل مردوو، دلته ننگ، دلته ننگ، بی زه وق، مه لول، بیتزار.
- دلک** - ا (دول مهک - dul mek): مله، روتیل.
- دلل** - ا. ص (دولمول - dul mul): نه گه یبو، فه ریک.
- دلمه** - ا (دولمه - dulme): دولمه، یپراخ.
- دلمه** - ا. ص (دهلمه - deleme): دهلمه.
- دلنشین** - ص. فا (دیلنه شین - dil neşin): دلگیر، شتی که دل بیگری، په سندی دل.
- دلنگ** - ا. ص (دیله ننگ - dileng):
- هه لئاسراو، هیشوی خورما.
- دلنگان** - ص (دیله نگان - dilengan): هه لئاسراو، ئاویزان.
- دلنگران** - ص. مـ (دیل نیگه ران - dil nigeran): نیگه ران، شله ژاو، دل نارحه ت.
- دلنواز** - ص. فا (دیل نه نواز - dil nevaz): دلنه واز، دلپه زتیر، دلده ره وه، مایه ی ئارامی دل.
- دل نهادن** - مص. ل (دیل نیهادن - dil nihaden): دلدان به شتیک.
- دلو** - ا. ع (دهلف - delv): سه تل، ده ولک، بورجی دلو (سه تل).
- دلواپس** - ص. مـ (دیل قاپه س - dil vapes): نیگه ران، نارحه ت، چاوه نوز، مه لول و دلته ننگ.
- دلوار** - ص (دیل فار - dil var): دلپیر، دلاور، بویر، ره شید، ئازا.
- دلوک** - مص. ع (دولوک - dulûk): به ره و ئاواچوونی خور.
- دلوک** - ا. ع (دولوک - dulûk): خورتاوا بوون.
- دله** - ا (دهله - dele): جانه وه ریکی گوشتخوره له سموره ده چتی و به نه ندازه ی پشیله یه که، پشیله کیتی، دهله ک.
- دله** - ص (دهله - dele): هه رزه، به ره لالا، چاو له وه رتین، حیزه له دز، حیزه دزی.
- دلهام** - ا. ع (دیلهام - dil ham): شتیر، مبری دلپرو گورج و گول.
- دلهره** - ا. مص (دیله هوره - dil hure): دلخوری، دل داخوریان، نیگه رانی، دله راوکی.
- دلهم** - ا. ص. ع (دهله هم - delhem):

دماثت - مص. ع (دهم ساسهت - demaset): نهرمه مرؤف، نهرمه ته بیعت، هییدی و ئارام.

دمادهم - ق (دهم مادهم - demadem): دهم به دهم، سات به سات، لیکدا لیکدا، په پیتا په پیتا.

دمادم - ا (دهم مادهم - demadem): جوړه لویا په کی هیندی رهنګ سووره له پزیشکګه ریدا به کار دیت.

دمار - مص. ع (دهم مار - demar): له نیوچوون، ویران بوون.

دم اسپیان - ا. مر (دوم نه سببیان - dum esbiyan): جوړه رووه کیکه.

دما سنج - ا. مر (دهم ساسه نچ - dema senc): گهرما پیتو، تیرمؤمه تهر.

دماغ - ا. ع (دیماغ - dimax): میتشک، مه غز، لووت، که پوو.

دماغ پرور - ص. فا (دیماغ په رقره - dimax perver): موعه تهر، بوون خوش.

دماغه - ا (دیماغه - dimaxe): لووته.

دما گوژی - ا. فر (دیماغوژی - dima gûjî): دیماغوگی، عه و امخه له تینی.

دمام - ا. ع (دیمام - dimam): ته راو.

دمام - ا. ع (دیمام - dimam): کف مال، رووکه شی.

دمامت - مص. ع (دهم مامهت - demamet): ناشیرین بوون، دزیو بوون، سووک بوون.

دمامه - ا (دهم مامه - demame): نه فیر، نای، شه پیور.

تاریک و نوته ک، گورگ، شه یداو سه رګه ردان.

دلیجان - ا. مر (دیلیجان - dilîcan): عاره بانه ی گه وره ی نه فهریه ر.

دلیر - ص (دیلیر - dilîr): دلیر، نازا، بویر، دلاور.

دلیرانه - ق. ص (دیلیرانه - dilîrane): نازایانه، بویرانه، دلیرانه.

دلیک - ا. ع (دهلیک - delîk): جوړه گیاه کی خوړسکه.

دلیک - ص. ع (دهلیک - delîk): کارامه، نه زموندار، قالیبوی پوته ی گوشاری روژگار.

دلیل - ا. ع (دهلیل - delîl): رینوتین، رابه ر، به لگه و بورهان.

دلیل عقلی - (دهلیلی نه غلی - delîli exlî): ههر به لگه یه ک له سه ر حوکمی نه قل روژنری.

دلیل نقلی - (دهلیلی نه غلی - delîli nexlî): ههر به لگه یه ک له سه ر حوکمی شه ر ع روژنری.

دم - ا (دهم - dem): هه وا، هه ناسه، بوخار، برک و بوخه ی بیر، هه لم.

دم - ا (دهم - dem): دهم، سات، وهخت، کات، گاښ.

دم - ا (دهم - dem): دهمی چه قو، لیتوار.

دم - ا (دهم - dem): دهمه، موشه دهمه.

دم - ا (دوم - dum): دو، کلک.

دم - ا. ع (دهم - dem): خوین.

دما - ا (دهما - dema): هه ناسه، پله ی گهرما، نه ندازه ی گهرمی یان ساردی به پیتی پیتوانه ی ناسایی.

دماء - ا. ع (دیماء - dima'): خوین.

- دمان** - ص.فا (دهمان - deman): مهست و توره، خرؤشاو، بۆله کهر.
- دمانگار** - ا.مر (دهمانیگار - demanigar): جوړه گهرما پیوتیکه، تیرموگراف.
- دمایم** - ا.ع (دهمایم - demayîm): ناشیرین، دزیو، کریت.
- دم بخت** - ص.مر (دهمی بهخت - demi bext): کچی که عازب بی و نامادهی شوو کردن بی.
- دم بدم** - ق (دهم بهدهم - dem bi dem): لیکدا، په یتا په یتا.
- دم براوردن** - مص.ل (دهم بهر ئاقه ردهن - dem ber averden): دهم هه لیتان، قسه کردن، هه ناسه دردان.
- دم برگ** - ا.مر (دوم بهرگ - dum berg): ئه و دارکهی گه لا به لقه وه ده بهستی.
- دم بریده** - ص.مف (دوم بوریده - dum burîde): کلک بریاگ، بی کلک، به خه لکی زرینگ و حیلله باز ده گوتری.
- دمبک** - ا (دومبهک - dumbek): دومبک، ته پللی بچووک.
- دمبیل** - ا (دهمبیل - dembil): دومبلس.
- دمبلیچه** - ا (دومبه لیچه - dumbelîçe): کلینچکه.
- دمبه** - ا (دومبه - dumbe): دوگ.
- دم پخت** - ا.مر (دهم پوخت - dem puxt): پلاو.
- دمتک** - ا (دومتک - dumtek): کلک
- هه لته کینه.
- دم جنبانک** - ا.مر (دوم جونبانکه - dum cunbanek): کلک هه لته کینه.
- دمخور** - ص.فا (دهم خور - demxûr): هاو دهم، هاو راز، هاو نشین.
- دمدار** - ص.مر (دهمدار - demdar): بیر یان نه شکه وت یان تونیل که برک و بوخهی هه بی و مرؤف له ناویا هه ناسه ی ته نگ بی.
- دمدار** - ص.مر (دومدار - dumdar): کلکدار.
- دم درکشیدن** - مص.ل (دهم دهرکه شیدهن - dem derkşîden): بیده نگ بوون.
- دم دم** - ا.فر (دوم دوم - dum dum): جوړه گولله به که.
- دمدمه** - مص.ع (دهم دهمه - dem deme): توره بی، بۆله بۆل.
- دمدمه** - ا (دهم دهمه - dem deme): فریو، شوړهت، گفتوگویی خه لکی، ده هؤل و دهنگی ده هؤل.
- دمدمی** - ص (دهمدهمی - demdemî): ده مدهمی، نا سه قامگیر، که سیک هه ر ساتهی له سه ر بیر بی، راپا.
- دمده** - ص.فر (دیوده - dimude): مؤد نه ماو، له باو که وتوو، ناپه سند.
- دمر** - ص (دهمه ر - demer): ده مه وروو، به ره واژ، سه ره ونخون، ئاوه ژوو.
- دم زدن** - مص.ل (دهم زدهن - demzedan): قسه کردن، هه ناسه کیشان، ئاخاوتن، په یشتن.
- دمساز** - ص.فا (دهمساز - demsaz): هاو دهم، هاو راز، هاو نشین، گونجاو.

- دمسرد** - ص. مر (دهمه سرد - demserd):
 دهم سارد، که سخی که قسه نه زانی یان
 قسه ی کار له که س نه کات.
- دم سسرد** - ا. ص (دهمی سسرد -
 demi serd): ناهی سارد.
- دمسقی** - ا (دیم سه غ - dim sex):
 ناوری شمی سپی.
- دم سنج** - ا. مر (دهم سه نج -
 dem senc): هه ناسه پی تو، سپیرومه تر.
- دم سنجه** - ا (دوم سه نج -
 dum sence): کلک هه لته کینه.
- دمسه** - ا (دیمسه - dimse): ناوری شمی
 سپی.
- دم سیاه** - ا. ص (دوم سیاه -
 dum siyah): کوتری کلک رهش.
- دم ساه** - ا. مر (دوم سیاه -
 dum siyah): جوړه برنجی کی په سندی
 باکووری ئیرانه.
- دمش** - ا. مص (دهمیش - demiş):
 فوو کردن، هه ناسه.
- دمع** - ا. ع (دهم ۲ - dem^۲): ئه شک،
 روندک، هیستر، فرمیتسک، عه سر.
- دمغ** - مص. ع (دهمغ - demx):
 شکاندنی سهر، به خوډا شکانه وه.
- دمغ** - ص. ع (دهمغه - demex):
 شه رمه زار، خه جالته، سه رشکاو.
- دمغازه** - ا (دومغازه - dumxaze):
 کلینچک.
- دم فروبردن** - مص. ل (دهم فروبردهن -
 dem furû burden): هه ناسه
 هه لکیشان.
- دم فروبستن** - مص. ل (دهم فرو به ستهن -
 dem furû besten): بیده نگ بوون،
- دهم داخستن.
- دمق** - ا. ع (دهمه غ - demex): توف و
 کری تو، زریان، باو بوړان، باروڅه.
- دم کاردن** - مص. م (دهم که ردهن -
 dem kerden): دهمدان، لینان.
- دم کاردن** - مص. ل (دهم که ردهن -
 dem kerden): باکردن، ناوسان.
- دم کورده** - ص. مف (دهم که رده -
 dem kerde): باکردوو، ناوساو،
 هه لاوساو.
- دمکش** - ص. ف (دهم که ش -
 dem keş): گوړانی بیژی که بو گوړانی
 بیژی کی تری بسه نیته وه تا ئیسراحت
 بکا.
- دمکش** - ا. ص (دهم که ش - dem keş):
 ئه وپه ریو یه پاش ده مکی شانی برنج،
 ده خریته سهر مه نجه ل.
- دم کشیدن** - مص. ل (دهم که شیدهن -
 dem keşîden): دهم کیشان، کولان.
- دمگاو** - ا. مر (دومی گاف -
 dumi gav): جوړه قامچییه که،
 شه بیوور.
- دمگاه** - ا. مر (دهمگاه - demgah):
 کوره، گولخانه، تونی جه مام.
- دمگاه** - ا. مر (دومگاه - dumgah):
 کلینچک.
- دم گرفتن** - مص. ل (دهم گیریفتهن -
 dem giriften): ئیسراحت تکردهن،
 پشوودان، نه فسه تازه کردنه وه،
 ره وزه خوانی.
- دم گورگ** - ا. مر (دومی گورگ -
 dumi gurg): کازبوه، کازبیه،
 به ره به بیان، سه حهر، کلکی گورگ.

- دم گرم** - ا. امر (دهمی گهرم - demi germ): ناهی گهرم، دهربرینی دلگیرو کاریگر، قسه یه ک که کار له گوئگر بکات.
- دمل** - ا. ع (دومهل - dumel): دومهل، قونیر.
- دم لابسه** - ا. مص (دوم لابسه - dum labe): کلکه له قی، کلکه سووتی، ماستاو کردن، پانکرده وه.
- دمن** - ا. (دهمن - demen): داوین، پایین، تهنوره.
- دمن** - ا. ع (دیمه - dimen): گوفه ک، زیلدان، سه رانگوئیلک، سوپکه وان.
- دمندان** - ا. (دهمندان - demen dan): دوزه خ، ناگر.
- دمنده** - ا. فا (دهمنده - demende): خرؤشینهر.
- دم نگار** - ا. امر (دهم نگار - dem nigar): هه ناسه پیسو، سپیروگراف.
- دمنه** - ا. ع (دیمه - dimne): زیلدان، گوفه ک، سوپکه وان، سه رهنوئیلکه.
- دمنه** - ا. (دهمنه - demne): ناوی چه قه لیکه فیلبازه هاو پی که لیله به ناوی له کتیبی (که لیله و دهمنه) دا هاتووه.
- دم و دستگاه** - ا. امر (دهم و دهستگاه - demû destgah): که ره سته و پیئد او یستییه کانی ژیان و شکوو جه لال، که ره سته و نامیرانی کاریک.
- دم و دود** - ا. امر (دهم و دود - demû dūd): ناگرو دوو، سهیران و میوانداری.
- دمور** - ا. (دهمور - demûr): نهرمه
- ئاوازو گوئانی.
- دمور** - مص. ع (دومور - dumûr): له نیو چوون.
- دموع** - ا. ع (دوموع - dumû): فرمیسکان، رووندکان، ئهشکان، عه سر.
- دموکرات** - ص. فر (دیوکرات - dimûkrat): لایه نگری دیوکراسی، ئازاد یخواز، لایه نگری حکومته تی کوماری.
- دموکراتیک** - ص. فر (دیوکراتیک - dimûkratik): سه ر به حکومته تی کوماری.
- دموکراسی** - ا. فر (دیوکراسی - dimûkrasî): حکومته تی کوماری و میلی هه لیرتیردراو.
- دموی** - ص. ن. ع (دهمهی - demevî): خویناوی.
- دمه** - ا. (دهمه - deme): بوخار، باو بوژان، توف و زریان.
- دمه** - ا. (دهمه - deme): موشه دهمه.
- دمه** - ا. (دهمه - deme): لیوارو قه راخی شتیک، دهمی تیژی چه قوو شمشیر.
- دمی** - ا. (دهمی - demî): کچی عازه بی وهخته شوو.
- دمی** - ص. ن. ع (دهمی - demî): خوینین، خویناو.
- دمیا** - ا. ع (دهمیا - demya): خپرو به ره که ت، فه ر.
- دمیاتی** - ص. ن. (دمیاتی - dimyatî): خه لکی شاری دمیاتی میسر، دهستکردی دمیات.
- دمیدن** - مص. م. (دهمیدن - demîden): فووتیکردن، هه لکردنی با، چه که ره کردنی

پاشه‌ل، پشت و که‌فهل.
دنبالچه - ا(دونبال چه - dunbalçe): کلینچکه.
دنبال کردن - مص.م(دونبال که‌رده‌ن - dunbal kerden): درتیره‌پییدانی کارتیک، به‌دواداچون، په‌یگیری...، تاقیبکردنی که‌سیتک یان کارتیک.
دنباله - ا(دونباله - dunbale): پاشکۆ، پاشماوه.
دنباله‌دار - ا.ص(دونباله‌دار - dunbaledar): ئه‌ستیره‌ی کلکدار، شتی که پاشکۆ پاشماوه‌ی هه‌بی.
دنباله‌رو - ص.فا(دونباله‌رو - dunbalerev): په‌یره‌و، پاشقه‌رو، که‌سیتک له‌ دووی که‌سیتکی دی بروا.
دنبه‌ره - ا(دنبه‌ره - denbere): ته‌مووره.
دنب غزه - ا.مر(دونب غزه‌زه - dunb xeze): کلینچکه.
دنبک - ا.ا(دونبکه - dunbek): دومبک، ته‌پلتی بچووک.
دنبلان - ا(دون به‌لان - dun belan): دۆمه‌لان، گونی به‌ران.
دنبلی - ص.ن(دنبولی - den bulî): ناوی تایفه‌یه‌کی کورده له‌ دنبولی سه‌ر به‌ دیاربه‌کر.
دنبلیچه - ا(دون به‌لیچه - dun belîçe): کلینچکه.
دنبه - ا(دونبه - dunbe): دوگ، چه‌وری، به‌ز، پیو.
دنچ - ا.ص(دینچ - dinc): کونج، شوینی ئه‌مین و خالی له‌ ئه‌غیارو نه‌یار، خه‌لوه‌تگه.

گیا، هه‌لاتنی روژ، ده‌رکه‌وتن، گزنگدان.
دمیراغاجی - ا(ده‌میرئاغاجی - demîr axacî): جوژه‌ دره‌ختیکه له‌ جه‌نگه‌له‌ شیداره‌کاندا ده‌رووی و بو‌ مایه‌سیری باشه.
دمیغ - ص.ع(ده‌میغ - demîx): سه‌رشکاو، سه‌ری شکاو.
دمیم - ص.ع(ده‌میم - demîm): ناشیرین، ناحه‌ز، دزیتو، کریت، نابوت.
دمیمه - ص.ع(ده‌میمه - demîme): ئافره‌تی ناشیرین.
دمیه - ا.ع(دومیه - dumye): بوکه‌له، وه‌لکان، بوکه‌ شووشه، په‌یکه‌ر، بت.
دن - ا(ده‌ن - den): گورج و گۆل.
دن - ا.ع(ده‌نن - denen): کوپه‌له‌ی گه‌وره، خه‌مری.
دنانت - مص.ع(ده‌نانت - dena'et): زه‌لیل بوون، بی‌قیمه‌ت بوون، نزم بوون، دوونییه‌ت.
دنان - ص.فا(ده‌نان - denan): گورج و گۆل، چوست و چالاک، ره‌وته‌ به‌ خوش‌حالییه‌وه.
دنان - ا.ع(دینان - dinan): کوپه‌ی گه‌وره، خه‌مری گه‌وره.
دنانیسر - ا.ع(ده‌نانیسر - denanîr): دیناران.
دناوت - مص.ع(ده‌ناوته - denavet): خزمایه‌تی، نزیککی، نزیکبوونه‌وه.
دنایت - مص.ع(ده‌نایه‌ت - denayet): لا‌وازیوون، بنیسان، نزم بوون.
دنب - ا(دونب - دنب): پاشه‌ل، کلک.
دنبال - ا(دونبال - دنبال): پاش،

دندان شو - ا. مر (دهندان شو -
 dandan şû): فلچهی دان شۆردن.
دندان فریز - ا. مر (دهندان فهریز -
 dandan ferîz): ددان پاکه ره وه،
 خه لیله.
دندان کاو - ا. مر (دهندان کاف -
 dandan kav): دان پاکه ره وه، خه لیله،
 مسواک، فلچهی دان.
دندان کروچه - ا. مر (دهندان کوروچه -
 dandan kurûçe): دانه جیری.
دندان گرد - ص. مر (دهندان گیرد -
 dandan gird): گران جان،
 ته ماعکارو گیر.
دندان گیر - ص. فا (دهندان گیر -
 dandan gîr): چه یوانی که گاز بگری،
 گازگر، هه ر شتی بهردان بکه وی و بجوری،
 واته شتییک بهر خوردار بی.
دندان مزد - ا. مر (دهندان موزد -
 dandan muzd): پاره و دیار بیه که
 پاش ناندانی هه ژاران پیتیان بدری.
دندان نمودن - مص. م (دهندان نمودن -
 dandan nmûden): ددان نیشاندان
 و ترساندن، بیکه نین، هه ره شه کردن.
دندانیه - ا (دهندانیه - dandane): گرن
 گرن، ددانیه مشارو هه ره، دگانه.
دنداندار - ص. مر (دهنداندار -
 dandane dar): دداندار، گرن گرن.
دندش - ا. مص (دهندیش - dendiş):
 خوته و بۆله له بن لیوانه وه.
دندنه - مص. ع (دهندهنه - dendene):
 گیزه گیز، گیزه گیزی میتش و میتشوله.
دنده - ا (دهنده - dende): دهنگ،
 په راسوو.

دنج - ا. ع (دینج - dinh): جه ژنیکی
 مه سیحیانه.
دند - ا (دهند - dend): په راسوو.
دند - ص (دهند - dend): ده به نگ،
 گه لحو، گه وح، نه بله ه، که ودهن، گیل.
دند - ا (دهند - dend): بهری جووره
 دره ختییکه.
دندان - ا (دهندان - dandan): ددان،
 دگان، دیان، دان.
دندان افریز - ا. مر (دهندان ته فریز -
 dandan efrîz): ددان پاک که ره وه،
 خه لیله.
دندان پزشکی - ا. ص (دهندان پیژیشک -
 dandan pizişk): دکتوری ددان.
دندان تی زکردن - مص. م (دهندان
 تیز که ردهن - dandan tîz kerden):
 دان تیژ کردن، ته ماح تیژ کردن، مرخ لین
 خو شکردن.
دندان داشتن - مص. ل (دهندان داشتهن -
 dandan daşten): رقب وون له
 که سیک، خوشنه ویستی که سیک.
دندان درد - ا. مر (دهندان درد -
 dandan derd): دانه په شه.
دندان زدن - مص. م (دهندان زدهن -
 dandan zeden): قه پ لیگرتن،
 دژمنایه تی، گه زه لیدان.
دندان ساز - ص. فا (دهندان ساز -
 dandan saz): دان ساز، وه ستای
 دروست کردنی ددان.
دندان شکن - ص (دهندان شیکه ن -
 dandan şiken): ددان شکین،
 وه لآمی راسته و راست و بنجبری، وه لآمی
 توند، به رسقی بنجبری.

- دندیدن** - مص.ل (دهندیده‌ن - dendîden): خوته و بۆله، پرته و بۆله له بن لیتوانه وه.
- دنس** - ا.ع (دهنس - dens): چلک، کیم، زوخاو، پیسی.
- دنس** - ص.ع (دهنیس - denis): پیس، ریپۆقاوی، پیس، ته بیعهت.
- دنگه** - ا.ع (دهنگه - denxe): مرۆر، زیوان.
- دنگ** - ا (دینگ - ding): دنگی چهلتوک کوتان.
- دنگ** - ص (دهنگ - deng): ده به ننگ، گهوج، گهخۆ، کهوده ن، خوتیری.
- دنگ** - ا (دهنگ - deng): دهنگ، سه دای پیتکادانی دوو شت.
- دنگاله** - ا (دهنگاله - dengale): چلوره، شووشه سههۆل.
- دنگداله** - ا (دهنگداله - dengdale): شووشه سههۆل.
- دنگ کوب** - ا.ص (دهنگ کوب - deng kûb): دهنگ کوت، چهلتوک کوت، نهوی چهلتوک له دنگدا ده کوتی.
- دنگل** - ص (دهنگل - dengel): کهوده ن، گهوج، نه حمه ق.
- دنگ و فنگ** - ا.مر، عا (دهنگ و فنگ - dengû feng): دامو ده زگا، بی و پرۆ، شان و شکۆ، هاتووچۆ.
- دنن** - مص.ع (دهنه ن - denen): قه موور، کۆم، کوور، کوور بوون، قه موور بوون.
- دنو** - مص.ع (دهنو ف - denûv): نزیک بوون.
- دنه** - ا (دهنه - dene): خو شحالی.
- دنی** - ص.ع (دهنی - denî): ناکه س به چه، هه تیوچه، سه رسوالکه ر، سووک.
- دنی** - ص.ع (دهنی - denî): زه لیل، پاره پیس، قرچۆک، رژد، سووک، خوتیری.
- دنیا** - ا.ع (دونیا - dunya): دنیا ی فانی.
- دنیا پرست** - ص.فا (دونیا پره ست - dunya perest): دنیا پرست، که سی دنیا ی بی و عاشقه دنیا و مالی دنیا بی.
- دنیا خورده ن** - مص.ل (دونیا خورده ن - dunya xûrden): عه یش و نوش کردن، رابواردن.
- دنیا دار** - ص.مر (دونیا دار - dnyadar): عاشقه دنیا، دنیا بی، مالپه رست.
- دنیاوی** - ص.ن.ع (دونیاوی - dnyavî): دنیا بی.
- دنیئه** - ا.ع (دهنیئه - denî'e): نه قس، عه بیه، سوخه تی گول.
- دندیدن** - مص.ل (دهندیده ن - denîden): راکردن به خو شی و شادی به وه.
- دنیوی** - ص.ن.ع (دونیه فی - dnyevî): دنیا بی.
- دنی** - ص.ن (دون یی - dnyî): دنیا بی.
- دو** - ا (دو - dû): ژماره ی «۲».
- دو** - ا.مص (دهو - dew): غاردان، خیرارۆیشان.
- دو** - ا (دهو - dew): نۆره قومار، نۆره یاری، دوو زمانی و تیکدانی دۆستایه تی دوو که س.

- دوانزه، (12).
دوازده امام - ا.مر (دهفازده ئيمام - devazde imam): دوازده ئيمام، عهلی کوری ته بی تالیب و دوازده رۆلهی حهزرتی عهلی که تایفهی شیعه باوه رپان به ئيمامه تی وان ههس.
دوازده جوسق - ا.مر (دهفازده جهوسهغ - devazde cewsex): دوازده بورج.
دوازدههه - ا.ممر (دهفازدههه - devazdeh): دوازده.
دواس - ا.ص (دهفاس - devas): شیر، دلاوهر، پیاوی نازا.
دواعی - ع (دهفائی - deva'î): سۆنگه، هۆکار، رووداوین رۆژگار.
دوال - ا (دهفال - deval): قه مچی، پشتتین، قه یوهن.
دوال باز - ص.فا (دهفال باز - deval baz): حیلله باز، دهستبر، تهله که باز.
دوال پا - ا.ص (دهفال پا - deval pa): لاق باریک.
دوالک - ا (دهفالهک - devalek): قه مچی بچووک.
دوالک باز - ص.فا (دهفالهک باز - devalek baz): حیلله باز.
دوالیب - ا.ع (دهفالیب - devalîb): چه رخی ناو.
دوالیسم - ا.فر (دوالیسم - duwalîsm): دوالیسم، دوانگه ری، سونایگه ری.
دوام - مص.ع (دهفام - devam): هه میشه بی، پایه دار بوون، به رده وامی.
دوان - ص.فا (دهفان - devan): خیرا، لهز، خوشبهز، تیژرۆ، غاردهر.
- دواء** - ا.ع (دهفاء - deva'): ده رمان، دهوا.
دواب - ا.ع (دهفاب - devab): چوارپیتیان، ولاخان، نازهلان.
دوات - ا.ع (دهفات - devat): شووشه ی مه ره که ب، مه ره کبدان.
دو اتشه - ص.ممر (دو تاته شه - duateşe): برژاو، توندوتیژ، گهرم و گور.
دواتگر - ا.ص (دهفات گهر - devatger): مه ره که بساز، له حیم چی، ته نه که چی.
دواج - ا (دهفاج - devac): لیفه.
دواحیل - ا.ع (دهفاهیل - devahîl): داهۆل.
دواخانه - ا.مر (دهفاخانه - devaxane): دهواخانه، ته جزاخانه، ده رمانخانه.
دواخل - ا.ع (دهفاخیل - devaxil): دهرون، ناخ، هندور.
دواد - ا.ع (دهفاد - duvad): کرمی ورد، پیاوی خیرا له رۆیشتندا.
دوار - ص.ع (دهفوار - devar): سه ره گیتکی، سه رسوران.
دوار - ص.ع (دهفوار - devvar): رۆژگار، نه وهی به دهوری خۆی یا شتیکی دیدا بسورئی، سووراو، خولاو.
دوارس - ع (دهفاریس - devaris): مه حویوه وه، له ناوچوو.
دواره - ا.ع (دهفواره - devvare): پرگال، خه رمانه ی مانگ.
دواری - ا (دهفاری - devarî): قالبه زتیر، سکه ی زتیر.
دوازده - ا (دهفازده - devazde): ژماره

- دواندن** - مص.م (دهښاندنه) -
 (devanden): تاودان، غاردان.
- دوانق** - ا.ع (دهښاننځ - devanix)
 دانگ، ۱ له سهر ۶۱ دهره م.
- دوانی** - ص.ن (دهښانی - devanî):
 دهوانی، خه لکی دهوان.
- دواوین** - ا.ع (دهښاښین - devavîn):
 دادگا، دیوانی هونراوه.
- دواهی** - ا.ع (دهښاهي - devahî):
 کارین، سهخت، کاروباری مهزن، به لا.
- دوایر** - ا.ع (دهښایر - devayîr):
 بازنه، جغز.
- دوئل** - ا.فر (دوئیل - dû'il):
 جهنگی، تن به تن، دوئیل.
- دوباره** - ق.ص (دوباره - dûbare):
 دوباره، دووکه پرت.
- دوبال** - ا.ع (دوبال - dûbal):
 فروفیل، حیل.
- دوبدو** - ق (دوبیدو - dûbidû):
 دوو به دوو.
- دوبرادران** - ا.م (دوو به راده ران -
 dû beraderan): دوو برا، نه ستیره ی
 دوو برا.
- دوبل** - ص (دوبهل - dûbel):
 بی وهفا، نمک حه رام، خایه ن، ته پرهش، ناپاک.
- دوبل** - ص.فر (دوبهل - dûbel):
 یه کانه، که ری چکوله.
- دوبل** - ص.فر (دوبهل - dûbl):
 دهبل، دووچه نانه، کوپی دووهم.
- دوبلاژ** - ا.فر (دوبلاژ - dûblaj):
 دو بلاج.
- دوبله** - ا.فر (دوبله - dûble):
 دو بلاج.
- دوبیتی** - ا.م (دووبه یتی - dûbeytî):
- دوو به یتی، چوارینه.
- دوبین** - ا.ص (دووبین - dûbîn):
 چاوخیل، دوو روو.
- دوپایه** - ا.ص (دووپایه - dûpaye):
 گیایه ک که گولی نیرو گولی می یه که ی
 به سهر دوو چلی جیاوازه وه بن، ههر شتی
 دوو لاقی هه بی، مروث.
- دوپوسته** - ص.م (دوو پوسته -
 dûpûste): دوو توپ، قسه ی نالوژو
 به توپکل، قسه یه ک که دوو مانای دژو
 ناکوکی لی هه لئینجرئ، دوو شتی پیکه وه
 به ستراو.
- دوپیکر** - ا.م (دوو په یکه ر -
 dû peyker): بورجی جهوزا.
- دوتا** - ص (دووتا - dûta):
 دوولا، چه ماوه، که چ.
- دوتار** - ا.م (دووتار - dûtar):
 جوړه سازیکه، دووتار.
- دوتخمه** - ص.م (دوو توخمه -
 dû tuxme): دوو رهگ، دوو توو،
 حه رامزاده.
- دوتو** - ص (دووتو - dûtû):
 دوولا، چه ماوه، که چ.
- دوجنیت** - ا.فر (دوو جه نیبه ت -
 dû cenîbet): شهوو روژ.
- دوجین** - ا.فر (دوجهین - dûceyîn):
 دهرزن، دوازه دانه له شتیک.
- دو چرخه** - ا.فر (دوو چه رخه -
 dû çerxe): پاسکیل.
- دوچهند** - ق (دوو چه ند - dû çend):
 دوو چندان، دوو به رانه ر، دوو چه نانه.
- دوحه** - ا.ع (دهوهه - dewhe):
 دره ختی، زه لام، دره ختی گه وره ی بهلق و پوپ و پر

- سیپه، ساباتی گه وره.
دوخ - (دوخ - dūx): جوړه رووه کیکه.
دوختون - ا.مر (دووخاتونون - dū xatūn): مانگ و خوړ، ههردوو سپینه ره شینه ی چاو.
دوختن - مص.م (دوختهن - dūxten): دوورین و دورانندن.
دوزنده - ا.ف (دوزهنده - dūzende): خه یات، بهرگدوور.
دوخته - ا.مف (دوخته - dūxte): دووراو، دووریاگ.
دوختن - مص.م (دوختهن - dūxten): پاشه کهوت کردن.
دوخته فروش - ا.ص (دوخته فروش - dūxte frūš): کهسپک که پیشه ی دورین و فرۆشتنی نه نواعی جلی پیوانه و ژتانه و منالانه یه.
دوخ چکاد - ص.مر (دوخ چه کاد - dūx çekad): سهر رووتاوه، ده غسه ر.
دوخاهران - ا.مر (دوخاهران - dūxaheran): دوو خوشکان، ناوی دوو نه ستیره یه.
دود - ا (دود - dūd): دوو که ل، خه م، هه ناسه، غویار.
دود - ا.ع (دود - dūd): کرم.
دود اسا - ص (دود ناسا - dūd asa): دوو که ل ناسا.
دود افکن - ا.ص (دود نه ف کنه ن - dūd efken): جادوگر که شتی بون خوش له ناگر بکاو نه فسوون بخوینن.
دود الود - ص.مف (دود نالود - dūd alūd): دوو که لای، ناویتته به دوو که ل.
دود اهنک - ا.مر (دود ناههنگ - dūd aheng): دوو که ل کیش، لووله ی سوپا.
دودخانه - ا.مر (دودخانه - dūd xane): خانه واده، خانه دان، وه چاخ، بنه ماله، مالبات.
دود دادن - م.ص (دود دادهن - dūd daden): دوو که ل دان، قانگدان.
دودزدن - م.ص (دود زدهن - dūd zeden): دوو که ل کردن.
دودستگی - ا.مص (دود ده سته گی - dūdestegî): دوو به ره کی، جیوازی و ناکوکی نیوان دوو گروپ.
دودکش - ا.مر (دودکش - dūdkeş): دوو که ل کیش، لووله یان کلاور ژنه یه که دوو که لی لیوه پروات.
دودگون - ص (دودگون - dūd gūn): تاریک، دوو که ل ناسایی.
دودگین - ص (دودگین - dūd gīn): دوو که لای، دوو که لین.
دودل - ص.مر (دودیل - dūdil): دوو دل، راپا، ریاکار.
دودم - ص.مر (دود دم - dūd dem): دوو دم، خه نجه ری دوو دم.
دودمان - ا (دودمان - dūdman): مالبات، خانه دان، خیزان، تایفه، نژاد، کوانگ.
دود ودم - ا.مر (دود ودم - dūd dū dem): دوو که ل و دوو، ناگرو دوو.
دوده - ا (دوده - dūde): مالبات، بنه ماله، تیره.
دوده - ا (دوده - dūde): هیس، ته نی.
دوده - ا.ع (دوده - dūde): کرم.

- دودهنج** - ا.مر (دود ههنج - dūd henc): دووکه لکیش.
- دور** - ص (دوور - dūr): دوور.
- دور** - مص.ع (دهور - dewr): سوپان به دهوری شتیکدا، سوپانه وهی سال، گهرانی چهرخ و روژگار.
- دوراغ** - ا (دوراغ - dūrax): تو راغ.
- دوران** - مص.ع (دهه ران - deveran): سوپانه وه، خولانه وه، دهورزه مان.
- دوراندیش** - ص.فا (دورئه ندیش - dūr endîş): دوور ئه ندیش، دوربین، ئاقل.
- دورباش** - (دورباش - dūrbaş): دوور بکه وه، دووربه، ئاهیتک که له ناخی دلّه وه بی، نیزه ی بچووک، ته ورزین.
- دور برداشتن** - مص.ل (دهور به برداشتن - dewr berdaşten): سوورعت په بیدا کردن، گوربه ستنه وه.
- دوربیل** - ص (دوربیل - dūrbîl): بی وه فا، بی ئه مهک، بی حه قیقه ت.
- دوربین** - ص.فا (دوربین - dūrbîn): دوربین، پیچه وانیه ی نزیک بین، دوور ئه ندیش، ئاقل.
- دوربین** - ا.مر (دوربین - dūrbîn): ده زگای وینه گرتن، کامپیرا، دوربین، ئامپیریکه که دووربی پی ده بینی، ئه م ئامپیره له سه ده ی هه قده دا داهینراوه.
- دوربین عکاسی** - ا.مر (دوربینی ئه کاسی - dūrbîni ekasî): ته لیسکو ب.
- دور داشتن** - مص.م (دورداشته ن - dūr daşten): وریاکردنه وه، ئاگادار کردن، دوور راگرتن.
- دور دست** - ص.مر (دورده ست - dūr dest): دوور، شتتیه ده ست نه یگاتی.
- دور زدن** - ص.ل (دهور زه دن - dewr zeden): سوپانه وه، پیچ کردنه وه.
- دورس** - ا (دورس - dûres): جو ره روه کیکه.
- دورسنج** - ا.مر (دورس نه ج - dūr senc): دورپیتو، تله مه تر.
- دورق** - ا.ع (دهورغ - dewrex): جو ره گو زه یه کی گه وره ی ده سکداره، جو ره کلاویک بووه که خه لکانی قه له نده رو ده رویش له سه ریان کردووه.
- دورگه** - ص.مر (دوره گه - dūrege): دووره، دوو ره گ.
- دورنگ** - ص.مر (دوو ره نگ - dū reng): دروژن، ریاکار، دوو ره نگ.
- دورنما** - ا.مر (دور نه ما - dūr nema): دور نوین، دورنوما، ئاسو، وینه که دوور نیشان بدا.
- دورو** - ص.مر (دورو - dūrû): دوو روو، قوماشیک که به رو پشتی لیکدی جیا بی، که سی که کردارو گوفتاری دژی یه ک بی، گوئی ره عنا.
- دوروبر** - ق.مر (دهوروبره - dewrûber): دهوروبره، دهورانده ور.
- دورویه** - ق.ص (دورویه - dūrûye): دوو روویی، دوو ریزه.
- دورویی** - ا.مص (دورویی - dūrûyî): دوو روویی.
- دوره** - ا.ع (دهوره - dewre): دهورزه مان، گهران به دهوری شتیکدا، سوپان.

دوره - (دهوره - dewre): گـۆـزـهـی گهـورهـی دوو دهسکی.
دوره‌گرد - ص.فا (دهوره‌گه‌رد - dewre گرد): چه‌رچی، دپوه‌ره.
دوری - (دهوری - dewrî): دهوری، هی‌رمان، قاپ و قاچاغ، هی‌ربار.
دوزخ - (دوزخ - dûzex): دۆزه‌خ، جه‌هنده‌م، سه‌قه‌ر.
دوزکومی - (دوزکومی - dûzkûmî): باده‌نۆشی له‌گه‌ل دۆستاندا.
دوزمان - (دوزمان - dûzman): داوی دروومان.
دوزنه - ص.مر (دوزنه - dûzene): دوو ژنه، پیاوی دوو ژنه.
دوزنه - (دوزنه - dûzene): ده‌رزی، چزی زهرده‌زیره‌وه هه‌نگ..
دوزو کلک - ا.مر (دوزو کلک - dûzû kelek): فروفیل، که‌له‌ک، خاپاندن و نی‌ره‌نگ.
دوزه - (دوزه - dûze): نووسنه‌ک.
دوزیدن - مص.م (دوزیده‌ن - dûzîden): دوورین.
دوزیستان - ا.مر (دوزیستان - dûzîstan): وشکاوی، گیانله‌به‌ری وه‌کو قورباقه و کیسه‌ل.
دوزینه - (دوزینه - dûzîne): چزی زهرده‌زیره‌وه می‌شوله و نه‌وشتانه.
دوس - مص.ع (دهوس - dewes): پیش‌تیلکردن، پایه‌مالکردن، ته‌ختکردن، مشتومال‌دان.
دوس - (دهوس - dewes): ناوی تیره‌یه‌کی عه‌ره‌یه.
دوسانیدن - مص.م (دوسانیده‌ن -

dûsanîden): پی‌که‌وه نووساندنی دوو شت، خو‌هه‌لواسین به‌که‌سیکه‌وه.
دوست - ا.ص (دوست - dûst): یار، دۆست، هاو‌ده‌م، هاو‌پتی می‌ه‌ره‌بان، برادر.
دوستار - ص (دوستار - dûstar): یاری می‌ه‌ره‌بان.
دوستانه - ق.ص (دوستانه - dûstane): دۆستانه.
دوستدار - ص.فا (دوستدار - dûstdar): یاری می‌ه‌ره‌بان.
دوستکام - ا.ص (دوستکام - dûstkam): کارئ یان شتی به‌دلی دوست بی، کۆری خو‌اردنه‌وه له‌گه‌ل یان به‌یادی دۆست و نه‌ج‌بابان.
دوستکامی - ا.مر (دوستکامی - dûstkamî): باده‌نۆشی له‌گه‌ل یان به‌یادی دۆستان.
دوستکامی - ا.مر (دوست کامی - dûst kamî): ده‌فریکی گه‌وره‌ی مسی پایه‌داره‌وه له‌مه‌جلیسدا داده‌نری تا هه‌ر که‌سیک تینووی بی لپی بخواته‌وه.
دوستوار - ق.ص (دوستوار - dûstvar): دۆستانه، دوست ئاسا.
دوسر - (دوسه‌ر - dûser): جو‌ره‌ه رووه‌کیکه له‌گه‌نم ده‌چیت.
دوسر - ا.ع (دهوسه‌ر - dewser): جو‌ره‌ه رووه‌کیکه، شیری درنده‌ی زه‌لام، وشتری زه‌لام.
دوسره - ق.ص (دوسه‌ره - dûsere): هه‌ر شتی دوو سه‌ری هه‌بی، دووسه‌ر، دوو سه‌ره، له‌م سه‌رو له‌و سه‌ره‌وه، بلیتی چون و هاتنه‌وه.

- دوسری** - (دوسہری - dūserî) : جۆره خپوه تپیکه، روپوشی که ژاوه.
- دوسییدن** - مص.ل (دوسییدن - dūsîden) : چه سپاندنی دووشت به یه که وه، خو هه لواسین و به ستنه وه به که سپیکه وه.
- دوسییه** - ا.فر (دوسییه - dūsîye) : دۆسیه، فایل، ئیزاره.
- دوش** - (دوش - dūş) : شان، کۆل، پشت.
- دوش** - ق (دوش - dūş) : دوی شه و، شه وی بوری.
- دوش** - (دوش - dūş) : دوش، دوشی چه مام.
- دوشا** - ص.فا (دوشا - dūşa) : دۆشه نی، دۆشانی، مانگا یان مهر که شیر بدات.
- دوشاب** - (دوشاب - dūşab) : دۆشاو، شبله، شبله ی تری، شبله ی خورما.
- دوشاخ** - ا.ص (دوشاخ - dūşax) : دوشاخه، دوو چله، دوو لقه.
- دوشاخه** - ا.ص (دوشاخه - dūşaxe) : دوو شاخه.
- دوشادوش** - ق (دوشادوش - dūşadūş) : شان به شان.
- دوشانییدن** - مص.م (دوشانییدن - dūšanîden) : دۆشاندن.
- دوشس** - ا.فر (دوشس - dūşş) : ژنی دۆک.
- دوشق** - ا.ع (دهوشه غ - dewşex) : خانوی گه وره، سه رای گه وره، وشتی به هیز.
- دوشک** - (دوشکه - dūšek) :
- دۆشه ک**.
- دوشمال** - (دوشمال - dūşmal) : خاوی، په شته مال، ده سته سپی.
- دوشنبه** - (دوشنبه - dūşenbe) : دوو شه ممه.
- دوشنه** - (دوشنه - dūşene) : قاپی شیر دۆشین.
- دوشه** - (دوشه - dūşe) : قاپی شیر دۆشین.
- دوشییدن** - مص.م (دوشییدن - dūşîden) : دۆشین.
- دوشنده** - ا.فا (دوشنده - dūşende) : که سخ که شیر بدوشیت، بی ریقان، شیر دۆش.
- دوشیده** - ا.مف (دوشیده - dūşîde) : دۆشراو.
- دوشیزه** - ا.ص (دوشیزه - dūşîze) : کیژ، کیژی چه حیلی شوو نه کردوو، بوخچه ی نه کراوه.
- دوشین** - ص.ن (دوشین - dūşîn) : دوی شه و، شه وی رابردوو.
- دوسد** - (دوسد - dūsed) : ژماره دوو سه ت (۲۰۰).
- دوغ** - (دوغ - dūx) : دۆ.
- دوغاب** - ا.مر (دوغاب - dūxab) : عه یران، ماستاو.
- دوغبا** - ا.مر (دوغبا - dūxba) : دۆغه وا، دۆخه وا.
- دوغلو** - ا.ص (دوغلو - dūxlû) : دووانه، لفانه، جمکانه.
- دوغو** - ا.مر (دوغو - dūxû) : ئه و خلتیه ی پاش داغ کردنی رۆن یان که ره له

دولا - ص. مر (دولا - dūla): دوو قهده، چه ماوه.

دولاب - ا. مر (دولاب - dūlab): دولا ب، چه رخی ئا و کیشان.

دولاب - ا. ع (دولاب - dūlab): چه رخی ئا و کیشان.

دولابچه - ا. مر (دولابچه - dūlabçe): دولا بی بچووک.

دولابه - ا. مر (دولابه - dūlabe): دولا ب.

دولابچنگ - ا. مر (دولابچنگ - dūlabçeng): ناوی یه کئی له شیوه کانی نۆته ی موسیقایه.

دولاخ - ا. (دولاخ - dūlax): دولا خ، به له ک پیچ.

دولپه - ا. مر (دولپه - dūleppe): دوو فلیقانه.

دولت - ا. ع (دولت - dewlet): مالی دنیا، دارایی، سه روهت، حکومت و هزیره کانی.

دولتخانه - ا. مر (دولتخانه - dewletxane): دهوله ت تخانه، باره گای دهوله ت، کۆشک، ده ربارهی پاشایه تی.

دولتخواه - ص. فا (دولتخواه - dewletxah): لایه نگری دهوله ت، خیرخواز.

دولت سرا - ا. مر (دولت سرا - dewlet sere): سه رای دهوله ت، باره گا، کۆشک، ده رباری دهوله ت.

دولت مند - ص (دولت مند - dewletmend): دهوله مه ند، زه نگی، ده سترۆ.

بنی مه نجه لدا ده مینیتته وه.

دوغه - ا (دوغه - dūxe): چه وراو.

دوفلیزی - ص. ن (دوفلیزی - dūfilizî): دوو کانزایی، پاره یه ک که له دوو کانزا دروست بکری و هک زیوو زیتر.

دوک - ا (دوک - dūk): ته شی، خه پره ک.

دوک - ا. فر (دوک - dūk): له قه بی ده سه لاتداران و میران بووه له فه ره نسا.

دوکارد - ا. مر (دوکارد - dūkard): قه بیچی، مقه ست، جهو، چیرگ.

دوکچه - ا (دوکچه - dūkçe): ته شی بچووک.

دوکدان - ا. مر (دوکدان - dūkdan): شوینی ته شی.

دوک ریسه - ا. مر (دوک ریسه - dūk rîse): ته شی.

دوکوهانه - ص. مر (دوکوهانه - dūkūhane): دوو کوپانه، کوپانه ی و شتر، دوو کوپاره، دوو لوور.

دوگان - ق (دوگان - dūgan): دوو، دوو به دوو، دوو به رابه ر.

دوگانه - ا. ص (دوگانه - dūgane): هه ر شتی له دوو ره گه ز پیکه اتبی، دووانه، جووتی.

دوگاه - ا (دوگاه - dūgah): دووگا، ئاهه نگیکی موسیقی ئیرانییه.

دوگیتی - ا. مر (دوگیتی - dūgîti): دوو دنیا، دنیا و قیامه ت.

دول - ا (دول - dūl): ده ولک، ده ول، ده ولچه.

دول - ا. عا (ده قل - devel): ته مه لی له کاریکدا.

دول - ا. ع (دو قل - duvel): ده وله تان.

- دولتیار** - ص. مر (دهوله ت یار - dewlet yar): بهختیار، توانادار، هه بووه، به بهخت و یه غبال.
- دولچه** - ا (دولچه - dûlçe): دۆلچه، ده لو.
- دولخ** - ا (دوله خ - dûlex): تۆفانی به تۆزو باوه، گهرده لوول، گپژهلۆک، بابه لیسک، باوبۆزان.
- دولو** - ا. مر (دولو - dûlû): دوولو، کاغزی یاری (دوولو).
- دولومیت** - ا. فر (دولومیت - dûlûmît): قسل، قسر، ئاههک.
- دوله** - ا (دوله - dûle): تۆزوبا، گهرده لوول، گپژهلۆک، بابه لیسک.
- دوله** - ا (دوله - dûle): هه ورازو نشیتو.
- دوله** - ا (دوله - dûle): ناله، هاوار، لووره ی سهگ و چهقل.
- دوله** - ا (دوله - dûle): دۆلچه، ده ولک.
- دوما** - ا. رو (دوما - dûma): ئه نجوومه نی نوینه رانی گهلانی روسیه که له زه مانى نیکولای دووه مدا پاش کوده تای ۱۹۰۵ ز دامه زرا، ئه نجوومه نی دۆما.
- دومان** - ا. ع (ده قه مان - deveman): فرین و سوپانه وه وی بالنده به ده وری شتی کدا.
- دومان** - ا (دومان - dûman): تۆفان، باوبۆزان، رۆژی زۆر تووش و به کپتوه.
- دومو** - ص. مر (دومو - dûmû): دوو موو، مووی ماش و برنج، مووته نک.
- دون** - ص. ع (دون - dûn): سپله، نرم، پیسکه.
- دون پایه** - ص. مر (دونی پایه - dûni paye): فه رمانبه ری بچووکی ده وله تی که پایه ی ئیداری نه بی.
- دون ژوان** - ا. فر (دۆن ژوان - don juwan): قاره مانیکی ئه فسانه بیه که میبازیکی فریوکاری بی سه روبه ری فشه کهر بووه.
- دون کیشوت** - ا. فر (دۆن کیشوت - don kîşot): ناوی رۆمانیکی ئیسپانییه که له لایه ن سیرفانتسه وه له سالانی ۱۶۰۵ - ۱۶۱۶ دا نووسراوه و قاره مانه سه ره کییه که ی ناوی دۆن کیشوته و کا برایه کی خه یال پلاوه.
- دوو میدان** - ا. مر (دوو مه دیدان - dûmeydan): ساحه و مه دیدان.
- دوی** - ص. ع (ده قی - devî): نه خووشی، که وده ن، گیل، گه وج.
- دوی** - ا. ع (ده قی - devyî): ده نگدانه وه، و لنگه، زایه له.
- دویت** - ا (ده قیت - devît): مه ره که بدن.
- دویدار** - ا. ص (دو قیدار - devîdar): سکر تیر.
- دویدن** - مص. ل (ده قیده ن - devîden): راکردن، غاردان، خیرا رۆیشتن.
- دونده** - ا. فا (ده قه نده - devende): راکه ر.
- دویر** - ا. ص (دۆقیر - dûvîr): سکر تیر.
- دویره** - ا. ع (دو قه یه ره - dûveyre): خه رمانه ی هه یق، ئه لقه، گه و، قولف.
- دویست** - ا (دو قیست - dûvîst): دوو سه د - (۲۰۰).
- دویل** - ا (ده قیل - devîl): فیل و حیله، ته له که بازی.
- دویی** - ا. مص (دویی - dûyî): جیایی، دوو به ره کی، دوو ده سته کی.

- ده- (دهه- deh): ژماره ده (۱۰).
- ده- (دیه- dih): دښ، گوند، ناوایی.
- دهاء- ع(دههء- deha'): زیره کی و کارزانی، هوشیاری، هوشمه ندی، پیتوئی.
- دهات- ع(دوهات- dūhat): زیره ک و هوشمه ندان.
- دهار- (دیهار- dihar): غار، دۆل، درزی کتو.
- دهاز- (دههاز- dehaz): هاوار، فریاد، نه عره ته.
- دهاق- ص.ع(دیهاغ- dihax): پر، لیوان لیو، لیو ریژ، ته ژی.
- دهاقنه- ا.ع(دهه اغینه- dehaxine): جووتیاران.
- دهاقین- ا.ع(دهه اغین- dehaxîn): جووتیار، خودان گوند.
- دهالیز- ا.ع(دهه الیز- dehalîz): دالان، ریگه ی تنگ و درتژ.
- دهان- (دهه ان- dehan): دم، زار، دهو.
- دهان- ا.ع(دیهان- dihan): پیست یان چه رمی سورباو، شوتینی خز.
- دهان- ا.ع(دیهان- dihan): روڼ، چه ور.
- دهان- ص.ع(دهه هان- dehhan): روڼفروش، روڼکار.
- دهان بند- ا.م(دهه ان به ند- dehan bend): لغاو، دهم بیتن، دم به ست، دهم به ند.
- دهان بین- ص.ف(دهه ان بین- dehan bîn): دهم بین، نه وه ی پروانیتته دهوی که سیتکی دی، نه وه ی باوهر به قسه ی هه ر که سیتک بکاو بکه ویتته ژیر کاربگه ری قسه ی نه م و نه و.
- دهان دره- ا.م(دهه ان دره- dehan dere): باویشک، ناژاژگی.
- دهانه- (دهه انه- dehane): دم ناسا، وه کو دهمی مه شکه، دهمی نه شکه وت.
- دهانه- (دهه انه- dehane): لغاو.
- دهباشی- ا.ص(دهه باشی- dehbaşî): سهرده سته ی ده سهر باز، فه رمانده ی ده سهر باز.
- دهبان- ا.ص(دیهبان- dihban): کوپخای دښ، دپیبه وان.
- دهپنج- ا.ص(دهه پنج- deh penc): زپرو زیوی قه لب، زپرو زیوی نا خالیسه.
- دهخدا- ا.ص(دیبه خودا- dih xûda): کوپخا، کوپخادښ.
- دهدار- ا.ص(دیهدار- dihdar): کوپخا، کوخا.
- دهدله- ص.م(دهه دیله- dehdile): بیوه فا، بی نه مه ک، پی نه زان، رار، دلیر، ناژا.
- دهدهی- ق.ص(دهه دهی- dehdehî): ده ده.
- دهدهی- ص.ن(دهه دهه ی- dehdehî): زپری خالیسه، زپری بی خه وش.
- دهر- ا.ع(دهه هر- dehr): زه مانه، روژگاری بی کوتایی.
- دهرگه- ص.م(دهه ره گه- dehrege): پیای به ده مار، زور دلیر، غیره تدار، جوامپتر.
- دهرود- ا.م(دهه رود- dehrûd): سازی که ده ژتی هه بی.
- دهره- (دهه ره- deher): جوړه قه مه یه کی ده سکاره، داس و شمشیری دوو دم.

دھری - ص.ن (دھری - dehrî) : له دین دهرچوو .
دھستان - ا.مر (دیہستان - dihistan) : دیہات، کومہ لہ دیہہ کی نزدیک له یهک .
دھش - ا.مص (دیہیش - dihiş) : داشن، به خشیش، کهره م و عه تا .
دھش - مص.ع (دھهش - deheş) : حایرمان، شه یدابوون، دامان، چه په سان .
دھش - ص.ع (دھهیش - dehiş) : سه رسام، سه رگه ردان، مه دهوش، چه په ساو .
دھشت - ا.مص (دھهشت - dehset) : حیرت، سه رسامی، سه رگه ردانی، چه په سان .
دھشت - ا.مص (دیہیششت - dihişt) : به خشیش، کهره م .
دھقان - ا.ص.ع (دیہغان - dihxan) : جووتیار، خودان گوند، کویتخا .
دھقنت - ا.مص.ع (دھهغنهت - deh'xenet) : کویتخایی، جووتیاری .
دھکده - ا.مر (دیہکده - dihkede) : گوند، دئ، ناوایی .
دھکیا - ا.ص (دیہکیا - dihkîya) : کوخا، سه روک و گه وره ی گوند .
دھگان - ا.ص (دیہگان - dihgan) : جووتیار، سه روکی گوند .
دھگان - ق (دھهگان - dehgân) : دهیان، دهده .
دھل - ا (دوهول - duhul) : دههول، ته پلئی گه وره .
دھل دریده - ص.مر (دوهول دریده - duhul drîde) : ریسوا، ریسوا بوو، بی ئاپروو، دههول دراو .

دھل زدن - مص.م (دوهول زدهدن - duhul zeden) : دههول ژهنین .
دھلو - ا.مر (دھلو - dehlû) : دهلو .
دھلوی - ص.ن (دیہله فی - dihlevis) : خه لکی دھلی .
دھله - ا (دھهله - dehle) : جهوره رووه کیکی درکداره .
دھلیز - ا (دیہلیز - dihlîz) : دالان، ریگه ی تنه نگ و دریتز .
دھم - ص (دھهوم - dehum) : دیه م .
دھم - ا (دھه م - dehm) : دره ختی غار .
دھماء - ا.ص (دھه ما - dehma) : رهش، تاریک، مه نجہل، ئاپوزای خه لکی .
دھمست - ا (دھه مست - dehmest) : جوره دره ختیکه .
دھن - ا (دھه ن - dehen) : دهم، زار .
دھن - ا (دوهن - dûhn) : روون، چه وری .
دھناء - ا.ع (دھه ناء - dehna) : بیابان، سارا، دهشت .
دھناد - ا (دیہناد - dihnad) : ریکوپیٹک .
دھنج - ا (دھه نج - dehnec) : ژهنگ .
دھن دره - ا.مر (دھه ن دره - dehen dere) : باویشک، ئاژاژگی .
دھن کجی - ا.مص (دھه ن کجی - dehen kecî) : رقبه رقی .
دھنه - ا (دھه نه - dehne) : لغاو .
دھودار - ا.مر (دیہودار - dihûdar) : ههراو هه نگامه، شه پرو شوپ .
دھور - ا.ع (دوهور - duhûr) : روژگارن .
دھوگیر - ا.مر (دھوگیر - dehûgir) : شه پرو شوپ، جهنگ .

- دهه** - (دهه - dehe) : دهیه .
- دههفت** - ا. مر (دهه هفت - deh heft) :
جوره دراویکی کونه که ۷ لهسه ۱۰ ی زیتر
یا زیوو بووه .
- دهی** - ص. ع (دهی - dehîy) : ئاقل،
زیرهک .
- دهیک** - ا. مر (دهه یهک - deh yek) :
دهیهک .
- دهین** - ص. ع (دهین - dehîn) : چهور،
لاواز، وشتی که مشیر .
- دهیو** - ا (دهیو - dihyû) : بهش،
ناحیه، ناوچه .
- دهیوید** - ا. ص (دهیوید - dihyû ped) :
فهرمانره وای ناحیه .
- دهیوده** - ا. مر (دهیوده - dehyû deh) :
دهیهک .
- دی** - ق (دی - dî) : دوینی .
- دی** - ا (دهی - dey) : مانگی یه که می
زستان .
- دیابت** - ا. فر (دیابت - diyabit) :
نه خووشی شه کره .
- دیاپازن** - ا. فر (دیاپازن - diyapazun) :
میزانکردنی دهنگ به کار دی، دهنگ پیو .
- دیاپدز** - ا. فر (دیا پیدز - diyapidz) :
دهرچوونی خرۆکه ی سپی له ده ماره کانه وه .
- دیاترمی** - ا. فر (دیاترمی - diyatrmî) :
به کارهیتانی وزه ی گهرما بو چاره ی
نه خووشی .
- دیار** - ا. ع (دیار - diyar) : مال و شوین،
شارو تیره .
- دیار** - ا. ص. ع (دهییار - deyyar) :
دیرنشین .
- دیاستاز** - ا. فر (دیاستاز - diyastaz) :
جوره نه نزمیکه .
- دیاستول** - ا. فر (دیاستول - diyastol) :
خاوبوونه وه ی ماسولکه ی دل .
- دیافراگم** - ا. فر (دیافراگم - diyafragm) :
پهرده ی دل، پهرده ی
که پو .
- دیافیز** - ا. فر (دیافیز - diyafiz) :
ئیسکی دریش .
- دی اکسید** - ا. فر (دو ئوکسید - du'oksîd) :
دوو ئوکسید .
- دیاکودا** - ا. فر (دیاکودا - diyakoda) :
ئاوی تویکتلی خه شخاش، شروبی کوکنار .
- دیագراف** - ا. فر (دیագراف - diyagraf) :
ئامپریکه بو بهرجه سته کردنی ته ن
له بهرچاودا .
- دیاگرام** - ا. فر (دیاگرام - diyagram) :
نه خشه .
- دیالکتیک** - ص. فر (دیالکتیک - dyaliktîk) :
دیالکتیک، گینگه شه .
- دیالک** - ا. فر (دیالک - diyalog) :
دیالوگ، گفتوگو .
- دیالیز** - ا. فر (دیالیز - diyalîz) :
جیاکردنه وه ی مه وادی ئاویتنه به یهک .
- دیامانیه تیک** - ص. فر (دیامانیه تیک - diya manîyetîk) :
دژی موگناتیس .
- دیان** - ص. ع (دهییان - deyyan) :
ژمپریار، داوهر، قازی .
- دیانا** - ا. یو - (دیانا - dyana) :
خواوهندی مانگ و جهنگه لان و پاریزه ری
ژنانی زه بیستان .
- دیانت** - مص. ع (دیانهت - diy Janet) :
دیانهت، ئایینی خواپه رستی .

- دیا** - ا.ع (دیا - dîba): ناوریسمی رهنگین.
- دیاچه** - ا.ع (دیاچه - dîbace): روو، رووخسار، دستپیکتی کتیب، پیشه کی کتیبان، دیاچه.
- دیاچی** - ا.ص (دیاچی - dîbacî): ناوریسم ساز، ناوریسم فروش.
- دیاچه** - ا.ع (دیاچه - dîbaçe): پیشه کی کتیب.
- دیادین** - ا.مر (دیادین - deybadîn): رۆژی ۲۳ یه می هه مانگیکی هه تاوی.
- دیاذر** - ا.مر (دیاذر - deybazer): رۆژی هه شته می هه ره یقیکی هه تاوی.
- دیباگر** - ا.ص (دیباگر - deybager): دیباچی، ناوریسم فروش.
- دی بدین** - ا.مر (دی بدین - dey bidîn): هه ره یقیکی هه تاوی.
- دی بهر** - ا.مر (دی بهر - dey bimihir): رۆژی پازده یه می هه ره یقیکی هه تاوی.
- دیبه** - ا.ع (دیبه - dibeh): قوماشی ناوریسم، حریر، جلی ناوریسمی پاشایی.
- دیبه خسروی** - ا.مر (دیبه ی خسره ئی - dibey xusrevî): ناوی یه کیکه له هه شت گنجی خسره وی په رویز.
- دیپلم** - ا.فر (دیپلم - dîplom): دپلۆم، کارنامه ی خوتندن.
- دیپلمات** - ا.ص (دیپلمات - dîplumat): دیپلمات، سیاستوان، که سی کارزان و کارامه له کاروباری سیاسیدا.
- دیپلماتیک** - ص.فر (دیپلماتیک - diplomatîk): سیاسی، سیاستوان.
- دیپلماسی** - ا.فر (دیپلوماسی - dîplumasî): کاری سیاست، سیاست، زانستی سیاست.
- دیپلمه** - ص.فر (دیپلومه - diplume): هه لگری شه هادی دپلۆم.
- دیت** - ا.ع (دیت - dîyet): خوین به ها، خوین بایی.
- دیجور** - ا.ص.ع (دیجور - deycûr): تاریکی، تاریکی شه و، رهنگی تاریکی ئامال رهش.
- دید** - ا.مص (دید - dîd): نیگا، هیزی بینین.
- دیدوبازدید** - (دیدوبازدید - dîdû bazdîd): هاتووچوو سه ردانی یه کدی.
- دیدار** - ا.مص (دیدار - dîdar): دیدنه ی، یه کتر دیتن.
- دیدان** - ا.ع (دیدان - deydan): خو، عاده ت، رهوش.
- دیدان** - ا.ع (دیدان - dîdan): کرم.
- دیدبان** - ا.ص (دیدبان - dîdban): ئیشکگری بان قه لآ، دیده وان، سه رباز، بیان پاسه وان که له به رزی بوه ستی و هه رچیبه ک بدینی خه بهر بدا.
- دیدزدن** - م.ص.م (دیدزدن - dîdzeden): ته خمین کردن، خه ملانندن، بهر آورد کردن به ره می کشتوکالی یان شتی دیکه، قه رساندن نرخی شتیک.
- دیدگاه** - ا.مر (دیدگاه - dîdgah): روانگه، ئاسۆ، دیمه ن، دیدگه، شوینی دیده وانی.

- دیدن** - مص.م (دیدهن - dîden): ته ماشا کردن، نۆرین، بینین، دیتن، سهردان.
- بیننده** - ا.فا (بینهنده - bîrende): بینهر.
- دیده** - ا.مف (دیده - dîde): بینراو.
- دیدن** - ا.ع (دهیدهن - deyden): خووخده، دابو نهریت، عادهت.
- دیدوان** - ا.ص (دیدوان - dîdvan): دیدهوان، ئیشکگری بان قه لالا.
- دیده** - ا (دیده - dîde): چاو، گلینهی چاو، دیده، دیه.
- دیده باز** - ص.مر (دیده باز - dîdebaz): چاوباز، نهزه باز، چاوباشقال.
- دیده بان** - ا.ص (دیده بان - dîdeban): دیدهوان، نیگابان، پاسهوان.
- دیده دار** - ا.ص (دیده دار - dîdedar): دیدهوان، هه رس، یاساول.
- دیده ور** - ا.ص (دیده ور - dîdever): پاسهوان، دیدهوان.
- دیر** - ق.ص (دیر - dîr): درهنگ.
- دیر** - ا.ع (دهیر - deyir): دیری ره به نان، په رستگه.
- دیرانه** - ص.ن (دیرانه - dîrane): دیرین، کۆن.
- دیرانی** - ص.ن (دهیرانی - deyiranî): دیرنشین، خودان دیر.
- دیر باز** - ق (دیر باز - dîrbaz): زهمانی کۆن، زهمانیکی دوورو دیر.
- دیر پا** - ص.فا (دیر پا - dîrpa): پایه دار، به ردهوام.
- دیرجنب** - ص.فا (دیرجنب - dîrcunb): خاو، سست، کهستی که درهنگ ههستی.
- دیرنج** - ص.مر (دیر رهنج - dîr renc): کهستی که درهنگ برهنجی، به سه بر، به ههسه له.
- دیر سال** - ص.مر (دیر سال - dîrsal): کۆن، کۆنه.
- دیر فرست** - ا.ص (دیر فریسهت - dîrfiriset): ته له گراف.
- دیرک** - ا (دیرک - dîrek): دیرهگ، کۆله که، نهستونی چادر.
- دیرکتور** - ا.فر (دیرکتور - dîriktûr): به رپوه بهر، سه رۆک، رینوتین، ده رهینه ر.
- دیرکرد** - ا.مص (دیرکرد - dîrkerd): دواکهوتن، پاشکهفتن.
- دیرکردن** - مص.ل (دیرکه ردهن - dîr kerdn): دواکهوتن، پاشکهوتن.
- دیرکسیون** - ا.فر (دیریکسیون - dîriksiyûn): سهنت، دریشه.
- دیرگاه** - ق.ص (دیرگاه - dîrgah): زهمانی کۆن.
- دیرگوار** - ص.مر (دیرگووچار - dîrguvar): درهنگ هه رس، خواردنی که درهنگ هه رس بی، نا سازگار.
- دیرگهان** - ق.ص (دیرگهان - dîr gehan): درهنگ، کۆن.
- دیرماندن** - مص.ل (دیرماندهن - dîrmanden): پیروون، زۆر مانه وه.
- دیرند** - ا.ص (دیرهند - dîrend): رۆژگار، پایه دار، به ردهوام.
- دیروز** - ا.مر (دیروز - dîrûz): دویتنی.
- دیروقت** - ق.ص (دیروهغت - dîrwext): له زهمانی کۆندا، ناوخت.
- دیریاب** - ص.مر (دیریاب - dîryab): دهگمه ن، کهم، شتی به ئاسانی دهست

- نه که وئ، نایاب.
- دیریاز** - ص. فا (دیریاز - dîryaz):
تولانی، درتیزخایه ن.
- دیریدن** - مص. ل (دیریدنه - dîrîden):
درتیزه کیشان، درهنگ بوون.
- دیرین** - ص. ن (دیرین - dîrîn):
دیرتین، کۆن.
- دیرین شناسی** - ا. مص (دیرین شیناسی -
dîrîn şinasî):
که ونارناسی، کۆنینه ناسی،
نارکولۆژی.
- دیرینه روز** - ص. م (دیرینه روز -
dîrîne rûz):
پیری که نهفت و زۆر ته مه ن.
- دیرینه سال** - ص. م (دیرینه سال -
dîrîne sal):
زۆر به ته مه ن، ته مه ندرتیز.
- دیز** - ا (دیز - dîz):
رهنگه بۆ ته سپ و هیتستر،
که وهه مس.
- دیز** - ا (دیز - dîz):
قه لا، هه سار.
- دیز** - ا. فر (دیز - dîz):
زاراوه به کی مۆسیقییه .
- دیزج** - ا. ص (دهیزه ج - deyzec):
دیزه .
- دیزل** - ا. فر (دیزل - dîzl):
دیزل.
- دیزندان** - ا (دیزه ندان - dîzendan):
سینکوچکانی، سنی پای ئاسن که مه
نجه لی ده خرتیه سه ر.
- دیزه** - ا. ص (دیزه - dîze):
دیزه .
- دیزه** - ا (دیزه - dîze):
قه لا، هه سار.
- دیزی** - ا (دیزی - dîzî):
جۆره گۆزه به که که گۆشتاوی تیا
لیده نری.
- دیژیتال** - ا. فر (دیژیتال - dîjîtal):
جۆره گۆلپکه .
- دیژتالین** - ا. فر (دیژتالین - dîjîtalîn):
جۆره ده رمانپکه بۆ نه خوشتی دل
به کاردی.
- دیس** - ا (دیس - dîs):
وهک، دیزه .
- دیس** - ا. انگل (دیس - dîs):
قاپ (به له م).
- دیسانتیری** - ا. فر (دیسانتیری -
dîsantîrî):
دیزه نتری، زه حیری.
- دیسک** - ا. فر (دیسک - dîsk):
دیسک، (قرص).
- دیسه** - ا (دیسه - dîse):
هاوتا.
- دیسپیلین** - ا. فر (دیسپیلین -
dîsîplîn):
دیسپیلین، زه بت و ره بت.
- دیشب** - ا. مر (دی شه ب - dîşeb):
دوینچ شه و.
- دیشلمه** - ص. ت (دیشلمه مه -
dîşleme):
چای دیزله مه .
- دیفتری** - ا. فر (دیفتری - dîftîrî):
مله خیه .
- دیف رخش** - ا. م (دیف رخش -
dîf rexş):
ناوی ئاهه نگیکی مۆسیقی کۆنه .
- دیفروجیس** - ا (دیفروجیس - dîfrucis):
ئه و خۆله ی له ئه نجامی تواندنه وه ی مسدا
له بنی بۆته ده میتیتته وه .
- دیفره** - ص. فر (دیفره - dîfre):
ته له گراف.
- دیفساقوس** - ا (دیفساقوس -
dîfsaxûs):
جۆره رووه کپکه .
- دیک** - ا. ع (دیک - dîk):
دیکل، که له شیر، که له باب.
- دیکتاتور** - ا. فر (دیکتاتور - dîktatûr):
دیکتاتور، فه رمانره وای خۆسه ر.
- دیکتافون** - ا. فر (دیکتافون -
dîktafon):
ده زگای تۆمارکردنی ده نگ.

دیلیم - ا. (دهیلیم - deylem): ناوی دهقه ریکی کۆنه له گه یلان، سوپای دلپرو جهنگاوهر، بهنده، غولام، دهراوان.

دیلماج - ا. ص. ت. (دیلماج - dîlmac): ته رجومان، وهرگتپر، پاچقه وان.

دیلیمک - ا. (دیلیمک - dîlmek): مله.

دیم - ا. (دیم - dîm): روو، رووخسار، چاره.

دیم - ا. ص. (دیم - dîm): بهگ له یاریدا.

دیم - ا. ص. (دیم - deym): زهوی دیم.

دیم - ا. ع. (دیم - dîm): باران.

دیماس - ا. ع. (دیماس - deymas): حه مام، چال، گۆز.

دیمومت - م. ص. ع. (دیمومت - deymûmet): بهردهوام بوون، هه میشه بی، نه مری.

دیمه - ا. (دیمه - dîme): روو، رووخسار، چاره.

دیمه - ا. ع. (دیمه - dîme): بارانی بی هه وره تریشقه که ماوه یه کی زۆر به بهردهوامی بیاری.

دین - ا. (دین - dîn): ناوی فریشته یه که، ناوی رۆژی «۲۴» ی هه ر مانگیکی هه تاوی.

دین - ا. ع. (دین - dîn): ئابین، پادداشت، تاعهت.

دین - ا. ع. (دین - deyin): قهرز.

دین - ا. فر. (دین - dîn): یه که ی وزه.

دینار - ا. ع. (دینار - dînar): دینار، جۆره پاره یه که.

دینامو - ا. فر. (دینه مۆ - dînemo): دینه مۆ، دابینه مۆ.

دیکته - ا. فر. (دیکته - dîkte): ئیمل، بابه تیک که سیک بیخو ئینیتته وه که سیک بینوسی.

دیگ - ا. (دیگ - dîg): مه نجه ل، قازان.

دیگ افزار - ا. مر. (دیگ ئه فزار - dîg efzar): داوده رمان و به هاراتی که له خواردن ده کری، به هارات، (ته وابل)، ئالات و زه رده چیپوه، ده رمانی چیشته خو شکه ر.

دیگ بردیگ - ا. مر. (دیگ به ردیگ - dîg ber dîg): جۆره ده رمانیکی ژه هراوییه.

دیگ پایه - ا. مر. (دیگ پایه - dîg paye): سیکوچکه ی ئاسن.

دیگ پخت - ا. مر. (دیگ پخت - dîg puxt): شو ریا.

دیگجوش - ا. مر. (دیگجوش - dîg cûş): شو ربای ده رویش و هه ژاران.

دیگچه - ا. (دیگچه - dîgçe): مه نجه لی بچووک، شو ربای شیر برنج که زیاتر وه کو نه زر به سه ر هه ژاراندا ده به شریته وه.

دیگدان - ا. مر. (دیگدان - dîgdan): کوانوو، ئاگردان، سی پا، سیکوچکانی.

دیگر - ا. ص. (دیگر - dîger): غهیره، بیگانه، یه کیکی دی، دیکه، ئیتر.

دیگرسار - ص. مر. (دیگرسار - dîger sar): جۆریکی دی، به ره واژ، ئاوه ژوو، شله ژاو.

دیگرگون - ص. مر. (دیگرگون - dîger gûn): جۆریکی دی، ئاوه ژوو، به ره واژ.

دیلیم - ا. (دهیلیم - deylem): باری، نوئل.

- دینامومتر** - ا. فر (دینه مؤمیتتر - *dînemô mitr*): وزه پیسو، پیوهری وزه.
- دینامیت** - ا. فر (دینامیت - *dînamît*): ته‌قه‌مه‌نی، دینامیت.
- دینامیسم** - ا. فر (دینامیسم - *dînamîsm*): دینامیزم، (الحرکیه)، ته‌فگه‌ری.
- دینامیک** - ص. فر (دینامیک - *dînamîk*): زانستی بزواتی ته‌ن به وزه‌ی کاره‌با.
- دین پرور** - ص. فا (دین په‌رفه‌ر - *dîn perver*): ئاین په‌روه‌ر، ره‌واجده‌ری ئاین.
- دین پژوه** - ص. فا (دین پیوژوه - *dîn pijûh*): دیندار، عه‌ودالی ئاین.
- دین پناه** - ص. فا (دین په‌ناه - *dîn penah*): په‌نای ئاین، پاریزه‌ری ئاین.
- دیندار** - ص. فا (دیندار - *dîndar*): دیندار، به‌دین، ئایندار.
- دینکرت** - ا. مر (دین کهرت - *dîn kert*): کارین ئاینی.
- دینوسور** - ا. فر (دینوسور - *dînosûr*): داینه‌سور.
- دینه** - ا. ص (دینه - *dîne*): دوینتی.
- دیو** - ا. دیف (دیو - *dîv*): دیو.
- دیوار** - ا. دیفار (دیوار - *dîvar*): دیوار.
- دیوارکوب** - ا. مر (دیوارکوب - *dîvar kûb*): جوژه چرایه‌که به دیوارا داده‌کوتری.
- دیواره** - ا. دیفاره (دیواره - *dîvare*): دیوار ناسا.
- دیواسپست** - ا. مر (دیف ئه‌سپست - *dîvespist*): جوژه رووه‌کیتکه.
- دیواستنبه** - ص. مر (دیف ئیسته‌نبه - *dîv îstenbe*): پیای زه‌لامی ناشیرین و ناقولا.
- دیوان** - ا. دیشان (دیوان - *dîvan*): دادگا، دیوانی شاعر.
- دیوان** - ا. فر (دیشان - *dîvan*): دیوه‌خان، تاقمی مویتله.
- دیوان استیفاء** - ا. مر (دیقانی ئیستیفاء - *dîvani istîfa'*): دایه‌ره‌ی باج و خه‌راج.
- دیوان بلخ** - ا. مر (دیقانی به‌لخ - *dîvani belx*): ده‌لین دادگایه‌ک له به‌لخ هه‌بووه به ناهه‌ق حوکمی کردووه و بیتاوانانی حوکم داوه. جا ئیستاش هه‌ر دادگایه‌ک حوکمی نارده‌وا بدات به‌و دادگایه‌ی به‌لخ-ی ده‌شوبه‌تین.
- دیوان بیگی** - ا. ص (دیشان بیگی - *dîvan bîgî*): مامووری تایبه‌تی ئه‌نجامدانی حوکم و یاساکان له‌سه‌رده‌می سه‌فه‌وییه‌کاندا.
- دیوان تمیز** - ا. مر (دیقانی ته‌میز - *dîvani temîz*): دادگای ته‌میز.
- دیوانخانه** - ا. مر (دیقانه‌خانه - *dîvanxane*): دادگا، عه‌داله‌تخانه.
- دیوان قضا** - ا. مر (دیقانی غه‌زا - *dîvani xeza*): دایه‌ره‌ی ئه‌نجامدانی حوکمین شه‌رعی.
- دیوان کشور** - ا. مر (دیقانی کیشقه‌ر - *dîvani kişver*): دادگای ته‌میز.
- دیوان محاسبات** - ا. مر (دیقانی موهاسه‌بات - *dîvani muhasebat*):

دایه‌ری دارایی گشتی.

دیوانه - ص (دیفانه - dîvane): دیوانه، شیت، دین، بی تاوه‌ز.

دیوانه سار - ص. مر (دیفانه سار - dîvane sar): سهر شیت، خو‌سهر.

دیوانه وار - ص. مر (دیفانه وار - dîvane var): دیوانه ئاسا، شیت ئاسا.

دیوانه‌وش - ص. مر (دیفانه‌وش - dîvane veş): چون شیت، شیت ئاسا.

دیویاد - ا. مر (دیف باد - dîv bad): گرده‌لول، بابه‌لیسک، باهۆز، ئەسپ یان وشتی خو‌شبه‌ز.

دیویند - ص. فـ (دیف به‌ند - dîv bend): دیویند، که‌سیک که دیو به‌ند بکات، شو‌ره‌تی تهمورث-ی سیتیهم پاشای پیشدادییه.

دیویا - ا. ص (دیف‌پا - dîvpa): جو‌ره جال‌جالتوکه‌یه‌کی زه‌لامی لاق دریتزه.

دیوٹ - ص. ع (ده‌یوس - deyûs): ده‌یوس، قورمساغ، گه‌واد.

دیوجامه - ا. مر (دیف جامه - dîv came): دیوجامه، دیجامه.

دیوجان - ص. مر (دیف جان - dîv can): دلاوهر، ئازا، بی به‌زه‌یی، شه‌یتان سیف‌هت، به‌د سروشت.

دیوچه - ا (دیفچه - dîvçe): مؤربکه، زالوو، خو‌ره.

دیوخار - ا. مر (دیفخار - dîvxar): پی‌کوله، دره‌ختی درکاوی، بنچکی گه‌وره‌ی درکاوی.

دیودار - ا. مر (دیفدار - dîvdar):

جو‌رتکه له دار سه‌رووی به‌رزو زه‌لام.

دیودل - ص. مر (دیف دیل - dîv dil): دل‌ره‌ق، بی به‌زه‌یی، ئازا، دلیر.

دیوراما - ا. فر (دیف راما - dîv rama): سلاید.

دیورخش - ا. مر (دیفره‌خش - dîv rexş): ناوی ئاهه‌نگیکی کونی مؤسیقایه.

دیوریت - ا. مر (دیوریت - dîyûrît): جو‌ره به‌ردیکه.

دیوزاد - ص. مر (دیفزاد - dîvzad): به‌چکه‌ی دیو، دیونه‌ژاد، ئەسپی زه‌لام، دیوزاده.

دیوزد - ص. مف (دیف زه‌د - dîv zed): شیت، دین، ده‌ست لی وه‌شاو.

دیوسار - ص. مر (دیفسار - dîv sar): دیو ئاسا، به‌دخوو، ناشیرین.

دیوسالار - ص. مر (دیف سالار - dîv salar): دلاوهر، دلیر، توندخوو وه‌کو دیو.

دیوسرشت - ص. مر (دیف سیریشت - dîv sirîşt): دیو ته‌بیعه‌ت، به‌دخوو.

دیوسفید - ا (دیفی سه‌فید - dîvi sefîd): ئەو دیو‌یه که رۆسته‌می پالنه‌وان کوشتی و کاسه سه‌ره‌که‌ی وه‌کو کلاو‌خود له‌سه‌ری خو‌ی ده‌کرد.

دیوسیرت - ص. مر (دیف سیره‌ت - dîv sîret): دیو سروشت.

دیوسیما - ص. مر (دیف سیما - dîv sîma): دیو روخسار.

دیو غول - ا. مر (دیف غول - dîv xûl): دیوی بیابانی، لو، غوده.

دیوک - ا (دیفکه - dîvek): دیوی چکۆله، زالوو، زه‌رو.

- دیوکده** - ا. مر (دیف کده - dîv kede):
 دیوخانه، شوینی دیوان، دیوستان..
- دیوکردار** - ص. مر (دیف کردار - dîv kirdar): دیوکرده وه.
- دیوکلوج** - ص. مر (دیف کولوج - dîv kulûç): منالی دهست لیوه شاو.
- دیوگاه** - ا. مر (دیفگاه - dîvgah):
 شوینی دیو، دیوخانه، دیوستان.
- دیولاخ** - ا. مر (دیف لاخ - dîv lax):
 دیوخانه، بیابانی پان و بهرین و ترسناک و
 نا ئاوه دان، زوزان، له وه پرگه سی دووره
 دهست.
- دیوم** - ع (دویوم - duyûm):
 نهرمه بارانی بهرده و امی بی هه وه تریشقه.
- دیومردم** - ص. مر (دیف مهردوم - dîv merdûm):
 خه لکی به دخوو،
 شهیتان سیفته.
- دیومنش** - ص. مر (دیف مه نیش - dîv meniş):
 گومرا، به دخوو، دیو
 ته بیعه ت.
- دیون** - ا. ع (دویون - duyûn): قهرزان.
- دیوه** - ا (دیشه - dîve): گرمی ئاوریشم،
 زهروو.
- دیویزیون** - ا. فر (دیف یی زیون - dîvîzyûn):
 بهش، له شکر، تیپ.
- دیویسنا** - ا. ص (دیف یه سنا - dîv yesna):
 دیندر، دیو په رست،
 په پره وی ئایینی به تال.
- دیه** - ا. ع (دییه - dîye): خوتن به ها،
 خوتن بایی.
- دیه** - ا (دییه - dîh): دئ، گوند، ئاوی،
 لادی.
- دییه** - ا (دییه - dîhe): دئ، گوند،

ئاوایی، لادی.

دیبهیم - ا (دهیبهیم - deyhîm): تاج،
 کلاوی پاشایی، خه رمانه.

دیبهیم جو - ص. فا (دهیبهیم جو - deyhîm cû):
 تهخت و تاج خواز،
 که سیچ له هه ولئی وه دهست هینانی تهخت
 و تاجی پاشایه تیدا بی.

ذ

ذ- حر (ز- Z):

یه کیکه له پیتته بیده ننگه کانی فارسی و به (زال) ده خوینرتیه وه، ده کاته پیتی یازده به می ئه لیبای فارسی، به حیسابی ئه بجهد به رامبه به (۷۰۰) ه.

ذا- ا.ع (زا- za): خاوهن، دارا، خودان.

ذائب- ا.ف.ع (زائیب- za'ib): توینه ره وه، تواوه، بوهژاو.

ذائبه- ا.ف.ع (زائیه- za'ibe): توینه ره وه (بۆمی).

ذائع- اص (دایء- za'i): ئاشکرا، بلاو، به ریلاو.

ذائق- ا.ف.ع (زائخ- za'ix): بچیر، چیر.

ذائقه- ا.ع (زائیغه- za'ixe): ههستی چهژتن.

ذایح- ا.ف.ع (زایه- zabih): قهساب، سه رپ، سه ر ژیکه ر.

ذابل- ا.ص (زابیل- zabil): سیس، په ژمورده، ژاکاو، له پ، لاواز، بنیس، له توینا وشکه وه بوو.

ذات- ع (زات- zat): گه وه هر، خود، زات، زاتی خوا، هه قیقه تی هه ر شتیک.

ذاتی- ص.ن.ع (زاتی- zatî): خودی.

ذاخر- ا.ف.ع (زاخر- zaxr): مال کۆکه ره وه.

ذاقی- ا (زاغی- zaxî): جـۆره رووه کیکه.

ذاکر- ا.ف.ع (زاگیر- zakir): یادکرده، زیکرکار، (که سی زیکری خوا بکا)، ره زخوان.

ذاکره- ا.ف.ع (زاگیره- zakire): هیزی وه بیرهینه ره له مرؤفدا، زهین، هویر، یادگه.

ذال- ا.ع (زال- zal): پیتی نۆبه می ئه لیبای عاره وی.

ذاهب- ا.ف.ع (زاهیب- zahib): رویشتوو، ریبوار.

ذاهل- ا.ف.ع (زاهیل- zahil): فه رامۆشکار، خه مسارد.

ذایب- ا.ف.ع (زایب- zayîb): تواوه، توینه ره وه، بوهژاو.

- ذایع** - ا. فسا (زایء - zayî'): ئاشکرا، بلاو، بهربلاو.
- ذایق** - ا. فسا. ع (زایخ - zayix): چیژهر، بچیژ.
- ذایقه** - ا. فسا. ع (زایغه - zayîxe): ههستی چهژین.
- ذتاب** - ا. ع (زیتاب - ziab): گورگان.
- ذؤابه** - ا. ع (زؤابه - zuabe): تهوئیل، په رچه م، ریشوو، تیسک.
- ذئب** - ا. ع (زیئب - zi'b): گورگ.
- ذؤبان** - ا. ع (زؤئبان - zu'ban): گورگان.
- ذئبه** - ا. ع (زیئبه - zi'be): دپله گورگ.
- ذب** - م. ص. ع (زه بـب - zebb): دوورخستنه وه، ده رکردن، گرتن، مه نغ کردن.
- ذباتح** - ا. ع (زه بایئح - zeba'ih): قوربانی، سه رپراو.
- ذبابه** - ا. ع (زوبابه - zubabe): مییش، مه گهز، مه یهز.
- ذباله** - ا. ع (زوباله - zubale): پلئته، فتیله.
- ذباله** - ا. ع (زوباله - zubale): زروزیل، گوفه ک، سورکه وان، سه ره نوئیلک.
- ذباله دان** - ا. م. ع (زوباله دان - zubaledan): زیل دان، گوڤه ک، سورکه وان.
- ذبایح** - ا. ع (زه بایح - zebayîh): قوربانی، حه یوانئین سه رپراو.
- ذبح** - م. ص. ع (زه بـح - zebh): کوشتنه وه، خه نه قانندن، سه رپین، سه ر ژیتکر.
- ذبح** - ا. ع (زوبه ه - zube h): جووره
- رووه کیکه.
- ذبهه** - ا. ع (زه بهه - zebhe): قورگ یه شه.
- ذبهه** - ا. ع (زه بهه - zebhe): دوو دلیکردن، جولانی شتیک که هه لواسرابی، جوولانندن، بزوتن، له ره.
- ذبل** - ا. ع (زه بل - zabl): گوئچکه ماسی، پیستی کیسه ل.
- ذبل** - م. ص. ل. ع (زه بل - zabl): ژاکان، سیس بوون، لاواز بوون، له رپوون، بنئسان.
- ذبل** - ص. ع (زه بول - zebûl): پروکان، سیس، په ژمورده، ژاکان، بنئسان.
- ذبول** - م. ص. ل. ع (زوبول - zubûl): سیس بوون، ژاکان و له گه شه که وتن، لاواز بوون.
- ذبیح** - ص. ع (زه بیح - zebîh): قوربانی، سه رپریاگ، سه رپراو.
- ذبیحه** - ص. ع (زه بیحه - zebîhe): قوربانی.
- ذخائیر** - ا. ع (زه خائیر - zexa'îr): زه خیره، کوکراوه، پاشه که وت، تازووقه.
- ذخایر** - ا. ع (زه خایر - zexayîr): پاشه که وت، زه خیره کراو، تازووقه.
- ذخیر** - ا. ع (زوخیر - zuxîr): شتی زه خیره کراو بو کاتی ته نگانه، پاشه که وت.
- ذخیره** - ا. ع (زوخیره - xuxre): پاشه که وت.
- ذخیره نهادن** - م. ص. ع (زه خیره نیهادن - zexîre nihaden): زه خیره دانان.
- ذر** - ا. ع (زه ر - zer): میرووله، زه ره، گه ردیله ی غوبار، توژقال.

- ذرائع** - ا.ع (زہرائیہ - zera'ir): زورپیہت، منالی منال، زاروچہ، نقیچرک.
- ذرائع** - ا.ع (زہرایء - zera'y): بیانوان، دہساویز، پہلپ، بیانوو، بیانگ.
- ذرات** - ا.ع (زہرات - zerat): گہردیلہ.
- ذرائی** - ا.ع (زہرائی - zera'i): زورپیہت، زاروچہ.
- ذرائیح** - ا.ع (زہرائیہ - zera'ih): جوڑہ میروویہکہ.
- ذرائع** - ا.ع (زیراع - zira'): بازو، یارده، بال.
- ذرائیر** - ا.ع (زہرایر - zera'ir): زورپیہت، نہوہ، منالی مندال، زاروچہ، نقیچرک.
- ذرائیع** - ا.ع (زہرایء - zera'y): دہساویز، بیانوو، پہلپ.
- ذراء** - م.ص.ع (زہراء - zera'): خولفاندن، ئەفراندن.
- ذرت** - ا.ع (زورپت - zuret): گہنمہ شامی.
- ذرت شکن** - ص.فا (زورپت شیکہن - zuret şiken): کھسی کھ زورپت درہو بکات.
- ذرخش** - ا.ع (زہرخش - zere'xş): روناکى، روناهى، بروسکھ، ھوورہ تریشقہ، بلاچہ.
- ذرع** - م.ص.ع (زہراء - zera'): پیتوانی قوماش بہ گہز، گہزکردن.
- ذرع** - ا.ع (زورہغ - xurex): جوڑہ رووہکیکہ.
- ذریگی** - ا.ع (زہریگی - zera'gi): بہ گہردیلہ بیوون.
- ذروت** - ا.ع (زہرقتہت - zervet): لوتکھى چیا، لوتکھى لہزہت.
- ذرور** - ا.ع (زہرور - zera'ur): کوتر او، عہتر، جوڑہ بونیکی خوشہ.
- ذروہ** - ا.ع (زہرقتہ - zerve): لوتکھ، ترۆپک، دوند.
- ذره** - ا.ع (زہرہ - zere): میروولہ، گہردیلہ، زہرہ.
- ذره بین** - ا.ع (زہرہ بین - zerebin): زہرہ بین، میکرو سکوپ.
- ذره بینی** - ص.ن (زہرہ بینی - zerebin'i): گیانلہ بہرانی وردی ئەوتتو کہ بہ زہرہ بین نہ بی نہ بینرین، ھەر شتی کہ ورد بی و بی زہرہ بین نہ بینرئ.
- ذره پرور** - ص.فا (زہرہ پرورقتہر - zere perver): زہرہ پرورہر، ئەو کہسہى خزمہتکاران و بہرہدہستانی خوئی پەرورہر دہبکاو بہرزیان بکاتہوہو.
- ذری** - ا.ع (زورا - zura): لوتکھو ترۆپکان و دوندان.
- ذریات** - ا.ع (زوریات - zera'yat): نہوہو نہتیرہ، زاروچہ.
- ذریت** - ا.ع (زوریہت - zera'yat): زوریہت، نہوہو نہتیرہ، زاروچہ.
- ذریرہ** - ا.ع (زہریرہ - zera'ir): دہرمانى وشک، عہتر، جوڑہ بونیکی خوشہ.
- ذریع** - ص.ع (زہریء - zera'i): بہلہز، خوشبہز، ئاشکرا، زور. فراوان.
- ذریعہ** - ص.ع (زہریئہ - zera'i'e): بیانوو، پہلپ، دہساویز.
- ذریہ** - ا.ع (زوریہ - zera'i): زوریہت، نہوہو نہتیرہ، زاروچہ.

- ذغال** - (زوغال - zuxal): زوخال، ره ژوو، خه لوز. **ذکر** - ا.ع (زه فکر - zefker): که ره وزی کتوی.
- ذق زدن** - مص.ل (زه غ زه دهن - zex zeden): گریان و بیانو گرتن، وړکگرتن، گوگرتن.
- ذق ذق کردن** - مص.ل (زه غ زه غ که رده ن - zex zex kerden): سووتانه وهی برین، کزانه وهی برین.
- ذقن** - ا.ع (زه غهن - zexen): چه ناگه، زه نه خدان.
- ذکاء** - مص.ل (زه کاء - zeka'): زیرهک بوون، زوو تیگه بشتن، ژیری.
- ذکاء** - ا (زوکاء - zuka'): هه تاو، هه و، خور.
- ذکاوات** - ا.ع (زه کافات - zekavat): زیرهک، به هوش.
- ذکاوَت** - ا.مص (زه کافهت - zekavet): زربنگ، زیرهکی، تیژ هوش، بیر تیژ.
- ذکر** - ا.ع (زه کهر - zeker): نیر، نیرینه، کیری پیاو.
- ذکر** - مص.م.ع (زیکر - zikr): ویرد، زیکری خوا، زیکری خیر، یاد کردن، ناوهیتنان، سوپاسکردنی خوا، ستایشکردنی خوا.
- ذکر** - ا.ع (زوکر - zukur): یادگار.
- ذکران** - ا.ع (زوکران - zukuran): جه ژنی یه کتیک له سه رانی ثایینی جووله که و مه سیحیه.
- ذکران** - ا.ع (زوکران - zukuran): نیران.
- ذکر کردن** - مص.م (زیکر که رده ن - zikr kerden): ناویردن، یاد کردن، به بیان کردن، زیکر کردن، ته هلیله کردن.
- ذگری** - ا.مص.ع (زیکرا - zikre): یاددهوری، یادگاری، تویه، وه عز، په ند، په سلان، رابونه وه.
- ذکور** - ا.ع (زوکور - zukûr): پیوان، نیران.
- ذکی** - ص.ع (زه کی - zekî): زیرهک، به هوش، هوشیار.
- ذکیه** - ص.ع (زه کییه - zekîye): نافرتهی زیرهک.
- ذل** - مص.ل.ع (زیل - zil): نهرم و رام بوون، هاتنه رده ا، میهره بانی.
- ذل** - مص.ل.ع (زول - zul): زه لیل بوون، سه رشوربوون، دهسته مویون.
- ذلاقت** - ا.مص.ع (زه لاغت - zelaxet): به زمان، فه ساحهت، دهم تهر، قسه زان، ره وان بیژ.
- ذلال** - ا.ع (زیلال - zilal): زه لیل، بیچاره، نه خوش و داماو.
- ذلالت** - مص.ل.ع (زه لالهت - zelalet): زه لیل بوون، داماو بوون، زه بوونی.
- ذلت** - مص.ل.ع (زیلهت - zillet): زیللهت، زه لیل بوون.
- ذلق** - ص.ع (زه لیغ - zelix): زمان لوس، به زمان.
- ذلول** - ص.ع (زه لول - zelûl): رام، گوپرایه ل.
- ذلیق** - ص.ع (زه لیغ - zelîx): به زمان، تیژ زمان.
- ذلیل** - ص.ع (زه لیل - zelîl): زه لیل، داماو، خوار، زه بوون، بچووک، که ساس.
- ذلیلی** - ا.مص (زه لیلی - zelîlî): خواری، زه لیلی، بچووکی، زه بوونی، که ساسی.

- ذم** - مص. م. ع. (زم - zem): زه مکردن، گازانده کردن، سه رزه نشستن کردن.
- ذماء** - مص. ل. ع. (زه ماء - zema'): جولان.
- ذمائم** - ا. ع. (زه مائیم - zema'im): زه م، خراپه گوتن.
- ذمام** - ا. ع. (زیمام - ziamam): هه ق، واجب، حورمهت، ئابرو، زینهار، ئه مان.
- ذمت** - ا. ع. (زیممهت - zimmet): زه مانهت، که فالت، په میان.
- ذمه** - ا. ع. (زیممه - zimme): زه مانهت، که فالت، عه هدهو په میان، ئه هلی زیمهت: جوله کهو مه سیحیانی که به مهرجی زیمه له ولاتی موسولماناندا ده ژین.
- ذمی** - ص. ن. (زیمی - zimmî): غه پیره موسولمان که باج بدات و له ولاتی موسولماناندا بژی و گیان و مالی سه لامهت بی.
- ذمیم** - ص. ع. (زه مییم - zemîm): ناشیرین، دزیتو، کریت، ناحه ز.
- ذمیمه** - ص. ع. (زه میمه - zemîme): ئافه تی ناشیرین، ره وشتی ناشیرین.
- ذنابه** - ا. ع. (زونابه - zunabe): خو لاسه، کو تایی هه ر شتیک، کلکه ی شتیک.
- ذنب** - ا. ع. (زه نب - zeneb): کلک، پاشه ل.
- ذنب** - ا. ع. (زه نب - zenb): گوناح، تاوان، خه تا.
- ذنوب** - ا. ع. (زونوب - zunûb): گوناحان، خه تایان، تاوانان.
- ذو** - ا. ع. (زوو - zû): خواهن، خودان، دارا، خواوه ند.
- ذوائب** - ا. ع. (زه ثائیب - zeva'ib): ته ویل، په رچه م، بسک، گیسو، ریشوو.
- ذوات** - ا. ع. (زه ثوات - zevat): خواوه ندان، خواوه نان، خودائین، هه بووان، دارا یان نفوس.
- ذوایب** - ا. ع. (زه ثایب - zebay'ib): ته ویل، گیسوان، په رچه مان.
- ذوب** - مص. ل. ع. (زه وب - zewb): توانه وه، بوهرژین.
- ذویان** - مص. ل. ع. (زه ثه بان - zeveban): توانه وه، بوونه ئاو، بوهرژین.
- ذوب کردن** - مص. م. (زه وب که رده ن - zewb kerden): تواندنه وه، بوهرژاندن.
- ذوسنطاریا** - (زوسینتارییا - zusintariya): زه حیری، دیزه نتری، سکچوون به خوینه وه.
- ذوق** - مص. م. ع. (زه و غ - zewx): چه شتن، تامکردن.
- ذوق زده** - ص. م. (زه و غ زده - zewx zede): که سیک که له ئه نجامی مرژده ی خو ش یان به مرآز که بیشتن زه و ق و که یفی په پیدا کردبی، به که یف و زه و ق.
- ذوق کردن** - مص. ل. (زه و غ که رده ن - zewx kerden): که یف کردن، دل خو ش بوون.
- ذوقناک** - ص. م. (زه و غناک - zewx nak): به تام، له زیز، به له زهت، چیژدار.
- ذهاب** - مص. ل. (زه هاب - zehab): رو بیشتن، تیپه ریوون.
- ذهاب** - مص. ل. (زیه اب - zihab): زه ردینه ی هیلکه.

- ذهاب** - ا.ع (زيهـاب - zihab): بارانی
ورد يان بارانی زۆر.
- ذهب** - ا.ع (زههـب - zeheb): ئالتوون،
زير، تهـلا.
- ذهبی** - ص.ن (زههـبی - zehebî):
زيرين، ئالتوونی.
- ذهن** - ا.ع (زيهـن - zihn): هویر، فام،
حالی بوون، هۆش، ئەقل، یاد، زهین، بیری،
هزر.
- ذهنی** - ص.ن (زيهـنی - zihnî):
دهروونی، باتینی، ئەقلی، هویری.
- ذھول** - مص.ع (زوهول - zuhûl): مژول
بوون، پزگالبوون، مژول کردن، غافل بوون،
فهرامۆش کردن، غهـفلهـت.
- ذی** - ا.ع (زی - Zî): خواوهن، خودان،
خواوهن.
- ذیل** - ا.ع (زهیل - zeyl): داوین، داوینی
کراس، پایین، پاشکۆ، کلک.
- ذیلا** - ق.ع (زهیلهـن - zeylen): له
ژیرهوه، له خوارهوه، پاش ئەمه، توژیکی
دی، پاشان.

ر (r - ر)

ر- حر (r - ر) دوازدهمین پیتی بیده‌نگی فارسییه، که به (ری) یان (را) ده‌خوینرتیه‌وهو به‌سه‌ساوی‌ئه‌بجه‌د به‌رامبه‌ر به (۲۰۰).

را- حر (ra - ر): نیشانه‌ی به‌رکاری راسته‌خویه.

راء- (ra' - راء): یه‌کیکه‌له‌پیتیه بیده‌نگه‌کافی فارسی.

رائج- افا- ع (رائج- ra'ic): باو، ره‌واجدار، پاره‌ی باو، هه‌ره‌مدار.

رائح- افا- ع (رائح- ra'ih): بۆندار، بۆنکه‌ر.

رائحه- ا.ع (رائحه- ra'ih): بۆن، بۆنی خوش.

رائد- افا. ع (رائد- ra'id): په‌یامبه‌ر، جاسوس.

رایض- افا.ع (رایض- ra'iz): رام، ده‌سته‌مو، رامکار، رامیاری و لاخی تۆسن.

رائع- ا.فا- ع (رائع- ra'i'): جوان، مایه‌ی سه‌رسامی.

رائی- افا- ع (رائی- ra'î): بینه‌ر، ته‌ماشاکه‌ر.

راب- ا.ع (راب- rabb): زریاب، باوه پیاره.

رایح- ا.فا- ع (رایح- rabih): براوه، سودبه‌خش، سوده‌هین، قازانجکه‌ر.

رابض- ا.فا- ع (رابض- rabiz): شیری درنده.

رابط- ا.فا- ع (رابط- rabbit): په‌یوه‌ندیکار، نیوانچی، میانچی، به‌ریوان.

رابطه- ا.ع (رابطه- rabite): په‌یوه‌ندی.

رابع- ص.ع (رابع- rabi'): چواره‌م.

رابعا- ق.ع (رابیئه‌ن- rabi'en): چواره‌مین.

رابه- ا.ع (رابه- rabbe): زردایک، باجی.

راپرت- ا.فا- ع (راپورت- rapurt): راپورت، راپورت.

- راپسودی** - ا. فر (راپسودی - rapsûdî) :
جوړه فانتازيبيه كه .
- راپورت** - ا. فر (راپورت - rapûrt) :
راپورت .
- راتب** - ص. ع (راتب - ratb) : بهرقه رار،
همه ميشه، نهرک، موچه .
- راتب** - ص. ع (راتيب - ratib) : موچه .
- راتع** - ا. ع (راتيع - ratî') كه سيټك له
نازو نيعمه تدا بي، چهړنده، حه يوناي كه
دهله وهرئ .
- راتق** - ا. فا. ع (راتيخ - ratix) : كه سيټك
كونئ بگرئ، پينه كهر .
- راتيانج** - ا (راتيانج - ratîyanc) :
كه تيره و سه مغي درهخت .
- راج** - ا (راج - rac) : جوړه رووه كيټكه؛
ده و نه هيه و درهخت - ش .
- راجح** - ا. فا. ع (راجيح - racih) : زال،
زياد، سه ننگه تا .
- راجز** - ا. فا. ع (راجيز - raciz) : كه سيټك
شيعريټك له سه ر به حري ره جه ز بخوتئ،
ره جه ز خوان .
- راجع** - ا. فا. ع (راجي ء - raci') :
كه راوه، ژنيټك كه پاش مهرگي ميټرده كه ي
بو ماله باوان بگه رپټته وه .
- راجعه** - ا. فا. ع (راجيئه - raci'e) :
كه راوه (بو نافرته)، نوره تي . .
- راجل** - ا. فا. ع (راجيل - racil) : پياده .
- رجاله** - ا (ره جاله - raccale) : كوټكه
خوتنده وار، بي سه واد .
- راجه** - ا (راجه - race) : پاشاي
هندستان .
- راجي** - ا. فا. ع (راجي - raci) :
نوميده وار، به هيووا، هيوادار، ته مادار .
- راح** - ا. ع (راه - rah) : شادمانی، مهی،
باده، شه راب، نه و ايه كي كوټي مؤسيقايه .
- راحت** - ا. مص. ع (راهت - rahet) :
ناسووده يي، ئيسراحت .
- راحت طلب** - ص. ف. ع (راهت ته له ب -
rahet teleb) : ناسووده خواز، كه سيټك
حه ز له ته مه لئ و بيټكاري بكات .
- راحت طلبی** - ا. مص (راهت ته له بي -
rahet telebî) : ناسووده خوازي .
- راحت طلبیدن** - مص ل (راهت
ته له بيیدن - rahet telebîden) :
ناسووده يي خواستن، نارام خواستن .
- راحت کردن** - مص. م (راهت كه رده ن -
rahet kerden) : ناسووده كردن،
دلنيا كردن .
- راحل** - ا. فا. ع (راهيل - rahil) : كوچه ر،
ره و نه د، روټشتوو .
- راحله** - ا. فا. ع (راهيله - rahile) :
كوچه ر، ولاخي سواري و باري .
- راهلين** - ا. فا. ع (راهيلين - rahilîn) :
كوچه ران .
- راحم** - ا. فا. ع (راهيم - rahim) :
به رهم، به به زه يي، ره حمدار .
- راحمين** - ا. ف. ص (راهمين -
rahmîn) : به رهمان، به به زه بيان .
- راخ** - ا (راخ - rax) : خه م، خه فه ت،
كه سه ر، كوټان .
- راد** - ص (راد - rad) : جوامير، به خشنده،
دلاوا، نازا، دلير، سه خاوه تمه ند .
- راد** - ص (راد - rad) : زانا، دانا .
- رادبوی** - ا. م. ر (رادبوي - radbûy) :
جوړه رووه كيټكه .
- رادع** - ا. فا. ع (رادي ء - radi') : ريگر،

به رهه لست، په رچده ر.

رادمرد - ص. مر (رادمهرد - radmerd):
جوامير، به خشنده، دلاوا، مهردانه.

رادمنش - ص. مر (رادمه نيش - radmeniš):
به خشنده سروشت، مهردانه ته بيعةت، ته بيعةت پياوانه.

رادی - ا. مص (رادی - radî):
جواميری، به خشنده بی، جواميری، نازایی، بویری.

رادی - ا. ف. ع (رادی - radî):
که وتوو.

رادیات - ا (رادیات - radyat):
رادیتته ر.

رادیات ساز - ص. فا (رادیات ساز - radyat saz):
وهستای رادیتته ر.

رادیات سازی - ا. مص (رادیات سازی - radyat sazi):
رادیتته ر سازی، دوکانی رادیتته ر چاک کرده وه.

رادیان - ا. فر (رادیان - radyan):
جوړه پتوانه بیه که.

رادیان - ا. فر (رادیان - radyan):
پرته ودار، تیشکدار.

رادیاتور - ا. فر (رادیاتور - radyatûr):
رادیتته ر.

رادیکال - ص. فر (رادیکال - radîkal):
ریشه بی، بنه رته تی، لایه نگری ریفورمی ته واوله کاروباری ولاتدا.

رادیو - ا. فر (رادیو - radyu):
رادیو.

رادیو اکتیو - ا. مر (رادیو اکتیو - radyu aktiv):
ته نیتیک که خه سیتی

تیشکدانه وهی ته تومی هه بی.

رادیوتراپی - ا. مر. فر (رادیو تراپی -

radyu tirapî):
مالیجه کردنی هه ندی

نه خوژی به تیشکی ٹیکس X.

رادیوساز - ص. فا (رادیوساز -

radyu saz):
وهستای رادیو،

رادیوساز.

رادیوسازی - ا. مص (رادیوسازی - radyu sazi):
پیشه ی رادیوسازی،

دوکانی رادیوساز.

رادیوگرافی - ا. فر (رادیوگرافی - radyu girafî):
وینه گرتنی نه ندامانی

به دهن به نه شیعه.

رادیوگرام - ا. فر (رادیوگرام - radyu giram):
بروسکه بیه که به

بیتهل بنیردری، نامیتریکه هه م رادیوبه وهه م گرامافونه، رادیوگرام.

رادیولوژی - ا. فر (رادیولوژی - radyu lojî):
تیشک ناسی.

رادیولوژیست - (رادیولوژیست - radyu lujîst):
رادیولوگ، تیشک

ناس، رادیولوگیست.

رادیولگ - ا. فر (رادیولگ - radyu log):
تیشکناس.

رادیوم - ا. فر (رادیوم - radyum):
رادیوم.

رادیومتر - ا. فر (رادیومتر - radyumitr):
تیشک پتو.

راز - ا (راز - raz):
نه پتینی، شتی

په نهانی، رهنگ، گلکار.

رازیان - ص. مر (رازیان - razban):
رازوان، رازگر، نه وهی سکالای خه لکی

ده گه بیه نیتته پاشا، یان میر.

رازدار - ص. فا (رازدار - razdar):
رازوان، نه پتینی پاریز، سر قایم، رازگر.

رازداری - ا. مص (رازداری - razdarî):
رازیاریزی، نه پتینی پاریزی.

رازق - ا. فا. ع (رازق - razix):
روزی

دهر، خوا.

- رازقی** - ا. مص (رازغی - razixî): رزق و روزی بدهی، نانبدی. **رازقی** - ص. ن (رازغی - razixî): جوره تربیه کی بۆل بچووکه.
- رازقیه** - ا. ع (رازغییه - razixîye): جوره جلیکی که تانی سپییه، باده، شهراب، مهی.
- رازک** - ا (رازهک - razek): جوره رووه کیکه.
- رازگشادن** - مص. م (رازگوشادهن - razguşaden): ناشکرکردنی رازیک، له قاودانی نهپنییهک.
- رازگشتن** - مص. ل (رازگه شتهن - razgeşten): ون بوون، په نهان بوون.
- رازو نیاز** - ا. م (رازو نیاز - razû nîyaz): رازو نیاز، کاکه و براله، ده رده دل.
- رازه** - ا (رازه - raze): راز، نهپنی، سپی.
- رازی** - ص. ن (رازی - razî): خه لکی ره، زمانی خه لکی ره.
- رازیام** - ا (رازیام - razyam): رازیانه.
- رازیان** - ا (رازیان - razyan): رازیانه.
- رازیانج** - ا (رازیانهج - razyaneç): رازیانه.
- رازیانه** - ا (رازیانه - razyane): رازیانه.
- راژ** - ا (راژ - raj): خه رمانی سوور، جیژ.
- راس** - ا (راس - ras): جوره رووه کیکه.
- راسب** - ا. ف. ع (راسب - rasb): بن نشین، قورو سیانی نشتوو، خلتیهک له ژیر قاپدا بن ده نیته وه.
- راست** - ا (راست - rast): لای راست، سه نتی راست.
- راستا** - ا (راستا - rasta): راستی، ده رهق، له ئاست.
- راستا حسینی** - ص. م (راستا هوسه یینی - rasta huseynî): راستی حوسه یینی، راست و دروست، ساده و بی ریا.
- راست اعتقاد** - ص. م. ع (راست ئیئتیهاد - rast i'tixad): پاک باوه، راست باوه، دروست باوه.
- راست بین** - ص. ف. ا (راست بین - rast bîn): هه قیقه ت بین، راستی بین.
- راست بینی** - ا. مص (راست بینی - rastbînî): هه قیقه ت بینی، راستی بین.
- راست پنجگاه** - ا. م (راست په نجگاه - rast pencgah): مه قامی پینج گا، راستی پینجگا.
- راست حسینی** - ص. م (راست حوسه یینی - rast huseynî): راسته و راست، ری و راست.
- راست خانه** - ص. م (راست خانه - rast xane): که سیک به راستی و پاکی و ویژدانه وه رهفتار له گه ل هه موو که سیکدا بکا، هه ر شتییکی راست و دروست.
- راست داشتن** - مص. م (راست داشتهن - rast daşten): باوه رکردن، ته سدیق کردن.
- راستر** - ص (راست ته ر - raster): دروست تر، راست تر.
- راست روده** - ا. م (راست روده - rastrûde): به شی کوتایی ریخو له گه وره.

- راست ساز** - ا. مر (راست ساز - rast saz): سیفہ تیکی سازین ژیداره.
- راستکار** - ص. فا (راست کار - rast kar): دروستکار، پیروژ، دیندار، ئەمین، دادپهروه، سەنعەتکار.
- راستکاری** - ا. مص (راستکاری - rastkarî): دروستکاری، ئەمانەت، عەدالەت، دینداری.
- راست کردار** - ص. مر (راست کیردار - rast kirdar): چاکه کار، دروستکار، خوش معامه له، دروستکرده وه.
- راست کرداری** - ا. مص (راست کیرداری - rast kirdarî): راست کرداری، دروست کاری.
- راست کردن** - مص. م (راست که رده ن - rast kerden): راست کردن، دروست ئەنجامدان، راستگوتن.
- راست کوک** - ا. مر (راست کوک - rast kûk): کوکی نامیری مؤسیقا.
- راست گفتن** - مص. ل (راست گوفته ن - rast guften): راست گوتن، دروست گوتن، هەقیقەت گوتن.
- راستگو** - ص. فا (راستگو - rastgû): راستگو.
- راست مانند** - ص. مر (راست مانەند - rast manend): مەیلە و راست.
- راست مضراب** - ا. فر (راست میزراب - rast mizrab): جوړه ساز لیدانی تیکه.
- راست نشستن** - مص. ل (راست نیشیستەن - rast nişisten): قیت دانیشتن، راست هاتنی کار تیک.
- راسته** - ص (راسته - raste): راسته وانه، شایسته، دادپهروه، راسته ری، پشته مه غزه، بازاری ریک و راست.
- راسته فروش** - ص. فا (راسته فروش - raste furûş): قه سابی راسته فروش، قه سابی که پشته مازە بفرۆشی.
- راسته فروشی** - ا. مص (راسته فروشی - raste furûşî): دوکانی قه سابی.
- راستی** - ا. مص (راستی - rastî): راستی، دروستی، وه فاداری، هەقیقەت، راستگویی.
- راستی** - ص. ن (راستی - rastî): راستی، راستینه.
- راستی راستی** - ق. مر (راستی راستی - rastî rastî): به راستی راستی.
- راستیگر** - ص. فا (راستیگر - rastîger): راستگو.
- راستیگری** - ا. مص (راستیگره ری - rastîgerî): راستی، راستگویی.
- راستین** - ص. ن (راستین - rastîn): هەقیقی، دۆغری، واقعی، راست.
- راسخ** - ص. ع (راسخ - rasix): پایه دار، مه حکەم، به رقه رار.
- راسخت** - ا. مر (راسخت - rasuxt): رووی سوتاو، مسی سوتاو.
- راسخ قدم** - ص. مر (راسخ غه ده م - rasix xedem): پایه دار، مه حکەم، قایم.
- راسخون** - ص. ا (راسیخون - rasixûn): پایه داران، شاره زایان له زانست.
- راسخین** - ص. ا (راسخین - rasixîn): پایه داران، مه حکەمان.
- راسن** - ا (راسه ن - rasen): سوونی کتوی، زه نجه بیلی شامی.

- راسو** - (راسو - rasû): راسو، جوړه گیانله بهر ټکی گوشت خوړه له تیره سموره یه.
- راش** - (راش - raş): جیز، خه رمانی سوور.
- راش** - (راش - raş): جوړه دره ختیکه.
- راشد** - (راشید - raşid): دیندار، به دین، ریناس، ریزان.
- راشدون** - (راشیدون - raşidûn): خوله فای راشدین.
- راشدین** - (راشیدین - raşidîn): خوله فای راشدین.
- راشی** - (راشی - raşî): به رتیل دهر.
- راشیتیس** - (راشیتیس - raşîtîsm): نیشانه کانی نه خوښی ټیسکه نهرمه.
- راصد** - (راسید - rasid): چاودیر، چاوله ری، ته ستیره ناس، ته ستیره ژمیر.
- راضع** - (راضیع - razi): شیره خوړه، به خیل، پیسکه، رژد.
- راضعات** - (راضعات - razi'at): دایه نان.
- راضعه** - (راضعه - razi'e): مبینه ی شیره خوړ، دایه ن، ددانی شیر.
- راضی** - (راضی - razi): خوشدل، رازی، قایل، دلخوش.
- راطینا** - (راطینا - ratîna): سه مفی دره خت.
- راعی** - (رائی - ra'î): شوان، شوانکاره، نیگابان، والی و سه رپه رشتیاری میلله ت.
- راغ** - (راغ - rax): میرغوزار، بناری چیا، پیده شت، بیابان، سارا.
- راغب** - (راغب - raxib): خوازیار، نارزه زومه ند.
- رافض** - (رافض - rafiz): ره فزکار.
- رافضه** - (رافضه - rafize): گروپیک که پشت بکه نه پیشه وای خویان و لیبی هه لگه پینه وه.
- رافضی** - (رافضی - rafizî): رافزی.
- رافع** - (رافیع - rafi'): به رزکه ره وه، عه رزوحال دهر.
- راقد** - (راکید - raxid): خه وتوو، نوستوو.
- راقم** - (راقیم - raxim): نووسهر، کتیب نووس.
- راقی** - (راقی - raxî): رۆشنبیر، خوینه وار، ته فسونگر، تهره قی کردوو.
- راک** - (راک - rak): به ران.
- راک** - (راک - rak): کاسه ی ئاو خوړی، کاسه ی دارین.
- راک** - (راک - rak): داوی دهرزی، دده زوو.
- راک** - (راک - rak): ئاوازیکی ټیرانییه.
- راکب** - (راکب - rakib): سواره، ته سپ سوار، و شتر سوار.
- راکت** - (راکیت - rakit): ره کتی گه مه ی ته نس.
- راکد** - (راکید - rakid): وه ستاو، بی جووله، مه نگ.

راکع - ا. فا - ع (راکعیع - raki') : کړنووشبهر، چه ماوه.
رال - ا. فر (رال - ral) : خیزه خیزی سینگ.
رام - ص (رام - ram) : رام، گوټرایه ل، دهسته مو، که وی.
رامح - ا. فا - ع (رامیه - ramih) : خاوه ن رم، نیتزه هاویټز، نیتزه دار، رمدار.
رامش - ا. مص (رامیش - ramiş) : ئارامی، ئاسووده بی، شادی، سروود.
رامش پزیر - ص. فا (رامیش په زیر - ramiş pezîr) : ئارامی خـواز، ئاسوده بی په زیر.
رامشت - ا. مص (رامیشت - ramişt) : ئارامی، ئاسووده بی.
رامشگاه - ا. مر (رامیشگاه - ramişgah) : شوټنی رابواردن (عهیش و تهره ب).
رامشگر - ص. ش (رامیشگره - ramişger) : موتریب، عاشق، شایه ر، گۆرانی بیټز.
رامشگری - ا. مص (رامیشگری - ramişgerî) : گۆرانیبیټزی، شایه ری.
رامشگه - ص. ن (رامیشگه - ramişgeh) : تهره بخانه.
رامشی - ص. ن (رامیشی - ramişî) : مؤسیقاژهن و دهنگبیټز.
رامکردن - مص. م (رام کرده - ramkerden) : رام کرده ن، دهسته مؤکردن.
رامی - ا. فا - ع (رامی - ramî) : تیره ن داز، تیره ن ناز، نه نکټوه.
رامی - ا. انگل (رامی - ramî) : جوړټکه

له وازی وهره ق.
رامی - ا. فر (رامی - ramî) : جوړه رووه کټکه.
رامیار - ص. مر (رامیار - ramiyar) : شوان، شوانکاره.
ران - ا. ان (ران - ran) : ران، له زرانسی به سه ره وه.
ران - ا. فا (ران - ran) : وه کو پاشکو بکه ری پیچ دروست ده کری، گالیسکه ران.
راناس - ا. اناس (راناس - ranas) : جوړه دره خټیکه.
ران افشردن - مص. ل (ران ته فشورده ن - ran efşurden) : ران توندکردن له ته سپ و تاودانی.
رانج - ا. ع (رانج - ranc) : نارجیل، نارگیل.
راندن - مص. م (رانده ن - randen) : لیخورین، رانین، ناژووتن.
رانده - ا. مف (رانده - rande) : لیخور دراو، ده رکراو، دوورخراوه، نه فی کراو.
رانش - ا. مص (رانیش - raniş) : دوورخستنه وه، رهوانی، سکچوون، ئیسهال، لیخورین.
رانکی - ا. مر (رانه کی - ranekî) : پاردم، پالدوو.
ران گشادن - مص. ل (ران گوشاده ن - ran guşaden) : سواربوونی ته سپ، دابه زین له ته سپ، رووت بوونه وه، لینگ فشکردنه وه.
رانندگی - ا. مص (راننده گی - ranendegî) : کاری رانین، پیشه ی رانین.

- راننده** - ا. فسا (راننده - ranende): لیخور، شوفیر، رانبار.
- رانی** - ص.ن (رانی - ranî): سهر به ران.
- رانی** - ا.مص (رانی - ranî): رانین، رانباری، گالیسکه رانی، پاسکیل رانی.
- راوچه** - ا (راوچه - ravçe): جوړه هه نگوړتیکه، چه شنه تر تیه که.
- راود** - ا (راوده - raved): له وه رگه، پاوه ن، میړگ و سهوزه زار.
- راوق** - ا (راووغ - ravux): کاسه ی شه رابخوړی، راوک، پالوتیکه، پالوتینه.
- راوک** - ص (راوکه - ravek): شه رابی ساف و بی خلته.
- راوکی** - ص.ن (راوکه کی - ravekî): پالوتوراو، شه رابی ساف و بی تلته.
- راوند** - ا (راوهند - ravend): جوړه رووه کیکه.
- راوندی** - ص.ن (راوهندی - ravendî): پینجگا.
- راووق** - ا (راووغ - ravûx): پالوتینه، راوک.
- راوی** - ا.فا - ع (راوی - ravî): گوتیار، که سیک حیکایه تی له که سیک دیبه وه بگیتیتته وه، که سیک که قه سیده ی شاعیر به دهنک و ناوازی خووش له لای میرو مه لیک و گه وره پیساوان بخوتینی، حیکایه تبیژ، گپرده ره وه.
- راویه** - ا.فا - ع (راوییه - ravîye): گوتیار، گپرده ره وه.
- راویه** - ا.ع (راوییه - ravîye): راوی، ناو، تیرکه ی ناو.
- راویز** - ا (راویز - ravîz): وشترالوک، وشترخوژکه، وشترخوژه.
- راه** - ا (راه - rah): ریگه، شه قام، جاده.
- راه** - ا (راه - rah): راجه، پاشای هندوستان.
- راه اور** - ا (راه ئاقره - rah aver): دهست و دیاری.
- راه اورد** - ا (راه ئاقره رد - rah averd): دهست و دیاری.
- راه اهن** - ا.م - (راهی ئاهن - rahi ahen): ریگل، سکه ی قیستار، ریگه ی شه مه نده فهر.
- راه انجم** - ا.م - (راه ئه نجام - rah encam): ئه سپا پی سه فهر، وه سیله ی سواری، قاسید، په یک.
- راه انداز** - ص.فا - (راه ئه نداز - rah endaz): که سیک که سیک بخاتهری، که سیک ئه سبابی سه فهر بو په کیک ئاماده بکات.
- راهب** - ا.فا - ع (راهیب - rahib): ره به نی دیران، خواپه رستی مه سیحیان.
- راهبات** - ا.فا - ع (راهیبات - rahibat): ره به نی دیران (بو ئافره تان).
- راهبر** - ا.فا (راهبر - rahber): ره به ر، رتیه ر، رتینوتن.
- راه بردن** - م.ص.م (راه بورده ن - rah burden): هاوریه تی کردن، ته حریک کردن.
- راهبری** - ا.مص (راهبری - rahberî): رتیه ری، کاری رتیه رایه تی.
- راهبه** - ا.فا - ع (راهیبه - rahibe): خواپه رست و خه لوه ت نشینی مه سیحیان (بو ئافره ت) راهیبه، ره به ن.
- راه پیمما** - ص.فا - (راه په یما - rah peyma): رتیه وار، تیزره و (بو

- ولّاخ).
- راه پیمایی** - ا.مص (راه پیمایی) - rah peymayî: ری پیمایی، پیاده‌روی.
- راه دادن** - م.مص (راه دادن) - rah daden: ری دادن، ری کردن.
- راه‌دار** - ص. فا (راه‌دار) - rahdar: نیگابانی جاده‌وبان، دز، ریگر، خهت خهت، ری ری.
- راه‌دارخانه** - ا.مر (راه‌دارخانه) - rahdarxane: شوینی پاسه‌وانانی ریگابان، بازگه.
- راه‌داری** - ا.مص (راه‌داری) - rahdarî: نیگابانی ریگا، دزی، ریگری، باجی ریگا و بان.
- راه دان** - ص. فا (راه‌دان) - rahdan: ریتونین. دهلیل. ریبهر، ریزان.
- راه راه** - ص.مر (راه راه) - rah rah: ری ری، قوماشی خهت خهت.
- راه‌رو** - ص. فا (راه‌رو) - rah rew: ریوار، گهشتیار، کهسپیک که ته‌ریقه‌تی وهرگرتبی، دالان، رارهو.
- راه‌روی** - ا.مص (راه‌روی) - rahrevî: پرۆسه یان کرده‌ی ریو رویشتن، سلوک (زاراوه‌ی سوئیگری).
- راه زدن** - م.مص (راه زده‌دن) - rah zeden: رووتکرده‌وه‌ی ریباران له ریگه و بانان، ریگرتن، سروود گوتن، گۆرانی گوتن.
- راه‌زن** - ص. فا (راه‌زن) - rahzen: ریگر، چه‌ته، موترب، ده‌نگبیتژ.
- راه‌زنی** - ا.مص (راه‌زنی) - rahzenî: ریگری، رووته‌وه‌کردنی ریباران.
- راه سازی** - ا.مص (راه سازی) - rah sazi: دروستکردنی ریگه‌وبان.
- راه شناس** - ص. فا (راه شناس) - rahşinas: ری‌شناس، به‌له‌د، ئه‌وه‌ی شاره‌زای ریگه بی.
- راه کردن** - م.مص (راه کرده‌دن) - rah kerdn: ری کردن.
- راه‌گان** - ص.مر (راه‌گان) - rahgan: خوژیایی، مفت، بیته‌وده، پوچ، ئه‌وه‌ی له ریگادا بدۆزرتیته‌وه.
- راه‌گذار** - ص. فا (راه‌گوزار) - rahguzar: ریوار.
- راه‌گذار** - ا.مر (راه‌گوزار) - rahguzar: گوزه‌رگه، بوار، ته‌نگه ریی نیوان دوو کیتو، نای، دیاری، ئه‌و شته‌ی کهسپیک له سه‌فهردا بو که سوکاری دیتن، ده‌ست و دیاری.
- راه‌گذاری** - ا.مص (راه گوزاری) - rah guzarî: ری کردن، سه‌فهر.
- راه‌گذاری** - ص.ن (راه گوزاری) - rah guzarî: ریوار.
- راه‌گذر** - ص. فا (راه گوزر) - rah guzer: ریبار، باریکه‌ری، ته‌نگه‌ری.
- راه‌گذری** - ا.مص (راه‌گوزری) - rahguzerî: ریبار.
- راه‌گردانیدن** - م.مص (راه گردانیده‌دن) - rah gerdanîden: ری گۆرین.
- راه گستر** - ص. فا (راه گوسته‌ر) - rah guster: تیژره‌و، به‌له‌ز، ره‌ه‌وان (بو ئه‌سپ و ولّاخی به‌رزه).
- راهگیر** - ص. فا (راه‌گیر) - rahgîr: ریوار، ریگر.

- راهن** - ا. ف. ع (راهین - rahin):
بارمته دانهر.
- راهنامه** - ا. مر (راهنامه - rahname):
رینامه، نه خسه ی ریگاوبان که گه شتیار و
ریبواران وه کو ده لیل به کاری دین،
سه فه نامه.
- راه نشین** - ص. فا (راه نیـشـین -
rah nişin): گه دا، سوا لکه ری سه ر
ری، بیگانه، بی مال و حال.
- راهنما** - ص. فا (راه نه ما - rahnema):
رینما، ری پیشانده ر، رینوتین، ده لیل،
ریبه ر.
- راهنمای** - ا. مص (راهنومای -
rah nomayî): رینوتینی، ریبه رایه تی،
دایه ری ری کخستنی ها توچو.
- راهنمای جستن** - مص. ل (راهنه مایی
جوسته ن - rahnemayî custen):
رینوتینی خواستن.
- راهنمودن** - مص. م (راه نوموده ن -
rah numûden): ریگه نیشانده ن، ری
پیشانده ن، رینوتینی کردن.
- راهنمونی** - ا. مص (راه نومونی -
rah numûnî): رینوتینی.
- راهنورد** - ص. فا (راه نه قـهـرد -
rah neverd): ری بوار، تی ژره و،
ره هوان، خوشبه ز، قاسید، پدیک،
په یامبه ر.
- راهنوردی** - ا. مص (راهنه قـهـردی -
rah neverdî): ری بوار.
- راهوار** - ص. مر (ره ه قار - rehvar):
به له ز، خوشپه و، خوشبه ز.
- راهواره** - ا. مر (راه قاره - rah vare):
دیاری سه فه ر.
- راهواری** - ا. مص (راهقاری - rahvarî):
ری بوار.
- راهوی** - ا (راهوقی - rahuvî):
ناهه نگیکی کونی موسیقای ئیرانییه.
- راهی** - ص. ن (راهی - rahî): غولام،
به نده، نۆکه ر، خزمه تکار، ری بوار،
ریگه نشین.
- راهی کردن** - مص. م (راهی که رده ن -
rahî kerdn): ره وانه کـرـدن،
به ری کردن، ناردن.
- راه یافته** - ا. مف (راه یافته -
rah yafte): ری دۆزه ره وه، که سپک که
ری دروستی دۆزیته وه.
- رای** - ا (رای - ray): ریگه.
- رای** - ا (رای - ray): نه ندیشه، بیر،
باوه ری، بوچوون، مه زنده، شیرت، راویژ،
ته گبیر.
- رای** - ا. هند (رای - ray): راجه، پاشای
هندوستان.
- رایات** - ا. ع (رایات - rayat):
به یدخان، به یداخ، ئالا.
- رایت** - ا. ع (رایت - rayet):
ئالا، به یداخ، به یاخ، عه له م.
- رایج** - ا. فا (رایج - rayîc): ره وان، باو،
ره واجدار، به ره واج.
- رایج** - ا. فا - ع (رایج - rayih): بۆنکه ر.
- رایحه** - ا - ع (رایحه - rayihe): بۆن،
بۆنی خوش.
- راید** - ا. ف. ع (رایید - rayîd):
په یامه پین، جاسوس.
- رای دیدن** - مص. ل (رای دیدن -
ray dîden): به مه سلّه حه ت زانین، پی
باشبوون.

- رایزن** - ص. فا (رایه زهن - rayzen):
راویژکار، شیره تکار.
- رایزنی** - ا. مص (رای زهنی - rayzenî):
راویژکاری، شیره تکاری.
- رایش** - ا. فا (رایش - rayîş):
نیوانچی بهرتیل دهرو بهرتیل خۆر.
- رایض** - ا. فا. ع (رایض - rayiz):
رامکهری و لاخی بهرزه، دهسته مۆ، کهویکه ر.
- رایع** - ع (رایع - rayi'):
جوان، مایه ی سه رسامی.
- رایق** - ا. فا. ع (رایق - rayix):
ساف، زولال، مایه ی سه رسامی.
- رایکا** - ا. (رایکا - rayka):
کۆر، ماشوق.
- رایگان** - ص. مر (رایگان - rayigan):
مفت، خۆرایبی، ئه وه ی له ریگه دا بدۆزرتیه وه، بیته ده.
- رایلیست** - ص. مر (رایلیست - rîyalist):
واقیع بین، ریالیست، هه قانی، که توارخواز.
- رایلیسم** - ا. مر. فر (رایلیسم - rialîsm):
واقیعی بینی، حه قیقته عه ودالی، که توارخوازی.
- راس** - ا. ع (راس - ras):
سه ره، بۆ ژماره ش به کار دی: ده سه ره مه ر، سه ره ره، گه وه ی قه وم.
- رؤسا** - ا. (رؤه سا - ruesa):
سه رانی دایه ره کان.
- رؤساء** - ا. (رؤه ساء - ruesa'):
سه رانی.
- رافت** - ا. مص (ره ئفه ت - re'fet):
به زه بی، میه ره بانی، دل سوژی.
- رئوس** - ا. ع (رئوس - ru'ûs):
سه رانی، سه ری بابه تان.
- رئوف** - ص. ع (ره ئوف - re'ûf):
میه ره بان، دل سوژ، به به زه بی.
- رئی** - ا. (ره ئی - re'î):
بۆچوون، باوه ر، شیره ت، راویژ، ته گبیر.
- رؤیا** - ا. ع (رؤیا - ru'ya):
خه ون.
- رؤیت** - مص. م. ع (رؤیته ت - ru'yet):
بینین. (ا. مص) دیدار، دید، (ا): روو، چاره.
- رئیس** - ص. ع (ره ئیس - re'îs):
سه ره ژۆک، پی شه وا.
- رب** - ا. ع (ره بب - rebb):
خوا، خاوه ن، په ره ره دگار.
- رب** - ا. ع (روبب - rubb):
خۆشاوی میوه، ئاوی میوه: (تری، هه نارو، ..)، شیله، خۆشاو، دۆشاو.
- ریا** - ا. ع (ریبا - riba):
سه وود، ریبا، سه و، قازانچی پاره ی به قه رز.
- ریا** - ا. فا (روبا - ruba):
راکیش، موگناتیس.
- ریاب** - ا. ع (ره باب - rebab):
هه وه ر، سه پی.
- ریاب** - ا. ع (ره باب - rebab):
ره بابه.
- ریاح** - ا. ع (ره باه - rebah):
شه راو.
- ریاح** - ا. ع (ره باه - rebah):
سه وود، قازانجان.
- ریاخوار** - ص. فا (ریباخار - riba xar):
سه ووخۆر، ریباخۆر.
- ریاخواری** - ا. مص (ریباخاری - ribaxarî):
سه ووخۆری..
- ریاخور** - ص. فا (ریباخور - ribaxur):
سه ووخۆر، ریباخۆر.

- ریا خوردن** - مص. ل (ریبا خوردن) -
riba xurden: ریا خوردن، سوو خوردن.
ریاط - ا.ع (ریبسات - ribaṭ):
کاروانس‌ه‌را، نه‌وه‌ی دوو شت یان زی‌اتر
پیتکه‌وه ببه‌ستی.
ریاع - ا.ع (ره‌باء - rebaʿ): **حال**،
ته‌ریقه، ره‌وش.
ریاع - ص.ع (ره‌باء - rebaʿ): نه‌وه‌ی
ددانی بره‌ری که‌وتبی (بو‌حه‌یوان)؟!..
ریاع - ا.ع (ریب‌باء - ribaʿ): به‌هار.
ریاع - ا.ع (رو‌باء - rubaʿ): چوارچوار،
جه‌هار له یاری تا‌وله‌دا.
ریاعی - ص.ن (ره‌بائی - rebaʿî):
حه‌یوانی که‌ ددانی بره‌ری که‌وتبی.
ریاعی - ص.ن (رو‌بائی - rubaʿî): ه‌هر
شتیک له چوار به‌ش پیتکه‌اتبی، چوارینه،
که بریتبیه له چوار نی‌وه دپرو نی‌وه دپری
یه‌که‌م و دووهم و چوارهم یه‌ک قافییه‌یان
ه‌ه‌یه‌و له‌سه‌ر کیشی (لاحه‌وله وه‌لا قوه‌ته
ئیلا بیلا‌ه)، جیا‌وازی له‌گه‌ل دوو به‌یتیدا
نه‌مه‌یه که‌ دوو به‌یتی له‌سه‌ر کیشیکی
دیکه‌یه.
ریاعیات - ا.ع (رو‌بائیات -
rubaʿiyat): چوار ددانی بره‌ری
که‌وتبی، چوارینه.
ریان - ا.ع (ره‌بان - reban): ره‌وان، له
حالی رو‌بیندا.
ریانی - ص.ن (ره‌ببانی - rebbanî):
پیاوی خوا، خواناس.
ریانی‌دن - مص. م (رو‌بانیده‌ن -
rubanîden): رفاندن.
ریایب - ا.ع (ره‌بایب - rebayîb): دایه‌ن،
زپکیز.
- ریایش** - ا.مص (روبایش - rubayîş):
رفاندن.
ریایندگی - ا.مص (روبایه‌نده‌گی -
rubayendegî): کرده‌ی رفاندن.
ریاینده - ا.فا (روباینده - rubayînde):
رفینهر، رفینهر.
ریاییده - ا.مص (روباییده - rubyîde):
رفینراو.
ریح - ا.ع (ریبه - ribh): قازانج، سوود.
ریض - ا.ع (ره‌بز - rebz): په‌چه‌ی مه‌ر،
قه‌لا، بورج، ده‌وروبه‌ری شار، ریخ‌وله.
ریط - مص. م (ره‌بت - rebt): به‌ستنه‌وه.
ریط - ا.ع (رو‌بوت - rubut):
کاروانس‌ه‌رایان، په‌یوه‌ندیان.
ریط داشتن - مص (ره‌بت داش‌ت‌ه‌ن -
rebt daşten): په‌یوه‌ندی ه‌هبون.
ریع - ا.ع (ره‌بع - rebʿ): سه‌را، مال،
گه‌رک، ناوچه، شو‌تن، ه‌ه‌وار.
ریع - ا.ع (ریبع - ribʿ): سی‌به‌رؤ.
ریع - ا.ع (رو‌بع - rubʿ): چواریه‌ک.
ریقه - ا.ع (رییغه - ribxe): نه‌لقه‌ی
په‌ت، په‌ت، په‌تی گرت‌دراو.
ربن - ا.ع (ره‌ببه‌ن - rebben): مو‌فتی
یه‌هودان.
ربو - ا.ع (ره‌بث - rebv): گرد، به‌رزی.
ربو - ا.ع (ره‌بث - rebv):
ته‌نگه‌نه‌فه‌سی، ره‌بو، ه‌ه‌ناسه‌سواری.
ربوبت - ا.مص (روبوبه‌ت - rubûbet):
خو‌دایی، خوایه‌تی.
ربویی - ص.ن (ره‌بویی - rebûbî):
خو‌دایی، ئیلا‌هی، ره‌بانی، خوایی.
ربوبیت - مص. جع (روبویی‌ه‌ت -

جگه له چاپ، برین و سهفته کردنی
کاغه زیش به شیوهی ئوتوماتیکی نه انجام
بدات.

رتب - ا.ع (روتب - ruteb): پله، پایه.
رتبه - ا.ع (روتبه - rutbe): پله و پایه.
رتق - مص. م (رهتخ - retx): دورینه وه،
پینه کردن.

رتقا - ص. ع (رهتغا - retxa): ئافرهتی
که کونی قوزی گیرایی و جیماعی له گه ل
نه کری.

رتقا - ص. ع (رهتغاء - retxa'): ئافرهتی
قوزگیراو.

رتم - ا.ع (رتهتم - retem): جووره
رووه کیکه.

رتوش - ا.فر (روتوش - rutûş): رتوش،
دهستکار بیکردنی وینه به مه به سستی
جوانکردنی.

رته - ا.ع (رته - rete): بوندقی هندی
رتیل - ا.ع (روتهیل - ruteyl): روتهیل،
جووره شه ره به که له مله ده چی.

رتیلا - ا.ع (روتهیلا - ruteyla): روتهیل،
کوسپرکه.

رت - ص. ع (رهس - res): کۆن، داپزاو،
شر، سیپال.

رئا - مص. ل. ع (رهسا - resa): شیوهن
گیران.

رئا - مص. ل. ع (رهسaa - resa'): شیوهن،
شیوهن، سهردۆلکه دادان و شیوهن، شیوهن
گیران و ستایشی مردوو، شیننامه.

رئا - ص. ع (رهساس - resas): کۆن،
شر.

رئا - ا. مص (رهساسهت - resaset):
کۆنی، شری.

(rubûbiyet): پهروهردگاری، خویه تی.
ربوخته - ا.ع (رهبوخته - rebûxe): خووشی،
له زهت، له زهتی گان.

ربودن - مص. م (روبودن - rubûden):
رفاندن، دزین، تالان کردن.

ربوده - ا.ع (مف (روبوده - rubûde):
رفینراو، به تالانراو، دزراو.

ربوشه - ا.ع (روبوشه - rubûşe): رووپوش،
سهه پووشی ژنان، پیچیه.

ربون - ا.ع (ربون - rebûn): بیعانه،
عه ره بون، کریتی پیشوه خته.

ربوه - ا.ع (ره بهه - rebve): که له ک،
به رزی، گردۆلکه.

ربی - ص. ن. (ره به قی - rebevî):
ریباخوری.

ربه - ا.ع (ره بهه - rebbe): خواوه ند،
بتی له شیوهی ئافرهت دروستکراو.

ربیئه - ص. ا. (ره بیئه - rebî'e): ره پایه،
دیده وان.

ریب - ا.ع (ره بیب - rebîb): زرکۆر،
ئیوه تکرار.

ریبه - ا.ع (ره بیبه - rebîbe): زرکچ،
دایه ن.

ریع - ا.ع (ره بیع - rebî'): به هار،
وه رزی بوهار.

رپرتوار - ا.فر (رپیرتوار - ripirtwar):
پیرست، دهفته ریک که به پی پی پیتی هیجا
دابه ش کرابی و بۆقه بیدکردنی ناو و شتی
دی به کار بی.

رت - ص (روت - rut): روت، عوریان،
به تال، خالی.

رتاتیو - ا.فر (روتاتیف - rutatîv):
مه کینه ی چاپ، مه کینه ی چاپی خیرا که

- رج** - ا (رهج - rec): ریز، سهف، تهناف.
رجا - مص ل (رهجا - reca): تکا کردن،
 نومیده واربوون.
رجا - مص ل (رهجاء - reca'): چاوه نۆرپوون، به ته ما بوون.
رجاء - ا (رهجاء - reca'): ناوچه،
 دهقه ر.
رجاحت - مص. ع (رهجاهت -
 recahet): نه فزه لیبیه ت.
رجاف - ا. ع (رهجاف - recaf): دهنگی
 دههۆل.
رجال - ا. ع (ریجال - rical): پیوان.
رجالات - ا. ع (رهجالات - racalat):
 پیوان.
رجاله - ا. ع (رهججاله - reccale):
 پیاده، سپله، خویری.
رجب - ا. ع (رهجهب - receb): مانگی
 رهجهب.
رجحان - مص. ع (روجهان - ruchan):
 نه فزه لیبیه ت.
رجحان یافتن - مص. ل (روجهان یافتهن -
 ruchan yaften): تهنه وق په یداکردن.
رجز - ا. ع (رهجهز - recez): رهجهز،
 شیعیریکه له کاتی جه نگدا بو شانازی و
 خو هه لکییشان ده خوینی، یه کیکه له
 به حره کانی شیعیری عه ره بی که به
 دو باره کردنه وهی (مستفعلن) سی یان
 چوارجار دروست ده بی.
رجز - ا. مص (ریجز - ricz): گلاوی،
 پیسی، بتیه رستی.
رجزخواندن - مص (رهجهز خواندن -
 recez xanden): خویندنی شیعیر له
 کاتی جه نگدا بو خو هه لکییشان.
- رجز خوان** - ص. فا (رهجهز خان -
 recez xan): رهجهز خوین.
رجز خوانی - ا. مص (رهجهز خوانی -
 recez xanî): رهجهز خوینی، خو
 هه لکییشان.
رجس - ا. ع (ریجس - rics): گلاو،
 گوناح، کفر، هه ر کاریک که پیس و
 ناشیرین بی.
رجع - مص. ل. ع (رهجع - rec'):
 گه رانه وه.
رجعت - مص ل (رهجئهت - rec'et):
 گه رانه وه، هاتنه وه، گه رانه وهی پیاو بو لای
 ژنی ته لاقدراو، رابوون.
رجعت کردن - مص. ل (رهجئهت که ردهن -
 rec'et kerden): گه رانه وه، هاتنه وه.
رجفک - ا (رهجفکه - recxek):
 قرقینه، قرب.
رجک - ا (رهجهک - recek): قرب،
 قرقینه.
رجل - ا. ع (رهجول - recul): پیاو.
رجل - ا. ع (ریجل - ricl): پی، پا.
رجله - ا. ع (ریجله - ricle): جو ره
 رووه کیکه.
رجم - مص. م. ع (رهجم - recm):
 به ردباران کردن، جنیودان، ده رکردن،
 گومان کردن، نه فرهت کردن.
رجندگی - ا. مص (رهجهنده گی -
 recendegî): رهنگ کردن.
رجنده - ا. فا (رهجهنده - recende):
 رهنگه ر.
رجوع - مص ل. ع (روجوء - rucû'):
 گه رانه وه، هاتنه وه.
رجوع کردن - مص ل (روجوء که ردهن -

رحل - مص. ل. ع. (رههل - rehl): کۆچ کردن، سهفه رکردن.

رحلت - مص. ل. ع. (ریهلهت - rihlet): کۆچ کردن، سهفه رکردن.

رحلت کردن - مص. ل. ع. (ریهلهت که ردهن - rihlet kerden): کۆچ کردن.

رحم - مص. ل. ع. (رههم - rehm): دلسۆزی کردن، میهره بانی کردن، به خشین، عه فوکردن، میهره بانی، دلسۆزی، بهزه بی.

رحم - ا. ع. (رههیم - rehim): رهحمی ئافرهت، مندالدان، په یوه نندی خزمایه تی.

رحمات - مص. ا. (رهه مات - rehemat): بهزه بی هاتنه وه، رهحم پی کردن، به خشین.

رحمانی - ص. ن. (رههمانی - rehmani): خوابی، ره بانی.

رحم آوردن - مص. ل. (رههم ئاقسه ردهن - rehm averden): میهره بانی کردن، دلسۆزی کردن.

رحم بند - ا. م. (رههیم بهند - rehim bend): رهحم بهند، پشتینیکی تاییه تیبیه که رهحمی داکه وتووی ئافرهتی پییده به ستری.

رحمت - مص. ل. (رههمهت - rehmet): عه فوکردن، به خشین، دلسۆزی کردن.

رحمت آمدن - (رههمهت ئامه دهن - rehmet ameden): رهحمهت هاتن، باران بارین.

رحوی - ص. ن. ع. (رههقی - rehevî): دهستار ئاسایی، بزاقی بازنه بی، ئاش ئاسا.

رحی - ا. ع. (رها - reha): دهستار، ئاش.

رحیب - ص. ع. (رههیب - rehîb): بهرین، کراوه.

rucû' kerden: گه رانه وه، هاتنه وه، گه رانه وهی پیاو بۆ لای ژنی ته لاقدر او ی.

رجولت - ا. مص. (روجولهت - rucûlet): پیاو هتی.

رجه - ا. (رهجه - rece): ته ناف.

رجیدن - مص. م. (رهجیدهن - recîden): رهنگ کردن.

رجیم - ص. ع. (رهجیم - recîm): رهجمکراو، بهردبارانکراو، ده رکراو، ترۆکراو، مه لعون، نه فره تکراو.

رچک - ا. (رهچهک - reçek): قرقینه، قرپ.

رحائی - ا. ع. (رههائی - reha'î): دهستار ئاسایی.

رحاب - ا. ع. (ریهاب - rihab): پانتایی، دهشتی سهوزه زاری بهرین.

رحال - ص. ع. (رههال - rehhal): گه ریپده، گه رۆل، گه رۆک.

رحال - ا. (ریهال - rihal): باران، شوینی داگرتنی بار، بارئه ناز، کاروانسه را.

رحاله - ص. ع. (رههاله - reh hale): گه ریپده، که سی که زۆر سهفه ریکا.

رحب - ص. ع. (رههب - reh b): بهرین، پان، کراوه، پان و پۆر.

رحبات - ا. ع. (رههبات - rehbat): مهیدان، ههوشی مال، ناوهندی سهرا، دهشتی بهرینی سهوزه لان.

رحبه - ا. ع. (رههبه - rehbe): مهیدان، ههوشی مال، ناوهندی سهرا، دهشتی بهرینی سهوزه لان.

رحل - ا. ع. (رههل - rehl): بار، مه نزل، ماوا، کورتانی و شتر، مانه وه له شوینی، ههوارخستن.

- رحیق** - ص. ع (رهیخ - rehix): خالیسه، نایاب، بی غه لوغەش، مهی خالیس، شه رابی بی غەش، بادهی نایاب، ناوی گول، هه لاله.
- رحیل** - مص. ع (رهیل - rehîl): کۆچ کردن، کۆچ.
- رحیم** - ص. ع (رههیم - rehîm): میهره بان، دلۆقان، به خشنده.
- رخ** (رهخ - rex): کون، درز، شوخت.
- رخ** (روخ - rux): روو، روومەت، کولمه، روخسار، لا، ههوساری ئەسپ.
- رخ** (روخ - rux): زهلی ههسیر دروستکردن.
- رخ** (روخ - rux): جههنگاوهر، پاله وان.
- رخ** (روخ - rux): بورج، قه لا، قه لای یاری شه ترهنج.
- رخ** (روخ - rux): بالندهیه کی خه یالیهیه وه کو سیمورغ و عه نقا، ئەم بالندهیه له ههزارو بهک شه وه دا ناوی هاتوووه.
- رخا** - ا. مص (رهخا - rexa): خوشگوزهرانی.
- رخا** - ا. مص (روخا - ruxa): خوشگوزهرانی.
- رخاء** - ا. مص (رهخاء - rexa'): خوشگوزهرانی.
- رخاء** - ا. مص (روخاء - ruxa'): خوشگوزهرانی، خوشگوزهرانی و دهوله مهندی و فراوانی نیعمەت و بژیوی.
- رخاء** (روخاء - ruxa'): نهرمه با.
- رخام** - ا. ع (روخام - ruxam): بهردی مه پمه پ.
- رخاوت** - مص. ل (رهخاوت - rexavet): خاوبوونه وه، سست بوون، نهرمی، ئاسانی.
- رخبین** (ارهخبین - rexbîn): کهشک، خهسته.
- رخبینه** (اروخبینه - ruxbîne): سه مغی سنۆیه ر.
- رخت** (ارهخت - rext): جلویه رگ، که لویه لی ناو مال، کالا، شتومه ک، باروبنه.
- رخت بریستان** - مص. ل (ارهخت بهر بهستهن - rext ber besten): بارگی سه فهر بهستن، ئاماده سازی سه فهر، مردن.
- رخت بستن** - مص. ل (ارهخت بهستهن - rext besten): کۆکردنه وه وه بهستنی پیتداویستی سه فهر، سه فهرکردن، خۆئاماده کردن بۆ سه فهر.
- رخت پخت** - ا. مر (ارهخت پهخت - rext pext): پۆشاک، جلویه رگ، که لویه ل.
- رخت خواب** - ا. مر (ارهخت خاب - rext xab): جیگه، نوین، که لویه لی نووستن، تهخته خه و.
- رخت شو** - ص. فا (ارهخت شو - rextşû): جل شور.
- رخت شوپخانه** - ا. مر (ارهخت شوی خانه - rext şuy xane): جلشورک، شوینی جلشتن.
- رخت شویی** - ا. مص (ارهخت شویی - rext şuyî): جلشوری، جلشورک، ئوتوخانه.
- رخت کن** - ا. مر (ارهخت کهن - rext ken): شوینی جل داکه نندن و

- به‌داره‌وکردنی.
رخت و پخت - ا.مر (رهخت و پهخت -
 rext û pext): که‌لوپهل، جلوپه‌رگ،
 پو‌شاک، لیباس.
رخج - ا (روخج - ruxc): ته‌پلئی سهر،
 ته‌وقه‌سهر.
رخسار - ا.مر (روخسار - ruxsar):
 روو، چاره، روخسار.
رخساره - ا.مر (روخساره - ruxsare):
 سیما، روو، چاره.
رخش - ا (رهخش - rexş): رووناکی،
 تیشک، تیپوژ، تریفه‌ی مانگ، تیشکی
 روژ، هه‌وره تیشقه، بلاچه، په‌لکه زیرینه.
رخش - ا (رهخش - rexş): ره‌نگی سورو
 سپی تیکه‌لاو.
رخش - ا (رهخش - rexş): ئه‌سپ،
 ئه‌سپی ره‌سهن.
رخشا - ص. فا (رهخشا - rexşa):
 دره‌خشان، تابان، دره‌وشاوه.
رخشان - ص. فا (رهخشان - rexşan):
 دره‌وشاوه، دره‌خشان، تابان، پرشنگذار.
رخشندگی - ا.مص (رهخشه‌نده‌گی -
 rexşendegî): رو‌شنی، رووناکی.
رخشنده - ا.فا (رهخشه‌نده -
 rexşende): دره‌وشاوه، تابان.
رخشیدن - مص. ل (رهخشیده‌ن -
 rexşîden): پرشنگذار، دره‌وشانه‌وه.
رخص - ص.ع (رهخس - rexs): نه‌رم و
 ناسک.
رخص - مص. ل (روخس - ruxs):
 هه‌رزان بوون، هه‌رزانی.
رخت - مص.م (روخسه‌ت - ruxset):
 ئیزندان، مؤلّه‌تدان.
- رخت دادن** - مص.م (روخسه‌ت داده‌ن -
 ruxset daden): مؤلّه‌ت دان،
 ئیزندان.
رخت یافتن - مص.ل (روخسه‌ت یافته‌ن -
 ruxset yaften): روخسه‌ت وه‌رگرتن،
 مؤلّه‌ت وه‌رگرتن، ئیزن وه‌رگرتن.
رخ فروز - ص.فا (روخ فروروز -
 rux furûz): ئه‌وه‌ی رووی خووی
 بنوئینی.
رخ گردانیدن - مص.ل (روخ گه‌ردانیده‌ن -
 rux گردانیدن): روو وه‌رگرتن.
رخمه - ا.ع (ره‌خمه - rexme): سه‌رگه‌ر،
 سیسارکه که‌چه‌له.
رخنه - ا (ره‌خنه - rexne):
 کون، درز، شه‌ق، ده‌رکه‌ی بچووک،
 گه‌نده‌لی.
رخنه - ا (روخنه - ruxne): کاغه‌ز.
رخنه‌جو - ص.فا (ره‌خنه‌جو -
 rexne cû): گه‌نده‌لکار، که‌سپیک که
 درزی دروست بکات.
رخنه افکندن - مص.ل (ره‌خنه
 ئه‌فکه‌نده‌ن - rexne efkenden):
 گه‌نده‌لی کردن.
رخو - ص.ع (ره‌خف - rexv): خاو،
 سست.
رخوت - ا.مص.ع (ره‌خفته‌ت - rexvet):
 سستی، خاوی.
رخیدن - مص.ل (ره‌خیده‌ن - rexîden):
 هانکه هانک له‌به‌ر باری گران.
رخیس - ص.ع (ره‌خیس - rexîs):
 هه‌رزان، که‌م به‌ها.
رخیم - ص.ع (ره‌خیم - rexîm): ناوازی
 نه‌رم، نه‌رمه‌ ناواز.

دهرکردن، دهرنه چوون له تاقیکردنه وه دا.
ردم - مص م - ع (ردهم - redm):
 کونبرکردن، پرکردنه وه، پینه کردن.
ردن - ا.ع (رودن - rudn): بنقـوْل و تیریتژ.
ردنگت - ا.فر (ریدهنگوت - ridengut):
 جوړه پالتویه کی پیاوانه یه.
رده - ا (ردهه - rede): ریز.
رده - مص ل - ع (ردهه - redde):
 له دین هه لگه رانه وه، له دین وه رگه ران.
رده بندی - ا.مص (رده به ندی - bendî red):
 چینبه ندی، ریزبه ندی، خانه به ندی.
ردی - مص ل.ع (ردها - reda):
 له ناوچون، مه رگ.
ردی - ص.ع (ردهی - redî): ماندوو،
 له ناوچوو.
ردی - ا (ریدی - ridî): کهوا، عهبا،
 جبه، بالا پوښ.
ردیف - ص.ع (ردهیف - redîf): ردهیف،
 ریز، که سیتیک که له پشت که سیتیک تره وه
 سواری و لآخ بی.
رذائل - ا.ع (ره زائیل - reza'il):
 خویرایه تی، توژی، ناکهس، ناجسن.
رذالت - ا.مص (ره زالهت - rezalet):
 خویریتتی، ناکهسی، نامه ردی، سووکی.
رذایل - ا (ره زایل - rezayîl):
 به دره وشتی، به دی، خویریتتی، نامه ردی.
رذل - ص.ع (ره زل - rezl): ناکهس،
 ناجسن، خویری، سووک.
رذیل - ص.ع (ره زیل - rezîl): خویری،
 ناکهس، نامه رد، سووک.
رز - ا (ره ز - rez): رهز، باغی تری،

رد - ص.ا (ره د - red): پیشه وای ثایینی
 زه رده شتی، گه وره، سه روه، قاره مان،
 دلیر، دلاوه ر.
رد - مص م.ع (ردد - redd):
 ره تکرده وه، به ریه رچدانه وه.
ردا - ا.ع (ریدا - rida): جبه، عهبا،
 بالا پوښ.
رداء - ا.ع (ریداء - rida'): جبه، عهبا،
 بالا پوښ.
ردائت - مص ل.ع (ره دائت - reda't):
 گه نده ل بوون، خرابوون، خراپی.
رداس - ص.ع (ره داس - reddas):
 پیاوی به ردهاویتژ.
ردخور - ص.فا (ره دخور - redxûr):
 بنجیر.
ردزدن - مص م. (ره دزده دن - redzeden):
 شوین پی هه لگرتن، نیشانبرده شوینی.
ردشدن - مص ل. (ره ددشودن - redşuden):
 ره تبوون، تیپه رپوون، دهرنه چوون له تاقیکردنه وه دا.
ردع - مص م. (ره دء - red'):
 به ره ه لستکردن، مهنع کردن.
ردف - مص م.ع (ره دف - redf): شوین
 که و تن، سواریوونی و لآخ له پشتی
 که سیتیکه وه.
ردف - ص.ع (ریدف - ridf): په پیره و،
 پاشکو، که سیتیک له پشتی که سیتیک تره وه
 سواری و لآخ بی.
ردگردن - مص م. (ره دکـه رده دن - redkerden):
 ره تکردنی که سیتیک له شوینیکه وه، تی په راندن، ره تکردن،
 نارده وه، به ریه رچدانه وه، ره تکردنه وه،

رزق - ا.ع (ریزغ - rızx): رزق، رۆزی، قووتی رۆژانه.

رزک - ا.ع (رهزهک - rezek): جـــــوره رووه کیکه.

رزم - ا.ع (رهزم - rezm): جهنگ، شهپر، نه بهرد.

رزم آرا - ص.فا (رهزم ئارا - rezmara): قارهمانی کارامه‌ی شهپر، فه‌مانده‌یه‌ک که سه‌ریه‌شتی شهپر بکات.

رزم آراستن - مص.ل (رهزم ئاراستهن - rezm arasten): ســـــازدانی پیتداویستیه‌کانی شهپر.

رزم آرایسی - ا.مص (رهزم ئارایسی - rez arayî): کـــــرده‌ی ســـــازدانی پیتداویستیه‌کانی جهنگ.

رزم آزما - ص.فا (رهزم ئازما - rezm azma): جهنگ دیده، شاره‌زا له هونه‌ری شه‌پر دا.

رزم آزمودن - مص.ل (رهزم ئازمودهن - rezm azmuden): جهنگ کردن، شه‌پر کردن.

رزم آزموده - ص.مص (رهزم ئازموده - rezm azmude): شاره‌زا له جهنگدا.

رزم آور - ص.فا (رهزم ئااوه‌ر - rezm aver): جهنگاوه‌ر.

رزم آوری - ا.مص (رهزم ئااوه‌ری - rezm averî): جهنگاوه‌ری

رزم توز - ص.فا (رهزم توز - rezm tûz): جهنگاوه‌ر، شه‌پر که‌ر.

رزم تیزی - ا.مص (رهزم تیزی - rezm tûzî): جهنگاوه‌ری.

بنه‌تری.

رز - ا.ع (رهز - rez): رازیـــــانـــــه.

رز - ا.فا (رهز - rez): ئاوه‌ئناوی بکه‌ر دروستده‌کات وه‌کو: رنگرز = رهنگ‌که‌ر، خمچی.

رز - (رهز - rez): ژه‌هری کـــــوشنده.

رز - ا.ع (روز - ruz): بـــــرنج.

رز - ا.فر (روز - ruz): گولتی محه‌مه‌دی، گوله‌باخ، گولاسۆر، گولتی گولاو.

رزاز - ص.ع (رهزاز - rezzaz): بـــــرنج کوت، برنج فرۆش.

رزازی - ا.مص (رهزاززی - rezzazî): برنج کوتی، برنج فرۆشی، دوکانی برنج فرۆشتن.

رزاق - ص.ع (رهزازغ - rezzax): رۆزبده‌ر.

رزانت - مص.ل.ع (رهزانهت - rezanet): به‌ویقاربوون، سه‌نگین بوون، سه‌نگینی، ویقارو هیتینی.

رزایا - ا.ع (رهزایا - rezaya): پیشه‌هاتی ناخۆش، رووداوی ناخۆش، مسیبه‌تی گه‌وره.

رزء - ا.ع (روزء - ruz'): پیشه‌هاتی خراو، مسیبه‌تی گه‌وره.

رزبان - ص.مص (رهزبان - rezban): رهزه‌وان، رهزقان، رهزوان.

رزبر - ص.ا (رهزبور - rezbur): رهزپر، ئامپرتیکه‌ بۆ بپینی رهز.

رزبن - ا.مص (رهزبون - rezbun): بنه‌تری.

رزد - د.ع (رهزد - rezd): زۆر خـــــۆر، چاوچنۆک، رژد.

رزداق - ا.ع (روزداغ - ruzdax): گوند، دئی.

- رزمجو** - ص.فا (رهزم جو - rezm cû):
جهنگاوهر.
- رزمجویی** - ا.مص (رهزم جویی - rezm cûyî):
جهنگاوهری.
- رزمخواه** - ص.فا (رهزمخواه - rezmxah):
جهنگاوهر، میرخاز، مهیدانخواز.
- رزمخواهی** - ا.مص (رهزمخواهی - rezmxahî):
میرخازی، جهنگاوهری، مهیدانخوازی.
- رزمدار** - ص.فا (رهزمدار - rezmdar):
جهنگاوهر.
- رزم دیده** - ص.مص (رهزم دیده - rezmdîde):
کارامه له شهردا، جهنگ دیده.
- رزم زن** - ص.فا (رهزم زن - ezm zen):
جهنگاوهر.
- رزمساز** - ص.فا (رهزم ساز - rezmsaz):
تامادهکاری پیداوستییهکانی شهر.
- رزمسازی** - ا.مص (رهزم سازی - rezmsazî):
تاماده سازی بو شهر.
- رزمسوز** - ص.فا (رهزم سوز - rezmsûz):
دژمن سوتین، قپرکه ری دژمن.
- رزمکار** - ص.فا (رهزمکار - rezmkar):
جهنگاوهر، شهرکه.
- رزمگاه** - ا.مر (رهزم گاه - rezmgah):
شهرکه، مهیدانی شهر.
- رزمناو** - ا.مر (رهزم ناو - rezmnav):
کهشتی جهنگی.
- رزمه** - ا.ع (ریزمه - rizme):
جلوبه رگان، باره قوماش.
- رزمی** - ص.ن (رهزمی - rezmî):
حهربی، جهنگی.
- رزم یوز** - ص.فا (رهزم یوز - rezmyûz):
جهنگاوهر.
- رزم یوش** - ص.فا (رهزم یوش - rezmyûş):
جهنگاوهر.
- رزنناس** - ا.فر (ریزون نانس - rizunnans):
شه پۆلی دهنگ.
- رزنده** - ا.فا (رهزنده - rezende):
رهنگچی، رهنگریژ.
- رزوان** - ص.مر (رهزقان - rezvan):
رهزهوان، باخهوانی رهز.
- رزه** - ا.ع (رهزه - reze):
ریشه، قفل و نهلقه پریژ.
- رزی** - ا.مص (رهزی - rezî):
رهنگ کردن.
- رزیئه** - ا.ع (رهزیئه - rezî'e):
گهوره، پیشهاتی خراپ و ناخوش.
- رزیدن** - مص.م (رهزیده - rezîden):
رهنگ کردن، رهنگاندن.
- رزیستانس** - ا.فر (ریزیستانس - rizîstans):
مقاومهت، پایه داری، بهرگری.
- رزین** - ص.ع (رهزین - rezîn):
قورس، بهویقار.
- ریزین** - ا.فر (ریزین - rizîn):
که تیره.
- رزیه** - ا.ع (رهزیه - rezîye):
پیشهاتی ناخوش، مسیبه تی گهوره.
- رژد** - ص (رهژد - rejđ):
چاوچنوک.
- رژنراسیون** - ا.فر (ریژنراسیون - reznrasîon):

- resanden**: گه یاندن.
- رسانه** - ا(رهسانه - resane): که نالین راگه یاندن وهک: رادیو، تله فزیو، رۆژنامه.
- رسانه** - ا(رهسانه - resane): نه فسوس، خه م، خه فته.
- رستپیراتور** - ا.فر(رستپیراتور - rispîratûr): نه فاخته.
- رستاخیز** - ا.مص(رهستاخیز - restaxîz): رابوون، راپه پینی گشتی، په سالان.
- رستاد** - ا(رهستاد - restad): مووچه، بهش.
- رستار** - ص(رهستار - restar): رزگار، نازاد، رهها، ئاسووده، رزگار بوو.
- رستاق** - ا.ع(رستاق - rustax): گوند، دئ.
- رستاک** - ا(رهستاک - restak): لقی تازه، خه لئف.
- رستخیز** - ا.مص(رهسته خیز - restexîz): رابوون، راپه پینی گشتی، رۆژی حه شر، په سالان.
- رستگار** - ص(رهستگار - restgar): رزگار، نازاد.
- رستم** - ا(روسته م - rustem): بالا بهرز، که تده و زه لام، به هه بکه ل، گه وره ترین پالنه وانی حیکاته کانی ئیرانه.
- رستن** - مص.ل(رهسته ن - resten): رزگار بوون، نه جات بوون، خه له سین.
- رستن** - مص.ل(روسته ن - rusten): رووان، سه وزبوون، چه که ره کردن.
- رستوران** - ا.فر(رستوران - ristûran): رستوران، خواردنگه.
- rijînrasyun**: تازه بوونه وه، ریفۆرم، چاک بوونه وه، بووژانه وه.
- رژه** - ا(رهژه - reje): ریز، ره تبوونی ریزی سه ریازان به بهرده م پاشادا، یان به بهرده م میریک یان فرماندهیه کی گه وره ی سوپادا، نمایشی سوپایی.
- رژیسور** - ا.فر(رژیسور - rijîsûr): ده ره هینه ری شانۆیی.
- رژیم** - ا.فر(رژیم - rijîm): شیوازی سیاست، رژیم، ریجیم، پاریز.
- رژیمان** - ا.فر(رژیمان - rijîman): گروپ، به تالیوون.
- رس** - ا(روس - rus): گلّه سوور، گلّه نجان، گلّه جان.
- رس** - ص(روس - rus): زۆرخوور، چاوچنۆک له خواردندا.
- رس** - ا.ع(رهسس - ress): کۆنه پیر، کانزا.
- رس** - مص.ع(رهسس - ress): بیره لکه نندن، له خاک نان، شارنده وهی مردوو.
- رسا** - ص.فا(رهسا - resa): کارزانی، بهرز، زۆر، تیئفام.
- رسائل** - ا.ع(رهسائل - resa'il): نامه، نووسراو، کتیب، نامیلکه، په پیام.
- رساتیق** - ا.ع(رهساتیق - resatîx): گوندان، محال.
- رساله** - مص.ع(رساله ت - risalet): په پیام بردن، په پیامبه ری.
- رساله** - ا.ع(رساله - risale): نامه، کتیب، نامیلکه، په پیام.
- رسام** - ص.ع(رهسسام - ressam): وینه کیش، نه قاش، په بکه رساز.
- رساندن** - مص.م(رهساندن -

- رسته** - ا. (رهسته - reste): ریز، بازار، ریزه دوکان، هاوپیشه و کاران، تا قم و دهستهای هاوکارو هاو پیشه.
- رسته‌م** - ا. (روسته‌هم - rustehm): که‌تهو زه‌لام، بالابه‌رز، به‌هی‌ز، ناوی گه‌وره‌ترین پال‌هوانی حیکایه‌تانی ئیرانه (رؤسته‌م).
- رستی** - ا. مص (روستی - rustî): ئاسووده‌یی، دلیری، رزق و رۆزی، به‌ش.
- رسخ** - ا. ع. (ره‌سخ - resx): دۆنای دۆن، گوتیزانه‌وه‌ی روح له‌ به‌ده‌نی مرۆقه‌وه‌ بو به‌ده‌نی رووه‌ک یان شتی بی‌ گیان.
- رسد** - ا. (ره‌سه‌د - resed): ده‌سته، جوّخه، به‌ش، سوود.
- رسداق** - ا. ع. (روسداغ - rusdax): گوند، دئ.
- رسدبان** - ا. ص. (ره‌سه‌دبان - resedban): ئه‌من.
- رسغ** - ا. ع. (روسغ - rusx): مه‌چه‌ک.
- رسل** - ا. ع. (روسول - rusul): په‌یامبه‌ران.
- رسل** - ا. ع. (ره‌سه‌ل - resel): به‌شیک له شتیک، جماعت.
- رسلا** - ا. ع. (روسه‌لاء - rusela'): په‌یامبه‌ران.
- رسم** - مص. ع. (ره‌سم - resm): نووسین، ره‌سم کردنی شیوه‌یه‌ک یان خه‌تیک له‌سه‌ر کاغز.
- رسم** - ا. ع. (ره‌سم - resm): داب و نه‌ریت، نیشانه، وینه، نووسین.
- رسمان** - ا. (ریسمان - risman): ته‌ناف، په‌ت، کندر.
- رسن** - ا. ع. (ره‌سه‌ن - resen): ته‌ناف، به‌ن، په‌ت، کندر، هه‌وسار، رست.
- رسن باز** - ص. فا. (ره‌سه‌ن باز - resen baz): په‌ت باز.
- رسوا** - ص. (روسفا - rusva): بی‌ ئاپرو، به‌دناو، ناو‌زپاو.
- رسوایی** - ا. مص. (روسفایی - rusvayî): شه‌رمه‌زاری، بی‌ ئاپروویی، به‌دناوی، ناو‌زپاوی.
- رسوب** - مص. ع. (روسوب - rusûb): بن نانه‌وه، که‌وتن.
- رسوخ** - مص. ع. (روسوخ - rusûx): قایم بوون، بن داگوتان، به‌رده‌وام بوون، ره‌گاژویی.
- رسول** - ا. ع. (ره‌سول - resûl): په‌یامبه‌ر، قاسید، په‌یک، ته‌ته‌ر، پیغه‌مبه‌ر.
- رسید** - ا. (ره‌سید - resîd): وه‌سل، پسوله.
- رسیدن** - مص. ل. (ره‌سیده‌ن - resîden): هاتن، گه‌یشتن، نزیک بوونه‌وه‌و په‌یوه‌ست بوونی شتیک به شتیکه‌وه، پیگه‌یشتن.
- رسیس** - ص. ع. (ره‌سیس - resîs): جیگیر، پیایوی زیره‌ک و ئاقل، هه‌والیک که هیشتا دروستیبه‌که‌ی نه‌سه‌لمایی.
- رسیل** - ص. ع. (ره‌سیل - resîl): نیردراو، په‌یاماه‌ر، ئاوی خوش و سازگار، هاو ئاواز، هاو ئاهه‌نگ، هاو‌په‌وت.
- رش** - ا. (ره‌ش - reş): ئه‌ندازه‌یه‌که‌ که نزیکه‌ی نیومه‌تره.
- رش** - ا. (ره‌ش - reş): ته‌په، گرد، شوینی هه‌له‌ت و په‌له‌ت.
- رش** - ا. (ره‌ش - reş): دادپه‌روه‌ر، فریشته‌ی دادپه‌روه‌ری له‌ ئاینی

- زهردهشتیدا.
- رش** - ا(رهش - reş): رهخش، نەسپەکەى روۆسته مى زال.
- رش** - مص. ع(رهشش - reşş): ئاوپرژتین، ئاوپرژتین، بارینی ورده باران.
- رش** - ا.ع(رهش - reş): ورده باران، بارانی کەم.
- رشاء** - ا.ع(ریشاء - rişa): کندر، پەت، رست، گوریس
- رشاد** - مص. ع(رهشاد - reşad): له گومرایی ده‌رچوون، بە‌پێی راستا روۆبیشتن، سەرکەوتن.
- رشاد** - ا.ع(رهشاد - reşad): تەرەتیزە، کەرەوز.
- رشادت** - ا. مص(رهشادەت - reşadet): رهشیدی، دلیری، دلاوهری، نازایەتی.
- رشاش** - ا.ع(رهشاش - reşaş): ئاویان فرمیسک یا خوین کە بتکی یان بپرژئی.
- رشاقت** - مص. ع(رهشاغەت - reşaxet): خوش قەدو بالا، بەژن و بالا بەرزو باریک.
- رشت** - ا(رهشت - reşt): رزیو، دارزاو، گەردو غویار، تەپ و تۆز، خاک و خۆل.
- رشتاک** - ا. (رهشتاک - reştak): لقی تازه، نەمام، خەلف.
- رشتان** - مص. م(ریشتنەن - rišten): رستان، رستنی خوری و لۆکەو ئەو شتانه بە تەشی.
- رشته** - ا.مف(ریشته - rişte): ریسراو.
- رشته** - ا(ریشته - rişte): داو، دەزوو، پەت.
- رشته** - ا(ریشته - rişte): هەرپشته.
- رشته** - ا(ریشته - rişte): جوړه نەخۆشپیه‌کە.
- رشته‌پرشته** - ا.م(ریشته بریشته - rişte birişte): شه‌عریه.
- رشته‌فرنگی** - ا.م(ریشته فەرەنگی - rişte ferengî): هەرپشته‌ی فەرەنگی، ماکەرۆنی.
- رشع** - مص. ع(رهشه - reşh): تکان، تکانی ئاو، چۆرانی عاره‌ق له بەدەن.
- رشع** - ا.ع(رهشه - reşh): ئاره‌قه.
- رشحه** - ا.ع(رهشهه - reşhe): تکه، دلۆیه، ئاویک له‌شتی بتکی.
- رشد** - مص. ع(روشەد - ruşd): گەشه‌کردن، چوونه سەر رینگه‌ی راست، دۆزبینه‌وه‌ی رینگه‌ی راست و دروست.
- رشد** - مص. ع(رهشەد - reşed): پایەداری له‌سەر رینگه‌ی راست.
- رشف** - مص. ع(رهشف - reşf): فرکردن، فرلێدان.
- رشف** - ا.ع(رهشف - reşf): ئەو تۆزه ئاوه‌ی له‌ بنی حەوز یان شوپینی دی دەمینی.
- رشق** - مص. ع(رهشغ - reşx): تیسرهاویشتن، شه‌ره‌تفه‌نگ و... تەماشاکردنی توندوتیژی.
- رشق** - ا.ع(ریشغ - rişx): دهنگی قەلەم له‌ کاتی نووسیندا، خشه‌ی قەلەم.
- رشک** - ا(رهشک - reşk): حەسودی، بە‌غیلی.
- رشک** - ا(ریشک - rişk): رشک، هیلکەه‌ی ئەسپێ.

- رشکن** - ص (رهشکین - reşkin):
حهسود، به غیبل.
- رشکناک** - ص (رهشکناک - reşknak):
حهسود، به غیبل.
- رشکناک** - ص (ریشکناک - rişknak):
رشکن.
- رشکین** - ص (رهشکین - reşkîn):
حهسود، به غیبل، غیره که ر.
- رشم** - مص. ع (رهشم - reşm):
نووسین، نه خشکردن، مؤرکردن.
- رشم** - ا. ع (رهشم - reşem):
جیی باران له سهر زهوی.
- رشمه** - ا (ریشمه - rişme):
رهشمه، ههوسار، رهسن، په تی باریک، رست.
- رشمیز** - ا (رهشمیز - reşmîz):
مؤریانه، مؤرانه، مؤریکه.
- رشن** - ا (رهشن - reşn):
دادوهر، دادپهروهه، فریشتهی دادپهروهه له تاینی زهدهشتیدا، ناوی رژی ههژدهیه می ههر مانگیکی هه تاویبه.
- رشن** - ا (رهشن - reşn):
گردد، تهپه، هه له ت.
- رشن** - مص. ع (رهشن - reşn):
چوونه میوانی بی بانگ کردن.
- رشن** - ا. ع (رهشن - reşen):
دهمی جویبار، یان رووبار.
- رشوه** - ا. ع (رهشقه - reşve):
بهرتیل.
- رشوه خوار** - ص. فا (رهشقه خوار - reşve xar):
بهرتیل خور.
- رشید** - ص. ع (رهشید - reşîd):
که سیتیک که ریی راستی دوزبیتته وه. دلیر، رهشید، نازاد.
- رشیق** - ص. ع (رهشیخ - reşîx):
بهژن و بالا ریک و باریک، خوش ته نام.
- رشینه** - ا (رهشینه - reşîne):
سه مغی درهخت و دار.
- رصاد** - ص. ع (رهساد - resad):
پاسه وان، شهوگر، حهس حهس.
- رصاص** - ا. ع (رهساس - resas):
قورقوشم.
- رسانت** - مص. ع (رهسانهت - resanet):
رهسانهت، بتهوی، رهسه نایه تی، مه حکه م بوون، مکومی.
- رصد** - مص. ع (رهسه د - resed):
روانین و چاودیری، له هه شارگه نشتن و چاودیری.
- رصد** - ا. ع (رهسه د - resed):
روانگه، ریگه، بوسه، کهمین، چاودیر، نیگابان، پاسه وان.
- رصف** - مص. ع (رهسف - resf):
راخستنی ته خته بهرد به ته نیشته یه که وه، ره سیفکردن، شوسته کردن، هه لچینی چینه بهرد له خانوو به ره دا.
- رصف** - ا. ع (رهسف - resef):
راخستنی بهرد، به ربه سستی تاو.
- رصيد** - ص. ع (رهسید - resîd):
چاوبینه شتیک، تانجی ئاماده بو په لاماردانی نیچیر.
- رصین** - ص. ع (رهسین - resîn):
پیای میهره بان، مکوم، قایم، جیگیر.
- رضاء** - ا. مص. ع (ریزاء - riza):
دلخوشی، خوشی و شادی.
- رضاع** - مص. ع (ریزاء - riza):
شیرخوردنی منال له مه مکی دایک، شیردانی دایک به مندال.

- رضاعت** - مص.ع (ریزائت - riza'et): شیرده خوری
- رضایت** - مص.ع (ریزایهت - rizayet): دلخوشبوون، خوشی و شادی، قایل بوون، قادی بوون.
- رضح** - ا.ع (رهزه - rezh): به خششی کهم، پاژیککی کهم له شتیک.
- رضخ** - ا.ع (رهزخ - rezx): به خششی کهم، ههوالیک بژنهونو باوهر نه کهن.
- رضع** - مص.ع (رهزهء - rez'): مژینی شیر له مه مکی دایک.
- رضفه** - ا.ع (رهزفه - rezfe): کهشکهژنو، کاسه زرانی، کهشگک.
- رضوان** - مص.ع (ریزقان - rizvan): دلخوش بوون، قایل بوون، به ههشت، دهرگاوان و پاسهوانی به ههشت، به ههشتهوان.
- رضی** - ص.ع (رهزی - rezî): پیماوی شادو دلخوش.
- رضیع** - ص.ع (رهزیء - rezî'): منالی شیرده خوره، برای شیری، له گام.
- رطب** - ص.ع (رهتب - retb): تهرو تازه، تهردهم.
- رطب** - ا.ع (روتب - ruteb): خورمای تازه، خورمای تازه گیبوو. روتاب.
- رطل** - ا.ع (رهتل - retl): پیوانهیه که بهرانبه ره ۸۴ میسقال.
- رطل** - ص.ع (رهتل - retl): لاوی باریک ئەندام، پیماوی پیری سست و لاواز، پیماوی گهوج.
- رطوبت** - مص.ع (روتوبهت - rutûbet): شیداریبون، تهربوون، تهری، نمداری.
- رطوبت سنج** - ا.مر (روتوبهت سهنج - rutûbet seng): رتوبهت پیو.
- رطیب** - ص.ع (رهتیب - retîb): تهپر، تهرو تازه، نیان.
- رع** - ا.ع (رهء - re'): ههتاو، رۆژ، خور، تاژ، خواوهندی ههتاو له لای میسریبانی کون که ههندی له فییره و نه کان خویان به نهوهی ئەو دهزانی، له شیهوی شیر یا شاهیندا که ههتاوی به سهروههیه دروستیان ده کرد.
- رعاء** - ا.ع (روئا - ru'a'): خه لکی رهش و رووت.
- رعات** - ا.ع (روئات - re'at): شوانان، شوانکاران.
- رعاد** - ص.ع (رهئاد - re'ad): پیماوی زۆربلج، زۆر ویز، جوهره ماسیبه که، ههوره تریشقه.
- رعاغ** - ص.ع (رهئا - re'a'): رهش و رووت، عهوامی خه لکی.
- رعاف** - مص.ع (روئاف - ru'af): پژانی که پوو، بهربوونی خوتینی لوت.
- رعایا** - ا.ع (رهئایا - re'aya): رهعیهت.
- رعایت** - مص.ع (ریئایهت - ri'ayet): لهوه راندنی مهرومالات، به کاروباری خه لکیدا گه بیشتن، پاراستنی خه لک، لایهنگری، چاودیری کردنی حورمهت و مافی خه لکی.
- رعب** - مص.ع (روئب - ru'b): ترسان، توقین، زنوقچوون.
- رعد** - ا.ع (رهئد - re'd): ههوره تریشقه.
- رعداسا** - ص.مر (رهئدئاسا - re'd asa): ههوره تریشقه ئاسا، وهکو ههوره گۆله.

زەلېلکردن، کارى پېچەوانه، رەفتارکردن
به پېچەوانه‌ى حەزى به رانبەر، له خۆل
وهردان.

رغیب - ص.ع (رەغیب - rexîb): زگ
زل، ورگ زل، ورگن، زگن.

رغیبه - ص.ع (رەغیبه - rexîbe):
عەتای زۆر، کارى باش و پەسند، هەر
شتیکى پەسندو دلگىر.

رغید - ص.ع (رەغید - rexîd): ژيانى
خۆش.

رغیف - ا.ع (رەغیف - rexîf): کولتیره،
نان، گونكى هه‌ویر.

رف - ا (رەف - ref): رەفـه، رەفـک،
رەفـکە.

رف - ا.ع (رەفف - reff): رەفـۆ، رەوگه،
ران، مېگه‌ل، دەسته، پۆلى مه‌لان.

رفاء - ا.ع (رېفاء - rifa'): سازگارى،
په‌یوه‌ندى، رېکه‌وتن.

رفاء - ص.ع (رەفـفاء - reffa'):
چنینه‌وه‌کار.

رفات - ا.ع (روفات - rufat): ئیسک و
پروسک، وردوخاش.

رفاده - ا.ع (رېفاده - rifade): مه‌لحەم،
سارغى.

رفارف - ا.ع (رەفارېف - refarif):
فەررش و بەرە، رایه‌خ، راخەر، جلوبەرگى
رەنگاو رەنگ و جوان.

رفاق - ا.ع (رېفاغ - rifax): هاوړپیان،
هاوه‌لان، دۆستان.

رفاقت - مص.ع (رەفاغەت - refaxet):
هه‌فالینى، دۆستایه‌تى.

رفان - ص (رەفان - refan): شه‌فیع،
که‌سى که شه‌فاعەت بۆ که‌سىکى دى

رعد انداز - ص.فا (رەئد ئەنداز -
re'd endaz): تۆپچى.

رعدە - ا.ع (رەئدە - re'de): شلەژان و
لەرزین له ترسا.

رەشه - ا.ع (رەئشە - re'se): په‌له،
لەز، لەرزە، لەرزۆکى له ئەنجامى پېرى يان
نەخۆشیدا.

رەنـاء - ص.ع (رەئنا - re'na): ژنى
خۆپه‌رست و خۆل و نەزان و خاو. له فارسیدا
به مانای بالا به‌رزو جوان و خشکۆک دى.

رەئـونت - مص.ع (رؤئونه‌ت -
ru'ûnet): گه‌وج بوون، نەزانى،
هه‌رزە و پېژى.

رەئى - مص.ع (رەئى - re'yî):
له‌وه‌پاندى، پاراستن، سه‌رپه‌رشتى کردن.

رەئىب - ص.ع (رەئىب - re'îb):
ترسناک، ترسپنەر، ترساو.

رەئىت - ا.ع (رەئىيه‌ت - re'îyet):
رەعبه‌ت.

رەغ - ا (رؤغ - rux): قرقپنه، قرپ.
رەغائب - ا.ع (رەغائب - rexa'ib):

شتى باش و پەسند، به‌خشش و ديارى.
رەغاده‌ت - مص.ع (رەغاده‌ت -
rexadet): خۆشگوزەرانى.

رەغام - ا.ع (رەغام - rexam): لم، چه‌و
و لم، خۆل، ناخ.

رەغبت - مص.ع (رەغبت - rex bet):
ويستن، ئاره‌زوو کردن، ويست و ئاره‌زوو.

رەغد - مص.ع (رەغده‌د - rexed):
خۆشگوزەرانى.

رەغد - ص.ع (رەغده‌د - rexed): ژيانى
خۆش و تېروته‌سه‌ل.

رەغم - مص.ع (رەغم - rexm): به‌زاندن،

- بکات، شه فاعه تکار. رفاه- مص.ع (ره فاه- refah): خوشگوزهراندن، دهوله مهندي و دهسترویی.
- رفاهت- مص.ع (ره فاههت- refahet): خوشی و ئاسوودهیی، خوشگوزهراندن.
- رفاهیهت- مص.ع (ره فاهیههت- rufahîyet): خوشگوزهراندن.
- رفتار- ا.مص (ره فتار- reftar): رهوتار، کردار، رویشتن، هه لئس و کهوت، لفت.
- رفتگر- ا.ص (روفه تگر- ruftger): کوچه مال، که ناس.
- رهفتن- مص.ل (ره فتهن- reften): رویشتن، چوون.
- رونده- ا.فا (ره فه نده- revende): راگوزهر، رویشتوو، ریبوار.
- رفتن- مص.م (روفه تن- ruften): مالین.
- رفتو روب- ا.مص (روفه تو روب- ruftû rûb): مالین، گسکدان، ناوی به شییکه له شارهوانی بو پا ککرده وهی شه قام و کۆلانا ن.
- رفد- مص.ع (ره فد- refd): کۆمهک کردن، یاریده دان، به خشیش پیدان.
- رفراندوم- ا.فر (ریفه راندوم- rifrandûm): ریفه راندوم، راپرسی ده باره ی ئه نجامدانی کارتیک.
- رفرم- ا.فر (ریفه روم- riform): چاکسازی، ریفورم.
- رفری- ا. انگل (ریفه فیری- rifîrî): هه کهم، داوهر، وه کو داوهری گه مه ی فوتبول و باسکه ..
- رفض- مص.ع (ره فـض- refz): ره تکرده وه، ره فز کردن، دوورخستنه وه.
- رفع- مص.ع (ره فع- ref): بهرز کرده وه، لایردن.
- رفعت- مص.ع (ریفه عهت- rif'et): بهرزبونه وه له رووی پله و پایه وه، پایه بهرزبونه وه.
- رفق- مص.ع (ریفه فغ- rîfx): نه رمی و میهره بانی، مه دارا کردن.
- رفقاء- ا.ع (روفه غاء- rufexa'): هاو ریبیان، هه و الا ن، هه فالان
- رفقه- ا.ع (ریفه غه- rîfxe): هاو ریبیه تی، هه فالینی.
- رفل- مص.ع (ره فل- refl): به ناز رویشتن.
- رفلیکس- ا.فر (ریفلیکس- rifliks): کاردانه وه، په رچه کردار، تیشکدانه وه.
- رفو- مص.ع (ره فو- refû): دورینه وه ی درای یان کونی جلویه رگ به جوژی که به ئاسانی دیار نه بی، چینه وه.
- رفوزه- ا.فر (ریفوزه- rifûze): راسب، ده رنه چوو له تاقیکرده وه دا
- رفوشه- ا. (ره فوشه- refûşe): گالته، سوعبهت، هه نهک، شوخی، گوناح، یاخی بوون.
- رفوکاری- ا.مص (روفوکاری- rufûkarî): دورینه وه، چینه وه.
- رفوگر- ا.ص (روفوگره- rufûger): چینه وه کار.
- رفه- ا. (ره فه- refe): ره فه.
- رفیده- ا. (ره فیده- refîde): ده رخۆنه، پنه.
- رفیع- ص.ع (ره فیء- refî'): پایه بهرز.

- رفیعه** - ص.ع (ره فیئه - refi'e): پایه بهرز (بومئ)، عهرزو حالیک که بدرئ به دادوهر.
- رفیق** - ص.ع (ره فیغ - refix): هاوری، دوست، هه قال.
- رفیه** - ص.ع (ره فیه - refih): خوشگوزهران، تهمه ل.
- رق** - مص.ع (ریغ - rix): بوونه کویله، کویلا به تی.
- رق** - ص.ا.ع (ریغ - rix): ناسک، پیستی ناسک که شتی له سه ر بنوسری، پیستی ناسک، په لکی درهخت.
- رقابت** - مص.ع (ره غابته - rexabet): هه قرقی، رکه برکی، چاوپرینه شتیک، چاودیری کردن، چاوهروانی کردن.
- رقاد** - مص.ع (روغاد - ruxad): خه وتن، نووستن.
- رقاص** - ص.ع (ره غغاس - rexxas): سه ماکهر، ره قسکار، نه کتهر، پاندوئی سعات.
- رقاصه** - ص.ع (ره غغاسه - rexxase): سماگر، ره قسکار (بو تافرهت).
- رقاع** - ا.ع (ریغاء - rixa'): نامه، نووسراوی کورت، پینه ی جلویه رگ، ناوی خه تیکه له و شهش خه ته ی که (ابن مقله) دای هیانوان.
- رقاق** - ص.ع (روغاغ - ruxax): ناسک، تهنک، نانی تهنک، نانی تیری.
- رقباء** - ا.ع (روغه باء - ruxeba'): ره قیبان، خه نیمان، هه قرقان.
- رقبه** - ا.ع (ره غه به - rexebe): گهردن، مل، به نده و غولام، کویله
- رقبه** - ا.ع (ریغبه - rixbe): ترس،
- نیگابانی، هه قرقی.
- رقبی** - ا.ع (روغبا - ruxba): جوهره به خشینیتی مهر جداره، بو وینه: تو خانویه ک دده ی به یه کی به و مهرجه ی کامتان له پیشدا مردن خانوه که بو ئه وی تر بی، بو یه ش (رقبی) ی پی ده لئین هه ر یه کییک له و دووه چاوی له مردنی ئه وی تره.
- رقت** - مص.ع (ریغغهت - rixxet): نه رمی و نیانی، به زه بی، میهره بانی، شهرم.
- رقت انگیز** - ص.فا (ریغغهت نه انگیز - rixxet engiz): هه ر شتی مایه ی سوژ و به زه بی بی.
- رقرق** - ص.ع (ره غراغ - rexrax): دره وشاوه، دره رخشان.
- رقشاء** - ص.ع (ره غشاء - rexsa'): رهش و سپی، بازگ.
- رقص** - مص.ع (ره غس - rexs): شایی کردن، هه لپه رکی، سه ما.
- رقص کنان** - ق.ص (ره غس کونان - rexs kunan): به دهم سه ماوه، هه لبه زودابه ز له خوشیدا.
- رقصیدن** - مص.ج (ره غسیدهن - rexsiden): ره قسین، هه لپه رین، سه ماکردن.
- رقتاء** - ص.ع (ره غتاء - rexta'): رهش و سپی، رهشی خال سپی، فیتنه و تاژاوه. له بواری جوانکاری شیعدا به شیعرئ ده گوتری که له هه ر وشه یه کیدا پییتییک خالداریی و پییتییک بی خال بی.
- رقعه** - ا.ع (روغئه - rux'e): نامه، نووسراو، پارچه کاغه زتیک که له سه ری بنوسری، پینه ی که لوپهل.

- رقم** - ا.ع (رهغهم - rexem): نووسین، خهت، ژماره.
- رقم زدن** - ا.ع (رهغهم زدهدن - rexem zeden): نووسین، نیگار کیشان.
- رقمزن** - ص.فا (رهغهم زهن - rexem zen): نووسهر، نیگارکیش، شیوه کار.
- رقود** - مص.ع (روغود - ruxûd): خهوتن، نووسان.
- رقوم** - ا.ع (روغوم - ruxûm): ژماران، نووسین.
- رقیب** - ص.ع (رهغیب - rexîb): رهقیب، چاودیر، پاسهوان، هه فپرک، رهقیب، خه نیم.
- رقیع** - ص.ع (رهغیع - rexî?) : که ودهن، حۆل، گه لحو، گه مژه، بی شه رم.
- رقیق** - ص.ع (رهغیق - rexîx): باریک، نهرم و ناسک، به نده.
- رقیقه** - ص.ع (رهغیقه - rexîxe): نهرم و ناسک، که نیز، قه ره واش، ژنی به پاره کردراو، که نیزهک.
- رقیم** - ص.ع (رهغیم - rexîm): نووسراو، نووسین، نامه.
- رقیمه** - ا.ص.ع (رهغیمه - rexîme): نووسراو، نامه، ژنی داوین پاکی خواناس.
- رقیه** - ا.ع (روغیه - ruxye): نهفسون، دوعا، چاوه زار.
- رک** - ص (روک - ruk): بی پهرده، ریک و راست، به راشکاو.
- رک** - ا (رک - rek): قسه کردن به رقه وه، خوته و بۆله له رووی رقه وه.
- رک** - ا.ع (رهکک - rekk): نهرمه بارانی ورد.
- رکائب** - ا.ع (رهکائب - reka'ib): وشترسواری.
- رکائز** - ا.ع (رهکائیز - reka'iz): بنه رده ته کان، بنه ماکان، گه نجی شاره.
- رکاب** - ا.ع (ریکاب - rikab): ناوزهنگی، زهنگو، رکیف، زنگی.
- رکاب** - ا.ع (ریکاب - rikab): وشترسواری.
- رکاب** - ا.ع (روککاب - rukkab): سواران.
- رکاب** - ص.ع (رهککاب - rekkab): سوارچاک، وشترسوار.
- رکابدار** - ا.ص (ریکابدار - rikabdar): جلّه ودار، غولامی که ناوزهنگی ته سپ بکری تا ناغاکه ی سواری ته سپه که بی، که سیک که به پی یان به سواری به گه ل ناغای بکه وی و پیداویستییه کانی بو هه لگری.
- رکاز** - ا.ع (ریکاز - rikaz): زیروی له ناو کازادا په نهان، گه نجی ژیر زه مین.
- رکاشه** - ا (روکاشه - rukase): سیخور، سیخچوله.
- رکاک** - ص.ع (ریکاک - rikak): سست، ناسفت، ناره وان، نارپک.
- رکاکت** - مص.ع (رهکاکهت - rekaket): سست بوون، بی ته قلی، که م ته قل بوون.
- رکانهت** - مص.ع (رهکانهت - rekanet): جینگیربوون، پایه داربوون، قایم بوون، به ویقاربوون، ویقارو سه نگینی و بته وی.
- رکب** - ا.جم.ع (رهکب - rekb): قافلّه ی سواران.
- رکب** - ا.ع (روکب - rukeb): زرانی، ته ژنۆ.

رگلمان - ا. فر (ریگلمان - regilman):
 ئەمر، فرمان، دەستوور، ریکخستن.
رگ نهادن - مص. ل (رهگ نیهادن -
 regnihaden): ملدان، تەسلیم بوون،
 مل که چ کردن.
رگو - ا. فر (رهگو - regû): جاو، کۆنه پەرۆ.
رگه - ا. فر (رهگه - rege): دەمارئاسا،
 دەمار، رهگ و رهچه ئەک، نهژاد، وهک:
 حەبوانی دوو رهگ.
رل - ا. فر (رول - rul): تۆمار، دهفتهر،
 لوله، کار، کاری ئەکتهر له شانۆنامه
 فیلمدا، سوکانی ئوتومبیل.
رله - ا. فر (ریله - rile): ئەسپی تازه
 نهفەس، که له هەر مالتیکدا بۆ رییوار
 ئامادهی بکهن، مه نزل، قوئاغ، هه والی
 نوئ.
رم - ا. مص (رهه - rem): رهوینه وهه
 هه لاتن له ترسا، ناچار کردن.
رم کردن - مص. ل (رهه کهه ردهن -
 remkerden): ترساندن و رهواندنه وه،
 زیاتر بۆ گیانله بهران دهگوتری.
رم - ا. جم (رهه - rem): رهه، گه له،
 دهسته، تاقم، گروپ.
رم - ا. ریم (ریم - rim): چلکی برین، کیم و
 زووخ.
رم - ا. روم (روم - rum): دهو راوده وری دهم له
 ناوه وه، ناوی دهم.
رم - ا. فر (روم - rum): توکه بهر، موی
 بهرگه ده.
رم - ا. فر (روم - rum): عه رهقی، که له
 دلۆپاندنی قامیشی شه کر یان شیلهی
 شه کر به دهست بی، روم، عه رهق.
رم - ا. ع (ریم - rimm): مۆخ، ئاومالکه،

regberg şuden): له جی چوون، له
 له له گه چوون، له جی ده چوون، وه ره گه ران.
رگبند - ا. مر (رهگبند - regbend):
 قایشیک، یان له زگه، یان سارغیه ک
 له سه ره ده مار ببه ستری تا خوینی لی
 نه روات.
رگبی - ا - انگل (روگبی - rugbî):
 جو ره گه مه یه کی توپینه.
رگ جان - ا. مر (رهگی جان - regi can):
 شاده مار.
رگ زدن - م (رهگ زه دهن -
 regzedden): خوین گرتن له ده مار.
رگزن - ا. ص (رهگ زهن - regzen):
 حه جامات کیشی، خوین بهردان، وه ستای
 خوین بهردان.
رگ شناس - ا. ص (رهگ شیناس -
 reg şinas): ده مارئاس، پسپۆر له
 ده مارئاسیدا.
رهگ شناسی - ا. مص (رهگ شیناسی -
 reg şinasî): ده مارئاسی، به له دی له
 ده مارئاسیدا.
رگل - ا. فر (ریگل - rigl): ده ستوور،
 بنه ما، دیسپلین، ریباز، ریبوره سم، عاده ی
 مانگانه ی ژنان.
رگلاتور - ا. فر (ریگلاتور - riglatûr):
 دینه مۆ.
رگلاژ - ا. فر (ریگلاژ - riglaj):
 ریکخستن، ریکخستنی جو له و کاری به شه
 جو را و جو ره کانی ئوتومبیل.
رگلت - ا. فر (ریگلیت - riglit): پارچه
 ئاسنی مه ودا جیاواز که له چاپخانان بۆ
 ریکخستنی مه ودا ی نیوان دیران
 به کار ده بری.

- خاک، خاکی تهر. سلۆک، هه راسان و ترساو، ره فۆک.
- رم-مص.** ع (ره مم- remm): چاکردن، چاکه کردن، چاکردنه وهی بیناو ته لاری خراب بوو.
- رم-مص.** ع (ره مم- remm): رزین، رزینی ئیسک.
- رماتیس-م.** ا. فر (روماتیس- rumatism): رۆماتیزم، باداری.
- رماح-ا.** ع (ریماه- rimah): رم، نیتزه، نیتزه و پیمان.
- رماح-ص.** ع (ره ماه- remmah): رمساز، نیتزه ساز، نیتزه گهر.
- رماد-ا.** ع (ره ماد- remad): خۆله مییش، خۆله که وه، ژیله مۆ.
- رمادی-ص.** ف-ع (ره مادی- ramadî): که وه بی، خۆله مییشین.
- رمارم-ق.** (ره مارم- remarem): پۆل پۆل، دهسته دهسته، لیکدا لیکدا، په پیتا په پیتا.
- رمازه-ص.** ع (ره مازه- remmaze): ژنی داوین تهر، سوۆزانی، روسپی، له شکری بچ سه روبن که له کاتی هه ره که تدا وهک بلتی شه پۆل بدات.
- رماس-ا.** (ره ماس- remas): جوۆره سه مغیکه.
- رماک-ا.** ع (ریماک- rimak): ماین، (بو کۆیه).
- رمال-ا.** ع (ریمال- rimal): لم، قوم.
- رمال-ص.** ع (ره مال- remmal): لم و چه و فروش، فالگره وه، فالچی.
- رمام-ص.** ع (رومام- rumam): کۆن و رزیو.
- رمان-ص.** فا (ره مان- reman): سل، سلۆک، هه راسان و ترساو، ره فۆک.
- رمان-ا.** ع (رومان- rumman): هه نار، دره ختی هه نار.
- رمان-ا.** فر (رۆمان- roman): رۆمان.
- رمانتیس-م.** ا. فر (رۆمانتیس- romantism): رۆمانتیزم، رتیچکه و رتیبازی نووسینی نووسه رانی رۆمانتیک، قوتابخانه یه کی ئه ده بی بو که له سه ده ی ۱۹ له فه ره نسا هاته ئارا وه به رانه ر به قوتابخانه ی کلاسیک وه ستایه وه.
- رمانتیک-ص.** فر (رۆمانتیک- romantîk): رۆمانتیک.
- رماندن-مص.** م (ره مانده- remanden): ترساندن، ره واندنه وه، راوانان.
- رماننده-ا.** فا (ره مانه نده- remanende): ره وینه ر، ترسینه ر.
- رمانیده-ا.** مف (ره مانیده- remanîde): ره وینه ر، راوانراو، ترسینه ر.
- رمانی-ص.** ن (رومانی- rummanî): هه ناری، هه ر شتی له شیوه و ره نگدا له ده نکه هه نار بچی.
- رمایت-مص.** ع (ریمایه ت- rimayet): توۆردان، فریدان، تیرها ویشتن، ته قه کردن.
- رمبان-ص.** فا (رومبان- rumban): رمان، روخان، روخینه ر، رمینه ر له حالی رمان و داروخاندا.
- رمباندن-مص.** م (رومبانده- rumbanden): رماندن، رووخاندا.
- رمبیدن-مص.** ل (رومبیده- rumbîden): رووخان، رمان.
- رمبیده-ص.** مف (رومبیده- reman)

- رُمبِده** (rumbîde): داپوخوا، دارماو، روخوا، رماو.
- رمث** - مص. ع (رهمس - rems): چاککردنی شتیک، دهست پیداهیتان.
- رمح** - ا.ع (رومح - rumh): نیتزه، رم.
- رمد** - ا.ع (رهمد - remed): چاو یه شه، گل کردنی چاو.
- رمز** - مص. ع (رهمز - remz): ئامازه کردن، ئامازه کردن به لیتو یان چاو یان برۆ، گه یاندنی بابه تیک به ئیشاره ی چاوو برۆ.
- رمز** - ا.ع (رهمز - remz): هیما، ئامازه، رازی شاراوه، نیشانه یه کی تایبه تی که شتیک یا بابه تیکی لیتوه دهرک بکری، کلیلی تیگه یاندنی کاریک یان بابه تیکی نامه فهم.
- رمژک** - ا (رهمژک - remjek): سه ره و لیتژی، سه ره و لیتژی خزو خلیسک، گوناح و خزین.
- رمس** - مص. ع (رهمس - rems): ناشتن، به خاک سپاردن، شاردنه وه، ته قه تکردن له زه ویدا.
- رمس** - ا.ع (رهمس - rems): قه بر، گۆر، چپه، گلی گۆر.
- رمش** - ا.مص (رهمیش - remiş): ترس و هه لاتن، سلۆکی، ره قۆکی.
- رمش** - ا.ع (رهمش - remeş): سوربوون و ئاوکردنی چاو، گلکردنی چاو.
- رمشاء** - ص.ع (رهمشاء - remşa): ژنی خووش خوو، ژنی خووش ته بیعهت، دهشتی پرگیا، میترگ.
- رمص** - ا.ع (رهمص - remes): ریپۆقی چاو.
- رمضاء** - ا.ع (رهمضاء - remza): هه ره تی گه رما، کوشنگه ی گه رما.
- رمضان** - ا.ع (رهمضان - remezan): مانگی رهمضان، مانگی به رۆژوو بوونی موسلمانان.
- رمق** - ا.ع (رهمق - remex): دوا هه ناسه، خواردنی زۆرکه م، توانا.
- رمق** - ا.ع (رهمق - remex): رانه مه پ، رهمه، میگه ل.
- رمک** - ا.جم (رهمک - remek): ره وگه، رانه مه پ، گاگه ل، سوپاو له شکرو حه شامات.
- رمک** - ا.ع (رهمک - remek): ئه سپو ماینی تایبهت بو زاوژی.
- رمکان** - ا (رومکان - rumkan): توکه به ر.
- رمکه** - ا.ع (رهمکه - remeke): ئه سپو ماینی تایبهت بو زاوژی.
- رمکی** - ص (رهمکی - remekî): سل، ره قۆک، حه یوانتیک که زوو بره ویتته وه و هه لیب، ره وه کیه تی.
- رمگا** - ا (رهمگا - remga): ماین، ماهین.
- رمل** - ا.ع (رهمل - reml): لم، قوم، چه و، فال.
- رمل** - ا.ع (رهمل - remel): نه رمه باران، بارانی که م، بارانی نم نم.
- رمله** - ا.ع (رهمله - remle): قومه لان، له لان، قوملاخ.
- رموک** - ص.ع (رهموک - remûk): ئارام گرتن، ئاکنجی بوون.
- رموز** - ا.ع (روموز - rumûz): هیما یان، ره مزان، رازو نهیتیان.

- رموک** - مص. ع (روموک - rumûk):
 تارام کردن، تاکنجی بوون له شوینتیک.
- رمه** - (ارمه - reme): گاهل، ران، گهله.
- رمه‌شدن** - مص (ارمه‌شودن - remeşuden): گردبوونه‌وه، خرپوونه‌وه له شوینتیک.
- رمه** - ا.ع (ریمه - rimme): پت، په‌تک، ئیسکی رزیو، ئیسک و پروسک، مؤربانه.
- رمه‌بان** - ا.ص (ارمه‌بان - remeban): شوان، شوانکاره.
- رمه‌دار** - ص.فا (ارمه‌دار - remedar): خودان میگه‌ل، گهله‌دار.
- رمه‌یار** - ا.ص (ارمه‌یار - remeyar): شوان.
- رمی** - مص.ع (ارمی - remî): توردان، فرتدان، ته‌قه‌کردن، تیره‌ندازی.
- رمیار** - ا.ص (ارمیار - remyar): شوان.
- رمیدن** - مص.ل (ارمیدن - remîden): ترسان و هه‌لاتن، ره‌وینه‌وه.
- رمنده** - ا.فا (ارمه‌نده - remende): هه‌لاتوو، ره‌ویوه.
- رمیده** - ا.مف (ارمیده - remîde): ترسینراو، ره‌ویتراو.
- رمیز** - ص.ع (ارمیز - remîz): ره‌سه‌ن، ژیر، ئاقل، گه‌وره‌پیاوی ئاقلی سه‌نگین.
- رمیم** - ص.ع (ارمیم - remîm): رزیو، کۆن، ئیسکی رزیو.
- رنب** - ا (رونب - runb): توکه‌به‌ر.
- رنتگن** - ا (رون‌تگین - runtgin): تیشکی X.
- رنج** - ا (ارنج - renc): ره‌نج، ئازار، زه‌حمه‌ت و ره‌نجدان، مه‌ینه‌ت.
- رنج آزما** - ص.فا (ارنج‌آزما - renc azma): ره‌نجبه‌ر، ره‌نجکیش.
- رنج آزموده** - ص.م (ارنج‌آزموده - renc azmûde): ره‌نج‌دیده، مه‌ینه‌تکیش.
- رنج آور** - ص.فا (ارنج‌ئاوه‌ر - renc aver): مایه‌ی ره‌نج، ره‌نجبه‌تین.
- رنجال** - ا (ارنجال - rencal): خو‌راک، خو‌ارده‌مه‌نی.
- رنجاندن** - مص.م (ارنجان‌ده‌ن - rencanden): ره‌نجاندن، ئازاردان.
- رنجاننده** - ا.فا (ارنجانه‌نده - rencanende): ئازارده‌ر، مایه‌ی ره‌نجان.
- رنجانیده** - ا.مف (ارنجانیده - rencanîde): ره‌نجیندراو، ئازاردراو.
- رنج باریک** - ا.م (ارنجی باریک - renci barik): ده‌رده‌باریکه، سیل و دیق.
- رنجبر** - ص.فا (ارنجبه‌ر - rencber): ره‌نجبه‌ر، زه‌حمه‌تکیش، کرتیکار.
- رنج بردار** - ص.فا (ارنج‌بوردار - rencburdar): ره‌نجبه‌ر، که‌سه‌ی که زه‌حمه‌ت بکیش و ره‌نج بدات.
- رنج بردن** - مص.ل (ارنج‌بوردن - renc burden): خه‌فه‌ت خو‌اردن، زه‌حمه‌تکیشان، ره‌نجدان.
- رنج برده** - ص.مف (ارنج‌بورده - renc burde): مه‌ینه‌تدیده، زه‌حمه‌تکیش.

- رنج دیدن** - مص. ل (رهنج دیده‌ن - renc dîden): رهنج دیتن، به مهینه‌ت و زه‌حمه‌ت گرفتار بوون.
- رنج دیده** - ص. مف (رهنج دیده - renc dîde): رهنج دیتوو.
- رنجش** - ا. مص (رهنجیش - renciş): زه‌حمه‌ت‌کیشان، ره‌نجدان.
- رنج کشیدن** - مص. ل (رهنج که‌شیده‌ن - renckeşîden): رهنج کی‌ششان، زه‌حمه‌ت‌کیشان.
- رنج کش** - ص. فا (رهنج که‌ش - renckeş): ره‌نجه‌ر، ره‌نجه‌ده‌ر، زه‌حمه‌ت‌کیش.
- رنج‌مند** - ص (ره‌نجه‌مند - rencmend): خودان رهنج، ره‌نجه‌ور، مه‌لول، نه‌خوش، ره‌نجه‌کیش.
- رنج‌ور** - ص (ره‌نجه‌ور - rencûr): زه‌حمه‌ت‌کیش، نه‌خوش، داماو، غه‌مگین، دلته‌نگ.
- رنج‌وردار** - ص. مر (ره‌نجه‌وردار - rencurdar): که‌سیک که له مال‌ه‌وه نه‌خوشی هه‌بی، خاوه‌ن نه‌خوش نه‌خوش دار.
- رنج‌ورگونه** - ص. مر (ره‌نجه‌ورگونه - rencûr gûne): نه‌خوش ئاسا.
- رنجه** - ص (ره‌نجه - rencce): ره‌نجاو، دلشکاو، دل‌ئیشاو، دلته‌نگ.
- رنجه داشتن** - مص. م (ره‌نجه داشتن - rence daşten): ئازاردان، ئه‌زیه‌تدان، زه‌حمه‌تدان.
- رنجه شدن** - مص. ل (ره‌نجه شوده‌ن - renceşuden): ره‌نجان، دلشکان.
- رنجه کردن** - مص. م (ره‌نجه که‌رده‌ن -
- رنج‌کییدن** - مص. ل (ره‌نجه‌کییده‌ن - rencêkîden): دلته‌نگ بوون، ئه‌زیه‌ت خواردن، داماو بوون، ره‌نجه‌ین.
- رنج‌رند** - ص (رنج‌رند - rind): زیره‌ک، زرینگ، بیباک، خه‌مسارد، فیلباز، هوشیارو تیژبین.
- رنج‌رند** - ا (ره‌نجد - rend): ورده‌دارو ئارده‌داری پاش برین و رنده‌کردنی دار.
- رنج‌رند** - ا. ع (ره‌نجد - rend): داری مؤرد.
- رنج‌رنداسا** - ص. مر (رنج‌رنداسا - rindasa): وه‌کو رهندو مه‌ردان.
- رنج‌رندانه** - ق. ص (ره‌نجدانه - rendane): مه‌ردانه، زیره‌کانه.
- رنج‌رندسوز** - ص. فا (رنج‌رندسوز - rind sûz): دوژمنایه‌تی رهندان.
- رنج‌رندیش** - ا. مص (ره‌نجدیش - rindiş): رنین.
- رنج‌رنده** - ا (ره‌نجده - rende): رنده.
- رنج‌رندیده‌ن** - مص. م (ره‌نجدیده‌ن - rendîden): رنین، له رنده‌دان، تاشینی دار، یان شتی دی، تا سافو هه‌موار بیی.
- رنج‌رندیش** - ا. مص (ره‌نجدیش - rindiş): رنده‌کاری.
- رنج‌رندیده** - ا. مف (ره‌نجدیده - rendîde): رنده‌کراو، تاشراو.
- رنسانس** - ا. فر (رنیسانس - rinisans): بوژانه‌وه، تازه‌کردنه‌وه، سه‌رده‌می تازه‌کردنه‌وه‌ی ئه‌ده‌بیات و سنعه‌ت و زانسته‌کانی ئه‌وروپا که له ناخرو ئۆخری سه‌دی ۱۵ و سه‌ره‌تاکانی سه‌ده‌ی ۱۶دا هاته ئاراوه‌و، بنه‌ماکه‌ی بریتی بوو، له

- بوژاندنه وهی ئه ده بیات و سنهت و زانستین کۆن و لاسایی کردنه وهی به رهه مین رابردوو و، له ئه ئهجامدا رهونه قیکی زۆر له سنهت و ئه ده بیاتدا پهیدا بوو و هونه رمه ندان زۆر شاکاری عهنتیکه بیان هینایه ئاراوه، داهینا.
- رنگ** - (رهنگ - reng): رهنگ.
- رنگ** - (رهنگ - reng): سوود، رهواج، هه پمپین، رهونهق، بازارگه رمی، فیل و دههۆ.
- رنگ** - (رهنگ - reng): خه رقهی دهرویشان، جلویه رگی شرو رهنگاو رهنگی دهرویشان، جبهی دهرویشان.
- رنگ** - (رهنگ - reng): وشتری به هیتزو رهسه ن که بۆ زاوژی رابگیری.
- رنگ** - (رهنگ - reng): بزنه کیوی.
- رنگ** - (رینگ - ring): ئاههنگی شادی هینی موسیقا، ئاههنگی تایبه تی هه لپه رکێ.
- رنگارنگ** - (رهنگارنگ - rengareng): رهنگاو رهنگ، جوړاو جوړ.
- رهنگ آمیز** - (رهنگ آمیز - reng amîz): شیهه کار، نیگارکیش.
- رنگ آمیز** - (رهنگ آمیز - reng amîz): حیهه باز، حیهه کهر، خاپینۆک، نیرهنگ باز.
- رنگ باختن** - (رهنگ باختن - reng baxten): رهنگ په رین، رهنگ په رین له ترسا، یان له نه خو شیدا.
- رهنگ پریده** - (رهنگ پریده - reng perîde): رهنگ په ریو.
- رنگدانه** - (رهنگدانه - rengdane):
- هه وینی رهنگی به ده ن.
- رنگرز** - (رهنگ رهز - reng rez): خمگه ر، خمچی، وه رزی پاییزو خه زان.
- رنگ رنگ** - (رهنگ رهنگ - reng reng): رهنگاو رهنگ، جوړاو جوړ.
- رنگ رو** - (رهنگی روو - rengi rû): رهنگی روو.
- رنگریز** - (رهنگریز - reng rîz): رهنگچی، رهنگکار، خمگه ر، نیگارکیش.
- رنگ زهردی** - (رهنگ زهردی - reng zerdî): شه رمه زاری، نه خو شی.
- رنگکار** - (رهنگکار - rengkar): نیگارکیش، بۆیه چی، بۆیه کار.
- رنگ کار** - (رهنگکار - rengkar): حیهه کار، فریو ده ر، نیرهنگ باز.
- رنگناک** - (رهنگناک - reng nak): رهنگین.
- رهنگو بو** - (رهنگو بوو - rengû bû): رهنگو بوو، رهونهق و رهواج، جوانی و شکۆ، فهرو عه زه مهت.
- رنگو رو** - (رهنگو روو - rengû rû): رهنگو روو.
- رنگو روغن** - (رهنگو روغن - rengû rûxen): بۆیه ی روئی.
- رنگو وارنگ** - (رهنگو وارنگ - rengû vareng): رهنگاو رهنگ.
- رنگی** - (رهنگی - rengî): رهنگین، خمگه ر، بۆیه چی.
- رنگین** - (رهنگین - rengîn): رهنگاو رهنگ، جوړاو جوړ.
- رهنگینان** - (رهنگینان - rengînan): جوړه رووه کیتکه.

- رنگینک** - (ره‌نگینه‌ک - rengînek):
 حه‌لوای خورما.
ره‌نگین کمان - ا.مر (ره‌نگین که‌مان - rengîn keman):
 په‌لکه‌ زیرینه، په‌لکه‌ زیرینه، زه‌رینه‌و سیمینه، ره‌نگین که‌وان، په‌لکه‌ ره‌نگینه، که‌سک و سۆر.
رنود - ا.رونود (runûd):
 مه‌ردان، رهندان.
رنین - مص.ع (ره‌نین - renîn):
 ناله‌وزاری، گریانی خه‌ماوی، دهنگ.
رنیوم - ا.فر (ره‌نیوم - renîwm):
 جۆره‌ کازایه‌که.
رو - ا (روو - rû):
 روو، رووخ‌سار، چاره، له‌به‌ر ئه‌مه.
روا - ص (ره‌قا - reva):
 ره‌وا، شایسته، حه‌لال، ئاوی ره‌وان، ره‌وان.
رواء - ص.ع (ریشاء - riva'):
 گوريس، کندر، که‌ژو، ئه‌و په‌ته‌ی که‌ باری له‌سه‌ر و لآخ پی‌ ده‌به‌ستن.
رواء - ص.ا.ع (ریشاء - riva'):
 پاراو، تیراو، ئاودار، ئاوی سازگار.
رواء - ا.ع (روقاء - ruva'):
 دیمه‌ن، سیما، ئابرو، چاره، ره‌زا شیرین.
رواء - ا.ع (ره‌شاء - reva'):
 ئاوی سازگار، پاراو‌که‌ر، تینویتی شکین.
روابط - ا.ع (ره‌قابییت - revabit):
 په‌یوه‌ندیان.
روابی - ا.ع (ره‌قابی - revabî):
 گردان، گرد، به‌رزایی، ته‌په.
روات - ا.ع (روقات - ruvat):
 وتیاران.
رواتب - ا.ع (ره‌قاتیب - revatib):
 رمین، مووجه، به‌رده‌وام، جیگیر، به‌رقه‌رار، مانگانه.
- رواج** - مص.ل.ع (ره‌قاج - revac):
 هه‌ر ده‌مپین، بره‌و، باو، ره‌ونه‌ق، ره‌وان (رۆبیینی ئاو).
رواح - ا.ع (ره‌قاه - revah):
 هه‌وه‌لی، شه‌و، شه‌وه‌کی، هاتووچۆی شه‌وانه، شه‌وانه هاتووچۆ.
رواحل - ا.ع (ره‌قاهیل - revahil):
 بارگیر، و لآخی باربه‌ر.
رواد - ا.ع (ره‌قباد - revad):
 می‌رگ، له‌وه‌رگه، پاوه‌ن، سه‌وزه‌زار.
رواد - ا.ع (روقشاد - rûvvad):
 پیتشه‌نگان، پیتشه‌ره‌وان، سه‌ر قافلّه.
روادار - ص.فا (ره‌قادار - revadar):
 ره‌وادار، پی‌ ره‌وادیتن، به‌ حه‌لال زانینی شتی بۆ که‌سیک، ره‌وا.
روادف - ا.ع (ره‌قادیف - revadif):
 پاشکۆ، که‌فه‌لان، سمت و که‌فه‌ل، پاشه‌لان، خه‌لکی پاشکه‌وتوو.
روادید - ا.مر (ره‌قادید - revadîd):
 قیزا، ئیمزاو ره‌زامه‌ندی، رازی بوون.
روارو - ا.مص (ره‌قاره‌و - revarew):
 هاتووچۆی زۆر، هاتووچۆ.
روازن - ا.ع (ره‌قازن - revazin):
 رۆزهنه، کلاو رۆژنه، ده‌لاقه.
رواس - ا.ع (ریقاس - rivas):
 ریواس.
رواسم - ا.ع (ره‌قاسیم - revasim):
 نبشانه، مۆر. شه‌قل.
رواسی - ا.ع (ره‌قاسی - revasî):
 جیگیران، شاخی به‌رز و مکوم.
رواشن - ا.ع (ره‌قاشین - revaşin):
 ده‌لاقه، کلاو رۆژنه، په‌نجه‌ره‌یه‌ک که‌ رۆشنایی لیتوه بیتته ژووری.
رواصیر - ا.ع (ره‌قاسیر - revasîr):
 مره‌با،

ترشیات.
روافض - ص.ا.ع (ره‌فافیز - revafiz):
 رافزیان، شیعه‌یان، گروپیک که له شه‌ردا
 فه‌مانده‌ی خو‌بان به جی بیتلن.
رواق - ا.ع (ریف‌اغ - rivax): دالان،
 سابات، راره‌وی سه‌رگی‌راو، ئاسمان
رواقی - ص.ن (ریف‌اغی - rivaxî):
 پیتره‌وی قوتایخانه‌ی ره‌واقییه‌کان.
 ره‌واقییه‌کان تاقمه فه‌یله‌سوفتیک کی کۆنن
 سه‌ر به یه‌کیتک له دالانه‌کانی شاری
 ئه‌سینا بوون که زهنوونی فه‌یله‌سوفی
 یونانی له ده‌وروبه‌ری (سال ۳۰۰ ی پیش
 زدا، شاگرده‌کانی خو‌ی له‌وینده‌ر رینوما‌یی
 ده‌کرد.
روال - ا.ع (رو‌قال - rûval): ئاوی
 ده‌می و‌لاخ، لیکاو‌ی زاری و‌لاخان.
روال - ا.ع (ره‌قال - reval): شی‌واز،
 نه‌زم و ته‌رتیب.
روآ‌مدن - مص.ل (روئامه‌ده‌ن -
 rû ameden): به‌رزبوونه‌وه، به‌پله‌وپایه
 گه‌بیشتن، گه‌شه‌کردن.
روان - ا (ره‌قان - revan): گیان، روح،
 ره‌وان.
روان - ص.فا (ره‌قان - revan): ئاوی
 ره‌وان، که‌سپیک که بروات، چوست و
 چالاک، خپیرا، زوو، ره‌وان بوون،
 ده‌رسه‌که‌ی ره‌وانه، ئه‌زبه‌رکردن، ده‌رخ
 کردن، له‌به‌رکردن.
روان اس‌ا - ص.فا (ره‌قان ئاس‌ا -
 revan asa): ئارامی ده‌ری روح.
روان آمرز - ص.فا (ره‌قان ئامورز -
 revan amurz): غه‌فور، عه‌فوکار.
روان آمرزیده - ص.مف (ره‌قان ئامورزیده -

revan amurzîde): خوا لیخوشبوو،
 مه‌رحوم، شادره‌وان.
روانامه - ا.مر (ره‌قانامه - revaname):
 موافقه‌تنامه، سه‌ره‌وکی حکومه‌ت یان
 ده‌ولت له‌سه‌ر کاری کونسول.
روان بخش - ص.فا (ره‌قان به‌خش -
 revan bexş): روح به‌خش، جبرائیل.
روان بد - ا.م (ره‌قان بود -
 revan bûd): خودان روح،
روان پزیشک - ا.ص (ره‌قان پزیشک -
 revan pizîşk): دک‌توری ده‌رونی.
روان پزیشکی - ا.مص (ره‌قان پزیشکی -
 revan pizîşkî): پزیشک‌گه‌ری
 ده‌رونی.
روانخواه - ص.فا (ره‌قان خاه -
 revan xah): ده‌رۆزه‌که‌ر، سوال‌که‌ر،
 گه‌دا.
روانداختن - مص.ل (روو ئه‌نداختن -
 rû endaxten): تکاو رجاو پارانه‌وه و
 داوا کردن.
روانداز - ا.مر (رووئه‌نداز - rûendaz):
 شتی که له‌خه‌وتندا به‌خویدا بده‌ی.
روان داشتن - مص.م (ره‌قان داشته‌ن -
 revan daşten): ناردن، جیبه‌جی
 کردنی حوکم، له‌به‌رکردن، ره‌وانکردن،
 ئه‌زبه‌رکردن.
روان ده‌رمانی - ا.مص (ره‌قان ده‌رمانی -
 revan dermanî): مال‌یجه‌ی
 نه‌خوشیپین ده‌رونی.
روانندن - مص.م (ره‌قان دهن -
 revan den): به‌ری‌خستن، ناردن،
 بره‌و پیدان.
روان ریگ - ا.م (ره‌قان ریگ -

- وهرتیکه وتن. **روان ساختن** - مص. م. (رهقان ساخته-
 (revan saxten): رهوانه کردن، ناردن.
روان سالار - ا. ص. (رهقان سالار-
 (revan salar): خودان روح.
روان شاد - ص. م. (رهقان شاد-
 (revan şad): رهحمتی، مهرحوم،
 شادپهوان.
روان شدن - مص. ل. (رهقان شوده-
 (revan şuden): کسه وتنه پئی،
 له به ربوون، رویشتن.
روان شناس - ا. ص. (رهقان شیناس-
 (revan şinas): دهرونناس، پسپوئی
 بواری سایکولوژی.
روان شناسی - ا. مص. (رهقان شیناسی-
 (revan şinasî): دهرونناسی،
 سایکولوژی.
روانکاو - ا. ص. (رهقانانکاو-
 (revan kaw): پسپوئ له شیکاری
 دهرونناسیدا.
روانکاو - ا. مص. (رهقان کافى-
 (revan kavî): شیکاری دهروونی.
روانکاه - ص. فا. (رهقان کاه-
 (revan kah): روح پروکین..
روان کردن - مص. م. (رهقان که رده-
 (revan kerden): ناردن، بهرتیکردن،
 رهوانه کردن، نهزیه کردن، رهواج پیدان.
روان گیر - ص. فا. (رهقان گیر-
 (revangîr): روح سین، گیانسین..
روانه - ص. (رهقانان-
 (revane): وهرتیکه وتوو.
روانه شدن - مص. ل. (رهقانان شوده-
 (revane şuden): رویشتن،
- وهرتیکه وتن.
روانه کردن - مص. ل. (رهقانان که رده-
 (revane kerden): ناردن،
رو آوردن - مص. ل. (روئاڤه رده-
 (rû averden): روو تی کردن.
رواوه - ا. (رهقاناه-
 (revave): رهبابه.
رواه - ا. (رهقاه-
 (revah): خواردنی
 زندانیان و یه خسیران..
رواهش - ا. ع. (رهقاهیش-
 (revahiş): دهمار.
روایت - مص. ع. (ریفقایهت-
 (rivayet): گپرانه وهی قسه، هه وال،
 حیکایهت.
روایح - ا. ع. (رهقایه-
 (revayih): بوئن،
 عه تر.
روایح - ا. ع. (رهقایه-
 (revayî): له بهر
 دلان، جوان، داهیتراو، شاکار.
روبارو - ق. ص. (رووباروو-
 (rûbarû): رووبه روو، بهرانهر.
روباز - ص. مر. (رووباز-
 (rûbaz): روو
 نه پوئشراو، رووکراوه.
روبان - ا. فر. (رووبان-
 (rûban): نه واری
 ئاوریشمی، سارعی.
روباه - ا. (روباه-
 (rûbah): رتیوی،
 روئی، ریتی.
روباه ترکی - ا. مر. (روباه توربهک-
 (rûbah turbek): تری رتیوانه.
روباه ترکی - ا. مر. (روباهی تورکی-
 (rûbahi turkî): سیخوپ.
روباه رز - ا. مر. (روباه رهز-
 (rûbah rez): تری کیتی.
روبر - ا. مر. (رووبر-
 (rûbur): کلیشه،
 که ته لوگ، قوماش یان جل که له سه ر

- که ته لۆگ و نمونه پرابی.
- روبراه** - ص. مر (روو بیراه - rû birah):
 ناماده، حازر، ته یار، عازمی سه فەر.
- روبراه شدن** - مص. ل (روو بیراه شوده ن - rû birah şuden):
 ناماده بوون بۆ سه فەر، حازریون بۆ کار، جیبه جی بوون، چاک هاتنی کار.
- روبرتافتن** - مص. ل (رووبه رتافتنه ن - rûber taften):
 روو وه رگتیران، پشت تی کردن.
- روبرگرداندن** - مص. ل (روو به رگه ردانده ن - rûber گرداندن):
 روو وه رگتیران له که سیک، یان شتیک.
- رووبرو** - ق. ص (روو بیروو - rû birû):
 رووبه پروو، به رانبه ر.
- رووبستن** - مص. ل (رووبه بستنه ن - rûbesten):
 حیجاب کردن، روو پۆشین.
- رووبل** - ا (رووبل - rûbl):
 رووبل، پارهی باوی روسیبه.
- رووبند** - ا. مر (رووبه بند - rûbend):
 رووبه ند، روو پۆش، په چه.
- رووبوسی** - ا. مص (روو بووسی - rû bûsî):
 ماچ و موچ، یه کدی ماچ کردن، راموسانی.
- رووبه** - ا (رووبه ه - rûbeh):
 ریوی، ریثی.
- رووبه هانه** - ق. ص (رووبه هانه - rûbehane):
 ریویبانه.
- رووبهک** - ا (رووبه ههک - rûbehek):
 بیچوه ریوی.
- رووبه مزاج** - ص. مر (رووبه ه میزاج - rûbehmizac):
 ریوی ته بیعهت، ریوی ئاسا، ترسنۆک، بی جورئهت.
- رووبیاسه** - ا. فر (رووبیاسه - rûbyase):
 تیره به کی رووه کانه.
- رووبیان** - ا (رووبیان - rûbyan):
 رووبیان، مه بگۆ، کولوی ده ریایی.
- رووبیدن** - مص. م (رووبییدن - rûbîden):
 مالین، گسکدان، خاوتین کردنه وه.
- رووبنده** - ا. فا (رووبه بنده - rûbende):
 که سیک که شوتنی بمالنی و پاک بکاته وه.
- رووبیده** - ا. مف (رووبیده - rûbîde):
 مال دراو، گسک دراو.
- رووبیدیوم** - ا. فر (رووبیدیوم - rûbîdyûm):
 نه رم و زیوینه وه، که م ده ست ده که وی.
- رووپاس** - ا (رووپاس - rûpas):
 تری ریویانه.
- رووپاک** - ا (رووپاک - rûpak):
 ده سوک، ده ستمال، ده سته س.
- رووبنهان کردن** - مص. ل (رووبه نهان کردن - rûpenhan kerden):
 خوڤه رشارتن، خوڤه رنه خستن، دووره په ریژی.
- رووپوش** - ص. فا (رووپوش - rûpûş):
 هه ر شتی که رووی شتی بیپوشی، روپوش، بالاپوش، جبه، په رده، هه ر شتی که روالهت و ناوه رۆکی یه کسان نه بی.
- رووپوشه** - ا (رووپوشه - rûpûşe):
 عه با، چارشیتو،
- رووبیه** - ا (رووبییه - rûpîye):
 رووبی (پاره ی باوی هندستان و پاکستانه).
- روتافتن** - مص. ل (روتافتنه ن - rû taften):
 روو وه رگتیران، تووان، هه لاتن.

روتختی - ا. مر (رووتهختی - rûtextî):

چه رچه فی سهر تهختی نووستن.

روتینیوم - ا. فر (رووتینیوم -

rûtinyum): جوړه کانونزایه کی زوړ

سهخته.

روث - ا. ع (رهوس - rews): شیاکه،

ریخ، تهرس.

روح - ا. (رووج - rûc): روژ، وهختو

زهمان، کات.

روچه - ا. (رهوچه - rewçe): بهرسيله،

جوړه ترییه که.

روح - ا. ع (رهوه - rewh): شنه ی خوڅ،

بوئی خوڅ، میهره بانی، شادی.

روح - ا. ع (رووه - rûh): روح، گیان،

رهوان، هه وینی ژیان.

روح افزا - ص. فا (رووه ئه فزا -

rûh efza): روح په روهر، شادی بهخش،

مایه ی بهخته وهری.

روحانی - ص. ن (رووهانی - rûhanî):

روحانی، پیشه وای ئایینی، زانای ئایینی،

خواناسو ئه هلی سو فیاتی.

روحانیت - ا. ع (رووهانییه ت -

rûhanîyet): روحانیه ت، مه زه بو

ریبازی ئه وانه ی که به ماددی بوونی روح

قابل نین، ته قواو پاکی، خواناسی.

روحانیون - ا. ع (رووهانییون -

rûhanîyûn): زاناو داناو پیشه وایانی

ئایینی.

روح - ا. (رووخ - rûx): زهل، زه لیکي

تاییه تییه حه سیری لی دروست ده کری.

روح چکاد - ص. مر (روح چه کاد -

rûx çekad): سهر رووتاووه، ده غسه ر.

رود - ا. (روود - rûd): رووباری گه وره که

برژیته ده ریاوه، شه ت.

رود - ا. (روود - rûd): ژیی کوه وانی

هه لاجی، ساز، رودو سرود، سازو ئاواز.

رود - ا. (روود - rûd): مندال (کوړ بیان

کیژ) نه ووه نه تیره، زاروچه.

رود - ا. ص (روود - rûd): رووت.

میشکی ئاوه رووتکراو، مه ری که ولکراو.

روداد - ا. مر (رووداد - rûdad): رووداو.

رو دادن - مص. ل (روو دادهن -

rûdaden): روو پچ دان.

روداشتن - مص. ل (روو داشته ن -

rûdašten): پر روو بوون، به جوړته ت

بوون، رووداری.

رودبار - ا. مر (روودبار - rûdbar):

رووبار، شوپنی که چند جو بارو رو باریکی

پیدا پروات، روخانه، رووباری گه وره.

رودجامه - ا. مر (روودجامه -

rûdcame): ساز، سازی ژیدار.

رودچکاد - ص. مر (روودچه کاد -

rûd çekad): سهر رووتاووه، ده غسه ر.

رودخانه - ا. مر (روودخانه - rûdxane):

روخانه، ئاوه رووی رووبار، رووباری گه وره.

رودربایستی - ا. مص (رووده ربایستی -

rûder biyistî): له روودامان، به ته قه

که وتن، به شهرماکه وتن.

رودرو - ق. ص (روودهر روو -

rûder rû): رووبه روو.

دزن - ا. ص (روود زهن - rûd zen): ساز

ژهن.

رودساز - ص. فا (روود ساز - rûdsaz):

سازژهن، وه ستای ساز.

رودست - ص. مر (رووده ست - rûdest):

بالاده ست، بالاترو باشتر.

رودست خـوردن - مص.ل (رودهست خـوردهن - rûdest xûrden): فریوخواردن، دهستخه رۆ بوون، دهست بهزاخاچوون، ههله خه له تان.

رودک - ا (روودهک - rûdek): مندال.

رودک - ا (روودهک - rûdek): جـۆره گیانله به ریکی درندهیه، له پلنگ دهچی و به ئەندازهی سه گیتکه، کهوله کهی بۆ جلویه رگ به کاردی.

رودگان - ا (روودهگان - rûdegan): رووت، ئاوه پرووتکراو، کهول کراو، درهختی گهلا پژاو.

رودگر - ا.ص (روودگر - rûdger): ژیی ساز، کهسی که ژیی سازو که مانجان دروست بکات.

رودل - ا.مر (روودیل - rûdil): ئینته لا.

رودلاخ - ا.مر (روودلاخ - rûd lax): شوینی رووباری زۆری پیدا پروات.

رودن - ا (روودهن - rûden): جـۆره گوئیکه.

رودنگ - ا (روو دهنگ - rûdeng): جۆره گوئیکه.

روده - ا (رووده - rûde): ریخـۆله.

روده - ا.ص (رووده - rûde): رووت، ئاوه پرووت کراو، کهول کراو، درهختی رووتی گهلا پژاو.

روده دراز - ص.مر (روده دراز - rûde draz): چیره دریت، چهنه باز، چهنه چه قاوه، ههله وهه، زۆریلی.

روده شو - ا.مر (روده شو - rûde şû): ئامیری شوردنی گه ده، گه ده شو.

روده صاتم - ا.مر (روودهی سائیم - rûdey sa'im): به شیکه له ریخـۆله

باریکه له پاش دوانزه گریوه دی و دریتیبه کهی نزیکه دی دوو مه تره.

روده کور - ا.مر (روودهی کور - rûdey kûr): ریخـۆله کویره.

رودیوم - ا.مر (رودیوم - rûdyum): کانزایه کی سه خته.

روذق - ا (ره وزه غ - rewze`x): مریشکی ئاوه پرووتکراو، مه پری کهول کراو.

روروک - (ره وروو شهک - rew rûvek): ره وپه وه.

روز - ا (رووز - rûz): رۆژ، وهخت و زه مان، کات.

روزافزون - ص.مر (روزئه فزون - rûz efzûn): هه ر شتی رۆژ به رۆژ له تهره قی و باش بووندایی.

روزافکن - ا.ص (روزئه فکن - rûz efken): نۆزه تا، تای رۆژنا رۆژ.

روز امیدویی - ا.مر (رووزی ئومیدو بيم - rûz `umîdû bîm): رۆژی پهسلانی، رۆژی قیامهت، رۆژی ههشر.

روزان - ا (روزان - rûzan): رۆژان.

روزانه - ق.ص (رووزانه - rûzane): رۆژانه، هه موو رۆژیک، رزق و رۆزی.

روزبان - ص.مر (رووزبان - rûzban): ده رگاوان، په رده دار، پاسه وانی ده رگا، پاسه وانی باره گای میرو پاشایان.

روزباز خواست - ا.مر (رووی باز خواست - rûzi bazxast): رۆژی قیامهت، رۆژی زیندوو بوونه وه، رۆژی ههشر، رۆژی پهسلانی.

روزبرات - ا.مر (روزی بهرات - rûzi berat): رۆژی بهرات، رۆژی یازدهیه می شهعبان.

- روزبه** - ص. مر (روزبیه - rûzbih):
خوشبخت، به شانس، به ختته وهر.
- روزپسین** - ا. مر (رووزی پسین - rûzi pesîn):
روژی قیامت، روژی پهسلان.
- روزجزا** - ا. مر (رووزی جهزا - rûzi ceza):
روژی حشر، روژی قیامت، روژی پهسلان.
- روزجک** - ا. مر (رووزی جهک - rûzi cek):
پازدهیه می شهعبان، جیره هی همیشهیی، نیوهی مانگی شاپانی شهوی جیژنی بهراتی، له خودای دهکهم تهلهبی بهشکو چاو جوانم داتی.
- روزخسب** - ص. فا (رووز خسب - rûz xusb):
تهمهل و سست له کاراندا.
- روزدرنگ** - ا. مر (رووزی دیرهنگ - rûzi direng):
روزی قیامت.
- روزرستاخیز** - ا. مر (رووزی رهستاخیز - rûzi restaxîz):
روزی ناخیرهت.
- روزسیاه** - ا. مر (رووزی سیاه - rûzî siyah):
روژی رهش، روژی دژوارو پرمهینهت، روژی خهم و خهفت، روژی تازیوه پرسه.
- روزشمار** - ا. مر (رووزی شومار - rûzi şumar):
پهسلان.
- روزشمار** - ا. مر (رووز شومار - rûz şumar):
روژی میتر.
- روزقیامت** - ا. مر (رووزی غیامت - rûzi xîyamet):
روژی حشر، روژی
- پاشین.
- روزگار** - ا. مر (رووزی کار - rûzi kar):
روژی کارو کوشش، روژی شهرو نهبرد.
- روزکور** - ص. مر (رووزکور - rûz kûr):
روژکویر، کهسیک که به روژ چای له بهر ههتاو ههلهبهت و نهبینی.
- روزگار** - ا. مر (رووزگار - rûzgar):
دنیا، گیتی، وهخت و زهمان.
- روزگاربردن** - مص. ل (رووزگار بوردهن - rûzgar burden):
بردن، روژ قهتانندن، ژیان بهپیکردن.
- روزگار یافتن** - مص. ل (رووزگار یافتن - rûzgar yaften):
دهرهفت بهدهست هیتان، ههل ههلهکوتن.
- روزگانه** - ا. مر (روزگانه - rûzgame):
روژمز، کرای روژانه، جیره روژانه، نازووقهو خوراکی روژانه، روژانه.
- روزگرد** - ص. فا (رووز گهردهن - rûz gerd):
کهسیک که به روژ بسوورپیتتهوه.
- روزگردان** - ا. مر (رووز گهردهن - rûzgerdan):
گوله بهروژه.
- روزگردک** - ا. مر (رووز گهردهک - rûz gerdek):
گوله بهروژه.
- روزگون** - ص (رووز گون - rûzgun):
روژ ناسا، سپی و رووناک وهکو روژ.
- روزمادر** - ا. مر (رووزی مادهر - rûzi mader):
ناههنگی سالانهی روژی دایک.
- روزمهر** - ا. ص (رووز مههر - rûz mere):
روژانه.
- روزمه** - ا. مر (رووز مهه - rûzmeh):
میژوو، حیسابی روژو مانگو و سال.

روزه گشودن - مص.ل (رووزه گوشوده‌ن -
rûze guşûden): فتارکردن، روژوو
شکاندن.

روزی - ا (رووزی - rûzî): روژی، رزق،
توتیشو، جیره و خوژاکی روژانه.

روزیانه - ا (رووزیانه - rûzyane): رزق
و روژی، نازوقه و خواردن.

روزی ده - ص.ف (رووزی ده -
rûzî deh): روژیدەر، خوا.

روزی رسان - ص.فا (رووزی ره‌سان -
rûzî resan): رزق‌دهر، یه‌کیکه له
سیفه‌ته‌کانی یه‌زدان.

روزی مند - ص (رووزی مند -
rûzî mend): خاوه‌ن رزق و روژی.

روزینه - ا (رووزینه - rûzîne): خوژاکی
روژانه، جیره‌ی روژانه، نازوقه‌ی روژانه.

روزینه‌دار - ا.ص (رووزینه‌دار -
rûzînedar): که‌سیک که جیره‌ی
روژانه‌ی وهریگری.

روژ - ا.ف (روژ - rûj): سوراو.

روس - ا (رووس - rûs): قه‌ومی رووس.

روس انگرده - ا.مر (رووقه‌س نه‌نگورده -
rûview engurde): تری رتیبانه.

روسپی - (رووسپی - rûspî): سۆزانی،
قه‌جبه، حه‌دیدی، ژنی به‌دکار، داوین ته‌ر.

روسپی باره - ص.مر (رووسپی باره -
rû spî bare): قه‌جبه‌باز.

روستا - ا (رووستا - rûsta): گوند، دئی،
ئاوایی.

روستازاده - ص.مر (رووستا زاده -
rûsta zade): دیهاتی زاده.

روستره - ا.ص (رووسو توره -
rû suture): خاوی ده‌موچاو سپین.

روزن - ا (ره‌وزن - rewzen): ده‌لاقه،
کلاو روژنه، په‌نجه‌ره‌ی بچووک.

روزنامه‌چه - ا.مر (رووزنامه‌چه -
rûznameçe): ده‌فته‌ری که بازرگانان

دانوستانی روژانه‌ی خو‌یانی تیدا
ده‌نوسن، نامه‌ی سه‌ریورده و ژینامه و کارو

روداوین روژانه، ده‌فته‌ری حیسابی
بازرگانان.

روزنامه - ا.مر (رووزنامه - rûzname):
روژنامه، نامه‌یه‌ک که روژانه یان هه‌فتانه

چاپ و بلاو بکرتیه‌وه و هه‌والو روداوین
روژانه بلاو بکاتیه‌وه، یه‌که‌مین روژنامه‌ی

خه‌تی له سالی ۱۵۶۳ دا له قینیسیدا
ده‌رچوو، یه‌که‌مین روژنامه‌ی چاپی له قینینا

له سالی ۱۶۱۵ ده‌رچوو.

روزنامه‌نگار - ا.ص (رووزنامه‌نیگار -
rûznamenigar): روژنامه‌نووس،
روژنامه‌وان، روژنامه‌فان.

روزن داران - ا.م (ره‌وزن داران -
rewzen daran): می‌رووی یه‌ک
خانه‌یی.

روزنه - ا (ره‌وزنه - rewzene):
کلاو روژنه، ده‌لاقه.

روزه - ا (روزه - rûze): روژوو، روژوو له
سالی دووه‌می کوچیه‌وه بوو به واجب

له‌سه‌ر موسلمانان، پیشتر له هه‌ر
مانگی‌کدا سچ روژ؛ روژانی ۱۳، ۱۴ و

۱۵ روژوو ده‌گیراو پیی ده‌گوترا روژانی
سپی.

روزه‌خوار - ص.فا (رووزه خار -
rûze xar): روژوو نه‌گر، روژوو خوژ.

روزه‌دار - ص.فا (رووزه‌دار - rûzedar):
به‌روژوو، روژوو وان.

- روسختج** - ا(رووسهختهج - rû sextec):
ئۆكسىدى مس كه له كۆنا وهكو دهرمانى
چاو به كار دههات.
- روسخته** - ا(رووسهخته - rû sexte):
ئۆكسىدى مس.
- روسفید** - ص.مر(روو سيفید -
rûsifîd): سهرفراز، روو سوور، بى
گوناھ.
- روس فيل** - ص.فر(رووس فيل -
rûs fîl): لايهنگرى رووس، ههوادارى
رووس.
- روسم** - ا.ع(رهوسهم - rewsem):
نیشانه، مۆر.
- روسياه** - ص.مر(رووسياه - rûsîyah):
روو رهش، كه سىك كه رهنكى رهش بى،
روو رهش، گوناھكار، به دكردهوه، ياخى.
- روش** - ا.مص(رهقىش - reviş):
رۆيشتن، رهوت، بوار، راپه، شهقام.
- روش** - ا(رووش - rûş): رۆشنایى.
- روشان** - ص(رهوشان - rewşan):
رۆشن، رووناك.
- روشن** - ص(رهوشهه - rewşen):
درهخشان، رۆشن، پرشنگدار، تابان،
درهوشاوه.
- روشن** - ا.مص(رهقىشهه - revişen):
رۆيشتن.
- روشنا** - ا(رهوشههنا - rewşena):
رۆشنایى، تيشك.
- روشناس** - ص.مر(رووشىناس -
rûşinas): ناسراو، ناودار، بهناوبانگ.
- روشنايى** - ا.مص(رهوشههنايى -
rewşenayî): رۆشنایى، رووناكى.
- روشن بين** - ص.فا(رهوشهه بين -
rewşenbîn): دانا، زانا، هوشيار،
بيننا.
- روشن بينى** - ا.مص(رهوشهه بينى -
rewşen bînî): بينايى، زانايى،
رۆشنبيرى.
- روشن چراخ** - ا.مر(رهوشهه چىراخ -
rewşen çirax): چىراى رۆشن،
نهوايهكى كۆنى مۆسقىايه.
- روشندان** - ا.مر(رهوشهه دان -
rewşendan): چىرادان، شوپى دانانى
چىرا، كلاورۆژنه.
- روشن دل** - ص.مر(رهوشهه دىل -
rewşen dil): بهويژدان، دل و دهروون
پاك و رۆشن، زانا، هوشيار.
- روشن راي** - ص.مر(رهوشهه راي -
rewşen ray): خودان بيروبوچوونى
روون و ديار.
- روشن روان** - ص.مر(رهوشهه رهقان -
rewşen revan): هوشيار، زانا، دل و
دهروون پاك و رۆشن.
- روشن ضمير** - ص.مر(رهوشهه زهمير -
rewşen zemîr): بهويژدان.
- روشن فكر** - ص.مر(رهوشهه فيكر -
rewşen fikr): رۆشنفكر، رۆشنبيير،
زانا، بههۆش.
- روشن قياس** - ص.مر(رهوشهه غياس -
rewşen xîyas): زيرهك، تىزفام.
- روشنگ** - ا(رهوشههك - rewşenek):
ناوى دهرمانىكى گىاييه، سوكرارهوى
(رۆشن) به ناوه بوژنان.
- روشنگر** - ص.فا(رهوشههنگهر -
rewşenger): روونكه رهوه، مشتومال

دهر، لیکده ره وه، رافه کار، شرۆقه چی.
روشن نهاد - ص. مر (رهوشه نیهاد -
 rewşen nihad): پاک سـروشت،
 ته بیعت پاک و روناک.
روضه - ا. ع (رهوزه - rewze): باغ و
 گولستان، گولزار، میرگو و سهوزه زار،
 میرگوزار، بههشت، گۆر، رهوزه نه و
 بایهت و شیعرانهش که له بۆنه ی
 تازیه باریدا له سهر مینبه ره کانه وه
 ده خوتنریته وه و بریتیه له همدو شوکرانه ی
 خواو درودو سلاوات له دیداری پیغه مبهرو
 ئیمامان و شهرح و شرۆقه ی هندی له
 رووداوه کانی که ره به لا..
روضه خوان - ص. فا (رهوزه خان -
 rewzexan): رهوزه خوان، نه وه ی له
 یادی شه هید بوونی ئیمام حسه یندا
 بایهت و شیعره کانی نه و بۆنه یه
 ده خوتنریته وه.
روغ - مص. ع (رهوع - rew'): ترسان،
 دلهره اوکی، ترس، سه رسام بوون.
روعت - ا. مص (رهوئهت - rew'et):
 مایه ی ترس، مایه ی سه رسامی.
روغ - ا (روغ - rûx): قرقینه، قـرپ.
روغان - مص. ع (رهغهغان - revexan):
 نه ملا و نه ولاکردن، حبله کردن، گزیکردن.
روغن - ا (رهوغه ن - rewxen): روغن،
 دون.
رغناس - ا (روغناس - ruxnas): تری
 کیتوبلکه.
روغندان - ا. مر (رهوغه نندان -
 rexendan): روندان، شتی که روغن و
 مه لحه می تی بکری.
روغن سوزی - ا. مص (رهوغه ن سوزی -
 rûgerdanden): رو و ده رگی پان،

rewxen suzi): روغن سوزی
 ئوتومبیل.
روغنکاری - ا. مص (رهوغه نکاری -
 rewxenkarî): چه ورکردنی مه کینه
 (ههر مه کینه یه ک پیوستی به چه ورکردنی
 بی).
روغنگر - ا. ص (رهوغه نگر -
 rewxenger): روغنگر، که سیک که
 روغن له تووی رووه کان بگری.
روغن ماهی - ا. مر (رهوغه نی ماهی -
 rewxenî mahî): روغنی ماسی.
روغنی - ص. ن (رهوغه نی - rewxenî):
 روغن، نانیک که روغیان له هه ویره که ی
 کرد بی.
روغنین - ص. ن (رهوغه نین -
 rewxenîn): روغناوی، نانی به روغن،
 نانه چه و ره.
روف - ا (رووف - rûf): جوړه رووه کیکه.
روفتن - مص. م (روفته ن - rûften):
 مالین، گسکدان، مالین و خاوتنکردنه وه ی
 ته پوتۆز و پوش و په لاشان.
روفـرشـی - ص. ن (رووفـرشـی -
 rûfersî): نه علی سه ره رش، جارن
 پارچه یه کی که تانیان به سه ره رش
 گرانبه هادا راده خست بو نه وه ی پی خوست
 نه بی، یان تیشکی هه تاو ره نگه که ی نه با.
روکار - ا. مر (رووکار - rûkar):
 رووکاری خانوو بنیا، رووی بنیا.
روکش - ص. فا (رووکـهـش - rûkeş):
 رووکـهـش، شتی بدری به سه ره شتیکی تردا،
 شتی که رواله تی جیابی له ناوه روکی.
روگرداندن - مص. ل (رووگـهـردانـدهـن -
 rûgerdanden): رو و ده رگی پان،

دهستبه رداربوون، وازهیتان.
رولت - ا.فر (رولیت - rolit): جۆزه قوماریکه، (رولیت)، تایه‌ی بچووکی ژیرمیتز یان کورسی، یان تهختی نووسان.
رولور - ا.فر (ریفول قیر - rivil vîr): دهمانچه، وهرور.
روم - ا.روم (rûm): تووکسه‌به‌به‌ر.
رومال - ا.رومال (rûmal): دهسته‌سپ، خاولی.
رومبا - ا.فر (رومبا - rûmba): جۆزه سه‌مایه‌که.
رومی - ص.ن (رومی - rûmî): خه‌لکی رۆم، رۆمی (خه‌لکی تورک).
رون - ا.ره‌قنه (reven): تاقیکردنه‌وه، ئەزموون، ته‌جره‌به.
رون - ا.رون (rûn): هۆ، سوونگه، بایس.
روناس - ا.روناس (rûnas): جۆزه رووه‌کیکه.
رونجو - ا.ره‌قنه‌نجو (revencû): مؤربانه، مؤربکه.
روند - ا.ره‌قنه‌ند (revend): ره‌وش، ره‌فتار، تهرز، ریچکه و شتیواز.
روند - ا.ع (ریفه‌ند - rivend): ره‌گی رتیواس.
رونق - ا.ع (ره‌ونه‌غ - rewnex): رۆشنایی، رووناک، چاکی، جوانی، ره‌واج، بره‌و، پیشقه‌چوونی کار.
رونما - ا.مر (روونه‌ما - rûnema): ئەو شت یان پاره‌یه‌ی که به دیتنی رووی بووک یان ساوا وه‌کو دیاریی دهری.
رونمودن - م.ص.ل (روونموده‌ن - rûnmûden): دهرکه‌هوتن، روو

نیشانان، روو تی کردن.
رونوشت - ا.مر (رونوشتیست - rûnivîst): کۆپی، له‌به‌ر گرتنه‌وه، له‌به‌ر نووسینه‌وه.
رونویس - ا.مر (رونویشتییس - rûnivîs): کۆپی، له‌به‌ر نووسینه‌وه.
رونی - ص.ن (روونی - rûnî): خه‌لکی گوندی رونه‌ی سه‌ر به‌نیشاپور.
روهنی - روهینی (rûhinî): پۆلا.
روی - ا.روی (rûy): جۆزه‌کانزایه‌که.
روی - ا.روی (rûy): روو، له‌سه‌ه‌ر: (کتاب را رووی میز گذاشت).
روی - ا.ع (ره‌قی - revî): هه‌وری به باران، ئاوی شیرین و سازگار و تینویتی شکین، ساقی، ئاقل و ته‌ندروست.
رویا - ص.فا (روویا - rûya): شتی که بروی.
رویاری - ق.ص (رویاری - rûyarû): رووبه‌پروو، به‌ره‌وروو، به‌رانبه‌ر.
رویاندن - م.ص.م (روویاننده‌ن - rûyanden): روواندن، چاندن.
رویانده - ا.مف (روویاننده - rûyande): رویتراو، چیتراو.
رویاننده - ا.ف (رویانه‌نده - rûyanende): رویتنه‌ر، چیتنه‌ر.
رویانشناسی - ا.مص (روویان شیناسی - rûyan şinasî): پزناسی.
رویداد - ا.مر (روویداد - rûydad): رووداو، بویه‌ر، پیشهات.
روی دادن - م.ص.ل (رووی داده‌ن - rûy daden): روودان.
روی زرد - ص.م (رووی زه‌رد - rûy zerd): روو زه‌رد، شه‌رمه‌زار،

دهستبه رداربوون، وازهیتان.
رولت - ا.فر (رولیت - rolit): جۆزه قوماریکه، (رولیت)، تایه‌ی بچووکی ژیرمیتز یان کورسی، یان تهختی نووسان.
رولور - ا.فر (ریفول قیر - rivil vîr): دهمانچه، وهرور.
روم - ا.روم (rûm): تووکسه‌به‌به‌ر.
رومال - ا.رومال (rûmal): دهسته‌سپ، خاولی.
رومبا - ا.فر (رومبا - rûmba): جۆزه سه‌مایه‌که.
رومی - ص.ن (رومی - rûmî): خه‌لکی رۆم، رۆمی (خه‌لکی تورک).
رون - ا.ره‌قنه (reven): تاقیکردنه‌وه، ئەزموون، ته‌جره‌به.
رون - ا.رون (rûn): هۆ، سوونگه، بایس.
روناس - ا.روناس (rûnas): جۆزه رووه‌کیکه.
رونجو - ا.ره‌قنه‌نجو (revencû): مؤربانه، مؤربکه.
روند - ا.ره‌قنه‌ند (revend): ره‌وش، ره‌فتار، تهرز، ریچکه و شتیواز.
روند - ا.ع (ریفه‌ند - rivend): ره‌گی رتیواس.
رونق - ا.ع (ره‌ونه‌غ - rewnex): رۆشنایی، رووناک، چاکی، جوانی، ره‌واج، بره‌و، پیشقه‌چوونی کار.
رونما - ا.مر (روونه‌ما - rûnema): ئەو شت یان پاره‌یه‌ی که به دیتنی رووی بووک یان ساوا وه‌کو دیاریی دهری.
رونمودن - م.ص.ل (روونموده‌ن - rûnmûden): دهرکه‌هوتن، روو

- خجل، خه‌جائه تبار. **رویش** - ا.مص (رووییش - rûyiş):
کرده‌ی روان.
- رویگر** - ا.ص (رویگر - rûyger):
مسگهر.
- روین** - ا (رویه‌ن - rûyen): **جـ**وره
رووه‌کیتکه.
- رویناس** - ا (رویناس - rûynas): **جـ**وره
رووه‌کیتکه.
- روینگ** - ا (رویه‌نگ - rûyeng): **جـ**وره
رووه‌کیتکه.
- روی نمودن** - مص.ل (رووی نومووده‌ن -
rûy numûden): دهرکوه‌وتن،
روونیشاندان، رووکردنه.
- روی نهادن** - مص.ل (رووی نیهادن -
rûy nihaden): رووتیکردن، رووکردنه
که‌سپک یان شتیک.
- رویه** - ا (روویه - rûye): روو، چاره،
شپوه، روخسار، رووی ههر شتیک.
- رویه** - ا.ع (ره‌قییه - revîye):
ئه‌ندیشه، بیر، هزر.
- روی هم** - ق.م (رووی هم -
rûyi hem): به‌سه‌ریه‌که‌وه، به‌گشتی.
- روی هم رفته** - ق.م (رووی هم رفته -
rûyihem refte): به‌شپوه‌یه‌کی
گشتی، به‌سه‌ریه‌که‌وه.
- روییدن** - مص.ل (رووییدن -
rûyîden): سه‌وزیوون، چه‌که‌ره‌کردن،
رووان.
- رویین** - ص.ن (رویین - rûyîn): مکوم،
قایم، ههر شتی له کانزای رویی
دروستکراپی.
- رویین تن** - ص.م (رویین تن -
rûyîn ten): له‌قه‌بی ئه‌سفهن‌دیاره،
که‌سی که له‌شی توکمه‌و قایم بی، گیان
پؤلا.
- رویین خم** - ا.م (رویین خم -
rûyîn xum): ده‌هۆل، **جـ**وره
شه‌پیورتیکی گوره‌و چه‌ما‌وه‌یه.
- رویین دژ** - ا.م (رویین دژ -
rûyîn dij): قه‌لای مه‌حکهم، قه‌لای
پؤلایی.
- ره** - ا (ره - reh): ریگه، که‌په‌ت،
ده‌فعه، گۆرانی و ئاواز.
- رها** - ص (رها - reha): ئازاد، بی کۆت
و زنجیر، رها.
- رهاشدن** - مص.ل (رها شـوده‌ن -
reha şuden): ئازادبوون، رزگاربوون.
- رهاکردن** - مص.م (رها که‌رده‌ن -
reha kerden): رزگارکردن،
ئازادکردن.
- رهان** - مص.ل (ریهان - rihan):
گره‌وکردن، مهرج کردن.
- رهانندن** - مص.ل (رهاننده‌ن -
rehanden): ئازادکردن، رهاکردن،
به‌ره‌لاکردن.
- رهاننده** - ا.مف (رهاننده - rehande):
رهاکراو، ئازادکراو.
- رهاننده** - ا.ف (رها‌نه‌نده -
rehanende): رزگارکهر، نه‌جاتده‌ر.
- رهاو** - ا (رها‌ف - rehav): نه‌وایه‌کی
کۆنی مؤسیقایه.
- رهاورد** - ا.م (رها‌ف‌ئا‌فهرده‌ن - rehaverd):
ده‌ست و دیاری سه‌فه‌ر.
- رهاوی** - ا (رها‌ف‌ی - rehavî):
ئاوازیکی مؤسیقای تیرانییه.

- تبیژرهو، ریپوار، رهوه‌ند.
- رهو** - ا.ع (رههفت - rehv): بنه‌ما، ریچکه، رهوش، شیتواز.
- رهو** - مص.ع (رههفت - rehv): نه‌رمه روین، هیوربوونه‌وهی ده‌ریا.
- رهو** - ا.ع (رههفت - rehv): شوینی به‌رز، شوینی نرم.
- رهوار** - ص (رهه‌فار - rehvar): ولاخی ره‌هوان، خوشبه‌ز.
- رهور** - ص (رهه‌فهر - rehver): ره‌هوان، خوشبه‌ز.
- رهون** - ا.ع (روهون - ruhûn): بارمته.
- رهی** - ص.ن (ره‌هی - rehî): ریپوار، ره‌هنده، غولام، به‌نده و نوکەر.
- رهیاب** - ص.فا (رهه‌یاب - rehyab): ریگه دۆزه‌ره‌وه، دۆزه‌ره‌وه‌ی ریگه‌و ریچکه‌به‌کی تازه.
- رهیدن** - مص.ل (ره‌هیدن - rehîden): رزگاربوون، خه‌لستن.
- رهیده** - ا.مف (ره‌هیده - rehîde): خه‌له‌سیوو، رزگاربوگ.
- رهیق** - ا.ع (ره‌هیخ - rehî`x): شه‌راب، باده، مه‌ی.
- رهین** - ص.ع (ره‌هین - rehîn): بارمته.
- رهینه** - ا.ص (ره‌هینه - rehîne): بارمته،
- ری** - ا.ع (ره‌یی - rey): ته‌پو تازه‌و پاراو، نیان.
- ریاء** - مص.ع (ریاء - rîya): ریاء، دوورپوویی.
- ریاح** - ا.ع (ریاه - rîyah): با.
- ریاحین** - ا.ع (ره‌یاهین - reyahîn): ریحانه.
- ریاست** - مص.ع (ریاسه‌ت - rîyaset): سه‌رکردایه‌تی، بوونه سه‌روک، سه‌روه‌ری کردن، سه‌روه‌ری، سه‌رداری، گه‌وره‌یی، فه‌رمان‌په‌وایی.
- ریاش** - ا.ع (ریاش - rîyaş): په‌ر.
- ریاض** - ا.ع (ریاز - rîyaz): باغان.
- ریاضت** - ا.مص (ریازت - rîyazet): گۆشه‌نشینی و عیباده‌ت‌کردن، خو‌ئه‌زیه‌ت‌دان بو‌رامکردنی نه‌فس و په‌روه‌رده‌کردنی خود، به‌ختیوکردن و رامکردنی جوانوو.
- ریاضی** - ا.ع (ریازی - rîyazî): بیبرکاری.
- ریاع** - ص.ع (ره‌ییا - reya): نه‌شونماکردن، زۆربوون، فراوان بوون.
- ریاکار** - ص.فا (رییاکار - rîyakar): ریاکار، دوورپوو.
- ریال** - ا (رییال - rîyal): ریال، (جووره‌پاره‌یه‌که).
- ریان** - ص.ع (ره‌ییان - reyyan): ته‌پو تازه، پاراو، تیپراو.
- ریب** - مص.ع (ره‌یب - reyb): که‌وتنه‌گومان، دوو دل بوون، دوو دلی، گومان.
- ریباس** - ا (ریباس - rîbas): ریواس.
- ریبال** - ا.ع (ریبال - rîbal): شیر، شیری‌دپنده، گورگ.
- ریبت** - ا.مص (ریبت - rîbet): گومان، دوو دلی، توّمه‌ت. نیگه‌رانی.
- ریتانج** - ا (ریتانج - rîtanc): سه‌مغی دارو دره‌خت، که‌تیره.
- ریتم** - ا.فر (ریتم - rîtm): ریتم، ئیقاع.
- رث** - مص.ع (ره‌یس - reys): خاوه‌خاو، دره‌نگ، خاوپه‌و.
- ریچار** - ا (ریچار - rîçar): مره‌با، قسه‌ی

قوړو بی سهرویه، گوته‌ی نا مه‌فهوم.
ریچال - ا (ریچال - rîçal): مره‌با،
 بیتهوده‌ویژی، هه‌رزه‌ویژی، ریچال، هه‌رچی
 له شیر په‌یداده‌یی.
ریچال بافتن - مص. ل (ریچال بافتن -
 rîçal baften): فشه‌رستن، هه‌رزه
 بیژین، فیشال‌کردن.
ریح - ا (ریح - rîh): با، شنه، بۆن.
ریحان - ا (ریحان - reyhan): ریحانه.
ریحانه - ا.ع (ریحانه - reyhane):
 چه‌پکه ریحانه.
ریحانی - ص.ن (ریحانی - reyhanî):
 شه‌رابی پالیئوراو، باده‌ی ساف، جوړه
 خه‌تیکی ئیسلامیه‌ که (ابن بواب)
 دایه‌یتناوه.
ریخ - ا (ریخ - rîx): شیاکه، ریخ، گوو،
 ته‌رس، پیسایی.
ریخبین - ا (ریخ بین - rîxbîn): لۆر،
 که‌شک، دۆی ترش، تو‌راغ.
ریخت - ا (ریخت - rîxt): شه‌کل و
 شه‌مایل، قیافه، ریخت، سه‌روسیما،
 ته‌حروودیدار.
ریختن - مص. م (ریختن - rîxten):
 رشتن، پرژان.
ریخت و پاش - ا.مص (ریخت و پاش -
 rîxtû paş): رژان و پژان، ته‌خشان و
 په‌خشان، زیتده‌مه‌سره‌ف.
ریخته‌گر - ا.ص (ریخته‌گر -
 rîxteger): قالب ریژی کانتزا.
ریخن - ص (ریخن - rîxin): ریخاوی.
ریدک - ا (ریدک - rîdek): کور،
 کورریژگه.
ریدن - مص. ل (ریدن - rîden): ریتن.

ریز - ص.ا (ریز - rîz): ورد، گه‌ردیله.
ریز - ا (ریز - rîz): دلۆیه، پیاله، په‌یمانه،
 ره‌حمه‌ت، نیعمه‌ت، ئاره‌زوو، هه‌واو
 هه‌وه‌س.
ریزابه - ا.مص (ریزابه - rîzabe): ریژاو.
ریزان - ص.فا (ریزان - rîzan): رژاو، له
 حالی رشتنا.
ریزیار - ص.فا.ا (ریزیار - rîzbar):
 بارانی ورد، بارانی توندو ورد، ریژنه.
ریزین - ا.ص (ریزین - rîzbîn):
 میکرۆسکۆب، زه‌ره‌بین.
ریزش - ا.مص (ریزش - rîziş): رژان،
 وه‌رین، دابارین.
ریزوفور - ا.فر (ریزوفور - rîzofor):
 جوړه دره‌ختیکه.
ریزه‌خوار - ص.فا (ریزه‌خوار - rîzexar):
 ورته‌که‌نانی به‌رماوه‌ی سه‌ر سفره‌خوړ.
ریزه‌خوانی - ا.مص (ریزه‌خوانی -
 rîzexanî): نه‌رمه‌گ‌وړانی له بن
 لیوانه‌وه، قسه‌کردنی هیتواش و نه‌رم.
ریزه‌کار - ص.فا (ریزه‌کار - rîzekar):
 ورده‌کار، ناسک کار، هونه‌رمه‌ندی ده‌ست
 ره‌نگینی وردو وریاو ناسک کار.
ریزه‌کاری - ا.مص (ریزه‌کاری -
 rîzekaî): ورده‌کاری (له بواری
 هونه‌ریدا وه‌کو تابلۆ، په‌یکه‌ر، خه‌ت،
 سه‌ماو هه‌لپه‌رکی و...)
ریزیده‌ن - مص. م (ریزیده‌ن - rîzîden):
 رشتن، رژاندن.
ریژ - ا (ریژ - rîj): زیخ و چه‌و، هه‌رده و
 باسک.
ریژ - ا (ریژ - rîj): ئاره‌زوو، هه‌واو
 هه‌وه‌س، مراز.

ریس-بز - ا.مر (ریش بوز - rîş buz): شنگ، جوړه رووه کیکه به عه ره بی ریشه بزن و کلکه نه سپی پی ده لپن.

ریش تراش - ص.فا (ریش تراش - rîş teraş): مه کینه ی ردین تاشین، که سیک که ردینی خو ی بتاشی.

ریش خند - ا.مص (ریش خند - rîş xend): پی رابواردن، ده ست به زاخا کردن، هه ل خه له تاندن.

ریشدار - ص.فا (ریشدار - rîşdar): ردین دار.

ریش سفید - ا.ص (ریش سفید - rîş sifîd): گه وره ی قه وم.

ریش کاو - ص (ریش کاو - rîşkaw): گه وچ، نه زان، نه حالی، ته ماعکار.

ریشو - ص (ریشو - rîşû): ریشن.

ریشور - ص (ریشور - rîşver): ریشن، ریشدار.

ریشه - ا (ریشه - rîşe): بینج، بنج، ره گ، ریشه، ریشو.

ریشه دار - ص (ریشه دار - rîşe dar): هه ر رووه کیک ره گ و ریشه ی هه بی، خه لکی نه سلزاده و نه جیم.

ریشه کن - ص.فا (ریشه کن - rîşe ken): نه وه ی شتیک له ره گه وه هه لکه نی، له ره گه وه هه لکه نراو، له بنه وه هه لکیشراو.

ریشیدن - مص.ل (ریشیدن - rîşîden): بریندار بوون، رووشان.

ریشیده - ا.مف (ریشیده - rîşîde):

ریس - ا (ریس - rîs): ریس (ریسه که مان لی مه که وه به خوری)، ریسراو.

ریس - ا (ریس - rîs): کسه شکه ک، چیشتی گه نمه کوتا و به گوشته وه، هه ریه.

ریس - مص.ع (ریس - reys): لار و له نجه کردن، زال بوون.

ریستن - مص.ل (ریستن - rîsten): ریتن.

ریستن - مص.ل (ریستن - rîsten): گریان له (گریستن) هوه هاتووه.

ریسک - ا.فر (ریسک - rîsk): خه تهر، ملنان به کاریکه وه که خه تهر و نه نجام نادیار بی، مغامره، خه تهر بازی، جه ره زه بی.

ریسمان - ا.مر (ریسمان - rîsman): په ت، گوریس، کندر.

ریسه - ا (ریسه - rîse): ریز، داو، زاراو هیه کی سهر به رووه کناسییه، (قارچک و کارگو قه وزه و...) ریشال.

ریسه داران - ا.مر (ریسه داران - rîsedaran): رووه کین ریشالدار.

ریسیدن - مص.م (ریسیدن - rîsîden): رستن، ریشان.

ریسیده - ا.مف (ریسیده - rîsîde): ریسراو.

ریسنده - ا.فا (ریسنده - rîsende): برپس، ریسهر.

ریش - ا (ریش - rîş): ردین.

ریش - ا (ریش - rîş): زام، ریش، برین.

ریش - ا.ع (ریش - rîş): پهر.

ریش بابا - ا.م (ریش بابا - rîş baba): جوړه ترپیه که ده نکه که ی درپژو درشته.

برینداربوو، رووشاو.

ریشیدن - مص.م (ریشیدهن - rîşîden):
رشتن.

ریسار - ا (ریسار - rîsar): مرهبا،
ترشیات، ریچار، ریچال.

ریع - مص.ل.ع (ره یع - rey):
گه شه کردن، زۆربوون، هه لئاوسان، هه لاتن
(بو هه ویر) زیاد کردن (بو برنجی کولاو).

ریع - ا.ع (ریع - rî): ته په، شوینی بهرز،
گرد، دیر.

ریعان - (ره یه ئان - reye'an): هه وه ل و
هه رت، هه رته تی لاوی.

ریغ - ا (ریغ - rîx): بناری چیا، دهشت.

ریغ - ا (ریغ - rîx): کهرب و کینه، بوغز،
هه قه کی، رکابه ری، نه فرت، عه داوه ت،
دژمنایه تی.

ریغ - ا (ریغ - rîx): پیسایه.

ریغو - ص (ریغو - rîxû): ریخواوی،
ریخن

ریف - ا.ع (ریف - rîf): میرغوزار،
سه وزه زار، دهشتی پرتاو و گیا، زه مینی

نزیکه ئاوی به پیت و به ره که ت، ئاوه دانی.

ریق - مص.ع (ره یغ - reyx): رزانی ئاو
یان خوین، سه راب، تراویلکه، نۆبه ره،
لیکاو ی زار، دوا هه ناسه.

ریکا - ا (ریکا - rîka): کور، مه حبوب،
مه عشوق، هه ر یه کیتک له کورانی جوان و
پۆشته و په رداخ، که له پیتش پاشایانه وه له
ریزی ده ستو پیته و نده و یاسا ولانه وه
ده رۆبیشتن، غولام.

ریکاشه - ا (ریکاشه - rîkaşe):
سیخور.

ریگ - ا (ریگ - rîg): زیخ و چه و لم،

قوم.

ریگ پشته - ا.م (ریگ پشته -
rîg pşte): گردۆلکه لم، کۆمه له زیخ و
لم.

ریگ روان - ا.م (ریگی ره قان -
rîgi revan): زیخ و لمی بزۆز، به دهم
باوه له بیاباندا ده روات و کۆمه له ده بی و
گرده لم پیتکدینی.

ریگ زاده - ا.م (ریگ زاده -
rîg zade): جوړه گیانداریکه له
قمتمۆک ده چی به عه ره بی سه قه نقور - ی
په ده گوتری.

ریگزار - ا.م (ریگزار - rîgzar): له لان،
زیخه لان.

ریگ ماهی - ا.م (ریگ ماهی -
rîg mahî): سه قه نقور.

ریل - ا (ریل - rîyl): ریل، ئه و جووته
ئاسنه هاوته ریبه ی که قیتاری به سه را
ده روات، سکه.

ریم - ا (ریم - rîm): چلک، کیم و زوخی
برین.

ریم - ا.ع (ره یم - reym): گۆر، شاخی
نه بهرز، کۆتایی رۆژ تا هه وه لی تاریک
بوون.

ریم آهن - ا.م (ریم آهن -
rîm ahen): خاکه ی ئاسن، ئه و
پاشماوه یه ی ئاسن که له کورده دا ده مینیتته وه
یان به دهم چه کوشه وه ده وه ری.

ریم آهنگ - ا.م (ریم آهنگ -
rîm aheng): پاککه ره وه ی چلک و
کیم و زوخ.

ریمین - ص.ن (ریمین - rîmin): پیس،
چلکن، چلک کردوو.

رین - ص (رینهن - rîmen): دل رهش، کینه له زگ، فیل باز، حیل کار.

ریمه - ا (ریمه - rîme): ریپو قی چاو.
ریمیا - ا (ریمیا - rîmiya): زانستی جادوو.

رین - ا.ع (رهین - reyn): ژهنگ، پیسی، چلک، کیم و زوخ.

رینگ - ا.ف (رینگ - rîng): مه یدانیکه چوارگوشه یه که دوو بوکسیاز بوکسینی تیدا دهکن، رینگ تاپه ی ئوتومبیل.

ریو - ا. (ریف - rîv): فیل، حیل، نیرهنگ.

ریواج - ا (ریفاج - rîvac): ریواس.

ریواس - ا (ریفاس - rîvas): ریواس.

ریواس - ا (ریفاس - rîvas): ریوا، دوو روویی، فریو، نه فسوون.

ریون ایکس - ا.ف (رهیون ئیکس - reyun êks): تیشکی x.

ریونجو - ا (ریفه نجو - rîvencû): مؤربانه، مؤربکه.

ریوند - ا (ریفه ند - rîvend): جوړه رووه کیکه که له تیره ی ریواسه و بو ده رمان به کار دیت.

ریوه - ا (ریفه - rîve): گرد، ته په، مله ی کیتو.

ریوه - ا (ریفه - rîve): حیل، فیل، ته فره و فریو.

ریوی - ص.ن (رییه فی - riye vî): سیلو و دیق، دهرده باریکه.

ریه - ا.ع (رییه - riye): سی، جگه ری سپی، سپیه لاک، نه ندامی هه ناسه دان.

ز

- ز- حر (ز- Z):
پیتی سیژدهیه می ئەلفبای فارسییه و به
(زا) دهخوینریتته و به حسابی ئەبجه د
به رانیه به ژماره (۷) ه.
- زائد** - ا.ف.ع (زائید - ra'id): زۆر،
زیاد، فره.
- زائده** - ا.ف.ع (زائیده - za'ide): زۆر،
زیاد، زیاده.
- زائر** - ا.ف.ع (زائیر - za'ir): میوان،
زیاره تکار، دیدنه نی کار.
- زائره** - ا.ف.ع (زائیره - za'ire): میوان،
زیاره تکار، دیدنه نی کار (بۆمئ).
- زائل** - ا.ف.ع (زائیل - za'il):
دوورکه وتوو، لاجوو، نه ماو.
- زائله** - ا.ف.ع (زائیله - za'ile):
(بۆمئ): ههر زینده وهریک که له جیی
خۆی دوورکه ویتته وه.
- زائو** - ص (زائو - zaû): ژنی زه یستان،
ژنی تازه زاو.
- زاب** - ا (زاب - zab): زئ، سهه رچاوه،
چۆمی گه وره، ئاکار.
- زابغر** - ا (زابغهر - zabxer): ئەوه یه
که سیک ده می خۆی پر له با بکات و
یه کیکی دی به ده ست لیتی بداو بایه که
به ده نکه وه ده ریچی.
- زابگر** - ا (زابگهر - zabger): پروانه
«زابغهر».
- زابول** - ا (زابول - zabol): ناوی
ناهه نگیکی موسیقای ئیرانییه.
- زابولستانی** - ص.ن (زابولستانی -
zabulistanî): خه لکی زابول.
- زابولی** - ص.ن (زابولی - zabulî):
خه لکی زابول: (سیستان)..
- زابن** - ا.ص.ع (زابین - zabin):
دۆزه خه وان، دئوی سه رکیش، پاسه وان.
- زابوقه** - ا.ع (زابوغه - zabuxe):
گۆشه یه کی مال، به شیک له مال، سوچی
مال.
- زاپاس** - ا.رو (زاپاس - zapas):
یه ده ک، سپیر.
- زاج** - ا.ص (زاج - zac): زه یستان، ژنی
که تازه زابی و هه فته ی نه چووی.

شوتینی له دایک بوون، زیدو بوم.
زاد بوم - ا.مر (زادبوم - zad bûm):
 وه‌ته‌ن، نیشتمان، شوتینی له دایک بوون.
زادخور - ص.مر (زاد خور - zad xûr):
 به‌سالآچوو، پیر، زۆره‌هان.
زاخوست - ص.مر (زادخوست -
 zad xûst): پیر، به‌سالآچوو، سالمه‌ند،
 زۆره‌هان
زادسرو - ا.مر (زاد سه‌رف - zad serv):
 سه‌رووی ئازاد، سه‌روو.
زادغهر - ا.ص (زادغهر - zadxer):
 حه‌رامزاده، زۆل، بیژو، پیژ.
زادگاه - ا.مر (زادگاه - zad gah):
 زاگه، زید، وه‌ته‌ن، نیشتمان، شوتینی له
 دایک بوون.
زادمرد - ص.مر (زادمه‌رد - zad merd):
 جوامپیر، به‌هیممه‌ت، پیاوی پیاوانه‌و
 مه‌ردانه.
زادن - مص. (زاده‌ن - zaden): زایین،
 منال بوون.
زادوبود - ا.مر (زادو بود - zadû bûd):
 سه‌رمایه‌و سامان، زاگه، زید.
زادو رود - ا.مر (زادو رود - zadû rûd):
 نه‌وه‌و نه‌تیره، مندالی کور و کچ، زاده‌کان،
 زارۆچه.
زادو ولد - ا.مر (زادو قسه‌له‌د -
 zadû veled): زادو وه‌له‌ند، زادو
 وه‌له‌د.
زاده - ص. مر (زاده - zade):
 فه‌رزه‌ندان، بیچوی بنیاده‌م.
زار - پس - (زار - zar): پاشگه‌وه‌ ده‌لکین
 به‌هه‌ندی وشه‌وه‌و مانای زۆری و شوتینی
 فراوان ده‌دات وه‌ک: گول + زار = گولزار.

زاج - (زاج - zac): زاخ.
زاجر - ا.فا - ع (زاجیر - zacir):
 به‌ره‌ه‌لست، ده‌رکه‌ر، به‌ره‌ه‌لسته‌که‌ر.
زاج سه‌بز - ا.مر (زاجی سه‌بز -
 zaci sebz): زاجی سه‌وز.
زاج سفید - ا.مر (زاجی سیفید -
 zaci sifid): زاجی سپی.
زاج سور - ا.مر (زاج سوور - zac sûr):
 ئاهه‌نگ و میوانداری خو‌ش‌و‌رتینی ژنی
 زه‌یستان.
زاج کبود - ا.مر (زاجی که‌بود -
 zaci kebûd): سولفاتی مس.
زاجل - ص.ع (زاجیل - zacil): پیاوی
 ناودار، پیاویک که‌ به‌ خو‌شی و شادی
 گۆرانی بلتی..
زاج - ا.ص (زاج - zaç): ژنی زه‌یستان.
زاحف - ا.فا.ع (زاهیف - zahif):
 خشاو، خشوک، خزین، که‌سی له‌سه‌ر نه‌ژنۆ
 بخزی، وشتری که‌ له‌ ماندویتی دا پی
 بخشینی.
زاخر - ص.فا.ع (زاخیر - zaxir):
 پرولتویریت، پیاوی به‌خشنده، پیاوی
 پیاوانه‌و پایه‌به‌رز.
زاد - ص.مف (زاد - zad): تازه‌ له‌ دایک
 بوو.
زاد - (زاد - zad): سال و ته‌مه‌ن،
 پیریوون.
زاد - ا.ع (زاد - zad): تویشوو، خو‌راکی
 که‌م، تویشووی سه‌فه‌ر، که‌ره‌سته‌ی سه‌فه‌ر.
زاد به‌رزاد - ق (زاد به‌رزاد -
 zad berzad): پشتاو پشت، له
 بابه‌لبابه‌وه.
زادبود - ا.مر (زادبود - zad bûd): زیدو

- زار-** ص (زار- zar): لهړولاواز، زه‌بوون، زه‌لیل، داماو، کزو لاواز، بیتچاره و بیتنه‌وا.
- زار-** ا (زار- zar): گریه و زاری، ناله نالی به‌سۆزو نازاره‌وه.
- زارازار-** ق (زارازار- zarazar): زه‌بوونی، بیتچاره‌یی و فه‌قییری، کزی و لاوازی.
- زاراغنگ-** ا.ص (زاراغنگ- zara xeng): زه‌وی ره‌قهن، زه‌وی چه‌قن.
- زاران-** ص.فا (زاران- zaran): نالان، له حالی گریاندا.
- زارج-** ا (زارج- zaric): جـــــۆره رووه‌کیتکه.
- زارخورش-** ا.مر (زارخورش- zar xûriş): کهم خۆر، درژخۆر، لاوازی دهستی کهمخۆری.
- زارزار-** ق (زارزار- zarzar): گریانی به‌کول له ناخی دله‌وه، گریانی به‌کول و به‌دل .
- زارع-** ا.فا (زارع- zari'): فه‌لاح، جووتیار، وهرزیر، کشتیار.
- زارغنگ-** ا.ص (زارغنگ- zar'xeng): زه‌وی چه‌قهن، زه‌وی ره‌قهن.
- زاروار-** ص (زاروار- zarvar): زه‌بوون، کزو لاواز، بیتچاره و هه‌ژار، بیتنه‌وا.
- زارونزار-** ص.مر (زارونزار- zarûnezar): له‌رولاواز، کـــــزو بیتده‌سه‌لات، بیتچاره و فه‌قییر، بیتنه‌وا.
- زارووار-** ص (زارووار- zarûvar): زه‌بوونی و دامای.
- زاره-** ا.مص (زاره- zare): گریه و نالین.
- زاره-** ص (زاره- zare): زه‌بون و زه‌لیل، بیتنه‌وا.
- زاری-** ا.مص (زاری- zarî): گریه و زاری، ناله‌نال، لالانه‌وه و پارانه‌وه.
- زاری-** ا.مص (زاری- zarî): زه‌بوونی، کزی، دامای، بیتچاره‌یی.
- زاریانه-** ص.ن (زاریانه- zaryane): مایه و هوئی گریان و زاری.
- زاریدن-** مص.ل (زاریدن- zariden): گریان، نالین.
- زارنده-** ا.فا (زارنده- zarende): کهستی زاری بکات.
- زاستر-** ق (زاستر- zaster): ئه‌ولاتر، دوورت.
- زاغ-** ا (زاغ- zax): قه‌له‌باچکه، قشقه‌ره، قشقه‌له.
- زاغ-** ا (زاغ- zax): زاخ.
- زاغ-** ص (زاغ- zax): شین، که‌وه‌یی، چاوی شین.
- زاغپا-** ا.مر (زاغپا- zaxpa): لۆمه، گازانده، گله‌یی، سه‌رزه‌نشت، سه‌رکۆنه.
- زاغ پیسه-** ا.مر (زاغ پیسه- zaxpîse): قه‌له‌باچکه، قشقه‌له، قه‌له‌بازه‌له.
- زاغج-** ا (زاغج- zaxec): قه‌له‌باچکه.
- زاغ چشم-** ص.مر (زاغ چشم- zax çêşm): چاوشین، که‌سیتک که چاوانی شین بی.
- زاغچه-** ا (زاغچه- zaxçe): قه‌له‌باچکه، قشقه‌ره.
- زاغد-** ا (زاغد- zaxed): ئاغه‌ل، جیبی داگردنی مه‌رو بزن له سه‌رمادا.

- زاغ دل** - ص. مر (زاغ ديل - zax dil): دلرّهش، دلرّهق، رغن.
- زاغر** - ا (زاغهر - zaxer): زيقه توره، چيكلدانه.
- زاغ رنگ** - ص. مر (زاغ رنگ - zax reng): هر شتت رهش بين وهكو پهری قهله رهش.
- زاغ زبان** - ص. مر (زاغ زبان - zax zaban): زمان رهش، كه سئ كه تووك و نه فرته بكاو دوعا كه ي بيته دي، قهله م، نه سئ كه زماني رهش بين «نیشانه ي رهسه نييه».
- زاغ سار** - ص. مر (زاغسار - zax sar): سهر رهش، زالمی سهر سهخت، دلرّهش، دلرّهق، رغن.
- زاغك** - ا (زاغكه - zaxek): قهله باچكه ي بچووك.
- زاغ كمان** - ا. مر (زاغی كه مان - zaxi keman): گوشه ي كه وان.
- زاغ نول** - ا. مر (زاغ نول - zax nûl): ته ورزين، پاچه كوله، پاچ، قه زمه، قولنگ.
- زاغ و زيغ** - ا. مر (زاغ و زيغ - zaxû zîx): زاق و زيقي منالان.
- زاغوك** - ا (زاغوك - zaxûk): گولله ي كه وان.
- زاغه** - ا (زاغه - zaxe): ناغهل، شويتني داگردني مهرو مالات له كاتي سهرمادا، گهور، پشتير.
- زافه** - ا (زافه - zafe): گيايه كي كيتوييه له سير ده چيت، سيري كيتوي، سيرك.
- زافه** - ا (زافه - zafe): ژيژك.
- زاكاني** - ص. ن (زاكاني - zakanî): خهلكي زاكان-ي نزيكي قه زوين.
- زاكون** - ا. رو (زاكون - zakûn): قانون، ياسا، ريسا.
- زاكي** - ا. ف. ا. ع (زاكي - zakî): پاك و چاك.
- زاگ** - ا (زاگ - zag): زاخ.
- زاگاب** - ا. مر (زاگاب - zagab): مه ره كه بي رهش.
- زال** - ص. (زال - zal): پيري په ككه و ته، پيري كه مووي سهرو پروو برژانگي سپي بووي، ناوي باوكي روسته مه، دنيا، زالم، چه ننگ.
- زال تني** - ا. مر (زال تني - zal tenî): كه سيك كه به زگماك سهرو قزي سپي بين و له بهر روناكي چاوي هه لته بهت.
- زالزالك** - ا (زال زالهك - zal zalek): گوژ، بلج، گفیش، گوهيژ.
- زالو** - ا (زالو - zalû): زالو، زهروو.
- زالوك** - ا (زالوك - zalûk): گولله ي كه وان.
- زاماسكه** - ا (زاماسكه - zamaske): هيلم.
- زامل** - ص. ف. ا. ع (زامل - zamil): په پرهو، پاشكو، لوقه.
- زامله** - ا. ع (زاميله - zamile): حه يواني باركيش.
- زامهران** - ا (زامه هران - zamehren): جوړه ده رمانيكه.
- زامياد** - ا (زامياد - zamyad): ناوي روژي بيست و هه شته مي ههر مانگيكي هه تاويه، له ناييني زه رده شتيدا ناوي فريشته ي بهر پرسی زه وييه.
- زان** - ا. ع (زان - zan): جوړه دره ختيكه له تيره ي بهروو.

- زانستر** - ق (زان سوتەر - zan suter): لهولاتر، دوورتر..
- زانو** - ا (زانو - zanû): ئەژنۆ، زرانی.
- زانوی** - ص.ن (زانوی - zanûyî): هەرشتیکی چهماوه له شیوهی ئەژنۆ، ئەژنۆیی، ئەژنۆ ئاسا.
- زانە** - ا (زانە - zane): جۆره کوله به که.
- زانی** - ا.فا (زانی - zanî): زیناکار، پیاوئ که گانی هه رام بکات.
- زانیه** - ا.فا.ع (زانیه - zanîye): زیناکار، ژنئ که گانی هه رام بدات.
- زاو** - ص (زاو - zav): به هیز، زهلام، به دهسه لات، وهستا، وهستا له کارئ یا هونه ریکدا.
- زاو** - ا (زاو - zav): درز، کون، دۆلی کیتو.
- زاوهر** - ا (زاوهر - zaver): هیز، توانا، زۆر.
- زاوهر** - ا.ص (زاوهر - zaver): خزمه تکار، نوکهر، غولام، په رستار.
- زاورا** - ص (زاویرا - zavira): دهر به دهر، ئاواره، بئ مال و حال، بئ نه وا.
- زاوش** - ا (زاوش - zavuş): زیوس، به کیکه له خوا هه ندانی یونانیانی کۆن.
- زاولانه** - ا (زاو لانه - zav lane): کۆت و زنجیر، که له پچه و پتوه ند، گیسو، پرچ.
- زاوولی** - ص.ن (زاوولی - zavulî): خه لکی زابول، زابولی، ئاهه نگیکی کۆنی مۆسیقای ئیرانییه.
- زاووق** - ا.ع (زاووق - zavûx): جیوه.
- زاوی** - ص.ن (زاوی - zavî): خه لکی زاوه.
- زاویه** - ا.ع (زاویه - zavîye): گوشه، قورنه، کونج، خانه قا، لانه و ئاشیانه، مال.
- زاویه نشین** - ص.فا (زاویه نشین - zavîye nişîn): گوشه گیر، خه لوه ت نشین، کونجی عیباده ت.
- زاویه یاب** - ص.فا (زاویه یاب - zavîye yab): پانتۆمه تر.
- زاهد** - ا.فا (زاهد - zahid): خواناس، که سئ که دنیا بۆ قیامه ت ته رک بکات و خه ریکی تاعه ت و خوا په رستی بئ.
- زاهدانه** - ص.ق (زاهدانه - zahidane): زاهدانه، خواناسانه، وه کو خواناسان.
- زاهر** - ا.فا (زاهر - zahir): پرشنگذار، دره خشان، رووه کیککی خوش ره نگ و بۆیه، رووه کیکه جوانییه کی گه شی هه یه.
- زاهری** - ا.ص (زاهیری - zahirî): گیایه کی خوش ره نگ و بۆنه.
- زاهق** - ا.فا.ع (زاهیق - zahix): بیته هوده، به تال، له ناوچوو، وشک، ره وه نده.
- زاهل** - ا.فا.ع (زاهیل - zahil): ئاسوده، دلنیا، غافل.
- زاهی** - ا.فا (زاهی - zahî): دره وشاوه، پرشنگذار، پرتیشک.
- زایا** - ص.فا (زایا - zaya): مامان.
- زایاندن** - م.ص (زایاندن - zayanden): زایاندن، مامانی کردن.
- زایچه** - ا (زایچه - zayîçe): زایننامه (بیان ولاده) پیشبیری چاره نویسی منالی ساوا له لایه ن فالگره وه، پیشبینی چاره نویسی منالی ساوا.

- زایش** - ا.مص (زاییش - zayîş): زایین.
زایشگاه - ا.مص (زایشگاه - zayîşgah): زایینگه، نه خویشخانهی تاییهت به ژنی ئاوس.
زایمان - ا.مص (زایمان - zayman): زاوژی، زایین.
زاییدن - ا.مص (زاییدن - zayîden): زایین، منال بوون.
زاینده - ا.فا (زاینده - zayînde): ژنی که بزئی، زاو، حه یوانی زاو.
زاییده - ا.مص (زاییده - zayîde): له دایک بوو.
ژیوس - ا. (ژیوس - ziyus): زیوس، خواوهندی ئه قیل و عه دالهت.
ژولوژی - ا.فر (ژولوژی - zu'ulojî): زینده و رزانی، زینده و هر ناسی.
ژییر - ا.مص (ژییر - ze'îr): نه په ی شتی.
ژب - ص (ژب - zeb): مفت، خو پایی، به لاش، سه هل و ئاسان.
زیاد - ا.ع (زه باد - zebad): ماده یه کی بوئ خویشی ره شه له رۆن ده چیت که له هه ندی شوتنی هندو حه به شه دا له حه یوانیکی ده گرن که زه بادی پی ده لئین.
زیارج - ا.ع (زه بار یج - zebarc): زه به رجهد.
زیال - ا.ع (زیبال - zibal): ئه وه ی میرو له به ده م هه لیگری و بیبات، شتی که م.
زیاله - ا.ع (زوباله - zubale): ئاوی که م، شتی که م، زرو زبل.
زیاله دان - ا.مص (زوباله دان - zubaledan): زبلدان، ته نه که ی خوئل.
زیاله کش - ص.فا (زوباله کهش - zubalekes): زبل پیتژ، ئه وه ی زبلی مالان بو رشتن ده بات.
زبان - ا. (زه بان - zeban): زمان، زار (ئه و پارچه گوشته ی له ناو ده مدایه).
زبان آور - ص.مص (زه بان ئاوه ر - zeban aver): زمان تهر، قسه زان، به ده م و زمان، خویش قسه.
زبان باز - ص.فا (زه بان باز - zeban baz): زمان لووس، که سی به زمانی لووس که سیک فریو بدات.
زبان بازی - ا.مص (زه بان بازی - zeban bazî): زمان لووسی، ریپایی.
زبان بره - ا.مص (زه بان به ره - zeban bere): جو ره رووه کیکه.
زبان بریده - ص.مص (زه بان بوریده - zeban burîde): بی زمان، زمان براو، خاموش، بیده نگ، یه کیک قسه نه کات و هه میشه مات و بیده نگ بی.
زبان بستن - ا.مص (زه بان به ستن - zeban besten): بیده نگ بوون.
زبان بکام کشیدن - ا.مص (زه بان بیکام که شیدن - zeban bikam keşîden): بیده نگ بوون، خاموش بوون، قسه نه کردن.
زبان بند - ا.مص (زه بان به ند - zeban bend): زمان به ست، شتی بدری به که سیک تا قسه نه کات و بیده نگ بی.
زبان ترکردن - ا.مص (زه بان تهر که رده ن - zeban ter kerden): قسه کردن.
زبان چرب - ص.مص (زه بان چه رب - zeban çerb): زمان لووس، دم تهر.
زبان حال - ا.مص (زه بان ی حال - zubaledan): زبلدان، ته نه که ی خوئل.

zebani hal): زمانی دل.

زبان دادن - مص.ل (زهبانی دادهن - zebani daden): قه ولدان، به لئیدن، گفت.

زبان دار - ص.ف.ا (زهبان دار - zeban dar): به زمان، قسه زمان، که سنج بتوانی به چاکی مه به سستی خوی دهر پری.

زبان دان - ص.ف.ا (زهبان دان - zeban dan): زمان زان، که سنج که زمانانی بیگانه بزانی، دم ته پرو قسه زمان.

زبان دراز - ص.م.ر (زهبان دیراز - zeban diraz): زمان دریتز، چیره دریتز، چه نه باز.

زبان دراز - ا.م.ر (زهبانی دیراز - zebani diraz): زمانی دریتز، چه نه بازی بی شهرم.

زبان درقفا - ا.م.ر (زهبان ده رغه فا - zeban derxefa): رووه کی که له تیهره هه لالان.

زبان درکشیدن - مص.ل (زهبان ده رکه شیدهن - zeban der keşîden): بیدهنگ بوون.

زبان دل - ا.م.ر (زهبانی دیل - zebani dil): زمانی حال، زمانی ناخ، قسه یهک که رهنگدانه وهی رازی دهروون بی.

زبان ران - ص.ف.ا (زهبان ران - zeban ran): قسه زمان، زوربلی، قسه سوارو رهوان.

زبان رانی - ا.م.ص (زهبان رانی - zeban ranî): قسه رهوانی، قسه زانی، زورویتری.

زبان ریختن - مص.ل (زهبان ریختهن - zeban rixten): زورویتری زورگوتن،

چه نه بازی کردن.

زبان زد - ص.م.ف (زهبان زهد - zeban zed): شتی بکه ویتسه سه رزاران، بنیشته خوشه ی سه ر زمان، داستانی سه رزاران.

زبان زدن - مص.ل (زهبان زدهن - zeban zeden): قسه کردن.

زبان زرگری - ا.م.ر (زهبانی زهرگری - zebani zergerî): زمانیکی ده ستورده هه ندی که س قسه ی پی ده کهن ده ستورده که ش نه مه یه که له وشه دا پاش هه ر پیستی (ز) یک زیاد ده کهن وهک: «ک زت زاب».

زبان سیدن - مص.م (زهبان سیتدهن - zeban siteden): قه ول وه رگرتن، بیدهنگ کردن.

زبان شناسی - ا.م.ص (زهبان شیناسی - zeban şinasî): زمانناسی، زمانه وانی.

زبان کلک - ا.م.ر (زهبانی کیلک - zebani kilk): زمانی قه له م، نوکی قه له م.

زبان کوچک - ا.م.ر (زهبانی کوچهک - zebani kûçek): زمانه چکوله.

زبان گاو - ا.م.ر (زهبانی گاف - zebani gav): جوهره په یکانیک بووه له زمانی مانگا چووه، گیای زمانه مانگا، زوانهگا، زمانگا.

زبان گرفته - ص.م.ر (زهبان گیرفته - zeban girfte): که سنج که زمانی بگیری، زمانگر، زمان گران، لاله په ته.

زبان گز - ص.ف.ا (زهبان گهز - zeban gez): زمان گهز، تون، تیژ له

تام و چیتژدا.
زبان گشادن - مص. ل (زه بان گوشادهن - zeban guşaden): زمان بوونه وه، هه وه لئی قسه کردن، غه بیهت و ئیراد گرتن.
زبان گله‌ها - ا. مر (زه بانئی گولها - zebani gulha): زمانی گولان، هه ندی له ئه دیبو نووسه رانی ئه وروپایی بو هه ر گولتیک ره مزو چه مکتیکیان دانا وه و ئه مه بیان ناو ناوه زمانی گولان، جا ناردنی گولتیک بو که سیتک مانای خوئی هه بو وه، نیشانه و ره مزی هه ندی له گولکه کان به مجوره بو وه: گولئی هه میشه به هار = ئومپیده واری، گولکه باخ = ئه شق و خوشه ویستی، گولئی شه بو = به خته وه ری، گولئی وه نه وشه = ناخوشی، گولئی میتلاقه = شه و، لقی سه رو = مه رگ.
زبان گنجشک - ا. مر (زه بان گونجیشک - zeban guncişk): بناو، داریکی بی به ره، به ناڤ.
زبانگیر - ص. فا (زه بانگیر - zebangîr): جاسوس، هه والدز، تاقیق و قسه دهره پینان له به خسیران و ده ستگیر کراوانی شه ر، زمانگر، لاله په ته.
زبانور - ص (زه بان قه ر - zeban ver): قسه زان، قسه ره وان، به دهم و پل.
زبانه - ا (زه بانه - zebane): زمان ئاسا، زمانه، زمانه ی ته رازوو.
زبانهدار - ص. فا (زه بانهدار - zebane dar): زمانهدار، شوله دار، بلتسه دار.
زبانهدن - مص. ل (زه بانه زه دهن - zebane zeden): زمانه کیشان، شوله کیشان، سووتان و بلتسه سه ندن.
زبانئی - ص. ن (زه بانئی - zebanî): زاره کی (شفاهی) شتی به دهم بگوتری.
زبانئی - ا. ع (زه بانئی - zebanî): پیای یاخ، دوزه خه وان، فریشته ی پاسه وانی دوزه خ.
زبد - ا. ع (زه به د - zebed): کفه، کفه ی سه ر ئاو، کفه ی سه رشپیر.
زبده - ا. ع (زوبده - zubde): کهره، رونی قال نه کرا.
زبر - ص (زبیر - zibr): زبر، درشت، درپ.
زبر - ا. ص (زه به ر - zeber): بالا، سه ر.
زبر - ا (زه به ر - zeber): سه ر، (فتحه).
زبر - ا. ع (زوبور - zubur): کتیبان، پارچه ئاسنان، له وحی مه حفوز.
زبر - ا. ع (زبیر - zibr): کتیب، نووسراو.
زبرپوش - ا. م (زه به ر پوش - zeber pûş): روئه ناز، لیف هه و چه رجه ف و... بالا پویش، جبه، پیتخه ف.
زبر تنگ - ا. م (زه به ر تنگ - zeber teng): ته نگ، بن زگ، که مه ره بندی باره به ر.
زبرج - ا. ع (زبیرج - zibrîc): ته نکه هه وری سورباو، زبیروزیو، خشل و جه و اهپیر.
زبرجد - ا. ع (زه به رجه د - zeberved): یاقوت، یاقوتی زه رد.
زبرجدفام - ص. مر (زه به رجه د فام - zebervedfam): وه کو یاقوت، سه وزی زه ردباو.
زبرجدگون - ص. مر (زه به رجه دگون - zebervedgûn): وه کو یاقوت.
زبرجدنشان - ص. مر (زه به رجه د نیشان - zeber ced nişan): نگینی یاقوت، تقیمی یاقوت.

- زیرجندنگار** - ص. مر (زه به رجه د نیگار -
zeber ced nigar): زه به ر ج ه د
نیشان، نقیصی زه به رجه د.
- زیرجیدین** - ص. ن (زه به ر ج ه دین -
zebercedin): وه کو زه به رجه د، رازاوه
به زه به رجه د، به رنگی زه به رجه د.
- زیردج** - ا (زه به رده ج - zeber dec):
زه به رجه د، جوړه به ر دیکي به نرخه.
- زیردست** - ص. م (زه به ر ده ست -
zeber dest): به ده ست لات، زه به
به ده ست، زال، مه علان، لیها توو کارامه،
وه ستا.
- زیردست** - ا. م (زه به رده ست -
zeber dest): سه رووی مه جلیس.
- زیرزیر** - ص. م (زه به ر زیر - zeber zîr):
ژیروبان، ناوه ژوو، ده مه ونخون، ویران.
- زیرسو** - ا. م (زه به رسو - zeber sî):
لای سه روو، به شی سه ره وه.
- زیرقان** - ا. ص. ع (زیر قان -
zibirxan): ته نکه ردین، پیایوی ردین
ته نک، مانگ، دره وشاوه، بریقه دار.
- زیرمرد** - ص. م (زه به ر مه رد -
zeber merd): پیایوی به توانا و ناودارو
هه لیزارده.
- زیرنگر** - ص. م (زه به ر نیگر -
zeber niger): به رزه پروان، به هیمه ت.
- زیروزنگ** - ص. م (زیر وزنگ -
zibrû zireng): چابک و زیره ک،
چوست و چالاک، گورج و گول.
- زیره** - ا. ع (زیره - zubre): سندان،
چه کوش، پارچه ی گه وره ی ناسن.
- زیره** - ص (زیره - zibre): زیره، زیره ی
هه ر شتییک.
- زیرین** - ص. ن (زه به رین - zeberin):
به رزی.
- زیزب** - ا. ع (زه ب زب - zebzeb):
گیانله به ریکي کیتیوی گوشت خوړه له پیشله
ده چن، جوړه که شتییه که.
- زیزغر** - ا (زه ب غور - zebxûr): گوپ
پرکردن له هه وا.
- زیبل** - ا. ع (زیبل - zibl): ته رس،
قه رسه قول، ته رسه قول.
- زیبینه** - ا. ع (زیبینه - zibniye):
سه رکیش، یاخی، پاسه وان، دوزه خه وان.
- زیوخه** - ا (زه بوخه - zebûxe): له زه تی
گان، خوشی، له زه ت.
- زیوده** - ا (زه بوده - zebûde): بزگه نی.
- زیوده** - ق (زه بوده - zebûde):
بیدرنگ، ده ستبه چن، له نکاو.
- زیور** - ا. ع (زه بوور - zebûr): کتیب،
نووسراو.
- زیور** - ا. ع (زه بوور - zebûr): کتیب،
نووسراو، کتیبی داوود، له (پیغه مبه رو
پاشایانی تیره ی ئیسرائیل بوو).
- زیون** - ص (زه بوون - zebûn): زه بوون،
ژیر ده سته، گه وچ و نه زان، کربار.
- زیهر** - ا (زیبه ر - zibher): بیتزاری داک
و باب له مندال.
- زییب** - ا. ع (زه بیب - zebîb): میوژ،
هه نجیری وشک کراو.
- زییل** - ا. ع (زه بیل - zebîl): زه میله،
قه وشه ر، سه به ته، هه نبانه، زبل و زروزیل.
- زوج** - ا. ع (زوج - zûcc): په یکان، رم،
تیری کورت.
- زجاج** - ا. ع (زوج جاج - zucac):
شوشه.

- زجاج** - ا.ص.ع (زهجاج - zeccac): شووشه گهر، جامچی.
- زجاجه** - ا.ع (زواججه - zucace): شووشه، قاپی شووشه بی، پیاله ی بلور، پهرداخی بلور، بوتل.
- زجاجی** - ا.ص (زواججی - zucacî): شووشه فروش، بلور فروش.
- زجاجی** - ص.ن.ع (زواججی - zucacî): شووشه بی، بلورین.
- زجر** - مص.ع (زهجر - zecr): گرتن، بهرهلست کردن، دهر کردن، فالگرتهوه به جوړی فین و نیشتنهوهی تهیران.
- زجل** - مص.ع (زهجل - zecel): جوړه شیعربککه، سوپو چهقه نه و گورانی گوتن.
- زجل** - ص.ع (زهجیل - zecil): پیایو به ناو و دهنک، ناودار، به ناویانگ.
- زجه** - ا.ص (زهجه - zece): زهستان.
- زحاف** - ا.ع (زهاف - zihaf): گوران له یاسای تهفاعیلی عهرووز.
- زحافات** - ا.ع (زههافات - zihhafat): زحاف (کو).
- زحام** - مص.ع (زههام - ziham): قهرهبالغی کردن، پاله پهستوو جی بهیه کتر تهنگ کردن.
- زحف** - مص.ع (زههف - zehf): رویشتن به سنگه خشکی، پیشقه چوونی سوپا به خاوی.
- زحل** - مص.ع (زههل - zehl): ماندوو بوون.
- زحل** - ص.ع (زههل - zuhel): پیایو که له کار دوورین و به کلابوو بیتته وه.
- زحل** - ا.ع (زههل - zuhel): که یوان، به کیکه له هه ساره بزوزه کان و له
- گه وره پیدا له پاش موشته ری دیت و نریکه ی ۷۰۰ چنانه ی زهوییه.
- زحم** - مص.ع (زههم - zehm): قهرهبالغی کردن، پاله پهستوو جی پی تهنگ کردن.
- زحمت** - مص.ع (زههمت - zehmet): قهرهبالغی کردن، پالنان و جی پی تهنگ کردن، رهنج و زحمت تکیشان.
- زحمت افزا** - ص.فا (زههمت نه فزا - zehmet efza): هوهی رهنج و زحمتی که سیک زیاد بکات.
- زحمت دادن** - مص.م (زههمت دادهن - zehmet daden): زحمت تدان، نه زیه تدان.
- زحمتکش** - ص.فا (زههمه تکهش - zehmekeş): زحمت تکیش، رهنجهر.
- زحمت کشیدن** - مص.ل (زههمه تکه شیدهن - zehmet keşiden): زحمت تکیشان، رهنجدان.
- زحیر** - ا.ع (زههیر - zehîr): ناله، زهحیری، دیزانتری، به له فییره.
- زخ** - (زهخ - zex): بالوکه، برین، ناله.
- زخار** - ص.ع (زهخار - zexxar): پرو لیتو ریتر، پر ناوو به شه پؤل.
- زخارف** - ا.ع (زهخاریف - zexarif): زیرو زیو، نه خش و نیگاری جوان.
- زخاره** - (زهخاره - zexare): لکی درهخت.
- زخرف** - ا.ع (زوخروف - zuxruf): زیروزیو، نه خش و نیگار، دروی به ری و جی، قسه ی بوش و به تال.
- زخم** - (زهخم - zexm): زام، برین.
- زخم بندی** - ا.مص (زهخم بهندی -

زدن - مص.م (زده‌دن - zeden): لی‌دان، دارکاری کردن.
زننده - ا.فا (زنه‌نده - zenende): لی‌دهر.
زده - ا.مف (زده‌ده - zede): لی‌دراو.
زدوار - ا (زه‌دشار - zedvar): مورفین، تلیاک، (بۆ ده‌رمان له پزیشک‌گه‌ریدا به‌کار دئ).
زدویند - ا.مص (زه‌دو به‌ند - zedû bend): سه‌رو ساخت، که‌ین و به‌ین، ریکه‌وتنی ژیرا و ژیری دوو یان چه‌ند که‌سپک له‌سه‌ر کاری یان شتی.
زدو خورد - ا.مص (زه‌دو خورد - zedû xûrd): کوته‌ک کاری، پینک‌دادان.
زدودن - م.مص (زودوده‌ن - zudûden): پاک‌کردنه‌وه، مشت و مالدان، لابر دنی ژه‌نگی ئاوینه‌و شیرو خه‌نجه‌ر.
زر - ا (زه‌ر - zer): زپ، ئالتون، ته‌لا.
زر - ص (زه‌ر - zer): پیر، پیاو، یان ژنی سه‌رسی.
زراب - ا.مر (زه‌رئاب - zerab): ئاوی زپ، زپراو.
زرابی - ا.ع (زه‌رابیی - zerabîy): گیایه‌ک زه‌ردبووین و هیشتا سه‌وزی تیا مابین.
زرراج - ا (زه‌راج - zerac): جـــــوره رووه‌کپکه بۆ ده‌رمانیش به‌کار دئ.
زراد - ا.ص.ع (زه‌راد - zerad): زری ساز، چه‌کساز.
زرادخانه - ا.مر (زه‌رادخانه - zeradxane): جبه‌خانه، کارگه‌ی

(zexm bendî): برین پیچی.
زخم خوردن - مص.ل (زه‌خـم خوردنه‌ن - zexm xûrden): زامداربوون.
زخم‌دار - ص.مر (زه‌خمدار - zexmdar): بریندار، زامدار.
زخم زبان - ا.مر (زه‌خمی زه‌بان - zexmi zeban): زامی زمان، بریتیه له قسه‌ی ناخوش و ناشیرین که‌ دلّی که‌سپک بشکینن و بی‌ه‌نجینن.
زخم زدن - م.مص (زه‌خـم زه‌ده‌ن - zexm zeden): بریندارکردن، زامدارکردن.
زخم کاری - ا.مر (زه‌خمی کاری - zexmi karî): زامی کاری، زامی کاربگه‌ر، برینی سه‌خت.
زخم معده - ا.مر (زه‌خمی میئده - zexmi mi'de): زامی گه‌ده (قورچه).
زخمناک - ص (زه‌خمناک - zexmnak): بریندار، زامدار.
زخمه - ا (زه‌خمه - zexme): میزراب، (مضراب).
زخمی - ص.ن (زه‌خمی - zexmî): بریندار، زامدار.
زد - ا (زه‌د - zed): که‌تیره، سه‌مخ.
زدایی‌دن - مص.م (زه‌دایی‌ده‌ن - zedayîden): پاک‌کردنه‌وه، ره‌ونه‌قدان، مشت و مالدان، جه‌لایی دان.
زداینده - ا.فا (زه‌دایه‌نده - zedayende): جه‌لایی کار، پاکه‌وه‌که‌ر، ژه‌نگ لابه‌ر.
زداییده - ا.مف (زه‌داییده - zedayîde): پاکه‌وه‌کراو، جه‌لاییکراو، مشت و مالدراو.

- چه کسازى. **زراسنگ** - ا. مر (زهراسهنگ - zeraseng): ئیکلیل، توژیکی زهردهنگه، که له نیگارکیشیدا به کار ده بری. **زراع** - ا. ع (زوراء - zura'): جووتیاران. **زراع** - ص. ع (زهراء - zera'): کشتوکال کاران، جووتیاران. **زراعت** - ص. ع (زیرائهت - zira'et): جووتکاری، کشتوکال. **زراعی** - ص. ن (زیرائی - zira'î): کشتوکالی. **زراغن** - ا. ص (زهراغهن - zeraxen): زهوی چهقهن، زهوی تتم. **زراغننگ** - ا. ص (زهراغنهنگ - zeraxeng): زهوی رهقهن، زهوی تتم. **زراف** - ا (زراف - zeraf): زهرافسه. **زرافشان** - ص. ا (زهرئهفشان - zerafşan): کهسی که زهریه به شپته وه. **زرافه** - ا. ع (زرافه - zerafe): زهرافه. **زرافین** - ا. ع (زرافین - zerafîn): نهلقه پیزی دهرگا. **زراق** - ص. ع (زراغ - zerax): دووروو، ریاکار، فیلباز. **زراقه** - ا. ع (زهراغه - zeraxe): ترومپا، سرنج (شرینقه). **زراگین** - ص (زهرئاگین - zeragîn): زهرین، سهراپازهرده وهکو زهریه. **زراندود** - ص. م (زهرئه ندود - zer endûd): به ئاوی زهریه سواخدراو، روکیشی زهریه، زهرکesh. **زراندوز** - ص. ف (زهرئه ندوز - zerendûz): زهریه که ره وه. **زراوشان** - ا (زهرافه شان - zeraveşan):
- گولی شه ویو. **زراوند** - ا (زهرافه ند - zeravend): جوهره رووه کیتکه. **زراه** - ا (زهرراه - zerah): زهریا، دهریا، به حر. **زریاف** - ص. م (زهریاف - zerbaf): زهریاف، قوماشی رایهل زهریه. **زریان** - ص (زهریان - zerban): زهریه، زهرهان. **زریفت** - ص. م (زهریهفت - zerbefî): زهریاف، قوماشی رایهل زهریه، زهریتال. **زربی** - ا. ع (زوربی - zurbî): پشتی، زهرده بی. **زربین** - ا. ع (زهربین - zerbîn): سهرووی کیتی. **زرتار** - ا. ص (زهرتار - zertar): زهریاف، قوماشی رایهل زهریه، زهریتال. **زرتک** - ا (زهرتسهک - zertek): ئاوی زهرهفران، گیتهر. **زرجون** - ص (زهرجون - zercûn): زهرین، زهریناسا. **زرجون** - ا. ع (زهرهجون - zerecûn): میو، داری میو، مهی، شهراب، نامال سور. **زرچ** - ا (زهرچ - zerç): کهو. **زرچوبه** - ا. م (زهرچوبه - zerçube): زهرده چه وه، زهرده چیتو. **زرخیرید** - ص. م (زهرخیرید - zerxerîd): زهریکر، زهرخیری، بهندهی به پارهرکردراو. **زرخیز** - ص. م (زهرخیز - zerxîz): زهوی به پیتو به ره کهت، کانزایان زهویبهک زهریه لی به دهست بی.

- زرد** - ص (زهرد - zerd): زهرد، له رنگه نه سلایه کانه، گهر تیکه لای رنگی شین بکری رنگی سه وزی لی دروست ده بی.
- زرد** - مص. ع (زهرد - zerd): گرتیدانی نه لقه ی زری.
- زرد** - ا. ع (زهرده - zered): زری، له نه لقه ی پولا دروستکراو.
- زرداب** - ا. م. مر (زهرداب - zerdab): زراو، سه فرا، زالی.
- زردالو** - ا. م. مر (زهردالو - zerdalû): زهرده لو، قه یسی، شیلانه.
- زردپاره** - ا. م. مر (زهردپاره - zerd pare): پارچه ی کی زهرده جاران جوله که بو خوجیا کردنه وه به سه ر شانیا نه وه ده بیان درو.
- زردپوست** - ص. م. مر (زهردپوست - zerd pûst): زهردپیست، نه ژادی زهرد.
- زردپی** - ا. م. مر (زهردپی - zerd pey): پیویکی زهرده که ماسولکه و نیسقان پیکه وه ده به ستی.
- زردچه ره** - ص. م. مر (زهرد چه ره - zerd çehre): رنگ زهرد، سیس و ژاکاو، نه خویش و رنگ زهرد.
- زردخار** - ا. م. مر (زهردخار - zerdxar): جوړه رووه کیکه.
- زردخو** - ا. م. مر (زهردخو - zerdxû): گولیککی زهردی بوخ خوشه.
- زردخ** - ص. م. مر (زهردروخ - zerd rûx): روو زهرد، شهرمه زار، رنگ زهرد.
- زردرو** - ص. م. مر (زهردرو - zerd rû): روو زهرد، شهرمه زار، خجل، رنگ زهرد.
- زردزخم** - ا. م. مر (زهردزخم - zerd zexm): زیبکه ی دم و چاو.
- زردشستی** - ص. ن. (زهردوشستی - zerdushstî): زهرده شتی، که سیتک که په پیره وی تایینی زهرده شت بکا.
- زردفام** - ص. م. مر (زهردفام - zerd fam): زهردباو، نامال زهرد، مه یله و زهرد.
- زردگوش** - ص. م. مر (زهردگوش - zerdgûsh): دوو روو، گهنده لکار، بیکاره و بهرله.
- زردگون** - ص. م. مر (زهردگون - zerdgûn): زهردباو، نامال زهرد.
- زردنبو** - ص (زهردنبو - zerdenbû): زهردو لاواز، رنگ و روو زهرد و لاواز.
- زردوز** - ا. ص (زهردووز - zerdûz): پارچه ی رابه ل زهرد، قه زازی.
- زرده** - ا (زهرده - zerde): زهردینسه ی هیکه.
- زرده** - ا. ص (زهرده - zerde): نه سپی زهرد.
- زرده شستی** - ص. ن. (زهرده شستی - zerd huştî): زهرده شتی، په پیره وانی تایینی زهرده شتی.
- زردی** - ا. م. ص (زهردی - zerdî): زهردووی، نه خوشی زهردووی.
- زرزار** - ص. ع (زهرزار - zerzar): زهین تیژ، هوشیار، زهین روون.
- زرزر** - ا (زیرزیر - zirzir): زهره زهر.
- زرزور** - ا. ع (زورزور - zurzur): ریشوله.
- زرزوره** - ا (زورزوره - zurzûre): جوړه جالجاله کیکه یه که.
- زرساوه** - ا. م. مر (زهرساقه - zersave): زیری خالیسه.
- زروشک** - ا (زیریشک - zirişk): جوړه رووه کیکه بو دهرمان به کار دهری،

- زریسک.
- زرشکی** - ص.ن (زیریشکی - zirişkî): سووری تیر، سووری توخ.
- زرناس** - ص.فا (زهرشیناس - zerşinas): زرناس، سه پاف.
- زرع** - مص.ع (زهرء - zer'): ناشتن، توودان.
- زرع** - ا.ع (زهرء - zer'): کشتوکال.
- زرغب** - ا (زهرغب - zerxeb): پیستی خوشه کراو، پیستی نه سپ-ی ده باغ کراو.
- زرغنج** - ا (زهرغونج - zexunc): جوژه رووه کیتکه بو درمان ده کار دیت.
- زرغون** - ص (زهرغون - zexûn): زرناسا.
- زرفشان** - ص.فا (زهرفه شان - zerfeşan): گولی شه و بو.
- زرفین** - ا (زورفین - zurfin): زنجیرو نه لقه ریز.
- زرق** - ص.ع (زهرغ - zrex): شریقه لیدان، دوو روویی، ریاکاری، مؤره کردن.
- زرق** - ص.ع (زهرغ - zrex): کویرسون، شین بوونه وه، فیل و ساخته کردن.
- زرقاء** - ص.ع (زهرغاء - zexa'): ژنی چاوشین، مهی، شهراب، ناوی ژنیکی عه ره بی سه رده می جاهیلیه ته که به چاو تیژی به ناویانگ بووه ده لئین له دووری سئ روزه ریوه سوارانی دیوه له چاو تیژیدا وه کو نمونه هینراوته وه.
- زرقه** - ا.ع (زورغه - zurxe): ناسمانی، ناوی، شین.
- زرک** - ا (زهرک - zerek): کاغه زیکی
- زهرده بو رازانه وهی شت به کار دیت..
- زرک** - ا (زیریک - zirik): زریسک، داریکی کورته بالایه به ریکی رهش و سووری ترش ده گری به کالی و به کولیوی ده خوری.
- زرکار** - ا.ص (زهرکار - zerkar): زرنکار، زهرنگه ر، نالتونچی.
- زرکش** - ص.فا (زهرکش - zerkeş): زهرکش، به ناوی زرنسواخ دراو، زرنکفت.
- زرکوب** - ص.فا (زهرکوب - zerkûb): زهرنگه ر، زرنکار، ته لاکار.
- زرکوبیده** - ص.مف (زهرکوبیده - zerkûbîde): زهرک ههش، له ناوی زرنگیراو.
- زرگر** - ا.ص (زهرگره - zerger): زهرنگه ر، زرننگه ری.
- زرگون** - ص (زهرگون - zergûn): زرناسا، زهرده وه کو زرن.
- زerman** - ا (زهرمان - zerman): پیر، به سالآچوو، عه مهلمه نده.
- زرنب** - ا (زهرنب - zerneb): جوژه رووه کیتکه بو درمان ده شیت.
- زرنباد** - ا (زورنباد - zurnbad): جوژه رووه کیتکه بو درمان به کاردی، عه ره قی کافور.
- زرنج** - ا (زیرنج - zirinc): که تیهری دره ختان.
- زرنشان** - ص.مف (زهرنیشان - zernişan): زهرنیشان، زرنیشان.
- زرنگ** - ص (زهرنگ - zereng): زیرهک، به هوش، هوشیار، وریاو چالاک، زیتله.
- زرنگ** - ا (زهرنگ - zereng): داری

- گهز، دارگهز. **زرنګ** - ا(زهره-نگ - zereng): گه له نه سپ.
- زرنګار** - ص.فا(زهرینګار - zernigar): که سیک به ناوی زرنیګار کیشی بکات، شتی به ناوی زرن نووسرابین.
- زرنیخ** - ا(زهرنیخ - zernix): زهرنیخ.
- زرنیله** - ا(زهرنیله - zernîle): رتیواس.
- زرو** - ا(زهر - zerû): زالو، زهر.
- زروان** - ا(زهرقان - zervan): زهمان.
- زروق** - ا.مر(زهره-غ - zervere`x): کاغزی زهردی نالتونی.
- زروع** - ا.ع(زوروء - zurû): کشتوکال.
- زره** - ا(زیریه - zirih): جلی شهر، زری.
- زرهبر** - ص.فا(زیریه بور - zirih bur): زری بر، تیریان شمشیری تیژ که زری بپری.
- زرهپوش** - ص.مر(زیریه پوش - zirih pûş): زریپوش، تانک و دهبابه ی گولله نه بپ.
- زرهدار** - ص.مر(زیریه دار - zirihdar): زری پوش.
- زرهگر** - ص.فا(زیریه گهر - zirihger): زری ساز، زری باف.
- زری** - ا.ص(زهری - zerî): زریپاف، پارچه ی رایه ل زرن، زرن تال.
- زری باف** - ص.فا(زهری باف - zerî baf): زریپاف، که سیک که پارچه ی زریپاف دروست بکات.
- زری دوز** - ص.فا(زهری دوز - zerî dûz): نالدوزی، زرن دوز، زریپاف.
- زرنیر** - ا(زهریر - zerîr): جوړه رووه کیکه له رهنګر پژی و خمگه ریدا به کار دیت.
- زرنیر** - ص.ع(زهریر - zerîr): پیواوی ورباو به هوش و روح سووک.
- زرنیع** - ا.ع(زهریع - zeri`): کشتوکالی دیمی.
- زرنیعه** - ا.ع(زهریعه - zeri`e): زهوی داچینراو.
- زرنین** - ص.ن(زهرین - zerîn): زرنین، نالتونی، له زرن دروست کریاگ.
- زرنین ترنج** - ا.مر(زهرین تورنج - zerîn turenc): خور، هه تاو.
- زرنین فام** - ص.مر(زهرین فام - zerîn fam): نالتوونی، زهر دباو، نامال زهر د.
- زرنین کاسه** - ا.مر(زهرین کاسه - zerîn kase): کاسه ی زرنین، خور، هه تاو.
- زرنین کلاه** - ا.ص(زهرین کلاه - zerîn kulah): کلاو زرنین.
- زرنیون** - ص(زهریون - zeryun): زرنیاسا.
- زرنستن** - مص.ل(زرنستن - zisten): زرنین.
- زرنش** - مر(زهرش - zeş): چ، (چ نه م و چ نه و).
- زرنشت** - ص(زرنشت - zîşt): ناقولا، زرنخورت، ناشیرین، ناجور، ناحهز، دزینو، کریت.
- زرنشتار** - ص(زرنشتار - zîştar): بی نه ده ب، روودار، به دگوز.
- زرنش خو** - ص.مر(زرنش خو - zîşt xû): به دخوو، به دناکار.

- زشت رو** - ص. ممر (زیششت روو -
 (zišt rû): ده موچاو دزیو، سه روچاو
 ناشیرین.
- زشت سیرت** - ص. ممر (زیششت سیرت -
 (zišt sîret): به دکار، به دکرده وه،
 به دخوو، به دناکار.
- زشت صورت** - ص. ممر (زیششت سورهت -
 (zišt suret): ناحه ز، ناشیرین،
 ره زاقورس، ره زاگران.
- زشت کار** - ص. ممر (زیششتکار -
 (zišt kar): به دکرده وه، به دکار.
- زشت گو** - ص. فا (زیششت گو -
 (zištgû): خراپ و بیژ.
- زشت نام** - ص. ممر (زیششت نام -
 (zištnam): ریسوا، به دناو، ناوزراو،
 بی ئاپرو.
- زشت و زیبا** - ا. ممر (زیششت و زیبا -
 (zištû ziba): شیعرئ که نیو دپیری
 ستایش بی و نیوه که ی تری زهم بی.
- زشت یاد** - ا. ممر (زیششت یاد -
 (zišt yad): غه بیبهت، یادکردنی خراپ،
 غه بیبهتکردنی که سیک له پاشمله.
- زعاف** - ص. ع (زوئاف -
 (zu'af): کوشنده، ژه هری کوشنده.
- زعامت** - مص. ع (زه ئامهت -
 (zeamet): پیشه وایی کردن، فهرمانه وایی کردن،
 ریاسهت.
- زعبل** - ص. ع (زه ئبهل -
 (ze'bel): هه زیا، مارمیلکه، که سیک که ملی
 باریک و ورگی زل بی.
- زعرور** - ا. ع (زوئرور -
 (zu'rûr): گویش، گیشک.
- زعرور** - ص. ع (زوئرور -
 (zu'rûr): مره بای لی دروست ده کری.
- به دخوو، بی خیر، به د سروشت.
زعفران - ا. ع (زه ئفه ران -
 (ze'feran): زافه ران، زه عفه ران.
زعفرانلو - ا. خ (زه ئفه رانلو -
 (ze'feranlû): تیره بیه کی کورده زیاتر له
 ناوچه ی قوچان ده ژین.
زعم - مص. ع (زه ئم -
 (ze'm): گومان
 کردن، به قسه ی فلان.
زعماء - ا. ع (زوئه ما -
 (zu'ema): سه ران.
زعیم - ص. ع (زه ئیم -
 (ze'im): سه روک، ریبه ر، پیشه و، گه وره ی قه وم.
زغار - ا (زه غار -
 (zexar): له که، په لئه،
 په لئه بیه که له ئه نجامی رتوبهت یان چه وری
 دروست بویی.
زغار - ا (زه غار -
 (zexar): جه خار، کول
 و کوغان، خهم، خه فهت، مه بینهت، که سه ر،
 داد و بی داد.
زغارچه - ا (زه غارچه -
 (zexarçe): گیایه کی کیتیبه وه کو سه وزه ده خوری.
زغارکرم - ا. ممر (زه غارکیرم -
 (zexar kirm): کرمه سووره.
زغارو - ا (زه غاروو -
 (zexarû): قه چه خانه.
زغاره - ا (زه غاره -
 (zexare): نانی
 هه رزن.
زغاک - ا (زه غاک -
 (zexak): لکی میو.
زغال - ا (زوغال -
 (zuxal): زوخال،
 خه لوز، ره ژوو.
زغال اخته - ا. ممر (زوغال ئه خته -
 (zuxal exte): ده وه نیکه، به ریکی
 سووری توخی هه به و، له زه بیتوون بچو کتره و
 مره بای لی دروست ده کری.

- زکاسه** - (زوکاسه - zukase): سیخوړ.
- زکام** - ا.ع (زوکام - zukam): هه لآمهت، په سڼو، په سڼو، په سڼو، تالامهت.
- زکان** - ص. فا (زهکان - zekan): پروانه (ژکیدن - jekîden): خوته و بۆله.
- زکش** - ص (زهکیش - zekîş): زبر و تورت.
- زکنج** - ا (زوکهنج - zukenc): کاسه ی سوالهت.
- زکند** - ا (زوکهنده - zukend): کاسه ی سوالهتی.
- زکور** - ص (زهکور - zekûr): سپله، پیسکه، دز، خوټیری.
- زکی** - ص.ع (زهکیی - zekî): پاک، بیگوناه، خواناس، چاکه کار.
- زکیدن** - مص.ل (زهکیدن - zekîden): خوته و بۆله، خوتاندن، بولاندن له بن لټوانه وه.
- زکیه** - ص.ع (زهکییه - zekîye): بیگوناه، پاک، چاکه کار، خواناس (بومی).
- زگال** - ا (زوگال - zugal): زوخال، رهژوو، خه لټووز.
- زگالاب** - ا.مر (زوغالاب - zugalab): موره که بی رهش (بۆ نووسین).
- زگیل** - ا (زهگیل - zegîl): بالوکه.
- زل** - مص.ع (زهلل - zell): خزین، خزینی پی و که وتن، لادان له هه ق و راستی.
- زل** - ا.ع (زولل - zull): شوینی خزین، شوینی خز، خلیسک.
- زلابیه** - ا.ع (زهلابیه - zelabîye): زه لابییه، شیرنییه کی تاییه تیه.
- زلات** - ا.ع (زهلات - zellat): هه له، خه تا، خزین، نان و داوه تی زه ماوه ند.
- زلزل** - ا.ع (زهلازیل - zelazil): به لآو مسیبهت و تنگانه.
- زلال** - ص.ع (زولال - zulal): ساف و زولال، ناوی خوښ و زولال.
- زلالیه** - ا.ع (زولالییه - zulalîye): ناوی چاو.
- زلت** - ا.ع (زهللهت - zellet): خه تا، هه له، خزین، داوهت و نانی زه ماوه ند.
- زلزال** - مص.ع (زیلزال - zilzal): له رزین، له رزینی زهوی، بوومه له رزه.
- زلزله** - مص.ع (زهلزله - zelzele): بوومه له رزه، زهوی له رزه.
- زلزله سنج** - ا.مر (زهلزله سهنج - zelzele senc): ریخته ر، بوومه له رزه پیو.
- زلف** - ا (زولف - zulf): که زی، پرچ، گیسو، زولف.
- زلفات** - ا.ع (زوله فات - zulefat): پله، پایه، نزیکی، هه وه لئی شه و.
- زلفکان** - ا (زولفه کان - zulfekan): زولف، گیسو، که زی، پرچ.
- زلفه** - ا.ع (زولفه - zulfe): پله و پایه، نزیکی، هه وه لئی شه و.
- زلفه** - ا.ع (زهله فه - zelefe): حه وزی پړاؤ، ته شت، کاسه ی گه وره.
- زلفین** - ا (زولفین - zulfîn): نه لقه ریزی ده رگا.
- زلق** - مص.ع (زهله غ - zelex): خلیسکان، سوړان، خزین، ده ستپه ر، خوړه حه تکر دن به ده ست، ده ستگان.
- زلق** - ص.ع (زهلیغ - zelix): خز، خلیسک، پیاو ی تونده ته بیعهت، پیاو ی

بهر له جیماع ئاوی بیتته وه.
زلل - مص.ع (زهلهل - zelel):
 خلیسکان، خزین و کهوتن، له ههق و راستی لادان، گوناھ.
زلم - ا.ع (زهلم - zelem): تییری قومار، جوړه تیریک بووه تیروپشکیان پین کردووه، تییری تیرو پشک.
زلو - (زهلو - zelû): زهروو، زالو.
زلوییا - (زهلووییا - zelûbiya): زهلووییا، جوړه شیرینییه که.
زلول - ص.ع (زهلول - zelûl): زولال، ئاوی زولال و سازگار.
زله - ا.ع (زهله - zelle): خزین، سوران، خهتا، ههله.
زله - (زهله - zelle): سیسره.
زلیف - (زهلیف - zelîf): ترس، کینه، توله.
زلیفن - (زهلیفن - zelîfen): ترس، کینه، کهرب، ههپهشه، توله.
زلیل - ص.ع (زهلیل - zelîl): زولال، ئاوی ساف و سازگار.
زهم - (زهه - zem): سهرما، گوشتی ناودهم.
زماجر - ا.ع (زهماجیر - zemacir): بانگ و هاوار، دهنگی نهی، بلویر، قهچیه، سۆزانی.
زمار - مص.ع (زیمار - zimar): بانگکردنی و شترمر، دهنگی و شترمر.
زمار - ص.ع (زهمار - zemmar): زورپناژهن، نهی ژهن.
زماروغ - (زهماروغ - zemmarûx): قارچک، کارگ.
زماره - ا.ع (زهماره - zemmare): نای، زورنا.
زمازم - ا.ع (زهمازیم - zemazim): چیه، نهرمه گۆرانی، دوعا خویندن به ئهسپایی، قسه کردن له بن لیوانه وه.
زممام - ا.ع (زیمام - zimam): ههوساران، جلهو.
زمامدار - ا.ص (زیمامدار - zimamdar): پیتشه وای قهوم، کهسی که جلهوی کاروباری ولاتی له دهستدابی.
زمان - (زهمان - zeman): وهخت، گاف، روژگار، نهجهل و مهوگ.
زمان - ا.ع (زهمان - zeman): زهمان، روژگار.
زمان خواستن - مص.ل (زهمان خاسته - zeman xasten): دهرفته خوازتن، مۆلهت خواستن.
زمان دادن - مص.م (زهمان دادهن - zeman daden): مۆلهت دان، وهخت پیدان.
زمانه - (زهمانه - zemane): زهمانه، روژگار.
زمانه - ا.ع (زهمانه - zemane): ئافهت، خهوش، نوقسانی.
زمانه ساز - ص.ا (زهمانه ساز - zemane saz): کهسیک خوئی له گهل هه ورازو نشیتوی روژگاردان بسازیتنی.
زمترا - (زهمه ترا - zemetra): ریشخه ن، پیح رابواردن.
زنج - (زهههج - zemec): زاخ، که تییره.
زنج - ا.ع (زومعهج - zummec): نهورهس.

- زمجره** - ا.ع (زمجره - zemcere): فریاد، هاوار، شمشال، ژنی سوزانی، نای.
- زمخت** - ص (زوموخت - zumuxt): تورت، توون، درشت، ناهه مووار، دست نوقاو، پیسکه.
- زمخشری** - ص.ن (زمه خشه ری - zemexşerî): خه لکی زمه خشه ر (که ناوی گوندیکی خه وارزمه).
- زمخک** - ص (زوموخت - zumûxk): ناقولا، ناهه مووار، توون، درشت، پیسکه، ره زیل.
- زمر** - مص.ع (زهر - zembr): نهی لیدان، شمشال ژهنین، زورناژهنین.
- زمر** - ا.ع (زومه ر - zumer): گرووپ، جماعت، دهسته، تاقم، ره شهک.
- زمرد** - ا.ع (زومورود - zumurûd): بهردیکی به نرخه.
- زمردفام** - ص (زومورودفام - zumurud fam): کهسک، سهوز، وهکورنگی زومورود.
- زمردنگار** - ا.م (زومورودنیگار - zumurud nigar): شتی نقیمی زومورودی پیوه بی.
- زمرد گیا** - ا.م (زومورود گیا - zumurad giya): شادانه، جووره گیایه که.
- زمردین** - ص.ن (زومورودین - zumurudîn): سوهوز رهنگ، زومورودی.
- زمره** - ا.ع (زومره - zumre): گرووپ، تاقم، دهسته، جماعت، ره شهک.
- زمزم** - ا.ع (زمزمه - zemzem): نهو ویردانهی که زهردهشتیان له کاتی خوشتن و نان خواردندا له ستایشی خوادا دهیخوینن.
- زمزم** - ا.ع (زمزمه - zemzem): ناوی زور، ناوی بیریکه له ته نیشتی کابه.
- زمزمه** - مص.ع (زمزمه - zemzeme): ورته ورت، ویردخویندن به نه سپایی، چپه کردن.
- زمستان** - ا.ع (زمیستان - zemistan): زمستان، زمسان.
- زمن** - ا.ع (زهمه ن - zemen): زهمه ن، دهوران، روژگار.
- زمن** - ص.ع (زهمین - zemin): نوقوسان، له جیداکه وتوو، زمینگیر.
- زمنج** - ا.ع (زمینج - zimunc): نه ورس، ته بیریکی گوشت خوړه له باز بچووکتره.
- زمو** - ا.ع (زومو - zumû): میچی له دارو گل دروستکریاگ، جووره گولیکه.
- زموودن** - مص.م (زهموودن - zemûden): نه خش و نیگار کردن، زه ربافکرن.
- زمووده** - ا.مف (زهمووده - zemûde): نه خش و نیگارکراو، نه خشینراو.
- زمور** - ا.ع (زومور - zumûr): دهنگ.
- زمه** - ا.ع (زهمه - zeme): زاخ، شهب.
- زمهریر** - ا.ع (زمهه ریر - zemherîr): زور سه رما.
- زمی** - ا.ع (زهمی - zemî): زهوی.
- زمیاد** - ا.ع (زهمیاد - zemyad): ناوی روژی ۲۸ هه مانگیکی هه تاوی، ناوی فریشتهی زهوییه له تایینی زهردهشتیدا.
- زمیل** - ص.ع (زهمیل - zemîl): هاوری، هاوکار، هاوسه فهر، یارویاوه ری سه فهر، که سی له پشتی که سیکی ترهوه

سواری و لاج بی.

زمیل - ص.ع (زومهیل - zumeyl):
لاواز، ترسنوک.

زمین - ا (زهمین - zemîn): زهوی،
زهمین.

زمین - ص.ع (زهمین - zemîn): زهمین
گیر، نوقوسان، له کارکه و توو، که نفت.

زمین بوس - ص.فا (زهمین بوس -
zemîn bûs): که سیک بۆ ریزنان له
که سیک کی گهوره بکه و پسته سه زهوی و
ماچی بکات.

زمین پیمما - ص.فا (زهمین پیمما -
zemîn peyma): گه ریده، مه ساح،
زهوی پتو.

زمین دار - ص.فا (زهمین دار -
zemîndar): خودان زهوی، مه رزهوان.

زمین سنبه - ا.مر (زهمین سنبه -
zemîn sunbe): مله.

زمین شناس - ص.فا (زهمین شناس -
zemîn şinas): پسپۆر له بواری زهوی
ناسیدا، زه ویشناس.

زمین شناسی - ا.مص (زهمین شناسی -
zemîn şinasî): جیۆلۆجی، زهوی
ناسی.

زمینگیر - ص.مر (زهمینگیر -
zemîngîr): له جییدا که و توو، پهک
که و توو، زه مینگیر، که نفت.

زمین لرزه - ا.مر (زهمین لرزه -
zemîn lerze): بوومه له رزه.

زمینه - ا (زهمینه - zemîne): شتی که
نه خشه ی له سه ر بکیشری، نه خشه، بابهت،
مه تن.

زمینی - ص.ن (زهمینی - zemîni):

زهوینی، زه مینی.

زن - ا (زن - zen): ژن، جووتی پیاو.
زنا - مص.ع (زینا - zina): گانی
حه رام، زینا.

زنا محصنه - ا.مر (زینا موحصنه -
zina' muhesene): زینا له گه ل ژنی
میتردارا.

زنا بییر - ا.ع (زنا بییر - zenabîr):
زه رگه گه ته، زه رده واله، زه رده زیپه،
سپیره مووزه.

زناج - ا (زوناچ - zunnac): باسترمه.
زنا دقه - ا.ع (زنا دقه - zenadixe):
زه ندیقان، خوانه ناسان.

زنا دیق - ا.ع (زنا دیق - zenadîx):
خوانه ناسان، زه ندیقان.

زونا - ا.ع (زونا - zunnar):
که مه ربه ندیکی تاییه تی مه سیحیانی ژیر
ده سه لاتی موسلمانانه بۆ ناسینه وه
ده بیه ستن.

زونا بند - ص.فا (زونا بند - zunnar bend):
که سیک که زونا له
پشت بیه ستی.

زنا زاده - ص.مر (زینا زاده - zina zade):
حه رامزاده، زۆل، بیژ،
بیژی.

زنا شوهری - ا.مص (زنا شوهری - zena şûherî):
زه وجین، بوون به ژن و
میترد.

زنا شووی - ا.مص (زنا شووی - zena şuyî):
زه وجین، میترد کردن و ژن
هیئان.

زناکار - ص.فا (زینا کار - zinakar):
زینا کار.

- زنانه** - ق.ص (زنانه - zenane): ژنانه، ژن ئاسا.
- زنباره** - ص (زنباره - zenbare): ژنباز، عاشقه ژن.
- زنبارگی** - ا.مص (زن باره گی - zenbaregî): ژنبازی.
- زنبەر** - ا (زنبەر - zenber): دهسته بهره.
- زنبەر** - ا.ع (زنبەر - zenber): شیر.
- زنبور** - ص.ع (زوبور - znobur): حازر وه لام، چوست و چاپوک.
- زنبورک** - ا.ع (زوبوروک - zunburuk): زهمبه له کی سه عات، سپرینگ، سپرینگی سه عات.
- زنبوری** - ا.ص (زنبه ری - zenberî): که شتی گه وره، پیاوی زخور تی گران.
- زنبغل** - ا (زنبه غل - zenbexel): پروانه (زابگر - zabger).
- زنبق** - ا.ع (زنبه غ - zenbex): گولی زهمه ق.
- زنبلغ** - ا (زنبه لوغ - zenbelux): پروانه (زابگر - zabger).
- زن بمزد** - ص.مر (زن بی موزد - zen bimuzd): پیاوی ده یوس، پیاوی به پاره ژنی خوی به گانیدا.
- زنبور** - ا.ع (زوبنور - zunbûr): زهرده زیره، زهرگه ته، زهرده و آله، سپره مووزه.
- زنبور عسل** - ا.مر (زنبووری ئه سسل - zenbûrî esel): میتش ههنگ.
- زنبورک** - ا (زنبوره ک - zenbûrek): جوړه په یکانیک بووه، زهمبه له کی سه عات.
- زنبورکچی** - ا.ص (زنبوره کچی - zenbûrekçi): سه رباژی که به وشتر
- زنبوره کی هه لده گرت و له شهردا به کاری دینا.
- زنبوره** - ا (زنبوره - zenbure): جوړه سازیکه له هندستان باوه.
- زنبوری** - ص.ن (زنبوری - zenbûrî): لؤکس.
- زنبه** - ا (زنبه - zenbe): گولی زهمه ق.
- زنبیل** - ا (زنبیل - zenbîl): زهمیله، قه وشهر.
- زنبیل باف** - ص.فا (زنبیل باف - zenbîl baf): زهمیله ساز، قه وشهرچن.
- زنج** - ا (زنج - zenc): که تیره، سه مگی دارو دره ختان به تایبه تی دره ختی به ردار، جهوی، شیلهی دره ختان..
- زنج** - ا.مص (زنج - zenc): گریه، ناله.
- زنج** - ا.ع (زنج - zenc): زهنگی، تیره ی رهش پیستان.
- زنج** - مص.ع (زنج - zenec): تینوو بوون.
- زنجاب** - ا.مر (زنجاب - zincab): جهوی، زیچکاو، سه مگی دره خت که هیشتا وشک نه بوو پیته وه.
- زنجار** - ا.ع (زنجار - zincar): ژهنگ.
- زنجبیل** - ا (زنجبیل - zencebîl): زهنجه بیل.
- زنجبیل شامی** - ا.مر (زهنجه بیلی شامی - zencebîli şamî): زهنجه بیلی شامی.
- زنجرف** - ا (زهنجرف - zencerf): جیوه.
- زنجرو** - ا (زهنجیرو - zencirû): عه نزهروت، شیلهی داریکی درکاوییه بو دهرمان ده شی.
- زنجره** - ا (زهنجره - zencere): سیسرک.

- زنجفر** - ا.ع (زینجه فر - zincefr): جیوه، جهوی.
- زنجیه** - ا.مص (زهنجیه - zence): گریه و زاری، زهحیری، دیزانتری، ژانه سک.
- زنجییدن** - مص.ل (زهنجییدن - zencîden): گریان، نالین.
- زنجیر** - ا (زهنجیر - zencîr): زنجیر.
- زنجیریان** - ا.ص (زهنجیریان - zencîrban): زنجیره وان، زیندانه وانی ماموری کۆت و زنجیرکردنی تۆمه تبار و مه حکومان.
- زنجیرگر** - ص.فا (زهنجیرگر - zencîrger): زنجیرساز، کهسیک که زنجیر دروست بکات.
- زنجیره** - ا (زهنجیره - zencîre): زنجیره.
- زنجیری** - ص.ن (زهنجیری - zencîrî): شیتی زنجیرکراو.
- زنجک** - ا.ص (زهنچهک - zençek): سۆزانی، قه چیه.
- زنخ** - ا (زنهخ - zenex): چهنه، چه ناگه.
- زنخ زدن** - مص (زنهخ زدهدن - zenex zeden): چهنه بازی، هه رزه ویژی، هه له وه ری.
- زنخدان** - ا.مر (زنهخدان - zenexdan): چه ناگه، ژیرچه ناگه.
- زند** - ا (زند - zend): به رده سستی، چه خماخ، سه ره بزوت.
- زند** - ا.ع (زند - zend): قۆل.
- زند** - ا (زند - zend): شهرح و شرۆقه، شهرح و شرۆقه ی کتیبی تایینی زه رده شتی، ته رجه مه ی په هله وی ئاویتستا که له زهمانی ساسانییه کاندئا نه نجام درا.
- زند** - ص (زند - zend): گه وره، مه زن، به هیتزو به توانا.
- زند** - ا (زند - zend): یه کیکه له تایفه کورده کانی ئیران ئاکنجی ده وره و به ری مه لایر، نادرشا هه ندیتیکی ره هه نده ی خۆراسان کرد، پاش کوشتنی نادرشا، که ریم خانی گه راندنییه وه بو مه لایر.
- زندان** - ا (زیندان - zindan): به ندیخانه، چه پسخانه، زیندان.
- زندانبان** - ا (زیندانبان - zindanban): زیندانه وان، پاسه وانی چه پسخانه.
- زندان سکندر** - ا.مر (زیندانی سیکه ندهر - zindani sikender): زیندانی ئه سکه ندهر، له قه بیکه له کۆنا له شاری یه زد نراوه.
- زندانی** - ا.ص (زیندانی - zindanî): چه پس، به ندی، به نداو، چه پسکراو.
- زنداور** - ا.ص (زه نداقهر - zendaver): چه لال، ره وا.
- زندبار** - ا.ص (زه ندبار - zendbar): چه یوانی بی وه ی وه کو چیل و په زو...
- زندباف** - ا.ص (زه ندباف - zendbaf): پیشه وای زه رده شتی، بولبول، هوزار، بالنده ی خۆش ئاواز.
- زندخوان** - ص.فا (زننده خان - zend xan): زه ندخوان، که سی کتیبی زه ند بخوینتی، پیشه وای زه رده شتی، بولبول، هوزار، هه ر بالنده یه کی خۆش ئاواز.
- زندقه** - ا.ع (زننده غه - zendexe): زه ندیقی، بیتدینی، خوانه ناسی، به رواله ت ئیماندارو له ناخا بیتدین.
- زندگانی** - ا.مص (زینده گانی - zindeganî): ژیان، ته مهن، بزئیوی.

- زندلاف** - ا.ص (زندلاف - zendlaf): زندهخوان، بولبول، پیشه‌وای زهرده‌شتی.
- زندنیجی** - ص.ل (زندنیجی - zendnîcî): سه‌روپیچ، شاشک، میزهر.
- زندواست** - ا.م (زندواست - zendû 'ust): زهندو ئاویستا.
- زندواف** - ا.ص (زندواف - zendvaf): زندهخوان، (بروانه زندهاف).
- زن دوست** - ص.م (زن دوست - zendûst): میخ باز، ژنباز.
- زنده** - ص (زنده - zinde): زیندوو، زینه‌وهر، گیانله‌به‌ر.
- زنده‌بگور** - ص.م (زنده‌بگور - zinde bigûr): زنده به‌گور، زنده به چال، که‌سیک به ناچاری له کونجیکا تاکنجی بی.
- زنده‌پیل** - ا.م (زنده‌پیل - zindepîl): فیله‌ته‌ن، فیلی گه‌وره.
- زنده‌دل** - ص.م (زنده‌دل - zindedil): دل زیندوو، شاد، خوشحال، دل روون.
- زندیق** - ص.ع (زندیق - zindîx): زه‌ندیق، بی‌دین، کافر، به‌روالته باوه‌ردارو له ناخا بی‌دین.
- زندیک** - ص (زندیک - zendîk): بی‌دین، له کونا هه‌ر که‌سیک په‌یره‌وی ئایینی مانی کردبا به‌زه‌ندیق له قه‌له‌م دهدرا، هه‌روه‌ها مه‌زده‌ک و په‌یره‌وانی مه‌زده‌کیش زه‌ندیق بوون.
- زنگه** - ا.ع (زنگه - zenexe): کوچه‌و کولانی باریک و ته‌نگ، رچه‌پیی به‌ینی ریزه دارخورما.
- زنک** - ا (زنک - zenek): ژنۆکه، ژنی بچووک.
- زنگ** - ا (زنگ - zeng): ژه‌نگ.
- زنگ** - ا (زنگ - zeng): زه‌نگوله‌ی ملی ئاژه‌لان، زه‌نگی ده‌رگای مالان.
- زنگ** - ا (زنگ - zeng): ژه‌نگ، نه‌خوشییه‌که توشی رووه‌کان ده‌بی.
- زنگار** - (زنگار - zengar): ئوکسیدی مس، ژه‌نگ.
- زنگار فام** - ص (زنگار فام - zengar fam): ژه‌نگ ئاسا، ئامال سه‌وز، سه‌وزباو.
- زنگار گون** - ص (زنگار گون - zengar gûn): سه‌وز ره‌نگ.
- زنگار معدنی** - ا.م (زنگار معدنی - zengarî me'denî): زاخی سه‌وز.
- زنگاری** - ص.ن (زنگاری - zengarî): ژه‌نگن.
- زنگال** - ا (زنگال - zengal): زه‌نگال، به‌له‌ک پیچ، پوزه‌وانه.
- زنگاهن** - ا.م (زنگاهن - zengahen): ئوکسیدی ئاسن، ژه‌نگ.
- زنگدان** - ا.م (زنگدان - zengdan): زه‌نگوله.
- زنگ گندم** - ا.م (زنگ گندم - zengî gendûm): ژه‌نگی گه‌نم، نه‌خوشییه‌که توشی گه‌نم ده‌بی.
- زنگل** - ا (زنگل - zengul): زه‌نگوله.
- زنگله** - ا (زنگوله - zengule): زه‌نگوله.
- زنگلیچه** - ا (زنگلیچه - zengulîçe): زه‌نگوله.
- زنگنه** - ا (زنگنه - zengene): تایفه‌یه‌کی کورده له ئیران و له عیراق هه‌ن.

- زنگوله** - ا(زهنگوله - zengûle): زهنگوله، پاوانه‌ی مندال.
- زنگی** - ص.ن(زهنگی - zengi): رهش پیست.
- زنگیچه** - ا(زهنگیچه - zengiçe): تانبیشک، قونانسک.
- زنگی دارو** - ا.م(زهنگی دارو - zengi darû): جوړه رووه‌کیکه بو دره‌مان به‌کار ده‌برئ.
- زونج** - ا.ع(زونج - zunûc): رهش پیستان.
- زنودن** - مص.ل(زنوده‌ن - zenûden): نالین، گریان، هاوارکردن.
- زنویه** - ا.مص(زنویه - zenûye): ناله، گریان، لوره‌ی سه‌گ، قوروسکه‌ی سه‌گ.
- زنوییدن** - مص.ل(زنوییده‌ن - zenûyîden): گریان، نالین، لوراندن، قروسکان.
- زینهار** - ا(زینهار - zinhar): زینهار، ده‌خیل که‌وتن، په‌نا، به‌لین و په‌یمان، په‌نابردنه به‌ر که‌سپیک.
- زینهار خوار** - ص.فا(زینهار خوار - zinhar xar): په‌یمان شکین.
- زینهار خوردن** - مص.ل(زینهار خوردن - zinhar xûden): په‌یمان شکان.
- زینهاردار** - ص.فا(زینهاردار - zinhardar): وه‌فادار، به‌ئه‌مه‌ک، که‌سپیک په‌نای هه‌بی یان په‌نادار بی.
- زینهاری** - ص(زینهاری - zinharî): خودان په‌یمان، که‌سپیک ئه‌مان و په‌نابخوازی.
- زینیان** - ا(زینیان - zinyan): جوړه رووه‌کیکه بو دره‌مانیش ده‌شیت.
- زینینه** - ص.ن(زه‌نینه - zenîne): ژنانه، شتی که شایسته و لایه‌قی ژن بی.
- زو** - ا(زهو - zew): دریا.
- زواند** - ا.ع(زه‌فائید - zeva'id): زیاده.
- زوابع** - ا.ع(زه‌فابیع - zevabi'): به‌لاو دژواربیان، گه‌رداو.
- زواده** - ا(زه‌فاده - zevade): زاد، زه‌واد، توتیشو، توتیشوبه‌ره.
- زوار** - ا.ص(زه‌فوار - zavar): خزمه‌تکار، که‌سپیک که خزمه‌تی نه‌خوش یان زیندانیان بکات.
- زوار** - ص.ع(زه‌فوار - zevvar): زیاره‌تکار، که‌سپیک که زیاره‌تی شوینه پیروژه‌کان بکات.
- زوار** - ا.ع(زو‌فوار - zuvvar): زیاره‌تکاران.
- زوار** - ا.ع(زیفار - zivar): بنزگ.
- زوارق** - ا.ع(زه‌فارخ - zavarîx): به‌له‌م، قایخ.
- زوال** - مص.ع(زه‌فال - zeval): نه‌مان.
- زوال پزیرفتن** - مص.ل(زه‌فال په‌زیروفته‌ن - zeval pezîruften): له‌نی‌وچوون، نه‌مان.
- زواله** - ا(زه‌فاله - zevale): گونکی هه‌ویر، گلا‌هه‌ک.
- زوامل** - ا.ع(زه‌فامیل - zevamil): حه‌یوانی باره‌به‌ر.
- زوان** - ا(زه‌فان - zevan): زمان.
- زوان** - ا(زیفان - zivan): زیوان، مرؤر.
- زوانه** - ا(زه‌فانه - zevane): زمانه.

زووتر، خیراتر، له زتر.
زودجنب - ص. فا (زود جنب -
 zûd cunb): به پراپه پ.
زودخشم - ص. مر (زودخه شم -
 zûdxeşm): تونده ته بیعت.
زودخیز - ص. فا (زودخیز -
 zûdxîz): زوراب، که سی زو له خه و رابی،
 خزمه تکار.
زودرس - ص. فا (زودره س -
 zûdres): میوه ی زو ره س، که سیک زو بگاته جی.
زودرنج - ص. مر (زود رنج -
 zûdrenc): دلناسک، که سیک زو
 بره نچی.
زودگزر - ص. فا (زودگوزهر -
 zûdguzer): تیرتیه پ.
زودیاب - ص. فا (زودیاب -
 zûd yab): تیرثام، زهین روون، زووحالی.
زور - ا (زور - zûr): زور زولم، هیز،
 توانا، گوشار.
زور - ا (زهور - zewr): ئاوی که به
 دهستی موغیک پاکو پیرو زکرا بی.
زور - ا. ص (زهقر - zavar): بالا.
زور - ا. ع (زور - zûr): درۆ، بوختان،
 شهریک په یادکردن بو خوا.
زوراء - ا. ع (زهوراء - zewra): بیبری
 قول، کهوان، قهدهح، شاری به غدا.
زورآزما - ص. فا (زورآزما -
 zûr azima): زوره زمی، پالنهوان،
 زورانبازی.
زورآور - ص. فا (زورآقهر - zûr aver):
 زورداری، به هیز، پالنهوان، زورداری له
 که سیک.

زواه - ا (زیفاه - zivah): خواردنی
 زیندانیان.
زویا - ا. ع (زهفایا - zevaya): گوشه،
 کونج.
زوبع - ا. ص. ع (زهوبه - zewbe):
 خویری، نرم، کول، شهیتان، نه هریمه ن.
زوبعه - ا. ع (زهوبه - zewbe'e):
 گرداو، باهوز.
زوبین - ا (زوبین - zûbîn): کورته نیتزه.
زوتر - ق. ص (زوتهر - zûter): زووتر.
زوج - ا. ع (زهوج - zewc): جوت،
 میترد، شوو، هوسه ر.
زوجات - ا. ع (زهوجات - zewcat):
 ژنان، هوسه ری پیانو.
زوجه - ا. ع (زهوجه - zewce): ژن.
زوجین - ا. ع (زهوجهین - zewceyîn):
 ژن و میترد، جوت.
زوخ - ا (زوخ - zûx): بالوکه.
زود - ق. ص (زود - zûd): زو، خیرا،
 له زوپه له.
زود آشنا - ص. مر (زود ئاشنا -
 zûd aşna): که سیک زو بی به
 دوست و ئاشنای که سیک.
زودانداز - ا. ص (زود ئه انداز -
 zûd endaz): شیعو قسه یه که
 خیراو بی دامان و رامان بگوتی.
زودباور - ص. مر (زود باقهر -
 zûd baver): خوشباور، ساکارو زو
 باوهر.
زودپز - ص. مر (زود پهز - zûd pez):
 به کلۆک.
زودتر - ق. ص (زودتهر - zûdter):

- زور آوردن** - مص.م (زور ئاڤه ردهن - زور ئاڤه ردهن - زور ئاڤه ردهن): زور آوردن، ته عه دا کردن.
- زورخانه** - ا.مر (زورخانه - zûrxane): زورخانه، شوینی تاییهت به جوړه کانی وهرزشی کون.
- زورفین** - ا (زورفین - zürfîn): ته لښه پیزی دهرگا.
- زورق** - ا.ع (زه وره غ - zewrex): به له م، قایخ.
- زورگریدن** - مص.م (زورگره ردهن - زورگره ردهن): هیئزه کارهینان، زورم و ته عه دا کردن.
- زورگفتن** - مص.م (زورگوفتن - zûr guften): که سیک به ناهه ق ناچار بکری به قه بولکردنی کاریک.
- زورمند** - ص (زورمه ند - zûrmend): به هیئزه.
- زورنیم** - ا (زه قه رنیم - zever nim): پارچه یه که بو جوانی له پشتی یاخه ی جلی دهنین، زنجاف.
- زورین** - ص.ن (زه فه رین - zeverîn): به رزی.
- زوزه** - ا (زوزه - zûze): قروسکه ی سه گ، لوره ی سه گ.
- زوش** - ص.ع (زه وش - zewş): ناکه س به چه، به نده ی له گام، بی زاخ.
- زوش** - ص (زوش - zûş): توره، به دخوو، تونده ته بیعهت.
- زوغ** - ا (زوغ - zûx): رووبار، روخانه، جوگه، سه فرا.
- زوفا** - ا (زوفا - zûfa): جوړه رووه کیکه بو دهرمانیش به کاردی.
- زوفرا** - ا (زه وفه را - zewfera): جوړه رووه کیکه.
- زوفرین** - ا (زوفه رین - zûfrîn): ته لښه پیزی.
- زولانه** - ا (زه ولانه - zewlane): کوټ و زنجیر، پیوه ند.
- زون** - ا.ع (زوون - zûn): بت، سه نه م.
- زون** - ا (زوون - zûn): به ش.
- زون** - ص.ع (زیقه ن - ziven): کورته بالا.
- زونج** - ا (زه قه نج - zevenc): باسترمه.
- زونک** - ص.ع (زه قه نک - zevenk): کوله بالا، که سیک به نازو ته که بور ری بکاو خوی به گوره بزانی.
- زونکل** - ص.ع (زه قه نکه ل - zvenkel): کورته بالا.
- زوهمند** - ص (زوهمه ند - zûhmend): دهرختی زه لام و گوره.
- زویج** - ا (زه فیج - zevîc): باسترمه.
- زه** - (زیه - zih): نافه رین.
- زهزه** - (زیه زیه - zih zih): نافه رین نافه رین.
- زه** - ا (زیه - zih): ژیبی که وان، ژیبی ساز.
- زه** - ا (زیه - zih): چکانی ئاو له درزی شتی که وه.
- زه** - ا (زیه - zih): پز، منال.
- زهاب** - ا.مر (زیه اب - zihab): درزی باریک که ئاوی لی بی.
- زهاد** - ا.ع (زوهه ادا - zuhhad): خواناسان، خواپه رستان.
- زهادت** - مص.ع (زه هادهت - zehadet): خواپه رستی، گوئی نه دان به دنیا.

- زهار** - (زیهار - zihar): به رموسلدان.
زهار - ص.ع (زههار - zehhar): درهوشاوه، به بریق و باق.
زهانیدن - مص.م (زیهانیدن - zihanîden): گه وره کردنه وهی درزیک تا ئوی لیج بیج.
زهتاب - زیهتاب - ا.ص (زیهتاب - zihTAB): سیرمه ساز.
زهده - مص.ع (زوهده - zuhd): خواپه رستن، پشتکردنه دنیاو رووکردنه عیبادهت.
زهدان - ا.مر (زیهدان - zihdan): مندالان، پزدان.
زهه - (زهه - zehr): زههر.
زهه - ا.ع (زهه - zehr): شکوفه، پژو، چه کهره، گول.
زهراء - ص.ع (زههراء - zehra'): دره خشان، رووگهش، رووخوش، لهقه بی فاتیمه کیچی پیغهمبهره (د.خ).
زهراب - ا.مر (زههراب - zehrab): زههراو، ئاوئ زههراوی بیج، میز و پیشاو.
زهرابه - ا.مر (زههرابه - zehrabe): زههراو، توکسین.
زهراگین - ص (زههراگین - zehr agîn): زههراوی، ئاویتته به زههر.
زهراآلود - ص.مف (زههراآلود - zehr alûd): زههراوی، ئاویتته به زههر.
زهرامیغ - ص.مف (زههراامیغ - zehr amîx): زههراوی، ئاویتته به زههر، زههراامیغ.
زهریاد - ا.مر (زههریاد - zehr bad): دیفتری.
- زههرچشم** - ا.م (زههرچشم - zehr çeşm): مؤره.
زهرخند - ا.م (زههرخند - zehr xend): ژارخن، پییکه نین بهرق و غه زه به وه.
زهردارو - ا.مر (زهردارو - zehr darû): مؤرفین، دهرمانی دژه ژار.
زهرگیا - ا.مر (زههرگییا - zehrgîya): گیای زههردار.
زهرمههره - ا.مر (زههرمههره - zehr muhre): بهرد دژی زههر.
زهرناک - ص (زههراک - zehrnak): زههردار، زههراوی.
زهروی - ص.ن (زوه رهقی - zuhrevî): سوزنهک و سیفلیس، زوهههی خواوهندی ئەشق.
زههره - ا.ع (زههره - zehre): شکوفه، گول.
زههره - ا.ع (زوههره - zuhre): زوههره، ناهید، قینوس، ئەستیره به کی گه رۆکه به ملیونان کیلومه تر له زهوییه وه دووره.
زههه - ا (زههه - zehre): زراو.
زهزاد - ا.مر (زههزاد - zihzad): مال و مندال، فهرزهن و ئەولاد، نه وه.
زهزدن - مص.ل.ع (زههزدن - zihzeden): له په لوی پۆکه وتن به هوی بیج توانایی و ماندوو بونه وه، خۆدزینه وه.
زهش - ا.مص (زههیش - zihîş): زاین.
زهشت - ا (زههیشت - zihîşt): هه ناسه.
زههفت - ا.ع (زهههفت - zeheft): گورج و گول، چوست و چالاک.
زهک - ا (زهههک - zihék): ژهک، هه وهل شیری پاش زاینی چیل یان مهر.

- زهكشى** - ا.مص (زبهكشى - zihkeşî):
 وشكاندنى ئاوى گۆلاو.
- زهگير** - ا.مر (زبهگير - zihgîr):
 ئەنگوستيبله يەكى تاييه ته له كۆنا له كاتى
 تيره نازيدا له سەرى قامكيان دەکرد تا ژيى
 كه وانه كه ئازارى نه دا.
- زههم** - ا.ع (زههم - zuhm): بۆنى
 ناخۆش، بۆدر، بۆنسارد.
- زههت** - ا.ع (زههت - zuhmet):
 بۆنى گۆشتى چهورى گه نيو، بۆنى ناخۆش.
- زههجه** - ا (زههجه - zihence):
 ريبازەت، رهنج، سهختى، ئازار.
- زهو** - مص.ع (زههو - zehû): نازين،
 گه شه كردن، درهوشانه وه، زولم، درۆ،
 فه خرفروشى.
- زهو** - ا.ع (زههو - zehû): به رهنج و
 روو، گياى تهرو تازه، شكۆفهى گيا..
- زهوار** - ا (زههقار - zihvar): چوارچيوه،
 ههرشتى له ژيى بيجى.
- زهوزاد** - ا.مر (زههوزاد - zihûzad):
 زۆربوون، زاوژى، مال و منداڵ، زادووه له د.
- زهوق** - مص.ع (زههوغ - zuhûx):
 رهڤين، نابوت بوون، له ناوچوون، به تال
 بوون.
- زهوق** - ص.ع (زههوغ - zehûx): بيري
 قوول، له ناوچوو، به تال بوو.
- زهومت** - ا.ع (زههومت - zehûmet):
 بۆنى گۆشتى چهورى
 گه نيو، بۆن درن، بۆنى ناخۆش.
- زهى** - ص.ن (زهيهى - zihî): ژيى، ژيىدار،
 هەر ئامپيرىكى مۆسىقى ژيىدار.
- زهى** - ص (زهيهى - zihî): زايين،
 ئاوه چۆرى.
- زهى** - ا (زهيهى - zihî): ئافه رين، سحت
 خۆش، دهست خۆش.
- زهيدن** - مص.ل (زهيهيدن - zihîden):
 زايين، منالبيون، ئاوچوران.
- زى** - ا (زى - Zî): نزيك، لا، حه دو
 ئەندازه.
- زى** - ا.ع (زى - zî): جوړى پۆشاك،
 شيوه، شيوهى جل و بهرگ.
- زيات** - ا.ص.ع (زه ييات - zeyyat):
 رۆنفرۆش.
- زياد** - ص (زيباد - ziyad): زۆر، فره.
- زيادات** - ا.ع (زيبادات - ziyadat):
 زياده.
- زياده** - مص.ع (زيباده - ziyade):
 زۆربوون، فره بوون.
- زياده روى** - ا.مص (زيباده رهقى -
 ziyade revî): زنده رويى، له ئەندازه
 ده رچوون.
- زيارت** - مص.ع (زيبارهت - ziyaret):
 زيارهت، سهردان.
- زيارتگاه** - ا.مر (زيبارتگاه -
 ziyaretgah): مه زار، مه زارگه،
 مه رقه دى والى و پياوچاكان.
- زيارت نامه** - ا.مر (زيبارهت نامه -
 ziyaret name): ئەو دو عايانهى له
 زيارهتى پياوچاكاندا ده خوئيرى.
- زياف** - ا.ع (زياف - ziyaf): گونا، بى
 ئەدهى، هه تيوچه بى، ناكهس به چه.
- زياف** - ص.ع (زه يياف - zeyyaf):
 شيرى درنده، لوتبه رزى، رويشتنى به نازو
 غرور.
- زيان** - ا (زيبان - zian): زيان، زهره،
 كه م و كه سر، نوقسانى.

- زیان** - ص. فا (زییان - ziyān): ژیان.
- زیان آور** - ص. فا (زییان ئاقره - ziyān aver): موزیر، زیانگه یه نهر.
- زیانکار** - ص. فا (زییانکار - ziyānkar): زهره رمه ند، خه ساره تمه ند.
- زیانگر** - ص. فا (زییان گهر - ziyānker): زهره رمه ند، خه ساره تمه ند.
- زیب** - ا (زیب - zîb): خشل، ئارایش.
- زیبا** - ص (زیبا - zîba): جوان، خشکۆک.
- زیبارو** - ص. مر (زیبارو - zîbarû): خشکۆک، قشت، قشتیله، جوان.
- زیبان** - ص. فا (زیبان - zîban): خشکۆک، زتیا.
- زیبال** - ص (زیبال - zîbal): ئه سپو هیتستی خوشبه ز.
- زیبایی شناسی** - ا. مص (زیبایی شناسی - zîbayî şinasî): ئه ستاتییکا.
- زیبق** - ا. ع (زیبیه غ - zeybex): جیوه.
- زیبیدن** - مص. ل (زیبیده ن - zîbîden): شایسته بوون، لیها تن.
- زیبنده** - ا. فا (زیبهنده - zîbende): شایسته، جوان.
- زیپ** - ا. انگل (زیپ - zîp): زنجیری جلو بهرگ.
- زیپیلن** - ا (زیپیلن - zîpilîn): بالۆن.
- زیت** - ا. ع (زهیت - zeyt): روڤن، زهیت.
- زیتون** - ا. ع (زهیتوون - zeytûn): داری زهیتوون، بهری داری زهیتوون.
- زیتون تلخ** - ا. مر (زهیتوونی تلخ - zeytûni telx): جوړه دره ختیکه، سنجد.
- زیج** - ا (زیج - zîc): میستوؤدی ئه ستیره ناسی.
- زیج** - ص (زیج - zîc): چوست و چالاک، زیتنه له و روح سووک.
- زیجک** - ا (زیجک - zîcek): باستمه، جوړه خوار دنیکه.
- زیخ** - مص. ع (زهیخ - zeyx): سته م کردن، زولم کردن.
- زید** - مص. ع (زهید - zeyd): ناوه بو پیاوان، زیاد بوون.
- زیدیه** - ا. ع (زهیدیه - zeydîye): تیره به کی شیعهن که باوه پریان به ئیمامه تی زهیدی کوری زهینه ل عابدینه.
- زیر** - ا (زیر - zîr): بن، ژیر.
- زیر** - ا. ص (زیر - zîr): زیل، دهنگی نرم و ناسک، دهنگی باریک.
- زیرا** - (زیرا - zîra): چونکه، له بهر ئه وهی.
- زیراب** - ا. مر (زیراب - zîrab): زتراب.
- زیرافکن** - ا. مر (زیرئه فکن - zîrefken): رایه خ، دۆشه ک، فهرش.
- زیرانداز** - ا. مر (زیرئه نداز - zîrendaz): رایه خ، دۆشه ک، فهرش.
- زیربا** - ا. مر (زیربا - zîrba): شوږبایه ک که زیره ی تی کرابی.
- زیربار رفتن** - مص. ل (زیربار رهفتن - zîrbar reften): چونه ژیربار، له ئه ستوگرتنی کارتیک به ناچاری.
- زیرپاکشیدن** - مص. م (زیرپاکه شیدهن - zîrpa keşîden): قسه لی دهرهینان به فروفتیل.
- زیرپوش** - ا. مر (زیرپوش - zîrpûş): ژیرکراس، فانیله ی ژیره وه.

- زیرپیراهن** - ا. مر (زیرپیراهن - زیرپیراهن): ژیرکراس، فانیلوی ژیره وه.
- زیرتنگ** - ا. مر (زیرتنگ - زیرتنگ): (zîrteng): بن زگو و تنگه.
- زیرجامه** - ا. مر (زیر جامه - زیر جامه): (zîr came): جلی ژیره وه.
- زیرچاق** - ا. ص (زیرچاق - زیرچاق): (zîrçax): گوپرایه ل.
- زیردریایی** - ا. مر (زیر دریایی - زیر دریایی): (zîr deryayî): که شتی بچووکی جهنگی که هم له ژیر تاو و هم له سه ر تاو پروات (غه واسه).
- زیردست** - ص. مر (زیردست - زیردست): (zîrdest): زهلیل، ژیر چه پوکه، گوپرایه ل، ژیر دهست، که سیک له ژیر دهستی که سیکدا کار بکات.
- زیردهستی** - ا. مر (زیر دهستی - زیر دهستی): (zîr destî): قاپی به دهکی به ردهست.
- زیرزار** - ا. ص (زیرزار - زیرزار): (zîrzar): زیروهوژ، گریه و ناله ی به سوژ.
- زیرزبانی** - ا. مر (زیرزبانی - زیرزبانی): (zîr zebanî): چپه، دیارییه که شهوی په رده زاوا دهیداته بووک تابیتته قسه.
- زیرزمین** - ا. مر (زیرزمین - زیرزمین): (zîr zemîn): ژیرزمین، ژیرخان، سه رداب.
- زیرزمینی** - ص. ن (زیرزمینی - زیرزمینی): (zîr zemînî): ژیرزمینی، هر شتی له ژیر زهوی دایج، نهیینی.
- زیرسازی** - ا. مص (زیرسازی - زیرسازی): (zîrsazî): هموارکردن و به ردریژکردنی جاده و په ستانه وهی بو قیرتاوکردن.
- زیرفون** - ا. (زیرفون - زیرفون): (zîrfûn): زهیزه فون، (جوړه دره ختیکه).
- زیرک** - ص (زیرک - زیرک): (zîrek): زیرهک، زرینگ، هوشیار، زانیار، ناقل، به تاوه ز.
- زیرکسار** - ص. مر (زیرکسار - زیرکسار): (zîrksar): زهین روشن، تیژفام، زرینگ، زیرهک.
- زیرکونیوم** - ا. فر (زیرکونیوم - زیرکونیوم): (zîrkunîyûm): جوړه کانزایه که، ستیل.
- زیرگاه** - ا. مر (زیرگاه - زیرگاه): (zîrgah): کورسی، تهخت، چوارپایه.
- زیرلب** - ا. مر (زیرلب - زیرلب): (zîr leb): چپه، قسه کردن له بن لیوانه وه.
- زیرنگین** - ا. مر (زیرنگین - زیرنگین): (zîrnigîn): شتی که له ژیر فرمانی که سیکدا.
- زیروا** - ا. مر (زیروا - زیروا): (zîrva): شوربایه ک که زیره ی تپدایج.
- زیروبالا** - ا. مر (زیروبالا - زیروبالا): (zîrû bala): قسه ی هله ق و مهلق، به رزو نرم.
- زیرورو** - ا. مر (زیرورو - زیرورو): (zîrû rû): ژیروبان، تیکه ل و پیکه لکردن.
- زیروزیر** - ا. مر (زیروزیر - زیروزیر): (zber zîrû): ویرانکردن.
- زیره** - ا. (زیره - زیره): (zîre): زیره، (رووه کیکه).
- زیره** - ا. (زیره - زیره): (zîre): به شی ژیره وهی شتی، ژیر، بن.
- زیرهبا** - ا. مر (زیرهبا - زیرهبا): (zîreba): شوربایه ک له زیره ی تی کرابی.
- زیرین** - ص. ن (زیرین - زیرین): (zîrîn): ژیرین، بنه وه.
- زیز** - ا. ع (زیز - زیز): (zîz): سیسرکه، جیکجیکه، زیکزیکه.

- زیرفون** - ا.ع (زهیزهفون - zeyzefûn):
زهیزهفون، جوړه درهختیکه.
- زیست** - ا.مص (زیست - zîst): ژیان.
- زیست سنجی** - ا.مص (زیست سنجی - zîst sencî): لایه نیکه له ژبانه ناسی و زینده وهرزانی.
- زیست شناسی** - ا.مص (زیست شناسی - zîst şînasî): بایولوژی، زینده وهرزانی.
- زیستن** - ا.مص ل (زیستن - zîsten): ژیان.
- زیغ** - ا (زیغ - zîx): حه سیر، زیلو.
- زیغ** - ا.مص ع (زه یغ - zeyx): هه لگه رانه وه له راستی، گومان و دوودلی، لادان له هق و راستی، که شکول.
- زیغال** - ا (زیغال - zîxal): که شکول، باده ی شه رابخوری.
- زیغگر** - ا.ص (زیغگر - zîrxger): حه سیر ساز، حه سیرچن.
- زیف** - ا (زیف - zîf): کوناح، بی نه ده بی.
- زیف** - ا.ع (زه یف - zeyf): پارهی قه لپ، زپرو زیوی غه شدار.
- زیف** - ا.ع (زه یف - zeyf): پله ی نه رده وان، پشته وان، پاله وان.
- زیگ** - ا (زیگ - zîg): زیتسه له و روح سووک، گورج و گول.
- زیگزاگ** - ا.فر (زیگزاگ - zîgzag): زیگزاک.
- زیلو** - ا (زیلو - zîlû): به ره، گلیم، په لاسی له ده زوی لوکه دروستکراو.
- زیلوچه** - ا (زیلوچه - zîlûçe): گلیم، به روکه.
- زیماز** - ا.فر (زیماز - zîmaz): نه نیمیکه
- له ناو خه میره ی بیرهدا.
- زین** - ا (زین - zîn): زین.
- زین** - ا.مص ع (زه یین - zeyîn): رازاندنه وه، چاکه کردن.
- زین افزار** - ا.مص (زین افزار - zîn efzar): زین و تاقم زین.
- زینانه** - ا (زینانه - zînane): کونجی.
- زینب** - ا.ع (زه یینه ب - zeyneb): ترسنوک، جوړه درهختیکه، ناویکی ژتانه یه.
- زین پوش** - ا.مص (زین پوش - zînpûş): سه رزین، زین پوش، سه ر جلی زین.
- زینت** - ا.ع (زینت - zînet): خشل، شتی خورازاندنه وه.
- زینک** - ا.فر (زینک - zînk): زینگ.
- زین کوده** - ا.مص (زین کوده - zînkûde): قه لبوسی زین.
- زین کوهه** - ا.مص (زین کوهه - zîn kûhe): قه لبوز.
- زین گر** - ا.ص (زین گر - zînger): سه راج.
- زین و برگ** - ا.مص (زین و برگ - zîn û berg): زین و تاقم زین.
- زینه** - ا (زینه - zîne): پله، نه رده وان.
- زینهار** - ا (زینهار - zînhar): زینهار.
- زینیان** - ا (زینیان - zînyan): کونجی.
- زیور** - ا (زیوره - zîver): زینت و خشل و زپرو زیو.

ژاله - (ژاله - jale):

سارد و وشک، شهونم، ئاونگ، تهرزه، باران.

ژاله - (ژاله - jale): لۆتکه.

ژامبون - ا.فر (ژامبون - jambûn):

گوشتی سوپراکراوی بهراز (ران یان شان یان دهست).

ژاندارم - ا.فر (ژاندارم - jandarm):

جه ندرمه، سهربازتیک که به پرسی پاراستنی زهبتو رهبتی ریگاو بانانی ده رتی شار بی.

ژاندارمیری - ا.فر (ژاندارمیری - jandarmiri):

کاروباری ریگاو بانانی ده رتی شاران.

ژانویه - ا.فر (ژانویه - janvîye):

کانوونی دووهم.

ژانوفیزیک - ا.فر (ژانوفیزیک - jiyufîzîk):

جیوفیزیک، زانستی جوگرافیای فیزیکی.

ژئولوژی - ا.فر (ژئولوژی - jiyulujî):

جیولوجی، زهوی ناسی.

ژ- حر (ژ- j):

پیتی چوارده به می ئه لغبای فارسییه، له حیسابی رسته دا شوینی نییه، لی له کاتی پیوستدا به (زا) هه ساو ده کری و ده کاته ژماره (۷).

ژاژ - (ژاژ - jaz): جوژه روه کیکه، قسه ی پوچ، قسه ی قۆر.

ژاژخا - ص.فا (ژاژخا - Jajxa): هه رزه و پیژ، هه له وه پ.

ژاژخایی - ا.مص (ژاژخایی - Jajxayî): هه له وه پری، هه رزه گۆبی.

ژاژوک - (ژاژوک - Jajuk): لۆبیا.

ژاژومک - (ژاژومک - jajûmek): لۆبیا.

ژاژه - (ژاژه - jaje): ژاوه ژاو، جاوه جاو، قسه ی بی سه روبه ر.

ژاغر - (ژاغر - jaxer): زیقه تۆره، چیکلدان، سیقه تۆره.

ژاکت - ا.فر (ژاکت - jakit): چاکه ت.

ژالاپ - ا.فر (ژالاپ - jalap): جوژه روه کیکی خو هه لۆاسه.

ژتون - ا. فر (ژیتون - jitûn): پوله کیتکه له قومارا له جیاتی پاره داده نری.

ژخ - ا (ژهخ - jex): بانگو هاواری خه مین، تاوازی خه ماوی.

ژخار - ا (ژهخار - jexar): سهختی، قایی، فریادو هاواری سامناک.

ژد - ا (ژده - jed): سهمغی درهختان، که تیره.

ژدوار - ا (ژهدقار - jedvar): ریشهی گیایه که بۆ دهرمان ده شی.

ژرسه - ا. فر (ژیرسه - jirse): جه رسه، جوړه قوماشیکی ناسکه.

ژرف - ص (ژهرف - jerf): قوولی، قوول، دوور، دیرتو.

ژرفا - ا (ژهرفا - jerfa): قوولی.

ژرف بین - ص. ف. (ژهرف بین - jerfbîn): تیربین، قوول بین، که سیک له شت قوول بیته وه به قوولی بیبری لی بکاته وه..

ژرف بینی - ا. مص (ژهرف بینی - jerfbînî): قوول بینی، قوول بونه وه له شت.

ژرفاسنج - ا. مر (ژهرفاسهنج - jersasenc): قوولی پیو.

ژرف اندیش - ص. ف. (ژهرف ئەندیش - jerf endîfl): بیرکردنه وهی قوول، تیفکرین، بیرقوول.

ژرفنا - ا (ژهرفنا - jernfa): قوولی، قوولترین شونیی بنی دهریا بیان ئوقیانوس.

ژرف نگر - ص. ف. (ژهرف نیگر - jerf niger): قول بین، وردبین.

ژرف نیگری - ا. مص (ژهرف نیگری - jerf nigerî): وردبینی، قوولبینی.

ژرف یاب - ص. ف. (ژهرف یاب - jerf yab): وردبین، ئه وهی که ئەندازهی قوولی بگری.

ژرمانیوم - ا. فر (ژیرمانیوم - jirmaniyûm): جوړه کانزایه که.

ژرمن - ا. فر (ژیرمنه - jirmen): جه رمن، ئەله مان، جه رمنه نی نه ژاد.

ژست - ا. فر (ژیست - jist): جوړی رهفتار و هه لئس و کهوت، ئاکار.

ژغار - ا (ژهغار - jexar): سهختی و مهینهت، هاوار، نه عهرته، هاواری ترسناک، جه خار.

ژغاره - ا (ژهغار - jexare): نانی هه رزن، سووراوی ژنان، ناوکی مانگا، فریادو هاوار.

ژخ ژخ - ا (ژهخ ژهخ - jex jex): چۆقه چۆقی ددان، خرهخری گوئیزیان بادهم که ده کرتنه کیسه وه.

ژخند - ا (ژهخند - jexend): هاوار و نه رهی گیانله به رانی درنده کاتی که ده که ونه داوه وه.

ژف - ص (ژهف - jef): تهر، نمدار.

ژفک - ا (ژهفک - jefk): ریپوقی چاو.

ژفکاب - ا. مر (ژهف کاب - jefkab): زیچکاو، چلک و ناوی چاو، ریپوقاو.

ژفگن - ص (ژهفگن - jefgin): ریپوقای.

ژفیدن - مص. ل. (ژهفیدن - jefîden): تهر بوون.

ژفیده - ا. مف (ژهفیده - jefîde): تهر بوو.

ژک - ا (ژهک - jek): خوته و بۆله.

ژکاره - ص (ژهکاره - jekare): رغن،

ژتون - ا. فر (ژیتون - jitûn): پوله کیتکه له قومارا له جیاتی پاره داده نری.

ژخ - ا (ژهخ - jex): بانگو هاواری خه مین، تاوازی خه ماوی.

ژخار - ا (ژهخار - jexar): سهختی، قایی، فریادو هاواری سامناک.

ژد - ا (ژده - jed): سهمغی درهختان، که تیره.

ژدوار - ا (ژهدقار - jedvar): ریشهی گیایه که بۆ دهرمان ده شی.

ژرسه - ا. فر (ژیرسه - jirse): جه رسه، جوړه قوماشیکی ناسکه.

ژرف - ص (ژهرف - jerf): قوولی، قوول، دوور، دیرتو.

ژرفا - ا (ژهرفا - jerfa): قوولی.

ژرف بین - ص. ف. (ژهرف بین - jerfbîn): تیربین، قوول بین، که سیک له شت قوول بیته وه به قوولی بیبری لی بکاته وه..

ژرف بینی - ا. مص (ژهرف بینی - jerfbînî): قوول بینی، قوول بونه وه له شت.

ژرفاسنج - ا. مر (ژهرفاسهنج - jersasenc): قوولی پیو.

ژرف اندیش - ص. ف. (ژهرف ئەندیش - jerf endîfl): بیرکردنه وهی قوول، تیفکرین، بیرقوول.

ژرفنا - ا (ژهرفنا - jernfa): قوولی، قوولترین شونیی بنی دهریا بیان ئوقیانوس.

ژرف نگر - ص. ف. (ژهرف نیگر - jerf niger): قول بین، وردبین.

ژرف نیگری - ا. مص (ژهرف نیگری - jerf nigerî): وردبینی، قوولبینی.

سەر سەخت، شەڕانی. **ژەکان** - ص. فا (ژەکان - jekan): کەسێک لە داخا؛ یان لە تورەیییدا؛ لە بن لێوانەو خوتەو بۆلە بکات، خوتە خوتکەر. **ژکفر** - ص (ژەکفر - jekfer): بە سەبر، بە حەوسەلە، هێمن و هێور، ئارام. **ژکور** - ص (ژەکور - jekûr): رژد، سپلە، دەست نوقاو، پیسکە، پولهکی، دز، رێگر. **ژکیدن** - مص. ل (ژەکیدن - jekîden): بۆلاندن، خوتە خوتکردن. **ژکنده** - ا. فا (ژەکنده - jekende): خوتە خوتکەر، بۆلە بۆل کەر. **ژگور** - ص (ژەگور - jegûr): دز، رێگر، سپلە، پیسکە، رەزێل. **ژله** - ا (ژله - jile): جۆرە خوار دنییکە، (جەلی). **ژمول** - ا. فر (ژمول - jimûl): چە کەرە. **ژن** - ا. فر (ژین - jin): جین. **ژنتیک** - ا. فر (ژینتیک - jinitîk): جینەتیک، جینناسی، (علم الوراثة). **ژند** - ص (ژەند - jend): کۆن، دراو، خەرقە. **ژند** - ا (ژەند - jend): چە خماخ. **ژنده** - ص. ا (ژەنده - jende): کۆنە، شڕودراو، خەرقە. **ژنده** - ص (ژەنده - jende): مەزن، گەورە، زەلام، فیله تەن. **ژنده پوش** - ص. فا (ژەنده پوش - jendepûş): شڕپۆش، سیپالپۆش. **ژنراتور** - ا. فر (ژینراتور - jinrotûr): دینەمۆ، مەنجەلی بوخار، هۆ، زاپەنەر. **ژنرال** - ا. فر (ژینیرال - jiniral):

جەنەرال، ئەفسەری گەورە لە سوپادا وەک: سوپا سالار، سەرتیپ، سەر لەشکرو... **ژنرال یسیم** - ا. فر (ژینیرال یسیم - jinîralîsîm): فەرماندەبی گشتی. **ژنژیویت** - ا. فر (ژەنژیویت - jenzîvît): هەوکردنی پووک. **ژنکو** - ا. فر (ژەنکو - jenkû): جۆرە درەختیکی زەلامە. **ژنگ** - ا (ژەنگ - jeng): چرچ و لۆچ، چرچ و لۆچی پیستی بە دەن لە پیریدا. **ژنگ** - ا (ژەنگ - jeng): ژەنگ، ژەنگار، چلکی سەر ئاسن و کانزایان. **ژنگدان** - ا (ژەنگدان - jengdan): زەنگۆلە. **ژنگله** - ا (ژەنگوله - jengule): ولاخی دوو سم، زەنگۆلە. **ژنوتیپ** - ا. فر (ژینو تیپ - jino tîp): نیشانە یێن بۆ ماوەیی، خەسلەتی هاو بەشی نێوان گیانلە بەرانی هاو شتووەو هاو جۆر. **ژنه** - ا (ژەنه - jene): نوکی دەرزى و سوژن، چزوی گیانلە بەرانی وەکو زەردەو الەو مێشوو له... **ژنی** - ا. فر (ژینی - jinî): بەهره، هەلکەوتوی، توانا. **ژو** - ا (ژەو - jew): دەریا. **ژوئن** - ا. فر (ژوئن - ju'en): مانگی حوزەیران (٦). **ژوئییه** - ا. فر (ژوئییه - juîyye): تەمووز (٧). **ژوپن** - ا. فر (ژوپون - jûpun): تەنووهری کورت. **ژوپین** - ا (ژوپین - jûpîn): نیـزى دوولقانه.

سەر سەخت، شەڕانی. **ژەکان** - ص. فا (ژەکان - jekan): کەسێک لە داخا؛ یان لە تورەیییدا؛ لە بن لێوانەو خوتەو بۆلە بکات، خوتە خوتکەر. **ژکفر** - ص (ژەکفر - jekfer): بە سەبر، بە حەوسەلە، هێمن و هێور، ئارام. **ژکور** - ص (ژەکور - jekûr): رژد، سپلە، دەست نوقاو، پیسکە، پولهکی، دز، رێگر. **ژکیدن** - مص. ل (ژەکیدن - jekîden): بۆلاندن، خوتە خوتکردن. **ژکنده** - ا. فا (ژەکنده - jekende): خوتە خوتکەر، بۆلە بۆل کەر. **ژگور** - ص (ژەگور - jegûr): دز، رێگر، سپلە، پیسکە، رەزێل. **ژله** - ا (ژله - jile): جۆرە خوار دنییکە، (جەلی). **ژمول** - ا. فر (ژمول - jimûl): چە کەرە. **ژن** - ا. فر (ژین - jin): جین. **ژنتیک** - ا. فر (ژینتیک - jinitîk): جینەتیک، جینناسی، (علم الوراثة). **ژند** - ص (ژەند - jend): کۆن، دراو، خەرقە. **ژند** - ا (ژەند - jend): چە خماخ. **ژنده** - ص. ا (ژەنده - jende): کۆنە، شڕودراو، خەرقە. **ژنده** - ص (ژەنده - jende): مەزن، گەورە، زەلام، فیله تەن. **ژنده پوش** - ص. فا (ژەنده پوش - jendepûş): شڕپۆش، سیپالپۆش. **ژنراتور** - ا. فر (ژینراتور - jinrotûr): دینەمۆ، مەنجەلی بوخار، هۆ، زاپەنەر. **ژنرال** - ا. فر (ژینیرال - jiniral):

- ژوپیتر** - ا.خ (ژوپیتر - jûpîtir):
جۆبیتەر، گه‌وره‌ی خواوه‌ندان له‌لای
یونانیان و رۆمییانی کۆن.
ژوت - ا (ژوت - jût): جۆره‌ی روه‌کیکه.
- ژور** - ا.فر (ژور - jûr): رۆشنایی، رۆژ،
کلاورۆژنه.
- ژورنال** - ا.فر (ژورنال - jûrnal):
رۆژنامه، گۆنار.
ژورنالیست - ا.فر (ژورنالیست -
jûrnalist): رۆژنامه‌نووس،
رۆژنامه‌وان.
ژورنالیسم - ا.مر. فر (ژورنالیسم -
jûrnalism): رۆژنامه‌نووسی،
رۆژنامه‌وانی.
- ژوژه** - ا (ژوژه - jûje): ژیشک، ژیشک.
ژوکر - ا.فر (ژوکی - jûkir): جۆکەر.
ژول - ا.ص (ژول - jûl): تیکه‌ل و پیکه‌ل،
په‌ریشان، لول، چرچ و لۆج.
ژوله - ا (ژوله - jûle): ته‌په‌رکه.
- ژولی** - ص (ژولی - jûlî): قه‌شه‌نگ،
خشکۆک، جوان.
ژولیدهن - مص.ل (ژولیدهن - jûlîden):
ئالۆز بوون، په‌ریشان بوون، تیکه‌ل و
پیکه‌ل بوون.
ژولیده - ص.مف (ژولیده - jûlîde):
شیتاو، په‌ریشان، ئالۆزاو.
ژون - ا (ژون - jûn): بت.
ژوهییدن - مص.ل (ژوهییدن -
jûhîden): دلۆپه‌کردن، تکان.
ژوهیده - ص.مف (ژوهیده - jûhîde):
دلۆپه‌کردو، ته‌په‌ر، ئاو‌په‌شینه‌کراو.
- ژی** - ا (ژی - jî): گۆلاو، هه‌وز، شویتن
ئاوی تیا به‌ستی.
- ژیان** - ص (ژیان - jîyan): توپه، تونده
ته‌بیعه‌ت، درنده.
ژیپس - ا.فر (ژیپس - jîps): به‌ردی
گه‌ج.
ژییر - ا (ژییر - jîr): هه‌وز، گۆلاو،
عه‌ماراو.
ژیراسیون - ا.فر (ژیراسیون -
jîrasyûn): جوله‌ی بازنه‌یی.
ژییره - ا (ژییره - jîre): زیره، ژیر، بن.
ژیژ - ا.ص (ژیژ - jîj): مردار، گلاو.
ژیک - ا (ژیک - jîk): تنۆک، تکه،
دلۆپه، دلۆپه‌ی باران.
ژیکلور - ا.فر (ژیکلور - jîklûr): لوله‌ی
کابریته.
ژیگولو - ا.فر (ژیگولو - jîgûlû): لاوی
که به‌رده‌وام له‌مه‌لهاو راباردندایی.
ژیلت - ا.فر (ژیلت - jîlit): جۆره‌ی جلیکه
له‌ژیره‌وه له‌به‌ر ده‌کری، فانیله‌ی ژیره‌وه.
ژیمناستیک - ا.فر (ژیمناستیک -
jîmnastîk): جومناستیک، جۆره
وه‌رزشیکه.
ژیوه - ا (ژیوه - jîve): جیوه.

س

س- حر (س- S):

پیتی پانزده می نه لیبای فارسییه که به سین ده خوتیریتته وده به حه ساوی نه بجه د به رانیه به ژماره (۶۰) شهسته.

سا- (سا- sa): سا، ئاسا، وهک: بزین ئاسا.

سا- ا (سا- sa): جوژه پارچه یه کی ناسکی گرانبه هایه.

سا- ا.مص (سا- sa): سوین، سه ری له ئاسمان ده سوئی.

سا- ا (سا- sa): باج.

سائب- ص.ع (سائیب- sa'ib): بهرلا، په له.

سائبه- ص.ع (سائیبه- sa'ibe): بهرلا، خوتیری، بهنده ی نازادکراو.

سائح- ص.فا (سائیه- sa'ih): گهشتیار، جیهانگهر، گهرؤک، پیای بهرؤژوو مزگهوت نشین.

سائد- ص.ع (سائید- sa'id): سهروه ری قهوم، گهوره ودهم سپی.

سائر- ص.ع (سائیر- sa'ir): هه موو که سیک پروات، داستانی سه رزاری خه لکی، مه نشور.

سائره- ص.ع (سائیره- sa'ire): که سیک پروات.

سائس- ص.فا (سائیس- sa'is): سیاستوان، رام کهر، مه پتهر، پهروه رده کهر، کارزان.

سائغ- ص.ع (سائیغ- sa'ix): رهوا، خویش و به له زهت، نهوه ی به ئاسانی قووت بدریت.

سائق- ص.فا (سائیغ- sa'ix): شوفیر، که سیک چاره وی لی بخوری.

سائقه- ص.فا (سائیغه- sa'ixe): شوفیر.

سائل- ا.فا (سائیل- sa'il): سوال کهر، ده روزه کهر، گه دا، خوازه لؤک.

سائم- ا.فا (سائیم- sa'im): حه یواناتی بکرتیه دهشت بؤ له وهر، نهوه ی چاره وی بله وهر پتینی.

سائمه - ا.فا (سائيمه - sa'ime): په زو
 گاهل و نه سپ و وشتر که له دهشت
 بله ودرپتن.
سائی - ا.فر (سائی - sa'î): جوړه
 مه میونیکه.
سائیگا - ا.فر (سائیگا - sa'iga): گا
 کتوی، که له کتوی.
سائی میری - ا.فر (سائی میری - sa'î
 mîrî): جوړه مه میونیکه.
ساپا - ا.ع (ساپات - sabat): دالان،
 راره وی سه پوشر او، سپیه.
سایح - ا.فا.ع (سایبیه - sabih): نه سپی
 تیژره، مه له کهر، تیژره و.
سایحات - ا.ع (سایبیهات - sabihat):
 مه له وانان، که شتی، ستیران.
سایحه - ا.فا.ع (سایبیهه - sabihe):
 مه له کهر.
سایر - ا.فر (سایبر - sabir): شمشیر،
 تیغ.
سایرغان - ا. (سایرغان - sabur'xan):
 ناسنی رهق و وشک.
سایری - ص.ن (سایری - sabirî): جوړه
 پارچه یه کی ئاوریشمی ناسکه، جوړه
 خورمایه که، شارپک بووه له فارس.
سایع - ص.ع (سایع - sabi'): حه و ته م،
 حه و ته مین.
سایق - ا.فا (سایغ - sabix): پیشین،
 پیشکه و تنو.
سایقا - ق.ع (سایغنه - sabixen):
 پیشتر، له زه مانی پیشوودا.
سایقه - ا.فا (سایغه - sabixe):
 پیشینه.
سایقه دار - ص.فا.ع (سایغه دار -

sabixedar): پیشینه دار، خودان
 پیشینه (چاک یان خراب).
سایقه سالار - ص.مر (سایغه سالار -
 sabixe salar): سه رکاروان،
 سه رقافله، پیشره وی له شکر.
سایقین - ص.ع (سایغین - sabixîn):
 پیشینان.
سابل - ا.فر (سابل - sabil): جوړه
 کرمیکه دهریاییه که له چلکاودا دهژی.
سابله - ص.ع (سابلله -
 sabile): ریواران، راگوزاران.
سابوتاژ - ا.فر (سابوتاژ - sabûtaj):
 خه راپکاری، کارشکتینی، خراپکردنی کار،
 یان نه وزاری کار به نانقه ست.
سابوته - ا.ص (سابوته - sabûte):
 پیره ژن، پیریزن.
سابوره - ص (سابوره - sabûre): حیز،
 قوندهر.
سابوری - ص.ن (سابوری - sabûrî):
 ناوی شارپک بووه له فارس.
سابوس - ا. (سابوس - sabûs): جوړه
 گیایه که بو دهرمان ده شیت.
سابیدن - مص.م (سابیده - sabîden):
 سووین، سایین.
سایبزهج - ا. (سایبزهج - sabîzec): جوړه
 رووه کیکه.
سایبزهک - ا. (سایبزهک - sabîzek):
 جوړه رووه کیکه.
سایبن - ا.فر (سایبن - sabîn): سه رووی
 کتوی.
ساپاژو - ا.فر (ساپاژو - sapajû): جوړه
 مه میونیکه له دارستانه کانی نه مریکای
 باشووردا دهژی.

- ساتر** - ا.فا (ساتیر - satir): روپوش، سه‌رپوش، پنهان‌کننده.
- ساتراپ** - ا. (ساتراپ - satrap): والی، حاکم‌ران، پارتیزگار.
- ساتگن** - ا.ت (ساتگین - satgin): پیالہ و پیرداخی گه‌وره که شه‌رابی پین بخونده‌وه.
- ساتگنی** - ا.ت (ساتگینی - satginî): سوراحی شه‌راب خوارنده‌وه.
- ساتل** - ا. (ساتیل - satil): جوړه دهرمانیکه.
- ساتن** - ا.فر (ساتین - satin): قوماشیکه، نه‌تلہ‌س.
- ساتورن** - ا.فر (ساتورن - satûrn): که‌یوان، نه‌ستیره‌ی زوحهل.
- ساتی** - ا. (ساتی - satî): ژنی وه‌فادار.
- ساج** - ا. (ساج - sac): ساج.
- ساج** - ا. (ساج - sac): دره‌ختیکه سه‌خت و قایم له دره‌ختی چنار ده‌چی.
- ساج** - ا. (ساج - sac): مه‌لیک.
- ساج** - ا.ع (ساج - sac): جبه، عه‌با.
- ساجد** - ا.فا.ع (ساجید - sacid): سو‌جده‌به‌ر.
- ساجر** - ا.فا.ع (ساجیر - sacir): ته‌نوور داگیرسینه‌ر، که‌سیک ته‌نوور دابخات، لافاو.
- ساجگون** - ص (ساجگون - sacgûn): ره‌ش، ره‌ش وه‌کو ساج.
- ساجور** - ا.ع (ساجور - sacûr): قریتته، گه‌ردنبه‌نی سه‌گ.
- ساجی** - ص (ساجی - saçî): نان ساجی.
- ساجی** - ا.ص (ساجی - sacî): شتیک له دار ساج دروست کرابی.
- ساجی** - ص.ع (ساجی - sacî): نارام، مه‌نگ، هپدی.
- ساجمه** - ا.ت (ساجمه - saçme): ساجمه، گولله‌ی ساجمه‌زه‌ن، گولله‌ی تاپر.
- ساجی** - ص (ساجی - saçî): سپی.
- ساحت** - ا.ع (ساهت - sahet): مه‌بدان، حه‌وشه، گوړه‌پان.
- ساحر** - ا.فا.ع (ساحیر - sahir): سیحرباز، جادوگر، نه‌فسونگر، جادوباز.
- ساحرائه**، ق.ص (ساحیرانه - sahirane): ساحیرانه، جادوگرانه، وه‌کو ساحیران.
- ساحره** - ا.فا.ع (ساحیره - sahire): ژنی جادوگر.
- ساحل** - ا.ع (ساحیل - sahil): که‌نار، رۆخ، ره‌خی دهریا، زه‌وی نزیک له دهریاوه.
- ساخارین** - ا.فر (ساخارین - saxarîn): توژیکی زۆر سپی و شیرینه به‌ناسانی له شه‌رابدا ده‌توتته‌وه.
- ساخت** - ا.مص (ساخت - saxt): دروست کردن.
- ساخت** - ا. (ساخت - saxt): چه‌کی جه‌نگ، قایش و قوروشی زین.
- ساختکاری** - ا.مص (ساختکاری - saxtkarî): درووسه‌تکردن و ناماده‌کردنی شتیک.
- ساختمان** - ا.مص (ساختمان - saxtman): درووستکردن، بیناکردن، عیماره‌ت، جوړی بینا.
- ساختن** - مص.م (ساختن - saxten): درووستکردن، بیناکردن.
- سازنده** - ا.فا (سازنده - sazende): درووستکهر.

- ساخته** - ا.مف (ساخته - saxte):
 درووستکراو.
- سازش** - ا.مص (سازش - saziş):
 سازگاری کردن، سولج کردن، پیکهاتن.
- ساخت و پاخت** - ا.مص (ساخت و پاخت - saxû paxt):
 کهین و بهین، پیکهاتنی نهیننی بۆ کارپیک.
- ساخت و ساز** - ا.مص (ساخت و ساز - saxtûsaz):
 ته یارو ناماده.
- ساخته کاچار** - ص.مر (ساخته کاچار - saxtekaçar):
 ناماده و ته یار.
- ساختیان** - ا (ساختیان - saxtiyan):
 سهختیان، پیستی له دباغدراو، سفرهی چه رمی نانکهر.
- ساخیر** - ا.فا (ساخیر - saxir):
 گالتته پیکهر.
- ساخیره** - ا.فا.ع (ساخیره - saxire):
 که شتیبه ک به هوئی بای گونجاو پروات.
- ساخط** - ص.فا.ع (ساخیت - saxit):
 توپه، په ست.
- ساخلو** - ا (ساخلو - saxlû):
 رهبایه، بنکه، مه خفه ر.
- ساخن** - ا (ساخن - saxin):
 ساروج.
- ساخن** - ص.ع (ساخن - saxin):
 گهرم.
- ساد** - ص (ساد - sad):
 بی نه خش و نیگار.
- ساد** - ا (ساد - sad):
 دهشت، بیابان، سارا.
- ساد** - ا (ساد - sad):
 به رازی کیوی، یه کانه.
- ساد** - ص.ع (سادد - sadd):
 راست و درووست، راستگو.
- سادات** - ا.ع (سادات - sadat):
- گه وره پیاوان، نه ولادی پیغه مبه ری ئیسلام.
ساده اوران - ا (ساده اوران - sadaveran):
 که بۆ دهرمان به کار ده بری.
- سادس** - ص.ع (سادیس - sadis):
 شه شه م.
- سادم** - ص.ع (سادییم - sadim):
 خه مبارو په شیمان.
- سادن** - ص.ع (سادیین - sadin):
 زه یه وان، دهرگاوان، مجیوری په رستگه.
- ساده** - ا.ع (ساده - sade):
 گه وره و دهم سپی قه وم.
- ساده** - ص (ساده - sade):
 بی رتوش، هه موار، یه کسان، ئاسان، بی غه ل و غه ش، کورپیک هیشتا مووی لی نه هاتنی، ساده دلئی.
- ساده جگر** - ص.مر (ساده جیگر - sade ciger):
 ساکار، نه قیل سووک، بی فروقیل، بی کینه.
- ساده دل** - ص.مر (ساده دیل - sade dil):
 راستگو، بی فروقیل، خوشباوهر، دلپاک.
- ساده رخ** - ص.مر (ساده روخ - sade rux):
 دهم رووت، کورپی که هیشتا مووی لیته هاتنی.
- ساده رو** - ص.مر (ساده رو - sade rû):
 جوان، کورپی مو لیته هاتوو.
- ساده زنج** - ص.مر (ساده زنه خ - sade zenex):
 لوسکه، کورپی موو لیته هاتوو، بی ردین.
- ساده ضمیر** - ص.مر (ساده زه میر - sade zemîr):
 دل و دهر وون پاک و ساده، دلپاک.
- ساده طبع** - ص.مر (ساده تبع - sade tabe):

سارا- ص (سارا- sara): کاکله، جه‌وه‌هر، بیج غهل و غه‌ش.
ساران- ا (ساران- saran): سهران، سه‌ر.
ساریان- ا. ص (ساریان- sarban): ساره‌وان، وشتره‌وان، شقانی ده‌قه‌هان.
سارج- ا (ساره‌ج- sarec): ریشو‌له.
سارخک- ا (سارخه‌ک- sarxek): می‌شو‌له، پیشکه.
سارخکدار- ا. مر (سارخه‌کدار- sarxekdar): ناروه‌ند، داره‌په‌ش، دره‌ختی می‌شو‌له‌دار.
ساردین- ا. فر (ساردین- sardîn): ساردین، جو‌ره ماسییه‌کی بچو‌وکه، گوشتی‌کی خو‌شی هه‌یه.
سارسل- ا. فر (سارسیل- sarsil): بالنده‌یه‌که له سو‌نه ده‌چیت.
سارشک- ا (ساره‌شک- sareşk): پیشکه.
سارغ- ا (ساروغ- sarux): بوخچه، پریاسکه.
سارق- ص. فا (ساریغ- sarix): دز.
سارقه- ص. فا (ساریغه- sarixe): دز (بوژن).
سارک- ا (ساره‌ک- sarek): ریشو‌له.
سارکپت- ا. فر (سارکوپت- sarkupt): نه‌سپیتی گولی.
سارکوم- ا. فر (سارکوم- sarkûm): شیرپه‌نجه، سه‌ره‌تان.
سارگاس- ا. فر (سارگاس- sargas): قه‌وزه‌ی ده‌ریایی، کثزی ده‌ریا.
سارنگ- ا (ساره‌نگ- sareng): ریشو‌له.

'sade teb): ساده‌دل، راستگو، راستگو، دلپاک.
ساده‌عزار- ص. مر (ساده‌ئیزار- sade 'izar): جوان، مه‌حبوب، ماشوق.
ساده‌لوح- ص. مر (ساده‌له‌وه- sade lewh): دلپاک، پاک ویزدان، گه‌وج، گیل.
ساده‌نویسی- ا. مص (ساده‌نیقیسی- sade nivîsî): ئاسان نووسی، ره‌وان نووسی و دوور له وشه‌ی قه‌به‌و قه‌له‌وی نامه‌فهوم.
سادیسیم- ا. فر (سادیسیم- sadîsm): ماشوق تازاری، تازاردانی به‌رانیه‌ره له گانکردندا، نه‌خو‌شی تازاردانی خه‌لکی.
سازج- ا (سازه‌ج- sazeç): ساده، گیایه‌که له هیندستان زوره، جاران بو‌ده‌رمان به‌کار ده‌هات.
سار- (سار- sar): ئامرازی لیکچوونه، له‌گه‌ل هه‌ندی وشه‌دا مانای ئاسا، هاوتاو ئه‌و شتانه ده‌گه‌یه‌نی.
سار- (سار- sar): پاشگره‌و مانای زوری و فراوانی و شوینی زوری و فراوانی ده‌گه‌یه‌نی وه‌کو: کوه‌سار.
سار- ا (سار- sar): سه‌ر، وه‌کو گاو‌سار: گاسه‌ر.
سار- ا (سار- sar): بالنده‌یه‌کی بچو‌وکه، له چۆله‌که گه‌وره‌تره، له ئاخرو ئۆخری به‌ه‌ارا په‌یدا ده‌بی و دژمنی تری و توو کولله‌یه.
سار- ا (سار- sar): رهنج، تازار، مه‌ینه‌ت، خه‌م و په‌ژاره.
سار- ا (سار- sar): عه‌بای ژنی هیندی، جلی ژنی هیندی.

- سارو** - ا (سارو - sarû) : ریشوڼه .
- ساروان** - ا.ص (سارشان - sarvan) : ساره وان، وشتره وان.
- ساروج** - ا (ساروج - sarûc) : چیمه نتو.
- ساروک** - ا (ساروک - sarûk) : ریشوڼه .
- ساروی** - ا (سارقی - sarvî) : خه لکی سار.
- ساره** - ا (ساره - sare) : قوماشیکی ناسکه پانی یهک مه تره و دریتی ۶-۷ مه تره که ژنانی هیندی له خووهی ده پیتچن.
- ساری** - ا (ساری - sarî) : ریشوڼه .
- ساری** - ا.فا (ساری - sarî) : نه خووشی درم، که سیک به شه و پروات.
- ساریخ** - ا (ساریخ - sarîx) : جوړه چه کیکي سهره تاییه .
- ساریگ** - ا.فر (ساریگ - sarîg) : گیانله به ریکی گوشتخوړه به نه ندازهی پشیله یهک ده بی.
- ساریه** - ا.فا (سارییه - sariye) : نه خووشییه درمه کان، په تا.
- ساز** - ا (ساز - saz) : ههر نامیریکی موسیقا وه کو تار، سیتار، چه ننگ، عود، قیلون، زورنا، نای، شه پیوور، گیتار، ته پل، دایه ره، ده هوڼ.
- ساز** - ا.ساز (saz) : نامیر، نامیری کار، نامیری جه ننگ، که ره سته و تفاقی ژیان، چه ک و ته قه مهنی و نازووقه و هموو پیداویستییه کانی جه ننگ، توتشوو پیداویستییه کانی سه فهر.
- سازآمدن** - مص.ل (سازنامه دهن - sazameden) : سازان، گونجان، رازی بوون.
- سازدادن** - مص.م (سازدادن - saz دادن) : ناماده کردن، سازاندن، ریکخستن، رازاندنه وه.
- ساززدن** - مص.م (ساز زده دن - saz zeden) : ساز لیدان، ساز ژه نین.
- سازش** - ا.مص (سازیش - saziş) : سازش، ریک که وتن، هاوئا هه نگی، رازی بوون، ناشتی و ناشته وایی.
- سازش دادن** - مص.م (سازیش دادن - saziş دادن) : ناشتتکردنه وه، هاوئا هه ننگ کردن.
- سازشکار** - ص.فا (سازیشکار - saziş kar) : نه وهی له گه ل یه کیکدا سازش بکاو ناشتی بکا، کهین و بهینکار.
- سازشکارانه** - ق.ص (سازیش کارانه - saziş karane) : سازشکارانه، وه کو سازشکاران.
- سازش کردن** - مص.ل (سازیش که رده دن - saziş kerdn) : ریک که وتن، سازش کردن، ناشتی کردن.
- سازشنامه** - ا.مر (سازیشنامه - saziş name) : ناشتی نامه، ریک که وتننامه.
- سازکردن** - مص.م (ساز که رده دن - saz kerdn) : ساز کردن، ناماده کردن.
- سازگار** - ص.فا (سازگار - sazgar) : گونجاو، هاوئا هه ننگ، شیلگیر.
- سازگر** - ص فا (سازگر - sazger) : سازشکار.
- سازمان** - ا.مص (سازمان - sazman) : ریکخراو، ریکخستن.
- سازمند** - ص (سازمند - saz mend) : ناماده و تیار، ریک و پیک.
- سازندگی** - ا.مص (سازنده گی - saz dâden) :

- که سیک شتیک دروست بکات. **سازندگی** (sazendegî): دروست کردن.
- سازنوروز** - ا.مر (سازنی نه‌وروز - sazi newrûz): نه‌وهی بو جه‌ژنی نه‌وروز ناماده بکری له خوراک و پوژشاک و شتی دیکه، ناوی نه‌واپه کی باریه ده.
- سازو** - ا (سازو - sazû): کندر، گوریس، پەت، حەبل، حەبلی که له لیفی خورما دروست ده کری.
- سازوار** - ص (سازفار - sazvar): نه‌هلی سازش، برای مه‌سله‌حهت، شایسته، هه‌ژ.
- سازواری** - ا.مص (سازواری - sazvariî): سازو ناماده، رازی.
- سازوباز** - ص.فا (سازوباز - sazû baz): په‌تبار.
- سازوبرگ** - ا.مر (سازو به‌رگ - sazû berg): کهره‌سته و پیداویستییه کانی شهر، پیداویستی سه‌فه‌ر.
- سازور** - ص (سازفه‌ر - sazver): ناماده و ته‌یار، خودان سامان، خودان ساز.
- سازو ساخت** - ا.مر (سازوساخت - sazû saxt): کهره‌سته و تفاق.
- سازو سامان** - ا.مر (سازو سامان - sazû saman): ری و رسم، کهره‌سته و تفاق.
- سازونوا** - ا.مر (سازو نه‌قا - sazû neva): سازو تاواز.
- سازونه‌اد** - ا.مر (سازونه‌اد - sazû nehad): ری و رسم.
- سازیدن** - مص.م (سازیده‌ن - sazîden): دروست کردن، بینا کردن، ریک‌خستن، ناماده کردن.
- سازنده** - ا.فا (سازنده - sazende):
- ساس** - ا (ساس - sas): مۆرانه.
- ساسات** - ا (ساسات - sasat): ده‌رکه‌ی هه‌وا.
- ساسالیوس** - ا (ساسالیوس - sasaliyûs): گیایه که له رازیانه ده‌چی له کۆنا بو درمان به‌کاره‌اته‌که.
- ساسان** - ا.ص (ساسان - sasan): هه‌ژار، قه‌له‌نده‌ر، بیته‌وا، ده‌ستکورت.
- ساسانی** - ص.ن (ساسانی - sasanî): مالتباتی ساسانی، زنجیره پاشایه‌ک بیون پاش نه‌شکانییه‌کان له سالی ۲۲۶ - ۶۵۲ حوکمیان کردوو و نه‌رده‌شیر نه‌م بینه‌ماله‌یه‌ی دروست کردوو.
- ساستا** - ا.ص (ساستا - sasta): سته‌مکار، زالم، دل‌ره‌ق، نه‌ه‌ریمه‌ن.
- ساسر** - ا (ساسور - sasur): ته‌رکه، قامیش‌تیکی باریکه که قه‌له‌می لی‌دروسته‌ده کری بو نووسین.
- ساسر** - ا (ساسه‌ر - saser): ریش‌و‌له.
- ساسم** - ا (ساسیم - sasîm): ره‌شکه و شملی.
- ساسون** - ا (ساسون - sasûn): جو‌ره درومان‌تیکه.
- ساسی** - ا.ص (ساسی - sasî): هه‌ژار، قه‌له‌نده‌ر، گه‌دا، گه‌دایی، ده‌رزه‌که‌ر، سوآل‌که‌ر.
- ساطر** - ا.ص.ع (ساتیر - satir): قه‌ساب.
- ساطع** - ص.فا.ع (ساتی - sati): ئاشکرا، دره‌وشاوه، دره‌خشان، په‌راگه‌نده.
- ساطل** - ا.ص.ع (ساتیل - satil): گه‌رده‌لوول، گیتزه‌لوک، بابه‌لیسک.

- ساطل** - ا(ساتیل - satil): رووه کیکه جاران بۆنه خوښی جمگه کان به کار ده برا.
- ساتن** - ص.ع(ساتین - satin): دلپهش، پیس، ناپاک.
- ساتور** - ص.ع(ساتور - satûr): ساتور، چه په چاخ.
- ساعت** - ا.ع(سائت - sa'et): سه عات، کات.
- ساعد** - ا.ع(سائید - sa'id): باسک، قۆل.
- ساعده** - ا.ع(سائیده - sa'ide): ئاوه رۆ، که نالی ئاو بچیتته سهر رووبار یان ده ریا.
- ساعور** - ا.ع(سائور - sa'ûr): ئاگر، تهنور، دکتورباشی، سه ره رۆکی خهسته خانه.
- ساعی** - ا.ف.ع(سائی - sa'î): پۆسته چی، قاسید، کۆششکار، والی، کۆکه ره وهی باجو خه راج.
- ساغر** - ا(ساغر - saxer): پیاله ی شه رابخوری.
- ساغرزدن** - مص.م(ساغر زه دهن - saxer zeden): خوار دنه وه به ساغر (باده).
- ساغری** - ا(ساغری - saxerî): پیستی ئه سپی له ده باغ دراو، که فه لی ئه سپو کهر، که فه لی ئه سپ.
- ساغری دوز** - ا.ص(ساغری دوز - saxerî dûz): پیلاوساز، که وشساز، که سیک پیلاو له چه رمی ساغری دروست بکات.
- سافر** - ا.ف.ع(سافییر - safir): سه فه رکار، نووسهر.
- سافل** - ص.ع(سافیل - safil): پابین، نشیو، خویری و هیچ و پوچ، سپله و پی نه زان، نزم.
- سافله** - ص.ع(سافیله - safile): کۆم، به شی کۆتایی شتیک، کۆتایی رووبار، کۆتایی نینه.
- سافلین** - ا.ع(سافیلین - safilîn): ههفته مین چینی دۆزه خ، خویری بیان
- سافوت** - ا(سافوت - safût): فیکه، فیکه کیشان.
- سافیه** - ا.ص.ع(سافییه - safiye): گه رده لول، بابه لیسک، گیتزه لۆک.
- ساق** - ا.ع(ساق - sax): لاق، قاج، به له ک.
- ساقب** - ص.ع(ساغیب - saxib): نزیک، دوور.
- ساق پیچ** - ا.مر(ساق پیچ - saxpîç): به له ک پیچ.
- ساق ترشک** - ا.مر(ساق تورشه ک - sax turşek): رووه کیکه، ترشۆکه.
- ساق دوش** - ا.مر(ساق دوش - sax dûş): برا زاوا.
- ساقط** - ص.ع(ساغیت - saxit): که وتگ، نزم، خویری، له گام، ناکه س به چه.
- ساقطه** - ص.ع(ساغیته - saxite): که م ئه قل، میوه یه ک بهر له گه بین بکه وی، وه رینی گه لای دار.
- ساقور** - ا.ع(ساغور - saxûr): گه رما، گه رمی، داغمه.
- ساقه** - ا.ع(ساغه - saxe): قه دی گیاو دره خت، پاشینه ی له شکر.
- ساقه اغوش** - ا.مر(ساغه ئاغوش -

- شکر به کاری دین. **ساکب** - ص.ع (ساکیب - sakib): رژاو، (ئاو یان فرمیتسک). **ساکت** - ص.ع (ساکیت - sakit): بیده‌نگ، خاموش، آرام. **ساکسوفون** - ا.فر (ساکسوفون - saksûfûn): تامپریکی موسیقاییه، سه‌کسیفون. **ساکن** - ص.ع (ساکین - sakin): بی‌جوله، بیده‌نگ، آرام، ناکنجی. **ساکی** - ا.فر (ساکی - sakî): عه‌ره‌قی برنج، ساکی. **ساکیز** - ا (ساکیز - sakîz): لباد. **ساک** - ا (ساک - sag): دره‌ختی ساج. **ساگو** - ا.فر (ساگو - sagû): نیشاسته‌یه‌که ده‌خوری و له‌کاکلی قه‌دی هه‌ندی دارخورمای هیندی به‌ناوی ساگو ده‌رده‌هینری. **سال** - ا (سال - sal): سال، ماوه‌ی سورانه‌وه‌ی زه‌وی به‌ده‌وری خوردا که ۱۲ مانگ ده‌خاپیت. **سالاد** - ا.فر (سالاد - salad): زه‌لاته. **سالادخوری** - ا.فر (سالاد خوری - salad xûrî): قاپی زه‌لاته، قاپی که زه‌لاته‌ی تی بکری و له‌سه‌ر سفره‌دابنری. **سالار** - ا.ص (سالار - salar): سه‌ردار، سه‌رۆک، گه‌وره‌و ده‌مسپی قه‌وم، پیشه‌نگ. **سالاریار** - ا.فر (سالاری بار - salari bar): ده‌ربار باشی، سه‌رۆکی ده‌ربار، به‌پرپی ته‌شرفات. **سالار جنگ** - ا.ص (سالاری جه‌نگ - salari ceng): فه‌رمانده‌ی جه‌نگ، **ساقی** - ا.فا.ع (ساقی - saxî): ئه‌وه‌ی ئاو یان شه‌راب ده‌داته‌خه‌لکی، ساقی، ئه‌وه‌ی له‌مه‌جلیسدا شه‌راب و مه‌ی بگپری. **ساقیانه** - ق.ص (ساقیانه - saxîyane): ساقی ئاسا، وه‌کو ساقیان. **ساقی کوثر** - ا.مر (ساقی که‌وسه‌ر - saxî kewser): له‌قه‌بیتی عه‌لی ئه‌میری موسلمانانه. **ساقی نامه** - ا.مر (ساقی نامه - saxî name): جو‌ره‌ شی‌عریکی مه‌سنه‌وییه له‌ستایشی مه‌ی و بادو بی دوامی ژبان و دونیا، به‌ناوبانگترین ساقی نامه، هی‌نیزامی و ساوجی و خواجه‌حافیزه. **ساقیه** - ا.ع (ساقیه - saxiye): جو‌گه‌له، ئاوهرۆ، ساقی. **ساک** - ا (ساک - sak): جو‌ره‌ خواردنیکه به‌برنج و گوشت و نوک و سپیناخ و به‌رسيله لپده‌نری. **ساک** - ا.فر (ساک - sak): جانتا، کیسه، تووره‌که. **ساکاروز** - ا.فر (ساکاروز - sakarûz): قه‌ند، شه‌کری چه‌وه‌نه‌ر، شه‌کری قامیشی شه‌کر. **ساکارید** - ا.فر (ساکارید - sakarîd): هه‌ر ده‌رمانیک هه‌وتین و جه‌وه‌ره‌که‌ی شه‌کری. **ساکارین** - ا.فر (ساکارین - sakarîn): ساکارین، ئه‌وانه‌ی ریژیم ده‌که‌ن له‌بری

- فهرماندهی له شکر له شهردا.
سالارخوان - ا.ص (سالاری خان -
 salari xan): سفرهچی، سه‌رپه‌رشتی
 سفره‌خانه، سه‌رۆکی ئاشخانه.
سال آزماي - ص.فا (سال تازمای -
 sal azmay): دنیا‌دیده، به‌ته‌مه‌ن،
 که‌سیتک ساردی و گهرمی رۆژگاری دی بی.
سالاسال - ق (سالاسال - sala sal):
 ساله و سال، سالی یه‌کجار.
سالاماندر - ا.فر (سالاماندر -
 salamandr): سه‌مه‌نده‌ر،
 گیانله‌به‌ریتکی وشکاوییه له مارمیلۆک
 ده‌چی.
سالانه - ق.ص (سالانه - salane):
 سالانه، سالی یه‌کجار، کارتیک که سالی
 جارتیک نه‌نجام بدری.
سالب - ا.فا (سالیب - salib): پاک
 کردن و رووتکردنی شتیک، رفینه‌ر،
 زه‌وتکه‌ر.
سال بسال - ق (سال بیسال -
 sal bisal): سالی جارتیک، ساله و
 سال.
سالبه - ا.فا.ع (سالیبه - salibe):
 پروانه (سالب).
سالبه - ص.مر.ع (سالیبه - salibih):
 هاته سال، سالی خوش، سالی باش.
سال پیموده - ص.مر (سال په‌یموده -
 sal peymûde): پیر، به‌ته‌مه‌ن.
سال تحویل - ا.مر (سال - ته‌هقیل -
 sal tehvîl): سه‌ره‌تای سالی تازه،
 سه‌ری سال.
سال خرد - ص.مر (سال خورد -
 sal xurd): منالی که‌متر له ۵ سال.
- سالخورد** - ص.مر (سالخورد - salxûrd):
 عه‌مه‌له‌نده.
سالخوردگی - ا.مص (سالخوردگی -
 salxûrdegî): پیری، که‌نفتی.
سالدات - ا.فر (سولدات - suldat):
 سه‌ریاز، سوپایی.
سالدار - ص.فا (سالدار - saldar):
 سالمه‌ند، سال‌دیده، پیر، عه‌مه‌له‌نده.
سالدیده - ص.مر (سال‌دیده - saldîde):
 پیر.
سالسپاری - ا.فر (سالسپاری -
 salsiparî): گیایه‌که.
سالغ - ص.ع (سالیغ - sali'x): مانگا
 یان مه‌ر که‌شیله‌ی ده‌رکردبی، گایان
 مه‌ری شه‌ش سال.
سالف - ص.فا.ع (سالیف - salif):
 پیشین، رابردوو.
سالفه - ص.فا.ع (سالیفه - salife):
 پیشین، رابردوو، گهرده‌مل.
سالک - ا (ساله‌ک - salek):
 وشه‌که‌بیرو.
سالک - ص.فا.ع (سالیک - salik):
 ریتیواری، عارف، که‌سیتک به‌قسه‌ی
 رابه‌رو پیر به‌ریتی خودادا پروات و
 قوناغه‌کانی عیباده‌ت بیری.
سالگرد - ا.مص (سالگرد - salgerd):
 سوپانه‌وه‌ی سال، سالوهرگره.
سال گردش - ا.مص (سال گهردیش -
 sal gerdiş): سوپانه‌وه‌ی سال،
 سالوهرگره.
سالگره - ا.مر (سال گیریه - salgiriş):
 گرتی سال، رۆژی ده‌ست پیکردنی سالی
 نوپی له‌ته‌مه‌نی ههر که‌سیتک، جاران

سال و ماه - ا. مر (سال و ماه) -
salû mah: هه‌میشه، سال دوازده مانگه‌ی خوا.
سالیان - ا (سالیان - salyan): سالانی سال.
سالیانه - ق. ص (سالیانه - salyane): سالانه، سالی جارێک..
سالیسیلات - ا. فر (سالی سیلات - salîsîlat): جوړه خوښه‌کی دهرمانیبه.
سالیسین - ا. فر (سالیسین - salî sîn): جه‌وه‌هرو هه‌وینی دره‌ختی بی که بو لابرندی تی به‌کاردی.
سالیینه - ص. ن (سالیینه - salîne): سالانه.
سالیون - یو. ا (سالیون - salîyûn): تووی که‌ره‌وز.
سام - ا (سام - sam): ئاوسان، وهره‌م، ئه‌ستور بوون، ماسان.
سام - ص. ع (سام - sam): ژه‌هدار.
سام - ا. خ (سام - sam): له داستانی شانامه‌دا باوکی (زال) ه.
سام ابرص - ا. ع (سام ئه‌بره‌س - sam ebres): جوړه قوممۆکیکه.
سامار - ا. فر (سامار - samar): جوړه میوه‌یه‌که.
ساماریوم - ا. فر (ساماریوم - samaryûm): توخمه ئاسنجاوکی بوړه له هندی کازادا به ریژه‌ی که‌م هه‌س.
ساماچه - ا (ساماچه - samakçe): سوخمه‌ی مه‌مک، مه‌مکدان.
سامان - ا (سامان - saman): که‌ره‌سته‌و تفاق‌ی مال، پیداو‌یستییه‌کانی ژبان، که‌ره‌سته‌ی کاروبارو بڼه‌ی سه‌فه‌ر..

په‌تیکیان دینا هه‌ر سالیک به‌سه‌ر ته‌مه‌نی که‌سیکدا ده‌رۆبی گرتیه‌کیان له په‌ته‌که ده‌دا، به ژماره‌ی گرتیه‌کاندا، ژماره‌ی سالی ته‌مه‌نی که‌سه‌که ده‌زانرا.
سال گشت - ص. مر (سال گشت - sal gešt): پیر، به‌ته‌مه‌ن، ئیختیار.
سالم - ص. ع (سالیم - salim): ساغله‌م، دروست، بی‌عه‌یب.
سالماه - ا. مر (سالماه - salmah): میژوو، سال و مانگ، هه‌ساوی سال و مانگ.
سالمند - ص (سال مه‌ند - sal mend): ئیختیار، پیر، به‌ته‌مه‌ن، به‌سالاچوو، ته‌مه‌ندار.
سالن - ا. فر (سالون - salon): سالون، هوٚل..
سالنامه - ا. مر (سالنامه - salname): سالنامه، کتیبیک که‌کورتیه‌ی هه‌وال و ناماری سالیکی تیا تو‌ماریکری.
سالنما - ص. فا (سالنما - salnema): سال نوین، سالنامه، ته‌قویم.
سالو - ا (سالو - salû): قوماشیکی سپی و ناسک بووه که‌سه‌رو پیچ و جلی ژنانه‌ی لی‌دروست ده‌کرا.
سالور - ا. خ (سالور - salûr): ناوی تایفه‌یه‌کی تورکمانی (ئوغوز) بووه.
سالوس - ص (سالووس - salûs): خاپینۆک، حیلله‌باز، ریا، عه‌وام خه‌له‌تینی، زمانلووس.
سالوک - ص (سالووک - salûk): سالوک، دزو ریگر، هه‌ژار، ده‌ستکورت.
سالوک وار - ق. ص (سالوک وار - salûk var): وکو سالوکان، ریگر ئاسا.

- سامان دادن** - مص.م (سامان داده‌ن - saman daden): ریک‌خستن، ریک و پیک کردن.
- سامان گرفتن** - مص.ل (سامان گریفته‌ن - saman griften): بوون به خاوهن مال و حال.
- سامانی** - ص.ن (سامانی - samanî): له بنه مال‌ه‌ی سامانیان.
- سامبا** - ا (سامبا - samba): جوړه سه‌مایه‌که، چه‌شنه ره‌قسینیکه.
- سامح** - ص.ع (سامیه - samih): سه‌خی، به‌خشنده، دلاوا..
- سامر** - ا.ف.ع (سامیر - samir): حیکایه‌ت بیتز، چیرۆک‌بیتز، مه‌جلیسی جه‌کایه‌ت بیتزان.
- سامری** - ص.ن.ع (سامیری - samirî): خه‌لکی سامیره، شاریکی فه‌له‌ستینییه، ناوی پیایوکی سیحربازی جوله‌که‌یه که له زه‌مانی جه‌زرتی موسادا کۆمه‌لکی له ئیسراییلییه‌کان گومرا کرد. ده‌لین سامیری له په‌یره‌وانی موسا بوو، کاتی موسا چوو بو کیتی تور گویره‌که‌یه‌کی زرتی دروست کردو هینایه‌ده‌نگ و جوله‌و داوای له به‌نی ئیسراییل کرد بیپه‌رستان و کۆمه‌لکی پیتی خه‌له‌تان و به‌گه‌لی که‌وتن، که موسا گه‌رایه‌وه‌و گویره‌که‌یه‌ی شکاند، ئیدی خه‌لکه‌که له گومرایی رزگار بوون و په‌شیمان بوونه‌وه.
- سامریه** - ا (سامیرییه - samirîye): تیره‌په‌کن له به‌نی ئیسراییل، که له هندی ئه‌حکامدا له هم‌مو یه‌هودییان جیا‌وازن.
- سامع** - ا.ف.ع (سامی - sami'): بیسه‌ر، گوهدار، گویدیر، گوپگر.
- سامعه** - ا.ف.ع (سامیئه - sami'e): هه‌ستی بیستن.
- سامک** - ص.ع (سامیک - samik): ترۆپک، دوند، لوتکه‌ی هه‌ر شتیک.
- سامندر** - ا (سامه‌نده‌ر - samender): سه‌مه‌نده‌ر، گیانله‌به‌ریکی وشکاوییه له مارمیلوک ده‌چی.
- سامه** - ا (سامه - same): په‌یمان، سوتند، به‌لین، په‌نا، په‌ناگه.
- سامه** - ص.ع (سامه - samme): ژه‌هدار.
- سامی** - ص.ع (سامی - sami): په‌رز، پایه‌به‌رز.
- سامی** - ص.ن (سامی - samî): به‌نی سام، په‌یره‌وان و نه‌وه‌و نه‌تیره‌ی سامی کوری نوح.
- سامیز** - ا (سامیز - samîz): برپه‌نگ، هه‌سان، به‌رده‌سان، ئارده‌زرتی خالیسه.
- سامیه** - ص.ع (سامیه - samiye): په‌رز، پایه‌به‌رز.
- سان** - ا (سان - san): داب و نه‌ریت و ری و ره‌سم، خووخده، ته‌رزو.
- سان** - (سان - san): پاشگری وشه‌یه‌و مانای، وه‌ک: ئاسا ده‌گه‌یه‌نی: آب سان = ئا و ئاسا، وه‌کو ئاو.
- سان** - (سان - san): پاشگره، ناوی شوپن دروست ده‌کات، سوککراوه‌ی (ستان) ه. وه‌ک: بیمارسان - نه‌خوشخانه.
- سان** - ا (سان - san): سوود، به‌ش.
- سان** - ا (سان - san): له زاراوه‌ی سوپاییدا ده‌کاته ته‌فتیش به‌وه‌ی سه‌ریازان به‌ریزو بی جوله‌ بوه‌ستن و فه‌رمانده به‌ به‌رده‌میاندا رت بی و بیان دینی.

- سَاهور** - ا.ع (سَاهور - sahûr):
بیداری، مانگه شه و، خه رمانه ی مانگ، مانگ، هه یث.
- سَاهی** - ا.فا (سَاهی - sahi): غافل، فه راموشکار، که سیک دلی له شوینیکی دی بی.
- سایبان** - ا.مر (سایه بان - sayeban):
سابات، که پر، سه یوان، چه تر..
- سایر** - ص.ع (سایر - sayîr): که سیک پروات، ره وه ند، ریبوار.
- سایش** - ا.مص (سایش - sayîş): لیک سوین، له بره نگ دان.
- سایگاه** - ا.مر (سایه گاه - sayegah):
سابات، که پر، شوینی سیبه ری هه بی.
- سایوان** - ا (سایه فان - sayevan):
که پر، سابات، شوینی سیبه ردار.
- سایه** - ا (سایه - saye): سایک، سیبه ر، نسی، نسا ر.
- سایه افکندن** - مص.م (سایه نه فکه ندهن - saye efkenden): که سیک ساوپه نابجی بو که سیک، بایه خدان به که سیک.
- سایه افکن** - ص.فا (سایه نه فکه ن - saye efken): خودان سیبه ر، که سیک بیجی به سیبه رو په نای که سیک، په نای لیتقه و ماوان.
- سایه پرست** - ص.فا (سایه په رست - saye perest): سیبه ر دوست، که سیک هزی له سیبه ری، ئیسراحت خواز، فاسقو فاجر.
- سایه پسند** - ص.فا (سایه په سه ند - saye pesend): ئیسراحت خواز، سیبه ر دوست.
- سایه پوش** - ا.مر (سایه پوش - saye pûş): سایه بان، سابات، چه تر، که پر.
- سایه ترس** - ص.مر (سایه ترس - saye ters): ترسنوک، که سیک ته نانه ت له سیبه ری خو ی بترسیت.
- سایه خشک** - ص.مر (سایه خوشک - saye xuşk): میوه یه ک له بهر سیبه ر وشک کرایته وه، ته مه ل، ته وه زهل، شله شاری.
- سایه خفت** - ص.مر (سایه خوفت - saye xuft): خه و تووی بهر سیبه ر.
- سایه خوش** - ا.ص (سایه خوش - saye xûş): خو ش سیبه ر، دره ختی پر لئو پو پو سیبه ردار، دره ختی ناروه ند.
- سایه دار** - ص.فا (سایه دار - sayedar): سیبه ردار، ساوپه نای لیتقه و ماوان، دره ختی پر سیبه ر.
- سایه رس** - ص.مر (سایه ره س - sayeres): میوه یه ک له بهر سیبه ر گه بیجی.
- سایه رست** - ص.مر (سایه روست - saye rust): گیایه ک له سیبه ری دره ختاندا روا بی، به ناز په روه رده.
- سایه رو** - ص.فا (سایه ره و - saye rew): شه وره و، شه و بیداری، شه و نخونی.
- سایه روشن** - ا.مر (سایه ره وشه ن - saye rewşen): تاریک و روون.
- سایه زده** - ص.مف (سایه زده - saye zede): ده ست لیتوه شاو، که سیک یان شتی سیبه ر لیتی دابی.
- سایه شکن** - ص.فا (سایه شیکه ن - saye şiken):

سآمت - مص.ع (سه نامت - seamet):
بیزار، دلته‌نگی، بی تاقهت بوون،
جاریسی.

سئانس - ا.فر (سیئانس - sî'ans):
کۆبوننه‌وه.

سؤر - ا.ع (سوئر - sù'r): به‌رماوه‌ی
خواردن و خواردنه‌وه.

سب - مص.ع (سه‌بب - sebb): جنیتو،
دژوین، جنیتودان، جمان.

سبائک - ا.ع (سه‌بائیک - saba'ik):
قالبه‌زیر، یان زیوو.

سباب - ص.ع (سه‌باب - sebbab):
جنیتوفرۆش، دهم پیس.

سبابه - ص.ع (سه‌بابه - sebbabe):
جنیتوفرۆش، دهم پیس، قامکی شاده،
قامکی جنیتو، له زهمانی جاهیلییه‌تدا له
کاتی جنیتوداندا عه‌ره‌ب نه‌و قامکه‌یان له
به‌رانبه‌ره‌که‌یان راده‌وه‌شان؛ بۆیه قامکی
جنیتو - یشی پی ده‌گوتتری.

سبات - ا.ع (سوبات - subat): هه‌وه‌لی
خه‌و، خه‌وی سووک، رۆزگار، پیماوی
زیره‌ک و زیتهل.

سباج - ص.ع (سه‌باج - sabbac):
سه‌ده‌ف فرۆش، که‌سیتیک سه‌ده‌فی ورد یان
موروی ره‌ش بفرۆشی.

سباح - ص.ع (سه‌ببا‌ه - sabbah):
مه‌له‌وان.

سباح - ا.ع (سوببا‌ه - subbah):
مه‌له‌وانان.

سباحت - مص.ع (سببا‌هت - sibahet):
مه‌له‌کردن، مه‌له‌وانی.

سباع - ا.ع (سیبا - siba): دپندان،
شیران.

saye şiken: سیبهر شکین، رووناکی
به‌خش، نه‌وه‌ی رووناکی بداو تاریکی و
سیبهر نه‌یه‌لی.

سایه‌فکن - ص.فا (سایه‌فکه‌ن -
saye fken): سیبهردار، خاوه‌ن سیبهر.

سایه‌گاه - ا.مر (سایه‌گاه - saye gah):
سیبهرگه، جیتی سیبهر.

سایه‌گسترده‌ن - مص.م (سایه‌گوسته‌رده‌ن -
saye gusterden): پۆشین، په‌نه‌ان
کردن، په‌نادانی خه‌لکی.

سایه‌گستر - ص.فا (سایه‌گوسته‌ر -
saye guster): سیبهردار، ساوپه‌نای
لیقه‌وموان.

سایه‌نشین - ص.فا (سایه‌نشین -
saye nişin): سیبهر نشین، که‌سیتیک
گه‌رمی و ساردی رۆزگاری نه‌چه‌شتبی.

سایه‌وار - ق.ص (سایه‌فار - saye var):
سیبهر ناسا، تاپۆناسا.

سایه‌ور - ص (سایه‌قه‌ر - sayever):
سایه‌دار، سیبهردار، په‌نای لیقه‌وموان.

ساییدن - مص.م (ساییدن -
sayiden): کوتان و نه‌رم کردن، لیک
سووین، له بره‌نگ دان، سه‌قل کردن،
تواندنه‌وه.

ساینده - ا.فا (ساینده - sayende):
نه‌وه‌ی شتتیک بسویتته‌وه، له هه‌سانده‌ر،
مشت و مالدهر.

ساییده - ا.مف (ساییده - sayide):
کوتراوو نه‌رم کراو، مشت مالدراو، له
بره‌نگ دراو، تواوه، له مشاردراو.

سؤال - مص.ع (سوئال - sūal):
داواکردن، سوأل کردن، ده‌رۆزه کردن،
پرسیارکردن.

- سباعی** - ا.ص.ع (سوبائی - suba'î):
 حهوت قوئی، حهوت سوچ، وشه‌ی حهوت
 پیتی.
- سباق** - مص.ل.ع (سیباغ - sibax):
 پیشبرکی کردن، تهراتین.
- سباق** - ص.ع (سه‌بیاغ - sebbax):
 نه‌وه‌ی هه‌میشه پیش بکه‌وی.
- سبک** - ص.ع (سه‌بیاک - sebak):
 زهرنگه‌ر، قالب‌پژ.
- سبال** - ا.ع (سیبال - sibal): سمیل.
- سبب** - ا.ع (سه‌به‌ب - sebeb): هو،
 سوئنگه، ده‌ستاویز، په‌یوه‌ندی خزمایه‌تی.
- سبب ساز** - ص.فا (سه‌به‌بساز -
 sebeb saz): دروستکهری هو، هو‌ساز.
- سبب سوزی** - ا.مص (سه‌به‌بسوزی -
 sebeb sûzî): نه‌هیشتنی هو.
- سبت** - مص.ع (سه‌بت - sebt):
 ئیسراحه‌تکردن، پالندانه‌وه، حه‌سانه‌وه.
- سبت** - ا.ع (سیبت - sibt): پیستی
 خو‌شه‌کراو، پیستی ده‌باغیکراو.
- سبت** - ا.ع (سویت - subt): جو‌ره
 گیایه‌که.
- سبج** - ا.ع (سه‌به‌ج - sebec): موروی
 ره‌ش، به‌ردتیکی ره‌شی بریقه‌داری ناسکه
 که له‌هندو سودان و شام ده‌ست ده‌که‌وی.
- سبجه** - ا.ع (سویجه - subce): جلی
 ره‌ش، گلیمی ره‌ش.
- سبج** - ا.ع (سویه‌ه - subeh):
 ده‌ستحیب، ته‌زیبج.
- سبحات** - ا.ع (سویوهات - subuhat):
 ته‌زیبجان.
- سبحان** - مص.ع (سویحان - subhan):
 خواوه‌ندی پاک و بیگه‌ردو بی‌خه‌وش له
- هه‌ر عه‌بیی.
- سبچه** - ا.ع (سویه‌ه - subhe): زیکرو
 دو‌عا، ته‌زیبج، ویرد.
- سبد** - ا.ع (سه‌به‌د - sebed): به‌رچنه،
 سه‌به‌ته‌ی له‌شول چنراو.
- سب‌دباف** - ا.ص (سه‌به‌د باف -
 sebed baf): سه‌به‌ته‌ساز، سه‌به‌ته‌چن،
 وه‌ستای دروستکردنی سه‌به‌ته‌وه‌ به‌رچنان.
- سب‌دچین** - ا.ص (سه‌به‌دچین -
 sebed çin): می‌وه‌یه‌ک له‌داری
 بکه‌نه‌وه‌وه‌ له‌به‌رچنه‌ی بکه‌ن.
- سبز** - ص (سه‌بز - sebz): سه‌وز،
 که‌سک.
- سبزاب** - ا.ص (سه‌بزآب - sebzab):
 ناوی سه‌وز، ناوی به‌هو‌ی قه‌وزه‌وه‌ گیای
 زهره‌بینییه‌وه‌ سه‌وز بنوئینی.
- سبز آخور** - ا.ص (سه‌بز آخور -
 sebz axûr): ئاسمان، ئاخو‌ری پر‌گیا،
 شوئینی که‌گیای زو‌ربین.
- سبزارنگ** - ص.مر (سه‌بزاره‌نگ -
 sebz reng): سه‌وز ره‌نگ، ناوی
 ناوازیکی مؤسیقای کونی ئیرانییه.
- سبزاندرسبز** - ا.مر (سه‌بز نه‌نده‌رسه‌بز -
 sebz ender sebz): سه‌وزی سه‌وز،
 ناوی یه‌کیتکه‌ له‌سی ناوازه‌که‌ی باره‌د.
- سبزایوان** - ا.مر (سه‌بز نه‌یشان -
 sebz eyvan): ئاسمان.
- سبزیباغ** - ا.مر (سه‌بز باغ - sebz bax):
 ئاسمان، به‌ه‌شت، له‌شی مرو‌ف.
- سبزه‌هار** - ا.مر (سه‌بز به‌هار -
 sebz behar): نه‌وایه‌کی مؤسیقای
 کونه، سه‌وزی به‌هار.
- سبزی‌پا** - ص.مر (سه‌بزپا - sebz pa): پی

- به‌شهر، به‌ووم، به‌دتیوم، نامویاره‌ک.
سبزپری - ا.مر (سه‌بیز پیری - sebz perî): به‌هار، وه‌رزی به‌هار.
سبزپوش - ص.فا (سه‌بیزپوش - sebz pûş): نه‌وه‌ی جلی که‌سکی له‌به‌رکردیی، سه‌وزه‌گیا، دره‌ختی پر گه‌لاوگول، سه‌وزپوش، که‌سکپوش.
سبزتشت - ا.مر (سه‌بیز ته‌شت - sebz teş): ناسمان.
سبزجا - ا.مر (سه‌بیزجا - sebzca): سه‌وزه‌زار، میترگو چه‌مه‌ن، جیتی سه‌وز.
سبزچشم - ص.مر (سه‌بیز چه‌شم - sebz çeşm): چاوشین.
سبزچهر - ص.مر (سه‌بیز چپهر - sebz çîhr): ره‌شتتاله، سه‌وزه، نه‌سمه‌ر.
سبزخط - ا.ص (سه‌بیز خه‌ت - sebz xet): لاوی تازه خه‌تی دابی.
سبزخنگ - ا.ص (سه‌بیز خینگ - sebz xing): نه‌سپ، نه‌سپی توخ، فه‌له‌ک.
سبزخان - ا.مر (سه‌بیزخان - sebz xan): سه‌وزه‌زار، میترگو چه‌مه‌ن، ناسمان، سه‌وزه‌گیا.
سبزدانه - ا.مر (سه‌بیزدانه - sebz dane): فه‌ریک، فه‌ریکی گه‌نم یان هه‌ر دانه‌ویله‌یه‌کی تر.
سبزدرسبز - ا.مر (سه‌بیزدر سه‌بیز - sebzder sebz): سه‌وزی سه‌وز، ناوی ناوازیکی کۆنی مؤسیقای ئیرانییه، ناوی نه‌وایه‌کی باریه‌ده.
سبزه - ا.مر (سه‌بیزده - sebz dih): ناسمان.
- سبزرنگ** - ص.مر (سه‌بیز رنگ - sebz reng): که‌سک رنگ، سه‌وز رنگ.
سبززاغ - ا.مر (سه‌بیززاغ - sebz zax): جیهان، دنیا، گیتی، ناسمان.
سبزشاخ - ا.مر (سه‌بیز شاخ - sebz şax): لقی ته‌رو تازهی دره‌خت.
سبزشدن - مص.ل (سه‌بیز شوده‌ن - sebz şûden): سه‌وز بوون، روان، چه‌که‌ره‌کردن، روانی مووی سه‌رو ردین، ده‌رکه‌وتنی له‌نکاو.
سبزطاق - ا.مر (سه‌بیز تاغ - sebz tax): ناسمان.
سبزطاوس - ا.مر (سه‌بیز تاخوس - sebz tavûs): فه‌له‌ک، ناسمان.
سبزفام - ص.مر (سه‌بیزفام - sebz fam): که‌سک، نامال سه‌وز.
سبزفرش - ا.مر (سه‌بیز فرش - sebz ferş): ناسمان.
سبزقبا - ا.مر (سه‌بیز غه‌با - sebz xebe): قشقه‌له‌ی سه‌وز، خه‌نجه‌ریالا.
سبزقدم - ص.مر (سه‌بیز غه‌ده‌م - sebz xedem): پی به‌شهر، شومپا، نامویاره‌ک، به‌دبه‌خت.
سبزک - ا (سه‌بیزه‌ک - sebzek): سه‌وزه‌له، سوراچی که‌له شوشه‌ی سه‌وز دروستکراپی.
سبزک - ا (سه‌بیزه‌ک - sebzek): خه‌نجه‌ریاله، ته‌بیریکه.
سبزکالک - ص.مر (سه‌بیزکاله‌ک - sebz kalek): زرک، میوه‌ی سه‌وزوکال، میوه‌ی نه‌گه‌بیوو.

- سبزکردن - مص.م (سهبز که ردهن - sebzkerden): رواندن، شینکردن، سهوزکردن.
- سبزکوشک - ا.مر (سهبزکوشک - sebzkuşk): ئاسمان.
- سبزگار - ص.فا (سهبزگار - sebzgar): سهوزکه.
- سبزگرا - ا.مر (سهبزگهرا - sebzgera): خه نجه ریاله.
- سبزگنبد - ا.مر (سهبز گونبه د - sebz gunbed): ئاسمان.
- سبزگون - ص.مر (سهبزگون - sebzgûn): سهوز رهنگ.
- سبزه - ا (سهبزه - sebzze): چیمه، میترغوزار، سهوزه گیای تازه.
- سبزه - ا (سهبزه - sebzze): جوره کشمیش و میوژتیکی سهوز باوه.
- سبزه - ص (سهبزه - sebzze): گهنم رهنگ.
- سبزه بهار - ا.مر (سهبزه ی بهار - sebzey behar): سهوزه گیای بهار.
- سبزه در سبزه - ا.فر (سهبزه دهر سهبزه - sebzeder sebzze): سهوزه، سهوز زار، تا چاو هه تهر بکا ههر سهوز.
- سبزه دهر سبزه - ق.ص (سهبزه دهر سهبزه - sebzze der sebzze): سهوز له دوی سهوز.
- سبزه زار - ا.مر (سهبزه زار - sebzazar): چه مه نزار، سهوز زار.
- سبزه ناک - ا.ص (سهبزه ناک - sebzze nak): سهوز زار.
- سبزی - ا (سهبزی - sebzî): سهوزه جات، سهوزه ی خواردن وهک که وهرو که وهوز و نه عنا و تهر خون و... .
- سبزی پاک کن - ص.فا (سهبزی پاک کون - sebzî pak kûn): زممانلووس و ریاکار، که سبیک سهوزه واتی خواردن پاک بکات.
- سبزی پلو - ا.مر (سهبزی پولو - sebzî pulû): پلاوی پر له سهوزه.
- سبزی فروش - ا.ص (سهبزی فروش - sebzî furûş): سهوزه فروش.
- سبزیکار - ا.ص (سهبزیکار - sebzîkar): ئه وهی سهوزه واتی خواردن برویتنی.
- سبزینه - ص.ن (سهبزینه - sebzîne): که سک، سهوزینه.
- سبزینه - ا (سهبزینه - sebzîne): کلورژفیل.
- سبظ - ا.ع (سبیت - sibt): نه وه، منالی منال، زیاتر بو فسهوزهن و نه وهی کچ ده گوتری.
- سبع - ا.ص.ع (سهبوء - sebu'): گیانله بهرانی دپنده.
- سبع - ا.ع (سوبء - sub'): حهوت یهک.
- سبع - ا.ع (سهبء - seb'): حهوت.
- سبعون - ا.ع (سهبئون - seb'ûn): هه فتا.
- سبعه - ا.ع (سهبئه - seb'e): هه فتا.
- سبعی - ص.ن (سهبئی - seb'î): ئیسماعیلییه.
- سبعین - ا.ع (سهبئین - seb'in): هه فتا.
- سبعیه - ا.ص (سهبئییه - seb'îye): حهوت ئیمامی (ئیسماعیلییه).

- سبغانه** - (سه بغانه - sebxane): بیعانه.
- سبغه** - ا.ع (سه بغه - sebx): ره فاهیبیهت، دهسترۆیی، خوشگوزهرانی.
- سبق** - مص.ع (سه بسخ - sebx): پیشکته و تن، ههلهی زمان.
- سبق** - ا.ع (سه به سخ - sebx): پیشبرکتی، گرتیو.
- سبقهت** - ا.ع (سویغهت - subxet): گرهو و مه رج کردن.
- سبک** - ص (سه بوک - sebuk): سووک، گورج و گۆل، چوست و چالاک.
- سبک** - مص.ع (سه بک - sebk): شیتوازی نووسین، قالبسازی، کاتزای تواوه له قالب کردن، قالبپرتی.
- سبکاد** - (سه بکاد - sebkad): ترۆپیک، لوتکه، قولله، دوند.
- سبک اسلحه** - ص.مر (سه بوک ئه سه له ه - sebuk eslehe): تهو سه ره بازانهی چه کی سوکیان پیتییه.
- سبکبار** - ص.مر (سه بوک بار - sebuk bar): بارسووک و ئاسوده، خوشحال.
- سبکبال** - ص.مر (سه بوک بال - sebukbal): بالندهی بچووکی تیزفری به زۆری خوش تاواز.
- سبکپا** - ص.مر (سه بوکپا - sebukpa): تیزرهو، سووکپتی.
- سبک پر** - ص.مر (سه بوکپه ر - sebuk per): بالندهی تیژفری، بالندهیهک خیرا بفری.
- سبک پوی** - ص.فا (سه بوک په فی - sebuk pevî): تیزرهو، لهش سووک، گورج و گۆل.
- سبک پی** - ص.مر (سه بوک په ی - sebuk pey): پی سووک، تیزرهو، گورج و گۆل.
- سبک خرد** - ص.مر (سه بوک خیره د - sebuk xired): ئه قل سووک، بی ئه قل، بی ئاوه ز.
- سبک خیز** - ص.فا (سه بوک خیز - sebuk xîz): گورج و گۆل، چاپوک، چست و چالاک، به راپه ر، روح سووک، تیزرهو.
- سبک داشت** - مص (سه بوک داشت - sebuk dašt): سووک ژماردن، سووک حیساب کردن.
- سبک دست** - ص.مر (سه بوک ده ست - sebuk dest): ته ر ده ست، ده ست وه شین، که سیک له کاری ده ستیدا گورج و گۆل بی.
- سبک دل** - ص.مر (سه بوک دیل - sebuk dil): شادمان، خوشحال، به که یف و به ده ماغ، بی خه م.
- سبک دوش** - ص.مر (سه بوک دوش - sebuk dûş): بارسووک، که سیک باریکی به شانوه نه بی.
- سبک رای** - ص.مر (سه بوک رای - sebuk ray): گه و ج، ئه قل سووک، بی ئاوه ز.
- سبک رفتار** - ص.مر (سه بوک ره فتار - sebuk reftar): تیزرهو.
- سبک رکاب** - ص.مر (سه بوک ریکاب - sebuk rikab): سواری گورج و گۆل و خیرا.
- سبک رو** - ص.فا (سه بوک ره و - sebuk rew): پی سووک، خیرا،

- تیزره، له زگین.
- سبک رو** - ص. مر (سه بوک رو) - تیزره، له زگین.
- سبک رو** (sebuk rû): روودار، بی شه رم.
- سبک روح** - ص. مر (سه بوک روح) - **سبک رو** (sebuk rûh): رووچ سووک، خوشحال، به که یف، دهم به پیکه نین.
- سبکسار** - ص. مر (سه بوکسار) - **سبکسار** (sebuk sar): بی ئه قل، سه سه ری، جرین.
- سبک سایه** - ص. مر (سه بوک سایه) - **سبک سایه** (sebuk saye): ره وته نی و که م ده وام.
- سبکسر** - ص. مر (سه بوک سر) - **سبکسر** (sebuk ser): جرین، سه سه ری (سطحی)، بی ئه قل، خویری، هیچ و پوچ.
- سبک سنگ** - ص. مر (سه بوک سنگ) - **سبک سنگ** (sebuk seng): سووک، کم.
- سبک سنگین کردن** - مص. م (سه بوک سه نگی که رده ن) - **سبک سنگین کردن** (sebuk sengîn): سه نگی که رده ن - **سبک سنگین کردن** (kerden): سه نگی که رده ن.
- سبک سیر** - ص. مر (سه بوک سیر) - **سبک سیر** (sebuk seyr): سووک ره، تیزره و.
- سبک عقل** - ص. مر (سه بوک عقل) - **سبک عقل** (sebuk exl): بی ئه قل، بی ئاوه ز.
- سبک عنان** - ص. مر (سه بوک عنان) - **سبک عنان** (sebuk inan): سواری خیرا، تیزره و، رام، ده سته مؤ.
- سبک گام** - ص. مر (سه بوک گام) - **سبک گام** (sebuk gam): تیزره و.
- سبک مایه** - ص. مر (سه بوک مایه) - **سبک مایه** (sebuk maye): بی قه در.
- سبک مغز** - ص. مر (سه بوک مغز) - **سبک مغز** (sebuk mex): بی ئه قل، بی ئاوه ز، گیل، گه لحو، که وده ن.
- سبکی** - ا. مص (سه بوکی) - **سبکی** (sebukî): سووک بوون، سووکی.
- سبک یاب** - ص. فا (سه بوک یاب) - **سبک یاب** (sebuk yab): زهین روون، تیزرفام، زه بندار.
- سبیل** - ا. ع (سه بهل) - **سبیل** (sebel): چاویه شه، باران، گولی گهنم و جو و.. جلی دریزی، ده لب، جنیو.
- سبیل** - ا. ع (سوبول) - **سبیل** (subul): ریگیان.
- سبیلت** - ا. ع (سه به له ت) - **سبیلت** (sebelet): سمیل.
- سبیلت** - ا. (سیبیلت) - **سبیلت** (sibilt): چریش، که تیره، غه ره و هیلیم.
- سببج** - ا. (سیببج) - **سببج** (sibenc): هه و جار، مژان، داری له ئاموردا.
- سبو** - ا. (سه بو) - **سبو** (sebû): گۆزه، گۆزه ی ده سکار که ئا و یان شه رابی تی بکه ن.
- سبوچه** - ا. (سه بوچه) - **سبوچه** (sebûçe): گۆزه له، گۆزه ی بچوک.
- سبوح** - ص. ع (سه ببوه) - **سبوح** (sebbuh): سیفه تیکی خوایه.
- سبوره** - ص. (سه بوره) - **سبوره** (sebûre): حیز، نیره موک، لوسکه.
- سبوس** - ا. (سه بوس) - **سبوس** (sebûs): که په ک، سوس.
- سبوسه** - ا. (سه بوسه) - **سبوسه** (sebûse): ئارده مشار، که په ک، سوس، قریژی سه ر.
- سبوکش** - ص. فا (سه بوکش) - **سبوکش** (sebûkeş): که سیک گۆزه یه شه راب بخواته وه، شه رابخور.
- سبه** - ا. ع (سو به) - **سبه** (subbe): که سیک که خه لکی زوری جنیو بده نی، عار.

سپاس داشتن - مص. ل. (سپاس داشتن -
sipas dašten): مه منون بوون،
 شوکرانه بژیری.
سپاس گزاردن - مص. ل. (سپاس
 گوزاردهن - **sipas guzarden**):
 سوپاس کردن.
سپاسه - ا. (سپاسه - **sipase**):
 سوپاس، شوکرانه.
سپاسی - ص. (سپاسی - **sipasî**):
 گه دا، دهرۆزه کهر، پارسهک.
سپاناخ - ا. (سپاناخ - **sipanax**):
 سپیناخ.
سپانلو - ا. (سپانلو - **sipanlû**): ناوی
 تیره به کی عیلتی قاچاره.
سپاه - ا. جم. (سپاه - **sipah**): قوشه ن،
 له شکر، سوپا.
سپاهان - ا. (سپاهان - **sipahan**):
 نه سفه هان.
سپاهانی - ص. ن. (سپاهانی -
sipahanî): نه سفه هانی.
سپاهبد - ا. ص. (سپاهبد -
sipahbed): سالاری سوپا، فرماندهی
 سوپا، سهرداری سوپا.
سپاهداری - ا. ص. (سپاهداری -
sipahdar): فرماندهی سوپا،
 سوپادار، خودان و بهرپرسی سوپا.
سپاهسالار - ا. ص. (سپاهسالار -
sipah salar): سوپاسالار، گه وره ی
 سوپا، فرماندهی سوپا.
سپاهی - ا. ص. (سپاهی - **sipahî**):
 عه سکه ری، سهریازی، سوپایی.
سپتامبر - ا. فر. (سپتامبر -
siptamber): مانگی نه یلوول،

سبه - ا. ع. (سببه - **sibbe**): په نجه ی
 شاده.
سبه - ا. ع. (سبه به - **sebbe**): سمت و
 که فه ل، ساردی یان گه رمی که چند رۆژی
 بخایه نی، رۆژگار.
سبیس - ا. (سبیس - **sibîs**): رووه کیکه.
سبیکه - ا. ع. (سبه بیکه - **sebîke**):
 قالبه زیتر یان زیو.
سبیل - ا. (سبیل - **sibîl**): سمیل،
 سمبیل.
سبیل - ا. ع. (سبه بیل - **sebîl**): رینگه،
 رینگه ی دیار و ئاشکرا.
سبیلو - ص. (سبیلو - **sibîlû**): سمیل
 بابری.
سبیلی - ا. (سبیلی - **sibîlî**):
 گیانله به ریکه.
سبیش - ا. (سبیش - **sibyûş**):
 رووه کیکه جاران بو دهرمان به کار ده هات.
سپار - ا. (سویار - **supar**): گاسن،
 قوره مه.
سپاردن - مص. م. (سپاردن -
siparden): سپاردن.
سپارش - ا. مص. (سپارش - **sipariş**):
 راسپاردن.
سپاروک - ا. (سپاروک - **separûk**):
 کوتر.
سپاری - ا. (سپاری - **siparî**): قه دی
 گه نم یان جو، گوته گه نم یان جو.
سپاس - ا. (سپاس - **sipas**): سوپاس.
سپاس پذیرفتن - مص. ل. (سپاس
 په زیروفتنه - **sipas peziru ften**):
 شوکرانه کردن، منه تباربوون، مه منون بوون،
 سوپاس کردن.

سپینه مبهه.

سپر - ا (سپهه- siper): سپهه، قه لغان، مه تهریز، مه تال.

سپر انداختن - مص. ل (سپهه رنه نداخته- siper endaxten): سپهه فریدان، شکان و ته سلیم بوون، هه لاتن له بهر دژمن.

سپردن - مص. م (سپهه پوردهن- sipurden): راسپاردن، سپاردن.

سپردن - مص. م (سپهه ردهن- siperden): ته ی کردن، ریگه برین، پایه مال کردن.

سپرز - ا (سپهه پورز- sipurz): زراو، زالی.

سپرساز - ص. فا (سپهه رساز- siper saz): قه لغان ساز، که سیک، سپیری ترومبیلان دروست بکات.

سپرغم - ا (سپهه غم- siper xem): ریخانه.

سپرک - ا (سپهه رهک- siperek): قه لغان نوکه.

سپرلوس - ا (سپهه رلوس- siperlûs): کوشک، کوشکی پاشایه تی، سه رای پاشایان، ده ربار.

سپرهم - ا (سپهه رهه م- siperhem): ریخانه.

سپری - ص (سپهه ری- siperî): ته واو، به کو تا گه بیوو.

سپریدن - مص. م (سپهه ریده ن- siperîden): ته واو کردن، به نه انجام گه یانندن، جوژی خیتوه تی سی لا.

سپریس - ا (سپهه ریس- siprîs): گیایه که

ناژه لان ده یخون.

سپری شدن - مص. ل (سپهه ری شوده ن- siperî şuden): ته واو بوون، کو تایی

هاتن، به سهه رچوون.

سپریخ - ا. ص (سپهه ریخ- superîx): هی شسوی تری، هی شسوی چروپر، بو له به رسيله.

سپری کردن - مص. م (سپهه ری که رده ن- siperî kerden): ته واو کردن، کو تایی پی هینان، به نه انجام گه یانندن.

سپزک - ص (سپهه زک- sipezk): دوو زمان، غه بیه تچی.

سپس - ق (سپهه س- sipes): پاشان، دوایی، دوای نه مه.

سپسایگی - ا (سپهه سایه گی- sipesayegî): گه رانه وه، پاشه کشی.

سپست - ا (سپهه یست- sipist): گیایه که.

سپست - ص (سپهه یست- supust): بوگه ن.

سپستان - ا (سپهه یستان- sipstan): دره ختی که.

سپس رو - ص. فا (سپهه س ره و- sipes rew): په پره و، پاشره و، یه کی یک له دوای که سیکه وه پروات.

سپل - ا (سه په ل- sepel): سمی و شتر، سمی فیل.

سپلشت - ا. مر (سپهه له شت- sipeleşt): رووداوی خراب، پیشهاتی خراب.

سپنتامینو - ا. مر (سپهه نتامه ینو- sipantameynû): هی ززی زیادو چاکی و نه قل، هی ززی چا که.

سپنج - ا. ص (سپهه نج- sipenc): مالی

کاتی، که پری سهر مه زراو بیتستانان.
سپنج - (سیپهنج - sipenc): مژان.
سپند - (سیپهنند - sipend): جۆره رووه کیکه.
سپندار - (سیپهندار - sipendar): ناوی فریشته یه که له ئایینی زهرده شتیدا، مانگی دوازه یه می سالی هه تاوی.
سپنداسا - (سیپهنداسا - sipend asa): گورج و گول، چوست و چالاک.
سپندان - (سیپهندان - sipendan): خه ردهل.
سپندوز - (سیپهندووز - sipendûz): کۆماج، ئه ستونده کی چادر، پشت بان.
سپندین - (سیپهندین - sipendîn): خه ردهل، خه رته له.
سپوختن - (م.م. سیپوختنه - sipuxten): تی ئاخین.
سپور - (سوپور - supûr): کوچه مال، که ناس.
سپوزکار - (سیپوزکار - sipûzkar): سست و خاو و خلیچک.
سپوزیدن - (م.م. سیپوزیدنه - sipuzîden): تی ئاخین، ته پانندن.
سپوس - (سوپوس - supûs): که پهک، سوس.
سپوسه - (سوپوسه - supûse): که پهک، سوس.
سپه - (سیپهه - sipeh): سوپا.
سپه ارا - (سیپهه ارا - sipeh ara): فهرماندهی سوپا، ریکخه ری سوپا.
سپهدار - (سیپه هدار - sipehdar): سهردار، فهرماندهی سوپا.
سپهر - (سیپهر - sipihr): ئاسمان، فه له ک.
سپهرار - (سیپهرار - sipihrar): حه و ته به قی ئاسمان.
سپهران سپهر - (م.م. سیپهران سیپهر - sipihran sipihr): ئاسمانی نۆیه م.
سپهرشناس - (م.م. سیپهرشناس - sipihr şinas): ئه ستیره ناس، ره به ن (کاهین)، غه بیزان.
سپه سالار - (م.م. سیپه سالار - sipeh salar): سهردارو فهرماندهی سوپا.
سپه شکن - (ص.فا. سیپهه شیکه ن - sipeh şiken): سوپا شکین، له شکرشکین.
سپه کش - (ص.فا. سیپهه هکه ش - sipeh keş): له شکرکش، فهرماندهی سوپا که سوپا بو شه ر بیات.
سپی - (ص.سه پی - sepî): سپی، چه رموو، چه رمگ.
سپیتاک - (سه پیتاک - sepîtak): سپیاو، جۆره بۆیه یه که.

ص. (سیپهه بود - sipeh bud): سهردارو فهرماندهی سوپا، سوپا سالار.
سپهبدان - (سیپهه بودان - sipeh budan): سوپا سالار، ناوی ئاهه نگیکی کۆنی موسیقای ئیرانییه.
سپه په هلوان - (ص.م.م. سیپهه په هلله قان - sipeh pehlevan): سوپا سالار.
سپه هدار - (ص.سیپه هدار - sipehdar): سهردار، فهرماندهی سوپا.
سپهر - (سیپهر - sipihr): ئاسمان، فه له ک.
سپهرار - (سیپهرار - sipihrar): حه و ته به قی ئاسمان.
سپهران سپهر - (م.م. سیپهران سیپهر - sipihran sipihr): ئاسمانی نۆیه م.
سپهرشناس - (م.م. سیپهرشناس - sipihr şinas): ئه ستیره ناس، ره به ن (کاهین)، غه بیزان.
سپه سالار - (م.م. سیپه سالار - sipeh salar): سهردارو فهرماندهی سوپا.
سپه شکن - (ص.فا. سیپهه شیکه ن - sipeh şiken): سوپا شکین، له شکرشکین.
سپه کش - (ص.فا. سیپهه هکه ش - sipeh keş): له شکرکش، فهرماندهی سوپا که سوپا بو شه ر بیات.
سپی - (ص.سه پی - sepî): سپی، چه رموو، چه رمگ.
سپیتاک - (سه پیتاک - sepîtak): سپیاو، جۆره بۆیه یه که.

- سپیتاک** - (سه پیتاک - sepîtak):
 جوړه رووه کیکه.
- سپیتمه** - ا.ص (سپیتمه - sipîteme):
 مه یله و سپی، له نه ژادی سپی پیستان، ناوی خانه واده یی زرده شته.
- سپیح** - (سه پیج - sepîc): جلی رهش، گلیمی رهش، جوړه شاشکیکه.
- سپیجه** - (سه پیجه - sepîce): پرگ، برش، که پرو، که ره کیفه، پرگ هه له پینان.
- سپید** - ص (سه پید - sepîd): سپی، چه رمگ، چه رموو.
- سپیداب** - (سه پیداب - sepîdab): سپیاو.
- سپیداج** - (سه پیداج - sepîdac): سپیاو.
- سپیدار** - (سه پیدار - sepîdar): سپیدار، نه سفیندار، چنار.
- سپیدبا** - ا.مص (سه پیدبا - sepîdba): شوړبا.
- سپیدپا** - ص.مر (سه پیدپا - sepîpa): پی سپی، خوش قه دهم، پی به خیر.
- سپیدتاک** - (سه پیدتاک - sepîd tak): رووه کیکه.
- سپیدجامه** - ص.مر (سه پید جامه - sepîd came): کراس سپی، که سیتک جلی سپی له بهر بکات.
- سپید چرده** - ص.مر (سه پید چرده - sepîd çerde): ده مورچاو سپی، چه رمه له، سپیروو.
- سپید چشم** - ص.مر (سه پید چشم - sepîd çşm): بی شهرم، چاوقایم، بیعار، روودار.
- سپیدخار** - ا.مر (سه پیدخار - sepîdxar): درکیکه، درک سپی.
- سپید دست** - ص.مر (سه پید دست - sepîd dest): سه خاوه تمه ندو جوامیرو دلاوا.
- سپیدرخ** - ص.مر (سه پیدروخ - sepîd rux): سپیلکه، سه ربه رز، روو سپی، روو سوور، پیاوی چاکه کار.
- سپیدرو** - ص.مر (سه پیدرو - sepîd rû): سه ربه رز، روو سوور.
- سپیدسار** - ص.مر (سه پیدسار - sepîd sar): سه رسپی، پیر.
- سپیدفام** - ص.مر (سه پیدفام - sepîd fam): سپیاو.
- سپیدکار** - ص.مر (سه پیدکار - sepîdkar): مسگر، قازانپاکه ر، پیاوچاک، چاکه کار، بی شهرم، ریباکار.
- سپیدکاسه** - ص.مر (سه پیدکاسه - sepîd kase): جوامیر، به خشنده، سه خاوه تمه ند.
- سپیدگر** - ا.ص (سه پیدگر - sepîdger): قازان پاکه ر، روودار، چاوقایم.
- سپیدمو** - ص.مر (سه پیدموو - sepîd mû): سه رسپی، پیر، سه رچه رموو.
- سپیدمهره** - ا.مر (سه پید موهره - sepîd muhre): سه ده ف، سه ده فی، وردو بچووک.
- سپیدنامه** - ص.مر (سه پیدنامه - sepîd name): سپی نامه، که سیک خواناس و به باوه پرو دروستکاری و نامه ی نه عمالی سپی بی.

- سپیدوا** - ا. مر (سه پیدفا - sepîdva): شۆریا.
- سپیده** - ا (سه پیده - sepîde): سپینهی هیلکه، چهرمینهی خای.
- سپیده** - ا (سه پیده - sepîde): سپییاو.
- سپیده** - ا (سه پیده - sepîde): سپیده، بهر به بیان.
- سپیده دم** - ا. مر (سه پیده دم - sepîde dem): سپیده، به بیان، شه فقه، کازیوه.
- سپیده دمان** - ق (سه پیده دمان - sepîde deman): به یانی سه حهری، سپیدهی به بیان، کازیوه.
- سپیرک** - ا (سه پیرهک - sepîrek): سپیرهک.
- سپیل** - ا (سه پیل - sepîl): فیکه.
- سپیش** - ا (سپیش - sipyûş): رووه کیکه.
- ستا** - ا. مص (سیتا - sita): ستایش.
- ستا** - ا. مر (سیتا - sita): سیتار، ناوی ناوازیکی مؤسیقییه.
- سیتا** - ا. مر (سیتا - sita): جوره چادریکی سی لاییه.
- ستا** - ا. مر (سیتا - sita): سی دانه، سی جامی شهراب که به یانیان ده یخونه وه.
- ستا** - ا (سه تا - seta): ناویستا، ناویستا.
- ستائر** - ا. ع (سه تائیر - seta'îr): پهرده.
- ستاخ** - ا (سیتاخ - sitax): لقی درهخت، چل.
- ستاد** - ا (سیتاد - sitad): هه لوهسته، وهستان، مه لبه ندی فرماندهی سوپا.
- ستادن** - مص. ل (سیتادهن - sitaden): وهستان، بهر باپون، ههستان.
- ستادن** - مص. ل (سیتادهن - sitaden): سه نندن، وهرگرتن.
- ستاده** - ا. مف (سیتاده - sitade): سه نندراو، وهرگیراو.
- ستار** - ا. مر (سیتار - sitar): سی تار.
- ستار** - ا (سیتار - sitar): نه ستیره.
- ستار** - ا. ع (سیتار - sitar): پهرده.
- ستار** - ص. ع (سه تتار - settar): پۆشهر، عه بیپۆش، به کیکه له سیفه ته کانی یهزدان.
- ستاره** - ا. ع (سیتاره - sitare): پهرده، شتی که شتیکی پی بپۆشری.
- ستاره** - ا (سیتاره - sitare): نه ستیره، هه ساره، بهخت و تالچ و یه غبال.
- ستاره** - ا. مر (سیتاره - sitare): سی تار.
- ستاره بار** - ص. فا (سیتاره بار - sitare bar): نه ستیره باران، گریان، رژیانی فرمیسک.
- ستاره پرست** - ص. فا (سیتاره پهرهست - sitare perest): نه ستیره پهرست.
- ستاره پیشانی** - ص. مر (سیتاره پیشانی - sitare pîşanî): تالحدار، نیوچه وان سپی.
- ستاره چشم** - ص. مر (سیتاره چهشم - sitare çeşm): چاوگهش وه کو نه ستیره.
- ستاره دان** - ص. فا (سیتاره دان - sitaredan): نه ستیره ناس، نه ستیره وان.
- ستاره دریایی** - ا. مر (سیتاره ی دریایی - sitarey deryayî): گیانله بهریکی ده دریاییه.

- ستاره سوخته** - ص.مر (سیتاره سوخته - sitare sũxte): بی بهخت، بی شانس.
- ستاره شمر** - ا.ص (سیتاره شومه ر - sitare ŝumer): نه ستیره ناس، نه ستیره وان، نه ستیره ژمیر.
- ستاره شمر دن** - مص.م (سیتاره شومه رده ن - sitare ŝumerden): شه و بیداری، شه و نخونی، نه ستیره ژماردن.
- ستاره شناس** - ا.ص (سیتاره شیناس - sitare ŝinas): نه ستیره ناس.
- ستازن** - ا.ص (سیتازن - sitazen): سیتارژن.
- ستاغ** - ص (سیتاغ - sitax): جوانوو، جوانو نه سپ، جوانوو ماین، قسر، نه زؤک.
- ستافند** - ا (سیتافند - sitafend): هه یوان، باله خانه، کۆله که.
- ستاگ** - ا (سیتاک - sitak): لقی تازه، لقی تازه میو.
- ستاگوی** - ص.فا (ستیاگوی - sitagũy): ستایشکار، منه تبار، سه ناگو، سوپاسگو.
- ستام** - ا (سیتام - sitam): لغاو، سهر که لله.
- ستان** - پس (سیتان - sitan): پاشگری شوینه که له کۆتایی وشه وه دیت و مانای چری و پری و زۆری و .. ده گه یه نی وه ک: کورد+ستان = کوردستان.
- ستان** - ص (سیتان - sitan): راکشان له سهر گازی پشت.
- ستان** - ا (سیتان - sitan): ئاستانه، دهرگا، دهرکه، به رده کی مال، قه ده مه.
- ستاندن** - مص.م (سیتاندن - sitanden): سه ندن، وهرگرتن.
- ستاننده** - ا.فا (سیتاننده - sitanende): که سیک شتیک له که سیک به نه نی، ستینه ر.
- ستانده** - ا.مف (سیتانده - sitande): سه ندر او، وهرگیر او.
- ستانه** - ا (سه تانه - setane): ئاستانه، دهرکه، دهرگا، دهر وازه.
- ستاوند** - ا (سوتا فنه ند - sutavend): هه یوان، باله خانه، باله خانه به که به رده می به تال بی و نه ستون در ابی ته به ر ئاسمانه که ی تا نه که وی.
- ستاوه** - ا (سیتا فه - sitave): حیل، فیل، ته له که.
- ستاویز** - ا (سه تا فیز - setavîz): هه یوان، باله خانه، کۆله که، نه ستون.
- ستایش** - ا.مص (سیتایش - sitayîŝ): مه دح و ستایش.
- ستایش آمیز** - ص.مف (سیتایش ئامیز - sitayîŝ amîz): ئاوپته به ستایش و مه حت.
- ستایش کردن** - مص.م (سیتایش که رده ن - sitayîŝ kerdn): مه حت کردن، ستایش کردن.
- ستایش کنان** - ق.ص (سیتایش کونان - sitayîŝ kunan): ستایش که ر.
- ستایشگاه** - ا.مر (سیتایشگاه - sitayîŝgah): جیگه ی ستایش، نه و شوینه ی قه سیده که شاعیر له غه زه له وه بچپته سهر ستایش.
- ستایشگر** - ص.فا (سیتایش گر - sitayîŝger): ستایشکار.
- ستاییدن** - مص.م (سیتاییدن - sitayîden): مه حت کردن، ستایش کردن.

- ستاییده** - ا.مف (سیتاییده - sitayîde): ستایش کراو، مه حتکراو.
- ستبر** - ص (سیته بر - sitebr): نه ستور، درشت، قایم، قه له و.
- ستبرا** - ا.مص (سیته برا - sitebra): نه ستوری، درشتی، قه له وی، قایمی.
- ستبرق** - ا (سیته بره غ - sitebrex): جوړه دره ختیکه، قوماشی ئاوریشمی سورمه دار.
- ستخر** - ا (سیته خر - sitexr): حه وزو ئاو، نه ستیبرک.
- ستخوان** - ا (سوتوخان - sutuxan): ئیسقان، سوقان.
- ستخیز** - ا.مص (سه تخیز - setxîz): رابوون، ژبانوه، راپه رین، قه ژین.
- ستدن** - مص.م (سیته دهن - siteden): سه ندن، وه رگرتن.
- ستده** - ا.مف (سیته ده - sitede): سه ندراو، وه رگیراو.
- ستر** - ا (سه تر - seter): قاتر، هیستر.
- ستر** - مص.ع (سه تر - setr): پوشین، په نهان کردن، قه شاردن.
- ستر** - ا.ع (سیتر - sitr): په رده.
- ستر** - ا.ع (سوته ر - suter): جلویه رگ، ستره و پانتول.
- ستراء** - ا.ع (سوته راء - sutera): پوشته، خواناس، داوینپاک.
- سترب** - ا (سیترب - sitreb): والی، حاکم، پاریزگار.
- سترب** - ص (سیترب - siterb): نه ستور، گه وره، قایم..
- ستردن** - مص.م (سوتورده ن - suturden): سیرین، تاشین، پاک کردنه وه.
- سترگ** - ص (سوتورگ - suturg): گه وره، قه به، زه لام، توکمه، تووره، شه رکه ر.
- سترلاب** - ا (سوتورلاب - suturlab): ئوسترلاب.
- سترنگ** - ا (سه تره نگ - setreng): رووه کیکه.
- سترون** - ص (سه تره رهن - seterven): هیستر ئاسا، نه زوک وه کو هیستر، نه زوک، ژنی مندالی نه بی.
- سترون کردن** - مص.م (سه تره رهن که رده ن - seterven kerdn): نه زوک کردن.
- ستره** - ا (سوتوره - suture): ئوسته ره، مووس، گوئزان.
- ستره** - ا.ع (سوتره - sutre): جلویه رگ، پویشاک.
- ستره** - ا.ع (سه تره - setre): قه مسه له ی پیاوانه، ستره، چاکه ت، نیوکوت.
- ستل** - ا.ع (سه ته ل - setel): هه لو، سه رگه ر.
- ستل** - مص.ع (سه ته ل - setl): ده رچوونی بهک له دوا ی بهک.
- ستل** - ا (سه ته ل - setel): کوته ک، نه شکه نه ج.
- ستم** - ا (سیتهم - sitem): جه ور، زولم، ستم، چه وسانه وه.
- ستم آباد** - ا.مر (سیتهم ئاباد - sitem abad): هه ر شوینن زولم و زوری تیا بی، ستمئاوا، دنیا.
- ستم امیز** - ص (سیتهم ئامیز - sitem amîz): زاللم، دلبره ق، نامیهره بان، زولم ئامیز.

- ستم اندیش - ص.فا (سیتهم ئەندیش - سیتهمندیش): مهردوم ئازار، سته مکار، زالم.
- ستم پرور - ص.فا (سیتهم پهرفه - سitem perver): زولم پهروه، زالم، سته مکار.
- ستم دیده - ص.مف (سیتهم دیده - سitem dîde): مهزولوم، سته مدیده، زولم لیکراو.
- ستم شکن - ص.فا (سیتهم شیکه - سitem şiken): زولم شکین، کهسیتک به رهه لستی زولم و زور بکات.
- ستمکار - ص.فا (سیتهمکار - سitemkar): زالم، زوردار.
- ستمکاری - ا.مص (سیتهمکاری - سitemkarî): زولم و زورداری.
- ستمکاره - ص.فا (سیتهمکاره - سitemkare): زالم، زوردار.
- ستم کردن - مص.م (سیتهم کرده - سitem kerden): زولم کردن، زورکردن، جهورو جهفاکردن.
- ستم کشیدن - مص.ل (سیتهم کهشیده - سitem keşîden): زولم کیشان، ته حمل کردن زولم و زور.
- ستم کشیده - ص.مف (سیتهم کهشیده - سitem keşîde): زولم لیکراو، غه در لیکراو، سته مکیش.
- ستم کیش - ص.مر (سیتهم کیش - سitem kîş): زوردار، غه ددار.
- ستمگر - ص.فا (سیتهمگر - سitemger): سته مکار.
- ستم گستر - ص.فا (سیتهم گوسته - سitem guster): زولم پهروه،
- کهسیتک رهواج به جهورو جهفا بدات.
- ستنیه - ص (سیتهم نه - sitenbe): ناقولا، ناهه موار، زلو ناشیرین، ئەستور، توکمه.
- ستنج - ا (سیتهم نج - sitenc): پاشه کهوت.
- ستو - ا (سیتو - sitû): سی تار، زیروزبوی قه لپ، قالبه مسی زه رکفت.
- ستوار - ص (سوتقار - sutvar): پایه دار، راست و دروست، ئەمین، ئەفسه ربار.
- ستوان - ص (سوتقان - sutvan): پله یه که له پله کانی ئەفسه ری، راست و دروست، ئەمین.
- ستودان - ا.مر (سوتودان - sutûdan): ده خمه، بۆد، قولکه ی ژئیرزه مینی، گۆر، قه ور.
- ستودن - مص.م (سوتوده - sutûden): ستایش کردن، مه حتکردن.
- ستوده - ا.مص (سوتوده - sutûde): ستایش کراو، مه حتکراو.
- ستاینده - ا.فا (سیتایه نده - sitayende): ستایشکەر، مه حتکەر.
- ستور - ا (سوتوور - sutûr): چاره وی، ولاخی به رزه ی باربه ر، ئەسپ و هیستر...
- ستور - ا.ع (سوتوور - sutûr): په رده.
- ستوربان - ا.ص (سوتوربان - sutûrban): میر ناخوړ، سه روکی ته ویله.
- ستوردان - ا.مر (سوتوردان - sutûradn): ته ویله.
- ستوروار - ق.ص (سوتورقار - sutûr var): وهکو ولاخان، ولاخ ئاسا.

- ستوروان** - ا.ص (سوتورشان -
 (sutûr van): میرئاخوږ، سه‌روکی
 ته‌ویله.
- ستوق** - ا.ع (سوتتوغ -
 (suttûx): دراوی
 قه‌لپ.
- ستون** - ا (سوتون -
 (sutûn): نه‌ستون،
 کوله‌که، پایه، دیره‌گ، ده‌سته
 سه‌ربازتیک به ریزو به‌یه‌ک
 خت برؤن.
- ستون پنجم** - ا.مر (سوتوونی
 په‌نجه‌م -
 (sutûn pencem): گروپتیک
 که له ناوه‌وی ولاتدا به
 نه‌ینی و ژتیراؤژتیر به قازانجی
 ولاتیکی دی کار بکه‌ن و زه‌مین
 به سهرکه‌وتنی خوش بکه‌ن.
 ئەم زاراوه‌یه له سهرده‌می
 جه‌نگه ناوخوییه‌کانی ئەسپانیادا
 په‌یدا بوو (۱۹۳۹)، کاتیک
 که چوار ستون له‌لایه‌نگرانی
 جه‌نه‌رال فرانکو به‌ره‌و
 مه‌درید پیشره‌وی ده‌کرد
 فه‌رمانده‌که‌یان گوتی جگه
 له‌م چوار ستون به‌ره‌و
 پایته‌خت ده‌رؤن، ستوونی
 پینجه‌میش له‌ناو مه‌دریدا
 به قازانجی ئیمه کار ده‌کات،
 ئیدی له‌و رۆژه‌وه ئەم
 زاراوه‌یه له‌ناو سیاسه‌تدا
 جیی خوی کرده‌وه به کار
 هات.
- ستون فقرات** - ا.مر (سوتوونی
 فیغه‌رات -
 (sutûni fixerat): مؤرغه‌ی
 پشت، برپه‌ی پشت.
- ستونه** - ا (سوتونه -
 (sutûne): نه‌ستون، نه‌ستون
 ئاسا، هیرش و په‌لامار
 یان هه‌لاتن به خه‌تی
 ستون ئاسا.
- ستوه** - ص (سوتوه -
 (sutûh): ماندوو،
 شه‌که‌ت، دلته‌نگی، بی
 تاقه‌تی.
- ستوهانیدن** - مص.م (سوتوهانیدن -
 (sutûhanîden): ماندوو
 ن کردن، لوتکه‌ی چیا.
- ته‌نگه‌تاو کردن.
ستوهیدن - مص.ل (سوتوهیدن -
 (sutûhîden): په‌ریشان
 بوون، ماندوو و بیزاربوون.
سته - ا (سیتته -
 (site): میوه‌یه‌ک که
 ناوکی یان چه‌ند ناوکیکی
 هه‌بی وه‌کو خورماو تری.
ستته - ا (سه‌ته -
 (sete): هه‌نگور، تری،
 میوه‌و خوراک‌ی شه‌ومه‌نه،
 شه‌و به‌ساره.
سته - ا.ع (سیتته -
 (sitte): شه‌ش.
سته - ص (سوتوه -
 (sutuh): ماندوو،
 شه‌که‌ت.
سته - ا.مص (سیتیه -
 (sitih): لاساری،
 شه‌رانی، عینادی.
سته‌ه - مص.ع (سه‌ته‌ه -
 (setha'): ژنی سمت
 گه‌وره، ژنی که رانه‌کانی
 نه‌ستور بن.
ستوه‌م - ص (سیتته‌هم -
 (sitehm): سه‌خت،
 توند.
ستهیدن - مص.م (سیتتهیدن -
 (sitihîden): سه‌رپیچی
 کردن، سه‌رکیشی
 کردن، عینادی کردن.
ستی - ا (سه‌تی -
 (setî): پولا، ئاسن،
 سه‌ری نیژه.
ستی - ا (سه‌تی -
 (setî): خانم، ژنی
 هیندوک که خوی له‌گه‌ل
 جه‌سته‌ی میرده‌که‌یدا
 بخاته ئاگره‌وه.
ستی - ا.ع (سیتتی -
 (sittî): خانم،
 خاتون، نه‌زبه‌نی
 (بوژن).
ستیخ - ا.ص (سیتتخ -
 (sitîx): راست و
 به‌رز، راست راوه‌ستاو
 وه‌کو ستون، لوتکه‌ی چیا.

شهرکردن، سه‌رکیشی، سه‌رپیچی، عینادی.

ستیهدن - مص.م (سیتیهدن - sitîhîden): سه‌رکیشی کردن، سه‌رپیچی کردن، لاساری کردن. **ستیهنده** - ا.فا (سیتیهنده - sitîhende): شهرانی، سه‌ر سه‌خت و عیناد، یاخی.

سج - ا (سه‌ج - sec): روو، روخسار، دیمه‌ن، دیم.

سجاحت - مص.ع (سه‌ج‌اهت - secahet): دریتزو لاواز، ئاسان و نهرم. **سجاد** - ص.ع (سه‌ج‌جاد - seccad): سوجه‌به‌ر، کړنوش به‌ر، له‌قه‌بی زه‌ینه‌ل عابدینی علی کوری ئیمام حوسه‌ینه.

سجاده - ا.ع (سه‌ج‌جاده - seccade): به‌رمال، نمازلیغ، دوو‌گرد.

سجاف - ا.ع (سیجاف - sicaf): سورمه‌چن، درزی نیوان دوو په‌رده، په‌رده‌ی ده‌رگا، په‌راویژ.

سجال - مص.ع (سیجال - sical): فه‌خرکردن به‌سه‌ریه‌کدا.

سجال - ا.ع (سیجال - sical): دۆلکه‌ی گه‌وره، مه‌مکی زل، پیاوی به‌خشنده.

سجام - ا (سه‌جام - secam): سه‌رما، سه‌رمای تووش.

سجان - ا.ص (سه‌ج‌جان - seccan): زیندانه‌وان.

سجانیدن - مص.م (سه‌ج‌انیده‌ن - secanîden): ساردکردنه‌وی شتی گهرم.

سجایا - ا.ع (سه‌ج‌ایا - secaya): ته‌بیعه‌تان، خووخده.

ستیر - ا (سیتیر - sitîr): چوار میسقال و نیو.

ستیر - ص.ع (سه‌تیر - setîr): پوشته، پاک، داوین پاک، خواناس.

ستیره - ص.ع (سه‌تیره - setîre): ئافره‌تی پوشته، داوین پاک.

ستیز - ا.مص (سیتیز - sitîz): ناکۆکی و جه‌نگ و جیدال.

ستیزکار - ص.فا (سیتیزکار - sitîzkar): سه‌رکیش، شه‌رکه‌ر، ناکۆک، نه‌گونجاو.

ستیزگر - ص.فا (سیتیزگر - sitîzger): یاخی، سه‌رکیش، شه‌رانی.

ستیزه - ا.مص (سیتیزه - sitîze): شه‌رو جه‌نگ و جیدال.

ستیزه‌جو - ص.فا (سیتیزه‌جو - sitîze cû): سه‌رکیش، شه‌رکه‌ر.

ستیزه‌خو - ص.مر (سیتیزه‌خو - sitîzexû): سه‌رکیش و نه‌گونجاو.

ستیزیدن - مص.م (سیتیزیده‌ن - sitîzîden): شه‌رکردن.

ستیزنده - ا.فا (سیتیزنده‌ن - sitîzende): شه‌رکه‌ر، شه‌رانی، ناسازگار، نه‌گونجاو، ناکۆک.

ستیخ - ا.ص (سیتیخ - sitîx): لوتکه‌ی چیا، راست و به‌رز، راست و ه‌کوئه‌ستون و رم.

ستیم - ا (سیتیم - sitîm): زوخوا، کیم و زوخی برین.

ستین - ا.ع (سیتتین - sittîn): شه‌ست (۶۰).

ستیهش - ا.مص (سیتیهش - sitîhş):

- سجد** - ا.ع (سه جده - seced): سه رمای سه خت.
- سجده** - مص.ع (سه جده - secde): سوجه بردن.
- سجده گاه** - ا.مر (سه جده گاه - secdegah): مزگهوت، جیبی سوجه بردن.
- سجده گزار** - ص.فا (سه جده گزار - secdeguzar): که سیک که سوجه به ری.
- سجزی** - ص.ن (سیجزی - siczî): سیستانی.
- سجع** - مص.م.ع (سه ج - sec'): گماندنی کوتر، قسه ی سه روادار.
- سجع** - ا.ع (سه ج - sec'): قسه ی سه روادار.
- سجل** - ا.ع (سه جل - secl): پیای به خشنده، دلاوا، جوامیر، دولک یه ک ناوی تیا بی.
- سجل** - ا.ع (سیجیل - sicil): تومار، حوکم و فتوای قازی، تواماری نه حوالی که سایه تی.
- سجلات** - ا.ع (سیجیلات - sicilat): تواماران.
- سجلاط** - ا.ع (سیجیلات - sicillat): گولی یاسه مین، جلی که تانی نه خش و نیگاردار.
- سجن** - ا.ع (سه جن - secen): سه رمای تووش.
- سجن** - ا.ع (سیجن - sicn): زیندان، به ندیخانه، چه پسخانه.
- سجنا** - ا.ع (سوجه ناء - sucena'): زیندانیان، به ندرکراوان.
- سجنجل** - ا.ع (سه جه نجل - secencel): ناوینه، پارچه زتیرو زیوی تواوه.
- سجود** - مص.ع (سوجود - sucûd): سوجه بردن، کپنوش.
- سجون** - ا.ع (سوجون - sucûn): زیندانان، به ندیخانه کان.
- سجیات** - ص.ع (سه جییات - secîyat): خوو خه سلته، تبع و ته بیعه ت.
- سجیل** - ا.ع (سه جیل - secîl): به ش.
- سجیل** - ا.ع (سیجیل - sicîl): گلا هک.
- سجین** - ا.ص (سه جین - secîn): چه پسکراو، زیندانی، به ندی.
- سجین** - ا.ص.ع (سیججین - siccîn): ناوی شوپنیکی دوزه خه، هه میشه، سه خت، پایه دار.
- سجیه** - ا.ع (سه جیه - secîye): خوو، ته بیعه ت، خه سلته.
- سچک** - ا.ع (سه چوک - seçuk): نزره.
- سحائب** - ا.ع (سه هائیب - seha'ib): هه وران.
- سحاب** - ا.ع (سه هاب - sehab): هه ور.
- سحابه** - ا.ع (سه هابه - sehabe): په لئه هه وریک، گه واله.
- سحار** - ص.ع (سه ههار - sehhar): سیحر یاز، جادو گهر.
- سحب** - ا.ع (سه هوب - suhub): هه وران.
- سحر** - مص.ع (سیهر - sihr): جادو کردن، نه فسوون.
- سحر** - ا.ع (سه ههر - seher): سه حهر، به ره به یان، سپیده، کازیوه.

- سحر آمیز- ص.مف(سیهر نامیز- sihr amîz): سیحر نامیز.
- سحرخیز- ص.فا(سهه ر خیز- seher xîz): که سیک سهه ری له خه و هه ستی.
- سحرگاه- ا.مر(سهه رگاه- sehergah): سپیده، به بیان، به ره به بیان، شه فق، کازبوه.
- سحرگاهان- ق(سهه رگاهان- seher gahan): سپیده ده مان، کاتی به ره به بیان، شه فق.
- سحره- ا.ع(سهه ره- sehere): سیحر بازان، جادوکاران.
- سحق- مص.ع(سهه هغ- seh x): پلیشانه وه، هه نجن هه نجن کردن، وردو خاش کردن.
- سحنه- ا.ع(سهه هنه- sehne): شیوه، ره نگو و پروو، سیما.
- سحور- ا.ع(سهه هور- sehûr): خواردنی پارشیو.
- سحیق- ص.ع(سهه هیغ- sehîx): قول، پی شیلاکراو، پلیشاوه.
- سغ- ص(سوخ- sux): چاک، موبارهک.
- سغ- ا(سهه خ- sex): پیس، چلک.
- سغاء- مص.ع(سهه خاء- sexa'): سهه خی بوون، به خشنده بوون، دلاوایی، جوامیری.
- سغار- ا(سهه خار- sexar): گیایه که له کونا بو ده رمان به کار ده هات.
- سخافت- مص.ع(سهه خافهت- sexafet): بی نه قلی، نه قل سووکی، سوکو سه لیمی، بی نه قل بوون.
- سخاله- ا.ع(سوخاله- suxale): ناره
- کانزایان.
- سختاوت- مص.ع(سهه خافهت- sexavet): به خشنده بوون، سهه خاوهت، دلاوایی، جوامیری.
- سخت- ص(سهه خت- sext): سهه خت، دژوار، زه حمهت، ئاسته نگ.
- سختانه- ا(سهه ختانه- sextane): قسه ی رهق و ناخوش به که سیک بگوتری.
- سخت بازو- ص.مر(سهه خت بازو- sext bazû): به هییز، به توانا، نه وهی بازوی به هییزی.
- سخت بنیاد- ص.مر(سهه خت بونیاد- sext bunyad): بینای مکوم و پایه دار.
- سخت پا- ص.مر(سهه خت پا- sext pa): جیگیر، به رقه رار، پایه دار.
- سخت پیشانی- ص.مر(سهه خت پیشانی- sext pîşanî): سهه ر سهه خت، دلیر، بیبک.
- سخت جان- ص.مر(سهه خت جان- sext can): گیان سهه خت، که سیک به زه حمهت گیانیدا، که سیک به رگه ی دژواری و به لاو ناخوشی بگری، رژدو قرچوک و ره زیل و پیسکه.
- سخت دل- ص.مر(سهه خت دیل- sext dil): دل رهق، بی ره حم، نا میهره بان.
- سخت رو- ص.مر(سهه خت روو- sext rû): روو سهه خت، بی شهرم، مؤن.
- سخت سر- ص.مر(سهه خت سهه ر- sext ser): سهه ر سهه خت، گیان سهه خت، که لله رهق.
- سخت شامه- ا.مر(سهه خت شامه-

خزین.
سخت کامه - ا. مر (سهخت کامه - sext same): په رده‌ی دهره‌کی مه‌ژگ.
سخت کامه (sext kame): به‌شی پی‌شسه‌وه‌ی مه‌لاشک که له دوو ئیسقان پیک هاتوه.
سخت کمان - ص. مر (سهخت که‌مان - sext keman): تیره‌ندازی کارامه‌و به‌هیز.
سخت کوش - ص. فا (سهخت کوش - sext kûş): کوشا، که‌سپیک زور کوشش بکات.
سخت گرفتن - مص. م (سهخت گیربفته‌ن - sext girigten): توندگـرتن، گوشارکردن.
سخت گیر - ص. فا (سهخت‌گیر - sextgîr): بیانوگر، هسه‌سود، که‌سپیک په‌کیتک بخاته ژیر گوشارو ته‌نگه‌تاوی بکات.
سختان - مص. م (سهختنه‌ن - sexten): هه‌لسه‌نگاندن.
سختو - ا (سوختو - suxtû): کیری پی‌او، گیپه.
سختیان - ا. ع (سهختیان - sextîyan): سهختیان، پیستی له ده‌باغی دراو، سفره‌ی چه‌رم.
سختی کشیدن - مص. ل (سهختی که‌شیدنه‌ن - sextî keşîden): زه‌حمه‌تکیشان، ره‌نجدان، ته‌حمول کردنی هه‌ژاری و ده‌ستکورتی.
سخره - ص. ع (سخره - suxre): بیگار، زه‌لیل و دام‌او و ژیرده‌ست.
سخریه - ا. ع (سوخرییه - suxrîye): ریشخه‌ن، ته‌وس.
سخش - ص (سه‌خش - sexş): که‌وتن،

خزین.
سخت - مص. ل. ع (سهخت - sexet): توره‌بوون، رق هه‌لگرتن له که‌سپیک.
سخت ا. ع (سوخت - suxut): غه‌زه‌ب، توره‌بی.
سخن - ا (سوخته‌ن - suxen): قسه، په‌یقین، ئاخاوتن.
سخن آرا - ص. فا (سوخته‌ن ئارا - suxen ara): که‌سپیک باش بنوسیت، که‌سپیک باش قسه بکات.
سخن پرداز - ص. فا (سوخته‌ن په‌رداز - suxen perdez): قسه‌زان، زمان ته‌ر.
سخن پرور - ص. فا (سوخته‌ن په‌رفره‌ر - suxen perver): قسه‌زان.
سخن چین - ص. فا (سوخته‌ن چین - suxen çîn): دوو زمان.
سخن دان - ص. فا (سوخته‌ن دان - suxendan): قسه‌زان.
سخن راندن - مص. ل (سوخته‌ن راندنه‌ن - suxen randen): قسه‌کردن، نوتقدان.
سخنران - ص. فا (سوخته‌ن ران - suxenran): و ته‌بیژ، په‌یقگو.
سخنرانی - ا. مص (سوخته‌ن رانی - suxanranî): و ته‌دان بو‌خه‌لکی.
سخن سنج - ص. فا (سوخته‌ن سه‌نج - suxen senc): ئه‌دیب، شاعیر، قسه‌ناس.
سخن شناس - ص. فا (سوخته‌ن شیناس - suxen şinas): که‌سپیک شیعرى چاک و خراپ لیکدی جیا بکاته‌وه.
سخن شنو - ص. فا (سوخته‌ن شینه‌و - suxen şinew): گو‌تپرایه‌ل.

- سخن کوتاه** - (سوخه ن کوتاه - (sexên kutah): به کورتی، خولاسه، به لئی.
- سخن گزار** - ص.فا (سوخه ن گزار - (sexên guzar): قسه گو، قسه ویژ.
- سخن گستر** - ص.فا (سوخه ن گوسته ر - (sexên guster): که سیک بابه تیک تاوتوی بکاو لیک بداته وه.
- سخن گفتن** - مص.ل (سوخه ن گوفته ن - (sexên guften): قسه کردن.
- سخنگو** - ص.فا (سوخه نگو - (suxengû): قسه بیژ.
- سخن ناشنو** - ص.مر (سوخه ن ناشینه و - (sexên naşînew): قسه نه ژنه و، نه ژنه ف.
- سخن نیوش** - ص.فا (سوخه ن نیوش - (sexên nîyûş): قسه نه ژنه و، گوپراپه ل، تاماده بو فیربوون و په ند وه رگرتن.
- سخنور** - ص (سوخه نقه ر - (sexên ver): ئەدیب، شاعیر، به دهم و زمان.
- سخوان** - ا (سوخان - (suxan): ئیسقان، سوقان.
- سخون** - ا (سوخون - (suxûn): قسه، په یف.
- سخونت** - مص.ع (سوخونه ت - (suxunet): گهرم بوون، تالیته اتن، گهرمی.
- سخی** - ص.ع (سه خیی - (sexî): به خشنده، دلاوا، جوامیر.
- سخیف** - ص.ع (سه خیف - (sexîf): ئەقل سوک، سوک، لاواز، کم.
- سخین** - ص.ع (سه خین - (sexîn): گهرم، تالیه اتگ.
- سخینوس** - ا (سه خینوس - (sexînûs): رووه کیکه.
- سخیه** - ص.ع (سه خیه - (sexîye): ژنی سه خی، دلاوا، به رچاو تیر، به خشنده.
- سد** - ا (سه د - (sed): ژماره (۱۰۰).
- سد** - مص.ع (سه دد - (sedd): گرتن، به ستن، داخستن.
- سد** - ا.ع (سه دد - (sedd): له مپهر، به ربه ستی ئاو، به ستاو، به نداو.
- سداب** - ا (سوداب - (sudab): جوړه رووه کیکه.
- سداد** - مص.ع (سه داد - (sedad): راست و دروست بوون، راستی و دروستی له کردار و گوفتار.
- سداسی** - ص.ع (سوداسی - (sudasî): وشه ی شه ش پیتی، ئه وه ی له شه ش به ش پیک بی.
- سدانت** - مص.ع (سه دانه ت - (sedanet): زه یه وانی کردن، مجبوری کردن.
- سدپا** - ا.مر (سه دپا - (sedpa): هه زارپی.
- سدد** - مص.ع (سه دده د - (seded): راستی و دروست بوون له کار و گوتارا.
- سدد** - ا.ع (سوده د - (suded): ده رگا.
- سدر** - ا.ع (سیدر - (sidr): دره ختی کونار.
- سدره** - ا.ع (سیدره - (sidre): دارکونار.
- سدره** - ا (سیدره - (sidre): فانبله ی سپی ژیره وه.
- سدرس** - ا.ع (سودس - (suds): شه ش یه ک.
- سدکیس** - ا (سه دکیس - (sedkîs): زه رینه و سیمینه، په لکه زتیرینه، رهنگین

- که وان.
سدگان - ا.مر (سه دگان - sedgan):
 سه دان.
سدگاه - ا.مر (سه دگاه - sedgah):
 ده رگا.
سدل - ا.ع (سیدل - sidl): گهردن به ند،
 ملوانکه، خه ناوکه، رستی جه واهیر که
 ژنان له ملی ده کن.
سدل - ا.ع (سودل - sudl): په رده.
سدن - ا.ع (سه دن - seden): په رده.
سدنه - ا.ع (سه دهنه - sedene):
 په رده دار، ده رگا وان، مجبوری په رستگه،
 خزمه تچی کابه، زیوان.
سدوس - ا.ع (سه دوس - sedûs):
 ته یله سان.
سدوم - ا.ص.ع (سه دوم - sedûm):
 نیره وشتی حاویج، ناوی شاره که ی
 قهومی لووته، حاکمی زالم، کونه شاری
 فه له ستین که له که ناری ده ریای مردوو ۳
 هزار سال بهر له زابین رو نرابوو، خه لکی
 نهو شاره به گنده لی نه خلاقی ناسرابوون،
 نهو شاره له سالی ۱۹۰۰ ی پیش زابیندا
 له نه نجامی بوومه له رزه غرقی ده ریا بوو.
سده - ا.ع (سه ده - sede): سه د سال،
 قه پرن.
سده - ا.ع (سودده - sudde): ده رگا،
 کورسی گه وره ی مینبه رئاسا بو دانیشن.
سدید - ص.ع (سه دید - sedîd): راست
 و دروست، بته وو قایم، مکوم.
سدیس - ا.ع (سه دیس - sedîs): شهش
 یه ک: ۱ له سه ر ۶.
سذاب - ا.ع (سه زاب - sezab): جو ره
 رووه کیکه.
- سر** - ا.ع (سه ر - ser): سه ر، سه ره تا،
 گه وره (سه ران).
سر - ا.ع (سور - sur): گیوه، کلاش،
 کلاشی بن چه رم.
سر - ا.ع (سور - sur): شه رابی که له برنج
 دروست کرابی.
سر - ا.ع (سیر - sir): سپ، نهی نی، راز.
سر - ا.ع (سور - sur): خه تی ناو له پ
 یان نیوچه وان.
سرا - ا.ع (سه را - sera): سه را، شوین،
 مال، مالی گه وره.
سراء - ا.ع (سه راء - sera'): خو شی،
 شادی.
سرائر - ا.ع (سه رائیر - sera'ir): راز،
 نهی نی، باتین، نه وه ی وه شاردری.
سراب - ا.ص (سه راب - serab): باخ و
 زه مینن که نزیک ی ناوو سه رچاوه بی.
سراب - ا.ع (سه راب - serab): سه راب،
 تراویلکه.
سرابالا - ص (سه رابالا - serabala):
 سه ر به ره و ژوور، هه وراز.
سرابستان - ا.مر (سه رابوستان -
 serabustan): باغ و باخچه ی ماله وه،
 مالی گه وره که دارو درهخت و گول و باغی
 هه بی.
سرابیل - ا.ع (سه رابیل - serabîl):
 کراس، جلویه رگ، پو شاک.
سراپا - ا.مر (سه راپا - serapa):
 سه راپا، سه رتاپی، قه دو بالآ.
سراپرده - ا.مر (سه راپه رده -
 seraperde): سه راپه رده، باره گا،
 خیه تی گه وره.
سراج - ا.ع (سیراج - sirac): چرا.

- سراج** - ا.ص.ع (سهر اراج - serac): سهر اراج، زین درو، زینساز، زین فروش. سراج - ا.ع (سیراجهت - siracet): سهر اراجی، زیندرویی، زینسازی. **سراچه** - ا.ع (سهر اچه - seraçe): سهرای بچووک، مائی بچووک، نه ندهرون، خه لوه تخانه. **سرا حین** - ا.ع (سهر اهین - serahîn): گورگان. **سراخر** - ا.ص (سهر تاخویر - seraxur): سهر تاخور، باشتترین نه سپی ناو ته ویله ی نه سپان. **سرادار** - ا.ص (سهر ادار - seradar): ده رگاوان، پاسه وانی سهر ا. **سرادق** - ا.ع (سورادیق - suradix): خیتوت، سهر اپرده. **سرار** - ا.ع (سیرار - sirar): چرچ و لوچ و خه تی نیوچه وان و له پی ده ست. **سرار** - ا.ع (سهر ار - serar): ره چه له کی خالیسه و هه لبارده، شهوی کوتایی هه یف. **سراروی** - ا. (سهر اروی - serarûy): ده ماری بازوو. **سرای** - ا.ع (سهر اری - serarîy): که نیزه ک، که نیزه کیک له ماله وه رابگیرئ و خاوه نه که ی له گه لیا بخره وی. **سرازیر** - ص (سهر ازییر - serazîr): سهره و ژیر، نشیوی. **سرازیر شدن** - مص.ل (سهر ازییر شوده ن - serazîr şuden): نشیو بوونه وه، سهره و ژیر بوون، قه لپ بوونه وه، ناوه ژوو بوونه وه، گلور بوونه وه. **سرازیر کردن** - مص.م (سهر ازییر که رده ن - serazîr kerden): سهر رنگون کردن، ژیر و بان کردن. **سراسر** - ق (سهر اسهر - seraser): سهر اناسهر، سهر تاسهر، هه موو. **سراسیمه** - ص.مر (سهر تاسیمه - serasîme): سهر سام، سهر گهر دان، نیگه ران، پهر تیشان، پهرت هه واس. **سراشیب** - ص.مر (سهر اشیب - seraşîb): سهره و ژیر، نشیو، رتیه ک به ره و نشیوی پروات. **سراغ** - ا.ع (سور اغ - surax): سو راغ کردن، تاقیب کردن، نیشانه. **سراغاز** - ا.مر (سهر تاغاز - seraxaz): سهره تا، ده ستپیک، دیباچه، پیشه کی. **سراغچ** - ا.ع (سهر اغوچ - seraxuç): گیسو پوش. **سراغوش** - ا.مر (سهر اغوش - seraxûş): گیسو پوش، که زی پوش. **سرافراز** - ص.فا (سهر ره فر از - serefraz): سهر فر از، سهر به رز. **سرافسار** - ا.مر (سهر ره فسار - serefsar): هه وسار، ره شمه. **سرافشان** - ص.فا (سهر ره فشان - serefşan): مه ست، خوپه سند، له خوبایی، فر ناخ. **سرافکن** - ا.ص (سهر ره فکه ن - serefken): مه به ست له شمشیری پرنده و سهر په رینه. **سرافکنده** - ص.مر (سهر ره فکه نده - serefkende): سهر شوپ، شهر مه زار. **سرافکندی** - ا.مص (سهر ره فکه نده گی - serefkendegî): شهر مه زاری، سهر شوپری.

- سرافیل** - ا (سیرافیل - sirafîl) :
ئیسرافیل.
- سرافین** - ا. فر (سیرافین - sirafîn) :
ئیسرافیل.
- سراق** - ا. ع (سوراغ - surax) : دزان.
سراکوفت - ا. مص (سهراکوفت - serakûft) : سهرزهنشت کردن، سهرزهنشت کردن.
- سراگوش** - ا. مر (سهراگوش - seragûş) :
گیسویوش.
- سراگون** - ص. مر (سهراگون - seragûn) :
سهرنگون، ژتیروبان، ئاووژوو، دهههونخون.
- سرامد** - ص. مر (سهرئامد - seramed) :
سهرامهد، پیشهنگو پیشرهو، ههلبژاردهو
بالاتر له خه لکی.
- سرامدن** - مص. ل (سهرئامدهن - serameden) :
کوتایی هاتن، بهسهرچوون، تهواو بوون، به کوتاهاتن.
- سرامیک** - ص. فر (سیرامیک - siramîk) :
گۆزهگری.
- سرانجام** - ق (سهرئه نجام - serencam) :
ئه نجام، کوتایی، ئاقیبهت، دوایی، بنه تا.
- سرانداز** - ا. مر (سهه رئه نداز - serendaz) :
سه ریوش، دیرهک، شاتیر، کاربته.
- سرانداز** - ص. فا (سهه رئه نداز - serendaz) :
بی پهروا، دلیر، بیباک، کهسیک سهری خوئی له پیناوی شتیکدا
بدا.
- سراندن** - مص. م (سهه رئه ندن - surenden) :
سورانن، جولاندن.
- سرانگشت** - ا. مر (سهه ری ئه نگوشت - seri engûşt) :
سهه ری په نجه، سهه ری قامک.
- سرانگشتی** - ا. مر (سهه رئه نگوشتی - ser enguştî) :
شتی بکریته سهه ری قامک وهکو موستیلهی درومان، جوژه
خوړاکیکه.
- سرانه** - ق (سهه رانه - serane) :
سهه رانه باجو خهراج، یهک یهک.
- سراوازه** - ا. مر (سهه رئا فازه - seravaze) :
دههستیپیکو سهه رتهای ئاواز.
- سراوردن** - مص. م (سهه رئا فاهه ردهن - seraverden) :
تهواوکردن.
- سراویل** - ا. ع (سهه راقیل - seravil) :
پانتۆل، شهروال.
- سراهنگ** - ا. ص (سهه رئا هه ننگ - seraheng) :
سهه ر قافلّه، پیشهنگ، پیشههوا، پیشههوی له شکر.
- سرایان** - ص. فا (سهه رایان - serayan) :
گۆرانی بیژ، شاعیر، موتریب.
- سرای بان** - ا. ص (سهه رای بان - seray ban) :
دهرگاوان، سهه راوان، پاسهوانی سهه را.
- سرایت** - مص. ع (سیرایهت - sirayet) :
سیرایهت کردن، تههشنه کردن، بهههه و روپین.
- سرایچه** - ا (سهه رایچه - serayçe) :
سهه رای بچوک، مالی بچوک.
- سرایدار** - ا. ص (سهه رایدار - seraydar) :
پاسهوانی سهه را، دهرگاوان.
- سرایش** - ا. مص (سهه راییش - serayîş) :
سرودگوتن، گۆرانی گوتن، شیعر خویندن.
- سراییدن** - مص. م (سهه راییدن - serayîden) :
شیعر گوتن، گۆرانی گوتن.

- سهریه سهر بوون، یه کسان بوون.
سرپلند - ص. مر (سهر بوله ند -
 serbulend): سهر فراز، سهر بهرز،
 سهر پلند.
سرپلند کردن - مص. م (سهر بوله ند که رده ن -
 serbulend kerden): سهر بهرز کردن،
 خو نواندن، شانازی کردن.
سهره - ص. مر (سهر بیموهر -
 serbimuhr): سهر مۆر، نه کراوه،
 دهست لیتنه دراو.
سرپند - ا. مر (سهر به ند - serbend):
 سهر پیچی ژنان، شاشک، میزه ر.
سهرها - ا. مر (سهر به ها - serbeha):
 خوین به ها، پاره یه ک بو خو کورینه وه بدری،
 خوین بایی.
سهرهوا - ص. مر (سهر به هه فا -
 serbihava): بی موالات، نه وهی له
 دووی هه او هه وه سی خو ی بی.
سهریله - ا. مر (سهر بیله - serbîle):
 نیزه ی پان، تیری دوولقه.
سهرینه - ا. مر (سهر بیینه - serbîne):
 ساردی حه مام.
سهرپا - ص (سهر پا - serpa): وه ستاو،
 وسیاگ، که سیک له سهر پیی خو ی وه ستایی.
سهرپاس - ا. ص (سهر پاس - serpas):
 فه رمانده، سهر دهسته ی پاسه وان.
سهرپاس - ا. مر (سهر پاس - serpas):
 کلا وخود، سوپه ر.
سهرپاسبان - ا. ص (سهر پاس بان -
 serpasban): گـروبانی نه من،
 سهر پاسه وان.
سهرپاش - ا. ص (سهر پاش - serpaş):
 سهر پان که ره وه، گورز، گورزی گران.
- سرپایان** - ا. مر (سهر پایان - serpayan):
 کلا وخود، شاشک، میزه ر، عه مامه.
سرپایی - ص (سهر پایی - serpayî):
 که سیک به پیوه کار بکات و نه توانی
 دانیشیت وه کو پیشخرمه ت و شاگرد.
سرپایی - ص (سهر ی پایی - seri payî):
 قه حپه، سوژانی، کارتیک به پیوه نه نجام
 بدری، گانی به پیوه بکری.
سرپایی - ا. مر (سهر پایی - serpayî):
 نه عمل که له ماله وه له پی بکری.
سرپایین - ص. مر (سهر پایین -
 serpayîn): سهره و لیژی، نشیوی.
سرپر - ا. ص (سهر پرور - serpur):
 سهر پر، تا پرو ساچمه زه ن.
سرپرست - ا. ص (سهر پره رست -
 serperest): سهر پره رشتیار، پاسه وان،
 گه وره ی خیزان، سهر وک.
سرپنجه - ا. مر (سهر په نجه - serpençe):
 سهر ی قامکان، قامکین دهست، مه به ست
 له به هیزو توانایه.
سرپوش - ا. مر (سهر پوش - serpûş):
 پوشین، سهر پوش، سهر پوشی ژنان.
سرپوش - ص. فا (سهر پوش - sirpûş):
 سرپوش، رازدار، رازگر، نهینی پاریز.
سرپوشنه - ا. مر (سهر پوشنه -
 serpûşne): سهر پوش.
سرپوشه - ا. مر (سهر پوشه - serpûşe):
 سهر پوش.
سرپوشیده - ص. مر (سهر پوشیده -
 serpûşîde): ژنی عه با به سهر، دالان و
 راره وی سهر پوشراو.
سرپیچ - ا. مر (سهر پیچ - serpîç):
 سهر پیچ، شاشک، میزه ر، عه مامه.

- سرپیچ** - ا.مر (سه‌ریچ - serpîç) :
 نام‌رازی که فتیله‌ی چرای پی به‌رزو نزم ده‌کری.
- سرپیچی** - ا.مص (سه‌ریچی - serpiçi) :
 سه‌ریچی کردن، یاخی بوون.
- سرپیچیدن** - مص.ل (سه‌ریچیده‌ن - serpiçiden) :
 سه‌ریچی کردن.
- سرتابیدن** - مص.ل (سه‌رتابیده‌ن - sertabîden) :
 سه‌ریچی کردن.
- سرتاپا** - ق (سه‌رتاپا - sertapa) :
 سه‌رپا، له ته‌پلی سه‌روهه تا بنی پی.
- سرتاسر** - ق (سه‌رتاسه‌ر - sertaser) :
 سه‌رانسه‌ر، هه‌موو، گشت، ته‌ف.
- سرتافتن** - مص.ل (سه‌رتافتنه‌ن - sertaften) :
 سه‌ریچی کردن.
- سرتخته** - ا.مر (سه‌رتخته - sertexte) :
 پارچه ئاسن یان پۆلایه‌کی کون کونه، زه‌رنه‌گر داوی زیری لیوه‌را ده‌کی‌شیت تا باریک و لوس بی.
- سرتراش** - ا.ص (سه‌رتراه‌ش - serteraş) :
 سه‌رتاش، ده‌لاک، به‌ریه‌ر.
- سرتیپ** - ا.ص (سه‌رتیپ - sertîp) :
 فه‌رمانده‌ی تیپ.
- سرج** - ا.ع (سه‌رج - serc) :
 سه‌رج، زین.
- سرج** - ا.ع (سورج - suruc) :
 چرایان.
- سرجنبان** - ص.فا (سه‌رجونبان - sercunban) :
 سه‌ر گه‌وره، سه‌رده‌سته، پیای ده‌ستری، ناسراو و ناودار.
- سرجوخه** - ا.ص (سه‌رجوخه - sercûxe) :
 سه‌رجوخه، سه‌رده‌سته، سه‌ربازی پله‌دار.
- سرجوش** - ا.ص (سه‌رجوش - sercûş) :
 خولاسه و هه‌لبژارده، سه‌ره‌ری خۆراک.
- سرجین** - ا.ع (سیرجین - sirçîn) :
 ته‌رسه‌قول، قه‌رسه‌قول.
- سرچشمه** - ا.مر (سه‌رچه‌شمه - serçeşme) :
 سه‌رچاوه، کانی.
- سرچکاد** - ا.مر (سه‌رچه‌کاد - serçekad) :
 پی‌شیشی سه‌ر، سه‌رووی ته‌ویل.
- سرچنگ** - ا.مر (سه‌رچه‌نگ - serçeng) :
 سه‌ری په‌نجه، شه‌قازله، شه‌پازله.
- سرچه** - ا (سه‌رچه - serçe) :
 باده.
- سرچین** - ا.ص (سه‌رچین - serçîn) :
 میان شت‌تیکی دی که به‌ده‌ست چنرابی، میوه‌ی باش و هه‌لبژارده.
- سرحال** - ص.مر (سه‌رهال - serhal) :
 خۆش‌حال، ته‌ندروست، به‌ده‌ماغ.
- سرحال** - ا.ع (سیرحال - sirhal) :
 گورگ.
- سرحان** - ا.ع (سیرهان - sirhan) :
 گورگ، شیر.
- سرحد** - ا.مر (سه‌ره‌ده - serhed) :
 سنوور، مه‌رز، حدوود، ئاقار، تخووب.
- سرحد دار** - ا.ص (سه‌ره‌ده‌دار - serhed-dar) :
 پاسه‌وانی سنوور.
- سرحلقه** - ا.ص (سه‌ره‌له‌غه - serhelxe) :
 سه‌رده‌سته.
- سرخ** - ص (سورخ - surx) :
 سوور، قرمز، سویر.
- سرخاب** - ا.مر (سورخاب - surxab) :
 سووراو.
- سرخارنگ** - ص.مر (سورخاره‌نگ - surxareng) :
 ئامال سوور، قرمز، سووراو.
- سرخاره** - ا.مر (سه‌رخاره - serxare) :

- تهوقه، تهوقه ی قژی ژنان، شانه.
سرخ باد - ا.مر(سورخ باد-surx bad): نه خویشییه که.
سرخ بال - ا.مر(سورخ بال-surx bal): سویتسک.
سرخ بت - ا.مر(سورخ بوت-surx but): بتی سوور، ناوی بتیک بووه.
سرخ بید - ا.مر(سورخ بید-surx bîd): سوورهبی، شوپهبی، شهنگه بی.
سرخ پوست - ا.ص(سورخ پوست-surx pûst): سوورپیتستان، نه ژادی سوور.
سرخجه - ا(سورخجه-surxice): سیروژده.
سرخدار - ا.مر(سورخدار-surxdar): سوورهدار.
سرخ رگ - ا.مر(سورخ رهگ-surx reg): شاده مار، خوینبه ر.
سرخ رو - ص.مر(سورخ روو-surx rû): رهنگ و روو سوور، خویشحال، دلخویش.
سرخس - ا.(سه رهخس-serexs): رووه کیکه.
سرخ فام - ص.مر(سورخ فام-surx fam): سوور، قرمز.
سرخک - ا(سورخهک-surxek): گیایه که، سیروژده، سوورپته، سرپچه.
سرخگون - ص(سورخ گون-surxgûn): سوور، قرمز.
سرخ نای - ا.مر(سورخ نای-surx nay): سوورپنچک، سوورپنچکه، سوورانچک.
سرخود - ص.مر(سه رخود-serxûd):
- نازادو رهها، خویره.
سرخوردن - مص.ل(سور خوردن-surcûrden): خوژین، نوچدان، سه رهنگری بوون.
سرخوردن - مص.ل(سه رخوردن-serxûrden): له کاریک بیزاربوون و وازهینان لیتی.
سرخوش - ص.مر(سه رخوش-serxûş): سه رخویش، مهست، که یفخویش، خویشحال.
سرخ ولیک - ا.(سورخ فه لیک-surx velîk): درهختیکه، دار گوئی کیتی.
سرخه - ا(سورخه-surxe): سووره، جوژه کوتریکی قرمزه.
سرخه - ا(سورخه-surxe): کرمه سووره.
سرخه دار - ا.مر(سورخه دار-surxedar): سوورهدار، درهختیکه.
سرخیل - ص.مر(سه رخیل-serxîl): سه رخیل، سه رکرده، سه روک.
سرخیبوس - ا(سه رخیبوس-serxîyus): جوژه گیایه که، شاته په.
سرد - ص(سه رد-serd): سارد، تهزی، سار.
سرداب - ا.مر(سه رداب-serdab): ژیرزه مین، ژیرخان.
سردادن - مص.ل(سه ردادن-serdaden): نازادکردن، به ره لاکردن، ویتل کردن.
سردادن - مص.ل(سه ردادن-serdaden): سه ردانان، سه ردانان له پیناوی که سیتک یان شتیکدا.

- وئیل و ری هه له بوو، ئالۆزکاو. **سردر هوا** - ص. مر (سه رده ر هه فا - serder heva): هه وه سباز، خه یال پلاو، فرناخ.
- سردست** - ا. مر (سه رده ست - serdest): په نجه، قامکین ده ست.
- سردسته** - ا. ص (سه رده سته - serdeste): سه رده سته، بهرپرسی ده سته یه ک.
- سردستی** - ص. ن (سه رده سستی - serdestî): کاریک خیراو به ده ست و برد نه نجام بدری، ده ست و برد.
- سردسیر** - ا. ص (سه رده سیر - serdsîr): زۆزان، کویتستان، شوینی سارد، هاوینه هه وار.
- سردفتر** - ا. ص (سه رده فته ر - serdefter): سه ر ده فته ر.
- سردم** - ا. مر (سه رده م - serdem): قاوه خانه، خانه قا، ته کیه، باره گا.
- سردمدار** - ا. ص (سه رده مدار - serdemdar): خودان خانه قا.
- سردماغ** - ص. مر (سه رده ماغ - serdimax): به که یف و به ده ماغ.
- سردمزاج** - ص. مر (سه رده میزاج - serd mizac): سارده مگیز، مجیز سارد.
- سردواندن** - مص. م (سه رده ئانیده ن - serdevaniden): ده سستی ده سستی پیکردن.
- سردور** - ص. مر (سه رده ور - serdewr): سه ر کرده ی جاسووسان.
- سردوشی** - ا. مر (سه رده وشی - serdûşî): پاگون، نیشانه یه که به سه ر شانی جلی سوپایییانه وه ده دوری بو دیار بکردنی
- سردادن** - مص. ل (سه رده ادن - surdaden): سوراندن، جولاندن.
- سردار** - ا. ص (سه رده ار - serdar): فه رمانده ی سوپا، سه رۆک و گه وه ی قه وم.
- سرداری** - ا (سهرداری - serdarî): جوړه جلیکی دریتی پیاوانه بووه.
- سرداور** - ا. ص (سه رداقهر - serdaver): داوهر، حه که م.
- سردبیان** - ص. مر (سه رده بیان - serdbeyan): قسه سارد و بی تام.
- سردبیر** - ا. ص (سه رده بیر - serdebîr): سه رنووسه ری رۆژنامه و گوڤاران.
- سردخانه** - ا. مر (سه رده خانه - serdxane): شوینی سارد بو هه لگرتنی خواردن.
- سردر** - ا. مر (سه رده ر - serder): سه رده ری.
- سردرآوردن** - مص. ل (سه رده ر ئاقه رده ن - serder averden): سه ر ده ره ینان.
- سردرآوردن** - مص. ل (سه رده ر ئاقه رده ن - serder averden): سه رده کردن له کاریک.
- سردرپیش** - ص. مر (سه رده ره پیش - serder pêş): شه رمه زار، خه جاله ت، سه رشۆر.
- سردرختی** - ا. مر (سه رده ره ختی - serdirextî): هه ر میوه یه که له دره خت بی.
- سردرد** - ا. مر (سه رده رد - serderd): سه ریه شه، ژانه سه ر.
- سردرگم** - ص. مر (سه رده رگوم - serdergum): گومرا، سه رگه ردان،

پلہ کان بیان۔
سردہ - ا (سہردیہ - serdih): ساقی،
 سہر دہستہ می خوران۔
سردین - ا. فر (سہردین - serdîn):
 ساردین۔
سرر - ا. ع (سورور - surur): تہختی
 نووستان، جیگہی نووستان۔
سرر - ا. ع (سورہر - surer): ناوک۔
سراست - ص. مر (سہراست - serrast):
 سہر راست، راستو راست، بی پیچ و
 پہنا، بی کہم و کوری۔
سراھی - ا. مر (سہراھی - serrahî):
 پارہیک ریوار وہکو سہدہقہ یان بہخشیش
 بہ کہسیکی بدات۔
سراھی - ص. ن (سہراھی - serrahî):
 ساوایہک لہسہر ری دابنری تا خہلکی
 بیبہنو ہلگرنہوہ۔
سررسید - ا. مر (سہرہسید -
 serresîd): ژوان۔
سررسیدن - مص. ل (سہرہسیدہن -
 serresîden): لہپراگہیشتن۔
سرریشته - ا. مر (سہرریشته - serrişte):
 سہرہداو، دہفتہری حیساب۔
سرریشته دار - ص. فا (سہرریشته دار -
 serriştedar): ژمپریار، حیسابدار،
 کہسیک سہری کاریکی بہدہستہوہ بی۔
سرفتن - مص. ل (سہرہفتہن -
 serreften): تہواو بوون، تہواو بوونی
 ماوہ۔
سرریز - ا. مر (سہرریز - serrîz): سہر
 ریژ، لیوریژ۔
سرز - ا (سہرہز - serez): مالہی
 بہنایی۔

سرزدای - ص. فا (سہرزیدای - serzi-
 day): کیرد یان خہنجرہری تیژو پرندہ۔
سرزدن - مص. ل (سہرزہدہن -
 serzeden): سہرہلدان، ہہلاتنی
 ہہتاو، چہکہرہکردنی گیا۔
سرزدن - مص. م (سہرزہدہن -
 serzeden): سہردان، سہردانی
 کہسیک۔
سرزده - ق. ص (سہرزہدہ - serzede):
 کہسیک لہ پرو بی ناگادار کردنہوہوہ بی
 شہرمانہ بچیتہ شوینی۔
سرزده - ص. مف (سہرزہدہ - serzede):
 سہرکوٹکراو۔
سرزمین - ا. مر (سہرزہمین - serzemîn):
 ولات و مہملہکہت۔
سرزن - ص. فا (سہرزہن - serzen):
 سہرکیش، نا فرمان، یاخی۔
سرزنده - ص. م (سہرزہیندہ -
 serzinde): ناودار، دہسپو، شادمان،
 خوشحال، بہکہیف، بہدہماغ۔
سرزنش - ا. مص (سہرزہنیش -
 serzeniş): سہرکوٹنہکردن، لومہکردن،
 گازاندہکردن۔
سرزیر - ص (سہرزیر - serzîr):
 سہرہولیتژ، سہرہونشپوی۔
سرس - ا (سیریس - sirîs): جوڑہ
 درہختیکہ۔
سرسالار - ا. ص (سہرسالار - sersalar):
 سہرہدہستہ، سہریالا۔
سرسام - ا. مر (سہرسام - sersam):
 حہواس پەرشان۔
سرسام آور - ص. فا (سہرسام ئاقرہ -
 sersam aver): مایہی حہواس

په‌ریشانی، مایه‌ی سه‌ریه‌شه.
سرسبز - ص. مر (سه‌رسه‌بز - sersebiz):
 ته‌رو تازه، کامه‌ران، شاد.
سرسبک - ص. مر (سه‌رسه‌بوک - sersebuk):
 شیت‌تۆکه، هاروژاو، مه‌غرور، فرناخ.
سرسپردن - مص. ل (سه‌رسیپوردن - sersipurden):
 ته‌سلیم بوون، هاتنه‌ره‌دا، ملکه‌چ بوون، گو‌ت‌رایه‌لی.
سرستون - ا. مر (سه‌رسوتوون - sersutûm):
 په‌یکه‌ریک له‌سه‌ری ئه‌ستون و پایه‌دابترئ.
سرسخت - ص. مر (سه‌رسه‌خت - sersext):
 سه‌رسه‌خت، به‌تاقه‌ت، عیناد.
سرسرا - ا. مر (سه‌رسه‌را - sersera):
 سه‌رسه‌را، ده‌روازه‌ی سه‌رپۆشراو.
سرسره - ا (سور سور - sursure):
 سه‌ره‌ولتیزئ، جیتی خزین و خلیسکان.
سرسری - ص. ن (سه‌رسه‌ری - sersefî):
 سه‌رغه‌سه‌رغه، قسه‌ی قۆرو بی‌هوده.
سرسلسله - ص. مر (سه‌رسیلسیله - sersilsile):
 سه‌ره‌ۆکو و پێش‌شه‌واو گه‌وره‌ی گروپینکی ئایینی، دامه‌زرینه‌ری مال‌باتیتک.
سرساخ - ا. مر (سه‌رشاخ - serşax):
 سه‌ری لقی دره‌خت، لقی باریک و ناسکی دره‌خت.
سرساخ - ا. مر (سه‌رشاخ - serşax):
 شه‌ره‌قۆچی دوو به‌ران، تیک قزقرانی دوو زۆرانباز.
سرسار - ص (سه‌رشار - serşar):
 لیورپت، سه‌رپت، لیوان لیو، پری پری،

مه‌نته‌سیل.
سرسشت - ا (سیریشت - sirişt):
 فیتره‌ت، سرووشت.
سرسشتن - مص. م (سیریشته‌ن - sirišten):
 شیلان، هه‌ل‌شیلان، خه‌لقکردن.
سرسشک - ا (سیریشک - sirişk):
 فرمیسک، هیتسر، روندک، عه‌سر.
سرسشکسته - ص. مر (سه‌رشیکه‌سته - serşikiste):
 سه‌رشکاو، سه‌رشو‌پ، شه‌رمه‌زار.
سرسشکستی - ا. مص (سه‌رشیکه‌سته‌گی - serşikestegî):
 شه‌رمه‌زاری، سه‌رشو‌ری.
سرسشکن - ص. فا (سه‌رشیکه‌ن - serşiken):
 شتی سه‌ر بشکیتنی، سه‌رشکیتن.
سرسشکن - ا. مر (سه‌رشیکه‌ن - serşiken):
 چۆنیه‌تی دابه‌شکردنی شتیک به‌سه‌ر تاقمیتکدا.
سرسشکوان - ا (سیریشکقان - sirişkvan):
 شه‌وی بوکیتیدا له‌به‌رده‌م بوک هه‌لواسرئ.
سرسشماری - ا. مص (سه‌رشوماری - serşumarî):
 سه‌رژمیری.
سرسشناس - ص. مر (سه‌رشیناس - serşinas):
 به‌نامی، ناسراو.
سرسشوی - ص. فا (سه‌رشوی - serşûy):
 گله‌سه‌ر، به‌کیتک سه‌ری که‌سیتکی دی بشوات.
سرسشیب - ص. مر (سه‌رشیب - serşîb):
 نشیوی.

- سرشیر** - ا.م (سهرشیر - serşîr): سهرتوتیژ، قه‌یماغ.
- سرطان** - ا.ع (سهره‌تان - seretan): قرژال، قرژانگ.
- سرطان** - ا.ع (سهره‌تان - seretan): شیرپه‌نجه، سهره‌تان، قرژاله.
- سرطویله** - ا.مر (سهرته‌قیله - sertevîle): باشترین ئه‌سپی ناو ته‌ویله.
- سرعت** - مص.ع (سورئه‌ت - sur'et): توندپوین، خیرا رویشتن، بله‌ز روین.
- سرغج** - ا (سهرغیج - serxiç): کاسه‌ی دارین.
- سرغزل** - ا.مر (سهرغه‌زل - serxezel): باشترین غه‌زله‌ی ناو دیوان، هه‌لبژارده‌ی غه‌زله‌لان.
- سرغلیان** - ا.مر (سهرغه‌لیان - serxelyan): سهری قلیان، سهری نیژگه‌له.
- سرغو** - ا (سهرغوو - serxû): جوژه سهرانه‌یه‌ک بووه له‌سهرده‌می ئاق قوینلودا له‌خه‌لکی وهرده‌گیرا.
- سرغوغا** - ا.ص (سهرغه‌ووغا - serxewxa): پیشه‌نگی له‌شکر، سهری فیتنه، سهری ئاژاوه.
- سرغین** - ا (سهرغین - serxîn): زورنا، ئامپریکی شه‌پوور ئاسایه له‌کاتی جه‌نگدا لیده‌درا، که‌رنا.
- سرف** - ا. (سورف - surf): کوکه.
- سرف** - مص.ع (سهره‌ف - serref): فه‌راموشکردن، هه‌له‌کردن، زیده‌پووی.
- سرف** - ا.ف (سیرف - sirf): به‌نی به‌پاره‌کردراو، زی‌خری، به‌نده، غولام،
- نۆکه‌ر.
- سرفراز** - ص.فا (سهره‌راز - serferaz): سهره‌راز، سهریه‌رز، سهریلند.
- سرفرود آوردن** - مص.ل (سهره‌فرود ئاڤه‌رده‌ن - serfrûd averden): سهردانه‌واندن، کپنۆش بردن، ته‌سلیم بوون، مل‌که‌چکردن.
- سرفه** - ا (سورفه - surfe): کوکه.
- سرفه‌خروسک** - ا.مر (سورفه‌خوروسه‌ک - surfexurusek): کوکه ره‌شه.
- سرفیدن** - مص.ل (سورفیده‌ن - surfîden): کوکین، کوخین، قوین.
- سرقافله** - ص.مر (سهرغافیه - serxafile): سهرقافله، سهرکاروان، سهرپه‌رشتیاری کاروان.
- سرت** - مص.ع (سهریغه‌ت - serixet): دزین، دزی کردن.
- سرقصیده** - ا.مر (سهرغه‌سیده - serxesîde): سهرقه‌سیده، شاقه‌سیده‌ی ناو دیوانی شاعیریکی.
- سرقفلی** - ا.مر (سهرغیفلی - serxiflî): سهرقفلانه.
- سرک** - ا (سهره‌ک - serek): سهری بچوک.
- سرک** - ا (سهره‌ک - serek): سهریار، سهردانه‌وه، سهرباقی.
- سرکا** - ا (سیرکا - sirka): سرکه.
- سرکار** - ا.ص (سهرکار - serkar): سهرکار، به‌پرسی کار.
- سرکج** - ص.مر (سهرکه‌ج - serkec): سهرکه‌ج، گوچان، که‌مه‌ی گوچان.
- سرگردن** - مص.ل (سهرکه‌رده‌ن - serkerden): ده‌ست پی‌کردن،

سهره گیتزکی، سهره خولتی.
سرگیس - ا(سهرگیس - sergîs): په لکه
 ره نگینه، که سکو سوور، پرچی ئایشه و
 فاتمه، ره نگین که وان، زهر دینه و سمینه.
سرگین - ا(سیرگین - sirgîn): ته رس،
 قهر سه قول.
سرگین گردان - ا.مر(سیرگین گهردان -
 sirgîn gerdan): گوخلکینه.
سرلاب - ا(سورلاب - surlab):
 ئوستورلاب.
سرلاد - ا.مر(سهرلاد - serlad): مؤره ی
 سهر دیوار.
سرلشکر - ا.ص(سهرله شکر -
 serleşkir): سهر له شکر، فه رمانده ی
 سوپا.
سرلوح - ا.مر(سهرله وهه - serlewh):
 عینوان، تایتل، ناوی کتیب،
 سهر ناف.
سرم - ا(سهرم - serm): کنگر.
سرم - ا(سیره م - sirem): سیره م،
 چه رم.
سرما - ا(سهرما - serma): سهرما.
سرما خوردگی - ا.مر(سهرما خوردگی -
 serma xurdegî): نه خووشی له
 ئه نجامی سهرما بووندا.
سرما ده رمانی - ا.مر(سهرما ده رمانی -
 serma dermanî): مالیجه ی هه ندی
 نه خووشی یان له ریگه ی سهرما وه.
سرما زده - ص.مف(سهرما زده -
 sermazede): گیا یان دره خت یان
 میوه که سهرما زده داری کردیی، به شهر که
 له سهرما وه تووشی نه خووشی بوویی،
 سهرما بردگ، سهرما برده له.

sergiriften: سهر گرتن، ده ست
 پیکردن، پیکدا هه لساخان..
سرگرفته - ص.مف(سهرگیرفته -
 sergirifte): ده ست پیکراو، شتیک
 سهره که ی لایرایی.
سرگرم - ص.مر(سهرگرم - sergerm):
 سهرقال، پژگال، مژول، سهرخوش و مه ست.
سرگروه - ا.ص(سهرگروه -
 sergurûh): سهر دهسته، ده مسپی،
 سهروک و گه وره ی قه وم.
سرگره - ا.مر(سهرگیره - sergirih):
 سهرگری، گری.
سرگزیت - ا.مر(سهرگه زیت - sergezît):
 سهرانه، جه زایه که که له کونا موسلمانان
 له ناموسلمانیان وهرده گرت.
سرگوزین - ا.ص(سهرگوزین -
 serguzîn): سهریژیر، ئه و مه رو مانگا
 یان ئه سپه ی که جاران بو پاشا یان حاکم له
 میگه ل جیاده کرانه وه.
سرگشاده - ص.مر(سهرگوشاده -
 serguşade): سهرکراوه، شتیک سهری
 نه نرابیتته وه.
سرگشته - ص.مر(سهرگه شته -
 sergeşte): ئاواره، دهریه دهر،
 سهرگهردان، وه یلان، مشه خت.
سرگم - ص.مر(سهرگوم - sergum):
 سهرگهردان، هه یران، که سیک رتی گوم
 کردیی و ئاواره بی.
سرگو - ا.فر(سورگو - surgû): زورات،
 گه نه شامی.
سرگوشی - ا.مر(سهرگوشی - sergûşî):
 چپه، پسته پست.
سرگیجه - ا.مر(سهرگیجه - sergîce):

- سرامک** - ا.مر (سهرمامهک - sermamek): چاوشارکئی، گهمهیهکی مندالانه، وهستای گهمهکه سهرمامهکی پین دهگوتری.
- سرمایه** - ا.مر (سهرمایه - sermaye): سهرمایه، دهست مایه.
- سرمایه‌دار** - ا.ص (سهرمایه‌دار - sermayedar): پاره‌دار، خُودان سهرمایه، زهنگین، دهوله‌مه‌ند.
- سرمج** - ا. (سهرمه‌ج - sermec): رووه‌کیتکه.
- سرمه‌د** - ص.ع (سهرمه‌د - sermed): ههمیشه، نه‌به‌د، به‌رده‌وام، نه‌وه‌ی سهره‌تاو نه‌نجامی نه‌بی.
- سرم دست** - ص.مر (سیرمه‌دهست - sirem dest): سیرمه‌دهست، که‌سیخ له زور کارکردندا دهستی وه‌کو سیرمه‌رهق بووبی.
- سرمست** - ص.مر (سهرمه‌ست - sermest): مه‌ست، سه‌رخ‌وش، مه‌غرور، فیناخ.
- سرمستی** - ا.مص (سهرمه‌ستی - sermestî): سه‌رخ‌وش، خو‌په‌سه‌ندی و لوتبه‌رزی.
- سرمشق** - ا.مر (سهرمه‌شخ - sermesx): سهرمه‌شق، نمونه‌و دهستووری کار.
- سرمق** - ا.ع (سهرمه‌غ - sermex): رووه‌کیتکه.
- سرمقاله** - ا.مر (سهرمه‌غاله - sermexale): سه‌رووتار، یه‌که‌م گوتاری رۆژنامه یان گۆتار.
- سرمک** - ا. (سهرمه‌ک - sermek): رووه‌کیتکه له بابته‌تی سپیناخ، سپیناخی کیتی.
- سرممنزل** - ا.مر (سهرمه‌نزیل - sermenzil): مه‌نزل، کاروانسه‌را، قوناغ.
- سرموزه** - ا.مر (سهرموزه - sermûze): جوړه پیتلاویکه له ماله‌وه له پین ده‌کری.
- سرمه** - ا. (سهرمه - serme): سپیناخی کیتی.
- سرمه** - ا. (سورمه - surme): سورمه، کل.
- سرمه‌دان** - ا.مر (سورمه‌دان - surmedan): کلدان، قاولغی سورمه، سورمه‌دان.
- سرمه‌کش** - ص.فا (سورمه‌کش - surmekeş): که‌سیک کل له چا بکات، کلچیتو، کل چیتوک.
- سرمهندس** - ا.ص (سهر موهه‌ندیس - sermuhendis): سهر نه‌ندازبار، به‌پررسی کومه‌له نه‌ندازباریک.
- سرنه** - ا. (سورنا - surna): زورنا، زورنا له‌گه‌ل ده‌هولدا لیده‌دری.
- سرنه‌چی** - ا.ص (سورناچی - surnaçi): زورناژهن.
- سرنه‌مه** - ا.مر (سهرنامه - sername): پیشه‌کی کتیب، عینوانی نامه‌و نووسراوان.
- سرنه‌وی** - ا.ص (سهرناقی - sernavî): سهر ده‌سته‌ی ده‌ریایی.
- سرنج** - ا. (سورونج - surunc): تۆکسیدی قورقوشم.
- سرنه‌د** - ا. (سهره‌ند - serend): سهره‌ن، بیژنگی کون گه‌وره بو‌بیژانی چه‌وولم.
- سرنه‌کردن** - مص.ل (سهره‌ند که‌رده‌ن - serendekerdan):

- نافه، رمانی. **سروال** - ا (سیرفال - sirval): پانتول، بیجامه.
- سروان** - ا. ص (سهرقان - servan): پیشه‌وای سهرۆک و سهرور، پله‌یه‌کی ته‌فسه‌رییه.
- سرویر** - ا. مر (سهرویه‌ر - serûber): شپوه و قه‌یافه، وه‌زعی جلو به‌رگ.
- سرویند** - ا (سهرویه‌ند - serûbend): سهرویه‌ند، رۆژو زه‌مان، دهم و کات، سهرده‌م.
- سروته** - ا. مر (سهروته‌ه - serûteh): سهروبن، هه‌وه‌ل و کۆتایی شتییک، سهره‌تاو بنه‌تا.
- سروج** - ا. ع (سوروج - surûc): زین، زینان.
- سروچمان** - ص. مر (سهرقی چه‌مان - servi çeman): مه‌به‌ست له ماشوقه‌ی جوان و به‌ژن و بالاریک و خۆش‌ه‌فتاره.
- سرود** - ا (سورود - surûd): گۆرانی، ستران، سرود.
- سرودسرا** - ص. فا (سورودسه‌را - surûd sera): سرودبیت.
- سرودگویی** - ص. فا (سورودگویی - surûd gûy): سرودبیت، گۆرانی بیت.
- سرودن** - م. ص (سورودن - surûden): شیعر وتن، گۆرانی وتن، شاعیر.
- سروده** - ا. مف (سوروده - surûde): سرود یان شیعریک که که سیک گوتبیتی.
- سرور** - ص (سهرقه‌ر - server): سهرور، پیشه‌وا، سهرۆک، گه‌وره و ده‌مراستی قه‌وم.
- serend kerdem**: سه‌ره‌نکردن، بیتانی چه‌وولم.
- سرنډ** - ا (سیریند - sirind): پاشقول.
- سرنیشین** - ا. ص (سهرنیشین - sernişîn): سهرنیشین، نه‌فه‌ر، موسافیر.
- سرنه‌فر** - ا. ص (سهر نه‌فه‌ر - sernefer): سهر ده‌سته، به‌رپرسی چه‌ند نه‌فه‌ریک.
- سرنگ** - ا. فر (سیرینگ - siring): سرنج، شریقه.
- سرنگون** - ص. مر (سهرنیگون - sernigûn): سهرنیگون، ژیره بان، ده‌مه‌ونخون.
- سرنگونسار** - ص. مر (سهرنیگونسار - sernigûnsar): ده‌مه‌ونخون.
- سرنگهدار** - ص. فا (سیرنیگه‌دار - sirnigehdar): رازدار، سرقایم، نه‌یتی پاریز.
- سرنوشت** - ا. مر (سهرنه‌قیشت - sernevîst): چاره‌نووس، قه‌ده‌ر، یازی، سهرنوشت.
- سرنیزه** - ا. مر (سهرنیزه - sernize): سهره‌نیزه.
- سرو** - ا (سهرث - serv): داری سهرو.
- سرو** - ا (سوروو - surû): شاخی گاو به‌ران و...
- سروا** - ا (سهرقا - serva): قسه، ته‌فسانه، شیعر، هۆزان.
- سرواد** - ا (سهرقاد - servad): نه‌زم، شیعر، هۆزان.
- سرواده** - ا (سهرقاده - servade): قافیه‌ی شیعر، سه‌روا.
- سروازدن** - م. ص. ل (سهرقازده‌دن - servazeden): سه‌رپیچی کردن،

- سروری** - ا.مص (سەرڤه‌ری - serverî) : سەرۆه‌ری، گه‌وره‌یی، ھۆکمراڤ.
- سرور** - مص.ع (سورور - surûr) : خوشحال بوون، شادبوون.
- سرورسامان** - ا.مر (سوروسامان - serû saman) : تفاسقی مال، پیداو یستییه‌کانی ژیان.
- سرورستان** - ا.مر (سورقیستان - servistan) : شوپنن داری سهروی زۆربن، ناوی یه‌کیکه له سی ئاوازه‌که‌ی باربه‌د.
- سرورستاه** - ا. (سوروستاه - serûsintah) : ناوی ئاوازیکی موسیقای کۆنی ئیرانییه.
- سرورسیر** - ا.مر (سوروسیر - serûsir) : سهروسر، په‌یوه‌ندی نه‌پنن.
- سرورسه‌هی** - ا.مر (سهرقی سه‌هی - servi sehî) : سهروی راست، مه‌به‌ست له ماشوقه‌ی به‌ژن و بالا ریکه.
- سروش** - ا. (سوروش - surûş) : فریشته، جبرائیل.
- سرورسدا** - ا.مر (سهروسه‌دا - serûseda) : هات و هاوار، دادو فریاد، هه‌راو هه‌نگامه.
- سرورسورت** - ا.مر (سهرو سورته - serû sûret) : شپوه و قه‌یافه.
- سرورقت** - ا.مر (سهری قه‌غت - serivext) : له وه‌ختدا.
- سرورقد** - ص.مر (سهروغه‌دد - serûxedd) : سهرو، سهرو به‌ژن.
- سرورکار** - ا.مر (سهروکار - serûkar) : مامه‌له‌و سه‌ودا.
- سرورکله‌زدن** - مص.م (سهروکله‌له‌ زه‌ده‌ن - serûkele zeden) : مشت و مری، گینگه‌شه، باس و گفتوگو بۆ سه‌لماندنن بابه‌تیک.
- سرورکوهی** - ا.مر (سهرقی کوهی - servi kûhî) : عه‌ره‌ر.
- سرورکیسه‌کردن** - مص.م (سهروکیسه‌که‌رده‌ن - serûkisen kerdên) : کیسه‌کیشی له گه‌رماودا، پاره‌کیشانه‌وه له که‌سیتک به‌ فیل و زمانلووسی.
- سرورگاه** - ا.مر (سوروگاه - surûgah) : شوپنن شاخی گیانله‌به‌ری شاخدار.
- سرورم** - ا.فر (سیروم - sirûm) : ناوی خوین، خویناو.
- سرورن** - ا. (سورون - surûn) : شاخ، شاخی گیانله‌به‌ران.
- سرورن** - ا. (سورون - surûn) : سمت و که‌فهل.
- سرورناز** - ا.مر (سهرقی ناز - servi naz) : جوژه سه‌روه‌که‌ی خوشنمایه.
- سروریس** - ا.فر (سیرقیس - sirvîs) : نۆکه‌ری، خزمه‌تکاری، خزمه‌ت، نووسینگه، ده‌رزه‌نیک قاپ، تاقمی چای خۆری.
- سروریسه** - ا. (سهرقیسه - servise) : کۆلکه‌ زپینه، زه‌رینه‌و سیمینه، ره‌نگین که‌مان.
- سرورین** - ص.ن (سهرقین - servîn) : سه‌روئاسا.
- سره** - ص (سهره - sereh) : خالیسه، هه‌لبژارده، په‌سه‌ند، باش، بچ عه‌یب.
- سره** - ا.ع (سوره - sure) : ناوک.
- سرھال** - ص (سه‌ره‌ال - serhal) :

سه‌رگه‌ردان، په‌ریشان، ئاواره، ویتل.
سرهم بندی - ا. مص (سه‌ریه‌م به‌ندی -
 serihem bendî): چرتشله‌مه،
 به‌ریتکردن، جه‌له‌بی.

سهرمرد - ص. مر. سهرمه‌رد -
 seremerđ): سهره‌پیاو، پیاوی
 هه‌لبژارده، جوامیر، بی‌ریا.
سره‌نگ - ا. ص (سه‌ره‌نگ -
 serheng): سه‌ره‌نگ، پایه‌یه‌کی
 ئه‌فسه‌ریبه.

سری - ص. ن (سه‌ری - serî): گه‌ورده‌یی،
 سه‌روه‌یی.

سریال - ص. فر (سیریال - siryal):
 زنجیره، به‌ش به‌ش، چیرۆکیک که به
 زنجیره‌بلاوبیتته‌وه، گه‌وگه‌و.

سریان - مص. ع (سه‌ریان - sereyan):
 به‌شه‌ورۆیین، سیرایه‌ت کردن.

سریانی - ص. ن (سوریانی - suryanî):
 قه‌ومیتیکی سامی نه‌ژادن که له‌باکووری
 دۆلی دوو رویارو سوریادا ئاکنجی بوون به
 زمانی سریانی که له‌هجه‌یه‌کی ئارامیییه
 قسه‌یان ده‌کردو به‌ره‌مه‌یتیکی زۆر به‌م زمانه
 به‌ر له‌په‌یدا‌بوونی دینی مه‌سیح و پاشتریش
 ماوه‌ته‌وه له‌وانه ته‌رجه‌مه‌وه شوو ژقه‌ی
 ته‌ورات و ئینجیل، مانی - ش‌کتیبه‌کانی
 خۆی به‌ زمانی سریانی نووسیوه، هیش‌تاش
 له‌هجه‌ی سریانی له‌هه‌ندی ولاتی عه‌ره‌بیدا
 هه‌یه، ئاشووری و کلدانییه‌کانی عی‌راق و
 سواریا و تورکیا و ئیران به‌م له‌هجه‌یه‌ قسه
 ده‌که‌ن.

سریچه - ا (سه‌ریچه - serîçe): کلک
 هه‌لته‌کینه.

سریدن - مص. ل (سوریده‌ن - surîden):

خزین، خلیسکان.

سریر - ا. ع (سه‌ریر - serîr): ته‌خت،
 ته‌ختی پاشایی.

سریره - ا. ع (سه‌ریره - serîre): سپ،
 راز، نه‌یتی، نییه‌ت و نیاز، ناخ، ئه‌وه‌ی
 په‌نه‌هان بکری.

سریش - ا (سیریش - sirîş): چریش،
 که‌تیره.

سریشم - ا (سیریشوم - sirîşum): هیلم
 و که‌تیره و چه‌سپ و سیکۆتین.

سریع - ص. ع (سه‌ری - serî):
 به‌هه‌شتاو، خیرا، به‌له‌ز، گورج و گۆل.

سریغ - ا (سه‌ریغ - serîx): هیش‌شووه
 تری.

سرین - ا (سورین - surîn): سمت و ران.
سرین - ص. ن (سه‌رین - serîn):
 سه‌رینگا، سه‌رین، بالیف، سه‌نیا.

سرینگاه - ا. مر (سورینگاه -
 suringah): ران و که‌فه‌ل.

سرینگاه - ا. مر (سه‌رینگاه -
 serîngah): سه‌رین، بالیف، سه‌نیا.

سریه - ص. ع (سورییه - surîye):
 که‌نیزه‌کیک له‌ماله‌وه رابگیری و

خاوه‌نه‌که‌ی له‌گه‌لیدا بخه‌وی.
سریه - ا. ع (سه‌رییه - serîye):
 ده‌سته‌یه‌کی سوپایی.

سزا - ا (سیزا - sîza): سزا، پادا‌شت.

سزار - ا. فر (سیزار - sîzar): تزار،
 قه‌یسه‌ر، پاشا، قه‌رال.

سزارین - ا. فر (سیزارین - sîzarîn):
 قه‌یسه‌ری، تزاری، نشته‌رگه‌ری قه‌یسه‌ری

که‌ژنیتیک به‌منداله‌وه ده‌جه‌ری و رگی
 له‌سه‌رووی ره‌حمیییه‌وه هه‌لتده‌درنو

سظاره - ا.ع (سه تتاره - setare):
راسته.

سطح - ا.ع (سه ته - seth): سه ریان.

سطر - ا.ع (سه تر - setr): دیر.

سطلاب - ا (سوتورلاب - suturlab):
ئوستورلاب.

سطل - ا.ع (سه تل - setl): سه تل،
په قره نج.

سقوط - مص.ع (سه تفته - setvet):
هیرشکردن و سه رکه وتن، وبقار، هه بیه ت.

سطوح - ا.ع (سوتوه - sutuh): سه ریان.

سطور - ا.ع (سوتور - sutûr): دیران.

سطول - ا.ع (سوتول - sutûl): سه تلان.

سطیح - ص.ع (سه تیھ - setîh):
دریژیو، پان بو، ئه وهی به هوی لاوازی
یان نه خوشبیه وه به خاوی له جی هه ستی.

سعات - ا.ع (سوئات - su'at):
پژسته به ران.

سعادت - مص.ع (سه ئاده ت -
se'adet): به خته وه ربوون.

سعادت مند - ص.مر (سه ئاده ت مه ند -
se'adet mend): به خته وه ر،
کامه ران، شادمان.

سعار - ا.ع (سوئار - su'ar): گهرما،
گهرمی ناگر، شیده تی توینیتی.

سعال - ا.ع (سوئال - su'al): وشکه
کوکه.

سعایت - مص.ع (سیئایه ت - si'ayet):
دووزمانی، به دگویی.

سعت - مص.ع (سیئته ت - si'et):
ویسعت، فراوانی، ده وله مه ندی.

سعتر - ا.ع (سه ئته ر - se'ter): زه عته ر،
گیایه که ده خوری.

مناله که ی لی دهر دین و پاشان
دهیدوورنه وه، ده لین جول سیزاری
قه یسه ری روم به م شیویه له دایک بووه و
ناوی ئه م نه شته رگه ربیه له ناوی ئه وه وه
وه رگراوه.

سزاوار - ص (سیزاقار - sizavar):
شایسته، لایه ق، هه ژ، شایان.

سزیدن - مص.ل (سه زیده ن - sezîden):
شایسته بوون.

سس - ا (سیس - sis): گیاه له.

سس - ا.فر (سوس - sus): ساس.

سسالی - ا (سیسالی - sisalî):
گیایه که.

سسالیوس - ا (سیسالیوس -
sisalîyus): گیایه که.

سسست - ص (سوست - sust): سست،
لاواز، نه رم.

سسست اندام - ص.مر (سوست نه ندام -
sust endam): لاواز، بی هیز، خاوو
خلیچک.

سسست بنیاد - ص.مر (سوست بونیاد -
sust bunyad): بناغه لاواز.

سسست پیمان - ص.مر (سوست په یمان -
sust peyman): په یمان شکین، بی
به لین.

سسست رای - ص.مر (سوست رای -
sust ray): نه قل سووک.

سسست رگ - ص.مر (سوست ره گ -
sust rag): ته مه ل، خاو، لاواز، بی
توانا.

سسست ریش - ص.مر (سوست ریش -
sust rîş): پیای ری دین دریژ، گه وج،
ساویله که.

- سعتری** - ص.ع (سه‌تتری - se'terî) :
پیماوی به‌خشنده، دلیر، نازا، ژنی به
نالوش، ژنی له‌گه‌ل ژنیکی دیدا پان
پانوکئی بکات یان کیری لاستیک به‌کار
بینی.
- سعد** - ص.ع (سه‌ئد - se'd) : مویاره‌ک.
سعد - ا.ع (سوئد - su'd) : رووه‌کپکه
ده‌خوری.
- سعداء** - ص.ع (سوئده‌اء - su'eda) :
شادمانان.
- سعدان** - ا.ع (سه‌ئدان - se'dan) :
وشترا لوک.
- سعر** - ا.ع (سیئر - si'ir) : نرخ، به‌ها،
بایی.
- سعر** - ا.ع (سوعور - su'ur) : بلنسه‌ی
ئاگر، ئاگری روناک.
- سعر** - ا.ع (سوعر - su'r) : هالاوی ئاگر،
شیتیتی.
- سعف** - ا.ع (سه‌ئف - se'ef) : گه‌لای
دار خورما، جیازی بوک، تفاقی ناو مال.
- سعف** - ا.ع (سه‌ئف - se'ef) : گه‌لای
دارخورما.
- سعفس** - ا.ع (سه‌ئفس - se'fes) :
یه‌کپکه له‌پیکهاته‌کانی رسته‌کانی
(ابجد) که برتیبیه له: س، ع، ف، ص.
- سعفه** - ا.ع (سه‌ئفه - se'fe) : نه‌خوشی
پیسته، که‌چه‌لی.
- سعود** - مص.ل.ع (سوئود - su'ûd) :
به‌خته‌وه‌ریبون، مویاره‌ک بوون.
- سعود** - ا.ع (سوئود - su'ûd) :
به‌خته‌وه‌ری.
- سعوط** - ا.ع (سه‌ئوت - se'ut) : مایه‌ی
پژمین، دهرمانی له‌که‌پوو بکری.
- سعه** - مص.ع (سیئه - si'e) : سینگ
فراوانی، ده‌ست و دل کراوه‌و تیر، لیبرال.
- سعی** - مص.ع (سه‌ئی - se'î) : کوشش
کردن، کارکردن.
- سعید** - ص.ع (سه‌ئید - se'id) :
به‌خته‌وه‌ر، شاد.
- سعیر** - ا.ع (سه‌ئیر - se'ir) : ئاگری
روناک، بلنسه‌ی ئاگر.
- سغ** - ا.ع (سه‌غ - sex) : کون.
- سغانه** - ا.ع (سه‌غانه - sexane) : ژنیرخان،
ژنیر زهمین.
- سغب** - مص.ع (سه‌غه‌ب - sexeb) :
برسی بوون.
- سغبه** - ص.ع (سوغبه - suxbe) :
فریوخواردوو، تهره‌دراو، گه‌پچار.
- سغد** - ا.ع (سوغد - sexd) : چالیک
باراناوی تیدا کو بووبیتته‌وه.
- سغد** - ا.ع (سه‌غد - sexd) : نهرمه
بارانی ورد.
- سغدو** - ا.ع (سوغدو - suxdû) : گیپه.
- سغور** - ا.ع (سوغور - suxur) : سیخوپ.
- سغراق** - ا.ت (سه‌غراق - sexrax) :
گوزه‌ی شه‌راب.
- سغری** - ا.ع (سه‌غری - sexrî) : که‌فه‌لی
ئه‌سپ و ولاخانی دی.
- سفائن** - ا.ع (سه‌فائین - sefa'in) :
که‌شتییان.
- سفاح** - مص.ع (سیفاه - sifah) :
زیناکردن، خوین رشتن.
- سفاح** - ص.ع (سه‌ففاه - seffah) :
خوین ریژ، به‌خشنده، قسه‌زان.
- سفاد** - مص.ع (سیفاد - sifad) :
جووتبونی گیانله‌به‌ران.

- سفار** - مص.ع (سیفار - sifar):
سه‌فهر کردن.
- سفارت** - مص.ع (سیفارهت - sifaret):
ناو بیژی کردن، وه‌زیفه‌ی سه‌فیری، بالیوژی.
- سفارتخانه** - ا.مر (سه‌فاره‌تخانه - sefa-retxane):
بالیوژخانه، سه‌فاره‌تخانه، باره‌گای سه‌فیرو ژئیرده‌سته‌کانی.
- سفارج** - ا.ع (سه‌فاریج - sefarc):
سه‌فهرجه‌ل، به‌هی، داری به‌هی.
- سفارش** - ا.مص (سیفاریش - sifariş):
ده‌ستووردان، فه‌رمان ده‌رکردن، سپاردن، راسپاردن.
- سفاری** - ا (سیفاری - sifarî):
قه‌دی گه‌نم که گولی پی‌وه‌بی، لاسکی گه‌نم که گولی پی‌وه‌بی.
- سفاک** - ص.ع (سه‌سفاک - seffak):
خوین ریژ.
- سفال** - ا (سوفال - sufal):
سواله‌ت.
- سفال** - مص.ع (سه‌فال - sefal):
قه‌دربوون، ره‌زیل بوون، سه‌فیل بوون.
- سفال پاره** - ا.مر (سوفال پاره - sufal pare):
له‌ته سواله‌ت، سواله‌ته شکاو.
- سفالته** - مص.ع (سه‌فاله‌ت - sefalet):
بی‌قه‌دربوون، ره‌زیل و سه‌فیل بوون.
- سفالگر** - ا.ص (سوفالگر - sufalger):
گۆزه‌گه‌ر، سواله‌تساز.
- سفالیه** - ا (سوفالیه - sufale):
قه‌دری، بی‌نرخی.
- سفالیه** - ا.ع (سوفالیه - sufale):
پایینی شتیک، خه‌لت و خه‌وشی بن.
- سفالین** - ص.ن (سوفالین - sufalîn):
کاسه و گۆزه‌ی سواله‌ت.
- سفان** - ا.ص.ع (سه‌سفان - seffan):
که‌شتیوان، که‌شتیساز.
- سفاه** - ا.ع (سیفاه - sifah):
سپله، به‌دخوو، بی‌ئه‌قل، نه‌زان.
- سفاه** - ص.ع (سه‌سفاه - sefah):
نهرانی کردن، به‌دخویی کردن، بی‌ئه‌قلی کردن.
- سفاهت** - مص.ع (سه‌سفاهت - sefahet):
بی‌ئه‌قلی کردن.
- سفاهن** - ا (سه‌سفاهن - sefahen):
شانه، شانیه‌ی زولف.
- سفت** - ص (سیفت - sift):
ره‌ق، سفت، توند، مکوم، سه‌خت.
- سفت** - ا (سوفت - suft):
شان، شان و شه‌پیلک.
- سفت** - ا (سوفت - suft):
کونی، کونی بچووک وه‌ک کونی ده‌رزی.
- سفتجه** - ا.ع (سوفتجه - suftce):
سفتاح، چه‌ک.
- سفت کار** - ا.ص (سیفت کار - sift kar):
به‌نایه‌ک کاری که‌ریوچکاری بی.
- سفتگر** - ا.ص (سوفتگر - suftger):
که‌سیک که‌ مرواری و له‌عل و مهرجان و ئه‌و شتانه کون بکات.
- سفتن** - مص.م (سوفته‌ن - suften):
کون کردن، سمین.
- سفته** - ا.مف (سوفته - sufte):
کون کراو، (پتر بۆ مرواری و مت و مورو ده‌گوتری).
- سفته** - ا (سه‌فته - sefte):
چه‌ک، چه‌واله.
- سفته** - ا (سوفته - sufte):
تیر، نیزه، هه‌ر شتی که‌ سه‌ری تیژ بی‌ت.
- سفته** - ا (سوفته - sufte):
دیاری،

- سه وقات.
- سفته گوش** - ص. مر (سوفته گوش - sufte gûş): گوی سمر او، غولامی نه لقه له گوی، گوی پرایه ل.
- سفچ** - ا. ص (سه فچ - sefç): زرک، کاله کی نه گه بیوو.
- سفچه** - ا. ص (سه فچه - sefçe): زرک، کاله کی نه گه بیوو.
- سفر** - ا. ع (سه فهر - sefer): سه فهر، چوون له شاریکه وه بو شاریکی دی.
- سفر** - ا. ع (سیفر - sifr): کتیب، کتیبی گه وره، ههر به شیک له پینج به شه که ی ته ورات.
- سفره** - ا. ع (سوفه راء - sufera): سه فیران، بالیوزان.
- سفرجل** - ا. ع (سه فهرجل - sefercel): به هی، دره ختی به هی.
- سفرود** - ا. ع (سه فرود - sefrûd): کور کور، قه تی.
- سفره** - ا. ع (سوفره - sufre): خوان، توپشوو، توپشه به ری سوار، سفردی نان خواردن، خوانچه.
- سفره خانه** - ا. مر (سوفره خانه - sufrexane): ژووری نان خواردن.
- سفره ماهی** - ا. مر (سوفره ماهی - sufremahî): ماسیبه پانکوله.
- سفسار** - ا. ص (سیفسار - sifsar): ده لال.
- سفساف** - ا. ص. ع (سه فساف - sefsaf): قسه ی بیتهوده و بی مانا.
- سفسطه** - ا. ع (سه فسه ته - sefsete): ئینکار کردنی شته به رچاوه کان، هه له ویتی، به هه له بردنی خه نیم.
- سفسطی** - ص. ع (سه فسه تی - sefsetî): سه فسه ته باز، هه له ویتی.
- سفسیر** - ا. ع (سیفسیر - sifsîr): ده لال، میانچی نیوان کریارو فروشیار.
- سفت** - ا. ع (سه فته - sefet): جانتا به ک ل شول دروست کرابی، سه به ته، زه میله، سه ندو قوکه.
- سفک** - مص. ع (سه فک - sefk): رشتن، خوین رشتن.
- سفل** - مص. ع (سه فل - sefl): که م قه دریون، نرمی، سپله یی.
- سفله** - ص. ع (سیفله - sifle): سپله، خویری، بی قه درو قیমে ت.
- سفله** - ا. ع (سه فله - sefele): خویری، بی قه درو قیمه تان، سپله و ناکه س به چه.
- سفلی** - ص. ع (سوفلا - sufla): پایین تر، نرمتر.
- سفلی** - ص. ع (سوفلی - suflî): پایین، نرمی.
- سفلیس** - ا. (سیفلیس - siflîs): سیفلیس.
- سفلیه** - ص. ع (سوفلیه - suflîye): پایین.
- سفن** - ا. ع (سوفون - sufun): که شتی بیان.
- سفن** - ا. ع (سه فن - sefen): ته شوئی، بر به نگ، پیستی قایم وه کو پیستی نه هه نگ.
- سفون** - ا. ع (سه فون - sefûn): ده رمانی وشکی کوتراو.
- سقول** - مص. ع (سوفول - sufûl): بی قه دریون، سووک بوون.
- سفه** - مص. ع (سه فه ه - sefeh): بی نه ده بی، بی نه قلیکردن.

سفیدگر - ا.ص (سه فیدگره - sefidger): مسگر.
سفیدمو - ص.مر (سه فیدموو - sefidmû): که سیک که موی سهری سپی بی.
سفیدمهره - ا.مر (سه فید موهره - sefid muhre): جوړه سه ده فیکه که بوقی لی دروست ده کړی، سه ده فی پچووک.
سفیدنامه - ص.مر (سه فید نامه - sefid name): که سیک نامه ی نه عمالی پاک بی، خواناس و دروستکار.
سفیده - ا (سه فیده - sefide): سپینه هیلکه، چه رمینه.
سفیده - ا (سه فیده - sefide): سپیده، به ره به یان، کازیوه.
سفیده دم - ا.مر (سه فیده دم - sefide dem): به ره به یان، کازیوه، سپیده، سه حهری.
سفیده دمان - ق (سه فیده دمان - sefide deman): سپیده، به ره به یان، کازیوه.
سفیر - ا.ص (سه فیر - sefir): بالیوز، سه فیر، ناویژوان، ناشتکه ره وهی دوولایه ن.
سفیل - ص.ع (سه فیل - sefil): زه بوون، زه لیل، سه فیل.
سفین - ا.ع (سه فین - sefin): پواز.
سفینه - ا.ع (سه فینه - sefine): که شتی، کومه له شیعو په خشان.
سفینه - ا.ع (سه فینه - sefine): کۆ نه سستی به که له شیوه ی که شتیدا.
سفینه فضائی - ا.مر (سه فینه ی فه زائی -

سفهاء - ا.ع (سوفه هاء - srfeha'): بین نه قلان، بی نه ده بان.
سفید - ص (سه فید - sefid): سپی وه کو به فرو شیرو... چه رموو.
سفیداب - ا.مر (سه فیداب - sefidab): سپیوی ده مو چاوی ژنان.
سفیدار - ا (سه فیدار - sefidar): سپیدار.
سفید بخت - ص.مر (سه فید به خت - sefid bext): به خت سپی، خویش به خت، به خت باش.
سفید پلت - ا (سه فید په له ت - sefid pelet): سپیدار.
سفید پوست - ص.مر (سه فید پوست - sefid pûst): سپی پیست، سپی نه ژاد.
سفید تاک - ا.مر (سه فید تاک - sefid tak): نه سپون.
سفید خار - ا.مر (سه فید خار - sefid xar): بنجی گه وره ی درک.
سفیدرو - ص.مر (سه فیدروو - sefid rû): ده مو چاوسپی.
سفیدک - ا (سه فیده ک - sefidek): نه خویشی زه رعاع و بیستانه.
سفیدکار - ص.مر (سه فیدکار - sefidkar): سپی کاری دیوار، مسگر، قازان پاکر، که سیک شتیک سپی بکاته وه، خه لکی چاکه کارو دروستکار.
سفیدکاری - (سه فیدکاری - sefidkarî): گه چکاری و سپی کاری.
سفیدکاسه - ص.مر (سه فید کاسه - sefid kase): مه به ست له خه لکی چاوتیرو نانبدو میوان په روه ره.

- تاوریشمی سوور یان شینه. **سقلاب** - ا.خ.ع (سه غلب - sexleb): سه گی ئاوی.
- سقلمه** - ا (سوغولمه - suxulme): سوغورمه.
- سقم** - مص.ع (سوغم - suxm): نه خوش که وتن.
- سقم** - ا.ع (سه غم - sexem): نه خوشی، نه ساغی.
- سقمونیا** - ا (سه غمونیا - sexmunya): جوړه لا ولاویکه.
- سقنقور** - ا.ع (سه غه نغور - sexenxûr): جوړه قوم قومه یه کی وشکاوییه، زیاتر له که ناری نیلدا دهژی.
- سقوردیون** - ا (سه غوردیون - sexûrdîyûn): سیری کیوی، جوړه رووه کیکی خورسکه.
- سقوط** - مص.ع (سوغووت - suxût): که وتن.
- سقوف** - ا.ع (سوغووف - suxûf): میچ، ئاسمانه.
- سقی** - مص.ع (سه غی - sexî): ئاودان به که سیک، دانی ئاوی خواردنه وه به که سیک.
- سقیط** - ص.ع (سه غیت - sexît): به فر یان ته رزه، بی ئه قل.
- سقیف** - ا.ع (سه غیف - sexîf): سه قف، ئاسمانه، میچ.
- سقیفه** - ا.ع (سه غیفه - sexîfe): سابات، که پر.
- سقیم** - ص.ع (سه غیم - sexîm): نه خوش، نه ساغ.
- سک** - ا (سوک - suk): نه قیزه، جولہ،
- ته کان.
- سک** - ا.ع (سوکک - sukk): کونی دوویشک، هه تیوچه یی، هیلانہ ی جالجالوکه، جو شانه.
- سکاچه** - ا (سوکاچه - sukace): میرده زمه.
- سکار** - ا (سیکار - sikar): زوخال، ره ژوو، خه لوزی داگیرساو.
- سکار** - ا.ص.ع (سه ککار - sekkar): شه رابسا، شه راو فروش.
- سکاراھنج** - ا.مر (سوکار ئاھنج - sukar ahenc): جوړه مه قاشیکه بو دهرهیتانی گوشت یا نان له ته نور.
- سکارو** - ا (سوکارو - sukarû): نان یان گوشت که له سه ر ناگر بیبرژین.
- سکاری** - ا.ع (سوکارا - sukara): سه رخوشان.
- سکاسه** - ا (سوکاسه - sukase): سوچه ر، سیخور.
- سکاف** - ا.ص (سه ککاف - sekkaf): پینه دوز.
- سکافه** - ا (سوکافه - sukafe): ئامیتریکه به دهسته وه ی ده گرن و سازی پی لیتده دن.
- سکاک** - ا.ع (سیکاک - sikak): ریز، سه ف.
- سکاک** - ا.ص.ع (سه ککاک - sekkak): ئاسنگه ر، یه کییک کیترو چه قو دروست بکاو بیفروشی، که سیک سکه لیتدا.
- سکاکین** - ا.ع (سه کاکین - sekakîn): چه قو کیتردان.
- سکان** - ا.ع (سوککان - sukkan): سوکان، ستیرن.

- سکان** - ا.ع (سسوککان - sukkan):
دانیشتووان.
- سکان** - ا.ص.ع (سهکان - sekkan):
کیرد و چه قوساز.
- سکاهن** - ا.مر (سیکاهن - sikahen):
سرکه‌ی ئاسن، رهنگیکه له سرکه و ئاسن دروستده‌کری چه‌رم یان قوماشی پی رهنگ ده‌کری.
- سکب** - مص.ع (سه‌کب - sekb):
رشتن.
- سکب** - ص.ع (سه‌کب - sekb):
گورج و گۆل، روح سووک، زیتهل، ئه‌سپی ره‌سه‌نی خوشبه‌ز.
- سکب** - ا.ع (سه‌کب - sekeb):
مس، قورقوشم.
- سکبا** - ا.مر (سیکبا - sikba):
شله‌ساوهر که سرکه‌ی تی کرایی.
- سکباج** - ا.ع (سیکباج - sikbac):
شله‌ساواری به ترشی.
- سکبینه** - ا.ع (سه‌کبینه - sekbîne):
رووه‌کپکه.
- سکته** - ا.ع (سه‌کته - sekte):
تیکچوونی له‌نکاوی ده‌مارتکی گرینگی به‌دهن که بیته مایه‌ی خه‌ته‌ر له‌سه‌ر ژیان یان بیته هوی مه‌رگ.
- سکج** - ا.ع (سه‌کیج - sekic):
میوژه ره‌شکه.
- سکر** - مص.ع (سسوکر - sukr):
مه‌ستبوون، سه‌رخوش بوون.
- سکر** - ا.ع (سیکر - sikr):
به‌ریه‌ست، به‌نداو.
- سکر** - ا.ع (سوکه‌ر - sukker):
شه‌کر.
- سکرات** - ا.ع (سه‌که‌رات - sekerat):
بیته‌وشی ده‌می گیانه‌لا.
- سکران** - مص.ع (سه‌کران - sekran):
مه‌ستبوون، سه‌رخوشبوون.
- سکرت** - ا.ع (سه‌کره‌ت - sekret):
مه‌ستی، گومراهی، سه‌ختی مه‌رگ، بیته‌وشی ده‌می مردن.
- سکرت** - ص.فر (سیکرت - sikrit):
په‌نه‌ان، شاراوه، نه‌پینی.
- سکرجه** - ا.ع (سوکروجه - sukruce):
قاپی بچووک پی خۆری تی بکری و له‌سه‌ر سفره‌دابنری.
- سکرفیدن** - مص.ل (سه‌که‌ر فیده‌ن - seker fîden):
ئه‌سپ، نوچدان، سه‌ره‌سمدانی
- سکره** - ا.ع (سوکره - sukre):
کاسه‌ی گلی.
- سکز** - ا.ع (سه‌کیز - sekiz):
سه‌مغی دره‌خت.
- سکزی** - ص.ن (سه‌کزی - sekzi):
خه‌لکی سیستان.
- سکس** - (سیکس - siks):
ره‌گه‌ز، جوهر، کۆمه‌له‌ خه‌لکیک له‌یه‌ک ره‌گه‌ز بن، سیکس.
- سکسی** - (سیکسی - siksî):
سیکسی.
- سکستن** - مص.م (سوکیسته‌ن - sukisten):
جیا‌بوونه‌وه، په‌چران، جیا‌بوونه‌وه.
- سکسک** - ا.ص (سوکسوک - suk suk):
زه‌وی ناهه‌موار، ئه‌سپی خراپ پروات و سوار ته‌کان بدات.
- سکسکه** - ا.ع (سیکسیکه - siksike):
نزگره، نزره.
- سکک** - ا.ع (سیکه‌ک - sikek):
سکه.

- سکن** - مص.ع (سه کهن - seken):
 تاکنجی بوون، چیگرتن له ماله وه.
سکن - ا.ع (سه کهن - seken): تارامی،
 رهحمهت و میهره بانی و بهرکهت، تاگر،
 نه وهی له گه لئی رابیئی.
سکنا - ا.ع (سه کینات - sekinat):
 تارامی.
سکنج - ص (سو کونج - sukunc): دهم
 بوگهن، سئ لچ.
سکنج - ا (سیکونج - sikunc): کوکه.
سکنجبین - ا.مر (سیکه نجبه بین -
 sikencebîn): شهریه تیکه له سرکه و
 ههنگوبین و شه کر دروست ده کری.
سکنجیدن - مص.م (سیکونجیده -
 sikuncîden): کوکین، قوزین، تاشین،
 گه زین.
سکندری - ص.ن (سیکه ندهری -
 sikenderî): خلیه سکانی،
 نه سه کهندهری.
سکندری - ا (سیکه ندهری -
 sikenderî): ساتمه دان، هه لنتوتان،
 نوچدان، ره تبردن.
سکنگور - ا.مر (سیکه نگور -
 sikengûr): سرکه ی تری.
سکنه - ا.ع (سه کینه - sekine):
 تارامی.
سکنی - ا.ع (سو کنا - sukna): مال،
 شوینی دانیشتن، نیشته جی بوون له
 شوینی.
سکو - ا (سه ککو - sekkû): سه کو.
سکوا - ا.مر (سیکفا - sikva):
 شله ساواری به سرکه.
سکوبا - ا (سو کوبا - sukuba): قه شه.
- سکوت** - مص.ع (سو کوت - sukut):
 بیده نگ بوون، خاموش بوون، تارام بوون،
 خاموشی.
سکوره - ا (سو کوره - sukûre): کاسه
 یان پیاله ی سوالهت.
سکون - مص.ع (سو کون - sukûn):
 تارام گرتن، وهستان.
سکونت - مص.ع (سو کونته -
 sukûnet): نیشته جی بوون،
 هه ژار بوون.
سکوهنج - ا (سو کوهنج - sukûhenc):
 پیکوله، پیکول، پیکورت.
سکوینه - ا (سه کفینه - sekvîne): جوړه
 رووه کیکه.
سکه - ا.ع (سکه - sikke): گاسن،
 تامپیری پاره دروست کردن، تامپیری
 سکه لیدان، ریگه ی راست و هه موار.
سکه زن - ا.ص (سیکه زهن -
 sikke zen): که سیک سکه لی بدات،
 پاره دروستکه ر.
سکیر - ص.ع (سیکییر - sikkir):
 مه ست، هه همیشه مه ست.
سکیزه - ا (سیکیزه - sikize): جووته
 وه شاندن، هه لتیزاندنی و لآخ.
سکیزیدن - مص.ل (سیکیزیده -
 sikîzîden): جووته وه شانندن،
 هه لتیزاندن.
سکیزنده - ا.فا (سیکیزنده -
 sikîzende): جووته وه شین.
سکیزان - ص.فا (سیکیزان - sikizan):
 جووته وه شینی هه لتیزینه ر.
سکین - ا.ع (سیکیکین - sikkîn):
 چه قو، کیرد.

- سکینه** - ا.ع (سه کینه - sekîne):
هیمنی، نارامی، ویقار، هه بیه تداری.
- سکینه** - ا.ع (سیک کینه - sikkîne):
چه قو، کیترد.
- سگ** - ا (سه گ - seg): سه گ.
- سگ آبی** - ا.م (سه گی ثابی - segî abî): سه گلاوی، سه گی ناوی.
- سگال** - ا (سیگال - sigal): هزر، بیر،
ئه ندیشه، فیکر.
- سگالش** - ا (سیگالیش - sigalîş):
ئه ندیشه، فیکر، هزر، بیر، ئه ندیشه ی
به د، بیر خراب.
- سگالشگر** - ص.فا (سیگالیشگر - sigalîşger):
شیره ت خواز، راوئژخواز،
راوئژکهر، رایزه ن.
- سگاله** - ا (سه گاله - segale): گوی
سه گ.
- سگالیدن** - مص.ل (سیگالیدن - sigalîden):
بیرکردنه وه، تی فکرین.
- سگالنده** - ا.فا (سیگالینده - sigalînde):
چاره خواز، بیرکهره وه،
ته گبیرکهر.
- سگالیده** - ا.مف (سیگالییده - sigalîde):
چاره بوکراو، بیرلیکراو.
- سگ انگور** - ا.م (سه گ ئه نگور - seg engûr):
جوژه رووه کیکه.
- سگبان** - ا.ص (سه گبان - segban):
سه گه وان.
- سگ پستان** - ا.م (سه گ پستان - segpistan):
تری کتوبله.
- سگ توله** - ا.م (سه گ توله - seg tûle):
توله سه گ، توله سه گ،
بیتچووی سه گ، گوجیله سه گ.
- سگ جان** - ص.م (سه گ جان - seg can):
گیان سه خت.
- سگ جگر** - ص.م (سه گ جه گهر - seg ceger):
دلره ق، بی ره حم،
موزیر.
- سگدان** - ا.م (سه گدان - segdan):
کولانه سه گ، شوینی پیس و پوخل.
- سگ دست** - ا.م (سه گ دست - seg dest):
چاره وی که له رویشتنا
ئه ژنوی ویک ده که ون، ئامپیریکی
ترومبیله.
- سگدل** - ص.م (سه گ دیل - segdil):
دلره ق، موزیر، در.
- سگ دو** - ص.م (سه گده وه - segdew):
هه ول و کووششی بی هوده، هه لپه وه
نه وه ستانی بی فایده.
- سگور** - ا (سوگور - sugur): سیخور،
سوچهر.
- سگرمه** - ا (سیگرمه - sigirme):
چرچو لوجی نیو چه وان.
- سگرو** - ص.م (سه گرو - segrû):
موزیر، که سیک غه ریب نازار بدات،
خه لک نازار بدات.
- سگ زیان** - ا.م (سه گ زه بان - seg zeban):
زمانه سه گ، جوژه
گیایه که.
- سگزن** - ا.م (سه گ زه ن - seg zen):
جوژه تیریکی باریکو نوک تیژ بووه.
- سگزی** - ص.ن (سه گزی - segzî):
سیستانی، زمانی سیستانی.
- سگسار** - ص.م (سه گسار - seg sar):
سه گسار، جوژه مه میونیکه، جوینه وه ک
سه گ، سه گ ئاسا، ته ماعکار.

- سگسارانہ** - ق.ص (سہ گسارانہ -
 seg sarane): وہ کو سہ گساران،
 سہ گسارانہ۔
- سگک** - ا (سہ گہک - segek): سہ گی
 بچووک، سنجاق، نیرومی۔
- سگ کن** - ا.مر (سہ ک کہن - seg ken):
 جوڑہ رووہ کیکہ۔
- سگلاب** - ا (سہ گلاب - seglab):
 سہ گاشی، سہ گی ٹاوی، سہ گلاوی،
 سہ گلاو۔
- سگلاس** - ا.مر (سہ گ لاس - seg las):
 دپلہ سہگ، کہ سیک وہ کو دپلہ سہگ
 خوئی بنوینتی۔
- سگ ماہی** - ا.مر (سہ گ ماہی -
 seg mahî): سہ گ ماسی، جوڑہ
 ماسیبہ کہ۔
- سگ مگس** - ا.مر (سہ گ مہ گہس -
 seg meges): میتشہ سہ گانہ۔
- سگ منش** - ص.مر (سہ گ مہ نیش -
 seg meniş): بہ دخوو، بی ٹہ دہب،
 ہلہ پاس، سہ گ رہسہن۔
- سگنگور** - ا.مر (سہ گہ نگور -
 segengûr): جوڑہ رووہ کیکہ۔
- سل** - ا (سہ ل - sel): پردی دارین، بہ لہم و
 کہشتی۔
- سل** - ا (سہ ل - sel): جوڑہ درہ ختیکہ۔
- سل** - ا.ع (سیل - sill): سیل،
 دہردہ باریکہ۔
- سل** - مص.ع (سہ ل - sell): دہرہیتان،
 دہرہیتانی شمشیر لہ کیلان۔
- سل** - ا.فر (سؤل - sol): پینجہم نۆتہی
 مؤسیقا، سؤل۔
- سلاٹق** - ا.ع (سہ لائیغ - sela'ix):
- سہ لیکہ، زہوق۔
- سلاب** - ا.ع (سیلاب - silab): جلی
 رہش، جلی ماتہم، جلگی تازیہ باری۔
- سلاب** - ا.ع (سوللاب - sullab):
 جہ مسہری سارد۔
- سلاب** - ص.ع (سہ للاب - sellab):
 ریگر، رفینہر، جہردہ۔
- سلاہ** - ص.ع (سہ للابہ - sellabe):
 پیست کہن، روو تکہ رہوہ۔
- سلاح** - ا.ع (سیلاہ - silah): چہک،
 سیلاح۔
- سلاحدار** - ص.فا (سیلاہدار -
 silahdar): چہ کدار، .
- سلاحشور** - ص.مر (سیلاہشور -
 silahşûr): جہنگاوہری دلپرو چہ کدار۔
- سلاحف** - ا.ع (سہ لاهیف - selahif):
 کیسہل، کیسہ لان، کیسووان۔
- سلاخ** - ص.ع (سہ للاخ - sellax):
 کہولکەر، قہ ساو۔
- سلاخ خانہ** - ا.مر (سہ للاخ خانہ -
 sellax xane): قہ ساو خانہ۔
- سلاست** - مص.ع (سہ لاسہت - selaset):
 نہرم و نیانی، رہوانی زمان و نووسین۔
- سلاسل** - ا.ع (سہ لاسیل - selasil):
 زنجیران۔
- سلاسل** - ا.ع (سولاسیل - sulasil):
 ٹاوی زولال، ٹاوی شیرین و خوش۔
- سلاطین** - ا.ع (سہ لاتین - selatîn):
 پاشایان، سولتتانان، فہرمانپرہ وایان،
 خوندکاران۔
- سلاف** - ا.ع (سوللاف - sullaf):
 پیشینان۔
- سلاف** - ا.ع (سولاف - sulaf): ٹاوی

- ترئ، شەراب.
- سلافه** - ا.ع (سولافه - sulafe): ئاوی چکاوهی ترئ بهر له گوشینیی، شەراب.
- سلاک** - ا (سه لاک - selak): شوشه‌ی زێرو زیو.
- سلال** - ا.ع (سیلال - silal): زه‌میله، قه‌وشهر، سه‌وته.
- سلال** - ا.ع (سولال - sulal): نه‌خوشی سیل.
- سلال** - ا.ص (سه‌لال - sellal): زه‌میله‌فرۆش، زه‌میله‌چن.
- سلاله** - ا.ع (سولاله - sulale): خانه‌دان، مالبات، نه‌وه، منال، خۆلاسه.
- سلام** - مص.ع (سه‌لام - selam): بیوه‌ی بوون، پاکیی، سه‌لام، ئاشتی، درود، ملدان.
- سلامانه** - ا.ع (سه‌لامانه - selamane): دیارییه‌ک بووه له کونا به‌پاشاو حوکمرانان دراوه.
- سلامت** - مص.ل.ع (سه‌لامه‌ت - selamet): رزگاربوون، سه‌لامه‌تی.
- سلامی** - ا.ع (سولاما - sulama): ههر ئییسقانیکی ناو‌بو‌ش وه‌کو ئییسقانی قامکان.
- سلامی** - ا (سه‌لامی - selamî): دیاری و سه‌رانه‌یه‌ک بووه که جاران ره‌عیه‌ت له کاتی دیداری خان و خاوه‌ن مولک‌دا پێیان داوه.
- سلانه سلانه** - ق.ع (سه‌للانه سه‌للانه - sellane sellane): سالانه سالانه، هیدی هیدی، هیتواش هیتواش.
- سلب** - مص.ع (سه‌لب - selb): رفاندن، رووت کردنه‌وه، پاک‌کردنی توپکلی دار.
- سلب** - مص.ع (سه‌له‌ب - seleb): له‌به‌رکردنی جلی تازه‌باری.
- سلب** - ص.ع (سه‌له‌ب - seleb): رفینراو روت‌ه‌وه‌کراو، رفینراو یان به‌زۆر سه‌نراو.
- سلب** - ا.ع (سه‌له‌ب - seleb): کندر، چه‌بل.
- سلب** - ا.ع (سولوب - sulub): جلی ره‌ش، جلی تازه‌باری.
- سلجم** - ا.ع (سه‌لجم - selcem): شیلیم.
- سلحشور** - ص.ع (سه‌له‌هشور - silehşûr): جه‌نگاوه‌ری دلێرو چه‌کدار.
- سلحفات** - ا.ع (سوله‌هفات - sulehfat): کیسه‌ل، کیتسوو.
- سلخ** - مص.ع (سه‌لخ - selx): پیست گورون، که‌ول کردن.
- سلخ** - ا.ع (سه‌لخ - selx): کوتایی مانگی قه‌مه‌ری، کوتایی مانگی عاره‌بی.
- سلدانییون** - ا (سه‌لدانییون - seldaniyûn): دارێکه له (بی) ده‌چیت.
- سلس** - مص.ع (سه‌له‌س - seles): میزه‌چۆرکی، رام بوون، نه‌رم بوون، گو‌تپرایه‌لی.
- سلس** - ص.ع (سه‌لیس - selis): نه‌رم و ئاسان، ره‌وان، رام، گو‌تپرایه‌ل، ناراسته‌کراو.
- سلسال** - ا.ص (سه‌لسال - selsal): ئاوی زولال و رۆییوو، مه‌ی خۆش و به‌له‌زه‌ت.
- سلسبیل** - ا.ص.ع (سه‌لسه‌بیل - selsebîl): ناوی سه‌رچاوه‌یه‌که له به‌هه‌شت، نه‌رم، ئاوی سازگارو ره‌وان، شه‌رابی خۆش.

- سلسل** - ا.ص.ع (سه لسهل - selsel):
 ناوی زولالو رهوان، مهی سافو رهوان.
- سلسله** - ا.ع (سیلسیله - silsile):
 زنجیره، پاشایانج که له یهک مالبات و بنه مالنه بن.
- سلسله جنباندن** - مص.م (سیلسیله جه نباندن - silsile cenbanden):
 زنجیربادان، جولاندنی کومه لیک بو کاریک.
- سلطان** - ا.ع (سولتان - sultan):
 سولتان، پاشا، فرمانروا، خوندکار.
- سلطنت** - مص.ع (سه لته نه ت - seltenet):
 پاشایی کردن، فرمانروایی، دهسه لات پیدا کردن.
- سلطه** - ا.مص (سولته - sulte):
 دهسه لات، فرمانروایی.
- سلعه** - ا.ع (سه له نه - sele'e):
 شهر.
- سلعه** - ا.ع (سه له - sel'e):
 کویره دومه ل.
- سلعه** - ا.ع (سیله - sil'e):
 بازرگانی، که لویه لی بازرگانی.
- سلف** - ا.ص.ع (سه له ف - selef):
 پیشینان.
- سلف** - ا.ع (سیلف - silf):
 ناوه لزاوا، دوو پیانو، دوو خوشکیان خواستبی ده که نه ناوه لزاوا.
- سلف** - ا.انگل (سیلف - silf):
 سلفی، سلفی، سوچ.
- سلق** - ا.ع (سیلخ - silx):
 چه و ندهر.
- سلک** - ا.ع (سیلک - silk):
 پت، تهل، داو.
- سلک** - ا.ع (سه لک - selk):
 مه رزیب.
- سلکک** - ا.ع (سیلکک - silkek):
 ناوه رو.
- سلم** - ا.ع (سیلم - silm):
 ناشتی.
- سلم** - ا.ع (سه له م - selem):
 پیش فروش، مل دانو ته سلیم بوون.
- سلم** - ا.ع (سولله م - sullem):
 نهردهوان، پاچینه، په یژه، قالدومه.
- سلم** - ا.ع (سیله م - silem):
 سه بووره.
- سلم** - ا.ع (سه له م - selm):
 قاره مانیکی داستانه کانی شانامه یه.
- سلمانی** - ا.ص (سه لمانی - selmanî):
 ده لاک، به ربه ر، سه رتاش.
- سلمک** - ا.ع (سه له مک - selmek):
 تاهه نگیکی کونی مؤسیقای ئیرانییه.
- سلمه** - ا.ع (سه له - selme):
 سپیناخی رومی.
- سلمی** - ا.ع (سه لما - selma):
 ژنانه، ناوی تیره یه کی عه ره به.
- سلمی** - ص.ع (سولما - sulma):
 وهی تر.
- سلنج** - ص (سیلونج - silnuc):
 سنی لچ.
- سلو** - ا.فر (سولو - solo):
 که سیک به ته نی تاهه نگو ناواژیک لییدا.
- سلوان** - مص.ع (سولشان - sulvan):
 فراموش کردن، له یاد بردنی کاریک یان که سیک، سه رقال بوونو بیخه می.
- سلوان** - ا.ع (سولشان - sulvan):
 چاوه زار، دهرمانیک که خواردنی خه م و په ژاره بره و یتیتته وه.
- سلوت** - ا.مص.ع (سه لقه ت - selvet):
 بیخه می، شادی، خوشگوزهرانی، تاسووده بی.

زماندرتیش، ژنی دەم پیس، ژنی بەد زمان،
بئ حەیا، قەرمیچە.

سلیقە - ا.ع (سەلیغە - selixe):
سروش، تەبیعەت، زەوق، سەلیقە.

سلیل - ا.ع (سەلیل - selîl):
هەلکیشراو، شمشیری هەلکیشراو،
ئاوەرۆی ئاو، منال، شەرابی نایاب، مۆخ،
کۆپەوانەیی و شتر.

سلیلە - ا.ع (سەلیلە - selîle): کیش،
کچ، دۆت، کەنشک.

سلیم - ص.ع (سەلیم - selîm):
دروست، بئ کەم و کوری.

سلیمانی - ص.ن (سولەیمانی -
suleymanî): دەگەریتەووە بۆ سلیمان -
ی پاشای دەسەلاتداری تیرەیی ئیسرائیل
(۹۷۰ - ۹۳۵ پ.ز) کە پایەیی پەپامبەری
هەبوو دەلێن خوا بای خستۆتە خزمەتی و
لە زمانی حەییوانات تیدەگەبی،
ئەنگوستیلەییەکی هەبوو ناوی خوا ی لەسەر
نەخش بوو بە هۆی ئەووە فەرماندەوایی
پەری و درندەو تەیرانی کردوو.

سلیمانی - ا.ع (سولەیمانی -
suleymanî): جۆرە ژەهریکە لە جیوه
دەگیریت.

سم - ا (سوم - sum): سم.

سم - ا.ع (سوم - sum): کەندێ، ناغەل.

سم - ا.ع (سەمم - semm): ژەهر.

سم - ا.ع (سومم - summ): کون، کونی
دەرز، کونی پیستی بەدەن.

سما - ا.ع (سەما - sema): ئاسمان،
سایبته، میچ.

سمات - ا.ع (سیمات - simat):
نیشانان، سیما، ئەدگاران.

سلفان - ا.فر (سیلۆفان - silofan):
سلفۆین.

سلوک - مص.ع (سولوک - suluk):
رهفتار، هەلسوکەوت، سازش، گرتنەبەری
ریگەپەک.

سلول - ا.فر (سیلول - sillûl): خانە.

سلولز - ا.فر (سیلولۆز - sillûloz):
سیلیلۆز.

سلوی - ا.ع (سەلثا - selva): سوکنایی،
مایەیی تەسەلا، دلنەوایی.

سلوی - ا.ع (سەلثا - selva): هەوێردە.

سلە - ا (سوللە - sulle): توێژیککی
ناسکی قورەسوورە کە پاش باران بەسەر
زەویبەو دەمینیی و نایەلئی رووێک پرویی و
دەبئی لادری.

سلە - ا.ع (سەللە - selle): سەبەتە،
زەمیلە، قەوشەر.

سلەب - ص.ع (سەلەب - selheb):
دریژ، بالابەرز.

سلیب - ص.ع (سەلیب - selîb): ژن یان
وشتی بیچو لەبارچوو، مال رفیتراو.

سلیج - ص.ع (سەلیج - selîc): خۆراکی
خۆش و بەلەزەت و نەرمە قوت.

سلیح - ا (سیلیه - silîh): ئامیتری
جەنگ.

سلیخە - ا.ع (سەلیخە - selîxe):
فەرزن، توێکلی داری بۆنخۆش وەکو
دارچین.

سلیس - ص (سەلیس - selîs): رهوان،
بئ گری.

سلیط - ص.ع (سەلیت - selît): زمان
دریژ، تیژزمان، توندوتیژ، قسەزان.

سلیطە - ص.ع (سەلیتە - selîte): ژنی

- سمات** - ا.ع (سومات - sumat): پایه به رزان.
- سماجت** - مص.ع (سه ماجهت - semacet): بی شه رمی، لاساری، ناشیرینی، ناشیرین بوون.
- سماچه** - ا (سه ماچه - semaçe): سوخمه، مه مکلف.
- سماحت** - مص.ل.ع (سه ماههت - semahet): جوامیروون، به خشندهیی، دلا وایی.
- سماخ** - ا.ع (سیماخ - simax): کونی گوئی.
- سماخچه** - ا (سه ماخچه - semaxçe): سوخمه، مه مکدان.
- سمار** - ا.ع (سه مار - semar): جوره زه لیکه سه سیری لیدروست ده کری، جه گهن، نه یجه.
- سمار** - ا.ع (سومار - summar): کوری نه فسانه بیژان، حیکایهت بیژ.
- سماروغ** - ا (سه مارووغ - semarûx): قارچک، خارچک، کارگ، قارچکیتک که له شوینی تهروشیدار بروی.
- سماروک** - ا (سه مارووک - semarûk): کوتر.
- سماری** - ا (سوماری - sumarî): که شتی، به له م، قایغ، گه میه.
- سماریس** - ا (سه ماریس - semarîs): سه ردین، جوره ماسییه کی وردی به له زه ته.
- سماسره** - ا.ع (سه ماسیره - semasire): ده لال، ده لالان.
- سماط** - ا.ع (سیمات - simat): رایه خ، سفره، خوان، ریز، سه ف.
- سماع** - مص.ع (سه ماء - sema'): بیستن، گورانی، شایی و گورانی و هه لپه رکئی.
- سماع** - ص.ع (سه ماء - semma'): جاسوس، گوئی رایه ل، گوئی دیر.
- سماعه** - ص.ع (سه مائه - semma'e): سه ماعه، سه ماعه ی گوئی، بیسته ک.
- سماق** - ا.ع (سوماق - summax): سوماق، ترش.
- سماک** - ا (سوماک - summak): ترش، سماق.
- سماک** - ا.ع (سیماک - simak): ماسیبیان.
- سماک** - ا.ص.ع (سه ماک - mmak se): ماسی فروش.
- سماک** - ا.ع (سیماک - simak): هه رچییه ک شتیکی پی هه لگرن و به رزی بکه نه وه، ناوی دوو نه ستیره یه.
- سماکار** - ا.ص (سه ماکار - semakar): بژی، خزمه تچی مه یخانه، مه بیگیر.
- سماکچه** - ا (سه ماکچه - semakçe): سوخمه، مه مکلف، سوخمه ی مه مک.
- سمال** - ص.ع (سه مال - semmal): چاوله میلدهر، چاو کوئی رکه ر.
- سمان** - ا (سه مان - seman): ئاسمان.
- سمان** - ا (سه مان - seman): سه قف، میچ، ئاسمانه، ساپیتک.
- سمان** - ص.ع (سیمان - siman): قه له وان.
- سمان** - ا.ص (سه مان - semman): روژن فروش.
- سمانه** - ا (سه مانه - semane): ئاسمانه، ساپیتک، میچ، بن میچ، سه قف.

- سمانه** - ا.ع (سه مانه - semane): هه و پێرده.
- سمانی** - ا.ع (سومانان - sumana): هه و پێرده.
- سماوات** - ا.ع (سه مافات - semavat): ئاسمانان.
- سماور** - ا.ع (سه مائه - semaver): سه ماوهر.
- سماوه** - ا.ع (سه مائه - semave): قاو، دالانی مال، په رده یه ک له بن میچه وه هه لئو سرابی.
- سماوی** - ص.ن.ع (سه مافی - semavî): ئاسمانی.
- سمباده** - ا.ع (سومباده - sumbade): سمارته، سماته، بهردیکی رهشی زبرو زۆر سهخته، قاقه زیکی زیرکراوه ئاسن و داری پی لوس ده که ن.
- سیمبول** - ا.فر (سیمبول - simbûl): رهزم، نمونه، نیشانه، ئاماژه، هیتما.
- سیمبولیست** - ص.فر (سیمبولیست - simbûlist): سیمبولیست، رهزمی، په پیرهوی قوتابخانهی رهزمی، هیتما گه رایبی.
- سیمبولیسم** - ا.فر (سیمبولیسم - simbûlîsm): سیمبولیزم، قوتابخانهی رهزمییهت.
- سمبه** - ا.ع (سومبه - sumbe): ئامپێرتیکه بۆ کون کردنی تهخته و.
- سیمپاتی** - ا.فر (سیمپاتی - simpatî): هاوسۆزی، په یوه ندی مانه وی، هاودهردی.
- سیمپاتیک** - ص.فر (سیمپاتیک - simpatîk): سیمپاتیک.
- سیمپاش** - ا.ع (سه میاش - simpaş): ژارپێتن، ژار رشین، ژههرپاش.
- سمت** - ا.ع (سیمهت - simet): عهلامهت، نیشانه، شوپن داغمه، عینوان.
- سمت** - ا.ع (سه مت - semt): ریگه، لا.
- سمج** - ا.ع (سومج - sumc): زیندانی ژیر زه مینی، ئاغه لی مه ر له کیو یان ژیره میندا، ریگهی ژیر زه مینی.
- سمج** - ص.ع (سه میج - semic): ناشیرین، ناپه سند، دزیو، کریت، بی شهرم.
- سمجه** - ا.ع (سومجه - sumce): ژیر زه مین، سه ردا ب.
- سمح** - مص.ع (سه مه - semh): جوامپیر بوون، به خشنده بوون.
- سمح** - ص.ع (سه مه - semh): جوامپیر، به خشنده، ده سترکراوه دل تیر، دلاوا.
- سمدار** - ا.ع (سومدار - sumdar): سمدار، هه ر گیانله به ریک سمی هه بی وه کو ته سپ.
- سمدار** - ا.ع (سه مدار - semdar): ژه هردار، ژاردار، هه ر گیانله به ریک ژارداری و کو مار.
- سمر** - ا.ع (سه مه ر - semer): تاریکی شه و، نه و حیکایهت و نه فسانانه ی له کوژی شه و دا ده گپێ درینه وه، روژگار.
- سمراء** - ص.ع (سه مرآء - semra'): ژنی نه سمه ر، ژنی گه نم رهنگ، سه وزه.
- سمرت** - مص.ع (سومرهت - sumret): گه نم رهنگی.
- سمروت** - ص.ع (سومروت - sumrût): درپێژ.
- سمسار** - ا.ع (سیمسار - simsar): دوکانداری که تفاقی ناو مال بکری و بفروشی، ده لال.

- سمسم** - ا.ع (سیمسیم - simsim): کونجی.
- سمسم** - ا.ع (سومسوم - sumsum): پیای سوکه لهی گورج، میروولهی سوور، میروولهی بچووک.
- سمسم** - ا.ع (سهسمه - semsem): گورگ، رتیوی.
- سمسمانی** - ا.ص.ع (سومسومانی - sumsumani): ههر شتیکی ناسک و جوان، پیای سوکه لهی گورج و گول.
- سمط** - ا.ع (سیمت - simt): مله مرواری یان موروو، ملوانکه، گهردن بهند، خه ناوکه.
- سمط** - ا.ع (سومت - sumt): جلی خوری.
- سمط** - ا.ع (سوموت - sumut): سفره، خوان، ریز.
- سمع** - ا.ع (سه مء - sem'): گوئی، ههستی ژنه وتن.
- سمعاء** - ص.ع (سومه ثاء - sume'a): بیسه ران.
- سمعک** - ا.ع (سه معه ک - sem'ek): سامه عه ی گوئیچکه، ئامی ریکه ئه وانه ی گوئیان گرانه به کاری دپن، بیسته ک.
- سمعه** - ا.ع (سه مئه - sem'e): یه کجار ژنه وتن.
- سمعه** - ا.ع (سومه - sum'e): ناوبانگی باش.
- سمفونی** - ا.فر (سیمفونی - simfoni): سه مفوئیا، ئاهه نگیچک بوئورکسته ر دابنری و چند نه واژهنیک پیکه وه بیژهنن.
- سمک** - ا.ع (سه مه ک - semek): ماسی.
- سمل** - مص.ع (سه مل - seml): دهره پینانی چای که سیک، پاک کردنه وه ی هوز له قورو سییان، چاک کردنی بهینی خه لکی.
- سمل** - ا.ص.ع (سه میل - semil): جلکین کۆن و دراو.
- سملان** - ا.ع (سوملان - sumlan): پاشماوه ی ئاو یان شهرب.
- سمن** - ا.ع (سه مه ن - semen): گولی یاسه مین.
- سمن** - مص.ع (سیمه ن - simen): قه له و بوون.
- سمن** - ا.ع (سه من - semn): روئن.
- سمن بر** - ص.مر (سه مه ن بهر - semen ber): که سیک له شتیکی جوان و سپی و بوئن خوشی هه بی.
- سمنت** - ا.انگل (سیمینت - simint): چیمه نتو.
- سمنجونی** - ص.ع (سه مه نجونی - semen cûni): رهنگی ئاسمانی، وه کو ئاسمان.
- سمند** - ا.ع (سه مه ند - semend): ئه سپی زهر د.
- سمندر** - ا.ع (سه مه ندر - semender): سه مه ندر، جوژه قومومه یه کی وشکا و بیبه.
- سمندور** - ا.ع (سه مه ندور - semendûr): سه مه ندر.
- سمنزار** - ا.مر (سه مه نزار - semenzar): یاسه مین زار، جییبه گولی یاسه مینی زور بی.
- سمن ساق** - ص.مر (سه مه ن ساغ - semen sax): ئه وه ی پاوپوزی وه کو گولی یاسه مین سفت و سپی و ناسک بی.

- سمنو** - (سه‌مه‌نو - semenû) :
سه‌مه‌نی.
- سمو** - (سه‌مو - semû) : گیایه‌کی
خوړسکه به کالی و کولاوی ده‌خوری.
- سمو** - مص. ا. ع. (سوموٹ - sumûv) :
به‌رزبون، به‌رزی.
- سموت** - (سه‌موت - semût) :
ته‌رکبه‌ند، ته‌رخبه‌ند، به‌شی دو‌اوه‌ی زین
که هه‌گه‌ی له‌سه‌ر داده‌به‌ستن.
- سمور** - (سه‌مور - semûr) : سموره،
سقوره.
- سمور آبی** - ا. مر. (سه‌موری ثابی -
semûri abî) : سه‌گاشی، سه‌گلاوی.
- سموم** - ا. ع. (سوموم - sumûm) :
ژه‌هران.
- سمه** - (سیمه - sime) : ئام‌پرتکی
ده‌ستییه له‌گسک ده‌چیت..
- سمی** - ص. ع. (سه‌مییه - semîye) :
به‌رز، به‌رزی.
- سمی** - ص. ع. (سه‌می - semî) : هاوناو،
هاوتا.
- سمیر** - ا. ص. ع. (سه‌میر - semîr) :
روژگار، حیکاتخوانی شه‌وکوړ.
- سمیرا** - (سومه‌یرا - sumeyra) :
گیایه‌که له‌واری پزیشک‌گه‌ریدا به‌کار
ده‌بری.
- سمیرا** - ص. ع. (سومه‌یرا -
sumeyra) : ژنی گه‌نم ره‌نگ، ئافره‌تی
ئه‌سمه‌ر.
- سمیع** - ص. ع. (سه‌میع - semi) :
یه‌کیتکه له‌خه‌سله‌ته‌کانی یه‌زدان، شه‌نه‌واو
گویتدیر.
- سمیل** - ص. ع. (سه‌میل - semîl) :
- جلکی کۆن و دراو.
- سمین** - ص. ع. (سه‌مین - semîn) :
قه‌له‌و.
- سیمینار** - ا. انگل (سیمینار - simînar) :
سیمینار.
- سن** - (سه‌ن - sen) : سنون، سن.
- سن** - ا. ع. (سین - sinn) : ددان، ددانه،
ددانه‌ی شانه‌یان هه‌ره.
- سنا** - ا. ع. (سه‌نا - sena) : جوړه
رووه‌کیتکه.
- سنا** - ا. فر. (سینا - sina) : ئه‌نجوومه‌نی
پیران.
- سنا** - ا. ع. (سه‌نا - sena) : روشنایی،
روناهی، تیشک، پرشنگ، به‌رزی.
- سنابک** - ا. ع. (سه‌نابیک - senabik) :
سمی و لاخت، قه‌راخی سمی و لاخت، زه‌وی
ره‌قهن و بیتفایده.
- سنابل** - ا. ع. (سه‌نابیل - senabil) :
گوله‌گه‌نم، گوله‌جو.
- سنات** - ا. فر. (سونات - sunat) : سوناته،
پارچه مؤسیقایه‌که له‌سی یان چوار به‌ندی
جیاواز.
- سناتور** - ا. فر. (سیناتور - sinatûr) :
نویسنه‌ر له‌ئه‌نجوومه‌نی پیران، ئه‌ندامی
ئه‌نجوومه‌نی پیران.
- سناد** - ا. ص. ع. (سیناد - sinad) :
وشتیری میچکه‌ی زه‌به‌لاح، هه‌ر
گیانله‌به‌رتکی زه‌به‌لاح وه‌ک فیل و
که‌رکه‌ده‌ن.
- سناد** - ا. ع. (سیناد - sinad) : له‌زانستی
عه‌روزدا یه‌کیتکه له‌عه‌بیه‌کانی قافیه.
- سنادین** - ا. ع. (سه‌نادین - senadîn) :
سندانان.

سنبادن - مص.م (سونبادهن - sunbaden): سمین، کون کردن، هه لکۆلین.

سنبک - ا (سونبهک - sunbek): که شتی بچوک.

سنبک - ا.ع (سونبوک - sunbuk): زهوی رهقهن و بیتفایده، سمی هیستر.

سنبل - ا.ص.ع (سه نبل - senbel): کاری سه ریپی.

سنبل کردن - مص (سه نبل که ردهن - senbel kerden): کاریک جه له بی نه نجام بدری.

سنبل - ا.ع (سونبول - sunbul): گو له گه نم یان گو له جو.

سنبل - ا (سونبول - sunbul): جو ره گو لیکه.

سنبل ختایی - ا.مر (سونبولی خه تایی - sunbuli xetayî): گیایه کی بۆن خوشه عه تری لی دروست ده کری.

سنبل رومی - ا.مر (سونبولی رومی - sunbuli rûmî): گو لیکه خورسکی بۆن خوشه، گو لی نه ردین.

سنبله - ا.ع (سونبهله - sunbule): یه ک گو له گه نم یان گو له جو.

سنبوت - ا (سه نبوت - senbût): هه یکهل، رواله ت.

سنبوسه - ا (سه نبوسه - senbûse): هه ر شتیکی سیگوشه، له چکی ئافره تان، کفته.

سنبوق - ا.ع (سونبوغ - sunbûx): به له م، قایخ.

سنبه - ا (سونبه - sunbe): کونکه ره.

سنبیدن - مص.ل.ع (سونبیدنه -

سنار - ا (سینار - sinar): به ندهر، شوینی ته نک له ده ریادا که که شتی تیا له گل بنیشی، عاشق و گیترو ده.

سناریست - ص.فر (سیناریست - sinarîst): سیناریونوس، نووسه ری نمایشنامه بۆ فیلمی سینهما.

سناریو - ا.فر (سیناریو - sinaryo): سیناریو، نمایشنامه ی تایبه ت به فیلمی سینهما.

سناسن - ا.ع (سه ناسین - senasin): سه ری په راسو، سه ری په ری چه رخی ئاو.

سنام - ا.ع (سه نام - senam): کو په وانهی وشتر، کو پاره، لوور، گه وره ی قه وم، دوگه وشتر، کو پانه.

سنان - ا.ع (سینان - sinan): سه ره نیتزه، کورته رم.

سنانیر - ا.ع (سه نانیر - senanîr): کلینچک، گه وره، گه رده مل.

سناو - ا (سه ناو - senaw): ورده کانزای له ده می بره ننگ و مشار رژاو.

سنب - ا (سونب - sunb): گه ور، پشتیر، ئاغهل، شوینی له په نا شاخان یان له ژیر زهوی بۆ جی کورده وهی په زان دروست بکری.

سنب - ا (سونب - sunb): کونکردن، هه لکۆلین، کون و که له بهر، سمین.

سنبات - ا (سونبات - sunbat): رواله ت، هه یکهل، هه ر شتی رواله تی فریوده ری هه بی.

سنباده - ا (سونباده - sunbade): سمارته، سماته.

سنبازج - ا.ع (سونبازهج - sunbazec): سمارته.

سنجر - ا.ص (سه نجره - sencer):
 بالنده‌ی راو، حال لیتهاگ.
سنجسبویه - ا.مر (سه نجیسبویه - sencisbûye):
 به‌ری دره‌ختیکه.
سنجش - ا.مص (سه نجیش - sencis):
 هه‌لسه‌نگاندن، ئەندازه‌گرتن، پیوانه‌کردن.
سنجق - ا (سه نجه‌غ - sencex):
 ئالا، به‌یداخ، لیوا.
سنجه - ا (سه نجه - sence):
 به‌ردی ته‌رازوو.
سنجیدن - مص.م (سه نجیدهن - sencîden):
 ئەندازه‌گرتن، به‌راورد کردن.
سنخ - ا.ع (سینخ - sinx):
 بنه‌وان، ئەسل.
سند - ا.ص (سیند - sind):
 زۆل، حه‌رامزاده، بیژو، منالیک له‌سه‌ر ریگه
 هه‌لگیریتته‌وه، که‌سیتک دایک و باوکی دیار
 نه‌بی.
سند - ا.ع (سه‌نده - sened):
 سه‌نده، قه‌واله، به‌لگه‌نامه، نووسراو.
سنداره - ا.ص (سینداره - sindare):
 به‌لگه‌نامه، نووسراوی باوه‌رپیکراو،
 قه‌واله.
سندان - ا (سیندان - sindan):
 سندان.
سندان - ا.ص.ع (سیندان - sindan):
 زه‌لامی توکمه‌ی به‌هیتز، گورگی به‌هیتز.
سندانه - ا.ع (سیندانه - sindane):
 ماکه‌ر.
سندر - ا (سه‌نده‌ر - sender):
 سه‌نده‌روس، سه‌روی کیتیوی.
سندروس - ا (سه‌نده‌روس - senderûs):
 سه‌نده‌روس، سه‌رووی کیتیوی.

sunbîden: کون کردن، هه‌لکۆلین.
سنبنده - ا.فا (سونبه‌نده - sunbende):
 کونکه‌ر.
سنبیده - ا.مف (سونبیده - sunbîde):
 کونکراو، هه‌لکۆلراو، سمراو.
سنت - ا.ع (سوننه‌ت - sunnet):
 ته‌ریقه‌ت، شه‌ریعه‌ت، ریچکه، سروشت
 ته‌بیعه‌ت، کردارو گوتارو قه‌راری
 پیغه‌مبه‌ری ئیسلام.
سنتورزن - ا.ص (سه‌نتورزن - sentûzen):
 سه‌نتورزن.
سنج - ا (سه‌نج - senc):
 سه‌نج، ئامیرتکی موسیقاییه.
سنج - ا.مص (سه‌نج - senc):
 ئەندازه‌گرتن، هه‌لسه‌نگاندن، به‌راورد کردن.
سنجاب - ا.ع (سه‌نجا‌ب - sencab):
 سمۆره، سفۆره.
سنجاغ - ا (سه‌نجاغ - sencax):
 سنجاغ، ته‌وقه.
سنجاغ - ا (سه‌نجاغ - sencax):
 ئالا، به‌یراخ، به‌یداخ، لیوا، ویلایه‌ت.
سنجاغک - ا (سه‌نجاغ‌ه‌ک - sencaxek):
 پوشکه به‌قنگه، پوش به
 قونه، زه‌ل به‌قونه.
سنجاغک - ا (سه‌نجاغ‌ه‌ک - sencaxek):
 سنجاغ.
سنجد - ا (سینجه‌د - sined):
 دره‌ختیکی کورتی درکاوییه.
سنجدتلخ - ا.مر (سینجه‌دی ته‌لخ - sinedi telx):
 زه‌یتونه‌تال، دره‌ختیکه.
سنجدرگان - ا.مر (سینجه‌دی گورگان - sinedi gurgan):
 عه‌ناب، شیلانه.

- سندری** - ا.ص (سهندهری - senderî) : قایم و درپژ، شیری بیسه، پیتوانه‌ی گوره.
- سندس** - ا.ع (سوندوس - sundus) : قوماشی ئاوریشمی زیرچن، ئاوریشمی ناسکی گرانبه‌ها.
- سندل** - ا.هن (سهندهل - sendel) : جوره دره‌ختیکه.
- سندل** - ا.سهندهل (sendel) : قایقاپ، جوره پیتلاویکی چه‌رمه له شپوهی نه‌عل.
- سندلی** - ا.سهندهلی (sendelî) : کورسی.
- سندیان** - ا.سیندیان (sindiyan) : داربه‌روو.
- سندیکا** - ا.فر (سیندیکا - sindîka) : سهندیکا، جقات، کومه‌له، یه‌کیتی.
- سنر** - ا.ع (سهنر - sener) : به‌دخوویی.
- سنز** - ا.سونیز (suniz) : ره‌شکه.
- سنسکریت** - ا.سهنسکریت (senskrît) : زمانی کونی هیندووانه.
- سنسن** - ا.ع (سینسین - sinsin) : سه‌ری په‌راسو، په‌ره‌ی چه‌رخ‌ی ئاو.
- سنف** - ا.ع (سینف - sinf) : توپکلی لویا، جماعت، گروپیک له خه‌لکی.
- سنقر** - ا.ت (سونخور - sunxur) : جوره بازیک‌ی جوانی به‌هیزی تیژفره، شنقار.
- سنکپ** - ا.فر (سینکوپ - sinkup) : وه‌ستانی له‌نکاو‌ی دل، له‌خوچوون.
- سنکسار** - ا.ع (سینکیسار - sinkisar) : ژیننامه‌ی پیاوانی خوا که له په‌رستگه‌یین مه‌سیحیان بو خه‌لکی ده‌خوینریتنه‌وه.
- سنگ** - ا.سهنگ (seng) : به‌رد، که‌فر.
- سنگ** - ا.سهنگ (seng) : سهنگی تهراروو.
- سنگ** - ا.سهنگ (seng) : به‌ردی : به‌ردی گورچیله.
- سنگ** - ا.سهنگ (seng) : وه‌زن، کیش، سهنگ، قورسی.
- سنگاب** - ا.مر (سهنگاب - sengab) : کوپه‌ی ئاو، به‌ردیکه وه‌کو کویه دروست ده‌کری له مزگه‌وت و خانه‌قایان داده‌نری بو ئاو خواردنه‌وه.
- سنگ آتش** - ا.مر (سهنگی ئات‌ه‌ش - sengi ateş) : به‌رده‌ئه‌ستی، به‌رده‌ستی.
- سنگ آسمانی** - ا.مر (سهنگی ئاسمانی - sengi asmanî) : به‌ردی له ئاسمان به‌ربیتنه‌وه.
- سنگ آسیا** - ا.مر (سهنگی ئاسیا - sengi asya) : به‌ردی ده‌ست‌پا، به‌رداش، به‌ردی ئاسیاو.
- سنگانه** - ا.سهنگانه (sengane) : چوله‌که، ههر ته‌یریک‌ی بچووک‌ی چوله‌که ئاسا.
- سنگ آهک** - ا.مر (سهنگی ئاهک - sengiahek) : قسل، به‌ردی گه‌چ.
- سنگ پا** - ا.مر (سهنگی پا - sengipa) : به‌رده‌پی.
- سنگ پشت** - ا.مر (سهنگ پشت - sengpuş) : کیسه‌ل، کیسوو.
- سنگ تراش** - ا.ص (سهنگ تراش - sengteraş) : به‌ردتاش.
- سنگ جهنم** - ا.مر (سهنگی جهه‌نه‌م - sengi cehenem) : به‌ردی جهه‌نه‌م.
- سنگ چاپ** - ا.مر (سهنگی چاپ - sengi çap) : به‌ردیکه له پرۆسه‌ی چاپ‌کردنی ده‌فته‌رو کتیباندا به‌کار

- هینراوه. **سنگچه** - ا(سه‌نگچه - sengçe): ته‌رزه، ته‌گر.
- سنگچین** - ا.ص(سه‌نگچین - sengçîn): به‌ردچن، دیوارتیک به‌چینه‌به‌رد دروستکرایت.
- سنگخوار** - ا.مر(سه‌نگخار - sengxar): کوپ‌کوپ، قه‌تی.
- سنگدان** - ا.مر(سه‌نگدان - sengdan): زیقه‌تۆره، چیکلدانه، سیقه‌تۆره.
- سنگدل** - ص.مر(سه‌نگدیل - sengdil): دل‌ره‌ق، بی‌به‌زیبی، زۆردار.
- سنگدوله** - ا.مر(سه‌نگدوله - sengdûle): گه‌رده‌لول، گیتزه‌لوک، بابه‌لیسک.
- سنگر** - ا(سه‌نگر - senger): سه‌نگر، په‌نا، سه‌شارگه، مه‌ته‌ریز، چه‌په‌ر، خه‌ل.
- سنگر** - ا(سه‌نگور - sengur): سیخور، سوچه‌ر.
- سنگریزه** - ا.مر(سه‌نگریزه - sengrîze): چه‌و و لم.
- سنگ زر** - ا.مر(سه‌نگی زهر - sengi zer): به‌ردی مه‌حه‌ک، مه‌حه‌ک.
- سنگزن** - ا.ص(سه‌نگزن - sengzen): سه‌نگه‌لا، ته‌رازووی سه‌نگه‌لا، ته‌رازووی تاپه‌کی سوکتربیت.
- سنگ سا** - ا.مر(سه‌نگی سا - sengi sa): به‌رده‌سان، هه‌ستان.
- سنگسار** - ا.مر(سه‌نگسار - sengsar): به‌ردیاران.
- سنگ سبویه** - ا.مر(سه‌نگی سه‌بویه - sengi sebûye): به‌ریتکی ره‌قی
- دره‌ختیکه.
- سنگستان** - ا(سه‌نگیستان - sengistan): شویتنی به‌رده‌لان، به‌ردلاخ.
- سنگ سلیمانی** - ا.مر(سه‌نگی سلیمانی - sengi slîmanî): به‌ردی سلیمانی، جوژه به‌ردتیکي گرانبه‌هایه له سلیمانی هه‌به، عه‌قیق.
- سنگ سماک** - ا.مر(سه‌نگی سوماک - sengi sumak): به‌ردتیکه به‌جوانی و به‌باشی مشت و مال‌ده‌دری.
- سنگ شجری** - ا.مر(سه‌نگی شه‌جهری - sengi şecery): مه‌رجان.
- سنگ صبور** - ا.مر(سه‌نگی سه‌بور - sengi sebûr): سه‌نگی سه‌بور، به‌ردی قایم و گه‌وره‌و جیتگیر، به‌به‌ردتیکي ئەفسانه‌یی ده‌گوترا که خه‌لکی ده‌ردی دل‌ی خو‌یان بۆ ده‌گیتراپه‌وه.
- سنگ صفرا** - ا.مر(سه‌نگی سه‌فرا - sengi sefra): به‌ردی زراو.
- سنگفرش** - ا.ص(سه‌نگفرش - sengferş): به‌رد ریژ.
- سنگک** - ا(سه‌نگه‌ک - sengek): به‌ردی بچوک، ته‌رزه، ته‌ززه، ته‌گر.
- سنگک** - ا(سه‌نگه‌ک - sengek): سه‌نگه‌ک، نان‌ی که له سه‌رچه‌و بیژی.
- سنگلاخ** - ا.مر(سه‌نگلاخ - senglax): به‌رده‌لان، زه‌وی پر به‌ردو ره‌قنه‌ن، به‌ردلاخ.
- سنگله** - ا(سه‌نگوله - sengule): نانی هه‌رزن.
- سنگ محک** - ا.مر(سه‌نگی میه‌ه‌ک - sengi mihek): سه‌نگی مه‌حه‌ک.

- سنگناک** - ص (سهنگناک) -
سنگناک (seng nak): شوتنی پر بهرد، بهرده لان.
سنگ نوشته - ا. مر (سهنگ نیقیشته -
سنگ نوشته (seng nivište): وینهی هه لکه نراو له
 بهرد.
سنگواره - ا (سهنگواره - senvare):
 شوتنه وار و پاشماوهی گیانله بهران و
 رووه کان.
سنگها آذرین - ا. مر (سهنگهای نازهرین -
سنگها آذرین (senghay azerîn): بهردین گپکانی.
سنگ هرکاره - ا. مر (سهنگی هرکاره -
سنگ هرکاره (sengi herkare): جوژه بهردیکه به
 ئاسانی ده تاشری و شیوه وهرده گری.
سنگی - ص. ن (سهنگی - sengî):
 بهردین، دروستکراو له بهرد، گران.
سنگین - ص. ن (سهنگین - sengîn):
 سهنگین، گران، قورس، بهردین، که قرین،
 له بهرد دروستکراو.
سنگین اسلحه - ص. مر (سهنگین
 ئه سلیهه - sengîn eslihe): ئه و
 سهربازانهی چه کی قورسیان پییه.
سنگین دل - ص. مر (سهنگین دیل -
سنگین دل (sengîn dil): دلرّهق.
سنگمار - ا. ع (سینیمار - sinimmar):
 مانگ، دز، که سیک شه و نه خه وی.
سنن - ا. ع (سونهن - sunen): ری و
 ره سم، ته ریه، ریچکه و ریباز، سوننه ت.
سنوات - ا. ع (سه نه قات - senevat):
 سالان.
سنوح - مص. ع (سونوه - sunûh):
 روودانی کاریک، سه ره ه لدان،
 ئاشکرا بوون، په یدا بوون.
سنوخ - ا. ع (سونوخ - sunûx): بنج و
- بناوان، بن و بناغه، ئه سل، هیم.
سنور - ا. ع (سیننه ور - sinnewr):
 پیشیله، کلینچکه، گه رده مل، مه یته ر.
سنوط - ا. ص. ع (سه نووت - senût):
 پیایوی بی ردین، یان ته نها چه ناگهی مووی
 هه بی.
سنون - ا. ع (سونون - sunûn): سالان.
سنوی - ص. ن (سه نه قی - senevî):
 سالانه.
سنه - ا (سه نه - sene): تووک، نه فرین،
 دو عای خراپ.
سنه - ا. ع (سه نه - sene): سال، دوا زده
 مانگ.
سنه - ا. ع (سینه - sine): هه وه لئی خه و،
 وه نه وز.
سنی - ا (سینی - sinî): ئاسن، ژهنگی
 ئاسن.
سنی - ص. ن. ع (سوننی - sunnî): سه ر
 به مه زه بی سوننه.
سنی - ص. ع (سه نه ننی - sennî):
 پایه بهرز، بلند.
سنید - ا. ص (سه نید - senîd): زر کور.
سنیز - ا (سونیز - sunîz): جوژه
 گیایه که، ره شکه که ده کری به نانه وه.
سنین - ا. ع (سینین - sinîn): سالان.
سنیه - ص. ع (سه نییه - senîye): بهرز،
 پایه بهرز.
سنیه - ص. ن. ع (سونییه - sunnîye):
 خه لکانی سوننی مه زه ب.
سو - ا (سوو - sû): لا، که نار.
سو - ا (سوو - sû): تروسکه، روشنایی،
 روناکی، روناھی.
سو - ا (سوو - sû): سود، قازانج،

- به رژه و هندی.
- سو-** ا.ت (سوو-sû): ناو، ناوی رووبار.
- سواء-** ا.ع (سه‌شاء-seva'): یه‌کسان، به‌رانبه‌ر، جگه له.
- سوائب-** ع (سه‌فائیب-seva'ib): ره‌ها، به‌ره‌لا، ره‌وان.
- سوائم-** ع (سه‌فائیم-seva'im): گاه‌لو می‌گه‌لی په‌زان له حالی له‌وه‌رانداندا.
- سوابح-** ا.ع (سوابیح-sevabih): که‌شتی، نه‌ستیران، مه‌له‌وانان.
- سوابق-** ا.ع (سه‌فابیح-sevabix): پیشین، پیشینه.
- سوابیط-** ا.ع (سه‌فابیط-sevabît): دالان، سابات، راره‌وی سه‌رپوشراو.
- سواحل-** ا.ع (سه‌فاهیل-sevahil): ره‌خی ده‌ریا، که‌نار، قه‌راخ.
- سواد-** ا.ع (سه‌فاد-sevad): ره‌شایی، تارمایی، تاپۆ.
- سوار-** ا.ص (سه‌فار-sevar): سوار، سواره.
- سوار-** ا.ع (سیفار-sivar): بازنگ، ده‌ستبن، موچه‌وانه.
- سواران آب-** ا.مر (سه‌فاران‌ی‌تاب-sevarani ab): بارانی سه‌ر به‌کلاوه، کلاوسه‌ره، بلقی سه‌ر ناو.
- سوارخویی-** ا.مص (سه‌فارخویی-sevarxûbî): سوارچاکی، هونه‌رنمایی، به‌سه‌ر نه‌سپه‌وه.
- سوارشدن-** مص.ل (سه‌فار شوده‌ن-sevar şuden): سواربوون.
- سوارک-** ا.ع (سه‌فاره‌ک-sevarek): سوارچی چکۆله، بارانی سه‌ر به‌کلاوه، کلاوسه‌ره.
- سوارکار-** ص.مر (سه‌فارکار-sevarkar): سوارچاک، سوارچاکی.
- سوارکاری-** ا.مص (سه‌فارکاری-sevarkarî): سوارچاکی.
- سوارکردن-** مص.م (سه‌فارکه‌رده‌ن-sevarkerden): سوارکردن، دانانی نگین له‌سه‌ر نه‌نگوستیله.
- سوارنظام-** ا.مر (سه‌فار نیزام-sevar nizam): سه‌ریازی سواره.
- سواره-** ا.ص (سه‌فاره-sevare): سواره.
- سواری-** ا.مص (سه‌فاری-sevarî): سواری، نه‌سپ سواری.
- سواری-** ص (سه‌فاری-sevarî): ولاخی سواری، تاییه‌ت به‌سواربوون، پیچه‌وانه‌ی ولاخی باری.
- سواعد-** ا.ع (سه‌فائید-seva'id): باسکان، قۆل.
- سواقط-** ع (سه‌فاغیت-sevaxit): گه‌لای رژاوی دار، بی‌نه‌قل، که‌وتوو، خویری، میوه‌یه‌ک به‌کالی له‌دار بوهری.
- سواقی-** ا.ع (سه‌فاغی-sevaxî): جوگه، جوگه‌لان، جوئیباران.
- سواک-** ا.ع (سیفاک-sivak): سیواک.
- سوالب-** ا.ع (سه‌فالیب-sevalib): نیگه‌تیف.
- سوالف-** ا.ع (سه‌فالیف-sevalif): پیشینان.
- سوام-** ا.ص (سه‌فام-sevam): میگه‌له‌مه‌ر یان گاه‌ل له‌حالی له‌وه‌ریندا.
- سوانح-** ا.ع (سه‌فانیح-sevanih): پیشه‌اتان، رووداوان، قه‌وماوان، مرۆف

یان حه یوان که له دهستی راسته وه بی.

سویا - ص.ع (سه قایا - sevaya):
یه کسان، به رانبه ری، چوونیه کی.

سوء - ا.ع (سوء - su³): به دی، خه راپی،
گه نده لی.

سویلمه - ا.فر (سویلیمه - sublime):
دهرمانیتیکه.

سوپ - ا.فر (سوپ - sùp): شوریا،
سوپ، گوشتا و.

سویاپ - ا.فر (سویاپ - sùpap):
دهریچه.

سوپر - ا.فر (سوپیر - sùpir): بالا،
سوپه ر.

سوپرانو - ا.فر (سوپرانو - soprano):
دهنگی نرم و ناسکی ژتانه له توپرادا.

سوپرمارکت - ا.مر. انگل (سوپیر
مارکیت - sùpir markit): سوپه ر
بازار، بازاری گه وره ی فره شت.

سوت - ا. (سوت - sùt): فیکه.

سوتام - ص (سوتام - sùtam): که م،
هه نده ک، بچووک، نوقستان.

سوتک - ا. (سوتک - sùtek): فیکه نه،
فیکه.

سوت و کور - ص.مر.ع (سوت و کور -
sùtù kùr): بی ره ونه ق، بی رونا هی،
خاموش و بیده نگ.

سوج - ا.مص (سوج - sùc): گهرمی،
تی، تا.

سوجش - ا.مص (سوجیش - sùciş):
سوتان.

سوجه - ا. (سوجه - sùçe): نافه ک،
گرۆله.

سوخ - ا. (سوخ - sùx): پیاز.

سوخاری - ا. (سوخاری - sùxarî): جزره
پسکیتیکه.

سوخت - ا. (سوخت - sùxt): سوتهمه نی.

سوخت آما - ا.مر (سوخت ئاما -
sùxt ama): ئامپیریکی ترومبیله،
کاربۆراتۆر.

سوخت پاش - ا.مر (سوخت پاش -
sùxtpaş): دیلکۆ.

سوختگی - ا.مص (سوخته گی -
sùxtegî): سوتاوی.

سوختن - مص.ل (سوخته ن - sùxten):
سوتان، گرگرتن.

سوخت و ساز - ا.مص (سوخت و ساز -
sùxtù saz): ئه و گۆرانکاربیسه
کیمیاییانه ی که به سه ر خۆراک دا دپت له
ناو به دهنی گیانداراندا.

سوخته - ا. (سوخته - sùxte): ته نیکی
ره شه که له کیشانی تلیاکدا له ناو وافوردا
دهمینتی و پاشان ده یکهن به شیره.

سوخته - ا. (سوخته - sùxte): ناوی
یه کپک له گه نجه کانی خوسره و په روپزه.

سوخته جان - ص.مر (سوخته جان -
sùxte can): مه به ست له ئاشقی
دلسوتاوه.

سوخته خرمن - ص.مر (سوخته خه رمه ن -
sùxte xermen): مه به ست له
که سیکه هه رچی هه بی له دهستی بدا،
بینه وا، به دبه خت.

سوخته دل - ص.مر (سوخته دیل -
sùxte dil): خه مناک، دلسوتاو،
موسیبه ت دیده.

سود - ا. (سود - sùd): قازانج.

سود - ص.ع (سود - sùd): ره شان،

- رهش. **سودا** - ا. (سه ودا - sewda): سه وداو مامه له.
- سودا** - ا. فر (سودا - soda): سوډه، ساردی غازدار.
- سوداء** - ص. ع (سوداء - 'sewda): رهش (بۆمی).
- سوداء** - ا. ع (سه ودا - 'sewda): نه خوښی ماخولان، عه شق و شهیدایی و شیتی.
- سوداپرست** - ص. فا (سه ودا پرهست - sewda perest): گوټر ایه لئی هه و او هه وه سی خوئی بی.
- سودازده** - ص. مر (سه ودا زده - sewda zede): عاشق، شهیدا و شیت، مالیخولیایی.
- سودا کده** - ا. مر (سه ودا کده - sewda kede): شوینی سه وداو مامه له.
- سوداگر** - ص. فا (سه ودا گر - sewdager): کاسبکار، بازرگان، مامه له چی.
- سودان** - ص. فا (سوودان - sùdan): رهشان، رهش.
- سوداناک** - ص (سه ودا ناک - sewdanak): پر هه و او هه وه س.
- سودانیه** - ا. ع (سودانییه - sùdanîye): جوړه چۆله که یه که.
- سوداور** - ص. فا (سودا اقره - sùdaver): سه ودا گر، مایه ی سودو قازانج، سوو دبه خش.
- سوداوی** - ص. ن (سه ودا فی - sewdavi): ره شبینی، نه خوښی
- ماخولان.
- سودپرست** - ص. فا (سود پرهست - sùdperest): سوو دپه رست، که سیتیک بۆ سوو د قازانجی خوئی هه ر کاریک بکات..
- سودجو** - ص. فا (سود جو - sùd cù): سوو دخواز، که سیتیک عه و دالی سوو د قازانج بی.
- سودمند** - ص (سود مه ند - sùdmend): نه وه ی به سوو د بی، شتی سوو د قازانج به که سیتیک بگه یه نی، به سوو د، سوو د به خش.
- سودن** - مص. م (سوودن - sùden): سوین، سمین، کونکردن، سایین.
- سوده** - ا. مف (سوده - sùde): سوپنراو.
- سودیوم** - ا. فر (سو دیوم - sodyûm): سو دیوم، کانزای قه لایی.
- سوزق** - ا. ع (سه و زه غ - sewzex): شاهین، باز.
- سور** - ا (سور - sùr): میوانی، به زم، ئاهه نگ، ئاهه نگی زه ما و هند، جه ژن، سور (چوار شه مه سووره).
- سور** - ص (سوور - sùr): نه سپ بیان هیستر بیان که ر که خه تیکی رهش له پشتیدا هه بی، رهنگی سوور.
- سور** - ا. ع (سور - sùr): شوره ی دهوری شار.
- سور** - ا. ع (سو قهر - sùver): هه ر یه کتیک له (۱۱۴) سوور ته که ی قورئان.
- سور** - ا (سور - sùr): دره ختیکی زه لامی هه همیشه سه و زه.
- سور** - ص. فر (سی قهر - siver): سه خت، سه ختگیر، جدی.
- سوراخ** - ا (سوراخ - sùrax): کلاور و ژنه، کون، ده لاقه.

- سورت** - ا.مص.ع (سهورهت - sewret):
توندوتیژی، ههرهت، جهنگه.
- سورتمه** - ا.ت (سورتمه - sùrtme):
عهربانه به کی بی پیچه که یه له ناوچه
جه مسه ریبه کاندای له نسهپ یان سهگ
ده به ستری.
- سورچران** - ص.فا (سورچهران - sùrçeran):
ئه وهی له ههر شوینی به زم
و میوانی هه بی به بی داوه تکردن له وی
حازر بی. که سیک خوی خوی ده عوهت
بکات.
- سورچی** - ا.ص.ت (سورچی - sùrçî):
گالیسگه چی.
- سورریالیست** - ص.فر (سورریالیست - sùrryalîst):
سورریالیست، لایهنگری
قوتابخانه ی سورریالیسم.
- سورریالیسم** - ا.فر (سورریالیسم - sùrriyalîsm):
راپه رینیکی ئه ده بی
بوو که له سالی ۱۹۲۴د له فه ره نسا
سه ری هه لدا نامانجی ئه م قوتابخانه یه
ده ربینی هه ست و نیشان دانی خه یالات و
ئه ندیشه بین نازادی بی قه ییدو شهرت بوو،
په یروانی ئه م قوتابخانه یه باوه ریان و ابوو
که نووسه رو شاعیر به دهر له ههر کو تیکی
ئه خلاقی و زهینی و یاسایه کی ئه ده بی و
هونه ری ئه وهی به خه یال و بیرباندادی
بیخه نه سه ر کاغزو دهری بپرن.
- سورسات** - ا (سورسات - sùrsat):
نازوقه و پیداویستی که له کاتی
حه ره که تدا بو له شکر فه راهم بکری.
- سورن** - ا.ت (سورن - sùren):
هیرش و
په لامار، هه راو هه نگامه ی له شکر له کاتی
هیرشکردنه سه ر له شکر.
- سورنا** - ا (سورنا - sùrna):
زورنا.
- سورنجان** - ا (سورنجان - sùrencan):
جو ره گیایه که.
- سوره** - ا.ع (سوره - sûre):
سوره تیک له (۱۱۴) سوره ته که ی قورئان.
- سوری** - ص (سوری - sùrî):
ئه وهی به بی
ده عوهت خوی بگه یه نیته شوینی به زم و نان
خواردن.
- سوری** - ص.ن (سوری - sùrî):
خه لکی
سوریا.
- سوری** - ص (سوری - sùrî):
رهنگی
سوور.
- سوز** - ا.مص (سوز - sùz):
سوتان.
- سوزا** - ص.فا (سوزا - sùza):
له حالی
سوتاندا.
- سوزاک** - ا (سوزاک - sùzak):
سوزنه ک، نه خوشیبه کی درمه به هوی
گانکردنه وه سیرایهت ده کات.
- سوزان** - ص.فا (سوزان - sùzan):
سوتان.
- سوزاندن** - مص.م (سوزاندن - sùzanden):
سوتاندن.
- سوزآور** - ص.فا (سوزآور - sùzaver):
شتی بیته مایه ی سوتان.
- سوزش** - ا.مص (سوزش - sùzş):
سوتان.
- سوزمانی** - ا (سوزمانی - sùzmanî):
کیوه لی، کچی به ئالوش.
- سوزن** - ا (سوزن - sùzen):
دهرزی.
- سوزناک** - ص (سوزناک - sùznak):
به سوز، ئاهونالینی که کار له دل و دهر وون
بکات و دل بسوتینی، سوتانه وه.
- سوزنیان** - ا.ص (سوزنیان - sùznîyan):

خوری و قوماشی خوری ده‌او زایه‌ی ده‌کات.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): ئه‌سل، سروشت، ته‌بیعت.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): گیایه‌که، به‌له‌ک.

سوس - ا (سوس - sūs): جوړه قوم‌مومه‌یه‌که.

سوسک - ا (سوسک - sūs-k): قالوچه.

سوسمار - ا (سوسمار - sūs-mar): قوم‌موموکه، مارمیلکه.

سوسن - ا (سوسن - sūs-en): گولی سوئنه.

سوسنبر - ا (سوسنبر - sūs-en-ber): رووه‌کیتکه، سوسه‌مبهر، گیایه‌کی بو‌نخوشتی گه‌لا پانکه‌له‌ی ددانه‌داره.

سوسو - ا (سوسو - sūs-û): روناکی که‌م که‌له شه‌وا له‌ دووره‌وه دیاربی، روناکی که‌م، تروسکه.

سوسه - ا.ع (سوسه - sūs-e): مؤزیکه، مؤزیانه.

سوسه - ا.ع (سوسه - sūs-e): نیره‌نگ، قیل، ریاو درۆ.

سوسیالیست - ص.فر (سوسیالیست - sūs-î-yal-îst): لایه‌نگری ری‌بازی سوسیالیزم.

سوسیالیسم - ا.فر (سوسیالیسم - sūs-î-yal-î-izm): سوسیالیزم.

سوسیته - ا.فر (سوسیته - sūs-î-te): کو‌مه‌له، ده‌سته‌یه‌ک، ئه‌نجوومهن، گروپ.

سوسیس - ا.فر (سوسیس - sūs-î-s): سوسیس، جوړه باسترمه‌یه‌که.

sûzenban: مه‌قه‌سچی، ئه‌وه‌ی له‌ هیلتی سکه‌ی شه‌مه‌نده‌فهردا له‌ ویستگه‌ یان دوریان ده‌وستی و ریگه‌کان لیک ده‌دا یان داده‌پری.

سوزن پر - ص.مر (سوزن پر - sûzn-per): جوجه‌له‌ که‌ تازه‌ پهری ده‌ره‌یتنا‌بی و پهره‌کانی وه‌کو ده‌رزی راست راوه‌ستایی.

سوزن زدن - مص.م (سوزن زده‌دن - sûzen-zeden): شریقه‌لیدان، ده‌رزی و دورمان.

سوزنک - ا.مص (سوزنه‌ک - sûzenek): سوزنه‌ک.

سوزن کاری - ا.مص (سوزنه‌کاری - sûzen-karî): ده‌رزی کاری، درومان، نه‌خش و نیگارکردن، به‌ داوو ده‌رزی.

سوزنگر - ا.ص (سوزنه‌نگر - sûzenger): ده‌رزی س‌از، ده‌رزی فرۆش.

سوزنی - ا (سوزنه‌نی - sûzen-î): ژتیرکراسی ژنان.

سوزه - ا (سوزه - sûze): گرۆل، نافه‌ک.

سوزیان - ا.مر (سوزی‌یان - sûz-î-yan): سودوزبان، مال و سه‌رمایه، رازو نه‌پینی.

سوزیدن - مص. (سوزیده‌ن - sûz-î-den): سوتان.

سوژا - ا.فر (سوژا - sû-ja): گاگۆز، جوړه رووه‌کیتکه.

سوژه - ا (سوژه - sû-je): نافه‌ک، گرۆل.

سوژه - ا.فر (سوژه - sû-je): ناوه‌پوک، کاکل، کرۆک، بابته، ئه‌و شته‌ی بخریته‌ به‌ر باس و تا‌قی‌کردنه‌وه.

سوس - ا.ع (سوس - sūs): کرم‌یکه‌له‌

سوسیولوژی - ا.فر (سوسیولوژی - sūsyûlûjî): کۆمۆله‌ناسی، سوسیولوژی، جقاتناسی.

سوش - ا.فر (سوش - sūş): ریشه، ئەسل، رهگ، بنج و بناوان.

سوشیانت - ا.خ (سوشیانت - sūşiyant): له تایینی زه‌ردهشتیدا ناوی ئەو سنی قۆناغە‌ی به‌ر له په‌سلانه، هه‌ر قۆناغ‌یک به‌ هه‌زار سالّ دوا‌ی قۆناغی پیش خۆ‌ی دئ، دوا‌ی دوا قۆناغ ئیدی قیامه‌ت راده‌بێ.

سوط - ا.ع (سه‌وت - sewt): قامچی، شه‌لاق.

سوغات - ا (سه‌وغات - sewxat): دیاری.

سوغان - مص.ع (سه‌غه‌غان - sevexan): غاردانی ئەسپ یان وشتر له دوی یه‌ک، راه‌تانی ئەسپ له‌سه‌ر غاردان بۆ به‌شداربکردن له پیشبڕکیدا.

سوغه - ا (سه‌وغه - sewxe): ئەوه‌ی جاران سوپاییان وه‌کو جیره‌و مانگانه به‌ نووسه‌ران و کارمه‌ندانی دیوانیان ده‌دا.

سوف - ا (سوف - sūf): جۆره ماسییه‌که له ده‌ریای خه‌زه‌ردا راو ده‌کری.

سوفار - ا (سوفار - sūfar): کاسه‌و گۆزه‌ی سواله‌ت.

سوفار - ا (سوفار - sūfar): کون، کونی ده‌رزی.

سوفچه - ا (سوفچه - sūfçe): ورده‌و خاکه‌رۆ‌ی هه‌ر شتیک.

سوفسطائی - ا.ص.ع (سوفیستائی - sūfista'î): قوتا‌بخانه‌یه‌کی فه‌لسه‌فییه که له سه‌ده‌ی پینجه‌می به‌ر له زایین له

یۆزان هاته‌ کایه‌وه... سوفیستاییه‌کان له باسی مه‌سه‌له فه‌لسه‌فی و ئەخلاقیی و سیاسییه‌کاندا په‌نایان وه‌به‌ر جه‌ده‌ل و به‌هه‌له‌ بردنی به‌راتبه‌رو سه‌فسه‌ته ده‌برد.

سوفورا - ا.فر (سوفورا - sūfûra): جۆره رووه‌کێکه بۆ جوانی ده‌چینری.

سوفیست - ص.فر (سوفیست - sofîst): سوفیستایی.

سوفیکس - (سوفیکس - sūfîks): پاشگر، وشه‌یه‌که یان پارچه وشه‌یه‌که ده‌چیته سه‌ر وشه‌یه‌کی ترو ماناکه‌ی ده‌گۆری.

سوق - مص.ع (سه‌وغ - sewx): لی‌خوڕین، گێرانه‌وه‌ی قسه.

سوق - ا.ع (سه‌وغ - sūx): بازاڕ.

سوقه - ا.ع (سوغه - sūxe): ره‌عیه‌ت، ره‌شه‌خه‌لک، عه‌وامی خه‌لک، بازاڕی.

سوک - ا (سوک - sūk): تازیه، پرسه، خه‌م، خه‌فته.

سوک - ا (سوک - sūk): لا، گۆشه.

سوک - ا (سوک - sūk): داسو، داسوی گۆله‌گه‌نم، یان گۆله‌جۆ.

سوک ریش - ص.مر (سوک ریش - saûk rîş): که‌سێک چه‌ند تاله‌موویه‌کی داسو ئاسا به‌ چه‌ناگه‌یه‌وه‌بێ.

سوکمیسیون - ا.مرفر (سوکمیسیون - sūkommisîyun): کۆمیسیۆنی لاوه‌کی.

سوک - ا (سوک - sūg): ماته‌م، پرسه، تازیه، به‌لاو مسیبه‌ت.

سوگدار - ص.فا (سوگدار - sūgdar): تازیه‌بار، که‌سێک له پرسه‌دا بێ.

سوگلی - ص (سه‌وگولی - sewgulî):

- ژنی هه‌لێژاردەو عەزیز، دەسکە گۆل.
- سوگنامه** - ا.مر (سه وگنامه - sewgname): تازیه‌نامه، پرسه‌نامه.
- سوگند** - ا (سه وگه‌ند - sewgend): سویتند..
- سوگوار** - ص (سوگشار - sūgvar): تازیه‌بار.
- سوگیانه** - ا (سوگیانه - sūgyane): جلی ماتەم، جلی تازیه‌باری.
- سول** - ص (سول - sūl): ئەسپ، هێسترو کەرێک که خه‌تیکی ره‌ش له یالییه‌وه به‌سه‌ر پشتیا هاتبێ تا کلکی.
- سولفات** - ا.فر (سولفات - sūlfat): سولفات.
- سولفور** - ا.فر (سولفور - sūlfūr): سولفور، تیکه‌لکردنی کانزاو گۆگرد.
- سولفیت** - ا.فر (سولفیت - sūlfīt): سولفیت، خۆبێ ئەسیدی سولفور.
- سوله** - ا (سوله - sūle): کون، هه‌ر کونێک.
- سوم** - ص.ن (سیقوم - sīvum): سییه‌م.
- سوم** - مص.ع (سه‌وم - sewm): سه‌وداو مامه‌له ..
- سومه** - ا.ع (سومه - sūme): عه‌لامه‌ت، نیشانه، زناک.
- سون** - ا (سون - sūn): لا، که‌نار.
- سونات** - ا.فر (سونات - sūnat): سونات.
- سوند** - ا.فر (سوند - sond): لوله، سۆنده.
- سونش** - ا (سونیش - sūniş): به‌راده، ورده‌کانزا که له کاتی پرپه‌نگ لێداندا برژێته سه‌ر زه‌وی.
- سوهان** - ا (سوهان - sūhan): برپه‌نگ، مرمه‌ند، مه‌وره، ئامرازی ئاسن رنێن.
- سوهان** - ا (سوهان - sūhan): جوژه شیرینییه‌که.
- سوهان پز** - ا.ص (سوهان پز - sūhan pez): شیرینی ساز، سوهان ساز.
- سوهانکار** - ا.ص (سوهانکار - sūhankar): به‌راد، که‌سیک پیشه‌ی سوین و رنێنی کانزایانه.
- سوی** - ص.ع (سه‌قی - sevî): هه‌موار، یه‌کسان، به‌رانبه‌ر.
- سویا** - ا.فر (سويا - soya): گیایه‌که.
- سویت** - ا.فر (سویت - suîyt): زنجیره، به‌ره‌به‌ره، یه‌ک له دوا‌ی یه‌ک.
- سویت** - ا (سوئیت - sūvît): ولاتی سوئیه‌ت.
- سوئچ** - ا.انگل (سوئچ - swîç): سوئچ، کلیل.
- سویداء** - ا.ص.ع (سوئیه‌یدا - sūveyda): خالی ره‌شی دڵ، ناخی دڵ، کانگای دڵ.
- سویق** - ا.ع (سه‌قیخ - sevîx): شه‌راب، ئارد، ئاردی جو‌یان گه‌نم.
- سوین** - ا (سه‌قین - sevîm): کاسه، گۆزه، چاله‌وتین، چالوتنه‌ک.
- سویه** - ا (سه‌قییه - sevîye): به‌رانبه‌ر، یه‌کسان.
- سه** - ا (سی - si): ژماره «۳».
- سها** - ا.ع (سوها - suha): ئەستیره‌یه‌کی وردی که‌م رووناهییه‌ له‌ناو حه‌وته‌وانه‌ی بچوو‌کدا.

سه‌رود - ا. مر(سی رود - sirûd): سی تار.

سه‌رودی - ص. ن(سوه‌ره‌قه‌رودی - suhre verdî): خه‌لکی سوه‌ره‌وه‌رد که شاریکی بچووک بووه له نژیکی زنجان. شوره‌تی شه‌ها به‌دین نه‌بو حه‌فس عومه‌ری سوره‌وه‌ردی عارف و سؤفی ناودارو پیشه‌وای فیرقه‌ی سوه‌ره‌وه‌ردییه.

سه‌رودییه - ا(سوه‌ره‌قه‌ردییه - suhreverdîye): فیرقه‌یه‌کی سؤفی سه‌ر به شه‌ها به‌دینه له ئاخرو ئۆخری سه‌ده‌ی شه‌شه‌می کۆچیدا پیکها تووه.

سه‌ره - ا(سیهره - sihre): بالنده‌یه‌کی بچووک ده‌نگ خۆشه له بولبل ده‌چی.

سه‌ستن - مص. ل(سه‌هیسته‌ن - sehisten): ترسان، ره‌وینه‌وه، سلکردنه‌وه، ده‌رکه‌وتن.

سه‌سنبل - ا. مر(سی سونبول - sisunbul): سوسه‌مه‌ر.

سه‌شش - ا. مر(سی شش - sişîş): سی شه‌ش، سی زار هه‌رسیکی له سه‌ر شه‌ش بوه‌ستیتنه‌وه، له کۆنا یاری نه‌رد به سی زار کراوه.

سه‌شنبه - ا. مر(سی شه‌نبی - sişenbi): سی شه‌مه.

سه‌طلاق - ا. مر(سی ته‌لاغ - sitelax): سی ته‌لاقه، هه‌ر پیاویکی سی ته‌لاق بخوات ئیتر بۆی نییه ژنه‌که‌ی بییتنه‌وه مه‌گه‌ر به ماره به جاش (واته پیاویکی دی بیخوای و ته‌لاقی بداته‌وه تا پیاوی یه‌که‌م ماره‌ی بکاته‌وه).

سه‌فرزند - ا. مر(سی فه‌رزنده - siferzend): سیانه‌ی بی گیان،

سهاد - ا. ع(سوهاد - suhad): بیداری، که‌م خه‌وی، شه‌ونخوونی.

سهار - ا. ع(سوهار - suhar): بیداری، شه‌ونخوونی.

سهار - ص. ع(سه‌ههار - sehhar): شه‌ویدار، شه‌ونخوون.

سه‌ارکان - ا. مر(سی ئه‌رکان - sierkan): سیبانه، بی گیان، رووه‌ک و گیاندار.

سهاله - ا(سوهاله - suhale): به‌راوه، خاکه‌رۆی ئاسن له کاتی رنن و تاشینیدا.

سهام - ا. ع(سیهام - siham): تیران.

سه‌بعده - ا. مر(سی بوئد - sibud): سی ره‌هه‌ند، درێژی و پانی و قوولی.

سه‌پایه - ا. ص(سی پایه - sipaye): سیپا، سیپایه.

سه‌پخت - ص. مر(سی پوخت - sipuxt): سیجار کولتیراو، شه‌رای به‌زه‌بری کولان ۲ له سه‌ر ۳ به هه‌لم رۆی بی و یه‌ک سییه‌می مابیتنه‌وه.

سه‌تار - ا. مر(سی تار - sitar): سیتار، ئامیتریکی موسیقایه.

سه‌تو - ا. مر(سی تو - sitû): سیتار.

سه‌تو - ص(سی تو - sitû): پارهی قه‌لپ.

سه‌خوان - ص. فا(سی خان - sixan): مه‌سیحییه‌ک باوه‌ری به سیانه‌ی (باب، کور، روحی پیرۆز) هه‌بی.

سه‌دوری - ا. مر(سی دوری - sidûrî): سی دووری: درێژی، پانی، قوولی.

سه‌ر - ا. ص(سوه‌ر - suhr): سوور، مانگای سوور.

سه‌ر - مص. ع(سه‌هه‌ر - seher): بیداری، شه‌ونه‌خه‌وتن.

- رووهک و گیانله بهر. **سهکنج** - ا.مر(سی کونج - sikunc):
 سئ کونج، سئ قورنه، سئ سوچ، سئ
 گوڤه.
- سهکوهک** - ا.مر(سی کوههک -
 sikûhek): په یکول، پیکول، پیکوله.
- سهگان** - ق.ص(سی گان - sigan): سئ
 جار، سئ قوئی، سئ چندان، سئ جوړ،
 سئ بهش.
- سهگانه** - ا.مر(سی گانه - sigane):
 سئ جام شهرباب که به بیان بیان بیخونه وه.
- سهگاه** - ا.مر(سی گاه - sigah):
 سیگا، ناوی مه قامیکه.
- سهگل** - ا.مر(سی گول - sigul):
 توتوک.
- سهگوش** - ا.ص(سی گوش - sigûş):
 سئ گوڤه، سی سوچ.
- سهگوهر** - ا.مر(سی گه وهه -
 sigewher): سییانه ی بی گیان،
 رووهک و گیاندار.
- سهل** - ص.ع(سه هل - sehl): ئاسان،
 نه رم، زهوی نه رم و هه موار، دهشت و
 تهختایی.
- سهل انگار** - ص.فا(سه هل ئینگار -
 sehl ingar): بی مویالات، گوینه دهر.
- سهلایی** - ص(سی لایی - silayî): سئ
 لایی، سئ تویی.
- سهلب** - ص.مر(سی لهب - sileb): سئ
 لچ، سئ لیبو.
- سهل ممتنع** - ص.مر-ع(سه هلی
 مومتنه نی - sehli mumteni):
 شیعی باش که به بیستن ئاسان بی و به
 نووسین گران بی.
- سهم** - ا(سه هم - sehm): ترس، بیم.
- سهم** - ا.ع(سه هم - sehm): تیر، تیری
 به که وان به او تیری، بهش.
- سهم** - ا.ع(سه هم - sehm): برج،
 مزنگه.
- سهمگن** - ص(سه همگین - sehmgin):
 ترسناک، مایه ی ترس.
- سهمگین** - ص(سه همگین -
 sehmgin): ترسدار، ترسناک، مایه ی
 ترس.
- سهمناک** - ص(سه همناک -
 sehmnaq): مایه ی ترس، ترسدار،
 ترسناک.
- سهمیدن** - مص.ل(سه همیدهن -
 sehmîden): ترسان.
- سهو** - مص.ع(سه هف - sehv):
 سه هوکرن، فه راموش کردن، غه فلهت
 کردن، له بیرچوون، به هه له داچوون.
- سهول** - ا.ع(سه هول - suhûl): دهشت و
 تهختانی هه موار.
- سهول** - ا.ع(سه هول - sehûl): دهرمانی
 عه مهل، دهرمانی ره وانی.
- سهولت** - مص.ع(سه هولت -
 suhûlet): ئاسان بوون، نه رم بوون،
 ئاسانی، نه رمی.
- سهی** - ص(سه هی - sehî): راست
 راوه ستاو، راست رواو، هه لکشاو.
- سهی** - ا.ع(سه هوا - suha):
 نه ستیره یه کی وردی کهم رونا هییه له ناو
 حه و ته وانه ی بچوو کدا.
- سهیک** - ا.مر(سی یهک - siyek): له
 نه ردیندا سئ زار که هه رسیکیان له سه ر
 یهک بگیری سینه وه.

- کردن. **سیاستگاه** - ا.مر (سیاسه تگا - siyasetga): شوینی سزادانی تاوانباران و مهحکه مه کردنیان.
- سیاستمدار** - ص.مر (سیاسه تمه دار - siyasetmedar): سیاسه توان، دیپلومات، که سیک له کارین سیاسی و کاروباری ولاتدا زاناو لیها توو و کارامه بی.
- سیاست مدن** - ا.مر (سیاسه تی مودون - siyaseti mudun): شاره زایی له به ریتوه بردنی کاروبارو فه راهه مکردنی خوشگوزهرانی و ئاسایش بو خه لکی که له شاریکا یان له ولاتیکا ده ژین.
- سیاسر** - ا.ص (سیاسه ر - siyaser): سه ر رهش (بوژنی نه گبهت)، نه ههنگ، جوړه ماسیبه که، قه له م.
- سیاسی** - ص.ن (سیاسی - siyasî): سیاسه توان، که سیک سیاست بکا به پیشه ی خوئی.
- سیاط** - ا.ع (سییات - siyat): قامچیان، شه لاقان.
- سیاف** - ص.ع (سه ییاف - seyyaf): میرغه زه ب، شمشیر باز، که سیک به شمشیر شه ر بکات.
- سیاق** - مص.ع (سییاق - siyax): رهوش، شیواز، شیوازی قسه، لیخویرینی ولاخان.
- سیاقت** - مص.ع (سییاقه ت - siyaxet): لیخویرینی چوار پییان، چوئیه تی قسه کردن.
- سیاکوتی** - ا (سیاکوتی - siyakûtî): ده وه نیکه له تیره ی گوله باخه.
- سهیکی** - ا.مر (سییه کی - siyekî): شه رابی سی کول، شه رابی له نه نجامی سی جار کولاندا دوو له سه ر سیی بووی به هه لم و سییه کی مابیتته وه.
- سهیل** - ا.ع (سه وهیل - suheyî): نه ستیره ی سه ویل.
- سهیم** - ص.ع (سه هیم - sehîm): به شدار، که سیک له گه ل یه کیتی ترا به شدار بی له شتی کدا.
- سی** - ا (سیه - sîh): ژماره (۳۰).
- سیاتوسکا** - ا (سیاتوسکا - siyatûska): ده وه نیکه.
- سیاتیک** - ص.فر (سیاتیک - siyatîk): سیاتیک، که مه رییشه.
- سیاح** - ص.ع (سه ییاه - seyah): سه ییاح، جیهانگه ر، گه ریده، گه شتیار.
- سیاحت** - مص.ع (سیاهه ت - siyahet): گه ران به شارو ولاتاندا، گه شت کردن، گه ریده بی.
- سیادت** - مص.ع (سیاده ت - siyadet): سه روه ری و شکو به ده ست هینان.
- سیار** - سیار - سیار (siyar): که شکه وا.
- سیار** - ص.ع (سه ییار - seyyar): گه رۆک، گه رۆل، گه ریده.
- سیاره** - ا.ص.ع (سه ییاره - seyyare): کاروان، قافلّه، هه ر نه ستیره یه ک به ده وری رۆژا بسوریتته وه.
- سیاس** - ص (سه ییاس - seyyas): سیاسه توان.
- سیاست** - مص.ع (سیاسه ت - siyaset): به ریتوه بردنی کاروباری ولات، پوله تیک.
- سیاست کردن** - مص.م (سیاسه ت که رده ن - siyaset kerdên): سزادان، ته منی

سیال - ص.ع (سه بیال - seyyal): ئاوی ره وان.
 سیالغ - ا (سیالغ - siyalex): پیکول، پیکوله، په پیکول.
 سیاله - ص.ع (سه بیاله - seyyale): ره وان، ئاوی ره وان، له حالی رویشیتندا.
 سیان - ا (سه یان - seyan): جوره لاولایتکه.
 سیانور - ا.فر (سیانور - siyanûr): سیانور، جوره ژهرتیکه.
 سیانوز - ا.فر (سیانوز - siyanûz): شین بوونه وهی پیستی به دهن.
 سیانوزن - ا.فر (سیانوزن - siyanûzin): گازیته.
 سیاه - ص (سیاه - siyah): رهش، زهنگی.
 سیاهاب - ا.مر (سیاهاب - siyahab): سیباناو، مهره که بی رهش بو نووسین.
 سیاه آل - ا.مر (سیاه آل - siyah al): دهرختیکه.
 سیاه بخت - ص.مر (سیاه بخت - siyah bext): بهخت رهش، بی تالغ.
 سیاه پستان - ص.مر (سیاه پستان - siyah pustan): مه بهست له ژنیتکه که منالی خووی باش په روه رده نه کا، ژنیتک مه مک به ههر منالی بدات بمری.
 سیاه پوست - ص.مر (سیاه پوست - siyah pust): رهش پیست.
 سیاه پوش - ص.فا (سیاه پوش - siyah pûş): رهشپوش، حس حس، که سیک جلی تازه ی له به ریج.
 سیاه پوشک - ا.مر (سیاه پوشک - siyah pûšek): جوره درکیتی خوړسکه.
 سیاه تخمه - ا.مر (سیاه تخمه - siyah tûxme): رهشکه.
 سیاه تلو - ا.مر (سیاه تلو - siyah telû): دهرختیکه، قهره تیکان.
 سیاه تووسه - ا.مر (سیاه تووسه - siyah tûse): ده وه نیکه.
 سیاه چادر - ا.مر (سیاه چادر - siyah çadur): رهشمال.
 سیاه چال - ا.مر (سیاه چال - siyah çal): زندانی تهنگ و تاریک ژیر زه مینی.
 سیاه چرده - ص.مر (سیاه چرده - siyah çerde): گهنم رنگ، نه سمه ر.
 سیاه چشم - ص.مر (سیاه چشم - siyah çeşm): چاو رهش.
 سیاه خانه - ا.مر (سیاه خانه - siyah xane): رهشمال، مالی شوم و نه حس، زیندان و چه پسخانه.
 سیاه دارو - ا.مر (سیاه دارو - siyahdarû): رووه کیکه، نه سپون.
 سیاه دانه - ا.مر (سیاه دانه - siyah dane): رهشکه و شملی.
 سیاه درخت - ا.ص (سیاه درخت - siyah dirext): دهرختی میوه دار.
 سیاه درخت - ا.مر (سیاه درخت - siyah dirext): جوره داریکه.
 سیاه درون - ص.مر (سیاه درون - siyah derûn): دهر وون رهش، به دنیهاد، بهد سروشت، به دته ندیش.
 سیاه دست - ص.مر (سیاه دست - siyah dest): دهست رهش، به غیل، رژد،

سیال - ص.ع (سه بیال - seyyal): ئاوی ره وان.
 سیالغ - ا (سیالغ - siyalex): پیکول، پیکوله، په پیکول.
 سیاله - ص.ع (سه بیاله - seyyale): ره وان، ئاوی ره وان، له حالی رویشیتندا.
 سیان - ا (سه یان - seyan): جوره لاولایتکه.
 سیانور - ا.فر (سیانور - siyanûr): سیانور، جوره ژهرتیکه.
 سیانوز - ا.فر (سیانوز - siyanûz): شین بوونه وهی پیستی به دهن.
 سیانوزن - ا.فر (سیانوزن - siyanûzin): گازیته.
 سیاه - ص (سیاه - siyah): رهش، زهنگی.
 سیاهاب - ا.مر (سیاهاب - siyahab): سیباناو، مهره که بی رهش بو نووسین.
 سیاه آل - ا.مر (سیاه آل - siyah al): دهرختیکه.
 سیاه بخت - ص.مر (سیاه بخت - siyah bext): بهخت رهش، بی تالغ.
 سیاه پستان - ص.مر (سیاه پستان - siyah pustan): مه بهست له ژنیتکه که منالی خووی باش په روه رده نه کا، ژنیتک مه مک به ههر منالی بدات بمری.
 سیاه پوست - ص.مر (سیاه پوست - siyah pust): رهش پیست.
 سیاه پوش - ص.فا (سیاه پوش - siyah pûş): رهشپوش، حس حس، که سیک جلی تازه ی له به ریج.
 سیاه پوشک - ا.مر (سیاه پوشک - siyah pûšek): جوره درکیتی خوړسکه.

قرچۆک، رهزیل، پیسکه، شوم و نه‌حس.
سیاه دل - ص.مر(سییاه دیل -
 (siyah dil): دل‌رهش، به‌دگومان..
سیاهرگ - ا.مر(سییاهرگ -
 (siyah reg): ده‌مار، ئەو ده‌ماره‌ی خوین
 بۆ دل‌ده‌باته‌وه.
سیاه‌رو - ص.مر(سییاه‌روو -
 (siyahrû): روو رهش، ریسوا،
 شه‌رمه‌زار، که‌سیتک ده‌مووچاوی رهش بی.
سیاه‌روز - ص.مر(سییاه‌روز -
 (siyah rûz): رۆژی رهش، به‌خت رهش،
 نه‌گبه‌ت، بی‌تالچ.
سیاه‌زه‌خم - ا.مر(سییاه‌زه‌خم -
 (siyah zexm): ره‌شه‌زام، نه‌خۆشییبه‌که
 زیاتر تووشی په‌ز ده‌بی.
سیاه‌سار - ص.مر(سییاه‌سار -
 (siyah sar): سه‌ر رهش، مه‌به‌ست له
 ژنی بی‌چاره‌و بی‌نه‌وایه، قه‌له‌م، جو‌ره
 ماسییبه‌که، نه‌هه‌نگ.
سیاه‌سر - ص.مر(سییاه‌سر -
 (siyahser): سه‌ر رهش، نه‌هه‌نگ، جو‌ره
 ماسییبه‌که، قه‌له‌م که سه‌ری له مه‌ره‌که‌ب
 ده‌نری.
سیاه‌سرفه - ا.مر(سییاه‌سورفه -
 (siyah surfe): کۆکه‌ره‌شه.
سیاه‌فام - ص.مر(سییاه‌فام -
 (siyah fam): رهش.
سیاه‌قلم - ا.ص(سییاه‌قه‌له‌م -
 (siyah qelem): وینه‌یه‌ک به قه‌له‌می
 ره‌ساس یان مه‌ره‌که‌بی رهش کیشرا‌بی.
سیاهک - ا(سییاه‌ک - (siyhek):
 کوپ‌روی گه‌نم، کوپ‌ره‌ک.
سیاه‌کار - ص.مر(سییاه‌کار -

(siyahkar): به‌دکار، گونا‌حکار، داوین
 پیس، زالم، سته‌مکار.
سیاه‌کاسه - ص.مر(سییاه‌کاسه -
 (siyahkase): پیسکه، رهزیل،
 چرووک، رژد، قرچۆک.
سیاه‌گلیم - ص.مر(سییاه‌گلیم -
 (siyah gilîm): به‌خت رهش، نه‌گبه‌ت،
 بی‌یه‌غبال، بی‌تالچ.
سیاه‌گوش - ا.مر(سییاه‌گوش -
 (siyah gûş): گیانله‌به‌ریکی درنده‌یه له
 بابه‌تی چه‌قه‌ل، ئەمه به زۆری دوا‌ی شیر
 ده‌که‌وی تا له به‌رماوه‌ی ئەو بخوات.
سیاه‌گون - ص.مر(سییاه‌گون -
 (siyah gûn): رهش.
سیاه‌مست - ص.مر(سییاه‌مه‌ست -
 (siyahmest): به‌د مه‌ست، مه‌ستی
 مه‌ست.
سیاه‌نامه - ا.ص(سییاه‌نامه -
 (siyahname): یاخی، به‌دکار، داوین
 پیس، گونا‌حکار، که‌سیتک ده‌فته‌ری
 کرده‌وه‌ی رهش بی.
سیاهه - ا(سییاهه - (siyahe): لیست،
 لیسته، قائمه.
سیاهی - ا.مص(سییاهی - (siyahî):
 رهشی، تاریکی.
سیئی - ص.ع(سه‌ییئ - (seyyî):
 خراب، به‌د، ناشیرین، ناپه‌سه‌ند.
سیب - ا(سیب - (sîb): سیو، سیف.
سیبا - ا(سیبا - (sîba): سیپه، دیوار،
 شوره بۆ پیش‌گرتن له هیرشی دوزمن.
سیب‌زمینی - ا.مر(سیب‌زمینی -
 (sîbzemînî): په‌تاته، یاره‌لماسی،
 سیف‌زمینه.

سیچیدن - مص.م (سیچیدن -
sîçîden): تہ یار کردن، ناماده کردن و
ریکخستن.

سیخ - (سیخ - sîx): شیش، هەر
شتیکی راست و نوک تیژ، شیشی که باب
و گوشت برژاندن.

سیخ پر - ص.مر (سیخ پر - sîxper):
جووجه له یه ک تازه پهری دهر دکردن و
پهره کانی وه کو شیش راست و ره پ
وه ستابن.

سیخک - (سیخک - sîxek):
شیشوکه، شیشی بچوک، نه قیزه.

سیخگاه - ا.مر (سیخگاه - sîxgah):
جیی نه قیزه له به دهنی و لاخدا.

سیخول - (سیخول - sîxûl): سیخور،
سوچهر.

سیخها - ا.خ (سیخها - sîxha):
سیخه، سیک، تیره یه کی مه زه بییه
له هیندوستان.

سید - ص.ع (سه یید - seyîd)
سه روه ر، گه وره ی قه وم، نه ولادی
پیغه مبه ر، کاک.

سیده - ص.ع (سه ییده - seyîde):
خاتون، خانم، بانو.

سیر - ص (سیر - sîr): کیشانه یه که
به رانه ر به ۱۶ میسقال.

سیر - (سیر - sîr): سیر، گیایه که
گه لایه کی باریکی هیه و به کالی و
کولای ده خوری.

سیر - ص.ع (سه یر - seyr): گه شت و
گه ران.

سیر - ا.ع (سییه ر - siyer): سیره ت،
سونه تان، مه زه بان، ریچکه و ره وتان.

سیب زمینی ترشی - ا.مر (سیب زه مینی
ترشی - sîbzemînî turşî): سیوی بن
عه رد (بو ترشیات).

سیبل - ا.فر (سیبل - sîbl): نیشانه،
هده دف، نامانج.

سیبه - (سیبه - sîbe): سیپه، دیوار،
شوره بو پیش گرتن له هیترشی دوژمن.

سیبیا - (سیبیا - sîbiya): جوژه
ماسیبه که له قرژانگ ده چیت.

سی پاره - ا.مر (سیپاره - sîpare): سی
جزمه ی قورئان که ههر جزمیکی به جیا
به رگ کرابن.

سیترات - ا.فر (سیترات - sîtrat):
ئه سیدی سیتریک.

سیترون - ا.فر (سیترون - sîtrûn): لیمو
ترش.

سیتریک - ص.فر (سیتریک - sîtrîk):
ئاوی لیموی ترش.

سیتترین - ا.فر (سیتترین - sîtrîn):
لیمویی.

سیج - (سیج - sîc): میوژ.

سیج - (سیج - sîc): رهنج، مه شه قه ت،
مه ینه ت.

سیجان - ا.ع (سیجان - sîcan):
ته بله سان، جبه.

سیجمند - ص (سیجمه ند - sîcmend):
مه ینه تبار.

سیچ - (سیچ - sîç): به سیج، خرگردنه وه
و ریکخستن.

سیچغنه - (سیچغنه - sîçexne):
باشوکه.

سیچقانئیل - ا.مر (سیچغان ئیل -
sîçxan 'îl): سالی مشک.

تیران بهرپا ده کړی، خه لکی ده چنه ده رتی
شارانو له دهشتو دهره سوزه زاراندانده
روژه به خوشی و به هموو جوړه وازیبه ک
ده به نه سهرو گوايه شوومی و نه حسی روژی
سیتده وده درده نین و کیژانی عازهب گیایان
گریده دن بهو نیازه ی که به ختیایان
بکرتته وه و له سالی نویدا شوو بکه ن.

سیس - ا.ص (سیس - sîs): نه سپی
تیزه وه، نه سپی بهرپه ر.

سیسارون - ا (سیسارون - sîsarûn):
لاسکی رووه کی سیادانه (ره شکه).

سیسالنگ - ا (سیسالنگ - sîsaleng):
کلک هه لته کینه، کلک
ته قینه، بهرگا یلکه.

سیسالیوس - ا (سیسالیوس - sîsalîyûs):
گیاهه که له رازیانه ده چی.

سیسبان - ا (سیسبان - sîseban):
دره ختیکه.

سیستم - ا.فر (سیستم - sîstim):
سیستم، رژیم، شیواز.

سیستن - م.ص (سیستن - sîsten):
هه لبه زو دابه زکرن، ته کان دان.

سیسرک - ا (سیسرک - sîserk):
نه سپی گهنم. جیک جیکه.

سیسرو - ا (سیسرو - sîserû):
نه سپی گهنم.

سیسمانی - ا (سیسمانی - sîsmanî):
جلویه رگ و هموو پیداو یستیبه کی منال که
دایکو باوکی بوکی به بونه ی له دایک
بوونی یه که م منالیبه وه بوی دهننیرن.

سیسنبر - ا (سیسنبر - sîsenber):
سوسه مبه ر.

سیصد - ا (سیسه د - sîsed): شماره (۳۰۰).

سیراب - ص.مر (سیراب - sîrab):
تیرانو، پاراو، پړانو، تاودار، تهرو پاراو.
سیرابی - ا (سیرابی - sîrabî): خوراکی
تاودار، گوشتاو.

سیران - ا.ع (سیران - sîran): شوره ی
دهوری شار.

سیرت - ا.ع (سیرت - sîret): سوننه ت،
ریچکه و ریواز، مه زه ب، خولق و خوو.

سیرج - ا.ع (سیرج - sîrec): روئی
کونجی.

سیرسور - ا.مر (سیرسور - sîrsûr):
جه ژنی سیر، جه ژتیکه له تیرانی کوندا له
روژی چواره می دهی مانگدا ده گیراو
گوشتیان به سیره وه ده خوارد.

سیرسیرک - ا (سیرسیرک - sîrsîrek):
زیک زیکه.

سیرک - ا (سیرک - sîrek): گیاهه که
بوئی سیر ده دا.

سیرک - ا.فر (سیرک - sîrk): سیرک.
سیرم - ا (سیرم - sîrem): سیرمه.

سیرمان - ا (سیرمان - sîrman): یاقوتی
سوور، حریری نه خشدار.

سیرنگ - ا (سیرنگ - sîreng):
سیمورخ، عه نقا، ته یرتیکی نه فسانه بیبه.

سیره - ا (سیره - seyre): مه لیتیکی
بچوکی چوله که ناسایه.

سیرز - ص (سیرز - sîz): خیرا، چالاک،
توند، تیز.

سیرزده - ا (سیرزده - sîzde): سیازده
(۱۳).

سیرزده بدر - ا.مر (سیرزده بیدهر -
sîzde bider): سیازده به دهر، دابو

نه ریتیکه له روژی سیرزده ی فره ر دیندا له

- سیطره** - مص.ع (سه یته ره - seytere): زال بوون، کۆنترۆل کردن.
- سیخ** - ص (سیخ - sîx): جوان، چاک.
- سیف** - ا.ع (سه یف - seyif): شیر، شمشیر.
- سیف** - ا.ع (سه یف - seyif): جۆره ماسیبه کی ده ریاییه.
- سیفلیس** - ا.فر (سیفلیس - sîflîs): سیفلیس.
- سیفور** - ا (سه یفور - seyfûr): قوماشیکی ئاوریشمی ناسکه، ئه تله س.
- سیفون** - ا.فر (سیفون - sîfûn): سیفون، لوله یه کی چه ماوه یه، گه لی.
- سیفه** - ا (سه یفه - seyfe): ئه وزاریکی ئاسنینه له کێرد ده چیت سه حافان قه راخی کتیبانی پت ده برن.
- سیفه** - ا.ع (سیفه - sîfe): دووری، ماوه ی نپوان دوو شت یان دوو شویتن.
- سیکاس** - ا.فر (سیکاس - sîkas): دره ختیکی همیشه سه وزه.
- سیکل** - ا.فر (سیکل - sîkl): سورانه وه.
- سیکلامن** - ا.فر (سیکلامن - sîklamin): گولتیکه، په نجه ی مره م.
- سیکی** - ا (سیکی - sîkî): جۆره شه راییکه.
- سیگار** - ا.فر (سیگار - sîgar): جگه ره، سیگار.
- سیل** - ا.ع (سه یل - seyl): سیلاو، لافاو، لیشاو.
- سیلاب** - ا.مر (سه یلاب - seylab): لافاو، سیلاو، لیشاو.
- سیلاب کند** - ا.مر (سه یلاب کند - seylab kend): ئاودر، که ندر.
- سیلابگیر** - ا.ص (سه یلابگیر - seylab gîr): ئاوی لافاوی تیا کۆبیتته وه.
- سیلاخوری** - ص.ن (سیلاخوری - sîlaxûrî): خه لکی سیلاخور (گوندیکی ده قه ری لورستانه).
- سیلان** - مص.ع (سه یه لان - seylan): له بهر رویشتن (ئاو یان خوین).
- سیلاننه** - ا (سیلاننه - sîlane): عه ناب، شیلاننه.
- سی لحن بارید** - ا.مر (سی له هنی باریده - sîhlehni barbed): موسیقیقاییه که باریده داینابوو و بۆ خوسره وی په رویزی لی دده ا.
- سیل خیز** - ص.مر (سه یل خیز - seyl xîz): شوینتی لافاوی زۆریتی.
- سیلک** - ا. انگل (سیلک - sîlk): ئاوریشم، حه ریر.
- سیلکس** - ا.فر (سیلکس - sîlks): به رده ئه ستی، به رده ستی.
- سیلگاه** - ا.مر (سه یلگاه - seylgah): شوینتی لافاوی لی هه ستی.
- سیل گیر** - ا.ص (سه یل گیر - seylgîr): سیلاوگر، شوینتی چال که لافاوی تیا کۆبیتته وه.
- سیلندر** - ا.فر (سیله ندر - sîlendr): سلینده ر.
- سیلو** - ا.فر (سیلو - sîlû): سایلۆ، عه مار بۆ گه نم و دانه ویتله.
- سیلورین** - ا.فر (سیلورین - sîlûrîn): قوئاغی دووهم له قوئاغی یه که می زه وی ناسی.
- سیله** - ا (سیله - sîle): گه له، میتگه ل.

سیلی - ا(سیلی - sîlî): زله، شه قازله، ته وقات.

سیلیس - ا.فر(سیلیس - sîlîs): تۆكسیدی سیلیس.

سیلیکات - ا.فر(سیلیکات - sîlîkat): سیلیکات، خوئی ئه سیدی سیلیکات.

سیلیکوز - ا.فر(سیلیکوز - sîlîkûz): نه خوئی سییه کانه، چار نه کری ده بی به سبل.

سیم - ا(سیم - sîm): زیو.

سیم - ا(سیم - sîm): تهل.

سیم - ا(سیم - sîm): ماسیه که.

سیم - ا(سیم - sîm): چلک و زوخواو، کیم و زوخ.

سیما - ا(سیما - sîma): سیما، روو، چاره، نیوچه وان، شه کل و شیوه.

سیما - ا.ع(سییه ما - sîyema): به تاییه تی.

سیماب - ا(سیماب - sîmab): جیوه.

سیماب آتشین - ا.مر(سیمابی تاته شین - sîmabi ateşin): مه به ست له خۆره.

سیماب گون - (sîmab gûn): زیو ئاسا، به رنگی زیو.

سیم آگین - ص(سیم آگین - sîmagîn): پر له زیو، سپی وه کو زیو.

سیمان - ا.فر(سیمان - sîman): چیمه نتۆ.

سیم اندام - ص.مر(سیم نه ندام - sîmendam): له ش سپی.

سیم اندود - ص.مف(سیم نه ندود - sîm endûd): زیو کفت.

سیمانکار - ا.ص(سیمانکار - sîmsax): پاوپوزی سپی وه کو زیو.

sîmankar: چیمه نتۆکار.

سیماهنگ - ا(سیماهنگ - sîmaheng): رووه کیکه به ره که ی زهردوو له زهیتون درشت تره و شیله که ی بو ره وانی باشه.

سیمبان - ا.ص(سیمبان - sîmban): پاسه وانی ته لی کاره با یان ته له فۆن، ته له وان.

سیمبر - ص.مر(سیمبر - sîmber): زیوتهن، که سیک له شی وه کو زیو سپی بی.

سیمتن - ص.مر(سیمتن - sîmten): زیوبن، که سیک به دهنی وه کو زیو سپی بی.

سیمورغ - ا(سیمورغ - sîmurx): سیمورغ، عه نقا، بالنده یه کی ئه فسانه ییه ده لئین زۆر گه و ره بووه له کیوی قاف هیلانیه ی هه بووه، هه روها ده لئین ناوی حه کیمیک بووه که له کیوی ئه لبورزدا خه ریکی عیبادت و خواناسی بووه. له داستانی شانامه دا ناوی بالنده یه ک بووه که زالی کوری سامی له کیوی ئه لبورز هه لگرتوووه په روهرده ی کوردوووه پاش ماوه یه ک که سام چۆته سو راغی کوره که ی، سیمورغ زالی داوه ته وه سام و په ریکی خۆی داوه تی تا هه ر کاتئ پیویستی به کۆمه ک بی، ئه و په ره بخاته ئاگره وه، سیمورغ له شه ری رۆسته م و ئه سفه ندیاردا له سه ر داوای زال چوو ته یارمه تی رۆسته م و به ته گیری ئه و ئه سفه ندیار به دهستی رۆسته م کوژرا.

سیم ساق - ص.مر(سیم ساغ - sîmsax): پاوپوزی سپی وه کو زیو.

سیم - ا(سیم - sîm): زیو.

سیم - ا(سیم - sîm): تهل.

سیم - ا(سیم - sîm): ماسیه که.

سیم - ا(سیم - sîm): چلک و زوخواو، کیم و زوخ.

سیما - ا(سیما - sîma): سیما، روو، چاره، نیوچه وان، شه کل و شیوه.

سیما - ا.ع(سییه ما - sîyema): به تاییه تی.

سیماب - ا(سیماب - sîmab): جیوه.

سیماب آتشین - ا.مر(سیمابی تاته شین - sîmabi ateşin): مه به ست له خۆره.

سیماب گون - (sîmab gûn): زیو ئاسا، به رنگی زیو.

سیم آگین - ص(سیم آگین - sîmagîn): پر له زیو، سپی وه کو زیو.

سیمان - ا.فر(سیمان - sîman): چیمه نتۆ.

سیم اندام - ص.مر(سیم نه ندام - sîmendam): له ش سپی.

سیم اندود - ص.مف(سیم نه ندود - sîm endûd): زیو کفت.

سیمانکار - ا.ص(سیمانکار - sîmsax): پاوپوزی سپی وه کو زیو.

سیمک - (سیمهک - sîmek): قولابی
 ئاوریشم چنبن.
سیمکش - ا.ص (سیمکه‌ش -
 sîmkeş): که‌سیک ته‌لی کاره‌با یان
 ته‌له‌فۆن راکیشی.
سیمکش - ا.مر (سیمکه‌ش - sîmkeş):
 ئامپیریکه زهرنگه‌ران ته‌لا و زیوی پی
 باده‌دهن.
سیم کشیدن - مص. م (سیمکه‌شیده‌ن -
 sîmkeşîden): ته‌ل راکیشان، دانانی
 ته‌لی کاره‌با یان ته‌له‌فۆن.
سیم کشیدن - مص. ل (سیم که‌شیده‌ن -
 sîmkeşîden): ئاوسان، چلک کردنی
 زام.
سیمگر - ا.ص (سیمگره - sîmger):
 زیوگه‌ر.
سیمگون - ص (سیمگون - sîmgûn):
 زیو ئاسا، وه‌کو زیو.
سیمه‌سار - ص (سیمه‌سار - sîmesar):
 سه‌راسیمه، سه‌رگه‌ردان.
سیمیا - ا (سیمیا - sîmya): زانستی
 نه‌یینی حه‌رفان، ته‌لیسم و جادوو، چاو
 به‌سته‌کی.
سیمیا - ا.ع (سیمیا - sîmya): شادی،
 جوانی و ته‌رو بیری.
سیمین - ص.ن (سیمین - sîmîn): زیوین.
سیمین بدن - ص.مر (سیمین به‌ده‌ن -
 sîmîn beden): به‌ده‌ن زیوین.
سیمین ساق - ص.مر (سیمین ساغ -
 sîmîn sax): پاوپوز زیوین.
سیمین عذار - ص.مر (سیمین ئیزار -
 sîmîn 'izar): سیماسپی و جوان.
سیمین غیغب - ص.مر (سیمین غه‌بغه‌ب -

sîmîn xebxeb): غه‌بغه‌ب زیوین.
سینجر - ا (سه‌یه‌نجور - seyencur):
 سکل، پشکو، پشکوئی ئاگر، پزیسک،
 بلیسه، په‌رهنگ، ئه‌سکول.
سینرر - ا.فر (سینیره‌ر - sînirer):
 رووه‌کیکه بو جوانی ده‌رویتیری.
سینما - ا.فر (سینه‌ما - sînema):
 سینه‌ما.
سینماتیک - ا.فر (سینیماتیک -
 sînimatîk): بزاقناسی.
سینماسکوب - ا.فر (سینیماسکوب -
 sînimaskop): سینه‌ما سکوپ.
سینوزیت - ا.فر (سینوزیت - sînûzît):
 هه‌وکردنی ناوه‌وه‌ی لووت.
سینوس - ا.فر (سینوس - sînûs): چالی
 به‌تال، چالی بۆش وه‌کو چالی ئیسقانی
 که‌پو.
سینوسفال - ا.فر (سینوسفال -
 sînûsfal): سه‌گسار.
سینه - ا (سینه - sîne): سینگ، رکه‌ی
 سینگ.
سینه‌بند - ا.مر (سینه‌به‌ند -
 sînebend): مه‌مکدان، سوخمه.
سینه‌پهلو - ا.مر (سینه‌په‌هلو -
 sîne pehlû): نه‌خۆشی سینگ، سبیل،
 ده‌رده‌باریکه.
سینه‌چاک - ص.مر (سینه‌چاک -
 sîne çak): تازیه‌بار، عاشقی
 دل‌سوتاو، ره‌نجدیده.
سینه‌درد - ا.مر (سینه‌ده‌رد -
 sîne derd): دل‌یه‌شه.
سینه‌راما - ا.فر (سینیراما -
 sîni rama): فیلمیک که‌له‌سه‌ر

سیه‌سار - ص. مر (سییه‌ه سار -
 (siyeh sar): نه‌ه‌نگ، سه‌ر ره‌ش، بۆ
 ژنی بیته‌وا ده‌گوتری، ماسییه‌که.
سیه‌فام - ص. مر (سییه‌ه فام -
 (siyeh fam) ره‌ش.
سیه‌ک - ا (سییه‌ه‌ک - (siyeh ek):
 زیوان، مرۆر.
سیه‌کار - ص. مر (سییه‌ه‌کار -
 (siyeh kar): به‌دکرده‌وه، داوین پیس،
 گونا‌ه‌کار، زالم، سته‌م‌کار، به‌دکار.
سیه‌گلیم - ص. مر (سییه‌ه گلیم -
 (siyeh gilîm): به‌خت ره‌ش، نه‌گبه‌ت،
 بی‌تال‌ح، بی‌یه‌غبال.
سیه‌نامه - ا. ص (سییه‌ه نامه -
 (siyeh name): یاخی، به‌دکار، داوین
 پیس، گونا‌ه‌کار، که‌سیک نامه‌ی کرده‌وه‌ی
 ره‌ش بی.
سیه‌ه - ا. ص (سییه‌ه‌ه - (siyeh e):
 سوژانی، ژنی به‌دکار، قه‌حیه.
سی یک - ا. مر (سییه‌ه‌ک - (sîyek):
 ۱ له‌سه‌ر ۳۰، سییه‌ه‌م، سی یه‌ک، یه‌ک
 به‌ش له‌سی به‌ش.

په‌رده‌ی روچال به‌سی پروجیکتور له‌سی
 لاوه‌ه‌کس بکریته‌وه‌و به‌رجه‌سته بکری.
سینه‌ریش - ص. مر (سینه‌ریش -
 (sînerîş): دل‌برین له‌خه‌م و خه‌فه‌تا.
سینه‌زن - ص. فا (سینه‌زن - (sîne zen):
 سینه‌کوت، که‌سیک له‌روژانی عه‌زاداریدا
 له‌گه‌ل ده‌سته‌ی سینگ کوتانا سینگ
 بکوتی.
سینه‌سوز - ص. فا (سینه‌سوز -
 (sîne sûz): دل‌سوت، خه‌م و خه‌فه‌تی
 زۆر که‌دل‌تازار بدات.
سینه‌کردن - مص. م (سینه‌که‌رده‌ن -
 (sîne kerden): وه‌پیشدان.
سینه‌کردن - مص. ل (سینه‌که‌رده‌ن -
 (sîne kerden): تیغ کردن.
سینه‌کش - ا. مر (سینه‌که‌ش -
 (sîne keş): بناری کیو، شوینی پان‌و
 هه‌مواری هه‌تا‌وگیر.
سینی - ا (سینی - (sînî): سینی،
 که‌شه‌فه.
سیو - ا (سیو - (sîw): سیو، سیف.
سیورسات - ا. ت (سیورسات -
 (suyûrsat): تازووقه‌له‌کاتی
 هه‌ره‌که‌تدا بۆله‌شکر فه‌راهه‌م بکری.
سیورغ‌سال - ا. ت (سیورغ‌سال -
 (suyûrxsal): تیول، پارچه‌زه‌وی یان
 ده‌رامه‌تی‌ه‌و پارچه‌زه‌وییه‌له‌جیاتی
 مووچه‌له‌لایه‌ن پاشاوه‌به‌که‌سیک بدری.
سیوف - ا. ع (سیوف - (suyûf):
 شمشیران.
سیویل - ص. فر (سیقیل - (sîvîl):
 مه‌ده‌نی، سیقیل.
سیه - ص (سییه‌ه - (siyeh): ره‌ش.